

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

rok 2006

Ročník V

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 1/2006

Šlechtné dílo přinášející radost a dobrou vůli

Nadace policistů a hasičů – vzájemná pomoc v tísní (dále jen „Nadace“) uspořádala ve dnech 7. a 8. prosince 2005 druhé nadační setkání. Tentokrát pro 59 dětí z 37 neúplných rodin připravila procházku Prahou a program s nadílkou v kině Blaník. Příjemným zpestřením dvoudenní akce byla také návštěva hradu Karlštejn a místního Muzea betlémů.

Matky s dětmi policistů a hasičů, kteří zahynuli při výkonu služby, se sjely do Prahy z celé republiky. Většinou se již znaly z loňského setkání na pražské Spiritce.

Měly si co říct. Hlavně cestou z úvodní procházky ze Strahova přes Pražský hrad, Karlův most a Staroměstské náměstí na Václavské náměstí. Mnozí tuto trasu absolvovali poprvé a o to více poslouchali odborný a zároveň pěkně podaný výklad Jany Fabiánové ze Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra.

Vyvrcholením prvního dne se stal nadační koncert, který proběhl ve večerních hodinách v kině Blaník. V jeho úvodu seznámil přítomné s dosavadní činností Nadace její ředitel PhDr. Vladimír Šutera Csc. Další část patřila především dětem. Zatímco maminky přebíraly z rukou PhDr. Vladimíra Šutery, CSc., předsedy správní rady Nadace JUDr. Stanislava Grosse a ministra vnitra Mgr. Františka Bublana finanční výpomoc ve výši 20 000 Kč, děti dostávaly tašky s nepřeberným množstvím dárků.

„Člověk stále kolem sebe slyší slova typu - mělo by se...“, řekl ve svém pozdravu přítomným hostům ministr vnitra. „Ale

tady se nemluví na prázdko. Tady se skutečně něco stalo. Šlechtné dílo, které přináší výsledky, hodně radosti a dobré vůle.“

Po nadílce následoval koncert Hudby hradní stráže a Policie ČR, jehož vyvrcholením bylo vystoupení populární zpěvačky Petry Janů, která si na závěr známých hitů zanotovala s přítomnými vánoční koledu.

Druhý den se podařilo Nadaci dát dětem další skvělý dárek, a to prohlídku hradu Karlštejn s návštěvou Muzea betlémů.

„Dříve byl Karlštejn pokladnicí Českého státu, dnes je pokladnicí české kultury. Je prima, že jsem se sem mohl podívat,“ zhodnotil návštěvu nejznámějšího českého hradu dvanáctiletý Michal Hlavatý z Liberce. Děti byly doslova u vytržení. Při závěrečném obědě na MV-generálním ředitelství HZS ČR měli snad všichni účastníci setkání podobný názor jako Martina Buchtová z Pardubic – „Bylo to fajn“.

Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ

strana 4

strana 14

strana 21

strana 33

POŽÁRNÍ OCHRANA

- Požár kinokavárny ve Volarech 4
 Tematické kontroly jednotek požární ochrany podniků 6
 Sinteso™ - nová dimenze v detekci požáru 7
 Bezpečnostní veletrhy nabízejí jedinečnou příležitost k prezentaci ... 8
 Možnosti identifikace původu a podmínek vzniku C-zbytků po tepelné degradaci (hoření) polymerních materiálů 10

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

- V Raškovcích „hořel“ kravín 13
 Táborští zdravotničtí záchranáři stále v plném nasazení 14

OCHRANA OBYVATELSTVA

- Civilní ochrana v zemích EU - Maďarská republika 16
 Mechanismus Společenství zaměřený na podporu spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany 17
 Důvěra a spolehlivost - základní podmínky informování veřejnosti ... 18
 Praktický výcvik jednotek požární ochrany a ochrana obyvatelstva ... 20
 Havárie s únikem radiace 21

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

- Problémy kritické informační infrastruktury 22
 Společně se chránit před nebezpečím 24
 Ochrana kritické infrastruktury 25
 Některá poučení ze zpracování a rozpracování krizového plánu kraje 26

INFORMACE

- Území USA postihují ničivé hurikány 28
 Šedesát let poctivé práce 31
 Obnovení denního studia mládeže 32
 Nejlepší sportovci Ministerstva vnitra 33

PŘÍLOHA

- Hasičský záchranný sbor České republiky 2001 - 2005
 Veletrhy a výstavy, pořádané v České republice a v zahraničí v roce 2006

Nový objekt ředitelství HZS Jihomoravského kraje

Slavnostním přestřižením pásky zahájili generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán a první náměstek hejtmána Jihomoravského kraje Ing. Milan Venclík

dne 16. prosince 2005 v Zubatého ulici v Brně-Husovicích provoz nového krajského ředitelství HZS Jihomoravského kraje. Areál v Zubatého ulici, který v uplynulých dvou letech prošel generální rekonstrukcí, jihomoravští profesionální hasiči získali od soukromého majitele výměnou za zchátralé armádní objekty ve Veveří ulici. Po čtyřech letech, kdy vedení HZS kraje sídlilo v příliš malé a nevyhovující budově ve Štefánikově ulici, tak příslušníci a pracovníci krajského ředitelství získali moderní pracoviště. Na kanceláře ředitelství navazuje i pracoviště krizového štábu HZS Jihomoravského kraje, v objektu je také krajský výstrojný sklad a sklad humanitární pomoci, tělocvična a ubytovna, areál doplňují rovněž prostorné garáže a parkoviště.

Budovu ve Štefánikově ulici budou hasiči využívat i nadále. V objektu nově sídlí odbor prevence HZS Jihomoravského kraje, který zajišťuje i výkon státního požárního dozoru.

kpt. Mgr. Jaroslav HAID,
 HZS Jihomoravského kraje, foto autor

Požár kinokavárny ve Volarech

kpt. Václav KOUT, nrap. Josef VLASÁK, HZS Jihočeského kraje, foto kpt. Václav KOUT

Dne 16. září 2005 v 02.33 hodin byl na místní ohlašovnu požárů jednotky SDH Volary ohlášen požár v objektu bývalých kasáren ve Volarech. V 02.38 hodin byla událost ohlášena na operační a informační středisko (OPIS) HZS Jihočeského kraje ÚO Prachatice. Oheň zasáhl jeden blok upravený jako kinokavárna a restaurace. V těsné blízkosti byly ohroženy sousední garáže technických služeb (asi 2 m od hořícího objektu) a kotelna lehkých topných olejů se skladem LTO. Při požáru zasahovalo 43 profesionálních a dobrovolných hasičů. Předběžná škoda způsobená požárem byla odhadnuta v rozmezí tří až pěti milionů Kč.

Popis objektu

Jedná se o přízemní jednopodlažní objekt kinosálu ze sedmdesátých let v bývalých kasárnách, který byl v roce 2004 rekonstruován na kinokavárnu. Objekt má půdorysný rozměr 28 m x 17 m, výška k hřebenu střechy je pět metrů. Hlavní nosné konstrukce jsou z cihelného zdiva. U kinokavárny je nosná konstrukce střechy dřevěná, opatřená podhledem z dřevotřískových desek. Stropní konstrukce u kotelny LTO se zásobníkem paliva je tvořena ocelovými nosníky s cihelnou vložkou a omítkou. Střešní krytina je nehořlavá, skládaná z eternitových vlnitých desek, kladená ve sklonu 15°. Podlahy v celém objektu jsou betonové, pokryté koberci nebo dlažbou, mimo sálu kinokavárny. V prostoru sálu kinokavárny je nosná konstrukce zvýšené podlahy z hráněného řeziva, na které jsou připevněny desky Cetris a položen koberec. Vnitřní obložení stěn kinokavárny je palubkové a celkové vybavení vnitřního prostoru tvoří různý čalouněný nábytek, dřevěné židle, stoly, bar a hrací automaty. Vytápění objektu je kombinované, část je vytápěna elektrickými přímotopnými konvektory, sál kinokavárny pak agregátem na LTO a restaurace spotřebičem na tuhá paliva (krbová kamna).

Z hlediska stavebního provedení se jedná o objekt se dvěma požárními úseky. První požární úsek tvoří kinokavárna s restaurací, ze které vedou dvě nechráněné únikové cesty na volné prostranství. Druhý požární úsek tvoří kotelna LTO a sklad LTO, ze kterého vede jedna nechráněná úniková cesta na volné prostranství.

Průběh zásahu

Místní jednotka SDH Volary vyjela na místo zásahu v 02.37 hodin postupně s požárními automobily: 3x CAS 24, CAS 32, VEA 1 a AZ 30. Jednotka HZS JčK územního odboru Prachatice vyjela s CAS 24 a CAS 32 v 02.38 hodin. Po zjištění rozsahu požáru byl vyhlášen požární poplach pro jednotky SDH obcí Horní Vltavice, Strážný a Lenora.

Při příjezdu na místo zásahu bylo zřejmé, že požárem je zasažena téměř celá budova, a že požár je značné intenzity (3. fáze hoření). Průzkumem bylo zjištěno, že hlavní jističe elektrického proudu jsou již v poloze „vypnuté“ (pravděpodobně následkem zkratu elektrického vedení). Velitel zásahu rozhodl vést hlavní směr útoku na snížení intenzity požáru, na ochranu okolních garáží a na zajištění kotelny, kde se nachází kotel na LTO s otevřeným zásobníkem paliva. Od CAS 24 byl vytvořen proud C 52 směrem do vchodových dveří, které se musely násilím otevřít. Druhý proud C 52 byl veden do prostoru na zadní straně štítu, kde se nacházela kotelna LTO. Od další CAS 24 jednotky SDH Volary byl vytvořen jeden proud C 52 ze spodní (levé) strany hořícího objektu na ochranu garáží Technických služeb a druhý útočný proud C 52 do bočních dveří, které se musely rovněž otevřít násilím. Vzhledem k tomu, že nebylo možné dostat se k ohnisku požáru přímo, bylo rozhodnuto nasadit od spodní strany budovy AZ 30 a přemístit proud C 52 ze spodní strany nad budovu a snižovat intenzitu požáru z tohoto místa. Požární auto-

mobil CAS 32 SDH Volary byl umístěn na horní straně budovy a pomocí otočné proudnice se jednotka snažila snížit intenzitu požáru ve střední části budovy, kde se nacházel sál kinokavárny. Poslední CAS 24 SDH Volary byla použita jako rezerva a určena na postupné doplňování vodou zasahujících automobilů. Doplňování vody bylo také zajištěno z blízkého podzemního hydrantu u vstupu do prodejny staviv. Na místo zásahu přijela v 03.00 hodin první část jednotky HZS JčK stanice Prachatice s CAS 24, která zaujala místo po vyprázdněné CAS 32 a jejím úkolem bylo provést útok jedním proudem C 52 na roh budovy a druhým proudem C 52 do štítu.

Po příjezdu druhé jednotky stanice Prachatice s CAS 32, která zaujala postavení po prázdné CAS 24, byl od rozdělovače vytvořen třetí proud C 52 do spodní části budovy na hašení požáru i na ochranu garáží Technických služeb. Dále bylo rozhodnuto, po dohodě s velitelem zásahu a velitelem jednotek HZS JčK stanice Prachatice, otevřít vstup do půdního prostoru. V této fázi zásahu byl již požár téměř lokalizován, okolní objekty nebyly přímo ohroženy a značně poklesla i intenzita hoření. Na místo požáru také přijela v 03.12 hodin jednotka SDH Lenora s DA 8, v 03.15 hodin jednotka SDH Horní Vltavice s CAS 24 a v 03.20 hodin jednotka SDH Strážný s CAS 24. Členové jednotky SDH Lenora byli rozděleni k provádění hasebních prací u druhého proudu od CAS 24 SDH Volary. Členové jednotky SDH Horní Vltavice a Strážný byli určeni k dopravě vody od podzemního hydrantu u autobusového nádraží a použití jako záloha na místě zásahu.

Lokalizace a likvidace požáru

Zasahující jednotky začaly pomocí trhacích háků a bouracích seker rozebírat střešní a stropní konstrukci kinokavárny, kde hrozilo zřícení ohořelých zbytků. Dále probíhalo dohašování skrytých ohnisek požáru. Stále byla věnována zvýšená pozornost ochraně požárního úseku kotelny a skladu LTO.

V 03.48 hodin velitel zásahu nahlásil lokalizaci požáru a nadále pokračovaly práce na jeho likvidaci.

Při zásahu jednotky PO spolupracovaly s Policií ČR, Zdravotnickou záchrannou službou Volary a Pohotovostní službou elektrických rozvodných závodů. V 04.15 hodin byla snížena dodávka vody a v 04.40 hodin byla odeslána jednotka SDH Lenora zpět na základnu. Po doplnění vody do CAS 24 a CAS 32 byla požární technika jednotky SDH obce Horní Vltavice a Strážný odeslána v 05.00 hodin zpět na základnu. Zbylé dvě jednotky PO prováděly dohašování požáru. V 05.40 hodin odjela zpět na základnu i jednotka HZS JčK ze stanice Prachatic. Jednotka SDH Volary zůstala na místě požáru i nadále a dohašovala zbylá ohniska hoření až do úplné likvidace požáru, která byla ukončena v 10.10 hodin.

■ Příčina vzniku požáru

Na základě skutečností zjištěných na místě požáru bylo svědecké ohnisko požáru stanoveno v prostoru střešní a stropní konstrukce nad sálem kinokavárny. Požárem byla zasažena celá střešní konstrukce a celý požární úsek kinokavárny s restaurací. Ohledáním místa požáru byla na betonové podlaze nad kotelnou LTO (původní prostor), nalezena tlaková lahev od PB, která byla odebrána k dalšímu zkoumání. Na základě ohniskových příznaků a výše uvedených skutečností při šetření příčiny vzniku požáru byly v místě sálu kinokavárny odebrány vzorky, které jsou předmětem dalšího odborného zkoumání na znaleckých pracovištích Policie ČR a Technického ústavu požární ochrany. Při šetření vzniku požáru byl využit služební pes Policie ČR na vyhledávání přítomnosti hořlavých kapalin. Dosavadním šetřením byly stanoveny následující verze příčiny vzniku požáru:

- úmyslné zapálení,
- nedbalostní jednání osob,
- technická závada elektroinstalace, která se jeví jako nejmeně pravděpodobná.

Přesná a konečná příčina vzniku požáru nebyla dosud stanovena.

■ Specifika zásahu

■ Negativní vlivy:

- pozdní ohlášení od doby vzniku z důvodu odlehlosti areálu bývalých kasáren na okraji města,
- vysoká intenzita hoření velkého množství materiálu na bázi dřeva a syntetických materiálů a tím i velmi rychlé šíření požáru,
- skryté šíření požáru v podhledu dřevěné konstrukce stropu,
- úplná destrukce zařízení a střechy objektu následkem požáru.

■ Klady:

- uchráněné garáže Technických služeb,
- vzorná spolupráce mezi jednotkami PO, Policií ČR a zdravotnickou záchrannou službou v průběhu zásahu,
- ověřená větší účinnost hašení při použití kartuší smáčedla,
- velmi dobrá spolupráce s Policií ČR při šetření příčiny vzniku požáru,
- výborná spolupráce mezi velitelem zásahu, velitelem HZS JčK stanice Prachatic a řídícím důstojníkem HZS JčK, kteří řešili společně taktická rozhodnutí v průběhu zásahu,
- při likvidaci požáru nedošlo k žádnému zranění zasahujících hasičů.

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 17. listopadu do 15. prosince roku 2005

18. 11. • **Tři rekreační chaty a lesní porost** v katastru obce Bedřichov, okr. Blansko.
Příčina – úmyslné zapálení. *Škoda* – 3 000 000 Kč.
19. 11. • **Rekreační chalupa** v Mohelnici nad Jizerou, okr. Mladá Boleslav. *Příčina* – technická závada topidla. *Škoda* – 1 500 000 Kč.
- **Vepřín** ve Velkých Chvalovicích, okr. Kolín.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
21. 11. • **Haly skladu textilu** v Brně. *Příčina* – v šetření.
Zranění dva hasiči. *Škoda* – 15 000 000 Kč.
29. 11. • **Garáže se zemědělskou technikou** firmy Agrokomplex v Kunovicích, okr. Uherské Hradiště.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
1. 12. • **Letní výletní restaurace** u vodní nádrže Jadran, k.ú. Osek nad Bečvou, okr. Přerov.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 1 500 000 Kč.
2. 12. • **Pásový dopravník** Severočeských dolů a.s., Ledvice, Doly Bílina, okr. Teplice.
Příčina – technická závada. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
6. 12. • **Sušicí linka dřevěných špachtlí** firmy Centrální Sticks s.r.o. v Libčanech, okr. Hradec Králové.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 5 000 000 Kč.
7. 12. • **Sklad sena s portálovým nakladačem** firmy Agro Staňkov a.s. ve Kvičovicích, okr. Domažlice.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 10 220 000 Kč.
- **Kanceláře** v Domě odborových svazů v Praze 3.
Příčina – technická závada elektroinstalace. *Škoda* – 3 000 000 Kč.
8. 12. • **Sklad úklidových prostředků** firmy Familiplast s.r.o. v Úmyslovicích, okr. Nymburk. *Příčina* – špatný stav komínového tělesa. *Škoda* – 1 300 000 Kč.
- **Poloroubená rekreační chata** v obci Dolní Paseky, okr. Liberec. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 1 500 000 Kč.
10. 12. • **Táborová základna pionýrské skupiny** v Čermné ve Slezsku, okr. Opava.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
- **Bývalý mlýn** (zčásti obývaný) v Žehrově, okr. Mladá Boleslav.
Příčina – úmyslné zapálení. *Škoda* – 5 000 000 Kč.
11. 12. • **Střecha a půda ubytovny** vietnamských občanů v Plzni. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 3 000 000 Kč.
12. 12. • **Stodola** firmy Tyres Kněžmost s.r.o. v Bosni, okr. Mladá Boleslav. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
- **Roubená chalupa** v Arnolticích, okr. Děčín. *Příčina* – technická závada televizoru. *Škoda* – 6 000 000 Kč.
- **Rodinný dům** v obci Kvíc, okr. Kladno.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
13. 12. • **Tahač s návěsem a nákladem elektromotorů** odstavený na polní cestě u Hůrky, okr. Pardubice.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 5 200 000 Kč.
15. 12. • **Rekreační chata** v osadě Koloděje u Mnichovic, okr. Praha východ.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 1 000 000 Kč.

pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
MV–generální ředitelství HZS ČR

Tematické kontroly jednotek požární ochrany podniků

mjr. Ing. Květoslava SKALSKÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR

V plánu kontrolní činnosti hasičských záchranných sborů krajů na rok 2006, zejména na jeho první pololetí, jsou zahrnuty tematické kontroly jednotek požární ochrany podniků.

Tyto kontroly budou prováděny v rámci výkonu státního požárního dozoru, tzn. že o kontrole bude sepsán zápis a v případě zjištění nedostatků budou ukládána opatření k jejich odstranění. Výsledky kontroly a případná uložená opatření budou projednány se statutárním orgánem právnické osoby nebo s podnikající fyzickou osobou nebo jejím odpovědným zástupcem. Kontroly budou zaměřeny na prověření akceschopnosti jednotek požární ochrany podniků.

Předmětem požárních kontrol budou jak jednotky hasičských záchranných sborů podniků [§ 65 odst. 1 písm. b) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o požární ochraně“], tak jednotky sboru dobrovolných hasičů podniků [§ 65 odst. 1 písm. d) zákona o požární ochraně]. Cílem těchto kontrol je zmapovat stav jednotek požární ochrany podniků ve vztahu k právním předpisům upravujícím jejich akceschopnost a zřízení.

Akceschopnosti jednotky požární ochrany se rozumí organizační, technická a odborná připravenost sil a prostředků k provedení zásahu. Jednotka požární ochrany je akceschopná, jestliže:

1. početní stav hasičů a vnitřní organizace jednotky požární ochrany jsou v souladu s požadavkem právního předpisu [§ 4 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb., dále jen „vyhláška o jednotkách“],
2. jednotka požární ochrany je schopna uskutečnit výjezd na zásah v požadovaném časovém limitu [§ 11 odst. 2 vyhlášky o jednotkách],
3. hasiči mají osvědčení o odborné způsobilosti ve smyslu zvláštního právního předpisu [§ 35 odst. 5 vyhlášky o jednotkách] pro výkon funkce, kterou v jednotce zastávají,
4. v jednotce požární ochrany je prováděna pravidelná odborná příprava [§ 36 až 39 vyhlášky o jednotkách],
5. má za účelem provedení zásahu připravenou požární techniku a věcné prostředky požární ochrany a jsou splněny podmínky pro použití požární techniky a věcných prostředků požární ochrany [§ 8 odst. 2 až 5 vyhlášky o jednotkách].

O akceschopnosti jednotky požární ochrany se vede dokumentace [§ 19 a § 20 vyhlášky o jednotkách].

V případě zjištění nedostatku je hasičský záchranný sbor kraje oprávněn uložit sankci za neplnění povinností na úseku požární ochrany ve vztahu k akceschopnosti jednotek požární ochrany až do výše 500 000 Kč a u kategorie činností s vysokým požárním nebezpečím až do výše jednoho milionu Kč. Zvláštní výše sankce 10 milionů Kč může být uložena právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě, která by zrušila jednotku požární ochrany bez souhlasu hasičského záchranného sboru kraje.

Jak je výše uvedeno, budou prováděny tematické kontroly, kterými se bude prověřovat stav zabezpečení požární ochrany v oblasti akceschopnosti jednotek požární ochrany podniků. Neznamená to ovšem, že bude tato oblast prověřena a zkontrolována ve všech detailech. Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky vydalo interní rámcový program tematických kontrol pro hasičské záchranné sbory krajů. Konečný program pro konkrétní požární kontrolu si ale určuje místně příslušný hasičský záchranný sbor kraje, včetně početního stavu příslušníků, kteří budou tuto kontrolu provádět.

Vývoj v oblasti navrhování stavebních konstrukcí vystavených účinkům požáru

Výpočty možné požární situace (požárního scénáře) se stávají nedílnou součástí projektové dokumentace staveb. Tyto výpočty však vyžadují úzkou spolupráci požárních specialistů, kteří uplatňují společenské požadavky na stavby a disponují informacemi o požárních rizicích, a statických, kteří zajišťují spolehlivost nosné části stavební konstrukce statickým výpočtem a využívají příslušná data.

Stavební fakulta ČVUT v Praze, ve spolupráci s MV-generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR, pořádají dne 22. února 2006 od 14.00 do 20.00 hodin v budově Fakulty stavební ČVUT, Thákurova 7, místnost B280 kurz, který je zaměřen zejména na novinky, které jsou zakotveny v nových návrhových požárních normách.

Příspěvky budou zaměřeny na navrhování požární odolnosti dřevěných, betonových, zděných, ocelových a ocelobetonových stavebních konstrukcí vystavených účinkům požáru při přechodu z evropských předběžných norem na evropské normy ČSN EN 199x-1-2 (Eurokódy), které jsou již v originále zavedeny do systému ČSN. Vydání českých překladů těchto norem se předpokládá v roce 2006.

Účastníci kurzu obdrží učební texty, které přibližují problematiku požární odolnosti stavebních konstrukcí na řešených příkladech. Kurz je zařazen do systému celoživotního vzdělávání ČKAIT. Jeho absolvování je navrženo na ocenění bodovou hodnotou 1.

Požární zkouška dřevěné patrové budovy

Sinteso™ - nová dimenze v detekci požáru

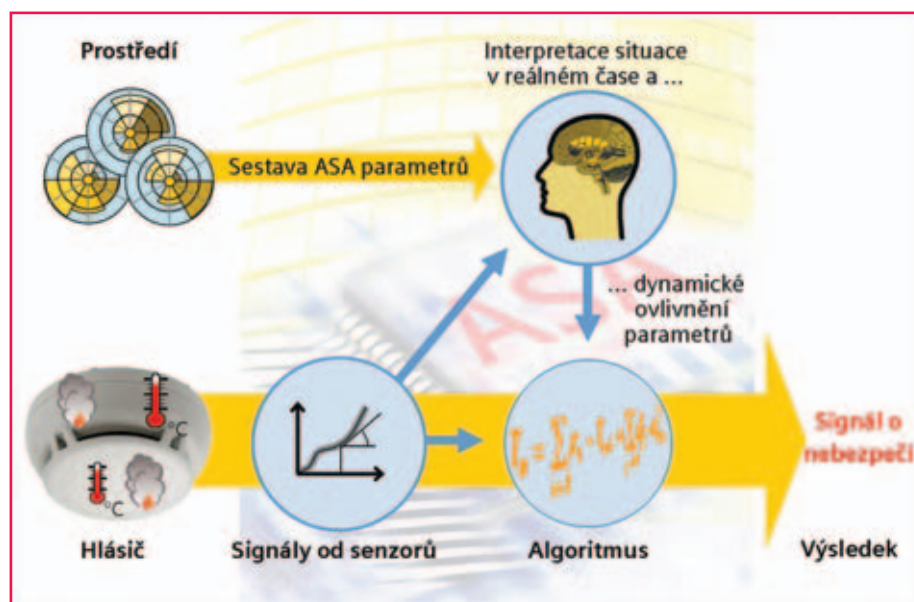
Ing. Jan MORÁVEK

Jak byste definovali ideální systém elektrické požární signalizace? Většina z vás by patrně použila výrazy, jako vysoká spolehlivost, hodnověrnost, dlouhá životnost, univerzálnost, snadná údržba a provoz, jednoduchá instalace a uvedení do provozu, moderní design, cenová dostupnost a možná některé další.

Stejně jako výrobci jiných produktů, také výrobci elektrické požární signalizace se snaží ideálu co nejvíce přiblížit, a uspokojit tak požadavky svých zákazníků. Proto investují nemalé částky do výzkumu a vývoje nových technologií, které se snaží co nejlépe využít v praxi. Významným krokem směrem k ideální elektrické požární signalizaci jsou nové hlásiče Sinteso™.

Rozdělení hlásičů

Hlásiče Sinteso™ jsou rozděleny na řadu S-LINE pro náročné aplikace a řadu C-LINE pro běžné využití. U obou řad jsou k dispozici kombinované hlásiče, širokospektrální kouřové hlásiče a tepelné hlásiče. Ty doplňují hlásiče vyzařování plamene, nasávací komory, lineární kouřové hlásiče a linkové moduly, houkačky, tlačítkové hlásiče, přípravky na testování hlásičů a další příslušenství. Řada C-LINE poskytuje možnost využití jednoho ze dvou pevně zabudovaných detekčních algoritmů pro standardní prostředí a vyšší citlivost detekce. Řada S-LINE využívá nově patentovanou ASatechnology™ (Advanced Signal Analysis), která zajišťuje bezkonkurenční spolehlivost rozpoznání příznaků skutečného požáru a vykazuje mimořádnou odolnost proti rušivým vlivům prostředí instalace, jako jsou například pára, výfukové plyny nebo elektromagnetické rušení. Jak je patrné z výše uvedeného obrázku, význam ASatechnology™ je

zejména v dynamickém ovlivňování parametrů zvoleného detekčního algoritmu dle aktuálního vývoje situace a představuje výrazné zkvalitnění algoritmové detekce. Výsledkem je mimořádně spolehlivá odezva na všechny typy požárů i v těch nejnáročnějších podmínkách. Nasazení řady S-LINE je vhodné buď pro objekty s náročným prostředím (průmyslové objekty, elektrárny, garážové prostory) nebo aplikace s velkými finančními nebo organizačními důsledky při vyhlášení falešného poplachu (nepřetržitý provoz, nemocnice a domy pro seniory, vojenské objekty). Hlásiče Sinteso™ komunikují s ústřednou EPS prostřednictvím sběrnice FDnet (Field Device Network), která zaručuje bezpečný a rychlý přenos informací z chráněného prostoru. Prakticky neomezená topologie této sběrnice, která může mít podobu otevřené linky nebo smyčky s odbočkami, umocňuje

flexibilitu a cenovou efektivitu systému. Periferní části systému Sinteso™, včetně linkových modulů a houkaček, jsou napájeny prostřednictvím sítě FDnet, jejíž délka může být až 3300 metrů.

Moderní systém

Hlásiče Sinteso™ jsou kompatibilní se stávajícími i novými ústřednami Siemens a lze je často instalovat i do starších kabelových rozvodů. S produktovou řadou Sinteso™ přichází na trh moderní systém, který lze snadno rozšiřovat nebo upravovat dle potřeb uživatele. Jednotlivé typy hlásičů vyhovují příslušným dílům normy ČSN EN 54 a pro použití v České republice jsou certifikovány společností PAVUS, a.s.

PLACENÁ INZERCE

STABILNÍ HASÍCÍ ZAŘÍZENÍ
AEROSOLOVÉ
FIRE JACK

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

BESYCO SPOL. S R. O.
 KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠÍŘE
 TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061
 HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

**SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY / ZABEZPEČENÍ PROSTOR A ZAŘÍZENÍ
 PROTI POŽÁRŮM • VHDNÉ DO ARCHIVŮ, SERVEROVNĚ
 A VÝBUŠNĚHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ • EKONOMICKÉ
 • EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠE JEDNODUCHÉ**

ISO 9001:2001

Bezpečnostní veletrhy nabízejí

jedinečnou příležitost k prezentaci

Ve dnech 16. až 19. května 2006 se bude na brněnském výstavišti konat sedm veletrhů, z nichž tři nesou přívlastek „bezpečnostní“. Jde o 13. ročník mezinárodního veletrhu požární techniky PYROS, 4. ročník mezinárodního veletrhu bezpečnostní techniky a služeb ISET a 8. ročník mezinárodního veletrhu prostředků osobní ochrany, bezpečnosti práce a pracovního prostředí INTERPROTEC.

Opět v jarním termínu

V minulém ročníku došlo ke změně konání termínu – z podzimního na jarní. „Tato změna se nám velmi osvědčila, spokojeni s ní byli jak vystavovatelé, tak i návštěvníci,“ říká manažer veletrhů Karel Torn. „Zvláště u veletrhů PYROS a ISET přinesl jarní termín lepší podmínky pro konání atraktivních venkovních doprovodných akcí, které byly jedním z taháků pro odbornou veřejnost.“ Vystavovatelé veletrhů PYROS a ISET najdou opět společné zázemí v nejnovějším pavilonu F. „Pavilon F je to nejlepší, co můžeme vystavovatelům i návštěvníkům nabídnout, a to nejen v tuzemském, ale i ve světovém kontextu,“ doplňuje Karel Torn. Dodejme ještě, že veletrh PYROS je, jako jediná akce tohoto zaměření v ČR, zařazena v katalogu akcí Mezinárodního technického výboru pro prevenci a hašení požárů CTIF.

Bezpečnostní veletrhy v letošním roce nabízejí jedinečnou příležitost pro všechny firmy nabídnout své produkty a služby, a to nejen tuzemským zájemcům, ale také odborníkům ze zahraničí, především z okolních zemí. Těm totiž pořadatel veletrhů dává možnost akcí za výhodných podmínek navštívit formou specializovaných zájezdů.

Bohatý doprovodný program

Úspěšný veletrh nedělají pouze obsazené metry čtvereční, počty a kvalita exponátů a spokojení vystavovatelé a návštěvníci. Důležitou roli hrají i doprovodné programy, ať již pro odborníky nebo pro nejširší veřejnost. Odborníky jistě potěší mj. 9. evropské setkání hasičů PYROMEETING na téma Záchranáři a mimořádné události, 4. mezinárodní konference Krizový management na téma Bezpečnost, připravenost, ochrana obyvatelstva nebo 3. mezinárodní konference k otázkám zdraví a bezpečnosti při práci „Společně bezpečně v rámci Evropské unie“, která se uskuteční pod záštitou ministra práce a sociálních věcí. Široká veřejnost bude moci při praktických ukázkách zhlédnout práci různých složek Policie ČR a HZS ČR.

Veletrhy mají oficiální podporu

Trojlístek bezpečnostních veletrhů má podporu příslušných oficiálních míst a některých profesních a zájmových sdružení, která garantují jejich odbornou úroveň. Veletrh PYROS získal záštitu MV-generálního ředitelství HZS ČR a osobně jeho

generálního ředitele a náměstka ministra vnitra – genmjr. Ing. Miroslava Štěpána. Spoluorganizátorem a odborným garantem veletrhů PYROS a ISET je Asociace Grémium Alarm (AGA). Veletrh ISET má dále záštitu Policejního prezidia Policie ČR a Národního bezpečnostního úřadu. Garanci nad veletrhem INTERPROTEC převzalo Ministerstvo práce a sociálních věcí, spoluorganizátorem a odborným garantem je sdružení Czech Protect a dalšími odbornými guaranty jsou Akademie práce a zdraví ČR, Státní úřad inspekce práce, Institut výchovy bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.

Další souběžně konané technologické veletrhy

Ve stejném termínu jako bezpečnostní veletrhy se na brněnském výstavišti konají další čtyři akce. Jedná se o již 18. mezinárodní veletrh svařovací techniky WELDING a 11. mezinárodní slévárenský veletrh FOND-EX. Bez zajímavosti v této souvislosti jistě není fakt, že právě firmy z oboru slévárenství a svařování patří mezi největší odběratele ochranných pomůcek, vystavovaných na veletrhu INTERPROTEC. Sedmičku doplňují premiérové ročníky Mezinárodního veletrhu plastů, pryže a kompozitů PLASTEX a Mezinárodního veletrhu technologií pro povrchové úpravy FINTECH 2006.

Zpracováno redakcí podle podkladů společnosti **Info Design, s.r.o.**

Ochrana života, zdraví a majetku - prevence, akce, represe

13. mezinárodní veletrh požární
a bezpečnostní techniky a služeb

16. – 19. 5. 2006
Brno – výstaviště

INTER PROTEC

8. mezinárodní veletrh prostředků osobní ochrany,
bezpečnosti práce a pracovního prostředí

www.bvv.cz/pyros www.bvv.cz/iset www.bvv.cz/interprotec

Veletrhy Brno, a.s.
Výstaviště 1
647 00 Brno
Tel.: +420 541 153 272
Fax: +420 541 153 054
E-mail: info@bvv.cz
www.bvv.cz

BVV

**Veletrhy
Brno**

Možnosti identifikace původu a podmínek vzniku C-zbytků po tepelné degradaci (hoření) polymerních materiálů

Ing. Milan RŮŽIČKA, Ing. Jindřich POLEDNA, Ing. Otto DVORÁK, Ph.D., Technický ústav požární ochrany Praha

Masová aplikace plastů v praxi byla a stále je provázána poměrně intenzivním výzkumem mj. problematiky jejich tepelné degradace, hoření a tuhých zbytků (viz např. [1] až [4]). V České republice se již v 80. letech řešil výzkumný projekt R-05-514-244, viz [5], zaměřený na využití charakteristických vlastností uhlíkatých zbytků po hoření polymerních materiálů s možností následné identifikace degradovaného materiálu. Technický ústav PO (TÚPO) pokračoval v řešení dílčím výzkumným projektem „Výzkum tuhých produktů hoření polymerních materiálů“ v rámci výzkumného záměru MVK02 „Výzkum charakteristik chování látek a materiálů při hoření nebo výbuchu pro potřebu požární bezpečnosti“ [8].

Cílem příspěvku je stručně seznámit s nehmotným realizačním výstupem řešení uvedeného výzkumného projektu TÚPO, kterými jsou mj. databáze a katalog identifikačních znaků 28 polymerních materiálů, běžně používaných ve stavebnictví nebo technické praxi a jejich uhlíkatých zbytků, připravených za definovaných podmínek při teplotách od 200 °C do 900 °C, a to buď v oxidační atmosféře (vzduchu), nebo v inertu (dusíku). Na C-zbytcích byly zkušebně stanoveny opakovatelným způsobem pomocí předem verifikovaných zkušebních postupů následující identifikační znaky: elementární složení C, H, N, S, X (halogen), FTIR spektrum s popisem, Ramanovo spektrum, makropopis vzhledu C-zbytku, mikrosnímek získaný prostředky světelné mikroskopie ve zvětšení 80x až 300x se slovním popisem morfologických charakteristik, hmotnostní úbytek, hodnota měrného odporu, měrná hmotnost, některé mikropetrografické charakteristiky C-zbytků, světelná odraznost a existence jevu anisotropie. Výsledky jsou využitelné pro zjišťování příčin vzniku požárů (ZPP) a požárně technické expertizy (PTE) [6,7,8].

1. Identifikační znaky v katalogu C-zbytků [8]

1.1 Charakteristika polymerního materiálu

U každého materiálu je uveden katalogový list a jeho vybrané požárně technické charakteristiky (PTCH - FIT, SIT, GLT, spalné teplo, výhřevnost) se zkušebními metodami, podle kterých byly PTCH stanoveny. Každý katalogový list obsahuje následující informace: Název materiálu, složení, plnivo, vzhled, použití, výrobce, dodavatele s adresou, předmětovou normu a poznámku.

1.2 Elementární analýza

V laboratořích TÚPO používáme elementární analyzátor Perkin Elmer 2400 ke stanovení obsahu C, H, N. Stanovení

obsahu síry a halogenů se zjišťuje metodou titrace dle Schönigera.

Obsah C: elementární obsah uhlíku v materiálu nebo jeho C-zbytku, vyjádřený v hmotnostních procentech.

Obsah H: elementární obsah vodíku v materiálu nebo jeho C-zbytku, vyjádřený v hmotnostních procentech.

Obsah N: elementární obsah dusíku v materiálu nebo jeho C-zbytku, vyjádřený v hmotnostních procentech; základní charakteristický znak polymerů obsahujících v molekulě dusík.

Obsah H/C*100: stonásobek charakteristického poměru elementárního obsahu vodíku a uhlíku; bezrozměrné číslo poskytující informaci o stupni karbonizace původního materiálu, které klesá přímo úměrně s nárůstem degradační teploty.

Obsah halogenů: elementární obsah uhlíku v materiálu nebo jeho C-zbytku, vyjádřený v hmotnostních procentech; slouží

jako srovnávací identifikační znak C-zbytků materiálů obsahujících halogeny.

Obsah S: elementární obsah síry v materiálu nebo jeho C-zbytku, vyjádřený v hmotnostních procentech; slouží jako srovnávací identifikační znak C-zbytků materiálů obsahujících síru.

1.3 Vybrané fyzikální parametry

1.3.1 Zbytek po hoření - Δm

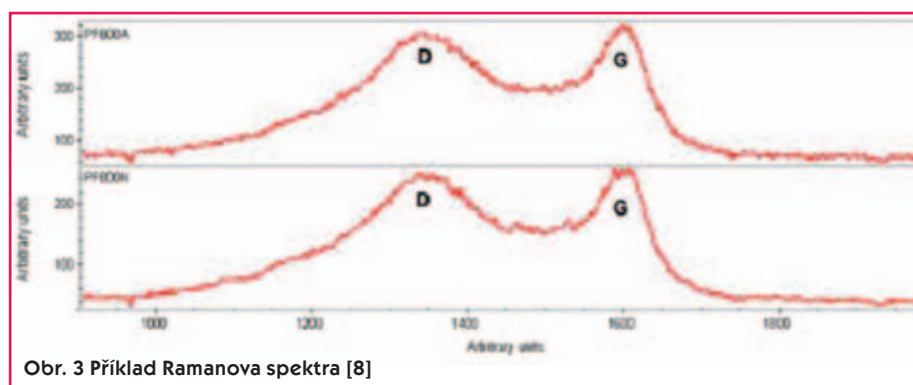
Hmotnostní úbytek materiálu, vyjádřený v hmotnostních procentech zbytku; slouží jako pomocný údaj k objektivnímu zhodnocení míry tepelné degradace materiálu, množství anorganického plniva a odolnosti původního materiálu vůči tepelnému namáhání.

1.3.2 Hustota C-zbytku - ρ

Měrná hmotnost sypaného C-zbytku, vyjádřená v g.cm^{-3} , měřená dle ČSN 44 1322: pyknometricky, s použitím metanolu jako pyknometrické kapaliny; vyjadřuje poměr hmotnosti C-zbytku ke skutečnému objemu, tj. objemu hmoty bez dutin, pórů a trhlin; jejích hodnot lze využít při sledování pórovitosti uhlíkatých zbytků.

1.3.3 Měrný odpor - R_m

Elektrický odpor sloupce práškového vzorku o dané výšce, průměru a zatížení, stanovený podle upravené normy GOST 4668 - 49; je to specifický znak, jímž lze sledovat stupeň prouhelnění a míru uspořádání uhlíku ve skele-

Obr. 3 Příklad Ramanova spektra [8]

Označení	Název sledovaného ID znaku Ramanské spektroskopie	Jednotka
DD	pološířka D absorpčního pásu	cm^{-1}
DG	pološířka G absorpčního pásu	cm^{-1}
D	vlnčet vrcholu – pásu char. narušený (desorder) grafitický uhlík	cm^{-1}
G	vlnčet vrcholu – pásu charakterizujícího nenarušený grafitický uhlík	cm^{-1}
G-D	rozdíl vrcholů G a D pásu	cm^{-1}
AD	plocha D pásu	bezrozměrný
AG	plocha G pásu	bezrozměrný
ID	intenzita D pásu	bezrozměrný
IG	intenzita G pásu	bezrozměrný
La	délka teoretické hrany grafenové buňky $La = 4,4 \cdot (AG/AD)$	bezrozměrný

tu C-zbytku projevující se změnou vodivosti vzorku; je vyjadřován v jednotkách $\Omega \cdot \text{mm}^2 \cdot \text{m}^{-1}$.

1.3.4 Světelná odraznost - Rr

Střední hodnota podílu intenzity světelného toku vlnové délky 546 nm odraženého od vyleštěného povrchu nábrusu k intenzitě světla dopadajícího kolmo na tento povrch (dle ČSN 44 1343); hodnoty R_{max} a R_{min} uvedené v katalogu, udávají maximální a minimální odraznost stanovenou na konkrétním nábrusu jednoho C-zbytku; všechny hodnoty optické odraznosti jsou v katalogu vyjadřovány v procentech.

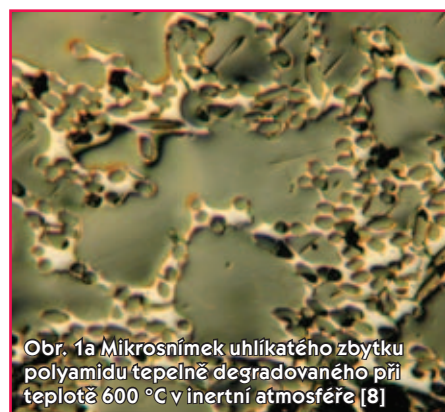
1.4 Makro a mikropopis

1.4.1 Makropopis C-zbytku

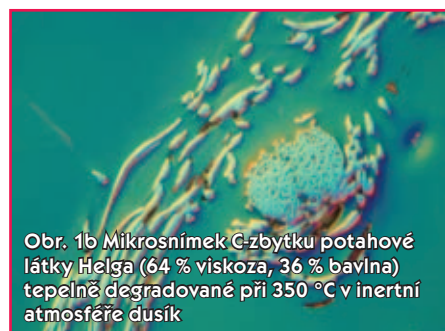
Slovní popis vzhledu a struktury a mechanických vlastností C-zbytku s udáním hlavní charakteristické vlastnosti.

1.4.2 Mikropopis C-zbytku

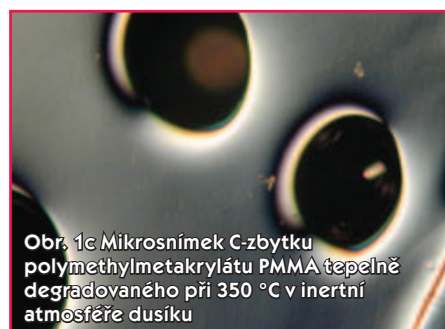
Slovní popis mikrostruktury a morfologie uhlíkatého-zbytku zkoumaného prostředky světelné mikroskopie v odraženém světle (zvětšení 80x až 320x); k jednotlivým mikropopisům lze v katalogu vyhledat i digitalizované mikrofotografie příslušných C-zbytků, pořízené za využití různých mikroskopických technik.

Obr. 1a Mikrosnímek uhlíkatého zbytku polyamidu tepelně degradovaného při teplotě 600 °C v inertní atmosféře [8]

Obr. 1b Mikrosnímek C-zbytku potahové látky Heřga (64 % viskoza, 36 % bavlna) tepelně degradované při 350 °C v inertní atmosféře dusíku

Obr. 1c Mikrosnímek C-zbytku polymethylmetakrylátu PMMA tepelně degradovaného při 350 °C v inertní atmosféře dusíku

1.4.3 Mikrosnímkový C-zbytků

Mikrofotografie C-zbytků pořízené pomocí různých mikroskopických technik (polarizované světlo, fázový kontrast, světlé/tmavé pole); lze na nich hodnotit následující charakteristické znaky: tloušťka stěn, velikost pórů, velikost a tvar anizotropních zrn nebo plošek, přítomnost organických vláken (buněčných pletiv), přítomnost anorganických vláken a plniv; existenci lemů na okrajích stěn C-zbytků aj. (viz obr. 1a, 1b, 1c jako příklad).

1.4.4 Anizotropie

Optická anizotropie mikrostruktury objektu pozorovaného v polarizovaném světle - je specifický pro vysokoteplotní C-zbytky některých polymerů; slouží jako specifický identifikační znak např. pro

identifikaci PVC jako původního materiálu; v katalogu je konstatována pouze existence jevu logickým operátorem ano/ne.

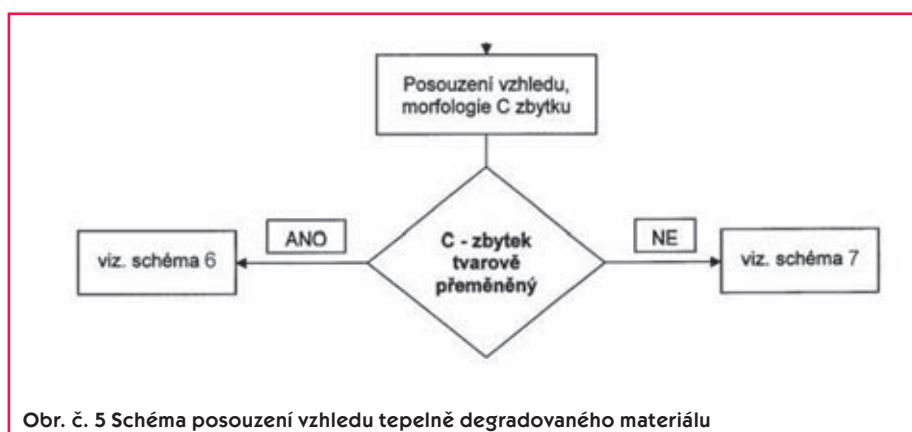
1.5 Spektra

1.5.1 Ramanova spektra

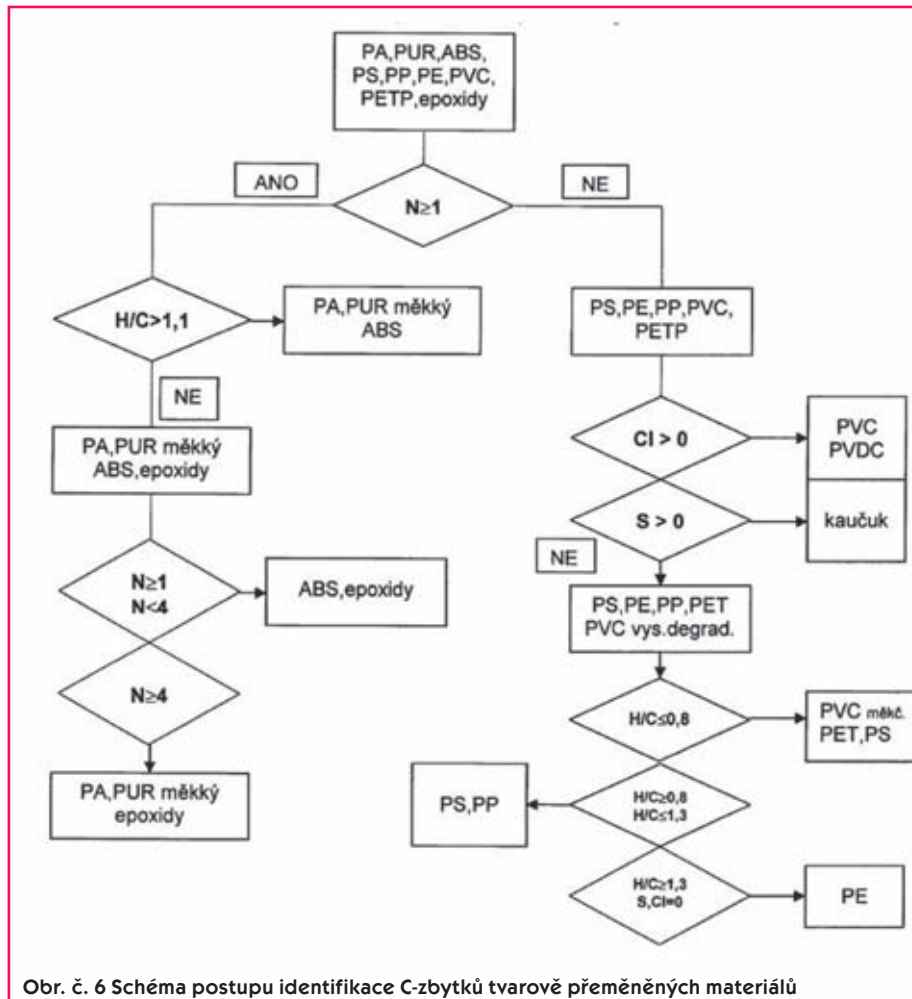
Hodnoty získané pomocí Ramanovy spektroskopie (viz obr. 2) práškových C-zbytků jsou zaměřeny na popis dvou charakteristických Ramanských pásů [G - grafitický pás, D - disorder pás] (viz obr. 3); poměr jejich intenzit/ploch, vzhled a poloha ve spektru vypovídá o míře narušení uhlíkové struktury C-zbytku.

1.5.2 FTIR spektra

1.5.2.1 FTIR popis C-zbytku: slovní popis FTIR spekter zkoumaných ma-

Obr. č. 5 Schéma posouzení vzhledu tepelně degradovaného materiálu

Obr. č. 6 Schéma postupu identifikace C-zbytků tvarově přeměněných materiálů

Obr. 2 Ramanův disperzní spektrometr [8]

Obr. 4 FTIR spektrometr Avatar 360 s mikroskopem Centaurus [8]

teriálů a jejich C-zbytků zahrnující vyjmenování hlavních charakteristických absorpčních pásů nebo popis charakteristického tvaru obalové křivky spektra; k jednotlivým popisům lze v katalogu vyhledat i obrázek spekter příslušných uhlíkatých zbytků.

1.5.2.2 Obrázky FTIR spekter: FTIR transmisní (KBr) (viz obr. 4) spektra původních polymerů a jejich C-zbytků měřená v rozsahu vlnových čísel 4000 cm^{-1} až 400 cm^{-1} , na nichž jsou dokumentovány charakteristické absorpční pásy funkčních skupin a chemického složení C-zbytku; výborný prostředek pro identifikaci původního materiálu využitelný ale jen u tavenin polymerů a C-zbytků vzniklých při nižších teplotách (přibližně do 500 $^{\circ}\text{C}$ - 600 $^{\circ}\text{C}$).

2. Obecné schéma postupu zkoumání C-zbytku v laboratoři [8]

Obecné schéma postupu zkoumání C-zbytku v laboratoři je naznačeno na obr. č. 5 až 7 [8].

Pokud má zbytek materiálu po tepelné degradaci/hoření nepatrný obsah uhlíku, přednostně se uplatňují pro jeho identifikaci metody/zařízení pro stanovení fyzikálních parametrů a dále vyhodnocení makro a mikropopisu.

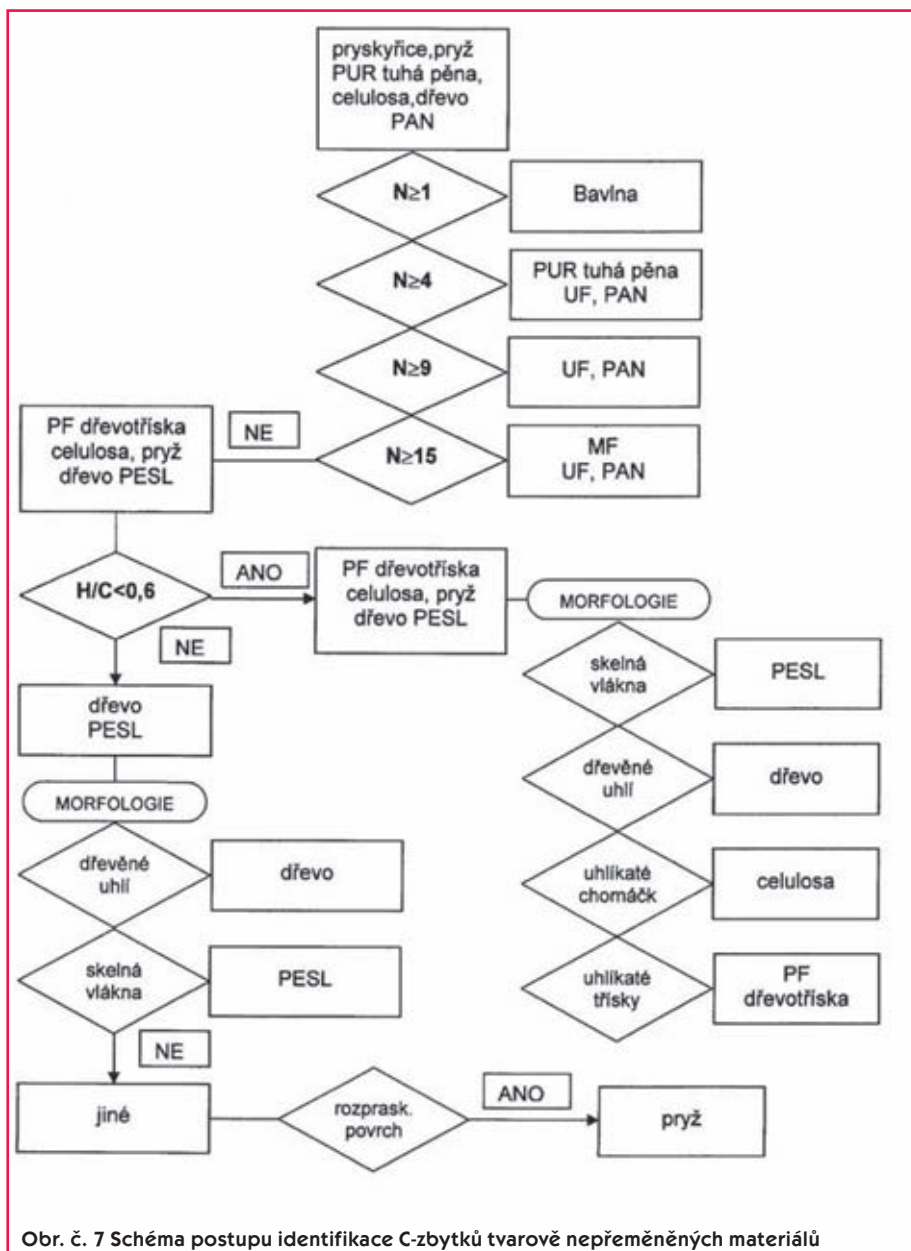
Závěr

Důležitým úkolem při ZPP/PTE je mj. identifikovat hořlavé materiály (druhy, skupenství, formu) v těsné blízkosti zdroje zapálení, které se bezprostředně podílely na vzniku požáru (tzv. primární hořlavé materiály), z nichž se po zapálení/vznícení požár rozšířil na další přilehlé hořlavé materiály (sekundární, terciální,...). Pokud se v ohnisku požáru nebo v jeho blízkosti naleznou uhlíkaté zbytky hořlavého materiálu, a tyto se řádně uložené a nepoškozené přepraví do laboratoře s potřebným přístrojovým vybavením, lze zde stanovit charakteristické znaky C-zbytků a pomocí výše popsané databáze/katalogu následně identifikovat původní materiál, ze kterého vznikly a přibližně podmínky jejich vzniku (teplotu a obsah kyslíku) při tepelné degradaci/hoření [8].

TÚPO, jako ústav kvalifikovaný pro znaleckou činnost v oboru PO, je díky řešení výše uvedeného výzkumného projektu odborně přístrojově i personálně vybaven, mj. pro zkoumání C-zbytků z místa požáru s využitím pro PTE vyžádané HZS ČR, Policii ČR nebo právníky či fyzickými osobami.

Literatura

- [1] KREVELEN, D. W.: Some basic aspects of flame resistance of polymeric materials. *Polymer*, 1975, Vo. 16, pp. 615-620.
- [2] HILADO, C. J., CASEY, C. J.: Pyrolysis of Polymeric Materials. Effect of Chemical Structure and Temperature on Char Yield and Flammability. *J. Fire and Flammability*, 1979, Vo. 10, No. 3.
- [3] CARTY, P., WHITE, S.: Smoke/Char Relationships in PVC Formulations. *Journal of Fire Sciences*, 1995, Vo. 13, pp. 289-299.
- [4] HOLLAND, J. B., HAY, J.: Thermal degradation of nylon polymers; *Polym. Int. Vol. 49*: 943-948 (2000).
- [5] ŠEVĚČEK, P., WODÁK, P., FILIP, B., DVOŘÁK, P., STUŽKA, V., NEISER, J.: Analýza pevných produktů po hoření a její využití (závěrečná výzkumná zpráva RVÚ R-05-514-245-03 VŠB 1990).
- [6] SVOBODA, M.: Určení ohniska požáru ze stupně degradace plastů.
- [7] ŠEVĚČEK, P., HÜTTL, J.: Zjišťování příčin vzniku požárů, *časopis 112 č. 9/2004*.
- [8] DVOŘÁK, O. a kol.: Výzkum charakteristik chování látek a materiálů při hoření nebo výbuchu pro potřebu požární bezpečnosti. *Závěrečná zpráva o výsledcích řešení výzkumného záměru MVK02*. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2005.

Obr. č. 7 Schéma postupu identifikace C-zbytků tvarově nepřeměněných materiálů

V Raškovících „hořel“ kravín

npor. Jaroslav MIKOLÁŠ, DiS, OUPO Frýdek-Místek, foto autor

Dne 3. listopadu 2005 v 18.03 hodin byl na „improvizované“ operační a informační středisko OUPO Frýdek-Místek, které bylo pro tento účel přesunuto do hasičské zbrojnice SDH Raškovice, ohlášen pracovníky místního zemědělského družstva hustý kouř stoupající ze střechy místního kravína. Volající uvedl, že pod střechou zřejmě zůstali tři pracovníci. Noční cvičení posluchačů prvního běhu kurzu Vstupní přípravy příslušníků (VPP) v OUPO Frýdek-Místek začalo.

Z důvodu poměrně velkého množství sil a prostředků zapojených do cvičení, byl výjezd jednotek organizován postupně od hasičské zbrojnice SDH Raškovice tak, aby se co nejvíce přiblížil reálné situaci při dojezdu jednotek do podhorské oblasti. Průběh a samotná organizace cvičení byly usnadněny faktem, že kravín nebyl z technických důvodů osazen dobyt看em.

Cíl cvičení

Cílem cvičení bylo zejména prověření získaných znalostí, především z oblasti zdolávání mimořádných událostí, nebezpečí na místě zásahu, řízení zásahu, dálková doprava vody, práce v dýchacích přístrojích, s výškovou technikou a se spojovou technikou (pro veškeré rádiové spojení byly použity terminály Pegas). Velitelé (instruktoři OUPO) se, mimo jiné, zaměřili na kvalitu splnění zadaných úkolů, které posluchači kurzu VPP plnili v podmínkách blízkých skutečnému zásahu. Cvičení mělo také posloužit k praktické ukázce činnosti OPIS v operačním řízení a k získání zkušeností při spolupráci se složkami IZS. Účastníci se ho nejen posluchači kurzu VPP, ale také místní jednotka SDH Raškovice a Obvodní oddělení Policie ČR Krásná. Organizace cvičení v tomto rozsahu byla možná jen díky vstřícnosti předsedy Zemědělského obchodního družstva Raškovice, starosty obce Raškovice, příslušníků Obvodního oddělení Policie ČR Krásná a zaměstnanců Povědí Odry, s.p.

Průběh cvičení

Jako první byla na místo události vyslána jednotka SDH Raškovice s požární technikou CAS 24 a TA, která ještě před dojezdem hlásila požár velkého rozsahu a nutnost povolání velkého množství sil a prostředků. Po příjezdu na místo události začali členové jednotky s průzkumem místa požáru za použití dýchacích přístrojů, zřídili dva proudy C 52 z jižní strany a za pomoci nastavovacích žebříků začali s hasebními pracemi a vyhledáváním osob v půdním prostoru kravína.

To už na místo události přijížděla první jednotka OUPO s CAS 24 a CAS 32. Velitel jednotky OUPO po poradě s velitelem jednotky SDH Raškovice převzal vedení zásahu a ponechal jednotku SDH na původním místě.

Jednotka OUPO začala s průzkumem a vyhledáváním osob a hasebními pracemi dvěma proudy C 52 v půdním prostoru kravína z východní strany. Velitel zásahu (VZ) znovu urgoval nutnost dalších sil a prostředků, jakož i zdravotnické záchranné služby (ZZS). Improvizované OPIS OUPO Frýdek-Místek vyslalo další požární automobily CAS 16 a CAS 32 a automobil ZZS Moravskoslezského kraje. Při příjezdu na místo zásahu byli společnými silami všech zasahujících jednotek nalezeni všichni tři pohřešovaní pracovníci družstva v bezvědomí a byli předáni do péče zdravotníků.

Z důvodu rozsáhlého zasažení střechy (o rozměrech 76 m x 12 m) objektu požárem a pro ochranu seníku, který se nachází v blízkosti kravína, požádal VZ o vyslání dalších sil a prostředků, výškové techniky pro lepší možnosti ochlazování nezasaženého střešního pláště a hadicový kontejnerový automobil pro provedení dálkové dopravy vody z řeky Morávky. Na místo události přijely další požární automobily CAS 24 a CAS 8. Byl zřízen třetí úsek pro ochranu severní a části západní strany kravína a blízkého seníku. Současně na místo události přijela také AP 27 a začalo zřizování dálkové dopravy vody (DDV) v celkové délce 430 m. Protože doprava vody měla být vedena přes státní silnici, VZ požádal přes OPIS OUPO Frýdek-Místek o hlídku Policie ČR. Podle námětu cvičení začaly problémy s nadbytkem vody a některé proudy musely být omezeny v dodávce hasební látky. Z družstev z východní a jižní strany (I. a II. úsek) byli vyčleněni hasiči pro po-

moc při budování dálkové dopravy vody. Jednotlivé úseky byly z vnější strany dobře osvětleny pomocí osvětlovacích stanic. Úsek II (jižní) a III (severní) byly propojeny s úsekem I (východním) hadicovým vedením pro možnost doplňování vody z DDV.

Likvidace požáru byla po závěrečném průzkumu hlášena v čase 20.37 hodin.

Hodnocení cvičení

Taktické cvičení OUPO Frýdek-Místek se snažilo vycházet z možných reálných situací a jeho cílem bylo imitovat činnost jednotek HZS Moravskoslezského kraje, územního odboru Frýdek-Místek příslušníky OUPO. Všichni posluchači kurzu VPP měli konkrétní úkoly, které byli nuceni plnit v pro ně neznámém prostředí, s nimiž se budou ve své praxi denně setkávat. Podobně jako i se spoluprací s ostatními složkami IZS.

Průběh cvičení ukázal, že při velkém množství požární techniky a zasahujících hasičů je dobré rozdělení místa zásahu do tří úseků se samostatnými komunikačními kanály (bylo použito 48 ks terminálů Pegas).

Cvičení prověřilo orientaci v rozsáhlém a zakouřeném prostoru a v terénu v noci. Nastolilo před zasahujícími hasiči úkoly, při kterých museli improvizovat. Například při snášení zraněných osob z půdních prostorů kravína, kde byl přístup jen pomocí nastavovacích žebříků nebo do snížených profilů, což cvičící vyřešili pomocí dalších nastavovacích žebříků a připoutáním zraněných k nim. „Poděkování za úspěšný průběh cvičení patří nejen hlavním organizátorům npor. Jaroslavu Mikolášovi a kpt. Radimu Palochovi, ale i všem příslušníkům OUPO Frýdek-Místek, kteří byli do cvičení zapojeni,“ zhodnotil na závěr noční zásah zástupce ředitele OUPO Frýdek-Místek mjr. Ing. Ladislav Geleta.

Táborští zdravotničtí záchranáři stále v plném nasazení

Zdravotnická záchranná služba Tábor původně řízená okresním úřadem byla 1. ledna 2003 v souvislosti s reformou státní správy a samosprávy zřízena územním střediskem ZZS Jihočeského kraje a od 1. července 2005 je součástí ZZS Jihočeského kraje. Jejím základním úkolem je poskytovat obyvatelstvu zdravotní péči a služby v souladu s koncepcí přednemocniční neodkladné péče.

Organizace a úkoly

Základní úkoly a organizační uspořádání soustavy zařízení a pracovišť záchranné služby stanoví Ministerstvo zdravotnictví vyhláškou č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů. Mezi základní úkoly patří kvalifikovaný příjem, zpracování a vyhodnocení tísňových výzev (operační středisko se nachází v Táboře) a určení nejvhodnějšího způsobu poskytování přednemocniční neodkladné péče, a to přímo na místě vzniku úrazu nebo náhlého onemocnění. Dále je to doprava raněných, nemocných a rodiček mezi zdravotnickými zařízeními a doprava související s plněním úkolů transplantačního programu, stejně jako rychlá přeprava odborníků k zabezpečení neodkladné péče do zdravotnických zařízení, která jimi nedisponují, popřípadě léků, krve a jejich derivátů, biologických materiálů nezbytně potřebných k dalšímu poskytování již zahájené neodkladné péče. V Táboře je okresní nemocnice, ke speciálnímu vyšetření a zákrokům například neurochirurgickým, vozí posádky záchranné služby Tábor pacienty do Českých Budějovic i do Prahy, akutní případy také přepravuje Letecká záchranná služba České Budějovice (kde slouží i táborští lékaři) vrtulníkem.

Samozřejmostí je součinnost s HZS ČR a jeho operačními a informačními středisky například při ošetřování zraněných při dopravních nehodách a dalších mimořádných událostech spojených se zraněním osob, ale také zdravotním zajištěním při sportovních, kulturních a jiných akcích, s návštěvností většího počtu osob. Jako jedna ze základních složek se také záchranná služba účastní společných cvičení integrovaného záchranného systému.

Pro oblastní středisko ZZS Jihočeského kraje Tábor pracují tři výjezdová stanoviště. Jedno sdílí společný areál stanice HZS Jihočeského kraje územního odboru Tábor, další dvě stanoviště byla vybudována v Soběslavi a v Mladé Vožici. Jednotlivé skupiny si vzájemně předávají informace tak, aby k pacientovi

jelo okamžitě to sanitní vozidlo, které je nejbližší. V případě nutnosti existuje provázanost i s dalšími výjezdovými stanovišti Jihočeského kraje, jak to umožňuje stále se rozvíjející organizační struktura celého územního střediska. Tento rozvoj směřuje k integraci prostřednictvím komunikačních systémů a také ke sjednocení postupů poskytování odborné péče.

Tísňová volání

Velmi důležité je, aby se lidé naučili nejprve nahlásit co se stalo, kolik je raněných, jaký je rozsah poranění nebo o jaké onemocnění jde, jméno, pohlaví, věk a aktuální stav postiženého (bezvědomí) a dále adresu nebo alespoň co nej-

presněji určit místo (orientační body), kde se nachází. Je nutné, aby uvedli své jméno a telefonní číslo, ze kterého volají. Na základě těchto informací již může operátor vyslat posádku na místo zásahu. Pokud není přítomnost volajícího bezpodmínečně nutná pro poskytnutí první pomoci postiženému, je vhodné, aby nepokládali telefon dříve než operátor a trpělivě zodpověděli všechny doplňující dotazy. Odpovědi již může operátor předávat výjezdové posádce vysílačkou během jízdy k postiženému a získat tak pro lékaře všechny potřebné údaje. Je pochopitelné, že volající je často silně rozrušený, proto by se měl nechat vést, pozorně poslouchat a řídit se danými pokyny. Až do příjezdu posádky ZZS jsou přítomní u postižených povinni poskytovat laickou první pomoc buď nepřímou srdeční masáží, jde-li o zástavu dýchání a srdeční činnosti nebo zajistit průchodnost dýchacích cest a zastavit velká krvácení.

„Mnohem lepší zkušenosti máme s volajícími dětmi než s dospělým,“ podotýká MUDr. Naděжда Dobrovodská, vedoucí lékařka oblastního střediska ZZS Tábor. *„Děti jsou ze školy zvyklé ukázněně odpovídat na kladené otázky. Dospělí se rozčilují, proč okamžitě nejedeme a nezanecháme, podle nich, zbytečných otázek, přitom se stává, že opomenou oznámit kam máme přijet a hovor sami ukončí.“*

Do kanceláře má MUDr. Dobrovodská přepnutý hlasitý odposlech tísňových linek zdravotnického operačního střediska, aby se mohla, pokud je přítomna, podílet na rozhodováním při řešení

jednotlivých případů. Některé pacienty už zná podle hlasu. „Jsme odkázáni na informace získané od volajícího a nedá se vždycky dobře odhadnout, o jak závažný stav se jedná. Jsou lidé, kteří dramatickým tónem líčí hrůzné příznaky, ale když přijedeme na místo, zjistíme, že jde o banální záležitost, jindy nám žena do telefonu ohlásí, že se manželovi špatně dýchá a když k němu přijedeme, je už mrtvej.“

Kdy zasahuje ZZS

Zdravotnická záchranná služba poskytuje odbornou přednemocniční neodkladnou péči. Je to péče o postižené na místě vzniku jejich úrazu nebo náhlého onemocnění a během jejich dopravy k dalšímu ošetření a při předání do zdravotnického zařízení při stavech, které bezprostředně ohrožují život postiženého, které mohou vést prohlubováním chorobných změn k náhlé smrti, které způsobí bez rychlého poskytnutí odborné pomoci trvalé chorobné změny, které působí náhlé utrpení a náhlou bolest nebo působí změny chování a jednání postiženého, které ohrožují jeho samotného nebo jeho okolí. „Často vyjíždíme k bolestem na hrudi, v indikovaných případech natáčíme dvanáctisvodo- vé EKG, záznam posíláme faxem či datově na kardiologické pracoviště. Jedná-li se o akutní infarkt myokardu, pacienta po telefonické domluvě transportujeme přímo z terénu do Českých Budějovic ke koronarografii. Další velice častou skupinou jsou pacienti s příznaky mozkové mrtvice. Tyto po dohodě s neurologem odvážíme k akutnímu CT vyšetření mozku. Jde o důležité vyšetření pro nasazení další léčby. Časté jsou bohužel i dopravní nehody, ale také stavy opilosti (bývají to, jak se říká, „známé firmy“, kteří nás volají, protože nejsou schopni dojít z restaurace domů). Je to těžké, nemůžeme se nechat zdržovat,

aby se nestalo, že nestihneme pomoci někomu, kdo nás nutně potřebuje. Nehledě na to, že vozit opilce v sanitce do nemocnice je dosti nákladné a provoz nemocnice zvláště v zimních měsících značně zatěžující. Nemůžeme ale riskovat, že se tento opilý člověk po našem odjezdu například zraní nebo prochladne. Alkohol bývá příčinou dopravních nehod i mnoha jiných lidských tragedií. Není to dlouho, co si například opilý svatebčané k ránu chtěli zkrátit cestu přes rybník Jordán a jeden z nich se utopil. Když ho potápěči vylovili, nemohli jsme mu už pomoci,“ povzdechla MUDr. Dobrovodská.

Nejde o pouhý převoz do nemocnice

Mnozí lidé se ale domnívají, že ZZS musí ihned odjet s pacientem do nemocnice,

a to je její jediný úkol. Z toho často plyne nedorozumění, které bývá důvodem jejich agresivní chování. Nechápu to- tiž, proč se posádka ZZS tak dlouho zdržuje na místě, že právě to co dělá, je to nejdůležitější pro záchranu pacientova života. Vybavení sanitního automobilu odpovídá svým vybavením lůžku intenzivní péče, jen prostor kolem je mnohem menší. Zdravotníci pacienta vyšetří, zahájí adekvátní léčbu, stabilizují základní životní funkce, utiší bolest apod., až poté ho převážejí na příslušné pracoviště. Odjíždějí teprve tehdy, když dokončí vše, co nelze dělat během jízdy. O všem, co pacient podstoupil, je informováno zařízení, kam je předán k další péči.

Postavení lékaře ZZS

Obsah znalostí lékaře ZZS musí být velmi široký a stále se rozšiřuje i prohlubuje množstvím získaných zkušeností. Důležitou roli při práci záchranářů hraje sebranost kolektivu, u zdravotníků stejně jako například u hasičů. MUDr. Dobrovodská svou práci i kolektiv chválí: „Je nás zhruba šedesát, dobře se známe a víme, že se jeden na druhého můžeme spolehnout. Na záchrannou službu jsem přišla z anesteziologického oddělení nemocnice v Táboře. Tady je práce mnohem pestřejší, stále se setkávám s něčím novým, stále se učím a vyhovuje mi to tak.“

Problémem může být, že několik lidí z tábořské ZZS je přibližně ve stejném věku a budou tedy ve stejném období na tuhle práci staří. Nebudou mít už tak rychlé reakce, nebudou moci například rychle běhat do schodů apod. Jednak odejdou všichni najednou a jednak nebudou ještě v důchodovém věku. Toho se všichni záchranáři obávají. Nemají jasnou perspektivu, kde pak budou pracovat.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto archiv ZZS Tábor

Maďarská republika

Rok přistoupení do EU:	2004
Rozloha:	93 030 km ²
Počet obyvatel:	10 096 000
Hlavní město:	Budapešť (Budapest)
Forma státu:	republika, unitární stát
Administrativní členění:	19 žup
Jazyk:	maďarština
Průměrná délka života (M • Ž):	68,3 • 76,6
HDP:	72 002 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	13 400 €
Členství v mez. org.:	EU, NATO, OSN, OBSE, Rada Evropy

Forma vlády

Maďarsko je parlamentní republika. Nejvyšším vládním a reprezentativním orgánem je parlament. Parlament je legislativním orgánem, ustanovuje zákony, schvaluje rozpočet, uzavírá mezinárodní smlouvy velkého významu pro mezinárodní vztahy a rozhoduje o vyhlášení válečného stavu a uzavírá mírové smlouvy. Hlavou státu a zároveň vrchním velitelem ozbrojených sil je prezident republiky, který je volený parlamentem v tajných volbách na pět let a může být zvolen na dvě po sobě následující období. Prezident reprezentuje Maďarskou republiku, podepisuje mezinárodní smlouvy, určuje data parlamentních a místních voleb a také referend. Dále iniciuje vznik nových zákonů.

Vládu tvoří předseda vlády a ministři. Na základě návrhu prezidenta republiky volí předsedu vlády parlament. Ministři jsou pak jmenováni nebo odvoláváni předsedou vlády.

Místní moc je vykonávána místními samosprávami. Hlavní město, 19 žup a místní samosprávy obcí tvoří lokální úroveň. Mezi župami a místními samosprávami není žádný vztah nadřízenosti nebo podřízenosti. Členové místních samospráv jsou voleni místním obyvatelstvem.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

V systému CNP je zodpovědnost za různé aktivity delegována na různá ministerstva. Ministr vnitra má rozhodující roli. Významné úkoly jsou rozděleny mezi ministerstva hospodářství a dopravy, informatiky a komunikací, zdravotnictví, sociálních a rodinných věcí, zemědělství a regionálního rozvoje, národní obrany a také ministerstvo financí.

Úkoly a cíle CNP

Cílem CNP je vytvořit jednotný systém pro zvládání všech možných krizových situací tak, aby vyhovoval domácím a mezinárodním očekáváním, včetně požadavků na kontinuální implementaci sdruženého plánování, organizaci a logistiku a podpůrné úkoly.

Hlavní cíle CNP:

- vytvořit jasná zákonná opatření a normy, které splňují požadavky jak NATO, tak EU,
- vytvořit institucionální, organizační a personální podmínky, které jsou nezbytné pro vytvoření jednotného systému, který splní požadavky na ochranu,
- připravit a neustále monitorovat výcvik profesionálů, kteří plní zadané úkoly,
- vytvořit preventivní a zásahové schopnosti, které jsou účinné a korespondují se zra-

nitelností země a minimalizují následky krizových situací,

- vytvořit zásoby vybavení, technickou a ekonomickou podporu ochrany a vytvořit systém, který zajistí účast průmyslu,
- nabízet a přijímat pomoc v případě domácí nebo mezinárodní katastrofy a spolupracovat s mezinárodními záchrannými jednotkami.

Hlavní úkoly CNP:

- sledovat neustále vývoj legislativy a iniciovat její zlepšování tam, kde je to potřebné,
- vytvořit jednotný systém a logistickou základnu pro nouzové plánování,
- zajišťovat neustálou spolupráci a koordinovanou výměnu informací mezi organizacemi v systému,
- zajišťovat neustálou spolupráci s orgány a organizacemi, které se účastní mezinárodních záchranných operací,
- připravovat pracovníky pro nasazení v rámci mezinárodních záchranných operací,
- zajišťovat účast na mezinárodních cvičeních, workshopech a seminářích,
- čerpat znalosti a poučení z již proběhlých záchranných operací a vytvářet na jejich základě návrhy na nové metody a postupy.

Organizační struktura CNP

V Maďarsku, v souladu s usnesením vlády z roku 1999, je ministr vnitra zodpovědný za civilní nouzové plánování a koordinaci implementace národních úkolů CNP. Ministerstvo vnitra a jeho odbor pro koordinaci CNP s NATO a EU udržuje kontakty s direktorátem NATO pro CNP a Vyším výborem pro civilní nouzové plánování (SCEPC). V tomto rámci koordinuje aktivity ministerstev, plní úkoly CNP. Dále koordinuje aktivity ministerstev při mezinárodní pomoci a udržuje kontakty s Euroatlantickým koordinačním centrem pro zvládání katastrof (EADRC). Experti, delegovaní následujícími ministerstvy reprezentují Maďarsko v těchto plánovacích výborech SCEPC:

- Plánovací výbor pro pozemní dopravu (PBIST), Plánovací výbor pro leteckou dopravu (CAPC), Plánovací výbor pro námořní dopravu (PBOS), průmyslový plánovací výbor (IPC) – Ministerstvo hospodářství a dopravy,
- Plánovací výbor pro civilní komunikace (CCPC) – Ministerstvo informatiky a komunikací,
- Zemědělský plánovací výbor (FAPC) – Ministerstvo zemědělství a regionálního rozvoje,
- Spojený zdravotnický výbor (JMC) – Ministerstvo zdravotnictví, sociálních a rodinných věcí,

- Výbor pro civilní ochranu (CPC) – Ministerstvo vnitra, Národní generální ředitelství pro krizové řízení. Generální ředitelství je přímo podřízeno ministru vnitra a má 20 regionálních organizací, 73 pobočných úřadů a 82 místních úřadů. Koordinace operativních úkolů souvisejících s ochranou obyvatelstva je řízeno generálním ředitelstvím jak v době míru, tak za války. Odpovědnost za plánování, organizaci, řízení a implementaci ochrany a asistenci mají vedoucí místních vlád (vedoucí generálních shromáždění žup a starostové), zatímco orgány ochrany před katastrofami připravují rozhodnutí a plány a koordinují plnění úkolů. Profesionální orgány ochrany před katastrofami jsou rovněž odpovědné za funkčnost a údržbu systému varování a za zajišťování materiálu hmotných rezerv pro případ centrálně koordinované pomoci.

Civilně-vojenská spolupráce

Civilně-vojenská spolupráce je realizována v těchto hlavních oblastech:

1. Civilní podpora vojenských operací a dalších vojenských aktivit

Tato podpora je zajištěna systémem obranných opatření a mobilizací země. Forma a obsah podpory v případě krize nebo války je popsána v různých plánech a je založena na požadavcích ozbrojených sil.

2. Spolupráce ozbrojených sil při civilních krizových situacích

Tato spolupráce může být realizována v případě:

- nukleárních havárií,
- povodní,
- zajišťování úkolů zásobování a transportu při nouzových stavech,
- dodání radiologických a chemických měřicích přístrojů,
- podpora při zásobování obyvatelstva potravinami.

Mezi další formy spolupráce patří:

- poskytování zdravotnické pomoci v případě velkých katastrof (zemětřesení),
- likvidace epidemií,
- humanitární pomoc při katastrofách v zahraničí,
- expertní, logistická a technicko-organizační podpora.

3. Podpora hostitelského státu

Zahrnuje podporu vojenských aktivit jednotek SFOR, vyjíždějících z Maďarska nebo jím projíždějících (kasárna, výcvikové prostory, doprava, komunikace atd.)

Právní systém

Oblasti pravomocí v civilním nouzovém plánování jsou harmonizovány s mezinárodně uznávanými praktikami.

Legislativní základ CNP je následující:

- Ústava,
- zákony (o národní obraně, o civilní ochraně, o krizovém řízení atd.),
- další ustanovení a pravidla vyplývající ze zákonů, jako je usnesení vlády o zajištění kontaktů se SCEPC a koordinace úkolů CNP a dále usnesení vlády definující národní odpovědnost vycházející z ministerské směrnice NATO pro CNP.

plk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO

Mechanismus Společenství zaměřený na podporu spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany

por. Bc. Jiří MUSÍLEK, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto autor

Dne 4. listopadu 2005 se v budově Státního ústředního archivu v Praze uskutečnil seminář pod názvem „Mechanismus Společenství zaměřený na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany.“ Pořadatelem bylo MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR ve spolupráci s Evropskou komisí.

Cílem semináře bylo informovat účastníky o základních funkcích Mechanismu Společenství. Přednášejícím na této konferenci byl Kenn Christensen z Evropské komise, Generálního ředitelství pro životní prostředí, oddělení civilní ochrany, který je kontaktní osobou pro výcvikové programy. Semináře se zúčastnili hosté z ministerstev a dalších kompetentních orgánů státní správy, krajských úřadů, generálního ředitelství HZS ČR, HZS krajů a vysokých i středních škol, jejichž náplní výuky je civilní ochrana. Na semináři byly prezentovány základní funkce Mechanismu Společenství. Přednášející informoval rovněž o novém finančním nástroji v oblasti civilní ochrany pro finanční perspektivu na léta 2007 až 2013 a uvedl rozdíly mezi zásahy civilní ochrany a operacemi humanitární pomoci. Vyzval účastníky semináře k aktivnímu využití všech možností Mechanismu Společenství, a to obzvláště v následujících oblastech:

- pořádání mezinárodních cvičení,
- organizace školení,
- organizace workshopů a seminářů,
- výměna expertů.

Tyto akce mohou členské státy pořádat s finanční podporou EU v rámci komunitárních programů. V případě zájmu můžete získat informace o těchto programech na webové stránce: <http://www.krizove-rizeni.cz> v sekci dokumenty, rubrice EU/CNP.

■ Základní funkce Mechanismu Společenství

Identifikace sil a prostředků, které jsou k dispozici v členských státech EU. Účelem je s předstihem identifikovat využitelné zásahové týmy civilní ochrany z členských zemí, které mohou být vyzooměny v co nejkratším čase (zhruba v rozpětí dvou až 24 hodin po vypuknutí katastrofy). Následně jsou týmy (po schválení členského státu) mobilizovány a poskytnuty na pomoc zasaženému státu. Jejich složení závisí na druhu a rozsahu neštěstí a na konkrétních opatřeních, které daná situace vyžaduje.

Ústavení hodnotících a koordinačních týmů za účelem vytvoření kapacit pro mobilizaci malé hodnotící a koordinační skupiny. Tato skupina je okamžitě vyslána na místo neštěstí. Cílem je zkvalitnění účinnosti a koordinace zásahu na místě neštěstí a posouzení nevhodnějších sil a prostředků, které mají být nasazeny na řešení situace. V případě potřeby jsou rovněž využity k navázání kontaktů s odpovědnými představiteli země, která pomoc vyžaduje.

Výcvikové programy na podporu zavedení Mechanismu Společenství v členských státech. Smyslem je zkvalitnění společné práce a rozvíjení optimální součinnosti a vzájemné podpory. Pod tento program spadají společné výcvikové kurzy i cvičení. Cílem programu je vytvořit příležitosti pro krátkodobé zapojení týmů do výcviku jiné členské země.

Ústavení Monitorovacího a informačního centra (MIC), které je založeno v rámci Komise. MIC je k dispozici 24 hodin denně a poskytuje zemím postiženým větší katastrofou přístup k da-

tabázi prostředků CO nabídnutých třiceti zúčastněnými státy. Každá země postižená větší katastrofou, může vyslat žádost o pomoc prostřednictvím MIC, které okamžitě rozešle požadavek na národní informační centra zúčastněných států. Potom už záleží na jednotlivých státech, zdali nabídnou asistenci (síly a prostředky). Na základě shromážděných odpovědí informuje MIC postiženou zemi o veškeré nabídnuté pomoci. Kromě toho může MIC během několika hodin zaktivovat a vyslat na postižené území malý tým odborníků pro zhodnocení potřeb, který koordinuje asistenční operace a zajišťuje spojení s příslušnými orgány nebo mezinárodními organizacemi (OSN). MIC může též nabídnout technickou podporu pro usnadnění asistenčních zásahů, včetně např. satelitních snímků nebo jiných prognostických nástrojů (za pomoci JRC – Joint Research Centre – Společné výzkumné centrum), pomocí specializovaných skupin, atd. Dále MIC pracuje jako informační centrum, které shromažďuje potvrzené informace během nouzové situace a rozesílá pravidelné aktualizace všem zúčastněným zemím. Tato informační služba pomáhá postižené zemi s časově náročným úkolem při nevyhnutelném reagování na dotazy o stavu nouzové situace.

Zahájení provozu základního komunikačního a informačního systému. Probíhá zkušební provoz databází s informacemi o dosažitelných národních silách CO (týmy a odborníci), které jsou k dispozici pro asistenční zásahy v reálném čase (ostrý provoz byl zahájen 1. ledna 2006).

Zajištění dostupných zdravotnických prostředků, a to hlavně zásob vakcín, sér, krevních zásob, antibiotik a dalších léčiv, které mohou být poskytnuty postižené zemi v případě katastrof nebo pandemií. ■

Důvěra a spolehlivost základní podmínky informování veřejnosti

plk. Mgr. Bohumír MARTÍNEK, Ph.D., MV-generální ředitelství HZS ČR

Veřejná informovanost je často a intenzívně diskutované téma zvláště ve vztahu k mimořádným událostem. Obyvatelstvo má základní právo být informováno o tom co se stalo, co bude následovat a co by mělo dělat v případě, že je ohroženo jeho zdraví, život či majetek.

Právo veřejnosti na informace je svázáno se dvěma základními podmínkami důležitými při mimořádných událostech, a to:

1. s důvěrou v úřady, zásahové jednotky a další tzv. krizový management,
2. se spolehlivostí výše uvedených subjektů.

Lidem obecně vadí zastírání následků mimořádných událostí, lži a neupřímnost. Pokud vyjde pravda najevo, uvědomí si, že byli podvedeni a důvěra v úřady je pak nulová. Obyčasná má právo vědět, jak budou reagovat úřady při hrozbě nebo vzniku mimořádné události a jak mu poradí, co má dělat on. Princip práva lidí na pravdivé, včasné a pokud možno přesné informování je založen na zásadách demokracie. Pro srovnání s nedemokratickými společnostmi se stačí podívat do historie naší země a vzpomenout si jak jsme byli „informováni“ o havárii v Černobylu v roce 1986.

Spolehlivé informace jsou zásadní pro zmírnění dopadů mimořádných událostí. Úřady, stejně jako záchranné složky, potřebují podporu a spolupráci s obyvatelstvem. Vysoká úroveň spolupráce vede k lepšímu přesvědčení lidí o tom, aby se řídili pokyny úřadů a záchranných sborů a krizový management měl „méně práce“ resp. měl možnost se plně věnovat práci.

Přesvědčit společnost o spolehlivosti znamená jediné, a to každodenně ji přesvědčovat o schopnostech všech subjektů, které řeší záchranu osob a ochranu zdraví, života a majetku. Je také nutné, aby představitelé krizového managementu a záchranných složek byli mediálně známí, a to nejen na centrální, ale i na regionální a místní úrovni.

V obou případech zde sehrávají významnou roli média. V případě, že jsou v nich realizovány různé druhy relací, jak v rámci preventivně výchovné činnosti, tak i při hrozbě nebo vzniku mimořádné události, musí představitelé veřejné správy nebo složek IZS hovořit pouze o faktech, vyhýbat se spekulacím nebo nepodloženým představám. V opačném případě by lidé ztratili důvěru a veřejná správa nebo složky IZS se stávají z pohledu společnosti nespolehlivým faktorem.

Fáze poskytování veřejných informací

Ve vztahu k mimořádným událostem lze rozlišovat čtyři fáze předávání veřejných informací:

1. fáze přípravy (zejména preventivně výchovná činnost),
2. fáze hrozby vzniku mimořádné události,
3. fáze vzniku mimořádné události,
4. fáze obnovy po mimořádné události.

Ad 1. fáze přípravy (zejména preventivně výchovná činnost)

Tato fáze by měla obsahovat dva úkoly:

a) vytvoření strategie pro oblast veřejných informací, jejímž obsahem by měly být, mimo jiné, předem připravené zprávy, sdělení o různých typech incidentů, opatření přijímaná v souvislosti se zásahem, instrukce o chování a činnosti obyvatelstva,

b) přípravu obyvatelstva.

Ministerstvo vnitra-generální ředitelství HZS ČR vydalo k praktickému provádění preventivně výchovné činnosti zaměřené a formy spolupráce orgánů státní správy, samosprávy a dalších subjektů v oblasti přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci. Vydaný dokument upřesňuje úkoly jednotlivým subjektům, kterým je odpovědnost za plnění preven-

tivně výchovné činnosti stanovena zákonem o integrovaném záchranném systému - Ministerstvu vnitra, resp. generálnímu ředitelství HZS ČR, hasičským záchranným sborům krajů, krajským úřadům, obcím a zákonem určeným právnickým a podnikajícím fyzickým osobám.

Obsah přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí je směřován k tomu, aby se občanovi umožnil přístup k informacím a přípravě v níže uvedeném rozsahu:

- zdroje a místa nebezpečí vzniku mimořádných událostí v okolí bydliště a pracoviště, kde může dojít k ohrožení životů, zdraví a majetku; jiné možné zdroje mimořádných událostí,
- opatření, která jsou připravena k záchraně životů, zdraví a majetku v případě vzniku mimořádných událostí,
- varovný signál „Všeobecná výstraha“ k upozornění na hrozící nebo nastalou mimořádnou událost a chování obyvatelstva po jeho vyhlášení,
- telefonní čísla tísňového volání (150, 155, 156, 158 a nově 112),
- poskytování první pomoci zraněným osobám,
- používání hasičích přístrojů a způsoby hašení malých požárů,
- chování obyvatelstva a zaměstnanců při vyhlášení evakuace (obsah evakuačního zavazadla, zásady opuštění bytu),
- místo, kde může obyvatel obce obdržet další informace o rizicích vzniku mimořádné události a připravených opatřeních,
- chování obyvatelstva při úniku nebezpečné látky do životního prostředí,
- příprava a použití prostředků improvizované ochrany povrchu těla a dýchacích orgánů při úniku nebezpečných látek do životního prostředí,
- provádění částečné dekontaminace,
- chování obyvatelstva při vzniku a průběhu povodní,
- chování obyvatelstva při hrozbě použití výbušnin, při nálezů podezřelého předmětu, při obdržení podezřelých zásilek,
- chování obyvatelstva při použití chemických, biologických a jaderných zbraní,
- chování obyvatelstva v případě vyhlášení epidemiologických a epizootických opatření.

K základním formám přípravy patří:

Internet - zveřejnění zásad chování obyvatelstva při vzniku mimořádných událostí a dalších aktuálních informací využitelných i pro správní orgány, orgány obcí, právnické osoby, podnikající fyzické osoby a obyvatelstvo.

Rozhlasové vysílání zaměřené na informace o vzniku mimořádné události a chování obyvatelstva při jeho vzniku, na vzdě-

lávací pořady k problematice ochrany obyvatelstva při vzniku mimořádných událostí a další aktuální informace.

Televizní vysílání zaměřené na informace o vzniku mimořádných událostí a chování obyvatelstva při jejím vzniku, na krátké vzdělávací pořady a aktuální informace o připravenosti a činnosti složek integrovaného záchranného systému při provádění záchranných a likvidačních prací.

Tisk zaměřený na informace o vzniku mimořádných událostí a chování obyvatelstva při jejich vzniku, o činnosti složek integrovaného záchranného systému při záchranných a likvidačních pracích.

Spolupráce s občanskými sdruženími na základě uzavřených dohod za účelem vytvoření podmínek pro výběr a přípravu lektorů k přípravě obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí.

Příprava a vydávání metodických materiálů pro lektory k přípravě obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí.

K tomu je dále nutné zabezpečit:

Instruktaže pro starosty obcí, právnické osoby a podnikající fyzické osoby zaměřené k charakteru možného ohrožení obyvatelstva a k připraveným záchranným a likvidačním pracím.

Výběr a přípravu lektorů pro přípravu obyvatelstva v obcích k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí. Výběr lektorů je vhodné provádět z řad příslušníků a zaměstnanců hasičských záchranných sborů a občanských sdružení, která se svoji náplní mohou podílet na přípravě obyvatelstva.

Letáky a jiné tiskoviny s informacemi o možnostech vzniku mimořádných událostí na teritoriu okresu (obce), o chování obyvatelstva při jejich vzniku a o připravených záchranných a likvidačních pracích.

Zvláštní místo má v oblasti preventivně výchovné činnosti příprava dětí a mládeže. Pokynem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (ze dne 4. března 2003), který byl zpracován ve spolupráci s Ministerstvem vnitra-generálním ředitelstvím HZS ČR, bylo uloženo, že do učebních dokumentů pro základní školy, střední školy, vyšší odborné školy a speciální školy se zařazuje

je tematika „Ochrana člověka za mimořádných událostí“ v rozsahu šest vyučovacích hodin ročně v každém ročníku. Tím byl nahrazen obdobný pokyn z roku 1999, který však neukládal přesný rozsah výuky, byl určen jen pro vyšší ročníky základních škol a střední školy a neobsahoval aktuální problematiku, zejména teroristické akce s použitím zbraní hromadného ničení. Podstatnou a novou věcí je, že se do učebních dokumentů pro zmíněné školy zařazuje **tematika Ochrana člověka za mimořádných událostí** ve striktně stanoveném minimálním rozsahu (šest hodin ročně), a to již od prvního ročníku základních škol. Tematika se zařazuje podle rozhodnutí ředitele samostatně nebo v rámci příslušných předmětů podle platných učebních dokumentů. Obsah je zaměřen na ochranu osob před následky živelních pohrom včetně nezbytných dovedností (zásady chování při povodni, zemětřesení, velkém sesuvu půdy, sopečném výbuchu, atmosférické poruše, požáru, lavinovém nebezpečí), před následky úniku nebezpečných látek do životního prostředí včetně nezbytných dovedností (improvizovaná ochrana osob při úniku radioaktivních, chemických a biologických látek) a před následky použití nebo anonymní hrozbě použití výbušniny nebo nebezpečné látky (činnost při nálezu či obdržení podezřelého předmětu).

Ad 2. fáze hrozby vzniku mimořádné události

Informace mají charakter upozornění, výstrahy, také sdělení o možném vývoji hrozící mimořádné události a již v této fázi mohou obsahovat také doporučení zásad chování a opatření k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí. K jejich předání je vhodné využít hromadných informačních prostředků, internet, mobilní operátory, místní rozhlas, koncové prvky varování apod. Informování v tomto případě může být realizováno i po předchozím použití koncových prvků varování.

Tato fáze nemusí probíhat vždy.

Ad 3. fáze vzniku mimořádné události

Jde o tzv. tíšňové informace, které sdělují zdroj, povahu a rozsah vzniklé mimořádné události, nutná opatření a zásady chování obyvatelstva k bezprostřednímu zvládnutí vzniklé mimořádné události a ke zmírnění jejich následků.

Informování je nutné realizovat v kontextu s varováním s využitím koncových prvků varování a hromadných informačních prostředků, mobilních operátorů, Internetu a všech dalších dostupných informačních prostředků.

Ad 4. fáze obnovy po mimořádné události

Obsah informace je především zaměřen na opatření k nouzovému přežití obyvatelstva a k obnově postiženého území. K jejich předání je vhodné využít hromadných informačních prostředků, Internet, mobilní operátory, místní rozhlas, koncové prvky varování, úřední desky obecních úřadů apod.

O této poslední fázi se příliš často nehovoří, ale je velice důležitá. Jde především o psychologické hledisko; informace přichází v době, kdy si postižený člověk naplno uvědomuje prožité utrpení, popřípadě to, o co přišel (např. majetek, zdraví nebo v nejhorším případě o své bližní). Proto je pro něho nesmírně důležitá každá informace, která mu jen trochu pomůže. K takovým informacím by měly patřit:

a) informace o krátkodobé pomoci:

- lékařská a psychosociální pomoc,
- nouzové ubytování a stravování,
- místa humanitární pomoci,
- možnosti získání nebo zapůjčení náradí či přístrojů,
- způsoby likvidace znehodnocených potravin, plodin a uhynulých zvířat,
- zabezpečení ostrahy opuštěných objektů (po evakuaci),
- kontroly stavu obydlí a veřejných budov (statika, rozvody energií),

b) informace o dlouhodobé pomoci:

- místa psychosociální, právní a poradenské pomoci,
- materiální a finanční pomoc,
- obnova zdrojů pitné vody, infrastruktury...,
- likvidace pojistných událostí.

Praktický výcvik jednotek požární ochrany a ochrana obyvatelstva

plk. Ing. Václav HRUBÝ, kpt. Ing. Petr OŠLEJŠEK, HZS Olomouckého kraje, foto archiv autorů

V souvislosti s živelnými pohromami si představitelé měst a obcí stále častěji uvědomují svoji odpovědnost za plnění úkolů, které musí zajišťovat vůči svým občanům v oblasti bezpečnosti a připravenosti na řešení mimořádných událostí.

Možnosti obcí

O tom, že se ve většině těchto případů starostové obracují na členy svých jednotek požární ochrany (PO) obcí jistě není pochyb. Konec konců, obec ve smyslu právních předpisů má k zajištění úkolů na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva dvě možnosti. Může zřídit tzv. zařízení civilní ochrany nebo využít svoji jednotku PO. Pro případy řešení mimořádných situací nebo krizových stavů neválečného charakteru je využití jednotek PO optimálním řešením.

Pro úplnost je vhodné připomenout, že ve smyslu zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, plní jednotky PO i úkoly na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva zejména tím, že provádí zásah podle zásad uvedených v § 30 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

Jednotky PO dle tohoto právního předpisu při zásahu:

- zdlavají požáry,
- provádí záchranné a likvidační práce,
- podílí se na evakuaci obyvatel,
- podílí se na označování oblastí s výskytem nebezpečných látek,
- podílí se na varování obyvatel,
- podílí se na dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku,
- podílí se na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití.

Realizace pilotního projektu

Zamýšleli jsme se nad tím, jak oživit, zejména u jednotek SDH obcí, aktivity na úseku ochrany obyvatelstva a zároveň jak vytvořit systém, který bude zajišťovat využití materiálu skladovaného v zařízeních HZS kraje (bývalý materiál CO) pro případy řešení mimořádných událostí, aniž bychom přitom neúměrně zatěžovali profesionální jednotky PO.

Pilotního projektu v rámci HZS Olomouckého kraje se iniciativně chopili příslušníci územního odboru Prostějov a v úzké spolupráci s městem Prostějov uspořádali na podzim loňského roku odbornou přípravu pro pět až šest družstev jednotky SDH města.

Cílem bylo vycvičit členy jednotek nejen k plnění standardních úkolů, jako je hašení požárů nebo další záchranné práce, ale soustředit se i na oblast ochrany obyvatelstva.

Program odborné přípravy byl sestaven tak, aby alespoň v základech seznámil dobrovolné hasiče s plněním základních úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva. Na jednotlivých pracovištích si hasiči vyzkoušeli např. výstavbu protipovodňových hrází, obsluhu evakuačního střediska, vytvoření podmínek pro nouzové ubytování, obsluhu elektrocentrál, výstavbu stanů, zprovoznění dekontaminační soupravy a další.

Místem odborné přípravy byl srubový tábor Hamry ve Vojenském výcvikovém prostoru Dědice. Zařízení umožňuje provizorně ubytovat kolem tří set osob, včetně zajištění stravování a sociálního zařízení. Srubový tábor nebyl vybrán náhodou. Město Prostějov má uzavřenou dohodu s vojenskou správou o možnosti využití tohoto tábora pro nouzové ubytování v případě mimořádné události ve svém správním obvodu. Kromě toho, že tento srubový tábor je vybudován mimo oblasti ohrožené povodní nebo únikem nebezpečných látek, je navíc v je-

ho blízkosti i sklad materiálu humanitární pomoci HZS Olomouckého kraje.

Zámysl dalších aktivit

O tom, zda byla zvolena správná cesta v oblasti výcviku, nejlépe hovořily kladné reakce samotných účastníků. To nás přesvědčilo v těchto aktivitách pokračovat i v příštích letech a soustředit se především na jednotky PO kategorie JPO V.

Z hlediska dalšího rozvoje byla již několikrát vyslovena myšlenka využít k zajišťování úkolů při ochraně obyvatelstva jednotky SDH obcí, především kategorie JPO V. Nepřímo se zde nabízí i možnost v rámci určitého regionu předurčit jednotlivé jednotky PO kategorie JPO V k zajištění např. obsluhy evakuačního střediska, nouzového ubytování, zásobování vodou, obsluhy osvětlovacích souprav a jiných, nebo tyto jednotky začlenit do odřadů k zabezpečení úkolů ochrany obyvatelstva. V úvahách však jdeme dál a hledáme možnost jak vytvořit v této oblasti systém předurčenosti, který známe z plošného pokrytí ve vztahu k zásahům na nebezpečné látky, nebo zásahům při dopravních nehodách. Celé myšlenky nahraává i to, že starostové jednotlivých obcí si začínají uvědomovat své povinnosti, bohužel někdy až po proběhlé mimořádné události a začínají se touto problematikou intenzivně zabývat.

Životaschopnost našich aktivit je možné vidět i ve spolupráci obcí v rámci mikroregionů, především v oblasti spolufinancování odborné přípravy jednotek PO obcí. Předpokládáme, že v rámci mikroregionů postupně vyvstanou požadavky na organizování společné odborné přípravy jednotek PO i v oblasti ochrany obyvatelstva. Zde by měl zafungovat příslušný HZS kraje a vyjit těmto aktivitám obcí vstříc. V rámci Olomouckého kraje uvažujeme o tom, že jedním z takovýchto školicích míst bude areál skladu humanitární pomoci HZS kraje v Hamrech.

Zvažujeme využít toto zařízení pro uspořádání odborné přípravy jednotek PO v oblasti ochrany obyvatelstva v rámci spolupráce velkých měst jako např. Olomouc, Prostějov, Přerov a další nebo některých mikroregionů v rámci Olomouckého kraje.

Předpokládáme, že tento typ odborné přípravy bude zajišťován jako doplněk k systému vzdělávání hasičů. Hlavními organizátory a garanty v rámci HZS kraje by měli být příslušníci z oddělení havarijního plánování a ochrany obyvatelstva společně s příslušníky oddělení odborné přípravy a s veliteli stanic.

Co dodat závěrem. Pokud se chceme zabývat intenzivnějším využitím jednotek PO obcí, a to zejména jednotek PO kategorie JPO V, je nutné blíže vyspecifikovat jejich zařazení do poplachového plánu kraje a sladit tyto aktivity s existencí zařízení civilní ochrany. Jsme toho názoru, že obce vítají jako základ systému ochrany obyvatelstva již existující a fungující jednotky PO, především kategorie JPO V. Za zvážení možná stojí přehodnotit právní aspekty zřizování a organizace zařízení CO s využitím jednotek SDH obcí.

Havárie s únikem radiace

Ing. Vladimír ČECH, HZS kraje Vysočina, foto archiv JEDU

V České republice existují dvě jaderné elektrárny, z toho jedna se nachází na území našeho kraje - v Dukovanech. Bezpečnost jaderných elektráren vychází z doporučení mezinárodních orgánů a organizací jako Mezinárodní agentury pro atomovou energii (IAEA), Mezinárodní komise pro radiační ochranu (ICRP), Světové zdravotnické organizace (WHO) a dalších.

V souladu se zákonem č.18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vykonává v ČR nad jadernou a radiační bezpečností státní odborný dozor Státní úřad pro jadernou bezpečnost (SÚJB).

Havarijní plány

Snad žádnému oboru lidské činnosti není věnována tak mimořádná pozornost, jako radiační a jaderné bezpečnosti jaderných zařízení. Pravděpodobnost vzniku radiační havárie v jaderných elektrárnách je jedna za 10^7 (tj. 1:10 000 000 let). Např. bezpečnost jaderné elektrárny Dukovany (JEDU) tvoří čtyři ochranné bariéry, které brání úniku radioaktivních látek při závažné poruše jaderného zařízení do okolního životního prostředí. Pokud by přesto došlo k velmi nepravděpodobnému vzniku radiační havárie s únikem radioaktivních látek do životního prostředí, použijí se pro ochranu jak zaměstnanců, tak obyvatelstva v okolí, opatření stanovená v havarijních plánech.

Havarijní připravenost je dána zpracováním a procvičováním **Vnitřního havarijního plánu JEDU** (zpracovatelem je elektrárna) a **Vnějšího havarijního plánu JEDU (VHP)**, který je plánem na ochranu obyvatelstva, životního prostředí a majetku v zóně havarijního plánování. Zóna havarijního plánování je pro JEDU stanovena *kružnicí o poloměru 20 km*. Garantom zpracování VHP je HZS kraje Vysočina.

VHP obsahuje neodkladná opatření k ochraně obyvatelstva, která se realizují v předúnikové nebo únikové fázi radiační havárie:

- vyrozumění a varování obyvatelstva,
- monitorování,
- ukrytí,
- jodová profylaxe,
- evakuace.

Vše pro bezpečnost

Domácnosti, které se nacházejí v zóně havarijního plánování JEDU (ZHP JEDU), jsou jadernou elektrárnou vybavovány **příručkami** pro ochranu obyvatel při radiační havárii, kde jsou podrobně popsány činnosti a způsoby chování obyvatel.

Mělo by být v zájmu všech, kteří pracují nebo žijí v okolí jaderné elektrárny, seznámit se se způsoby ochrany při radiační havárii (činnost po varování sirénami, příprava k evakuaci, ukrytí, jodová profylaxe).

Při vzniku radiační havárie by bylo obyvatelstvo varováno **varovným signálem sirén**, které se nacházejí ve všech obcích v ZHP JEDU a následně by byla vysílána relace v České televizi a Českém rozhlase s pokyny pro obyvatelstvo. HZS kraje jedenkrát měsíčně - první středu v měsíci - provádí v poledne akustickou zkoušku všech sirén.

Státní úřad radiační ochrany (SÚRO) zabezpečuje činnost **monitorovací sítě ČR** na regionální i centrální úrovni průběžně a i při vzniku mimořádné události. V okolí JEDU disponuje šesti zařízeními pro odběr aerosolů v ovzduší. Aktuální radiační situaci se mohou občané dozvědět na internetových stránkách SÚRO <http://www.suro.cz>.

Ochranná opatření

Úkrytí osob chrání před zevním ozářením z oblaku a před inhalací z oblaku. Je možné v obytných a veřejných budovách na odvrácené straně od elektrárny nebo ve stálých úkrytech (jen pokud jsou ihned schopny se uvést do pohotovostního režimu). V budovách je zapotřebí uzavřít okna, vypnout ventilaci a ucpat netěsnosti.

Jodová profylaxe chrání před inhalací radiojódů (zejména ^{131}I) tím, že podáním tablety obsahující stabilní jód (jodid draselný) se štítná žláza nasycí jódem a nepřijímá tak radiojód. Všechny domácnosti a pracoviště v zóně havarijního plánování jsou vybaveny jodovými tabletami. Jodová profylaxe má smysl před inhalací, popř. do jedné hodiny od začátku inhalace. Jodovou profylaxi lze opakovat - dávkování by bylo oznamováno v televizi a rozhlase.

Evakuace je krajní ochranné opatření, realizuje se tehdy, pokud ukrytí a jodová profylaxe nejsou dostatečně účinné; a ne-realizovala by se v době průchodu radioaktivního oblaku. Obyvatelstvo nacházející se v evakuační zóně by se při evakuaci mělo řídit pokyny státní správy a samosprávy, zejména pokyny sdělující dobu, kdy bude evakuace probíhat, způsob evakuace a cílové místo evakuace.

K **provizorní ochraně dýchacích cest** před inhalací by obyvatelstvu sloužily ochranné roušky, které v současnosti distribuuje HZS kraje Vysočina do zbývajících obcí v ZHP JEDU. Tyto roušky jsou určeny jen na dobu únikové fáze při evakuaci nebo na krátkodobý, nezbytně nutný pobyt venku.

Provázanost a akceschopnost vnitřního a vnějšího havarijního plánu JEDU, včetně prověření součinnosti složek integrovaného záchranného systému je prověřována cvičeními - z nich do současné doby největším bylo cvičení HORIZONT 2004. ■

Problémy kritické informační infrastruktury

RNDr. Dana PROCHÁZKOVÁ, DrSc., foto Milan VÁVRŮ

Základní funkcí státu je zabezpečit existenci a udržitelný rozvoj lidské společnosti (tj. z pohledu teorie „lidského systému“), což není možné bez zajištění bezpečného prostoru pro lidskou společnost. Bezpečný prostor, tj. bezpečný lidský systém, je prostor, ve kterém je přijatelná úroveň bezpečnosti a ve kterém je garantován udržitelný rozvoj.

Na základě současných znalostí musí být bezpečnost zvažována v integrálním/komplexním smyslu, tj. s ohledem na chráněné zájmy, kterými jsou:

- životy, zdraví a bezpečí lidí,
- životní prostředí,
- majetek a veřejné blaho (prosperita),
- technologie a infrastruktury, hlavně kritické.

Kritická infrastruktura jsou fyzikální, kybernetické a organizační podsystemy lidského systému, které jsou nutné pro ochranu životů, zdraví a bezpečí lidí, majetku a pro zachování minimálního chodu hospodářství a správy státu. Subsystemy kritické infrastruktury a jejich počet nejsou dosud ustálené. Obvykle zahrnují systém dodávky energií, především elektřiny; systém dodávky vody; kanalizační systém; přepravní síť; komunikační a informační systémy; bankovní a finanční sektor; nouzové služby (policie, hasiči, zdravotnická záchraná služba); základní služby (zásobování potravinami, likvidace odpadu, sociální služby, pohřební služby), průmysl a zemědělství; státní správu a samosprávu. Tvoří potenciál pro zvládnutí kritických situací, které jsou možné v lidském systému.

Provedené analýzy a hodnocení ukázaly, že pozornost je třeba soustředit zvláště na kybernetickou infrastrukturu, protože není na žádoucí úrovni.

Při výběru strategie pro zajištění bezpečnosti je nutné vzít v úvahu široké spektrum pohrom a skutečnost, že s časem se objevují stále nové a nové pohromy. Pohromy v integrálním/komplexním smyslu je jev, který má nebo může mít takové dopady, které vedou nebo mohou vést ke škodám a újmám na chráněných zájmech. Dnes víme, že musíme brát v úvahu celou řadu pohrom, a mezi ně patří také defekty v kritické infrastruktuře (např. informačních technologiích a infrastrukturách).

Při výskytu pohromy dochází ke vzniku řetězců nežádoucích jevů (dopadů) externího a interního charakteru, primárních a sekundárních, které působí v různé intenzitě, na různých místech a často i v různých časových okamžicích. Vzniká stav, který se označuje nouzová situace. Podstatné role, které ovlivňují ve-

likost dopadů, hrají místní zranitelnost, lidské chyby nebo nekvalifikované řízení (management) na všech úrovních.

Pro zvládnutí nouzových situací je nezbytné rozumět podstatě dopadů pohrom a znát všechny důležité vazby a toky v lidském systému. Je však třeba dobře znát ty, které mohou eskalovat nebo potlačovat dopady pohrom. Velkou roli v těchto záležitostech mají vnitřní propojení napříč lidským systémem nebo napříč infrastrukturou či technologií, které za určitých podmínek vytváří nežádoucí propojení (spřažení). Zdroji těchto vnitřních závislostí jsou dle současného odborného poznání informační sítě, nástroje řízení (managementu), finanční toky, sítě elektrické energie atd.

Otevřené problémy kritické kybernetické (informační) infrastruktury

V podstatě existují dvě základní kategorie problémů. První souvisí s projektovaným provozem informačních sítí a druhý s provozem při podmínkách vyvolaných nadprojektovými či extrémními pohromami. Extrémní pohromy jsou řídké se vyskytující pohromy, jejichž velikost a zasažené území jsou obrovské (v běžné praxi se s jejich výskytem nepočítá, např. stopadesátiletá povodeň, dvousetleté zemětřesení apod.).

Jednotlivé technologie i subsystemy infrastruktury prodělaly určitý historický vývoj, a proto jejich spolehlivé funkce a malé dopady na lidi a životní prostředí jsou zajištěny právními před-

pis, technickými normami a standardy. V současné době jsou v lidském systému technické standardy a normy pro snížení zranitelnosti technologií, zdravotní standardy pro snížení zranitelnosti lidské populace, environmentální standardy pro snížení zranitelnosti životního prostředí a právní normy pro snížení zranitelnosti lidské společnosti. Nejsou však kvalifikované standardy pro snížení zranitelnosti kybernetických informačních systémů. Proto se ochrana kritické informační infrastruktury musí v první řadě zaměřit na zabezpečení ochrany proti pohromám, které je vhodné na základě současného poznání kategorizovat takto:

- technologické havárie v informačních technologiích samotných,
- chyby nebo selhání systémů řízení informačních technologií,
- lidské chyby,
- živelní a jiné pohromy nebo technologické havárie systémů, na kterých jsou informační technologie závislé,
- teroristické útoky, trestné činy nebo válečné konflikty.

Problémy spojené s informační infrastrukturou jsou komplexní, protože každá informační infrastruktura se skládá z prvků a sítí a ochrana sítí je vždy komplikovaná, viz praktické zkušenosti s ochranou rozvodů elektřiny, vody apod.

Cílem ochrany kritické informační infrastruktury je zajistit, aby informační (kybernetické) infrastruktury plnily požadované funkce za všech podmínek

(normálních, abnormálních a kritických) a zabránit, aby neprováděly činnosti, které by mohly vyvolat dopady na lidský systém, zvláště pak na lidskou bezpečnost. To znamená, že do praxe musí být implementována vhodná technická, právní, organizační, ekonomická a vzdělávací opatření, která zajistí spolehlivý provoz informační infrastruktury za projektových podmínek a povinnost jejich použití musí být vyžadována právem.

K tomuto účelu je nezbytné zmapovat možné problémy existujících informačních technologií, které mohou vyvolat nežádoucí dopady na lidský systém. Pro jejich spolehlivý provoz je nezbytné kodifikovat určitá pravidla. Z inženýrského hlediska to znamená stanovit zásady pro výběr, projektování a výstavbu těchto infrastruktur, podmínky a limity jejich provozu, do informačních infrastruktur instalovat bezpečnostní systémy (aktivní i pasivní) a zajistit jejich vhodné zálohování. To znamená, že je třeba např. znát:

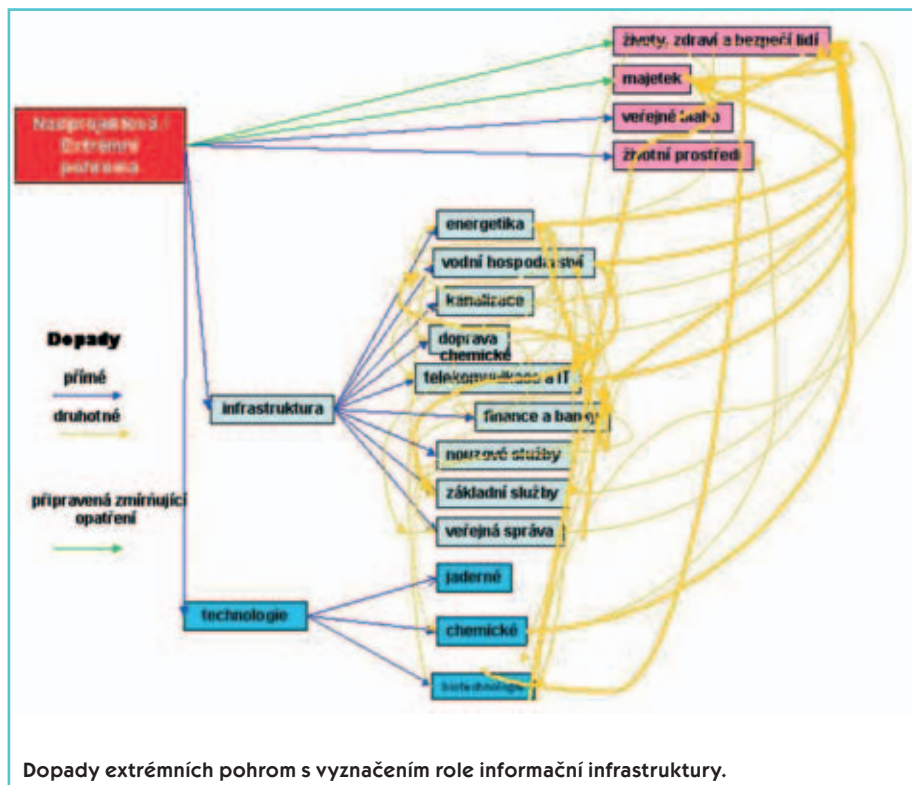
- jaké bezpečnostní systémy jsou vhodné a jaké musí být jejich zálohování?
- kde bezpečnostní systémy působí neúčinněji?
- proč jsou použity právě tam a ne jinde?
- v jakých limitech spolehlivě pracují?

Z realistického pohledu je třeba zvažovat, že každá infrastruktura selže nebo může selhat dříve nebo později, a proto musí existovat pravidla pro zvládnutí nouzových situací, ke kterým přitom dojde.

Druhá kategorie problémů souvisí s tím, že v souvislosti s ochranou kritických informačních infrastruktur nelze nevidět (tj. soustavně zanedbávat) výskyt extrémních pohrom a je třeba alespoň vědět, co při těchto extrémních pohromách nastane. Z hlediska lidské bezpečnosti si je třeba uvědomit, že všechny existující standardy a normy zajišťují bezpečnost lidského systému pouze do určité velikosti pohromy.

Např. ve střední Evropě je to v případě zemětřesení intenzita 6° MSK-64, v případě povodní jsou to podmínky odpovídající stoleté povodni. Jestliže velikost pohromy v daném místě je větší než tento limit, například je-li v území intenzita zemětřesení 7° MSK-64 nebo stopadesátiletá povodeň, tj. jde-li o extrémní pohromu z hlediska konceptu lidské bezpečnosti, tak se vyskytnou v území a objektech extrémní nepříjemné dopady. Protože v lidském systému nejsou pro tento případ zábrany (tj. ochranné systémy speciálně vytvořené), projeví se i řada dopadů sekundárních, které jsou zprostředkované právě vazbami a toky jdoucími napříč lidským systémem.

Obrázek ukazuje, že jen jaderná zařízení jsou chráněna před extrémními pohromami díky velkému a dlouhodobému úsilí IAEA (Mezinárodní agentura pro

Dopady extrémních pohrom s vyznačením role informační infrastruktury.

atomovou energii) a NEA/OECD (Agentura pro jadernou energetiku OECD). Šipky ukazují, kde extrémní pohroma má extrémní dopady, které působí škody a újmy na chráněných zájmech. Zelené šipky vyznačují případy, ve kterých jsou připraveny plány nouzové odezvy a v jejich rámci i zmírňující opatření. Modré šipky vyznačují závažné dopady, pro které nejsou připraveny zmírňující opatření předem a řeší se ad-hoc. Žluté šipky vyznačují sekundární dopady, které dosud nejsou systémově řešeny.

Obrázek také ukazuje, že zvláštní pozornost je třeba věnovat kritické informační infrastruktuře, která v důsledku vnitřních propojení působí sekundárními dopady, které prodlužují i eskalují působení na lidi a velmi tíživě na ně doléhají. To znamená, že informační infrastruktura je jedním ze zdrojů sekundárních dopadů na životy, zdraví a bezpečí lidí. Na základě filozofie, která se ve světě používá v územním plánování a při umísťování, projektování, výstavbě a provozování důležitých občanských a technologických objektů proto kromě normálních nouzových plánů (tj. integrální pojem pro plány havarijní, povodňové, plány pro zvládnutí stavů nouze v energetice, stavů nouze v zásobování ropou, kritických situací při provozu technologických zařízení apod.) musí existovat plány kontinuity pro informační infrastrukturu (tj. plány pro „přežití“ kritických situací, které sestavují provozovatelé zásadních technologií a infrastruktury proto, aby zachovali základ a zvládli obnovu, a tím nastartovali další prosperitu). V konceptu lidské bezpečnosti je nutné zvažovat nejenom přímé dopady, ale i dopady zprostředkované složitou sítí vazeb v lidském systému.

Závěr

Informační infrastruktury jsou součástí mnoha systémů a tvoří podsystémy ostatních infrastruktur, které patří do lidského systému. Z hlediska jejich ochrany musíme zabezpečit, aby spolehlivě pracovaly nejen za normálních a abnormálních podmínek, které jsou pokryty jejich projektem, ale i za nouzových a speciálně kritických podmínek (pojmy běžně používané v technologické praxi). Pozornost se musí soustředit jak na kritické informační infrastruktury, které mají přímé dopady na životy, zdraví a bezpečí lidí, tak i na ty, které mají nepřímé dopady nebo které mohou eskalovat dopady pohrom na životy, zdraví a bezpečí lidí.

S ohledem na velkou rozmanitost typů informačních infrastruktur je nutné pro lidskou bezpečnost a pro bezpečnost lidského systému zmapovat situaci a rozpoznat problémy, tj. určit:

- za jakých podmínek informační infrastruktury selžou a proč?
- jaké dopady mohou způsobit selhání informačních infrastruktur na životy, zdraví a bezpečí lidí?
- která opatření mohou zabránit selhání informačních infrastruktur nebo která opatření mohou zmírnit dopady selhání informačních infrastruktur na životy, zdraví a bezpečí lidí?

Problémy spojené s ochranou kritické informační infrastruktury se mapují v rámci projektu CI²RCO, na jehož řešení se podílí i specialisté z České republiky.

Pozn. autorky: Článek vychází z technologického pojetí, které především prosazuje prevenci (viz pojetí OSN, EU, IAEA, OECD apod.).

Společně se chránit před nebezpečím

V listopadu loňského roku se v pražském hotelu Olšanka uskutečnila dvoudenní v pořadí již 8. odborná konference s mezinárodní účastí „Současnost a budoucnost krizového řízení 2005“, která se tentokrát zabývala převážně tématem globalizace krizového řízení a bezpečnosti.

Konferenci pořádala Univerzita obrany v Brně společně s Institutem krizového managementu Vysoké školy ekonomické, českou pobočkou AFCEA, Policejní akademií ČR, TIEMS – Mezinárodní společností pro krizové řízení (The International Emergency Management Society), Českým výborem ISDR – Mezinárodní strategie pro omezení katastrof (International Strategy for Disaster Reduction) a společností T-SOFT s.r.o. jako organizačním a programovým garantem. Záštitu nad celou akcí převzali ministryně informatiky Dana Běrová, ministr obrany Karel Kühnl a místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Ivan Langer.

Připravenost zvládat katastrofy

Cílem konference je každoroční možnost vzájemného kontaktu mezi odborníky v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva a široké výměny názorů pro řešení, která pomohou zajistit bezpečí lidí, ochranu majetku a životního prostředí. První, plenární den konference byl zaměřen převážně na aktuální hrozby v současném světě a jejich prevenci a minimalizaci případných škod. Uvedl jej prezident společnosti TIEMS Harald Drager, který seznámil účastníky konference se závažnými statistickými údaji o celosvětových následcích přírodních katastrof, průmyslových havárií, dopravních nehod, ale také následcích teroristických útoků a prodlužujících se vojenských konfliktů, o nebezpečí šíření infekčních chorob a dalších ohroženích. Pokud jde o přípravu, jak čelit některým hrozbám, vysvětlil, jak konkrétně postupuje organizace TIEMS na africkém kontinentu. I další řečníci se věnovali prevenci katastrof v jednotlivých zemích podle místních specifických podmínek (zemětřesení, tajfun, extrémní sucho), konkrétním opatřením na ochranu obyvatelstva a kritické infrastruktury hlavních měst, osvětové práci s obyvatelstvem a jeho zapojení do zajišťování vlastní bezpečnosti. Po včasné detekci nebezpečí musí následovat co nejrychlejší vyrozumění a okamžitá koordinace činností. Z přednášek vyplynula doporučení analyzovat zvládání skutečných krizových situací a poučení promítat do zkvalitňování prevence.

Zdrojem informací je řada systémů, které zpracovávají data z pozemních pozorovacích stanic a zhruba padesáti družic. K utřídění dat vzniká GEOSS - jednotný globální systém systémů pozorování Země - Global Earth Observing System of Systems, aby data mohla být lépe využívána ke včasnému varování obyvatel při blížícím se nebezpečí.

Bezpečnost v evropském společenství

V rámci Evropy byla zdůrazněna nutnost ustanovení obecné terminologie, metod a postupů v krizovém řízení, a to i v každodenním dodržování bezpečnostních opatření a zvýšení kvality propojení informačních a komunikačních systémů ve všech státech EU. Komplexnost ochrany nejdůležitějších infrastrukturálních systémů a společného evropského životního prostředí by měl usnadnit projekt MEDSI - Podpora manažerských rozhodnutí pro klíčové infrastrukturální systémy (Management Decision Support for Critical Infrastructure), který obsahuje odborné informace a výstupy z výzkumných pracovišť z oblastí souvisejících s krizovým řízením, například geografické informace, monitorování proměnlivých faktorů ovlivňujících krizové situace, informace energetických závodů, dopravy, hraniční kontroly, ale také modelové situace a jejich řešení, vypracované na základě zkušeností z praxe.

V závěru prvního dne proběhla videokonference se zástupci národní gardy státu Texas v USA o zkušenostech z řešení katastrofy ve státu Louisiana v souvislosti s hurikánem Katrina. Druhý den probíhala konference ve třech odborných sekcích s tématy „Krizové a havarijní plánování a řízení“, „Podpora krizového řízení“ a „Bezpečnost“.

Krizové a havarijní plánování a řízení

V této sekci se hovořilo například o zranitelnosti plynovodů, ropovodů a produktovodů, které jsou důležitou součástí kritické infrastruktury a jejich efektivní ochrana vyžaduje jak zlepšení bezpečnostních procedur a koordinaci odpovědných subjektů (tj. orgánů státní správy a bezpečnostních služeb i provozovatelů), tak implementaci nových monitorovacích a detekčních prostředků. Podobně je potřebné se zaměřit na bezpečnost silničních tunelů. Dále je snahou vyvinout takový počítačový software, který by při stresovém uvažování v krizové situaci umožnil správný odhad následků havarijních situací a dosahů teroristických útoků. Po mimořádných událostech není možné zapomínat na psycho-sociální pomoc, a to podle specifických potřeb postižených. Přírodní katastrofy globálního významu je většinou možné na základě vědeckých metod a monitorování moderními přístroji předvídat, je však nutné získané informace použít ke včasnému varování a k účinným opatřením na ochranu lidských životů, zdraví a dalších hodnot.

Podpora krizového řízení

V druhé sekci byl zdůrazněn požadavek ustavení bezpečnostní vědy jako svébytné vědní disciplíny a bylo poukázáno na nežádoucí dopady v praxi v oblasti krizového řízení způsobené nejednotnými přístupy k chápání problematiky vzdělávání, výzkumu a všestranné podpory (legislativní, materiální, organizační apod.). Informační podpora krizového řízení byla dokladována na příkladech vývoje stále dokonalejších komunikačních a informačních technologií, a také byla potvrzena nutnost pojmové připravenosti pro snadné pochopení systému práce s daným software. Přednášející doporučili také využití metod a nástrojů řízení za krizových situací a simulačních prostředků pro přípravu zásahových jednotek při cvičeních.

Bezpečnost

Třetí sekce se zabývala především analýzou rizik, legislativním zařazením bezpečnostních opatření, bezpečnostními systémy, ochranou dat apod.

Konference se zúčastnilo více než 300 odborníků z Evropy, Asie a USA, poprvé také z Japonska a Koreje.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto Mgr. Arnošt TABACH

Ochrana kritické infrastruktury

RNDr. Dana PROCHÁZKOVÁ, DrSc., foto archiv autorky

Konference „Ochrana kritické infrastruktury a plán kontinuity podnikatelské činnosti“ se konala v Hlavním sále Senátu České republiky ve dnech 7. až 9. prosince 2005 za účasti 65 odborníků ze sedmi zemí. Navázala na loňskou konferenci „Kritická infrastruktura v sektoru energetiky (její zranitelnost a možnost ochrany)“.

Akci organizovala Česká společnost pro ekonomiku energetiky (CZAE) a společnosti ABF a CityPlan pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu, senátního Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu, Hospodářské komory ČR, Energetického regulačního úřadu, Hospodářského výboru PSP ČR, Svazu průmyslu a dopravy ČR, ČVUT v Praze a ČSSI.

Konference byla zaměřena na sektor energetiky, dopravy a bankovníctví, které patří ke klíčovým sektorům každého státu, jež jsou nezbytné pro minimální fungování ekonomiky a státu. V současném světě sahají tyto sektory za hranice státu a jsou vzájemně propojeny. Proto také význam ochrany kritické infrastruktury vzrostl po teroristickém útoku na světové obchodní centrum v New Yorku dne 11. září 2001.

Plán na zajištění kontinuity činnosti objektu /území/ organizace specifikuje postupy, které je třeba aplikovat, jestliže objekt /území/ organizace jsou postiženy živelní nebo jinou pohromou, která vyvolá nouzový provoz až kolaps. Jde o stabilizaci situace a o zajištění návratu do původního, normálního stavu. Plán kontinuity podnikatelské činnosti (BCP) je zaměřen na obnovu

objektu /území/ organizace ve všech životně důležitých oblastech a jeho cílem je minimalizace /prevence/ ztrát při obnově. V České republice je zatím málo známý, v USA a západní Evropě je již praktikován, a to především v oblasti kritické infrastruktury a kritických technologií.

Obsah konference byl určen vedoucím pracovníkům, pracovníkům odpovědným za přípravu strategií společností a pracovníkům zabývajících se otázkami krizového řízení, řízení rizik a řízení bezpečnosti. Cílem konference bylo seznámit odbornou veřejnost s existujícími ohroženími kritické infrastruktury energetiky, dopravy a bankovníctví a s jejich dopady na činnost objektů /území/ organizace.

Konferenci zahájil náměstek ministra vnitra a generální ředitel HZS ČR genmjr. Ing. Miroslav Štěpán. V příspěvku zdůraznil velký význam kritické infrastruktury pro fungování státu a pro zvládnutí krizových situací a účastníky seznámil s činnostmi EU v předmětné oblasti. Celkem bylo předneseno 27 odborných sdělení, které byly následovány odbornou diskusí jak v rámci přednáškového cyklu, tak během přestávek a společenských akcí. Zkušenosti přednesli specialisté z Velké Británie, USA, SRN a Rakouska, kde má řešení sledovaných problémů dlouhou tradici. Hlavním přednášejícím byl pan Tung-Lad Margue, ředitel DG-A Evropské komise (Directorate General Justice, Freedom and Security of the European Commission).

Některá poučení ze zpracování a rozpracování krizového plánu kraje

pplk. Ing. Tomáš HENDRYCH, HZS Moravskoslezského kraje

O zpracování krizových plánů krajů z hlediska získaných poznatků, zejména pak o průzkumu stavu zpracování a o struktuře modelového krizového plánu kraje odborně pojednává článek plk. Ing. Viléma Adamce, Ph.D. („Zpracování krizových plánů krajů“ publikovaný v časopisu 112 č. 3/2005). Zvláště jeho úvodní část předznamenává některé problémy, které zůstávají otevřeny. Dá se říci, že evokují zamyšlení nad tím, jací činitelé ovlivňují kvalitu plánu, jak ji např. podmiňuje odborná kvalifikace zpracovatelů, a jaký význam má znalost teorie plánování. Důležité místo pak má samotná technologie tvorby krizového plánu.

Podle jedné z mnohých definic je plán flexibilní dokument umožňující řídit složitý proces a tento proces rozvíjet v jeho průběhu. Předpokládá se tedy, že bude mít určitý standard kvality, a že tato kvalita bude vycházet z kvality strukturální analýzy myšlenek, vztahujících se k řešenému problému. Zpracování krizového plánu kraje a rozpracování vybraných úkolů krizového plánu kraje na podmínky správního obvodu obce s rozšířenou působností (dále jen „krizový plán určené obce“) jednoznačně spadá do rámce těchto požadavků. Obecně platí, že určitý standard kvality mají ty dílčí dokumenty plánu, podle nichž lze rozhodovat, řídit nebo koordinovat činnost. Jenže, jak reálně „oznámkovat“, nakolik tento požadavek splňují? Určitou cestou, možná příkladem, může být použití kvalitativních kritérií pro hodnocení dílčích dokumentů krizového plánu [3]. Přispívá nejen k odhalení rezerv v dispozicích pro tvorbu krizového plánu, ale je prostředkem k získání odpovědi, jak vlastně plánování probíhá, a co vznik krizového plánu ovlivňuje. Tato „vnitřní supervize“ si заслужuje obsírnější zmínku, nejlépe ve formuli několika poučení.

Poučení první

Nabytí dovednosti plánovat je základním požadavkem budoucí kvality plánu. Přestože plánování má svůj předmětný obsah, většina kurzů zaměřených na krizové řízení neměla pro krizové plánování samostatný tematický blok. Zřejmě se čekalo, jak dopadne vyhotovení prvotních plánů (jejich existujících prototypů) – první plánovací fáze [1].

To odpovídá poznání, že teorii krizového plánování lze nejlépe vyložit a technologii tvorby plánu se učit přímo na jednotlivých vznikajících plánech – havarijním plánu, vnějších havarijních plánech, operačních plánech, plánu nezbytných dodávek, plánu akceschopnosti atd., tvořících v souhrnu krizový plán. Namísto je tedy tvrzení, že proces plánování je zároveň procesem učení.

Poučení druhé

Vytvoření plánu vyžaduje kvalifikaci, jejímž základem je rozumět šíři i hloubce plánem sledovaného procesu. Obvykle stojí na dispozici řešit situace, vyžadující koordinaci různých aktérů, tedy na práci nebo na asistenci týmu. Smysl týmové práce při tvorbě plánu se pak zúročuje v úrovni plánu, a to úměrně s kvalifikací a zkušeností každého člena týmu. Výkonnost týmu posilují individuální schopnosti jednotlivců týmu (vyjadřování schématy, výroková logika, výtvarný cit, aj.). Mít tým na každém stupni krizového plánování je nutností. (Např. celou tíhu práce na krizovém plánu určené obce nelze ponechat na zaměstnanci jejího obecního úřadu, který má „problematiku“ v popisu práce a „laicky překvapeně pohlíží“ na stejně „laické zadání“ „zpracuj plán“!). Je zřejmé, že dovednost „krizově“ plánovat se získává tam, kde má krizové pláno-

vání podporu, kde je pro plánování vytvořeno dostatečné personální zázemí [2].

Mimo dovednost plánovat řešení konkrétních situací (měla by být profesním základem u všech složek IZS) je vždy nutné zapojit do přípravy plánu příslušnou odbornou gesci, odpovídající za odborný obsah plánovaných činností. **Oborová znalost problému se nedá nahradit žádnou improvizací.**

Poučení třetí

Z existence krizového plánu vyplývají dopady na kompetence osob k činnostem, které plán předepisuje. Rozhodovacím orgánům (hejtman kraje, starostové obcí) pomáhá pochopit smysl jejich postavení, význam jejich pravomocí a informuje je o podílu ostatních osob na jeho plnění. Aby byl plán efektivní, musí být v procesu tvorby i po fázi dokončení konzultován. Odůvodnění je v tom, že se stává, že informace obsažené v plánu jsou většinou při vzájemné komunikaci tvůrců plánu a těmi, jimž jsou určeny, nepochopeny. Protože **výkon činností podle plánu je spojen s vůlí je provádět**, je potřebné již předem vyhodnotit mezi lidmi existující organizační vztahy.

Poučení čtvrté

Plán musí být „šitý na míru“. V prvé řadě je důležité, aby se plánovanými činnostmi neodkláněl od cíle, aby obsahoval minimum popisných informací a přitom maximálně respektoval místní podmínky. Určitý obraz, jak mohou být tato kritéria pochopena, dávají krizové plány určených obcí.

Jako chyba se projevují nedostatečná rozpracování opatření, která mají v určitém místě plánu svůj účel, a pro nevědomost se „zalepí“ např. obecnou citací předepsanou metodikou pro zpracování některé jeho části. Tento případ se však podle dohlídky nad zpracováním krizových plánů určených obcí vyskytuje jen sporadicky.

Častějším nedostatkem je nesprávná aplikace vzorových dokumentů poskytovaných určeným obcím v rámci metodického vedení. Děje se tak v případech, kdy je vzor pochopen dogmaticky, tzn. zařazen do originálu krizového plánu určené obce v nezměněné podobě, kdy nejsou akceptovány spe-

cifické podmínky dané obce. Obrazně řečeno je pouze příkladem, do plánu se „nehodí“, takže, lze si domyslet, „zachraňuje jen jeho kvantitu“. Podobnou zkušenost lze vztáhnout i na výpisy z krizového plánu kraje. Tyto již konkrétní části plánu nemohou být ve smyslu jejich aplikací do praxe obcí pojety jako definitivní s tím, že je jen postačí do souboru krizových plánů určených obcí vložit. Existují však výjimky, kdy pouhé vložení dokumentů do plánu svůj účel splňuje.

Poučení páté

Nástrojem pro rozhodování je pouze plán přehledný. Základním předpokladem dosažení přehlednosti je zavedení systému do skladby plánu. Nejedná se jen o logickou posloupnost činností, řešených v dokumentech plánu podle osnovy jejich obsahu, ale o vysledování souvislosti a podmíněnosti pro plánovaný děj. Např. doprava informace pro výkon opatření z jednoho místa plánu je operativnější, než když je tatáž informace dopravována z více míst. Výskyt stejných informací na více místech plánu (nebo v různých dílčích plánech) je jednoznačně krokem zpět (zvláště z hlediska jejich aktualizace).

Propracování odkazů na příslušná data nebo jejich výběr umožňuje zpracování plánu v elektronické podobě. Jak se s touto formou tvůrčí plánů vyrovnávají, závisí na technických parametrech výpočetní techniky, dostupnosti a možnostech softwaru, který mají k dispozici, a na jejich kvalifikaci pro práci s výpočetní technikou.

Přehlednost a efektivní využitelnost plánu, zejména jeho „operativní čtení“, výrazně umocňují grafické dokumenty, např. mapové podklady. V poměrně úzce ohraničeném rámci a přehledně informují o existujících zdrojích a objektech, o konkrétním ohrožení a o předpokládaném vývoji událostí na teritoriu podle času a situace.

Lze shrnout, že žádný plán nemá být rozvláklý. **V rozvláklém plánu se ztrácí dynamika jeho realizace.** Čím je věcnější a přehlednější, tím je srozumitelnější a snadnější je také jeho osvojení.

Poučení šesté

Krizový plán předpokládá komplex aktivit, které se různí podle zaměření jednotlivých plánů [4, 5]. Pro rozhodování v intencích krizového plánu je nutné počítat nejen s variabilitou výchozích informací, ale i s určitou mírou tolerance vůči odchylkám od plánované skutečnosti.

Pro jeho sestavení lze jmenovat **několik klíčových pravidel**:

- Plán musí být pojat jako systém, kde jednotlivé aktivity a funkční oblasti působí provázaně a přitom komplexně. Je rozhodující, jak stavi priority. Prioritami jsou ty aktivity pro dosažení cíle, jejichž smyslem je zajištění připravenosti k předcházení vzniku nebo k omezení možnosti vzniku krizových situací a jejich důsledků, určení nezbytných sil, prostředků a zdrojů pro řešení krizových situací, a vytvoření organizačních, řídicích a rozhodovacích nástrojů pro plnění úkolů orgánů krizového řízení.
- Příprava plánu se neobejde bez fáze shromáždění a analýzy podkladů. Do plánovacích prací je potřeba zapojit zpracovatele podle odpovědnosti. To také znamená znát okruhy, v nichž lze potřebné podklady zpřístupnit.
- Význam má projednání organizační přípravy plánu v příslušné bezpečnostní radě [5]. Je závazné pro zpracovatele a gestory a jednoznačně vymezuje uplatnění pravomocí a kompetencí.
- Předpokladem bezproblémového sestavování plánu je shoda (např. co řešit komplexně a co v detailech).
- Ztvárnění obsahu plánu vždy závisí na formálně dobře zpracovaném modelu, v němž jsou využity moderní poznatky z práce s daty.
- Podstatnou známkou kvality plánu je řešení trvalého přizpůsobení vývoji.

Poslední z uvedených pravidel zdůrazňuje, že **plán**, jako dokument otevřený pro zdokonalování co do úplnosti, aktuálnosti a věcné správnosti, **musí odrážet nejen do něj importované změny z prostředí mimo plánování, ale i modifikaci obsahu podle analýz, podnětů a připomínek jeho zpracovatelů i vyko-**

navatelů [1]. Pokud plán není aktuálně uplatňován, stává se neúčinným. K tomu je určena cílená odborná příprava.

Závěr

Zvýšení kvality krizových plánů se mimo optimalizace jejich věcného obsahu očekává od důsledného posouzení jejich využitelnosti. To mj. předpokládá střet o charakter plánu jako celku. Smyslem je, aby produkt označovaný jako krizový plán byl skutečně plánem, aby měl příslušné parametry krizového plánu, tzn., aby v něm byly dostatečně rozpracovány cílové priority pro řešení krizových situací, a aby zadání činností u jednotlivých opatření bylo zcela jednoznačné. Logicky utříděný obsah krizového plánu ve zdokonaleném provedení by měl přinést jeho realistickou a adaptabilní podobu.

Literatura

- [1] ADAMEC, V.: Zpracování krizových plánů krajů, *časopis 112*, č. 3/2005, str. 26-27.
- [2] KRÖMER, A., HENDRYCH, T., FOLWARCZNY, L.: Analytické hodnocení obcí Moravskoslezského kraje z hlediska krizového plánování. *Sborník z konference „Krizový management“*, – Vítkovice v Krkonoších, květen 2004, 108 stran, ISBN 80-7194-685-0.
- [3] KRÖMER, A., HENDRYCH, T., FOLWARCZNY, L.: Analytické hodnocení rozpracování krizového plánu kraje určenými obcemi. *Sborník z konference „Krizový management“*, – Vítkovice v Krkonoších, květen 2005, 138 stran, ISBN 80-7194-783-0.
- [4] Metodika zpracování krizových plánů dle § 15 a § 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb., MV-generální ředitelství HZS ČR, č.j. PO – 2675/PLA – 2003.
- [5] Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb. *Sbírka zákonů 2000 a Sbírka zákonů 2003*.

Úrazová nemocnice v Brně
ředitel prof. MUDr. Miloš Janeček, CSc.

a

Informační středisko medicíny katastrof MZ ČR v ÚN
pořádá
seminář

MEDICÍNA KATASTROF

Brno, 9. února 2006, hotel Holiday Inn

Hlavní témata:
Záchraná služba při hromadném neštěstí
Hromadný příjem v nemocnicích
Hygienická služba a epidemie
Chemické a radiační ohrožení – reakce zdravotnictví
Zkušenosti z proběhlých cvičení
Možná bezpečnostní ohrožení ČR

Kontakt:
Úrazová nemocnice v Brně
Informační středisko medicíny katastrof
Ing. Vlasta Neklapilová
Ponávka 6
662 50 Brno
Tel.: 545 538 688
Fax: 545 211 082
E-mail: v.neklapilova@unbr.cz

Organizační zajištění:
SYMMA spol. s r.o.
Aleš Martinek
Kounicova 13, POB 643
661 43 Brno
Tel.: 549 123 256
Fax: 541 213 800
E-mail: symma@quick.cz
www.symma.cz

Další informace a přihlášku k účasti najdete na
www.symma.cz nebo www.unbr.cz

Území USA postihují ničivé hurikány

npor. Ing. Irena JANSOVÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto archiv autorky

V srpnu roku 2005 postihl pobřeží Mexického zálivu hurikán Katrina. Nejvíce postiženými státy byly Louisiana, Mississippi, Florida a Alabama. Největší škody a nejvíce lidských životů si Katrina vyžádala ve státě Louisiana ve městě New Orleans.

Následkem působení Katriny se v New Orleans protrhla hráz. Město bylo tedy ohrožováno ze dvou stran – od jihu hurikánem Katrina a od severu vlnou vody z protržené hráze. Proto si také tato katastrofa vyžádala v městě New Orleans okolo jednoho tisíce lidských životů. Státní a federální úřady ukončily hledání obětí hurikánu Katrina v New Orleans počátkem října 2005. Speciální jednotky ještě počátkem listopadu 2005 odčerpávaly vodu z nízko položených oblastí těžce poničené čtvrti Ninth Ward. Hurikán Katrina tedy napáchal nevyčíslitelné škody a i obnova postiženého území si vyžádá mnoho času a finančních nákladů. Hurikán se nedá zničit ani odklonit, ale dá se předem určit, jak bude silný a kolik škody napáchá.

Co je hurikán?

Co to však tropický cyklon, tedy hurikán, je a kdo jeho chování od počátku vzniku sleduje? Tropický cyklon je všeobecný termín pro nízkotlaký systém který se obvykle formuje v tropech. Cyklon je doprovázen silnou bouří v severní hemisféře a otáčí se v protisměru větrů v blízkosti zemského povrchu. Tropické cyklony jsou také nazývány hurikány, tropické bouře, a tropické jámy, což závisí na intenzitě. Právě podle intenzity jsou hurikány děleny do pěti základních

kategorií dle tzv. Saffir-Simpsonovy stupnice hurikánů. Tato stupnice slou-

ží pro odhad následných škod, sesuvů půdy a povodní očekávaných na pobřeží, kde hurikán zasáhne. Určujícím faktorem stupnice je rychlost větru, velikost bouře je závislá na tvaru země (hornatá, plochá) na pobřeží.

Sledováním a vyhodnocováním hurikánů se zabývá Tropical Prediction Center - TPC (Centrum tropických předpovědí), které je součástí University of Miami - National Centres for Environmental Prediction - (Univerzita v Miami - Národní centrum pro environmentální předpovědi). Hlavními úkoly TPC je záchrana životů, zmírnění ztráty majetku, varování, předpověď počasí a analýza nebezpečného tropického počasí.

Ročně zaregistrují v tomto centru do 20 hurikánů, které analyzují. Následně pak prostřednictvím místních orgánů doporučují evakuaci.

Hurikány jsou pojmenovávány několik let dopředu, pro každý oceán jinými jmény, aby v případě začínajícího hurikánu bylo možné jej okamžitě označit.

Bohužel se ukázalo, že hurikánů z Atlantického oceánu bylo v loňském roce

opravdu více než 21. Proto jsou následující jména volena podle řecké abecedy, tedy Alfa, Beta, Gamma...

Saffir-Simpsonova stupnice hurikánů

Hurikány první kategorie

Hurikán první kategorie je doprovázen větrem 119-153 km/h a bouří vysokou asi 1,22-1,53 m od země. Při hurikánu první kategorie nehrozí reálné škody konstrukcí budov, poškozeny mohou být karavany, křoví, stromy a mohou být zaplaveny silnice na pobřeží.

Hurikán Lili (2002) způsobil sesuv půdy na pobřeží Luisiány. Hurikán Gaston (2004) způsobil sesuv půdy na pobřeží Jižní Karolíny.

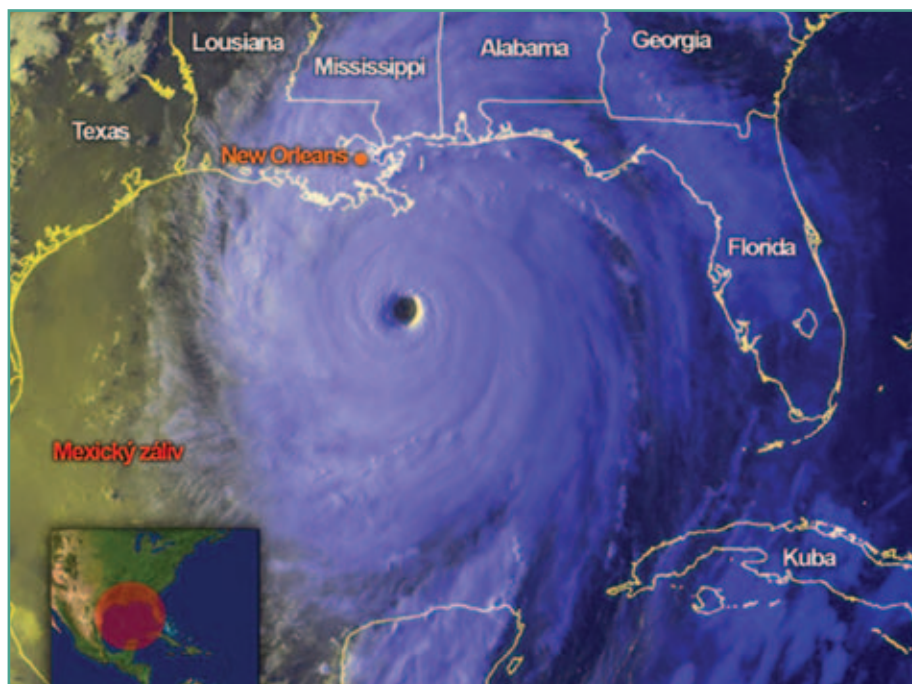
Hurikány druhé kategorie

Hurikán druhé kategorie je doprovázen větrem 154-177 km/h a bouří vysokou asi 1,83-2,44 m od země. Hurikány druhé kategorie značně demolují křoviny, střechy, dveře a okna budov, karavany, stromy, které mohou skáčet, lehké konstrukce, mola, pobřeží a nízko postavené cesty, které vlna z oceánu zaplaví dvě až čtyři hodiny před příchodem hlavního centra hurikánu.

Hurikán Frances (2004) způsobil sesuv půdy na jižním konci ostrova Hutchinson na Floridě. Hurikán Isabel (2003) způsobil sesuv půdy v Severní Karolíně.

Hurikány třetí kategorie

Hurikán třetí kategorie je doprovázen větrem 178-209 km/h a bouří vysokou asi 2,75-3,66 m od země. Hurikány třetí kategorie demolují malé domy, které nemají odolné zdi, dále keře a stromy, což je doprovázeno silným opadem listů a následným rozsáhlým pokácením stromů. Karavany jsou téměř zdemolo-

Jména hurikánů z Atlantického oceánu

2005	2006	2007	2008	2009	2010
Arlene	Alberto	Andrea	Arthur	Ana	Alex
Bret	Beryl	Barry	Bertha	Bill	Bonnie
Cindy	Chris	Chantal	Cristobal	Claudette	Colin
Dennis	Debby	Dean	Dolly	Danny	Danielle
Emily	Ernesto	Erin	Edouard	Erika	Earl
Franklin	Florence	Felix	Fay	Fred	Fiona
Gert	Gordon	Gabrielle	Gustav	Grace	Gaston
Harvey	Helene	Humberto	Hanna	Henri	Hermine
Irene	Isaac	Ingrid	Ike	Ida	Igor
Jose	Joyce	Jerry	Josephine	Joaquin	Julia
Katrina	Kirk	Karen	Kyle	Kate	Karl
Lee	Leslie	Lorenzo	Laura	Larry	Lisa
Maria	Michael	Melissa	Marco	Mindy	Matthew
Nate	Nadine	Noel	Nana	Nicholas	Nicole
Ophelia	Oscar	Olga	Omar	Odette	Otto
Philippe	Patty	Pablo	Paloma	Peter	Paula
Rita	Rafael	Rebekah	Rene	Rose	Richard
Stan	Sandy	Sebastien	Sally	Sam	Shary
Tammy	Tony	Tanya	Teddy	Teresa	Tomas
Vince	Valerie	Van	Vicky	Victor	Virginie
Wilma	William	Wendy	Wilfred	Wanda	Walter

vány. Nízko postavené silnice jsou zaplaveny vlnou z oceánu tři až pět hodin před příchodem centra hurikánu. Země, která je až 150 cm pod úrovní moře, může být zaplavena až 13 km do vnitrozemí i více. Evakuovány jsou domy, které stojí pod hladinou moře i několik bloků od břehu.

Hurikány Janne a Ivan (2004) způsobil sesuv půdy na Floridě a v Alabamě.

Hurikány čtvrté kategorie

Hurikán čtvrté kategorie je doprovázen větrem 210-249 km/h a bouří vysokou asi 3,97-5,49 m od země. Hurikány čtvrté kategorie demolují malé domy, které nemají více odolné zdi, keře a stromy jsou úplně vytrhány ze země. Nízko postavené silnice mohou být přerušeny větrem, který přijde tři až pět hodin před příchodem centra hurikánu. Země, která je asi 30 cm pod úrovní moře, může být zaplavena vlnou z oceánu až 10 km do vnitrozemí i více,

proto je potřebná hromadná evakuace této oblasti.

Hurikán Charley (2004) způsobil sesuv půdy na Floridě, hurikán Dennis (2005) zasáhl ostrov Kuba.

Hurikány páté kategorie

Hurikán páté kategorie je doprovázen větrem o rychlosti větší než 249 km/h a bouří vyšší než 5,49 m od země. Dochází ke kompletní destrukci všeho. Nízko postavené silnice jsou přerušeny silným větrem, který přijde tři až pět hodin před příchodem centra hurikánu. Je potřebná hromadná evakuace 8-16 km od pobřeží.

Hurikán The Labor Day (1935) postihl Florida Keys, hurikán Camille (1969) postihl Mississippi Gulf Coast, hurikán Andrew (1992) postihl sesuvem půdy jižní Miami na Floridě.

Nejhorším a nejsilnějším hurikánem, který postihl USA, byl atlantský tropický cyklon Gilbert (1988).

Přeshraniční spolupráce se úspěšně rozvíjí

ppor. Mgr. Iva MICHALÍČKOVÁ, HZS Libereckého kraje

V říjnu 2005 byla uspořádána v Jilemnici mezinárodní konference s názvem „Zabezpečení bezpečnosti v české části Euroregionu Nisa v návaznosti na příhraniční spolupráci“. Hlavními tématy této konference bylo zhodnocení rizik v celém Euroregionu Nisa a příhraniční spolupráce při mimořádných událostech a společných pátracích akcích.

Zástupci HZS Libereckého kraje představili projekt české strany „Program zlepšení stavu bezpečnosti na území Libereckého kraje“, který obsahuje popis požárního poplachového plánu, systém plošného pokrytí jednotek požární ochrany Libereckého kraje a návrhy na zlepšení materiálního vybavení pro HZS kraje, složky IZS a obce. Jelikož součástí Euroregionu Nisa je i Šluknovský výběžek v Ústeckém kraji, jsou zde zohledněny i požadavky tohoto území. Tento dokument by měl po schválení všech stran sdružených v Euroregionu Nisa sloužit k jednoduššímu čerpání peněz z Evropské unie.

Na závěr byla zmíněna široká spolupráce českých a polských dobrovolných hasičů a legislativní problémy při překračování státních hranic přímo v místě zásahu jednotek požární ochrany, především na česko-německé straně.

Dne 8. listopadu 2005 se konalo v prostorách sekretariátu Euroregionu Neis-

se v Žitavě setkání zástupců národních skupin „Přeshraniční krizové řízení“ německé, české a polské strany. Skupina EUREX „Přeshraniční krizové řízení“ projednala stav prací na společném projektu „Zásahový dokument“ a dohodla se na vypracování katalogu problémů jednotlivých stran. Ke slovu přišla i myšlenka vytvoření trojjazyčného slovníku odborné hasičské terminologie. Hlavním bodem společného jednání byla příprava příspěvků na 3. zasedání FORBES 2005. Poté byl schválen plán pro příští rok, který zahrnuje společná cvičení hasičů v příhraniční oblasti, soutěže mládeže, mezinárodní soutěž v požárním sportu a neformální setkání hasičů.

30. listopadu 2005 se setkala česká pracovní skupina EUREX Přeshraniční krizové řízení složená ze zástupců HZS Libereckého kraje, zástupců okresních Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, zdravotnické záchranné služby,

Krajských úřadů Libereckého a Ústeckého kraje, zástupců Šluknovského výběžku a sekretariátu Euroregionu Nisa, aby zhodnotila činnost skupiny v tomto roce. Zároveň byl zástupci HZS Libereckého kraje představen projekt „Program zlepšení stavu bezpečnosti na území Libereckého kraje“, který byl přednesen na konferenci v Jilemnici. Na závěr byl projednán plán práce pro rok 2006.

Vyvrcholením celého roku 2005 se stalo 3. zasedání Fóra bezpečnosti Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa FORBES 2005, které se konalo 7. prosince 2005 v Liberci.

Zástupce HZS Libereckého kraje, pplk. Ludvík Halmich seznámil účastníky s aktuálním stavem prací na „Zásahovém dokumentu“. Jádrem jeho vystoupení bylo zdůraznění nutnosti změnit a zlepšit legislativu upravující mezinárodní přeshraniční pomoc mezi Českou republikou, Polskem a především Německem. Legislativní průtahy totiž neustále omezují akceschopnost a vzájemnou rychlou pomoc jednotek požární ochrany v příhraničí. Pozitivní byla reakce německé strany, která fórum informovala o aktuálních krocích a jednáních, které v současné době k tomuto tématu probíhají. ■

FOTOSOUTĚŽ 2005/2006

Ředitelka odboru tisku a public relations Ministerstva vnitra a ředitelka Muzea Policie ČR vyhlásují 1. ročník soutěže o nejlepší fotografii, která souvisí s rezortem Ministerstva vnitra – tedy s činnostmi Policie ČR, HZS ČR, ale i veřejné správy.

Soutěž je vyhlášena ve dvou kategoriích: dětské a dospělé. Věková hranice je 15 let.

Cílem soutěže je ukázat veřejnosti práci policistů, hasičů a zaměstnanců veřejné správy očima fotografa – profesionála i amatéra. Fotografům se nabízí možnost podělit se o vlastní, osobitě viděné události spojených s ochranou života, zdraví a majetku a se službou veřejnosti.

■ Soutěžní témata:

1. Ze služby.
 2. Život a proměny v mém městě nebo obci.
- Pojetí jednotlivých témat je zcela na autorovi. Jako inspiraci nabízíme tyto náměty: „Cesta do školy“, „Policisté, hasiči záchranníci, úředníci jak je neznáme“, „Místo činu“, „Místo významné události“, „Zvířecí pomocníci ve službě“, „Spolupráce policistů a hasičů záchranářů“, „Město, obec, krajina, ve které žijí“, „Lidé na radnici“, „Historie a současnost“, „Všední pracovní den“, „Zajímavé setkání“, „Státní symboly v praxi“, „Noční služba“, „Pomoc občanům“, „Sport“ apod.

■ Podmínky soutěže:

- do soutěže je možné přihlásit maximálně tři originální fotografie související s tématem,
- fotografie mohou být klasické lesklé jen ve formátu 15 cm x 21 cm (nebo 15 cm x 20 cm u snímků z digitálních aparátů se snímačem 4:3) nebo digitální zaslané e-mailem o rozměrech minimálně 1600 x 1200 obrazových bodů,

- ke každé zaslané fotografii soutěžící doplní svoje jméno a adresu, telefon, e-mail, kdy a kde byla fotografie pořízena, případně její bližší popis (název) a prohlášení, že osoby zobrazené na snímku souhlasí s případným zveřejněním a otištěním a že na snímku nejsou dotčena autorská práva třetích osob (stran),

- svoji účastí v soutěži autor potvrzuje své autorství a souhlas ke zveřejnění a dalšímu použití fotografie organizátory soutěže, u dětí se odpovědnost přenáší na jejich zákonné zástupce,

- neoceněné fotografie si mohou autoři osobně vyzvednout v Muzeu Policie ČR do jednoho měsíce po vyhlášení výsledků,

- přihlášku s fotografiemi musí soutěžící zaslat v písemné nebo elektronické formě obvyklou poštovní cestou na adresu: Muzeum Policie ČR, Ke Karlovu 1, 120 00 Praha 2 s heslem „FOTOSOUTĚŽ - 2005/2006“ nebo elektronickou cestou na adresu: webmaster@mvr.cz s předmětem zprávy „FOTOSOUTĚŽ - 2005/2006“,

- za poškozené snímky vyhlášovatel soutěže neodpovídá, neručí rovněž za případné poškození během dopravy.

■ Kritéria hodnocení

Hodnocení provede porota ustanovená pořadatelem. Hodnotí se zvlášť kategorie dospělých a dětí do 15 let.

■ Kalendář soutěže

- zaslání přihlášek a fotografií organizátorům soutěže do 17. února 2006,
- dne 14. března 2006 vyhodnocení výsledků a vyhlášení nejlepších soutěžících na vernisáži výstavy nejlepších fotografií v Muzeu Policie ČR Ke Karlovu 1, 120 00 Praha 2.

Šedesát let poctivé práce

mjr. PhDr. František PETR, HZS Karlovarského kraje, foto autor

Dne 20. prosince 2005 se sešli bývalí a současní příslušníci HZS ČR v karlovarském hotelu Imperial, aby si připomenuli 60. výročí založení profesionální požární ochrany v Karlových Varech a páté výročí vzniku Hasičského záchranného sboru České republiky. Na slavnostním zasedání mezi sebou přivítali ředitele Kanceláře generálního ředitele HZS ČR plk. JUDr. Zoltána Szaszo, primátora města Karlovy Vary Mgr. Zdeňka Roubínka, ředitele HZS Karlovarského kraje plk. Ing. Zdeňka Teplého a další hosty.

Město Karlovy Vary věnovalo karlovarským hasičům slavnostní prapor se šerpou, který převzali z rukou primátora města Karlovy Vary. Ve slavnostní části večera předal ředitel HZS Karlovarského kraje plk. Ing. Zdeněk Teplý primátorovi města Karlovy Vary a deseti vybraným karlovarským hasičům pamětní medaile vydané k pátému výročí vzniku HZS ČR, které jim udělil generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán. „Mám upřímnou radost z našeho setkání. Karlovarští hasiči dnes oslavují 60. výročí založení profesionálního hasičského sboru, což představuje nejen roky tvrdé práce, ale i šedesát let života lidí, kteří ho založili, v průběhu let plnili se ctí jeho povinnosti a jeho dobré jméno chrání dodnes,“ uvedl ředitel HZS Karlovarského kraje plk. Ing. Zdeněk Teplý. „Nejenom hasičům, ale všem, kteří s námi spolupracují, děkuji za vykonanou práci a podporu,“ dodal.

Po skončení oficiální části večera se uskutečnilo neformální setkání hasičů s jejich hosty. Při tomto setkání zavzpomínali současní i dříve narození hasiči na léta prožitá ve službách profesionální požární ochrany v Karlových Varech.

Počátky zrodu profesionálního hasičského sboru v Karlových Varech

První řádky o profesionální hasičské činnosti v Karlových Varech začali psát dne 23. června 1945 čtyři profesionální hasiči ze Škodových závodů v Plzni, kteří s prvním velitelem Karlem Rubášem přijeli do lázeňského města převzít od německého sboru požární stanici a zajistit požární techniku. Dalších 30 hasičů přijíždí z Plzně 2. července 1945 a po slavnostním nástupu přebírají požární službu Karlových Varů do českých rukou. A hned prvním dnem začíná i jejich činnost, když vyjíždějí k velkému požáru zámku a statku v Doupově. Ale nehasili jenom požáry. Organizovali a zajišťovali též exhumáční práce v hromadných hrobech koncentračních táborů v okolí města. Také prováděli první poválečný úklid Karlových Varů, čistili řečiště říčky Teplá, ze kterého se stala skládka odpadků a smetiště. V září 1945 se na Karlovarsku začínají objevovat i první dobrovolní hasiči. Situace ukázala, že s úkoly požární ochrany se mohou vyrovnat pouze profesionální hasiči, a proto byl jejich počet postupně navyšován. ■

Obnovení denního studia mládeže

Střední odborná škola požární ochrany Ministerstva vnitra ve Frýdku-Místku poskytuje mimo jiné již více než deset let úplné střední odborné vzdělání absolventům základních škol.

Rozhodnutím nadřízeného orgánu – MV-generálního ředitelství HZS ČR, byla tato forma studia pozastavena, protože byl předpokládán enormní nárůst zájmu o nástavbové studium z řad příslušníků HZS ČR, kteří nesplňovali podmínku

středoškolského vzdělání ukončeného maturitní zkouškou. Dne 22. září 2005 však generální ředitel HZS ČR pozastavení denního studia absolventů základních škol odvolal a tato forma studia bude od školního roku 2006/2007 obnovena.

V minulých letech byl o studium výše uvedeného oboru velký zájem. Za poslední dva roky, kdy jsme studenty nepřijímali, jsme vypadli z povědomí široké veřejnosti. Uvědomuji si, že nabídky vzdělávacích programů pro absolventy základních škol v nejrůznějších katalozích a atlasech školství jsou uzavřeny a vytištěny. Přesto budeme, prostřednictvím pracovních úřadů, základní školy dodatečně informovat.

Dále jsme zmíněné rozhodnutí o obnovení studia okamžitě zveřejnili na internetových stránkách školy (www.sospofm.cz).

Domnívám se však, že tento krok nestačí. Proto se obracím také na vás, vážení čtenáři, se žádostí o pomoc při rozšíření informace o opětovném otevření studia absolventů základních škol na naší škole. Pokud máte syna končícího devátou třídu a má o toto studium zájem nebo znáte jiného případného uchazeče, vezměte tento fakt na vědomí nebo vám známé zájemce upozorněte.

Věřím, že vaše pomoc přispěje k informovanosti všech zájemců o studium v naší škole a že tím napomůžete k výchově, vzdělání a pozdějšímu uplatnění nových mladých hasičů-záchranářů na celém území republiky.

plk. Ing. Vladimír FOLDYNA, ředitel Střední odborné školy požární ochrany MV ve Frýdku-Místku, foto archiv autora

Nejlepší sportovci Ministerstva vnitra

V prosinci loňského roku se stal Státní ústřední archiv v Praze již po druhé místem tradičního každoročního ocenění nejlepších sportovců Ministerstva vnitra. Vedle představitelů ministerstva a jeho složek v čele s ministrem vnitra Mgr. Františkem Bublanem se slavnostního aktu zúčastnila celá plejáda bývalých a současných osobností našeho sportu, mezi kterými nechyběl ani předseda Českého olympijského výboru MUDr. Milan Jirásek.

Výsledky, kterých sportovci rezortu dosáhli v roce 2005, lze dokladovat výčtem získaných ocenění. Ke dni uzavření statistiky to představovalo celkem 40 medailí z vrcholných mezinárodních sportovních soutěží, 68 medailí z dalších významných mezinárodních soutěží, 161 titulů mistrů republiky, jeden evropský a 47 českých rekordů.

Vyhlásování výsledků ankety bylo doplňováno promítáním obrazových sekvencí, ve kterých byli představeni nejlepší sportovci přímo na sportovním kolbišti. Ocenění byli vedle vynikajících reprezentantů, mezi nimiž samozřejmě nechyběla známá jména, jako např. atletka Věra Cechlová-Pospíšilová, cyklista František Raboň, zápasník Petr Švehla, vzpěračka Lenka Orságová nebo plochodrážní jezdec Aleš Dryml, také úspěšní trenéři a bývalí vynikající sportovci. Nejlepším sportovcem Ministerstva vnitra byl vyhlášen biatlonista Roman Dostál, mistr světa ve vytrvalostním závodě na 20 km.

Tradičním a milým zpestřením bylo dekorování Miss rezortního centra odboru sportu Ministerstva vnitra, kterou se stala Lenka Orságová.

Po zásluze reprezentanti

Součástí vyhlášení nejlepších sportovců Ministerstva vnitra bylo i ocenění nejlepších sportovců z řad Policie ČR a příslušníků HZS ČR. Zejména výsledky dosažené našimi reprezentanty v požárním sportu již předem avizovaly, komu připadne nejvyšší ocenění. Mezi jednotlivci dominoval nstržm. Martin Kulhavý, příslušník HZS Libereckého kraje. V loňském roce bezkonkurenčně kraloval běhu na 100 m s překážkami (mistr republiky, v roce 2005 v této disciplíně třikrát překonal národní rekord) a výraznou měrou přispěl k vynikajícím výsledkům naší reprezentace. Mezi sportovními kolektivy pak ocenění pro nejlepší sportovce roku převzali členové reprezentačního družstva HZS ČR v požárním sportu, k jehož největším úspěchům patří zisk stříbrných medailí na zářijovém mistrovství Evropy v požárním sportu v Ostravě ověčený evropským titulem a světovým rekordem v disciplíně požární útok.

„Do Ostravy jsme jeli s cílem získat

medaili minimálně v některé z jednotlivých disciplín. Dosažené výsledky však překonaly naše očekávání,” zhodnotil úspěchy reprezentační trenér kpt. Emil Dopirák. „Sportovní výsledky naší reprezentace jsou fantastické,” uvedl při oceňování nejlepších sportovců z řad HZS ČR náměstek generálního ředitele HZS ČR plk. Ing. Václav Muchna.

V letošním roce čeká naši reprezentaci náročný úkol, a to potvrdit svoji příslušnost ke světové špičce na mistrovství světa, které proběhne ve druhé polovině roku v Íránu. „Bude záležet nejen na momentální sportovní připravenosti, ale vliv mohou mít i další faktory, především odlišné klimatické podmínky,” zhodnotil šance naší reprezentace plk. Ing. Muchna.

mjr. Dr. Jaroslav VYKOUKAL,
foto Milan VÁVRŮ

Summary

Policemen and Firefighters Foundation

The Policemen and Firefighters Foundation – Mutual Help In Emergency was established several years ago to support residuals – spouses and children of those policemen and firefighters who died in service. The Foundation provides different forms of support, and in December 2005 prepared also the Christmas Day. p. 2

Fire in a cinema

In September 2005 a major fire case happened in Volary, South Bohemia, in former barracks that were converted into a cine-café, i.e. a cinema plus a cafeteria. Estimated damages are supposed more than three millions CZK (100,000 EUR). p. 6

PYROS 2006

PYROS 2006, the 13th International Trade Fair of Fire Equipment will take place in the Brno Exhibition Grounds in May 2006. This event will be accompanied by the PYROMEETING 2006 conference, the 9th European Meeting of Firefighters. p. 10

Medical rescuers in Tábor

The Medical Rescue Services provide medical and health care to citizens, according to conception of urgent pre-clinical medicine. The Tábor Medical Rescue Service as a basic body of Integrated Rescue System co-operates also with the Czech Fire Rescue Service and other IRS bodies. p. 14

Information to public

Inhabitants of the country have the right to be informed in case of emergency, that could endanger their lives, health and property, esp. on what happened, what is supposed to follow, and what is supposed to do. p. 20

Information critical infrastructure challenge

To ensure existence and sustainable growth of human society is supposed to be essential feature of the state. This is not possible without ensuring safe space for living and development of society. p. 22

Experience with the Crisis Law application in regions

The No. 240/2000 Law on Crisis Management and on amendments of certain laws (so called the Crisis Law) entered into force since 1st January 2001. Crises plans of regions are prepared in accordance with this law, but their structures and qualities are influenced by many factors, like qualification of processors, their knowledge of planning theory, and even technology of processing of crises plans. p. 26

Hurricanes in the USA

In the USA, hurricanes cause considerable damages every year, and recovery of stricken areas needs heavy expenses and a lot of time. Hurricanes are classified by their intensity into several categories. p. 30

Best sportsmen of Ministry of Interior

The best sportsmen within the Ministry of the Interior were announced in Prague in December 2005. For the first time representatives of the Czech FRS in fire sport were declared as the best sport team. p. 33

Five years in new conditions

Five years were already gone on 1st January 2006, when the new Law on the Czech Fire Rescue Service and other important emergency laws entered into force. Newly established the Czech Fire Rescue Service has worked with wider competencies and structures. Supplement

Die Stiftung der Polizisten und Feuerwehrleute

Unter der Schirmherrschaft der Stiftung fand im Dezember 2005 in Prag ein Treffen für Kinder aus Familien statt, deren Väter im Dienstvollzug ums Leben kamen. S. 2

Brand im Kinocafé

Im September 2005 kam es in der Gemeinde im Großraum Prachatice zu einem umfangreichen Brand in einem Objekt der ehemaligen Kasernen, das zum Kinocafé und Restaurant umgebaut wurde. Der vom Brand angerichtete Sachschaden beläuft sich auf mehr als drei Millionen Kronen. S. 5

PYROS 2006

Im Mai dieses Jahres findet auf dem Messegelände der Stadt Brno die 13. Internationale Messe der Feuerwehrentechnik PYROS 2006 statt. Auf der Programmliste der Messe steht auch das 9. europäische Treffen der Feuerwehrleute Pyrometing. S. 10

Medizinischer Rettungsdienst in der Stadt Tábor

Die grundlegende Aufgabe des medizinischen Rettungsdienstes der Stadt Tábor ist es, der Bevölkerung medizinische Fürsorge und Hilfeleistung gemäß der Konzeption der vorärztlichen sofortigen Betreuung zu gewährleisten. Er arbeitet auch mit dem Feuerwehr-Rettungsdienst der Tschechischen Republik und anderen Bestandteilen des Integrierten Hilfeleistungssystems zusammen. S. 14

Grundlegende Bedingungen für die Informiertheit der Öffentlichkeit

Es gehört zu den Grundrechten der Bevölkerung, davon informiert zu werden, was passiert ist, welche Maßnahmen anschließend erfolgen und was zu tun ist, wenn im Falle eines außerordentlichen Ereignisses Gesundheit, Leben oder Eigentum gefährdet werden. S. 20

Probleme der kritischen Informationsinfrastruktur

Die grundlegende Funktion des Staates besteht darin, die Existenz und die aufrechtzuerhaltende Entwicklung der menschlichen Gesellschaft zu gewährleisten, was nicht ohne Absicherung eines sicheren Raumes für die menschliche Gesellschaft möglich ist. S. 22

Lehre aus der Bearbeitung des Krisenplanes des Bezirkes

Die Struktur und Qualität des Krisenplanes beeinflussen viele Faktoren, z.B. Fachkompetenz der Bearbeiter, Kenntnis der Theorie der Planung und die eigentliche Technologie der Gestaltung des Krisenplans. S. 26

Hurrikans in den USA

Die Hurrikans richten in den USA alljährlich unzählige Schäden an und die Erneuerung des beschädigten Raumes erfordert viel Zeit und hohe finanzielle Kosten. Je nach der Intensität werden die Hurrikans in Kategorien geteilt. S. 30

Die besten Sportler des Ministeriums des Innern

Im Dezember 2005 wurden in Prag die besten Sportler des Jahres im Innenministerium bekanntgegeben. Zur besten Sportmannschaft des Feuerwehr-Rettungskorps wurde die Gruppe der Repräsentanten des Feuerwehr-Rettungskorps im Feuerwehrsport gekürt. S. 33

Fünf Jahre in neuen Bedingungen

Am 1. Januar 2006 sind genau fünf Jahre seit dem Inkrafttreten der sog. „Krisengesetze“ vergangen, die den Wirkungsbereich und die Organisationsstruktur des Feuerwehr-Rettungskorps grundlegend veränderten. Anlage

Vydávák: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mjr. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktori - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, npor. Ing. Tomáš Hradil, mjr. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., npor. Ing. Jaromír Lipovčan, plk. Mgr. Bohumír Martinek, Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, npor. Ing. Zdeněk Ráz, Jan Žizka

Grafická úprava, litografie, distribuce a předplatné: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, korespondenční adresa: ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolín 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • ISSN: 1213-7057 • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 18. prosince 2005 • Číslo 1/2006 vychází 20. ledna 2006 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • www.mvcr.cz/casopisy/112

• **Foto na titulní straně:** mjr. Ing. Pavel VOLNÝ, HZS Moravskoslezského kraje

Chemický průzkum a terénní analýzy obecně patří mezi důležitá protichemická opatření po mimořádných událostech, jako jsou havarijní nekontrolovaný únik, nález či teroristické zneužití bojových chemických látek nebo jiných nebezpečných látek. Na základě jejich výsledků se odvíjejí všechny další činnosti zaměřené na minimalizaci následků těchto mimořádných událostí.

Hlavním úkolem chemického průzkumu je urychleně detekovat unikající chemikálie, určit hranice kontaminovaného prostoru a navrhnout postup likvidace následků úniku s následnou kontrolou účinnosti likvidačních a asanačních prací. Úroveň plnění úkolů a cílů chemického průzkumu závisí na správné volbě příslušných prostředků a přístrojů.

Prostředky chemického průzkumu a terénní analýzy lze rozdělit podle celé řady hledisek. Tak se rozlišují např. prostředky detekce a analýzy nebezpečných látek v ovzduší, kapalinách (vodě) a pevných vzorcích. Jiná klasifikace rozděluje prostředky chemického průzkumu z hlediska hlavního využitého principu detekce nebezpečné látky na prostředky, založené na:

- **fyzikálních metodách** (např. založené na absorpci elektromagnetického záření, tj. detektory pracující v ultrafialové nebo infračervené oblasti spektra),
- **fyzikálně-chemických metodách** (využívají změny molekul během analýzy v důsledku vlivu různých efektů, jako je ionizace molekul UV zářením nebo zářiči, popř. využívají hořlavosti látek),
- **chemických metodách** (využívají chemickou reakci za vzniku barevné sloučeniny, jejíž detekce a stanovení se provádí vizuálně nebo fotometricky).

Důležitá je klasifikace podle **vyhodnocení odezvy přístroje a typu výstupního signálu**, která prostředky chemického průzkumu a terénní analýzy dělí na:

Jednoduché prostředky detekce

Jsou velmi vhodné pro rychlá měření v terénu, přičemž umožňují okamžité rozhodnutí.

Přenosné a mobilní chemické laboratoře

Jsou určeny k detailnějším a rozmanitějším analýzám v terénu. Využívají hlavně chemické barevné reakce, výsledné zbarvení se vyhodnocuje vizuálně nebo pomocí přenosných fotometrů. Umožňují úpravy různých vzorků životního prostředí, provádění různých operací, jako je zahřívání, var, filtrace, extrakce aj., provádění analýz různých nebezpečných látek apod.

Univerzální detektory

Dotěto skupiny seřadí všechny detektory poskytující kvantitativní údaj, který charakterizuje obsah látky v ovzduší. Využívají měření na určitém obecném principu (např. schopnost ionizace molekul UV zářením), který poskytuje velké množství látek a všech-

ny tyto látky jsou také prostředkem detekovány. K selektivnímu měření koncentrace jedné určité látky je lze využít v těch případech, kdy koncentrace této látky v ovzduší výrazně převažuje nad ostatními látkami.

Analyzátory

Představují plně automatizované přístroje ke stanovení a někdy i k identifikaci nebezpečných látek. Přístroje bývají rozdělovány na dvě skupiny, a to na:

- **selektivní analyzátory**, které selektivně měří koncentraci určité nastavené nebezpečné látky a jsou schopny ji dlouhodobě monitorovat, a to i ve směsi s jinými plyny a parami (na rozdíl od detektorů univerzálních),
 - **multikomponentní analyzátory**, které vedle stanovení koncentrace a dlouhodobého monitorování nebezpečných látek umožňují rovněž identifikaci látek neznámého složení.
- Prostředků pro detekci nebezpečných látek dnes trh nabízí velké množství, od specifických na určitou látku až po prostředky nespécifické, od prostředků manuálně ovládaných až po prostředky automatizované. Např. v kanadském katalogu BISSONNETTE, M.C. aj.: Person-portable Analytical Instruments Review. Environmental Technology Centre, Emergencies Science Division, Ottawa, který uvádí pouze prostředky vyráběné světovými výrobci, lze nalézt 38 prostředků pro detekci amoniaku ve vzduchu a 25 zařízení pro detekci ve vodě, dále 65 detektorů chloru ve vzduchu a 29 prostředků pro detekci stejné látky ve vodě apod. Není tedy možné podat vyčerpávající přehled všech využitelných prostředků, přístrojů a zařízení. Proto v seriálu článků na tomto místě najde čtenář především prostředky používané k plnění úkolů chemického průzkumu v HZS ČR a dále některá další zařízení dostupná v České republice. Tyto informace si kladou za cíl pomoci se orientovat v širokém spektru výrobků a inspirovat případné zájemce, kteří plánují materiální a technické zabezpečení detekce bojových chemických a jiných nebezpečných látek.

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc.,

Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
foto archiv autora

PRAGO ALARM

bezpečný život

19.–21. 4. 2006

Výstaviště Praha - Holešovice
mezinárodní veletrh zabezpečení,
ochrany majetku a osob
(technika, systémy, služby)

Prague Exhibition Grounds
International Fair of Security
Equipment, Protection of Property
and Persons (Technologies,
Systems, Services)

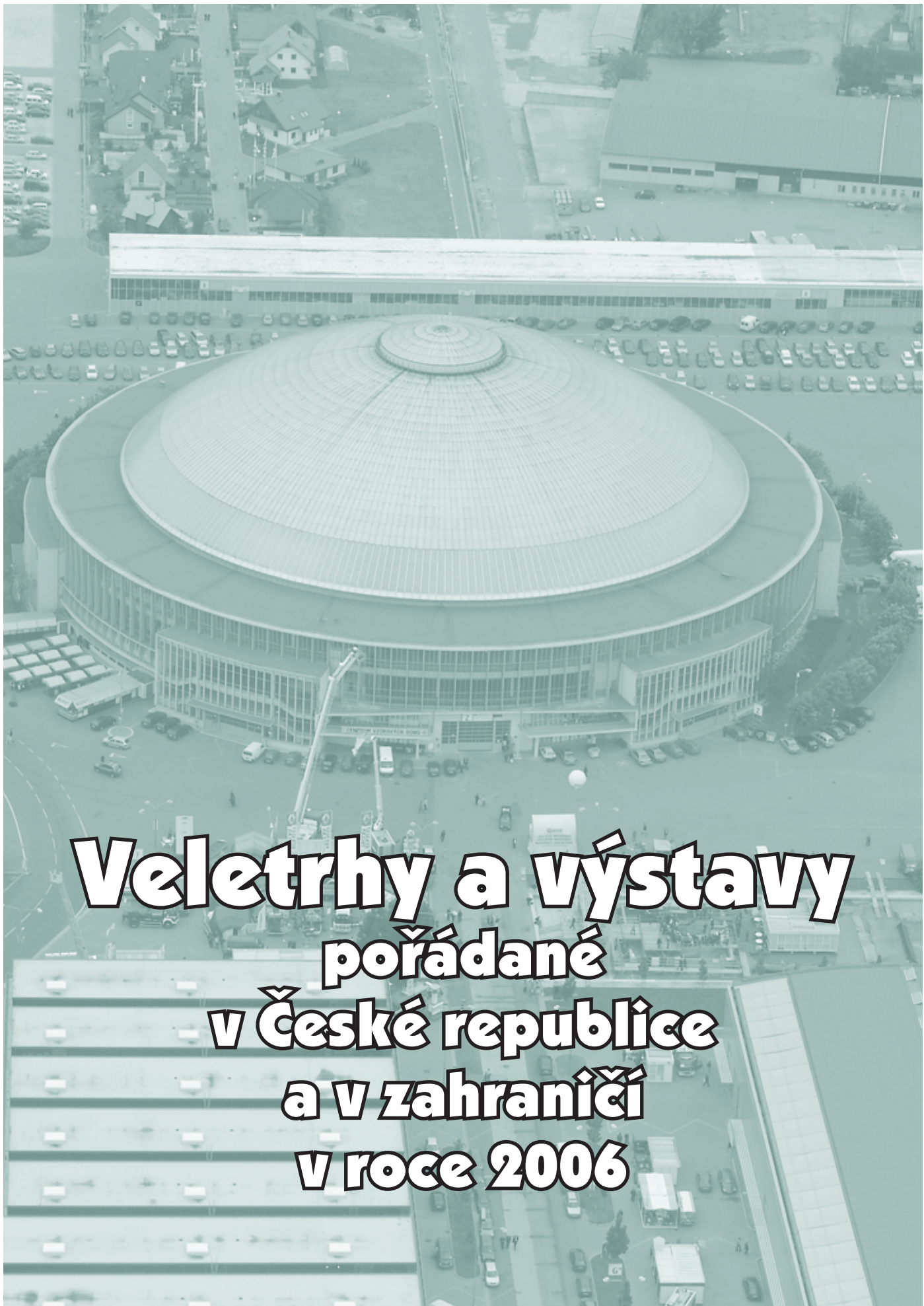
INCHEBA PRAHA spol. s r.o.

Areál Výstaviště 67, P.O. BOX 44, 170 90 Praha 7

tel.: +420 220 103 478, fax: +420 233 378 225

e-mail: alarm@incheba.cz, www.incheba.cz

Veletrhy a výstavy pořádané v České republice a v zahraničí v roce 2006

Termín konání	Název akce	Místo konání	Zaměření	Pořadatel
Česká republika				
26.-28.1.	STŘECHY PRAHA	Praha - Výstaviště	8. specializovaná výstava – vše pro stavbu a renovaci střech	Střechy Praha, s.r.o., Na Valentince 1, 150 00 Praha 5, tel.: 257 312 432, fax: 257 312 435, strechy@strechy-praha.cz, www.strechy-praha.cz
2.-5.2.	OKNA - DVEŘE - SCHODY	Praha - Výstaviště	7. specializovaná výstava oken, dveří, schodů a schodišť, jejich doplňků, součástí a stavebních prvků	Incheba Praha, s.r.o., Areál Výstaviště č.p. 67, 170 90 Praha 7, tel.: 220 103 464, fax: 233 376 444, m.smatova@incheba.cz, info@incheba.cz, www.incheba.cz
2.-5.2.	BYDLENÍ	Praha - Výstaviště	12. ročník specializované výstavy nových možností bydlení	M.I.P. Group a.s. Hollarovo nám. 11, 130 00 Praha 3 tel.: 267 315 585-8 fax: 267 315 589, mip@mip.cz, krapova@mip.cz, www.mip.cz
15.-18.2.	STŘECHY, PLÁŠTĚ, IZOLACE 2006	Ostrava – Výstaviště Černá louka	15. odborný stavební veletrh	Ostravské výstavy, a.s. Výstaviště Černá louka, 728 26 Ostrava, tel.: 596 167 124, fax: 596 167 125, vystavy@cerna-louka.cz, www.cerna-louka.cz
15.-18.2.	STAVBA OSTRAVA	Ostrava – Výstaviště Černá louka	15. ročník stavební výstavy	Ostravské výstavy, a.s. Výstaviště Černá louka, 728 26 Ostrava, tel.: 596 167 120, vijackova@cerna-louka.cz
23.-26.2.	STAVITEL 2006	Lysá nad Labem - Výstaviště	12. národní výstava stavebních materiálů a technologií	Výstaviště Lysá nad Labem, s.r.o. Masarykova 1727, 289 22 Lysá nad Labem, tel.: 325 552 051, 325 551 162, fax: 325 552 050, vll@vll.cz, www.vll.cz
23.-26.2.	REGIONY ČESKÉ REPUBLIKY 2006	Lysá nad Labem - Výstaviště	6. společná výstava měst, obcí, mikroregionů a podnikatelů celé České republiky	Výstaviště Lysá nad Labem, s.r.o. Masarykova 1727, 289 22 Lysá nad Labem, tel.: 325 552 051, 325 551 162, fax: 325 552 050, vll@vll.cz, www.vll.cz
7.-9.3.	For City 2006	Praha –Pražský veletržní areál (PVA) Letňany	Soubor odborných výstav pro oblast komunální sféry	ABF, a.s. Václavské nám. 29, 111 21 Praha 1, tel.: 222 891 133-4, fax: 222 891 199, veletrhy@abf.cz, chmelik@abf.cz, eurotraffic@abf.cz, machackova@abf.cz, www.abf.cz, www.vystava-city.cz
7.-9.3.	EUROTRAFFIC 2006	Praha –Pražský veletržní areál (PVA) Letňany	6. ročník mezinárodní odborné výstavy dopravního inženýrství a dopravně technických služeb	ABF, a.s. Václavské nám. 29, 111 21 Praha 1, tel.: 222 891 133-4, fax: 222 891 199, veletrhy@abf.cz, chmelik@abf.cz, eurotraffic@abf.cz, machackova@abf.cz, www.abf.cz, www.vystava-city.cz
16.-18.3.	FOR ARCH Plzeň 2006	Plzeň, TJ Lokomotiva	11. ročník stavební výstavy	ABF, a.s. Václavské nám. 29, 111 21 Praha 1, tel.: 222 891 130, fax: 222 891 198, veletrhy@abf.cz, forarch@abf.cz, www.abf.cz, www.forarch.cz
16.-18.3.	FOR ARCH Znojmo 2006	Znojmo - Výstavní areál Louka	9. ročník výstavy stavebnictví a bydlení	ABF, a.s. Václavské nám. 29, 111 21 Praha 1, tel.: 222 891 130, fax: 222 891 198, veletrhy@abf.cz, forarch@abf.cz, www.abf.cz, www.forarch.cz
23.-25.3.	PRAGOTHERM/ PRAGOREGULA	Praha – Výstaviště	33. mezinárodní veletrh energetiky, vytápění, sanitární techniky, úspor energie, technického zařízení budov, izolací a ekologie 28. mezinárodní veletrh měření, regulace, elektrotechniky a elektronické automatizační techniky	Incheba Praha, s.r.o., Areál Výstaviště č.p. 67, 170 90 Praha 7, tel.: 220 103 788, fax: 233 377 217, m.kubala@incheba.cz, therm@incheba.cz, info@incheba.cz, www.incheba.cz
23.-25.3.	INTERGAS	Praha – Výstaviště	15. mezinárodní plynárenský veletrh	Arrow Trade, s.r.o. Osadní 26, 170 00 Praha 7, tel.: 220 809 388, tel., fax: 220 806 489, expo@arrowtrade.cz, www.arrowtrade.cz
4.-7.4.	AMPER 2006	Praha – PVA Letňany	14. mezinárodní veletrh elektrotechniky a elektroniky	TERINVEST, s.r.o., veletržní správa Legerova 15, 120 00 Praha 2, tel.: 221 992 134, 221 992 100, fax: 221 992 139, amper@terinvest.com, www.terinvest.com, www.amper.cz
7.-9.4.	MOBIL SALON 2006	České Budějovice – Výstaviště	14. ročník výstavy - auto, moto, garážová a servisní technika, komunální technika, nástavby a přístavby automobilů, příslušenství a doplňky, cestovní ruch, sport, mobilní hlasová a datová komunikace, internet, telekomunikační služby	Výstaviště České Budějovice, a.s. Husova 523, 370 21 České Budějovice, tel.: 387 714 911, fax: 387 714 263, info@vcb.cz, www.vcb.cz
19.-21.4.	PRAGOALARM - BEZPEČNÝ ŽIVOT	Praha – Výstaviště	15. mezinárodní veletrh zabezpečení, ochrany majetku a osob (technika, systémy, služby)	Incheba Praha, s.r.o. Areál Výstaviště č.p. 67, 170 90 Praha 7, tel.: 220 103 478, 220 103 111, fax: 233 378 225, h.lukesova@incheba.cz, info@incheba.cz, www.incheba.cz

Termín konání	Název akce	Místo konání	Zaměření	Pořadatel
25.-29.4.	IBF	Brno – Výstaviště	Mezinárodní stavební veletrh	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno, tel.: 541 152 863, fax: 541 152 889, hzikmundova@bv.v.cz, ibf@bv.v.cz, www.bv.v.cz
25.-29.4.	SHK BRNO 2006	Brno – Výstaviště	Mezinárodní veletrh technických zařízení budov	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno, tel.: 541 152 897, fax: 541 152 889, pvolejnikova@bv.v.cz, shk@bv.v.cz, www.bv.v.cz
25.-29.4.	URBIS INVEST	Brno – Výstaviště	Mezinárodní veletrh investic, financí, realit a technologií pro města a obce	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno, tel.: 541 152 906, fax: 541 152 889, mcechura@bv.v.cz, urbis@bv.v.cz, www.bv.v.cz
25.-29.4.	ELEKTRO	Brno – Výstaviště	Mezinárodní veletrh osvětlovací techniky, elektroinstalací a systémové integrace budov	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno, tel.: 541 152 585, fax: 541 152 889, mpolasek@bv.v.cz, elektro@bv.v.cz, www.bv.v.cz
5.-7.5.	VII. OSTRAVSKÝ AUTOSALON WEVI	Ostrava – Výstaviště Černá louka	Mezinárodní autosalon	Viktor Weber - WEVI, U Zásady 1107/18, 696 01 Rohatec, tel.: 602 243 602, 721 706 087, patrik.weber@seznam.cz, www.wevi.cz, sekretariat@cerna-louka.cz
10.-12.5.	MACH 2006	Praha – PVA Letňany	5. veletrh strojírenské techniky a technologií	TERINVEST, s.r.o., veletržní správa, Legerova 15, 120 00 Praha 2, tel.: 224 992 110, 224 263 143, fax: 221 992 119, 224 263 148, mach@terinvest.com, www.terinvest.com/mach
10.-12.5.	DRIVE 2006	Praha – PVA Letňany	3. mezinárodní veletrh výrobců a subdodavatelů pro automobilový průmysl	TERINVEST, s.r.o., veletržní správa, Legerova 15, 120 00 Praha 2, tel.: 224 263 155, 221 992 145, fax: 224 263 148, 221 992 119, drive@terinvest.com, www.terinvest.com/drive
16.-19.5.	PYROS	Brno – Výstaviště	13. mezinárodní veletrh požární techniky	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno tel.: 541 153 272, fax: 541 153 054, ktorn@bv.v.cz, pyros@bv.v.cz, tel.: 541 152 944, fax: 541 153 054, ddarmopilova@bv.v.cz, iset@bv.v.cz, interprotec@bv.v.cz, www.bv.v.cz
16.-17.5.	PYROMEETING		9. evropské setkání hasičů	MV-generální ředitelství HZS ČR, Kloknerova 26, 148 01 Praha 414
16.-19.5.	ISSET	Brno – Výstaviště	4. mezinárodní veletrh bezpečnostní techniky a služeb	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno tel.: 541 153 272, fax: 541 153 054, ktorn@bv.v.cz, pyros@bv.v.cz, tel.: 541 152 944, fax: 541 153 054, ddarmopilova@bv.v.cz, iset@bv.v.cz, interprotec@bv.v.cz, www.bv.v.cz
16.-19.5.	INTERPROTEC	Brno – Výstaviště	8. mezinárodní veletrh prostředků osobní ochrany, bezpečnosti práce a pracovního prostředí	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno tel.: 541 153 272, fax: 541 153 054, ktorn@bv.v.cz, pyros@bv.v.cz, tel.: 541 152 944, fax: 541 153 054, ddarmopilova@bv.v.cz, iset@bv.v.cz, interprotec@bv.v.cz, www.bv.v.cz
23.-25.5.	VODOVODY - KANALIZACE	Brno – Výstaviště	12. mezinárodní vodohospodářská výstava	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno, tel.: 541 152 585, 541 152 888, fax: 541 152 889, mpolasek@bv.v.cz, envibrno@bv.v.cz, vodka@bv.v.cz, www.bv.v.cz
23.-25.5.	ENVIBRNO	Brno – Výstaviště	11. mezinárodní veletrh techniky pro tvorbu a ochranu životního prostředí, Envikongres	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno, tel.: 541 152 585, 541 152 888, fax: 541 152 889, mpolasek@bv.v.cz, envibrno@bv.v.cz, vodka@bv.v.cz, www.bv.v.cz
15.-17.6.	FOR ARCH Karlovy Vary 2006	Karlovy Vary – Zimní stadion	15. ročník karlovarské výstavy stavebnictví	ABF, a.s. Václavské nám. 29, 111 21 Praha 1 tel.: 222 891 115, 119, 130 fax: 222 891, 198-9, spolu s Regionálním stavebním sdružením Karlovy Vary, veletrhy@abf.cz, www.abf.cz, rskv@rskv.cz
7.-10.9.	ČTYŘI DNY SE ZÁCHRANÁŘI 2006	Lysá nad Labem - Výstaviště	5. výstava moderní hasičské a policejní techniky představující integrovaný záchranný systém	Výstaviště Lysá nad Labem, s.r.o., Masarykova 1727, 289 22 Lysá nad Labem, tel.: 325 552 051, 325 551 169, fax: 325 552 050, vll@vll.cz, www.vll.cz
18.-22.9.	MSV 2006	Brno – Výstaviště	48. mezinárodní strojírenský veletrh	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno, tel.: 541 153 020, 541 152 960, fax: 541 153 044, msv@bv.v.cz, www.bv.v.cz
19.-23.9.	FOR ARCH 2006: FOR ARCH, FOR TECH, FOR COMPUTER, FOR VERTICAL & FAIR LIFTING	Praha – PVA Letňany	17. mezinárodní stavební veletrhy	ABF, a.s. Václavské nám. 29, 111 21 Praha 1, tel.: 222 891 130, fax: 222 891 198-9, veletrhy@abf.cz, plecita@abf.cz, www.abf.cz, www.forarch.cz

Termín konání	Název akce	Místo konání	Zaměření	Pořadatel
9.-13.10.	INVEX	Brno – Výstaviště	16. mezinárodní veletrh informačních a telekomunikačních technologií	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno, tel.: 541 152 849, 541 152 534, fax: 541 153 057, invex@bv.cz, pondrasek@bv.cz, www.bv.cz
9.-13.10.	DIGITEX	Brno – Výstaviště	Mezinárodní veletrh spotřební elektroniky a digitální zábavy	Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno, tel.: 541 152 849, 541 152 534, fax: 541 153 057, invex@bv.cz, pondrasek@bv.cz, www.bv.cz
19.-22.10.	AUTOSHOW PRAHA/ASA PRAHA	Praha – Výstaviště	12. mezinárodní veletrh osobních a lehkých užitkových automobilů a automobilového designu, autodílů, autopříslušenství, servisních služeb a garážové techniky	Incheba Praha, s.r.o., Areál Výstaviště č.p.67, 170 90 Praha 7, tel.: 220 103 475, fax: 233 376 444, v.janacek@incheba.cz, info@incheba.cz, www.incheba.cz
19.-22.10.	TRANSPED-COMMA	Praha – Výstaviště	13. mezinárodní výstava nákladních automobilů, lodní, železniční a letecké dopravy, logistiky, skladování a manipulace 6. výstava komunální techniky a služeb	Incheba Praha, s.r.o., Areál Výstaviště č.p.67, 170 90 Praha 7, tel.: 220 103 488, fax: 233 377 217, j.janacek@incheba.cz, info@incheba.cz, www.incheba.cz
24.-26.10.	FOR ARCH Ostrava 2006	Ostrava, Dům techniky	15. ročník stavební výstavy	ABF, a.s. Václavské nám. 29, 111 21 Praha 1, tel.: 222 891 130, fax: 222 891 198, spolu s Ostravské výstavy, a.s., veletrhy@abf.cz, forarch@abf.cz, www.abf.cz, www.forsystem.cz
2.-4.11.	STAVOTECH OLOMOUC - PODZIM	Olomouc – Výstaviště Flora	Stavební a technický veletrh	Omnis Olomouc, a.s. Kosmonautů 8, 772 11 Olomouc, tel.: 587 433 155, 150, 585 243 617, fax: 585 232 097, 587 433 584, omnis@omnis.cz, nasadil@omnis.cz, rosslerova@omnis.cz, www.omnis.cz/stavo
2.-4.11.	EKOENERGIE OLOMOUC	Olomouc – Výstaviště Flora	Samostatná výstava spojená s konferencí s tematikou obnovitelných zdrojů energie	Omnis Olomouc, a.s. Kosmonautů 8, 772 11 Olomouc, tel.: 587 433 155, 150, 585 243 617, fax: 585 232 097, 587 433 584, omnis@omnis.cz, nasadil@omnis.cz, rosslerova@omnis.cz, www.omnis.cz/stavo
8.-10.11.	CONECO PRAHA: SERVIS PRO STAVEBNICTVÍ	Praha – Výstaviště	Cyklus specializovaných stavebních výstav, předváděcí dny služeb pro stavebnictví a projektování	Incheba Praha, s.r.o. Areál Výstaviště č.p. 67, 170 90 Praha 7, tel.: 220 103 474, fax: 233 378 225, j.nova@incheba.cz, info@incheba.cz, www.incheba.cz
9.-11.11.	FOR ARCH České Budějovice 2006	České Budějovice, Kulturní dům Metropol	Výstava stavebnictví, bydlení a úspor energie	ABF, a.s. Václavské nám. 29, 111 21 Praha 1, tel.: 222 891 130, fax: 222 891 198-9, veletrhy@abf.cz, forarch@abf.cz, www.abf.cz, www.forarch.cz
21.-25.11.	AQUATHERM	Praha – Výstaviště	13. mezinárodní odborný veletrh vytápění, ventilace, klimatizační, měřicí, regulační, sanitární a ekologické techniky	Progres Partners Advertising, s.r.o., Opletalova 55, 110 00 Praha 1, tel.: 224 213 905, fax: 224 235 033, info@ppa.cz, aqua@ppa.cz, www.ppa.cz
Zahraničí				
29.-31.1.	INTERSEC	Dubaj, Spojené arabské emiráty	8. mezinárodní výstava policie, požární ochrany, bezpečnosti a záchranářství	Channels Exhibitions LLC, Sunshine Buildings P.O.BOX 55254, Dubai, United Arab Emirates, www.channelsexhibitions.com, www.intersecexpo.com Kontakt: K+M Expo, s.r.o. (zastoupení Messe Frankfurt), P.O.Box 467, Václavské nám.1, 111 21 Praha 1, tel.: 224 230 140, fax: 224 234 395, messefrankfurt@mbox.vol.cz, www.messefrankfurt.com
31.1.-3.2.	DEFEXPO INDIA (*Oficiální účast ČR)	Dillí, Indie	Mezinárodní veletrh obranné techniky	Confederation of Indian Industry Gate No. 31, Jawahar Lal Nehru Stadium, Lodi Rd. 110003, New Delhi, Tel: 0091/11/4366 225, fax: 0091/11/4366 271, mohit.sarobur@cionline.org, nigel.brown@cionline.org Kontakt: TERIS 2002, a.s. Štětkova 18,140 68 Praha 4, tel.: 261 210 325, 261 223 873, fax: 261 218 992, teris@teris.cz, www.teris.cz
8.-10.2.	INFOSECURITY - Storage Expo Italia	Milán, Itálie	Výstava zabezpečení informací, informačních technologií a zdrojů	Fiera Milano International S.p.A Via Varesina, 76, 20156 Milano, Tel: 0039/02/3191161, fax: 0039/02/3314348, info@fmi.it, www.fmi.it, Reed Exhibitions Italia S.r.l. Via F. Melzi d'Eril, 26, I - 20154 Milano, Tel: 0039/02/3191161, fax: 0039/02/3314348, info@reedexpo.it, www.reedexpo.com
14.-16.2.	EUROCIS	Düsseldorf, Německo	Mezinárodní odborný veletrh komunikační, informační a zabezpečovací techniky v obchodu	Kontakt: Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno, tel.: 541 152 533, 541 152 970, fax: 541 153 051, mhorakova@bv.cz, www.bv.cz

Termín konání	Název akce	Místo konání	Zaměření	Pořadatel
21.-24.2.	SICUR	Madrid, Španělsko	Mezinárodní veletrh bezpečnosti a ochrany	Ifema Madrid Parque Fecial Juan Carlos I, Madrid, tel.: 0034/91/722 5180, fax: 0034/91/722 5801, infoifema@ifema.es, www.ifema.es Kontakt: Španělské obchodní oddělení Štěpánská 33-1, 110 00 Praha 1, tel.: 224 941 255, fax: 224 941 115, buzon.official@praga.ofcomes.mcx.es
5.-8.3.	Internationale Eisenwarenmesse	Kolín n. Rýnem, Německo	Světové centrum nářadí, zabezpečovací techniky, zámků a kování	Messe und Ausstellungs GmbH Messeplatz 1, Postfach 210760, Köln, tel.: 0049/221/8210, fax: 0049/221/821 25 74, info@koelnmesse.de, www.koelnmesse.de Kontakt: Ing. Jan Besperát K Břečkám 108, 143 00 Praha 4, tel.: 261 910 173, fax: 261 912 080
7.-10.3.	SECURITY SHOW	Tokio, Japonsko	Výstava zabezpečovacích zařízení	Nihon Kenzai Shimbun Inc. (NIKKEI) 1-9-5 Otemachi, Chiyoda-ku, J - 100-8066 Tokyo, tel.: 0081/3/5255 2847, fax: 0081/3/5255 2860, events@tokyo.nikkei.co.jp
8.-9.3.	ARBO 2006	Amsterdam – Exhibitions and Congress Centre, Nizozemsko	Mezinárodní veletrh bezpečnosti, ochrany zdraví a ergonomie při práci	Amsterdam RAI International Exhibition and Congress Centre, Europaplein, NL-1078 GZ Amsterdam, tel.:0031/20/5491212, fax: 0031/20/ 646 44 69, e-mail@rai.nl, www.rai.nl
9.-15.3.	CeBIT (*Oficiální účast ČR)	Hannover, Německo	Světový veletrh informačních technologií, telekomunikace, software a služeb	Deutsche Messe AG Messegelände D-30521 Hannover, tel.: 0049/511/8938011-2, fax: 0049/511/8938003 info@messe.de, www.messe.de, www.cebit.de, Kontakt: výhr. zast. Deutsche Messe AG Hannover v ČR Myslbekova 7, 169 00 Praha 6, tel.: 220 510 057, 220 517 837, fax: 220 516 218, 220 514 284, info@hf-czechrepublic.com, www.hf-czechrepublic.com
15.-18.3.	SICUREZZA	Milán, Itálie	Mezinárodní výstava ochrany a automatizace budov	Kontakt: Sisters Italia, EMMA Agency s.r.o. (zastoupení Fiera Milano) Kozi 10, 660 78 Brno, Tel: 542 214 343, fax: 542 214 914, emma@emma.cz, sistersitalia@iol.it, www.emma.cz, users.iol.it/sistersitalia
21.-23.3.	INFOSECURITY - STORAGE EXPO - DOCUMENTATION Iberia	Madrid, Španělsko	Mezinárodní výstava a kongres informačních technologií a jejich bezpečnosti	Grupo Planner Plaza del Marqués de Salamanca 9, 28006 Madrid, Tel: 0034/91/577 47 97, fax: 0034/91/5756510, gplanner@gplanner.com, www.gplanner.com, Reed Exhibitions Iberia SA Diputació 119, 08015 Barcelona, Tel: 0034/93/452 0722, fax: 0034/93/451 6637, info@reediberia.com, www.reediberia.com, infosecurity@reediberia.com, www.infosecurity.com.es
21.-26.3.	AUTOSALÓN/ AUTOSERVIS	Bratislava - Výstavné a kongresové centrum INCHEBA, Slovensko	16. mezinárodní salon automobilů 12. specializovaná výstava autopříslušenství a servisní techniky (současně probíhá 6. ročník mezinárodní výstavy motocyklů a příslušenství „MOTOCYKEL“)	INCHEBA, a.s. Viedenská cesta 3-7, 851 01 Bratislava 5, tel.: 00421/2/67272138, fax: 00421/2/67272201, smachala@incheba.sk, www.incheba.sk
22.-23.3.	INFOSECURITY BELGIUM	Brusel, Belgie	Výstava zabezpečení informací, informačních technologií a zdrojů	VNU Exhibitions Jaarbeursplein 6, 3521 AL Utrecht, Tel: 0031/30/295 2700, fax: 0031/30/295 2701, P. O. Box 8800, 3503 RV Utrecht, Tel: 0031/30/295 2700, fax: 0031/30/295 2701, infosecurity@vnuexhibitions.com, www.infosecurity.be
22.-25.3.	EXPO SECURITY	Bukurešť – Romexpo Exhibitions Centre, Rumunsko	9. mezinárodní výstava - bezpečnostní zařízení, alarmy, vybavení pro policii, hasiče, civilní ochranu	Romexpo S.A. 65-67 Marasti Blvd., P.O.Box 32-3, Bucuresti, tel.: 0040/21/2707014, 2025705, fax: 0040/21/2077070, 2240400, romexpo@romexpo.org, cristina.rentea@romexpo.org, m.dicianu@romexpo.org, www.ccr.ro/romexpo, www.romexpo.org Kontakt: COMEX-Rumunsko, s.r.o. Nám.Svobody 1321, 755 01 Vsetín, tel./fax: 571 415 269, mobil: 732 212 939, www.rumunsko-comex.cz
28.-30.3.	SAWO	Poznaň, Polsko	Mezinárodní veletrh ochranných pracovních prostředků, požární techniky a záchranářství	Miedzynarodowe Targi Poznańskie Ul.Głogowska 14, PL-60-734 Poznań, tel.: 0048/61/8692000, 0048/61/8692193, fax: 0048/61/8665827, 0048/61/8692954, info@mtp.pl, www.mtp.pl, www.sawo.mtp.pl

Termín konání	Název akce	Místo konání	Zaměření	Pořadatel
28.-31.3.	SECUREX	Poznaň, Polsko	Mezinárodní odborný veletrh zabezpečovací techniky	Miedzynarodowe Targi Poznańskie Ul.Glogowska 14, PL-60-734 Poznaň, tel.: 0048/61/8692000, 0048/61/8692334, fax: 0048/61/8665827, 0048/61/8692953, securex@mtp.pl, info@mtp.pl, www.securex.mtp.pl, www.mtp.pl
30.3.-2.4.	FIREENGINEERING	Kolín n. Rýnem, Německo	Výstava požární ochrany	Messe und Ausstellungen GmbH Messeplatz 1, Postfach 210760, Köln, tel.: 0049/221/8210, fax: 0049/221/821 25 74, info@koelnmesse.de, www.koelnmesse.de Kontakt: Ing. Jan Besperát K Břečkám 108, 143 00 Praha 4, tel.: 261 910 173, fax: 261 912 080
4.-7.4.	MIPS	Moskva, Rusko	12. mezinárodní výstava – protipožární technika a systémy, bezpečnost IT systémů, bankovní bezpečnost, civilní ochrana, boj proti terorismu	ITE LLC Moscow 42, Shepkina str., bldg. 2a, floor 4, Moscow, tel.: 007/095/935 7350, fax: 007/095/935 7351, security@ite-expo.ru, www.ite-expo.ru
5.-6.4.	INTEGRATED SECURITY SYSTEMS: LATEST DEVELOPMENTS	Londýn, Velká Británie	3. mezinárodní konference „Integrované záchranné systémy: poslední vývoj“	ITE Group PLC, London 105 Salusbury Rd., London, NW6 6RG U.K., tel.: 0044/207/596 5170, fax: 0044/207/596 5128, ilya.sobolev@ite-exhibitions.com, www.ite-exhibitions.com, www.mips.ru, Kontakt: CS Crossland, s.r.o. Bezová 1658, Praha 4, tel.: 244 062 680, fax: 244 062 687, crossland@cdip.cz
4.-8.4.	CONECO	Bratislava - Výstavné a kongresové centrum INCHEBA, Slovensko	27. mezinárodní veletrh stavebnictví	INCHEBA, a.s. Viedenská cesta 3-7, 851 01 Bratislava 5, tel.: 00421/2/67272209, fax: 00421/2/67272055, coneco@incheba.sk, www.incheba.sk
4.-8.4.	RACIOENERGIA	Bratislava - Výstavné a kongresové centrum INCHEBA, Slovensko	16. mezinárodní veletrh energetické efektivity a racionalizace využití energie	INCHEBA, a.s. Viedenská cesta 3-7, 851 01 Bratislava 5, tel.: 00421/2/67272209, fax: 00421/2/67272055, coneco@incheba.sk, www.incheba.sk
4.-8.4.	CLIMATHERM	Bratislava - Výstavné a kongresové centrum INCHEBA, Slovensko	10. mezinárodní specializovaná výstava klimatizace a vzduchotechniky	INCHEBA, a.s. Viedenská cesta 3-7, 851 01 Bratislava 5, tel.: 00421/2/67272209, fax: 00421/2/67272055, coneco@incheba.sk, www.incheba.sk
20.-22.4.	ENVIRO	Nitra, Slovensko	11. mezinárodní výstava techniky a technologií ochrany a tvorby životního prostředí	Agrokomplex – Výstavníctvo Nitra Výstavní 4, 949 01 Nitra, tel.: 00421/37/6572111-3, 00421/37/6572121-5, fax: 00421/37/7335859, 00421/37/6535330, tomka@agrokomplex.sk, agrokomplex@agrokomplex.sk, www.agrokomplex.sk
25.-27.4.	INFOSECURITY EUROPE	Londýn, Velká Británie	11. mezinárodní výstava zabezpečení informací, informačních technologií a zdrojů	Reed Exhibitions UK Oriel House, 26 The Quadrant, Richmond Surrey TW9 1DL, Tel: 0044/20/8271 2134, fax: 0044/20/8910 7823, rxinfo@reedexpo.co.uk, www.reedexpo.com, infosecurity.helpline@reedexpo.co.uk, www.infosec.co.uk
2.-5.5.	FOR ARCH SLOVAKIA	Banská Bystrica, Slovensko	9. mezinárodní stavební veletrh	ABF, a.s., veletržní správa spolu s BB EXPO, s.r.o. Čs. armády 12, 974 01 Banská Bystrica, tel.: 00421/48/4125945, 4152691, 4154492, fax: 00421/48/4124205, bbexpo@bbexpo.sk
3.-5.5.	IDEB	Bratislava - Výstavné a kongresové centrum INCHEBA, Slovensko	1. mezinárodní veletrh obranné techniky	INCHEBA, a.s. Viedenská cesta 3-7, 851 01 Bratislava 5, tel.: 00421/2/67271111, fax: 00421/2/67272227, 00421/2/67272055, incheba@incheba.sk, www.incheba.sk
8.-11.5.	IFSEC – International Fire & Security Exhibition and Conference	Birmingham, Velká Británie	Mezinárodní výstava ochrany a požární bezpečnosti s konferencí	NEC Birmingham tel.: 0044/121/7804141, fax: 0044/121/7673825, nec-arena@necgroup.co.uk, www.necgroup.co.uk
8.-11.5.	SAFETY & HEALTH EXPO	Birmingham, Velká Británie	Mezinárodní výstava bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	NEC Birmingham tel.: 0044/121/7804141, fax: 0044/121/7673825, nec-arena@necgroup.co.uk, www.necgroup.co.uk
8.-11.5.	POLICE EXPO 2006	Birmingham, Velká Británie	Mezinárodní výstava policejních složek	NEC Birmingham tel.: 0044/121/7804141, fax: 0044/121/7673825, nec-arena@necgroup.co.uk, www.necgroup.co.uk

Termín konání	Název akce	Místo konání	Zaměření	Pořadatel
16.-18.5.	E_PROCURE & SUPPLY	Norimberk, Německo	Odborný veletrh elektronických zabezpečovacích zařízení	Nürnberg Messe GmbH Messezentrum, Nürnberg, tel.: 0049/911/86060, fax: 0049/911/8606228, info@nuernbergmesse.de, www.nuernbergmesse.de Kontakt: Česko-německá obchodní a průmyslová komora, Václavské nám.40, 110 00 Praha 1, tel.: 224 221 200, fax: 224 222 200, messe2@dtihk.cz
16.-19.5.	SECUREX	Budapešť, Maďarsko	8. mezinárodní výstava bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a bezpečnosti; současně probíhá INDUSTRIA – mezinárodní veletrh průmyslu a CHEMEXPO – mezinárodní výstava chemie a plastů	Kontakt: EXPO Consult+Service, s.r.o. (zastoupení Hungexpo), Příkop 4, 604 45 Brno, tel.: 545 176 158-60, fax: 545 176 159, info@expocs.cz, www.securex.hu, www.hungexpo.hu, www.okotech.hungexpo.hu
18.-20.5.	INTER SEGURANCA	Leca de Palmeira, Portugalsko	Mezinárodní výstava bezpečnostních projektů	Exponor-Porto internat. Fair Leca da Palmeira, Porto, tel.: 00351/229/981 400, fax: 00351/229/981 482, info@exponor.pt, www.exponor.pt
29.5.-1.6.	AQUA-THERM KIEV	Kyjev, Ukrajina	Mezinárodní odborný veletrh vytápění, ventilace, klimatizační, sanitární a ekologické techniky	Kontakt: Progres Partners Advertising, s.r.o. (zastoupení FIN-MARK Srl), Opletalova 55, 110 00 Praha 1, Tel: 224 218 403, 224 234 274, fax: 224 218 312, 224 235 033, vav@ppa.cz aqua@ppa.cz, www.ppa.cz, www.aqua-therm.kiev.ua
30.5.-1.6.	SAFETY	Gdaňsk, Polsko	Veletrh ochrany a bezpečnosti	Miedzynarodowe Targi Gdańskie, S.A. Ul.Beniowskiego 5, Gdaňsk, tel.: 0048/58/5549213, 5549328, fax: 0048/58/5522243, military@mtgsa.com.pl, sekretariat@mtgsa.com.pl, www.mtgsa.com.pl
30.5.-1.6.	BME 2006 Balt-Military-Expo	Gdaňsk, Polsko	Baltický veletrh bezpečnosti – vojsko, policie, požární a civilní ochrana	Miedzynarodowe Targi Gdańskie, S.A. Ul.Beniowskiego 5, Gdaňsk, tel.: 0048/58/5549213, 5549328, fax: 0048/58/5522243, military@mtgsa.com.pl, sekretariat@mtgsa.com.pl, www.mtgsa.com.pl
30.5.-2.6.	ECWATECH 2006	Moskva – Crocus Expo, Rusko	Voda: Ekologie a technologie	Kontakt: MAEP, s.r.o. Kadaňská 3546, 430 03 Chomutov, Tel: 474 629 232, 777 565 915, fax: 474 629 232, maep@maep.cz, www.maep.cz, www.ecwatech.com
12.-16.6.	EUROSATORY 2006 (*Oficiální účast ČR)	Paříž, Francie	Mezinárodní veletrh systémů obranné vojenské techniky	COGES 64, rue du Ranelagh F - 75016 Paris, tel: 0033/1/4414 5810, fax: 0033/1/4230 7088, coges@eurosatory.com, www.eurosatory.com
19.-22.6.	ITM/ENERGIA (*Oficiální účast ČR)	Poznaň, Polsko	Výstava plynárenského a energetického průmyslu	Miedzynarodowe Targi Poznańskie, Sp.z o.o. ul. Głogowska 14, PL-60-734 Poznaň, tel: 0048/61/8692 000, fax: 0048/61/8665 827, info@mtp.pl, energia@mtp.pl, www.mtp.pl, energia.mtp.pl
2.-6.8.	IDELF 2006	Moskva, Rusko	Mezinárodní výstava obranných systémů pozemních sil	Kontakt: Messag Time, s.r.o. Durdáková 40, 613 00 Brno, tel.: 545 212 697-8, fax: 545 573 731, messag@telecom.cz, www.telecom.cz/messag
4.-7.9.	MSPO	Kielce, Polsko	14. mezinárodní veletrh obranné techniky a zbrojního průmyslu	Centrum Targowe Kielce Ul.Zakladowa 1, Kielce, tel.: 0048/41/3651298, fax: 0048/41/3651279, mspo@targikielce.pl, biuro@targikielce.pl, ctk@ctk.com.pl, www.ctk.com.pl
13.-15.9.	AQUA ALTA 2006	CCH-Congress Center Hamburg, Německo	3. mezinárodní odborný veletrh a kongres o ochraně proti povodním, klimatickým změnám a o krizovém řízení	Hamburg Messe und Congress GmbH St. Petersburger Straße 1, 20355 Hamburg, tel.: 0049/40/35 69 22 41, fax: 0049/40/35 69 23 43, andrea.heyden@cch.de www.acqua-alta.de Kontakt: EXPO Consult+Service, s.r.o., Příkop 4, 604 45 Brno, tel.: 545 176 158-60, fax: 545 176 159, info@expocs.cz, www.expocs.cz
14.-16.9.	FIRE-RESCUE INTERNATIONAL	Dallas, USA	Mezinárodní výstava požární techniky	International Association of Fire Chiefs 4025 Fair Ridge Dr., Ste. 300 USA - VA 22033-2868 Fairfax, Tel: 001/703/2739 815, fax: 001/703/2739 363, kjacobs@iafc.org
18.-21.9.	SAFETY & SECURITY	Sofia, Bulharsko	Mezinárodní specializovaná výstava k problematice bezpečnosti	Bulgarreklama Ltd. 147, Tzarigradsko Chaussee Blvd., Sofia, tel.: 00359/2/9655280, fax: 00359/2/9655231, tfilkova@bulgarreklama.com, www.bulgarreklama.com

Termín konání	Název akce	Místo konání	Zaměření	Pořadatel
19.-22.9.	SKYDD	Stockholm, Švédsko	Nordický bezpečnostní veletrh	Stockholmsmassan AB Massvagen 1 ALVSJO, Stockholm, tel.: 0046/8/74 94 100, fax: 0046/8/99 20 44, staff@stofair.se, www.stofair.se Kontakt: Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 1, 647 00 Brno, tel.: 541 152 185, fax: 541 153 058-9, izavrelo@bv.cz, info@bv.cz, www.bv.cz
26.-29.9.	AQUA-THERM ST.PETERSBURG	Petrohrad, Rusko	Mezinárodní odborný veletrh vytápění, ventilace, klimatizace, sanitární a ekologické techniky	Kontakt: Progres Partners Advertising, s.r.o. (zastoupení M.S.I Vertriebs GmbH), Opletalova 55, 110 00 Praha 1, tel.: 224 218 403, 224 234 274, fax: 224 235 033, aqua@ppa.cz, vav@ppa.cz
říjen	DEFENDORY INTERNATIONAL 2006 (*Oficiální účast ČR)	Atény, Řecko	Mezinárodní výstava vojenské obranné techniky a systémů	Kontakt: Messag Time, s.r.o. Durdáková 40, 613 00 Brno, tel.: 545 212 697-8, fax: 545 573 731, messag@telecom.cz, www.telecom.cz/messag
10.-13.10.	SECURITY	Essen, Německo	Mezinárodní bezpečnostní veletrh	Messe Essen GmbH, Messehaus Ost Norbertstrasse Postfach 10 01 65, Essen tel.: 0049/201/72 440 fax: 0049/201/7244248 info@messe-essen.de www.messe-essen.de
18.-22.10.	TZB	Bratislava - Výstavné a kongresové centrum INCHEBA, Slovensko	14. mezinárodní výstava technických zařízení budov	INCHEBA, a.s. Viedenská cesta 3-7, 851 01 Bratislava 5, tel.: 00421/2/67271111, fax: 00421/2/67272055, 00421/2/67272227, incheba@incheba.sk, www.incheba.sk
19.-21.10.	SAFE WORK	Riga, Lotyšsko	Výstava ochrany zdraví na pracovišti – pracovní oděvy, prostředí, legislativa	International Exhibition Company BT 1 Smerla Str.3, Riga, tel.: 00371/7/529918, fax: 00371/7/821493, info@bt1.lv www.bt1.lv
19.-21.10.	HOME- APARTMENT 2006	Riga, Lotyšsko	Mezinárodní výstava pro zlepšení bydlení a jeho ochrany	International Exhibition Company BT 1 Smerla Str.3, Riga, tel.: 00371/7/529918, fax: 00371/7/821493, info@bt1.lv www.bt1.lv
25.-26.10.	ALARM	Kielce, Polsko	7. konference a výstava – systémy signalizace včetně požární signalizace	Centrum Targowe Kielce Ul.Zakladowa 1, Kielce tel.: 0048/41/3651233 fax: 0048/41/3456261 biuro@targikielce.pl figarski.g@targikielce.pl ctk@ctk.com.pl www.ctk.com.pl
7.-10.11.	EXPO PROTECTION	Paříž, Francie	Mezinárodní výstava obrany	Reed Expositions France rue Rivay 70, Paris, tel.: 0033/1/4756 5000, fax: 0033/1/4756 1440, info@reedexpo.fr, www.reedexpo.com
7.-10.11.	SECURITY AND SAFETY	Petrohrad, Rusko	Specializovaná výstava zabezpečovací techniky	Lenexpo Bolshoy Prospekt V.O.103, St. Petersburg, tel.: 007/812/2172047, fax: 007/812/3551985, lenex@mail.lenexpo.ru, www.lenexpo.ru Kontakt: Messag Time, s.r.o. Durdáková 40, 613 00 Brno, tel.: 545 212 697-8, fax: 545 573 731, messag@telecom.cz, www.telecom.cz/messag
11.-12.11.	INFOSECURITY.NL	Utrecht, Nizozemsko	Mezinárodní výstava zabezpečení informací, informačních technologií a zdrojů	VNU Exhibitions Jaarbeursplein 6, 3521 AL Utrecht, tel.: 0031/30/295 2700, fax: 0031/30/295 2701, Postbus 8800, 3503 RV Utrecht, tel: 0031/30/295 2700, infosecurity@vnuexhibitions.com, www.infosecurity.nl
22.-25.11.	INDO DEFENCE	Jakarta, Indonésie	Výstava a fórum - vše o obraně	PT.Napindo Media Ashatama Jl.Kelapa Sawit XIV Blok M1 No.10, Billy and Moon, Pondok Klapa, ID-13450 Jakarta, tel.: 0062/21/8644 756, fax: 0062/21/8650 963, benny@indodefence.com

PhDr. Alena SNÁŠELOVÁ

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 2/2006

Poděkování za činnost v Kašmíru

Dne 10. ledna 2006 se v budově MV-generálního ředitelství HZS ČR v Praze konal za přítomnosti ministra vnitra Mgr. Františka Bublana, generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslava Štěpána a policejního prezidenta plk. Mgr. Vladislava Husáka slavnostní akt předání pamětních medailí HZS ČR českým záchránářům, kteří v říjnu loňského roku úspěšně působili v zemětřesení postiženém Pákistánu.

V oblasti pákistánského Kašmíru se 8. října 2005 v 04.50 hodin středoevropského letního času zatřásla země o síle přibližně osmého stupně Richterovy stupnice. Následky katastrofy byly hrozné. Usmrceno bylo přes sedmdesát tisíc osob a nejméně tolik bylo zraněno. Odhaduje se, že celkově byly postiženy více než tři miliony lidí. Pákistán požádal prostřednictvím své stálé mise při OSN v Ženevě o humanitární pomoc.

Česká republika vyslala 12. října 2005 armádní speciál se záchrannou jednotkou v počtu 23 hasičů, lékařů a zdravotníků, která po dobu šestnácti dnů působila na severovýchodě pákistánského Kašmíru ve městě Rawala Kot. V polní nemocnici čeští záchranáři ošetřili 868 postižených. Z celkových zásahů bylo 113 menších operačních výkonů a jedenáct chirurgických zákroků. Dne 18. října 2005 byl do Islámabádu vyslán další speciál s posilovací skupinou, která naši jednotku posílila a částečně prostřídala. V Rawala Kot tak dále působilo pětadvacet záchranářů.

Jednotka se těšila velké důvěře a vděku místních obyvatel a její úspěšnou misi umocňuje fakt, že vůbec poprvé v jednom českém týmu vyslaném do zahraničí spolupracovali hasiči, vojáci a zdravotníci.

„Byla to unikátní akce, ve které se spojilo více složek IZS a dokázaly společně fungovat,“ zhodnotil činnost jednotky ministr vnitra. *„Záchranáři tak dokázali společnou rukou řešit problémy profesionálně a odvážně. Jsem rád, že máme takové jedince, kteří do podobných situací dokáží jít.“*

A zdali by šli znovu, na tuto otázku za všechny odpověděl ředitel Úrazové nemocnice v Brně prof. MUDr. Miloš Janeček, CSc.: *„Určitě. Kdykoliv jsem připraven opět vyjet.“*

Josef NITRA, foto mjr. Josef KŘEN a Milan VÁVRŮ

strana 7

POŽÁRNÍ OCHRANA

Z HZS ČR se stává hrdý a sebevědomý záchranný sbor	4
Rozsáhlý požár výrobní haly	7
Povinnosti provozovatelů činností	10
Záchrannáři a mimořádné události	12
Zkoušky použitých hasičských zásahových oděvů vůči povrchovému smáčení	14

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Projekt GIS IZS (nejen) v podmínkách kraje Vysočina	15
Čeští záchranníci pomáhali v Pákistánu	16
Humanitární pomoc do Kašmíru	17
Cvičení PODZIM 2005 z pohledu středočeské záchranné služby	18

strana 16

OCHRANA OBYVATELSTVA

Civilní ochrana v zemích EU - Spolková republika Německo	21
Ochrana kulturních hodnot	22

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

Novodobé formy ohrožení průmyslových podniků	24
Cvičení LŮKEX v Německu	26

strana 18

INFORMACE

Hasicí pěny – snížení rizika	27
Mladí hasiči soutěžili na brněnském výstavišti	31
Anketa o nejlepšího sportovce a kolektiv v požárním sportu	32

strana 32

PŘÍLOHA

Směrnice pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů prováděné leteckou technikou
--

Historické pracovní shromáždění

U příležitosti 5. výročí působnosti HZS ČR v nových podmínkách se dne 23. ledna letošního roku uskutečnilo v Policejní akademii v Praze pracovní shromáždění příslušníků a občanských zaměstnanců HZS ČR.

Cílem prvního shromáždění takového rozsahu v novodobé historii sboru, kterého se zúčastnilo více než 500 zástupců všech součástí HZS ČR, bylo přispět ke zlepšení vzájemné komunikace a důvěry mezi vedením a příslušníky a občanskými zaměstnanci sboru.

Shromáždění zahájil generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán, který ve svém vystoupení analyzoval výsledky pětileté činnosti sboru a nastínil hlavní úkoly dalšího období (Pozn. red. - Podstatnou část tohoto vystoupení otiskujeme na str. 3 až 5). Jednotliví náměstci generálního ředitele HZS ČR následně provedli rozbor činnosti úseku IZS a operačního řízení, prevence a plánování a úseku ekonomického.

Odpolední část shromáždění zahájil ministr vnitra Mgr. František Bublan, který ve svém vystoupení poděkoval příslušníkům HZS ČR za práci ve prospěch občanů. Ekonomickou situaci rezortu analyzovala Ing. Anna Štanclová, náměstkyně ministra vnitra pro ekonomické zabezpečení. S průběhem a s poznatky celorepublikového aktivu Policie ČR uskutečně-

ného v závěru loňského roku účastníky shromáždění seznámil policejní prezident Mgr. Vladislav Husák. Starosta SH ČMS Ing. Karel Richter zhodnotil úroveň spolupráce dobrovolných a profesionálních hasičů. Jako poslední z hostů vystoupil předseda Odborového svazu hasičů JUDr. Vladimír Mühlfeit, který přítomné seznámil s činností odborového svazu a názory na řešení některých pracovněprávních problémů a otázek sociálního zabezpečení příslušníků sboru.

mjr. Dr. Jaroslav VYKOUKAL, foto Milan VÁVRŮ

Z HZS ČR se stává hrdý a sebevědomý záchranný sbor

Vystoupení generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslava Štěpána na pracovním shromáždění příslušníků a občanských zaměstnanců HZS ČR, konaném dne 23. ledna 2006 v Praze

V minulých dnech jsme si připomínali pět let od vzniku Hasičského záchranného sboru České republiky s rozšířenou činností o nové kompetence a se služebním poměrem jeho příslušníků.

Předcházelo tomu, mimo jiné, i rozhodnutí vlády České republiky o delimitaci úkolů a pracovníků civilní ochrany z Ministerstva obrany na Ministerstvo vnitra a vydání komplexní právní úpravy tohoto kroku - silnější právní zakotvení integrovaného záchranného systému v ČR a v neposlední řadě i úprava krizového řízení. Vznikl tak nový bezpečnostní sbor, jehož základní poslání je upraveno v zákoně č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Dovršilo se tak úsilí trvající přes tři desítky let, neboť první pokusy o takovéto zákonné zakotvení byly podniknuty již na přelomu 60. a 70. let minulého století.

Sluší se proto podrobněji zhodnotit toto uplynulé období i v pracovní oblasti, protože od takto provedené analýzy očekáváme i odhalení těch nedostatků v naší práci, které brání dosažení lepších pracovních výsledků a zkvalitnění naší činnosti v konkrétních oblastech.

Proto jsme se s řediteli hasičských záchranných sborů krajů rozhodli uspořádat tento aktiv, kterého se, kromě vedoucích pracovníků z různých úrovní řízení, zúčastňujete i vy, příslušníci a občanskí zaměstnanci z jednotlivých základních pracovišť a stanic. Sledujeme

tím, aby se ke všem příslušníkům a občanským zaměstnancům dostaly informace také o tom, kolik úsilí často stojí dosažení i nejmenšího úspěchu v jakékoliv činnosti Hasičského záchranného sboru České republiky.

Nutnost systémových změn

Nyní mi ale dovolte pár slov k historii vzniku HZS ČR. Je téměř paradoxní, že teprve až katastrofální povodně v roce 1997 ukázaly v plné nahotě nedostatky v připravenosti našeho státu na mimořádné události, počínaje nefunkční a do té doby i zatracovanou civilní ochranou, roztržitostí tehdejšího HZS ČR a jeho operačního řízení pokračující a slabými kompetencemi orgánů veřejné správy konče. To byl vážný důvod k přijetí systémových změn. A k nim patřilo i založení nového HZS ČR.

Nový sbor tak obdržel do vínku, vedle tradiční požární ochrany, tj. ochrany životů a zdraví lidí a majetku před požáry, i poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech nejružnějšího charakteru. A to nejen v oblasti vlastní, chcete-li fyzické pomoci, ale, a to zdůrazňuji, i v oblasti plánování a koordinace přípravy na řešení mimořádných událostí. K tomu dostal do rukou významný nástroj, a to integrovaný záchranný systém.

Dále převzal odpovědnost za ochranu obyvatelstva a mám pocit, že to byl jeden z nejtěžších úkolů, ne-li úplně nejtěžší. Jednalo se totiž, a asi se ještě i jedná o jakousi rehabilitaci civilní ochrany v očích a myslích našich spoluobčanů.

Jenže bez ní se žádná moderní společnost neobejde při své připravenosti na technické havárie a živelní pohromy a i třeba na terorismus. Nakonec vývoj bezpečnostního prostředí v poslední době tomu dává plně za pravdu.

Při výčtu nových kompetencí nemohu opomenout úkoly sboru v oblasti krizového řízení, resp. krizové připravenosti, zvláště na úseku havarijního a krizového plánování. Do této skupiny úkolů spadá i nový fenomén současné doby v připravenosti na krizové situace, a to ochrana kritické infrastruktury.

Lze tedy říci, že boj s požáry a požární ochrana vůbec, už není asi naší nejdominantnější činností, ale je nutné zdůraznit, že je nezastupitelná a nepřeveditelná.

Je samo sebou, že všechny tyto úkoly neplní HZS ČR sám, ale ve spolupráci s nejružnějšími orgány a organizacemi, a to jak na ústřední úrovni, tak na úrovni krajské a místní.

Tolik ve stručnosti k filozofii důvodů vzniku nového HZS ČR, resp. k podobě jeho kompetencí.

Zlomové momenty v životě sboru

Nyní mi dovolte ohlédnutí za některými, domnívám se, zlomovými momenty vzniku a počátku našeho nového sboru. Bezesporu z pohledu pracovních a sociálních jistot k nim patří změna pracovních vztahů, tj. přechod na služební poměr. Byla tak dovršena snaha několika generací hasičů a bezesporu na tom měly zásluhu i odbory.

Velkým a prozíravým krokem bylo i rozhodnutí o vlastní podobě HZS ČR. Mám tím na mysli především jeho krajské uspořádání a kopírování stávajících vyšších územněsprávních celků, neboť tak byly vytvořeny bezproblémové vazby na krajské orgány a jejich představitele právě v oblasti IZS a krizového řízení.

Obrovským úkolem na samém začátku byla do té doby zcela bezprecedentní a nevídaná ekonomická transformace tehdejších 76 příspěvkových organizací HZS okresů na 14 rozpočtových organizací a současná delimitace personálu a majetku civilní ochrany z Ministerstva obrany a okresních úřadů. Mimo jiné to znamenalo postavit se v oblasti ekonomiky na vlastní nohy bez nárůstu ekonomického personálu z vnějšku, a to prakticky ze dne na den. Na Silvestra roku 2000 ještě ve starých organizacích a od 1. ledna roku 2001 v novém uspořádání bez jakéhokoliv, byť minutového přerušování provozu. Noví krajsí ředitelé neměli mnohde ani svou kancelář a měli pouze odpovědnost. Musím dnes, i po pěti letech, všem těm, kteří měli tento proces na svých bedrech, především z úseku ekonomiky, znovu poděkovat.

Se vznikem HZS krajů a jeho stabilizací v dalších letech byl spojen i proces tzv. vnitřní legislativy, tj. vydávání vnitřních předpisů. Za tuto dobu bylo vydáno 263 interních aktů řízení ze všech oblastí a byly vydány nebo novelizovány téměř všechny služební řády.

Dalším úkolem bylo sjednocení organizačních struktur se zohledněním podmínek jednotlivých krajů, a to především z pohledu jejich rozdílných velikostí, při současném požadavku na vertikální vazby, tzn. organizační jednotnost jednotlivých úseků od MV-generálního ředitelství HZS ČR přes krajská ředitelství po územní odbory z důvodů odborného řízení. Tento proces byl v průběhu prvních dvou let v zásadě ukončen a dále pak již probíhaly jen drobnější úpravy, které samozřejmě nelze vyloučit i v dalším období podle potřeb, které mohou vzniknout, např. v souvislosti se změnami v oblasti zjišťování příčin vzniku požárů apod.

Nemalým úkolem pak bylo personální obsazení v rámci nové organizační struktury. Zde chci uvést pár čísel z hlediska skladby našeho personálu, protože je nám občas podsouváno, jak např. narostl administrativní aparát, a to ještě na úkor tzv. výjezdu. V roce 2000, tedy před vznikem nového sboru, bylo ve směnném provozu zařazeno 6297 osob a po vzniku a sloučení s civilní ochranou bylo do směnného provozu zařazeno již 6381, tj. o 84 osob více. Odkud se vzali? S převodem personálu civilní ochrany byly převedeny i některé neobsazené tabulky, které byly dány právě ve prospěch směnného provozu. V roce 2005 bylo ve směnném provozu již 6868 osob, tj. o 571 více, než v roce 2000! V tomto čísle je započítán i nárůst 116 lidí přidělených vládou na zajištění provozu linky 112. I tak se ale

jedná o čistý nárůst 455 osob. Odkud se tedy berou ty tzv. zaručené informace o poklesu lidí ve směnách? Je pravdou, že na některých konkrétních stanicích k tomu dojít mohlo, ale vždy ve prospěch posílení jiných, kde byl větší podstav, protože snahou bylo dostat početní naplněnost na stejnou úroveň v celém kraji, resp. v celé republice.

S personálem nesouvisí jen jeho počty a platy, ale také jeho kvalita. A nemám teď na mysli jen jeho zdravotní a fyzickou způsobilost, ale především způsobilost odbornou. Již dlouhou dobu si uvědomujeme, že kvalita bezpečnostního sboru není dána jenom technikou a jinými prostředky, ale právě i odbornou úrovní jeho personálu. Proto jsme přistoupili k první etapě reformy naší vzdělávací soustavy, především k razantní změně vstupní přípravy příslušníků, která bude trvat šest měsíců a její absolventi získají potřebné znalosti z celého spektra činnosti HZS ČR a nejen pro základní funkce hasičů. To by do budoucna mělo přinést, mimo jiné, i snížení určitého napětí mezi směnným a denním personálem, které často vycházelo z neznalosti práce toho druhého. Do celého systému vzdělávání byla plně zapojena všechna naše učiliště, SOŠ PO a VOŠ PO MV ve Frýdku-Místku a také i Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč. Pokud jde o SOŠ PO a VOŠ PO, pak v roce 2002 byl schválen projekt vyššího odborného studia ve vzdělávacím programu „Prevence rizik a záchranářství“ a v uplynulém školním roce již tento obor úspěšně ukončili první absolventi s titulem „Diplomovaný specialista“.

Rovněž tak je v této škole a v institutu zajišťována výuka jazyků. V institutu jsou navíc zajišťovány kurzy se zahraniční účastí, organizované jak EU, tak OSN-OCHA. Jmenovat bych mohl ještě celou řadu dalších kurzů a vzdělávacích programů. Rovněž se musím zmínit i o značném počtu dokumentárních

a instruktážních filmů pro potřeby požární ochrany, ochrany obyvatelstva i IZS, které byly za posledních pět let v tomto institutu vyrobeny.

Mezi další úkoly patřilo zřízení služby pro styk s veřejností a psychologické služby jak na MV-GR HZS ČR, tak na krajských ředitelstvích a myslím si, že naši tiskoví mluvčí již začínají plnit svou roli.

Velkým úkolem, který stál především před HZS krajů, bylo uložení obrovského majetku CO na celém teritoriu státu, ke kterému se navíc nikdo příliš nehlásil. Jednalo se o nejrůznější materiál CO od masek až po lopaty v evidenční hodnotě 1,3 mld. Kč uložený v téměř 22 000 skladech obcí i právnických osob. Po složitých jednáních nakonec Ministerstvo financí rozhodlo, že se jedná o majetek státu s právem hospodaření pro HZS ČR, jako nástupnické organizaci po CO. Poté následovalo více než tříleté období obrovské práce na stažení tohoto materiálu do centrálních skladů MV-GR, resp. jeho Základny logistiky Olomouc. Samozřejmě, pokud jste si některý využitelný materiál neponechali pro vlastní potřebu HZS v krajích, především pro humanitární potřeby. Tento proces byl úspěšně k 31. prosinci 2005 ukončen, majetek je v našich skladech a je řádně zaúčtován. Základna logistiky ve spolupráci s Opravárenským závodem Olomouc bude muset v následujících letech provést jeho vyřídění a posléze jeho ekologickou likvidaci nebo odbornou opravu, resp. repasi. To se, bohužel, neobejde bez finančních nákladů.

Zajišťování dalších úkolů

Nyní alespoň telegraficky k některým dalším úkolům, které musely být zajišťovány, především ze strany MV-GR HZS ČR.

Jde např. o právní službu, kde vedle vlastní tvorby předpisů jsme se museli, v rámci hájení zájmů sboru, vyjádřit v různých stupních legislativního proce-

su téměř ke 3000 zákonů, nařízení vlády a vyhlášek. Po vstupu do EU se musíme vyjadřovat i k návrhům právních předpisů, zde vytvářených. A věřte, že to je zcela zvláštní a neuvěřitelně náročný proces. Návrhy předpisů přicházejí obvykle v pátek, často až odpoledne a v pondělí ráno musí být hotové stanovisko k projednání na Ministerstvu zahraničních věcí.

V rámci hladšího zapojení do nadnárodních struktur EU a především NATO máme našeho příslušníka, jako styčného důstojníka, přímo v jejich centrále.

V rámci mezinárodní spolupráce se daří zajišťovat odborné stáže v zahraničí pro příslušníky HZS ČR.

Dále nemohu nezmínit organizování a poskytování mezinárodní humanitární pomoci při nejrůznějších pohromách a neštěstích, a to ať již při řadě zemětřesení, dále při povodních a vichřicích ve Francii, povodních na Balkáně nebo v Rakousku, vánicích ve Švédsku, lesních požárech v Řecku a na Slovensku a řadě dalších.

V působnosti MV-GŘ HZS ČR byla zpracována celá řada koncepcí a programů, z nichž většina je již plněna. Jen namátkou: koncepce ochrany obyvatelstva, koncepce požární prevence, koncepce chemické služby, koncepce výstavby operačních středisek IZS, koncepce telekomunikačního spojení v HZS ČR, projekt 112, integrovaných středisek krizového řízení, tvoří se nová podoba technické služby a spojové služby apod.

Pro úspěšné plnění svých úkolů jsme navázali většinou velmi dobrou spolupráci nejen s místní a krajskou samosprávou, ale i se státními orgány. Na úrovni MV-GŘ HZS ČR pak s celou řadou orgánů a organizací. Na prvním místě chci jmenovat Správu státních hmotných rezerv, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Český báňský úřad, Úřad pro měření, metrologii a normalizaci a samozřejmě většinu ministerstev. Zdůraznit musím i spolupráci s dobrovolnými hasiči, jako jedněmi z nejbližších spolupracovníků při zásazích. Do jednotek PO je jich zařazeno prakticky 90 000. Spolu s našimi 10 500 lidmi se jedná o stotisícovou armádu, která spolu tvoří největší organizovaný celek pod jednotným operačním řízením v tomto státě.

Výše uvedený výčet činností, které se musely zajistit, dále se zajišťují a zajišťovat budou, není zdaleka úplný.

Problémy, komplikující naši práci

Rád bych se ale také zmínil i o tom, co se, podle mého názoru, nepovedlo nebo nedaří zajistit. Zde vidím tři hlavní problémy.

Na prvním místě musím zmínit, že se nepodařilo a nedaří odstranit podfinancování celého segmentu IZS, zvláště HZS ČR a sborů dobrovolných hasičů, nepodařilo se dokončit architekturu vícezdrojového financování, a to zapojením podílu pojišťoven.

Další problém spatřuji v opětovném odložení účinnosti nového služebního zákona. I když jsem bytostně optimista, začínám mít pocit, že máme nakročeno následovat osud tzv. civilního služebního zákona.

A za třetí, nedaří se doplnit početní stav, především stanic na počty stanovené předpisem tak, abychom neriskovali víc, než je nutné z hlediska zajištění bezpečné práce. Naopak, musíme se vyrovnávat s požadavky na snížení personálu.

Priority další činnosti

Tolik ve stručnosti k pětileté historii života v novém sboru. Rád bych se ještě krátce zastavil na téma, jak dál.

Každá organizace a každá firma si takovou otázku musí čas od času položit. Zda změnit předmět podnikání, jaká je poptávka po jeho službách, apod.

Myslím si, že onen „předmět podnikání“ máme relativně dobře stanoven, což potvrdila mimo jiné i analýza Koncepce bezpečnostního systému ČR. Budou však potřebná některá legislativní zpřesnění v rámci její optimalizace s cílem zkvalitnit především oblast krizové připravenosti.

Pokud jde o tu „poptávku“, pak je pro nás, jako bezpečnostní sbor, který je ve své podstatě určen téměř výhradně pro řešení mimořádných událostí, rozhodující analýza rizik pro Českou republiku. Tento dokument již existuje a vytypoval pro nás asi 25 hlavních rizik. Proto my musíme pokračovat v přípravě reakcí na jednotlivé typy událostí, které mohou vzniknout v důsledku těchto rizik.

Je-li tedy v zásadě jasno v předmětu podnikání a v rozsahu služeb, které je třeba poskytovat, pak každá firma, bezpečnostní sbor nevyjímaje, musí řešit v zásadě čtyři problémy, aby byla úspěšná:

1. Volba optimální organizační struktury. Jsem přesvědčen, že tuto máme nastavenou dobře. Některé drobné změny, např. v důsledku reorganizace v souvislosti se zabezpečováním činností při zjišťování příčin vzniku požárů nebo v důsledku pokračující transformace operačního řízení, musíme být schopni realizovat průběžně.

2. Stabilizace v personální oblasti. Známe-li náš cíl a víme-li, jak se k němu dostat, pak musíme také vědět, s kým tohoto cíle můžeme dosáhnout. Je to kvalitní personál. Pokud možno maximálně oproštěn od zbytečné a neúměrné administrativy a vedoucí pracovníky s manažerským přístupem. Samozřejmě musí být vysoká odbornost ve všech funkcích, jazykovou odbornost nevyjímaje. S tím úzce souvisí kariérní řád, systém celoživotního vzdělávání a systém hodnocení. Jako podpůrný, avšak nezastupitelný imperativ se přitom musí objevit princip etického chování příslušníka HZS ČR. Problematika profesní etiky a pocitu profesní hrdosti se musí stát součástí naší „firemní kultu-

ry“. Tedy sečteno a podtrženo, znamená to výrazně změnit a zkvalitnit naši personální práci. Jde o to, dosáhnout zlepšení ovzduší vzájemné důvěry a spolupráce mezi jednotlivými úseky, mezi nadřízenými a podřízenými a konec konců i mezi námi a veřejností. Znamená to zejména více naslouchat impulsům zevnitř, ale i z úrovně zastupitelské reprezentace.

3. Problematika analýzy ekonomických procesů. Budeme si muset položit a také zodpovědět otázku: „Děláme dobré věci a děláme je dobře? Lze totiž vykonávat řadu činností, které často mohou stát mnoho prostředků. Ale musíme je vykonávat? Nebo, musíme je vykonávat v takovém rozsahu?“ Čeká nás proto zcela jistě komplexní analýza efektivit jednotlivých činností, útvarů a nákladů na ně. Možná, že není daleko doba, kdy budeme muset říci našemu zadavateli, tj. státu: „Děláme to a to a stojí to tolik. Máme to dělat? A nebo obráceně, za tyto peníze lze udělat toto. Souhlasíte? Pak o tom udělejme smlouvu.“ Obávám se, že jinak se našeho vnitřního dluhu nezbavíme a ten se již nyní pohybuje v řádu miliard korun. Nezbytnou součástí uvedeného dohody musí být jasně deklarovaná skutečnost, že společnost bude považovat finanční zabezpečení činnosti HZS ČR i ostatních hasičů za prioritní a bude účelné investice podporovat. Naopak z naší strany musí být zřejmé, že prostředky vynaložené na stanovené cíle, jsou čerpány úsporně a transparentně.

4. Vnímání obrazu HZS ČR a hasičů vůbec očima veřejnosti. Myslím si, že současný stav není nejhorší. Leč nesmíme usnout na vavřínech! Musíme nadále udržovat a zlepšovat náš styl s médií i s celou veřejností. Ale především nesmíme dělat chyby v naší práci. Ať již je to při zásazích, při výkonu státní správy nebo při vnitřní činnosti. Ve dne i v noci musíme mít na paměti, že jsme služba pro naše spoluobčany.

Jsem přesvědčen, že HZS ČR své úkoly plnil a plní, a to jak ve spolupráci s ostatními složkami integrovaného záchranného systému, tak ve spolupráci s orgány veřejné správy. Svědčí o tom drtivá většina kvalitních zásahů při již statisících mimořádných událostech a nehod, ke kterým došlo v minulých pěti letech, včetně té největší, katastrofální povodně v roce 2002.

Jsem rád, že se z HZS ČR stává hrdý a sebevědomý záchranný sbor, dnes již schopný reagovat na nejrůznější nežádoucí události. Že začíná být ctí stát se jeho zaměstnancem. Získal si i značné renomé u zahraničních partnerů a stal se i častým objektem jejich studia. Závěrem proto přijměte a tlumočte i ostatním mé poděkování za dosavadní práci.

**Mezititulky redakce,
foto Milan VÁVRU**

Rozsáhlý požár výrobní haly

Pozdní ohlášení požáru a nadlimitní množství uskladněného materiálu negativně ovlivnily zásah

kpt. Ing. Pavel TINKA, mjr. Ing. Emanuel NOVÁK, HZS Jihomoravského kraje, foto autoři

Dne 6. listopadu 2005 došlo v obci Zaječín nedaleko Břeclavi k rozsáhlému požáru výrobní haly závodu na výrobu hygienických potřeb. V době příjezdu již větší část haly intenzivně hořela, proto zásah vnitřními prostory nebyl možný. Hasební práce negativně ovlivnilo zejména pozdní ohlášení požáru. Škoda po požáru, u nějž zasahovalo po dobu více než třiceti hodin 69 hasičů z 13 jednotek PO, byla vyčíslena na 100 milionů korun.

Popis objektu

Objekty zničené požárem užívá od roku 2001 firma Moracell s.r.o. pro výrobu hygienických potřeb z papíru (toaletní papír, papírové kapesníčky, kosmetické ubrousky). Objekt haly je řešen jako jednopodlažní budova o půdorysných rozměrech 37,1 x 67,8 m, světlá výška po vazník je 7,2 m. Výška objektu je přibližně 10,2 m.

Výrobní hala je konstruována jako dvoulodní hala sestávající z jedenácti modulů. V podélné řadě sloupů hala dvěma moduly navazuje na sklad expedice, který dále navazuje na administrativní budovu.

Vlastní objekt haly je založen na monolitických železobetonových patkách. Obvodové pórobetonové panely a dozdivky jsou uloženy na prefabrikovaném betonovém základovém trámu. Nosná konstrukce haly je tvořena typovým montovaným skeletem. Konstrukce střechy je tvořena kazetovými střešními deskami, krytina haly je živичná, vrchní vrstva IPA.

Obvodový plášť haly z podélných stran je z pórobetonových panelů tloušťky 300 mm. Konstrukce podlahy – betonová mazanina vyztužená betonářskou sítí, cementový potěr, izolace proti zemní vlhkosti a podkladní beton. V prostoru kanceláří je na betonovou mazaninu nalepeno PVC, v prostoru místností nabíjených AKU je kyselinovzdorná dlažba i obklad stěn.

Z jihovýchodní a jihozápadní strany byla hala osazena dvěma ocelovými dvoukřídlými vraty o rozměrech 4,2 m x 4,2 m. Dále byly v obvodovém plášti sestavy oken v kovových rámech, které byly poskládány ze tří nebo čtyřech dílů oken. Vnitřní omítky v hale jsou vápenné, opatřené vápennou malbou. Venkovní omítky „břizolit“ světlý, obklad soklu z kabřince.

Hasební zásah

Požár ve výrobním objektu firmy Moracell, s.r.o. Zaječín byl ohlášen dne 6. listopadu 2005 v 01.27 hodin na operační a informační středisko HZS Jihomoravského kraje (JmK), územní odbor Břeclav (dále jen OPIS). Operační důstojník OPIS vyhlásil v 01.28 hodin poplach pro HZS JmK stanici Hustopeče a dále jednotkám SDH obcí zařazeným v I. stupni požárního poplachového plánu pro obec Zaječín.

V 01.42 hodin se na místo požáru dostavila první jednotka ze stanice Hustopeče s požárním automobilem CAS 24. Dobu jízdy na místo požáru negativně ovlivnila velmi hustá mlha. Při příjezdu byla jednotka stanice Hustopeče ve velmi složité situaci. Celý nestřežený areál byl uzavřen, zaměstnanec firmy Moracell, který se dostavil, neměl klíče ani od budov, ani od bran na příjezdových komunikacích kolem objektu. Zámky na bránách bylo nutné ustříhnout pákovými nůžkami, násilně musely být otevřeny i rozvodny elektrického proudu a plynu. Další komplikací byla skutečnost, že nebyly k dispozici žádné situační plány areálu ani objektu.

Při průzkumu provedeném průzkumnou skupinou vedenou velitelem zásahu (VZ) bylo zjištěno, že požárem byla zasažena výrobní hala hygienických potřeb a značná část výrobní haly, intenzivně hořela skladovaná surovina pro výrobu toaletního

papíru podél prosklené severovýchodní stěny (skladová výška asi 6 metrů). Skleněné výplně výrobní haly byly již ve vrchních částech popraskány.

V 01.48 hodin VZ požádal OPIS o vyhlášení II., následně III. stupně poplachu dle požárního poplachového plánu.

V průběhu průzkumu byly rozvinuty dva proudy C 52 z CAS 24 jednotky HZS JmK stanice Hustopeče a oba proudy byly připraveny pro nasazení do prvního pravého okna, přilehlého k hale expedice.

Nefunkční hydrantová síť

V 01.57 hodin se na místo zásahu dostavily jednotka SDH (JSDH) Rakvice s CAS 16 a JSDH Velké Pavlovice s CAS 24. JSDH Rakvice dostala za úkol nasadit dva proudy C 52 a zahájit hašení okny výrobní haly ze severovýchodní strany. JSDH Velké Pavlovice měla za úkol doplňovat vodu z vlastní cisterny do cisterny JSDH Rakvice a zřídit vedení B 75 k dopravě vody hadicemi z podzemního hydrantu. Po zřízení tohoto dopravního vedení bylo po uvolnění uzavíracích ventilů zjištěno, že hydrantová síť v areálu firmy Agrotec, a.s. Hustopeče (majitel areálu) je nefunkční. Bylo nutné zorganizovat kyvadlovou dopravu vody, nejdříve z obce Starovičky (nízký tlak vody), poté z obcí Zaječín a Velké Pavlovice. Do kyvadlové dopravy vody byly postupně zařazovány jednotky PO tak, jak přijížděly na místo požáru.

V 02.30 hodin jednotky SDH Hrušky a stanice Břeclav zřídily další tři proudy – celkem bylo v tuto dobu nasazeno sedm proudů C 52.

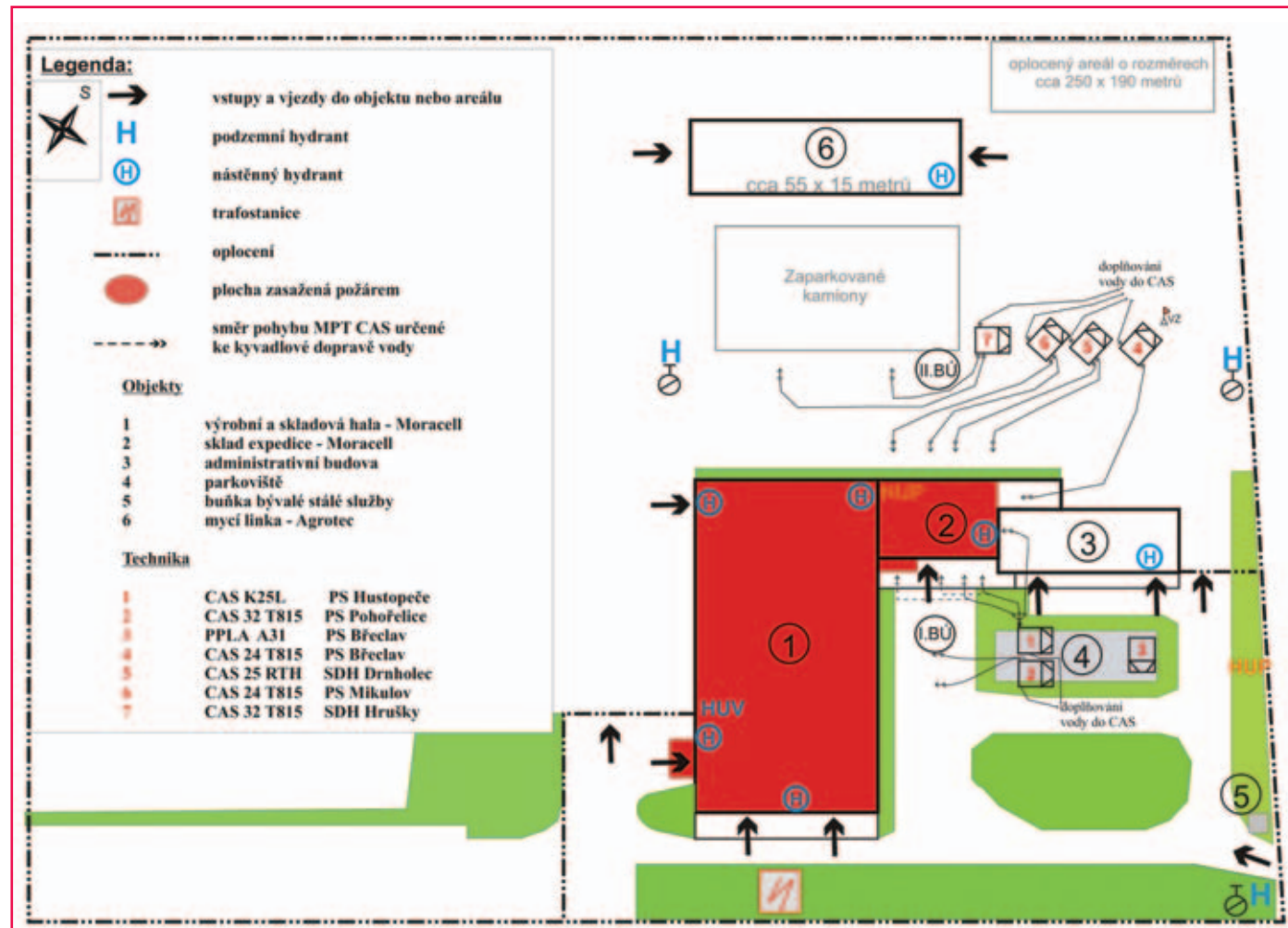
Požár se vlivem nadlimitního množství uskladněného materiálu rychle rozšířil na celou výrobní halu a do stavebně propojené expeditury a hrozilo nebezpečí rozšíření i na sousední administrativní budovu.

Plánek nasazení sil a prostředků dne 6. 11. 2005 v době od 05.41 hodin

Lokalizace a likvidace požáru

Intenzita požáru ve výrobní hale a expedici se postupně snižovala a v 05.41 hodin byl požár lokalizován na ploše asi 2800 m². V 07.45 hodin byly plameny na celé ploše místa požáru dostatečně utlumeny a bylo prováděno hašení jednotlivých ohnisk hoření dle potřeby. Místo zásahu bylo zcela pod kontrolou a jednotky PO byly postupně odesílány na základny.

Střežení a občasné dohašování doutnajících ložisek bylo prováděno do 13.30 hodin dne 7. listopadu 2005, kdy byla provedena likvidace požáru. Ve 14.00 hodin pak bylo místo zásahu písemně předáno zástupci firmy Agrotec, a.s. Hustopeče k dalšímu střežení.

Celkem bylo použito asi 520 m³ vody a 300 l pěnídla. K požáru se dostavily čtyři jednotky HZS JmK a devět jednotek SDH obcí s celkovým počtem 69 hasičů.

■ Příčina vzniku požáru

Na základě poznatků zjištěných v průběhu šetření a při ohledání místa požáru byly stanoveny následující možné verze vzniku požáru:

- 1) úmyslné založení požáru,
- 2) samovznícení uskladněného materiálu,
- 3) technická závada na elektrické instalaci,
- 4) technická závada na vysokozdvizném vozíku.

Konečná příčina vzniku požáru nebyla jednoznačně stanovena.

■ Porušení předpisů

Šetřením bylo zjištěno, že firma Moracell s.r.o. porušila povinnost uvedenou v § 15, odst. 1) zákona o požární ochraně tím, že neplnila podmínky požární bezpečnosti stanovené v dokumentaci požární ochrany. Jednalo se zejména o:

- signál z EPS nebyl vyveden na ohlašovu požáru ze stálou službou ale na mobilní telefon zaměstnance firmy, který po vyhlášení poplachu od ústředny EPS jel na místo události aby si tuto skutečnost ověřil a teprve poté požár nahlásil, tím došlo k prodloužení asi 20 minut,
- v prostoru výrobní haly a skladu expedice bylo povoleno skladovat asi 230 tun papíru, ve skutečnosti se zde nacházelo přibližně 700 tun papíru (surovina byla uskladněna, kde se jen dalo), tento způsob uskladnění a množství měly vliv na rychlost šíření a samozřejmě i na zvýšené namáhání konstrukce objektu.

■ Specifika zásahu

■ Zápory

- rozhodující vliv na rozvoj požáru mělo jeho opožděné ohlášení oproti času zpozorování,
- doba příjezdu jednotek PO a jejich činnost na místě požáru, zejména při kyvadlové dopravě vody byla ovlivněna velmi hustou mlhou s viditelností místy jen asi 10 metrů,
- hydrantová síť v areálu firmy Agrotec, a.s. Hustopeče nebyla funkční,
- informace ze strany zaměstnance firmy při příjezdu první jednotky PO byly pro vedení zásahu naprosto nedostatečné.

■ Klady

- nasazení a maximální snaha všech zasahujících profesionálních i dobrovolných hasičů,
- zajištění potřebného týlového servisu – stravování, ochranné nápoje, doplnění PHM,
- dodržování zásad bezpečnosti práce v mimořádně obtížných podmínkách, přesto došlo k jednomu zranění. ■

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 15. prosince 2005 do 3. ledna 2006

18. 12. • Rekreační chata v Třeskonicích, okr. Louny.
Příčina – v šetření. Škoda – 4 340 000 Kč.
- Tři prodejní stánky a nákladní automobil v autocampingu Rozkoš u České Skalice, okr. Náchod.
Příčina – úmyslné zapálení. Škoda – 1 310 000 Kč.
19. 12. • Rodinný dům s výrobní podnikatelskou činností v Dolní Lutyni, okr. Karviná. Příčina – v šetření.
Škoda – 1 200 000 Kč.
- Rodinný dům v Kostelním Hlavně, okr. Mladá Boleslav.
Příčina – v šetření. Škoda – 3 110 000 Kč.
- Výrobní hala tkaniček na boty firmy Gamba a.s. v obci Dolní Ředice, okr. Pardubice. Příčina – nepředpokládané změny provozních parametrů. Škoda – 13 600 000 Kč.
20. 12. • Prodejna potravin v Křečkovicích, okr. Vyškov.
Příčina – technická závada termostatu.
Škoda – 1 500 000 Kč.
21. 12. • Dvoupodlažní kotelna, mezisklad a čtyřpodlažní budova Gumotex a.s., Břeclav.
Příčina – nedbalost. Škoda – 13 000 000 Kč.
23. 12. • Obytný dům v Liberci.
Příčina – otevřený oheň. Škoda – 1 000 000 Kč.
- Lakovna firmy LEGUAN povrchové úpravy s.r.o., provozovna Žišov, okr. Tábor.
Příčina – v šetření. Škoda – 10 000 000 Kč.
24. 12. • Výroba a sklad záclon ve Skalné, okr. Cheb.
Příčina – úmyslné zapálení. Škoda – 2 000 000 Kč.
- Hospodářská budova s truhlárnou ve Zborově, okr. České Budějovice. Příčina – v šetření.
Škoda – 1 500 000 Kč. Zranění dva hasiči.
26. 12. • Rekreační chalupa ve Skříněřově, okr. Prachatice.
Příčina – závada komínového tělesa.
Škoda – 1 500 000 Kč. Zraněn jeden hasič.
28. 12. • Kotelna v Trhových Svinech, okr. České Budějovice.
Příčina – technická závada. Škoda – 2 000 000 Kč. Zraněna jedna osoba.
- Roubená chalupa (kulturní památka) ve Vimperku, okr. Prachatice.
Příčina – v šetření. Škoda – 3 000 000 Kč.
29. 12. • Dřevěná rekreační chata v Šumperku.
Příčina – v šetření. Škoda – 1 000 000 Kč.
- Rodinný domek v Habartově, okr. Sokolov.
Příčina – nedbalost při manipulaci s topidlem.
Škoda – 2 000 000 Kč.
30. 12. • Bývalá porodna prasat v obci Provodov–Šonov, okr. Náchod.
Příčina – úmyslné zapálení. Škoda – 3 000 000 Kč.
31. 12. • Velkokapacitní sklad sena v obci Dolní Pihel, okr. Česká Lípa. Příčina – v šetření. Škoda – 6 200 000 Kč.
- Rekreační chata v Krásné, okr. Šumperk.
Příčina – závada topidla. Škoda – 1 200 000 Kč.
- Rodinný domek ve Zdicích, okr. Beroun. Příčina – závada na komínovém tělese krbu. Škoda – 1 000 000 Kč.
- Autobus ČSAD v Kladně–Sítne.
Příčina – technická závada. Škoda – 2 620 000 Kč.
1. 1. • Hala pro stánkový prodej v Kolečově, okr. Rakovník.
Příčina – nedbalost. Škoda – 1 200 000 Kč.
- Elektrorozvodna firmy Ekopet a.s. v Mělníku.
Příčina – technická závada. Škoda – 1 500 000 Kč.
3. 1. • Autosalon a autoservis v Hlučíně, okr. Opava.
Příčina – v šetření. Škoda – 25 000 000 Kč.

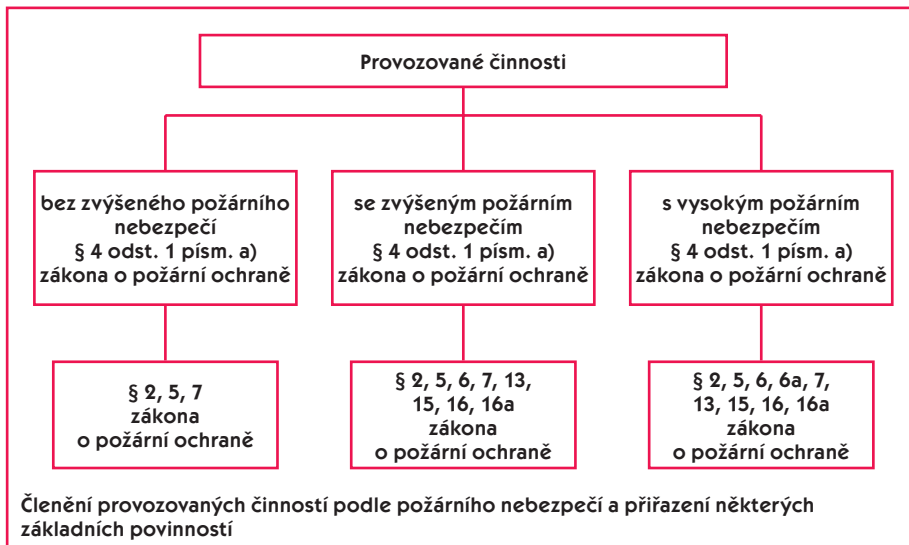
pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
MV–generální ředitelství HZS ČR

Povinnosti provozovatelů činností

mjr. Ing. Květoslava SKALSKÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR

Právní úprava na úseku požární ochrany vytvořila předpoklady pro zřetelné vymezení podmínek a způsobu zabezpečování požární ochrany, a to i ve vztahu k právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám (dále jen „provozovatel činností“).

Povinnosti uložené provozovatelům činností zákonem o požární ochraně jsou diferencované v závislosti na míře požárního nebezpečí, kterou vykazuje jimi provozovaná činnost. Účelem je lépe rozdělit povinnosti na úseku požární ochrany mezi povinné subjekty, a to podle míry požárního nebezpečí činností, které provozují. Povinnosti obecně formulované v zákonech jsou v mnoha případech detailněji popsány v prová-

Vybraná ustanovení zákona o požární ochraně a vybraná ustanovení prováděcí vyhlášky o požární prevenci a další vybraná související ustanovení předpisů nebo jiné související dokumenty		
Zákon o požární ochraně	Vyhláška o požární prevenci	Související předpisy nebo dokumenty
§ 2 odst. 1		předpisy upravující povinnosti na úseku požární ochrany
§ 2 odst. 2		smlouva např. vlastníka a nájemce o pronájmu
§ 5 odst. 1 písm. a)	§ 2, § 3, § 4, § 7, § 8, § 9, § 10	§ 5 a § 6 vyhlášky o požární prevenci
§ 5 odst. 1 písm. b)	§ 3 odst. 2, § 11	požárně bezpečnostní řešení stavby nebo obdobná dokumentace (§ 18 vyhlášky č. 132/1998 Sb.)
§ 5 odst. 1 písm. c)	příloha č. 1	zákoník práce (hlava pátá) a prováděcí předpisy, průvodní dokumentace výrobce, vyhláška č. 87/2000 Sb., § 29 odst. 1 písm. o) a § 27 odst. 2 zákona o požární ochraně, vyhláška č. 85/1978 Sb.
§ 5 odst. 1 písm. d)	§ 3 odst. 2, § 7 odst. 6, § 11 odst. 2 písm. a) d) a f) a odst. 3 písm. a)	nařízení vlády č. 11/2001 Sb.
§ 5 odst. 1 písm. e)	§ 12, § 13	§ 11 zákona o požární ochraně
§ 5 odst. 1 písm. f)		§ 5 zákona č. 238/2000 Sb., § 31 odst. 1 písm. a) zákona o požární ochraně, § 45 vyhlášky o požární prevenci
§ 5 odst. 1 písm. g)	§ 14	§ 50 odst. 2 vyhlášky o požární prevenci
§ 5 odst. 1 písm. h)		§ 50 vyhlášky o požární prevenci
§ 5 odst. 2		
§ 6 odst. 1 písm. a)	§ 30	§ 15 a § 40 vyhlášky o požární prevenci, § 15 zákona o požární ochraně
§ 6 odst. 1 písm. b)	§ 15, § 31, § 32, § 33, § 34, § 35	§ 15 a § 40 vyhlášky o požární prevenci, § 15 zákona o požární ochraně
§ 6 odst. 1 písm. c)	§ 15	průvodní dokumentace výrobce, vyhláška č. 87/2000 Sb., nařízení vlády č. 406/2004 Sb.
§ 6 odst. 1 písm. d)	§ 15	
§ 6 odst. 1 písm. e)	§ 15, § 39	§ 23 zákona č. 356/2003 Sb. (bezpečnostní list), nařízení vlády č. 221/2004 Sb., § 15 zákona o požární ochraně
§ 6 odst. 2	§ 15 odst. 5	
§ 6a odst. 1		§ 98 odst. 3 a 4 zákona o požární ochraně
§ 6a odst. 2, odst. 6 a odst. 7	§ 16, § 29	§ 40 vyhlášky o požární prevenci, § 11 zákona o požární ochraně
§ 6a odst. 3 až odst. 5		§ 49 vyhlášky o požární prevenci
§ 7 odst. 1		§ 27 odst. 2 písm. b) bod 2. zákona o požární ochraně
§ 7 odst. 2		§ 27 odst. 2 písm. b) bod 3. zákona o požární ochraně
§ 13 odst. 1 písm. a)	§ 24, 26, 31 odst. 3 a odst. 4, § 36	
§ 13 odst. 1 písm. b)	§ 24, § 26, § 36	
§ 15 odst. 1	§ 27 – § 40	§ 11 zákona o požární ochraně, § 15 odst. 4 vyhlášky o požární prevenci
§ 16 odst.	§ 23 - § 26, § 36	§ 11 a § 16a zákona o požární ochraně

děcích právních předpisech, ale pouze v těch případech, kdy je k tomu v zákoně uvedeno zmocnění.

V přehledu jsou vyjmenovány některé povinnosti provozovatelů činností vyplývající ze zákona o požární ochraně s odkazem na podrobnosti, které jsou uvedeny zejména v prováděcí vyhlášce o požární prevenci a dále pak související ustanovení této vyhlášky, případně jiných právních předpisů nebo dokumentů. Zdůrazňujeme, že jsou uvedeny pouze některá ustanovení. Nebylo záměrem uvést přehled všech ustanovení a jejich správné využití, které je v některých případech širší, zejména ve vztahu k určitým kategoriím činností. Záměrem je podat částečný návod k tomu, jakým způsobem se jednotlivá povinnost zabezpečuje v souladu s právními předpisy. V některých případech

i prováděcí právní předpis uvádí pouze obecný postup při jehož dodržení a při dosažení správných informací se předpokládá vymezení potřebných a nezbytných podmínek k zabezpečení požární ochrany pro každou posuzovanou činnost v závislosti na konkrétních podmínkách. V těchto případech se vymezují zejména podmínky, které nejsou upraveny právními předpisy, například je vhodné využívat podmínky uvedené v českých technických normách, technologických postupech a podobných dokumentech. Předpokladem pro správný postup je používat správné pojmy ve správných vzájemných vztazích. Předpisy vztahující se k určité oblasti úpravy mají obvykle svou vlastní terminologii, kterou nelze zaměňovat ani opomíjet. Na tomto místě je vhodné připomenout, že většina povinností na

úseku požární ochrany musí být zabezpečována osobami s odpovídající kvalifikací na úseku požární ochrany. Tyto osoby při stanovování podmínek požární bezpečnosti vycházejí ze stavu vědeckých a technických poznatků známých v době jejich stanovení. Některé méně náročné úkoly na úseku požární ochrany mohou zabezpečovat i jiné osoby, na jejichž odbornost jsou kladeny menší nároky.

■ Použité zkratky:

- zákon o požární ochraně - zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška o požární prevenci - vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).

Kontroly prodeje zábavní pyrotechniky

mjr. Ing. Vladimír MACHANDER, MV-generální ředitelství HZS ČR

Stejně jako v uplynulých letech i v závěru roku 2005 stoupl zájem o nákup zábavní pyrotechniky, který sebou nese zvýšení rizik v oblasti požární ochrany. V rámci výkonu státního požárního dozoru provedl v tomto období Hasičský záchranný sbor České republiky v součinnosti s Českou obchodní inspekcí mimořádné tematické kontroly zaměřené na prodej, skladování a ukládání pyrotechnických výrobků.

Již závěr roku 2004 sebou přinesl některé podněty ze strany všímavých občanů a informace ve sdělovacích médiích o rizicích spojených s prodejem zábavní pyrotechniky, které jsou pravidelnou součástí jejich vysílání ke konci roku. Na základě doporučení MV-generálního ředitelství HZS ČR prováděly ve zmíněném období roku 2004 některé hasičské záchranné sbory krajů samostatné kontrolní akce zaměřené na tuto problematiku. Výsledky akcí a získané informace vedly MV-generální ředitelství HZS ČR k rozhodnutí naplánovat a provést v závěru roku 2005 mimořádné tematické kontroly dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně při prodeji, skladování a ukládání zábavní pyrotechniky v rámci celé České republiky. Vzhledem k tomu, že kontroly obdobně prováděla také Česká obchodní inspekce, byl tento úřad osloven a ze společných jednání vyplynulo, že kontroly je možné provést v součinnosti.

Kontrolní akce se uskutečnily v průběhu měsíce prosince 2005. Na úseku požární ochrany byly vykonávány podle programu kontroly sestaveného tak, aby základní část kontrol provádě-

Hodnotící kritérium	Celkové vyhodnocení v rámci HZS ČR
Počet kontrol	383
Počet kontrol bez závad	159
Počet zjištěných závad	655
Počet správných začlenění provozované činnosti	271
Počet nesprávných nebo nezačleněných činností	120
Počet kontrol, při kterých nebyla doložena provozuschopnost hasičích přístrojů	78
Počet kontrol, při kterých nebyla doložena provozuschopnost požárních hydrantů	52
Počet kontrol, při kterých bylo zjištěno neoznačení nouzových východů	28
Počet kontrol, při kterých byla zjištěna neprůchodnost komunikačních prostor	43
Počet kontrol, při kterých bylo zjištěno využití chráněných únikových cest způsobem zvyšujícím požární riziko	7
Počet kontrol, při kterých bylo zjištěno nezpracování požárních poplachových směrnic nebo nebylo zřetelně označeno číslo tísňového volání	28
Počet kontrol, při kterých bylo zjištěno nezpracování požárního evakuačního plánu	47
Počet kontrol, při kterých bylo zjištěno chybné zpracování požárních poplachových směrnic nebo požárního evakuačního plánu	56
Počet kontrol, při kterých bylo zjištěno překročení maximálního povoleného množství při skladování pyrotechnických výrobků	63
Počet kontrol, při kterých bylo zjištěno porušení technických podmínek a návodů výrobce pro skladování pyrotechnických výrobků	35

ná HZS krajů byla jednotná. Program obsahoval kontrolní body zaměřené na povinnosti vyplývající zejména ze zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů s podrobnostmi, které upravuje vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci) a vyhláška č. 174/1992 Sb., o pyrotechnických výrobcích a zacházení s nimi. Celkově bylo HZS ČR ve stanoveném období na území České republiky provedeno 383 kontrol. Z uvedeného množství shleda-

ly kontrolní orgány 655 závad při 224 kontrolách, což činí 58,5 % z celkového počtu kontrol. Zjištěné výsledky se uplatní při řešení problematiky související s prodejem a skladováním pyrotechnických výrobků zejména v oblasti posuzování předpisů a stanovených technických podmínek. Rovněž se předpokládá jejich využití při přípravě další kontrolní činnosti v dané oblasti. Některé výsledky z tematických kontrol prodeje, skladování nebo ukládání zábavní pyrotechniky provedených v roce 2005 v České republice uvádí tabulka.

Záchranáři a mimořádné události

Ve dnech 16. až 17. května letošního roku se v kongresové hale hotelu Holiday Inn v Brně uskuteční mezinárodní odborné konference PYROMEETING 2006. O přípravě této konference jsme hovořili s plk. Ing. Václavem Muchnou, náměstkem generálního ředitele HZS ČR pro integrovaný záchranný systém a operační řízení.

■ Jaké je hlavní tematické zaměření letošní konference?

Úvodem bych chtěl předeslat, že Pyrometing, jako tradiční evropské setkání hasičů, pořádané ve dvouletých intervalech, se v letošním roce koná již podávát. Je pochopitelné, že za toto období prošly jak organizace tak i zaměření těchto setkání určitým vývojem odrážejícím nejen změny v bezpečnostní situaci, ale také změny v postavení a působnosti hasičských záchranných sborů.

V letošním roce je konference zaměřena zejména na problematiku připravenosti na řešení některých závažných mimořádných událostí. Zaměření odpovídá i ústřední téma konference - „Záchranáři a mimořádné události“.

■ Pod tímto názvem se samozřejmě skrývá celá řada problémů. Na které z nich bude soustředěna hlavní pozornost?

Předpokládáme, že vlastní program konference bude rozdělen do tří tematických

bloků. První blok bychom chtěli věnovat analýze řešení závažných mimořádných událostí ve světě, mezi které nepochybně patřily povodně v New Orleans, teroristické útoky v Londýně nebo zemětřesení v Pákistánu, které si vyžádaly obrovské nasazení záchranářů a staly se pro ověření připravenosti záchranářských systémů jak na národní úrovni, tak v mezinárodním měřítku. Stranou by neměla zůstat ani hrozící pandemie ptáčích chřipky.

Ve druhém bloku bychom se chtěli zaměřit na problematiku komunikačních systémů a systémů varování využívaných složkami IZS. Vedle zahraničních zkušeností bychom v tomto bloku chtěli analyzovat námi používané komunikační systémy.

Velmi aktuálním problémem jsou prakticky každodenní mimořádné události zejména v silniční, ale i železniční a letecké dopravě. Záchrana osob a zvířat při těchto událostech proto bude tvořit hlavní náplň třetího bloku.

■ V jaké fázi jsou přípravy konference a koho z odborníků můžeme očekávat?

Příprava tak náročné akce, jakou Pyrometing 2006 bezesporu je, nemůže být záležitostí úzkého kolektivu lidí. Spolupřáteli jsou, vedle Ministerstva vnitra-generálního ředitelství HZS ČR, také Česká asociace hasičských důstojníků a Veletrhy Brno, a.s. Příprava konference je ze strany organizátorů věnována značná pozornost. V dostatečném časovém předstihu byli osloveni lektori a projednána témata jejich přednášek. Vedle významných odborníků z České republiky máme zájem o účast expertů z USA, Francie, Itálie,

Německa, Norska, Velké Británie, Rakouska, Řecka, Nizozemska, Portugalska, Slovenska a Ukrajiny. Tento výčet se samozřejmě může změnit.

■ Měli bychom asi připomenout, že konference Pyrometing 2006 není samostatnou akcí.

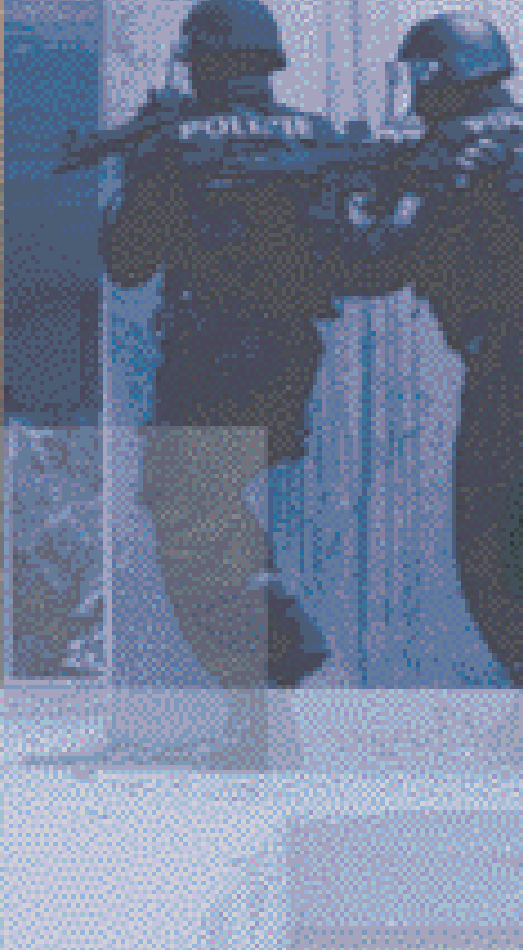
Samozřejmě. Je potřebné zdůraznit, že konference je jednou z nejvýznamnějších součástí doprovodného programu trojlístku tzv. bezpečnostních veletrhů, které na brněnském výstavišti proběhnou ve dnech 16. až 19. května 2006. Z našeho pohledu musím především jmenovat 13. mezinárodní veletrh požární techniky PYROS a 4. mezinárodní veletrh bezpečnostní techniky a služeb ISET, které by se měly opět stát místem prezentace nejen nejnovějších trendů a technických novinek v celém současném oboru působnosti hasičů-záchranářů, ale i místem propagace poslání a činnosti HZS ČR. V tomto směru se připravuje celá řada zajímavých prezentací a ukázek naší činnosti. Tradiční prezentaci budeme mít ve společné expozici Ministerstva vnitra, Policie ČR a HZS ČR v pavilonu F, atraktivní praktické ukázky zásahové činnosti profesionálních hasičů mohou návštěvníci veletrhů shlédnout na venkovních plochách areálu výstaviště.

V neposlední řadě se chci zmínit ještě o jedné významné doprovodné akci, a to o 4. mezinárodní konferenci krizového managementu, která se uskuteční v Brně 18. května 2006. Tuto konferenci připravujeme ve spolupráci s Ministerstvem obrany a Univerzitou obrany Brno. Cílem konference, která se uskuteční pod heslem Bezpečnost - Připravenost - Ochrana obyvatelstva, je zejména výměna zkušeností o způsobech optimalizace jednotlivých oblastí současného bezpečnostního systému ČR a posouzení způsobů a metod vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení.

mjr. Dr. Jaroslav VYKOUKAL,
foto archiv redakce

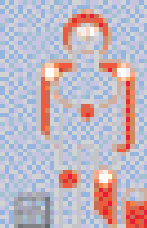
Ochrana života, zdraví a majetku - prevence, akce, represe

13. mezinárodní veletrh požární
a bezpečnostní techniky a služeb

INTER PROTEC

8. mezinárodní veletrh prostředků osobní ochrany,
bezpečnosti práce a pracovního prostředí

16. – 19. 5. 2006
Brno – výstaviště

www.bvv.cz/pyros www.bvv.cz/iset www.bvv.cz/interprotec

Veletřhy Brno, a.s.
Ispovská 2
602 00 Brno
Tel.: 4420 146 173 171
Fax: 4420 142 143 094
E-mail: info@bvv.cz
www.bvv.cz

BVV

**Veletřhy
Brno**

Zkoušky použitých hasičských zásahových oděvů vůči povrchovému smáčení

kpt. Ing. Jan PODHRADSKÝ, Technický ústav požární ochrany Praha, foto autor

Jedním z požadavků na hasičské zásahové oděvy je odolnost oděvu vůči vodě. Oblek musí být nesmáčivý, dokonale „waterproof“. Tato vlastnost se ověřuje a zkouší podle ČSN EN 24 920 Textilie – Stanovení odolnosti plošných textilií vůči povrchovému smáčení (zkrápěcí metoda).

V Technickém ústavu požární ochrany (TÚPO) v Praze je tato metoda akreditována a používá se při zkouškách posuzování shody nových zásahových oděvů podle ČSN EN 469 : 1997 Ochranné oděvy pro hasiče - Požadavky a zkušební metody pro ochranné oděvy pro hasiče. Podstatou metody je zkrápění textilie destilovanou nebo demineralizovanou vodou, která může být pro lepší vizuální vyhodnocení obarvena. Vzorek materiálu o rozměrech nejméně 180 mm x 180 mm se upne do kruhového držáku a umístí se na zkušební zařízení. Ze zkrápěcí trubice s 19-ti otvory o průměru 0,9 mm se pod úhlem 45° a z výšky 150 mm nad střed vzorku nechá vytéci 250 ml vody. Po odečtení vody a dvojnásobným razantním oklepnutí zkrope-
né textilie je vzorek vizuálně vyhodnocen podle fotografické stupnice ISO pro hodnocení. Stupnice má pět hodnot:

- ISO 5 = žádné ulpění nebo smočení povrchu,
- ISO 4 = nepatrné ulpění nebo smočení povrchu,
- ISO 3 = smočení povrchu ve zkrápěných bodech,
- ISO 2 = částečné smočení celého povrchu,

- ISO 1 = celkové smočení celého povrchu.

Vzorek textilie je vyhovující, pokud je hodnocen stupněm ISO 5 nebo ISO 4. Nové svrchní textilie zásahových oděvů, vyrobené z tkaniny typu NOMEX těmto požadavkům vyhovují.

Při dlouhodobém užívání, vlivem údržby a častým praním oděvu se vlastnosti Nomexu mění, oděv ztrácí původní odolnost vůči vodě. Aby se získala původní vlastnost, používá se tzv. impregnace, která spočívá v tom, že se do poslední lázně během praní přidává impregnační kapalina, která obnovuje původní vodoodpudivé vlastnosti textilie. Tato impregnace byla zavedena u údržby většiny zásahových hasičských oděvů. V loňském roce byla účinnost tohoto procesu ověřována v TÚPO podle výše uvedené metody. K ověření byly zaslány vyprané a naimpregnované používané zásahové oděvy z několika HZS

krajů. Výsledky nebyly příliš dobré, neprokázal se účinný vliv impregnace na vodoodpudivost oděvů. Hodnocení podle ISO stupněm 2 a 1 znamená, že dochází k částečnému až celkovému smočení povrchu. Za takovýchto okolností neměla provedená aplikace význam. S výsledky zkoušek byla seznámena odborná firma pro profesionální prádelenskou techniku a problémy byly s touto firmou konzultovány. Byla navržena úprava technologie impregnace a provedeny další zkoušky impregnace na použitých zásahových oděvech v prádelně v Rudné u Prahy. Následně bylo v TÚPO provedeno vyhodnocení upravené technologie a zkoušky vodoodpudivosti. K docílení zlepšení odolnosti vůči smáčení bylo nejprve navrženo použít zvýšenou koncentraci impregnační lázně, a to až 600 ml činidla na 10 kg suchého prádla. Avšak ani tato změna nepřinesla očekávané výsledky a odolnost vůči smáčení byla hodnocena stupněm ISO 3, což znamená smáčení povrchu ve zkrápěných bodech. Toto hodnocení je nevyhovující požadavkům normy. V další fázi byla provedena úprava programu procesu údržby:

1. snížení otáček odstředování prádla (v textilu zůstane více impregnačního činidla hydrofluorkarbonu),
2. prodloužení sušení prádla („EXTRA-SUCHÉ“) – docílena dokonalá aktivace impregnačního hydrofluorkarbonové úpravy.

Touto změnou procesu údržby bylo dosaženo požadovaných výsledků. Impregnace se prokázala jako účinná. Při zkoušce stanovení odolnosti vůči povrchovému smáčení u pěti vzorků byly čtyři hodnoceny stupněm ISO 5 = žádné ulpění nebo smočení povrchu a jeden vzorek stupněm ISO 4 = nepatrné ulpění nebo smočení povrchu. Takováto změna technologie údržby použitých zásahových oděvů má smysl, zlepšuje vlastnosti odolnosti vůči povrchovému smáčení, takže oděvy vyhovují v tomto parametru požadavkům normy ČSN EN 469 : 1997.

Zkoušky hasičských oděvů vůči povrchovému smáčení se budou provádět i nadále. Předpokládá se, že se bude průběžně provádět kontrola kvality údržby oděvů na vodoodpudivost. V konstrukčních dílnách TÚPO se vyvíjí zařízení, které bude v souladu s normou ČSN EN 24 920 schopno provádět stanovení odolnosti vůči smáčení, aniž by bylo nutno při zkoušce zničit oděv rozstříháním na vzorky a bylo možno oděv testovat např. na místě, přímo po provedení údržby praním a impregnací. ■

Projekt GIS IZS (nejen) v podmínkách kraje Vysočina

kpt. Ing. Petr TREFIL, HZS kraje Vysočina

Jedním ze základních předpokladů úspěšného fungování složek IZS je bezproblémová komunikace založená na jednotném komunikačním prostředí a používání sjednocených informačních technologií.

Podpůrná informační základna

Předmětem tohoto článku bude druhá zmíněná oblast, a to konkrétně oblast geografických informačních technologií, které slouží jako podpůrná informační základna k lokalizaci místa události a k analýze situace v prostoru místa události při řízení zásahu jednotkami jednotlivých složek IZS. Pro úspěšnou vzájemnou kooperaci složek IZS je proto nezbytné sjednotit dosud velmi různorodé informační datové podklady, mapové projekty i softwarové prostředí. Není jisté nutné vyjmenovávat důvody této potřeby.

Dovolím si jednoduché přirovnání. Podle stejné mapy by dva různí lidé, se srovnatelnými topografickými znalostmi, měli dojít na stejné místo, což nemusí platit v případě, že každý z nich používá nejen jinak graficky zpracované, ale i jinak aktualizovaný mapový podklad.

Jednotlivé složky v minulosti potřebu GIS řešily, mimo jiné, díky neexistenci společné koordinace v této oblasti, nezávisle na sobě. Tak došlo k situaci, že často pracovaly s jinými softwarovými produkty a daty (SW). V oblasti SW se pak naráží na neochotu znovu investovat do nákupu jiných technologií a v oblasti dat bývá často problémem licenční politika pro společné nakládání s daty v rámci všech složek IZS.

Základním předpokladem pro sjednocování mezi složkami IZS je však nejprve dosažení jednotnosti uvnitř jednotlivých složek IZS v rámci celé ČR. Toto se v současné době jeví jako velký, leč neřešitelný problém. HZS ČR, který jakožto řídicí složka IZS vystupuje v roli koordinátora, usilovně pracuje na novém projektu GIS IZS, jehož realizace by měla proběhnout jako součást projektu ISKR (Informační systém pro krizové řízení).

V případě projektu GIS IZS se jedná o komplexní projekt, který si klade za cíl vybudovat geografickou informační podporu pro IZS a orgány krizového řízení v jednotném datovém a aplikačním prostředí v rámci celé ČR. Tento projekt je zatím ve fázi příprav. Byla zpracována úvodní studie a před dokončením je vypsání zadávací zakázky a výběr systémového integrátora projektu. Není předmětem článku popisovat tento komplexní projekt. Chtěl bych informovat o aktuálním stavu sjednoce-

ní GIS u HZS ČR a některých dalších složek IZS.

Koordinace zavádění GIS

Dílčím úkolem ještě před realizací tohoto velkého projektu GIS IZS bylo sjednocení GIS prostředí a datových podkladů v rámci všech HZS krajů, zejména v aplikaci na jeho využití na pracovištích KOPIS (krajské operační a informační středisko), což se v průběhu roku 2005 konečně podařilo.

Ke koordinaci zavádění GIS technologií u HZS ČR byla při MV-generálním ředitelství HZS ČR vytvořena pracovní skupina, nesoucí označení „pracovní skupina GIS HZS ČR“. V rámci této pracovní skupiny bylo dohodnuto vytvoření jednotné datové struktury a byl založen jednotný datový sklad. Nad těmito daty pak byl vytvořen vzorový mapový projekt pro prostředí GISellZS (T-Mapy s.r.o.), který je implementován na všech pracovištích KOPIS. Tento software je, oproti jeho komerčně dostupné verzi GISel, výrobcem pro potřeby IZS upraven o některé specifické funkce, má upravené uživatelské rozhraní a je rozšířen o vylepšené funkce vyhledávání objektů (adresa, kilometrůž silnic, železničních tratí, vodních toků a místní názvy) a zejména je otevřený pro integraci se softwaru řízení výjezdu (u HZS ČR je to SW Spojar od firmy RCS Kladno, u ZZS je to SW od firmy Profia).

Základními referenčními daty v projektu jsou: Zabaged, StreetNet ČR, RSO od ČSÚ, data ŘSD.

Symbolika byla zvolena tak, aby byl dodržen značkový klíč referenčního mapového díla Zabaged resp. Základní mapy 1:10 000, doplněný o značky používané ve vojenském mapovém díle resp. DMÚ25 (Digitální model území 1:25 000) a speciální oborové značky. Pro symbolizaci většiny zájmových objektů typu čerpacích stanic, obchodních domů a institucí jsou používány rastrové značky představující buď jejich oficiální logo či znak nebo mezinárodně používaný symbol. Data DMÚ25 v projektu zatím používána nejsou. Jak bylo řečeno výše, základním referenčním mapovým dílem je zvolen Zabaged, i když v současné době byla ze strany Ministerstva informatiky otevřena usilovná diskuse nad volbou referenčního mapového díla pro potřeby krizového řízení. Důvodem pro volbu Zabagedu je jeho podrobnost, lepší naplněnost atributových informací, kratší cyklus aktualizace, rozšířenost použití u složek státní správy i komerčních subjektů, se kterými HZS spolupracuje, lepší licenční politika a je poskytnut pro IZS bezplatně. S Armádou ČR se o poskytnutí DMÚ25 za obdobných podmínek teprve jedná.

Další sjednocování

V rámci HZS ČR se konečně podařilo docílit stavu jednotnosti referenčních datových podkladů i vizualizace mapového projektu. Kromě toho je rozjednáno, že v nejbližší budoucnosti dojde ke sjednocení GIS i v technologii TCTV 112, který by měl být datově i vizuálně ne-li totožný, pak tedy alespoň co nejvíce podobný, než jak je tomu dnes.

V rámci sjednocování GIS mezi složkami IZS v kraji Vysočina proběhlo úspěšné jednání se zástupci Krajského úřadu kraje Vysočina, jakožto zřizovateli ZZS kraje Vysočina. Účelem jednání bylo sjednocení používání stejných datových podkladů, SW a mapového projektu pro krajské dispečerské pracoviště ZZS.

Zdá se, že stejnou cestou v krátké budoucnosti půjdou i ostatní ZZS krajů, protože dodavatel výjezdového SW pro ZZS, kterým je firma Profia (platí však pouze asi v 10 krajích) zvolil pro GIS technologii stejný produkt, který je používán u HZS ČR, tj. GISellZS od firmy T-Mapy. Nad postupným sjednocením GIS ZZS a HZS ČR převzala záštitu pracovní skupina GIS krajů spolu s pracovní skupinou GIS HZS ČR.

Vzhledem k tomu, že krajské úřady, potažmo jejich ZZS, mnohdy disponují podobnými licenčními právy k datům, které používá HZS ČR, by bylo možné se domluvit také na používání stejné datové základny, resp. na jednotné datové strukturu, včetně stejného mapového projektu. Někteří dodavatelé referenčních dat již dokonce přistoupili na požadavek HZS ČR, aby data byla uvolněna pro všechny složky IZS a krizového řízení (nové smlouvy by měly být podepsány nejpozději začátkem roku 2006).

Dne 5. prosince 2005 proběhla na Krajském úřadu v Jihlavě ukázka sjednocení technologií pro dispečerské stanoviště ZZS. Ukázka byla určena pro zástupce ZZS jednotlivých krajů jako předvedení funkčního řešení, které by se mělo postupně v rámci celé ČR realizovat. Funkčnost řešení demonstrovali hlavní dodavatelé technologií a dat, tj. Profia, T-Mapy s.r.o., CEDA.

Je nutné zdůraznit, že se zde nehovoří o Policii ČR, jakožto třetí základní složce IZS. Vzhledem k tomu, že Policie ČR nedisponuje licenčním oprávněním k přímému přístupu ke všem referenčním datům, bude např. v kraji Vysočina dočasně situace vyřešena přístupem přes webové mapové služby Krajského úřadu kraje Vysočina.

Krátce řečeno, v oblasti GIS pro potřeby IZS a krizového řízení se začíná blýskat na lepší časy a dlouhodobě přetrvávající nejednotnost v datech a mapových výstupech začíná být pomalu minulostí. ■

Čeští záchranáři pomáhali v Pákistánu

mjr. Josef KŘEN, HZS hl. m. Prahy, foto autor

Dne 8. října 2005 zasáhlo severní oblast Pákistánu ničivé zemětřesení o síle 7,6 stupně Richterovy stupnice. Na základě rozhodnutí mezirezortního krizového štábu ze dne 11. října 2005 byl uveden do pohotovosti záchranný odřad HZS hl. m. Prahy, traumatologický tým Úrazové nemocnice Brno a zdravotníci Armády ČR. Byla vytvořena jednotka, která měla v postižené oblasti Kašmíru poskytovat zdravotnickou pomoc. Hlavním úkolem příslušníků HZS ČR bylo vytvoření úplné logistické podpory a zázemí po celou dobu pobytu. Jednotka byla vybavena zhruba 12 tunami materiálu a zásob, včetně polního zdravotního zařízení.

Záchranná jednotka odletěla do Pákistánu 12. října loňského roku letounem Armády ČR. Po přeletu bylo prvním úkolem příslušníků HZS ČR organizovat a spolupodílet se na vykládání materiálu z letadla. V této době přistávalo na pákistánském letišti jedno letadlo za druhým. Přivážela v převážné míře humanitární pomoc, která se hromadila na letištní ploše. Vládl zde velký organizační zmatek a bylo nutné věnovat značnou pozornost vlastnímu nákladu.

Dalším úkolem bylo zkontaktovat se s pracovníky velvyslanectví, místním krizovým štábem (LEMA) a mezinárodním recepčním centrem OSN (OSOCC) a zjistit prvotní informace o celkové situaci a případném místě nasazení.

Potíže s dopravou

Naše jednotky jsou koncipovány jako absolutně soběstačné. To znamená během celého pobytu nezatěžovat postiženou stranu žádnými úkoly a požadavky. V případě leteckého transportu je Achilovou patou naší činnosti přeprava do místa určení. Bylo nutné zajistit dopravní prostředky. Během dvou hodin se nám podařilo sehnat tři nákladní automobily, které nás měli přepravit. Místo nasazení není zatím určeno. Pravděpodobně se bude jednat o města Balakot, Bagh nebo Rawala Kot. Za další dvě hodiny je náklad naložen a jednotka je připravena k transportu.

V tomto okamžiku dostáváme informaci, že budeme nasazeni v Rawala Kotu. Současně je nám ale sděleno, že silnice do Rawala Kotu jsou úzké a částečně zničené zemětřesením. Náklad je nutné přeložit na menší automobily, které jsou příslibeny do hodiny. Čas v arabském světě má ale jinou dimenzi než u nás. Během dalších třech hodin se dozvídáme, že automobily budou přistaveny za chvíli.

Potkáváme se s ÚSAR týmem ze Singapur a dozvídáme se, že se vrátil z ob-

lasti, která nebyla humanitárně zajištěna. Po dojezdu na místo odevzdal vlastní zásoby potravin hladovějícímu obyvatelstvu a opět se vrátil do Islámábádu. Tyto informace nám potvrzují i další jednotky. Mnoho oblastí je humanitárně nezajištěno. Lidé nemají co jíst a pít.

Některá území jsou značně nebezpečná. Znovu proto vyjednáváme o místě nasazení. Upozorňujeme, že naše zdravotnická činnost bude účinná pouze v bezpečné oblasti. Konečně jsou přistaveny tři nákladní automobily a autobus. Deset hodin po přistání odjíždí kolona z letiště. Jednotce je přidělena vojenská ochrana, čeká nás sedm hodin cestování v horách. Silnice jsou úzké a pod námi hluboké rokle. Člověk si vybavuje zprávy z Asie, kdy se do údolí zřítily plně obsazené autobusy a všichni zahynuli.

První pacienti

Kolem půlnoci jsme dorazili do Rawala Kotu. Jsme ujištěni, že je zde značné množství raněných a nemocných a tudíž jsme zde vítáni. Jako místo pro základnu je vybrán park vedle zničené vojenské nemocnice.

Místo se zdá být strategicky výhodné. Je spjato s lékařskou pomocí, můžeme spolupracovat s místním zdravotnickým personálem a z hlediska bezpečnosti jednotky je také optimální. Začínáme stavět zdravotnickou část. Lékaři a sestřičky třídí zdravotnický materiál. Po šesti hodinách práce jsou zdravotníci připraveni přijmout prvního pacienta. Plně funkční je ambulance, chirurgický sál i sklad léčiv. Prostory jsou osvětleny a lze je vytápět. Hasiči dál pokračují ve stavbě stanů pro ubytování, stravování a hygienu.

Netrpělivě čekáme na prvního pacienta. Je období Ramadánu a po páté hodině zde vše končí. Místní se věnují jídlu a přestávají pracovat. Kolem půl sedmé večer dostáváme prvního pacienta. Zranění nesouvisí se zemětřesením. Jedná

se o postřeleného muže. Místní lékaři odkládají případ na další den. My nabízíme provedení operace ještě večer. Za asistence místních lékařů je za dvě hodiny odoperována otevřená zlomenina bérce. Výkon našich lékařů je uspokojil do té míry, že další operace již provádíme bez kontrol.

Na malém prostoru

Další dny je naše činnost poměrně stereotypní. Pohybujeme se v prostoru 80 x 60 m, kde strávíme devadesát procent času pobytu v Pákistánu. Kolem osmé hodiny přicházejí první pacienti a ambulance je plná až do večera. Dvě pákistánské učitelky nám pomáhají při komunikaci s místními. Jazyk urdu samozřejmě neovládá nikdo z nás. Zdravotníci ošetřují množství malých dětí, dospělých i starých lidí. Většinou se jedná o starší infikované rány a úrazy po zemětřesení. Některé větší operace se provádějí v místní vojenské nemocnici, která je částečně v provozu.

My, hasiči neustále vylepšujeme tábor. Snažíme se zlepšit nouzové hygienické podmínky, zajišťujeme dodávku pitné a užitkové vody, připravujeme stravu. Stravování probíhá kombinovanou formou KDP a dalších trvanlivých potravin. Společné vaření pro jednotku není přípustné z důvodu hromadného onemocnění. Rovněž individuální používání potravin z místních zdrojů je zakázáno. Pomáháme také při organizaci pacientů před vstupem do ordinace. Některé méně ukázněné pacienty je potřeba uklidňovat. V noci je nutné zajistit ostrahu tábora. Tábor z vnější strany hlídá pákistánská armáda. Nicméně hlídky stavíme také. Kromě bezpečnosti jsme připraveni kdykoliv v noci přijmout pacienta. Ve večerních hodinách ošetřujeme střelná poranění, úrazy elektrickým proudem, nebo úrazy po manipulaci s výbušninami. Pacienti nás však navštěvují hlavně během dne.

Dodávku elektrického proudu první dny provádíme pomocí elektrocentrál. Později se připojujeme na místní elektrickou síť. Teplotní rozdíly jsou značné. Ve dne rtuť teploměru vyšplhá k 25 °C. Večer kolem šesté slunce zapadne během deseti minut a rychle se ochladí. V noci a nad ránem teplota klesne až na nulu. Velké teplotní rozdíly jsou problémem pro nafukovací stany. Je nutné je kontrolovat a dofukovat.

■ V dešti a chladu

Třetí den od nočních hodin prší. Déšť značně komplikuje život v táboře. Je nutné prohlubovat okopy kolem stanů a odvádět vodu z tábora. Všude je bahno, které se zanáší do stanů a komplikuje hygienické podmínky. Lidé jsou promočení a je nutné vše vysušovat. Tepelnou energii dodáváme pomocí naftových agregátů a elektrických topidel. Déšť odrazuje i pacienty. Je jich sotva polovina než předtím. Mnoho pacientů je z blízkých hor a cesta k lékárně je dlouhá. Prší téměř dvacet hodin. Další dvacet čtyři hodin odstraňujeme následky. Doufáme, že situace se již nebude opakovat. Máme štěstí, do konce mise již takto výrazně nezaprší. Každý den podáváme informace na operační středisko MV-GR HZS ČR. Používáme satelitní telefony a spojení je po celou dobu nasazení spolehlivé. Vzájemně se informujeme i s velvyslanectvím o aktuální situaci. Z Prahy přichází žádost o prodloužení našeho pobytu. Všichni to vítáme, protože práce je dost a je nám líto nemocnici tak rychle uzavřít.

Bude nutné doplnit spotřební i zdravotní materiál.

Po týdnu je část jednotky obměněna a dostáváme další zásoby. Mise je nakonec prodloužena celkem pětkrát. Vláda schvaluje zvýšení celkové částky na humanitární pomoc do Pákistánu. Po našem odjezdu zde máme zanechat téměř celý tábor, který má sloužit dál jako zdravotnické zařízení. Připravujeme seznam materiálně technického vybavení, který se zanechá v rámci humanitární pomoci. Vstupujeme do jednání se Světovou zdravotnickou organizací (WHO). Její zástupci budou garantem, že pomoc poslouží lidem a nemocnice bude pracovat dál.

V Pákistánu zanecháváme vybavenou ambulanci, chirurgický sál, sklad zdravotnického materiálu a ubytovací stany. Dále pak lehátka, spací pytle, deky, značné množství zdravotnického a hygienického materiálu, potraviny a pohonné hmoty v celkové hodnotě 6,5 miliónu Kč.

Zpáteční doprava do Islámábádu se realizuje rozděleně. Jednotka letí vrtulníkem, materiál putuje po vlastní ose. S materiálem odjíždí dva členové jednotky vybavení satelitním telefonem. Z předpokládaných sedmi hodin se doba protahuje na neuvěřitelných dvacet dva hodin. Zpoždění je způsobeno uzavřením některých úseků silnic a problematickým čerpáním pohonných hmot.

■ Projevy uznání

Z původních pěti dnů se mise protáhla na dvacet dva dní. Čeští lékaři poskyto-

vali zdravotní péči sedmáct dní a ošetřili téměř 287 pacientů. Během celého pobytu nedošlo k žádnému incidentu jak s armádou, tak s civilním obyvatelstvem.

Práce lékařů i celé jednotky byla pákistánskou stranou vnímána velice pozitivně. Svědčí o tom významné návštěvy vojenských a politických činitelů na základně. Mimo jiné nás navštívil i Sardar Muhammad Anwar Khan, prezident Azad Jammu a Kašmíru, první zástupce Nejvyššího velitele Pákistánské armády gen. Ahsan a vrchní velitel zdravotní služby Pákistánské armády gen. Afzan. Časté byly projevy úcty a vděku jak ze strany pacientů tak i ostatních obyvatel Rawala Kotu. Vzhledem k odborným a morálním vlastnostem nasazených příslušníků se podařilo vytvořit kolektiv, který podával vysoké výkony. Během celého pobytu nebyl řešen žádný závažný problém funkčního, pracovního nebo kompetenčního charakteru. Společný cíl a smysluplnost projektu spojily příslušníky jednotlivých složek v jeden celek. Výsledky této mise ukazují, že tento způsob zapojení do mezinárodních záchranných operací má smysl a budoucnost.

Jednotka je v tomto složení a s tímto materiálním vybavením schopna poskytovat urgentní zdravotní péči přibližně dva až tři týdny. Výhodou jednotky je možnost rychle se rozvinout a provozovat zdravotní zařízení během několika hodin po dojezdu. V tomto rozsahu vybavení ale nelze počítat s delším nasazením v řádu měsíců. ■

Humanitární pomoc do Kašmíru

pplk. Ing. Luděk PRUDIL, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto Milan VÁVRŮ

Následky ničivého zemětřesení se Česká republika snažila pomoci zmírnit nejen vysláním speciálního záchranného týmu, ale také další materiální humanitární pomoci. Pákistán požádal OSN, vedle zdravotnických týmů o záchranné a dopravní vrtulníky, zateplené stany, příkrývky, matrace, potraviny, tablety na úpravu vody, léky a zdravotnický materiál.

K pomoci Pákistánu jednala vláda ČR, která svým usnesením č. 1336 ze dne 12. října 2005 uvolnila na realizaci pomoci 25 miliónů Kč.

Dne 18. října 2005 vyjely ze skladu Zdravotnického zabezpečení krizových stavů ve středočeské obci Hředly u Zdic dva kamiony naložené téměř 13 tunami materiálu. Náklad tvořily léky, příkrývky, chirurgické nástroje, obvazový a další zdravotnický materiál (asi 6,5 tuny) poskytovaný Ministerstvem zdravotnictví, doplněný 1000 kusy spacích pytlů a přibližně čtyřmi tunami prostředků na úpravu vody poskytovaných Správou státních hmotných rezerv (SSHR).

Kontingent s humanitární pomocí přijel dne 19. října 2005 na leteckou základnu Ramstein v Německu, kde proběhla předávka materiálu k dopravě leteckým mostem NATO do Pákistánu. HZS ČR organizoval a zabezpečoval přepravu a nakládku materiální pomoci.

Let do Pákistánu dne 1. listopadu 2005 byl využit k přepravě další materiální humanitární pomoci. Bylo přepraveno 25 kusů vel-

kých zateplených stanů s vytápěním, které operativně nakoupila SSHR. Následujícím letadlem byl přepraven zdravotnický materiál, který darovala Úrazová nemocnice Brno z nepotřebných zásob (asi dvě tuny). Dne 16. listopadu 2005 odcestoval na oficiální návštěvu Pákistánu ministr zahraničních věcí ČR, který další materiální humanitární pomoc na místě předal. Bylo to 2000 ks příkrývek, prostředky na úpravu vody (Aqua steril, Aquatabs) v celkové hodnotě přibližně 3,5 miliónů Kč. Celkem bylo na humanitární pomoc Pákistánu uvolněno 110 miliónů Kč, z toho 52,5 miliónů Kč na neodkladnou přímou humanitární pomoc. ■

Cvičení PODZIM 2005 z pohledu středočeské záchranné služby

Jana ŠEBLOVÁ, Dana HLAVÁČKOVÁ, Marek UHLÍŘ, Jose DIZON, Územní středisko záchranné služby Středočeského kraje, foto npor. Ladislav KRIVAN a Marek HYLEBRANT

Taktické součinnostní cvičení integrovaného záchranného systému PODZIM 2005 bylo první a zároveň nejrozsáhlejší cvičení, kterého se Územní středisko záchranné služby Středočeského kraje (ÚSZS) od doby sjednocení zúčastnila. Hlavním cílem cvičení bylo prověření činnosti krizových štábů a složek IZS při likvidaci následků mimořádné události.

Šlo o prověření aktuálnosti a použitelnosti Havarijního plánu Středočeského kraje, procvičení součinnosti krizových štábů základních složek IZS, ověření reálnosti zpracovaného traumatologického plánu, komunikaci na všech úrovních, ve více méně reálném čase ověření časových faktorů zásahu při mimořádné události, včetně odvozu raněných do zdravotnických zařízení a prověření schopnosti zdravotnických zařízení zvládnout příjem většího počtu postižených v relativně krátkém časovém horizontu. Vzhledem k cílům (procvičení součinnosti), ale i vzhledem k bezpečnosti účastníků a k nutnosti zajistit v plném rozsahu běžný provoz, bylo cvičení od začátku pojato jako plánované.

Situace mimořádné události

Fiktivní operační čas byl určen na 22. září 2005 ve 21.30 hodin, fiktivním místem mimořádné události byla železniční trať Praha – Kralupy nad Vltavou – Roudnice nad Labem, mezi stanicemi Nelahovezev a Nové Ouholce. Reálným místem, vybraným s ohledem na přístup, uspořádání prostoru a na bezpečnost všech cvičících složek i přizvaných pozorovatelů, bylo nákladové nádraží v Kralupech nad Vltavou a čas zahájení cvičení byl těsně před druhou hodinou v noci. Jednalo se o teroristický útok pomocí trhaviny – výbuch nástražného výbušného systému v uzavřeném prostoru vlaku. Kromě brizantních účinků a poškození tepelnou radiací v bezprostředním okolí výbuchu se dalo předpokládat působení tlakové vlny, šrapnelová poranění a zejména zamoření okolí sazemí, CO a CO₂, HCN a dalšími nitrozními plyny. Tím byla definována i situace – v okolí útoku vznikla nebezpečná zóna, kam měli přístup pouze příslušníci HZS ČR, vybavení ochrannými oděvy a dýchacími přístroji. Záchranná služba (ZS) mohla pracovat až ve vnější bezpečné zóně. Ve vlaku mělo cestovat 200 osob, struktura poranění byla určena podle procentuálního poměru závaž-

nosti poranění při obdobných událostech, ke kterým došlo v zahraničí. Pro účely cvičení mělo být 24 usmrčených osob, 22 těžkých poranění, 22 středních, 44 lehkých a 88 osob bez zranění, ale v různém stupni psychického šoku. „Role“, tedy jednotlivá poranění a jejich kombinaci znal jen hlavní supervizor a dva pracovníci, kteří instruovali figuranty, zranění figuranti měli pouze lístek s výčtem příznaků a hodnot vitálních funkcí, abychom ověřili, jak jsme schopni vytrždit poraněné. Předem jsme dohodli, že nebudeme při třídění brát v úvahu předpokládanou dynamiku stavu, tedy kombinaci závažnosti příznaků a časových faktorů, kdy se figuranti na místo třídění dostanou. Stejně tak jsme dohodli, že u zemřelých nebude explicitně vysáno, že nedýchají, nemají zachovaný oběh, ale že budou uvedené minimální hodnoty, aby bylo nutné je vynést z nebezpečné zóny k třídění tak, aby to co nejvěrněji simulovalo reálnou situaci. Operační řízení události bylo zajišťováno zdravotnickým operačním střediskem v Kladně.

Jako prioritní jsme považovali bezpečnost účastníků včetně figurantů a zajištění běžného provozu. Cvičení bylo proto zajišťováno náhradními automobily, vozidly dopravy raněných, nemocných a rodiček (DRNR) a posádkami mimo běžný rozpis směn.

Činnost Zdravotnického operačního střediska (ZOS) Kladno

ZOS Kladno obdrželo první informaci o mimořádné situaci v Praze z televiz-

ního zpravodajství. Po celou dobu cvičení v Praze nebylo informováno prostřednictvím HZS Středočeského kraje (SČK) nebo krajského operačního a informačního střediska IZS o vzniku události v Praze a tyto si muselo aktivně vyžádat. Od zdravotnického operačního střediska (ZOS) ZZS hl. m. Prahy obdrželo další informaci o vzniku mimořádné události zdravotnické operační středisko Praha-venkov, a to v 01.09 hodin. Pražská záchranná služba sdělila, že zatím zvládá průběh záchranných prací svými silami a prostředky a nepožaduje zásah ze strany ÚSZS SČK. Přesto byli prostřednictvím ZOS Kladno informováni členové krizového štábu ÚSZS SČK a prostřednictvím všech operačních středisek byla zvýšena připravenost k provedení traumatologického plánu. Díky této skutečnosti se zlepšila dostupnost na všech řídicích úrovních (štábní, operační i taktické) v okamžiku, kdy došlo k přijetí zprávy o mimořádné události na spádovém území ÚSZS SČK (01.56 hodin) na nádraží v Kralupech nad Vltavou. Řídící ZOS Kladno bylo urychleně posíleno dvěma operátory, dvěma členy krizového štábu – náměstky pro léčebně preventivní péči (LPP) zodpovědnou za operační triage (třídění pacientů podle závažnosti zranění), směřování postižených a návaznost nemocniční neodkladné péče na neodkladnou přednemocniční péči a hlavní sestrou zodpovědnou za zajištění logistické zdravotnické podpory zasahujících složek. Na ZOS byl povolán technik smluvního dodavatele technologií pro oblast spojení. Rovněž první

jednání krizového štábu ÚSZS SČK se odehrálo v prvních 30 minutách po nahlášení mimořádné události. V 01.57 hodin byl náměstkyni LPP aktivován traumatologický plán ÚSZS SČK a cvičení dále probíhalo jako v reálné situaci, neboť všechna dotčená výjezdová místa byla posílena paralelní posádkou ve službě. Ostatní zálohy byly povolávány dle svolávacího plánu. Současně byla prověřena a ověřena kapacita a struktura volných lůžek v nemocnicích Středočeského kraje, v Praze a v okolních krajských traumatologických centrech a vybraných lůžkových zařízeních. Ověřeny byly rovněž disponibilní transportní síly a prostředky na výše uvedených územních celcích. Zjištěné údaje o silách a prostředcích k řešení zdravotnické části taktického cvičení byly uspokojivé, kapacity byly dostatečné pro počet a strukturu poranění udaných v plánu cvičení. Dále probíhala radiofonická komunikace s posádkami sanitních vozidel, jež postupně přijížděly do bezpečné zóny v místě události. Komunikace se s příjezdem na shromaždiště sanitních vozidel a poté do prostoru odsunu výrazně horšila, relace byly rušeny nebo jen obtížně slyšitelné. Bylo několikrát rozhodnuto o změně vysílacího kanálu a jako náhradní komunikační prostředek pro případy selhání byly využity mobilní telefony. Pro účely operační triage (třídění raněných) byl zvolen k prověření a procvičení méně obvyklý způsob, kdy o směrování poraněných rozhoduje lékař na ZOS, nikoliv vedoucí lékař zásahu nebo odsunový lékař. Tato varianta byla zvolena z několika důvodů:

- nedostatek lékařů v místě události a jejich plné vytížení organizačními a medicínskými postupy, velké počty raněných,
- hektické prostředí v místě mimořádné události ohrožující regulérnost rozhodování, omezení pozornosti a možnost opomenutí či chybného zhodnocení zbývajících lůžkových kapacit a jejich struktury,

- špatná manipulace s dokumentací odsunového lékaře,
- vyzkoušení obtížnějšího způsobu rozhodování o směrování, tj. bez přímého kontaktu s postiženými,
- vyzkoušení komunikace s posádkami, jež měly provést „přetřídění“ před a během transportu.

I přes zvolenou obtížnější variantu dopadla operační triage příznivě a shoda směrování vzhledem k postižení pacientů byla vysoká, alespoň dle kontroly navrácených identifikačních karet – „visaček“.

Cvičení na operační úrovni prokázalo, že tato varianta rozhodování o primárním směrování postižených vzhledem k nutnosti definitivního ošetření poraněných při teroristických útocích je vhodná a efektivní.

■ Průběh cvičení na místě události

V 01.56 hodin byl nahlášen výbuch vlakové soupravy, v 01.57 hodin je aktivován traumatologický plán, na místo vyjíždí nejbližší výjezdová skupina

rychlé lékařské pomoci (RLP) ze stanoviště Mělník. Dojezd na místo události v 02.06 hodin, kontaktován ihned velitel zásahu z HZS SČK. Operační středisko zjišťuje volné kapacity lůžkových zařízení jak ve SČK, tak v Praze. Zjištěná skutečná čísla (50 lůžek ARO+ JIP, 21 lůžek pro středně těžká zranění, 80 lůžek pro lehčí zranění a v Praze v té době – po zvládnutí mimořádné události na Náměstí Republiky – ještě dalších 15 lůžek ARO + JIP pro potřeby SČK) jsou pro zvládnutí následků výbuchu tak, jak byl ve scénáři definován, dostačující. K místu události bylo posláno 32 sanitních automobilů, a to 17 posádek RLP, šest rychlé zdravotnické pomoci (RZP) a šest automobilů DRNR, většinou posílených o SZP a k dispozici je ještě 17 vozidel zálohy z ostatních krajů. Vzhledem k předpokládanému rozsahu je vznesen požadavek i na posláni nákladního automobilu s vybavením pro hromadná neštěstí, ten přijíždí ve 02.14 hodin. Během dalších 10 minut je zprovozněn stan, jež jedno křídlo je určeno pro nezraněné a lehce zraněné („zelené“), druhé pro pacienty, ležící na nosítkách a čekající na odsun. Další z lékařů, kteří v těsném sledu za prvním vozidlem RLP došli, je určen velitelem ošetřovny, třetí lékař na místě je pak trvale přítomen ve štábu velitele zásahu a komunikace se štábem tedy probíhá převážně jeho prostřednictvím.

Hasiči vytyčili nebezpečnou zónu, kam nebylo možné vstoupit bez ochranných pomůcek, takže jsme v přístupu k raněným byli zcela závislí na tom, v jakém sledu je vynášeli hasiči. Během prvních zhruba 20 minut se nikdo z raněných ke zdravotnickému zásahu nedostal – při přípravách jsme naopak předpokládali, že v prvních minutách budou zdravotníci zahlceni nekoordinovaně přibíhajícími lehce zraněnými a nezraněnými osobami. Figurant a pozorovatelé se pak většinou shodovali na tom, že hlášení hasičů o tom, že situace je pod kontrolou, ve zmatku a hluku neslyšeli, nerozumě-

li mu nebo dokonce ho ani nezaregistrovali.

První ranění se dostali k triage ve 02.35 hodin a první těžce raněný ve 02.40 hodin. Nicméně nejdříve se k ošetření dostali lehce zranění pacienti, kteří reagovali na výbuch nejmotivněji a stáhli na sebe pozornost příslušníků HZS ČR, kteří navíc místo rychlého odsunu k místu zdravotnické triage ošetřovali méně závažná, avšak viditelná vnější poranění. Je nutné akceptovat, že proces zdravotnického třídění je vysoce specializovanou medicínskou činností a je nutné vytvořit postupy tak, aby byl proveden co nejefektivněji a rychle příslušnými pracovníky ZZS. Od prvního do posledního pacienta trval proces třídění dvě hodiny a jednu minutu. Třídění bylo prováděno velitelem zdravotnického zásahu (dle platného traumatologického plánu), dále velitelem ošetřovny a dalším lékařem, přítomným na místě. SZP byli k dispozici lékařům pro dokumentaci a další ošetřovali nebo uklidňovali lehce zraněné. Řidič z prvního vozidla RLP na místě se ujal organizace příjezdících vozidel ZZS a přístupu na plochu na pokyn vedoucího lékaře zásahu a tuto činnost zvládl velmi dobře. Pro nezraněné osoby jsme měli připravené lístky s krátkými informacemi, jak postupovat, kdyby se objevily zdravotní obtíže. Po zpřístupnění původně nebezpečné zóny přibližně v 03.40 hodin pak byli vysláni zdravotníci přímo k vlaku, kde našli ještě další těžce raněné osoby, dosud v té době netransportované ke stanu ZZS, pravděpodobně považované za mrtvé. Ze zpětného hodnocení figurantů (náhodně vybraných 10 % z celkového počtu) vyplynulo, že průměrný čas prvního kontaktu hasičů se zraněnými byl od výbuchu 74 minut (interval 5 až 150 minut), závažnost poranění se projevila v době kontaktu přesně opačně: žlutí a zelení měli dobu kontaktu nejvyšší, a to v průměru 34 minut, u čer-

vených a černých byla průměrná doba kontaktu 103 minut.

Předběžné výsledky zdravotnického třídění: z 22 těžce raněných jich bylo správně zařazeno 21, z 22 středně těžce raněných také 21, ze 44 lehce raněných 41, 24 mrtvých zařazeno správně, pět pacientů neprošlo vůbec triage. Definitivní výsledky třídění z karet shromážděných ze zdravotnických zařízení nebylo bohužel možné vyhodnotit; část karet se nevrátila, na části byly neúplné údaje, zejména časové, i když posádky byly předem instruovány o tom, jak dokumentaci vyplňovat.

Ukončení záchranných prací na místě bylo ve 04.55 hodin, traumatologický plán ÚSZS SČK byl ukončen v 08.24 hodin, kdy se poslední posádka (z Kutné Hory) vrátila po předání pacienta na základnu.

■ Závěry a zkušenosti, které vyplynuly ze cvičení

■ Pozitivní:

- poměrně vysoká účinnost třídění (ovšem bez ohledu na dynamiku stavu – tedy na základě scénářů a bez ohledu na provedení nebo neprovedení terapeutická opatření).
- korektní a účinná komunikace s velitelem zásahu,
- trvalá přítomnost lékaře ZS ve štábu velitele zásahu,
- spolupráce nemocnic jak v kraji, tak v Praze,
- zvládnutí náročných podmínek (dení doba cvičení, tlak médií a pozornost ze strany nejvyšších představitelů kraje, státu i rezortu),
- stan jako místo ošetření i místo shromáždění méně závažných osob se jednoznačně osvědčil – prostor, ve kterém byl přehled a při vzniku paniky se dalo lehce zasáhnout, bez rizika svévolného vzdálení se pacientů,

- psychologická podpora dobrovolníků (Maltézská pomoc) – šetří síly ZZS včetně SZP,
- informační lístky pro nezraněné a méně zraněné.

■ Trvale věnovat pozornost a snažit se systematicky zlepšit:

- vyřešení prvotního třídění v nebezpečné zóně – dvě varianty: vzdělávací modul pro příslušníky HZS ČR nebo jednotka záchranářů schopná provést triage v nebezpečné zóně,
- úprava traumatologického plánu – při mimořádné události většího rozsahu zařadit obligatorně účast lékaře ve štábu velitele zásahu, oddělit celkové velení od třídění,
- zajištění spolehlivé komunikace mezi místem zásahu, posádkami z různých oblastí a operačním střediskem,
- posílení logistiky – moduly pro hromadná neštěstí (HN) dostupné do zhruba 30 minut,
- systematické proškolení veškerého personálu v postupech při mimořádné události – u lékařů zařadit mezi podmínky pro nástup k ZZS,
- zvolit definitivně kartu pro hromadná neštěstí – sjednocení na úrovni ČR prostřednictvím Sekce medicíny katastrof při Společnosti urgentní medicíny a medicíny katastrof – nutné je zejména předdefinované a nezaměnitelné číselné označení každé karty tak, aby při větším počtu třídících lékařů nedošlo k záměně osob.

V každém případě bylo cvičení PODZIM 2005 jedinečnou příležitostí procvičit teoreticky plánované úkony a všechny zkušenosti i poznatky, které ze cvičení vyplynuly, nepochybně přispějí ke zkvalitnění přístupu všech složek IZS a hlavně v jejich vzájemné součinnosti při případném vzniku mimořádné události. ■

PLACENÁ INZERCE

STABILNÍ HASICÍ ZAŘÍZENÍ
AEROSOLOVÉ

FIRE JACK

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

BESYCO SPOL. S R. O.
KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠÍŘE
TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061
HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY ZABEZPEČENÍ PROSTOR A ZAŘÍZENÍ
PROTI POŽÁRŮM • VHDNÉ DO ARCHIVŮ, SERVEROVN
A VÝBUŠNÉHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ • EKONOMICKÉ
• EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠÉ JEDNODUCHÉ

ISO 9001:2001

Spolková republika Německo

Rok přistoupení do EU:	zakládající člen
Rozloha:	357 021 km ²
Počet obyvatel:	83 251 000
Hlavní město:	Berlín (Berlin)
Forma státu:	republika, federální stát
Administrativní členění:	16 spolkových zemí
Jazyk:	němčina
Průměrná délka života (M • Ž):	74,8 • 80,0
HDP:	2 129 200 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	24 050 €
Členství v mez. org.:	EU, NATO, OSN, OBSE, Rada Evropy

Forma vlády

Německo je federálně (spolkově) uspořádanou republikou s parlamentní demokracií. Hlavou státu je prezident republiky. Orgánem výkonné moci v Německu je Spolková vláda. V jejím čele stojí spolkový kancléř, na jehož návrh spolkový prezident jmenuje či propouští jednotlivé ministry. Kancléř je jmenován spolkovým prezidentem se souhlasem Spolkového sněmu. Spolkový sněm (Bundestag), což je parlamentní shromáždění reprezentující občany, je jednou z komor německého parlamentu. Druhou komorou je Spolková rada (Bundesrat) reprezentující státy. Německo tvoří šestnáct spolkových zemí (Länder), z nichž každá má vlastní parlament a vládu a také vysoký stupeň autonomie. Každá spolková země má vlastní ústavu, umožňující vydávat zákony, zejména v oblasti vzdělávání, policie a místní administrativy. Země mají navíc extenzivní administrativní pravomoc, která se týká implementace spolkových zákonů ve jménu federace, např. při výstavbě dálnic. Země mají příjmy z mezd a daní z příjmů, daní ze zisků společností a daní z přidané hodnoty. Každá spolková země je rozdělena do tří až sedmi administrativních krajů (Regierungsbezirke) a každý kraj se dále dělí na okresy (Landkreise) a statutární města (kreisfreie Städte). Zemská vláda se stará o místní dopravu a silniční výstavbu, zajišťování elektřiny, vody a plynu, kanalizační síť a urbanistické plánování.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

Zodpovědnost za zvládání civilních a vojenských krizí je rozdělena do čtyř různých vládních úrovní: spolková (federální stát), zemská (spolkové země), regionální (města a kraje) a lokální (samosprávy). Pro účely CNP je vymezen rozdíl mezi civilní ochranou, která je národní (federální) službou v případě války a nouzovým plánováním a zvládáním krizí v době míru. Toto

vymezení rozděluje zákony a administrativu na dvě nezávislé oblasti:

- nouzové plánování v době míru – zodpovědnost jednotlivých spolkových zemí,
- „rozšířené“ nouzové plánování v případě války – zodpovědnost federálního státu.

Úkoly a cíle CNP

Základním cílem německého CNP je ochrana státu a jeho obyvatel. Odpovědnost za ochranu obyvatelstva v případě krizových situací mají spolkové země, které reprezentují federální vládu. Federální připravenost na ochranu obyvatelstva během války nebo válečného ohrožení, která se nazývá „rozšířeným“ civilním nouzovým plánováním, má na starosti federální stát.

Organizační struktura CNP

Federální plánování pro civilní krize je uskutečňováno vytvářením takových opatření, která zajistí, že sociální funkce mohou nadále fungovat i v době krizové situace. Toto zahrnuje: zachování funkcí vlády, civilní ochranu, zásobování zbožím a zajištění služeb, podporu armádních složek.

V případě vojenských krizí je všech třináct ministerstev zodpovědných v rámci svých kompetencí za civilní nouzové plánování. Ministerstvo vnitra má veškeré koordinační pravomoci. Německo nemá žádnou specifickou krizovou agenturu, jelikož administrativní postupy v době míru platí i v době krizových situací nebo při nouzových stavech.

Centrála civilní ochrany je součástí Federálního úřadu civilní ochrany (Bundesverwaltungsamt-Zentralstelle für Zivilschutz). Centrála je v prvé řadě odpovědná za řešení otázek civilní obrany v případě války. Dále tato centrála podporuje ostatní ministerstva v oblasti civilní ochrany, připravuje mezinárodní semináře (EU, PfP) a také řídí výcvik vedoucích pracovníků.

Každá spolková země má na starosti civilní nouzové plánování a má vlastní krizové zákony. Za kontrolu krizových opatření jsou odpovědné zem-

ské úřady. Základním principem je, že místní úřady mají na starosti zdravotní a záchranné služby a také technickou pomoc.

Výsledkem rozdělení, které je provedeno mezi odpovědností spolkových zemí za nouzové plánování v době míru a odpovědností federálního státu za „rozšířené“ nouzové plánování ve válce, jsou dvě nezávislé úrovně zákonů a administrativy. Spolupráci mezi těmito dvěma úrovněmi koordinuje v každé spolkové zemi Ministerstvo vnitra. Ministři všech ministerstev spolu pracují ve stálém výboru.

Na místní úrovni má každá samospráva odbor, který se zabývá nouzovým plánováním. V těchto odborech jsou zástupci policie, hasičů a nevládních organizací. Práci odborů koordinuje starosta.

Soukromé záchranné služby jsou také součástí místního CNP, ale sami nevykonávají nouzové plánování.

Civilně-vojenská spolupráce

Civilní a vojenská obrana jsou dva signifikantní základní kameny německé obrany.

CNP a vojenská obrana jsou na sobě závislé. V souladu s Ústavou mají CNP a vojenská obrana stejný status jak za války, tak v době míru a každá z nich pokrývá svou oblast. Přesun nebo převzetí pravomocí není možné.

Regionálním a místním úřadům je umožněno využívat v případě zvládnutí katastrof v době míru federální prostředky civilní ochrany. Tyto prostředky zahrnují technické vybavení, finanční podporu, výuku a výcvik ve Federální akademii nouzového plánování a civilní ochrany.

V oblasti civilně-vojenské spolupráce se pravidelně uskutečňují jednání představitelů civilního a vojenského sektoru. Opatření pro válečný stav nebo nouzové stavy musí být zapracovány jak do vojenských, tak do civilních poplachových plánů.

Právní systém

Jak bylo popsáno výše, zodpovědnost za civilní nouzové plánování v Německu náleží spolkovým zemím. Každá země má vlastní krizové zákony, které vychází z různých právních a organizačních struktur každé země. To znamená, že se zákony jednotlivých zemí mohou od sebe lišit.

Ústava Spolkové republiky Německo také reguluje roli německé vlády v oblasti ochrany obyvatelstva. Odpovědnost za ochranu obyvatelstva při mírových krizích zůstává na spolkových zemích a je regulována právními předpisy konkrétní země.

pplk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO

Ochrana kulturních hodnot

Ing. Bohumil ŠILHÁNEK, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto autor

Přípravy na ochranu kulturních hodnot (statků, dědictví), které je třeba provádět na základě tzv. Haagské úmluvy na ochranu kulturních hodnot za ozbrojeného konfliktu předem, jsou v některých státech v kompetenci pevných struktur, odpovídajících za opatření ochrany obyvatelstva (civilní ochrany). Především v německy mluvících zemích, a to zejména ve Švýcarsku, jsou tato opatření nejenom deklarována, ale fakticky ve vyčerpávajícím rozsahu plněna.

Haagská úmluva

Ochrana kulturních hodnot ve smyslu mezinárodního humanitárního práva je v moderní historii po druhé světové válce řešena především Úmluvou na ochranu kulturních hodnot (statků) za ozbrojeného konfliktu (dále jen „Úmluva“), která byla sjednána na mezinárodní konferenci, svolané Organizací spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu (nynější UNESCO), konané v Haagu ve dnech 21. dubna až 14. května 1954, včetně Protokolu k ní. Součástí Úmluvy je její Prováděcí řád. V současné době je signatářem Úmluvy více než 110 států světa, Protokolu více než 90. Poslední velkou zemí, která dosud Úmluvu ani Protokol neratifikovala, jsou Spojené státy americké.

Text Úmluvy je rozdělen do sedmi hlav a čtyřiceti článků, Prováděcí řád se člení na čtyři hlavy a dvacet jedna článků a Protokol má tři části. Úmluva nabyla účinnosti tři měsíce poté, kdy bylo uloženo pět ratifikačních listin, a sice 7. srpna 1956; pro každého signatáře nabude účinnosti tři měsíce po uložení jeho ratifikační listiny nebo listiny o přístupu u generálního ředitele UNESCO.

Subjektem Úmluvy jsou jednak kulturní hodnoty, které mají velikou důležitost pro kulturní dědictví národů, ať již jsou hmotné nebo nehmotné povahy, dále objekty, jejichž hlavním a faktickým určením je uchovávání a vystavování kulturních hodnot, a střediska, zahrnující značný počet kulturních hodnot – střediska kulturních památek.

Velmi důležité je ustanovení čl. 3, ve kterém se signatáři zavazují, že budou již v míru připravovat zabezpečení kulturních hodnot na vlastním území proti předvídatelným účinkům ozbrojeného konfliktu formou vhodných opatření.

Z hlediska míry ochrany Úmluva rozznává dvě skupiny kulturních hodnot, a sice ty, které figurují na seznámených jednotlivých signatářů Úmluvy a dále kulturní hodnoty veliké důležitosti, kterým je poskytována zvláštní ochrana; ta se poskytuje kulturním hodnotám je-

Jednotlivý a skupinový poznávací znak

jich zápisem do Mezinárodního rejstříku kulturních statků pod zvláštní ochranou – tzv. seznam památek UNESCO na základě zdůvodněné žádosti signatářského státu podle ustanovení Úmluvy a za podmínek stanovených Prováděcím řádem.

Pro usnadnění identifikace mohou být kulturní hodnoty v souladu s čl. 16 opatřeny poznávacím znakem, který usnadňuje jejich identifikaci. Poznávací znak Úmluvy je dole zahrocený štít, úhlopříčně rozdělený na čtyři pole modré barvy a bílé barvy (štíť se skládá ze čtverce modré barvy, jehož roh tvoří hrot štítu, a z trojúhelníku modré barvy, postaveného nad čtvercem tak, aby na každé straně vznikl jeden bílý trojúhelník – viz obr.).

Poznávací znak se používá jednotlivě nebo trojmo v trojúhelníkovém seskupení (jeden znak dole). Jednotlivě se poznávací znak používá pro:

- kulturní hodnoty, které nejsou pod zvláštní ochranou,
- osoby pověřené kontrolou podle Prováděcího řádu,
- personál určený pro ochranu kulturních hodnot,
- průkazy uvedené v Prováděcím řádu.

Poznávací znak v trojúhelníkovém seskupení se používá jen pro:

- nemovité kulturní hodnoty pod zvláštní ochranou,
- transport movitých kulturních hodnot pod zvláštní ochranou,
- improvizované kryty podle podmínek Prováděcího řádu.

Především nedávná válka v bývalé Jugoslávii ukázala, že ustanovení Úmluvy často nejsou plněna (např. zničený most přes řeku Neretvu v Mostaru). Z těchto důvodů byl na diplomatické konferenci v Haagu v roce 1999 přijat druhý Protokol k Úmluvě, který obsahuje upřesnění některých ustanovení, zejména posílení ochrany kulturních hodnot velké důležitosti. Druhý Protokol vstoupil v platnost jeho ratifikací dvacátým státem (Kostarika) v březnu roku 2004.

Švýcarsko

Z mezinárodního hlediska obecně uznávaná a historicky dlouhodobě re-

spektovaná důsledná švýcarská politika neutrality byla zárukou, že se země vyhnula přímým následkům válečných akcí na svém území, což mělo za následek zachování velkého počtu kulturních památek různého významu. Tato skutečnost je jednou z příčin, že Švýcarsko má nejlépe propracovaný systém ochrany kulturních hodnot na světě, národní legislativou počínaje a tlakově odolnými úkryty pro chráněný mobiliář konče. Stručně řečeno, je co chránit a na tuto ochranu jsou finanční prostředky. Švýcarsko ratifikovalo Protokol a tedy i Úmluvu v roce 1962.

Ochrana kulturních hodnot je realizována na třech úrovních – na úrovni spolkového státu, kantonů a obcí. Společně s dalšími orgány a organizacemi tvoří tyto úrovně federální strukturu ochrany; k tomu přistupují další kulturní instituce nejrůznější právní povahy včetně privátního sektoru.

Rozhodujícím prvkem v organizaci opatření na ochranu kulturních hodnot, především v přípravě opatření v období míru, je příslušná, k tomu účelu určená struktura ve Spolkovém úřadu ochrany obyvatelstva (Bundesamt für Bevölkerungsschutz – BABS) Ministerstva obrany, ochrany obyvatelstva a sportu. K jeho hlavním úkolům patří:

- pomoc a podpora kantonům,
- vydávání směrnic a pokynů pro vzdělávání,
- vlastní vzdělávání nejvyšších funkcí onářů,
- poskytování příspěvků pro pořizování tzv. bezpečnostní dokumentace (poři-

zování kopií a zabezpečení dokumentace),

- přebírání vícenákladů, spojených s úkryty pro ochranu kulturních hodnot,
- spolupráce s příslušnými národními a mezinárodními institucemi,
- poskytování informací pro veřejnost.

Poradním orgánem vlády a zainteresovaných rezortů je Švýcarský výbor na ochranu kulturních památek. Toto vládou jmenované pracovní grémium se skládá z dvaceti členů, kteří zastupují jednotlivé zájmové oblasti v rámci ochrany kulturních hodnot. Jedním z jeho hlavních úkolů je – v úzké spolupráci s kantony a Spolkovým úřadem ochrany obyvatelstva – řízení tvorby celošvýcarského seznamu kulturních hodnot národního a regionálního významu, který je upřesňován zpravidla jedenkrát za 10 let. Jeho příští vydání se připravuje v roce 2008.

Výdaje státu na výstavbu a vybavení úkrytů pro tyto účely činily v roce 2000 asi 400 000 CHF a představovaly 20 až 45 % celkových výdajů podle „ekonomické síly“ jednotlivých kantonů. Pro pořizování bezpečnostní dokumentace bylo v téže roce rozpočtováno kantonům asi 900 000 CHF, což činilo 20 až 30 % celkových nákladů na tuto činnost.

Kantony jsou v ochraně kulturních hodnot kompetentní především k tomu, co není věcí státu, a podílejí se také částečně na jejím financování. Mezi jejich hlavní opatření patří:

- tvorba legislativních podkladů na kantonální úrovni,
- stanovování odpovědných míst na své úrovni,
- inventarizace a zpracování seznamů za svá území,
- zpracovávání bezpečnostní dokumentace,
- stanovení organizace práce v obcích a regionech,
- provádění vzdělávacích kurzů pro personál,
- plánování, příprava a výstavba úkrytů pro ochranu movitých kulturních hodnot.

Ochrana kulturních hodnot v jednotlivých obcích je prováděna proškoleným personálem organizací civilní ochrany a mezi nejdůležitější úkoly patří:

- pořizování tzv. redukované dokumentace,
- kontrola změn staveb civilní ochrany na úkryty pro ochranu kulturních hodnot,
- spolupráce s partnerskými složkami v rámci ochrany obyvatelstva.

Na plnění úkolů v této oblasti se podílejí také další úřady a kulturní instituce, především Švýcarské zemské muzeum a Švýcarská zemská knihovna. Různé nevládní a privátní organizace se účelově sdružují a cílem těchto sdružení je podpora ochrany kulturních hodnot, a to nejen ústřední, ale i kantonální a místní.

Druhý Protokol Švýcarsko ratifikovalo k padesátému výročí přijetí Úmluvy v roce 2004 jako v pořadí dvacátý třetí stát.

■ Německo

Úmluva byla Německem ratifikována v roce 1967 k tomu účelu vydaným krátkým zákonem, ve kterém jsou stanoveny konkrétní úkoly pro spolkové ministry vnitra, zahraničních věcí a obrany. V čl. 2 tohoto zákona je mimo jiné uvedeno, že některé úkoly v oblasti ochrany kulturních hodnot plní tehdejší Spolkový úřad civilní ochrany. V zákoně k reorganizaci civilní ochrany z roku 1997 je v § 1 uvedeno, že k úkolům civilní ochrany patří mimo jiné také nevojenská opatření k ochraně kulturních hodnot před účinky války a jejich následků včetně jejich minimalizování a odstraňování. Za to je v současné době odpovědné Spolkové ministerstvo vnitra – Spolkový úřad pro ochranu obyvatelstva a pomoc při katastrofách (Bundesamt für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe – BBK).

Praxe v této oblasti se ale od Švýcarska diametrálně liší. Vlastní ochrana kulturních hodnot až do současnosti spočívala především v pořizování bezpečnostních kopií nejdůležitějších archiválií, které byly a jsou centrálně skladovány ve štolách středověkého stříbrného dolu poblíž Freiburgu ve Schwarzwaldu (Badensko-Württemberg); toto úložiště mikrofilmů bylo do roku 1990 jedním z nejutajovanějších objektů na území Německa. Finanční prostředky pro pořizování mikrofilmů byly uvolňovány státem a jednotlivými spolkovými zeměmi. V současné době se v tomto úložišti nachází více než 600 mil. kopií významných archiválií a tento objekt je jediným na území Německa, který je zařazen mezi objekty, požívající zvláštní ochranu ve smyslu Úmluvy.

Označování objektů poznávacím znakem bylo do roku 2004 prováděno pouze na území Bavorska a Porýní-Falcka; teprve po tomto roce se začalo s označováním významných nemovitých kulturních památek také v dalších spolkových zemích.

Vzhledem ke skutečnosti, že po druhé světové válce nebyly nikdy budovány úkryty pro obyvatelstvo, neexistují úkryty předurčené pro ochranu movitých kulturních hodnot v případě války a ani se s výstavbou úkrytů pro tyto účely v budoucnosti nepočítá.

■ Polsko

Mezi prvními státy, které ratifikovaly Úmluvu a Protokol, bylo Polsko, a sice v červnu roku 1956. Problematika Úmluvy se poprvé promítla do polského právního řádu zákonem z roku 1962 o ochraně kulturních hodnot a muzeí. Ve smyslu tohoto zákona byla vydána řada vládních nařízení a dalších právních předpisů.

Po roce 1990 došlo ke znovuzřízení Výboru pro otázky ochrany kulturních statků pro případ ozbrojeného konfliktu (1996) pod vedením ministra kultury a působícího v rámci ministerstva kultury a umění. Ochrana kulturního dědictví v současné době přísluší ministru kultury a výkonným orgánem je zmíněný rezort. Za ochranu kulturních památek je odpovědný Generální konzervátor památek a svoji činnost realizuje prostřednictvím Úřadu generálního konzervátora památek, který je ústředním orgánem státní správy, řídí Službu ochrany památek a koordinuje činnost specializovaných institucí v rezortu kultury a umění.

Ze zákona je také za ochranu kulturních hodnot před ohrožením odpovědná civilní obrana, která má oprávnění využívat věcné a osobní služby ve prospěch obrany státu a bezpečnosti, čímž může účinně poskytovat podporu při realizaci plánů ochrany a zabezpečení kulturních hodnot proti nebezpečím, vyplývajícím z živelních pohrom a jiných událostí, způsobených antropogenní činností. Tento mandát přesahuje působnost Úmluvy.

V praxi je ale situace taková, že existují pouze plány na ochranu před válečnými událostmi na stupni stát a konkrétní odpovědnost je na organizačních jednotkách a vlastnicích příslušných objektů. Dosud chybí určení úkolů pro starosty a primátory měst. Klasifikace a označení jednotlivých významných objektů není provedeno, pořizování bezpečnostních kopií ve větší míře se dosud neprovádělo a o depozitním uložení mobiliáře do příslušných úkrytů nemůže být ani řeči. V souvislosti s ekonomickou situací v Polsku není předpoklad, že by se na tomto úseku začala nějaká faktická opatření vyplývající z Úmluvy provádět.

■ Česká republika

Úmluva a Protokol byly schváleny vládou 3. dubna 1957 a ratifikovány prezidentem 30. září 1957. Ratifikační listina byla uložena 6. prosince 1957 u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu. Účinnost pro tehdejší Československou republiku nabyly oba dokumenty 6. března 1958. Součástí našeho právního řádu se Úmluva a Protokol staly vyhláškou ministra zahraničních věcí ze dne 5. listopadu 1958 č. 94/1958 Sb., která obsahuje mimo jiné plný text Úmluvy, Prováděcího řádu a Protokolu. Úkoly a opatření, vyplývající z Úmluvy, spadaly a spadají převážně do rezortu kultury a nikdy nebyly delegovány na civilní obranu, civilní ochranu a ochranu obyvatelstva. V druhé polovině osmdesátých let byly určité snahy ve vedení civilní obrany o podíl na řešení této problematiky, ale tyto snahy zůstaly v rovině úvah a kuloárových diskuzí. Druhý Protokol k Úmluvě nebyl dosud Českou republikou ratifikován. ■

Novodobé formy ohrožení průmyslových podniků

Ing. Marek SMETANA, Ph.D., Ing. Dana KOVÁČOVÁ, VŠB-TU Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství

Průmyslové podniky zpracovávají celou řadu dokumentů vycházejících z platné legislativy, a které mají za cíl snížit možné následky havárií. Nově je zpracováván v podnicích spadajících pod gesci zákona č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií také dokument týkající se fyzické ochrany objektů. Světové události posledních let však ukazují na nové formy ohrožení průmyslových podniků, jejich zaměstnanců a jejich okolí.

Dějiny lidstva jsou protkány událostmi, které měly za následek smrt mnoha lidí, velké materiální škody a poškození životního prostředí. Postupem času se měnil poměr mezi událostmi, jejichž příčinou byly přírodní jevy a událostmi, které zapříčinil člověk. Až do doby nedávno minulé byly příčinou nechtěné události.

V posledních několika letech, však dochází ke stále většímu množství mimořádných událostí, které byly způsobeny úmyslně. Významným faktem je, že všechny významné dokumenty a činnosti na poli bezpečnosti, jsou odrazem některé z velkých havárií v minulosti.

Havárie v minulosti

Díky svým následkům jsou nejvíce sledovány havárie spojené s únikem chemického nebo radioaktivního materiálu do půdy, vody nebo ovzduší. Tyto havárie přitahují zájem veřejnosti nejen směrem k výrobě a skladování samotnému, ale také k dopravě nebezpečných materiálů. Na první pohled by se mohlo zdát, že se jedná pouze o vyspělé země, není to však pravdou. Důsledky významných havárií často překračují národní hranice. Pro jejich zvládnutí je tedy mezinárodní spolupráce nezbytností.

V rámci EU vedly některé významné havárie k vytvoření povinných nebo dobrovolných opatření. Mezi nejvýznamnější takovéto havárie bezpochyby patří havárie z roku 1976 v městečku Seveso nedaleko Milána. Jako odpověď především na tuto havárii byla v roce 1982 přijata evropská direktiva o rizicích a nebezpečných látkách. Podobně tomu bylo v případě havárie v indickém Bhopálu v roce 1984, požárem v Basileji ve Švýcarsku z roku 1989, výbuchem skladu pyrotechniky v Enschede (2000) a nebo posledním velkým výbuchem v Toulouse z roku 2001.

Toto však byly havárie z oblasti chemické výroby.

Také oblast zpracování a užívání radioaktivních látek má své velké havárie.

Jako první velká havárie je udávána havárie v jaderné elektrárně Three Mile Island ve Spojených státech amerických z roku 1979. K těm největším haváriím a možná největší vůbec patří také havárie z roku 1986. Byla to havárie jaderné elektrárny v Černobylu v Sovětském svazu. Důsledkem těchto havárií bylo omezení a v mnoha zemích světa dokonce přerušení využívání jaderné energie v elektrárnách.

Po těchto významných haváriích byly přijaty v rámci EU významné mezinárodní smlouvy. Především „Konvence o pomoci v případě jaderné havárie nebo radiologické nepředvídané události“ (Convention on Assistance in the Case of Nuclear Accident or Radiological Emergency), „Konvence o včasném oznámení jaderné havárie“ (Convention on Early Notification of Nuclear Accident) a „Konvence o jaderné bezpečnosti“ (Convention on Nuclear Safety).

Výše jmenovaná opatření zdánlivě pokrývají všechny významné zdroje ohrožení v průmyslu. Bohužel v roce 1989 došlo k havárii supertankeru Exon Valdez na Aljašce a k úniku ropy do moře, který způsobil rozsáhlé škody na životním prostředí a rozsáhlé ekonomické škody. Tato havárie vedla k obnovení diskuzi o omezování následků průmyslových havárií a k vypracování „Valdezkých principů“, dobrovolných pravidel pro zodpovědné chování k životnímu prostředí.[3]

Podniky a současnost

Současné podniky ve světle minulých havárií a v souladu s legislativou zpracovávají v rámci přípravy na řešení podobných havárií celou řadu dokumentů. Již před šesti lety nabyl v České republice účinnosti zákon č. 353/1999 Sb. (zákon o prevenci závažných havárií). Tento zákon během let prošel několika změnami (poslední znění tohoto zákona bylo vydáno pod č. 349/2004 Sb.). Přestože došlo k několika změnám, podstata zákona zůstala zachována. Zákon se vztahuje na objekty a zařízení, v nichž se vyskytuje nebezpečná chemická látka v množství překračujícím zákonem stanovené limity. Objekty a zařízení se pak dále dělí na dvě kategorie A a B, podle vyskytujícího se množství nebezpečné chemické látky. K 1. únoru 2005 bylo ve čtrnácti krajích v České republice evidováno 73 podniků zařazených do kategorie A a 81 podniků zařazených do kategorie B. Obě kategorie podniků mají povinnost zpracovávat dokumentaci, která řeší bezpečnost podniku z hlediska preventivních opatření, ale i činnosti

po vzniku závažné havárie. Mezi hlavní takovéto dokumenty patří havarijní plány, bezpečnostní programy a bezpečnostní zprávy.

Havarijní plány jsou dokumenty, v nichž jsou uvedeny popisy činností a opatření po vzniku závažné havárie vedoucí ke zmírnění jejich dopadů. Havarijní plány dělíme na vnitřní havarijní plány, které mají působnost v areálu podniku a vnější havarijní plány s působností v zóně havarijního plánování, tedy vně podniku. [1] Havarijní plány se skládají ze tří základních částí: informativní části, operativní části a plánů konkrétních činností. V informativní části jsou informace o objektech a zařízeních provozovatele, nebezpečných látkách vyskytujících se na území provozovatele, rizicích a osobách, které mají pověření provozovatele realizovat preventivní bezpečnostní opatření a jsou ve spojení s krajským úřadem a jím pověřenými organizacemi. V operativní části jsou rozebrány scénáře možných havárií včetně popisu události po jejich vzniku a zajištění havarijní připravenosti informačních, materiálních, lidských a ekonomických zdrojů pro případ vzniku závažné havárie. V poslední kapitole havarijních plánů jsou jednotlivé plány pro daný (konkrétní) stav, plány konkrétních činností.

Mimo havarijní plány zpracovávají tyto podniky plán fyzické ochrany. Plán fyzické ochrany se zpracovává dle vyhlášky č. 373/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o rozsahu bezpečnostních opatření fyzické ochrany objektu nebo zařízení zařazených do skupiny A nebo skupiny B. Plán fyzické ochrany a jeho změny zasílá provozovatel objektu nebo zařízení krajskému úřadu a územně příslušné správě Policie České republiky. Tento plán byl do zákona přidán při jeho novele, jako reakce na teroristické činy.

Novodobé ohrožení

Z pohledu výše popsaných zákonných požadavků a z nich vyplývajících povinností by se mohlo zdát, že dnešní podniky jsou dostatečně připraveny na jakoukoli situaci směřující k ohrožení lidí, majetku a životního prostředí. Jak již bylo v úvodu článku napsáno, v poslední době se však stále častěji setkáváme s haváriemi v průmyslu způsobenými úmyslně. Jednou z příčin jsou úmyslné činy jednotlivců nebo skupin s jasnými cíli způsobit škodu a velký dopad na myšlení lidí. Obecně je tato činnost nazývána terorismem. Podniky spadající pod gesci zákona č. 353/1999 Sb. jsou aspoň částečně připraveny na případný teroristický útok. Ovšem zcela jiná situace je u ostatních podniků. U těch je příprava na teroristický čin dána pouze uvědomělostí managementu. Napsat definici terorismu však není snadné. Podíváte-li se do odborné literatury, najdete celou řadu definic, které však mají jednotný základ. Někteří autoři nazývají terorismem kriminální čin způsobený jedním pachatelem ve svém okolí. Oko-

lím může být myšleno opět jeden člověk anebo více lidí. Jiná literatura mluví v souvislosti s terorismem o boji mezi náboženstvími, ale v podstatě se zase jedná o to, aby bylo někomu ublíženo. Stejně tak, jako jsou různorodé motivy teroristických činů, různí se i formy jejich provedení. Tyto formy vychází ze společenské a vědeckotechnické úrovně útočníků, finančních zdrojů a dostupnosti potřebného materiálu.

Nejpopulárnější formou teroristických útoků, díky výraznému efektu při malých nákladech a nízké technické náročnosti, je zhárství. Za posledních 20 let bylo však ze všech teroristických útoků 70 % pumových. Bomby jsou umísťovány v dopravních prostředcích, v zájmových objektech, poštovní bomby; k aktivaci dochází dálkově, manipulací nebo časově. Do této kategorie lze zařadit také vyhrožování pumovým útokem.

Mezi dalšími formami útoků, které u nás nepatří k nejvíce užívaným, jsou únosy osob a dopravních prostředků. Je k nim potřeba pečlivá příprava a vysoký stupeň koordinace v případě více útočníků. Jako poslední uvádíme útok biologickými, radiologickými nebo chemickými látkami. Tato forma útoku má největší následky, avšak vyžaduje vysokou úroveň vědeckých znalostí, dlouhou přípravu a vysoký stupeň koordinace. Z tohoto důvodu patří tato forma k výjimečným jevům. Díky jejím následkům se jí však musíme zabývat.

Výběr cíle

Předpokládáme, že půjde o průmyslový podnik, který bude využit jako prostředek k dosažení některého z cílů útoku. Obecně je za takovýto cíl považováno vyvolání reakce co nejširší veřejnosti či přesněji upoutání pozornosti. V případě průmyslového podniku se bude s největší pravděpodobností jednat o způsobení co největší škody s co největšími dopady na okolí. Pravděpodobnost resp. účinnost případného teroristického útoku a tím také výběr cíle bude ovlivněn několika důležitými faktory. Mezi ty nejdůležitější patří zejména:

- koncentrace lidí,
- koncentrace nebezpečných chemických látek,

- způsobené škody vzhledem k vynaloženému úsilí,
- psychologický efekt.

Průmyslových objektů, splňujících některý nebo více z těchto faktorů které by se mohly stát terčem teroristických útoků je v naší republice celá řada. Avšak pouze část z těchto podniků, resp. objektů se může, při přípravě na úmyslnou neoprávněnou činnost směřující k vyvolání havárie, opřít o platnou legislativu. Otázkou však zůstává, jak dalece nutí dokumenty tvořené podle těchto zákonů podniky připravovat se na možnost úmyslného útoku. Nejblíže k tomu zcela určitě má plán fyzické ochrany se všemi jeho částmi. I ten však řeší pouze pasivní ochranu objektů. Neféší likvidaci mimořádné události. Důsledek úmyslného činu totiž bude mít zcela jiné charakteristiky než „běžná“ havárie. Bude se lišit v rychlosti vzniku, možnosti předchozí detekce vlivem postupného zhoršování stavu, rozsahem apod. Nehledě na fakt, že tento čin může být způsoben zcela cíleně tak, aby jednoduché řešení zcela vyloučil nebo přinejmenším učinil obtížným. Zde může patřit pravděpodobná snaha zasáhnout řídicí mechanismy místo vlastního zařízení, skladu nebo zásobníku.

V tomto okamžiku se nabízí další úvaha. V případě, že podnik splňuje některé z výše uvedených kritérií „přijatelnosti“ pro možný teroristický čin a přitom nespadá do gesce zákona č. 353/1999 Sb., připravuje se systematicky na tuto možnost? Podniky s velkou koncentrací lidí musí splňovat spoustu hygienických, požárních a technických norem. Žádná z nich však není zavázána k přípravě na eventualitu úmyslného činu. I když se některé podniky touto problematikou zabývají, jsou k tomu donuceny buď obchodními partnery, zájmem veřejnosti nebo jinými pohnutkami souvisejícími spíše se zachováním dobrého jména než se snahou o kvalitní přípravu.

Závěr

Závěrem lze konstatovat, že příprava materiálů pro předcházení a řešení možného teroristického útoku je podle stávající legislativy pouze částečná. Přičemž v případě podniků spadajících pod dikci zákona č. 353/1999 Sb. je tato situace výrazně lepší, díky zpracovávanému plánu fyzické ochrany. Je otázkou, zda by v budoucnosti nebylo při-

nosem pro celou oblast, začlenit některé požadavky týkající se přípravy na úmyslné útoky s cílem vyvolat paniku, ohrožení, finanční ztráty organizací apod. (ať již jim budeme říkat teroristické nebo ne) do připravovaných právních úprav. Na jedné straně by se tím sice zvýšilo zatížení firem v oblasti, která nepřináší přímý finanční zisk, avšak zároveň by se zvýšila bezpečnost zaměstnanců a okolního obyvatelstva.

Literatura:

- [1] Zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 349/2004Sb.).
- [2] Vyhláška č. 373/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o rozsahu bezpečnostních opatření fyzické ochrany objektu nebo zařízení nebo zařízení zařazených do skupiny A nebo do skupiny B.
- [3] <http://natura.baf.cz/natura/2005/7/200507.htm>.
- [4] <http://www.hajovna.cz/zalesak/student/terorismus.htm>.
- [5] Nařízení vlády č. 452/2004 Sb., kterým se stanoví způsob hodnocení bezpečnostního programu prevence závažné havárie a bezpečnostní zprávy, obsah ročního plánu kontrol, postup při provádění kontroly, obsah informace a obsah výsledné zprávy o kontrole.
- [6] Vyhláška č. 7/2000 Sb., kterou se stanoví rozsah a způsob zpracování hlášení o závažné havárii a konečné zprávy o vzniku a následcích závažné havárie, ve znění vyhlášky č. 367/2004 Sb.
- [7] Vyhláška 366/2004 Sb., o některých podrobnostech systému prevence závažných havárií.
- [8] Vyhláška č. 383/2000 Sb., kterou se stanoví zásady pro stanovení zóny havarijního plánování a rozsah a způsob vypracování vnějšího havarijního plánu pro havárie způsobené vybranými chemickými látkami a chemickými přípravky.

Cvičení LÜKEX 2005 v Německu

plk. Ing. Vilém ADAMEC, Ph.D., MV-generální ředitelství HZS ČR

Ve dnech 14. a 15. prosince 2005 proběhlo v Německu již podruhé rozsáhlé cvičení v krizovém řízení. Cvičení s názvem LÜKEX¹⁾ 2005 se účastnilo na 2500 cvičících jak z celostátní úrovně, tak ze spolkových zemí.

Námětem cvičení bylo řešení napjaté bezpečnostní situace vyvolané hrozbou teroristického útoku s předpokladem zvýšeného zdravotního rizika, to vše na pozadí série velkých mezinárodních akcí probíhajících na území Německa.

Plánováním a řízením přípravy cvičení byl pověřen Spolkový úřad pro ochranu obyvatelstva a pomoc při katastrofách²⁾ v Bonnu (dále jen „BBK“). Vedení cvičení bylo svěřeno Spolkovému ministerstvu vnitra. BBK převzal úkoly řídicího štábu. Mimo tyto instituce se cvičení účastnili rovněž Úřad spolkového kancléře, Spolkový tiskový úřad, osm dalších celostátních rezortů, šest spolkových zemí a dvě zahraniční delegace.

Tricet šest hodin trvající cvičení bylo rovněž velmi dobrou prověrkou BBK. Ten zapojil do cvičení nejen řadu svých

expertů, ale i Společné informační a situační centrum³⁾. To se muselo v rámci cvičení vypořádat nejen s přijímáním a odesláním velkého objemu informací směrem k jednotlivým cvičícím úřadům a spolkovým zemím, ale sloužilo rovněž jako kontaktní místo pro komunikaci s příslušnými orgány EU a NATO.

Zatěžkávací zkouškou prošel také německý nouzový informační systém „deNIS“⁴⁾. Právě s jeho podporou bylo možné zobrazit v reálném čase stav řešení daného scénáře a podíl jednotlivých účastníků na jeho řešení.

Prezident BBK, Christoph Unger, při hodnocení cvičení uvedl, že zkušenosti z cvičení jsou pro BBK dvojího druhu. Ty první vycházejí z toho, že BBK plnil úkoly spojené s přípravou a spoluřízením cvičení, ty druhé jsou spojeny s tím, že BBK zároveň cvičil.

Dosažené výsledky rovněž ocenil spolkový ministr vnitra Dr. Wolfgang Schäuble. Ve svém hodnocení mimo jiné uvedl, že se ukázalo, že stát, spolkové země a další organizace umí i při tak

složité situaci dobře spolupracovat. Zdůraznil, že se rovněž prokázalo, že bezpečnostní scénář připravovaný pro velké sportovní akce může být funkční.

Podrobné vyhodnocení zatím na jednotlivé účastníky čeká. Již dnes lze říci, že získané poznatky se určitě promítnou do přípravy mistrovství světa v kopané, které se uskuteční v Německu v tomto roce.

Vysvětlivky

¹⁾ LÜKEX = Länderübergreifende Krisenmanagement Exercise – hranice spolkových zemí přesahující cvičení v krizovém řízení

²⁾ Bundesamt für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe Bonn, <http://www.bbk.bund.de>

³⁾ Gemeinsames Melde- und Lagezentrum von Bund und Ländern (GMLZ)

⁴⁾ Das deutsche Notfallvorsorge-Informationssystem (deNIS), <http://www.denis.bund.de>

**Zpracováno
podle zahraničních podkladů**

Pozvánka na 4. mezinárodní konferenci Bezpečnost – Přípravenost – Ochrana obyvatelstva

která se bude konat 18. května 2006 pod záštitou

**ministra obrany České republiky,
generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra České republiky
a rektora – velitele Univerzity obrany**

jako oficiální odborný doprovodný program veletrhů PYROS 2006, ISET 2006 a INTERPROTEC 2006 v Pavilonu A3 v sálu Morava v areálu Veletrhy Brno a. s., Výstaviště 1, 647 00 Brno.

Konferenci organizují Katedra ochrany obyvatelstva fakulty ekonomiky a managementu Univerzity obrany, Ministerstvo vnitra-generální ředitelství HZS ČR a Veletrhy Brno, a. s.

Témata jednání:

- Optimalizace bezpečnostního systému – vybrané oblasti.
- Koordinace problematiky bezpečnosti a spolupráce na úrovni státu, krajů a obcí.
- Jednotný informační systém krizového řízení - utajovaný přenos dat.
- Vliv reformy ozbrojených sil ČR na řešení krizových situací a mimořádných událostí, na činnost IZS a ve prospěch Policie ČR.
- Včasné zjišťování, vyhodnocování a předávání údajů o radiční, chemické a biologické situaci. Možnosti snížení přírodních a technologických rizik.
- Zajištění vnitřní bezpečnosti.
- Diverzifikace zdrojů státního a privátního sektoru ve vybraných oblastech bezpečnosti.
- Vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnostní politiky.
- Civilní nouzové plánování.
- Ochrana kritické infrastruktury.

Důležité termíny:

- Předběžnou přihlášku s tématem a anotací příspěvku zašlete do 28. února 2006.
- Všechny zaslané příspěvky budou uveřejněny ve Sborníku ku konferenci. Úplný text příspěvku do sborníku zašlete upravený podle šablony do 31. března 2006.
- Závaznou přihlášku zašlete do 31. března 2006.

Bližší informace na web stránkách: www.unob.cz nebo u vedoucího manažera konference, e-mail: rudolf.horak@unob.cz, tel.: +420 973 442 021.

Hasicí pěny – snížení rizika

Expert na pěny Dr. Roger A. Klein se zabývá dopadem hasicích pěn na životní prostředí a rostoucími problémy v požární technickém průmyslu i u koncových uživatelů. Před pěti lety oznámila firma 3M, že ruší výrobu fluorovaných smáčedel používající perfluorooctanový sulfonát (PFOS). Další dvouletá debata o chemických látkách tohoto druhu vyústila do dokumentu Ministerstva životního prostředí, potravin a přírody UK (DEFRA), vylučujícího a zakazujícího smáčedla založená na PFOS.

Důvody obav

V průmyslu panuje značná nejistota, co vlastně pěny PFOS tvoří a čím poškozuje životní prostředí. Při výrobě smáčedel typu PFOS používala 3M látku C7F15SO₂Cl chlorid 1,1,2,2,3,3,4,4,5,5,6,6,7,7,7 pentadekanfluoroheptan-sulfonát, který v přírodě degraduje na perfluorooctanový sulfonát (PFOS). Lze tedy říci, že fluorovaná smáčedla obsahují PFOS v druhotné formě a podobně lze hovořit o PFOS pěnídle ve smyslu složení pěny, která obsahuje deriváty PFOS a v přírodě degraduje na PFOS, mající prokazatelně škodlivý vliv z hlediska přetrvávání, akumulace v živých organismech a toxicity.

Pěnídla ani hotové pěny však neobsahují PFOS, dokud nedojde k degradaci. Bylo prokázáno, že PFOS je v širokém rozsahu obsažen v lidském i zvířecím organismu, včetně jedinců, kteří mu nebyli zjevně vystaveni. PFOS je pro živý organismus toxický a jeho lithiová sůl je insekticid. PFOS narušuje metabolismus lipidů a steroidů a byl zjištěn i jeho podíl na rakovině močového měchýře a prostaty.

Často se uvádí, že pěny s fluorotelomerovými smáčedly neobsahují PFOS a ani na něj nedegradují; tyto pěny však degradují na chemickou látku, která je PFOS podobná a na rozdíl od tvrzení obchodních tiskovin a dokonce i vědeckého tisku ji chemici v praxi hodnotí jako strukturální analogii PFOS. Jedná se o látku fluorotelomerový sulfonát (6:2 FtS nebo H-PFOS), která byla jako velmi přetrvávající a ve velké koncentraci zjištěna v podzemních vodách bývalých vojenských výcvikových prostorů. Bez podrobnějšího výzkumu nelze přesně stanovit, zda i fluorotelomerové sulfonáty se v živých organismech hromadí a mají pro ně toxické účinky, ale jejich strukturální podobnost opravňuje značný stupeň obav.

Problémem je znečištění vod

Fluorotelomerová smáčedla, jako ostatně všechna fluorovaná smáčedla bez ohledu na způsob výroby, jsou detergenty a mají tedy akutní biologickou toxicitu pro vodní systémy. Velkým problémem je, že produkty jejich degradace jsou v přírodě velmi trvanlivé a zůstávají v podzemní vodě nejméně deset let. Neexistuje tedy „bezpečné“ množství pro látku, která se v životním prostředí neomezeně hromadí a jejíž biologická aktivita je neznámá. A je také téměř nemožné odstranit z podzemní vody kontaminant, pokud se již do ní dostal. Všechny pěny s fluorovanými smáčedly degradují na dlouhodobě organohalogenní produkty. Jejich rozptylové použití tam, kde je není možno shromáždit a zlikvidovat, jako je tomu například při hašení požárů, vyvolá pravděpodobně znečištění podzemních i chráněných vod. Podle britských předpisů pro ochranu podzemních vod je přísně zakázáno používání organohalogenních látek, nebo materiálů, které mohou na tyto látky degradovat. Ve Velké Británii (a pravděpodobně i v jiných státech, které přijaly směrnici EÚ o podzemních vodách) je nekontrolované znečišťování podzemních vod fluorovanými smáčedly a produkty jejich degradace nejen nezodpovědné, ale i nezákonné a podléhá trestnímu řádu. Sanace podzemních vod znečištěných penou obsahující PFOS v hasičském výcvikovém prostoru v New Jersey si vyžádala téměř 6 milionů £.

Často přehlíženým problémem jsou pěnové přenosné hasicí přístroje, jejichž náplň je nutné pravidelně obměňovat. Nejčastěji jsou vyprazdňovány do kanalizace, na trávníky nebo do

toalet, aniž by se někdo staral, kam povrchová voda odtéká, nebo aby vyrozuměl čistírnu odpadních vod.

V určitém smyslu jsou PFOS pěny již historií. Problémem zůstává řešení předpisů na likvidaci jejich zásob. DEFRA navrhuje pětileté přechodné období, během něhož by se odstoupilo od používání všech fluorovaných smáčedel na bázi PFOS a přistoupilo ke spálení při vysoké teplotě všech materiálů, které PFOS obsahují. Tento způsob likvidace je k životnímu prostředí šetrný. Je na probíhajících environmentálních a toxikologických studiích, aby rozhodly, zda se tyto předpisy budou vztahovat nejen na smáčedla obsahující PFOS, ale na všechna fluorovaná smáčedla.

Řešením je pěna bez fluoru

Pro jednotky PO je reálným řešením pěna bez fluoru, neboť řada těchto výrobků již plně odpovídá zkušebním normám a vykazuje ekvivalenci s klasickými fluorovanými pěnídly AFFF a AFFF-AR. Na semináři Reebok v prosinci 2004 bylo zdůrazněno, že pro dosažení hasicí schopnosti odpovídající pěnídlu AFFF není nutné vytvářet tenký povlak.

Skutečným problémem zůstává petrochemický a chemický průmysl, kde se vyžadují pěny na třídy požáru B s vysokými schopnostmi z hlediska rozptýlení pěnnotvorného roztoku, doby uhašení, doby rozpadu pěny, zejména u požárů velkých nádrží s uhlovodíky, kde zatím vyhovují pouze fluoro-proteínové látky jako je FP70 Plus firmy Angus Fire. U běžných jednotek PO má však používání těchto vysoce účinných AFFF-AR pěnídel třídy B jen malé opodstatnění.

Ing. Vladislav KMOCH,
podle časopisu Fire & Rescue, 3. čtvrtletí 2005

Zdravotnická první pomoc

Tepelná poškození organismu

Působením vysokých nebo naopak výrazně nízkých teplot vznikají tepelná poškození organismu. Pokud jde o celkové postižení organismu, hovoříme o přehřátí nebo naopak o podchlazení, zasáhne-li extrémní teplota jen část těla, jedná se o popálení, případně opaření nebo omrzlinu.

■ Přehřátí

Při působení vysoké teploty za vysoké vzdušné vlhkosti, případně i tělesné námaze, se organismus nemůže plně ochlazovat pocením, selhává přirozená termoregulace a dochází k úpalu.

Působení vysoké teploty, případně tepelného záření, zvláště na nechráněnou kůži, může vyvolat úžeh, který bývá často spojen i s popáleninami kůže.

Priznaky jsou vysoká tělesná teplota, bolesti hlavy, nevolnost, často i zvracení a v těžších případech až křeče, poruchy vědomí až bezvědomí a rozvoj šoku.

■ První pomoc:

- zamezit dalšímu působení vysoké teploty, odnést do stínu, do chladu,
- podávat studené (ne ledové) nápoje, nejlépe minerální vody,
- přikládat studené obklady, zabalit do mokré osušky nebo prostěradla, případně osprchovat vlažnou vodou, avšak nedopustit podchlazení!

■ Podchlazení

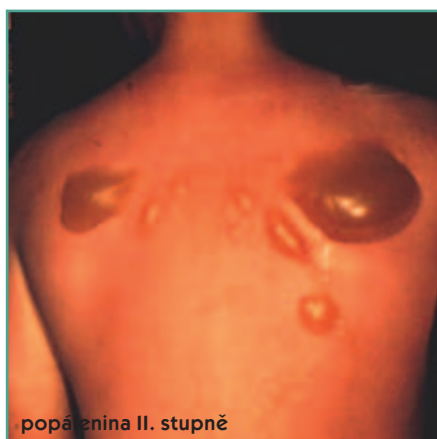
K podchlazení dochází při dlouhodobém pobytu ve velmi chladném prostředí, ve studené vodě (trosečníci) nebo v mrazu. K podchlazení přispívá i vlhké větrné počasí, nedostatečné oblečení, vyčerpání a také vliv alkoholu. Postižený je bledý, má třesavku, zpomaluje se mu tep a dýchání, postupně se stává apatický a ospalý, má snahu spát.

■ První pomoc:

- v terénu umístit alespoň do závětrí, přidat oděv nebo izolační folii, zahřívát vlastním tělem, nemasírovat (zvláště ne sněhem),
- přesunout do tepla, převléknout do suchého oděvu, balit do vyhřátých přikrývek, případně poskytnout celkovou teplou koupel,
- podávat teplé oslazené nápoje, žádný alkohol!
- v závažnějším případě, zvláště pokud se projeví poruchy vědomí, vždy zajistíme odborné ošetření.

■ Popáleniny a opaření

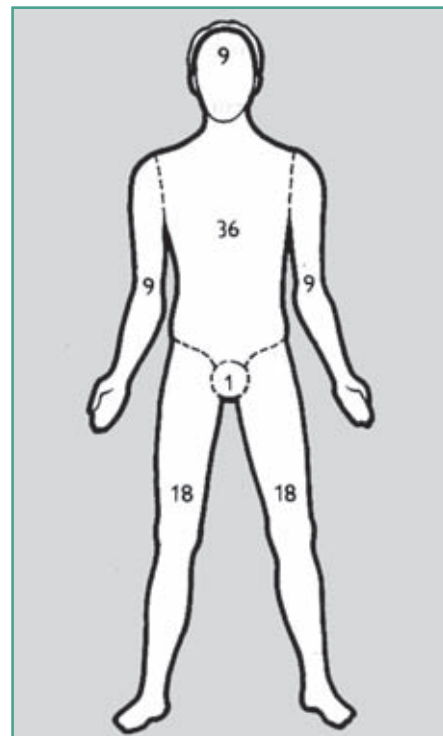
K nejtěžším a nejbolestivějším úrazům patří popáleniny a opaření, které vyžadují složitou a dlouhodobou péči a v případě rozsáhlejšího zasažení bývají často smrtelné. Popálené plochy těla jsou ohroženy infekcí, ztráta tělesných tekutin vede k šoku a v těžších případech jsou tkáně zničeny nebo těžce zjizveny. Vznikají působením plamene, sálavého tepla, horkých předmětů, horkých par

a tekutin nebo radiace na povrch těla, případně i třením pokožky (například při sklouznutí holé ruky po laně). Rozhodující je rozsah a hloubka postižení tkáně, místo popálení a věk a tělesná zdatnost postiženého. U popálenin I. stupně je povrch kůže zarudlý, postižená oblast je velmi bolestivá, u popálenin II. stupně se vznikají puchýře vyplněné plazmou a u popálenin III. stupně je silně zničena (zuhelnatělá) pokožka, podkoží i nervová zakončení, proto nebolí. Rozsah 10 až 15 % u dospělého a 10 % u dětí je kritický a vyžaduje odbornou lékařskou pomoc. Rozsah je možné odhadnout podle „devítkového pravidla“, jak je znázorněno na obrázku.

■ První pomoc:

- zabránit dalšímu působení tepla, odstranit postiženého z jeho dosahu, uhasit hořící oděv, postiženého položit nebo povalit, aby ve stoje nenadechl horké plyny,

- sejmout šperky, prstýnky apod., následný otok by to znemožnil,
- co nejdříve chladit, nejlépe tekoucí vodou po dobu až 30 minut,
- sterilně přikrýt popáleniny II. a III. stupně, zachovat celkově maximální sterilitu,
- znehybnit ošetřené části těla,
- provést protišoková opatření (poloha vleže se zvednutými končetinami), nepodávat jídlo ani nápoje!

■ Omrzliny

Při vystavení organismu nízkým teplotám dochází ke stažení cév a sníženímu prokrvování tkání v nechráněných okrajových částech těla, které pak vede k omrzlinám. Omrznutí může dále vést až k odumření tkání.

Omrzliny I. stupně se jeví jako bledá až nafialovělá tkáň, při oteplení palčivě bolí; u omrzlin II. stupně je tkáň bílá, necitlivá a mohou se tvořit puchýře, u omrzlin III. stupně je postižená tkáň tvrdá, nebolestivá, tvoří se jakoby vosková ložiska.

■ První pomoc:

- improvizovaně místně zahřívát postižené části těla (například vložením do podpaží zachránce apod.), rukama jemně masírovat okolí omrzliny (ne sněhem nebo jiným materiálem),
- celkově zahřívát, (podávat teplé nápoje, balit do přikrývek) a zahřívát také místně (přikládat horké obklady),
- zajistit sterilní krytí a znehybnění postižených částí u omrzlin II. a III. stupně,
- přemístit co nejrychleji k odborné lékařské pomoci.

Změny v resuscitaci

Nejnovější přístupy podle Doporučení 2005 Evropské resuscitační rady a ILCOR (Mezinárodní styčný výbor pro resuscitaci)

Koncem roku 2005 byly oficiálně oznámeny změny v kardiopulmonální resuscitaci (KPR), které jsou výsledkem práce stovek odborníků a vedou ke sjednocení postupů, zvláště u laiků. Uvádíme téma KPR znovu s úpravami (bylo uveřejněno ve 4. pokračování v časopisu 112 č. 12/2005). Dosud platná doporučení pro resuscitaci posoudila a inovovala mezinárodní konference v lednu 2005 v Dallasu a vytvořila nejnovější současnou metodiku.

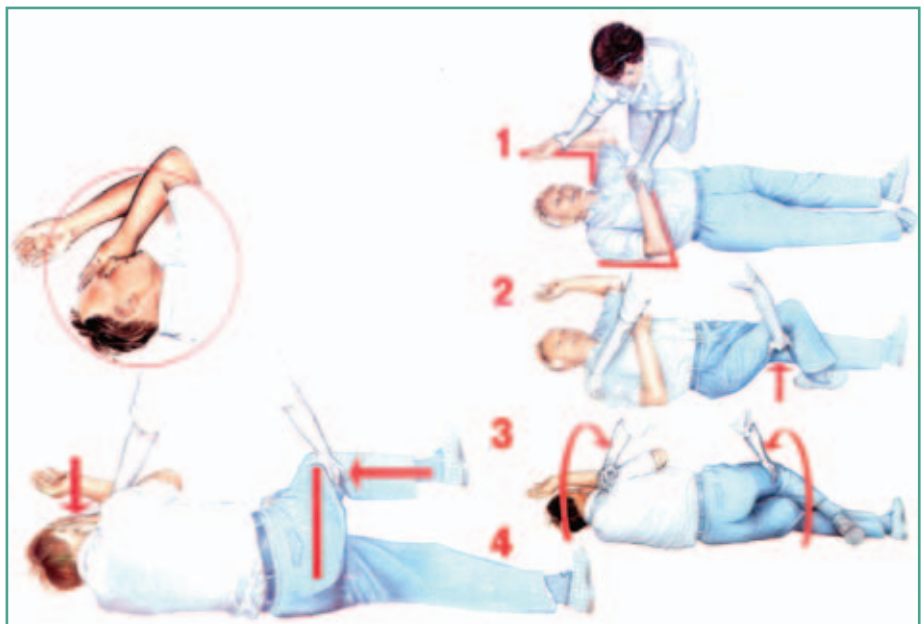
Oživování - Neodkladná resuscitace

Postup KPR u dospělého je tedy následující:

- zjistíme, zda je postižený v bezvědomí, dýchá lapavě, nedýchá, je bez pohybu,
- zjistíme zástavy dechu a oběhu poslechem, pohledem a pohmatem,
- voláme ZZS - bezplatnou tísňovou linku 112 nebo 155!
- položíme postiženého na záda na pevnou podložku,
- vyčistíme mu ústní dutinu,
- šetrně mu zakloníme hlavu, předsuneme bradu a otevřeme mu ústa,

- nezačne-li postižený sám dýchat, zahájíme resuscitaci,
 - 30x stlačíme hrudník frekvencí 100 stlačení za minutu,
 - pokračujeme v KPR v poměru dva vdechy následované třiceti stlačeními hrudníku,
 - obnoví-li se základní životní funkce, uložíme postiženého do stabilizované polohy.
- Cyklus dvě ku třiceti dodržujeme při resuscitaci dospělých jedním i dvěma zachránci.

Odchytky u dětí od jednoho roku:

- jsme-li bezprostředními svědky kolapsu dítěte, voláme ihned ZZS a pak zahájíme, oživování. V opačném případě nejprve zahájíme KPR a poté voláme ZZS,
- můžeme vdechovat do nosu i úst dítěte,
- místo, kde stlačujeme hrudník, je přibližně na spojnici mezi bradavkami,
- oživování dítěte zahájujeme pěti hlubokými vdechy,
- následně postupujeme stejně jako u dospělých, masírujeme však úměrnou silou, někdy pouze jednou rukou, v rytmu dva vdechy na 30 stlačení, frekvencí rovněž 100 stlačení za minutu,
- u dětí do jednoho roku se pravidla resuscitace nemění, tj. u kojenců masí-

rujeme pouze dvěma prsty na spojnici mezi bradavkami, v rytmu jeden vdech na pět stlačení, frekvence masáže je nejméně 100 stlačení za minutu do hloubky pouze 2 až 3 cm, frekvence dýchání je 20 vdechů za minutu. U novorozenců a velmi malých dětí můžeme obejmout hrudník dítěte dlaněmi a masírovat překříženými palci v rytmu jeden vdech na tři stlačení frekvencí 120 stlačení za minutu, frekvence dýchání je 30 vdechů za minutu. Vdechujeme jen obsah nafouknutých úst, tak aby se hrudníček dítěte zvedal.

Ing. Pavel ŠTAJER, CSc.,
Český červený kříž,
foto archiv autora

Požární techniku předal hejtman kraje

ppor. Mgr. Iva MICHALIČKOVÁ, HZS Libereckého kraje, foto autorka

Dne 9. ledna 2006 se konalo ve firmě Renault Koutek s.r.o. ve Vratslavicích nad Nisou slavnostní předání nové požární techniky pro HZS Libereckého kraje. Novou techniku předal představitelům HZS Libereckého kraje hejtman Petr Skokan.

Jedná se o požární automobily, které byly pořízeny z účelového investičního příspěvku krajského úřadu ve výši čtyř milionů korun pro rok 2005. Z tohoto příspěvku byly zakoupeny dva vyšetřovací automobily Renault Kangoo 4x4 pro pracovníky pro zjišťování příčin vzniku požárů HZS Libereckého kraje stanice Liberec a Česká Lípa, které nahradí 12 let staré automobily Škoda Favorit. Dále bylo pořízeno 25 dýchacích přístrojů Dräger PA 94 pro stanice Liberec a Jablonec nad Nisou. Rovněž byla zakoupena dvě zařízení pro zkoušení hadic všech typů pro stanice Liberec a Česká Lípa, ultrazvuková čistička masek dýchacích přístro-

jů určená pro stanice Liberec, pět sirénových přijímačů pro vyzoomění jednotek PO kategorií JPO II a III a další věcné pro-

středky PO ke zlepšení vybavení a zvýšení úrovně krizového řízení HZS Libereckého kraje.

Hasiči Pardubického kraje dostali tři nové požární automobily

nstržm. Vendula HORÁKOVÁ, HZS Pardubického kraje, foto autorka

Na sklonku minulého roku hasiči Pardubického kraje obdrželi novou cisternovou automobilovou stříkačku na podvozku Mercedes-Benz Atego 1528 AF a dvě CAS na podvozku Tatra.

Cisternová automobilová stříkačka 24 na podvozku Mercedes-Benz Atego 1528 AF nahradí starší CAS K 25 - L 101 na stanici v Pardubicích. CAS má mimo jiné zabudován systém hašení CAFS 3000 (Compressed Air Foam System), což je pěnотvorný systém využívající stlačený vzduch. Lafetová proudnice RM 24 je vybavena deflektorem, elektrocen-trálu lze startovat z prostoru obsluhy čerpadla. Požární automobil zhotovila firma Rosenbauer v Rakousku a byl pořízen

za 11 182 439 korun. Město Pardubice přispělo na nákup CAS částkou 6 800 000 korun.

Další z nově zakoupených požárních automobilů je CAS 24 na podvozku Tatra 815, která nahradí starší CAS 32 v Přelouči. Stejná CAS poputuje na stanici do Ústí nad Orlicí, kde rovněž nahradí starší CAS 24. Obě CAS vyrobila firma THT, s.r.o. Polička. V požárních automobilech je zabudováno požární čerpadlo značky Rosenbauer a lafetová proudnice RM 24 s deflektorem. V předním nárazníku je umístěn elektrický lanový naviják a součástí požárního příslušenství jsou kompletní sady hydraulického vyprošťovacího zařízení Lukas.

Požární automobil pro stanici Ústí nad Orlicí byl pořízen za 8 433 173 korun a pro stanici v Přelouči za 8 181 964 korun.

Mladí hasiči soutěžili na brněnském výstavišti

Ing. Rudolf VALÁŠEK, Moravská hasičská jednota, foto autor

Na sklonku loňského roku si na brněnském výstavišti dali dostaveníčko nejlepší mladí hasiči. Uskutečnila se zde netradiční halová soutěž nejlepších jednotlivců z hasičských sborů sdružených v Moravské hasičské jednotě.

Mladí hasiči si změřili síly v soutěži zaměřené na vědomostní disciplíny a praktické dovednosti, které získali v průběhu výcvikového roku. Své vědomosti prokazovali v testech, do kterých bylo zařazeno 222 otázek z požární ochrany, zdravotní přípravy, pravidel silničního provozu a topografie. Praktická zkouška se skládala z člunkového běhu, rozhazování hadic na terč, uzlové štafety a šplhu na laně.

Zájem dětí o dosažení co nejlepších výsledků byl obrovský. Nejobtížnějším se stal test z požární ochrany, protože obsahoval druhy otázek, ve kterých se odrážely i nově vydané předpisy. Děti jej však zvládaly na výbornou. Rovněž tomu tak bylo i u otázek ze zdravotní přípravy. Do testů byly zařazeny i některé otázky z nástupního odborného výcviku hasičů z povolání, takže můžeme směle říci, že nám vyrůstá nová generace hasičů dobrovolných i profesionálů.

Dosažené výsledky byly dobrou vizitkou práce vedoucích mládeže, která nebývá vždy ve společnosti oceňována. Spolu s prezidiem Moravské hasičské jedno-

ty se o plynulý průběh soutěže postarali členové hasičského sboru Žabčice. Příjemnou atmosféru soutěže podbarvovaly písničky z malé improvizované discoshow a výstavka modelů hasičských automobilů. Zde si mladí hasiči vyměňovali zkušenosti ze stavby hasičských modelů se zkušeným modelářem, který o přestávce vymezené na vyhodnocení výsledků předvedl velký dálkově ovládaný model požárního automobilu.

Sotva si děti stačily vychutnat předvádění jízdy, začalo vyhodnocení celé soutěže, které bylo pojato netradičně. Pro všech 124 soutěžících byly připraveny

pěkné hodnotné ceny, které jim předával prezident Moravské hasičské jednoty. Netradiční vyhodnocení spočívalo v tom, že si každý soutěžící z vystavených cen mohl vybrat tu, která se mu líbila nejvíce.

Nejlepší z nejlepších: V kategorii „Mladší žáci“ suverénně zvítězila Hana Barančíková z HS Rosice, následovaná Davidem Křížem z HS Křenovice a Petrem Drlíkem z HS Březina. V kategorii „Starší žáci“ zvítězil Václav Mrtvý z HS Přerov, kterého následoval Michal Kožuch z téhož sboru a Tomáš Chumchal z HS Slavkov u Brna.

Slavnostní otevření psychologické laboratoře

por. Alena HORÁKOVÁ, HZS Jihočeského kraje, foto autorka

V lednu letošního roku byla v areálu stanice České Budějovice slavnostně otevřena nová psychologická laboratoř. V České republice se jedná v pořadí již o čtvrté psychologické pracoviště HZS ČR s laboratorii (psychologické laboratoře jsou součástí HZS krajů v Praze, Olomouci a Ostravě).

Psychologické pracoviště v Českých Budějovicích bude k dispozici také HZS Plzeňského kraje a HZS kraje Vysočina. Hlavní činnost psychologické laboratoře spočívá v posuzování duševní způsobilosti nejen nových uchazečů o vstup do HZS ČR, ale i hasičů, kteří se kvalifikují do řídicí funkce nebo funkce strojníka. Psychologická služba HZS Jihočeského kraje, která funguje od roku 2004, se zabývá psychodiagnostickou činností, péčí o příslušníky, ale i pomocí obětem mimořádných událostí, jako jsou např. hromadné dopravní nehody, záplavy nebo požáry většího rozsahu. Samotné vybavení psychologické laboratoře využívá v první řadě informačních technologií, která byla uplatněna na čtyřech testovacích pracovištích, jednom projekčním pracovišti a jednom pracovišti psychologa. Maximální denní využitelnost psychologické laboratoře HZS Jihočeského kraje je dána plným obsazením všech čtyř testovacích pracovišť, na kterých se uchazeči podrobují celodenním testům.

Personální obsazení psychologického laboratoře je zajišťováno psycholožkou PhDr. Marií Mezníkovou a laborantkou psychologické služby Janou Váchovou. Důležitou složkou je i tým posttraumatické intervenční péče. Jedná se o preventivní psychologickou službu příslušníkům HZS ČR. Členové tohoto týmu jsou vybráni z řad příslušníků HZS Jihočeského kraje a koordinováni psycholožkou.

Anketa o nejlepšího sportovce a kolektiv v požárním sportu

V loňském roce se uskutečnil první ročník ankety o nejlepšího sportovce a nejlepšího sportovního kolektiv České republiky v požárním sportu. Uspořádala ho redakce Hasičských novin a při slavnostním vyhlášení na zámku v Bílých Poličanech se na ní podílela i naše redakce. Letos Hasičské noviny vyhlásily druhý ročník. Odborný časopis 112 se této akci účastní jako spolupořadatel už od samého počátku.

Úspěchy na mezinárodním poli

Minulý rok byl v požárním sportu opět ve znamení významných událostí, jakými byla republiková mistrovství profesionálních i dobrovolných hasičů a různé pohárové soutěže v jednotlivých disciplínách požárního sportu, ale i události mezinárodního charakteru. Připomeňme, že se v chorvatském Varaždinu konala hasičská olympiáda CTIF a Ostrava pak byla místem konání II. otevřeného mistrovství Evropy hasičů a záchranářů v požárním sportu. Ve Varaždinu doslova excelovala reprezentace našich dobrovolných hasičů; v Ostravě patřili k nejlepším zase profesionální hasiči, reprezentující Českou republiku, a když „jen“ mimo soutěž, tak opět na jedničku se i zde představila mužská reprezentace Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Čtenáři, máte slovo!

Anketa je především záležitostí čtenářů, v tomto případě tedy čtenářů Hasičských novin a časopisu 112. Proto je do dnešního čísla vložen i hlasovací lístek, který opravňuje k tomu, aby se každý z našich předplatitelů mohl této anketě zúčastnit. Zároveň otiskujeme nominaci

těch závodníků, závodnic i kolektivů, kteří v minulém roce v požárním sportu nejvíce uspěli jak na vrcholných domácích, tak i mezinárodních soutěžích. Konečný návrh nominace jsme svěřili Antonínu Minarskému, předsedovi sdružení hasičských olympioniků Český hasič, které je rovněž jedním z organizátorů ankety. Návrh byl schválen, což znamená, že na hlasovacích lístcích by se nemělo objevit jiné jméno, než z této nominací listiny.

Vážení čtenáři, pokud se naší ankety chcete zúčastnit, je nutné vybrat z nominace pět nejlepších jednotlivců a pět nejlepších kolektivů a bez rozdílu, zda jde o kategorii žen či mužů, pořadí určit podle vašeho mínění. To napište na přiložený hlasovací lístek, vyplňte vaši adresu a v obálce zašlete do Hasičských novin (ul. 28. října 850, 549 01 Nové Město nad Metují), kde se hlasovací lístky budou shromažďovat - nejlépe obra-

tem, ale nejpozději do 9. března 2006. Z došlých hlasovacích lístků vylosujeme tři čtenáře, kteří budou následně odměněni (jejich jména zveřejní Hasičské noviny v dubnu a časopis 112 v květnu) – obdrží náramkové hodinky. Chceme však upozornit, že hlasovat se může jen originálním hlasovacím lístkem z časopisu 112 nebo Hasičských novin. Případné kopie budou vyřazeny.

Opět Bílé Poličany

Umístění závodníků či závodnic a kolektivů na vámi zaslaných hlasovacích lístcích bude bodově ohodnoceno (6-4-3-2-1) a součet bodů každého z umístěných určí pořadí v anketě. Tři nejlepší jednotlivci a zástupci tří nejlepších kolektivů budou následně pozváni na slavnostní vyhlášení výsledků ankety. To se, podobně jako při prvním ročníku, uskuteční na zámku v Bílých Poličanech dne 31. března 2006. Na něm se pod záštitou Českého národního výboru CTIF generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslava Štěpána a starosty SH ČMS Ing. Karla Richtera, vedle už jmenovaných hlavních organizátorů, budou podílet jako generální partner Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s., jako hlavní sponzor Velkopopovický Kozel a pak i stálí partneři Hasičských novin - Výzbrojna požární ochrany, a. s., THT, s. r. o., Polička, Ing. Radomír Knězek - Palkovice, VESTA-Auto, s.r.o. - Praha, ZAHAS, s.r.o., Lipník nad Bečvou, Velebný & Fam s.r.o. - Ústí nad Orlicí, Pavliš a Hartmann, spol. s r.o. - Chvaletice, Jiří Palička, Hosín - Hluboká nad Vltavou a Hasiči Nové Město nad Metují.

František Landsmann,
foto archiv redakce

Nominace pro anketu čtenářů

Do II. ročníku ankety o nejlepšího sportovce a nejlepší sportovní kolektiv ČR v požárním sportu byli nominováni (v abecedním pořádku):

Jednotlivci

Hrdlička Jaroslav (HZS Plzeňského kraje)

- za nejlepší výkon českého hasiče v běhu na 100 m s překážkami na mistrovství Evropy v Ostravě (osmé místo - 16,29 s),
- za nejlepší výkon českého hasiče ve dvojboji na ME v požárním sportu v Ostravě (deváté místo - 30,90 s),
- člen vítězného družstva na mistrovství ČR profesionálních hasičů 2005
- za vynikající reprezentaci na hasičské olympiádě v Chorvatsku a na mistrovství Evropy v požárním sportu v Ostravě (člen úspěšného reprezentačního družstva HZS ČR).

Iker Dušan (SDH Radimovice)

- za zisk zlatých medailí v soutěži jednotlivců dobrovolných hasičů ve výstupu do 4. podlaží cvičné věže a ve dvojboji, a za druhé místo v běhu na 100 m s překážkami na hasičské olympiádě v Chorvatsku,
- za vynikající reprezentaci na hasičské olympiádě v Chorvatsku a na mistrovství Evropy v požárním sportu v Ostravě (člen úspěšného reprezentačního družstva SH ČMS).

Janeček Ladislav (SDH Horní Poříčí)

- za vítězství v celkovém hodnocení Českého poháru Velkopopovického Kozla 2005 v běhu na 100 m s překážkami.

Králová Blanka (SDH Chválenice)

- za druhé místo v soutěži jednotlivců v běhu na 100 m s překážkami na hasičské olympiádě v Chorvatsku (18,97 s),
- za vynikající reprezentaci na hasičské olympiádě v Chorvatsku (členka úspěšného reprezentačního družstva),
- členka vítězného družstva žen na mistrovství ČR dobrovolných hasičů 2005.

Kulhavý Martin (HZS Libereckého kraje, SDH Radimovice)

- za opakované překonání 16 let starého rekordu v běhu na 100 m s překážkami (dnes hodnota 16,20 s) během roku, druhé místo v Českém poháru Velkopopovického Kozla 2005 v běhu na 100 m s překážkami,
- za první místo v běhu na 100 m s překážkami na mistrovství ČR v požárním sportu profesionálních hasičů. Ve stejné disciplíně získal jako člen SDH Radimovice titul i na mistrovství ČR dobrovolných hasičů,
- za vynikající reprezentaci na hasičské olympiádě v Chorvatsku (náš nej-

lepší výkon v běhu na 100 m s překážkami - 16,21 s) a na mistrovství Evropy v požárním sportu v Ostravě.

Lorenc Jan (SDH Široký Důl)

- za zisk zlaté medaile v soutěži jednotlivců dobrovolných hasičů v běhu na 100 m s překážkami na hasičské olympiádě v Chorvatsku,
- za vynikající reprezentaci na hasičské olympiádě v Chorvatsku a na mistrovství Evropy v požárním sportu v Ostravě (člen úspěšného reprezentačního družstva SH ČMS),
- za zisk druhého místa na mistrovství ČR dobrovolných hasičů v běhu na 100 m s překážkami, v požárním útoku člen družstva, které bylo na mistrovství ČR druhé; v Českém poháru Velkopopovického Kozla 2005 skončil třetí.

Maruniaková Michaela (SDH Chválenice)

- za třetí místo v soutěži jednotlivců v běhu na 100 m s překážkami na hasičské olympiádě v Chorvatsku (19,02 s),
- za celkové třetí místo v Českém poháru Velkopopovického Kozla v běhu na 100 m s překážkami,
- za třetí místo v běhu na 100 m s překážkami v kategorii jednotlivců na mistrovství ČR v požárním sportu 2005, členka vítězného družstva žen na mistrovství ČR 2005,
- za vynikající reprezentaci na hasičské olympiádě v Chorvatsku (členka úspěšného reprezentačního družstva).

Nolčová Andrea (SDH Chválenice)

- za vítězství v soutěži jednotlivců v běhu na 100 m s překážkami na hasičské olympiádě v Chorvatsku (18,88 s),
- za vynikající reprezentaci na hasičské olympiádě v Chorvatsku (členka úspěšného reprezentačního družstva)
- za vítězství v Českém poháru v běhu na 100 m s překážkami,
- za vítězství v běhu na 100 m s překážkami v kategorii jednotlivců na mistrovství republiky v požárním sportu 2005, členka vítězného družstva žen na mistrovství ČR 2005.

Provazník Martin (HZS Plzeňského kraje)

- za celkové vítězství v Lize ČR ve výstupu do 4. podlaží cvičné věže 2005,
- za tituly mistra ČR profesionálních hasičů v disciplínách výstup do 4. podlaží cvičné věže a dvojboj,
- za historicky nejlepší výkon ve dvojboji dosažený na mistrovství ČR (31,08 s), člen vítězného družstva na mistrovství ČR profesionálních hasičů 2005,
- za vynikající reprezentaci na hasičské olympiádě v Chorvatsku (náš nejlepší výkon na věži - 14,48 s) a na mistrovství Evropy v požárním sportu v Ostravě

(náš nejlepší výkon na věži - 14,60 s, ve dvojboji 13. místo), člen úspěšného reprezentačního družstva HZS ČR.

Kolektivy

Česká republika (družstvo HZS ČR)

- za zisk titulů mistrů Evropy v absolutním hodnocení, ve štafetě na 4 x 100 m s překážkami a v požárním útoku a za zisk bronzových medailí v běhu na 100 m s překážkami a ve výstupu do 4. podlaží cvičné věže v šampionátu v Ostravě
- za světový rekord v požárním útoku dosažený na ME v Ostravě (26,01 s),
- za třetí místo v disciplíně výstup do 4. podlaží cvičné věže na hasičské olympiádě v Chorvatsku.

Česká republika (družstvo SH ČMS)

- za skvělý týmový výkon a vítězství mezi dobrovolnými hasiči na olympiádě v Chorvatsku,
- za skvělý týmový výkon na mistrovství Evropy v požárním sportu v Ostravě; byť startovalo mimo soutěž, patřilo mezi nejlepší (v disciplíně požární útok dosáhlo druhého nejlepšího času mezi startujícími).

SDH Horní Lukavice (muži)

- za první místo na mistrovství ČR 2005 v požárním sportu dobrovolných hasičů.

SDH Chválenice (ženy)

- jako reprezentační družstvo ČR za vítězství a skvělý týmový výkon na hasičské olympiádě v Chorvatsku,
- za vítězství na mistrovství ČR v požárním sportu 2005 (celkově, v běhu na 100 m s překážkami i štafetě 4 x 100 m s překážkami).

SDH Kunovice (ženy)

- za první místo v celkovém hodnocení Velkopopovický Kozel Extraligy ČR 2005 v požárním útoku.

HZS Plzeňského kraje

- za historicky nejlepší součet v hodnocení družstev ve čtyřech disciplínách požárního sportu (275,62 s),
- za první místo na mistrovství ČR 2005 v požárním sportu družstva HZS ČR.

SDH Úherce (muži)

- za první místo v celkovém hodnocení Velkopopovický Kozel Extraligy ČR 2005 v požárním útoku.

HZS Zlínského kraje, územní odbor Úherské Hradiště

- za prvenství ve Velké ceně ČR v požárním útoku družstev HZS krajů a HZS podniků.

Summary

Humanitarian aid to Pakistan

Devastating earthquake struck large areas in Pakistan and North India on 8th October 2005. The Czech Republic sent a medical rescue unit into a Pakistani area near the town of Rawala Kot, which were providing humanitarian aid there for several weeks. p. 2

Historical working assembly

In January 2006 a meeting of 500 officers and employees was held in Prague on the occasion of the 5th anniversary of activities of the Czech Fire Rescue Service in new conditions. p. 4

Fire of a store hall

In November 2005 a major fire case happened in Zaječí near Břeclav, South Moravia. A store hall in a company producing sanitary goods was caught by an immense fire, where up to 69 firefighters fought more than 30 hours. Estimated damages: more than 100 millions CZK (i. e. 3.3 millions EUR). p. 7

Duties in fire prevention

Legislative of fire prevention set up groundwork for clear limits in conditions and ways for providing fire protection concerning entrepreneurs. p. 10

PYROMEETING 2006

In May 2006 the 9th European Meeting of Firefighters – the PYROMEETING 2006 conference is prepared, as one of accompanying program of the 13th International Trade Fair of Fire Equipment PYROS 2006 in Brno Exhibition Grounds. p. 12

GIS

GIS = Geographic Information System helps also very much to unify communication of rescue services. p. 17

PODZIM 2005 Exercise

The PODZIM 2005 Exercise (means AUTUMN) took place in September 2005 in three places of the Czech Republic in the same time. This tactical exercise of components of the Integrated Rescue System was prepared as simulation of bomb attacks in Madrid and in London, focused on sensitive spots of public transportation - in railway and underground systems. The Central Bohemian Medical Rescue Service was one of participating bodies. p. 18

Protection of cultural heritage

Protection of cultural heritage based on the Hague Convention on Protection of Cultural Heritage in Armed Conflicts is on high level in German countries, and mainly in Switzerland. p. 22

Threat of industrial companies

World affairs in recent years indicate new forms of threats for industrial companies, their employees and surroundings. p. 24

Directive on Air Fire Service

Based on experience from previous years, new rules for activities of the Air Fire Service were worked out. Supplement

Hilfe an Pakistan

Nach dem verheerenden Erdbeben in Pakistan vom 8. Oktober 2005, wurde von der Tschechischen Republik eine Helfergruppe nach Kashmir entsandt, die in der betroffenen Gegend einige Wochen wirkte. S. 2

Historisches Arbeitstreffen

Anlässlich des 5. Jahrestags des Feuerwehr-Rettungskorps der Tschechischen Republik und seiner Aktivitäten unter neuen Bedingungen wurden fünfhundert Angehörige und Mitarbeiter des Korps zu einer Zusammenkunft nach Prag eingeladen. S. 4

Brand in einer Lagerhalle

Die Lagerhalle des Produktionsbetriebs für Hygieneartikel in der Gemeinde Zaječí in der Nähe der Stadt Břeclav wurde von einem großen Brand erfasst. Der Sachschaden nach dem Brand, bei dem 69 Feuerwehrleute über dreißig Stunden lang im Einsatz waren, wurde auf hundert Millionen CZK beziffert. S. 7

Pflichten auf dem Gebiet des Brandschutzes

Die gesetzliche Regelung auf dem Gebiet des Brandschutzes schuf Voraussetzungen für deutliche Festlegung der Bedingungen und der Verfahren bei der Gewährleistung des Brandschutzes im Verhältnis zu gewerbetreibenden Subjekten und Unternehmen. S. 10

Pyromeeeting 2006

Im Rahmen der internationalen Messe der Feuerwehrtechnik PYROS 2006 wird im Mai dieses Jahres in Brno ein traditionelles Treffen der Feuerwehrleute PYROMEETING 2006 stattfinden. S. 12

Geografisches Informationssystem

Eine der grundlegenden Voraussetzungen für die erfolgreiche Tätigkeit der Rettungskräfte stellt die einheitliche Kommunikation dar. S. 17

Übung HERBST 2005

An der taktischen Übung, die die Tätigkeit der Bestandteile des integrierten Rettungssystems bei der Beseitigung der Folgen eines Terroranschlags auf die Probe stellte, nahm medizinischer Rettungsdienst des Bezirkes Mittelböhmen teil. S. 18

Schutz der Kulturwerte

Das Herangehen an den Schutz von Kulturgut auf der Basis des sog. Haager Abkommens für den Schutz von Kulturgut bei bewaffneten Konflikten befindet sich in deutschsprachigen Ländern, vor allem in der Schweiz, auf einem sehr hohen Niveau. S. 22

Bedrohung von Industriebetrieben

Die Weltereignisse der letzten Jahre deuten auf neue Formen der Bedrohung von Industriebetrieben, deren Mitarbeiter und deren Umgebung. S. 24

Richtlinien für die Tätigkeit des Luftrettungsdienstes der Feuerwehr

Auf der Grundlage der Erfahrungen von vergangenen Zeitabschnitten wurden neue Regeln für die Tätigkeit des Luftrettungsdienstes der Feuerwehr erarbeitet. Anlage

Vydávák: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mjr. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktori - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, npor. Ing. Tomáš Hradil, mjr. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., npor. Ing. Jaromír Lipovčan, plk. Mgr. Bohumír Martinek Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, npor. Ing. Zdeněk Ráz, Jan Žižka

Grafická úprava, litografie, distribuce a předplatné: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, korespondenční adresa: ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolín 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • **ISSN: 1213-7057** • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 20. ledna 2006 • Číslo 2/2006 vychází 17. února 2006 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • www.mvcr.cz/casopisy/112

Foto na titulní straně: mjr. Josef KŘEN, HZS hl. m. Prahy

Jednoduché prostředky detekce nebezpečných chemických látek

Charakteristika

Jednoduché detekční prostředky jsou určeny pro rychlá a nenáročná měření v terénu. Nejrozšířenějšími jednoduchými detekčními prostředky jsou systémy nasavač - detekční trubička. Vedle toho se používají též prostředky s čínidlem naneseným na papír (detekční papírky), křídě (detekční křídý), textilii (např. prostředek Detehit) aj.

Detekční trubičky jsou skleněné nebo plastové trubice s vrstvou pevného sorbentu, na kterém je buď naneseno vhodné detekční čínidlo nebo na který se čínidlo nanáší z ampulky po prosátí vzduchu. Styk kontaminovaného vzorku se sorbentem je po otevření trubičky zajišťován prosáváním nasavačem. Na každé průkazníkové trubičce je uveden název látky, pro kterou je určena, předepsaný počet zdvihů nasavače (n), směr prosávání vzduchu vyznačený šipkou (↑) a na některých též stupnice pro semikvantitativní stanovení látky v koncentračních jednotkách.

Nasavače jsou zařízení určená k prosávání vzduchu detekčními trubičkami. Různí výrobci dodávají nasavače ať již manuální nebo elektrické či elektronicky řízené.

Měřicí princip

Je založen na chemických metodách, kdy nebezpečná látka reaguje s čínidlem na vhodném nosiči za vzniku barevného produk-

Univerzální nasavač U 66

Nasavač Accuro

tu, jehož zbarvení se vyhodnocuje vizuálně. Přesnost stanovení nebezpečné látky v ovzduší pomocí stupnice na trubičce, vyjádřená celkovou rozšířenou nejistotou, činí 40 procent.

Výhody a nevýhody

K hlavním výhodám pro využití v místě mimořádné události patří rychlost měření, většinou relativně nízká cena, malé rozměry a hmotnost, nenáročnost na údržbu a kvalifikaci či proškolení obsluhy. Nevýhodami pak jsou nízká selektivita (tj. nespecifičnost pro detekovanou látku), relativně malá životnost (doba expirace většinou jeden až tři roky), subjektivita vyhodnocení, přinášející problémy hlavně za snížené viditelnosti, a při stanovení nebezpečné látky pak nízká přesnost.

Příklady

K nejrozšířenějším nasavačům používaným jednotkami HZS ČR patří:

- Univerzální nasavač U 66 – harmonikový ruční nasavač
- Nasavač Accuro - harmonikový ruční nasavač s počítadlem zdvihů umožňující současné prosávání až pěti detekčními trubičkami
- Quantimetr 1000 - bateriový nasavač, umožňující nastavit dle údaje na trubičce požadovaný počet zdvihů; rychlost průtoku vzduchu trubičkou je řízena mikroprocesorem podle jejího odporu.

Dalšími příklady prostředků s čínidlem naneseným na papíře jsou běžně dostupné tzv. testovací proužky různých typů a výrobců. Jsou určeny pro detekci a semikvantitativní stanovení (na základě intenzity zbarvení proužku po porovnání s barevným etalonem) řady látek ve vodě a vodných extraktech. Pro účely detekce nebezpečných chemických látek se u HZS ČR používají hlavně proužky na amoniak, dusičnany, dusitany, formaldehyd, chlor, kyanidy, peroxidy, sírany, siřičitany, ionty těžkých kovů aj.

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc.,
Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč

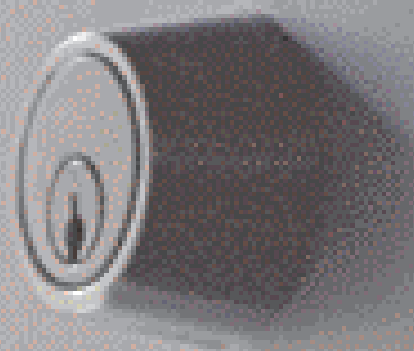
Quantimetr 1000

Dräger Quantimetr -1000_

Prostředky chemického průzkumu a terénní analýzy

PRAGO[•]ALARM

bezpečný život

19.–21. 4. 2006

Výstaviště Praha - Holešovice
mezinárodní veletrh zabezpečení,
ochrany majetku a osob
(technika, systémy, služby)

Prague Exhibition Grounds
International Fair of Security
Equipment, Protection of Property
and Persons (Technologies,
Systems, Services)

INCHIBA PRAHA spol. s r.o.
Anul Výstaviště 67, P.O. BOX 64, 170 69 Praha 7
tel.: +420 220 103 478, fax: +420 220 378 225
e-mail: alarm@inchiba.cz, www.inchiba.cz

SMĚRNICE

**pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů
prováděné leteckou technikou**

Nová směrnice určuje pravidla spolupráce

kpt. Ing. Roman FRANCL, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto archiv autora

Na základě zkušeností z předchozího pětiletého období platnosti Směrnice o hlídkové činnosti prováděné leteckou technikou a hašení lesních požárů, ve znění pozdějších dodatků, (dále jen „stávající směrnice“), jejíž platnost skončila 31. října 2005, bylo na odboru IZS a výkonu služby MV-generálního ředitelství HZS ČR rozhodnuto o zpracování návrhu nové Směrnice pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů prováděné leteckou technikou (dále jen „nová směrnice“).

Úvedená směrnice je společným dokumentem Ministerstva zemědělství, které je garantem systému tzv. letecké hasičské služby (dále jen „LHS“), a MV-generálního ředitelství HZS ČR. Směrnice určuje pravidla pro činnost jednotlivých subjektů při spolupráci v rámci systému LHS.

Důvody, které vedly ke zpracování návrhu nové směrnice, byly následující:

- nevyhovující struktura a nejednoznačný výklad některých ustanovení stávající směrnice,
- neopodstatněnost existence stupňů pracovní pohotovosti a nepřehlednost v jejich popisu,
- každoroční potřeba novelizace směrnice vzhledem ke konkrétním termínům uvedeným ve stávající směrnici,
- nedostatečná informovanost MV-generálního ředitelství HZS ČR a HZS krajů o prováděné hlídkové činnosti a hašení lesních požárů leteckými prostředky,
- nekonkrétní a nedostatečné vymezení působnosti LHS a s tím spojené problémy odlišit zásah leteckého prostředku v rámci LHS od poskytnutí osobní a věcné pomoci.

V návaznosti na výše uvedené byl na odboru IZS a výkonu služby MV-generálního ředitelství HZS ČR zpracován návrh nové směrnice, který všechny výše uvedené problémy odstraňuje. Tento návrh byl v průběhu roku 2005 předán v rámci vnitroresortního připomínkového řízení k připomínkám HZS krajů a příslušným odborným útvarům MV-generálního ředitelství HZS ČR a v rámci meziresortního připomínkového řízení subjektům, kterých se problematika LHS týká, konkrétně Ministerstvu dopravy, Ministerstvu obrany, Ministerstvu životního prostředí, Úřadu pro civilní letectví, Lesům ČR, s.p. a Policii ČR letecké službě. Veškeré připomínky, kterých se sešlo více než 100, byly řádně vypořádány a relevantní z nich zapracovány do návrhu nové směrnice.

Podle nové směrnice, která stávající směrnici nahradila s účinností od 12. prosince 2005, zůstane model zabezpečení systému LHS z let 2001 až 2005 co do rozsahu i finančního zabezpečení zachován i pro další období.

Na základě nové směrnice bude Ministerstvem zemědělství vyhlášena veřejná soutěž o návrh pro soukromé letecké provozovatele, kteří zabezpečí funkčnost systému LHS ve většině pracovních sektorů LHS, na které je Česká republika rozdělena. Ve čtyřech pracovních sektorech by měla i nadále zajišťovat činnosti v rámci systému LHS Policie ČR letecká služba leteckou technikou Ministerstva vnitra. Fungování LHS má být v plném rozsahu zabezpečeno od poloviny měsíce března do konce měsíce října každého kalendářního roku.

Aktuální úplné znění nové směrnice v elektronické podobě je také dostupné na internetových stránkách MV-generálního ředitelství HZS ČR v sekci věnované LHS.

Kromě nové směrnice byl MV-generálním ředitelstvím HZS ČR již v roce 2004 vydán konspekt odborné přípravy jednotek požární ochrany č. 1-3-03 „Využití letecké techniky k leteckému hašení požárů lesních a travnatých porostů“, který je taktéž přístupný na internetových stránkách MV-generálního ředitelství HZS ČR v sekci věnované odborné přípravě jednotek PO, a natočen výukový film „Plnění závěsného vaku vrtulníku a integrovaných nádrží letounů“, který byl v polovině roku 2004 distribuován na všechny stanice HZS ČR.

SMĚRNICE

pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů prováděné leteckou technikou

Článek 1

Základní ustanovení

- (1) Směrnice pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů prováděné leteckou technikou (dále jen „směrnice“) je zpracována v dohodě Ministerstva zemědělství - úseku lesního hospodářství a Ministerstva vnitra - generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „MV-generální ředitelství HZS ČR“).
- (2) Tato směrnice platí pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů prováděné leteckou technikou v součinnosti s personálem Lesů České republiky, s.p. (dále jen „Lesy ČR, s.p.“) a s jednotkami požární ochrany¹⁾ (dále jen „jednotky PO“) v lesích na území České republiky, s výjimkou lesů v působnosti Ministerstva obrany nebo Ministerstva životního prostředí.

Článek 2

Letecká hasičská služba

- (1) Leteckou hasičskou službou (dále jen „LHS“) se rozumí systém, v jehož rámci je prostřednictvím leteckých provozovatelů a jimi určeného personálu a letecké techniky zabezpečováno provádění letů určených pro včasné zjištění požárů v lesích, k zabránění jejich rozšíření a pro hašení lesních požárů. Hlídkové lety mohou být současně využity pro rekognoskaci zdravotního stavu lesních porostů, zejména výskytu hmyzích škůdců.
- (2) Systém LHS je zajišťován Ministerstvem zemědělství (dále jen „MZe“) na podkladě příslušných ustanovení zvláštních právních předpisů²⁾.
- (3) LHS vykonávají letečtí provozovatelé ze stanic LHS.
- (4) LHS mohou vykonávat pouze letečtí provozovatelé, kteří splňují podmínky stanovené touto směrnicí a s nimiž MZe uzavřelo smlouvu o zajištění LHS. Letečtí provozovatelé civilních letadel musí dále disponovat platným povolením k provozování leteckých prací v souladu se zvláštním právním předpisem³⁾ a mít činnosti vykonávané v rámci systému LHS zapsané v provozní specifikaci.

Článek 3

Působnost subjektů zapojených do systému LHS

- (1) MZe
- a) smluvně a finančně zajišťuje funkčnost systému LHS v rozsahu podle směrnice,
 - b) pověřuje osoby k provádění kontrol zajištění systému LHS,
 - c) provádí kontroly zajištění systému LHS v souladu s pověřením MZe,
 - d) koordinuje a vyhodnocuje provádění kontrol zajištění systému LHS,
 - e) provádí roční písemné vyhodnocení zajištění systému LHS.
- (2) MV-generální ředitelství HZS ČR

a) pověřuje hasičské záchranné sbory krajů (dále jen „HZS krajů“) zajištěním spolupráce s dalšími subjekty zapojenými do systému LHS v rámci jednotlivých pracovních sektorů LHS. Pro spolupráci s dalšími subjekty zapojenými do systému LHS je v každém pracovním sektoru LHS pověřen MV-generálním ředitelstvím HZS ČR jeden HZS kraje (dále jen „koordinující HZS kraje“),

b) každoročně před zahájením činnosti v rámci smluvního období stanoveného ve smlouvě o zajištění LHS mezi MZe a leteckými provozovateli zapůjčí leteckým provozovatelům, kteří mají uzavřenou smlouvu s MZe o zajištění LHS, přenosné nebo mobilní radiostanice s příslušenstvím po dvou soupravách na každou stanici LHS v pracovních sektorech LHS kategorie A a minimálně po jedné soupravě na každou stanici LHS v pracovních sektorech LHS kategorie B a C,

c) prokazatelně jednou ročně proškolí zástupce leteckého provozovatele ve smyslu příslušných ustanovení Řádu analogové rádiové sítě HZS ČR a součinnosti v integrovaném záchranném systému⁴⁾ (dále jen „Řád ARS“),

d) udělí soukromým leteckým provozovatelům Doklad opravňující k provozu v ARS pro každou zapůjčenou radiostanici,

e) provádí kontroly zajištění systému LHS na stanicích LHS v souladu s pověřením MZe,

f) vydává každoročně osnovy školení pilotů a leteckého pozemního personálu.

(3) Lesy ČR, s.p.

a) zajišťují provádění hlídkové činnosti prostřednictvím pozemního personálu,

b) pro jednotlivé pracovní sektory LHS určují své pověřené zaměstnance (dále jen „pověření zaměstnanci Lesů ČR, s.p.“).

(4) Pověření zaměstnanci Lesů ČR, s.p.

a) vyžadují hlídkové lety podle čl. 5 odst. 1 písm. a),

b) určují trasy hlídkových letů ve spolupráci s leteckým provozovatelem a koordinujícími HZS krajů,

c) provádějí kontroly zajištění systému LHS na stanicích LHS v souladu s pověřením MZe.

(5) Policie ČR letecká služba (dále jen „LS PČR“)

a) provádí činnosti uvedené v čl. 5 odst. 1 v souladu s touto směrnicí a zvláštními právními předpisy v pracovních sektorech LHS a v termínech stanovených zvláštní dohodou⁵⁾,

b) uskutečňuje hlídkové lety podle čl. 5 odst. 1 písm. a) na vyžádání pověřenými zaměstnanci Lesů ČR, s.p.,

c) uskutečňuje lety podle čl. 5 odst. 1 písm. b) a c) na výzvu operačního a informačního střediska MV-generálního ředitelství HZS ČR,

d) uskuteční s piloty hasebních letadel nácvik pilotáže s letadlem naplněným hasební vodou,

¹⁾ § 65 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ § 5 a § 7 odst. 2 zákona č. 133/1985 Sb., § 46 odst. 1 písm. g), i) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ § 74 zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra č. 42 ze dne 20. 10. 2004, kterým se vydává Řád analogové rádiové sítě Hasičského záchranného sboru ČR a součinnosti v integrovaném záchranném systému.

⁵⁾ Dohoda mezi Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem vnitra o spolupráci při zajišťování letecké hasičské služby.

- e) podrobí personál prokazatelnému proškolení podle odst. 2 písm. c) tohoto článku a podle čl. 16,
- f) alespoň jedenkrát ročně se zúčastní taktického nebo prověřovacího cvičení⁶⁾ z každé stanice LHS,
- g) na vyžádání MV-generálního ředitelství HZS ČR a dle svých možností provádí nácvik plnění letecké techniky hasební vodou.
- (6) HZS krajů zajišťují následující úkoly:
- a) předurčují podle požárního poplachového plánu kraje minimálně jedno družstvo o zmenšeném početním stavu s dvěma cisternovými automobilovými stříkačkami s obsluhou na každou pracovní leteckou plochu,
 - b) prověří dojezdové časy předurčených jednotek PO na pracovní letecké plochy,
 - c) prověří vodní zdroje u pracovních leteckých ploch,
 - d) seznámí jednotky PO předurčené pro doplňování letadel s touto směrnici a bezpečností práce související s pohybem na pracovní letecké ploše a při plnění letadel hasební látkou podle vnitřních předpisů HZS ČR a metodických materiálů⁷⁾,
 - e) sdělují leteckým provozovatelům na vyžádání údaje potřebné k vyplnění zprávy o hašení požáru leteckou technikou zpracovávané podle čl. 15 odst. 3 této směrnice.
- (7) Koordinující HZS krajů zajišťují následující úkoly nad rámec úkolů stanovených v odst. 6 tohoto článku:
- a) vyžadují lety podle čl. 5 odst. 1 písm. b) a c),
 - b) v dohodě s leteckým provozovatelem a HZS kraje, na jehož území se daná pracovní letecká plocha nachází, předurčí a prověří pracovní letecké plochy pro příslušný rok a sestaví jejich seznam. HZS krajů zasílají seznam pracovních leteckých ploch MV-generálnímu ředitelství HZS ČR,
 - c) uskuteční s leteckým provozovatelem minimálně tři nácviky plnění letecké techniky hasební vodou a jedno taktické nebo prověřovací cvičení v daném roce,
 - d) před zahájením činnosti leteckého provozovatele a dále příležitostně prověřují všechny druhy spojené dle „Seznamu předurčených stanic LHS pro daný rok“ s příslušnými operačními a informačními středisky koordinujících HZS krajů a s pověřenými zaměstnanci Lesů ČR, s.p., jehož vzor tvoří přílohu č. 3 k této směrnici. Zjištěné závady neprodleně odstraní a o této skutečnosti informují MV-generální ředitelství HZS ČR,
 - e) provádějí kontroly zajištění systému LHS na určených stanicích LHS v souladu s pověřením MZe.
- (8) Soukromí letečtí provozovatelé
- a) provádějí činnosti uvedené v čl. 5 odst. 1 v souladu s touto směrnicí a zvláštními právními předpisy a podle smlouvy o zajištění LHS uzavřené s MZe,
 - b) uskuteční s piloty hasebních letadel nácvik pilotáže s letadlem naplněným hasební vodou,
 - c) podrobí personál prokazatelnému proškolení podle odst. 2 písm. c) tohoto článku a podle čl. 16,
 - d) na vyžádání koordinujícího HZS kraje se alespoň jedenkrát ročně zúčastní taktického nebo prověřovacího cvičení v každém pracovním sektoru LHS,
 - e) na vyžádání koordinujícího HZS kraje provádějí alespoň třikrát ročně nácvik plnění letecké techniky hasební vodou v součinnosti s jednotkami PO určenými koordinujícím HZS kraje,
 - f) provádějí hlášení o činnosti podle čl. 15,
 - g) každoročně do jednoho měsíce od ukončení činnosti v rámci smluvního období stanoveného ve smlouvě o za-

jištění LHS mezi MZe a leteckými provozovateli uspořádají v daném pracovním sektoru LHS pracovní schůzku k vyhodnocení spolupráce za účasti pověřeného zaměstnance Lesů ČR, s.p. a zástupce koordinujícího HZS kraje,

h) každoročně do jednoho měsíce od ukončení činnosti v rámci smluvního období stanoveného ve smlouvě o zajištění LHS mezi MZe a leteckými provozovateli vrátí MV-generálnímu ředitelství HZS ČR zapůjčené radiostanice s příslušenstvím.

Článek 4

Vymezení území pro činnost v rámci systému LHS

- (1) Systém LHS je zajišťován na území České republiky s ohledem na výskyt lesních ekosystémů s různým nebezpečím vzniku a rizikem lesních požárů.
- (2) Území České republiky se pro účely LHS člení na pracovní sektory LHS tří kategorií A, B a C. Kategorie každého pracovního sektoru LHS se stanovuje podle nebezpečí vzniku požáru a možné výše škod, způsobených lesními požáry. Územní vymezení pracovních sektorů LHS je definováno v příloze č. 1 a zobrazeno v příloze č. 2. MZe v součinnosti s MV-generálním ředitelstvím HZS ČR vydává pro příslušné období „Seznam předurčených stanic LHS pro daný rok s příslušnými operačními a informačními středisky koordinujících HZS krajů a s pověřenými zaměstnanci Lesů ČR, s.p.“ podle vzoru uvedeného v příloze č. 3 a v návaznosti na uskutečněné veřejné soutěže o návrh⁸⁾.
- (3) Zjišťování požárů a rekognoskace zdravotního stavu lesních porostů hlídkovými lety podle čl. 5 odst. 1 písm. a) se neprovádí nad následujícími prostory:
 - a) v působnosti Ministerstva obrany - vojenské újezdy a územní celky s lesními porosty uvedené v příloze č. 6 a další územní celky obhospodařované Vojenskými lesy a statky ČR, s.p.,
 - b) v působnosti Ministerstva životního prostředí - národní parky včetně jejich ochranných pásem uvedené v příloze č. 6,
 - c) jiné nelesní pozemky mimo pozemků určených k plnění funkcí lesa podle ustanovení zvláštního právního předpisu⁹⁾.
- (4) V případě využití letecké techniky zařazené do systému LHS na výzvu velitele zásahu¹⁰⁾ pro hašení požáru na území uvedeném v odst. 3 nejde o zásah v rámci systému LHS a nasazení letecké techniky se považuje za poskytnutí věcné pomoci¹¹⁾. Při náhradě výdajů se v tomto případě postupuje podle ustanovení zvláštního právního předpisu¹²⁾.

Článek 5

Činnosti vykonávané v rámci LHS

- (1) V rámci systému LHS se provádějí následující činnosti:
 - a) hlídkové lety za účelem zjištění lesních požárů s případným využitím k rekognoskaci zdravotního stavu lesních porostů, zejména výskytu hmyzích škůdců; podmínky pro provádění těchto letů stanoví čl. 10,
 - b) lety za účelem ověření lesního požáru - určení místa nahlášeného požáru, podávání informací o průběhu zdolávání lesního požáru jednotkami PO, navedení jednotek PO k místu požáru; podmínky pro provádění těchto letů stanoví čl. 11,
 - c) lety za účelem hašení lesních požárů (dále jen „hasební lety“); podmínky pro provádění těchto letů stanoví čl. 12.

⁶⁾ § 39 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb., § 17 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁾ Např. konspekt odborné přípravy jednotek požární ochrany č. 1-3-03 „Využití letecké techniky k leteckému hašení požárů lesních a travnatých porostů“.

⁸⁾ Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁾ § 2 písm. a) a b) zákona č. 289/1995 Sb.

¹⁰⁾ § 19 zákona č. 239/2000 Sb., § 21 a § 22 vyhlášky č. 247/2001 Sb.

¹¹⁾ § 19 zákona č. 133/1985 Sb., § 19 odst. 3 písm. c) zákona č. 239/2000 Sb.

¹²⁾ § 21 zákona č. 133/1985 Sb., § 29 zákona č. 239/2000 Sb.

(2) Lety podle odst. 1 písm. a) a b) se považují pro účely této směrnice za výkon hlídkové činnosti.

Článek 6

Činnost stanic LHS pro pracovní sektory LHS kategorie A

(1) Stanice LHS pro pracovní sektor LHS kategorie A musí disponovat alespoň jedním letadlem k výkonu hlídkové činnosti podle čl. 5 odst. 1 písm. a) a b) a dalším alespoň jedním letadlem k provádění hasebních letů podle čl. 5 odst. 1 písm. c).

(2) Na území pracovního sektoru LHS kategorie A musí být vždy dislokována stanice LHS.

(3) Personál stanice LHS pro pracovní sektor LHS kategorie A musí být v průběhu smluvního období určeného smlouvou o zajištění LHS mezi MZe a příslušným leteckým provozovatelem denně v době od 10.00 hod. do 18.00 hod. ve službě a dosažitelný na telefonních číslech stanice LHS. Personál stanice LHS musí být schopen provést lety podle čl. 5 odst. 1 písm. a) až c) za podmínek stanovených v čl. 10 až 12.

(4) Činnost personálu stanice LHS vedoucí ke vzletu letecké techniky musí být zahájena nejdéle do 5 minut po vyžádání letadla a vzlet musí být uskutečněn do 15 minut po vyžádání letadla k provedení letu podle čl. 5 odst. 1 písm. b) a c) i v případě, že je letadlo využíváno k jiné činnosti.

(5) Stanice LHS pro pracovní sektor LHS kategorie A zajišťuje na vyžádání operačního a informačního střediska koordinujícího HZS kraje lety podle čl. 5 odst. 1 písm. b) a c) i mimo svůj pracovní sektor LHS.

Článek 7

Činnost stanic LHS pro pracovní sektory LHS kategorie B a C

(1) Stanice LHS pro pracovní sektor LHS kategorie B nebo C musí disponovat alespoň jedním letadlem k provádění letů podle čl. 5 odst. 1 písm. a).

(2) Personál stanice LHS předurčený pro plnění úkolů v rámci systému LHS v pracovním sektoru LHS kategorie B nebo C musí být v průběhu smluvního období určeného smlouvou o zajištění LHS mezi MZe a příslušným leteckým provozovatelem ve dnech pracovního volna a klidu v době od 10.00 hod. do 18.00 hod., nejdéle však do západu slunce podle toho, která skutečnost nastane dříve, schopen provést lety podle čl. 5 odst. 1 písm. a) v dohodnutém čase

- a) po předchozí výzvě s časovým předstihem 24 hodin, jde-li o pracovní sektor LHS kategorie B,
- b) po předchozí výzvě s časovým předstihem 48 hodin, jde-li o pracovní sektor LHS kategorie C.

(3) V případě, že jedna stanice LHS je předurčena pro více pracovních sektorů LHS současně, pak je to možné nejvíce pro tři nejbližší pracovní sektory LHS se vzájemně se dotýkajícími hranicemi a za podmínky, že bude pro každý pracovní sektor LHS zachován počet letadel určený v čl. 6 odst. 1 a v odst. 1 tohoto článku.

Článek 8

Vybavení stanic LHS

- (1) Všechny stanice LHS musí být vybaveny
 - a) spojením prostřednictvím pevné telefonní linky a mobilního telefonu,
 - b) zásobami leteckých pohonných hmot,
 - c) dokumentací pro stanice LHS, kterou tvoří:
 - měsíční hlášení činnosti stanice LHS s denním záznamem,
 - mapy v měřítku 1:100 000 nebo 1:200 000 nebo 1:250 000 se zákresem tras hlídkových letů,
 - Řád ARS,
 - aktuální Seznam předurčených stanic LHS pro daný rok s příslušnými operačními a informačními středisky koordinujícími HZS krajů a s pověřenými zaměstnanci Lesů ČR, s.p., zpracovaný podle vzoru uvedeného v příloze č. 5,
 - směrnice,

- protokoly z provedených kontrol zajištění systému LHS v průběhu daného smluvního období,
- zprávy o hašení požárů leteckou technikou,
- záznamy o odborné přípravě leteckého personálu,
- platné povolení k provozování leteckých prací, jedná-li se o letecké provozovatele civilních letadel.

(2) Stanice LHS v pracovních sektorech LHS kategorie A a letecké základny LS PČR musí být dále vybaveny

- a) stojánkou pro hasební letadlo,
- b) zásobou biologicky odbouratelného smáčedla o minimálním objemu postačujícím na 50 plnění daného typu hasebního letadla.

Článek 9

Letecká technika

(1) Letecká technika používaná v systému LHS musí být vybavena minimálně

- a) radiostanicí pracující v leteckém pásmu,
- b) navigačním zařízením GPS,
- c) osvědčením letové způsobilosti letecké techniky, anebo ekvivalentním dokumentem,
- d) pojištěními certifikáty letecké techniky,
- e) potvrzením o údržbě letecké techniky,
- f) osvědčením o zápisu letadla do leteckého rejstříku, jedná-li se o civilní letadlo,
- g) povolením k provozování leteckých prací, jedná-li se o civilní letadlo.

(2) Letecká technika určená pro provádění hlídkových letů podle čl. 5 odst. 1 písm. a) musí být minimálně dvoumístná, vybavena minimálně podle odst. 1 tohoto článku a dále přenosnou nebo mobilní radiostanicí s příslušenstvím pracující na určených kmitočtech ARS.

(3) Letecká technika určená pro provádění letů podle čl. 5 odst. 1 písm. b) musí být vybavena podle odst. 1 tohoto článku a dále přenosnou nebo mobilní radiostanicí s příslušenstvím pracující na určených kmitočtech ARS.

(4) Pro provádění hasebních letů podle čl. 5 odst. 1 písm. c) je možné použít leteckou techniku takových typů, které výrobce a Úřad pro civilní letectví schválil k použití při leteckém hašení požárů a které jsou k tomu účelu vybavené podle odst. 1 tohoto článku a dále

- a) přenosnou nebo mobilní radiostanicí s příslušenstvím pracující na určených kmitočtech ARS,
- b) schváleným aplikačním zařízením pro odhoz a doplňování hasební látky,
- c) biologicky odbouratelným smáčedlem o minimálním objemu postačujícím na 10 plnění.

Článek 10

Hlídkové lety za účelem zjištění požárů a rekognoskace zdravotního stavu lesních porostů

(1) Hlídkové lety podle čl. 5 odst. 1 písm. a) jsou prováděny na základě vyžádání pověřenými zaměstnanci Lesů ČR, s.p. s ohledem na roční období a meteorologické podmínky (vlhkost vzduchu v závislosti na venkovní teplotě příslušného regionu), na stav vegetace, na zvýšenou návštěvnost lesů či provádění lesnických činností apod.

(2) Hlídkové lety se provádějí po určené trase nad určeným pracovním sektorem LHS v dohodnutém čase. V případě využití hlídkového letu k rekognoskaci zdravotního stavu lesních porostů se trasa letu upraví po dohodě s pověřeným zaměstnancem Lesů ČR, s.p.

(3) Před zahájením činnosti v rámci smluvního období stanoveného ve smlouvě o zajištění LHS mezi MZe a leteckými provozovateli navrhne pověřený zaměstnanec Lesů ČR, s.p. v daném pracovním sektoru LHS trasy hlídkových letů a projedná je s leteckým provozovatelem a koordinujícím HZS kraje. Koordinující HZS kraje informuje o trasách hlídkových letů další HZS krajů, jejichž území zasahuje do daného pracovního sektoru LHS.

(4) Hlídkový let může pověřený zaměstnanec Lesů ČR, s.p. odvolat kdykoliv před smluvním termínem jeho uskutečnění, zejména v závislosti na změně meteorologických podmínek.

(5) O vyžádání hlídkového letu informuje pověřený zaměstnanec Lesů ČR, s.p. operační a informační středisko koordinujícího HZS kraje, v případě vyžádání hlídkového letu leteckou technikou LS PČR operační a informační středisko MV-generálního ředitelství HZS ČR.

(6) Zahájení a ukončení hlídkového letu v daném pracovním sektoru LHS včetně zjištěných skutečností hlásí operační a informační středisko koordinujícího HZS kraje operačním a informačním střediskům HZS krajů, jejichž území zasahují do daného pracovního sektoru LHS.

(7) Letecký personál, který obdrží požadavek na hlídkový let, musí postupně provést

- a) záznam o době převzetí požadavku na vyhlášení hlídkového letu, případně o jeho zrušení, do příslušné dokumentace,
- b) oznámení operačnímu a informačnímu středisku koordinujícího HZS kraje o zahájení hlídkového letu, ukončení letu a jeho výsledky,
- c) záznam letu a jeho výsledky do příslušné dokumentace stanice LHS.

(8) V průběhu hlídkového letu ze stanice LHS v pracovním sektoru LHS kategorie A musí zůstat na stanici LHS dosažitelná alespoň jedna osoba leteckého personálu.

(9) Zjistí-li pilot při provádění hlídkové činnosti požár, musí zajistit jeho ohlášení na operační a informační středisko HZS kraje. Hlášení musí obsahovat minimálně následující údaje:

- a) místo požáru,
- b) čas zpozorování požáru,
- c) odhad plochy, druhu a intenzity požáru a možnosti jeho dalšího šíření,
- d) druh lesního porostu.

(10) Pilot provádějící hlídkový let může dále na pokyn operačního a informačního střediska HZS kraje vytipovat vhodné vodní zdroje, vhodné plnicí plochy pro případ hašení požáru leteckými prostředky a zjistit další možné údaje.

(11) Pro upřesnění místa požáru, vodního zdroje, vhodné plnicí plochy nebo dalších objektů využívá pilot letadla přesně zaměřené zeměpisné souřadnice dle systému GPS.

Článek 11

Lety za účelem ověření lesního požáru

(1) K vyžádání letů za účelem ověření lesního požáru podle čl. 5 odst. 1 písm. b) jsou oprávněna operační a informační střediska koordinujících HZS krajů.

(2) Lety za účelem ověření lesního požáru se provádějí zpravidla dvoumístným letadlem určeným pro hlídkové lety v rámci systému LHS, vybaveným dle čl. 9 odst. 3. Pokud je důvodný předpoklad následného provádění hasebních letů, operační a informační středisko koordinujícího HZS kraje vyžádá pro let hasební letadlo vybavené dle čl. 9 odst. 4.

(3) Zjištěné skutečnosti hlásí posádka letadla operačnímu a informačnímu středisku HZS kraje, které let vyžádalo, a musí být následně zahrnuty do příslušné dokumentace o letu.

(4) Pokud určení místa nahlášeného požáru, podávání informací o průběhu zdolávání lesního požáru jednotkami PO nebo navedení jednotek PO k místu požáru probíhá v rámci požárního zásahu, pilot letadla se řídí pokyny velitele zásahu.

Článek 12

Hasební lety

(1) Hasební lety podle čl. 5 odst. 1 písm. c) může vyžádat každý velitel zásahu prostřednictvím operačního a informačního střediska HZS kraje. Pokud operační a informační středisko HZS kraje, na jehož území k požáru došlo, není koordinujícím HZS kraje ve smyslu této směrnice, obrátí se s žádostí o nasazení letadla na operační a informační středisko koordinujícího HZS kraje, do jehož působnosti spadá nejbližší stanice LHS určená pro pracovní sektor LHS kategorie A. Hasební let může být vyžádán také prostřednictvím operačního a informačního

střediska MV-generálního ředitelství HZS ČR. Letadlo LS PČR k provedení hasebního letu může být vyžádáno pouze prostřednictvím operačního a informačního střediska MV-generálního ředitelství HZS ČR

(2) Hasební lety mohou být prováděny ze všech civilních letišť, předurčených pracovních leteckých ploch nebo jiných ploch vybraných pilotem hasebního letadla, pokud svými parametry vyhovují pro daný typ letadla (dále jen „pracovní letecká plocha“). Vzlety a přistání na vojenských letištích mohou být prováděny na základě pravidel platných pro poskytování letových provozních služeb na daném vojenském letišti (viz příručka MAIP) a v souladu s pravidly služby řízení letového provozu na daném vojenském letišti.

(3) Při nasazení letecké techniky na hašení lesních požárů musí být co nejbližší místu požáru určena nejvhodnější pracovní letecká plocha pro doplňování letadel hasebními látkami. Umístění pracovní letecké plochy navrhuje velitel zásahu pilot, který má provádět první hasební let. Nejvhodnější pracovní leteckou plochu určí velitel zásahu po zvážení návrhu pilota hasebního letadla a na základě aktuálního stavu dostupných zdrojů vody pro doplňování letadel na jednotlivých pracovních leteckých plochách.

(4) Velitel zásahu zřídí na pracovní letecké ploše plnicí stanoviště a určí jeho velitele. Plnicí stanoviště je úsekem, velitel plnicího stanoviště je velitelem úseku ve smyslu zvláštního právního předpisu¹³⁾. Při plnění hasební látky do letecké techniky je velitel plnicího stanoviště povinen brát v úvahu pokyny pilota.

(5) Vyslání jednotky PO do místa dohodnuté pracovní letecké plochy za účelem plnění letadla hasební látkou provede velitel zásahu nebo územně příslušné operační a informační středisko HZS kraje, po dohodě s velitelem zásahu. Technika pro doplňování letadla musí být na pracovní leteckou plochu přistavena v dohodnutém čase.

(6) Při zdolávání požáru je pilot letadla, provádějící letecké hašení požáru, podřízen veliteli zásahu a je povinen s ním nebo s jím určenou osobou udržovat spojení. Velitel zásahu žádným způsobem nezasahuje do samotné letové činnosti. Konečné rozhodnutí o provedení shozu je plně v pravomoci pilota letadla.

(7) Požadavek velitele zásahu na nasazení více letadel při hašení lesního požáru musí být nejprve projednán s pilotem, který se hašení lesního požáru již účastní nebo byl vyžádán jako první. Tento postup je odůvodněn upřesněním podmínek pro létání (kapacita pracovní letecké plochy apod.). Požádat velitele zásahu o záložní hasební letadlo má právo kterýkoliv pilot, který byl nasazen na provádění hašení lesního požáru.

(8) V případě rozsáhlejších požárů, kdy je nutné nasazení většího množství hasebních letadel, může velitel zásahu ustavit funkci koordinátora vzdušného nasazení, jímž je zpravidla hasič¹⁴⁾ určený velitelem zásahu. Koordinátor vzdušného nasazení je buď přímo podřízen veliteli zásahu, nebo je podřízen veliteli sektoru či úseku. Koordinátor vzdušného nasazení ze země nebo z paluby letadla upřesňuje a koordinuje činnost letecké techniky spojenou se zdoláváním požáru.

(9) Koordinaci letového provozu v místě nasazení letecké techniky provádí pilot vrtulníku LS PČR, anebo pilot letadla, který byl k hašení nasazen jako první (dále jen „řídící pilot“).

- (10) Velitel zásahu a řídící pilot stanovují především
- a) směry přiletů, odletů, přeletů a odklonů letecké techniky v místě nasazení,
 - b) pravidla pro pohyb osob a techniky v místě nasazení a po letecké pracovní ploše,
 - c) místo a způsob doplňování letadel hasebními látkami a leteckými pohonnými hmotami,
 - d) taktiku zásahu (vytýčení operačních prostor, stanovení postupů, koordinace s jednotkami PO provádějícími zásah, signalizace, zásady spojení aj.).

(11) Další činnosti spojené s vlastním hašením požáru leteckou technikou a doplňováním letadel hasebními látkami

¹³⁾ § 27 vyhlášky č. 247/2001 Sb., ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

¹⁴⁾ § 4 odst. 2 vyhlášky č. 247/2001 Sb., ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

se řídí zásadami popsanými ve vnitřních předpisech a metodických materiálech¹⁵⁾, vydaných MV-generálním ředitelstvím HZS ČR.

Článek 13

Zákaz nebo omezení užívání vzdušného prostoru

(1) Pokud je zakázáno nebo omezeno užívání vzdušného prostoru ČR k létání podle zvláštního právního předpisu¹⁶⁾, lze hlídkovou činnost nebo hasební let v takové oblasti realizovat prostřednictvím koordinačních středisek určených v příloze č. 9. Pilot letadla LHS před vstupem do zakázaného nebo omezeného prostoru dodržuje postup uvedený v letecké informační příručce AIP ČR, ENR 5.

(2) Kontakty pro spojení s určenými koordinačními středisky jsou uvedeny v příloze č. 9.

Článek 14

Rádiové spojení

(1) Rádiové spojení mezi leteckou technikou, velitelem zásahu, jednotkami PO a operačním a informačním střediskem HZS kraje se provádí na celostátním součinnostním kmitočtu požární ochrany „I“ (169,175 MHz) a řídí se Řádem ARS.

(2) Velitel zásahu může v případech stanovených v čl. 48 písm. d) až f) Řádu ARS rozhodnout o použití jiného kmitočtu z intervalu kmitočtů označených F až P.

(3) Volací znaky letounů předurčených pro hašení lesních požárů jsou „FLORIAN XX“, přičemž XX je číslo pracovního sektoru LHS. Volací znaky vrtulníků jsou „FLORIAN VRTULNÍK YY“, přičemž YY je číslo určené velitelem zásahu.

(4) Kontrola rádiového spojení na kmitočtech požární ochrany je prováděna dle ustanovení hlavy X Řádu ARS.

(5) Spojení mezi jednotlivými letadly probíhá na předem dohodnuté letecké frekvenci, kterou určí řídicí pilot.

Článek 15

Hlášení o činnosti

(1) Hlášení o činnosti se provádí formou měsíčního hlášení o činnosti stanic LHS a formou zprávy o hašení požáru leteckou technikou.

(2) Měsíční hlášení o činnosti stanic LHS zpracovává letecký provozovatel a zasílá na formuláři uvedeném v příloze č. 5 MZe a MV-generálnímu ředitelství HZS ČR pravidelně do 10. kalendářního dne následujícího měsíce.

(3) Zprávu o hašení požáru leteckou technikou zpracovává letecký provozovatel a zasílá na formuláři uvedeném v příloze č. 4 MZe, MV-generálnímu ředitelství HZS ČR a koordinujícímu HZS kraje neprodleně po uskutečnění zásahu. Operační a informační středisko HZS kraje sdělí leteckému provozovateli na požádání údaje potřebné k vyplnění zprávy o hašení požáru leteckou technikou.

Článek 16

Školení leteckého personálu

(1) Piloti a letecký pozemní personál na stanici LHS musí každoročně absolvovat školení dle osnov vydaných pro příslušný rok MV-generálním ředitelstvím HZS ČR.

(2) Školení leteckého personálu provádí příslušníci HZS ČR pověřeni MV-generálním ředitelstvím HZS ČR. Příslušník HZS ČR, který školení provedl, vyhotoví o provedeném školení záznam. Záznam o provedeném školení obsahuje alespoň:

- osnovu školení,
- údaje o době a místě provedení školení,
- jména a příjmení účastníků školení,
- označení stanice LHS, na které bude daný letecký personál vykonávat činnosti v rámci systému LHS,
- podpisy účastníků školení,
- jméno, příjmení a podpis příslušníka HZS ČR, který školení provedl.

(3) Vzor záznamu o provedení školení je uveden v příloze č. 7.

(4) Příslušník HZS ČR, který vyhotoví záznam o školení leteckého personálu, uloží originál záznamu u svého HZS kraje a kopii zašle neprodleně MV-generálnímu ředitelství HZS ČR.

Článek 17

Kontroly zajištění systému LHS

(1) Kontroly zajištění systému LHS na stanicích LHS mohou vykonávat pracovníci MZe, MV-generálního ředitelství HZS ČR, koordinující HZS krajů a pověřeni zaměstnanci Lesů ČR, s.p. v souladu s pověřením MZe, případně další osoby, které tím MZe pověří.

(2) V rámci kontrol zajištění systému LHS se na stanici LHS prováděje:

- vybavení stanice LHS v souladu s čl. 8,
- způsobilost letecké techniky k provádění činností podle této směrnice a vybavení letecké techniky v souladu s čl. 9,
- absolvování školení podle čl. 16 personálem vykonávajícím službu na stanici LHS,
- plnění smlouvy o zajištění LHS mezi leteckým provozovatelem a MZe ze strany leteckého provozovatele.

(3) Osoba provádějící kontrolu vyhotoví po provedení kontroly kontrolní protokol podle vzoru uvedeného v příloze č. 8.

(4) Originál kontrolního protokolu uloží osoba provádějící kontrolu u své organizace. Kopii kontrolního protokolu předá zástupci provozovatele stanice LHS a další kopii zašle neprodleně MZe. MZe o výsledcích kontrol informuje leteckého provozovatele, s nímž má uzavřenu smlouvu o zajištění LHS.

Článek 18

Závěrečná ustanovení

(1) Změny dotýkající se stanovení doby pohotovosti a dislokace stanic LHS musí být vzájemně projednány mezi MZe a MV-generálním ředitelstvím HZS ČR nejpozději 15 dní před předpokládaným provedením změn.

(2) Tato směrnice nabývá účinnosti dnem podpisu obou stran a nahrazuje Směrnici o hlídkové činnosti prováděné leteckou technikou a hašení lesních požárů MZe č.j. 972/2001-5000 a MV-generálního ředitelství HZS ČR č.j. PO-132/IZS-2001, ve znění pozdějších dodatků, jejíž platnost byla ukončena ke dni 31. října 2005.

(3) Tuto směrnici lze měnit nebo doplňovat pouze na základě dohody MZe a MV-generálního ředitelství HZS ČR, a to formou písemných dodatků číslovaných vzestupnou řadou. Formou dodatků nejsou prováděny změny a záměny příloh dohodnuté MZe a MV-generálním ředitelstvím HZS ČR. Veškeré změny a doplnění směrnice musí být oznámeny všem subjektům uvedeným v čl. 3.

(4) Tato směrnice je vyhotovena ve čtyřech originálech, každá strana obdrží po dvou výtiscích.

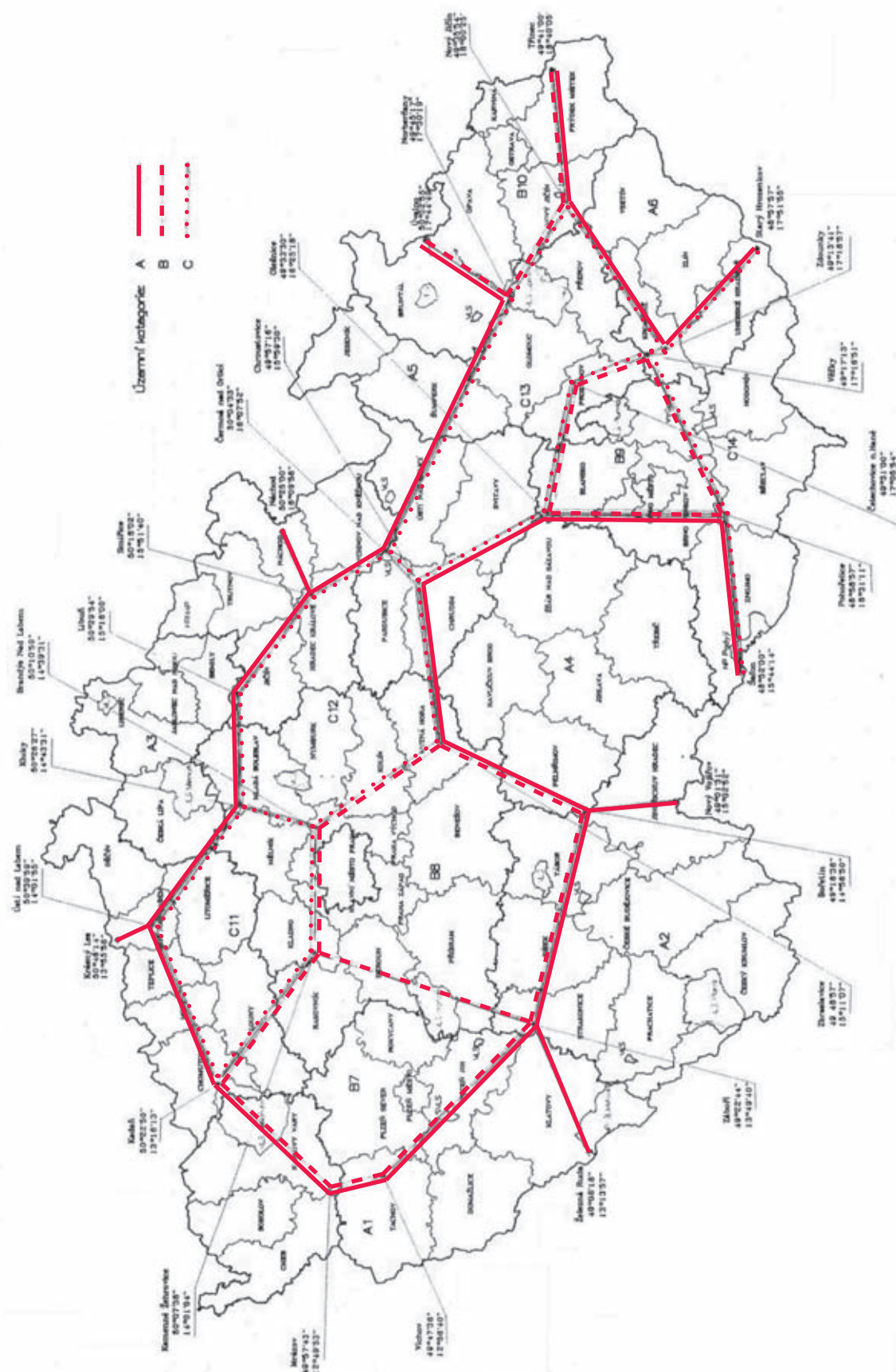
¹⁵⁾ Např. konspekt odborné přípravy jednotek požární ochrany č. 1-3-03 „Využití letecké techniky k leteckému hašení požárů lesních a travnatých porostů“ a výukový film „Plnění závěsného vaku vrtulníku a integrovaných nádrží letounů“.

¹⁶⁾ § 44 odst. 2 a 3 zákona č. 49/1997 Sb.

Územní vymezení pracovních sektorů LHS

Kat. pracovního sektoru LHS	Č. pracovního sektoru LHS	Popis pracovního sektoru LHS a zeměpisné souřadnice bodů, jejichž spojením podle přílohy č. 2 vznikne pracovní sektor LHS
A Vyšší výskyt lesních ekosystémů s vyšším rizikem lesních požárů.	1	část kladensko-rakovnické pánve mimo Plzeňskou pahorkatinu, Krušné hory, Český les Krásný Les (50°46'14", 13°55'58") – Ústí nad Labem (50°39'59", 14°01'55") – Kadaň (50°22'50", 13°16'13") – Mrázov (49°57'43", 12°49'53") – Vichov (49°47'36", 12°56'40") – Záboří (49°22'44", 13°49'40") – Železná Ruda (49°08'18", 13°13'57")
	2	Šumava, Novohradsko, Písecko Železná Ruda (49°08'18", 13°13'57") – Záboří (49°22'44", 13°49'40") – Bořetín (49°18'38", 14°56'50") – Nový Vojířov (49°01'31", 15°02'52")
	3	severní Čechy, Krkonoše Náchod (50°25'00", 16°09'58") – Smiřice (50°18'02", 15°51'40") – Libuň (50°29'54", 15°18'00") – Kluky (50°26'27", 14°43'31") – Ústí nad Labem (50°39'59", 14°01'55") – Krásný Les (50°46'14", 13°55'58")
	4	Českomoravská vrchovina Nový Vojířov (49°01'31", 15°02'52") – Bořetín (49°18'38", 14°56'50") – Zbraslavice (49°48'57", 15°11'07") – Chroustovice (49°57'16", 15°59'30") – Olešnice (49°33'30", 16°25'18") – Pohořelice (48°58'57", 16°31'11") – Šafon (48°52'00", 15°44'14")
	5	Jeseníky, Orlické hory Úvalno (50°02'55", 17°44'49") – Norberčany (49°45'17", 17°30'19") – Čermná nad Orlicí (50°04'33", 16°07'52") – Smiřice (50°18'02", 15°51'40") – Náchod (50°25'00", 16°09'58")
	6	Vsetínsko Starý Hrozenkov (48°57'57", 17°51'55") – Zdounky (49°13'41", 17°18'57") – Nový Jičín (49°35'54", 18°00'25") – Třinec (49°41'00", 18°40'05")
B Nižší výskyt lesních ekosystémů s vyšším rizikem lesních požárů.	7	Plzeňská pahorkatina Kadaň (50°22'50", 13°16'13") – Kamenné Žehrovice (50°07'38", 14°01'04") – Záboří (49°22'44", 13°49'40") – Vichov (49°47'36", 12°56'40") – Mrázov (49°57'43", 12°49'53")
	8	Benešovsko Kamenné Žehrovice (50°07'38", 14°01'04") – Brandýs nad Labem (50°10'59", 14°39'31") – Zbraslavice (49°48'57", 15°11'07") – Bořetín (49°18'38", 14°56'50") – Záboří (49°22'44", 13°49'40")
	9	Blanensko Olešnice (49°33'30", 16°25'18") – Čelechovice na Hané (49°31'00", 17°05'54") – Věžky (49°17'13", 17°16'51") – Pohořelice (48°58'57", 16°31'11")
	10	Opavsko Třinec (49°41'00", 18°40'05") – Nový Jičín (49°35'54", 18°00'25") – Norberčany (49°45'17", 17°30'19") – Úvalno (50°02'55", 17°44'49")
C Výskyt lesních ekosystémů s nižším rizikem lesních požárů.	11	dolní Polabí Ústí nad Labem (50°39'59", 14°01'55") – Kluky (50°26'27", 14°43'31") – Brandýs nad Labem (50°10'59", 14°39'31") – Kamenné Žehrovice (50°07'38", 14°01'04") – Kadaň (50°22'50", 13°16'13")
	12	střední Polabí, Žďárské vrchy Kluky (50°26'27", 14°43'31") – Libuň (50°29'54", 15°18'00") – Smiřice (50°18'02", 15°51'40") – Čermná nad Orlicí (50°04'33", 16°07'52") – Chroustovice (49°57'16", 15°59'30") – Zbraslavice (49°48'57", 15°11'07") – Brandýs nad Labem (50°10'59", 14°39'31")
	13	střední Morava, Svitavsko Čermná nad Orlicí (50°04'33", 16°07'52") – Norberčany (49°45'17", 17°30'19") – Nový Jičín (49°35'54", 18°00'25") – Zdounky (49°13'41", 17°18'57") – Věžky (49°17'13", 17°16'51") – Čelechovice na Hané (49°31'00", 17°05'54") – Olešnice (49°33'30", 16°25'18") – Chroustovice (49°57'16", 15°59'30")
	14	jižní Morava Šafon (48°52'00", 15°44'14") – Pohořelice (48°58'57", 16°31'11") – Věžky (49°17'13", 17°16'51") – Zdounky (49°13'41", 17°18'57") – Starý Hrozenkov (48°57'57", 17°51'55")

Mapa územního vymezení pracovních sektorů LHS

Vzor

**Seznam předurčených stanic LHS pro rok RRRR s příslušnými operačními a informačními středisky koordinujícími HZS krajů a s pověřenými zaměstnanci Lesů ČR, s.p.
(stav ke dni DD. mmmm RRRR)**

Číslo a kategorie pracovního sektoru LHS	Stanice LHS				Územně příslušné OPIS HZS ČR pro vyžadování letecké techniky		Pověření zaměstnanci Lesů ČR, s.p.		
	Sídlo stanice	Volací znak	Tel. spojení pevná linka	Tel. spojení mobilní	Sídlo	Tel. spojení pevná linka	Organizační jednotka	Jméno zaměstnance	Tel. spojení mobilní
1 A									
2 A									
3 A									
4 A									
5 A									
6 A									
7 B									
8 B									
9 B									
10 B									
11 C									
12 C									
13 C									
14 C									

Vzor

Zpráva o hašení požáru leteckou technikou (zpracovává letecký provozovatel ke každému letadlu nasazenému při zdolávání lesního požáru)		
Datum provedení zásahu:	Stanice LHS:	Pracovní sektor LHS:
Místo (lokalita) požáru:	Čas vyhlášení poplachu:	
	Čas vzletu letadla:	
	Čas doletu na místo zásahu:	
	Čas odletu na základnu:	
Pracovní sektor LHS, ve kterém proběhl zásah:	Čas příletu na základnu:	
Požár zjištěn hlídkovým letem (ANO/NE):	Kdo provedl vyžádání letadla:	
Velitel zásahu:	Evidenční číslo události : (na požádání sdělí OPIS HZS kraje)	
Způsob a místo plnění letadla: (např. z volného vodního zdroje, CAS apod.)		
Počet shozů hasební látky:	Celkové množství hasební látky:	
Název použitého smáčedla:	Množství použitého smáčedla (l):	
Údaje o letadlu		
Typ:	Imatrikulační značka:	Provozovatel letadla:
Údaje o posádce letadla		
Jméno a příjmení:	Funkce (pilot/mechanik apod.):	
V Dne Vyhotovil		

Vzor

Měsíční hlášení o činnosti stanic LHS za měsíc mmmm RRRR (zpracovává letecký provozovatel)								
Č. a kat. pracovního sektoru LHS	Sídlo stanice LHS	Hlídková činnost			Hasební zásahy			
		Počet letů	Počet hodin	Zjištěné požáry	Počet hašených požárů	Počet shozů	Počet hodin	Množství smácedla (l)
1 A								
2 A								
3 A								
4 A								
5 A								
6 A								
7 B								
8 B								
9 B								
10 B								
11 C								
12 C								
13 C								
14 C								
Celkem								

Seznam území v působnosti Ministerstva životního prostředí a Ministerstva obrany s výskytem lesních porostů vyčleněných ze systému LHS

stav k DD. mmmm RRRR

Název území	Číslo a kategorie pracovního sektoru LHS	Vymezení územní
V působnosti Ministerstva životního prostředí:		
Národní park Šumava	1A + 2A	Nařízení vlády č. 163/1991 Sb., kterým se zřizuje Národní park Šumava a stanoví podmínky jeho ochrany, ve znění pozdějších předpisů.
Krkonošský národní park vč. ochranného pásma	3A	Nařízení vlády č. 165/1991 Sb., kterým se zřizuje Krkonošský národní park a stanoví podmínky jeho ochrany, ve znění pozdějších předpisů.
Národní park České Švýcarsko	3A	Zákon č. 161/1999 Sb., kterým se vyhlašuje Národní park České Švýcarsko, a mění se zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.
Národní park Podyjí vč. ochranného pásma	4A + 14C	Nařízení vlády č. 164/1991 Sb., kterým se zřizuje Národní park Podyjí a stanoví podmínky jeho ochrany, ve znění pozdějších předpisů.
V působnosti Ministerstva obrany:		
Vojenský újezd Libavá	10B + 13C	Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
Vojenský újezd Hradiště	1A + 7B	Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
Vojenský újezd Boletice	2A	Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
Vojenský újezd Březina	9B	Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
Vojenský újezd Brdy	7B + 8B	Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
Odloučený celek Dražice (Táborsko)	8B	----
Odloučený celek Nouzov	7B + 8B	----
Odloučený celek Háje (Přeštice)	1A + 7B	----
Odloučený celek Kozí Hory (Dobříšsko)	8B	----
Odloučený celek Slavkov u Brna	8B	----
Odloučený celek Borohrádek	12C	----
Odloučený celek Bruntál	5A	----
Odloučený celek Valašské Meziříčí	6A	----
Odloučený celek Nový Jičín	6A + 10B	----
Odloučený celek Lipník (Mimoň)	12C	----
Odloučený celek Chlum (N. Město p. Smrkem)	3A	----

Pozn.: Kromě výše uvedených vojenských újezdů a odloučených celků obhospodařují Vojenské lesy a statky ČR, s.p. další menší územní celky s lesními porosty, které není možné pro účely této směrnice přesně specifikovat a zpravidla se jedná o území vojenských útvarů a zařízení.

Vzor

Záznam o školení leteckého personálu

Dne *DD. mmmm RRRR* proběhlo školení leteckého personálu podle čl. 16 Směrnice pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů prováděné leteckou technikou.

Osnova odborné přípravy (školení):

- I.
- II.
- III.
- IV.

Přítomní a proškolení:

Jméno a příjmení	Pilot/Mechanik	Stanice LHS	Podpis

V Místo dne *DD. mmmm RRRR*.

Odbornou přípravu (proškolení) provedl a zápis vyhotovil:

*Titul, Jméno a Příjmení
organizační složka HZS ČR*

Vzor

PROTOKOL

z kontroly zajištění systému letecké hasičské služby v průběhu smluvního období roku RRRR

Na základě pověření náměstka ministra zemědělství pro lesní hospodářství provedli:

Titul, Jméno a příjmení, pověření č. *XX* ze dne *DD. mmmm RRRR*,

Titul, Jméno a příjmení, pověření č. *XX* ze dne *DD. mmmm RRRR*,

dne *DD. mmmm RRRR* kontrolu zajištění systému letecké hasičské služby (dále jen „LHS“) v průběhu smluvního období roku *RRRR* na stanici LHS v Místo.

1.	Pracovní sektor(y) LHS, volací znak(y):	
2.	Provozovatel stanice LHS:	
3.	Specifikace letecké techniky připravené pro zajištění systému LHS:	
4.	Jména, příjmení a funkce přítomného leteckého personálu:	
5.	Kontrolní zjištění dle čl. 18 odst. 2 Směrnice pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů prováděné leteckou technikou č.j. a č.j.:	
6.	Další zjištění:	
7.	Závěr a návrh na opatření:	
V Praze dne <i>DD. mmmm RRRR</i> .		
Kontrolu provedli:	<i>Titul, Jméno a Příjmení, podpis</i> <i>Titul, Jméno a Příjmení, podpis</i>	
S protokolem byli seznámeni:	<i>Titul, Jméno a Příjmení, podpis</i> <i>Titul, Jméno a Příjmení, podpis</i>	

Koordinační střediska pro zajištění bezpečného provedení hlídkové činnosti nebo hasebního letu v případě zakázání nebo omezení užívání vzdušného prostoru

Letové informační středisko Praha (FIC Praha)

Adresa:

Řízení letového provozu ČR, s.p.
Letové informační středisko Praha
K Letišti 1040/10
P.O.Box 41
160 08 PRAHA 6 - Ruzyně
Telefonní čísla: 220 374 393, 220 374 397
Fax : 220 374 259
E-mail: amcp Praha@ans.cz
AFTN: LKAAZFZX
Stanoviště FIC Praha poskytuje letové provozní služby na rádiové frekvenci 126,100 MHz.

Vojenské oblastní středisko řízení Praha (MACC Praha)

Adresa:

VÚ 6950
Řízení letového provozu AČR
161 05 PRAHA 614
Telefonní číslo: 973 212 800
Fax : 973 212 850
E-mail: rlp@army.cz
AFTN: LKPRYWYK, LKPRYWYX, LKPRYWYS
Stanoviště MACC Praha poskytuje letové provozní služby na rádiové frekvenci 123,750 MHz.

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 3/2006

Tříletá nadační bilance

Nadace policistů a hasičů – vzájemná pomoc v tísní (dále jen Nadace) završila další rok své činnosti, v pořadí již třetí. Že byl úspěšný, o tom nás přesvědčila bilance ředitele Nadace PhDr. Vladimíra Šutery, CSc.

V loňském roce Nadace pečovala o 59 dětí z 39 neúplných rodin a poprvé byly tyto rodiny zahrnuty do celoroční péče. Pro děti, které ztratily otce při výkonu služby policisty nebo hasiče od roku 2001 do současnosti, Nadace zabezpečila životní pojištění a stavební spoření ve výši 1000 Kč měsíčně. Plně a zdarma se podařilo jedenácti dětem zajistit lyžařský pobyt na horách, sedm rodin odjelo na týdenní komplexní léčbu, kde měly děti možnost se rekreovat a maminky využít komplexní nabídku lázeňské péče a pět rodin se zúčastnilo týdenních rekreačních pobytů.

V jarním období děti dostaly vitaminy a od sponzorů rodiny obdržely hodnotné knihy v hodnotě téměř 3000 Kč. Celkový objem loňské pomoci neúplným rodinám představoval hodnotu více než 1,7 milionu Kč.

Rok 2005 pro Nadaci vyvrcholil začátkem prosince, kdy se uskutečnilo v kině Blaník v pořadí již druhé nadační setkání. Veškeré náklady na dopravu, stravování, ubytování a programových záležitostí byly pokryty ze sponzorských darů. Každé dítě obdrželo při slavnostním večeru v kině Blaník mimo řady dárků i jednorázový peněžitý příspěvek ve výši 20 tisíc korun. Děti měly také příležitost navštívit Pražský hrad a Karlštejn.

V únoru letošního roku umožnila Nadace ve spolupráci se Zařízením služeb pro Ministerstvo vnitra třem dětem z neúplných rodin sportovně-lyžařský výcvik v Herlíkovicích. Jednatiletý Jan Buchta ze Staré Ždánice u Pardubic se k plné spokojenosti účastnil tohoto výcviku již podruhé. Na své si přišli i bratři Luboš a Michal Hlavatí z Liberce.

„Vloni jsme nasadili laťku vysoko, ale současné výsledky našich nadačních aktivit signalizují, že ani letos nebudeme muset ze svých záměrů slevovat,“ říká PhDr. Vladimír Šutera. „Uvažujeme o zvýšení nabídky prázdninových pobytů dětí v zahraničí. Proto chceme rozšířit spolupráci s Polskem a Slovenskem, kde působí obdobné nadace jako jsme my.“

Nadaci podporuje řada sponzorů. Dlouhodobá je spolupráce s Nadací Duhová energie, Dětskou dopravní nadací a Nadací České spořitelny, Českou podnikatelskou pojišťovnou a.s., Zdravotní pojišťovnou a.s. a Lázeňskými léčebnými ústavy MV ČR, Zařízením služeb pro Ministerstvo vnitra a agenturou Medea Kultur, s.r.o. Nové nabídla pomoc například lékárna MATAMI, Palác knih Luxor, hypermarket Carefour nebo organizace SlotGAME a také řada jednotlivců.

Ale nejsou to jenom sponzoři, kteří Nadaci přispívají. Byli to policisté a hasiči, kteří jako první začali podporovat Nadaci s vědomím, že pomáhají rodinám kolegů, kteří zahynuli při plnění služebních úkolů.

Například hasiči Pardubického a Královéhradeckého kraje uspořádali sbírky a předali na účet Nadace několik set tisíc korun. Policisté z Plzeňského kraje v listopadu 2005 vybrali více než 100 tisíc korun a podobně.

Zdařilou akcí byly například Slavnosti bojových umění v Karviné, kde účastníci předali na účet Nadace více než 40 tisíc korun. Obdobou byl tradiční vánoční koncert, který pořádalo Okresní ředitelství Policie ČR Znojmo začátkem prosince za účasti zástupců složek integrovaného záchranného systému. Výtěžek této akce v hodnotě 50 tisíc Kč byl opět věnován Nadaci.

Dne 16. ledna 2006 předal Nadaci za přítomnosti ministra vnitra Mgr. Františka Bublana zástupce taiwanských policistů šek na 5000 US dolarů.

Nadaci podporuje také Odborový svaz hasičů a Nezávislý odborový svaz Policie ČR. V únoru tohoto roku předaly tyto organizace Nadaci částky 20 tisíc a 40 tisíc Kč.

strana 4

POŽÁRNÍ OCHRANA

Výrobna tkaniček shořela do základů	4
Neobvyklá dopravní nehoda	6
Cisternová automobilová stříkačka 40/7000/850/60/200 – S 3 R	8
Nebezpečí požáru od mikrovlnné trouby	10
Na veletrzích ve společné expozici	12

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Realizace projektu přeshraniční spolupráce	16
WAP server HZS Jihočeského kraje	18

OCHRANA OBYVATELSTVA

Veřejná informovanost obyvatelstva	19
Pro větší bezpečnost cestujících	20
Ochrana obyvatelstva v zemích EU - Nizozemské království	21
Použitelnost stávajících prostředků individuální ochrany	22

strana 6

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

Krizová připravenost zdravotnictví	24
Zájem o medicínu katastrof roste	26
Interní předpisy v krizovém řízení	27

strana 20

INFORMACE

Toxicita ropy a ropných produktů	30
Změna provozu na pozemních komunikacích	31
Hasičské muzeum vstupuje do druhé sezóny	32
Hasiči běhali a bruslili na lyžích	33

strana 32

PŘÍLOHY

Statistická ročenka 2005
Kalendář hlavních sportovních soutěží na rok 2006

Setkání hasičů s premiérem

Dne 21. února 2006 pozval předseda vlády České republiky Jiří Paroubek na pracovní oběd do Kramářovy vily v Praze vedoucí představitele profesionálních a dobrovolných hasičů. Dvanáctičlennou delegaci vedl generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán.

Předseda vlády se především zajímal o stav vybavenosti jednotek požární ochrany, transformaci civilní ochrany, mezinárodní spolupráci a o spolupráci HZS ČR s dalšími složkami integrovaného záchranného systému, zvláště pak se zdravotnickou záchrannou službou.

Genmjr. Ing. Miroslav Štěpán premiéra mimo jiné ujistil, že naše republika má jeden z nejdokonaljších systémů plošného rozmístění sil a prostředků požární ochrany. Hustá síť jednotek požární ochrany pokrývající celé území státu umožňuje provádět zásahy během několika minut.

Předseda vlády poděkoval profesionálním a dobrovolným hasičům za jejich odpovědnou práci a zejména ocenil jejich nasazení při likvidaci následků letošní sněhové kalamity. Rovněž vyzdvihl jejich mnohdy nezastupitelnou roli při udržování společenského života v obcích. Hasiči si ze setkání odnesli také příslib navýšení finančních prostředků jak na provoz, tak i do oblasti investic, kde lze využít dobré spolupráce s orgány samosprávy.

Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ

Výrobní tkaniček shořela do základů

mjr. Jan HÁJEK, ppap. Josef HOLICKÝ, HZS Pardubického kraje, foto mjr. Jan HÁJEK

Dne 19. prosince 2005 přibližně v 01.30 hodin došlo k požáru ve výrobní hale firmy GAMBÁ, s.r.o. v obci Dolní Ředice v Pardubickém kraji, zabývající se výrobou speciálních obuvnických a textilních nití. Rozsáhlý požár, na jehož likvidaci se podílelo šest jednotek profesionálních a dobrovolných hasičů, způsobil škodu za více než 13 milionů korun.

Popis objektu

Hala, v níž k požáru došlo, má půdorysné rozměry 31,5 m x 15 m a výšku po podhled 5,56 m, po hřeben střechy 7,56 m. Je tvořena lehkou ocelovou konstrukcí typu RD Jeseník, typ A 15 ZT 6/4,5. Nosnou konstrukci tvoří ocelové rámy o rozponu 4,5 m a ocelové kónické sloupky příčně vetknuté, které spolu s rámy tvoří příčnou vazbu. Střecha je mírně sedlová a je tvořena ocelovým vlnitým plechem připevněným na podélných ocelových nosnících. Štitové stěny u tohoto objektu jsou stejné konstrukce jako stěny podélné. Obvodový plášť haly je montovaný z panelů RD Jeseník. Pohled haly je tvořen hliníkovým plechem KOB lakovaným a šroubovaným na podélné nosníky zavěšené na vazníky. Tepelnou izolaci tvoří minerální rohož tloušťky 10 cm. Okna jsou v ocelových rámech zasklená dvojsklem po obvodu dvou podélných a jedné příčné stěny ve výšce 2 m nad terénem. Do haly vedou troje ocelová vrata (v každé z podélných stěn a v příčné stěně bez oken). V křídle každých vrat jsou dveře pro vstup osob. Podlaha je tvořena betonovou mazaninou. Pod podhledem haly byly zavěšeny tři plynové tmavé „U“ zářiče typu HAINZL H-29-6F (29 kW, 6 m délka) za účelem udržení provozní teploty jak při práci v hale, tak pro strojní zařízení (olejové náplně strojů). Plynové zářiče byly do haly namontovány pověšeným servisem.

V proluce mezi oběma halami byly k celé jižní stěně haly zasažené požárem přistavěny dva plechové přístřešky, které byly přerušeny vraty v jižní stěně haly. Přístřešky byly vysoké přibližně 2,5 m a široké 2 m a jejich délka byla 9 m (dva moduly po 4,5 m) a 18 m (čtyři moduly po 4,5 m). V jednom z nich byl umístěn kompresor na stlačený vzduch a zásoba škrobu a vosku, ve druhém cívky s popisovaným materiálem. Tyto přístřešky nejsou na plánu vyznačeny. Byly k hale přistavěny dodatečně.

Průběh zásahu

Požár byl zpozorován v 02.50 hodin a nahlášen o tři minuty později. První jednotka HZS Pardubického kraje ze

stanice Holice se na místo požáru dostavila v 03.03 hodin. Po příjezdu na místo zásahu jednotka průzkumem zjistila, že se jedná o požár výrobní haly o rozměrech 31,5 m x 15 m, která již byla celá zasažena. Na hašení byly nasazeny tři proudy C 52 s použitím smáčedla, aby nedošlo k rozšíření požáru na další budovu, která byla od první vzdálena přibližně osm metrů. Byl vypnut elektrický proud a uzavřena plynová přípojka. Po příjezdu dalších jednotek byly nasazeny další čtyři proudy C 52 na hašení požáru haly. Požár negativně ovlivňovaly vysoká teplota hoření, zakouření prostorů, hrozící zřícení konstrukcí a teplota pod bodem mrazu. Na místě byla zřízena dálková doprava vody od hydrantu vzdáleného asi 1 km od místa zásahu. Voda byla odebírána i z hydrantu vzdáleného asi 100 m od místa požáru. Lokalizace požáru byla provedena v 04.46 hodin. Po lokalizaci požáru se pokračovalo v hašení jen vodou. Jeho konečná likvi-

dace byla v 11.06 hodin. Po uhašení požáru se za pomoci kotoučové rozbrušovací pily začala rozebírat zříčená ocelová konstrukce a dohašovala se menší, ještě doutnající ohniska požáru. Po úplné likvidaci požáru byly jednotky postupně odesílány zpět na základny. Požárem došlo k úplnému zničení (destrukci) celé haly včetně veškerého strojního vybavení, zásob polotovarů a hotových výrobků.

Příčina vzniku požáru

Na základě všech zjištění byly stanoveny níže uvedené verze vzniku požáru, které byly dále prověřovány:

- 1) cizí zavinění,
- 2) kouření,
- 3) samovznícení,
- 4) technologická příčina,
- 5) elektrická instalace,
- 6) provoz plynových zářičů.

Na základě všech dostupných a prověřených dokladů a zjištěných a výše uvede-

ných skutečností a faktů bylo možné vyloučit příčiny vzniku požáru, které jsou vedeny pod body 1) až 4). V daném případě byly elektrická instalace a plynové zářiče jedinými zdroji tepla v hale, které mohly vznik požáru způsobit. S ohledem na úplnou destrukci haly a značné zničení veškerého vnitřního vybavení v hale nebylo možné určit ze dvou zbývajících jednu konkrétní verzi jako příčinu vzniku požáru a druhou vyloučit. Obě verze uvedené pod body 5) a 6) jsou nejpravděpodobnější, ale nelze jednu z nich potvrdit jako dominantní.

V daném případě je však zřejmé, že ze strany právnické osoby Gamba, s.r.o. Dolní Ředice došlo k porušení ustanovení § 5 odst. 1) písm. c) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, kde je stanovena povinnost právnických a podnikajících fyzických osob dodržovat technické podmínky a návody vztahující se k požární bezpečnosti výrobků nebo činností. Instalací popsaných plynových zářičů do prostředí výrobní haly bylo uvedené ustanovení porušeno. Jak parametry plynového zářiče a technické podmínky udávané výrobcem, tak citovaná technická norma instalaci plynových spotřebičů popsaného typu do prostředí, které bylo v hale stanoveno, nedovolují. Je tedy zcela zřejmé, že popsané plynové zářiče byly instalovány naprosto nevhodně pro dané prostředí. Toto porušení však nelze v daném případě spojit s příčinou vzniku požáru, jelikož se nepodařilo s určitostí vyloučit elektrickou energii jako další případně možný iniciátor vzniku požáru.

Specifika zásahu

Jak již bylo uvedeno, požár vznikl v krátkém časovém období po půlnoci. Ze zjištěných skutečností je velmi pravděpodobné, že samovolný rozvoj požáru od předpokládané doby vzniku až do doby zpozorování se mohl pohybovat v rozmezí od 1 do 1,5 hodiny. Byl zpozorován až v době, kdy již z jednoho z polí hal na severní straně šlehaly plameny. Při příjezdu první jednotky PO byla již požárem

zasažena a zničena celá hala a nejitenzivnější hoření probíhalo v místě svědeckého i požárního ohniska (prostor prvního pole vlevo od ocelových vrat na severní straně). Střešní konstrukce haly nad místem nejintenzivnějšího hoření byla již zborcená dovnitř haly. Intenzita požáru byla tak velká z toho důvodu, že předmětem výroby v hale jsou speciální obuvnické tkaničky. Uvnitř haly se proto nacházelo množství polotovarů i hotových výrobků z akrylových, bavlněných a polyesterových přízí namotaných na velkých či malých cívkách uložených v regálech či v plastových přepravkách a zasazených ve strojním zařízení.

Jednotky PO se z ekonomického hlediska soustředily na snížení intenzity požáru v zasažené hale. Zároveň však většinu sil a prostředků soustředily na ochranu vedlejší haly se stejným strojním vybavením a uskladněným materiálem dosahující též vysoké hodnoty jako je výše způsobené škody v požárem zasažené hale. Výše uchráněných hodnot byla vyčíslena částkou 12 milionů Kč. Na likvidaci požáru bylo nasazeno celkem sedm proudů C 52. Pro potřebu vody byla zřízena kyvadlová doprava vody z 1 km vzdáleného zdroje vody a pro doplňování vody byl použit hydrant z místního vodovodního řádu vzdáleného 100 m od místa zásahu. Zásah byl prováděn v dýchacích přístrojích. Činnost jednotek ztěžovala teplota pohybující se pod bodem mrazu a nevhodná šíře příjezdové komunikace k halám. Ke kladům lze přičíst skutečnost, že i přes zásah v obtížných podmínkách destruované haly nebyl nikdo s příslušníky HZS Pardubického kraje a členů jednotek SHD obcí zraněn. Po likvidaci požáru příslušníci zasahujících jednotek PO pomocí kotoučové rozbrušovací pily odstraňovali zborcenou kovovou konstrukci střechy v místech požárního ohniska za účelem možnosti ohledání místa požáru. Na rozšíření požáru na celou plochu haly měly vliv zejména noční hodina vzniku požáru, charakter výroby v hale provozované a množství běžně uložených hořlavých materiálů. ■

HASIČSKÁ PŘILBA GALLET F1 E

- nejnovější model pro profesionální použití
- rychle nastavitelný vnitřní systém pro velikosti 58 - 64 cm
- posuvné upevnění masky na přilbě
- komfortní tříbodová podbradná páska

→ Vylepšené větrání a lepší slyšitelnost v přilbě.
Několik barevných variant.
Hmotnost jen 1 700 g.

RLS spol. s r.o.
Baťovka 1285, 696 02 Ratíškovice,
T +420 518 368 090 F +420 518 368 092
info@rls.cz → www.rls.cz

Neobvyklá dopravní nehoda

kpt. Ing. Marian MRÓZEK, ppor. Ing. Jiří ŠPETÍK, HZS Moravskoslezského kraje, foto ppor. Ing. Jiří ŠPETÍK

Dne 30. ledna 2006 v 08.13 hodin byla na operační a informační středisko HZS Moravskoslezského kraje, územní odbor Karviná (OPIS) nahlášena dopravní nehoda nákladního automobilu v obci Český Těšín–Horní Žukov, na hlavním tahu mezi Českým Těšínem a Frýdkem-Místkem. Na místo události byla vyslána jednotka HZS Moravskoslezského kraje ze stanice Český Těšín s požárními automobily CAS 24 a CAS 32.

Po příjezdu na místo události bylo průzkumem zjištěno, že se jedná o dopravní nehodu nákladního automobilu pro přepravu prasat s přívěsem. K nehodě došlo při výhybném manévru protijedoucího nákladního automobilu při sjezdu z kopce. Celá souprava se převrátila na bok a z automobilu začala unikat motorová nafta. V nákladovém prostoru se nacházelo podle sdělení řidiče 190 živých prasat, která byla transportována na jatka v Českém Těšíně.

Popis havarované soupravy

Jde o nákladní automobil značky DAF, s nástavbou upravenou pro přepravu zvířat. Nástavba je rozdělená do tří sekcí, do nichž je možný vstup pouze zezadu po sklopné rampě. Za rampou se nachází kovová dvířka do první a druhé sekce od spodu. Vstup do třetí (horní) sekce je možný pouze před nakládkou zvířat. Jakmile je tato sekce zaplněna, její podlaha je vyzvednuta pomocí hydraulických pístů do střední úrovně, pak je provedena nakládka druhé sekce a opět zdvih podlahy. Jako poslední je plněna dolní sekce. Přívěs je obdobné konstrukce, avšak pouze se dvěma sekcemi. V důsledku nehody se souprava ocitla mimo vozovku na pravém boku. Kabina řidiče byla po nárazu do stromu částečně zdeformována. Palivová nádrž obsahovala přibližně 400 l motorové nafty a její únik nebylo možné zastavit.

Záchranné práce

Po prvotním průzkumu bylo rozhodnuto o prioritách činností. Tou byla záchrana zvířat, která se nacházela ve značně stísněných prostorech. Pomocí nastavovacích, vysouvacích a jednohákového žebříku byly vytvořeny provizorní ohradníky, které byly následně propleteny hadicemi B75. Do mezer mezi žebříky a zemí se napěchoval sníh a ztuhlil ušlapáním. Takto vzniklé hrazení tvořilo vyváděcí cestu pro prasata přímo do nákladních automobilů přistavených firmou Těšínské jatky, s.r.o. Hasiči zahájili záchranné práce na přívěsu. Nejprve odstranili kování vrat a tím uvolnili zámky držící sklopnou rampu přívěsu. Uvolněné tabule následně použili pro vyrovnání výškového rozdílu mezi okolním terénem a vozovkou. Samotné přípravy vyprošťování uvězněných prasat trvaly zhruba hodinu. Protože byla souprava převrácena na pravý bok vznikl mezi zadními dvířky a okrajem přívěsu schod, který velmi komplikoval a zpomaloval vyprošťovací práce. Pracovníci jatek, kteří vytahovali prasata z přívěsu, byli nuceni každé zvíře vyzvednout a následně předat zasahujícím hasičům, ti prasata poháněli vytvořeným koridorem až do přistavených automobilů. Nakládku velmi stresovaných zvířat komplikovalo fyzicky náročné pohánění na korbu nákladního automobilu. Hasiči museli většinu prasat vytlačit vlastními pažemi. Při vytahování prasat se velmi osvědčily vazáky, které se podvlékly pod břichem, za předními běhy prasete a dva hasiči pak dokázali vytáhnout po prudké rampě i stopadesátikilové samce. Protože pouze jediný náhradní automobil měl nástavbu kontejnerového typu, kterou bylo možné postavit na zem, vždy po naložení zvířat probíhala překládka z tohoto automobilu na další a teprve poté jejich transport. Tato překládka velmi zpomalovala průběh záchranných prací. Na jednotlivé nákladní automobily se naložilo 30 až 40 prasat a ta byla odvážena na místo původního určení, do Těšínských jatek.

Jelikož prázdný přívěs byl stále spojen s tahačem, zabraňoval svou polohou otevření zadní sklopné rampy tahače. Proto se přistoupilo k násilnému rozpojení souprav pomocí rozbrušovací pily a odtažení přívěsu vyprošťovacím automobilem. Tímto vznikl prostor u zadních dvířek nástavby tahače k zahájení záchranných prací na tahači.

Práce byly složitější o to, že prostor ve kterém se nacházela prasata, byl rozdělen, jak už bylo v úvodu uvedeno, do tří sekcí. Třetí výšková sekce nemá samostatná vrata a plnění v běžných podmínkách probíhá vyzvednutím podlahy z nakládací do přepravní úrovně. Hasiči otevřeli zadní dvířka a postupně vyprošťovali zvířata stejně jako u přívěsu. Pro přístup do horní sekce velitel zásahu rozhodl o vyřezání otvoru ve střeše o rozměrech přibližně 2 m x 1 m pomocí přímočaré bateriové pily. Po zajištění všech ostrých hran, které vznikly při řezání, bylo vyprošťování zahájeno. Silně stísněná a stresovaná prasata se bránila a po složitém a fyzicky náročném vytažení přes provizorní otvor, měla tendenci se vracet zpět do kamionu. Bylo proto nutné každé zvíře násilně individuálně vést.

V průběhu vyprošťovacích prací bylo bohužel zjištěno, že v každé sekci se nachází blíže neurčený počet mrtvých prasat, která uhynula ve stísněných prostorech. Poraněné kusy byly průběžně prohlédnuty zvěrolékařem a na jeho pokyn utraceny pracovníky jatek přímo na místě pomocí jateční pistole a speciální injekce aplikované zvěrolékařem. Všechna vyproštěná mrtvá zvířata byla uložena mimo prostor vyvádění až do příjezdu zaměstnanců firmy zabývající se likvidací uhynulých zvířat.

Únik nafty z palivové nádrže

Při dopravní nehodě došlo k poškození palivové nádrže, ze které začalo unikat 400 litrů motorové nafty. V první fázi byl únik minimální a nafta byla jímána do úkapových nádob. Při manipulaci se soupravou během odtažení přívěsu došlo k většímu úniku, kterému nebylo možné zamezit prostředky nacházejícími se na místě zásahu. Proto byl povolán technický automobil pro likvidaci chemické havárie ze stanice Karviná. Po příjezdu na místo zásahu byla pomocí čerpadla zbylá nafta z palivové nádrže odčerpána.

Vyprošťování soupravy

Po vyproštění všech živých zvířat a přečerpání motorové nafty do přistavených nádob bylo speciální firmou za asistence jednotky PO přistoupeno k vyzvedávání přívěsu a tahače a jejich umístění na vozovku. Protože se nad havarovaným autem nacházelo elektrické vedení veřejného osvětlení, byli na místo případu povoláni pracovníci firmy, kteří provedli odpojení elektrického proudu uvedeného úseku. Poté bylo zahájeno samotné vyprošťování přívěsu a následně také automobilu pomocí jeřábu o nosnosti 90 tun. Po celou dobu likvidace následků události byla provedena úplná uzavěra silnice příslušníky Policie ČR a provoz byl odkloněn po vedlejších komunikacích. Po ustavení soupravy na kola byl k automobilu neprodleně přistaven kafilerní automobil, do kterého byly zbylé kusy uhynulých prasat přeloženy.

Specifika zásahu

Negativní vlivy:

- venkovní teplota pod bodem mrazu,
- ztížený pohyb hasičů a ostatních osob podílejících se na zásahu v hlubokém sněhu,
- velké časové prodlevy při překládce zvířat mezi automobily zajišťujícími odvoz,
- omezený přístup k vyváděcím otvorům z důvodu polohy soupravy na boku,
- vysoký počet zvířat – zásah fyzicky i časově velmi náročný,
- nedisciplinovanost řidičů před provedením celkové uzavěry silnice.

Pozitivní vlivy:

- nedošlo k významnému úniku motorové nafty do okolního prostředí,
- velmi se osvědčilo využití žebříků s propletenými hadicemi B jako provizorních ohradníků, dále pak použití vazáků pro snadnější vytahování prasat na korbu přistavených automobilů,
- výborná spolupráce s pracovníkem Státní veterinární správy, který poskytoval veliteli zásahu nezbytné odborné informace a rozhodoval o prioritách činností ve vztahu ke zvířatům,
- v průběhu zásahu nedošlo k žádnému zranění zasahujících hasičů ani ostatních osob podílejících se na zásahu.

V důsledku dopravní nehody došlo k lehkému zranění řidiče kamionu a k úhynu 26 prasat, a 12 poraněných kusů muselo být utraceno. Zbývajících 152 kusů bylo jednotlivě hasiči a pracovníky jatek vyproštěno a přemístěno do náhradních vozidel. Na místě zasahovalo 19 příslušníků ze tří jednotek HZS Moravskoslezského kraje.

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 4. ledna do 8. února roku 2006

1. **Sklad v původní staré válcovně** v Českém Těšíně, okr. Karviná. *Příčina* – zazděný trám v komíně. *Škoda* – 4 000 000 Kč.
1. **Kamion Mercedes v Praze 5 - K Barrandovu.** *Příčina* – technická závada elektroinstalace. *Škoda* – 1 500 000 Kč.
1. **Tiskařská dílna pro potisk textilu** ve Velké Bukové, okr. Rakovník. *Příčina* – úmyslné zapálení. *Škoda* – 2 500 000 Kč.
1. **Oprava počítačů** v Praze 3 – U Nákladového nádraží. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 10 000 000 Kč.
1. **Byt v obytném panelovém domě** v Kopřivnici, okr. Nový Jičín. *Příčina* – závada pračky. *Škoda* – 1 000 000 Kč. *Evakuováno* 12 osob. *Zraněny* 2 osoby.
1. **Osobní automobil** v Kaňovicích, okr. Zlín. *Příčina* – technická závada. *Škoda* – 1 100 000 Kč.
1. **Střecha restaurace** v Praze 9. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 3 000 000 Kč. *Zraněn* 1 hasič.
• **Sklad v bývalém cukrovaru** v Úvalech, okr. Praha-východ. *Příčina* – úlet jisker z komína. *Škoda* – 8 000 000 Kč.
1. **Autodílna** v Úhonicích, okr. Kladno. *Příčina* – závada topidla. *Škoda* – 5 000 000 Kč.
• **Rodinný domek** v Lidečce, okr. Vsetín. *Příčina* – technická závada. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
1. **Dva autobusy na odstavné ploše** ve Stříbře, okr. Tachov. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 1 700 000 Kč.
1. **Rodinný dům a stodola** v Luži-Domanicích, okr. Chrudim. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 3 000 000 Kč.
1. **Rodinný dům** v Židlochovicích, okr. Brno-venkov. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 1 600 000 Kč.
1. **Chromovna** firmy Buzuluk, nástupnická a. s. v Komárově, okr. Beroun. *Příčina* – technická závada termostatu. *Škoda* – 2 856 000 Kč.
1. **Výrobní hala masokombinátu ve výstavbě** v Kličanech, okr. Praha-východ. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
2. **Rodinný dům** v Letovicích, okr. Blansko. *Příčina* – závada na elektroinstalaci. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
2. **Byt v 11. NP panelového domu** v Praze 4, Křepčské ulici. *Příčina* – pravděpodobně nedbalost při používání hořlavých kapalin. *Škoda* – 2 000 000 Kč. *Usmrceny* 4 osoby, *zraněno* 8 osob, dalších 7 osob bylo bezprostředně *zachráněno* či *evakuováno*.
2. **Přesýpací vůz a přepravní pás** Sokolovské uhelné, a.s. v katastru bývalé osady Lipnice, okr. Sokolov. *Příčina* – technická závada. *Škoda* – 10 000 000 Kč.
2. **Obytný dům** ve Zbirohu, okr. Rokycany. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 7 000 000 Kč.
2. **Úbytovna zahraničních dělníků** v Mochově, okr. Praha-východ. *Příčina* – závada na elektroinstalaci. *Škoda* – 1 000 000 Kč. *Usmrceny* 3 osoby.
2. **Podzemní garáž a 3 osobní automobily** Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v Praze 1. *Příčina* – technická závada. *Škoda* – 5 000 000 Kč. *Zranění* 3 hasiči.
• **Rodinný dům OKAL** v Palkovicích, okr. Frýdek-Místek. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 2 500 000 Kč. *Usmrcena* 1 osoba, *zraněna* 1 osoba.

pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
MV-generální ředitelství HZS ČR

Cisternová automobilová stříkačka 40/7000/850/60/200 – S 3 R

pplk. Ing. Jaroslav MADĚRA,
MV-generální ředitelství HZS ČR,
foto archiv výrobce

Požární automobil se stal důležitým dopravním prostředkem pro hasiče již na počátku 20. století, kdy krok za krokem postupně nahrazoval koňská spřežení. Zpočátku hlavně zrychloval přepravu hasičů na místo zásahu, s postupem času se však stále více uplatňoval jako součást určité hasicí nebo jinak podpůrné technologie. Dnešní výrobní technologie umožňují vyrábět požární automobily podle specifických požadavků konkrétních jednotek PO. Vznikají tak požární automobily konstruované doslova na míru. Otevíráme nový seriál, ve kterém představíme několik zajímavých zásahových požárních automobilů, které by neměly uniknout naší pozornosti, a to jak svou zajímavou konstrukcí, tak například některými svými významnými parametry.

Továrna hasicí techniky (THT) v Poličce navázala na tradici výroby prostředků pro hasiče založené ve Vysokém Mýtě firmou Stratílek v roce 1899. Nyní patří THT s. r. o. Polička mezi významné výrobce červené techniky i ve světovém měřítku. Společnost uplatňuje systém řízení jakosti podle EN ISO 9001, který byl certifikován společností Bureau Veritas Quality International (BVQI). Důkladem kvalitní výroby požární techniky je mimo jiné kontrakt na dodávku požárních automobilů pro indická letiště, kterou se společnost THT vrátila po přibližně po patnácti letech opět na indický trh.

■ Cisternová automobilová stříkačka 40/7000/850/60/200 – S 3 R

Cisternová automobilová stříkačka s typovým označením 3540 je letištní varianta klasické cisternové automobilové stříkačky a je konstruována pro hašení vodou, pěnou, hasicím práškem a hasicím plynem CO₂. Postavena je na podvozku Tatra 815-27PR37 25 300 6x6.1R/451.

■ Podvozková část

Podvozková část je jistě pro české hasiče všeobecně známá, přesto neuškodí malé připomenutí některých tech-

nických řešení. Motor T3B-928.70 má zdvihový objem 12 667 cm³ a čistý výkon 300 kW při 800 otáčkách za minutu. Motor na přání zákazníka splňuje emisní normu EURO II a výfukové potrubí má netradičně vyvedeno nad karosérii. Pro hnací ústrojí je použita plně automatická šestirychlostní elektronicky řízená převodovka společnosti Twin Disc Inc., USA s typovým označením TD61-1177. Převodovka je integrovaná do páteřového rámu a zcela eliminuje použití rozdělovací převodovky. Její elektronické řízení společně s modulační spojkou měniče momentu umožňuje jízdu při proměnlivých rychlostech a současně zachovává plný výkon pomocného pohonu pro požární čerpadlo. Zbývá dodat, že součástí převodovky je i vestavěná diagnostická jednotka.

Tradiční trambusová kabina osádky je vybavena pěti sedadly. Sedadlo řidiče a sedadlo velitele je výškově a podélně nastavitelné a je vybaveno opěrkou hlavy a tříbodovým bezpečnostním pásem. Druhá řada sedadel je konstruována pro tři osoby a v opěradlech s opěrkami hlav má integrované tři vzduchové dýchací přístroje.

Nápravy jsou vybaveny samosvornými diferenciály, další je použit také mezi zadními nápravami. Disková kola mají rozměr 10V – 20 a jsou vybavena radi-

álními bezdušovými pneumatikami MICHELIN 14,00 R 20 XZL.

Pravostranné řízení je vybaveno hydraulickým posilovačem SERVOCOM ZF, Germany.

Dvouokruhová pneumatická brzdová soustava s ABS splňuje požadavky předpisů EEC, nouzová a parkovací brzda jsou pružinové a obě působí na kola zadní nápravy.

■ Účelová nástavba

Karoserie účelové nástavby je také tradičně tvořena třemi samostatně upevněnými částmi. V přední skříni je v tzv. „americkém stylu“ umístěno požární čerpadlo GODIVA WSA 4010, které není vybaveno vysokotlakým režimem. Čerpadlo má při sací výšce 3 m a jmenovitém tlaku 1,0 MPa průtok 4000 l za minutu a je vybaveno automatickou pístovou vývěvou a automatickým teplotním odlehčovacím ventilem, který se aktivuje při teplotě 48 °C. Ovládací panel požárního čerpadla je umístěn po obou stranách účelové nástavby, na pravé straně je vedle základních ovládacích a kontrolních prvků vybaven navíc elektronickými hladinoměry vody a pěnídla a ovládáním přiměšovače pěnídla. Pěnídlový přiměšovač je řízen elektronickou regulací, průtok má 4 až 360 l.min⁻¹ pěnídla a umožňuje plynule volitelné přimě-

šování od 0 do 8 %. Nastavené procento přimísení je zobrazováno na displeji jeho elektronické jednotky.

V přední skříni je dále uložena plynová a prášková hasicí technologie. Hašení práškem umožňují dva stokilogramové zásobníky na hasicí prášek typu BC, tlakový zdroj, řídicí ventil a průtokový naviják s hadicí o světlosti 25 mm a délce 30 m na konci opatřenou proudnicí s dostřikem 6 m a výkonem 3 kg prášku za sekundu.

Technologii plynového hašení tvoří dva kusy tlakových lahví, každá s 30 kg CO_2 , obě lahve jsou vybaveny pákovým a zpětným ventilem a jsou v účelové nástavbě uloženy příčně. Hadice je uložena na průtokovém navijáku, má světlost 13 mm a délku 25 m, na konci je opatřena proudnicí s dostřikem 3 m a s výkonem 3 kg plynu za sekundu.

V levé přední skříni CAS je dále umístěn průtokový naviják s hadicí o průměru 28 mm a délce 30 m, ta je opatřena pevně připojenou proudnicí. Navíjení hadice na naviják zajišťuje elektromotor. Skříň je po obou stranách vybavena roletkami ze slitin lehkých kovů.

Ve střední části účelové nástavby je uložena nádrž na vodu a na pěnídlo. Nádrž na vodu má hranolovitý tvar, má objem 7000 l a je svařena z ocelového plechu. Naproti tomu nádrž na pěnídlo je svařena z nerezového plechu a má objem 850 l. Nádrže jsou po stranách zakryty bočními panely s žebříky pro výstup na účelovou nástavbu.

V zadní skříni je umístěno požární příslušenství. Skříň je po obou bocích vybavena roletkami a vzadu je opatřena nahoru výklopnými dveřmi s plynovými vzpěrami. Veškeré úložné a úchytné prvky jsou vyrobeny z hliníkových slitin.

Lafetová proudnice je tradičně na účelové nástavbě a je vybavena pěnотvornou proudnicí P 24 s deflektorem, je ovládána ručně nebo dálkově z kabiny osádky

a umožňuje pracovní režim 50 % nebo 100 %. Pracovní rozsah proudnice je horizontálně od -135° do $+135^\circ$ a vertikálně od -15° do $+50^\circ$. Její výkon je při 0,8 MPa a při stoprocentním pracovním režimu proudnice 3.200 l za minutu a dostřik dosahuje 60 m.

Spodní část požárního automobilu je vybavena také čtyřmi hasicími tryskami, a to v přední a zadní části vždy po dvou, ty jsou ovládány z panelu umístěného v kabině osádky.

■ Povrchová úprava

Karosérie účelové nástavby je lepená z oboustranně pozinkovaných plechů. Vnitřní plochy uzavřených profilů jsou opatřeny nástřikem speciální hmoty na bázi vosku, podběhy jsou nástřikány izolační antihlukovou a antiabrazivní hmotou na bázi kaučuku. Karosérie

je opatřena nástřikem základní epoxidové barvy, tmelena je polyesterovým tmelem a po broušení je nástřikána akrylátovým plněčem. Vrchní nástřik tvoří akrylátový dvousložkový email s odstínem RAL 3000.

■ Vybrané parametry

Základní rozměry CAS jsou následující: délka 9450 mm, šířka 2550 mm a výška 3750 mm. Rozvor mezi přední a první zadní nápravou je 4500 mm a mezi zadními je 1450 mm, rozchod předních kol je 2034 mm a zadních 2050 mm. Podnápravová světlost je vpředu a vzadu stejná, a to 360 mm. Přední nájezdový úhel je 37° , zadní 30° a přechodový úhel je 21° . Pohotovostní hmotnost CAS je 14 600 kg, pro posádku, hasivo a požární příslušenství zbývá dalších 8400 kg. CAS při celkové hmotnosti 23 000 kg vykazuje maximální rychlost $100 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$ a zrychlení z 0 na $80 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$ za 40 s. Stoupavost má 50 %, brodivost 800 mm, obrysový průměr zatáčení mezi obrubníky 23 m a mezi stěnami 25 m.

■ CAS 40 pouze pro Indii?

První zakázku pro indického partnera tvořilo 43 kusů těchto speciálně vybavených CAS, které převzali zástupci Airports Authority of India v březnu 2004. Bezprostředně poté následovala zakázka na výrobu dalších 18 kusů a nyní se realizuje již třetí jedenáctikusová zakázka pro téhož zákazníka.

■ Závěr

CAS 40 je odvozena z CAS 32, která dosud u nás patří k nejrozšířenějším. Její konstrukce dokazuje, že jak nástavbová část, tak i podvozková mohou uspět i v tvrdé mezinárodní konkurenci. Nabízí se proto zákonitě otázka, zda požární automobily postavené pro české hasiče musí stále více využívat například zahraniční podvozky.

Nebezpečí požáru od mikrovlnné trouby

Ing. Otto DVORÁK, Ph.D., Ing. Vlasta CHARVÁTOVÁ, Ing. Martin FIEDLER, Technický ústav požární ochrany Praha

Mikrovlnná trouba (dále jen MT) je v současnosti velmi rozšířený elektrický spotřebič, běžně používaný k ohřevu a tepelné úpravě jídel v domácnostech, restauracích, bufetech, na pracovištích atd. MT představuje silný zdroj tepelné energie s potenciálním nebezpečím pro vznik požáru v případě, že nejsou dodržovány opatření podle návodu k obsluze.

Cílem článku je vysvětlit princip MT, popsat její hlavní části a charakterizovat jejich požární rizika. Nebezpečí MT je doloženo příkladem požárně-technické expertízy (dále jen PTE), kterou vypracoval Technický ústav požární ochrany (TÚPO) k případu požáru kuchyně způsobenému MT.

■ Princip mikrovlnné trouby

MT ohřívá jídlo přímým působením mikrovlnného elektromagnetického pole s frekvencí 2450 MHz (vlnová délka 12,24 cm), vytvářeného v komoře trouby o objemu 10 až 20 dm³, s generovaným výkonem řádově ve stovkách wattů (W). Molekuly vody, tuku, cukru, bílkovin atd. v potravě absorbují mikrovlnné paprsky v procesu zvaném „dielektrický ohřev“. Druhotně bývá MT vybavena zdrojem sálavého tepla pro grilování a zdrojem horkého vzduchu pro pečení. Oba zdroje mají výkony řádově stovky W.

■ Hlavní části MT a charakteristika jejich požárního nebezpečí

■ Skříň s dvířky

Kovová komora pro ohřev má oddělený prostor pro elektrické vybavení, otvory kryté mřížkou pro vstup a výstup vzduchu pro chlazení magnetronu, okno/stínítko do komory tvořené kovovým sitem ve dvířkách a spínač pro zablokování chodu tepelných zdrojů při otevření dvířek.

Tato část je v podstatě bez rizika vzniku požáru, protože skříň je kovová s minimem plastových dílů.

■ Zdroj mikrovlnného záření

Jedná se o kontinuální dutinový magnetron s elektromagnetem. Dalšími součástmi jsou vlnovod pro přenos mikrovlnné energie do komory a chladicí ventilátor.

Požární nebezpečí spočívá v možném vznícení plastových částí (izolace) při přehřátí v důsledku zkratu, přechodových odporů svorek (uvolněné šroubové spoje/kontakty, koroze), v selhání chlazení při poruše ventilátoru (elektrické – zkratky a přerušování, mechanické – zadření ložisek), v nevhodném umístění, kdy dojde k zakrytí vstupů chladicího vzduchu, případně ve vniknutí vody.

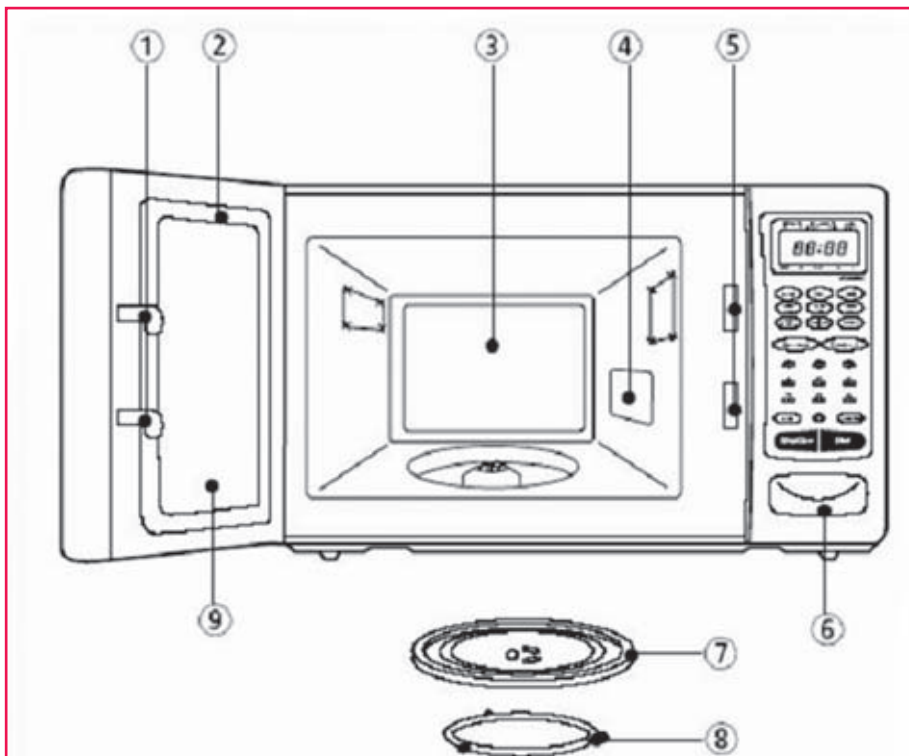

Schéma charakteristických konstrukčních prvků MT

Legenda: 1 Západka dveří, 2 Těsnění dveří, 3 Vnitřní prostor trouby (komora), 4 Ochranný vnitřní kryt, 5 Bezpečnostní zámek, 6 Tlačítko pro otevření dveří, 7 Rotační stolek, 8 Nosník rotačního stolku, 9 Dveřní okno/stínítko

■ Napájecí zdroj pro magnetron

Obvykle jde o transformátorový zdroj se žhavením katody řádově v jednotkách voltů (V), s výkonem desítek W, s anodou pod stejnosměrným napětím několika kV, s výkonem zdroje řádově stovek W a u elektromagnetu desítek W.

Riziko požárního nebezpečí představuje možnost vznícení izolačních částí při přehřátí v důsledku zkratu, porušení izolace, povrchových svodů při znečištění vodivými částicemi prachu nebo vodou, dále poruchy transformátoru (mezizávitový zkrat) a poruchy ostatních obvodů (průraz usměrňovacích prvků apod.).

■ Časový spínač

Elektromechanický pro jednoduché měření doby chodu, případně elektronický s displejem spojený s hodinami. Jako možná požární nebezpečí lze uvést obvyklá rizika elektrických zařízení, tj. přechodové odpory resp. jiskření (uvolnění svorek), zkratky, porušení izolace, povrchové svodové proudy, resp. elektrický oblouk na povrchu v důsledku znečištění vodivými prachy nebo vodou.

■ Topná tělesa pro sálavé teplo (na grilování)

Jedná se většinou o kovokeramické topné elementy umístěné uvnitř komory na horní stěně, obvykle bez regulace. Jejich

povrchová teplota za provozu dosahuje řádově stovek °C, je určena konstrukcí (poměrem sálavé plochy a příkonu). Vysoká povrchová provozní teplota může způsobit vznícení par uvolněných z ohřívání potravin nebo hořlavých složek potravin dopadajících na povrch topných těles, např. tuků.

■ Zdroj horkého vzduchu (pro pečení)

Topné těleso doplněné ventilátorem, s recirkulací (bez výměny vzduchu s okolním prostředím). Zdroj umístěný mimo komoru (v prostoru pro elektrické vybavení) má několikastupňovou regulaci výkonu topného tělesa. Vzduch se za provozu může ohřát až na 250 °C, tato teplota závisí na konstrukci (poměru výkonu ventilátoru a příkonu).

Rizikem možného vzniku požáru je vznícení plastových částí (izolace) v případech přehřátí při zkratu, selhání chlazení (při poruše ventilátoru), vniknutí vody, popř. selhání regulace teploty.

■ Rotační stolek (pro uložení potravin/nádoby s jídlem)

Otáčení pomocí elektromotoru, automaticky se zapíná při chodu MT.

Nebezpečím z hlediska vzniku požáru může být vznícení plastových částí (izolace) pohonného mechanismu při přehřátí v důsledku zkratu, zadření ložisek nebo vniknutí vody.

■ Ovládací prvky

Slouží k nastavení výkonu mikrovlnného generátoru od nuly do maxima (obvykle 700-800 W), nastavení doby chodu/ohřevu, nastavení teploty pro horkovzdušný ohřev, k zapínání zdroje sálavého tepla (topná tělesa). Tlačítko start/stop může chybět v případě, že se MT zapíná uzavřením dvířek. Případně lze použít kombinovaný ovladač pro složitější nastavení režimu MT. Požárním nebezpečím jsou obvyklá rizika elektrických zařízení, tj. přechodové odpory resp. jiskření (uvolnění svorek), zkrat, porušení izolace, povrchové svodové proudy, resp. elektrický oblouk na povrchu v důsledku znečištění vodivými částmi prachu nebo vodou.

■ Přívodní šňůra s vidlicí

Pohyblivý, ohebný kabel přívodu el. energie (tzv. flexošňůra) je k MT pevně připojen a zásadně je třížilový. Skříň MT je spojena s ochranným vodičem za účelem ochrany před nebezpečným dotykem a omezení rušení. Riziko možnosti vzniku požáru představuje zkrat, resp. elektrický oblouk v případě porušení izolace nebo zlomení vodičů v důsledku mechanického namáhání při ohybu zejména na konci šňůry u vidlice a v místě průchodu do MT.

■ Požár bytu od MT podle PTE Technického ústavu požární ochrany

MT - vzorek z místa požáru odebraný pro PTE

Z řady případů požárů MT, jež byly řešeny v TÚPO, lze uvést např. požár kuchyně způsobený MT. Ohnisko požáru bylo lokalizováno v místě uložení ovládacích prvků MT, které včetně izolace kabelů zcela vyhořely. Z tohoto prostoru směřují stopy šíření ohně k ventilátoru, magnetronu a vysokonapětovému (VN) transformátoru. Ventilátor měl ohořelé lopatky a motorek neměl spálené vinutí, u transformátoru bylo primární vinutí neporušené, sekundární vinutí bylo zkratované. U magnetronu nebyla katoda zkratovaná na kostru a tepelná pojistka byla vyhořelá a stopy tepelného vyhřátí byly na kovovém krytu.

Na základě tohoto popisu byly stanoveny možné hypotézy vzniku požáru v pořadí pravděpodobnosti:

- přechodový odpor/zkrat na kontaktech v regulační části MT,
- porucha ventilátoru s následným přehřátím magnetronu,

- mezizávítový zkrat na VN části transformátoru.

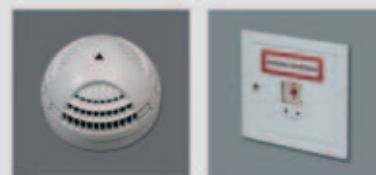
■ Opatření požární bezpečnosti

K minimalizaci možného požárního rizika u MT je nutné dodržovat následující zásady:

- do MT nedávat předměty, které nejsou určeny pro použití v MT. Nepoužívat k ohřevu jídla kovové nádoby, nádoby s kovovými součástmi včetně nádobí s kovovým dekorem (zlacení apod.), kuchyňské náčiní (přístroje apod.), které je nebezpečné při kontaktu s mikrovlnným zařízením, kovové folie, spony na sáčcích apod. Kov může způsobit jiskření s následkem požáru.
 - v MT nesušit ani nesterilizovat součásti oděvů nebo jiné textilní výrobky. Hrozí nebezpečí jejich vznícení při vyjímání z MT,
 - pravidelně čistit vnitřní kryt včetně částí, kde přiléhají dveře. Při čištění musí být MT vypnuta ze zásuvky,
 - nepoužívat v MT recyklovaný papír pokud není pro MT speciálně určen. Tento papír může obsahovat kovové prvky, které mohou v MT jiskřit s následným zapálením a hořením hořlavých látek v blízkosti (týká se též papírových ubrousků a ručníků),
 - v MT neohřívat plynotěsně uzavřené nádoby. Hrozí nebezpečí výbuchu a požáru,
 - při tepelném zpracování kukuřice a „obilných sáčků“ je nezbytné přesně dodržet nastavení výkonu a doby zahřívání; delší doba zahřívání může vést k zapálení a hoření; olej v sáčcích zvyšuje požární riziko,
 - v MT neohřívat hořlavé kapaliny – nebezpečí požáru a výbuchu,
 - ohřáté potraviny vyjmát z MT s určitou opatrností:
 - nádoba může být jen teplá, zatímco obsah horký,
 - v některých případech může být kapalina přehřátá nad bod varu, což se může projevit explozivně při mechanickým pohybem,
 (Proto se doporučuje ponechat kapalinu/potravinu před vyjmutím přibližně 60 s v klidu, jinak hrozí nebezpečí popálení/opaření.)
 - pokud v MT požár nastane, je nutné ji ihned odpojit od elektrického zdroje, neotevírat dvířka a vyčkat, až požár zhasne v důsledku vyčerpání kyslíku uvnitř MT,
 - stopy rzi a znaky neobvyklého chování v chodu MT mohou být známkou projevující se technické závady; opravy musí provádět pouze autorizovaná opravna.
- Snad žádné zařízení „high technology“ nebylo tak rychle a ochotně přijato ve společnosti, jako tomu bylo a je u MT. Je však nutné zdůraznit, že MT jsou spolehlivým a užitečným pomocníkem pouze tehdy, jsou-li používány přesně podle návodu výrobce a pokud jsou opravovány jen v odborné servisní opravně. ■

Zařízení pro odvod kouře

s integrovaným systémem pro komfortní větrání střešními okny VELUX

- Systémové řešení
 - střešní okno VELUX GGL
 - motorická jednotka pro otevíření okna (skrytá v prostoru ventilační klapky okna)
 - řídicí jednotka
 - doplňkové spínače pro větrání
 - kouřový senzor
 - dešťový senzor
- Spolehlivý odvod kouře
- Snadná montáž
- Pohodlné větrání
- Certifikováno TZÚ stavebním Praha

VELUX

VELUX Česká republika, s.r.o.
www.VELOUX.cz • Zákaznické centrum 531 015 511

Na veletrzích ve společné expozici

Mezi tradiční vystavovatele mezi národních veletrhů požární a bezpečnostní techniky a služeb PYROS a ISET, které se budou konat ve dnech 16. až 19. května tohoto roku na brněnském výstavišti, se zařadí také Policie ČR a Hasičský záchranný sbor ČR.

Společná expozice obou základních složek integrovaného záchranného systému bude zaměřena na prezentaci poslání a úkolů, které plní při ochraně života, zdraví a majetku občanů. „Naše expozice bude koncipována jako otevřená, emotivně působící scéna, která návštěvníky, ať z řad odborné nebo laické veřejnosti, již na první pohled zaujme svým poměrně atypickým prostorovým řešením,“ přibližuje podobu prezentace PhDr. Marcela Machutová, ředitelka Muzea Policie ČR, které je hlavním garantem účasti Ministerstva vnitra, Policie ČR a HZS ČR.

Na ploše o rozloze 800 čtverečních metrů se v několika tematických okruzích představí stěžejní oblasti činnosti Ministerstva vnitra, Policie ČR i HZS ČR. Hned při vstupu do expozice budou mít její návštěvníci možnost seznámit se s policejní služebnou, která plně odpovídá současnému evropskému standardu a jejíž projekt se postupně realizuje ve všech okresech a krajích. „Protikladem soudobé moderní služebny bude klasická četnická stanice z období třicátých let minulého století,“ uvádí Marcela Machutová. „Pro návštěvníky bude jistě velmi přitažlivé obě služebny porovnat a uvědomit si tak vývoj, kterým policejní práce za tu dobu prošla,“ dodává.

Centrem expozice pak bude plně funkční policejní operační středisko, on-line napojené na současné informační systémy a technologie. Návštěvníci budou moci na velkoplošných plazmových obrazovkách sledovat součinnost jednotlivých stupňů řízení při řešení běžných i méně běžných situací každodenního života i jednotný systém dopravních

informací. Samozřejmou součástí této problematiky bude i operační středisko tísňového volání. Celek doplní technicky plně vybavená vozidla, která jsou používána při výkonu policejní činnosti. „V expozici bude možné ozřejmit a přiblížit i takové činnosti jako je např. pátrání po osobách a věcech nebo práci s elektronickým spisem,“ doplňuje PhDr. Machutová.

Veřejnosti bude rovněž představena, kromě jiných technických novinek, sférická kamera, která je schopna snímat a zaznamenávat skutečnost v úhlu tři sta šedesát stupňů. Mnohé návštěvníky určitě zaujme historie vývoje portrétní identifikace pachatele nebo podezřelého, milovníky zbraní pak průřez výzbrojí používanou našimi bezpečnostními sbory od vzniku Československé republiky po současnost.

Další dominantou expozice se stane vrtulník EC-135, používaný Policií ČR leteckou službou.

Nebude chybět ani problematika Služby cizinecké a pohraniční policie, Národní

protidrogové centrály nebo Útvaru rychlého nasazení prezentovaná nejen statickými panely a exponáty, ale zejména filmovými ukázkami z konkrétní činnosti těchto útvarů a služeb.

Zpestřením bude i možnost prohlédnout si celou expozici z ptáčích perspektiv díky tzv. vysoké lávce, o jejímž využití se jedná.

Celá akce bude oživena doprovodnými programy, mezi něž patří např. přehlídka historických a současných uniforem, exkurze do historie známého seriálu „Četnické humoresky“ apod.

„V rámci veletrhu nabídneme mnohostranný a atraktivní pohled na široký soubor činností, které prezentují Ministerstvo vnitra, Policii ČR a HZS ČR v jejich konkrétních aktivitách zaměřených na službu veřejnosti,“ shrnuje hlavní poslání účasti na veletrhu ředitelka Muzea Policie ČR PhDr. Marcela Machutová.

Hasičský záchranný sbor ČR, kromě jiného, představí operační středisko linky tísňového volání 112, propojené se stejným zařízením Policie ČR. Toto tzv. call centrum bude plně funkční a umožní návštěvníkům získat představu o činnosti operačních středisek IZS. Dále budou představeny některé projekty informování veřejnosti. V expozici HZS ČR budou k vidění také aktuální výzbroj a výstroj používaná profesionálními hasiči nebo videokázky z jejich zásahů. Pro všechny zájemce o bližší seznámení s činností HZS ČR bude k dispozici informační centrum. Na venkovní ploše pak návštěvníci najdou moderní zásahovou techniku a budou mít možnost shlédnout atraktivní ukázky zásahové činnosti příslušníků HZS ČR.

mjr. Dr. Jaroslav VYKOUKAL,
podklady Info Desing, s.r.o.,
foto archiv redakce

Zveme vás do Brna na 9. evropské setkání hasičů

Ve dnech 16. až 17. května letošního roku se v rámci mezinárodního veletrhu požární techniky PYROS 2006 v Brně uskuteční v kongresové hale hotelu Holiday Inn mezinárodní odborná konference PYROMEETING 2006.

V letošním roce je konference zaměřena zejména na problematiku připravenosti na řešení některých závažných mimořádných událostí. Zaměření odpovídá i ústřední téma konference

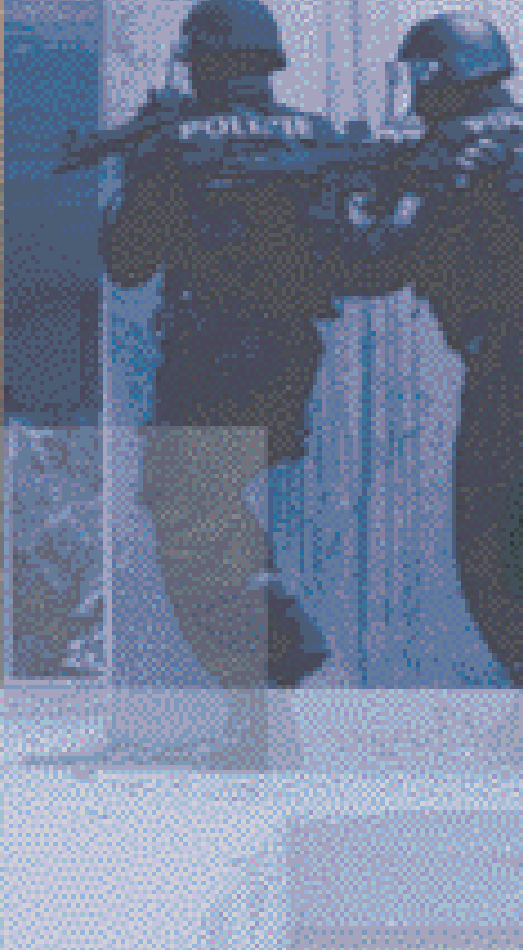
- „Záchranáři a mimořádné události“.

Hlavní tematické bloky konference:

- 1) Připravenost a logistika v návaznosti na velké mimořádné události ve světě
- 2) Komunikační systémy a systémy varování využívané složkami IZS
- 3) Záchrana osob a zvířat při mimořádných událostech v dopravě

Bližší informace o programu konference včetně přihlášky naleznete na internetových stránkách www.bvv.cz/pyros

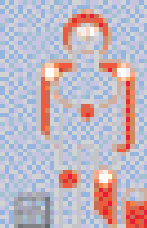
Ochrana života, zdraví a majetku - prevence, akce, represe

13. mezinárodní veletrh požární
a bezpečnostní techniky a služeb

INTER PROTEC

8. mezinárodní veletrh prostředků osobní ochrany,
bezpečnosti práce a pracovního prostředí

16. – 19. 5. 2006
Brno – výstaviště

www.bvv.cz/pyros www.bvv.cz/iset www.bvv.cz/interprotec

Veletřhy Brno, a.s.
Ispovská 2
602 00 Brno
Tel.: +420 545 519 171
Fax: +420 542 310 004
E-mail: info@bvv.cz
www.bvv.cz

BVV

**Veletřhy
Brno**

Ojedinělé cvičení v centru Prahy

ppor. Aleš ŠENKÝŘ, kpt. Mgr. Vít PERNICA, foto nrap. Milan PACÍK a nstržm. Jan KOSTÍK, HZS hl. m. Prahy

Dne 7. února letošního roku se v centru Prahy uskutečnilo ojedinělé taktické cvičení zaměřené na likvidaci požáru v prostorách hlavní budovy Národního muzea. Cvičení se zúčastnilo 40 příslušníků ze tří stanic HZS hl. m. Prahy s devíti požárními automobily.

Cíl cvičení

Likvidace požáru v prostoru knihovny a záchrana osob pomocí automobilového žebříku v prostoru kanceláře bez zřízení štábu velitele zásahu.

Učební úkoly cvičících

1. prověřit činnost personálu objektu před příjezdem jednotek PO,
2. prověřit účinnost stanoveného způsobu vyhlášení požárního poplachu v objektu,
3. prověřit předpokládaný průběh evakuace osob,
4. prověřit schopnost velitelů v řízení svých jednotek,
5. prověřit spolupráci všech zúčastněných složek,
6. prověřit předpokládané časy dojezdů zúčastněných složek,
7. prověřit možnosti nástupních ploch pro požární techniku zasahujících složek,
8. prověřit dostupnost výškové požární techniky,
9. prověřit možnosti zásobování vodou z hydrantové sítě.

Charakteristika objektu

Hlavní budova Národního muzea je monumentální novorenesanční budova z let 1885 až 1890 podle návrhu arch. J. Schulze. Obdélná uzavřená dispozice objektu (104 x 78 metrů) má dvě vnitřní

nádvoří oddělená navzájem příčným křídlem schodišťové haly, po obvodu monumentálního schodiště jsou ochozové arkády.

Průjezd do dvora je v nejužším a nejnižším místě 2,45 m široký a 3,2 m vysoký - není vhodný pro průjezd požární techniky. Nejmenší vzdálenost severozápadního rohu objektu - rizalitu - od protilehlého objektu je větší než 30 metrů, v ostatních směrech jsou odstupy podstatně větší. Objekt Národního muzea je postaven na svažitém pozemku uzavírajícím horní část Václavského náměstí. Zastavěná plocha objektem Národního muzea je 7548 m², plocha výstavních sálů je 5254 m².

Průběh cvičení

V objektu probíhá sanitární den. Ústředna EPS signalizuje aktivaci čidla EPS v prostoru knihovny. Dotčené osoby provádějí bezodkladně kontrolu prostoru aktivovaného hlásiče EPS. Po příchodu do prostoru aktivovaného hlásiče EPS, vyhodnotí pracovník ostrahy situaci, konstatuje že není možné provést prvotní zásah pro silné zakouření, a proto aktivuje tlačítkový hlásič EPS, čímž uvede ústřednu EPS do režimu „POŽÁR“. Požár v prostoru knihovny je ostrahou nahlášen na linku 150. Operační a informační středisko vysílá jednotky HZS hl. m. Prahy. Evakuace osob probíhá samovolně po únikových cestách dle zpracované dokumentace PO pro objekt před příjezdem jednotek PO. Po příjezdu jednotky ze stanice č. 1 (HS-1) na místo zásahu dostává velitel zásahu (VZ) od řídicího evakuace informaci, že se ve 3. NP v okně ze strany Vinohradské ulice nachází osoba, které je znemožněn odchod z prostoru z důvodu zakouření chodby. VZ se spojuje s jednotkou ze stanice č. 3 (HS-3) a vydává rozkaz k provedení průzkumu pláště budovy Národního muzea z ulice Vinohradská naproti budově Rádía Free Europe. Dále vydává rozkazy k provedení průzkumu bojem, souběžně je informován řídicím evakuace o probíhající evakuaci zaměstnanců Národního muzea. Na místo přijíždí velící důstojník směny, seznamuje se se situací a následně přebírá velení. Vzhledem ke vzniklé situaci (jednotka HS-1 zasahuje z jihozápadní a jednotka z HS-3 ze severovýchodní strany objektu) je místo zásahu rozděleno na dva úseky „knihovna“ a „Vinohradská“. Průzkumem je zjištěno, že je požárem

zasažena část prostoru knihovny a zplodiny hoření se dostaly do prostoru chodeb. S ohledem na uložené archiválie je na dohašování použito vhodnější hasivo CO₂ z PLHA 540. V průběhu průzkumu jsou vydány rozkazy vedoucí k záchraně osoby pomocí AZ. Je povolána další jednotka ze stanice č. 5 na případnou evakuaci materiálu. Pomocí vytyčovací pásky je zamezeno přístupu dalších osob. Je nasazena skupina na kontrolu prostorů po proběhlé evakuaci, při které nebyla nalezena žádná další osoba. Během cvičení byla prověřena možnost nasazení výškové techniky a doplňování požární techniky z hydrantové sítě v okolí objektu.

Cvičení bylo provedeno prakticky, bez použití hasebních látek.

Vyhodnocení cvičení bude zpracováno po ukončení práce vyhodnocovací komise. ■

PLACENÁ INZERCE

PROFESIONÁLNÍ DETEKTORY PLYNŮ

Všechny níže uvedené typy přenosných detektorů jsou navrženy tak, aby splňovaly požadavky na ekonomický a spolehlivý provoz, jednoduchou obsluhu a údržbu a dlouhou životnost. To je možné díky dlouholetému vývoji a tradici výroby ve firmě BWV Technologies, jednoho z největších výrobců přenosných detektorů na světě. Mezi nejvíce ceněné uživatelské parametry těchto výrobků patří zejména:

- Napájení běžně dostupnými zdroji
- Vodotěsné nebo vodovzdorné provedení
- Certifikace ATEX do zóny 0 (G 1)
- Dvouplášťové, neklouzavé kryty přístrojů, opatřené protinázovou výztuží
- Masivní ocelový úchyt typu „krokodýl“
- Minimální váha a velikost
- Vysoká variabilita v konfiguraci detektoru
- Žlutá bezpečnostní barva, velké dobře čitelné disплеje
- Velmi krátká doba odezvy
- Široká škála příslušenství

TECHNOLOGIE PRO ŽIVOT

GES

Výhradní distributor
pro ČR a SR

www.gasmonitors.cz • Tel.: 466 655 488 • Mobil: 603 820 796

Realizace projektu přeshraniční spolupráce

mjr. Ing. Miroslav SLEZÁK, foto mjr. PhDr. František PETR, HZS Karlovarského kraje

Projekt CLARA@eu byl vytvořen v roce 2004 jako trilaterální projekt regionů Chemnitz a Horní Franky na německé straně a Karlovarského kraje na české straně s předpokládanou dobou trvání 18 měsíců, financovaný z peněz EU. Oficiálně byl společný projekt spuštěn úvodním kongresem dne 8. prosince 2004 v bavorském Bayreuthu. V oblasti ochrany proti katastrofám však navázal na spolupráci, která se mezi HZS Karlovarského kraje a příslušnými vládními kraji na německé straně rozvíjela již od roku 2002.

Zaměření projektu

Těžiště projektu spočívá ve zřízení přeshraniční sítě kompetentních orgánů a institucí veřejné správy v zúčastněných regionech. Pomocí této sítě by měly příslušné odpovědné správní úřady získat schopnost krátkodobě, cíleně a decentralizovaně reagovat na požadavky a případné problémy, které mohou vznikat po rozšíření Evropské unie. Všechny zúčastněné instituce by měly být schopny zpracovávat společné strategie postupu při řešení problémů nebo katastrof přesahující společnou hranici. Dalším cílem projektu je zvýšit podporu kulturního porozumění jednotlivých hraničních regionů cestou společných sousedských aktivit a budování aktivní integrace.

Hlavními tématickými okruhy projektu jsou:

1. Mládež / vzdělávání / kultura,
2. Zdravotnictví / lázeňství / turistika,
3. Ochrana před katastrofami,
4. Administrativa orientovaná na občany,
5. Ochrana životního prostředí,
6. Doprava,
7. Územní a regionální plánování.

Karlovarský kraj v projektu CLARA@eu obsahově zastřešuje tématický okruh. Ochrana před katastrofami a ochrana civilního obyvatelstva. V rámci řešení jednotlivých oblastí úkolů byly navrženy pracovní skupiny, na jejichž činnosti se společně s Krajským úřadem Karlovarského kraje aktivně podílel HZS Karlovarského kraje. Dále v nich byly zastoupeny obecní úřady obcí s rozšířenou působností, ZZS Karlovy Vary, Cheb a Sokolov, Policie ČR a Armáda ČR. Jako rizika vzniku mimořádných událostí a krizových situací nevojenského charakteru na území kraje byly vytypovány:

- živelní pohromy, přirozené povodně, zvláštní povodně,
- rozrušení hrází vodních děl,
- únik nebezpečných látek,
- nebezpečí výbuchu, požáru,

- havárie v silniční a železniční dopravě a v letovém provozu,
- epidemie a nákazy.

Koordinovat spolupráci

Jako výsledek spolupráce se Spolkovou republikou Německo byly v návaznosti na smlouvy uzavřené mezi ČR a SRN na úrovni vlád a ministerstev podepsány následující dokumenty:

- Společné prohlášení o spolupráci mezi Karlovarským krajem a Vládním krajem Chemnitz v Sasku, ze dne 23. května 2002, které zahrnuje mimo jiné oblasti i oblast záchranných systémů.
- Společné prohlášení o spolupráci mezi Karlovarským krajem a Vládním krajem Horní Franky v Bavorsku, ze dne 28. června 2004, které zahrnuje mimo jiné oblasti i oblast krizového řízení a záchranných systémů.
- Společný poplachový plán mezi Vládním krajem Chemnitz, HZS Karlovarského kraje a HZS Ústeckého kraje ze dne 5. dubna 2002.

Dále proběhla za koordinace HZS Karlovarského kraje jednání na úrovni starostů obcí o zásadách poskytování dobrovolné pomoci druhé straně při mimořádných událostech.

V červnu a září 2004 se uskutečnila jednání ředitele HZS Karlovarského kraje s představiteli Vládního prezidia Horní Franky o spolupráci při řešení katastrof a mimořádných událostí.

Pro koordinaci svých činností v rámci krizového řízení postupovali obdobně při jednáních s partnery na německé straně pracovníci Krajského úřadu Karlovarského kraje a příslušníci Policie ČR a Armády ČR.

V rámci projektu CLARA@eu je HZS Karlovarského kraje zařazen v pracovní sekci s názvem „Ochrana před katastrofami a ochrana civilního obyvatelstva“. V rámci této zahraniční spolupráce byly

navázány pracovní kontakty s odbornými pracovníky na saské i bavorské straně a během pouhého jediného roku činnosti tohoto projektu proběhlo celkem osm společných akcí, jako jsou společná jednání, příprava společných cvičení, podpis ujednání s organizací „Technická podpora“, organizace výměnných stáží odborných pracovníků u partnerské strany apod. Ze všech akcí, které proběhly v této pracovní sekci projektu bych rád zmínil několik nejvýznamnějších.

Dne 7. dubna 2005 se uskutečnilo v Karlových Varech společné jednání se zaměřením na vytvoření spolupráce vedení HZS Karlovarského kraje a zástupců vybraných měst, obcí a regionálních úřadů z Bavorska, Saska a Karlovarského kraje. Na jednání byli zastoupeni delegáti odpovědní za oblast ochrany před katastrofami a ochrany civilního obyvatelstva v zúčastněných regionech. Program tohoto vstupního jednání byl připraven s cílem seznámit jednotlivé účastníky se systémem řešení mimořádných událostí ze strany HZS ČR, jednotek SDH obcí a podniků a dalších složek integrovaného záchranného systému v ČR. V jednotlivých přednáškách byla představena filozofie systému řešení mimořádných událostí v ČR a přednášky obsahovaly také informace o plošném rozmístění jednotek požární ochrany v kraji, o systému odborné přípravy a vzdělávání, integrovaném záchranném systému a naplní činnost operativního a informačního střediska HZS Karlovarského kraje. Obsahově byl program jednání hodnocen jako velmi přínosným, zejména ze strany účastníků ze SRN, kteří tak získali ucelený přehled o způsobu řešení mimořádných událostí, které mohou mít dopad na civilní obyvatelstvo, a zejména o účelnosti spolupráce jednotlivých složek v rámci integrovaného záchranného systému. Své hodnocení celého jednání vyjádřili

jednotliví účastníci v posuzovacích dotaznících po skončení jednání.

V říjnu 2005 proběhlo další společné pracovní jednání v bavorském Wunsiedelu. Těžiště bylo soustředěno do vyjasnění právních aspektů poskytnutí vzájemné přímé pomoci českých a německých hasičů při zásazích překračujících společnou hranici, dále do posouzení personálních a technických možností a vzájemné kompatibility ve vybavení obou stran při poskytnutí vzájemné pomoci.

Výměnné stáže

Pro konkrétní seznámení odborných pracovníků Vládního prezidia Horní Franky v Bayreuthu a příslušníků HZS Karlovarského kraje byly v říjnu a prosinci 2005 zorganizovány dvě výměnné studijní stáže u partnerských stran.

Během stáže v Bavorsku se zástupci HZS Karlovarského kraje seznámili s organizační strukturou orgánů a subjektů podílejících se na řešení katastrof, požárů, záchranných prací ve Vládním kraji Horní Franky, rozmístěním sil a prostředků jednotek požární ochrany, zásahových skupin technické pomoci, záchranné služby Červeného kříže a policie. Při návštěvě Státní hasičské školy v Regensburgu byl předveden areál a vybavení školy, včetně pomůcek pro výuku speciálních služeb v jednotlivých kurzech a byly diskutovány problémy související s provozem školy a způsobem vedení odborné přípravy především dobrovolných hasičů v Bavorsku. Škola v Regensburgu má k dispozici halu s rozměry 50 m x 100 m, vysokou téměř 40 m, ve které je možné provádět výcvik hasičů na maximálně vysunutém žebříku po celý rok. Dále škola umožňuje výcvik záchrany lidí při závalu na stavbě, má vybavený polygon pro výcvik s dýchacími přístroji, automatickou linku na čištění a dekontami-

naci ochranných oděvů, perfektně vybavené učebny, zaměřené na jednotlivé odborné kurzy (např. pro výuku taktiky zásahu mají zpracované detailní modely měst, dálnic, vlakového nádraží, letiště, učebnu vybavenou pro poskytování první pomoci apod.). Ve venkovním areálu je polygon pro simulaci zásahu na stavbě, na nádraží, na silnici, ve svažitém terénu, v rodinném domku apod. Samozřejmostí jsou prostory pro ubytování a stravování pro účastníky jednotlivých kurzů, kterých je obvykle najednou až 1000. Kurzy jsou placeny obcemi, odkud hasiči do školy přicházejí. Rostoucí náklady na jednotlivé kurzy a uvolňování jejich účastníků zaměstnavateli jsou vzhledem k vysokému počtu dobrovolných hasičů stále větším problémem především pro menší města. Není výjimkou, že dobrovolní hasiči navštěvují tyto kurzy v době svých dovolených. V rámci stáže se uskutečnila i návštěva stanic v Bayreuthu, Marktredwitz a Bambergu ve firmě Bosch u podnikové jednotky profesionálních hasičů.

Podobná studijní stáž proběhla rovněž v Karlovarském kraji pro zástupce Vládního prezidia z Bayreuthu. Hosté nejprve navštívili krajské operační a informační středisko HZS Karlovarského kraje, kde se seznámili se systémem spojení jednotlivých složek integrovaného záchranného systému v kraji i systémem propojení s ostatními operačními středisky v ČR. Dále byli seznámeni se systémem a koncepcí ochrany obyvatelstva a preventivní činnosti HZS Karlovarského kraje. V rámci stáže proběhla i exkurze a ukázka vybavení na stanicích v Karlových Varech, Chebu, dobrovolných hasičů v Chodově a u jednotky požární ochrany v chemickém podniku RSM Chemacryl v Sokolově. V Mariánských Lázních se hosté seznámili s protipožárním zabezpečením mezinárodního hotelu Esplanade. Na oplátku vysvětlili požadavky kladené

správními úřady v Bavorsku na výstavbu podobného hotelu, kde lhůta pro vydání všech povolení činí maximálně šest týdnů. Na závěr pobytu se hosté seznámili se současným stavem a očekávaným dalším vývojem zdravotnické záchranné služby v Karlovarském kraji.

V květnu 2005 bylo v Karlových Varech podepsáno Ujednání mezi Spolkovým úřadem technické pomoci pro Sasko a Durynsko (THW) a HZS Karlovarského, Plzeňského a Ústeckého kraje o možnosti vyžádání technické a personální pomoci THW ve prospěch HZS krajů při mimořádných událostech a katastrofách.

Přestože celkové zhodnocení činnosti a výsledků celého projektu CLARA@eu proběhne na společném jednání zástupců všech pracovních sekcí až na konci prvního pololetí roku 2006, lze za oblast pracovní sekce „Ochrana před katastrofami a ochrana civilního obyvatelstva“ již dnes jednoznačně konstatovat, že činnost jednotlivých složek prováděná v rámci tohoto projektu přispěla kladně k vzájemnému poznání systémů předcházení katastrof a mimořádných událostí.

Práce v této sekci, získané kontakty a osobní poznání odpovědných osob partnerských stran projektu umožnily se v potřebné míře seznámit s přístupem k řešení, organizací práce, způsobem spojení a rozdělením kompetencí pro řešení mimořádných událostí z různých úhlů pohledu na bavorské, saské a české straně v oblasti mimořádně důležité pro ochranu obyvatel na obou stranách hranice. Projekt CLARA@eu, plně financovaný z prostředků EU, tak významně pomohl ke zvýšení akceschopnosti jednotek požární ochrany v případě zásahu v Německu a současně otevřel možnost využití technických i personálních možností záchranných složek ze SRN v Karlovarském kraji. ■

V Německu začal vycházet nový odborný časopis

Od ledna letošního roku začal u našich západních sousedů vycházet nový odborný časopis s názvem „112 Magazin“.

Jednou měsíčně bude časopis přinášet informace z oblasti bezpečnosti, prevence rizik a požární ochrany a seznamovat čtenáře s problematikou požárních sborů, zdravotnické záchranné služby, ochrany obyvatelstva a ochrany před katastrofami jakož i s organizacemi, jejichž posláním je pomoc lidem v mimořádných situacích. Časopis bude spolupracovat s Federací hasičských svazů Evropské unie (FEU) a dalšími organizacemi jako např. „International Live Fire Training“ (ILFT) nebo „International Aviation Fire Protection Association“ (IAFPA). Vydavatel „112-Infire“ se sídlem v Heidelbergu je členem Sdružení na podporu Německé požární ochrany e.V. (Vereinigung zur Förderung des Deutschen Brandschutzes e.V. - vfdb) a dalších organizací.

První číslo přináší, mimo jiné, na dvanácti stranách rozsáhlou reportáž o Hasičské záchranné službě Českých drah, s podrobným popisem její historie, poslání a struktury včetně seznámení s používanou zásahovou technikou. Odborný redaktor nového časopisu Wolfgang Jendsch se problematikou požární ochrany v zemích východní Evropy zabývá dlouhodobě a několikrát navštívil také Českou republiku. Při jedné z jeho návštěv byla navázána spolupráce našich redakcí. Redakce Magazinu 112 má rovněž i svého českého dopisovatele.

redakce

WAP server HZS Jihočeského kraje

pplk. Ing. Lubomír BUREŠ, HZS Jihočeského kraje

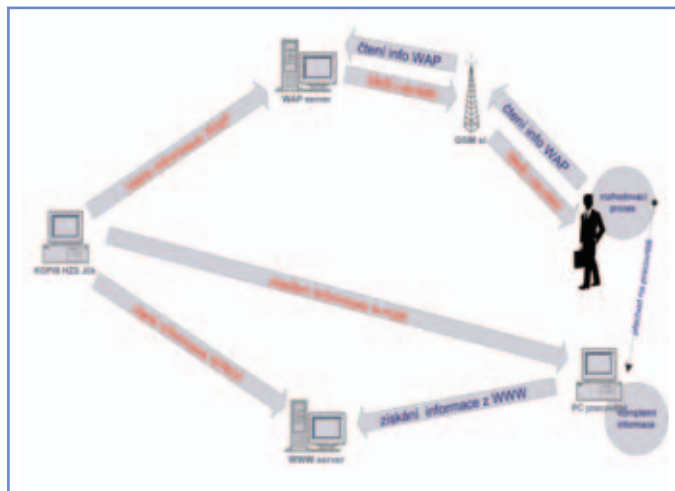
Včasné předávání informací o situaci na území je jedním z předpokladů pro včasné přijetí bezodkladných opatření pro odvrácení, nebo zmírnění následků mimořádných situací. O tom se Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje (HZS JČK) a další orgány krizového řízení kraje přesvědčily nejen v době povodní v roce 2002, ale i v pozdějších letech, naposledy při sněhové kalamitě na počátku tohoto roku.

V roce 2002 vznikla myšlenka na vytvoření wap portálu, který by umožňoval přístup k informacím pro široký okruh uživatelů, nezávisle na místě jejich pobytu. Tuto myšlenku umocňoval i v tom období spouštějící se projekt krizových mobilních telefonů.

Protože ani v současnosti nemá budovaný wap portál HZS ČR stále ještě zmiňované potřebné funkcionality, vedení HZS JČK se rozhodlo jít vlastní cestou, tj. vybudovat vlastní wap server, který splní uvedené požadavky do doby spuštění celostátního systému. Pracovníci oddělení komunikačních a informačních systémů HZS JČK vytvořili wap aplikaci, která byla umístěna u poskytovatele služby hostování www serveru HZS JČK.

Wap server HZS JČK je počítačová aplikace, která je spuštěna v prostředí internetu a je přístupná z většiny mobilních telefonů, včetně krizových. Data do systému vkládá operační a informační středisko HZS JČK na základě platných předpisů a dále na základě rozhodnutí krizového štábu kraje.

Na wap server jsou umísťovány informace týkající se mimořádných a krizových situací na území JČK, včetně informací hlásné povodňové služby. O vložení nových údajů jsou uživatelé wap serveru informováni formou automatického odeslání krátké textové zprávy na své mobilní telefony. Po přijetí tohoto návěští je možné se připojit prostřednictvím mobilního telefonu k wap serveru a získat tak kdykoliv a kdekoli podrobnější informace o mimořádných situacích na území kraje a případně přijmout neodkladná opatření ke zmírnění jejich následků.

Informace, které jsou ukládány na wap zároveň paralelně odcházejí na kontaktní e-mailové adresy uživatelů. Uživatelé wap serveru jsou v současné době členové bezpečnostní rady kraje, starostové obcí s rozšířenou působností a velitelé stanic HZS JČK.

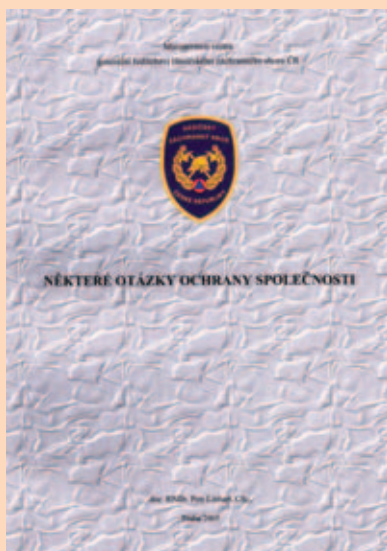
Systém umožňuje vyvěšení některých informací i na www stránky HZS JČK, které jsou přístupné široké veřejnosti. Toto však není podmínka provozu systému a tato funkcionality není prozatím spuštěna.

Využití této komunikační cesty dále také zefektivní toky informací vyplývající z havarijního plánu kraje, krizového plánu kraje a vnějšího havarijního plánu.

WAP server HZS JČK zahájil v měsíci únoru ověřovací provoz. Jeho součástí bude i podrobné zaškolení uživatelů, které provedou odborní pracovníci HZS JČK. Po ověření funkcionality bude systém uveden do rutinního provozu, který bude trvat do doby spuštění obdobného celorepublikového projektu.

Nová publikace ochrany obyvatelstva

Ing. Bohumil ŠILHÁNEK, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč

Cestou MV-generálního ředitelství HZS ČR je nyní distribuována publikace s názvem Některé otázky ochrany společnosti, jejímž autorem je ředitel Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč doc. RNDr. Petr Linhart, CSc.

Jak vyplývá z názvu, je v této publikaci ochrana obyvatelstva pojímána jako součást širšího okruhu problémů a také opatření, která jsou v současné době zejména v anglosaském světě označována pojmem ochrana společnosti. V odborné veřejnosti je toto komplexní pojetí chápáno především ve vztahu k ochraně jednotlivce a jeho bezpečnosti, dále ve vztahu k ochraně životního prostředí a jednotlivých ekosystémů a v neposlední řadě také k ochraně před následky mimořádných situací, způsobených antropogenní činností.

Publikace je určena především odborné veřejnosti a pracovníkům veřejné správy, přicházejícím s problematikou ochrany obyva-

telstva do styku v rámci své pracovní náplně. Je rozdělena do tří částí.

První část uvádí stručný vývoj ochrany obyvatelstva (pod různými názvy) v našich podmínkách, její současnou koncepci a způsob chápání této problematiky ve státech NATO a Evropské unie. V druhé části je popsán integrovaný záchranný systém, jeho legislativní východiska, organizace, základní a ostatní složky a stručná charakteristika obdobných systémů v zahraničí. Obsahem třetí části jsou vybrané kapitoly krizového řízení a analýzy rizik, druhy krizových plánů a typy krizových štábů.

Podle záměru autora by se tato publikace měla stát pomocníkem při řešení otázek ochrany obyvatelstva v praxi a také studijním materiálem pro fakulty vysokých škol s ekonomicko-správním, případně i jiným zaměřením.

Veřejná informovanost obyvatelstva

Více než dvě stovky odborníků z nej-různějších institucí se ve dnech 15. až 16. února 2006 zúčastnily 5. ročníku mezinárodní konference **Ochrana obyvatel 2006**, která proběhla v prostorách Vysoké školy báňské-Technické univerzity Ostrava. Tématem letošního setkání a výměny zkušeností byla **Veřejná informovanost obyvatel**.

Akci, kterou pořádala Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava Fakulta bezpečnostního inženýrství (VŠB-TU Ostrava FBI) ve spolupráci se Sdružením požárního a bezpečnostního inženýrství, zařadili generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán a děkan FBI VŠB-TU Ostrava doc. Dr. Ing. Aleš Dudáček. Odborné zaměření konference, kterou slavnostně zahájili doc. Dr. Ing. Aleš Dudáček a náměstek generálního ředitele HZS ČR pro úsek prevence a plánování pplk. Ing. Miloš Svoboda, bylo rozděleno do tří částí:

- komunikace s veřejností,
- komunikace se sdělovacími prostředky,
- problematika informovanosti veřejnosti.

„Jsme tu proto, abychom občanovi v přesné formě sdělili to, co potřebujeme. Důraz tedy klademe na prevenci, srozumitelnost a připravenost,“ uvedl pplk. Ing. Miloš Svoboda. Problematika ochrany obyvatelstva se také, podle slov doc. Dr. Ing. Aleše Dudáčka, stále více promítá do náplní studijních oborů, které jsou vyučovány na VŠB-TU Ostrava. K čistě odborným přednáškám patřilo například úvodní vystoupení na téma Bezpečnostní riziko dekontaminace vod – model pro varování jediné zahraniční účastnice Kathariny Fritze z Rakouska. Naopak význam zvláště pro praxi měl příspěvek tiskového mluvčího HZS Jihomoravského kraje kpt. Mgr. Jaroslava Haida, který hovořil o zkušenostech z informova-

ní veřejnosti o závažných a mimořádných událostech. *„Vyplatí se informovat obyvatele stručně a po částech, ale často,“* zněl jeden ze závěrů přednášky.

Velmi zajímavé informace v sobě skrývalo téma Informovanost obyvatel v regionu jaderné elektrárny v podání Ing. Oldřich Macha z Ústavu jaderného výzkumu Řež a tiskového mluvčího Jaderné elektrárny Dukovany Ing. Petra Spilky. Kromě důležitých praktických poznatků předávání informací obyvatelům v zóně havarijního plánování představili i projekt virtuální elektrárny, kde se každý člověk může „procházet“ jednotlivými částmi podniku a blíže tak poznávat jeho zařízení. *„Při dostatečné informovanosti obyvatel je jejich postoj k využití jaderné energie veskrze kladný,“* uvedl Ing. Petr Spilka.

Příklady dobré a špatné praxe při krizové komunikaci s veřejností představil Bc. Marek Uhlíř z Ministerstva zdravotnictví, který zároveň zmapoval české mediální prostředí. *„Informace musí být jasné, srozumitelné a podané co největšímu počtu obyvatel najednou,“* uvedl.

Několik projektů, s nimiž se v průběhu konference mohli účastníci seznámit, se týkalo práce s dětmi a jejich přípravy a vzdělávání v oblasti požární ochrany. Zástupce Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska Jan Karger uvedl projekt R2H, který spočívá v praktickém zlepšení dovedností a znalostí dětí v případě hrozby mimořádné události nebo při ochraně obyvatelstva. *„Rozhodujícím prvkem ve vzdělávání dětí jsou však profesionální vyškolení instruktoři – záchranáři,“* upozornil Jan Karger.

Obdobné téma zahrnovala i přednáška por. Mgr. Eleonóry Tilcerové z MV-generálního ředitelství HZS ČR, která přítomné upozornila na novinky ve vzdělávacích programech pro školy a ve vydávaných publikacích. *„Vzdělávací oblasti jsou zaměřeny a přizpůsobeny věku dítěte,“* doplnila.

Pro vzdělávání laické veřejnosti v oblasti požární ochrany byly prezentovány krátké filmy na různá témata, která ve spolupráci s Českou televizí vyrobil Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč. Tyto filmy by měly být již v letošním roce zveřejňovány v České televizi.

Na závěr konference byli účastníci seznámeni s projektem informování cestujících veřejnosti, který představila Mgr. Eleonóra Tilcerová. Spočívá v prezentaci letáků a plakátů v prostředcích hromadné dopravy, propagaci linky tísňového volání 112 a také doporučení, jak se zachovávat v různých mimořádných situacích. *„Důležité je mít na paměti základní myšlenku tohoto projektu, a tou je hlavně vzdělávání veřejnosti v reakcích na mimořádné události,“* objasnil cíl projektu předsedající plk. Mgr. Bohumír Martínek Ph.D., ředitel odboru ochrany obyvatelstva MV-generálního ředitelství HZS ČR.

pprap. Jana KEMROVÁ,
foto autorka

Pro větší bezpečnost cestujících

por. Mgr. Eleonóra TILCEROVÁ, por. PhDr. Petr KOPÁČEK, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto Milan VÁVRŮ

Dne 9. února 2006 byl tiskovou konferencí oficiálně zahájen projekt informování cestujících veřejnosti „Bezpečné cestování“, který připravilo Ministerstvo vnitra-generální ředitelství HZS ČR ve spolupráci se společnostmi Dopravní podnik hl. m. Prahy, a.s. a České dráhy, a.s.

Cílem projektu je zvýšit informovanost občanů cestujících v prostředcích hromadné dopravy a prohloubit jejich povědomí o možných nebezpečích a správném jednání v případě vzniku mimořádné události. Dále pak jejich příprava k zabezpečení vlastní ochrany a vzájemné pomoci, čímž se mohou zmírnit i případné negativní následky takové události a usnadnit se její řešení.

„Jedním ze základních úkolů HZS ČR je předcházet možnému ohrožení životů, zdraví a majetku občanů. Proto jsme také iniciovali tuto informační kampaň. Musíme působit preventivně, protože pokud jsou občané informováni a dostatečně poučeni, pokud vědí, co jim hrozí a jak mají v případě mimořádné události jednat, významně se zmírňují i případné negativní následky a usnadňuje se řešení jakékoliv mimořádné události, ať se již jedná o požár, dopravní nehodu nebo teroristický útok,“ uvedl na tiskové konferenci náměstek generálního ředitele HZS ČR plk. Ing. Miloš Svoboda.

Za České dráhy, a.s. se k projektu vyjádřil ředitel odboru komunikace Ing. Zbyněk Honys: „České dráhy mají jedinou prioritu při poskytování služeb svým zákazníkům, a to je maximální spokojenost při cestování vlaky této společnosti. K tomu neodmyslitelně patří i vědomí toho, že způsob dopravy, který si vybrali, je bezpečný. Proto jsme přivítali možnost spolupodílet se na edukativní kampani, která má preventivní charakter.“

Projekt „Bezpečné cestování“ uvítal i bezpečnostní ředitel Dopravního podniku hl. m. Prahy, a.s. Dr. Antonín Fedorko: „Trvalým cílem dopravního podniku je bezpečná přeprava cestujících veřejnosti. Jde nám o to rychle a přesně podle jízdních řádů přepravit cestující z jednoho místa na druhé a zabezpečit přestup na další spoje. Jde také o to, aby se cestující cítil v metru a v ostatních prostředcích MHD bezpečně, aby se nebál, že bude ohrožen na životě nebo zdraví, aby se nebál, že bude okraden, napaden a ani jinak obtěžován. Proto kampaň „Bezpečné cestování“ nejen vítáme, ale aktivně se jí také zúčastníme.“

V rámci realizace projektu bude umístěno několik tisíc informačních materiálů na reklamní a nerekamní plochy v autobu-

sech, tramvajích, metru a čekárnách MHD v Praze, ve vlacích a v prostorách vlakových nádraží.

V první fázi budou občané vizuálně poutavou a zároveň obecně srozumitelnou formou upozorňováni na to, jak se chovat v případě mimořádné události a jak volat na linku tísňového volání 112. V měsíci březnu pak bude projekt doplněn o další témata – co dělat při požáru, co dělat s podezřelým zavazadlem a jak chránit dýchací cesty v případě požáru nebo hustého kouře.

Projekt je zatím realizován v prostorách a prostředcích MHD v Praze, cestující vlakových souprav se s ním setkávají i na jiných místech republiky. Na základě ohlasů občanů a vyhodnocení pilotní části projektu se pak bude rozvíjet i v dalších velkých městech.

Projekt „Bezpečné cestování“ není zatím časově omezen, informační materiály zůstanou trvale umístěny na viditelných místech v prostorách a prostředcích hromadné dopravy.

Více informací o celém projektu a také o zásadách správného chování při nejrůznějších druzích mimořádných událostí naleznou občané na www.mvcr.cz/bezpecnecestovani/.

Nizozemské království

Rok přistoupení do EU:	zakládající člen
Rozloha:	41 526 km ²
Počet obyvatel:	16 313 000
Hlavní město:	Amsterdam
Forma státu:	konstituční monarchie, unitární stát
Administrativní členění:	12 provincií a 2 zámořská území
Jazyk:	nizozemština, friščina
Průměrná délka života (M • Ž):	75,9 • 80,6
HDP:	452 949 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	26 570 €
Členství v mez. org.:	EU, NATO, OSN, OBSE

Forma vlády

Nizozemsko je konstituční monarchií s parlamentní demokracií. Výkonnou moc mají vláda a rada ministrů. Ministři se za politiku vlády zodpovídají parlamentu. Ministři jsou jmenováni královnou na základě návrhu ministerského předsedy nové vlády. Legislativní moc má dvoukomorový parlament (Staten Generaal). Parlament tvoří První komora (Senát), jejíchž 75 členů je voleno nepřímo členy provinčních rad, a Druhá komora, jejíchž 150 členů je voleno v přímých volbách všemi občany staršími osmnácti let.

Nizozemsko se administrativně dělí na 12 vyšších územně správních celků (provincií) a dále na 636 samosprávních územních celků. Provincie mají omezenou formu samosprávy (vlády). Jsou řízeny lidově zvolenými provinčními radami v čele s komisaři jmenovanými královnou. Samosprávním územním celkům jsou řízeny volenými radami a starosty. Samosprávy mají vlastní policejní jednotky a jsou například zodpovědné za hasičské sbory a za krizové řízení.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

V Nizozemsku je každé ministerstvo zodpovědné za krizové řízení v oblasti, kterou má ve své kompetenci. Koordináční role pak náleží Ministerstvu vnitra. Na Ministerstvu vnitra bylo za tímto účelem zřízeno stálé národní koordináční středisko (NCC).

Civilní ochrana v Nizozemsku byla nahrazena organizací pro pomoci při katastrofách (pozn. autora: v Nizozemsku se místo termínu „Civil Protection“ používá termín „Disaster Relief“), která je speciální formou krizového řízení. Odpovědnost za pomoc při katastrofách byla přesunuta na místní úroveň, což znamená, že hlavním velitelem pro případ nouzových situací je starosta.

Úkoly a cíle CNP

Nizozemské krizové řízení se skládá z komplexního souboru takových opatření státních úřadů a ostatních organizací, které v případě nouzových situací zajistí bezpečnost v širokém rozsahu. Cílem krizového řízení je ochrana životních zájmů země za všech podmínek.

Ministerstvo vnitra má následující úkoly:

- vytvořit vhodnou legislativu, informační a kontrolní směrnice a přijímat koordinační opatření,
- přijímat předpisy týkající se bezpečnostních a technických záležitostí, přijímat normy a standardy pro hasičské a záchranné prostředky, které jsou vyráběny, importovány nebo dány na trh pro použití v Nizozemsku,
- poskytovat finanční prostředky, zabezpečovat výcvik a komunikační prostředí,
- testovat kvalitu nouzových systémů a zajišťovat dostupnost informací o nich.

Organizační struktura CNP

V nizozemském systému krizového řízení je každé ministerstvo zodpovědné za krizové řízení v oblasti svých kompetencí. Hlavní odpovědnost ale má Generální ředitelství pro veřejný pořádek a bezpečnost, které je součástí Ministerstva vnitra. Ministerstvo vnitra tedy koordinuje připravenost na nouzové situace a také zodpovídá za veřejný pořádek a bezpečnost. To, mimo jiné, zahrnuje oblast požární ochrany a organizaci zdravotnických služeb v případě katastrof.

Stálé národní koordináční středisko (NCC) bylo v rámci Ministerstva vnitra zřízeno proto, aby zajišťovalo koordinaci. NCC zajišťuje předávání informací a koordinuje administrativní opatření mezi různými ministerstvy a úřady provincií a samospráv. NCC se také zabývá informováním veřejnosti.

Pokud dojde k nouzové situaci, je v rámci příslušného ministerstva zřízen krizový štáb s rozhodovacími pravomocemi. Kromě příslušného ministra může ministerský předseda začlenit další ministerstva do krizového štábu ministerského předsedy. V takovém případě se aktivuje národní koordináční středisko.

Odpovědnost za pomoc při katastrofách a bezpečnost obecně zůstává na jednotlivých samosprávách. V případě nouzové situace spolupracují samosprávy regionálně. Pokud se ukáže, že regionální síly jsou nedostatečné, může být vyžádána pomoc z národní úrovně. Za tuto koordinaci pak odpovídá ministr vnitra.

Pokud nemůže být katastrofa zvládnuta na místní úrovni, komisař dané provincie může nařídít starostovi (nebo starostům) opatření, která mají být přijata. V tomto případě je to komisař, který přebírá operační velení a přijímá přímé instrukce od ministra vnitra.

Civilně-vojenská spolupráce

Ve výjimečných případech může komisař provincie požádat příslušného ministra o vojenskou asistenci. Ten postoupí žádost ministru obrany a ten přijme nezbytná opatření, kromě případů, kdy jsou závažné důvody k tomu, aby se tak nestalo. Ve velice urgentních případech může starosta přímo požádat vojenského velitele provincie, nebo vojenského velitele regionu sever o pomoc armády. V tomto případě musí být komisař provincie okamžitě informován.

Právní systém

Následující zákony vytvářejí administrativní a operační soustavu pro aspekty ochrany obyvatelstva v Nizozemsku:

- Zákon o hasičské službě (1985): Hasičské sbory v Nizozemsku jsou z velké většiny organizace skládající se z dobrovolníků. Profesionálních hasičů je menšina. V souladu se zákonem musí mít každá samospráva svůj vlastní hasičský sbor vedený velitelem. Pokud se ukáže, že na likvidaci mimořádné události místní sbor nestačí, může starosta požádat komisaře provincie o pomoc z ostatních regionů v provincii. Komisař může také požádat o přijetí opatření, která provede Ministerstvo vnitra.

- Zákon o katastrofách: Zákon definuje katastrofu jako událost, která těžce působí na veřejnou bezpečnost, a tím vytváří vážné ohrožení života a zdraví mnoha lidí a/nebo významné finanční nároky, a která vyžaduje koordinované použití různých složek a organizací. Hasičský sbor je základní organizační složkou krizového řízení. Má také koordináční roli při přípravě a implementaci krizového řízení. Aby se zajistila adekvátní připravenost, zákon vytváří tři druhy plánů:

- plány krizového řízení,
- plány pro mimořádné události,
- provinční koordináční plány.

- Zákon o zdravotnické pomoci v případě katastrof: Zdravotnická pomoc v případě katastrof je nedílnou součástí krizového řízení a je navržena tak, aby zajistila nejlepší možnou pomoc co nejvíce obětem. V případě rozsáhlých havárií a katastrof má ředitel veřejné zdravotnické služby v regionu za úkol organizaci, koordinaci a řízení zdravotnických záchranných služeb. Všechny výše jmenované zákony vycházejí z předpokladu, že odpovědnost za krizové řízení je na místní samosprávním úrovni.

pplk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO

Použitelnost stávajících prostředků individuální ochrany

Ing. Čestmír HYLÁK, npor. Ing. Vlastimil SÝKORA, CSC., Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto Milan VÁVRŮ a archiv autorů

Výsledky testování prostředků individuální ochrany (PIO) zahrnují dva parametry, které jsou důležité pro posouzení jejich funkčnosti a tedy i použitelnosti. Jsou to mechanické vlastnosti PIO a jejich rezistenční odolnost proti bojovým otravným látkám.

Mechanické vlastnosti byly testovány na materiálech, ze kterých jsou vyrobeny dětské ochranné vaky DV-65 a DV-75, dětské ochranné kazajky DK-62 a DK-88 a speciální ochranný oděv SOO CO. Ve všech případech se jedná o pogumovaný textil a na odebraných vzorcích z uvedených PIO byly provedeny zkoušky na pevnost materiálu v tahu a v natržení a na odolnost materiálu na oděr. Zkoušky na pevnost v tahu byly provedeny ve spolupráci s Opravářenským závodem Olomouc a v akreditované laboratoři společnosti Synpo, a. s. Pardubice. Zkoušky na oděr byly provedeny v laboratoři VOP-026 Šternberk, s. p., divize VTÚO Brno.

V tabulce č. 1 jsou uvedeny výsledky měření a požadované hodnoty příslušných parametrů, které byly stanoveny pro testované PIO v technických požadavcích (TP) na jejich výrobu. Vzorky byly odebrány z příslušných PIO z různých míst. U dětských vaků to bylo ze dna a boků, u dětských kazajek z rukávů, tělové části a hlavové kukly, u SOO CO z rukávů, nohavic nástavce vstupního otvoru a z trupové části oděvu.

Inkubátor s testovanými vzorky PIO na RDY

V tabulce jsou pro zjednodušení uvedeny průměrné hodnoty všech měření příslušného prostředku individuální ochrany. Testy pevnosti byly provedeny na univerzálním zkušebním stroji ZWICK/ROELL Z050, testy pevnosti v natržení na univerzálním zkušebním stroji DY 36 (Adamel-Lhomargy) a testy na oděr na odíracím stroji, kterým disponuje VTÚO Brno.

Z výsledků měření uvedených v tabulce č. 1 je patrné, že dětské ochranné vaky DV-65 a DV-75 a dětská ochranná kazajka DK-88 splnily všechny požadavky na mechanickou odolnost stanovených TP. Dětská ochranná kazajka DK-62 nevyhověla požadavku na oděr a SOO CO nesplnil požadavek ve třech parametrech, tj. v pevnosti na útku v tahu i v natržení a nevyhověl požadavku

Tabulka č. 1 – Mechanické vlastnosti PIO

Hodnocený parametr	Dětský ochr. vak DV-65	Dětský ochr. vak DV-75	Dětská ochr. kazajka DK-62	Dětská ochr. kazajka DK-88	Spec. ochr. oděv SOO CO
Pevnost v tahu – osnova/útek (N)	270/243	580/380	260/232	565/470	630/375
Požadavek TP	225/220	450/350	nestanoveno	450/350	500/500
Pevnost v natržení osnova/útek (N)	10/8	10,5/10,3	10/8,2	11,4/10,6	29,2/22,2
Požadavek TP	nestanoveno	9/9	nestanoveno	9/9	25/25
Oděr	vyhověl	vyhověl	nevyhověl	vyhověl	nevyhověl
Požadavek TP	nestanoveno (3000 cyklů)	nestanoveno (3000 cyklů)	nestanoveno (3000 cyklů)	3000 cyklů	3000 cyklů

Poznámka: TP pro DV-65, DV-75 a DK-62 nestanovují požadavky na oděr a byly takto hodnoceny dle metodiky na oděr používané ve VTÚO Brno 23 1103

Tabulka č. 1 – Mechanické vlastnosti PIO

Typ PIO PIO zavedené v HZS ČR	Požadavek TP na RDY (min)	Teplota (°C)	RDY (hod)	
			vz. č. 1 (0,02 ml HD)	vz. č. 2 (0,1 ml HD)
Dětský ochr. vak DV-65	75	30,0 ± 0,1	> 4 h 45 min	> 4 h 45 min
Dětský ochr. vak DV-75	75	30,0 ± 0,1	> 4 h 45 min	> 4 h 45 min
Dětská kazajka DK-62	75	30,0 ± 0,1	> 4 h 45 min	> 4 h 45 min
Dětská kazajka DK-88	120	30,0 ± 0,1	> 5 h 30 min	> 5 h 30 min
Dětská ochranná maska DM-1	90	30,0 ± 0,1	> 5 h	> 5 h
Dětská ochranná maska CM-3/3h	90	30,0 ± 0,1	> 5 h	> 5 h
Ochranná maska CM-3	90	30,0 ± 0,1	> 5 h 30 min	> 5 h 30 min
Ochranná maska CM-4	90	30,0 ± 0,1	> 5 h 30 min	> 5 h 30 min
Speciální ochranný oděv SOO CO	materiál oděvu 180	30,0 ± 0,1	> 7 h	> 7 h
Speciální ochranný oděv SOO CO	přezůvky 360	30,0 ± 0,1	> 7 h	> 7 h

Dětský ochranný vak DV-75

v mechanické odolnosti na oděr. V případě DK-62 tento negativní výsledek jen potvrdil správnost rozhodnutí vyřadit DK-62 z vybavení HZS ČR. V případě SOO CO se domníváme, že nebyly požadavky TP splněny proto, že pro testování byly použity oděvy mnohonásobně používané a to mohlo výsledky ovlivnit. Vzhledem ke skutečnosti, že ve většině případů jsou SOO CO uloženy ve skladech a nejsou používány, bude třeba na náhodně vybraných skladovaných oděvech zkoušku zopakovat.

Zkoušky rezistence

Zkoušky rezistence PIO na bojové otravné látky byly provedeny na výše uvedených typech prostředků individuální ochrany a na všech zavedených typech ochranných masek do systému HZS ČR, tzn. DM-1, CM-3/3h, CM-3 a CM-4. Tyto zkoušky byly provedeny v IOO dle zavedené metodiky na stanovení rezistenční doby na yperit (RDY). Rezistenční doba nebo také doba ochranného působení

či ochranné mohutnosti je doba, která uplyne od okamžiku styku jedné strany zkoušeného ochranného materiálu s kapalnou nebo plynou testovací látkou obecně, v konkrétním případě yperitem (2,2 - dichlorodiethylsulfid, HD), do objevení se par této látky na opačné straně materiálu v množství rovném prahovému množství.

Z výsledků měření uvedených v tabulce č. 2 je patrné, že ve všech případech byly splněny technické požadavky na odolnost materiálu PIO proti yperitu. Naopak naměřené hodnoty vysoce převyšují požadavky TP. Tento parametr je sledován dlouhodobě a výsledky měření RDY se za posledních šest let výrazně nezměnily.

Závěr

Na základě uvedených výsledků testování je možné konstatovat, že testované PIO splnily požadované parametry v oblasti rezistenční odolnosti na bojové otravné látky. V oblasti mechanické

odolnosti vyhověly požadavkům dětské ochranné vaky DV-65 a DV-75 a dětská ochranná kazajka DK-88. Dětská ochranná kazajka DK-62 a speciální ochranný oděv SOO CO požadavkům nevyhověly.

Tyto výsledky, jak již bylo výše uvedeno, jen potvrdily správnost rozhodnutí vyřadit DK-62 z důvodu jejího morálního zastarání z vybavení HZS ČR a provést opakované zkoušky SOO CO na mechanickou odolnost. Přes toto negativní zjištění je možné konstatovat, že stejně jako tomu bylo v případě testování difúzních filtrů dětských ochranných vaků (viz časopis 112, č. 1/2005), zkoušky prokázaly dobrý stav PIO a více než jejich stáří je důležitý pro jejich možné další použití způsob, jakým byly, jsou a budou skladovány.

SOO CO

Dětská ochranná kazajka DK-88

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 dává záruku, že ve skladech HZS ČR napříště zůstanou pouze ty PIO, které budou v dobrém technickém stavu. Doba jejich možného použití z hlediska pouze jejich přirozeného stárnutí se jen velmi těžko dá odhadnout. My jsme se v seriálu článků popisujících testování PIO pokusili provést sondu, která by dala odpověď na otázku, „jak dlouho mohou stávající PIO poskytnout v případě potřeby ochranu obyvatelstvu, pro které jsou určeny“. Přesnou odpověď jsme nenašli, ale je možné konstatovat, že při správném skladování ještě velmi dlouho, minimálně po dobu příštích 10 až 20 let. ■

Krizová připravenost zdravotnictví

Koncem loňského roku došlo na Ministerstvu zdravotnictví k velkým systémovým změnám, které se významně dotkly i odboru krizové připravenosti. O úkolech tohoto odboru jsme hovořili s jeho ředitelkou MUDr. Danou Hlaváčkovou.

■ Co spadá do působnosti vašeho odboru?

V souvislosti s vývojem bezpečnostních rizik, jež mají dopady na životy a zdraví obyvatelstva České republiky, bylo nutné rovněž redefinovat systémový přístup Ministerstva zdravotnictví (dále jen MZ – pozn. redakce) k problematice rezortního řešení těchto rizik a tím ke zvýšení významu postavení celého zdravotnictví v bezpečnostní politice státu. Vzhledem k tomu, že nový ministr zdravotnictví MUDr. David Rath považuje krizovou připravenost zdravotnictví na řešení mimořádných událostí a krizových situací za jednu z prioritních oblastí zdravotní i bezpečnostní politiky státu, došlo koncem roku 2005 k několika významným systémovým změnám na samotném Ministerstvu zdravotnictví, z nichž některé se týkaly i odboru krizové připravenosti. Původní odbor bezpečnosti a krizového řízení byl „očištěn“ od agend a činností, jež nesouvisely s jeho věcnou náplní, a byla oddělena agenda utajovaných informací, která do té doby v odboru převládala nad problematikou krizového řízení zdravotnictví. Odboru byl změněn název a ministr zdravotnictví jej „povýšil“ do své přímé podřízenosti. Proběhla redukce zaměstnanců podle přísných kritérií na produktivitu a efektivitu jejich práce a samozřejmě dle kvalifikačních požadavků. Dnes tak jsou věcně příslušné agendy odboru zajišťovány jedním středoškolsky a šesti vysokoškolsky vzdělanými úředníky, kteří musí splňovat rovněž příslušné jazykové předpoklady a mají stanoveny bezpečnostní prověrky příslušného stupně. Těchto sedm zaměstnanců, včetně ředitelky odboru, zajišťuje především odborné agendy, jež vyplývají z bezpečnostní strategie státu, tedy úkoly rezortu zdravotnictví zadané Bezpečnostní radou státu. Jde především o úkoly v oblasti civilního nouzového plánování, kde je řešena především problematika krizového a havarijního (a tedy i traumatologického) plánování, záležitosti spojené se zdravotnickými záchrannými systémy, které v tzv. záchranném řetězci zajišťují dodávku nezbytné zdravotní péče za mimořádných událostí nebo krizových stavů. Další oblastí je oblast vojenského obranného plánování, především ve

spolupráci s Ministerstvem obrany a armádním zdravotnictvím, a ochrany obyvatelstva ve věcné působnosti rezortu zdravotnictví. A poslední, nikoliv však důležitostí, je problematika koordinace zahraničně bezpečnostní politiky, jež v resortním řešení zajišťuje úkoly vyplývající především z přijatých závěrů, pokynů a opatření mezinárodních institucí, především Evropské unie, NATO a OSN (zejména Světové zdravotnické organizace), jichž je Česká republika řádným členem. Do této oblasti patří také zajišťování zahraniční humanitární pomoci a zahraničních misí ze strany českého zdravotnictví.

Tradičně jsou někteří zaměstnanci odboru vysoce aktivní ve vzdělávacích, pedagogických a publikačních aktivitách z oblasti krizové připravenosti a řízení, a to ve spolupráci s některými akademickými institucemi a institucemi třetího sektoru. Do budoucna máme ambice zahájit svou účast v některých oblastech bezpečnostního výzkumu.

■ Se kterými stěžejními problémy se odbor v současnosti potýká?

Po proběhlé personální redukci a spojení některých agend předpokládáme, že co nejdříve dojde k úplné personální a odborné stabilizaci. Nové organizační a materiální podmínky garantované sekci ministra a ministrem samotným, jsou více než standardní, na dobré úrovni je rovněž spolupráce ostatních sekcí MZ, které řídí jednotliví náměstci. Dalším dříve kritizovaným problémem byla minimální komunikace odboru s výkonnými složkami zdravotnictví a odbory zdravotnictví v krajích. Odbor byl uzavřen spíše sám do sebe, komunikace navenek byla minimální nebo nekoor-

dinovaná. Proto jsme již zahájili a předpokládáme i nadále pravidelné setkávání s řediteli záchranných služeb krajů. Oslovili jsme a nabídli součinnost při přípravě důležitých koncepčních materiálů všem vedoucím odborů zdravotnictví na krajích, pomáháme řešit problém finančního sporu mezi některými záchrannými službami a Veřejnou zdravotní pojišťovnou, a samozřejmě intenzivně jednáme s partnery integrovaného záchranného systému. Odbor jsme „otevřeli“ zdravotnické veřejnosti a meziresortní spolupráci, takže v současné době máme spíše časové problémy, jak všechna jednání na půdě MZ, ale hlavně mimo ni, zvládnout a skloubit s odbornou i rutinní úřednickou prací. Předpokládáme však, že díky zavedené vzájemné zastupitelnosti zaměstnanců odboru a postupnému vyřešení problémů, které se v předchozích letech nahromadily, bude se i tento rozpor mezi množstvím externích jednání a časem minimalizovat. Věřím, že otevřená komunikace dovnitř rezortu a k odstranění rezortizmu mimo zdravotnictví je jedním ze základních prostředků, jak efektivně zvyšovat připravenost zdravotnictví na nehody, katastrofy a krize, a tím plnit úkoly, k nimž nás zavazuje Listina základních lidských práv a svobod a očekávání veřejnosti. Obecně lze tedy říci, že se nyní v novém roce nepotýkáme se stěžejními problémy, spíše řešíme větší množství dříve neřešené problematiky, což zabírá čas, který bychom mohli věnovat úkolům, k nimž jsme si pro tento rok přiřadili priority nejvyšší.

■ Jaké úkoly považujete za prioritní pro nejbližší období?

Prioritní velké úkoly máme dva. Oba jsou zadány usnesením vlády na základě schváleného usnesení nebo závěrů Bezpečnostní rady státu. Prvním zásadním koncepčním úkolem je prostřednictvím meziresortní pracovní skupiny vytvo-

řit komplexní koncepční materiál k činnosti zdravotnických zařízení při řešení následků teroristických útoků. Již v měsíci březnu musíme předložit výsledky první fáze úkolu o opatřeních okamžitého zvýšení připravenosti zdravotnických zařízení na hromadné urgentní případy postižených osob při mimořádných událostech velkého rozsahu v rámci stávajícího právního stavu. Návrh výsledné koncepce krizové připravenosti zdravotnictví v České republice má být předložen v prosinci tohoto roku.

Druhý úkol vyplynul z analýzy stavu připravenosti složek IZS, kdy pro zdravotnictví vyplynulo jako zásadní problém nedostatečné právní ukotvení zdravotnické záchranné služby jako základní složky IZS. Už několik let se na MZ neustále diskutovalo, zda zdravotnické záchranné služby, jejich postavení, činnost, organizace mají být upraveny zákonem nebo vyhláškou. Problém byl na periferii pozornosti hektických změn ve zdravotnictví, až se zákonitě vynořil při analýze připravenosti k naplnění bezpečnostní strategie státu. Při vědomí důležitosti a naléhavosti řešení tohoto problému ministr zdravotnictví rozhodl, že právní prostředí pro zajišťování přednemocniční neodkladné péče prostřednictvím systému zdravotnické záchranné služby bude upraveno v obou rovinách právní síly. Vyhláška č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě, bude novelizována tak, aby byl respektován stav této složky zdravotnictví po jejím převodu do zřizovatelské pravomoci kraje a aby se v budoucnu mohla případně stát prováděcím předpisem k zákonu o zdravotnické záchranné službě, jež by měl být připraven během tohoto roku. Kromě úkolů a postavení zdravotnické záchranné služby při zajišťování zdravotní politiky státu by měl také upřesnit její úkoly v záchranném řetězci a v IZS při zajišťování bezpečnostní politiky státu.“

■ Jak hodnotíte stávající úroveň spolupráce zdravotnické záchranné služby s ostatními složkami IZS?

Tuto problematiku bych ráda zhodnotila ve dvou rovinách. Jednak vzhledem k našim nejvýznamnějším partnerům, tedy hasičům a policistům, a navíc v rovině strategické, operační a taktické spolupráce. Po mnohaleté zkušenosti a praxi v terénu v roli lékaře záchranné služby, později ředitele okresní záchranné služby a krizového manažera krajské záchranné služby a nyní ředitele odboru MZ jsem prošla všemi třemi zmiňovanými úrovněmi na všech stupních státní správy. Musím obecně říci, že za dobu 13 let (v roce 1993 začal být budován tehdy komplexní, dnes integrovaný záchranný systém) „urazily“ všechny tři základní složky dlouhý, náročný, ale kvalitativně významný kus cesty, a to i ve vzájemné spolupráci. Silná stránka HZS ČR je především v úrovni strategické, zejména právní prostředí a navazující financování je nesrov-

natelné s dalšími dvěma partnery. Zdravotnická záchranná služba je naopak velice dobře vybavena zdravotnickými technologiemi včetně sanitních vozidel, má kvalitní odbornou základnu a své medicínské obory kterými jsou oborová urgentní medicína a mezioborová medicína katastrof. Policie je někde uprostřed, má svůj zákon, některé její složky jsou kvalitně vybaveny odborně i logisticky, jiné jsou na tom hůře. Tím jsou dány i některé oblasti, ve kterých mají tyto základní složky problémy při vzájemné součinnosti. Pro zdravotníky je také důležité při řešení těchto problémů rozlišovat, zda se jedná o součinnost běžnou, mimo režim zákona 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, kdy ve většině těchto případů spolupracují zdravotníci s Policií ČR, nebo zda se jedná o mimořádné události, a tedy aktivaci složek IZS a jejich součinnost, kde těžiště spolupráce mají zdravotníci především s HZS ČR, a to na operační i taktické úrovni. Zcela zřetelně se tento problém zvýraznil během velkých taktických cvičení, např. „PODZIM 2005“. Jasně vyplynulo, že v rámci svých kompetencí je každá složka již na značně vysoké kvalitativní úrovni, avšak existuje naléhavá potřeba součinnostních metodik pro určité specifické typy činností, kde je postižený občan či oběť události předávána od jedné složky k další. Je to společný úkol řešitelný např. prostřednictvím Katalogu typových činností, jež spravuje HZS ČR, ale který je otevřený všem potřebným metodikám řešení situací v místě mimořádné události, případně na operační úrovni. Nezbytná je také neustálá kultivace komunikace mezi operačními středisky, další proces vyjasňování kompetencí mezi tísňovým voláním na lince 112 a národními tísňovými linkami, zrychlení toku informací mezi krajskými operačními středisky IZS a zdravotnickými operačními středisky. V oblasti datového propojení složek IZS je zdravotnictví na samém počátku. Jen rozpačitě jsou zaváděny technologie projektu Pegas-Matra, což zhoršuje komunikaci složek především na úrovni taktické, a to i mezi rezortními poskytovateli zdra-

votní péče. V úrovni operační nelze opomíjet v případech zdravotnických operačních středisek fakt, že 99% i více z jejich činnosti představuje plnění úkolů běžné každodenní přednemocniční neodkladné péče, která stále častěji slouží i pro zajištění dalších potřeb primární péče a péče v lůžkových zařízeních. Tuto indukovanou péči, stejně jako množící se případy tísne z oblastí psychosociální urgency nemůže řešit společná linka 112 ani nezdravotnický operátor, jakkoliv se snaží o sjednocení tísňových volání pod jediné číslo zdají být elegantním řešením. Domnívám se proto, že část problémů vzájemné spolupráce základních složek IZS bude odstraněna pomocí metodických opatření a jejich nácvikem v rámci typových činností a další část prostřednictvím závěrů již zmíněné mezirezortní komise pro přípravu koncepce krizové připravenosti zdravotnictví. Navíc bychom jako rezort rádi více otevřeli možnosti některým etablovaným institucím třetího sektoru, a postupně tak získali kvalitní partnery zejména z řad dobrovolníků pro součinnost při poskytování zdravotní, psychosociální pomoci a pečovatelské pomoci obětem mimořádných událostí. V této záležitosti již byla navázána spolupráce s Českým červeným křížem, Maltézskou pomocí a některými odborníky z řad psychologů. Tyto instituce většinou nabídku na spolupráci ze strany zdravotníků vítají, bude však nutné vypracovat metodiky pro jejich dostupnost, přesuny do postižených oblastí, identifikaci a pověření pro vstupy do zón zabezpečených pro činnost složek IZS, rozsah kompetencí, vzdělávání atd.

Na závěr asi není nutné ani sumarizovat, jak moc odborné, koncepční a koordináční práce je před námi. Zatím však nacházím na důležitých místech státní správy vstřícnou podporu, což mne naplňuje optimismem vzhledem k našim cílům, na druhou stranu vnímám tuto podporu jako velký závazek pro činnost celého Odboru krizové připravenosti Ministerstva zdravotnictví.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto Milan VÁVRU

Zájem o medicínu katastrof roste

Odborná konference Medicína katastrof 2006 se konala letos 9. února v Brně v kongresovém sále hotelu Holiday Inn. Pod záštitou hejtmána Jihomoravského kraje Ing. Stanislava Juránka ji uspořádaly Úrazová nemocnice v Brně a Informační středisko medicíny katastrof Ministerstva zdravotnictví. Cílem akce byla výměna zkušeností a upozornění na problémy při hromadných neštěstích, zejména z hlediska odborníků v oblasti krizového řízení.

Konference probíhala postupně ve čtyřech přednáškových blocích, z nichž první byl zaměřen především na koncepci krizové připravenosti zdravotnictví, která vyžaduje součinnost všech složek integrovaného záchranného systému na všech úrovních, tedy i mezi regiony a mezi rezorty. Velký důraz byl přitom kladen na cvičení, která prověřují úroveň připravenosti a pomáhají odhalovat, kde má celý systém ještě slabá místa. Jedním z problémů se zatím jeví spojení mezi složkami IZS, které používají nejednotné komunikační přístroje, jejichž komponenty nejsou kompatibilní. Překážkou v dorozumění však bývá také rozdílná terminologie.

Účastníci konference byli dále seznámeni s logistikou zdravotnictví pro krizové stavy. Jde převážně o sklady materiálu pro humanitární pomoc, ale i prostory, kam by bylo možné dočasně evakuovat obyvatelstvo, které je nutné například umístit do karantény.

Druhý přednáškový blok se zabýval řešením problematiky pacientů postižených nebezpečnými látkami, a to biologickými, chemickými a radiačními. Hovořilo se o tom, jak by nemocnice přijímaly větší počet takových pacientů, jak by si poradili zdravotníci s výsoce nebezpečnou nákazou a jak by

zabránili případné pandemii chřipky. V této souvislosti byla zveřejněna internetová adresa, kde je možné najít Národní pandemický plán ČR www.hygpaha.cz, aktualizovaný v roce 2004 a krajské pandemické plány – například www.khsbrno.cz.

Cenné byly zkušenosti ze cvičení, o které se podělili přednášející z Fakultní nemocnice Motol, kde nacvičovali aktivaci traumaplánu a z Fakultní Thomayerovy nemocnice, kde probíhal nácvik hromadného příjmu pacientů, jejich třídění a případné zprovoznění podzemní části nemocnice se dvěma operačními sály a 72 lůžky, jejichž kapacitu lze v případě nutnosti zvýšit až na 170 lůžek. Podzemní nemocnice je autonomní na prostředky, ale lze ji propojit s ostatními objekty informačním systémem, a to včetně evidence pacientů.

Třetí blok příspěvků patřil integrovanému záchrannému systému. Bylo hodnoceno zejména cvičení PODZIM 2005, které prověřilo ZZS hl. m. Prahy, posádky ÚSZS Středočeského kraje i ÚSZS ZOS (zdravotnické operační středisko) Praha-venkov z hlediska operačního ří-

zení, třídění pacientů, spolupráce s hasiči i a dalších aspektů.

Účastníci konference byli seznámeni s činností našich záchranářů v rámci humanitární pomoci v zahraničí. Zdravotníci, hasiči a vojáci společně pomáhali postiženým zemětřesením v Pákistánu v české polní nemocnici, kterou ÚSAR tým HZS ČR postavil a několik dní poskytoval zdravotní péči v Rawala Kot v oblasti Kašmíru. V týmu pracovali zdravotníci z Úrazové nemocnice Brno a z Armády ČR, o logistickou podporu se starali příslušníci HZS hl. m. Prahy.

O své poznatky při práci v polních podmínkách, zejména z hlediska hromadného příjmu raněných a zasažených osob, se podělili také vojenští lékaři, a to zástupci 11. polní nemocnice Afganistánu a britské polní nemocnice Shaibak v Iráku.

Ve čtvrtém bloku byly analyzovány případy ke zvládnutí hromadných neštěstí a informace, k jakým řešením dospěla současná teorie urgentní medicíny neboli medicíny katastrof, kdy nelze zajistit zdravotní péči běžně dostupnými prostředky. Byly zmíněny metody, jakých se používá v některých státech světa a co se osvědčilo při skutečných mimořádných událostech velkého rozsahu. Posluchači byli seznámeni například s konkrétním hodnocením připravenosti zdravotníků v Londýně po teroristickém útoku v centru města.

V závěru byly předneseny informace o vzdělávání zdravotníků v oboru krizového řízení a medicíny katastrof v ČR.

O účast na konferenci byl zaznamenán nebývalý zájem, nedostalo se na všechny odborníky, kteří chtěli plénum oslovit a nebylo dostatek času ani pro diskusi. Otázky k jednotlivým tématům se tedy diskutovaly o přestávkách v hotelové hale, kde bylo možné si prohlédnout nejnovější výrobky především preventivní péče o zdraví a ochranné pomůcky v případě ohrožení nebezpečnými látkami.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto autorka

Interní předpisy v krizovém řízení

JUDr. František VAVERA, Mgr. Michal KAIMA, JUDr. Petr NOVÁK, Ministerstvo vnitra

V minulosti muselo lidstvo zápasit s přírodními silami, tedy obecně řečeno s živelními pohromami. Vlivem „zdokonalování“ lidského bytí a vědeckotechnického rozmachu nastaly a zejména nastanou určité mimořádné události, na které je třeba se dokonale připravit.

Technické a technologické havárie, živelní pohromy a katastrofy a epidemie vyvolávají nevojenské formy ohrožení. Ovšem v dnešní době nastává zvrat, také díky rychlému pokroku a sociálnímu rozvrstvení; role terorismu a dalších ozbrojených konfliktů se stále zvyšuje.

V souvislosti s tímto rizikem musíme určitým způsobem předjímat budoucí vývoj, tedy možnost určité krizové situace¹⁾ („krize“²⁾).

Každý určitý subjekt musí předvídat, že nastane určitá skutečnost, která podníti určité „krizové prostředí“. Je nutné předvídat určité hrozby, možná rizika, která se mohou naplnit. V rámci ČR se projevují bezpečnostní rizika, jimiž může být republika ohrožena:

- vojenská rizika,
- proliferační rizika,
- destabilizační rizika,
- globalizační rizika³⁾.

Je potřebné k připravenosti na určitá rizika, určité následné „krizové prostředí“, být určitým způsobem připraven, a to nejen z hlediska materiálního, personálního, ale také z hlediska legislativního.

Plánování jako jedna z funkcí managementu

Management lze definovat jako určitý proces, kterým se koordinuje činnost skupiny nebo jednotlivců s využitím souboru činností a metod k dosahování cílů a zvládání různých specifických činností a funkcí managementu⁴⁾. Tento proces si musí každý vedoucí pracovník, velitel zásahu apod.⁵⁾ osvojit, pokud má zvládnout následnou krizovou situaci. Odpovědný vedoucí pracovník má

možnost využívat z obecné teorie managementu rozdělení pěti funkcí managementu:

- plánování,
- organizování,
- řízení lidských zdrojů,
- vedení,
- kontrola.

Právě první a výchozí funkcí managementu, plánování, se budeme dále zabývat. Plánování zahrnuje výběr cílů a k nim velitel (manažer) stanovuje úkoly či opatření a určuje, jakou činností jich dosáhnout. To předpokládá, že bude rozhodovat na základě připravených alternativních řešení. Tato možná řešení je nutné předvídat a určitým způsobem je sdělit subjektům zařazeným v rámci krizového řízení⁶⁾ k uskutečnění přesně dané povinnosti.

Funkce plánování patří k nejvýznamnějším funkcím vedoucího zaměstnance, která je zaměřena do budoucnosti. Obecně lze říci, že plánování je orientováno na stanovení cílů a vhodných prostředků k jejich dosažení. Z hlediska krizového řízení je možné definovat funkci plánování jako určitou připravenost na budoucí krizovou situaci. Plánování jako proces je možné rozčlenit na určité body:

- cíle,
- činnosti,
- síly a prostředky,
- implementace.

Všechno výše uvedené je potřebné určitým způsobem „ošetřit“, jinak řečeno připravit se na budoucí stav. Právě toto je možné připravit z legislativního hlediska určitým vnitřním právním předpisem, který vydá vedoucí pracovník⁷⁾.

Stručný přehled zákonů krizové legislativy

Nyní velmi stručně nastíníme základní právní předpisy v oblasti krizového řízení, a to pouze z důvodu lepší přehlednosti a koncepčnosti materiálů.

- **ústavní zákon č. 110/1998 Sb.**, o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.;
- **zákon č. 222/1999 Sb.**, o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- **zákon č. 219/1999 Sb.**, o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- **zákon č. 240/2000 Sb.**, o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- **zákon č. 239/2000 Sb.**, o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- **zákon č. 241/2000 Sb.**, o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- **zákon č. 238/2000 Sb.**, o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Součástí právního řádu jsou i další zákony krizové legislativy a zákony související, ovšem není podstatou tohoto příspěvku je vyjmenovávat a dále se o nich zmiňovat⁸⁾.

Výše uvedené právní předpisy neřeší a ani nemohou řešit podrobnějším způsobem problematiku krizového řízení. Z důvodu podrobnější úpravy jsou vydávány tzv. sekundární normativní akty. Právní síla je vlastnost, která spočívá ve vztahu mezi normami, což odpovídá jejich postavení v hierarchii norem.

Normativní právní akt nižšího stupně právní síly nesmí odporovat normativ-

¹⁾ Je událost, v jejímž důsledku se vyhlásuje stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav (tedy krizové stavy obsažené v právním řádu ČR, které vyhlásuje v případě hrozby nebo vzniku krizové situace právně určený subjekt). Jsou při ní ohroženy důležité hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů.

²⁾ Situace, v níž je významným způsobem narušena rovnováha mezi základními systémy na jedné straně a postojem okolního prostředí k danému systému na straně druhé.

³⁾ Vojenská strategie ČR, AVIS 2001, Praha, s. 4.

⁴⁾ VODÁČEK, L., VODÁČKOVÁ, O.: Management, teorie a praxe pro 90. léta. Praha: Management Preses, 1996.

⁵⁾ Je myšleno jak podle § 9 odst. 1 zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů: „Právní úkony v pracovně právních vztazích činí u zaměstnavatele, který je právnickou osobou, především jeho statutární orgán, a u zaměstnavatele, který je fyzickou osobou, zaměstnavatel; místo nich je mohou činit i osoby jimi pověřené. Jiní zaměstnanci zaměstnavatele, zejména vedoucí jeho organizačních útvarů, jsou oprávněni jako orgány zaměstnavatele činit jménem zaměstnavatele právní úkony vyplývající z jejich funkcí stanovených organizačními předpisy“, tak i širěji, např. na velitele zásahu, pověřeného zaměstnance k určitému úkonu.

⁶⁾ Souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace.

⁷⁾ Podle § 9 odst. 3 zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů: „Vedoucí zaměstnanci zaměstnavatele, jimiž se rozumějí jeho orgány (odstavec 1), jakož i jeho další zaměstnanci, kteří jsou pověřeni vedením na jednotlivých stupních řízení zaměstnavatele, jsou oprávněni stanovit a ukládat podřízeným zaměstnancům pracovní úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat jejich práci a dávat jim k tomu účelu závazné pokyny.“

⁸⁾ Např. zákon č. 237/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů.

nímu aktu vyššího stupně právní síly. Normativní právní akt smí být změněn nebo zrušen jen normativním aktem téhož nebo vyššího stupně právní síly. (Tak např. ústavní zákon má vyšší právní sílu než zákon „obyčejný“. Ústavní soud je oprávněn podle čl. 87 odst. 1 písm. a) zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 395/2001 Sb., rozhodnout o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu se zákony, které tvoří tzv. ústavní pořádek České republiky).

Odvozené normativní akty nesmějí odporovat prvotním normativním aktům, od nichž jsou odvozeny, mají nižší právní sílu než ony, ovšem nejen to; sekundární normativní akty slouží jen k podrobnější právní úpravě věcí zásadně upravených oněmi prvotními normativními akty. Vydávají se v mezích prvotních normativních aktů. Prvotní normativní akty naproti tomu mohou obsahovat novou právní úpravu; lze jimi v mezích stanovené kompetence upravovat i vztahy dosud neupravené žádnými jinými předpisy.

Např. podle čl. 79 odst. 3 Ústavy České republiky mohou ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny. Např. nařízení obce lze vydávat, pokud je k tomu obec zákonem zmocněna. Jsou tedy odvozenými, prováděcími předpisy a mají nižší právní sílu než zákon, nesmí tudíž s ním být v rozporu.

Ústavní soud je vázán pouze ústavními normami a prameny práva, které jsou na stejné úrovni. Náleží Ústavní soudu mají právní sílu zákona. Ústavní soud může rušit zákony a podzákonné předpisy, nemůže je však měnit ani nemůže měnit nebo rušit normy na ústavní úrovni. Ústavní normy přijímá ústavodárce. V rámci právních předpisů také existují určitá rizika, kde těžiště jejich ochrany leží převážně v prevenci. Tato rizika je možné nazvat tzv. právními riziky. Kořeny těchto rizik jsou ve vzniku, změnách nebo zániku určitých právních vztahů, a to na základě výskytu určité právní skutečnosti. Těmito právními riziky jsou např.:

- nezalost bezpečnostní legislativy a s tím související nedodržování právního řádu,
- porušování právních předpisů nebo sekundárních právních předpisů,
- nevhodnost smluv s dodavateli či odběrateli a se zaměstnanci,
- nedostatečná ochrana osobních údajů,
- nevhodné interní předpisy (z hlediska rozporu se zákonem, nedostatečně podrobné či dokonce chybějící).

Interní předpisy

Interní předpisy nejsou prameny práva. Jedná se předpisy, které mají zásadně interní (vnitřní) charakter. Orgány a vedoucí pracovníci je vydávají pro své pracovníky a podřízené složky a jsou závazné pouze pro tyto subjekty. Konkretizují oprávnění a povinnosti obsažené v právních předpisech, proto také není třeba zvláštního zákonného zmocnění pro jejich vydávání.

Podle právní teorie se jedná o akty aplikace práva s kvazिनormativním charakterem (nesvědčí jim presumpce, resp. fikce jejich znalosti adresáty a nejsou uveřejňovány ve Sbírce zákonů či Sbírce mezinárodních smluv, nicméně jako právní předpisy upravují většinou blíže neurčitý počet chování jejich adresátů, jsou obvykle publikovány prostřednictvím nějakého publikačního nástroje, jako je věstník nebo sbírka interních aktů řízení).

Systém interních předpisů často vykazuje řadu nedostatků, které mají přímý vliv na zvyšování rizik hrožících danému subjektu. Interními předpisy se nejčastěji vydává organizační řád, pracovní řád, spisový a skartační řád, určité metodické pokyny vedoucího zaměstnance. Interní předpisy mohou upravovat také oblast ochrany utajovaných skutečností, oblast požárních a bezpečnostních předpisů a řádů, problematiku návštěvních řádů, směrnice vztahující se k zabezpečení subjektu a také mohou upravovat a podrobněji popisovat oblast krizového řízení.

Interní předpisy upravují zejména:

- časově neomezená nebo dlouhodobá opatření a úkoly vztahující se na blíže neurčitý okruh zaměstnanců,
- jednorázová opatření týkající se vymezeného okruhu zaměstnanců,
- vztahy a činnosti související s pracovním poměrem zaměstnanců,
- vztahy a činnosti organizačních útvarů,
- organizaci celku,
- řízení a součinnost útvarů,
- postup při plnění úkolů v jednotlivých oblastech činnosti,
- činnosti související s výkonem působnosti na daných úsecích,
- určité informace o různých opatřeních nebo skutečnostech, které mají význam pro činnost útvarů.

Nyní se zmíníme o závaznosti interních předpisů. Pokud je interní předpis schválen nejvýše postaveným vedoucím zaměstnancem daného orgánu nebo jeho zmocněným zástupcem, je závazný pro všechny jím řízené subjekty, pokud v tomto interním aktu řízení není stanoveno jinak. Pokud je interní předpis schválen vedoucím zaměstnancem, který je zmocněn k určité úpravě, potom je tento interní předpis závazný pro útvary

uvedené ve zmocnění, a to i ty, které jím nejsou přímo řízeny. Jinak jsou interní předpisy vedoucího zaměstnance závazné pro přímo řízený útvar a pro ostatní útvary mají pouze charakter metodického návodu.

Se zpracováváním a publikací interních předpisů jsou spjaty určité nešvary, o kterých bychom se rádi zmínili:

- interní předpisy jsou v rozporu s obecně závaznými předpisy (porušování a nedodržování právních předpisů vyšší právní síly, zavazování interními předpisy jiné než podřízené osoby); v případě takového rozporu je interní akt řízení třeba změnit. Při kolizi interního předpisu s právním předpisem se jejich adresáti musí řídit právním předpisem a ignorování interních předpisů nesmí být sankcionováno;

- s tímto souvisí i nedodržování aktuálnosti interních předpisů (je potřebné při jakémkoliv změně právních předpisů, personálního či organizačního složení, hrozeb pro organizaci nebo technologie novelizovat dané interní předpisy);

- interní předpisy je nutné určitým přesně daným a dostatečně průhledným způsobem vytvářet, publikovat, evidovat a seznamovat s jejich obsahem pověřené zaměstnance; tento problém je nutné určitým způsobem vyřešit již na počátku, aby byla dále přesně daná pravidla;

- dalším velkým problémem je uveřejňování interních předpisů ve smyslu možných úniků informací; interní předpisy v obecné rovině jsou veřejně přístupné a není zákonem stanovena jejich utajenost z důvodu vnitřní působnosti; interní předpisy mohou ovšem vykazovat určitý stupeň utajení podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti; potom je nutné přistupovat k uvedeným interním předpisům jako k utajovaným materiálům podle uvedeného zákona⁹⁾.

Interní předpisy a krizové řízení

Krizové interní předpisy z hlediska jejich obsahu a času, kdy jsou vydávány, lze rozdělit takto:

- **Interní předpisy upravující zejména přípravu na krizovou situaci.**

Mají charakter ostatních „standardních“ interních předpisů. Jsou vydávány obvyklou formou a procedurou jako každé jiné interní předpisy (pokud nejsou utajovány);

- **Interní předpisy upravující průběh krizové situace, které jsou vydávány během situace, která není krizová.**

Tyto interní předpisy jsou tzv. „spící“ a jsou aktivovány v případě krizové situace. Zde platí, že by mělo docházet k velmi pečlivému seznamování adresátů s těmito předpisy. To souvisí se sku-

⁹⁾ Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je platný a účinný k datu 31. 12. 2005. V současnosti je v legislativním procesu nový zákon o utajovaných informacích, který by měl nahradit stávající právní předpis s platností a účinností od 1. 1. 2005.

tečností, že seznamování se s jejich obsahem v průběhu krizové situace, která nastává náhle zpravidla a neočekávaně, je krajně problematické. Zejména adresáti, kteří jsou předurčení pro výkon různých činností při krizové situaci, by měli být velmi často k těmto předpisům školeni tak, aby měli jejich obsah zažitý a snadno je uskutečňovali v praxi. Dále je nezbytné zabezpečit dostupnost obsahu těchto interních předpisů v případě krizové situace. Je třeba počítat s tím, že způsoby, jakými se tyto interní předpisy distribuují, mohou být značně omezeny, a zdroje, ze kterých je obvykle zjišťován jejich obsah, nemusejí být funkční (např. různé vnitřní počítačové sítě ústředních orgánů státní správy, kde lze interní předpisy obvykle vyhledat, nemusí fungovat). Proto by na příslušných chráněných pracovištích měly být tyto předpisy dostupné v odpovídajícím množství výtisků;

• **Interní předpisy upravující průběh krizové situace vydávané za krizové situace.**

Těmito interními předpisy se upravuje průběh krizové situace, která již nastala a je nutné řešit ji operativně. U těchto interních předpisů nemůže být zpravidla dodržena standardní procedura jejich přípravy (jako je připomínkové řízení či řízení schvalovací, kdy je návrh předklá-

dán k podpisu několika představitelům rezortu), ale tato procedura je urychlena například projednáním věci v krizovém štábu nebo orgánem, který si krizový štáb pro tento účel zřídí. Při schválení takového interního předpisu bude také pochopitelně nezbytné zabezpečit jeho distribuci adresátům tak, aby se tito s ním mohli ve velmi krátké době seznámit. Zároveň je nutné počítat s tím, že za krizového stavu nemusí fungovat standardní komunikační kanály, takže informace o tomto interním aktu řízení budou probíhat prostřednictvím komunikačních nástrojů určených pro krizové řízení (např. pokyny či rozkazy ministrů nebudou vydávány ve věstnících, jak je tomu obvyklé, ale budou se šířit jiným způsobem).

Interních předpisů v krizovém řízení použijeme za předpokladu, že vyvstane potřeba úpravy určité situace pro blíže nevymezený počet subjektů (na rozdíl od individuálních závazných pokynů zaměstnancům či rozkazům pro příslušníky ozbrojených sborů). Zejména za krizové situace půjde rychlost vydání těchto předpisů pravděpodobně na úkor jejich „legislativní čistoty a bezvadnosti“, s čímž se však musí za krizové situace počítat. Jelikož však nelze opomíjet ani tuto stránku, přípravou interních předpisů za krizové situace by

měli být pověřováni především ti nejvyšší a nejzkušenější zaměstnanci, kteří je budou schopni v časové tísně v potřebné kvalitě připravit. Toto nevylučuje ani přípravu určitých předem připravených šablon interních předpisů pro krizové situace, které se v případě potřeby toliko doplní o určité údaje a následně publikují, což za dané situace může jejich přípravu velmi výrazně urychlit.

Použitá literatura

1. HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R., DANIELOVÁ, L.: Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu. 1. vyd. Praha, Linde, 2004, 407 s.
2. KNAPP, V.: Teorie práva. 1. vyd.. Praha: C.H.Beck, 1995, 247 s.
3. SMEJKAL, V., RAIS, K.: Řízení rizik. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2003, 270 s.
4. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu. Praha, Ministerstvo vnitra, odbor bezpečnostní politiky, 2004, 91 s.
5. VODÁČEK, L., VODÁČKOVÁ, O.: Management, teorie a praxe pro 90. léta. Praha, Management Preses, 1996.
6. Právní předpisy zahrnuté do automatizovaného systému právních informací ASPI k 31. červenci 2005.
7. <http://www.mvcr.cz>

MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

se sídlem v Praze 4

přijme do služebního poměru příslušníka HZS ČR

pracovníka na odbor ochrany obyvatelstva, oddělení technického zabezpečení se zařazením ve 12. platové třídě

Funkční náplň:

Ochrana obyvatelstva před nebezpečnými chemickými, biologickými a radioaktivními látkami, materiály a prostředky, příprava opatření k ochraně obyvatelstva při mimořádných událostech.

Kvalifikační požadavky:

- vysokoškolské magisterské vzdělání v oboru chemie, fyzika, biologie nebo medicína, případně i v jiném technickém oboru,
- znalost práce na PC,
- znalost anglického a popřípadě i dalšího jazyka,
- dobrý zdravotní a psychický stav, fyzická způsobilost
- morální a občanská bezúhonnost,
- schopnost práce v kolektivu a komunikační dovednosti.

Nabízíme:

- Pracoviště v Praze, možnost ubytování, profesní růst, sociální jistoty.
- Nástup možný po úspěšném absolvování přijímacího řízení.
- Nově přijatý příslušník musí po nástupu absolvovat kurz vstupní přípravy příslušníků v trvání šesti měsíců v Odborném učilišti požární ochrany v Brně nebo ve Frýdku-Místku.

Příhlášky doplněné o strukturovaný životopis doručte do **31. března 2006**
na adresu MV-GR HZS ČR, odbor ochrany obyvatelstva, Kloknerova 26, 148 01 Praha 4.
Blíže informace na telefonu 974 819 851, nebo e-mail pavel.spulak@grh.izscr.cz.

Toxicita ropy a ropných produktů

mjr. Ing. Leopold DOBIÁŠ, HZS Moravskoslezského kraje, Chemická laboratoř Frenštát pod Radhoštěm

V letech 2000-2005 zasahovali hasiči v ČR průměrně při 4500 událostech s únikem ropných látek ročně. Jde o sloučeniny, které kromě své hořlavosti, výbušnosti a negativního vlivu na životní prostředí mají i charakteristický biologický účinek na člověka.

Ropa

Hlavním zástupcem ropných látek je ropa. Ropa (surová nafta) je tmavá olejovitá kapalina, obvykle lehčí než voda a ve vodě nerozpustná. Je velmi složitou směsí látek, především uhlovodíků. Podle převládajících typů uhlovodíků se ropa dělí na parafinické, naftenické, aromatické a asfaltické.

Kromě uhlíku a vodíku obsahuje ropa i dusík, kyslík a kovy (hlavně sodík a hořčík). Hygienicky i technicky je významný obsah vanadu, niklu a hlavně síry. Toto složení je značně rozdílné podle místa naleziště a na tomto složení závisí také účinek ropy na lidský organismus.

Narkotický účinek uhlovodíků je pro většinu druhů ropy účinkem základním, může se projevit i sklon ke křečím. V případě smrtelné inhalační otravy, ke které došlo při čištění cisterny, byl sekčně nalezen edém plic a mozku. Ú silných rop mohou hrát značnou úlohu sloučeniny síry, především sirovodík, jehož účinek je při současném působení uhlovodíků silnější.

Při chronické otravě se popisují kožní choroby, dermatóza, zvláště po expozici ropou s vyšším obsahem síry. Uznávají se i karcinogenní účinky ropy, za nejméně účinnou je považována parafinická ropa ruská a pensylvánská, za středně karcinogenní ropa mexická a rumunská a za nejnebezpečnější ropa z Íránu a Venezuely.

Dalšími produkty, které se získávají destilací ropy, krakováním nebo polymeryzací jsou:

Nafta

Jako motorová či topná nafta se označuje produkt, kterým je kapalina získávána destilací ropy v teplotním rozmezí 170 - 360 °C. Jsou u ní dominantní n-alkany C_{10} až C_{20} a je to tzv. parafinická ropa.

Alkanické uhlovodíky se považují za biologicky málo aktivní. Vyšší aktivitu vykazují jen lehké alkany (C_7 až C_8), které dráždí pokožku. Těžké alkany (C_9 až C_{11}) vyvolávají zánětlivá onemocnění pokožky často spojené s tvorbou podkožních edémů.

Účinky ropných produktů této skupiny závisí na jejich složení. Všeobecným účinkem uhlovodíků je deprese cent-

rálního nervového systému s tendencí středních rozvětvených parafinů k vyvolání křečí. Narkotická účinnost alifatických uhlovodíků vzrůstá se stoupající molekulovou hmotností jen asi k oktanu, vyšší uhlovodíky jsou méně těkavé a hůře se vstřebávají. Alifatické uhlovodíky vedou při těžké intoxikaci ke komatóznímu stavu s útlumem hlubokých šlachových reflexů.

Chronická otrava je ličena neurčitě, popisuje se únava, nevolnost a je velmi podobná chronické otravě benzinem.

Kůže je ropnými produkty tohoto typu odtučňována a vyskytuje se poškození stejného druhu jako po styku s benzinem. Pro oči jsou naproti tomu produkty tohoto typu méně dráždivé než benzin.

Benzin

Obsahuje především uhlovodíky C_4 až C_{12} , jde o parafinické uhlovodíky, ale ve značném množství mohou být přítomny i cykloparafíny a aromáty. Účinek par benzínu na organismus závisí na jejich koncentraci. Při koncentracích do 4 mg/l nepůsobí škodlivě, koncentrace od 4 do 8 mg.l⁻¹ působí dráždivě. Koncentrace kolem 10 mg/l a vyšší způsobují nevolnost a bezvědomí. Koncentraci 40 mg/l při 5 až 10 minutové expozici můžeme považovat za životu nebezpečnou.

Při nižších koncentracích se intoxikace neprojevuje najednou. Zpočátku se objeví subjektivní potíže (bolest hlavy, závratě, silné bušení srdce, slabost, sucho v ústech, žaludeční nevolnost), později dochází ke ztrátě vědomí. Objektivně můžeme pozorovat rozličné příznaky postižení nervové soustavy, jako jsou svalové křeče.

Akutní otravy při velmi vysokých koncentracích benzinem mohou nastat téměř okamžitě. Po ztrátě vědomí dochází rychle k úmrtí převážně tehdy, pokud postižený zůstane v kontaminovaném prostředí.

Chronické otravy se projevují funkčními nervovými poruchami rozličného druhu. Jsou provázeny svalovou slabostí, únavou, ztrátou hmotnosti, podrážděností a ospalostí.

Při požití většího množství benzínu (dospělého člověka může usmrtit požití 20 až 40 g) dochází k poruchám vědomí, objeví se křeče, slinotok, zvracení, velmi rychlá ztráta vědomí, cyanóza a hypotermie.

Kůži benzin odtučňuje a opakovaný větší kontakt vede ke změnám označovaným někdy jako dermatitis.

Oleje

Minerální oleje se dělí (podle viskozity) na lehké, střední a těžké. V rámci těchto

tříd existuje však dlouhá řada označení (strojní, ložiskový, motorový, vyplachovací, převodový, turbínový, kompresorový, vřetenový aj). Chemicky jde o směs uhlovodíků C_{16} až C_{24} , z aromátů převládají naftaleny, fenanthreny a vyšší polycyklické aromáty.

Při požití nejsou minerální oleje tak nebezpečné jako benzin, neboť aspirace je v důsledku jejich větší viskozity daleko méně obvyklá a těžší uhlovodíky ($> C_{16}$) se z trávicího traktu nevstřebávají. Projevuje se obvykle jen laxativní účinek. Jsou popsány případy akutních otrav, k nimž došlo inhalací par nebo aerosolů při čištění cisteren. Projevovaly se slabostí, závratěmi, zvracením a bolestmi hlavy.

Kůži se minerální oleje nevstřebávají, ale nejčastějším problémem jsou dermatitidy a ekzémy.

Karcinogenita minerálních olejů není dosud zcela vyjasněna. Velmi záleží na provenienci ropné suroviny, potažmo jejím chemickým složení po tepelném zpracování (množství benzpyrénu).

Závěr

S ropnými látkami mohou pracovat pouze osoby zdravotně způsobilé, osoby které netrpí chorobami krve, pokožky, jater a dýchacích orgánů.

Působení těchto látek se může hlavně projevit:

- kožním onemocněním,
- dráždivým účinkem na dýchací a jiné orgány,
- poruchou krvetvorby,
- poruchou centrálního nervového systému,
- karcinogenitou.

Proto je nutné při událostech s únikem těchto látek, hlavně v uzavřených prostorech, používat kompletní ochranu těla, aby byly chráněny hlavní brány vstupu - dýchací cesty, pokožka, zažívací trakt, oční spojivky.

Pokud i přes všechna opatření dojde k otravě, je nutné poskytnout první pomoc. Při nevolnosti přerušit styk se škodlivinou, podle potřeby zavést umělé dýchání, potřísněnou kůži omýt teplou vodou a mýdlem. Výplach oka proudem vody, Ophthalem nebo 2% roztokem kyseliny borité. Při požití vyvolat zvracení. V každém uvedeném případě je potřebné zajistit lékařskou pomoc a tím předcházet dalším možným následkům.

Literatura

Marhold, J.: Přehled průmyslové toxikologie. Svazek 2, Avicenum, zdravotnické nakladatelství, Praha 1986.

Janošík, V.: Sborník VVŠ PV, Vyškov 1985.

Mostecký, J.: Analýza uhlovodíkových surovin. SNTL - Nakladatelství technické literatury, Praha 1984.

Změna provozu na pozemních komunikacích

pplk. JUDr. Jindřich RAJMAN, MV-generální ředitelství HZS ČR

Dnem 1. července 2006 nabývá účinnosti zákon č. 411/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Tato významná změna právní úpravy se týká každého účastníka provozu na pozemních komunikacích.

Novela právní úpravy provozu na pozemních komunikacích zejména zohledňuje změny komunitárního práva o používání dětských zadržných systémů a vydávání řidičských průkazů vztahu EU jako národních řidičských průkazů, zavádí institut zadržení řidičského průkazu, systém bodového hodnocení vybraných přestupků a trestných činů spáchaných řidiči motorových vozidel a institut kaucí. Změněna byla také některá současná pravidla provozu na pozemních komunikacích. Tato novela by měla výrazně přispět ke zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích v České republice.

V souladu se Směrnicí Rady č. 91/671/EHS, o povinném používání bezpečnostních pásů ve vozidlech s největší povolenou hmotností pod 3,5 tuny, ve znění Směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2003/20/ES, se zavádí povinné používání dětských zadržných systémů při přepravě dětí na všech kategoriích pozemních komunikací. Použití dětského zadržného systému je omezeno tělesnou výškou dítěte (do 150 cm) a jeho tělesnou váhou (do 36 kg). Děti, jejichž tělesné rozměry tyto parametry přesahují, musejí užít bezpečnostních pásů. Novela umožňuje výjimky z použití bezpečnostních pásů a zadržných bezpečnostních systémů zejména ze zdravotních důvodů, při přepravě dětí ve vozidlech bezpečnostních sborů při plnění služebních povinností a vozidel jednotek požární ochrany při řešení mimořádných událostí. Z důvodu harmonizace právní úpravy České republiky s normami Evropské unie jsou nově stanoveny druhy a vzory řidičského průkazu České republiky a doba platnosti tohoto průkazu.

Novelou zákona o provozu na pozemních komunikacích bylo na základě společenské objednávky opět zavedeno oprávnění příslušníka Policie ČR zadržet řidičský průkaz. Je součástí institutu zabránění v jízdě, které je jedinou možností jak okamžitě vyřadit nezpůsobilého řidiče nebo nezpůsobilé vozidlo z provozu na pozemních komunikacích a ochránit tak ostatní účastníky tohoto provozu. Zákon stanoví taxativně důvody, pro které je možno zabránit v jízdě řidiči a zadržet mu řidičský průkaz, a upravuje způsoby, kterými se provádí zabránění v jízdě. Po dobu zadržení řidičského

průkazu nesmí držitel řidičského oprávnění řídit motorové vozidlo.

Výraznou změnou právní úpravy provozu na pozemních komunikacích je zavedení bodového hodnocení porušení povinností. Bodovým hodnocením se zajišťuje sledování opakovaného páchání přestupků nebo trestných činů spáchaných porušením vybraných povinností stanovených předpisy o provozu na pozemních komunikacích řidičem motorového vozidla nebo že se řidič porušování těchto povinností nedopouští. Tyto body nejsou sankcí za přestupek nebo trestem za trestný čin, jsou pouze administrativním opatřením ohodnocujícím nebezpečnost spáchaného přestupku nebo trestného činu a registrujícím jeho spáchání. V praxi to znamená, že za spáchaný přestupek nebo trestný čin bude řidiči uložena sankce podle zákona o přestupcích, případně trest za spáchaný trestný čin a zároveň ještě, půjde-li o vybraný přestupek nebo trestný čin spadající do systému bodového hodnocení, mu bude zaznamenán stanovený počet bodů. Při dosažení nejvyššího stanoveného počtu bodů (12) pozbývá řidič odbornou způsobilost k řízení motorových vozidel a s tím i řidičské oprávnění. Znovu získat jej může tím, že se podrobí přezkoušení z odborné způsobilosti.

Nově se zakotvuje povinnost provozovatele vozidla, popřípadě osoby, které provozovatel vozidlo svěřil, sdělit na výzvu Policie České republiky, krajského úřadu nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti potřebné k určení totožnosti osoby, která vozidlo řídila v době porušení předpisů. Dalším nástrojem, který by měl zlepšit současný stav, je zvýšení pořádkové pokuty za procesní delikty, tj. za bezdůvodné nedostavení se k projednání přestupku nebo správního deliktu nebo bezdůvodné odepření podání vysvětlení v řízení o přestupcích, a to do výše 5000 Kč. Pokutu bude možné ukládat i opakovaně, dokud nebude povinnost splněna.

Novela zákona zavádí institut, který je obvyklý i v zahraničí, a sice vybírání kaucí od přestupců, a to jak občanů České republiky tak cizinců. Kauce slouží jako záruka, že se řidič dostaví ke správnímu řízení. Pokud se k řízení nedostaví, kauce propadá, pokud nezplatí uloženou pokutu, započte se kauce na její úhra-

du a je-li kauce vyšší, její zbytek se řidiči vrátí. Vybírání kaucí bude v penězích, přestože v zahraničí jsou i úpravy, které umožňují zadržení věci, např. fotoaparátu, kamery nebo autorádia. Pokud řidič kauci nesloží, je příslušník Policie ČR oprávněn zabránit mu v jízdě.

Novela zavádí řadu dalších změn. Například povinnost mít u motorového vozidla za jízdy rozsvícena obrysová světla a potkávací světla nebo obrysová světla pro denní svícení, pokud je jimi motorové vozidlo vybaveno. Cyklista mladší 18 let je povinen za jízdy použít ochrannou přilbu schváleného typu, mít ji nasazenou a řádně připevněnou na hlavě. V zákonem taxativně vypočtených držitelů řidičského oprávnění se zavádí povinnost podrobovat se dopravně psychologickému vyšetření a vyšetření elektroencefalografem.

Přehlédnout nelze v nové právní úpravě, která vyžaduje nezbytnou zvýšenou pozornost, ani ustanovení, podle kterého je příslušník Hasičského záchranného sboru ČR ve služebním stejnokroji s označením příslušnosti k Hasičskému záchrannému sboru ČR oprávněn usměrňovat pokyny provozu na pozemních komunikacích v případě, že je to nezbytné v souvislosti s řešením mimořádné události, a není-li přítomen příslušník Policie České republiky nebo strážník obecní policie. Při usměrňování provozu používá pokyny stanovené pro řízení provozu příslušníky Policie České republiky. Stejně oprávnění má člen nebo zaměstnanec jednotky požární ochrany při řešení mimořádných událostí. ■

PLACENÁ INZERCE

STABILNÍ HASÍČÍ ZAŘÍZENÍ
AEROSOLOVÉ

FIRE JACK

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

BESYCO SPOL. S R. O.
 KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠÍŘE
 TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061
 HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

**SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY ZABEZPEČENÍ PROSTOR A ZAŘÍZENÍ
 PROTI POŽÁRŮM • VHDNÉ DO ARCHIVŮ, SERVEROVNĚ
 A VÝBUŠNÉHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ • EKONOMICKÉ
 • EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠE JEDNODUCHÉ**

ISO 9001:2001

Hasičské muzeum vstupuje do druhé sezóny

ppor. Mgr. Petr KÚDELA, HZS Moravskoslezského kraje, foto autor

Loni v květnu bylo v Ostravě-Přívoze v Zákřejské ulici otevřeno Hasičské muzeum, dosud jediné v Moravskoslezském kraji. Zájemci jej mohou najít v této malé ulici za katolickým kostelem na náměstí Svatopluka Čecha v bloku několika budov napravo od Archivu města Ostravy.

V premiérové sezóně navštívilo Hasičské muzeum přes 2000 lidí nejen z České republiky, ale i ze zahraničí. Šlo jak o rodiny s dětmi a jednotlivce, tak o školní třídy, výpravy dobrovolných hasičů i zahraniční delegace.

Muzeum, které provozuje Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, je otevřeno od úterý do soboty - během pracovního týdne od 09.00 do 17.00 hodin, v sobotu od 09.00 do 13.00 hodin.

Zaměření expozice

Expozice je rozdělena do šesti tematických částí. První část - **Hasičské modely** - je tvořena modely automobilů a hasičské techniky, ukázkou namodelovaných situací, například požáru hotelu, úniku nebezpečných látek nebo dopravní nehody. Součástí jsou i statistiky související s těmito zásahy. V expozici jsou také desítky sběratelských modelů aut, techniky, nášivek a dalších předmětů.

Druhá část - **Historie hasičství** - představuje historické předměty, které hasiči od svých počátků používali, a to jak sošky svatých Floriánů - patronů hasičů, uniformy, přilby, sirény, krásně zdobené prapory, tak dokumenty, pozvánky a cvičební řady.

Třetí část - **Multimediální prezentace** - se odehrává v kinosále s velkoplošnou projekcí, kde se promítají filmy natočené při skutečných zásazích hasičů - likvidace požárů, vyprošťování zraněných při dopravních nehodách, likvidace úniku nebezpečných látek a dalších akcí. Film o Centru tísňového volání Ostrava vysvětluje proces spolupráce složek integrovaného záchranného systému.

Čtvrtá část - **Chemicko-technické vybavení** - představuje dýchací přístroje, ochranné obleky, sorbentové materiály a měřicí přístroje. Návštěvníci si mohou ochranné prostředky vyzkoušet a třeba i sjet po sjezdu do přízemí do posledních dvou oddělení hasičského muzea.

Pátá část - **Úkázka záchrany osob u dopravní nehody** - přibližuje spolupráci při nehodě v rámci IZS. Velký zájem budí šesté oddělení - **Historická hasičská technika**, kterou tvoří přehled vzniku a vývoje hasičské techniky, především hasičských stříkaček. Obsahuje více než tři desítky exponátů. V této části si mohou návštěvníci vyzkoušet, jak probíhala likvidace požáru v 19. století.

Hasiči běhali a bruslili na lyžích

Mgr. Jan DVOŘÁK, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto autor

Ve dnech 25. až 27. ledna 2006 se v Harrachově konal přebor HZS ČR v běhu na lyžích, který ve spolupráci s SKP Harrachov zorganizovalo MV-generální ředitelství HZS ČR.

Do Harrachova se sjelo přes padesát hasičů, včetně tří žen a dvou reprezentantů HZS podniků. Své zastoupení na jedné z mála zimních sportovních součástí neměly jen HZS Jihočeského, Plzeňského, Ústeckého a Jihomoravského kraje.

Privítala nás spousta sněhu, polojasno a teplota přibližně -8 °C, ale nesněžilo, jak tomu bylo v obou minulých ročnících. Přesto nebylo snadné dobře namazat.

Ve 14.30 hodin vyrazilo klasickou technikou 37 mužů na trať 10 km a tři ženy na 5 km.

Ve čtvrtek ráno bylo v Harrachově jasno a o to chladněji. Za neobvykle silného mrazu byl závod volnou technikou, tj. bruslením, 15 km, resp. 7,5 km skutečně mimořádně náročný.

Bruslení rozhodlo i o vyhodnocení kombinace výsledků v obou závodech - pořadí bylo totožné kromě kategorie mužů II, kde se na 2. místo prosadil Václav Karpíšek z HZS Libereckého kraje.

V noci na pátek bylo v Harrachově místo až -19 °C, ale ráno bylo slunečné. Na startu závodu štafet na 4 x 5 km, kde se prezentovalo celkem 11 družstev, bylo již o něco tepleji. První dva úseky se běžely „klasikou“, v 3. a ve 4. úseku se bruslilo.

Přes těžké podmínky dobehly do cíle všechny štafety. Zaujal výborný vyrovnaný výkon vítězné štafety, rovněž tak výsledek Květy Valentové na 3. úseku spojené štafety HZS České dráhy a HZS hl. m. Prahy.

Kompletní výsledky najdete na www.mv-cr.cz, kde je také pozvánka na druhý ročník Jesenického poháru v běhu na lyžích.

Pořadí	Jméno	HZS	Čas
10 km klasickou technikou - muži I			
1.	David Pross	HZS Královéhradeckého kraje	26:52,0
2.	David Šťastný	HZS hl. m. Prahy	28:44,0
3.	Milan Smatana	HZS Olomouckého kraje	29:05,0
10 km klasickou technikou - muži II			
1.	Václav Karpíšek	HZS Libereckého kraje	31:02,0
2.	Libor Bitala	HZS Zlínského kraje	32:42,0
3.	Michal Rouha	HZS hl. m. Prahy	33:29,0
10 km klasickou technikou - muži III			
1.	Bohumil Kučera	HZS Olomouckého kraje	35:46,0
2.	Zdeněk Andrášek	HZS Karlovarského kraje	38:32,0
3.	Antonín Fischer	MV-generální ředitelství HZS ČR	38:51,0
5 km klasickou technikou - ženy			
1.	Květa Valentová	HZS hl. m. Prahy	23:02,0
2.	Irena Šlezingrová	HZS Pardubického kraje	27:02,0
3.	Alena Tvarohová	HZS hl. m. Prahy	27:40,0
15 km volnou technikou - muži I			
1.	David Pross	HZS Královéhradeckého kraje	42:03,0
2.	Milan Smatana	HZS Olomouckého kraje	46:08,0
3.	David Šťastný	HZS hl. m. Prahy	47:31,0
15 km volnou technikou - muži II			
1.	Michal Rouha	HZS hl. m. Prahy	48:31,0
2.	Jiří Berger	HZS Královéhradeckého kraje	49:33,0
3.	Brožek Petr	HZS kraje Vysočina	50:53,0
15 km volnou technikou - muži III			
1.	Bohumil Kučera	HZS Olomouckého kraje	0:59:12,0
2.	Zdeněk Andrášek	HZS Karlovarského kraje	1:06:28,0
3.	Antonín Fischer	MV-generální ředitelství HZS ČR	1:09:04,0
7,5 km volnou technikou - ženy			
1.	Květa Valentová	HZS hl. m. Prahy	29:37,0
2.	Irena Šlezingrová	HZS Pardubického kraje	37:24,0
3.	Alena Tvarohová	HZS hl. m. Prahy	39:29,0

Pořadí	Úsek	Jméno	HZS	Čas úseku	Čas celkem
Štafety na 4 x 5 km					
1.	1.	David Šťastný	HZS hl. m. Prahy	15:42,0	1:04:52,0
	2.	Petr Dobrý		17:52,0	
	3.	Radek Jakeš		15:51,0	
	4.	Michal Rouha		15:27,0	
2.	1.	Tomáš Saifrt	HZS Královéhradeckého kraje	19:21,0	1:05:26,0
	2.	David Pross		14:21,0	
	3.	Miloš Machek		16:34,0	
	4.	Jiří Berger		15:10,0	
3.	1.	Václav Karpíšek	HZS Libereckého kraje „A“	16:44,0	1:06:38,0
	2.	Radek Musil		18:38,0	
	3.	Jiří Vavruška		15:13,0	
	4.	Jan Semerádt		16:03,0	

Summary

The Policemen and Firefighters Foundation

Since 2001 the foundation has helped to children of those policemen and firefighters who died in service. The foundation provides different forms of support, among others ski vacations and stays in health resorts. Last year the amount of support to incomplete families exceeded 1.7 million CZK (i.e. nearly 60,000 EUR) p. 2

Unusual road accident

Considerably unusual road accident happened when a lorry with a trailer full of pigs crashed. As the whole trailer overturned aside, the pigs had to be rescued through another outlet in the roof. p. 6

Microwave danger of fire

This widely used electric appliance is also considered as a strong source of heat energy, and therefore also as possibly risk of fire. p.10

PYROS 2006 and ISET 2006 Trade Fairs

Czech Fire Rescue Service and Czech Police are traditional exhibitors of international trade fairs of fire and safety equipment and devices in Brno, South Moravia. These two services will present themselves in joint exhibition in the days of 16 to 19 May 2006. p. 12

Transboundary co-operation project

The CLARA project was launched in 2004, and covers co-operation of two German regions (Bavaria and Saxony) and one Czech region (Pilsen) in resolution of emergencies overlapping common borders. p. 16

Public information for citizens

The Population Protection 2006 international conference took place in Ostrava in February 2006, with more than 200 participating experts. The main topic was: Public information for citizens. p. 19

More safety for passengers

New project named Safe Travelling was launched in February 2006. The aim is to improve publics' awareness of how to behave in case of emergency. p. 20

More effectively in emergency preparedness

Substantial changes within the Czech Ministry of Health were done in the end of last year, and influenced also the Emergency Preparedness Division, and its tasks and competencies. p.24

Internal regulations in crisis management

Defined safety risks inside the Czech Republic helps to prepare crises plans for their solutions, with substantial support of crisis legislative. p. 27

Statistical Yearbook 2005

Statistics on fires and operations of fire units and other services and components integrated into Integrated Rescue System in 2005. Supplement

Stiftung der Polizisten und Feuerwehrleute

Die Stiftung hilft seit 2001 Kindern von Polizisten und Feuerwehrleuten, die im Dienst ums Leben gekommen sind. Außer anderem organisiert sie für die Kinder Aufenthalte in Skisportzentren im Winter, Kuraufenthalte oder Ferienreisen. In die Hilfe für unvollständige Familien wurden im letzten Jahr mehr als 1,7 Millionen CZK investiert. S. 2

Ungewöhnlicher Verkehrsunfall

Zu einem ungewöhnlichen Verkehrsunfall kam es im Falle eines Lkw mit Anhänger voller lebender Schweine. Weil der ganze Lastzug auf die Seite kippte, war es nötig die Tiere durch die Öffnung im Dach des Anhängers zu bergen. S. 6

Brandgefahr durch Mikrowellenherd

Dieses beliebte Elektrogerät, das häufig zum Aufwärmen und zur Zubereitung von warmen Gerichten benutzt wird, stellt eine sehr starke Quelle der Wärmeenergie und damit auch potenzielle Brandgefahr dar. S. 10

Messen PYROS und ISET 2006

Der Feuerwehrrettungskorps der Tschechischen Republik und die Polizei der Tschechischen Republik gehören traditionell zu den Ausstellern auf internationalen Messen der Feuerwehr- und Sicherheitstechnik und Dienste in der Stadt Brno. Beide Behörden werden sich in den Tagen von 16. bis 19. Mai auf einer gemeinsamen Ausstellung präsentieren. S. 12

Projekt der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit

Projekt CLARA kam 2004 zustande und bezieht sich auf die Zusammenarbeit von zwei deutschen und einer tschechischen Region bei der grenzüberschreitenden Bewältigung von außerordentlichen Ereignissen. S. 16

Informiertheit der Bevölkerung

Das Thema der diesjährigen internationalen Konferenz Bevölkerungsschutz 2006, die im Februar in der Stadt Ostrava stattfand, war die öffentliche Informiertheit der Bevölkerung. An der Veranstaltung nahmen mehr als 200 Fachleute teil. S. 19

Mehr Sicherheit für Passagiere im städtischen Verkehr

Projekt des Informierens der in den öffentlichen Verkehrsmitteln beförderten Personen „Sicheres Fahren“ wurde im Februar 2006 offiziell eingeleitet. Sein Ziel ist es, die Informiertheit der Bürger in öffentlichen Verkehrsmitteln über richtiges Handeln im Falle eines außerordentlichen Ereignisses zu verbessern. S. 20

Mehr Wirksamkeit in Vorbereitung auf Krisensituationen

Systemveränderungen, die Ende letzten Jahres im Gesundheitsministerium vollzogen wurden, beeinflussten weitgehend auch die Hauptabteilung Krisenvorsorge, ihren Wirkungsbereich und Aufgaben. S. 24

Interne Vorschriften im Krisenmanagement

Im Rahmen der Tschechischen Republik sind Sicherheitsrisiken bekannt, die für die Republik eine potenzielle Gefahr bedeuten können. Eine wichtige Rolle bei der Vorbereitung auf deren Bewältigung kommt den Krisenvorschriften zu. S. 27

Statistisches Jahrbuch 2005

Statistische Übersicht über Brandbekämpfung und Einsätze der Einheiten des FwRK und weiterer Bestandteile des integrierten Rettungssystems im Jahr 2005. Anlage

Vydávák: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mjr. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktori - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, npor. Ing. Tomáš Hradil, mjr. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., npor. Ing. Jaromír Lipovčan, plk. Mgr. Bohumír Martínek Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, npor. Ing. Zdeněk Ráz, Jan Žizka

Grafická úprava, litografie, distribuce a předplatné: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, korespondenční adresa: ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolín 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • **ISSN: 1213-7057** • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 17. února 2006 • Číslo 3/2006 vychází 17. března 2006 • Nevýžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • www.mvcr.cz/casopisy/112

Foto na titulní straně: mjr. Ing. Pavel ROŽBOUD, HZS Jihočeského kraje

Jednoduché prostředky detekce bojových otravných látek

Charakteristika

Prostředky jednoduché detekce bojových otravných látek jsou určeny pro rychlá a nenáročná měření v terénu. Tato skupina prostředků má při zajišťování úkolů detekce bojových otravných látek obrovskou tradici. Již v 60. a 70. letech minulého století byly ve výzbroji americké armády detekční papírky na nervově-paralytické a zpuchýřující látky, dále indikační tužka na kapalné zpuchýřující látky a detekční soupravy, založené na kombinaci detekčních trubiček, ampulovaných činidel a uvedených detekčních papírků. Stejně tak se detekční papírky používaly v armádě Velké Británie. Ve francouzské armádě se po dlouhou dobu používala detekční souprava využívající prosávání vzduchu ruční pumpou přes detekční papírek.

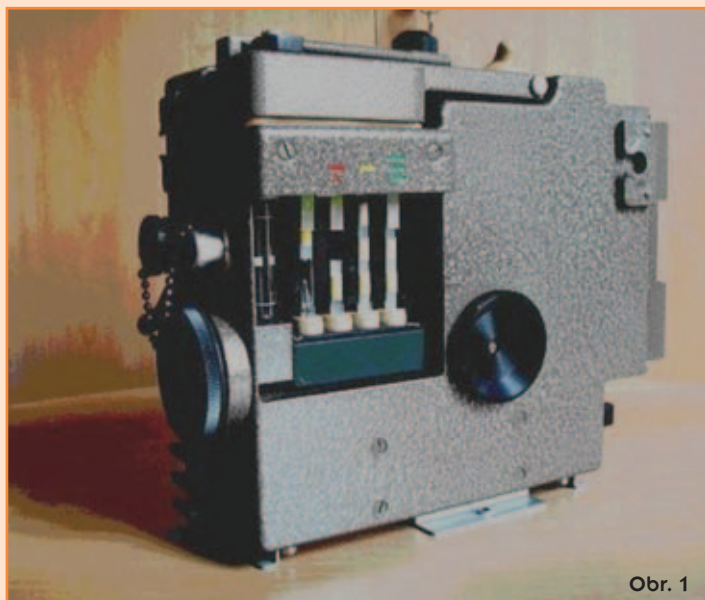
Ve vývoji těchto prostředků sehrála důležitou roli též výzkumná a vývojová pracoviště Armády ČR. Dokonce se hovoří o prioritách české (československé) školy, která již v 60. letech zavedla jako první kombinované vícevrstvé průkazníkové trubičky pro současný důkaz několika látek a zejména průkazníkové trubičky pro dlouhodobé prosávání, umožňující plynulé monitorování atmosféry s použitím chemického průkazníku CHP-71, který byl k tomuto účelu vyvinut jako jediný přístroj toho druhu.

Měřicí princip

Stejně jako prostředky jednoduché detekce nebezpečných chemických látek jsou založeny na chemických metodách, kdy otravná látka reaguje s činidlem na vhodném nosiči za vzniku barevného produktu, jehož zbarvení se vyhodnocuje vizuálně. Rozdíl je však v tom, že velmi nízké akutně toxické koncentrace bojových otravných látek mají - zvláště u nervově-paralytických látek - požadavky na daleko citlivější reakci, které splňuje biochemická reakce s vhodným enzymem a substrátem.

Výhody a nevýhody

K hlavním výhodám patří rychlost měření, dostatečná citlivost, malé rozměry a hmotnost, nenáročnost na údržbu a možnost dlouhodobého monitorování. Vzhledem k vysoké citlivosti prostředků založených na biochemické reakci jsou někdy nevýhodou rušivé vlivy, které vyžadují určitou zkušenost. V HZS ČR se s prostředky pracuje takřka výlučně v přetlakových hermetických oděvech, kdy jsou manipulace s drobnými prostředky i vyhodnocení barevné reakce obtížné a nezbytně vyžadují zaškolení a pravidelné procvičování.

Obr. 1

Prostředky chemického průzkumu a terénní analýzy

Příklady

Detekce bojových otravných látek je u jednotek HZS ČR v současné době zabezpečena třemi prostředky: soupravou chemického průkazníku CHP-71, detektorem nervově-paralytických látek DETEHIT a detekčními papírky PP-3.

Chemický průkazník CHP-71 (obr. 1) je lehký přenosný bateriový nasávač určený k nepřetržitému prosávání vzduchu detekčními trubičkami, jichž tuzemský trh dnes nabízí 28 druhů, pokrývajících všechny známé významné bojové otravné látky. V současné době je před ukončením vývoje inovované verze přístroje CHP-5, vyznačující se efektivnějším způsobem ohřevu trubiček a možností prosávat trubičky různých typů.

Detektor nervově-paralytických látek DETEHIT (obr. 2) je příkladem prostředku, u kterého je činidlo nanášeno na textilii. Jedná se o plastický proužek, na jehož jednom konci je nalepen indikační papír a na druhém konci vedle sebe bílá detekční a žlutá srovnávací tkanina. Umožňuje detekci nervově-paralytických látek ve vodě nebo vodném extraktu, v ovzduší a na površích. Vykazuje vysokou citlivost na nervově-paralytické látky v ovzduší, která při 20 °C a době expozice 2 minuty činí pro soman 0,008 mg/m³, pro sarin 0,01 mg/m³ a pro látku VX 0,05 mg/m³.

Detekční papírky PP-3 (CALID-3) jsou určeny k detekci a rozlišení kapalných bojových otravných látek nervově-paralytických a zpuchýřujících. Dodávají se v samolepicím provedení ve formě sešitku s vytrhávacími listy (obr. 2). Po dopadu kapek bojové otravné látky na povrch papírku dochází k jejich vsakování a reakci s detekčním činidlem, přičemž látky typu G, látky typu V a zpuchýřující látky poskytují odlišné zbarvení.

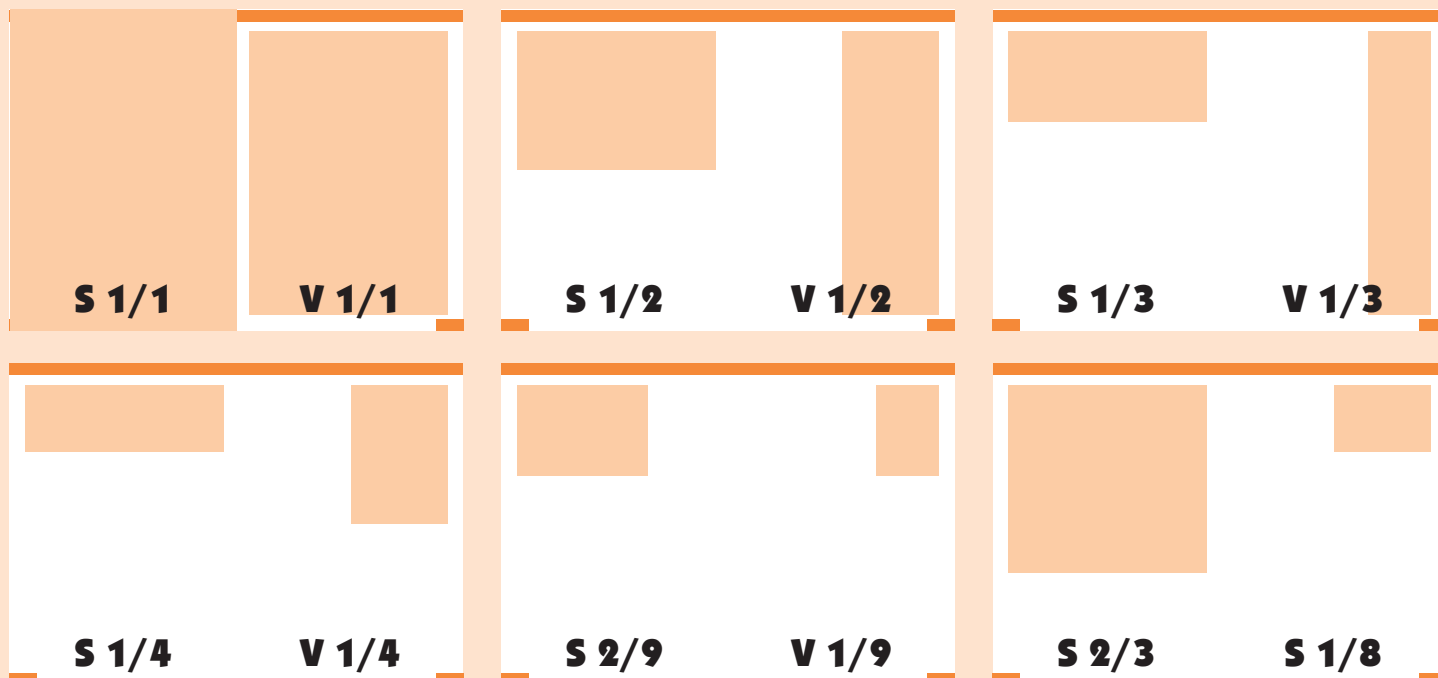
Uvedené jednoduché detekční prostředky spolu s nasávačem Ú 66 je možné si rovněž pořídit ve formě různých souprav, jako jsou ORI-217, ORI-217T (umožňující rovněž výcvik detekce) nebo ORM-17.

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc.,
Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
foto archiv autora

Obr. 2

Ceník a technické podmínky inzerce v časopíse 112

Ceny inzerce (včetně DPH)

Označení	Šířka	Výška	Černobílý	Barevný
S 1/1	210	297	18 000,-	22 500,-
V 1/1	184	262	16 000,-	20 000,-
S 1/2	184	128,5	8 550,-	10 700,-
V 1/2	89,5	262	8 550,-	10 700,-
S 1/3	184	84	5 700,-	7 125,-
V 1/3	58	262	5 700,-	7 125,-

Označení	Šířka	Výška	Černobílý	Barevný
S 1/4	184	61,5	4 575,-	5 725,-
V 1/4	89,5	128,5	4 575,-	5 725,-
S 2/9	121	84	3 800,-	4 775,-
V 1/9	58	84	2 025,-	2 550,-
S 2/3	184	173	10 650,-	13 325,-
S 1/8	89,5	61,5	2 450,-	3 050,-

Příplatky:

2. a 3. strana obálky (formáty S 1/1)	10 %
4. strana obálky (pouze barva, formát S 1/1)	20 %
vkádaná inzerce	dohodou

Slevy: (při opakování stejného inzerátu v rámci jedné objednávky)

opakování 3x	5 %
opakování 5x	7 %
opakování 10x	10 %

Technické požadavky na podklady:

Texty: musí být dodané v elektronické podobě v textovém editoru (Microsoft Word, Win602 apod.). Pokud soubor obsahuje obrázky (bitmapy TIF, JPEG apod.) nebo grafy (Microsoft Excel), je nutné je předat jako zvláštní samostatné soubory na elektronickém médiu.

Grafy: dodané v elektronické podobě v tabulkovém editoru (Microsoft Excel). Pokud soubor obsahuje obrázky (bitmapy TIF, JPEG apod.), je nutné je předat jako zvláštní samostatné soubory na elektronickém médiu.

Grafické návrhy: zpracované barevně nebo černobíle (podle barevnosti inzerátu) s naznačeným umístěním textů, obrázků, log apod. včetně popisu jednotlivých barev podle barevné škály PANTONE.

Obrazové podklady: fotografie (v provedení mat), diapozitivy. Obrazové podklady předávané v elektronické podobě musí být skenovány na 300 dpi (pérovky 600 dpi) při velikosti shodné s velikostí uveřejnění.

Loga: podklady nejméně ve velikosti 10 cm pro menší stranu (ne xeroxové kopie, nejlépe ve velikosti A4) nebo v elektronické podobě (CorelDraw, Adobe Illustrator) s označením jednotlivých barev podle barevné škály PANTONE.

Dodané filmy: barevné separace (pouze velikost 1/2 a 1/1) s ořezovými a pasovacími značkami včetně označení barev CMYK, černobíle (pouze velikosti 1/4, 1/2 a 1/1) s ořezovými značkami - rastr 160 lpi, 2540 dpi.

Elektronické podklady: jsme schopni převést soubory z programů CorelDraw 10.0 (text převést na křivky), Adobe Illustrator 10.0 (text převést na křivky), Adobe PhotoShop 6.0, Microsoft Word 2000, Microsoft Excel 2000, QuarkXpress 3.32, Adobe InDesign 2.0, Adobe Acrobat (soubory PDF).

Elektronická média: ZIP 100 MB, CD-ROM, DVD.

**Ministerstvo vnitra-generální ředitelství
Hasičského záchranného sboru České republiky**

Statistická ročenka 2005 Česká republika

**Požární ochrana
Integrovaný záchranný systém
Hasičský záchranný sbor ČR**

Praha 2006

Obsah

Činnost jednotek PO	3	Počet usmrcených a zraněných osob při požárech	19
Počet jednotlivých druhů událostí se zásahy jednotek PO	3	Požáry - přehled v odvětvích	19
Počet usmrcených a zraněných hasičů při zásazích	3	Požáry podle okresů a krajů	20
Údálosti	4	Počet požárů v letech 1996 - 2005	21
Počet zásahů (včetně vícenásobných) u jednotlivých druhů událostí podle druhu jednotky PO	4	Škody podle právní formy vlastnictví	21
Základní informace o jednotkách PO	4	Škody při požárech podle formy vlastnictví v letech 2001 - 2005 celkem	21
Osoby zachráněné při silničních dopravních nehodách v letech 2001 - 2005	5	Přímá škoda podle odvětví	22
Počet událostí podle krajů	6	Osoby evakuované a zachráněné při požárech v letech 2001 - 2005	22
Souhrnné informace o událostech v krajích	6	Požáry lesních porostů v letech 2001 - 2005	23
Zranění profesionálních a dobrovolných hasičů při zásazích v letech 2001 - 2005	6	Uchráněné hodnoty	23
Součinnost jednotek PO s dalšími složkami IZS v letech 2002 - 2005	7	Průmysl, Lesnictví, Zemědělství	24
Spolupráce jednotek PO při zásahu	8	Doprava, Stavebnictví, Obchod	25
Údálosti se zásahem vojenských hasičských jednotek	9	Domácnosti, obytné domy	26
Přehled o zásazích jednotek PO v okresech a krajích	10	Podíl vytypovaných příčin vzniku požáru na celkovém počtu požárů v letech 2001 - 2005	26
Podíl zásahů HZS krajů na celkovém počtu zásahů v kraji	11	Požáry podle příčiny a činnosti při vzniku	27
Podíl zásahů SDH obcí na celkovém počtu zásahů v kraji	11	Podíl požárů se škodou jeden milion Kč a vyšší	27
Zásahy jednotek HZS ČR v letech 2001 - 2005	12	Příčiny a činnost při vzniku požáru v letech 2001 - 2005	28
Zásahy jednotek SDH obcí v letech 2001 - 2005	12	Požáry - způsob uzavření	28
Počet zásahů HZS ČR	13	Funkce požárně bezpečnostních zařízení při požárech	28
Počet zásahů SDH obcí	13	Velké požáry se škodou pět milionů Kč a vyšší	29
Údálosti v jednotlivých dnech	13		
Údálosti v jednotlivých měsících	13	Tísňové volání	30
Počet událostí se zásahem jednotek PO podle denní doby	13	Počet tísňových volání v jednotlivých měsících	30
Počet jednotlivých činností jednotek PO	14	Počet tísňových volání podle krajů	30
Vybrané činnosti HZS ČR	15	Počet volání na číslo 112 v TCTV v jednotlivých měsících	30
Počet zamoření - komunikace	15		
Počet zamoření - půda	15	Prevence	31
Počet zamoření	15	Přehled plnění požární prevence HZS ČR v letech 2001 - 2005	31
Údálosti v obcích podle počtu obyvatel	16	Počet kontrolních akcí provedených orgány státního požárního dozoru	31
Požáry v obcích podle velikostní kategorie	17	Počet stanovisek v oblasti stavební prevence vydaných orgány státního požárního dozoru	31
Dopravní nehody v obcích podle velikostní kategorie	17	Počet správních rozhodnutí vydaných orgány státního požárního dozoru	31
Zásahy jednotlivých druhů jednotek PO podle vzdálenosti k událostem	17	Přehled vybraných údajů z činnosti HZS ČR	32
Vývoj počtu zásahů všech druhů jednotek PO podle vzdálenosti k události	17		
Negativní vlivy zásahů	17	Humanitární pomoc	33
Požáry	18	Ekonomické ukazatele	34
Základní ukazatele	18	Ekonomické ukazatele v letech 2001 - 2005	34
Požáry - přehled v letech 1996 - 2005	18	Uchráněné hodnoty a přímé škody při požárech - podíl k HDP	34
Uchráněné hodnoty při požárech	18		
Požáry obytných budov v letech 2001 - 2005	18	Druhy mimořádných událostí se zásahy jednotek PO	35
Počet požárů a škody podle místa vzniku	19		
Počet usmrcených osob při požárech v letech 2001 - 2005	19		
Přímé škody při požárech v letech 1996 - 2005	19		

Poznámka: Statistické údaje z prověřovacích a taktických cvičení nejsou součástí tabulek, grafů a mapek této publikace.

Vysvětlivky:

Ležící čárka (-)	v tabulce na místě čísla značí, že jev se nevyskytoval, nebyl sledován	SDH obcí	jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí
Ležící křížek (x)	značí, že zápis není možný z logických důvodů	SDH podniků	jednotky sborů dobrovolných hasičů podniků
Index %	porovnává údaje v roce 2005 ke stavu v roce 2004 (není-li uvedeno jinak)	PČR	Policie České republiky
PO	požární ochrana	AČR	Armáda České republiky
U	počet usmrcených osob	IZS	integrovany záchraný systém
Z	počet zraněných osob	CO	civilní ochrana
JPO	jednotky požární ochrany	MO	Ministerstvo obrany
HZS ČR	jednotky Hasičského záchranného sboru České republiky	EU	Evropská unie
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky	ZZS	Zdravotnická záchranná služba
HZS podniků	jednotky hasičských záchranných sborů podniků	IOO LB	Institut ochrany obyvatelstva - Lázně Bohdaneč
		Zákon č. 239/2000 Sb.	Zákon o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů
		Zákon č. 240/2000 Sb.	Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Pokud není uvedeno jinak, jsou údaje v tabulkách a grafech za rok 2005

Činnost jednotek PO

Počet jednotlivých druhů událostí se zásahy jednotek PO

Druh události	Počet událostí					Index %
	2001	2002	2003	2004	2005	
požáry	16 421	18 295	28 156	20 550	19 484	95
dopravní nehody	18 536	20 450	21 503	21 188	20 681	98
živelní pohromy	x	13 329	1 796	1 605	2 729	170
práce na vodě	399	x	x	x	x	x
čerpání vody	2 228	x	x	x	x	x
úniky nebezp. chem. látek celkem	4 156	5 693	5 883	5 550	5 630	101
z toho ropné produkty	3 596	4 653	4 904	4 572	4 616	101
technické havárie celkem	x	43 190	40 994	46 814	40 413	86
z toho technické havárie	x	19	25	26	37	161
technické pomoci	32 679	35 496	35 285	40 858	34 799	85
technologické pomoci	1 272	1 253	1 713	1 459	1 150	79
ostatní pomoci	x	6 425	3 971	4 474	4 427	99
jiné technické zásahy	1 555	x	x	x	x	x
radiační nehody a havárie	0	0	0	3	2	x
ostatní mimořádné události	x	240	154	100	48	48
plané poplachy	8 237	8 162	8 023	7 626	7 846	103
Celkem	85 483	109 359	106 509	103 436	96 833	94

V roce 2005 oproti roku 2004 došlo vlivem povětrnostních podmínek k nárůstu živelních pohrom, ale také poprvé po mnoha letech k poklesu technických havárií. U všech ostatních mimořádných událostí je evidován pokles nebo stagnace jejich počtu.

V roce 2005 jsou také evidovány 2 události zařazené pod radiační nehody:

13. 6. • Malá radiační nehoda je evidována v souvislosti s nálezem 4 součástek označených jako radioaktivní látka v bývalém skladu CO v okrese Ústí nad Orlicí. Zvýšená radioaktivita u nich nebyla naměřena, předměty byly převezeny ke zkoumání do laboratoře, kde bylo zjištěno, že se jednalo obleskojistky.
11. 7. • Další nehoda vznikla v souvislosti s uvolněním nosiče radioaktivního zářiče ze zařízení pro diagnostiku svárů ve Společnosti Neratovice, a.s., okr. Mělník. Následky nehody následně likvidovala specializovaná firma.

Plané poplachy tvoří:

- 48 % hlášení elektrické požární signalizace (+2 % oproti roku 2004),
 20 % příznaky hoření (-1 %),
 9 % zneužití jednotky PO (beze změny),
 9 % nenahlášené pálení (-1 %),
 14 % jiný důvod (beze změny).

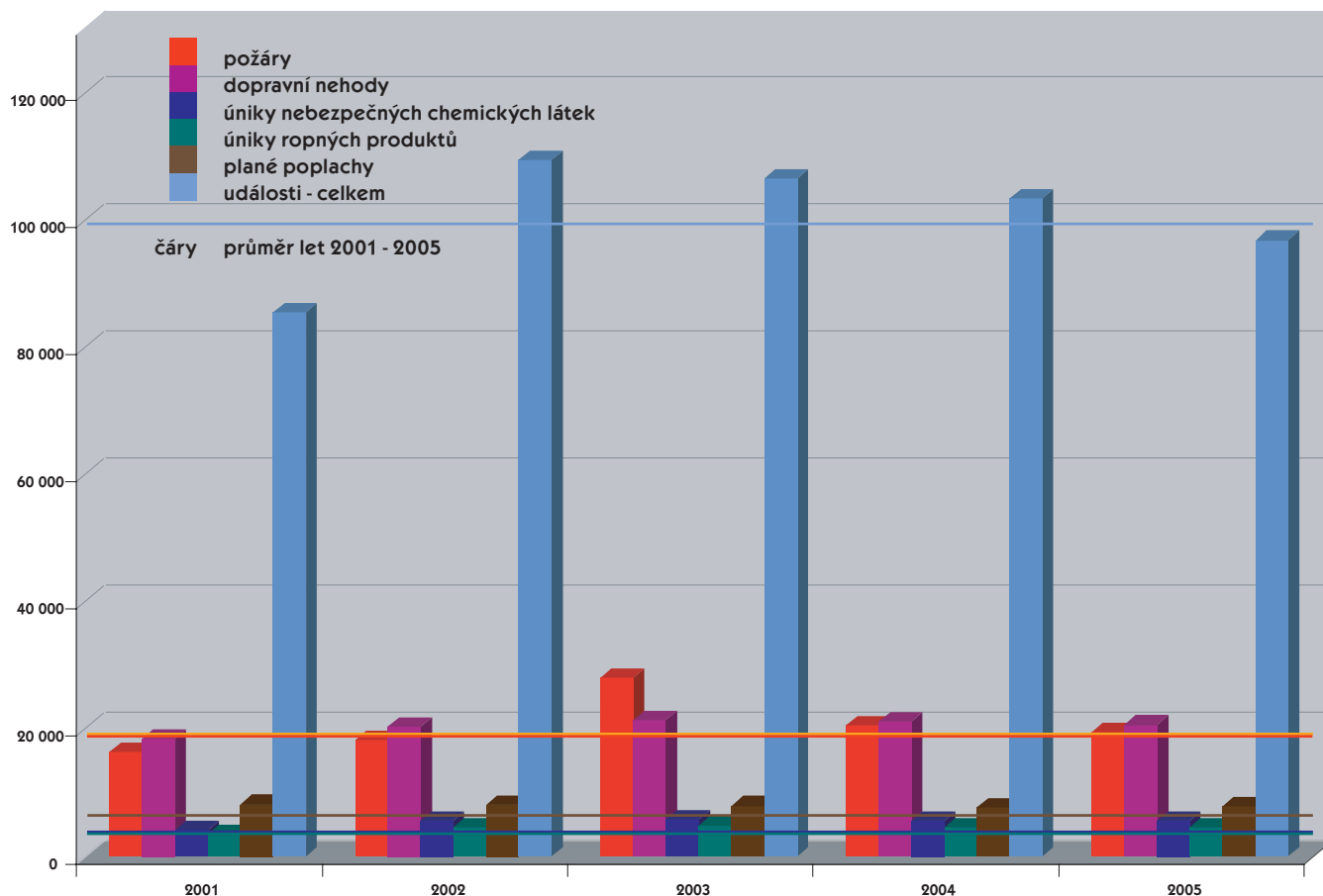
V roce 2005 jednotky PO při zásazích bezprostředně zachránily 5248 osob a dalších 7076 před hrozícím nebezpečím evakuovaly.

Počet usmrcených a zraněných hasičů při zásazích

Kategorie	2001		2002		2003		2004		2005		Index %	
	U	Z	U	Z	U	Z	U	Z	U	Z	U	Z
profesionální	0	273	4	320	1	264	0	244	2	189	x	77
dobrovolní	1	84	1	158	2	126	0	80	1	82	x	102
Celkem	1	357	5	478	3	390	0	324	3	271	x	84

Při zásazích zemřeli:

11. 4. • při jízdě k požáru Jaroslav Klimeš (nar. 1952), HZS Olomouckého kraje, stanice Zábřeh
 22. 5. • při likvidaci požáru Jaroslav Řehák (nar. 1982), SDH Jablonné nad Orlicí, Pardubický kraj
 30. 6. • v nemocnici po likvidaci požáru Miroslav Lipnický (nar. 1959), HZS Ústeckého kraje, stanice Varnsdorf

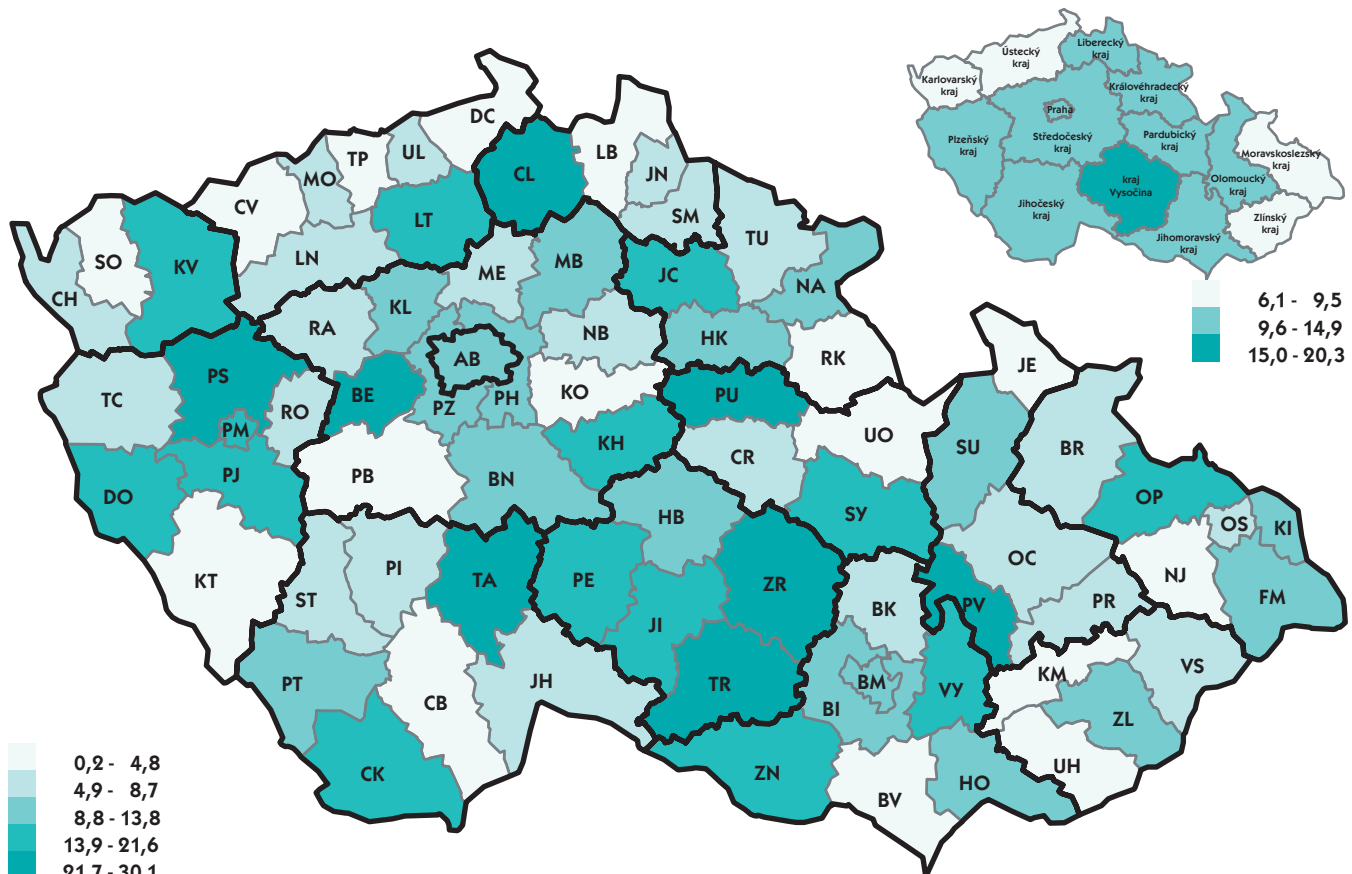
Události

Počet zásahů (včetně vícenásobných) u jednotlivých druhů událostí podle druhu jednotky PO

Druh události	Zásahy HZS ČR			Zásahy SDH obcí		
	2004	2005	Index %	2004	2005	Index %
požáry	20 117	19 212	95	10 050	9 665	96
dopravní nehody	21 202	20 753	98	1 975	2 057	104
živelní pohromy	1 180	1 599	136	849	2 151	253
úniky nebezpečných chemických látek celkem	4 757	4 856	102	585	655	112
z toho ropné produkty	3 811	3 927	103	487	546	112
technické havárie celkem	37 807	32 379	86	6 837	6 454	94
z toho technické havárie	20	18	90	14	14	100
technické pomoci	33 285	27 809	84	6 263	5 984	95
technologické pomoci	503	419	83	353	281	80
ostatní pomoci	3 869	3 940	102	207	175	85
radiační nehody a havárie	2	1	50	0	0	0
ostatní mimořádné události	89	52	58	11	2	18
plané poplachy	4 949	4 636	94	747	864	116
Celkem	90 103	83 488	93	21 054	21 848	104

Základní informace o jednotkách PO

Základní informace	Požáry					
	2001	2002	2003	2004	2005	Index %
počet zásahů	23 707	27 160	43 446	31 736	30 290	95
z toho zásahů v jiných okresech (krajích)	500	(116)	(247)	(156)	(163)	105
počet událostí s vícenásobným zásahem	x	x	x	x	x	x
celkový počet vícenásobných zásahů	x	x	x	x	x	x
počet událostí ve 3. a zvláštním stupni poplachu	26	17	17	8	1	12
počet zasahujících hasičů	130 090	149 462	235 091	171 780	167 641	98
průměrný počet hasičů na jeden zásah	5,49	5,50	5,41	5,41	5,53	102
průměrná vzdálenost k události v km	6,87	6,97	7,36	7,04	6,91	79
průměrná doba zásahu v minutách	95	96	107	87	119	137
počet událostí s použitím ochranných prostředků	3 653	4 520	5 023	5 006	5 085	102
počet zásahů s obleky proti sálavému teplu	189	197	270	206	107	52
s obleky protichemickými	12	1	3	8	8	100
s dýchacími přístroji vzduchovými	4 129	4 224	4 439	4 066	4 467	110
s dýchacími přístroji kyslíkovými	11	10	36	77	77	100

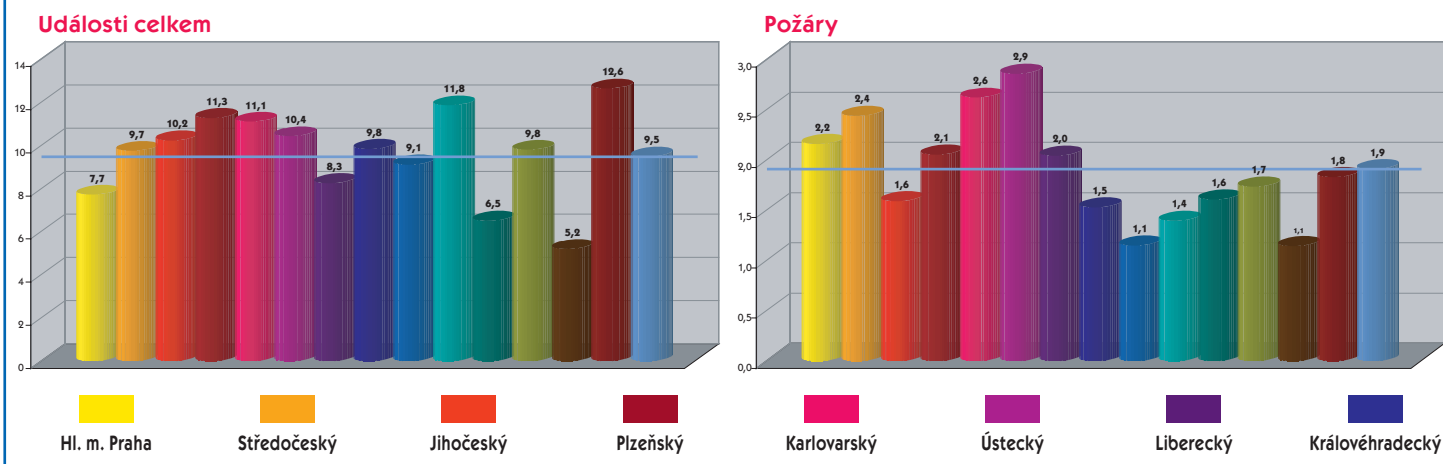
Osoby zachráněné při silničních dopravních nehodách v letech 2001 - 2005 (počet na 100 zásahů JPO)

Zásahy HZS podniků			Zásahy SDH podniků			Zásahy jiných jednotek			Zásahy celkem		
2004	2005	Index %	2004	2005	Index %	2004	2005	Index %	2004	2005	Index %
1 409	1 292	92	128	116	90	32	5	16	31 736	30 290	95
854	877	103	10	10	100	14	11	79	24 055	23 708	99
72	90	126	1	5	500	0	1	x	2 102	3 846	183
732	671	92	42	55	134	1	3	300	6 117	6 240	102
554	447	81	38	51	134	0	3	x	4 890	4 974	102
3 994	3 563	89	294	295	100	14	7	50	48 946	42 698	87
5	10	200	0	0	0	3	1	33	43	43	110
2 988	2 664	89	111	186	168	6	4	67	42 653	36 647	86
738	556	75	15	14	93	2	1	50	1 611	1 271	79
263	333	127	168	95	57	3	1	33	4 510	4 544	101
2	1	50	0	0	0	0	0	0	4	2	50
11	2	18	3	0	0	0	0	0	114	56	49
2 914	3 289	113	326	551	169	1	1	100	8 937	9 341	105
9 988	9 785	98	804	1 039	128	62	28	45	122 011	116 181	95

Technické zásahy						Plané poplachy					
2001	2002	2003	2004	2005	Index %	2001	2002	2003	2004	2005	Index %
65 769	102 430	76 341	81 338	76 550	94	10 068	9 846	9 619	8 937	9 341	105
1 545	(656)	(571)	(413)	(347)	84	46	(81)	(19)	(9)	(6)	67
60	696	48	30	134	406	230	153	96	58	59	102
1 001	11 607	598	231	1539	666	1 423	1113	804	593	634	107
16	45	4	5	0	0	1	4	0	1	0	0
227 075	353 885	284 729	308 604	304 734	99	39 684	40 140	41 433	38 677	40 984	106
3,51	3,90	3,76	3,80	4,03	106	4,59	4,60	4,70	4,64	4,71	102
7,50	7,95	7,09	7,05	6,00	85	4,29	4,26	4,84	4,60	4,36	95
81	140	82	62	115	185	24	15	15	15	15	100
2 596	4 193	4 513	6 552	5633	86	259	379	436	511	524	103
271	397	533	488	293	60	29	33	38	32	21	66
1 203	856	648	168	153	91	4	2	0	0	4	x
1 377	892	634	602	497	83	147	138	118	134	143	107
7	11	13	19	20	105	0	0	0	0	0	0

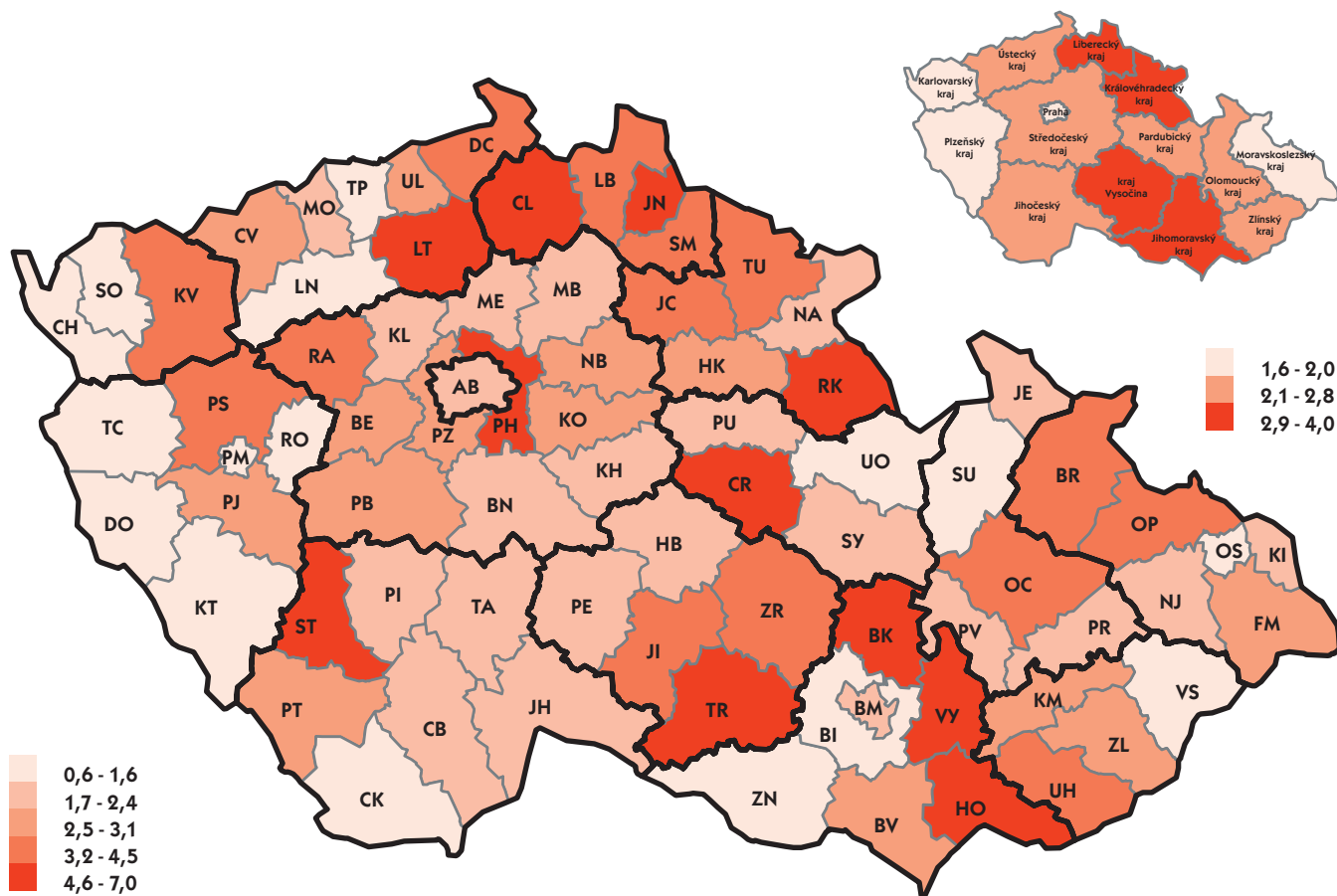
Počet událostí podle krajů (počet na 1000 obyvatel)

Souhrnné informace o událostech v krajích

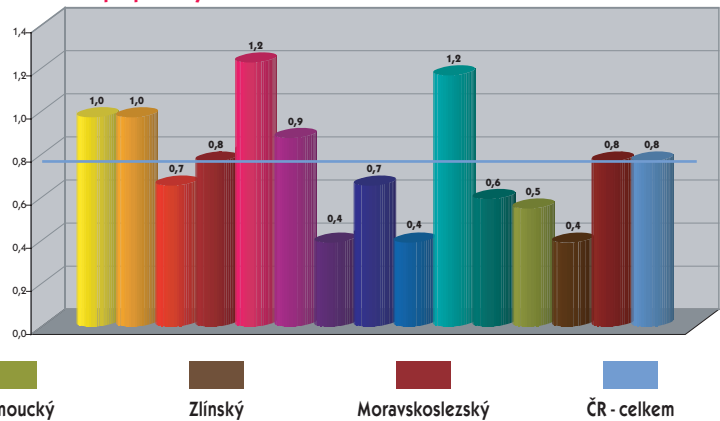
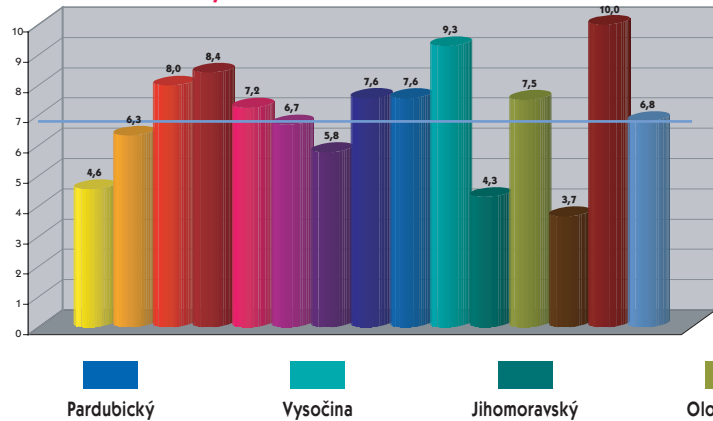
Druh události	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký
požáry	2 528	2 788	995	1 129	798	2 347
dopravní nehody	1 381	2 989	1 414	1 726	624	1 373
živelní pohromy	297	72	35	225	98	346
úniky nebezpečných chemických látek celkem	936	708	303	454	230	616
z toho ropné produkty	809	556	266	398	192	511
technické havárie celkem	2 713	3 466	3 241	2 215	1 255	3 164
z toho technické havárie	1	6	0	4	1	6
technické pomoci	2 656	2 927	3 057	1 998	1 194	2 804
technologické pomoci	16	110	63	44	53	276
ostatní pomoci	40	423	121	169	7	78
radiační nehody a havárie	0	1	0	0	0	0
ostatní mimořádné události	14	6	0	1	0	2
plané poplachy	1 160	1 113	411	446	374	720
Celkem	9 029	11 143	6 399	6 196	3 379	8 568

Zranění profesionálních a dobrovolných hasičů při zásazích v letech 2001 - 2005 (počet na 1000 zásahů JPO)

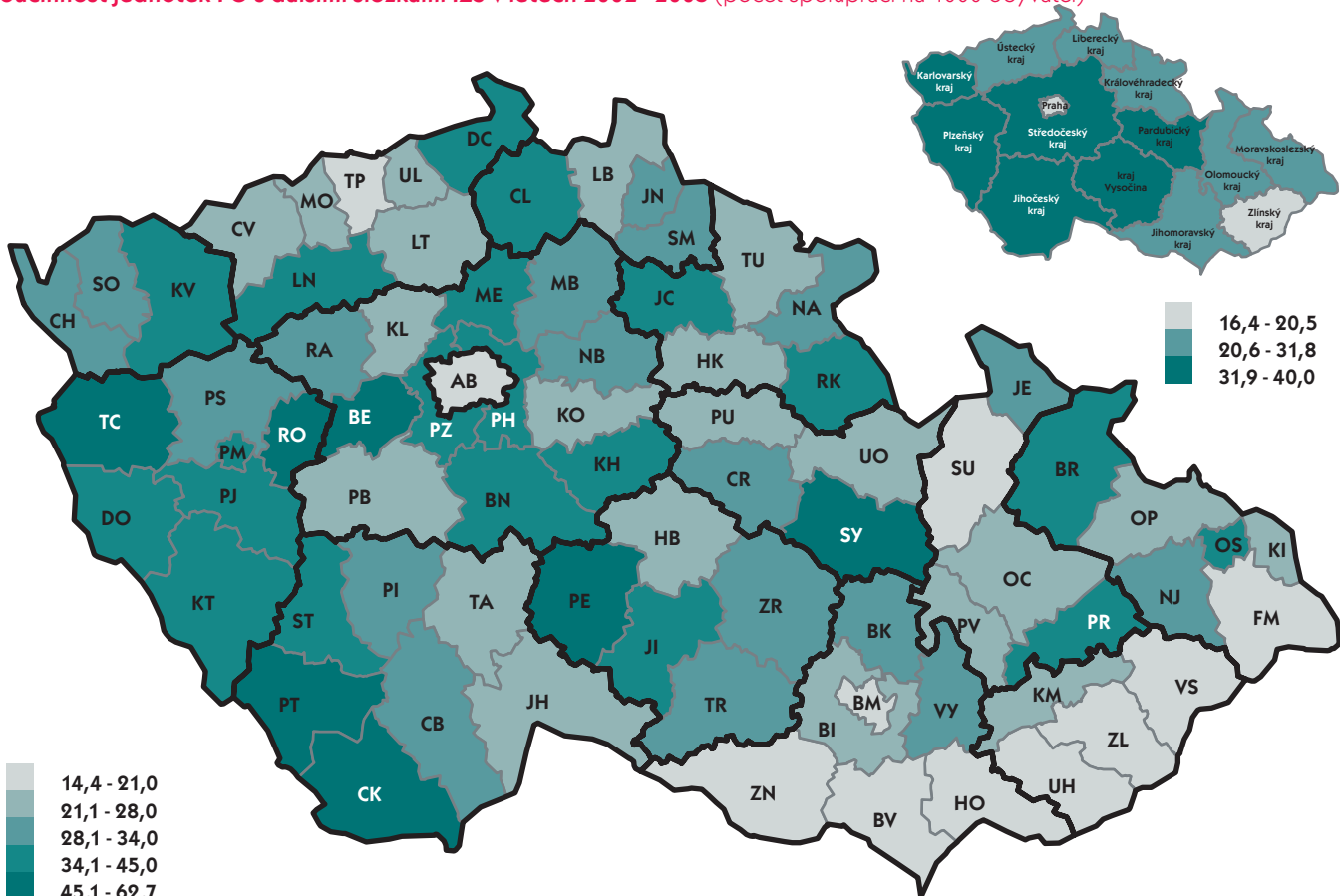
Technické zásahy

Plané popluchy

Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	ČR
874	837	581	722	1 806	1 102	676	2 301	19 484
1 192	1 477	1 356	1 680	1 504	1 259	733	2 043	20 681
137	110	119	41	280	0	11	958	2 729
281	266	213	281	409	249	141	543	5 630
244	226	159	245	311	199	97	403	4 616
933	2 311	2 131	2 798	2 642	3 247	1 275	9 022	40 413
0	0	10	0	0	0	1	8	37
885	2 094	1 883	2 376	2 293	3 025	1 182	6 425	34 799
12	38	72	115	232	61	13	45	1 150
36	179	166	307	117	161	79	2 544	4 427
0	0	1	0	0	0	0	0	2
0	7	0	2	1	15	0	0	48
181	376	201	604	667	349	231	1 013	7 846
3 528	5 384	4 602	6 128	7 309	6 221	3 067	15 880	96 833

Součinnost jednotek PO s dalšími složkami IZS v letech 2002 - 2005 (počet spoluprací na 1000 obyvatel)

Mimořádné události ve 3. a zvláštním stupni poplachu v roce 2005

Dne 12. 11. 2005 hořelo třípodlažní dřevěné divadlo Globe v Praze 7, U Výstaviště. K události, u které byl vyhlášen 3. stupeň poplachu, byly vyslány jednotky ze stanic č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, během zásahu byly také povolány jednotky ze stanic č. 7 a 10. Při příjezdu první jednotky na místo požáru byl již celý objekt divadla zasažen plamenným hořením. Zásah se soustředil především na ochranu objektů stojících v bezprostřední blízkosti divadla - Křížíkova pavilonu "B" a Maroldova panoramatu bitvy u Lipan. Oba objekty se podařilo uchránit. Celodřevěný objekt divadla byl požárem zcela zničen. Hmotná škoda činí 23 mil. Kč, uchráněné hodnoty na sousedních ohrožených objektech tuto částku více než čtyřikrát převyšují.

Příčina vzniku požáru je v šetření. Byly stanoveny dvě verze - nedbalost při používání otevřeného ohně bezdomovci a úmyslné zapálení objektu neznámým pachatelem.

Během požáru divadla Globe zasahovaly jednotky HZS hl. m. Prahy u dalších šesti událostí. Byla provedena organizační opatření k posílení zasahujících jednotek tak, aby bezpečnostní standard občanů nebyl narušen.

Zásah trval 4 hodiny a 30 minut. Celkem bylo nasazeno 92 hasičů a 25 zásahových požárních automobilů.

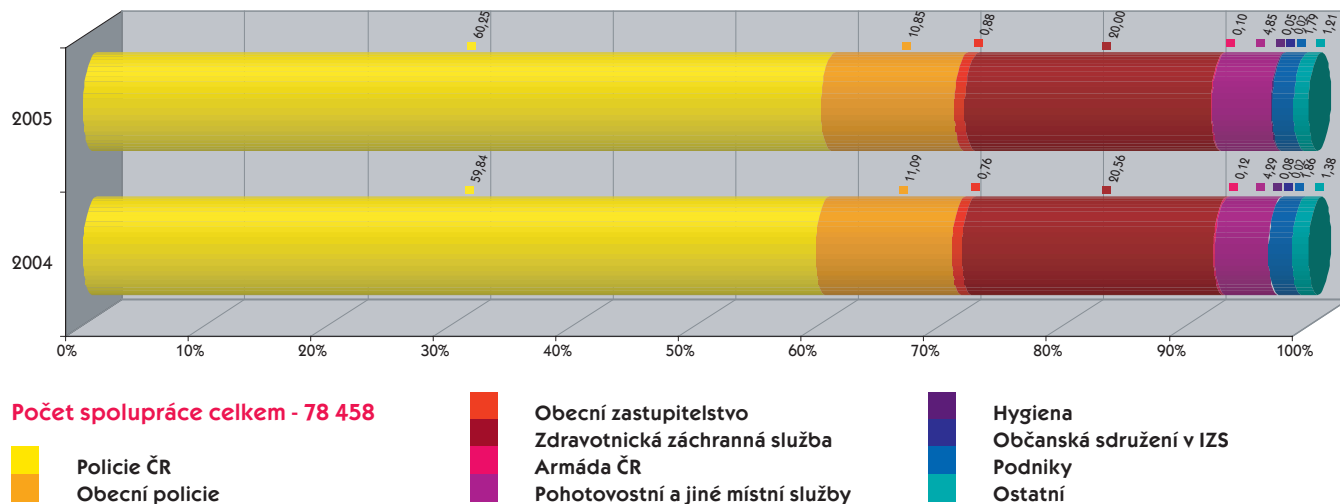
Velká cvičení složek IZS a mezinárodní cvičení v ČR v roce 2005

Dne 19. 5. 2005 proběhlo tématické cvičení nazvané VODA 2005 zaměřené na činnost povodňových orgánů obcí a obcí s rozšířenou působností, složek IZS a ostatních účastníků ochrany před povodněmi a zvláštní povodně na středním toku Divoké Orlice ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Žamberk. Cílem cvičení bylo naučit a zvládnout povodňovými komisemi a krizovými štáby činnost při vzniku rozsáhlé povodně. Zúčastnily se jednotky HZS Pardubického kraje, jednotka SDH Žamberk, Policie ČR, 156. záchranný prapor Armády ČR Olomouc, Povodí Labe, s.p. a další.

Ve dnech 31. 5. - 2. 6. 2005 se v Moravskoslezském kraji uskutečnilo mezinárodní cvičení BOHEMIAN GUARD 2005, které bylo jednou z řady akcí Bezpečnostní iniciativy k nešíření zbraní hromadného ničení. Hlavními účastníky cvičení byla Česká republika, Polsko a USA. Cvičení demonstrovalo schopnost těchto států spolupracovat a účinně reagovat na ilegální přepravu materiálu k výrobě zbraní hromadného ničení přes území Polska a České republiky do třetí země.

Za účasti předsedy vlády, ministra vnitra, primátora hl.m. Prahy, hejtmána Středočeského kraje a mnoha dalších představitelů ústředních správních úřadů, územních orgánů veřejné správy a dalších organizací proběhlo v noci ze dne 22. 9. na 23. 9. 2005 rozsáhlé taktické cvičení IZS zaměřené na vyhledávání a zneškodňování nástražného výbušného systému a odstraňování

Spolupráce jednotek PO při zásahu

následků teroristického bombového útoku na území hlavního města Prahy a na území Středočeského kraje pod názvem POD-ZIM 2005. Zúčastněné složky: HZS ČR, jednotky PO, Policie ČR, ZZS, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo vnitra, krizové štáby hl. m. Prahy a Středočeského kraje, Městská policie hl. m. Prahy, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, HZS Českých drah, HZS Dopravního podniku hl. m. Prahy, dispečinky a krizový štáb Dopravního podniku hl. m. Prahy, odborná zdravotnická zařízení na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje).

Ve dnech 12. - 16. 9. 2005 proběhlo v Brně-Lišni a okolí a v zóně havarijního plánování jaderné elektrárny Dukovany celostátní cvičení INEX 3 s mezinárodní účastí. Cílem cvičení INEX 3 bylo především procvičit činnost mobilních monitorovacích skupin začleněných do radiační monitorovací sítě ČR. Prověřena byla jejich reakce na simulovanou kontaminaci území po radiační havárii. Úkolem mobilních týmů bylo i vyhledání zdroje ionizujícího záření. Účastníky cvičení bylo celkem 29 mobilních monitorovacích skupin SÚJB, HZS ČR, Celní správy ČR, Armády ČR, Policie ČR a firmy ČEZ, a.s. Do cvičení se zapojily i dva týmy ze Slovenska a pozvání přijali i zástupci některých slovenských státních orgánů.

Dne 5. 10. 2005 proběhlo na okraji vojenského výcvikového prostoru Jince taktické cvičení s mezinárodní účastí zaměřené na společný zásah složek IZS při zdolávání mimořádné události způsobené leteckou nehodou pod názvem AIR ACCIDENT 2005. Cílem cvičení bylo prověřit nově schválenou typovou činnost. Zúčastnily se: jednotky PO HZS Plzeňského kraje, Policie ČR, ZZS a zdravotnická zařízení Plzeňského kraje, síly a prostředky Armády ČR, krizové orgány (nebo štáby atd.) Plzeňského kraje a další.

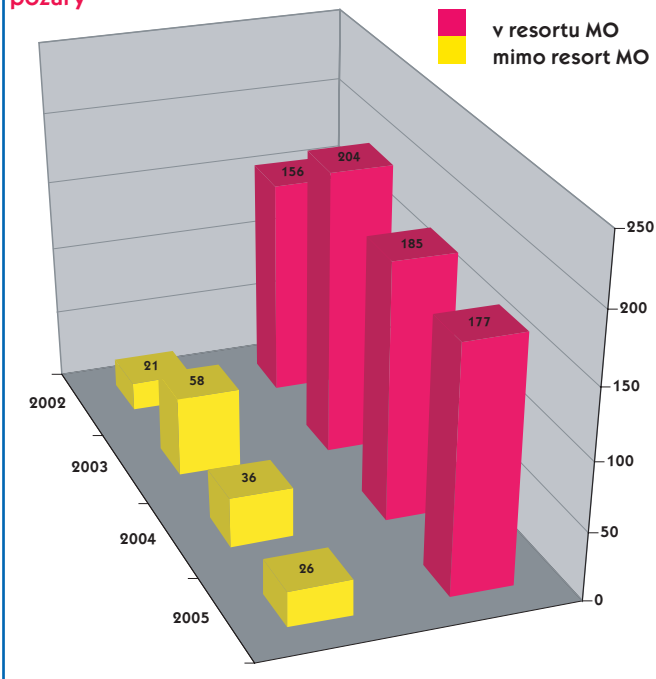
Vyhlášení krizových stavů

V souvislosti s poruchou vodního díla Mostiště na řece Oslavě vyhlásil hejtmán kraje Vysočina dne 20. 6. 2005 na dobu do 18. 8. 2005 stav nebezpečí pro část území kraje.

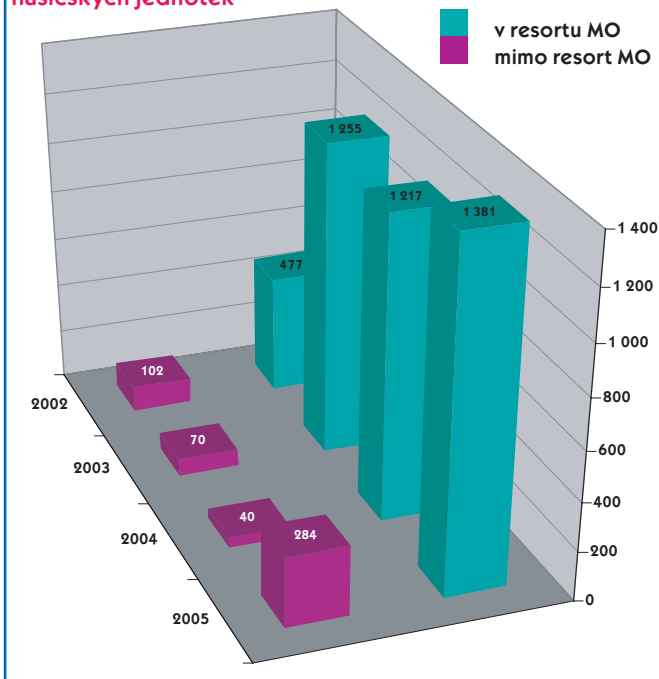
Události se zásahem vojenských hasičských jednotek

	2002	2003	2004	2005	Index %
požár v resortu MO	156	204	185	177	96
vzniklá škoda celkem (tis. Kč)	3 670,6	5 800,1	2 110,2	1 437,7	68
uchráněné hodnoty (tis. Kč)	100 147,8	42 781,8	57 256,7	149 438,9	261
požár mimo resort MO	21	58	36	26	72
ostatní události (technické zásahy) v resortu MO	477	1 255	1 217	1 381	113
ostatní události (technické zásahy) mimo resort MO	102	70	40	284	710

Události se zásahem vojenských hasičských jednotek - požáry

Ostatní události (technické zásahy) se zásahem vojenských hasičských jednotek

Na základě zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, výkon požárního dozoru v resortu obrany v souladu s § 85a provádí Ministerstvo obrany vlastními orgány požárního ochrany. Vojenské hasičské jednotky fungují na základě § 65a, zákona o požární ochraně jako jednotky požární ochrany. Počet stanic vojenských hasičských jednotek v Armádě České republiky je celkem 20. Počet hasičů je celkem 483. K výkonu požárního dozoru v resortu obrany byl vytvořen Vojenský požární dozor, který vykonává požární dozor ve vojenských objektech, vojenských útvech, vojenských zařízeních, vojenských záchranných útvech a právnických osob založených nebo zřízených ministerstvem obrany, v rozsahu § 31 zákona o požární ochraně.

Přehled o zásazích jednotek PO v okresech a krajích

Okres (kraj)	Zásahy celkem		Zásahy HZS ČR			Zásahy SDH obcí			Zásahy HZS podniků			Zásahy ostatních	
	Počet	Ind.%	Počet	Ind.%	% z celk.	Počet	Ind.%	% z celk.	Počet	Ind.%	% z celk.	Počet	% z celk.
Praha	9 917	102	8 520	99	85,9	216	157	2,2	1 180	118	11,9	1	0,0
Benešov	1 115	100	719	98	64,5	342	110	30,7	51	76	4,6	3	0,2
Beroun	1 002	81	761	78	76,0	231	98	23,0	10	50	1,0	0	0,0
Kladno	1 267	94	977	83	77,1	271	118	21,4	18	86	1,4	1	0,1
Kolín	1 057	109	791	107	74,8	175	120	16,6	90	107	8,5	1	0,1
Kutná Hora	921	87	742	86	80,6	94	111	10,2	84	125	9,1	1	0,1
Mělník	1 583	93	791	90	50,0	221	97	14,0	570	97	36,0	1	0,0
Mladá Boleslav	1 700	102	1 040	97	61,2	104	85	6,1	556	120	32,7	0	0,0
Nymburk	886	111	610	112	68,8	155	108	17,5	120	108	13,5	1	0,1
Praha-východ	1 481	101	966	96	65,2	395	117	26,7	120	83	8,1	0	0,0
Praha-západ	1 123	97	758	87	67,5	324	127	28,9	41	121	3,6	0	0,0
Příbram	890	89	684	87	76,9	190	101	21,3	16	67	1,8	0	0,0
Rakovník	701	100	477	94	68,1	215	113	30,7	8	200	1,1	1	0,1
Středočeský	13 726	97	9 316	93	67,8	2 717	110	19,8	1 684	100	12,3	9	0,1
České Budějovice	2 025	89	1 864	88	92,0	62	93	3,1	99	100	4,9	0	0,0
Český Krumlov	1 040	102	910	102	87,5	80	82	7,7	44	183	4,2	6	0,6
Jindřichův Hradec	889	105	709	109	79,8	160	97	18,0	19	68	2,1	1	0,1
Písek	707	104	593	103	83,9	102	126	14,4	12	60	1,7	0	0,0
Prachatice	903	102	666	99	73,8	222	110	24,6	15	94	1,6	0	0,0
Strakonice	665	103	566	101	85,1	61	117	9,2	38	123	5,7	0	0,0
Tábor	885	97	658	92	74,4	188	120	21,2	38	103	4,3	1	0,1
Jihočeský	7 114	98	5 966	97	83,9	875	107	12,3	265	104	3,7	8	0,1
Domažlice	816	73	595	69	72,9	213	88	26,1	8	50	1,0	0	0,0
Klatovy	1 296	91	981	88	75,7	308	100	23,8	5	500	0,4	2	0,1
Plzeň-město	1 872	93	1 583	93	84,6	64	91	3,4	225	93	12,0	0	0,0
Plzeň-jih	1 079	97	621	95	57,6	436	101	40,4	22	110	2,0	0	0,0
Plzeň-sever	1 043	87	700	114	67,1	314	58	30,1	29	54	2,8	0	0,0
Rokycany	887	72	646	73	72,8	230	72	25,9	11	85	1,2	0	0,0
Tachov	983	88	733	83	74,6	227	99	23,1	23	329	2,3	0	0,0
Plzeňský	7 976	86	5 859	87	73,5	1 792	84	22,5	323	93	4,0	2	0,0
Cheb	1 207	82	905	83	75,0	84	90	7,0	216	75	17,9	2	0,1
Karlovy Vary	1 313	92	778	88	59,2	500	97	38,1	14	117	1,1	21	1,6
Sokolov	1 267	87	568	79	44,8	397	90	31,3	288	101	22,7	14	1,1
Karlovarský	3 787	87	2 251	84	59,4	981	93	25,9	518	89	13,7	37	0,9
Děčín	2 486	114	1 242	103	50,0	944	128	38,0	300	124	12,0	0	0,0
Chomutov	1 298	87	549	94	42,3	576	81	44,4	172	76	13,2	1	0,1
Litoměřice	844	71	733	75	86,8	92	53	10,9	19	63	2,3	0	0,0
Louny	1 038	95	720	92	69,3	251	107	24,2	65	92	6,3	2	0,2
Most	1 725	90	918	92	53,2	148	85	8,6	658	90	38,1	1	0,1
Teplice	1 307	99	923	95	70,6	243	104	18,6	113	130	8,7	28	2,1
Ústí nad Labem	1 152	110	802	117	69,6	156	153	13,5	194	74	16,8	0	0,0
Ústecký	9 850	96	5 887	95	59,8	2 410	103	24,5	1 521	92	15,4	32	0,3
Česká Lípa	1 128	95	542	95	48,0	565	95	50,1	20	200	1,8	1	1,0
Jablonec nad Nisou	921	113	702	113	76,2	175	105	19,0	44	176	4,8	0	0,0
Liberec	1 550	104	983	96	63,4	448	132	28,9	119	101	7,7	0	0,0
Semily	847	91	653	99	77,1	182	70	21,5	12	109	1,4	0	0,0
Liberecký	4 446	101	2 880	100	64,8	1 370	104	30,8	195	119	4,4	1	0,0
Hradec Králové	1 620	89	1 254	88	77,4	304	101	18,8	49	70	3,0	13	0,8
Jičín	850	79	702	79	82,6	109	83	12,8	39	87	4,6	0	0,0
Náchod	1 402	87	1 003	80	71,5	376	118	26,8	15	94	1,1	8	0,6
Rychnov nad Kněžnou	1 710	135	871	114	50,9	560	181	32,7	8	53	0,5	271	15,9
Trutnov	999	94	683	94	68,4	298	98	29,8	10	33	1,0	8	0,8
Královéhradecký	6 581	97	4 513	89	68,6	1 647	121	25,0	121	69	1,8	300	4,6
Chrudim	1 008	93	757	87	75,1	242	118	24,0	8	133	0,8	1	0,1
Pardubice	1 095	77	876	77	80,0	117	85	10,7	100	70	9,1	2	0,2
Svitavy	1 361	108	1 082	108	79,5	220	104	16,2	57	173	4,2	2	0,1
Ústí nad Orlicí	2 028	90	1 269	93	62,6	428	104	21,1	327	69	16,1	4	0,2
Pardubický	5 492	91	3 984	91	72,6	1 007	104	18,3	492	75	8,9	9	0,2
Havlíčkův Brod	1 342	97	1 076	91	80,2	244	133	18,2	20	80	1,5	2	0,1
Jihlava	1 401	105	1 154	98	82,4	170	152	12,1	75	167	5,4	2	0,1
Pelhřimov	1 346	115	974	110	72,4	357	129	26,5	15	214	1,1	0	0,0
Třebíč	1 657	93	1 064	92	64,2	162	62	9,8	430	117	30,0	1	0,0
Žďár nad Sázavou	1 441	112	1 031	84	71,6	244	140	16,9	9	33	0,6	157	10,9
Vysočina	7 187	98	5 299	94	73,7	1 177	117	16,4	549	116	7,6	162	2,3
Blansko	924	90	634	84	68,6	257	103	27,8	19	119	2,1	14	1,5
Brno-město	2 528	91	2 179	88	86,2	195	131	7,7	154	119	6,1	0	0,0
Brno-venkov	2 292	107	1 471	96	64,2	689	130	30,1	130	169	5,7	2	0,1
Břeclav	1 060	89	558	86	52,7	171	74	16,1	328	103	30,9	3	0,3

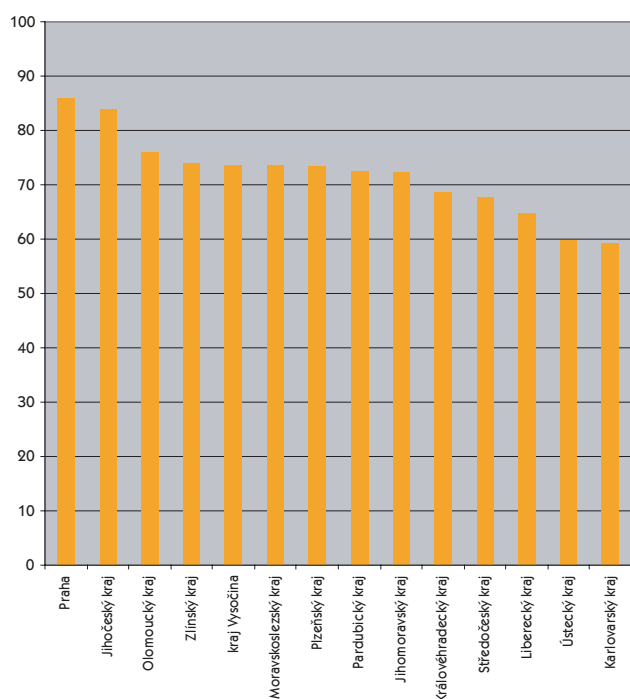
Okres (kraj)	Zásahy celkem		Zásahy HZS ČR			Zásahy SDH obcí			Zásahy HZS podniků			Zásahy ostatních	
	Počet	Ind.%	Počet	Ind.%	% z celk.	Počet	Ind.%	% z celk.	Počet	Ind.%	% z celk.	Počet	% z celk.
Hodonín	844	94	599	96	71,0	208	111	24,6	35	40	4,2	2	0,2
Vyškov	1 057	98	764	96	72,3	276	107	26,1	17	124	1,6	0	0,0
Znojmo	587	80	514	82	87,6	69	73	11,8	4	40	0,6	0	0,0
Jihomoravský	9 292	94	6 719	90	72,3	1 865	110	20,1	687	104	7,4	21	0,2
Jeseník	505	79	404	71	80,0	100	147	19,8	1	100	0,2	0	0,0
Olomouc	2 299	76	1 722	80	74,9	278	54	12,1	254	84	11,1	44	1,9
Prostějov	1 367	100	1 036	95	75,8	270	127	19,8	28	108	2,0	33	2,4
Přerov	1 819	79	1 601	84	88,0	113	72	6,2	105	51	5,8	0	0,0
Šumperk	1 247	107	723	96	58,0	474	124	38,0	50	227	4,0	0	0,0
Olomoucký	7 237	85	5 486	84	75,8	1 235	93	17,1	438	79	6,1	77	1,1
Kroměříž	784	96	638	93	81,3	97	99	12,4	36	133	4,6	13	1,7
Uherské Hradiště	778	112	576	105	74,0	147	158	18,9	36	124	4,6	19	2,4
Vsetín	1 026	101	567	95	55,3	380	113	37,0	48	112	4,7	31	3,0
Zlín	1 009	102	874	100	86,6	91	121	9,0	44	113	4,4	0	0,0
Zlínský	3 597	102	2 655	98	73,8	715	119	19,9	164	119	4,6	63	1,7
Bruntál	1 865	77	1 156	82	62,0	648	68	34,7	59	144	3,2	2	0,1
Frýdek-Místek	2 584	91	1 284	97	49,7	1 111	88	43,0	187	77	7,2	2	0,1
Karviná	2 969	100	2 372	95	80,0	374	155	12,5	223	106	7,5	0	0,0
Nový Jičín	1 807	103	921	104	51,0	506	109	28,0	380	93	21,0	0	0,0
Opava	1 501	84	1 102	80	73,4	368	93	24,5	14	133	0,9	17	1,1
Ostrava	7 752	97	6 773	97	87,4	504	123	6,5	475	86	6,1	0	0,0
Moravskoslezský	18 478	94	13 608	94	73,6	3 511	94	19,0	1 338	89	7,2	21	0,1

Podíl jednotlivých druhů jednotek PO na celkovém počtu zásahů v roce 2005:

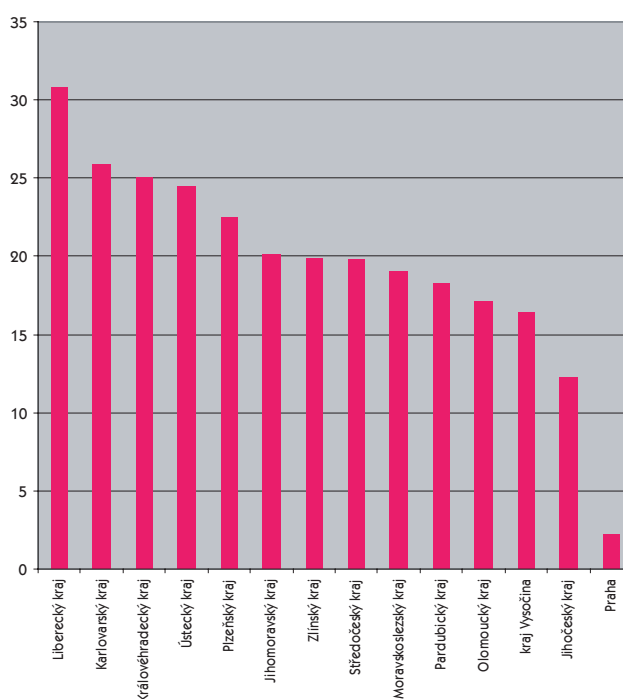
- **HZS ČR – 71,9 %** zásahů z celkového počtu. Evidováno 236 jednotek PO (stav k 31. 12. 2005).
- **SDH obcí – 18,8 %** zásahů z celkového počtu. Evidováno celkem 7740 jednotek PO (stav k 31. 12. 2005), z toho v kategorii JPO II celkem 170, JPO III 1311, JPO V 4715 a 1544 JPO V/N. Z uvedeného počtu pouze 1x zasahovalo 737 (9,5 %) jednotek PO a 5126 (66,2 %) nezasahovalo vůbec. Jednotky SDH obcí měly výrazný podíl u hlavní zásahové činnosti těchto jednotek PO, tj. u požárů a dále také u dopravních nehod.
- **HZS podniků – 8,4 %** zásahů z celkového počtu. Evidováno 99 jednotek PO (stav k 31. 12. 2005). Mají rozhodující podíl na počtu technologických a technických pomoci, ale i planých poplachů. Mnoho z těchto pomoci mělo charakter události, kde byla činnost jednotky PO předem dohodnuta, a proto nebyly tyto události pojaty do statistiky událostí a zásahů jednotek PO.
- **SDH podniků – 0,9 %** zásahů z celkového počtu. Evidováno 299 jednotek PO (stav k 31. 12. 2005). Převažuje počet zásahů u požárů a planých poplachů.

Celkem bylo evidováno (stav k 31. 12. 2005) v ČR: • **6443** příslušníků v jednotkách HZS ČR, přičemž celkový tabulkový počet příslušníků a občanských zaměstnanců HZS ČR byl **10 517** • **2563** profesionálních hasičů HZS podniků • **83 679** dobrovolných hasičů.

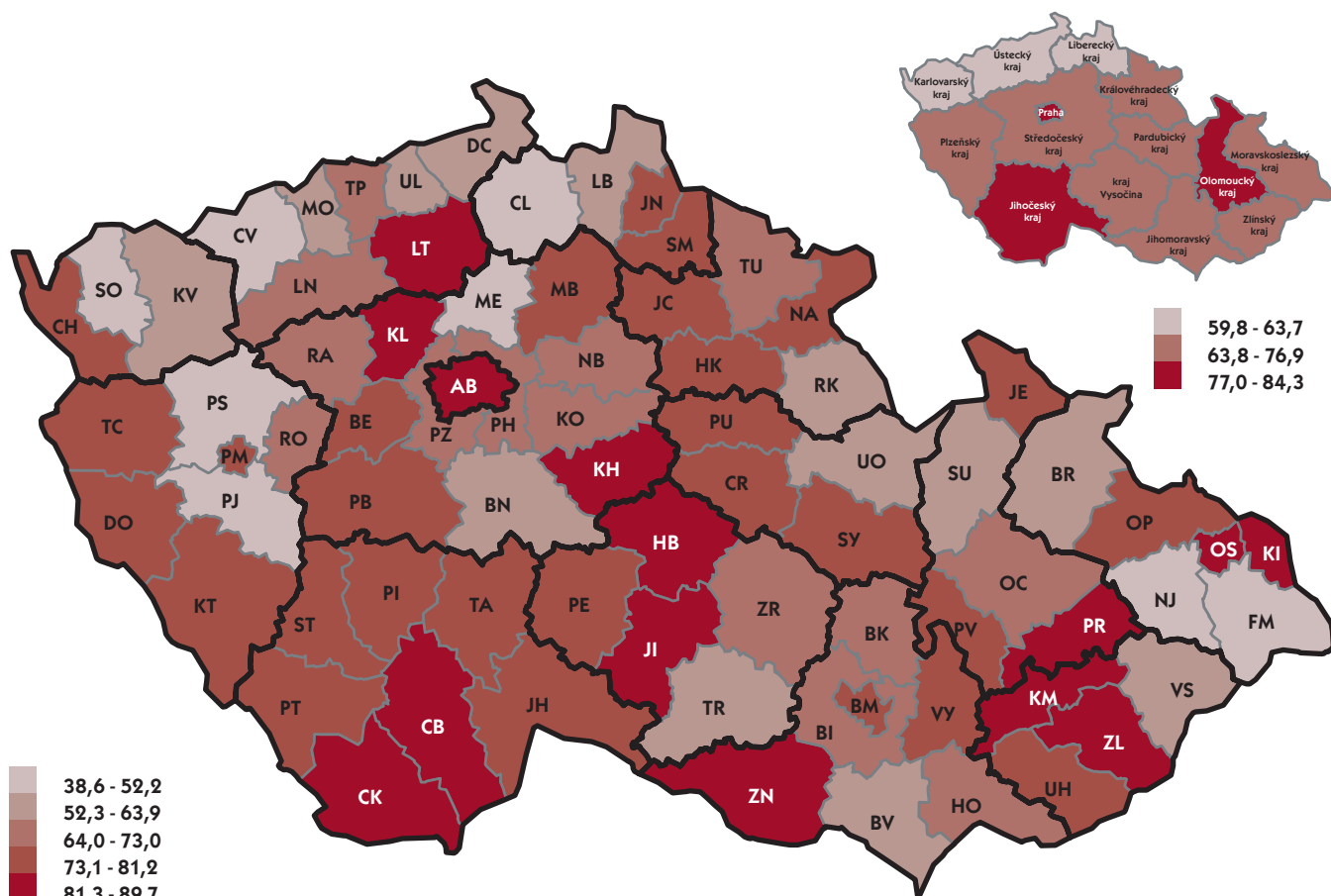
Podíl zásahů HZS krajů na celkovém počtu zásahů v kraji

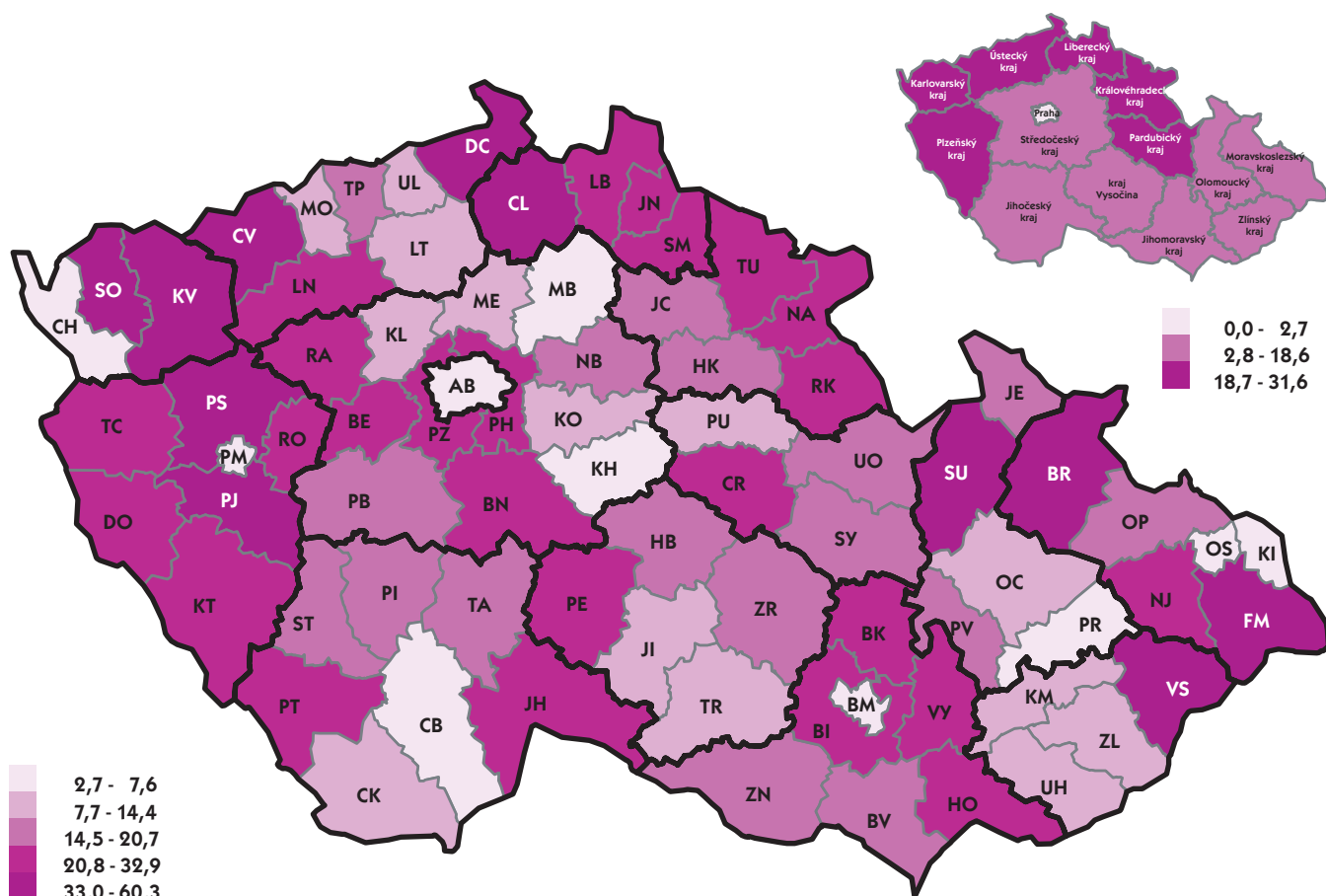
Podíl zásahů SDH obcí na celkovém počtu zásahů v kraji

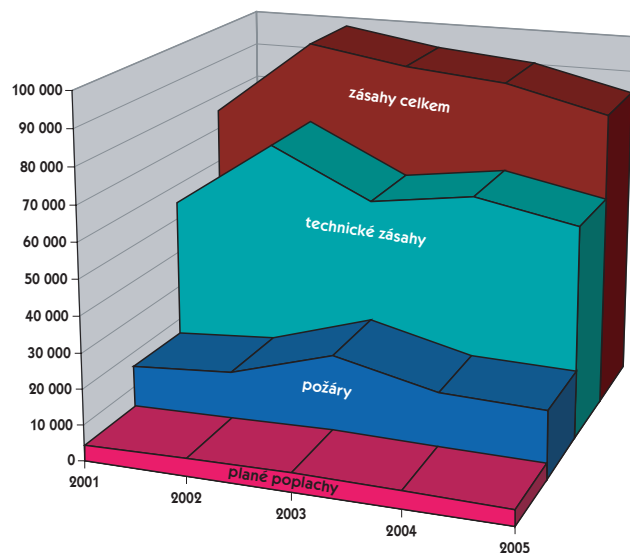
Zásahy jednotek HZS ČR v letech 2001 - 2005 (% z celkového počtu zásahů JPO)

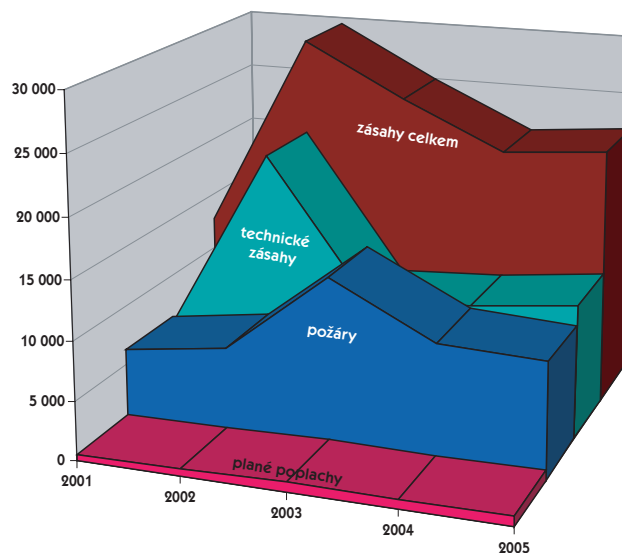
Zásahy jednotek SDH obcí v letech 2001 - 2005 (% z celkového počtu zásahů JPO)

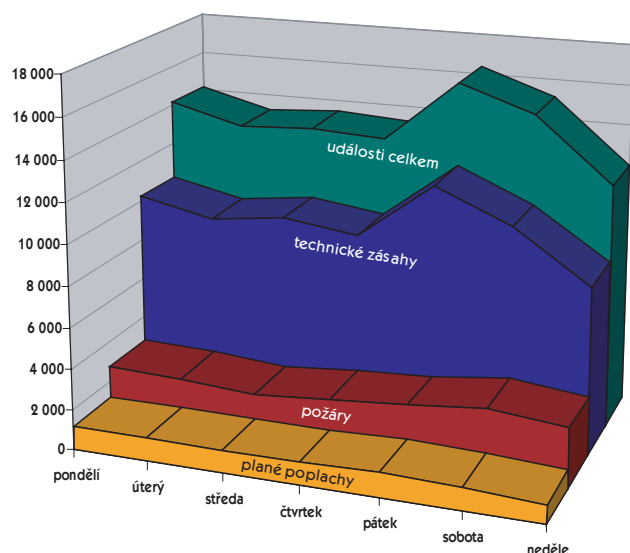
Počet zásahů HZS ČR

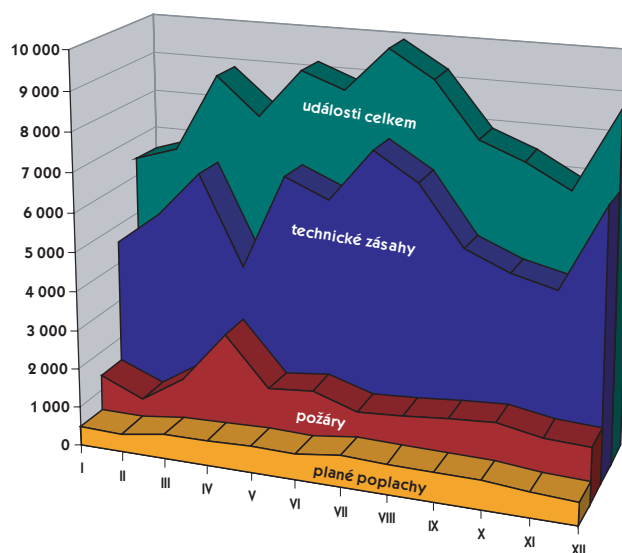
Počet zásahů SDH obcí

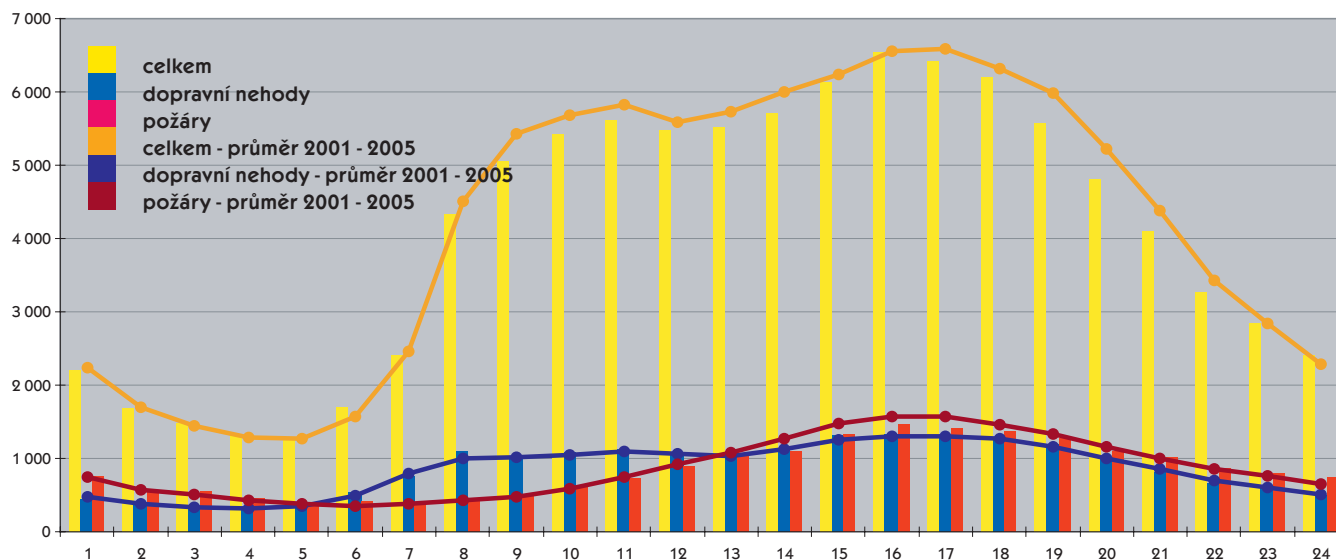
Události v jednotlivých dnech

Události v jednotlivých měsících

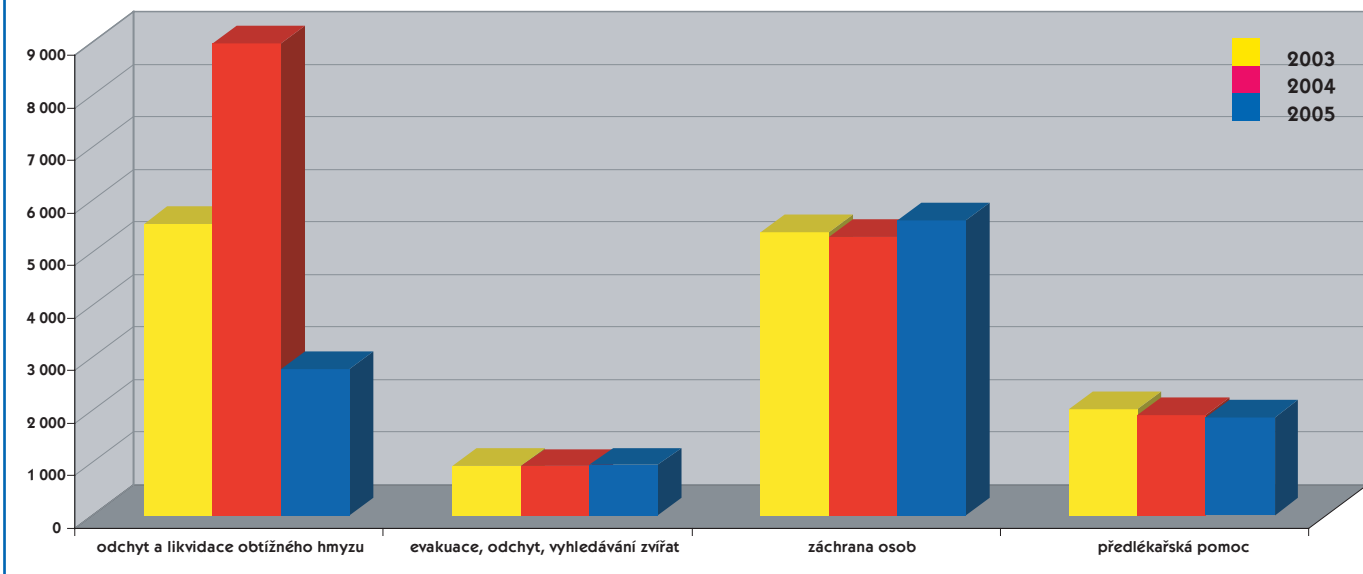
Počet událostí se zásahem jednotek PO podle denní doby

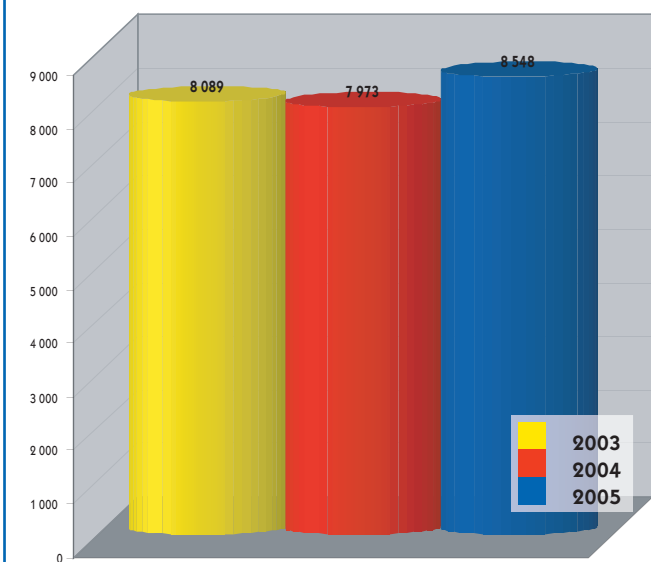
Počet jednotlivých činností jednotek PO

Druh činnosti	HZS ČR		SDH obcí		HZS podniků		SDH podniků		Celkem	
	Počet	Ind. %	Počet	Ind. %	Počet	Ind. %	Počet	Ind. %	Počet	Ind. %
požární asistence	259	111	314	111	261	140	3	300	837	119
asistence při vyhledávání či likvidaci nástražného systému	108	74	24	126	15	100	1	x	148	82
průzkum	56 183	101	11 601	122	7 040	109	556	119	75 380	105
použití hasicích přístrojů	485	92	157	80	127	77	24	171	793	87
použití jednoduchých hasicích prostředků	1 815	89	847	81	158	96	5	71	2 825	86
voda z proudů C	6 087	89	4 609	92	986	87	55	69	11 737	90
voda z proudů B	425	87	317	97	68	76	1	17	811	89
voda z otočných proudnic	585	67	393	62	166	86	2	29	1 146	67
vysokotlaká voda	7 643	99	755	115	396	95	8	53	8 802	100
lehká pěna	6	67	1	33	1	25	0	0	8	50
střední pěna	42	86	7	100	20	95	1	100	70	89
těžká pěna	120	103	18	150	52	400	0	0	190	132
smáčedlo	314	134	76	89	17	89	1	50	408	120
prášek z mobilní techniky	26	137	3	x	7	233	0	0	36	164
inertní plyny z mobilní techniky	22	73	2	x	6	120	0	0	30	91
zvláštní technické prostředky a hasiva	95	114	25	156	6	75	0	0	126	117
čerpání a odčerpávání vody	1 301	139	2 121	233	202	109	25	109	3 649	177
dálková doprava vody hadicemi	86	88	277	106	8	45	4	133	375	99
dálková doprava vody kyvadlová	415	83	956	77	93	89	10	42	1 474	79
doplňování vody	1 423	96	1 999	98	335	93	17	52	3 774	97
chlazení	753	94	285	103	252	97	10	200	1 300	97
odvětrání prostorů přirozené	2 759	99	580	100	209	109	26	137	3 574	102
odvětrání prostorů nucené	1 590	105	178	116	63	111	6	150	1 837	106
izolace, separace látek	82	93	9	129	29	193	1	x	121	110
neutralizace	43	60	3	30	24	126	3	300	73	72
ředění	43	93	19	90	39	72	2	100	103	84
přečerpávání látky	223	109	20	125	40	62	3	x	286	101
ohrazení, zahrazení uniklé látky	891	96	129	95	105	115	17	142	1 142	98
jímání, sběr uniklé látky (mimo ropných produktů)	557	90	55	92	76	97	9	450	697	91
zjišťování druhu uniklé látky	899	108	81	111	143	124	17	155	1 140	110
zajištění místa nehody	11 240	102	1 190	102	410	104	30	176	12 870	102
odstraňování následků dopravní nehody	11 843	94	1 272	92	499	100	13	81	13 627	94
odstraňování překážek z komunikace a jiných prostor	10 694	105	2 773	119	927	93	30	120	14 424	106
odstraňování uniků ropných látek - provozních náplní vozidel	10 372	97	1 148	102	479	99	53	123	12 052	98
ochrana okolí	1 493	93	969	130	272	86	9	90	2 743	102
práce na vodě	550	116	260	177	21	75	2	x	833	128
práce ve vodě a pod vodou	228	110	198	264	4	175	0	0	430	147
obsluha nebezpečného zařízení	284	95	36	164	8	62	0	0	328	98
provizorní oprava	822	78	177	83	449	99	20	200	1 468	85
rozebírání konstrukcí	2 423	97	1 668	105	129	98	18	86	4 238	100
uzavírání vody, plynu, elektřiny apod.	2 406	107	391	152	69	117	13	100	2 879	111
vnikání do uzavřeného prostoru	12 179	101	591	116	215	95	13	118	12 998	101
zásah ve výšce pomocí lezecké techniky	761	102	157	127	70	87	1	50	989	104
zásah ve výškách a nad volnou hloubkou	3 365	98	654	105	137	78	47	276	4 203	99
vyhledávání osob	546	98	130	93	17	45	0	0	693	94
vyhledávání, záchrana osob z vody	226	135	34	243	4	200	0	0	264	148
vyprošťování osob z hloubek	119	98	20	133	7	140	1	x	147	104
vyprošťování osob z výšek	115	107	6	55	5	83	1	100	127	102
vyprošťování osob z havarovaných vozidel	1 525	94	135	122	44	113	1	50	1 705	96
vyprošťování osob z výťahu	1 259	99	28	133	34	89	20	133	1 341	100
vyprošťování osob ze zhroutčených staveb	22	105	5	71	3	150	0	0	30	100
záchrana osob jiná	1 804	128	109	87	68	117	94	60	2 075	118
předlékařská pomoc	1 855	97	219	95	253	93	54	100	2 381	96
vyprošťování předmětů	1 232	97	346	118	52	77	4	67	1 634	100
odchyt zvířat včetně vyhledávání	884	103	166	93	25	119	3	300	1 078	102
odchyt a likvidace obtížného hmyzu	2 783	31	654	32	119	36	4	44	3 560	31
evakuace osob objektová	272	90	55	117	10	56	0	0	337	91
evakuace osob plošná	17	89	5	250	4	200	1	x	27	117
evakuace předmětů	376	114	393	130	17	100	1	14	787	120
evakuace zvířat	71	93	49	123	0	0	1	x	121	103
zřízení a zajištění provozu evakuačního střediska	1	100	2	200	0	0	0	0	3	150
označování nebezpečných oblastí	187	130	36	225	16	107	1	x	240	176
speciální očista - dekontaminace, detoxikace	24	69	2	22	8	36	0	0	34	52
speciální očista zasahujících sil a prostředků	31	82	1	20	8	53	0	0	40	59
zprovoznění úkrytů	0	0	1	x	0	0	0	0	1	x
doprava pitné vody, potravin, předmětů k přežití	43	123	46	82	6	600	0	0	95	103
výdej a rozdělení pitné vody a potravin	31	135	10	500	0	0	0	0	41	141
týlové práce	393	125	250	159	12	57	3	150	658	133
čekání na speciální služby	1 487	104	169	102	150	87	9	144	1 815	102
záloha na místě události	943	118	1 373	109	67	97	9	47	2 392	112
pohotovost na vlastní stanici	296	111	681	116	7	140	0	0	984	113
záloha na stanici (jiné než vlastní)	142	66	321	152	14	64	0	0	477	106
jiné	18 401	98	3 614	102	1 974	97	67	108	24 056	99
bez zásahu po dostavení	5 981	91	1 740	100	569	93	72	100	8 362	93
Celkem	195 006	96	47 945	106	18 126	99	1 404	104	262 481	98

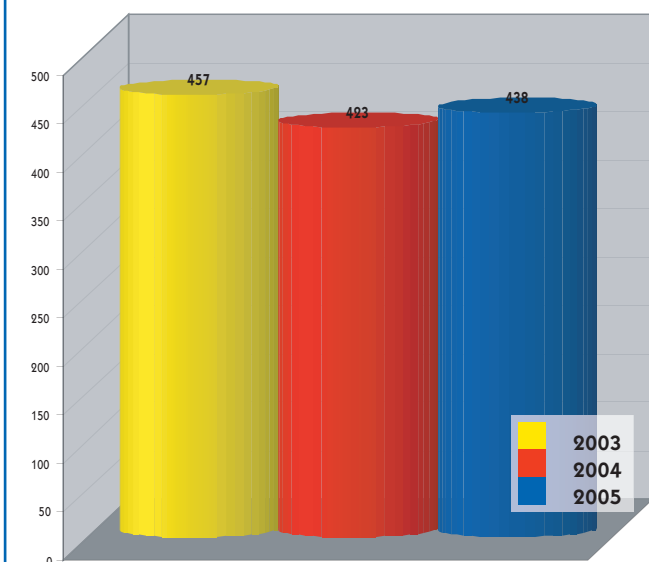
Vybrané činnosti HZS ČR

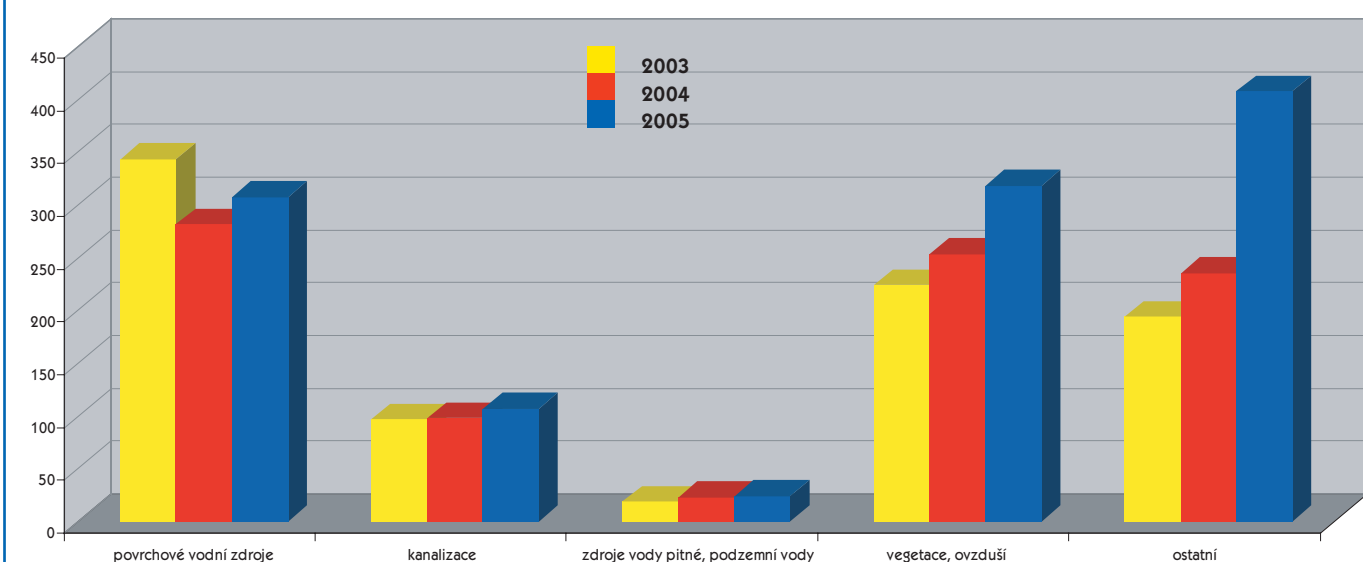
Počet zamoření - komunikace

Počet zamoření - půda

Počet zamoření

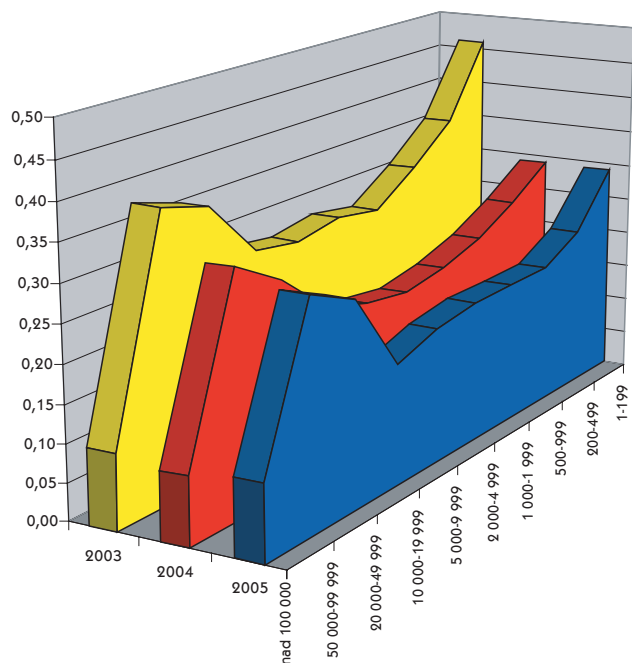

Události v obcích podle počtu obyvatel

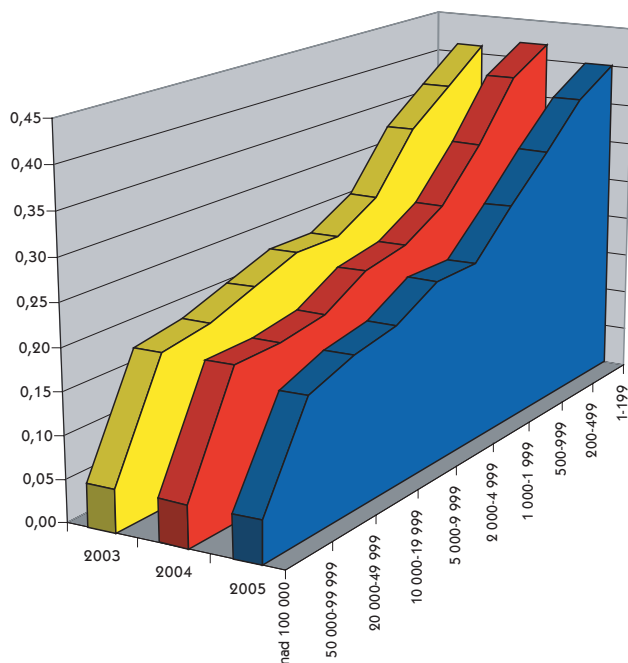
Druh události	Počet obyvatel	2002	2003	2004	2005	Index %	% podíl z celku 2004	Počet na 100 obyv.
požáry	1 - 199	474	936	596	564	95	2,8	0,29
	200 - 499	1 236	2 400	1 634	1 415	87	7,1	0,22
	500 - 999	1 500	2 796	1 940	1 687	87	8,4	0,19
	1 000 - 1 999	1 478	2 490	1 826	1 739	95	8,7	0,19
	2 000 - 4 999	1 934	3 210	2 149	2 144	100	10,7	0,19
	5 000 - 9 999	1 446	2 394	1 757	1 604	91	8	0,18
	10 000 - 19 999	1 694	2 642	2 097	1 886	90	9,3	0,16
	20 000 - 49 999	3 217	4 322	3 358	3 330	99	16,6	0,27
	50 000 - 99 999	3 258	4 674	3 919	3 678	94	18,3	0,30
	100 000 - 2 000 000	-	2 121	1 797	2 020	112	10,1	0,10
dopravní nehody	1 - 199	780	824	840	812	97	4,1	0,40
	200 - 499	2 459	2 467	2 580	2 434	94	12,2	0,37
	500 - 999	2 704	2 919	2 844	2 837	100	14,2	0,32
	1 000 - 1 999	2 395	2 398	2 387	2 429	102	12,2	0,27
	2 000 - 4 999	2 412	2 574	2 617	2 448	94	12,3	0,22
	5 000 - 9 999	1 924	2 089	1 998	1 950	98	9,8	0,22
	10 000 - 19 999	1 900	1 988	1 861	1 833	98	9,2	0,19
	20 000 - 49 999	2 129	2 280	2 171	2 134	98	10,7	0,18
	50 000 - 99 999	1 950	2 216	2 207	1 979	90	9,9	0,16
	100 000 - 2 000 000	-	985	982	1 061	108	5,3	0,05
úniky nebezpečných chemických látek	1 - 199	73	90	71	76	107	1,4	0,04
	200 - 499	238	237	203	238	117	4,3	0,04
	500 - 999	303	340	306	283	92	5,1	0,03
	1 000 - 1 999	392	357	320	361	113	6,4	0,04
	2 000 - 4 999	459	466	464	513	111	9,2	0,05
	5 000 - 9 999	430	506	458	442	97	7,9	0,05
	10 000 - 19 999	831	782	855	757	89	13,5	0,08
	20 000 - 49 999	1 127	1 126	1 074	1 208	112	21,6	0,10
	50 000 - 99 999	1 130	1 259	1 138	1 158	102	20,7	0,09
	100 000 - 2 000 000	-	668	601	564	94	10	0,03
technické havárie	1 - 199	859	823	1 024	705	69	1,7	0,35
	200 - 499	2 222	2 167	2 396	1 848	77	4,6	0,28
	500 - 999	2 780	2 482	2 894	2 400	83	5,9	0,27
	1 000 - 1 999	2 943	2 618	3 087	2 567	83	6,4	0,28
	2 000 - 4 999	3 634	3 682	4 454	3 770	85	9,3	0,33
	5 000 - 9 999	4 449	4 298	4 713	3 832	81	9,5	0,42
	10 000 - 19 999	5 636	5 348	6 047	5 390	89	13,4	0,56
	20 000 - 49 999	8 522	7 701	8 409	7 425	88	18,4	0,61
	50 000 - 99 999	5 941	5 872	6 744	6 073	90	15,1	0,50
	100 000 - 2 000 000	-	5 895	6 958	6 327	91	15,7	0,30
události celkem	1 - 199	2 870	2 865	2 677	2 306	86	2,4	1,14
	200 - 499	8 040	7 909	7 358	6 557	89	6,8	1,00
	500 - 999	9 537	9 625	8 770	8 156	93	8,5	0,92
	1 000 - 1 999	9 620	8 699	8 275	8 071	98	8,4	0,88
	2 000 - 4 999	10 825	10 765	10 475	9 878	94	10,2	0,87
	5 000 - 9 999	10 303	10 037	9 576	8 577	90	8,9	0,95
	10 000 - 19 999	12 345	11 870	11 989	10 903	91	11,3	1,13
	20 000 - 49 999	18 279	17 227	16 866	16 209	96	16,8	1,34
	50 000 - 99 999	14 709	15 667	15 573	14 521	93	15,1	1,19
	100 000 - 2 000 000	-	10 672	11 473	11 296	98	11,7	0,53

Velikostní skupina obcí - počet obyvatel	Počet obcí	% z celku	Počet obyvatel v tis.	% z celku
1 - 199	1 647	26,3	202,6	2,0
200 - 499	2 029	32,5	658,9	6,4
500 - 999	1 279	20,5	891,0	8,7
1 000 - 1 999	664	10,6	917,4	9,0
2 000 - 4 999	368	5,9	1 130,5	11,1
5 000 - 9 999	131	2,1	901,8	8,8
10 000 - 19 999	68	1,1	959,4	9,4
20 000 - 49 999	41	0,6	1 209,8	11,8
50 000 - 99 999	17	0,3	1 219,0	12,0
100 000 - 2 000 000	5	0,1	2 112,9	20,8
Celkem	6 249	100,0	10 203,3	100,0

Požáry v obcích podle velikostní kategorie
(počet na 100 obyvatel)

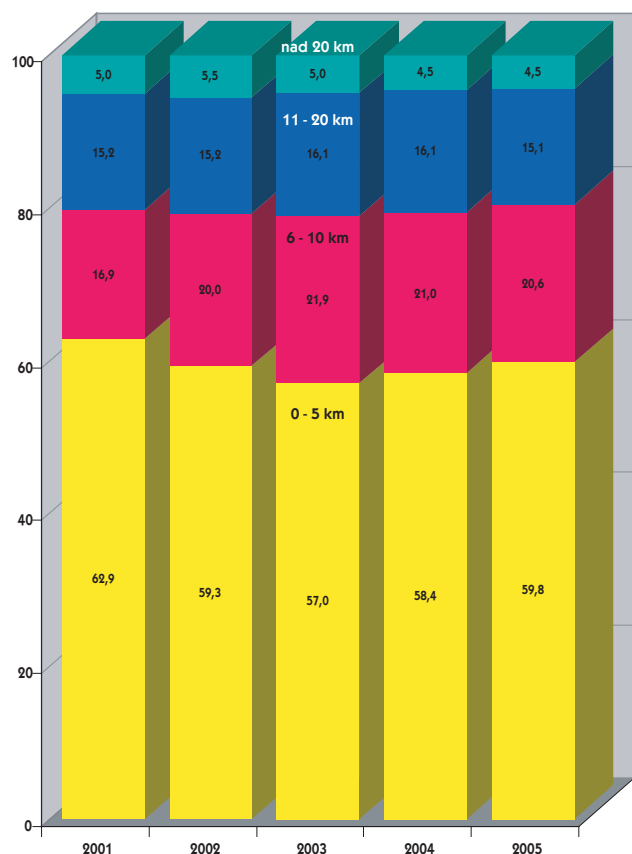
Dopravní nehody v obcích podle velikostní kategorie
(počet na 100 obyvatel)

Zásahy jednotlivých druhů jednotek PO podle vzdálenosti k událostem

Vzdálenost	HZS ČR		SDH obcí		HZS podniků		SDH podniků		Celkem			
	Počet	Index %	Počet	Index %	Počet	Index %	Počet	Index %	Počet	Index %	% ze Σ	Změna %
0 - 5 km	46 228	95	14 955	103	6 726	100	651	113	68 560	97	59,8	1,4
6 - 10 km	18 550	91	4 198	101	875	89	16	44	23 639	93	20,6	-0,4
11 - 20 km	14 586	88	1 999	97	683	86	43	88	17 311	89	15,1	-1,0
nad 20 km	3 573	92	340	98	1 184	91	5	120	5 102	92	4,5	0,0

Vývoj počtu zásahů všech druhů jednotek PO podle vzdálenosti k události (v %)

Negativní vlivy zásahů

Druh	Počet	Index %
Pozdní příjezd jednotek		
špatná funkce ohlašovny požárů	31	172
selhání spojovacích prostředků	89	137
pozdní ohlášení oproti zpozorování	45	110
pozdní vyhlášení poplachu oproti ohlášení	17	425
Pozdní výjezd oproti vyhlášení poplachu	2	50
obtížná cesta na místo	576	123
selhání vozidla na cestě	22	183
přivolaná místní jednotka nevyjela k požáru	147	85
pozdní přivolání dalších jednotek PO	2	200
jiné	46	159
Hasební podmínky jednotek PO		
nedostatek sil	11	220
nedostatek základní techniky a tech. prostředků	4	57
nedostatek speciální techniky	14	127
nedostatek vody	29	132
nedostatek ochranných prostředků	2	40
selhání požární techniky	30	136
nesprávné nasazení sil a prostředků	3	x
špatná spolupráce s majitelem (uživatelé)	70	149
jiné	3	x
Okolnosti znesnadňující zásah		
zadýmení a přítomnost plyných toxických látek	1 265	100
sálání tepla, roztékání hořlavých hmot	133	110
nevypnutý elektrický proud	109	136
nebezpečí výbuchu nebo destrukce	194	130
nevyhovující nástupní plocha	69	96
nevyhovující zásahové nebo evakuační cesty	113	115
teplota pod -10 °C	104	133
jiné vlivy atmosférických podmínek	848	123
negativní vliv technologické dispozice	15	60
jiné	63	87

Požáry

Základní ukazatele

Druh	Hodnota
počet požárů	20 183
přímé škody (Kč)	1 634 371 000
uchráněné hodnoty (Kč)	7 110 116 000
usmrceno osob	139
zraněno osob	914

V porovnání s rokem 2004 vzniklo o 4,8 % požárů méně, škody jsou nižší o 2,1 %. Přitom 257 velkými požáry (se škodou 1 mil. Kč a více), tzn. 1,3 % z celkového počtu, vzniklo 61 % z celkových škod. Usmrcených osob bylo v roce 2005 o 10,3 % více, zraněných o 0,4 % méně.

Hasiči bezprostředně zachránili při požárech 594 osob a dalších 2 146 osob bylo před požáry evakuováno.

Z uvedeného přehledu vyplývá, že v roce 2005 vzniklo na území ČR v průměru denně 55 požárů se škodou 4 450 000 Kč. Uchráněné hodnoty jednotkami PO 4,4 x převyšují škody přímé.

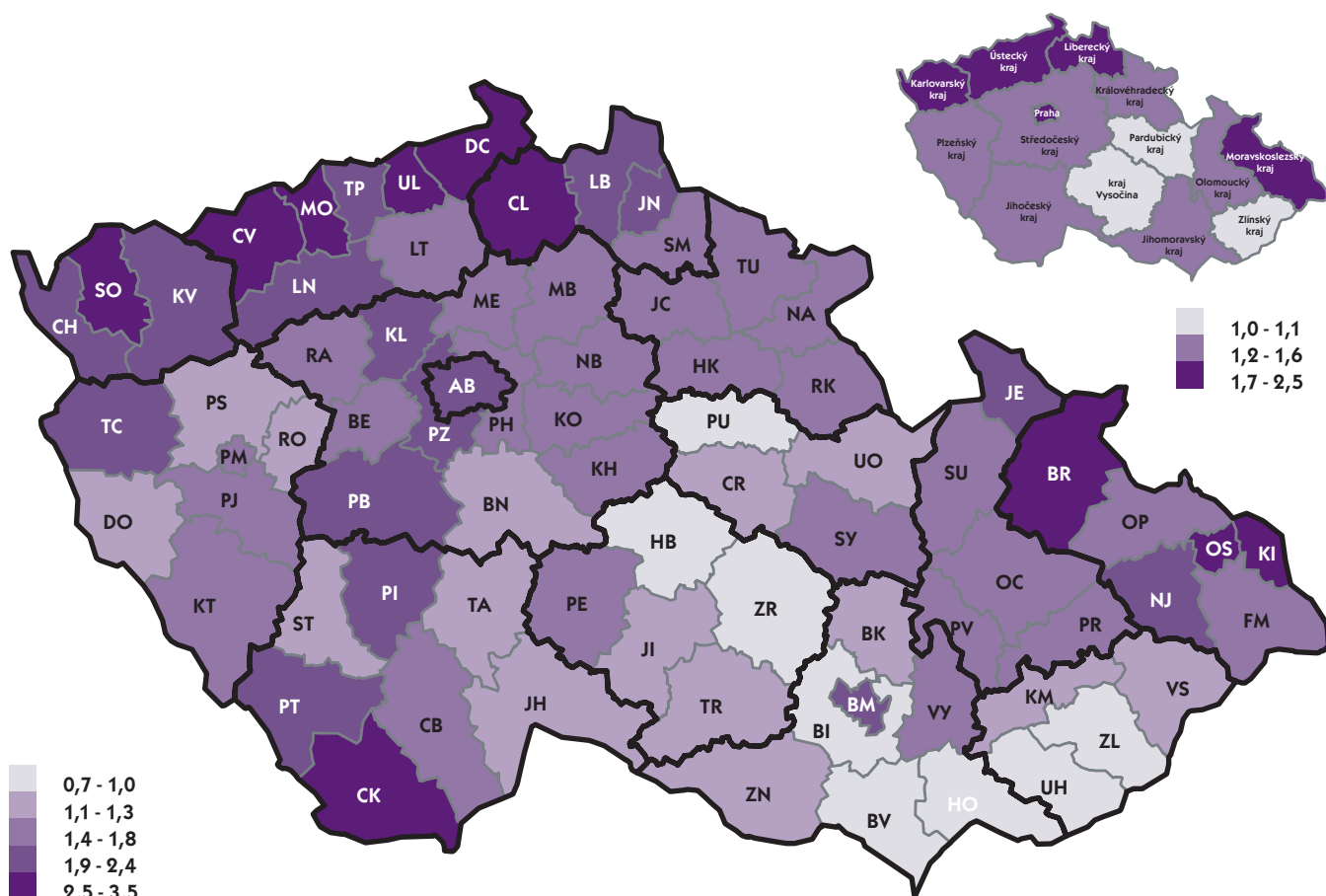
Požáry - přehled v letech 1996 - 2005

Rok	Počet požárů	Škoda Kč	Usmrceno osob	Zraněno osob
1996	21 539	1 345 497 700	118	1 037
1997	21 540	1 229 951 200	135	1 026
1998	24 041	1 902 566 000	96	1 123
1999	20 857	2 088 610 700	105	934
2000	20 919	1 426 340 200	100	975
1996 - 2000	108 896	7 992 965 800	554	5 095
2001	17 285	2 054 670 000	99	881
2002	19 132	3 731 915 000	109	942
2003	28 937	1 836 614 900	141	1 112
2004	21 191	1 669 305 100	126	918
2005	20 183	1 634 371 000	139	914
2001 - 2005	106 728	10 926 876 000	614	4 767

Uchráněné hodnoty při požárech

Rok	Uchráněné hodnoty Kč
1996	8 418 267 000
1997	6 393 776 000
1998	6 925 493 000
1999	8 907 455 000
2000	6 584 192 000
1996 - 2000	37 229 183 000
2001	6 230 121 000
2002	6 251 751 000
2003	7 646 975 000
2004	6 977 363 000
2005	7 110 116 000
2001 - 2005	34 216 326 000

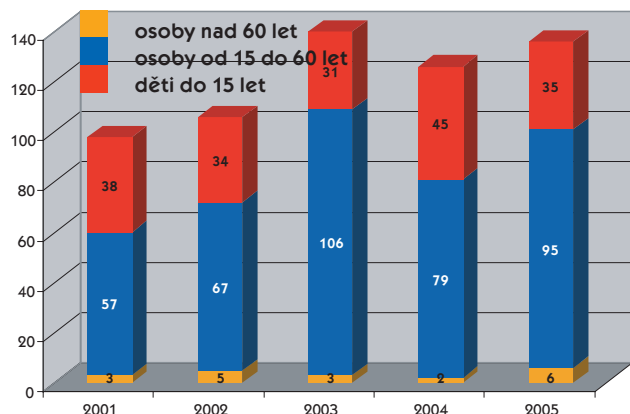
Požáry obytných budov v letech 2001 - 2005 (počet na 1000 obyvatel)

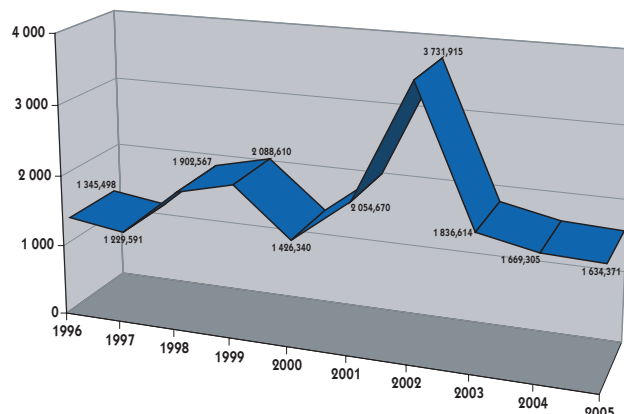
Počet požárů a škody podle místa vzniku

Budova, objekt	Počet	Index %	Škoda v tis. Kč	Index %
budovy občanské výstavby, včetně budov pro dopravu a spoje	871	94	255 405,2	85
bytový domovní fond	2 225	96	97 033,8	101
rodinné domky a ostatní budovy pro bydlení	1 455	108	153 510,3	115
budovy a haly pro výrobu a služby	445	105	413 232,1	160
energetické výrobní budovy	108	119	53 093,2	278
budovy a objekty pro garážování	145	126	35 791,6	195
budovy pro skladování (bez zemědělských)	86	100	76 520,8	27
budovy pro skladování zemědělských produktů	75	87	48 911,2	86
budovy pro rostlinou a živočišnou výrobu	72	107	68 522,3	242
objekty v zemědělství	34	106	11 549,0	92
objekty mimo budovy (bez zemědělských)	209	94	13 426,3	21
objekty ve výstavbě a rekonstrukci	58	81	6 763,5	25
provizoria a účelové objekty u budov	730	92	62 117,0	180
dopravní prostředky a pracovní stroje	2 433	101	277 655,1	102
zemědělské plochy a přírodní prostředí	584	70	10 474,8	48
lesy	636	72	9 535,1	50
volné skladovací plochy	3 745	89	8 994,8	221
demolice, skládky odpadu	5 866	100	26 576,8	137
ostatní	406	100	5 258,3	109

Počet usmrcených osob při požárech v letech 2001 - 2005

Přímé škody při požárech v letech 1996 - 2005 (mil. Kč)

Počet usmrcených a zraněných osob při požárech

Kategorie	2001		2002		2003		2004		2005		Index	
	U	Z	U	Z	U	Z	U	Z	U	Z	U	Z
děti do 15 let	3	41	5	45	3	52	2	40	6	60	400	150
osoby od 15 do 60 let	57	500	67	571	106	700	79	575	95	592	120	103
osoby nad 60 let	38	104	34	82	31	96	45	93	35	103	78	111
hasiči profesionální	0	161	3	152	0	170	0	147	2	98	x	67
hasiči dobrovolní	1	75	0	92	1	94	0	63	1	61	x	97
Celkem	99	881	109	942	141	1 112	126	918	139	914	110	100

Požáry - přehled v odvětvích

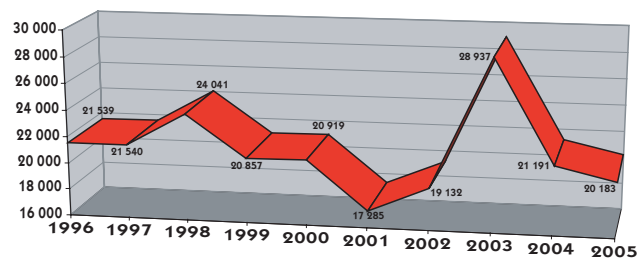
Odvětví hospodářství	Počet požárů	Podíl v %	Index %	Přímá škoda v tis. Kč	Podíl v %	Index %	Usmrceno	Zraněno
zemědělství	615	3,05	81	158 608,83	9,70	125	3	27
lesnictví	626	3,10	74	21 088,32	1,29	66	0	13
dobývání nerostných surovin	27	0,13	77	13 045,01	0,80	101	0	0
zpracovatelský průmysl	594	2,94	95	461 044,07	28,21	90	1	50
výroba, rozvod elektřiny, plynu, vody	188	0,93	121	54 482,91	3,33	286	0	9
stavebnictví	80	0,40	83	12 517,90	0,77	33	0	11
obchod, opravy zboží	240	1,19	107	72 597,80	4,44	47	1	11
pohostinství, ubytování	226	1,12	93	56 243,64	3,44	127	1	27
doprava	2 176	10,78	100	234 915,01	14,37	109	46	184
pošty, telekomunikace	28	0,14	175	1 674,80	0,10	2	0	1
peněžnictví, pojištnictví	8	0,04	267	643,00	0,04	426	0	0
výzkum, služby podnikům, reality	482	2,39	87	71 169,63	4,35	145	4	66
veřejná správa, bezpečnost	60	0,30	111	10 250,10	0,63	220	0	7
školy	80	0,40	132	7 133,80	0,44	37	0	5
zdravotnictví, sociální činnost	43	0,21	66	2 104,32	0,13	89	0	5
ostatní veřejné a osobní služby	1 317	6,53	116	156 492,70	9,58	255	4	31
domácnosti	2 614	12,95	100	279 495,28	17,10	105	74	424
nezatříděno a jiné	10 779	53,40	94	20 864,05	1,28	63	5	43
CELKEM	20 183	100,00	95	1 634 371,17	100,00	98	139	914

Požáry podle okresů a krajů

Okres (kraj)	Počet požárů	Podíl v %	Index %	Počet požárů na tisíc obyvatel	Přímá škoda v tis. Kč	Podíl v %	Uchráněné hodnoty v tis. Kč	Podíl v %	Usmrceno	Zraněno
Praha	2 587	12,82	97	2,2	140 535,00	8,60	660 150,92	9,28	9	108
Benešov	223	1,10	102	2,4	24 106,80	1,47	52 842,00	0,74	1	7
Beroun	194	0,96	95	2,5	33 555,00	2,05	51 163,00	0,72	1	17
Kladno	382	1,89	87	2,5	36 431,20	2,23	259 947,00	3,66	1	24
Kolín	246	1,22	109	2,6	9 976,20	0,61	77 999,00	1,10	4	7
Kutná Hora	144	0,71	119	2,0	8 400,00	0,51	34 951,00	0,49	4	8
Mělník	269	1,33	80	2,8	14 483,69	0,89	614 515,10	8,64	3	5
Mladá Boleslav	288	1,43	94	2,5	31 267,50	1,91	54 050,50	0,76	3	12
Nymburk	179	0,89	97	2,1	11 407,00	0,70	37 585,00	0,53	2	2
Praha-východ	264	1,31	82	2,6	37 785,93	2,31	108 124,00	1,52	4	17
Praha-západ	263	1,30	91	2,9	20 578,50	1,26	184 000,00	2,59	3	14
Příbram	291	1,44	90	2,7	16 167,00	0,99	125 152,00	1,76	0	14
Rakovník	137	0,68	92	2,5	9 676,40	0,59	47 044,40	0,66	4	1
Středočeský	2 880	14,27	92	2,5	253 835,22	15,53	1 647 373,00	23,17	30	128
České Budějovice	298	1,48	107	1,7	15 009,30	0,92	179 463,50	2,52	2	8
Český Krumlov	134	0,66	93	2,2	5 957,80	0,36	28 956,00	0,41	1	17
Jindřichův Hradec	144	0,71	106	1,6	6 238,00	0,38	26 470,00	0,37	0	5
Písek	109	0,54	91	1,5	4 113,80	0,25	43 866,00	0,62	0	2
Prachatice	101	0,50	117	2,0	13 147,06	0,80	25 811,50	0,36	0	4
Strakonice	95	0,47	87	1,4	4 065,50	0,25	9 296,00	0,13	1	2
Tábor	173	0,86	92	1,7	16 692,50	1,02	75 865,00	1,07	3	0
Jihočeský	1 054	5,22	99	1,7	65 223,96	3,99	389 728,00	5,48	7	38
Domažlice	90	0,45	102	1,5	5 240,50	0,32	27 970,00	0,39	0	3
Klatovy	139	0,69	114	1,6	21 832,42	1,34	39 450,00	0,55	0	9
Plzeň-město	362	1,79	88	2,2	138 798,10	8,49	121 530,50	1,71	0	12
Plzeň-jih	154	0,76	117	2,2	19 522,00	1,19	26 110,00	0,37	0	7
Plzeň-sever	173	0,86	96	2,3	14 026,70	0,86	46 980,00	0,66	0	4
Rokycany	112	0,55	85	2,5	6 936,00	0,42	12 675,00	0,18	0	1
Tachov	132	0,65	100	2,6	7 535,60	0,46	50 737,00	0,71	0	12
Plzeňský	1 162	5,76	94	2,1	213 891,32	13,09	325 452,50	4,58	0	48
Cheb	225	1,11	88	2,5	9 385,10	0,57	21 462,60	0,30	0	1
Karlovy Vary	269	1,33	85	2,2	13 239,20	0,81	22 309,00	0,31	1	11
Sokolov	322	1,60	97	3,5	25 772,90	1,58	156 503,00	2,20	3	5
Karlovarský	816	4,04	90	2,7	48 397,20	2,96	200 274,60	2,82	4	17
Děčín	260	1,29	82	1,9	21 293,00	1,30	10 000,00	0,14	2	21
Chomutov	368	1,82	90	2,9	14 717,50	0,90	28 723,00	0,40	1	4
Litoměřice	259	1,28	74	2,2	9 061,50	0,55	15 763,50	0,22	2	4
Louny	255	1,26	95	3,0	15 102,42	0,92	18 479,00	0,26	4	12
Most	490	2,43	97	4,2	4 571,50	0,28	7 788,50	0,11	1	15
Teplice	404	2,00	84	3,2	14 754,75	0,90	79 648,60	1,12	0	18
Ústí nad Labem	356	1,76	89	3,0	6 676,70	0,41	15 030,00	0,21	0	6
Ústecký	2 392	11,85	87	2,9	86 177,37	5,27	175 432,60	2,47	10	80
Česká Lípa	284	1,41	77	2,7	41 518,57	2,54	68 345,00	0,96	0	8
Jablonec nad Nisou	193	0,96	98	2,2	11846,20	0,72	65 783,00	0,93	2	11
Liberec	327	1,62	100	2,1	15 480,20	0,95	112 815,00	1,59	2	19
Semily	115	0,57	76	1,5	7 161,00	0,44	40 166,00	0,56	0	6
Liberecký	919	4,55	88	2,1	76 005,97	4,65	287 109,00	4,04	4	44
Hradec Králové	246	1,22	75	1,5	15 491,90	0,95	64 669,00	0,91	4	11
Jičín	108	0,54	71	1,4	23 950,90	1,47	58 455,80	0,82	0	3
Náchod	160	0,79	83	1,4	12 485,00	0,76	77 618,00	1,09	0	8
Rychnov nad Kněžnou	146	0,72	107	1,8	6 674,51	0,41	171 006,00	2,41	0	16
Trutnov	203	1,01	108	1,7	11 578,00	0,71	118 064,00	1,66	0	7
Královéhradecký	863	4,28	86	1,6	70 180,31	4,29	489 812,80	6,89	4	45
Chrudim	115	0,57	83	1,1	11 883,60	0,73	43 019,50	0,61	2	19
Pardubice	196	0,97	85	1,2	53 978,90	3,30	128 629,00	1,81	1	6
Svitavy	144	0,71	124	1,4	8 807,00	0,54	32 723,50	0,46	7	4
Ústí nad Orlicí	167	0,83	90	1,2	9 948,00	0,61	79 820,00	1,12	1	10
Pardubický	622	3,08	93	1,2	84 617,50	5,18	284 192,00	4,00	11	39
Havlíčkův Brod	142	0,70	127	1,5	10 167,70	0,62	186 696,10	2,63	3	6
Jihlava	186	0,92	103	1,7	19 340,66	1,18	100 041,60	1,41	1	15
Pelhřimov	137	0,68	111	1,9	8 628,54	0,53	54 263,00	0,76	1	7
Třebíč	142	0,70	86	1,2	10 585,76	0,65	48 449,00	0,68	1	9
Žďár nad Sázavou	161	0,80	108	1,4	13 885,00	0,85	136 720,00	1,92	2	23
Vysočina	768	3,81	105	1,5	62 607,66	3,83	526 169,70	7,40	8	60
Blansko	135	0,67	92	1,3	20 328,31	1,24	38 921,70	0,55	0	11
Brno-město	644	3,19	99	1,8	54 585,25	3,34	150 035,65	2,11	3	47
Brno-venkov	361	1,79	102	2,1	64 712,20	3,96	151 762,90	2,13	4	32
Břeclav	193	0,96	100	1,6	115 647,96	7,08	220 980,94	3,11	4	18

Okres (kraj)	Počet požárů	Podíl v %	Index %	Počet požárů na tisíc obyvatel	Přímá škoda v tis. Kč	Podíl v %	Uchráněné hodnoty v tis. Kč	Podíl v %	Usmrceno	Zraněno
Hodonín	247	1,22	92	1,6	18 814,90	1,15	224 998,00	3,16	5	7
Vyškov	153	0,76	101	1,8	18 415,90	1,13	95 669,10	1,35	3	11
Znojmo	134	0,66	74	1,2	19 376,30	1,19	40 390,00	0,57	1	4
Jihomoravský	1 867	9,25	96	1,7	311 880,82	19,08	922 758,29	12,98	20	130
Jeseník	73	0,36	107	1,7	7 011,50	0,43	52 373,00	0,74	0	1
Olomouc	469	2,32	120	2,1	24 093,90	1,47	115 765,00	1,63	2	19
Prostějov	192	0,95	86	1,8	9 704,50	0,59	108 603,00	1,53	3	8
Přerov	208	1,03	82	1,5	21 338,30	1,31	26 396,00	0,37	2	9
Šumperk	195	0,97	110	1,6	7 736,50	0,47	61 177,00	0,86	4	14
Olomoucký	1 137	5,63	102	1,8	69 884,70	4,28	364 314,00	5,12	11	51
Kroměříž	136	0,67	111	1,3	24 803,00	1,52	42 594,00	0,60	0	1
Uherské Hradiště	162	0,80	124	1,1	9 374,50	0,57	52 177,00	0,73	0	12
Vsetín	194	0,96	111	1,3	10 771,90	0,66	32 803,00	0,46	5	5
Zlín	215	1,07	98	1,1	11 683,50	0,71	56 146,35	0,79	4	11
Zlínský	707	3,50	109	1,2	56 632,90	3,47	183 720,35	2,58	9	29
Bruntál	198	0,98	91	2,0	9 997,54	0,61	200 354,55	2,82	1	8
Frýdek-Místek	374	1,85	116	1,6	24 837,00	1,52	79 214,00	1,11	0	16
Karviná	581	2,88	92	2,1	11 868,90	0,73	73 395,00	1,03	1	28
Nový Jičín	261	1,29	117	1,6	13 159,50	0,81	146 565,50	2,06	3	8
Opava	241	1,19	94	1,3	12 192,60	0,75	9 276,50	0,13	2	15
Ostrava	754	3,74	113	2,4	22 445,70	1,37	144 823,20	2,04	5	22
Moravskoslezský	2 409	11,94	104	1,9	94 501,24	5,78	653 628,75	9,19	12	97
Česká republika	20 183	100,00	95	2,0	1 634 371,17	100,00	7 110 116,54	100,00	139	914

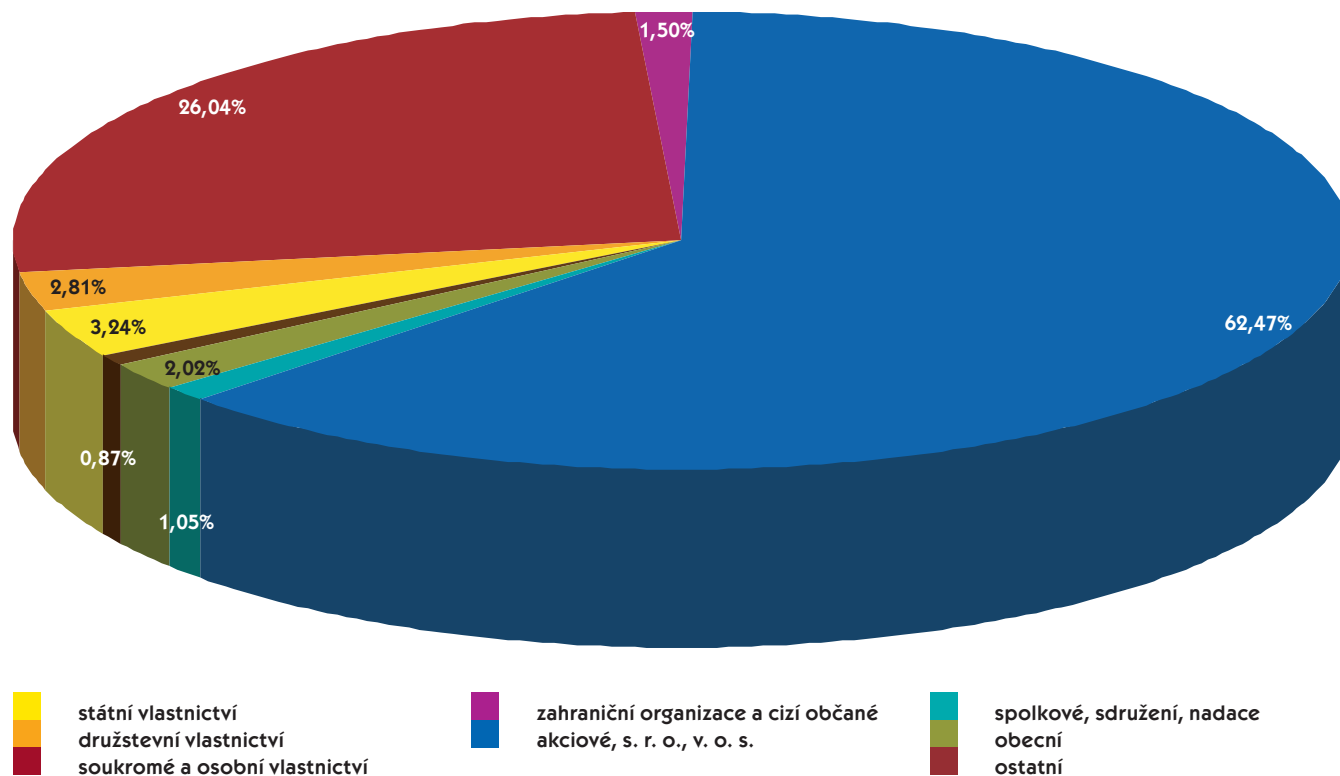
Počet požárů v letech 1996 - 2005

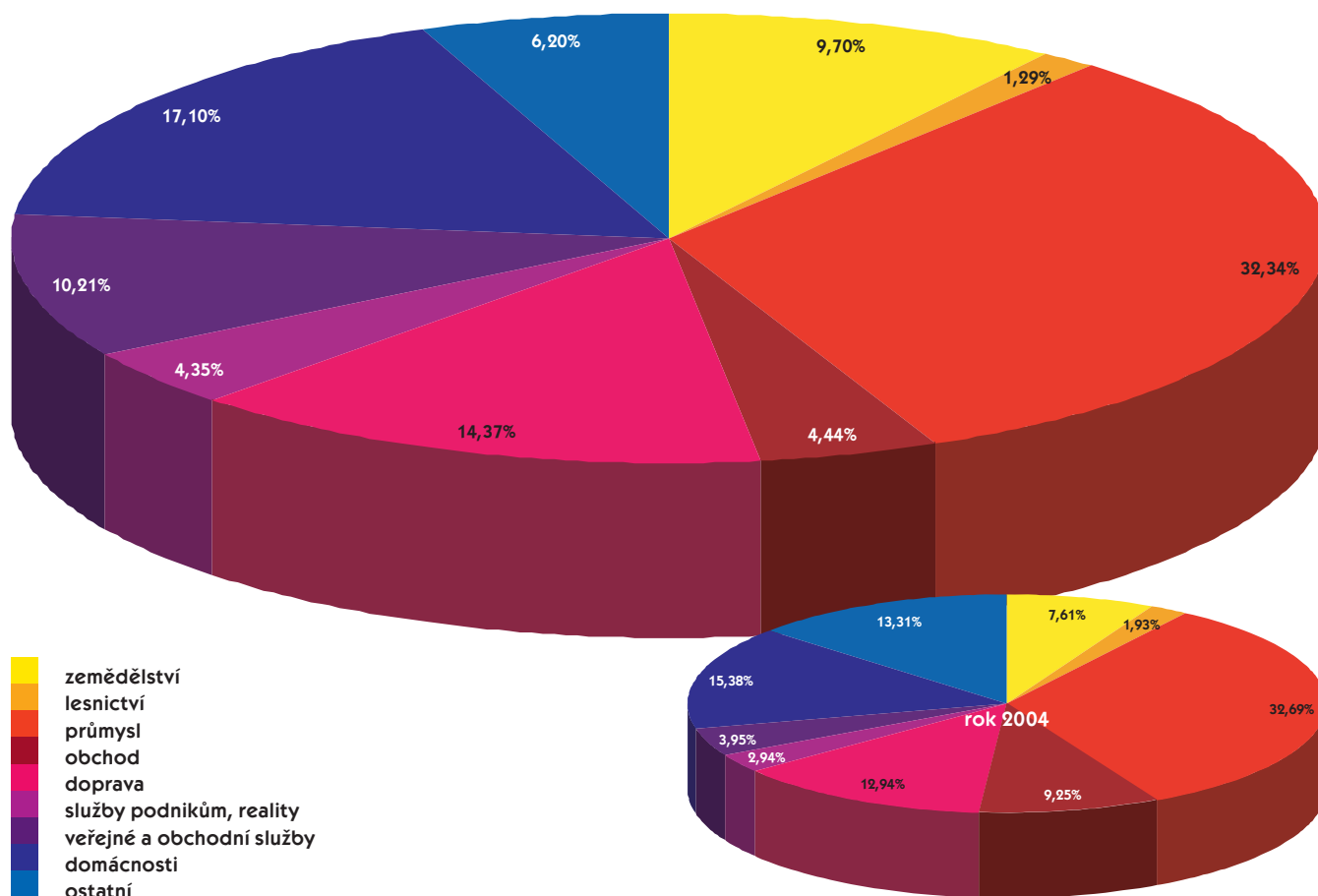
Škody podle právní formy vlastnictví

Právní forma vlastnictví	Škoda v mil. Kč	Podíl v %
státní	72,70	4,45
družstevní	53,39	3,27
soukromé a osobní	625,33	38,26
zahraniční organizace a cizí občané	17,23	1,05
církevní	0,63	0,04
akciové, s. r. o., v. o. s.	806,82	49,37
spolkové, sdružení, nadace, společenské organizace	12,85	0,79
obecní	42,94	2,63
ostatní	2,48	0,14

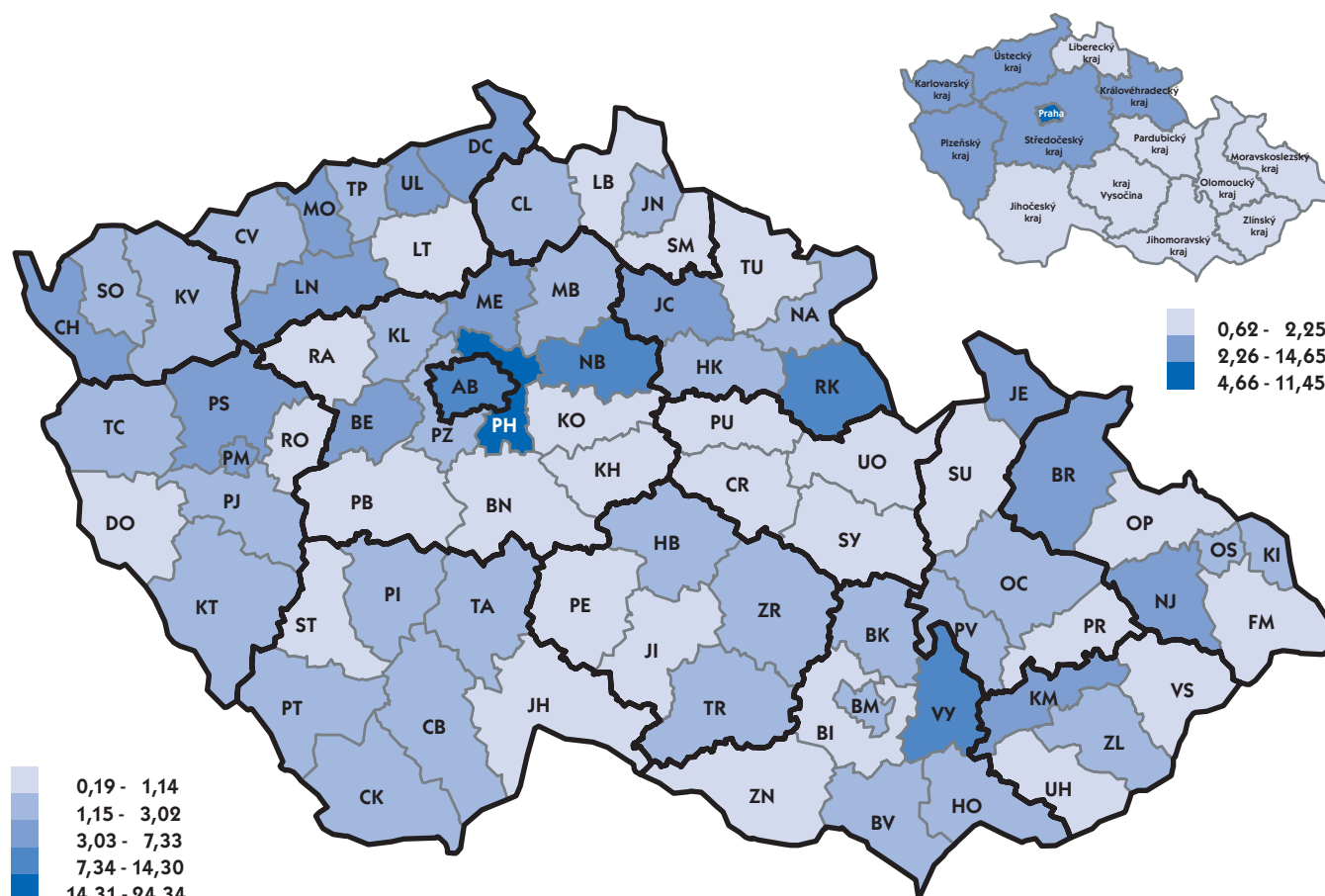
Škody při požárech podle formy vlastnictví v letech 2001 - 2005 celkem

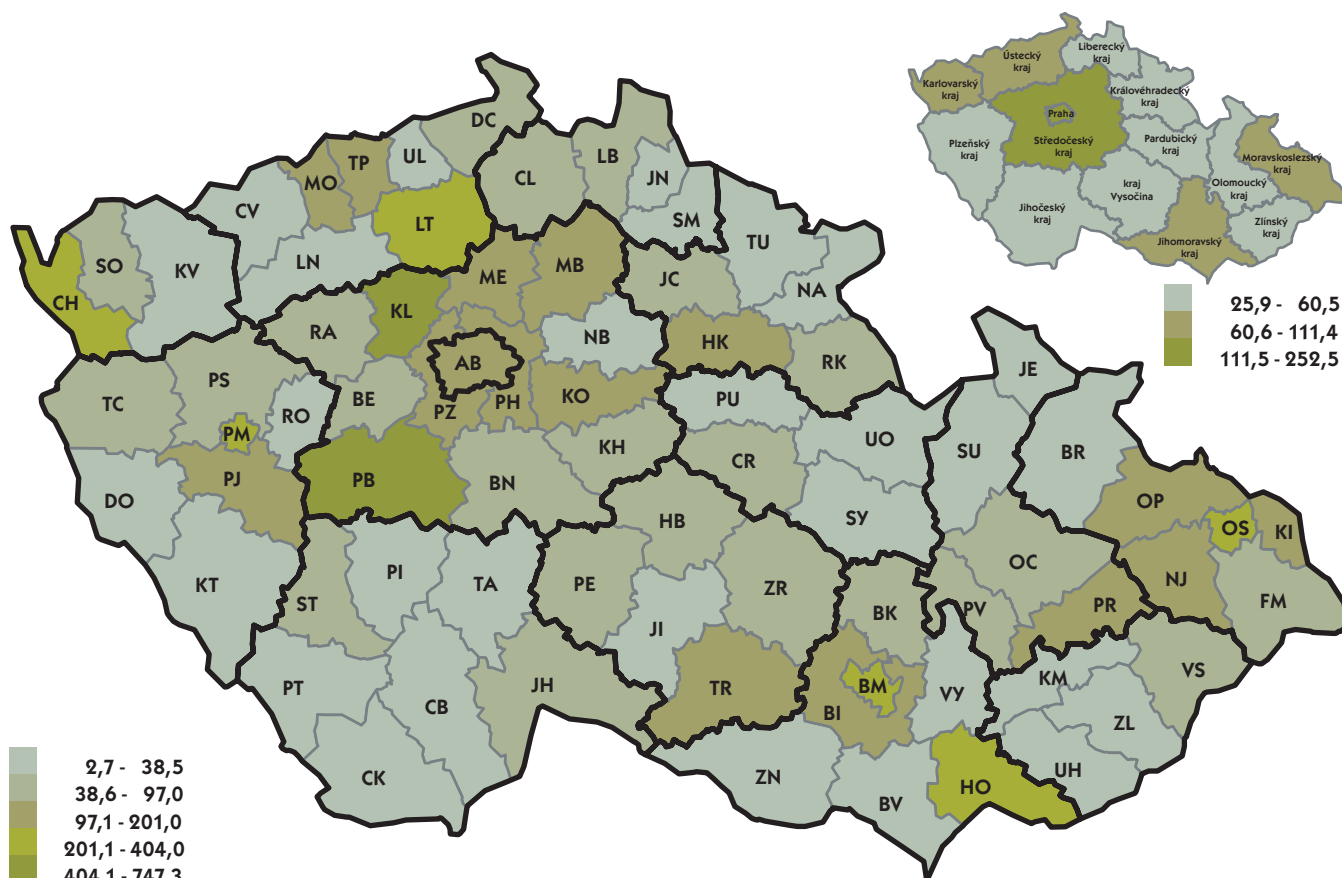
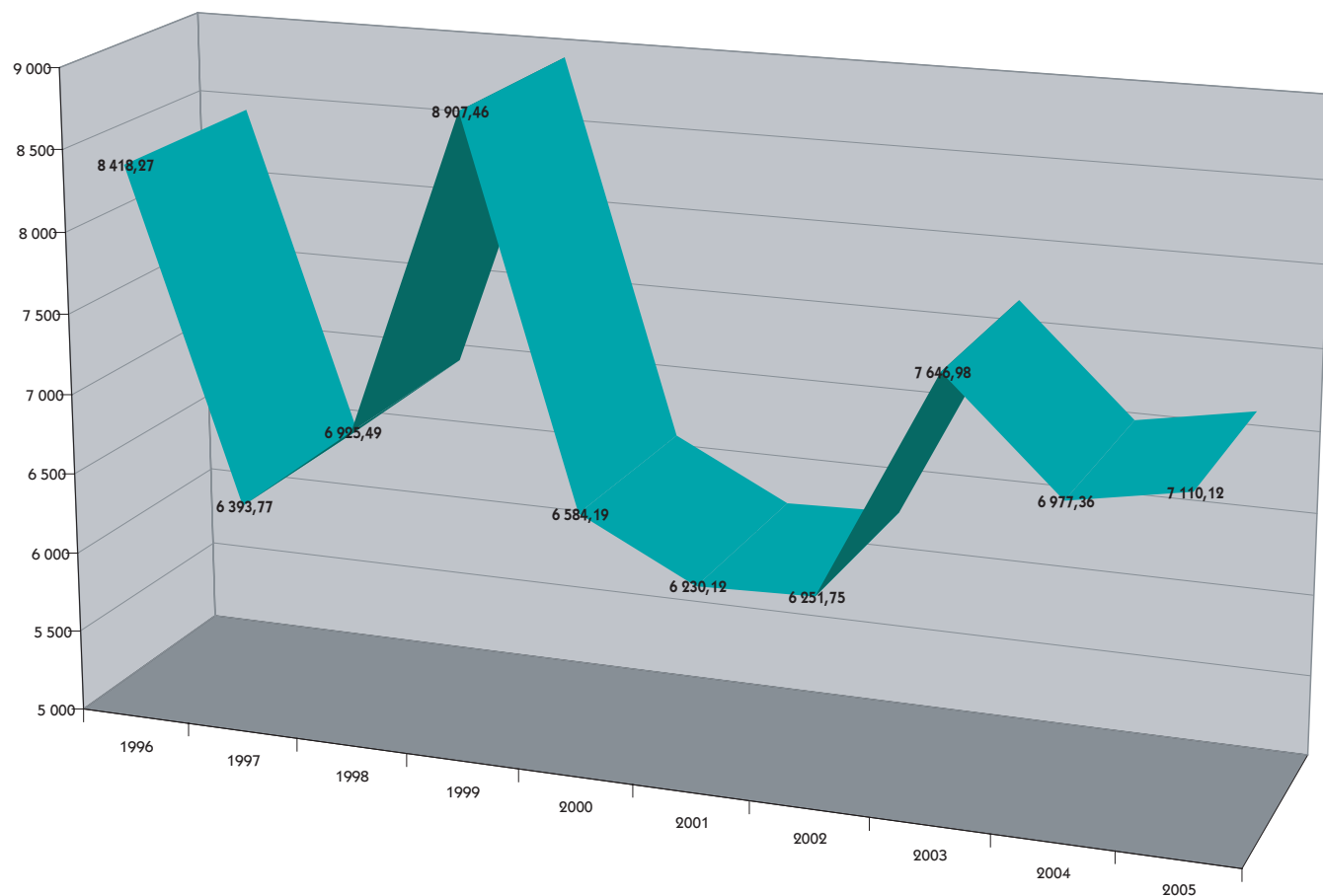

Přímá škoda podle odvětví

Osoby evakuované a zachráněné při požárech v letech 2001 - 2005 (počet na 1000 obyvatel)

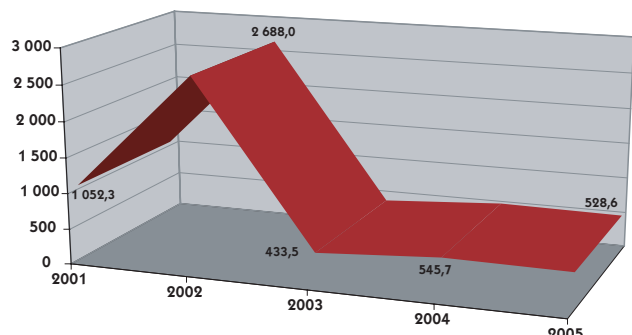

Požáry lesních porostů v letech 2001 - 2005 (podíl požárem zasažené plochy v m² na 1 ha lesní plochy)

Uchráněné hodnoty (mil. Kč)

PRŮMYSL

V roce 2005 vzniklo v průmyslu 809 požárů se škodou 529 381 000 Kč, 1 osoba byla usmrcena a dalších 59 osob bylo zraněno. Přitom 50 velkých požárů (se škodou 1 mil. Kč a vyšší) způsobilo škodu 463 mil. Kč, tzn., že 6,2 % požárů způsobilo 87 % škod. Ve srovnání s rokem 2004 došlo ke snížení počtu požárů o 6,5 %, škody jsou nižší o 3 %.

Přímé škody při požárech (mil. Kč)

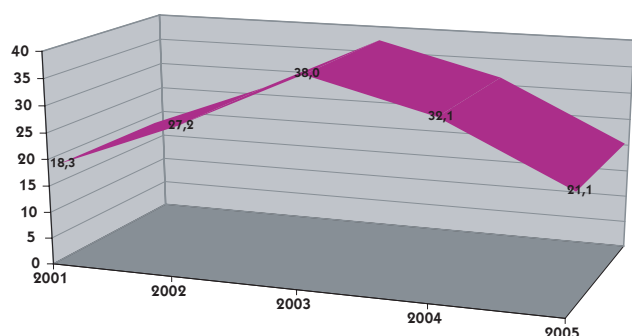
Požáry - přehled v letech 1996 - 2005

Rok	Počet požárů	Škoda v tis. Kč	Usmrceno osob	Zraněno osob
1996	1 511	528 557,6	3	123
1997	1 368	302 242,2	2	107
1998	1 221	930 893,0	0	149
1999	1 013	755 517,0	0	94
2000	975	317 994,4	3	91
1996 - 2000	6 086	2 835 204,2	8	564
2001	991	1 052 332,9	2	81
2002	955	2 688 038,4	2	53
2003	957	433 532,0	3	78
2004	817	545 736,9	1	67
2005	809	529 381,0	1	59
2001 - 2005	6 529	5 249 021,2	9	338

LESNICTVÍ

V roce 2005 vzniklo v lesnictví 626 požárů se škodou 21 088 300 Kč, 13 osob zraněno. Tři velké požáry (se škodou 1 mil. Kč a vyšší) způsobilo škodu 5,5 mil. Kč, tzn., že 0,5 % požárů způsobilo 26 % škod. Ve srovnání s rokem 2004 došlo ke snížení počtu požárů o 26 %, škody jsou nižší o 34,3 %. Požáry zničily nebo poškodily 227,1 ha lesních porostů.

Přímé škody při požárech (mil. Kč)

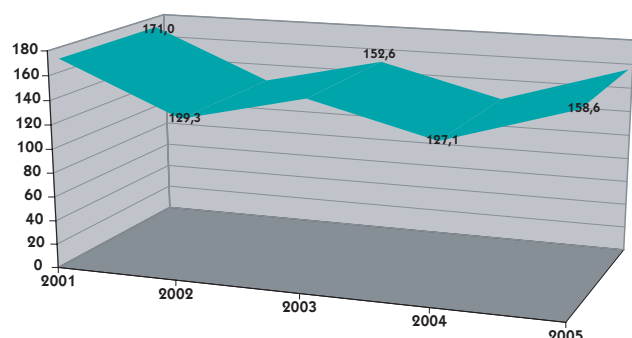
Požáry - přehled v letech 1996 - 2005

Rok	Počet požárů	Škoda v tis. Kč	Usmrceno osob	Zraněno osob
1996	1 081	34 197,2	2	38
1997	473	35 524,6	3	14
1998	989	23 958,8	1	42
1999	1 182	48 640,4	2	15
2000	1 317	26 432,5	0	32
1996 - 2000	5 042	168 753,5	8	141
2001	450	18 343,8	1	11
2002	569	27 238,3	1	10
2003	1 712	37 998,0	1	38
2004	846	32 146,6	6	23
2005	626	21 088,3	0	13
2001 - 2005	4 203	136 815,0	9	95

ZEMĚDĚLSTVÍ

V roce 2005 vzniklo v zemědělství 615 požárů se škodou 158 608 800 Kč, 3 osoby byly usmrceny a dalších 27 osob zraněno. Přitom 38 velkých požárů (se škodou 1 mil. Kč a vyšší) způsobilo škodu 110,5 mil. Kč, tzn., že 6,2 % požárů způsobilo 70 % škod. Ve srovnání s rokem 2004 došlo ke snížení počtu požárů o 18,9 %, škody jsou vyšší o 24,8 %.

Přímé škody při požárech (mil. Kč)

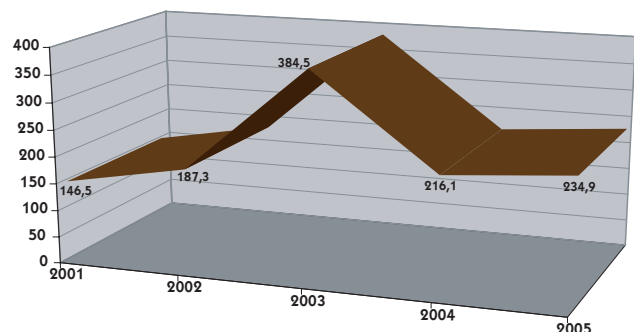
Požáry - přehled v letech 1996 - 2005

Rok	Počet požárů	Škoda v tis. Kč	Usmrceno osob	Zraněno osob
1996	2 471	107 856,7	7	52
1997	1 053	114 540,6	0	42
1998	1 140	142 042,9	2	46
1999	1 032	130 913,5	1	45
2000	888	141 647,2	0	44
1996 - 2000	6 584	637 000,9	10	229
2001	689	170 963,9	1	29
2002	735	129 273,6	0	48
2003	1 123	152 552,0	7	63
2004	758	127 064,7	1	20
2005	615	158 608,8	3	27
2001 - 2005	3 920	738 463,0	12	187

DOPRAVA

V roce 2005 vzniklo v dopravě 2176 požárů se škodou 234 915 000 Kč, 46 osob bylo usmrceno a dalších 184 osob zraněno. Přitom 39 velkých požárů (se škodou 1 mil. Kč a vyšší), tj. 1,8 % požárů, způsobilo škodu 83 mil. Kč, tj. 35 % z celkových škod. Ve srovnání s rokem 2004 je počet požárů na stejné úrovni, škody jsou vyšší o 8,7 %.

Přímé škody při požárech (mil. Kč)

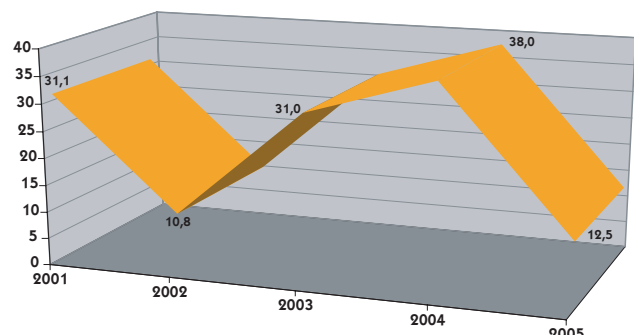
Požáry - přehled v letech 1996 - 2005

Rok	Počet požárů	Škoda v tis. Kč	Usmrceno osob	Zraněno osob
1996	3 222	138 827,0	28	152
1997	2 619	207 117,3	36	196
1998	2 466	166 404,9	28	154
1999	2 326	227 826,8	32	148
2000	2 330	210 657,4	35	157
1996 - 2000	12 963	950 833,4	159	807
2001	2 227	146 487,2	19	164
2002	2 405	187 321,1	32	181
2003	2 399	384 496,0	35	180
2004	2 179	216 091,5	22	174
2005	2 176	234 915,0	46	184
2001 - 2005	11 386	1 169 310,8	154	883

STAVEBNICTVÍ

V roce 2005 vzniklo ve stavebnictví 80 požárů se škodou 12 517 900 Kč, 11 osob bylo zraněno. Ve srovnání s rokem 2004 došlo ke snížení počtu požárů o 16,7 %, škody jsou nižší o 67 %.

Přímé škody při požárech (mil. Kč)

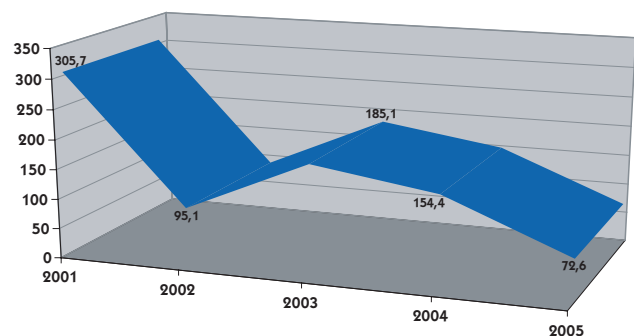
Požáry - přehled v letech 1996 - 2005

Rok	Počet požárů	Škoda v tis. Kč	Usmrceno osob	Zraněno osob
1996	236	41 067,8	1	16
1997	219	23 618,8	0	12
1998	168	10 106,0	1	3
1999	146	31 753,3	0	8
2000	103	25 910,6	0	4
1996 - 2000	872	132 456,5	2	43
2001	135	31 140,2	2	8
2002	105	10 817,2	0	11
2003	104	30 983,0	0	11
2004	96	38 040,3	0	5
2005	80	12 517,9	0	11
2001 - 2005	520	123 498,6	2	46

OBCHOD

V roce 2005 vzniklo v obchodních činnostech 240 požárů se škodou 72 597 800 Kč, 1 osoba byla usmrcena a dalších 11 osob zraněno. Přitom 15 velkých požárů (se škodou 1 mil. Kč a vyšší), tj. 6,3 % požárů, způsobilo škodu 53 mil. Kč, tj. 73 % z celkových škod. Ve srovnání s rokem 2004 došlo ke zvýšení počtu požárů o 7,1 % a snížení škod o 53 %.

Přímé škody při požárech (mil. Kč)

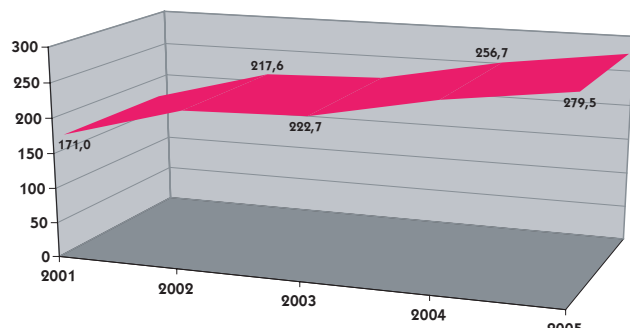
Požáry - přehled v letech 1996 - 2005

Rok	Počet požárů	Škoda v tis. Kč	Usmrceno osob	Zraněno osob
1996	384	118 420,4	0	30
1997	335	93 089,8	1	37
1998	356	145 242,5	0	24
1999	316	400 177,7	0	43
2000	284	63 771,4	0	23
1996 - 2000	1 675	820 701,8	1	157
2001	293	305 691,9	1	31
2002	247	95 115,7	2	17
2003	279	185 057,0	2	17
2004	224	154 370,3	1	20
2005	240	72 597,8	1	11
2001 - 2005	1 283	812 832,7	7	96

DOMÁCNOSTI, OBYTNÉ DOMY

V roce 2005 došlo v domácnostech k 2 614 požárům se škodou 279 495 300 Kč, 74 osob bylo usmrceno a dalších 424 osob bylo zraněno. Přitom 49 velkých požárů (se škodou 1 mil. Kč a vyšší), tj. 1,9 % požárů, způsobilo škodu 85,6 mil.Kč, tj. 31 % z celkových škod. Ve srovnání s rokem 2004 je počet požárů na stejné úrovni, škody se zvýšily o 9 %.

Přímé škody při požárech (mil. Kč)

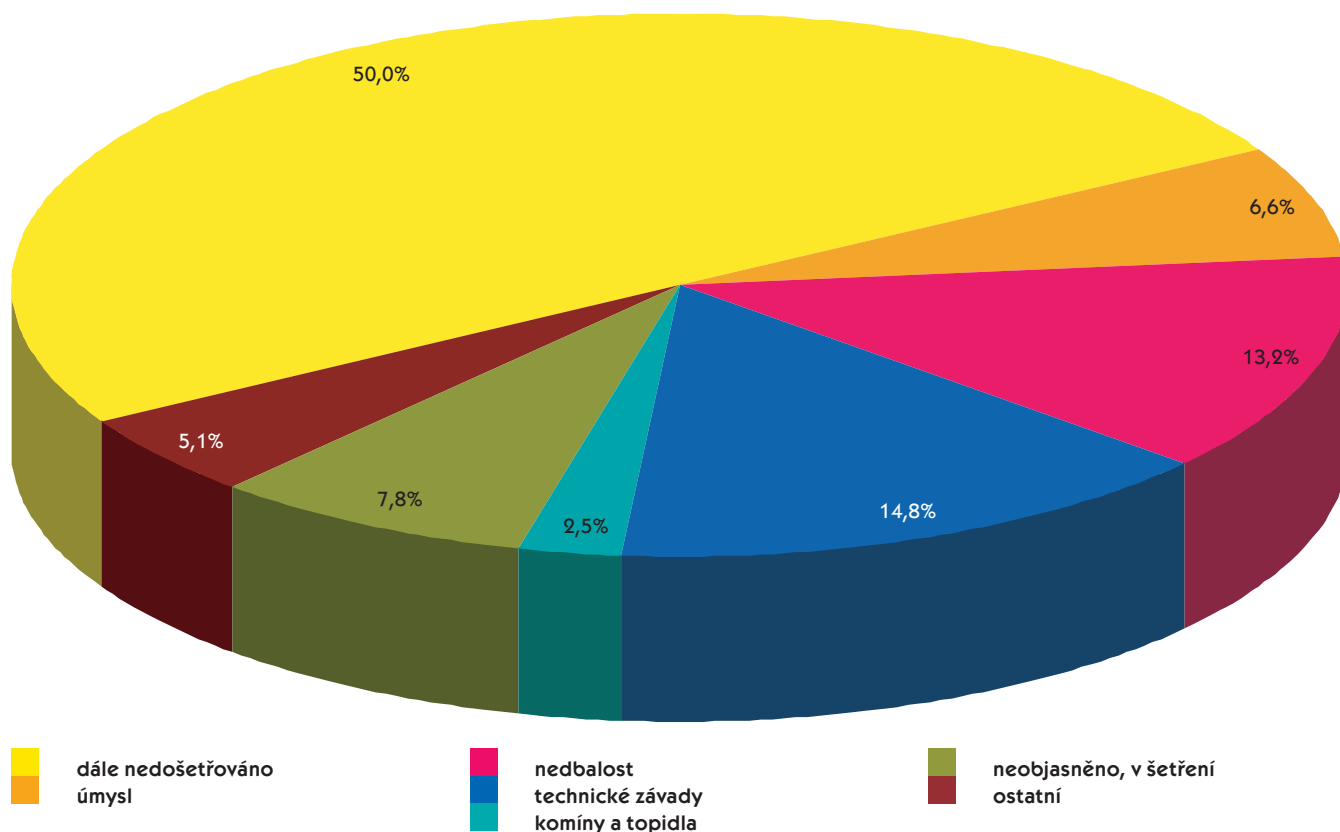

Požáry - přehled v letech 1996 - 2005

Rok	Počet požárů	Škoda v tis. Kč	Usmrceno osob	Zraněno osob
1996	3 394	141 169,5	46	338
1997	2 645	123 220,0	66	371
1998	2 707	178 032,3	50	424
1999	2 569	172 203,4	49	314
2000	2 712	217 103,3	49	413
1996 - 2000	14 027	831 728,5	260	1 860
2001	2 534	171 016,1	59	386
2002	2 718	217 553,1	57	440
2003	2 963	222 691,0	66	447
2004	2 616	256 732,4	74	420
2005	2 614	279 495,3	74	424
2001 - 2005	13 445	1 147 487,9	330	2 117

Podíl vytypovaných příčin vzniku požáru na celkovém počtu požárů v letech 2001 - 2005

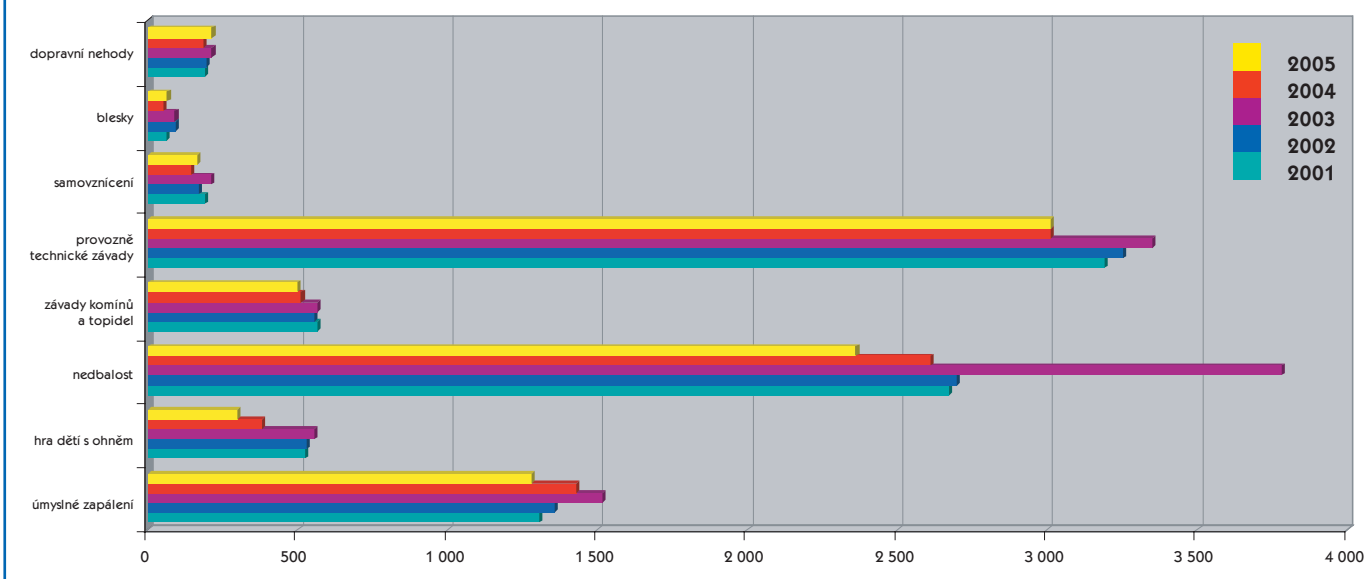
Požáry podle příčiny a činnosti při vzniku

Příčina	Počet požárů	Podíl v %	Index %	Přímá škoda v tis. Kč	Podíl %	Usmrceno	Zraněno
úmyslné zapálení	1 280	6,35	89	214 845,34	13,14	7	38
sebevražedný úmysl	31	0,15	100	2 425,40	0,15	8	15
děti do 15 let	301	1,49	79	30 806,30	1,88	1	30
kouření	681	3,37	85	31 613,07	1,93	19	73
zakládání ohně, vypalování	398	1,97	81	5 417,65	0,33	3	10
nesprávná obsluha topidla	164	0,81	96	16 828,60	1,03	9	39
hořlaviny u topidla	90	0,45	110	5 442,10	0,33	0	17
používání zápalných kapalin, plynů	32	0,16	97	1 807,00	0,11	1	19
používání otevřeného ohně	301	1,49	100	22 406,19	1,37	12	45
manipulace se žhavým popelem	104	0,52	103	3 717,50	0,23	0	5
svařování, řezání, rozmrazování	179	0,89	101	175 788,60	10,76	0	25
zanedbání bezpečnostních předpisů	235	1,16	102	38 211,97	2,34	4	56
nedbalost, omyl, nesprávná obsluha	178	0,88	78	18 613,40	1,14	1	46
nedbalost - celkem	2 362	11,70	90	319 846,08	19,57	49	335
nevhodná konstrukce komínu	74	0,37	86	12 582,00	0,77	0	4
zazděný trám v komíně	69	0,34	95	8 147,72	0,50	0	2
spáry v komíně	43	0,21	60	15 029,00	0,92	0	3
jiskry z komína, vznícení sazí	128	0,63	88	15 764,00	0,96	0	13
komíny - celkem	314	1,56	83	51 522,72	3,15	0	22
technická závada topidla	39	0,19	130	11 058,50	0,68	2	8
špatný stav topidla, kouřovodu	47	0,23	152	3 935,50	0,24	0	2
nesprávné umístění nebo instalace topidla	88	0,44	142	10 271,50	0,63	1	10
jiná závada topidla	14	0,07	117	2 260,00	0,14	0	0
topidla - celkem	188	0,93	139	27 525,50	1,68	3	20
technické závady	2 303	11,41	101	333 009,91	20,38	7	101
nesprávná instalace	23	0,11	105	1 789,00	0,11	0	1
nesprávná údržba	24	0,12	96	855,50	0,05	0	0
žhavé materiály, výrobky	41	0,20	93	4 652,99	0,28	0	0
cizí předmět ve stroji	39	0,19	65	7 668,23	0,47	0	0
výboje statické elektřiny	10	0,05	111	891,00	0,05	0	3
jiskry z výfuku, brzd	39	0,19	87	1 517,30	0,09	0	1
tření, přehřátí	79	0,39	91	14 700,10	0,90	0	10
ostatní změny provozních parametrů	454	2,25	103	81 203,05	4,97	2	35
technické závady - celkem	3 012	14,92	100	446 287,08	27,31	9	151
samovznícení zemědělských plodin	28	0,14	114	3 228,50	0,20	0	2
samovznícení uhlí	80	0,40	140	3 271,01	0,20	1	1
samovznícení olejů, tuků	3	0,01	150	2 015,00	0,12	0	1
samovznícení chemických látek	15	0,07	79	132,60	0,01	0	0
samovznícení chemických výrobků	15	0,07	136	58 429,00	3,58	0	1
jiné samovznícení (např. odpady)	25	0,12	104	4 184,30	0,26	0	0
samovznícení - celkem	166	0,82	114	71 260,41	4,37	1	5
výbuchy plynu	4	0,02	33	1 800,00	0,11	2	5
výbuchy hořlavých kapalin	3	0,01	43	5 295,00	0,32	0	1
výbuchy prachů	1	0,00	x	4 542,78	0,28	0	0
výbuchy výbušnin	1	0,00	50	250,00	0,02	0	0
výbuchy tlakových nádob, kotlů	0	0,00	0	0,00	0,00	0	0
výbuchy - celkem	9	0,04	41	11 887,78	0,73	2	6
manipulace s hořlavými látkami	7	0,03	54	1 132,00	0,07	0	6
blesk - objekty s hromosvodem	13	0,06	186	1 912,50	0,12	0	2
blesk - objekty bez hromosvodu	35	0,17	159	6 380,50	0,39	0	5
blesk - ostatní	18	0,09	82	1 464,50	0,09	0	2
živelní pohroma	5	0,02	x	179,00	0,01	0	0
dopravní nehoda	215	1,07	114	30 054,50	1,84	46	138
vojenské cvičení, ohňostroj	12	0,06	120	178,70	0,01	0	0
mimořádné příčiny - celkem	298	1,48	119	40 169,70	2,46	46	147
jiné příčiny	64	0,32	69	3 789,50	0,23	1	5
dále nedošetřováno	10 262	50,84	93	0,00	0,00	0	0
neobjasněno, v šetření	1 889	9,36	113	412 873,36	25,26	12	134
Příčiny - celkem	20 183	100,00	95	1 634 371,17	100,00	139	914

Požáry bez škody, usmrcených a zraněných osob (zejména požáry převážně v přírodním prostředí a požáry odpadů) jsou uvedeny v kategorii „dále nedošetřováno“. U těchto požárů se příčina vzniku nešetřila.

Podíl požárů se škodou jeden milion Kč a vyšší

Rok	Počet			Škoda v tis. Kč		
	Celkem v ČR	Velké požáry	Podíl v %	Celkem v ČR	Velké požáry	Podíl v %
2001	17 285	195	1,1	2 054 760,35	1 640 200,00	79,8
2002	19 132	205	1,1	3 731 915,00	3 248 975,00	87,1
2003	28 937	252	0,9	1 836 614,94	1 271 500,00	69,2
2004	21 191	239	1,1	1 669 305,14	1 097 900,00	65,8
2005	20 183	257	1,3	1 634 371,14	980 622,00	61,0

Příčiny a činnost při vzniku požáru v letech 2001 - 2005 (počet požárů)

Požáry - způsob uzavření

Způsob uzavření požáru	Počet požárů	Podíl v %	Index %
nezatříděno, nesledováno	11 194	55,46	95
uzavřeno HZS kraje jako:			
přestupek v řádném přestupkovém řízení	28	0,14	88
přestupek v blokovém řízení	827	4,10	101
přestupek v příkazním řízení	38	0,19	238
jiný správní delikt	14	0,07	93
projednáno na místě požáru	1 449	7,18	83
odloženo, zastaveno, jiný způsob HZS kraje, PČR	4 230	20,96	96
uzavřeno soudem	33	0,16	103
dosud v šetření u PČR	2 370	11,74	103
Celkem	20 183	100,00	95

Funkce požárně bezpečnostních zařízení při požárech

Druh zařízení	Elektrická požární signalizace		Stabilní hasící zařízení		Zařízení pro detekci a hašení jisker, zařízení pro detekci hořlavých plynů a par	
	Počet požárů	Škoda v tis. Kč	Počet požárů	Škoda v tis. Kč	Počet požárů	Škoda v tis. Kč
zařízení instalováno mimo prostor vzniku požáru	18	25 172,0	9	17,0	11	2 721,0
přístroje v prostoru vzniku požáru nefungovaly nebo nebyly použity	10	14 930,0	3	96 608,0	0	0,0
přístroje v prostoru vzniku nesplnily úkol	1	100,0	1	1 200,0	0	0,3
přístroje v prostoru vzniku splnily úkol	82	118 878,6	15	5 490,3	14	4 933,0

VELKÉ POŽÁRY

se škodou pět milionů Kč a vyšší

Praha

11. 3. • **Sklad osvětlovacích těles** firmy IDEAL LUX v Praze 9.
Příčina: technická závada elektroinstalace.
Škoda: 12 500 000 Kč. Zraněny: 2 osoby.
17. 6. • **Sklad potravin** firmy WISSA spol. s r.o., Praha 4-Kunratice.
Příčina: neobjasněna. Škoda: 15 000 000 Kč.
12. 11. • **Divadlo GLOBE**, Praha 7-Holešovice.
Příčina: neobjasněna. Škoda: 23 000 000 Kč.

Středočeský kraj

12. 2. • **Dřevěný ranč EL PASO**, Svojetice, okr. Praha-východ.
Příčina: neobjasněno. Škoda: 15 000 000 Kč.
1. 5. • **Provizorní sklady a sudy s olejem** firmy AUTODOPRAVA, Kladno.
Příčina: úmyslné zapálení. Škoda: 10 000 000 Kč.
29. 6. • **Dvě zemědělské haly** firmy MASIV AGRO spol. s r.o., Chodouň, okr. Beroun.
Příčina: úmyslné zapálení. Škoda: 20 000 000 Kč.
Zraněna: 1 osoba.
15. 8. • **Objekt diskotéky**, Krnsko, okr. Mladá Boleslav.
Příčina: úmyslné zapálení. Škoda: 10 000 000 Kč.
10. 12. • **Bývalý mlýn** zčásti obývaný, Žehrov, okr. Mladá Boleslav.
Příčina: úmyslné zapálení. Škoda: 5 000 000 Kč.
Zraněny: 2 osoby.

Plzeňský kraj

24. 6. • **Sklad komponentů** firmy Škoda ETD Transformátory a.s., ZAT a.s., Plzeň.
Příčina: nedbalost při svařování. Škoda: 121 000 000 Kč.
Zraněny: 2 osoby.
28. 7. • **Sklad materiálu pro výrobu brýlových obrouček** firmy OPTIPLAST spol. s r.o. Nýrsko, okr. Klatovy.
Příčina: úmyslné zapálení. Škoda: 15 176 500 Kč.
Zraněny: 2 osoby.
27. 12. • **Sklad píce** firmy Agro Staňkov a.s., Kvíčovice, okr. Domažlice.
Příčina: úmyslné zapálení. Škoda: 10 224 280 Kč. Zraněny: 2 osoby.

Karlovarský kraj

7. 3. • **Poháněcí stanice pásového dopravníku** SOKOLOVSKÁ UHELNÁ a.s., Důl Jiří, okr. Sokolov.
Příčina: neobjasněno. Škoda: 9 000 000 Kč.

Ústecký kraj

12. 12. • **Roubená chalupa**, Arnoltice, okr. Děčín.
Příčina: technická závada televizoru. Škoda: 8 000 000 Kč.

Liberecký kraj

10. 3. • **Restaurační zařízení a diskotéka** LUXOR, Česká Lípa.
Příčina: samovznícení chemických látek. Škoda: 6 000 000 Kč.
23. 10. • **Historický železniční vagon a prodejní sklad** lustrů v Kamenickém Šenově, okr. Česká Lípa.
Příčina: úmyslné zapálení. Škoda: 10 000 000 Kč.
31. 12. • **Velkokapacitní sklad sena** POZEMKOVÉHO FONDU ČR, Dolní Pihel, okr. Česká Lípa.
Příčina: děti do 15 let. Škoda: 6 200 000 Kč.

Královéhradecký kraj

26. 3. • **Autoservis** firmy TANAP spol. s r.o., Jičín.
Příčina: neobjasněno. Škoda: 10 521 300 Kč.

Pardubický kraj

7. 8. • **Pásové dopravníky, násypky, zauhlovací prostor kotelny** ELEKTRÁRNÍ Opatovice a.s., okr. Pardubice.
Příčina: závada elektrické instalace vnitřního rozvodu.
Škoda: 30 000 000 Kč.
19. 12. • **Výrobní hala tkaniček do bot** firmy GAMBA spol. s r.o., Dolní Ředice, okr. Pardubice.
Příčina: závada plynového infrazářiče. Škoda: 13 600 000 Kč.

Jihomoravský kraj

15. 2. • **Výroba a sklad nábytku** firmy HEMA plus s.r.o., Bohemia Mobil s.r.o., Brno.
Příčina: vznícení sazí v komíně. Škoda: 9 600 000 Kč.
Zraněny: 4 osoby
1. 4. • **Dílna na strojní výrobu a garáže** firmy MKZ a.s., Rájec-Jestřebí, okr. Blansko.
Příčina: v šetření. Škoda: 11 312 000 Kč. Zraněna: 1 osoba.
15. 4. • **Část hradu Pernštejn s depozitářem**, Nedvědice, okr. Brno-venkov.
Příčina: chemické samovznícení. Škoda: 48 000 000 Kč.
Zraněna: 1 osoba
2. 8. • **Vepřín po rekonstrukci** AGRODRUŽSTVA Jevišovice, Mramotice, okr. Znojmo.
Příčina: technická závada na elektroinstalaci.
Škoda: 7 380 000 Kč.
20. 8. • **Výrobní hala autoelektroniky** firmy EXTON spol. s r.o., Znojmo.
Příčina: technická závada elektroinstalace.
Škoda: 25 000 000 Kč.
7. 9. • **Kovodílna** firmy MEDIAEFEKT spol. s r.o., Brno-Medlánky.
Příčina: technická závada. Škoda: 10 483 000 Kč.
6. 11. • **Výroba a sklad toaletního papíru** firmy MORACELL spol. s r.o., Zaječí, okr. Břeclav.
Příčina: v šetření. Škoda: 96 600 000 Kč. Zraněny: 2 osoby.
21. 11. • **Haly skladu smíšeného zboží** v Brně.
Příčina: nedbalost při spalování odpadu v kotli.
Škoda: 16 930 000 Kč. Zraněny: 2 osoby.
21. 12. • **Střecha plynové kotelny a mezisklad výrobků** GUMOTEX a.s., Břeclav.
Příčina: nedbalost při svařování přenosným propan-butanovým hořákem. Škoda: 13 000 000 Kč. Zraněna: 1 osoba.

Olomoucký kraj

9. 2. • **Střecha výrobní haly** firmy MONTÁŽE a.s., Přerov.
Příčina: nedbalost při svařování. Škoda: 10 000 000 Kč.

Zlínský kraj

2. 2. • **Výrobní hala v likvidaci** firmy ALIACHEM a. s., o.z. FATRA Napajedla, provozovna Chropyně, okr. Kroměříž.
Příčina: nedbalost při svařování. Škoda: 13 367 000 Kč.

Moravskoslezský kraj

8. 3. • **Obchodní komplex** Hlubina firmy STYL INVEST REAL spol. s r.o., Ostrava-Pustkovec.
Příčina: v šetření. Škoda: 5 600 000 Kč.
29. 5. • **Chladírenský náves polského kamionu s nákladem mraženého koňského masa** na silnici u Jablunkova, okr. Frýdek-Místek.
Příčina: technická závada na elektroinstalaci návěsu.
Škoda: 6 900 000 Kč.

Tísňové volání

HZS ČR přijímá telefonická tísňová volání na národním čísle tísňového volání 150 a jednotném evropském čísle tísňového volání 112. Tísňové číslo 112 bylo v ČR systémově zavedeno ve všech telefonních sítích od začátku roku 2003 (v mobilních sítích fungovalo od okamžiku jejich vzniku) jako jedna z podmínek vstupu ČR do EU. V roce 2005 byla dokončena realizace výstavby a zprovoznění technologie „telefonních center tísňového volání 112“ (TCTV), tedy moderní telekomunikační technologie pro příjem tísňového volání. Zavedení nových moderních technologií umožnilo plně využívat služby jako:

- identifikace volaného čísla,
- identifikace čísla volajícího,
- identifikace adresy pevné telefonní stanice,
- identifikace telefonního operátora,
- identifikace polohy mobilního telefonu,
- jednotný geografický informační systém,
- vzájemné zálohování technologií,
- nezávislé IP telefonní spojení mezi operačními středisky,
- jazyková podpora.

Tyto funkcionality výrazně zjednodušily práci obsluh TCTV při příjmu tísňového volání. Prostřednictvím nové technologie jsou přijímány veškeré tísňové hovory na linku 112, tísňové hovory na linku 150 z mobilních sítí (zatím mimo hl. m. Prahu a Jihomoravský kraj) a tísňové hovory na linku 150 z pevné telefonní sítě z území některých okresů. V ostatních okresech jsou zatím tísňová volání přijímána původní technologií. Zásadním problémem tísňového volání je výskyt zlomyslných volání, jejichž počet např. u linky 112 dosahuje až 80 % z celkového počtu volání.

V letošním roce se historicky poprvé podařilo zprovoznit nástroje na systémové sledování počtu tísňových hovorů, proto nově zařazujeme tuto pasáž do statistické ročenky.

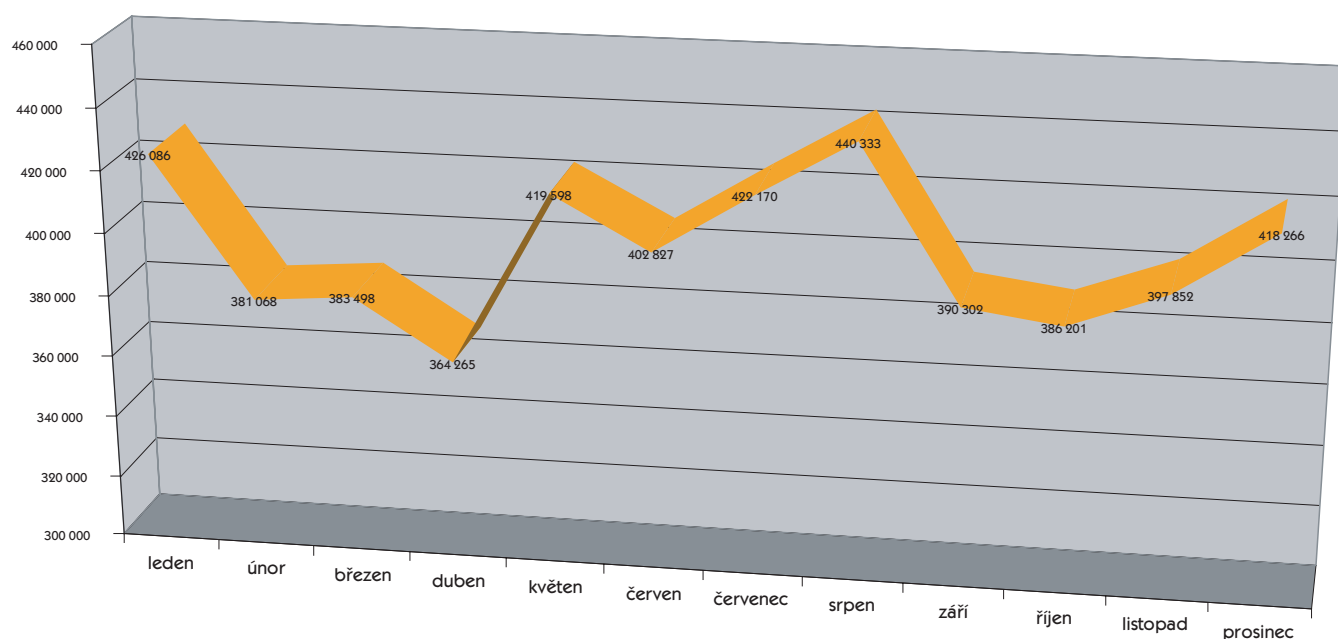
Počet tísňových volání v jednotlivých měsících

	na číslo 150 mimo TCTV	Počet volání na číslo 150 v TCTV	na číslo 112 v TCTV
leden	-	38 532	426 086
únor	-	35 774	381 068
březen	-	40 918	383 498
duben	35 553	48 381	364 265
květen	18 890	56 305	419 598
červen	20 009	55 454	402 827
červenec	21 452	57 540	422 170
srpen	22 495	56 316	440 333
září	22 178	51 515	390 302
říjen	21 927	48 517	386 201
listopad	21 891	49 773	397 852
prosinec	15 956	55 125	418 266
celkem	200 351	594 150	4 832 466

Počet tísňových volání podle krajů

	na číslo 150 v TCTV	na číslo 112 v TCTV
Praha	0	571 293
Středočeský kraj	110 759	573 341
Jihočeský kraj	50 217	290 937
Plzeňský kraj	45 961	282 138
Karlovarský kraj	36 870	227 206
Ústecký kraj	95 918	572 279
Liberecký kraj	37 333	243 136
Královéhradecký kraj	25 823	161 253
Pardubický kraj	29 891	185 170
kraj Vysočina	33 310	169 497
Jihomoravský kraj	0	690 075
Olomoucký kraj	30 920	257 715
Zlínský kraj	31 946	227 071
Moravskoslezský kraj	65 202	381 355
celkem	594 150	4 832 466

Počet volání na číslo 112 v TCTV v jednotlivých měsících

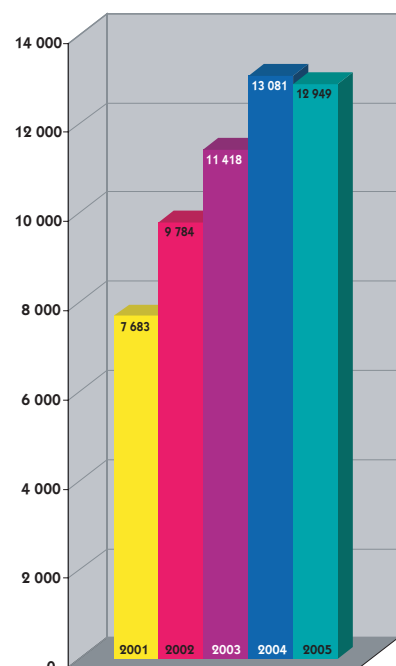
Prevence

Přehled plnění požární prevence HZS ČR v letech 2001 - 2005

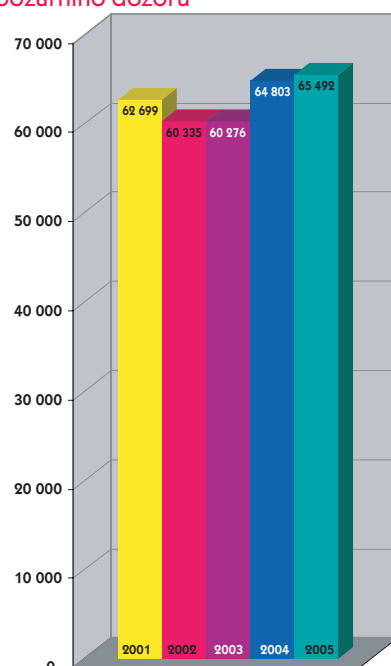
			2001	2002	2003	2004	2005	
posouzení požárního nebezpečí		předložená	70	182	148	114	109	
		schválená	44	78	96	58	54	
		všechna schválená ¹⁾	-	267	417	435	461	
kontrolní akce	právníké a podnikající fyzické osoby	komplexní kontroly	868	1 407	1 450	1 159	1 463	
		tématické kontroly	5 256	5 598	6 394	6 953	7 072	
		kontrolní dohlídky	921	2 097	2 884	3 664	3 462	
	fyzické osoby	komplexní kontroly	3	5	1	2	1	
		tématické kontroly	38	37	49	84	25	
		kontrolní dohlídky	4	1	18	70	19	
	obce	kontroly	347	446	383	612	668	
	v kontrolní skupině jiného orgánu	kontroly	113	108	134	418	128	
	správní rozhodnutí	o vyloučení věci z užívání	počet	17	43	12	10	22
		o zákazu činnosti	počet	0	3	1	2	1
o zastavení provozu		počet	0	2	0	0	0	
o správném začlenění do kategorií činností		počet	1	2	8	6	14	
o rozsahu a vedení dokumentace PO		počet	0	0	0	3	0	
k posouzení požárního nebezpečí		počet	0	117	135	100	96	
o uložení pokuty právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě		počet	16	50	59	75	66	
		Kč	347 000	947 500	1 321 500	1 334 000	1 447 000	
o přestupku (včetně příkazního řízení)		počet	19	40	32	38	85	
		Kč	48 300	50 000	50 600	60 000	123 000	
blokové pokuty	v rámci autoremedury	počet	8	3	5	4	5	
	ostatní rozhodnutí	počet	10	14	52	46	98	
	uložené blokové pokuty	počet	1 004	1 316	1 835	1 278	1 281	
stavební prevence		Kč	486 850	596 450	842 650	601 050	572 800	
	vydaná stanoviska	počet	62 669	60 335	60 276	64 803	65 492	
	územní řízení a stavební řízení	počet pozvánek	53 539	34 350	32 360	23 867	32 797	
		počet účastí	10 000	6 982	8 316	7 726	7 606	
	kolaudace	počet pozvánek	45 840	40 561	39 239	43 345	42 108	
		počet účastí	30 542	27 644	27 182	33 510	33 584	
	ostatní spolupráce se stavebními úřady	počet vyřízených žádostí	2 425	1 835	1 189	1 644	1 448	
ostatní činnosti	vyřízené žádosti, účasti	počet	1 629	2 657	2 873	2 900	2 712	
zjišťování příčin vzniku požárů	spisy o požárech	počet	9 087	10 638	12 676	10 460	9 771	
	požárně technické expertizy	počet	287	472	524	450	571	

¹⁾ Rozdíly jsou způsobeny postupnou revizí posouzení požárního nebezpečí z období před rokem 2001 a rušením posouzení požárního nebezpečí z důvodu změny u provozovatelů činnosti.

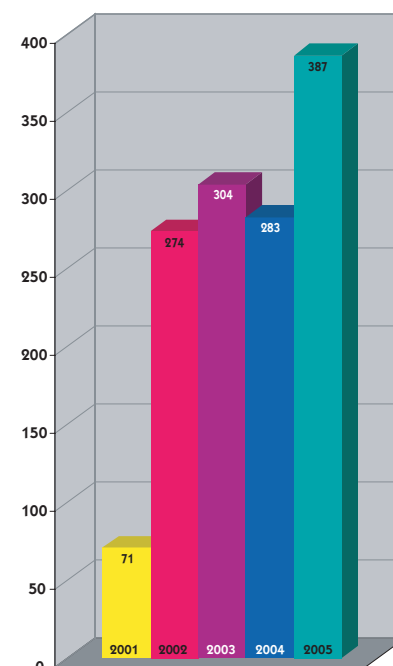
Počet kontrolních akcí provedených orgány státního požárního dozoru

Počet stanovisek v oblasti stavební prevence vydaných orgány státního požárního dozoru

Počet správních rozhodnutí vydaných orgány státního požárního dozoru

Přehled vybraných údajů z činnosti HZS ČR

			2003	2004	2005	
Prevence						
preventivně výchovná činnost	vlastní akce	články v tisku	8 253	7 808	9 031	
		rozhlas a televize	2 741	2 621	3 734	
		vzdělávací a informační/z toho školy	2 773/1 391	3 423/2 309	3 162/3 552	
		jiné	1 288	2 449	2 404	
	ve spolupráci s jinými subjekty		570	1 071	1 013	
prevence závažných havárií	vyjádření k dokumentaci o prevenci závažných havárií	kurzy pro učitele k problematice ochrany člověka za mimořádných událostí	(počet kurzů/počet proškolených)	62/1 886	94/2 207	73/1 910
		provozovatelé A ¹⁾	48	41	45	
		provozovatelé B ¹⁾	43	50	54	
		provozovatelé A ¹⁾	34	46	33	
	kontrolní akce v oblasti prevence závažných havárií		provozovatelé B ¹⁾	71	73	78
účast na nácviku činnosti krizového štábu	krizový štáb kraje	počet nácviků/počet účastníků z HZS kraje	14/56	14/152	22/178	
	krizový štáb obce s rozšířenou působností	počet nácviků/počet účastníků z HZS kraje	77/182	115/295	87/207	
kontroly na úseku ochrany obyvatelstva a plánování	§ 10 zákona č. 240/2000 Sb.	počet plánovaný / počet provedený	2/2	0/0 ²⁾	2/2	
	§ 33 zákona č. 240/2000 Sb.	počet plánovaný / počet provedený	15/11	54/70	86/98	
	§ 10 zákona č. 239/2000 Sb.	počet plánovaný / počet provedený	854/930	2 154/2 176	903/969	
	§ 27 zákona č. 239/2000 Sb.	počet plánovaný / počet provedený	288/397	108/163	22/22	
Vzdělávání (PO, ochrana obyvatelstva, IZS a krizové řízení) ³⁾						
akce organizované HZS krajů	obce s rozšířenou působností	počet obcí/počet osob	260/509	241/1 268	25/108	
	obce s pověřeným obecním úřadem	počet obcí/počet osob	161/239	73/117	20/11	
	obce (ostatní)	počet obcí/počet osob	3 320/3 424	1 140/1 318	626/720	
	ve spolupráci s jinými subjekty	počet subjektů/počet osob	133/509	157/1 841	102/144	
	akce se zahraničními partnery	celkem/z toho počet akcí v zahraničí	9/4	8/7	6/7	
akce organizované MV-GR HZS ČR	obce s rozšířenou působností	počet obcí/počet osob	210/230	0/0 ⁴⁾	185/211	
	kraje a Magistrát hl. m. Prahy	počet subjektů/počet osob	24/47	2/54	14/42	
	ústřední správní orgány	počet subjektů/počet osob	22/55	10/248	25/25	
	jiné organizace	počet subjektů/počet osob	14/17	6/520	2/170	
	ve spolupráci s jinými subjekty	počet subjektů/počet osob	5/9	9/1 013	4/600	
	pro jiné subjekty (IOO LB)	počet subjektů/počet osob	11/101	18/170	102/1268	
	akce se zahraničními partnery	celkem/z toho počet akcí v zahraničí	1/0	16/6	2/0	
Ochrana obyvatelstva						
varování	počet elektronických sirén dálkově ovládaných z HZS krajů/počet elektronických sirén ovládaných místně v majetku HZS krajů		374/2	384/0	413/1	
	počet elektrických sirén dálkově ovládaných z HZS krajů/počet elektrických sirén ovládaných místně v majetku HZS krajů		4 462/195	4450/201	4 486/205	
zabezpečení ukrytí	počet nově instalovaných elektrických sirén/elektronických sirén		20/16	1/8	22/19	
	počet přemístěných elektrických sirén/elektronických sirén		46/0	37/1	21/2	
	počet úkrytů, u kterých byla provedena kontrola územními odbory /krajskými ředitelstvími HZS		894/361	858/369	952/615	
	počet úkrytů, u kterých byla provedena následná kontrola územními odbory /krajskými ředitelstvími		178/47	160/81	87/33	
	celkový počet vydaných stanovisek z hlediska ochrany obyvatelstva v rámci územního a stavebního řízení/z toho počet stanovisek s připomínkami, vydaných odborem ochrany obyvatelstva a plánování HZS krajů		7 702/565	12 377/1 959	20 533/912	
nouzové přežití	počet souprav materiálu nouzového přežití k okamžitému použití u stanic HZS krajů		164	216	210	
	počet souprav materiálu nouzového přežití k následnému použití u územních odborů HZS krajů		28	59	84	
humanitární pomoc	celkový počet kontejnerových automobilů nouzového přežití u HZS krajů k 31. 12.		3	4	7	
	celkový počet uzavřených smluv s nevládními organizacemi o humanitární pomoci k 31. 12.		23	36	37	
zařízení CO	počet doručených žádostí o vyjádření k účelnosti zřízení zařízení CO od obcí a právnických osob a podnikajících fyzických osob/z toho doporučených žádostí ve vykazovaném období		111/68	427/180	42/10	
	celkový počet zřízených zařízení CO u obcí a právnických osob a podnikajících fyzických osob		178	211	116	
Plánování						
havarijní plán kraje	počet výpisů z havarijního plánu kraje pro obce/pro složky IZS		1 020/102	1 569/136	1 135/88	
krizový plán kraje	obce určené k rozpracování úkolů krizového plánu kraje		73	228	217	
IZS a výkon služby						
prověřovací a taktická cvičení HZS kraje a IZS	počet		737	1 273	1 312	
kontroly na úseku IZS	počet		927	777	830	

¹⁾ Provozovatelé objektů nebo zařízení zařazených do skupin A a B podle zákona č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Nebylo prováděno s ohledem na termín zpracování krizových plánů k 31. 12. 2004.

³⁾ Údaje PO a IZS jsou sledovány od roku 2004.

⁴⁾ Další akce jsou plánovány v roce 2005.

Humanitární pomoc

Podle § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, Ministerstvo vnitra plní úkoly v oblasti zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací při mimořádných událostech v zahraničí a poskytování humanitární pomoci do zahraničí v součinnosti s Ministerstvem zahraničních věcí. Dále podle § 7 odst. 2 písm. i) zákona rozhoduje v dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí o humanitární pomoci poskytované státem do zahraničí a zapojování do mezinárodních záchranných operací. Podrobná pravidla stanoví prováděcí předpisy.

Státní humanitární pomoc ČR do zahraničí je realizována z finančních zdrojů alokovaných vládou na daný rok ve státním rozpočtu do účelově vázané rezervy na humanitární pomoc Všeobecné pokladní správy. Na rok 2005 byly vyčleněny prostředky ve výši 58 mil. Kč. Z této účelově vázané rezervy čerpá finanční prostředky Ministerstvo zahraničních věcí a pravidelně informuje vládu o jejich čerpání. Dalších 100 mil. Kč bylo vyčleněno vládou dodatečně na velké katastrofy vzniklé následkem tsunami v Jihovýchodní Asii, hurikánu v USA a zemětřesení v Pákistánu. Na rok 2006 je vyčleněno 65 mil. Kč.

Materiální humanitární pomoc 2005:

Jihovýchodní Asie (tsunami) počátek roku 2005 - balená pitná voda, prostředky na dezinfekci vody, dýchací přístroj, školní potřeby. Zbývající finanční prostředky jsou využívány na humanitární projekty v místě.

Švédské království (sněhové bouře) leden 2005 - elektrocentrály.

Srbsko a Černá Hora (záplavy) duben 2005 - náklady za dopravu vysoušečů a realizace pomoci. (Vysoušeče zapůjčila nevládní organizace Člověk v tísni.)

Rumunsko I (záplavy) květen 2005 - úpravní vody.

Bulharsko I (záplavy) červen 2005 - malá čerpací technika.

Rumunsko II (záplavy) červenec 2005 - elektrocentrály, potravinové a hygienické balíčky.

Bulharsko II (záplavy) červenec 2005 - desinfekční prostředky.

USA (Katrina) září 2005 - příkrývky, lehátka a stany.

Pákistán (zemětřesení) říjen 2005 - léky, zdravotnický materiál, příkrývky, stany, přípravky na úpravu vody a humanitární projekty v místě.

Finanční humanitární pomoc 2005:

Beslan, Jihovýchodní Asie, Tádžikistán, Gruzie, Chile, Niger, Libye, Guatemala a Salvador, Pákistán.

Záchranná pomoc 2005:

Pákistán (zemětřesení) říjen 2005

Zdravotnická záchranná jednotka ČR byla tvořena z 23 osob (8 příslušníků HZS ČR, 15 lékařů a sester), kteří byli v průběhu působení částečně vystřídáni. Jednotka působila v městě Rawala Kot, vzdáleném asi 80 km od Islámábadu. Jednalo se o značně poničené město s 60 000 obyvateli, ležící na náhorní plošině ve výšce 1800 m n. m. Záchranná jednotka působila v místě 16 dnů. Úkolem příslušníků HZS ČR bylo celkově řídit jednotku, zajistit návaznost na pákistánské a mezinárodní krizové orgány a zajišťovat logistické zázemí jednotky.

Zdravotnická záchranná jednotka v místě realizovala celkem 868 ambulantních ošetření, z toho celkem 113 menších operačních výkonů, a 11 větších operací (chirurgických zákroků). Vzhledem k dobrému jménu, které si lékaři z našeho týmu získali, každý den přibývalo i nechirurgických pacientů (nachlazení, bolesti kloubů, zad apod.) a z celkového počtu ambulantně ošetřených to činilo 285 pacientů. Následně byl do postiženého Pákistánu vyslán lékařský tým AČR v počtu do třiceti osob na dobu 60 dnů.

V roce 2005 poskytla Česká republika finanční, materiální a záchrannou pomoc v 17-ti případech 15-ti zemím.

Rok	2001	2002	2003	2004	2005
počet případů	23	25	19	18	17
počet zemí	18	18	14	16	15
objem v mil. Kč	30,23	20,65	40,1	51,2	158

Ekonomické ukazatele

Hasičský záchranný sbor ČR plní úkoly v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem o Hasičském záchranném sboru ČR, zákonem o požární ochraně, zákonem o integrovaném záchranném systému a zákonem o krizovém řízení. Hasičský záchranný sbor ČR plní prostřednictvím 234 stanic také úkoly jednotek požární ochrany. Jednotky požární ochrany plní úkoly v oblasti požární ochrany, integrovaného záchranného systému a nově také v oblasti ochrany obyvatelstva.

O efektivnosti vypovídají také relace mezi výdaji ze státního rozpočtu na zajištění činnosti HZS ČR, JPO II a JPO III, škodami a uchráněnými hodnotami při požárech, uvedené v tabulce.

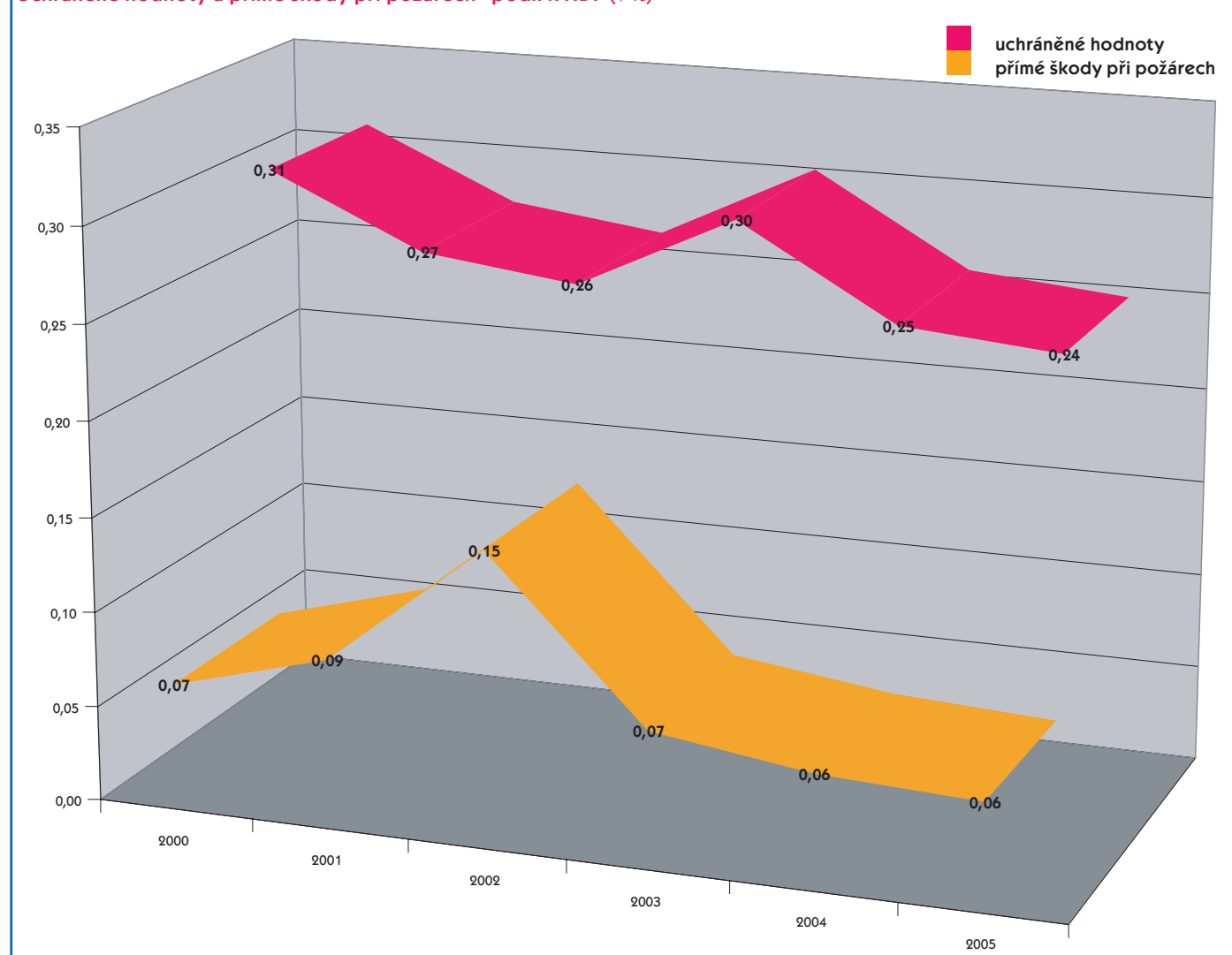
Ekonomické ukazatele v letech 2001 - 2005

Ekonomické ukazatele		2001	2002	2003	2004	2005
HDP v běžných cenách	mld. Kč	2 315,3	2 414,7	2 555,8	2 767,7	2 903,3*
výdaje ze státního rozpočtu na zabezpečení činností HZS ČR	mld. Kč	5,000	5,702	5,895	6,707	7,127
dotace ze státního rozpočtu na zabezpečení činností JPO II a JPO III	mld. Kč	0,050	0,050	0,050	0,053	0,053
výdaje na činnosti HZS ČR, JPO II, JPO III k HDP	%	0,22	0,24	0,23	0,24	0,25
přímé škody způsobené požáry	mld. Kč	2,055	3,732	1,837	1,669	1,634
přímé škody k HDP	%	0,09	0,15	0,07	0,06	0,06
uchráněné hodnoty u požárů	mld. Kč	6,230	6,252	7,647	6,977	7,110
uchráněné hodnoty k HDP	%	0,27	0,26	0,30	0,25	0,24

* odhad dle údajů ČSÚ za 3/4 roku 2005

- Ve srovnání se zahraničím představují škody při požárech v ČR jedny z nejnižších hodnot vzhledem k HDP. Tento efekt spočívá především v tom, že místo dislokace nejbližší jednotky PO je ve více než 60 % případů vzdáleno do 5 km od místa mimořádné události.
- V tabulce nejsou uvedeny uchráněné hodnoty při zásazích jednotek PO u dalších druhů mimořádných událostí, neboť oproti požárům neexistuje spolehlivá metodika pro ohodnocení efektu těchto ostatních zásahů (nárůst takovýchto zásahů je v posledních 10-ti letech markantní – v letech 2001 - 2005 oproti období 1996 - 2000 činí 42 %).

Uchráněné hodnoty a přímé škody při požárech - podíl k HDP (v %)

Druhy mimořádných událostí se zásahy jednotek PO

Požár - požární zásah na každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení či zranění osob nebo zvířat anebo ke škodám na materiálních hodnotách. Za požár se považuje i nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata nebo materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy.

Dopravní nehoda - zásah jednotky PO u mimořádné události v dopravě - kolize dopravních prostředků, která vyžaduje provedení záchranných vyprošťovacích prací nebo likvidaci následků dopravní nehody. Pokud by v činnosti jednotky PO převládaly jiné činnosti, např. z důvodu úniku nebezpečné látky do životního prostředí, klasifikuje se tento zásah podle převažujícího charakteru. Zásah na dopravní nehodu s následným požárem se posuzuje jako požár. Za dopravní nehodu je považován i zásah, kdy jednotky PO pouze dopravní prostředek vyprošťovaly z prostorů mimo komunikace (odtažení vraků, vozidlo sjeté mimo komunikaci apod.), odstraňovaly pouze drobné následky dopravní nehody (očistění komunikace nebo odstranění úniků látek - provozních náplní vozidel apod.).

Živelní pohroma - zásah jednotky PO z důvodu mimořádné události následkem škodlivě působících sil a jevů vyvolaných plošně přírodními vlivy, které ohrožují životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí - povodně, záplavy, deště, vlivem sněhu, námrazy, větrné smrště, sesuvy půdy, zemětřesení apod. (spojeny s vyhlášením stavu nebezpečí, stupně povodňové aktivity apod.), při nichž jednotky PO provádějí záchranné a likvidační práce.

Únik nebezpečné chemické látky - zásah jednotky PO u mimořádné události spojené s nežádoucím uvolněním nebezpečných chemických látek včetně ropných produktů (během výroby, dopravy nebo manipulace) a ostatních látek. Zásah jednotek PO je veden k omezení nebo snížení rizika nekontrolovaného úniku hořlavých, výbušných, žíravých, jedovatých, zdraví škodlivých, radioaktivních a jiných nebezpečných látek, ropných produktů případně ostatních látek do životního prostředí (zemní plyn, kyseliny a jejich soli, louhy, čpavek apod.) včetně závažných havárií dle § 2 zákona o prevenci závažných havárií.

(Poznámka: **Nebezpečná látka** - viz zákon č. 157/1998 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.)

Únik ropného produktu (olejová havárie) - zásah jednotky PO u mimořádné události s únikem výhradně ropných produktů (benzinu, nafty nebo oleje). Úniky těchto látek z provozních náplní vozidel následkem dopravní nehody jsou klasifikovány jako „dopravní nehoda“.

Technická havárie - zásah jednotky PO k odstranění nebezpečí nebo nebezpečných stavů velkého rozsahu nebo značných následků na zdraví osob, zvířat či majetku (mimo živelní pohromu), např. destrukce objektu.

Technická pomoc - zásah jednotky PO k odstranění nebezpečí nebo nebezpečných stavů menšího rozsahu mimo technologickou pomoc a dopravní nehodu, např.:

- vyproštění osob z výtahu,
- nouzové otevření bytu,
- odstranění překážek z komunikací i jiných prostor,
- otevírání uzamčených prostorů,
- likvidace spadlých stromů, elektrických vodičů apod.,
- odvětrání prostor,
- záchrana osob a zvířat,
- čerpání, uzavírání a navážení vody,
- asistence při hledání nástražného systému,
- provizorní nebo jiné opravy,
- vyprošťování předmětů, osob (včetně prací na vodě),
- měření koncentrací nebo radiace.

Technologická pomoc - zásah jednotky PO vedoucí k odstranění nebezpečí nebo nebezpečných stavů v technologickém provozu podniků.

Ostatní pomoc - zásah jednotky PO, který nelze definovat jako technickou havárii, technickou nebo technologickou pomoc, např. odvoz nebo převoz pacienta nebo lékaře, monitoring vodních toků, kontrola sjízdnosti komunikací (kromě živelní pohromy) apod. i na vyžádání jiné služby (přímo i nepřímo poskytnutá pomoc).

Radiační havárie a nehoda - zásah jednotky PO u mimořádné události spojené s nepřipustným uvolněním radioaktivních látek nebo ionizujícího záření (definice viz § 2 zákona č. 18/1997 Sb. a § 5 vyhlášky č. 318/2002 Sb.).

Ostatní mimořádná událost - zásah jednotky PO u jiné mimořádné události, např. epidemie nebo nákaza, zajištění podezřelých zásilek, a také všechny zásahy u událostí, které nelze klasifikovat předchozími druhy zásahů jednotek PO.

Planý poplach - zásah jednotky PO vyvolaný z důvodu ohlášení požáru nebo jiné mimořádné události jednotce PO, která se nepotvrdila.

■ Do roku 2001 byly jako události vedeny:

Práce na vodě - zásah jednotek PO na povrchových vodách.

Čerpání vody - zásah jednotek PO, při němž se provádí odstranění nežádoucí vody z venkovních i vnitřních prostorů.

Jiný technický zásah - činnost jednotky PO, kterou nelze klasifikovat předchozími druhy událostí. Jedná se např. o odvoz nebo převoz pacienta nebo lékaře (přímo i nepřímo poskytnutá pomoc).

Zásahy jednotek PO spojené s těmito událostmi jsou od roku 2002 vedeny jako technická nebo ostatní pomoc.

Statistická ročenka 2005

Vydalo: MV–generální ředitelství HZS ČR jako přílohu časopisu 112 číslo 3/2006
Zpracovali: por. Bc. Pavel Lukeš, pplk. Ing. Vladimír Vonásek a kolektiv
Mapky: Ing. Tomáš Peňáz, Ph.D.
Grafy: ASPEKT studio
Fotografie: archiv redakce
Lektor: pplk. Ing. Luděk Prudil
Odpovědný redaktor: mjr. Dr. Jaroslav Vykoukal
Grafická úprava: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I

Další statistické informace a anglická verze ročenky na www.mvcr.cz

Kalendář

hlavních sportovních soutěží

na období

od března 2006 do února 2007

Mgr. Jan DVOŘÁK

MV-generální ředitelství HZS ČR

Vysvětlivky

- ¹⁾ Uvedené datum nebo místo konání se může změnit, případně v době vydání sportovního kalendáře nebylo ještě přesně stanoveno.
- ²⁾ Další vybraná soutěž v požárním sportu, na které může být dosažen národní rekord v souladu s pravidlem 13, odst. 4 Pravidel požárního sportu.
- MS** Oficiální Mistrovství HZS ČR, mistrovství ESF a ISFFR.
- PS** Soutěže v požárním sportu.
- TF** Soutěže v TFA a v disciplínách s prvky záchranářské, lezecké činnosti a práce na vodě.
- OS** Soutěže v ostatních sportech.

Datum a místo konání soutěže	Název soutěže	Disciplíny, kategorie, účast	Pořadatel soutěže, kontakt
BŘEZEN			
2. 3. Červenohorské sedlo, Jeseníky	Přebor HZS ČR ve sjezdovém lyžování	• obří slalom - lyže, snowboard • ženy, muži • příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	HZS Olomouckého kraje, SK HZS OLK, Ing. Jiří Moskva, 974 770 726, 737 195 327
10. 3. Opava, Vítkov	XI. ročník turnaje ve stolním tenisu O pohár ředitele HZS MSK - územního odboru Opava	• 3 členná družstva profesionálních hasičů	HZS Moravskoslezského kraje, ÚO Opava, František Koch, 556 300 922, fkoch@atlas.cz, stanice.vitkov@atlas.cz
20.-24. 3. Ostrava - Poruba	Přípravné soustředění	• reprezentační družstvo HZS ČR v požárním sportu	MV-GR HZS ČR
22. 3. Praha, Spiritka	Setkání s mistry	• mistři HZS ČR 2005 • nejlepší sportovci HZS ČR 2005	MV-GR HZS ČR, ČAHD
24.-26. 3. Žďár nad Sázavou	Memoriál Luboše Henzela 3. ročník	• mezinárodní turnaj v ledním hokeji	HZS kraje Vysočina, ÚO Žďár nad Sázavou, Old Boys, Jiří Mokry, 603 816 419, jmokry@seznam.cz
DUBEN			
7. 4. Praha	3. ročník Běhu Kunratickým lesem	• přespolní běh • muži 10 (5) km, ženy 5 km • příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	MV-GR HZS ČR SK GR stanislav.krejci@grh.izscr.cz
8.-9. 4. Jablonec nad Nisou	²⁾ XXI. ročník soutěže Hala Jablonec nad Nisou 2006	• PS – 100 m a štafeta, • 8.4. dobrovolní hasiči, M a Ž, • 9.4. profesionální hasiči	SH ČMS Jablonec nad Nisou, HZS Libereckého kraje, ÚO Jablonec nad Nisou
19. 4. Most	1. ročník závodu v disciplínách TFA	• profesionální hasiči • 100 m roztahování hadic • výstup do 25. patra	SKH Ústeckého kraje v Mostě Miloš Pobočík, 602 612 380, pobocik@hzsmost.cz
18.-21. 4. Plzeň	Přípravné soustředění	• reprezentační družstvo HZS ČR v požárním sportu	MV-GR HZS ČR
KVĚTEN			
4.-5. 5.	¹⁾ IMZ začínajících závodníků a trenérů	• požární sport	MV-GR HZS ČR a trenéři reprezentačního družstva HZS ČR v požárním sportu
11. 5. Karlovy Vary	²⁾ Karlovarská věž o putovní pohár ředitele ÚO Karlovy Vary	• výstup do 4. podlaží cvičné věže • profesionální hasiči • věž součástí Ligy 2006 • kategorie do 40 let a nad 40 let	HZS Karlovarského kraje, Jiří Šidlo, 353 438 101, jiri.sidlo@kvk.izscr.cz
12. 5. Domažlice	²⁾ Velká cena ČR v požárním útoku - 1. závod	• profesionální hasiči	HZS Plzeňského kraje, ÚO Domažlice, Emil Dopirák, 724 286 732, emil.dopirak@seznam.cz
17. 5. Brno	²⁾ Velká cena ČR v požárním útoku - 2. závod	• profesionální hasiči	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Brno, Štveráček Jar., 541 599 111, 724 016 735
18. 5. Ústí nad Orlicí	²⁾ Orlická věž	• výstup do 4. podlaží cvičné věže • profesionální hasiči • věž součástí Ligy 2006	HZS Pardubického kraje, ÚO Ústí nad Orlicí, SK HZS Ústí nad Orlicí, Pavel Zámečník, zamecnik.p@seznam.cz
18.-22. 5. Czesochowa, Polsko	Mistrovství Evropské hasičské sportovní federace ve volejbalu	• reprezentační družstvo HZS ČR	MV-GR HZS ČR, ČHSF
19. 5. Tábor, Sezimovo Ústí	Maratón Batkovy 2006 - Přebor HZS ČR horských kol	• horská kola - 45 km • příslušníci a zaměstnanci HZS ČR a HZSP	HZS Jihočeského kraje ÚO Tábor, SK Hasiči Tábor Martin Petrák - 607 587 792, martin.petrak@jck.izscr.cz
19. 5. Brno	¹⁾ Brněnský záchranář	• soutěž v disciplínách TFA • profesionální hasiči	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Brno, Milan Vrábel 541 599 111, 737 703 476
20. 5. Telč	V. ročník hasičského pětiboje Telč 2006	• soutěž v disciplínách TFA • profesionální hasiči, jednotlivci, družstva	HZS kraje Vysočina, st. Telč, kpt. Josef Muranský, 606 756 019
25. 5. Olomouc	Přebor HZS ČR v disciplínách TFA	• profesionální hasiči	MV-GR HZS ČR, HZS Olomouckého kraje, SK HZS OLK, 585 731 718, jakub.krcek@hzsol.cz
26. 5. Plzeň	²⁾ XVII. ročník Memoriálu Milana Kružíka	• PS - 100 m s překážkami a výstup do 4. podlaží cvičné věže, • profesionální hasiči • věž součástí Ligy 2006	HZS Plzeňského kraje, ÚO Plzeň
27. 5. Vodochody	²⁾ Velká cena ČR v požárním útoku - 3. závod	• profesionální hasiči	AVHZSP, HZS podniku Aero Vodochody
27. 5. Brno	Brněnský Prígl, Přebor HZS	• silniční cyklistika • příslušníci a zaměstnanci HZS ČR a HZSP	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Brno, Ivan Růžička, 974 630 311, 724 161 255, skhb@seznam.cz
květen Chomutov	¹⁾ Mistrovství ČHSF v TFA	• profesionální hasiči	ČHSF, Ladislav Šnelly, 974 433 094, snelly@oucv.cz
ČERVEN			
2. 6. Stochov	²⁾ Velká cena ČR v požárním útoku - 4. závod	• profesionální hasiči	HZS Středočeského kraje, ÚO Kladno
3. 6. AERO Vodochody	FENZY CUP – zdatný hasič	• profesionální hasiči	HZSP AERO Vodochody a.s., ing. Miloš Hladík, 255 763 139, fax: 255 763 222
3. 6. Krchleby	²⁾ Krchlebská věž	• výstup do 4. podlaží cvičné věže • profesionální hasiči • věž součástí Ligy 2006	HZS Středočeského kraje, ÚO Kutná Hora, SDH Krchleby
7.-8. 6. Domažlice	Regionální soutěž v PS HZS Plzeňského a Karlovarského kraje	• všechny disciplíny PS, • profesionální hasiči krajů Plzeňského a Karlovarského	HZS Plzeňského kraje
8. 6. Jihlava	Přebor HZS ČR v nohejbalu dvojic	• příslušníci a zaměstnanci HZS	KŘ HZS kraje Vysočina, Ing. Jan Bross, 602 720 524, jan_bross@hasici-ji.cz

Datum a místo konání soutěže	Název soutěže	Disciplíny, kategorie, účast	Pořadatel soutěže, kontakt
9. 6. České Budějovice	²⁾ Jihočeská věž	- výstup do 4. podlaží cvičné věže - profesionální hasiči - věž součástí Ligy 2006	HZS Jihočeského kraje, pplk. Ing. Martin Svíták, 387 005 130, martin.svitak@jck.izscr.cz
13. 6. Havlíčkův Brod	Regionální soutěž v PS HZS kraje Vysočina a Jihomoravského kraje	- všechny disciplíny PS, - profesionální hasiči kraje Vysočina a Jihomoravského kraje	HZS kraje Vysočina, Ing. Libor Hanuška, 567 112 010, libor_hanuska@hasici-ji.cz
16. 6. Zlín	11. ročník Memoriálu Františka Frajta	soutěž s prvky lezecké a záchranářské činnosti	HZS Zlínského kraje, SKH Zlín, OSH www.hzs-zlkraje.cz
22. 6. Česká Třebová	²⁾ Velká cena ČR v požárním útoku - 5. závod	profesionální hasiči	AVHZSP, HZS podniku České dráhy
22. 6. Pacov	O putovní pohár ÚO Pelhřimov	- malá kopaná - muži - HZS kraje a pozvaní	HZS kraje Vysočina ÚO Pelhřimov, kpt. Hovorka, 606 502 055, pacov@hasici-pe.cz
24. 6. Praha - Troja	VII. závod osádek HZS ČR v raftingu	- raftové čluny - 4 nebo 6-ti členné posádky - sjezd a slalom	HZS hl. m. Prahy Josef Musil, 222 199 235 směna C
24. 6. Štramberk	Štramberská trúba 2006	- disciplíny TFA - profesionální hasiči - členové jednotek SDH obcí	HZS Moravskoslezského kraje ÚO Nový Jičín, tomas.melcak@hzsmk.cz 556 778 001, 724 178 433
26. - 28. 6. 2005 Pardubice	Přebor HZS ČR v tenisu	- muži dvouhra a čtyřhra do 40 let a nad 40 let, - ženy dvouhra a čtyřhra bez rozdílu věku	MV-GR HZS ČR Institut ochrany obyvatelstva, Lázně Bohdaneč, Tomáš Čapoun, 466 850 404, 724 179 520, tomas.capoun@ioolb.izscr.cz
28. 6. Bruntál	Soutěž ve vodním záchranářství	- profesionální hasiči - členové jednotek SDH obcí - členové VZZ ČČK	HZS Moravskoslezského kraje ÚO Bruntál, Ing. Patrovský, 554 703 011, 602 532 927
30. 6. Hradec Králové	Regionální soutěž v PS HZS krajů Pardubického a Královéhradeckého	- všechny disciplíny PS, - profesionální hasiči HZS krajů Pardubického a Královéhradeckého	HZS Královéhradeckého kraje, kpt. Bc. Rudolf Jelinek, tel: 495 855 142, rudolf.jelinek@hkk.izscr.cz
červen Šumperk	¹⁾ Přebor HZS ČR v nohejbalu trojic	družstva HZS krajů	MV-GR HZS ČR, HZS Olomouckého kraje, ÚO Šumperk, SK HZS OLK, Josef Přikryl, 583 364 011, jaroslav.zvacek@hzsol.cz
ČERVENEC			
23. 7. Kostnice, SRN	Mezinárodní závod Bodensee-Feuerwehr-Triathlon	triathlon	účast koordinuje stanislav.krejci@grh.izscr.cz, 974 819 820
30. 7. Ostrá u Lysé n. Labem	Mistrovství HZS ČR v triatlonu	triathlon	MV-GR HZS ČR, SKP Nymburk, ČHSF
SRPEN			
11. 8. Zlín	²⁾ Zlínská věž	- výstup do 4. podlaží cvičné věže - profesionální hasiči - věž součástí Ligy 2006	ředitelství HZS Zlínského kraje www.hzs-zlkraje.cz
12. 8. Prostějov, Alojzov	Pohár Krále Ječmínka	- silniční cyklistika - profesionální hasiči - příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	HZS Olomouckého kraje ÚO Prostějov - Alojzov, Jiří Vrba, 582 306 011, 737 414 605, jiri.vrba@hzsol.cz, jiri.moskva@hzsol.cz
18. 8. Hradec Králové	²⁾ Memoriál Josefa Romportla a Vlastimila Mála	- PS - 100 m s překážkami a výstup do 4. podlaží cvičné věže - profesionální hasiči a muži SDH - věž součástí Ligy 2006	HZS Královéhradeckého kraje, ÚO Hradec Králové, kpt. Bc. Rudolf Jelinek, tel: 495 855 142, rudolf.jelinek@hkk.izscr.cz
24. - 26. 8. Karlovy Vary	XXXV. mistrovství ČR v požárním sportu družstev HZS ČR	- všechny disciplíny, - profesionální hasiči	MV-GR HZS ČR a HZS Karlovarského kraje
30. - 31. 9. Zámbek	Závod „O pohár firmy RELS“	- orientační běh - příslušníci a zaměstnanci HZS ČR a HZSP	HZS Pardubického kraje, ÚO Ústí nad Orlicí, Ing. Libor Dušek, hasici.zamberk@orlice.cz, 465 614 222
ZÁŘÍ			
1. 9. Jeseník	²⁾ Velká cena ČR v požárním útoku - 6. závod	profesionální hasiči	HZS Olomouckého kraje ÚO Sever
1. 9. Petrovice	Pohár Vysočiny	- požární sport - profesionální hasiči z regionu Vysočina	HZS kraje Vysočina ÚO Třebíč, Bohumír Benáček, 602 723 801, bohumir_benacek@hasici-tr.cz
1. 9. Vrbno pod Pradědem	Přebor HZS ČR v silniční časovce do vrchu	- silniční cyklistika - profesionální hasiči - příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	HZS Olomouckého kraje ÚO Sever jiri.moskva@hzsol.cz
2. 9. Petrovice	Soutěž o Pohár starosty SH ČMS	- požární útok - dobrovolní hasiči	SDH Petrovice, www.dh.cz
6. 9. Paskov	²⁾ Velká cena ČR v požárním útoku - 7. závod	profesionální hasiči	AVHZSP, HZS podniku BIOCEL a.s. Paskov 658 462 363
7. 9. Brno	Dráček - Přebor HZS ČR	- horská kola - profesionální hasiči - příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Brno, Ivan Růžička, 974 630 311, 724 161 255, skhb@seznam.cz
7.-8. 9. Frýdek-Místek	²⁾ Beskydský pohár - soutěž s mezinárodní účastí	- všechny disciplíny PS - družstva profesionálních hasičů	HZS Moravskoslezského kraje a SOŠ PO a VOŠ PO Frýdek-Místek
9.-12. 9. Ostrava - Poruba	Přípravné soustředění před MS	reprezentační družstvo HZS ČR v požárním sportu	MV-GR HZS ČR
12. 9. Svitavy	Krajská soutěž ve vyprošťování z havarovaných vozidel	příslušníci HZS ČR	HZS Pardubického kraje ÚO Svitavy
12. 9. Ledec nad Sázavou	Krajská soutěž ve vyprošťování z havarovaných vozidel	profesionální hasiči	HZS kraje Vysočina, Vítězslav Hess, 569 727 104, ps.ledec@seznam.cz

Datum a místo konání soutěže	Název soutěže	Disciplíny, kategorie, účast	Pořadatel soutěže, kontakt
15.-17. 9. Litomyšl	Mistrovství České republiky družstev SDH SH ČMS v požárním sportu	- všechny disciplíny PS (SDH) - dobrovolní hasiči	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, www.dh.cz
16. 9. Most	Maratón horských kol	50 km - příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	HZS Ústeckého kraje, ÚO Most, Vaníček, Štoviček, sm. A, 438 011, 776 899 906, 724 106 650, www.skhu.cz, skhu@seznam.cz
19. 9. Praha	3. mistrovství HZS ČR ve vyprošťování z havarovaných vozidel	družstva HZS krajů a AVHZSP	MV- GR HZS ČR, HZS hl. m. Prahy, ČAHD a AVHZSP
20.-25. 9. Teherán, Írán	Mistrovství světa v požárním sportu	- všechny disciplíny PS - reprezentační družstvo HZS ČR	ISFFR, HZS Moravskoslezského kraje, MV-GR HZS ČR, ČAHD
21. 9. Kroměříž	Hasičský pětiboj 6. ročník „O putovní pohár krajského ředitele“	- profesionální hasiči - soutěž v disciplínách TFA	HZS Zlínského kraje, ÚO Kroměříž www.hzs-zlkraje.cz
22. 9. Třebíč - Bažantnice	Soutěž v požárním útoku	denní příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	HZS kraje Vysočina ÚO Třebíč, Bohumír Benáček, 602 723 801 bohumir_benacek@hasici-tr.cz
22. 9. Domažlice	²⁾ XI. ročník soutěže seniorů HZS ČR	- požární útok - profesionální hasiči starší 40 let	HZS Plzeňského kraje, ÚO Domažlice, Emil Dopirák, 724 286 732, emil.dopirak@seznam.cz
27. 9. Žďár nad Sázavou	Vysočina Cup	- malá kopaná - příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	HZS kraje Vysočina ÚO Žďár nad Sázavou, Ing. Bořivoj Skryja, 732 599 742, skryja.bořivoj@seznam.cz
30. 9. Chateau d'Or, Švýcarsko	Mistrovství světa hasičů	horská kola	přip. účast koordinuje ČHSF, Tomášek - Beroun, bike.martin@email.cz, 974 872 011, 602 697 488
září	¹⁾ Mistrovství Evropy hasičů v plavání	reprezentační družstvo HZS ČR	ESF, účast organizuje MV-GR, ČHSF
Belgie	¹⁾ Mistrovství světa hasičů v silniční cyklistice a časovce	- muži A 19-30, B 31-40, C 41-50, D 51-55, E 56-60, F 61 a více let - junioři 16-18 let - ženy bez rozdílu věku	přip. účast koordinuje ČHSF, vladimir.vysocky@seznam.cz, 974 730 111, 603 352 943
ŘÍJEN			
5.-6. 10.	¹⁾ IMZ začínajících závodníků a trenérů	požární sport	MV-GR HZS ČR a trenéři reprezentačního družstva HZS ČR v požárním sportu
20.-21. 10. Vysoké Mýto, Chocẽ	Mistrovství HZS ČR v sálové kopané	příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	MV-GR HZS ČR, ČHSF, HZS Pardubického kraje, ÚO Ústí nad Orlicí, Pavel Zámečník, 606 525 410, zamecnik.p@seznam.cz
říjen Vítkovice	¹⁾ Přebor HZS ČR ve stolním tenisu	- soutěž tříčlenných družstev - příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	HZS Moravskoslezského kraje, Ing. Miroslav Fabián, miroslav.fabian@hzsmk.cz, 596 763 122
říjen - listopad Olomouc	¹⁾ Přebor HZS ČR v plavání	příslušníci a zaměstnanci HZS ČR a HZSP	MV-GR HZS ČR, HZS Olomouckého kraje, SK HZS OLK, 585 731 718, jakub.krcek@hzsol.cz
LISTOPAD			
20.-24. 11. Ostrava - Vítkovice	Přípravné soustředění	reprezentační družstvo HZS ČR v požárním sportu	MV-GR HZS ČR
listopad Ostrava	¹⁾ XII. ročník Ostrava Cup O pohár ředitele HZS MSK	- mezinárodní turnaj ve futsalu - příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	HZS Moravskoslezského kraje ÚO Ostrava, J. Dankovič, tel. 596 783 218, 606 764 889, jozef.dankovic@hzsmk.cz
PROSINEC			
2. 12. Brno	Přebor HZS ČR v lezení na umělé stěně	příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	HZS Jihomoravského kraje, MV-GR HZS ČR, Jiří Buček, 541 599 111, 606 716 131, skhb@seznam.cz
prosinec Praha - Státní archiv	¹⁾ Vyhlášení nejlepšího sportovce a družstva HZS ČR za rok 2006	spolu s vyhlášením nejlepších sportovců MV a PCR	MV-GR HZS ČR, ČAHD, ČHSF
LEDEN roku 2007			
3 dny Harrachov	¹⁾ Přebor HZS ČR v běhu na lyžích	- příslušníci a zaměstnanci HZS ČR - muži 10 klasicky, 15 km volně - kat. -35, 36-49, 50+ - ženy 5 klasicky, 7,5 km volně - štafety, kombinace	MV-GR HZS ČR
ÚNOR roku 2007			
1 den Jeseníky	¹⁾ Přebor HZS ČR ve sjezdovém lyžování	- obří slalom - lyže, snowboard - ženy, muži - příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	HZS Olomouckého kraje, Sportovní klub při HZS Olomouckého kraje Mgr. Jakub Krček, 585 731 718, jakub.krcek@hzsol.cz
1 den Jeseníky	¹⁾ Jesenický pohár	- běh na lyžích klasicky, volně - ženy, muži - příslušníci a zaměstnanci HZS ČR	
Praha - Spiritka	¹⁾ Setkání s mistry za rok 2006	- vítězná družstva a jednotlivci v Mistrovstvích HZS ČR v roce 2006 - další sportovci, kteří dosáhli vynikajících sportovních výsledků v roce 2006	MV-GR HZS ČR, ČAHD

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

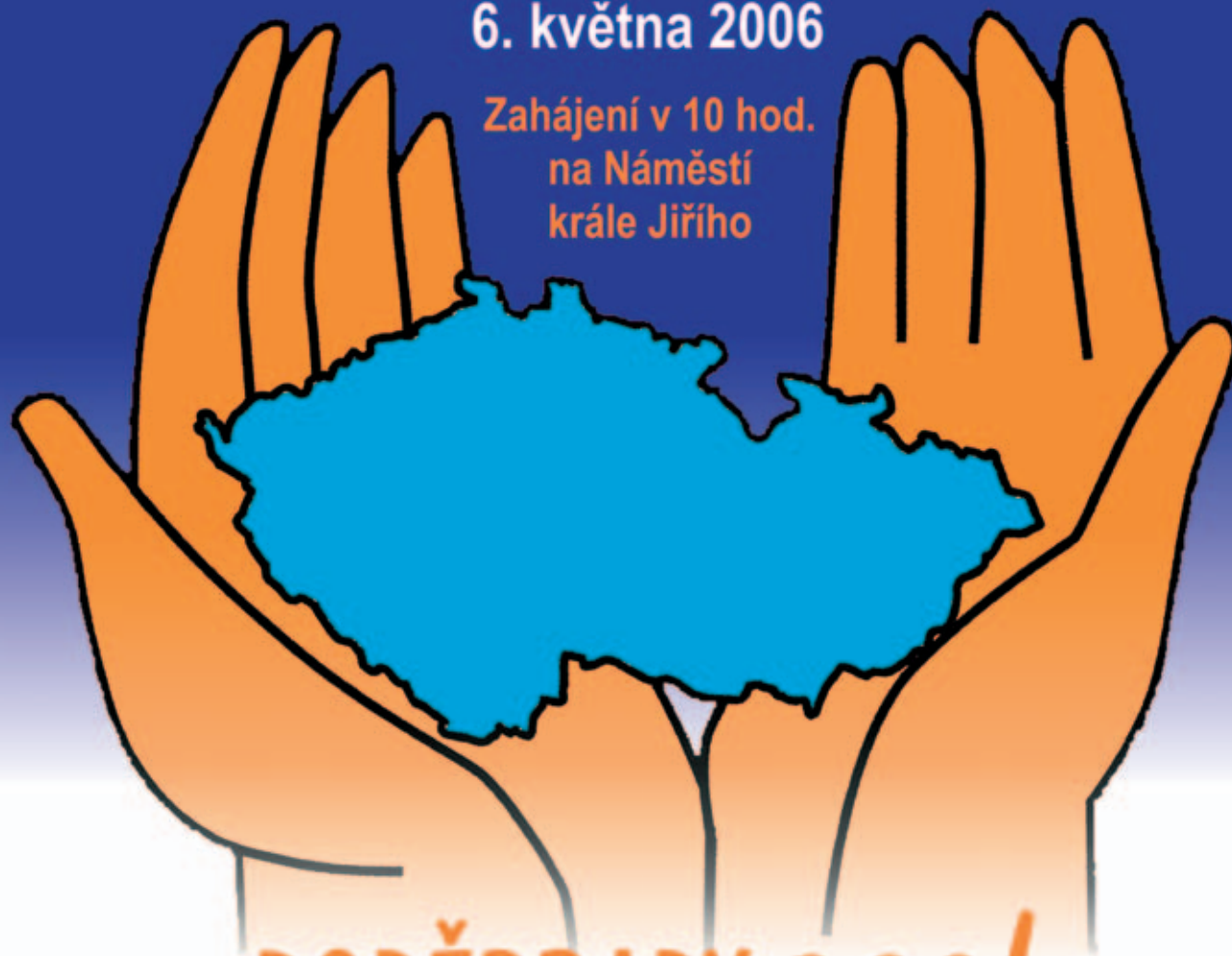
25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 4/2006

DEN ZÁCHRANÁŘŮ ČR

6. května 2006

Zahájení v 10 hod.
na Náměstí
krále Jiřího

PODĚBRADY 2006

Pořadatelé: Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje, Správa státních hmotných rezerv,
Policie ČR, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Město Poděbrady

Pod záštitou generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslava Štěpána

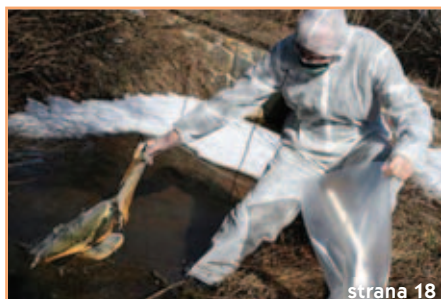

strana 4

strana 16

strana 18

strana 33

POŽÁRNÍ OCHRANA

Smutná bilance letošní zimy	4
• Počet obětí požárů vzrostl.	4
• Tragické následky požáru v Mochově.	5
• Mimořádné zásahy a posttraumatická péče – ano či ne?	7
V Brně startuje jedinečný komplex veletrhů.	10
Uzamykání dveří hydrantových skříní.	12
Sněhový příval si vyžádal mimořádné kontroly.	13
Tematické kontroly činností prováděných ve školách a školských zařízeních	14

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Český červený kříž v roce 2005	16
--------------------------------------	----

OCHRANA OBYVATELSTVA

Evropu straší ptačí chřipka	18
Civilní ochrana v zemích EU - Polská republika	21
Dvacet let od katastrofy v černobylské jaderné elektrárně	22

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

Prevence a represe v rámci direktivy SEVESO.	25
---	----

INFORMACE

Vstupní příprava příslušníků HZS ČR	29
Memorandum o vzájemné spolupráci	30
Peter Nagy pro Nadaci policistů a hasičů	30
Krkonošská turistická ubytovna Eden Herlíkovice	31
Úspěch našich sportovců v Hongkongu	32
Setkání mistrů roku 2005	33

PŘÍLOHA

Výsledky projektu Ministerstva vnitra „Modelové řešení interakce analýzy rizik území pro havarijní a krizové plánování“

Ocenění nejlepších policistů

Dne 14. března letošního roku se v prostorách Muzea Policie ČR v Praze uskutečnilo tradiční prestižní oceňování úspěšných policistů a policejních týmů „Policista roku 2005“.

Tzv. policejního Oskara, který byl tentokrát udělen v devíti kategoriích, převzalo z rukou ministra vnitra Mgr. Františka Bublana a policejního prezidenta plk. Mgr. Vladislava Husáka celkem deset jednotlivců a šest kolektivů. V kategorii „Policista roku 2005 – individuální čin“, si nejvyšší ocenění odnesl pprap. Radek Dragoun, policejní inspektor Okresního oddělení Policie ČR Slaný, který významnou měrou přispěl k zadržení tzv. „lesního vraha“ - muže, podezřelého ze spáchání tří vražd, k nimž došlo v okrese Kladno a v okolí Brna. V kategorii „Policejní čin roku 2005 – týmová práce“, bylo nejvyšší ocenění uděleno speciálnímu policejnímu týmu, který se podílel na odhalení tzv. Berdychova gangu. Mezi oceněnými v těchto dvou kategoriích byli i policejní inspektoři prap. Vít Ondráček a pprap. Jan Hofschneider z Velkých Losin, kteří zachránili ženu z hořícího domu nebo speciální tým Kriminalistického ústavu Praha, který identifikoval tři oběti tsunami v Jihovýchodní Asii z řad českých občanů a k úspěšné identifikaci dalších vytvořil předpoklady.

mjr. Dr. Jaroslav VYKOUKAL, foto František ŠPAČEK

Smutná bilance letošní zimy

Mezi nejkomplikovanější a nejnáročnější patří bezesporu zásahy u mimořádných událostí, které si vyžádaly lidské životy. Z hlediska dlouhodobější statistiky těchto událostí, především pak požárů, patří počátku letošního roku smutný primát.

Zásahy u těchto tragických událostí jsou však specifické také v tom, že kladou vysoké požadavky na psychickou odolnost zasahujících záchranářů a nastolují tak vysokou aktuálnost problematiky posttraumatické péče.

Počet obětí požárů vzrostl

Během ledna a února roku 2006 zemřelo v ČR v důsledku požáru celkem 38 osob. První dva měsíce letošního roku jsou tak v tomto ohledu nejtragičtější za poslední čtyři roky. Smutná bilance měla své pokračování i v měsíci březnu.

Velká část požárů s tragickými následky vznikla v objektech sloužících k trvalému bydlení - rodinných domech, bytech nebo ubytovacích zařízeních.

Nejzávažnější případy:

- tři osoby uhořely dne 31. 1. 2006 při požáru automobilu v Praze 8, který se vžňal po střetu s dalším vozidlem,
- dne 2. 2. 2006 způsobil požár bytu v panelovém domě na Praze 11 smrt čtyř osob a zranění dalších osmi. Příčinou bylo vznícení par hořlavé kapaliny od zdroje otevřeného ohně,
- dne 7. 2. 2006 vypukl požár ubytovny v Mochově (okr. Praha-východ), při kterém přišly o život tři osoby,
- dne 12. 2. 2006 zahynuli dva muži při požáru bývalých kasáren v Bohumíně na Karvinsku, kde přespávali,
- dne 18. 2. 2006 zemřeli při výbuchu zemního plynu a následném požáru v objektu restaurace v Praze 5 dvě osoby a další dvě utrpěly zranění,
- dne 14. 3. 2006 vypukl požár ubytovny v Praze 5, při kterém přišly o život tři osoby a další dvě byly zraněny.

Pro srovnání: v roce 2003 způsobil požáry během stejného období úmrtí 16 osob, v roce 2004 to bylo 19 osob a v roce 2005 pak 21 osob.

Naopak pozitivní je, že počet osob zraněných při požárech byl v lednu a únoru **nejnižší** za poslední čtyři roky – při požárech za první dva měsíce roku 2006 utrpělo zranění 115 osob, kdežto v roce 2003 se jednalo o 146 osob, v roce 2004 to bylo 172 lidí a 2005 celkem 155 zraněných.

Jednotkám požární ochrany se při zásazích u požárů za první dva měsíce roku 2006 podařilo evakuovat či bezprostředně zachránit více než 1000 osob.

Hlavními příčinami neopatrnost a nedbalost

Jednou z příčin nárůstu počtu úmrtí při požárech je neopatrnost lidí při vytápění svých domovů. Kvůli extrémně dlouhé a tuhé zimě lidé ve zvýšené míře užívají topidla, zejména topidla na tuhá paliva, při jejichž provozu **ne vždy dodržují potřebná bezpečnostní pravidla**. Mnohdy také zanedbávají údržbu topidel, kouřovodů a komínů. Jednotky požární ochrany tak vyjíždějí každý týden k požárům komínů, střeš, tepelných za-

řízení k vytápění nebo nevhodně uskladněných paliv. Několik obětí požárů se rovněž rekrutovalo z řad osob bez trvalého přístřeší, které hledaly úkryt před krutou zimou a přitom se jim stala osudnou nedbalost při používání otevřeného ohně.

Na požárech s tragickými následky má rovněž velký podíl **neopatrnost při zacházení s otevřeným ohněm v domácnostech** – ať již se jedná o nevhodně odložené nedopalky cigaret, svíčky ponechané bez dozoru v blízkosti hořlavé látky nebo užití benzinu při zapalování kamen.

Naše domácnosti jsou v dnešní době doslova přeplněny vybavením z materiálů, které se snadno vznítí a rychle hoří (např. čalouněný nábytek, matrace, bytové textilie). I přes rychlý zásah hasičů se stává, že není již lidem pomoci.

Vysoký počet požárů v objektech pro bydlení obecně souvisí i s tím, že se lidé cítí doma v bezpečí a **podceňují drobné nehody**, byť i ty mohou vést ke vzniku požáru. I nevhodně odložená cigareta či svíčka ponechaná na okamžik bez dozoru dokáže proměnit byt v hořící past naplněnou toxickými zplodinami hoření. Pak zbývá jen málo času na záchranu.

Nebezpečí může plynout i z běžných činností v domácnosti, jako je hra dětí, vaření, kutilství apod.

Ani rychlý a kvalitní zásah jednotek požární ochrany mnohdy nepomůže a hasiči naleznou pouze bezvládné tělo osoby, která se udusila zplodinami, popř. uhořela.

redakce, foto Leoš KUČERA a archiv redakce

Tragické následky požáru v Mochově

pplk. Jan VRZAL, HZS Středočeského kraje, foto archiv HZS Středočeského kraje

Dne 7. února 2006 vznikl v ubytovně v obci Mochov (okres Praha-východ) požár, který měl vážné následky. V upraveném objektu typu Tesko uhořeli před zraky svých spolubydlicích tři zahraniční dělníci.

Popis objektu

Objekt zasažený požárem byl postaven v roce 1981 jako typová budova Tesko a sloužil pro ubytování zahraničních pracovníků, které byly zaměstnány v tehdejší továrně Fruta Mochov. Objekt byl přízemní, bez podsklepení a stál na okraji areálu závodu Fruta, mimo oplocený pozemek. Kromě typové dřevěné stavby byla k objektu na jeho východní štítovou stranu přistavena částečně zděná část, která obsahovala sociální zázemí (sprchy, WC). Celkové rozměry stavby - délka 42 m a šířka 12 m, sociální část 16 m². Konstrukce byly typové Tesko, hořlavé, krytinu střechy tvořily desky vlnitého eternitu.

Uvnitř stavby bylo deset samostatných místností určených k ubytování dvaceti osob a další prostory jako společenská místnost, kuchyně apod. Celý objekt tvořil jediný požární úsek. Později byla budova využívána k různým jiným účelům (administrativa, sklady apod.) s tím, že na její okna byly připevněny mříže k zabránění vstupu nepovolených osob. Uvnitř objektu byly instalovány v chodbě před západním východem mříže k omezení vstupu do skladové části. Po roce 1995 zanikl podnik Fruta a objekt ubytovny byl nevyužívaný. Až v roce 2004 jej začala používat Česká farma, s. r. o. V téže době se tato firma snažila i o legalizaci změny užívání stavby. Vzhledem k tomu, že se doklady od objektu nezachovaly, proběhlo stavební řízení, kterým se měl stav napravit. Protože stavba splňovala požadavky pro maximální počet 20 ubytovaných osob, byl v tomto řízení omezen povolený počet osob na tuto hodnotu. Stejně tak byla uplatněna podmínka na trvalou průchodnost všech únikových cest.

Průběh požáru a hasební zásah

Požár podle provedených šetření vznikl dne 7. února 2006 v 08.15 hodin. Probíhal zprvu skrytý uvnitř konstrukcí a s ohledem na provedení konstrukce Tesko jej deskové materiály dlouhou dobu držely uvnitř konstrukcí. Průvodním jevem, který požár doprovázel, bylo např. vypadnutí elektrického jističe, které pravděpodobně již signalizovalo, že se děje něco s elektrickou instalací. Přivolaný elektrikář však jistič znovu nahodil a instalace fungovala dále. Později elektrikář vypověděl, že již v této době cítil kouř.

Požár byl ohlášen místním občanem, který bydlí v sousedství ubytovny. KOIS HZS Středočeského kraje zprávu převzal v 09.26 hodin a předal ji na OPIS Mladá Boleslav, odkud se zpráva dostala na územně příslušnou stanici Stará Boleslav. Současně s tím byla vyrozuměna pomocí svolávacího zařízení i jednotka SDH města Čelákovice, která je k uvedení místu nejbližší.

K požáru vyjely jednotky stanice HZS Stará Boleslav v 09.29 hodin a SDH Čelákovice v 09.33 hodin. Obec Mochov vlastní jednotku nemá a má uzavřen smluvní vztah s obcí Zápy ve smyslu § 69a zákona o požární ochraně (bez souhlasu HZS Středočeského kraje). Tuto jednotku se však nepodařilo vyrozumět. Již při jízdě první jednotky PO zaregistrovaly velký sloup kouře, takže jejich velitelé usoudili, že se bude jednat o požár rozsáhlejšího objektu a během jízdy požádali o vyslání dalších jednotek. Postupně na místo požáru vyjely jednotky SDH Brandýs nad Labem, stanice HZS Středočeského kraje Český Brod, SDH Jirny a SDH Úvaly.

Požár probíhal uvnitř objektu a šířil se zejména mezistropním prostorem tak, že nahřál hořlavé konstrukce střechy a stropu v celém objektu (zespodu byly tyto konstrukce zakryté deskami, které nebyly namáhány přímým tepelným působením, takže odolávaly poměrně dlouhou dobu požáru). Proto po dlouhou dobu nebyl požár viditelný uvnitř objektu a ubytovaní na něj nereagovali. Situace byla o to těžší, že řada přítomných ubytovaných byla po noční směně a spala. Když se objevilo plamenné hoření uvnitř objektu (v 09.18 hodin podle výpovědí přítomných na místě požáru), byla situace již velmi dramatická. Většina ubytovaných unikla včas z objektu, ale postupně se vraceli zpět a snažili se

pomoci osobám, které zůstaly v objektu. Do něj však již nebylo možné pro zadýmení vstoupit chodbou, mřížemi nebylo možné prolézt ven, ani podat hasicí přístroj. Dvě z uvězněných osob tak stály do poslední chvíle u oken, kde byly usmrceny ohněm, další se snažila uniknout chodbou správným směrem k východu, ale v polovině cesty v důsledku zadýmení ztratila orientaci a následně vědomí a v tomto prostoru zůstala. Shodou okolností kolem místa požáru jely náhodně dva sanitní automobily. Jejich osádky při spatření kouře, vycházejícího z objektu, k němu zajely a zjišťovaly, zda mohou pomoci. Při zjištění, že do objektu se nedá vstoupit, protože jsou všude mříže, přivolaly další sanitní automobily, ale nikdo z nich, ani dispečink ZZS, neinformoval hasiče. Při příjezdu první jednotky PO (SDH Čelákovice) ubytovaní informovali velitele, že uvnitř jsou lidé. Přesný počet nebyli schopni sdělit a odhadovali, že uvnitř zůstalo až 10 osob. Velitel průzkumem zjistil, že lidé uvnitř objektu nemají již šanci na přežití, protože požár uvnitř objektu byl plně rozvinutý a propadala se střecha dovnitř budovy. Přesto se pokusili proniknout do objektu ze západní strany (návětrná strana), kde byly vstupní dveře do objektu uzamčeny a uvnitř v chodbě byly uzamčené mříže. Pomocí rozbrušovací pily byly tyto překážky odstraněny, ale hlouběji do objektu nebylo možné vstoupit pro značný žár a padající konstrukce stropů. Protože v době příjezdu první jednotky PO byl celý objekt zasažen plamenným hořením, bylo rozhodnuto soustředit síly na ochranu okolí (garáže, sklady) a postupně omezit tepelné sálání k těmto objektům. Během hasebních prací zaznamenaly jednotky několik výbuchů a jak se později ukázalo, vybuchovaly přehřáté olejové topné ra-

diátory. Výbuch by vždy spojen s ohnivou koulí hořícího oleje a tepelným sálavým šokem. Celkově byly na zásah nasazeny čtyři proudy C 52, ale hašení bylo zpočátku do doby soustředění plného počtu jednotek často přerušováno pro nedostatek vody. Doplnování vody do cisteren bylo zprvu prováděno z hydrantové sítě obce (napájené z hydroglobu), ale s ohledem na malý tlak v této síti bylo zřízeno čerpací stanoviště v areálu mrazíren ARDO Mochov, s.r.o. na opačné straně obce. Během hasebního zásahu byly podmínky pro hašení ztížené. Zejména teplotou -2°C a velkou plochou hašených konstrukcí docházelo k tomu, že značné množství vody se měnilo na páru a ta při uvedené teplotě vzduchu vytvářela společně s kouřem hustou mlhu znesnadňující nasazení jednotek PO ze všech stran objektu. Zároveň tato mlha zakrývala ze tří stran objekt do té míry, že často nebyla patrná ohniska hoření a bylo nutné hasit „na slepo“, což zvyšovalo spotřebu vody pro hašení. Hasební zásah však netrval dlouho, protože konstrukce objektu prakticky dohořely přibližně hodinu po dojezdu první jednotky PO. Většina jednotek PO pak byla odeslána na své základny, část se věnovala pouze zjišťování počtu uhořelých, jejich vyhledání a další pomoci orgánům Policie ČR.

Další zjištění

Šetření příčin vzniku požáru bylo zaměřeno na dvě hlavní otázky, a to, z jaké příčiny došlo k požáru a proč uhořeli v objektu lidé. Na základě skutečností zjištěných na místě požáru bylo svědecké ohnisko požáru stanoveno v prostoru střešní a stropní konstrukce mezi šatnou a pokojem č. 13. Vyhodnocením záznamů o podaném vysvětlení svědků požáru a podkladech zjištěných v dokumentaci stavby byla stanovena jako možná příčina vzniku požáru provozně technická závada s iniciací proudovým přetížením nebo přechodovým odporem. Zjištění se

opírá mimo jiné i o revizní zprávu elektrické instalace, která uváděla celkový příkon sítě objektu 20 kW, zjištěná skutečnost však byla mnohem větší, největší odběry představovaly hlavně olejové radiátory, vařiče a další přímotopné spotřebiče. Přesnou příčinu vzniku požáru a způsobu jeho iniciace bude možné určit až po vypracování znalecké expertizy znalcem v oblasti elektrotechniky. Únikové cesty, přestože při kolaudaci objektu vyhověly požadavkům norem (ČSN 73 0833 i ČSN 73 0802), byly znehodnoceny vlastníkem objektu tak, že západním směrem byly dveře uzamčeny a v chodbě byly mříže, rovněž uzamčené. Únikajícím osobám tak zůstal jediný směr úniku východním východem, který však byl pro osoby v zadních místnostech již nedostupný. Dalším faktorem, který negativně ovlivnil počet usmrcených osob, byla skutečnost, že většina z nich spala a ostatní ubytování je neprobudili ihned při zjištění požáru. Zjištění se opírá mimo jiné i o revizní zprávu elektrické instalace, která uváděla celkový příkon sítě objektu 20 kW, zjištěná skutečnost však byla mnohem větší, největší odběry představova-

ly hlavně olejové radiátory, vařiče a další přímotopné spotřebiče.

Že v objektu zůstali jejich spolubydlicí, si ubytovaní uvědomili až venku po několika dlouhých minutách, kdy zjišťovali kdo v objektu byl a kdo v něm zůstal.

Závěr

Na základě rozboru celé události lze konstatovat, že na jejím tragickém průběhu měly zásadní podíl zejména tyto faktory:

- nerespektování závěrů stavebního řízení a připomínek uplatněných orgánem státního požárního dozoru,
 - překročení povolené ubytovací kapacity, které pak mělo vliv i na zvýšení počtů a příkonu elektrických spotřebičů,
 - pozdní zpozorování a tím i ohlášení požáru,
 - nezalost způsobu evakuace ubytovanými.
- Zkušenost z podobných případů i z kontrolní činnosti v obdobných objektech je však taková, že sami ubytovaní nemají základní znalosti v oblasti požární ochrany a ani nemají snahu aktivně se starat o svou bezpečnost. ■

Mimořádné zásahy a posttraumatická péče – ano či ne?

Během služby na Anonymní lince pomoci v krizi pro policisty a hasiče jsem si pročítala diskusní fórum na interní síti Policie ČR nazvané Hovory s vedením. Zaujal mne zde příspěvek staršího policisty k systému poskytování posttraumatické péče v Policii ČR.

Zaujal mne z mnoha důvodů a předpokládám, že zaujme i čtenáře časopisu 112. Dovolte, abych se s vámi podělila o to, jak jsem na daný příspěvek zareagovala. Ptáte se proč? Stála jsem u zrodu a tvorby péče o policisty v souvislosti s plněním služebních úkolů, která vyšla závazným pokynem policejního prezidenta č. 129/2001 a rovněž tak u zrodu posttraumatické péče pro hasiče, řešené Pokynem generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 38/2003. Jsem garantem výcviku členů týmů posttraumatické intervenční péče Policie ČR a členů týmů HZS krajů. Cítím nejen pracovní spoluodpovědnost za její právní kotvení, ale i morální odpovědnost za její úspěšné naplňování.

Začnu citací tazatele, vystupujícího pod heslem „Někdo“, z anonymního diskusního fóra:

„Myšlenka posttraumatické intervenční péče je krásná věc. Má však chybu na kráse. Vyškolení pracovníci jsou mimo jiné vedoucí pracovníci, psychologové mající na starosti výběr uchazečů, personalisté atd. Otázka: Jakou má policista, který je opravdu v nouzi (má nervy v kýblu), jistotu, že informace, které o svém psychickém problému uvede, nebudou použity pro to, aby byl propuštěn? Tohoto se bojí zejména děle

sloužící policisté, kteří již něco zažili. Nebylo by lepší spíše zorganizovat síť externích poradců, kvalifikovaných psychologů a psychiatrů, kteří jsou vázáni např. lékařským tajemstvím? Vždyť psychické zdraví policistů a jejich duševní pohoda jsou v zájmu Policie ČR i společnosti.“

A zde je moje reakce na příspěvek do diskusního fóra:

Vážený tazateli „Někdo“, cením si Vaší upřímnosti a ochoty otevřít téma posttraumatické intervenční péče na diskusním fóru. Myslím, že zde mluvíte za mnohé řadové policisty. Vážím si toho, protože jsem stála u jejího zrodu a také proto, že podobný systém péče jsem pomohla zavést i pro pří-

slušníky HZS ČR. Hasiči jsou, tak jako vy, vystaveni mnohým kritickým situacím, které souvisí s výkonem jejich služby (vyprošťují z havarovaných vozidel mrtvé a těžce zraněné, přičemž někteří doslova umírají v jejich náručí; je poměrně běžnou věcí, že se při výjezdu na místo události v duchu modlí, ať není u nehody těžce zraněné či mrtvé dítě; jiní zase mívají ještě několik týdnů po události děsivé sny, popřípadě se dostávají iracionální pocity viny, že nepřijeli včas nebo mohli stříhat zaklíněná vozidla rychleji; a nemluvě o tom, že po nálezů ohořelé osoby může i vůně grilovaného masa od sousedů vyvolávat silnou žaludeční nevolnost).

Tak jako vy i oni mají strach, že bude jejich momentální „slabost“ zneužito proti nim. Rozumím těmto obavám. Tato „slabost“ byla mnohými z nás dříve (u některých tento postoj stále přetrvává) hodnocena, jako projev nemůžnosti nebo neschopnosti k dalšímu výkonu služby.

Jak zde, na pár řádcích, stručně a nekomplikovaně vysvětlit celou filosofii systému poskytování posttraumatické intervenční péče tak, abych Vaše obavy alespoň trochu rozptýlila? Pokusím se o to.

Posttraumatická péče je celosvětově zaváděna u povolání, při nichž hrozí nebezpečí většího výskytu mimořádně kritických událostí. Na prvních místech jsou hasiči a policisté. Přesto nebo právě proto nikdo nepochybně jejich profesionalitu. Velmi dobře vědí, že při výkonu své profese jak policisté, tak i hasiči, umí zapojit pečlivě natrénované činnosti, tzv. „automatického pilota“, který jim zaručuje bezchybné provedení záchran-

ných či bezpečnostních akcí. Jinak by ani nebylo možné, aby šli tam, odkud ostatní utíkají.

Stane se však, že po návratu na stanici nebo služebnu vplouvají do jejich mysli znovu a znovu obrazy z prožitých událostí. A pokud je vůli zaženu nebo je ze své mysli vytěsni, jde obvykle o zdánlivé zapomenutí. Zažitá událost má svoji energii, svůj život. A je jen otázkou času, kdy se, zejména po jejich nahromadění, dostaví Vámi popisovaná podoba psychické rozlady (ty tzv. „nervy v kýblu“), neschopnost prožívat pozitivní emoce, nespavost, nebo jiné potíže těla, jako jsou vysoký krevní tlak, zvýšení hladiny cholesterolu v krvi, bolesti hlavy, žaludeční vředy apod.

Co k tomu ještě dodat? Systém posttraumatické péče dokonce počítá s počáteční nedůvěrou vůči nadřízeným i psychologům dané organizace, a proto je postaven zejména na systému tzv. kolegiální pomoci. V mnohém mají řadoví hasiči pravdu, když říkají: „Psychologu, co ty víš o tom, jaké to je hledět do očí matky mrtvého dítěte, jaký je pach krve, která uniká z těla zraněného, jak hrozné ticho zavládne, když skončí křik umírajícího. Když mi ale říká kolega: ‚Vím, jak ti je!‘ věřím mu, protože to také zažil.“

Jak to všechno lapidárně shrnout? Na poskytnutí posttraumatické péče máte nárok. Je povinností zaměstnavatele Vám ji nabídnout. Zda ji využijete, je Vaše rozhodnutí. Zvolíte si sám, komu dáte svou důvěru. Proto by měl být v týmech celý vějíř možností, na koho se v případě potřeby obrátit (na psychologa, zkušené policisty a hasiče z výkonu, dokonce na duchovního a konec konců i onoho „vedoucího“). Každý z členů týmu je připraven a povinen péči poskytnout, i kdyby to mělo být pouze formou zprostředkování kontaktu na externími odborníky, jak si přejete vy osobně. A pokud i tak nemáte odvahu jít se svými problémy tváří v tvář, je zde ještě **Anonymní linka pomoci v krizi pro policisty a hasiče (974 834 688)**, která je nezbytnou součástí systému posttraumatické péče.

Dovolte mi na závěr jeden výrok, který dává za pravdu Vaším obavám. Jeden z vás mi řekl, že svěřování je nepříjemné, snad horší než svlékání šatů a obnažování se. A opravdu tomu tak může být. A já k tomu mohu jen říci: „Uvidíte nebo pocítíte,

že plavání v moři života je příjemnější, když se můžeme svléci z nepříjemně prožívaných stavů, jako ze šatů – pokuste se o to.“

Tvorba, zavedení a využívání systému posttraumatické péče předpokládá změnu postojů v hodnocení prožitků policistů i hasičů spojených s výkonem služby. Základním posláním této péče je nejen prevence a osvěta mezi řadovými policisty a hasiči, ale i vedoucími pracovníky obou profesních institucí pod heslem „**Péče o personál se vždy vyplatí!**“. A k tomu přispívá i Váš dotaz. Velmi přivítám, připojí-li se k nám další diskutující.

A to je vše, co bylo v diskusním fóru zveřejněno a o co jsem se chtěla s vámi podělit. **Přesto mne nepřestane zajímat: „Jak je to s využitím možnosti posttraumatické péče u Vás? Mýlím se? A nebo ne?“**

PhDr. Marie SOTOLÁŘOVÁ, hlavní psycholog HZS ČR,
foto archiv redakce a Leoš KUČERA, HZS hl. m. Prahy

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 9. února do 13. března roku 2006

9. 2. • **Byt** v Jihlavě. *Příčina* - nedbalost uživatele. *Škoda* - 1 500 000 Kč. *Usmrcena* 1 osoba, *zraněna* 1 osoba.
12. 2. • **Objekt bývalých kasáren** v Bohumině, okr. Karviná. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 700 000 Kč. *Usmrceny* 2 osoby.
15. 2. • **Požár kamionu** v Dobřanech, okr. Plzeň-jih. *Příčina* - dopravní nehoda. *Škoda* 2 000 000 Kč.
18. 2. • **Požár obytného domu** v Praze 5. *Příčina* - výbuch zemního plynu. *Škoda* - 20 000 000 Kč. *Usmrceny* 2 osoby.
- **Požár rodinného domu** v Ostravě. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 4 000 000 Kč.
20. 2. • **Požár výrobní haly – pily** v Rapotíně, okr. Šumperk. *Příčina* - závada komínového tělesa. *Škoda* - 5 000 000 Kč.
22. 2. • **Požár autobusu** v Ostravě-Radvaních. *Příčina* - technická závada topného systému. *Škoda* - 8 000 000 Kč.
27. 2. • **Požár výroby a skladu papíru** v Holešově, okr. Kroměříž. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 30 000 000 Kč.
- **Požár sladovny pivovaru** v Dobrušce, okr. Rychnov nad Kněžnou. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 10 000 000 Kč.
1. 3. • **Požár rodinného domu** v Rakovníku. *Příčina* - technická závada na elektroinstalaci. *Škoda* - 1 500 000 Kč.
9. 3. • **Požár nákladního automobilu** ve Velkém Újezdu, okr. Olomouc. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 800 000 Kč.
- **Požár osobního automobilu** ve Svěmyslicích, okr. Praha-východ. *Příčina* - dopravní nehoda. *Škoda* - 1 500 000 Kč.
13. 3. • **Tahač Mercedes** na 16. km dálnice D5 u Berouna. *Příčina* - technická závada. *Škoda* - 11 000 000 Kč.
- **Úbytovna (teskoobjekt)** v Praze 5. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 5 000 000 Kč. *Usmrceny* 3 a *zraněny* 2 osoby.

por. Bc. Pavel LUKEŠ,
pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
MV-generální ředitelství HZS ČR

Anonymní telefonní linka pomoci v krizi

Linka slouží všem hasičům:

- prožívat osobní krizi je normální
- obrátit se o pomoc je rozumné
- 24 hodin - 7 dní v týdnu

974834688

Služba na lince garantuje:

- anonymitu volajícího
- bezpečí volajícího
- profesionální týmu
- lidský zájem o volajícího a jeho problém

Pomáháme snižovat dopady škod

Nedaleko hlavního města Prahy leží malá vesnička Jirny. Tato se v roce 1995 stala sídlem a centrálou společnosti Belfor Praha, spol. s r.o., která je součástí mezinárodní skupiny BELFOR INTERNATIONAL s více jak 100 zastoupení v 21 zemích – země EU (Rakousko, Polsko, Maďarsko) USA, Jihoafrická republika, Izrael, atd. Zaměstnává přibližně 3000 pracovníků, kteří se zabývají převážně sanacemi škod po požárech, sanacemi škod způsobených vodou, sanacemi azbestu a dokumentů.

Od doby našeho vstupu na český trh svým zákazníkům pomáháme co možná nejrychleji překonat následky škodní události a obnovit normální běh věcí. Tím snižujeme dopad škody na všechny poškozené. Tento úkol zvládáme díky svým schopnostem, rychlosti a nasazení.

Po škodních událostech se naši zákazníci často dostávají do existenčních problémů. Proto je v takových případech velmi důležitá rychlost a profesionalita v okamžiku, kdy věci vracíme do jejich původního stavu a tím jednáme v zájmu všech zúčastněných.

Jedním z těchto zákazníků byla například společnost VDO SIEMENS, a.s., Brandýs nad Labem, kde došlo ke škodě na majetku řádově v milionech korun. Sanace v této společnosti probíhala za plného provozu s minimálním omezením výrobního programu, čímž došlo k velmi významným omezením ztrát našeho klienta.

Společnost BELFOR Praha, spol. s r.o. se neorientuje pouze na velké společnosti a výrobní závody, ale výrazně se také podílí na sanaci bytů, rodinných domů a dalších objektů.

Například:

Došlo k požáru bytu a jeho následnému uhašení přivolanými hasiči. Zplodiny po ohni jsou v každé skulině, vrstva kouřového spadu na veškerém nábytku, spálené PVC a mlha z kyselin solné. Jedním slovem **KATASTROFA**.

A právě když odcházejí hasiči, přichází pracovníci firmy BELFOR Praha, spol. s r.o., protože teď je důležitá každá hodina, kdy kondenzáty po požáru a voda použitá při jeho hašení voda mohou způsobit následné škody.

Začínáme ihned s prvními opatřeními, jako je např. odstranění vody, zřízení provizorního napájení elektrickým proudem, utěsnění oken proti povětrnostním vlivům a vyklizení sutě i inventáře.

Po těchto přípravných pracích přistupujeme k vlastní sanaci a rekonstrukci bytu. Často to nejde jinak, než kompletně zničený inventář zlikvidovat.

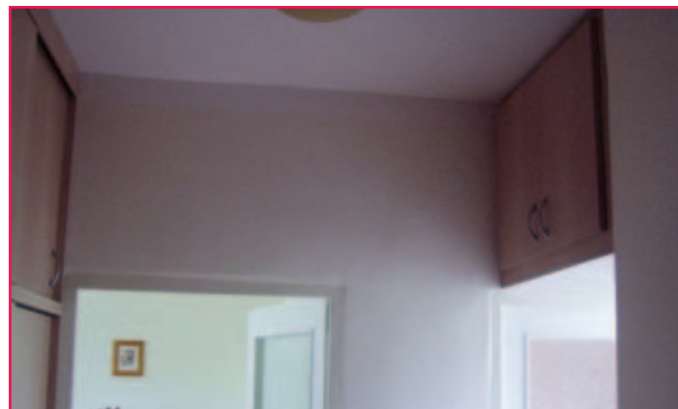
S know-how firmy BELFOR Praha, spol. s r.o. se ale dají zachránit například i počítače a v nich uložená data.

Sanovat lze i další bytové zařízení, např. kuchyňské vybavení nebo přístroje jako videorekordéry, hrací konzole apod.

A to je pro zákazníky firmy BELFOR Praha, spol. s r.o. příjemnější, rychlejší a samozřejmě finančně výhodnější, než vše vyhazovat a kupovat nové.

Jako generální dodavatel nabízíme komplexní řešení pro obnovovací práce, při kterých úzce spolupracujeme se spolehlivými partnery.

Přebíráme celkovou zodpovědnost a naši práci považujeme za skončenou teprve tehdy, kdy je znovu obnoven původní stav a náš zákazník se vrátí ke svým každodenním aktivitám. A výsledek naší práce vypadá, jako by se **NIC NESTALO**.

Chcete se blíže seznámit s naší činností?

Navštivte ve dnech 16. až 19. května 2006 expozici společnosti BELFOR Praha, spol. s r.o. na mezinárodním veletrhu požární techniky PYROS 2006 na brněnském výstavišti - pavilon „F“ stánek č. 70.

Václav EXNER,

prokurista společnosti BELFOR Praha, spol. s r.o.

BELFOR (●)

Sanace po požárech a škodách způsobených vodou

- byty, rodinné domy, budovy, stavby, průmysl
- řešení na klíč: sanace objektů i veškerého vybavení

24 hod. servis: 800 235 367

Belfor Praha, spol. s r.o.

5. května 333, 250 90 Jirny • tel.: 281 960 519, fax: 281 963 014, e-mail: info@cz.belfor.com
Rudná 78, 700 30 Ostrava-Zábřeh • tel.: 596 789 490, fax: 596 789 491

www.belfor.co.cz

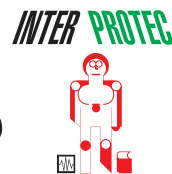
V Brně startuje jedinečný komplex veletrhů

Z průzkumů veřejného mínění jednoznačně vyplývá, že veřejnost staví na jedno z nejpřednějších míst v žebříčku hodnot bezpečnost, ochranu před násilím a majetkovou kriminalitou. V anketách a průzkumech zejména v posledních deseti letech navíc tato problematika získává stále na významu a stává se - vedle ekonomiky - klíčovým fenoménem života celé společnosti.

Motto „Ochrana života, zdraví a majetku“ spojí v jednom termínu od 16. do 19. května 2006 tři mezinárodní veletrhy: ISET (bezpečnostní technika a služby), PYROS (požární technika) a INTERPROTEC (prostředky osobní ochrany, bezpečnosti práce a pracovního prostředí). Všechny tři jsou „jedničkou“ ve svém oboru ve střední a východní Evropě. Tuto skutečnost určitě potvrdí i v letošním roce. K 1. březnu 2006 bylo na tyto veletrhy přihlášeno 232 firem ze 13 zemí, které budou vystavovat na ploše 9000 m². Poprvé se na brněnském výstavišti představí vystavovatelé z Nizozemí, Španělska a Švédska. Expozice bezpečnostních veletrhů budou umístěny v pavilonech F, G1 a na volné ploše F, G a M.

Mezi nejvýznamnějšími vystavovateli nebudou chybět společnosti THT, s.r.o., Siemens, PCS, DEVA F-M, s.r.o., Honeywell, spol. s r.o., TOM-CAR SERVIS s.r.o., NOVAR Austria, GmbH, RADOM s.r.o., JABLOTRON s.r.o., F.S.C. bezpečnostní poradenství, a.s., Česká obuvnická a kožedělná asociace, HAK, ASTONA – Lubomír Mlček, QUATRO D, s.r.o., SEMPERIT, TRIO export-import, s.r.o., MOLDEX-Metric v.s.o., MAPA Professionnel, Industrial Starter S.p.A., Canis Safety Blyth Praha a řada dalších.

Očekávaných třicet tisíc návštěvníků (z nichž většina rozhoduje nebo spolurozhoduje o investicích ve firmách) tak bude moci

v jednom čase a na jednom místě navštívit špičkové prezentace jak vystavovatelů bezpečnostních veletrhů, tak vystavovatelů veletrhů Top technology (slévárenství, svařování, plasty, povrchové úpravy). Ty probíhají na brněnském výstavišti ve stejném termínu. Protože se jedná o obory, které jsou si velmi blízké, mohou z tohoto spojení těžit jak vystavovatelé, tak návštěvníci. Celkem se na brněnském výstavišti bude prezentovat 500 firem na ploše 17 000 m². Špičkově zastoupené veletrhy integrovaného záchranného systému budou patřit k vrcholům evropských specializovaných přehlídek letošního roku.

Užitečné informace

Veletrh bude přístupný návštěvníkům ve dnech 16. až 19. května 2006, v době od 9.00 do 17.00 hod., poslední den akce do 16.00 hod. Celodenní vstupenku za 150 Kč, resp. zlevněnou vstupenku za 50 Kč mohou návštěvníci veletrhu využít zároveň jako jízdenku v tramvajích, trolejbusích a autobusech v zónách 100 + 101 v označený den do 24.00 hod.

Více informací najdete na webových stránkách www.bvv.cz/pyros (www.bvv.cz/iset).

Zpracováno redakcí podle podkladů společnosti Info Design, s.r.o.

Doprovodný program mezinárodních veletrhů PYROS/ISET/INTERPROTEC 2006

Úterý 16. května 2006

10.00 - 14.00 hod.

Slavnostní předání osvědčení Bezpečný podnik

Místo konání: pavilon A3, sál Morava
Organizátor: Výzkumný ústav bezpečnosti práce

12.30 - 15.30 hod.

Aktuální témata bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Místo konání: Kongresové centrum, sál C
Organizátor: Výzkumný ústav bezpečnosti práce

12.00 - 17.00 hod.

9. evropské setkání hasičů „PYRO-MEETING“

Téma: „Záchranáři a mimořádné události“

Místo konání: hotel Holiday Inn, Kongresová hala

Organizátor: MV-generální ředitelství HZS ČR, ČAHD

09.00 - 17.00 hod.

Konzultační středisko – Ochrana zdraví při práci

Místo konání: Zámeček, Loosův sál
Organizátoři: 3 M Česko, Ansell Healthcare Europe, Pracovní zdraví a bezpečnost

Středa 17. května 2006

09.00 - 16.00 hod.

3. mezinárodní konference „Společně bezpečně v rámci EU“

Místo konání: Kongresové centrum, sál C
Organizátor: Akademie práce a zdraví ČR

09.00 - 12.00 hod.

Seminář „Městské kamerové systémy“

Místo konání: Kongresové centrum, sál A
Organizátor: Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality

08.00 - 17.00 hod.

9. evropské setkání hasičů „PYRO-MEETING“

Téma: „Záchranáři a mimořádné události“

Místo konání: hotel Holiday Inn, Kongresová hala

Organizátor: MV-generální ředitelství HZS ČR, ČAHD

09.00 - 17.00 hod.

Konzultační středisko – Ochrana zdraví při práci

Místo konání: Zámeček, Loosův sál
Organizátoři: 3 M Česko, Ansell Healthcare Europe, Pracovní zdraví a bezpečnost

Čtvrtek 18. května 2006

08.00 - 18.00 hod.

4. mezinárodní konference „Bezpečnost – Přípravenost - Ochrana obyvatelstva“

Místo konání: pavilon A3, sál Morava
Organizátor: Univerzita obrany Brno, MV-generální ředitelství HZS ČR

09.00 - 14.00 hod.

Setkání policejních leteckých jednotek

Místo konání: Zámeček, Loosův sál
Organizátor: Policie ČR letecká služba

09.00 - 16.00 hod.

2. setkání odborníků „Ergonomie na pracovištích“

Místo konání: Kongresové centrum, sál D
Organizátor: Akademie práce a zdraví ČR

13.00 - 17.00 hod.

Konference „Používání moderních hasiv a ochranných prostředků“

Místo konání: Kongresové centrum, sál C
Organizátor: HZS Jihomoravského kraje

Pátek 19. května 2006

08.00 - 10.00 hod.

Konference „Používání moderních hasiv a ochranných prostředků“

Místo konání: Kongresové centrum, sál C
Organizátor: HZS Jihomoravského kraje

PROGRAM

mezinárodní konference

PYROMEETING 2006 - 9. evropské setkání hasičů

pořádané v rámci 13. mezinárodního veletrhu požární techniky PYROS 2006
Ministerstvem vnitra - generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR
Českou asociací hasičských důstojníků
Veletrhy Brno, a.s.

16. - 17. května 2006, Brno – kongresová hala hotelu Holiday Inn Brno

Téma: Záchranáři a mimořádné události

ÚTERÝ 16. KVĚTNA 2006

11:00 – 12:45 Prezenze účastníků konference
13:00 – 13:15 Slavnostní zahájení konference

I. část konference

Téma: Přípravenost a logistika v návaznosti na velké mimořádné události ve světě
13:15 – 13:40 Zásahy hasičů při hurikánu Katrina v New Orleans
13:40 – 14:05 Lesní požár – Vysoké Tatry 2005
14:05 – 14:30 Teroristické útoky v Londýně
14:30 – 15:00 Přestávka
15:00 – 15:25 Mise ČR po zemětřesení v Pákistánu
15:25 – 15:50 Zhářejství ve Francii
15:50 – 16:15 Diskuse, závěr I. části konference
16:15 – 18:00 Prohlídka veletrhu PYROS 2006
19:00 – 23:00 Společenské setkání účastníků konference

STŘEDA 17. KVĚTNA 2006

II. část konference

Téma: Komunikační systémy a systémy varování využívané složkami IZS
9:00 – 9:25 Komunikace a varování v málo osídlených oblastech Skandinávie
9:25 – 9:50 Příhraniční spolupráce - komunikační systém Matra v ČR

9:50 – 10:10 Komunikace a varování v hustě osídlených oblastech v Nizozemsku
10:10 – 10:40 Přestávka – občerstvení
10:40 – 11:05 Komunikace při zabezpečení ZOH v Turíně 2006
11:05 – 11:30 Komunikace při velkých lesních požárech v Portugalsku
11:30 – 11:55 Diskuse, závěr II. části konference
11:55 – 13:00 Přestávka - občerstvení

III. část konference

Téma: Záchrana osob a zvířat při mimořádných událostech
13:00 – 13:25 Letecké neštěstí kyperského letadla u Athén
13:25 – 13:50 Záchrana zvířat v ČR
13:50 – 14:15 Zabezpečení dopravy v průběhu MS 2006 ve fotbale v SRN
14:15 – 14:45 Přestávka – občerstvení
14:45 – 15:10 Destrukce střechy výstavní haly v Katovicích
15:10 – 15:35 Destrukce střechy prodejní haly v Ostravě
15:35 – 16:00 Diskuse, závěr III. části konference
16:00 – 16:15 Diskuse, závěr 9. konference Pyrometing
16:15 – 18:00 Prohlídka veletrhu PYROS 2006

Jednací jazyky: čeština a angličtina se simultánním překladem

Uzamykání dveří hydrantových skříní

mjr. Ing. Květoslava SKALSKÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto Milan VÁVRŮ

Jedním z častých dotazů, se kterými se odborná veřejnost obrací na orgány státní správy na úseku požární ochrany, je zabezpečení hydrantových skříní proti krádežím jednotlivých částí požárně bezpečnostního zařízení, umístěného uvnitř. Zdánlivě jednoduchým řešením je uzamykání dveří hydrantových skříní a tím znepřístupnění jejího obsahu nepovolaným osobám.

Lze tento postup označit jako možný, aniž by byl porušen zákon?

§ 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o požární ochraně“) ukládá právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám povinnost udržovat požárně bezpečnostní zařízení v provozuschopném stavu. Druhy požárně bezpečnostních zařízení jsou uvedeny v § 2 odst. 4 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci). Mezi ně patří i nástěnné hydranty, které se zřizují zejména k provedení prvotních hasebních prací před příjezdem jednotek požární ochrany. Ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona o požární ochraně ukládá povinnost udržovat volný přístup k ručnímu ovládnutí požárně bezpečnostního zařízení. Ve smyslu § 7 odst. 2 vyhlášky o požární prevenci se při provozu požárně bezpečnostních zařízení postupuje podle normativních požadavků a průvodní dokumentace výrobce, popřípadě podle ověřené projektové dokumentace nebo podrobnější dokumentace. V daném případě lze využít ČSN EN 671 Stablní hasicí zařízení - Hadicové systémy, část 1 a 2, kde se připouští uzamykání hydrantových skříní, ovšem za určitých podmínek. Řešením může být např. pokud jsou tyto skříně vybaveny zařízením pro otevírání v případě nouze, přičemž zařízení pro otevírání smí být chráněno pouze průhledným, snadno rozbitným materiálem (klíček od zámku umístěný v zasklené skřínce apod.). Tento přístup se považuje za vyhovující. Citovaná technická norma podrobně uvádí možný způsob zabezpečení hydrantových skříní, od kterého se již nelze více odchýlit, aniž by byla snížena míra bezpečnosti.

Naopak jako příklad, který není v souladu s normativními požadavky, je možné označit řešení, kdy je klíč umístěn ve větší vzdálenosti od hydrantové skříně, např. ve vrátnici nebo jiném místě, i když se tam v době provozu nepřetržitě vyskytují poučení zaměstnanci nebo jiné poučené osoby. Vytvářením podmínek pro hašení požárů a pro záchranné práce dle § 5 odst. 1 písm. b) zákona o požární ochraně se rozumí souhrn organizačních a popřípadě i technických

opatření k provedení rychlého a účinného zásahu, evakuace osob, zviřat a materiálu a záchranných prací v souladu s § 11 vyhlášky o požární prevenci. K tomu je např. nutné zajistit ve smyslu § 11 odst. 2 písm. e) vyhlášky o požární prevenci trvale volný přístup k zařízení pro zásobování požární vodou (např. nástěnné hydranty). Vlastním požárně bezpečnostním zařízením jsou hadicový systém, přítokový ventil a proudnice, nikoliv skříně, ve které je zařízení uloženo. Lze mít vážné pochybnosti o možnosti provedení rychlého a účinného zásahu v případě, kdy je nutné dojít pro klíč od hydrantové skříně, vrátit se zpět, odemknout, otevřít ručně ovládaný přítokový ventil, rozvinout hadici a teprve poté začít hasit.

Závěrem je možné podotknout, že vytváření podmínek pro účinnou ochranu života a zdraví občanů, popř. zaměstnanců, je prioritní povinností všech povinných osob. Současná právní úprava na úseku požární ochrany vytvořila základní rámec ochrany před požáry a umožňuje, aby si povinné osoby vytvořily vlastní systém zabezpečování požární ochrany, který bude vyhovovat jeho provozním podmínkám. ■

PLACENÁ INZERCE

RLS
Hasičská technika.

HASIČSKÁ PŘILBA GALLEY F1 SF

- nový model pro profesionální a dobrovolné hasiče
- rychle nastavitelný vnitřní systém pro velikosti 53 - 63 cm
- Kitfix - posuvné upevnění masky na přilbě
- dva vestavěné držáky svítilny
- komfortní tříbodová podbradní páska

→ Vylepšené větrání a vysoký komfort nošení.
Několik barevných variant.
Hmotnost jen 1 450 g.

→ Pyros 2006 - stánek č. 6 VP F

RLS spol. s r.o.
Baťovka 1285, 696 02 Ratíškovice,
T +420 518 368 090 F +420 518 368 092
info@rls.cz → www.rls.cz

Sněhový příval si vyžádal mimořádné kontroly

kpt. Ing. Zdeněk RÁŽ, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto archiv redakce

Sněhové přívaly počátkem tohoto roku byly příčinou alarmujících případů narušení konstrukce staveb a zejména jejich střech. K závažným případům došlo v Německu, Polsku, Rusku a v dalších zemích. Případy poškození střech v souvislosti se značným množstvím sněhu se začaly objevovat i u nás.

Po tragédii v polských Katovicích, kde dne 28. ledna 2006 zahynuly v důsledku zřícení střechy výstavní haly desítky lidí včetně několika českých občanů, nabídl Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „MV-GR HZS ČR“) polské straně svou pomoc. Každý si jistě položil otázku, zda by k takovému případu mohlo dojít i u nás. Proto se začaly hledat cesty ke snížení rizik a případných následků. Nejen při požáru, ale i v případě narušení konstrukce objektu nebo při hrozícím kolapsu střechy může sehrát rozhodující roli pro záchranu života dostupná a volně průchozí úniková cesta z ohroženého prostoru do bezpečí. Bylo rozhodnuto provést mimořádné tematické požární kontroly zaměřené na dodržování povinnosti stanovené zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a to konkrétně na „udržování volných únikových cest“. Pozornost orgánů státního požárního dozoru byla zaměřena především na stavby pro shromažďování osob (obchodní, sportovní a jiná zařízení) s „rovnou“ střechou, na které se v době vyhlášení kontrol držela větší sněhová vrstva.

Při provádění mimořádných tematických kontrol hasičské záchranné sbory krajů (dále jen „HZS krajů“) současně upozorňovaly všechny kontrolované subjekty na odpovědnost vlastníků a provozovatelů za bezpečné provozování staveb a v případě zjištění i laikovi zcela zjevného narušení konstrukcí střechy/stavby oznamovaly tento pozátek bez odkladu příslušnému stavebnímu úřadu.

První průběžné informace od HZS krajů o počtu provedených kontrol, zjištěných závadách a počtu případů, kdy byla učiněna výzva ve formě „doporučení k odstraňování sněhu“, vyhodnotil odbor prevence MV-GR HZS ČR již 8. února 2006 a toto vyhodnocení bylo využito jako podklad pro mezirezortní jednání ke stanovení operativních opatření a k vyhledání dalších možných způsobů pro opatření dlouhodobějšího charakteru.

■ A sníh stále padal

I na příští dny hlásili meteorologové nové přívaly sněhu a případů poškození

nebo zřícení objektů v důsledku značné sněhové nadílky bylo stále více. Všichni si jistě pamatují případ zimního stadionu v Humpolci, u kterého došlo v pátek 10. února 2006 ke zřícení střechy a kde se jen díky pohotovosti přítomných dospělých osob podařilo vyvést desítky dětí z bortícího se stadionu do bezpečí. V této souvislosti byla při kontrolách věnována pozornost i stavbám s obdobným konstrukčním systémem. Prakticky každodenní zprávy o případech propadlých střech u různých hal, skladů, garáží apod. znovu potvrdily, že pokud se jedná o prověřování stavu staveb v souvislosti s ohrožením konstrukcí vysokou zátěží sněhem, není činěno vše potřebné.

■ Shrnutí

V období od 31. ledna do 22. února 2006 provedl HZS ČR na celém území republiky celkem **1659 kontrol**. Zjištěno bylo celkem **571 závad na únikových cestách**. Šlo zejména o nedostatečnou průchodnost únikových cest nebo jejich neúplné označení. U nouzových východů byly např. odstaveny pojízdné kontejnery, zboží nebo nevhodně umístěné prodejní regály.

V případech, kdy byla vizuální kontrolou zjištěna vysoká vrstva sněhu na střechě, bylo provozovateli doporučeno její urychlené odstranění. Nemá-li vlastník nebo provozovatel objektu k dispozici přesvědčivý „průkaz“ o tom, že konstrukce tíhou sněhu nebude narušena, je včasné a pravidelné odstraňování sněhové vrstvy ze střechy nejrychlejší cestou ke snížení rizika. V průběhu této mimořádné kontrolní akce se hasiči se-

tkali i s tím, že na střechě byla nebezpečně silná vrstva sněhu, aniž by vlastník ohrožené budovy cokoliv podnikl pro její odstranění. Je však nutné zdůraznit, že v řadě případů byli naopak dobře připraveni i na takovéto situace.

Hasiči si při kontrolách všímali i konstrukcí staveb. Celkem ve třinácti případech bylo příslušnému stavebnímu úřadu oznámeno zjištění viditelného narušení části konstrukce stavby či nutnost odstranění sněhu z její střechy nebo byl k posouzení situace povolán statik nebo projektant.

Přestože zde uvádíme výsledky kontrol za období 31. ledna až 22. února 2006, neznamená to, že tímto datem byly tyto kontroly ukončeny. Objektům pro shromažďování osob bude věnována pozornost i nadále v souvislosti s aktuální klimatickou situací.

Kontrolní akcí se sledovalo i „preventivně výchovné působení“ na vlastníky a provozovatele staveb. Upozornění na rizika spojená se zátěží střešních konstrukcí nadměrnou vrstvou sněhu, představující v letošním roce zvláště výrazné nebezpečí, a připomenutí odpovědnosti za bezpečné provozování staveb bylo prostřednictvím médií celostátní i regionální úrovně „doručeno“ i dalším vlastníkům a provozovatelům staveb, kteří pak prováděli nezbytná opatření.

Údálosti letošní zimy, kdy došlo k poškození stovek staveb, budou určitě předmětem technického posouzení ze stavebního hlediska příslušnými odborníky. A není vyloučeno, že výsledkem těchto posouzení a analýz může být i závěr přehodnotit a upravit příslušné technické předpisy. ■

Tematické kontroly činností prováděných ve školách a školských zařízeních

kpt. Ing. Zdeněk RÁŽ, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto autor

Do plánu kontrolní činnosti hasičských záchranných sborů krajů (dále jen „HZS krajů“) jsou každoročně zařazovány tematické kontroly provozovatelů činností, které jsou cíleně zaměřovány na určité činnosti nebo odvětví.

V roce 2005 byly tyto kontroly, prováděné v rámci výkonu státního požárního dozoru, zaměřeny na dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně u činností provozovaných ve školách a školských zařízeních. Tyto kontroly byly zařazeny i do „Zaměření hlavních úkolů HZS krajů pro rok 2005“ a probíhaly po dobu celého roku. Přestože praxe ukazuje, že ve školách a školských zařízeních je otázkám spojeným s bezpečností osob pozornost věnována, bylo zaměření těchto požárních kontrol zvoleno především proto, že se jedná o bezpečnost dětí a mládeže.

Na základě místní znalosti provedly jednotlivé HZS krajů výběr provozovatelů škol a školských zařízení, u kterých byly tematické kontroly provedeny. Největší zastoupení měly základní a střední školy, následovaly školy mateřské. Kontroly byly rovněž prováděny na vysokých a vyšších odborných školách, konzervatořích, na školách s uměleckým nebo jazykovým zaměřením a dalších.

Celkem bylo provedeno 2602 kontrol, z nichž 765 bylo bez závad (29,4 %). Zjištěno bylo celkem 6057 závad. Přehled provedených kontrol jednotlivými HZS krajů je uveden v tabulce.

Výsledky kontrol

Počet zjištěných závad byl do jisté míry možná překvapivý. Vezmeme-li do úvahy počet kontrol bez závad, vychází na zbývajícím počet provedených kontrol v průměru 3,3 závady na jednu kontrolu.

Mimo jiné bylo zjištěno, že podle míry požárního nebezpečí bylo **nesprávně začleněno 326 činností**, což představuje 7,8 % z celkového počtu kontrolovaných činností. Otázkou je, zda je to hodně nebo málo? Nezačleněno bylo 403 činností, tj. 9,6 %. Každý provozovatel (právnícká nebo podnikající fyzická osoba) by měl provést začlenění činností, které provozuje, do kategorií podle míry požárního nebezpečí - se zvýšeným požárním nebezpečím nebo s vysokým požárním nebezpečím (dokládá se příslušnou dokumentací požární ochrany). Neprovozuje-li činnosti vykazující znaky kategorií činností se zvýšeným ani s vysokým požárním nebezpečím, je začleněním i ústní sdělení (prohlášení) statu-

tárního orgánu této osoby při prováděné kontrole. Od začlenění do kategorií činností jsou pak diferencovaně stanoveny povinnosti vyplývající ze zákona o požární ochraně. Znamená to, že pro jednotlivé činnosti provozované jedním provozovatelem může ze zákona o požární ochraně vyplynout odlišný rozsah povinností.

Co dalšího výsledky provedených tematických kontrol ukázaly? V 667 přípa-

dech bylo zjištěno nesprávné vybavení přenosnými hasicími přístroji nebo jejich neprovozuschopnost a v 554 případech jejich nesprávné umístění. V 216 případech byly nepřístupné nebo neprovozuschopné hydranty, ve 23 případech nebyla provozuschopná elektrická požární signalizace a v 564 případech nebyla provozuschopná další požárně bezpečnostní zařízení (mimo elektrické požární signalizace a hydrantů).

V 724 případech byly zjištěny neoznačené a nepřístupné hlavní vypínače a uzávěry médií nebo neoznačené nouzové východy, evakuační výtahy a směry úniku. V 232 případech byla dokonce zjištěna neprůchodnost únikové cesty. V 215 případech nebyl správně zpracován požární evakuační plán a v 78 případech nebyl zpracován vůbec. V 90 případech nebyly dostupné návody od výrobců nebo stanoveny podmín-

ky vztahující se k požární bezpečnosti elektrických a plynových výrobků (vaříče a varné konvice) a tepelných spotřebičů (k vytápění, pro provozy společného stravování), ve 41 případech bylo zjištěno používání elektrických a plynových výrobků (vaříče a varné konvice) a tepelných spotřebičů (k vytápění, pro provozy společného stravování) v rozporu s technickými podmínkami a návody vztahujícími se k požární bezpečnos-

ti a v 748 případech nebyly předloženy doklady prokazující provádění kontroly, opravy a údržbu elektroinstalací a plynových zařízení.

Závěr

Do tematických kontrol byla zařazena široká škála škol a školských zařízení v celé České republice. Vzhledem k počtu zjištěných závad by měla být věnována zajištění požární ochrany v těchto zařízeních ještě větší pozornost už z toho důvodu, že se jedná o bezpečnost malých dětí a mládeže. Všichni bereme jako samozřejmost, že příchodem dítěte do školky nebo školy za ně toto zařízení přebírá odpovědnost. V mnoha případech musí ředitelé těchto zařízení stanovit taková opatření, která mají zabránit nežádoucímu odchodu dítěte nebo např. krádežím ze strany cizích osob, ale současně musí pro případ požáru umožňovat okamžitě použití únikových cest a východů k bezpečnému a rychlému opuštění budovy.

Opominout nelze významný preventivní účinek provedených kontrol. Zařazení podobných kontrol do ročních plánů HZS krajů znamená, že jsou zpravidla prováděny „standardními“ postupy včetně ohlášení termínu provedení kontroly orgány státního požárního dozoru (nejedná se většinou o mimořádné „přepadové“ kontroly). Provozovatelé se pak obvykle snaží provést vlastní prověrku plnění požadovaných povinností ještě před zahájením kontroly a případné nedostatky urychleně uvést do souladu s platnými předpisy. Je také nutné zdůraznit skutečnost, že řada provozovatelů škol a školských zařízení odstranila zjištěné závady bezprostředně po provedené kontrole. A to má ve svém důsledku bezesporu i velký kladný dopad na ochranu života a zdraví osob i majetku.

PLACENÁ INZERCE

Přehled vybraných statisticky sledovaných údajů

oblast školství	2001	2002	2003	2004	2005
počet požárů	60	70	72	61	80
škoda v mil. Kč	1,3	2,0	20,3	19,3	7,1
počet usmrcených osob	0	2	0	0	0
počet zraněných osob	2	0	6	10	5
počet evakuovaných a zachráněných osob	0	44	347	245	81
Objekty, kde vznikl požár					
mateřské školy	7	9	7	3	9
základní školy a zvláštní školy	25	29	22	19	19
učňovské školy, učiliště, střední odborné školy, gymnázia	13	7	13	9	12
vysoké školy	2	2	6	2	1
zdravotnické školy a ústavy pro vzdělávání	1	1	0	2	0
ostatní – např. klubovny, dětské tábory	0	0	2	4	2
tělocvičny	0	1	2	2	1
rekreační budovy	4	4	2	5	4
jídelny	1	1	0	1	1
provizoria	3	7	5	4	1
ostatní	4	9	13	10	30
Prostor, kde vznikl požár					
nezjištěn	10	10	11	13	24
učebny, přednáškové sály	8	7	15	7	3
dílny, laboratoře, kabinety	3	5	6	4	4
tělocvičny, převlékárny	0	4	2	5	1
jiné shromažďovací prostory	1	1	1	1	2
kanceláře, sociální zařízení	14	23	8	12	18
komínová tělesa	4	1	0	1	1
kotelny, výměníky	3	1	2	3	2
půdy, střechy	2	1	5	3	2
chodby, schodiště	4	9	10	9	7
ostatní	11	8	12	3	16
Příčina vzniku požáru					
neobjasněna	9	7	9	6	14
hra dětí s ohněm	8	13	8	7	14
úmyslné zapálení	8	17	19	13	14
kouření	10	6	4	9	6
jiná nedbalost	7	15	10	5	8
závada komínu	3	1	1	2	2
technická závada	12	11	21	19	21
jiná příčina	3	0	0	0	1

Přehled provedených kontrol jednotlivými HZS krajů

	Počet provedených kontrol	Počet kontrolovaných činností	Počet kontrol bez závad	Počet zjištěných závad
Hl. město Praha	514	560	294	574
Středočeský kraj	311	437	89	713
Jihočeský kraj	117	139	34	226
Plzeňský kraj	177	410	58	334
Karlovarský kraj	112	252	11	392
Ústecký kraj	129	162	29	292
Liberecký kraj	134	211	45	276
Královéhradecký kraj	110	137	14	251
Pardubický kraj	154	313	49	355
kraj Vysočina	112	224	10	461
Jihomoravský kraj	214	338	35	606
Olomoucký kraj	202	243	58	439
Moravskoslezský kraj	252	689	38	747
Zlínský kraj	64	80	1	391
HZS ČR celkem	2 602	4 195	765	6 057

STABILNÍ HASICÍ ZAŘÍZENÍ
AEROSOLOVÉ
FIRE JACK

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

BESYCO SPOL. S R. O.
 KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠÍŘE
 TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061
 HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY ZABEZPEČENÍ PROSTOR A ZAŘÍZENÍ
 PROTI POŽÁRŮM • VYHODNĚNÉ DO ARCHIVŮ, SERVEROVNĚ
 A VÝBUŠNĚHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ • EKONOMICKÉ
 • EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠE JEDNODUCHÉ

ISO 9001:2001

Český červený kříž v roce 2005

Český červený kříž (ČČK) je jednou z největších humanitárních organizací působících na území České republiky, jejíž postavení je vymezeno vlastním zákonem i silnými mezinárodními vazbami - zařazením mezi 183 národními společnostmi Červeného kříže (ČK) a Červeného půlměsíce (ČP). Ministerstvo vnitra registruje Český červený kříž jako občanské humanitární sdružení. Působí zejména v oblasti humanitární, sociální a zdravotní.

V loňském roce ČČK zaznamenal několik významných událostí a jeho činnost byla velmi bohatá. Rok 2005 byl především rokem volebního Shromáždění delegátů ČČK, na němž byly zvoleny nové nejvyšší orgány ČČK a stanoveno zaměření činnosti na další čtyřleté období. Uplynulo 40 let od přijetí sedmi základních principů mezinárodního hnutí Červeného kříže, ale také 45 let od vzniku hnutí bezpříspěvkového dárce krve. V listopadu se v korejském Soulu sešlo Valné shromáždění Mezinárodní federace ČK a ČP a Rada delegátů ČK a ČP za aktivní účasti delegace ČČK.

Organizační struktura a členská základna ČČK v roce 2005

Členskou základnu Českého červeného kříže v ČR tvořilo na konci roku 2005 celkem 70 381 členů sdružených v 1712 místních skupinách ČČK. Tento počet členů řadí ČČK mezi největší humanitární organizace v ČR. Při plnění konkrétních úkolů ČČK navíc pomáhá 5583 dobrovolníků. Na úrovni místních skupin ČČK je veškerá činnost vykonávána neplacenými dobrovolnými členy a funkcionáři ČČK.

Místní skupiny ČČK se na území ČR sdružují do 77 Oblastních spolků (OS) ČČK. Výkonné rady OS ČČK zřizují Úřady OS ČČK. Celorepubliková Výkonná

rada ČČK má zřízen Úřad Českého červeného kříže v Praze.

Základní činnosti

- výuka a poskytování první pomoci,
- bezpříspěvkové dárce krve,
- sociální činnost,
- ediční činnost,
- humanitární jednotky ČČK,
- humanitární pomoc do zahraničí,
- šíření mezinárodního humanitárního práva,
- rekondiční tábory pro zdravotně oslabené děti,
- pátrací služba ČČK.

Výuka a poskytování první pomoci

- *Výuka první pomoci dětí a mládeže*

Úskutečňuje se zejména školením v normách znalostí Mladý zdravotník I. a II. stupně. V roce 2005 bylo v těchto nor-

mách vyškolen celkem 20 560 žáků základních škol (z toho 8982 dětí v normě znalostí Mladého zdravotníka I. stupně a 11 578 dětí v normě znalostí Mladého zdravotníka II. stupně). Z vyškolených dětí jsou na školách vytvářeny hlídky mladých zdravotníků. Školení zabezpečuje především 2561 učitelek-zdravotnic na základních školách.

Zdokonalovací školení dětí a mládeže ve znalostech a dovednostech první pomoci probíhá ve třístupňovém systému studijních středisek ČČK (okresní, krajské, ústřední). V roce 2005 bylo v rámci tohoto systému vyškolen celkem 1625 dětí a mládeže.

• *Výuka první pomoci dospělých*

V roce 2005 Český červený kříž vyškolil v různých normách znalostí první pomoci celkem 28 260 dospělých občanů.

Velmi pozitivně se na těchto počtech projevuje skutečnost, že ČČK je od roku 2000 jako jediný v ČR vlastníkem Evropského certifikátu na výuku v „Základní normě zdravotnických znalostí“ a od roku 2004 na výuku zdravotnické přípravy uchazečů o řidičský průkaz od Evropské komise pro výuku první pomoci a od roku 2002 také držitelem nové akreditace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro všechny OS ČČK v ČR na školení v normě znalostí „Zdravotník zotavovacích akcí“ a od roku 2004 na výuku v „Základní normě zdravotnických znalostí“.

ČČK měl ve své evidenci na konci roku 2005 celkem 7550 dobrovolných zdravotníků vyškolených v různých normách znalostí první pomoci.

• *Poskytování první pomoci*

Dobrovolní zdravotníci ČČK zajišťují zdravotnické služby především při akcích hromadného charakteru (kultur-

ních, společenských a sportovních). V roce 2005 zřídil ČČK celkem 257 Stanic první pomoci ČČK (z toho bylo 37 stálých a 220 dočasných Stanic první pomoci ČČK).

Při poskytování první pomoci a zajišťování zdravotnických služeb odpracovali dobrovolní zdravotníci ČČK v roce 2005 celkem 100 509 hodin a poskytli první pomoc celkem 21 412 osobám.

■ Bezpríspevkové dárcovství krve

V ČR bylo na konci roku 2005 registrováno na transfúzních odděleních celkem 374 012 dárců krve. Za nové dárce krve bylo v roce 2005 získáno 28 374 občanů. V roce 2005 bylo uskutečněno v ČR celkem 406 518 odběrů krve, z toho bylo 397 780 odběrů bezpríspevkových, což znamená, že 97,85 % všech odběrů krve uskutečněných v ČR bylo od bezpríspevkových dárců krve (BDK). Samostatnou kapitolu představují odběry krevní plazmy, kterých bylo v roce 2005 uskutečněno celkem 74 060, z toho 62 313 od bezpríspevkových dárců krve, což představuje 84,14 %.

ČČK v oblasti dárcovství krve spolupracuje na náboru bezpríspevkových dárců krve, při propagaci BDK a komplexně zajišťuje oceňování bezpríspevkových dárců krve.

OS ČČK ocenily mnohonásobné bezpríspevkové dárce krve v roce 2005 udělením celkem 26 518 některého ze tří stupňů Medaile prof. Janského, českého objevitele čtvrté krevní skupiny. Celkem 13 175 BDK získalo bronzovou medaili za 10 bezpríspevkových odběrů, 8846 BDK potom stříbrnou medaili za 20 bezpríspevkových odběrů krve a konečně 4497 BDK zlatou medaili za 40 bezpríspevkových odběrů krve.

Nejvyšším oceněním pro mnohonásobné BDK je udělení některého ze tří tříd Zlatých křížů (3. třídy za 80 bezpríspevkových odběrů, 2. třídy za 120 bezpríspevkových odběrů a 1. třídy za 160 bezpríspevkových odběrů krve). V roce 2005 bylo uděleno celkem 188 Zlatých křížů 2. a 1. třídy. Oblastní spolky ČČK předaly 640 Zlatých křížů 3. třídy.

■ Sociální činnost

V rámci pomoci ČČK duchodcům a zdravotně postiženým v roce 2005 pomáhalo 55 OS ČČK celkem 5706 potřebným osobám především formou ošacení a nákupu potravin.

Při zajišťování pomoci ČČK samoživitelům a rodinám s více dětmi poskytlo v roce 2005 celkem 53 OS ČČK pomoc 6073 samoživitelům a 51 OS ČČK poskytlo pomoc 2397 rodinám se třemi a více dětmi především zabezpečováním ošacení, hraček, kočárků, školních pomůcek, lůžkovin, nábytku, nádobí, aj. Pomoc ČČK bezdomovcům zajišťovalo v roce 2005 celkem 59 OS ČČK pro 16 915 bezdomovců především poskytováním ošacení a obutí, ale i potřebnou poradenskou činností. Úbýtovací středis-

ka pro bezdomovce provozovaly čtyři OS ČČK (Louny, Přerov, Zlín a Žďár nad Sázavou). OS ČČK Praha 2 provozoval Křizové centrum na Hlavním nádraží v Praze, v němž poskytl v roce 2005 pomoc celkem 33 993 potřebným osobám.

■ Humanitární jednotky ČČK

Humanitární jednotky ČČK jsou jeho hlavním nástrojem programu připravenosti na katastrofy. Tento poměrně nový systém byl vybudován v úzké spolupráci s Německým červeným křížem, který má na tomto poli bohaté zkušenosti. Dlouhodobá spolupráce probíhá od roku 2001 na společných projektech „Příprava na katastrofy“ a „První pomoc“.

ČČK postupně vytváří druhosledové Humanitární jednotky ČČK pro zařazení do integrovaného záchranného systému. V závěru roku 2005 byly zřízeny již při 72 OS ČČK a bylo do nich zařazeno 1627 členů a dobrovolníků ČČK.

Pro případné nasazení především při přírodních katastrofách v zahraničí je připravována a každoročně školená Ústřední pohotovostní záchranná jednotka ČČK v počtu 18 členů.

■ Humanitární pomoc do zahraničí

V roce 2005 poskytl ČČK ze svého Fondu humanity ČČK humanitární pomoc do pěti zemí postižených přírodními katastrofami a válečnými konflikty v celkové hodnotě více než 19 milionů korun, a to Bulharsku, Indonésii, Pákistánu, Srí Lance, Srbsku a Černé Hoře.

■ Šíření mezinárodního humanitárního práva

V roce 2005 vyškolil ČČK ve spolupráci s Mezinárodním výborem ČK 11 nových školitelů mezinárodního humanitárního práva a uspořádal rovněž doškolovací seminář stávajících školitelů. Lektori ČČK uskutečnili v roce 2005 v rámci ší-

ření mezinárodního humanitárního práva 278 přednášek pro celkem 6729 posluchačů.

ČČK se v roce 2005 zapojil do projektu Evropské unie Human Step zaměřeného na pomoc žadatelům o azyl v ČR.

■ Rekondiční tábory pro zdravotně oslabené děti

Tuzemské rekondiční pobyty ČČK pro zdravotně postižené děti organizovalo v roce 2005 celkem 54 OS ČČK v 95 turnusech pro celkem 3235 zdravotně postižených dětí. Zahraniční rekondiční pobyty pro zdravotně postižené děti organizovalo 30 OS ČČK v 49 turnusech pro celkem 1512 zdravotně postižených dětí. Tyto pobyty se konaly v přímořských letoviscích v Itálii, Srbsku, Chorvatsku, Španělsku, Řecku, Rakousku a Slovensku.

V dětské odborné léčebně Ch. G. Masarykové – Bukovany se léčilo průměrně 70 dětí měsíčně. Kromě toho zde byly uspořádány dva třítydenní pobyty celkem pro 90 dětí volyňských Čechů z černobylské oblasti Ukrajiny.

■ Pátrací služba ČČK

Tato specializovaná služba ČČK vyřídila v roce 2005 celkem 1843 žádostí, týkajících se především pátrání po osobách nebo osudech osob zejména z období druhé světové války, dále zajišťování dokumentů souvisejících s perzekucí za druhé světové války, předávání tzv. rodinných zpráv ČK do oblastí postižených válečnými konflikty nebo přírodními katastrofami, pátrání po hrobech vojáků padlých ve druhé světové válce, spojování rodin, vydávání výpisů z řeckých evidenčních listů pro uprchlíky z Řecka, kteří emigrovali do ČR v letech 1946 až 1949.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto archiv ČČK

Evropu straší ptačí chřipka

Česká republika jako poslední ze středoevropských zemí oznámila výskyt viru ptačí chřipky na svém území. Testy prokázaly, že labuť, jejíž tělo bylo nalezeno u Hluboké nad Vltavou, byla nakažena virem H5. Nález potvrdil předpovědi odborníků, že s ukončením dlouhotrvající zimy dojde k výskytu nákazy rozšířené ve všech okolních zemích, také u nás.

MUDr. Jan SMETANA, MUDr. Roman CHLÍBEK, Ph.D., MUDr. Roman ŠINDELÁŘ, Katedra epidemiologie, Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany Hradec Králové, foto archiv a Prof. Jiří PATOČKA, DrSc.

Chřipka patří k nejčastějším lidským onemocněním. Každý rok postihuje asi 10 až 15 % populace. Každoroční postižení velkého počtu osob představuje nejen medicínský, ale také hospodářský problém. Pod termín chřipka se v laické veřejnosti nespřímně zahrnují i různé další respirační infekce.

Chřipka

Chřipka je specifické, vysoce nakažlivé, akutní virové horečnaté onemocnění. Vyskytuje se každý rok ve více nebo méně silných epidemiích, v České republice především v zimních a jarních měsících. V minulosti byly zaznamenány i pandemie (epidemie postihující celý svět) tohoto onemocnění. K nejznámějším patří španělská chřipka, která probíhala v letech 1918 až 1920 a usmrtila asi 10 až 50 milionů lidí, asijská chřipka z roku 1957 a hongkongská chřipka z roku 1968.

Chřipkové viry patří do čeledi Orthomyxoviridae. Rozdělují se do tří typů: A, B a C. Z hlediska rizika rozvoje epidemií jsou nejvýznamnější viry typu A. Na povrchu viru se nachází celá řada struktur, mezi nejvýznamnější patří glykoproteinové antigeny Hemagglutinin (H) a Neuraminidáza (N), které umožňují průnik viru do buněk.

Dosud bylo objeveno 16 druhů hemagglutininů a 9 neuraminidáz. Tyto struktury určují antigenní vlastnosti jednotlivých subtypů virů a jsou subtypově specifické. Jsou značně proměnlivé a každoročně podléhají změnám, které více nebo méně mění vlastnosti chřipkových virů. Tím umožňují vznik stále nových epidemií, protože lidé, kteří prodělali chřipku před antigenní změnou jsou chráněni protilátkami, které proti novému viru nepůsobí.

Všechny známé subtypy chřipky typu A byly prokázány u ptáků. Infekce však u nich probíhá velice často bezpříznakově a umožňuje další šíření virů. Člověk je běžně vnímavý na subtypy chřipky A s H 1, 2 nebo 3 a N 1 nebo 2, které cirkulují v lidské populaci a způsobují každoroční chřipkové epidemie.

Zdrojem nákazy běžné sezónní chřipky pro zdravé osoby je nemocný člověk. Infekce se mezi lidmi šíří vzduchem. Inkubační doba onemocnění je jeden až čtyři dny. Chřipka zpravidla začíná z pocitu plného zdraví, kdy se během několika hodin rozvíjí příznaky jako horečka,

třesavka, zimnice, bolesti hlavy, svalů a kloubů, únava, vyčerpanost, pálení v krku a nosohltanu, pálení spojivek a suchý kašel, který se později mění na produktivní. Závažným problémem v průběhu onemocnění bývají bakteriální komplikace ve formě zápalů plic, dekompenzace základních nemocnění, se kterými se nemocní léčí, jako jsou například choroby plic, srdce, ledvin, jater nebo cukrovka. Běžná nekomplikovaná chřipka trvá jeden až dva týdny. Další dny až týdny mohou přetrvávat obtíže typu únavy nebo snížené výkonnosti.

Ptačí chřipka

V posledních letech se stále častěji setkáváme s problematikou ptačí chřipky, především se subtypem H5N1. Ptačí epidemie (epizootie) začala v oblastech jihovýchodní Asie a pro běžného Evropana se jednalo o vzácné a vzdálené onemocnění. Postupně však došlo k šíření nákazy a nemoc překročila hranice kontinentů. Nejvíce postiženy jsou dosud venkovské a příměstské oblasti. V dnešních dnech již byla nákaza prokázána i v mnoha zemích Evropy. Dosud usmrtila velké množství drůbeže a divokých ptáků. Miliony kusů drůbeže byly utraceny v rámci boje s touto nemocí.

Ptačí chřipka se často označuje za novou hrozbu pro lidskou populaci. Faktem je, že pouze nebyly známy souvislosti mezi onemocněním ptáků a možností vzniku lidské pandemie. Dnes se předpokládá, že například tzv. Španělská chřipka byla původně epidemií onemocnění postihující ptáky. Ptačí virus však získal schopnost přenášet se mezi lidmi a došlo k rozvoji pandemie u lidí.

Ptačí chřipka postihuje jak divoké ptáky, tak domácí drůbež, jako slepice, krůty, kachny nebo husy. Rezervoárem virů jsou migrující vodní ptáci. V jejich střevním traktu se viry množí a následně jsou

vylučovány trusem a způsobují nákazu dalších ptáků. Při pokojové teplotě virus přežívá několik dnů, v prachu až 14 dnů. Při teplotách kolem 0°C je životaschopný až několik týdnů.

Hlavní způsob šíření nákazy je prostřednictvím volného pohybu divokých ptáků při jejich tazích. Dalšími možnostmi jsou pašování ptáků nebo nekontrolovaný dovoz drůbeže z postižených oblastí.

Onemocnění se u ptáků může vyskytovat ve dvou formách. Lehčí formy jsou způsobeny nízkou patogenicitou variantami viru a lze při nich pozorovat menší snášky vajec, úbytek váhy nebo ztrátu chuti k potravě. Tyto formy umožňují šíření viru a jeho další změny. Těžší formy jsou způsobeny vysoce patogenními formami virů, zvířata mají postižené vnitřní orgány, můžeme u nich pozorovat průjmy, dýchací obtíže, záněty spojivek a známky postižení nervového systému. Postižená zvířata masivně hynou v průběhu jednoho až dvou dnů od nakažení. Mezi takové vysoce patogenní viry patří právě ptačí chřipkový virus A/H5N1.

Základními protiepidemickými opatřeními organizovanými při boji s ptačí chřipkou jsou sledování výskytu ptačí chřipky, likvidace nemocné drůbeže, karanténa drůbeže ve stanovené rizikové oblasti, spalování kontaminovaných materiálů a dezinfekce míst výskytu.

V rámci prevence musí velkochovatelé v České republice od 1. března 2006 uzavřít drůbež do krytých prostor a musí zajistit, aby se ke zvířatům, krmivu a vodě nemohli dostat volně žijící ptáci (umístění sítí do oken, větráků, apod.). Chovatelé jsou dále povinni hlásit veterinární správě poklesy příjmu potravy a vody, pokles produkce vajec nebo zvýšenou úmrtnost drůbeže.

Od 1. března 2006 jsou rovněž zakázány výstavy ptáků a drůbeže. Hlavním cílem

těchto opatření je zabránit nákaze chovných ptáků.

Riziko pandemie chřipky

V průběhu let byly zaznamenány i případy nákazy virem H5N1 u lidí (tabulka č. 1). K jejich nákaze došlo při těsném a intenzivním kontaktu s nemocnou drůbeží, resp. nemocnými ptáky. Přenos na člověka je možný cestou fekálně orální, respirační, přes oční spojivku, kontaminovanými rukama, infikovanými předměty a konzumací tepelně neupravených potravin vyrobených z nemocné drůbeže. Riziko nákazy ptačí chřipkou je vysoké především při ošetřování drůbeže, škrubání perí, práci v kontaminovaném prostředí, konzumaci syrových nebo polosyrových potravin, práci s infikovanými tkáněmi a jinými biologickými materiály (krev, trus, sekrety). Riziko se dál zvyšuje například společným bydlením s drůbeží, používáním společných ručníků, utěrek a kapesníků.

V poslední době se diskutuje i o riziku nákazy od mezipřenositelů (prasata, kočkovité šelmy), protože dochází stále více k adaptaci viru na savce. Při nákaze ptačí chřipkou u lidí je inkubační doba dva až čtyři dny. Mezi příznaky patří vysoká tělesná teplota (39 °C až 40 °C), průjem, zánět spojivek, kašel, dušnost, zápal plic a vysoké riziko rozvoje dechové nedostatečnosti. Jedná se v podstatě o příznaky běžné chřipky, pouze intenzivněji vyjádřené. Riziko nákazy ptačí chřipkou u lidí je však stále minimální. Za poslední tři roky zemřelo na celém světě na chřipku H5N1 asi 100 osob.

Interhumánní přenos infekce (přenos z člověka na člověka) nebyl nikdy jednoznačně prokázán. S množstvím antigenních změn se však zvyšuje riziko, že by virus mohl tuto schopnost přenosu získat. Pandemický virus by se pak stejně jako klasická sezónní chřipka šířil vzdušnou cestou kapénkami. V tomto případě bychom stáli na prahu pandemie chřipky lidí způsobené virem původně ptačí chřipky.

Problémem je, že lidé dnes nemají proti takovému novému viru žádné protilátky, jsou k němu vysoce vnímaví. V relativně krátkém časovém intervalu by došlo k onemocnění velkého množství lidí. Předpokládá se, že když se virus s novými vlastnostmi objeví, rozšíří se díky cestovnímu ruchu celosvětově v průběhu několika měsíců. V průběhu chřipkové pandemie by pak většina po-

pulace onemocnění prodělala. Mezi nejnámavější by patřily děti, staří a nemocní lidé.

Léčba a izolace většiny nemocných by proběhly doma na lůžku se symptomatickou terapií, jak tomu bývá každý rok při chřipkové sezóně. Tito lidé by si vytvořili protilátky proti novému viru, byli by proti němu dále chráněni a tímto způsobem by se postupně snižoval počet lidí, kteří se mohou nakazit. Vzhledem k tomu, že by došlo k onemocnění velkého počtu osob ve stejném čase, došlo by k přetížení zdravotnických zařízení. Současně by bylo nutné zabezpečit chod společnosti - zásobování vodou, potravinami, dopravu, komunikace, udržení pořádku nebo dodávky energií. Pandemie chřipky postihují lidskou populaci vcelku pravidelně, vždy v intervalech několika desítek let. Nelze říci, kdy pandemie nastane, jak bude silná a jaký bude její vývoj. Víme pouze, že přijde a když nastane, tak je nezastavitelná a lze jen mírnit následky. V současnosti jsme 38 let od poslední chřipkové pandemie a nová se již několik let očekává. Reakcí na tuto situaci byl vznik Národního pandemického plánu v roce 2001 s následnými úpravami. Jedná se o dokument, ve kterém jsou definovány jednotlivé fáze pandemické situace a je stanoveno jaká protiepidemická opatření se budou provádět ve snaze snížit počty nemocných, množství komplikací

u nemocných a omezit šíření nemoci v populaci. V současnosti se za nejpravděpodobnějšího kandidáta na původce chřipkové pandemie považuje virus chřipky A/H5N1. Z požadavků na vznik pandemie, mezi které patří existence nového typu chřipkového viru, jeho infekčnost pro člověka a snadná možnost šíření, virus H5N1 splňuje zatím první dva.

Protiepidemická opatření

Očkování

Vakcinace představuje základní možnost ochrany před chřipkou. Po očkování dochází k vytvoření protilátek proti virovým antigenům obsaženým ve vakcíně. Každým rokem v České republice probíhají v podzimních měsících očkovací kampaně proti běžné sezónní chřipce. Očkování je doporučováno především starší populaci a chronicky nemocným lidem. Obsah virů ve vakcíně se řídí doporučením Světové zdravotnické organizace a vzhledem k rychlým antigenním změnám cirkulujících virů se musí každý rok složení vakcín upravovat.

Účinnost vakcíny závisí na podobnosti viru ve vakcíně s aktuálně cirkulujícími kmeny. Vzhledem k tomu, že ve vakcíně jsou obsaženy pouze antigenní složky běžné sezónní chřipky, nechrání tyto vakcíny proti viru ptačí chřipky H5N1, ani proti jinému novému viru. To znamená, že ten kdo je očkován běžnou chřip-

Tabulka: Potvrzené lidské případy ptačí chřipky A/H5N1 - kumulativní počet k 1. 3. 2006 (zdroj: Světová zdravotnická organizace)

Země	2003		2004		2005		2006		Celkem	
	případů	úmrtí	případů	úmrtí	případů	úmrtí	případů	úmrtí	případů	úmrtí
Kambodža	0	0	0	0	4	4	0	0	4	4
Čína	0	0	0	0	8	5	6	3	14	8
Indonésie	0	0	0	0	17	11	10	9	27	20
Irák	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2
Thajsko	0	0	17	12	5	2	0	0	22	14
Turecko	0	0	0	0	0	0	12	4	12	4
Vietnam	3	3	29	20	61	19	0	0	93	42
Celkem	3	3	46	32	95	41	30	18	174	94

kovou vakcínou, není proti ptačí chřipce chráněn.

Existuje obava, že u lidí, u kterých by došlo k současné infekci virem běžné chřipky a virem ptačí chřipky, by se mohl virus změnit na nebezpečný pandemický kmen. Je tedy vhodné, aby lidé riziku nákazy ptačí chřipkou byli očkováni proti běžné sezónní chřipce.

Vakcína proti ptačí chřipce bohužel zatím neexistuje, ale na jejím vývoji se usilovně pracuje i na území České republiky. Dosud nelze přesně určit, který z mnoha chřipkových virů se stane původcem pandemie. Teprve až bude známa jeho podoba, lze začít s vývojem a výrobou vakcíny. Je opodstatněný předpoklad, že první dávky vakcíny by byly dostupné nejdříve za čtyři měsíce od počátku vývoje. Proto nelze vakcínu na rozdíl od antivirotik nakoupit do zásoby.

■ Antivirotika

K léčbě a prevenci chřipky v případě pandemie by bylo možné použít antivirotika. Těmito léky jsou oseltamivir (Tamiflu) a zanamivir (Relenza). První se podává ve formě tablet, druhý je nutno inhalovat. Preventivní užívání antivirotik širokou populaci je značně problematické (kdy začít, nutná dlouhá doba užívání, značné finanční náklady, atd.).

Výhodnější je preventivní podání osobám ve vysokém riziku nákazy a ponechání léku pro léčbu nejzávažnějších stavů. Jejich účinnost závisí na včasném podání, které by mělo být do 48 hodin po objevení prvních příznaků. Antivirotika rozhodně nemohou nahradit očkování.

■ Izolace a léčba nemocných

V případě objevení se příznaků chřipky u postižených je nutné zamezit šíření infekce mezi ostatní. Nemocný by měl zůstat doma a chorobu řádně vyležet. Přecházení chřipky je z hlediska dalšího šíření nemoci zcela zásadní chybou. Navíc může dojít k častějšímu rozvoji zdravotních komplikací i u osob, které by jinak v klidu na lůžku onemocnění bez problémů zvládly během několika dnů. Vedle klidu na lůžku patří k základům léčby dostatek spánku, léky snižující teplotu, tlumící kašel, analgetika a dostatečný příjem tekutin. Další léčba (např. antibiotika) je určena ke zvládnutí komplikací. K důležitým režimovým opatřením při izolaci patří například úklid na vlhko, používání dezinfekčních prostředků k plošné dezinfekci, časté větrání, používání jednorázových kapesníků a oddělené ukládání zubních kartáček. Tato doporučení vycházejí ze znalosti schopnosti přežívání viru ve vnějším prostředí.

■ Omezení šíření nemoci

Do této kategorie lze zařadit například zákaz shromažďování osob, konání společenských a kulturních akcí, návštěv v nemocnicích, omezení provozu škol, omezení činnosti částí nemocnic a úřadů.

■ Informovanost obyvatelstva

V rámci ovlivnění průběhu pandemie by výraznou roli hrála informovanost oby-

vatelstva. Velký význam by měla ochota populace spolupracovat při dodržování protiepidemických opatření při potlačování pandemie.

■ Současná doporučení ke snížení rizika nákazy člověka virem ptačí chřipky:

- vyhýbat se kontaktu s nemocnou drůbeží, uhynulými ptáky, prostředí s vysokou koncentrací ptáků, kontaktu s ptačí krví, trusem a sekrety,
- zákaz domácího zabíjení drůbeže a zpracování masa na potraviny v oblastech výskytu viru H5N1,
- dostatečná tepelná úprava potravy (bezpečná je teplota 70°C, která inaktivuje virus H5N1 během pěti minut; virus H5N1 není ničen teplotami v chladničce nebo mrazničce),
- zákaz konzumace syrových nebo polosyrových vajec, (vejce nakažené drůbeže mohou obsahovat virus H5N1 jak uvnitř - v bílku nebo žloutku, tak na svém povrchu),
- používání osobních ochranných prostředků, ochrana dýchacích cest a rukou při práci s nemocnými a uhynulými ptáky, (k těmto prostředkům patří dvojte rukavice, jednorázová kombinéza, vhodná obuv /gumové holínky/, ochrana očí /brýle/ a ochrana dýchacích cest - filtrační maska nebo polomaska, respirátor nebo alespoň rouška),
- dodržování osobní hygieny; řádně si umývat ruce vodou a mýdlem, pak použít dezinfekční prostředky na ruce na bázi 70% alkoholu,
- provádění dezinfekce povrchů, vozidel, zařízení, materiálu kontaminovaného krví a tělními tekutinami nemocných zvířat.

Virus je ničen všemi virucidními přípravky. Světová zdravotnická organizace doporučuje 70% alkoholové a chlorové přípravky, jodové preparáty, formaldehyd, glutaraldehyd a kvarterní amoniové soli.

V našich podmínkách je možné využít například Chloramin B, Dikonit, Persteril, Jodonal B nebo Chirox.

■ Závěr

Současné onemocnění ptačí chřipkou způsobuje jeden z mnoha existujících chřipkových virů. Jedná se o virus chřipky typu A subtyp H5N1. Rezervoárem virů jsou migrující vodní ptáci, kteří při svém pohybu nákazu šíří. Nákaza se poprvé objevila v jihovýchodní Asii a dnes se již vyskytuje i v mnoha zemích Evropy. Onemocnění postihuje jak divoké ptáky, tak domácí drůbež. Protiepidemická opatření zaměřená na omezení šíření nemoci a likvidaci ohnisek nemoci jsou v České republice řízena orgány Státní veterinární správy.

Od roku 1997 jsou zaznamenávány případy nákazy člověka touto nemocí. Jsou zatím vzácné a vyžadují úzký kontakt s nemocnými zvířaty. Možnost nákazy člověka v našich podmínkách je dosud minimální. Vzhledem k riziku, že virus H5N1 získá možnost interhumánního přenosu a stane se původcem nové chřipkové pandemie, věnuje tomuto onemocnění vysokou pozornost i humánní medicína.

V případě pandemie by došlo k onemocnění velkého množství lidí a průběh chřipky by byl pravděpodobně těžší než u běžné sezónní chřipky vzhledem k vysoké vnímavosti populace k novému chřipkovému viru. Vedle přetížení zdravotnického systému nemocnými by došlo k výraznému omezení chodu společnosti.

Jednou možnou ochranou proti naze je očkování. V současné době bohužel zatím není k dispozici. Teprve při vzniku pandemického viru může být na základě jeho znalosti zahájen vývoj vakcíny. Druhou možností jsou antivirotika, které lze v jistých případech použít k prevenci a léčbě.

Polská republika

Rok přistoupení do EU:	2004
Rozloha:	312 685 km ²
Počet obyvatel:	38 625 000
Hlavní město:	Varšava (Warszawa)
Forma státu:	republika, unitární stát
Administrativní členění:	16 vojvodství
Jazyk:	polština
Průměrná délka života (M • Ž):	70,2 • 78,4
HDP:	184 570 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	10 400 €
Členství v mez. org.:	NATO, EU, OSN

Forma vlády

Polsko je republika. Vládu tvoří ministerský předseda a Rada ministrů. Exekutivní moc mají prezident a Rada ministrů. Legislativními orgány jsou Parlament (Sejm) a Senát. Rada ministrů je odpovědná za uplatňování práva a národní bezpečnost. Rada ministrů se zodpovídá ministerskému předsedovi a Sejmu. Prezident má odpovědnost za obranou politiku a je také vrchním velitelem ozbrojených sil. Prezident jmenuje ministerského předsedu a na základě doporučení ministerského předsedy ostatní ministry. Základní organizační strukturou místních vlád jsou teritoriální samosprávy. Polsko je rozděleno na 16 vojvodství, každé s vojvodou v čele. Vojvodství se člení na okresy (powiat), které vytvářejí vyšší formu samosprávy. V Polsku je asi 2489 obcí (gmina), z toho přibližně 800 měst. Samosprávy mají na starosti školství, zdravotní péči, bydlení a místní dopravu.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

Nový systém CNP (civilní systém připravenosti) byl vytvořen pro zvládání různých typů krizových situací. Vytvoření vhodné právní podpory se ukázalo jako jeden z nejdůležitějších požadavků pro efektivní zvládání katastrof nebo krizových situací, včetně války.

Úkoly a cíle CNP

Základním cílem CNP je zajistit bezpečnost a prosperitu civilního obyvatelstva.

Hlavní úkoly:

- prevence rizik a katastrof a řízení záchranných operací,
- zabezpečení funkce úřadů během katastrofy, krize nebo války,
- ochrana obyvatelstva v případě katastrofy, krize nebo války,
- spolupráce s armádou v případě katastrof v době míru, krizi nebo války,
- podpora mírových operací,
- koordinace mezinárodní humanitární, technické a expertní pomoci.

- příprava nouzové legislativy a dalších opatření nezbytných pro zvládání nouzových situací,
- vytvoření vhodného systému civilní obrany na základě identifikace možných hrozeb,
- vytvoření organizační struktury CNP, která bude reagovat na nouzové situace,
- koordinace úsilí v rámci oblasti civilní připravenosti,
- provádění výcviku částí systému civilní připravenosti,
- podpora výzkumu v oblasti CNP,
- koordinace činnosti civilního a vojenského sektoru v mírových nouzových operacích,
- vytváření a udržování vhodných zásob a zdrojů,
- příprava obyvatelstva na chování v nouzových situacích.

Organizační struktura CNP

Centrální úroveň:

Rada ministrů je odpovědná za udržování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti státu. Je zplnomocněna vyhlásit stav nouze. V rámci Rady ministrů byl vytvořen Výbor pro zvládání krizí (dále jen „Výbor“), řízený ministrem vnitra. Hlavním úkolem Výboru je koordinovat na centrální úrovni úsilí cílené na zmírnění následků všech typů hrozeb. Kromě toho je každé ministerstvo odpovědné za CNP v rámci svých kompetencí.

Většina nouzových služeb je podřízena Ministerstvu vnitra, které zodpovídá za udržování veřejného pořádku, ochranu obyvatelstva při nouzových stavech a za prevenci před katastrofami a krizemi.

Odpovědnost za civilní obranu na stupni stát má náměstek ministra vnitra – náčelník civilní obrany státu.

Regionální úroveň:

Za opatření na této úrovni jsou odpovědní vojvodové. Jejich hlavním úkolem je koordinovat preventivní činnost pro všechny typy rizik, podporovat úsilí na úrovni samospráv a asistovat nižším regionálním článkům v případech, kdy jejich pro-

středky nejsou dostatečné. Vojvodové mohou využít práci Výborů pro zvládání krizí (výbory pro nouzovou odezvu).

Nižší regionální úroveň (vyšší úroveň samosprávy-powiat):

Odpovědnost na této úrovni zahrnuje ochranu obyvatelstva v případech, které převyšují možnosti místní úrovně. Starosta okresu využívá Výbor pro zvládání krizí jako poradní orgán.

Úroveň samosprávních celků (nižší úroveň samospráv – gmina):

Do odpovědnosti na této úrovni patří požární ochrana a udržování veřejného pořádku. Dále pak monitorování hrozeb, systém včasného varování, sirény, koordinace záchranných prací a evakuace. Primátor (wojt) definuje úkoly civilní obrany všech institucí, které podporují práci stálého Výboru pro zvládání krizí.

Civilně-vojenská spolupráce

Během nouzových situací může vláda povolát speciální záchranné jednotky jak civilní obrany, tak vojenské.

Hlavní oblasti civilně-vojenské spolupráce jsou:

- A) mírové operace
 - oddělení nepřátelených stran,
 - zabránění migrace,
 - eliminace nebezpečí (například odminování);
- B) civilní obrana
 - ochrana obyvatelstva v krizích,
 - účast v záchranných operacích,
 - zapojení se do systému rychlého varování a výstražného systému;
- C) doprava,
- D) zásobování,
- E) zdravotnická pomoc,
- F) ochrana místní infrastruktury,
- G) informační služby,
- H) rozhlasové a televizní stanice a tisk,
- I) zajišťování pořádku a výcvik.

Právní systém

Vzhledem k tomu, že žádný zákon dosud nedefinoval CNP v polských podmínkách, tak neexistuje žádný právní podklad pro jeho existenci. Přestože již v roce 2001 byly Parlamentem schváleny zákon o civilní připravenosti a zákon o krizovém řízení, k nabytí jejich platnosti nedošlo z důvodu veta prezidenta republiky. Stávající podoba celostátního záchranného systému je právně vymezena pouze nařízením ministra vnitra. Mezi hlavní legislativní dokumenty, které se zabývají CNP, patří Ústava, zákon o přírodních katastrofách, zákon o policii a zákon o požární ochraně.

pplk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO

Dvacet let od katastrofy v černobylské jaderné elektrárně

npor. Mgr. Štěpán KAVAN, HZS Jihočeského kraje, foto archiv redakce

Žádný reaktor jaderné elektrárny nemůže vybuchnout jako atomová bomba. Technicky to není možné. Výbuch v černobylské jaderné elektrárně nebyl jaderný, ale byl to výbuch vodíku. V důsledku rostoucí teploty se přehřátá pára přeměnila na vodík a kyslík. Směs těchto plynů vybuchla.

Od klasické elektrárny spalující uhlí, olej nebo plyn se jaderná elektrárna liší způsobem, jakým získává teplo na výrobu páry. Zatímco v elektrárně na fosilní paliva vzniká teplo ve spalovacím kotli, v jaderné elektrárně je zdrojem tepla jaderný reaktor. Teplo se z reaktoru nepřetržitě odvádí a využívá k výrobě páry, která pohání turbínu. Turbína a navazující zařízení pro výrobu elektřiny jsou stejné jak v klasické, tak v jaderné elektrárně.

Jaderný reaktor je zařízení, které v jaderném palivu umožňuje udržovat a řídit řetězovou reakci a plynule odvádět vyvíjené teplo. Prostor reaktoru, kde probíhá štěpení a vyvíjí se teplo, se nazývá aktivní zóna. V ní je umístěno palivo, moderátor, řídicí tyče a proudí jí chladicí médium. Celý proces vzniku tepla, výroby páry pro pohon turbíny a ochlazování páry po průchodu turbínou se uskutečňuje ve třech navzájem oddělených okruzích (primární – jaderný okruh tvořený reaktorem a parogenerátorem, sekundární se skládá z turbíny s generátorem elektrického proudu a terciální okruh chladicí vody).

Od samovolného štěpení k průmyslovému využití

Radioaktivita je přirozená schopnost některých látek (přírodních i umělých) samovolně se přeměňovat – rozpadat se. Samovolné štěpení, stejně jako ostatní radioaktivní přeměny, je exoergický děj, uvolňovaná energie nemá praktický význam. Samovolné štěpení ^{238}U , jediného přírodního nuklidu, u něhož k této přeměně dochází, probíhá tak pomalu, že energie uvolněná v určitém množství uranu za časovou jednotku je minimální. Radioaktivní látky a ionizující záření se vyskytují všude kolem nás již od vzniku planety nezávisle na existenci člověka. Úroveň jejich záření je však taková, že většinou našemu organismu neškodí. K přirozeným zdrojům ionizujícího záření patří kosmické záření a záření radioaktivních prvků obsažených v zemské kůře.

Mezi umělé zdroje ionizujícího záření patří z 85 % zařízení pro lékařské úkony (diagnostické a léčebné účely), dále jsou

to radioaktivní prvky vzniklé v důsledku dřívějších zkoušek jaderných zbraní, ale v nepatrné míře i obrazovky televizorů. Průmyslové využití energie štěpení jádra je založeno na štěpné jaderné reakci. Jadernou reakcí se rozumí přeměna jádra vyvolaná interakcí s jiným jádrem, nukleonem nebo fotonem. Tato reakce má řadu rysů shodných se samovolným štěpením, zásadní rozdíl však spočívá v tom, že jde o reakci vyvolanou jaderným projektilem. Pro jadernou energetiku má význam pouze štěpení nuklidů ^{235}U (přírodní izotop uranu, jeho obsah v uranu je 0,722 %) a ^{239}Pu účinkem neutronů.

Katastrofický duben 1986

Nejzávažnější havárie v dějinách jaderné energetiky a jediná, při níž došlo k mohutnému úniku radioaktivních látek mimo prostor jaderné elektrárny, se udála 26. dubna 1986 v Jaderné elektrárně Černobyl na Ukrajině. Ke katastrofě došlo nešťastnou kombinací vlastností reaktoru na čtvrtém bloku a hrubého porušení provozních předpisů ze strany obsluhy. Na začátku havárie stál plánovaný elektrotechnický experiment, který měl prokázat využití energie dobíhajícího turbogenerátoru při jeho odstavení. Byla vyražena bezpečnostní automatika a regulační tyče se zdvihly tak vysoko a v nedovoleném počtu, že když při malém výkonu značně nestabilní reaktor náhle v 01 h 23 min zvýšil výkon na stonásobek, nestačily sjet včas a účinně do aktivní zóny. V důsledku toho se v reaktoru vytvořil obrovský přetlak páry, kte-

rý způsobil první explozi. Při ní se nadevzdlo a posunulo horní víko reaktoru o váze asi 1000 tun, čímž se poškodily všechny palivové kanálky. Odhaduje se, že při rychlém růstu výkonu se aktivní zóna zahřála až na 3000°C. Při této teplotě reagoval grafit s vodní párou a produkty reakce, vodík a oxid uhelnatý, patrně způsobily druhou explozi a následný požár.

Při explozích došlo k vyvržení paliva a grafitu z reaktoru a unikla radioaktivita řádově 10^{18} Bq. Negativně se tak projevilo, že reaktor neměl kontejment. V následujících dnech byl reaktor z helikoptér zasypáván mnoha tunami karbidu bóru, dolomitu, písku a olova, později byl obestaven betonovou konstrukcí se zařízením pro dlouhodobé dochlazování. Během pěti hodin po explozi se podařilo zabránit šíření ohně na další budovy elektrárny, zejména na sousední třetí reaktor. Ten byl odstaven až čtyři hodiny po výbuchu čtvrtého reaktoru.

Mezi první oběti patřili také hasiči, kteří nebyli vybaveni ochrannými pomůckami, respirátory, oděvy ani dozimetry. To se týkalo dokonce i jednotek, které sloužily přímo na elektrárně. Osudné bylo také to, že hasiči netušili, co je příčinou ohně, že všude kolem nich hoří vysoce radioaktivní zbytky reaktoru.

Dne 15. prosince 2000 prezident Ukrajiny Leonid Kučma vydal příkaz k vypnutí třetího – posledního fungujícího reaktoru Černobylské jaderné elektrárny. Od havárie uběhlo dvacet let. Unikátní krajinná oblast Polesie, kde se stýkala ruská, ukrajinská a běloruská kultura, je

navždy mrtvá. Odborné týmy hodnotí působení v 30 km zóně jako příležitost sledovat experiment, jaký nemá na zeměkouli obdoby. Úroveň radiace se sice snižuje, ale velmi pomalu. V zóně dál probíhají dekontaminační projekty. Průchod radionuklidů na území tehdejšího Československa uniklých při havárii byl zaznamenán při třech naměřených maximech odpovídajících průchodům výrazně kontaminovaných vzdušných mas. Šlo o 30. duben 1986 (první průchod), 3. až 4. květen 1986 (druhý průchod v oblastech východně od 19° z. d.) a 7. květen 1986 (třetí průchod). Objemové aktivity radionuklidů v atmosféře během prvního průchodu dosahovaly řádově jednotek až desítek Bq·m⁻³, při druhém průchodu objemová aktivita klesla přibližně na třetinu a následně až na jednu desetinu při třetím průchodu.

Opatření v Bělorusku a péče o postižené obyvatelstvo

Na území Běloruska vypadlo přibližně 70 % radionuklidů z radioaktivního mraku, který vznikl následkem výbuchu černobylského reaktoru. Radioaktivním spadem bylo zamořeno 23 % půdy (46,5 tisíc km², především v Gomelské oblasti). Běloruská vláda rozhodla soustředit výzkum v oblasti radiologie, radioekologie a radiační ochrany do města Gomel. Hlavní kontaminanty v přírodě tvoří ¹³⁷Cs, ⁹⁰Sr a v menší míře izotopy plutonia. Radioaktivní zamoření ¹³⁷Cs s úrovní 1 až 5 μCi (37 - 185 kBq)/km² zahrnuje 42 % teritoria Gomelské oblasti. Od roku 1987 je ve zvláštním režimu sledováno a vyšetřováno 1,5 milionu poškozených osob z Běloruska z celkového počtu 10 milionů obyvatel.

V Gomelu bylo vybudováno republikové Vědecko-praktické centrum radiační medicíny a ekologie člověka s vybavenými vědeckými laboratořemi i jednotlivá ambulantní a lůžková pracoviště se 450 lůžky. Centrum bylo otevřeno na podzim 2002. V současné době je toto republikové zařízení hlavním zdravotnickým centrem, které poskytuje speciální lékařskou péči postiženým katastrofou havárie černobylské jaderné elektrárny nejen somaticky, ale i psychicky. Jsou zde přijímáni i obyvatelé z Ruska a Ukrajiny, kteří jsou poznamenáni následky černobylské tragédie. V centru bylo registrováno koncem roku 2003 celkem 1 670 000 zasažených osob, z toho

303 421 dětí. Toto místo se stalo koordinacím vědeckým pracovištěm programu státního plánu výzkumu Běloruské republiky o „Překonání následků katastrofy černobylské jaderné elektrárny“ (2001 - 2005) a v období do roku 2010 pak programu „Vědecké zabezpečení řešení medicínských problémů následků katastrofy na černobylské jaderné elektrárně“.

Havárie v jaderných elektrárnách

Jaderná bezpečnost patří mezi základní činnosti Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE) se sídlem ve Vídni. Agentura organizuje program OSART (Operational Safety Review Team), kdy na žádost provozovatele elektrárny vysílá revizní skupinu odborníků k hodnocení jaderné bezpečnosti podle stanovených mezinárodních standardů. Žádnou technologii, ani výrobu elektřiny v jaderných elektrárnách, nelze beze zbytku zbavit rizika vzniku poruch a událostí s možnými menšími či většími následky. Nejpravděpodobnějšími příčinami mohou být poruchy a závady komponent a chybný zásah pracovníků obsluhy nebo údržby do provozu elektrárny. Z hlediska jaderné bezpečnosti nejsou události v jaderných elektrárnách stejně významné. Pro hodnocení událostí se používá stupnice, kterou v roce 1991 zavedla MAAE. V té-

to stupnici se události hodnotí podle jejich vlivu na životní prostředí, na zařízení a prostředí uvnitř elektrárny a na bezpečnostní systémy. Události 0 až 3 se označují jako poruchy, události 4 až 7 se klasifikují jako havárie.

V jaderných elektrárnách a na experimentálních reaktorech se za dobu vývoje a existence jaderné energetiky stalo několik vážnějších událostí (havárií) - viz tabulka.

Opatření pro případ vzniku radiační havárie v okolí jaderné elektrárny v ČR

Provozování jaderných elektráren je zakotveno v zákonných normách a je pod dohledem státních dozorových orgánů. V České republice je základní právní normou tzv. atomový zákon /zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Česká republika se společně s dalšími zeměmi zavázala řídit tzv. konvencí jaderné bezpečnosti, první mezinárodní právní normou o bezpečnosti jaderných elektráren, přijatou v roce 1996. Základním dokumentem, kterým se plánuje provádění záchranných a likvidačních prací v případě mimořádné události, je vnitřní a vnější havarijní plán jaderné elektrárny (VHP JE) Dukovany a Temelín. Pro případ vzniku radiač-

8. října 1956, Windscale, Velká Británie	Při výrobě plutonia pro atomové pumy došlo k přehřátí termometru a nepozorností operátorů k přehřátí a požáru několika palivových článků s následným rozšířením. Podle MAAE - havárie stupeň č. 5.	Únik 13 000 TBq radioaktivního jodu a plutonia. Obyvatelé v okolí obdrželi dávku od 5 do 60 mSv.
17. října 1969, St. Laurent, Francie	Při automatické výměně palivových článků nastala porucha. Operátor chybným úkonem znemožnil průtok vody a bez chlazení se několik článků roztavilo.	Bez zranění, vysoké ekonomické ztráty.
22. července 1977, Jaslovské Bohunice	Při výměně palivových článků zapomněli operátoři zbavit článek těsnícího silikagelu. Uranový článek se roztavil, do primárního okruhu pronikla kontaminovaná těžká voda.	Kontaminace primárního a částečně i sekundárního okruhu. Reaktor A1 odstaven.
28. března 1979, Three Mile Island, Pennsylvánie, USA	Pracovníci údržby při běžné kontrole uzavřeli ventil na výstupním potrubí z náhradních čerpadel. Po několika dnech došlo k náhodnému zastavení hlavních čerpadel, automatický systém ochrany odstavil reaktor. Zásahem operátorů se studená voda dostala do přehřátých parogenerátorů, kde popraskaly trubky. Vzniklými trhlinami se radioaktivní voda dostala do primárního i sekundárního okruhu. Podle MAAE - havárie stupeň č. 5.	Mimo elektrárnu se dostalo jen malé množství uniklého chladiva, došlo však k velkému poškození zařízení elektrárny.

ní havárie jsou ve VHP JE v tzv. zóně havarijního plánování naplánovány úkoly a opatření k likvidaci radiační havárie a k omezení jejich následků, zaměřené na ochranu obyvatelstva a životního prostředí. Zóna havarijního plánování se stanovuje na základě výsledků rozborů možných následků havárie spojené s unikem radioaktivních látek do vnějšího prostředí (pro potřeby plánování ochrany obyvatelstva v okolí JE a pro potřebu vypracování VHP JE). Území zóny havarijního plánování, pro které se plánují opatření na ochranu obyvatelstva, je vymezeno plochou kruhu o poloměru 13 km pro JE Temelín a 20 km pro JE Dukovany se středem v JE a územím obcí, které se nacházejí na hranici uvedeného kruhu.

Základním principem všech opatření ochrany obyvatelstva před účinky a následky nadlimitního ozáření je podstatné snížení kontaktu se zářením, tj. minimalizovat dobu v kontaminovaném prostředí, pobývat co možná nejdále od zdroje ionizujícího záření a stínit záření pomocí tzv. polovrstev nebo jejich vzájemnou kombinací a návazností. Účinným a nejdůležitějším způsobem ochrany obyvatelstva před radioaktivními látkami je ukrytí. Pouhým pobytem

v budovách se zavřenými okny a dveřmi se podstatně omezí účinky radioaktivního záření. Významným opatřením je jódová profylaxe. Správné načasování požití tablet jodidu draselného zajistí plné nasycení štítné žlázy neradioaktivním jodem a tím zabrání hromadění jódu radioaktivního ve štítné žláze. Další návazné opatření pro ochranu obyvatelstva může být evakuace.

Jaderná bezpečnost

Černobylská havárie je často používána jako argument proti využití jaderné energetiky. Byla to katastrofa s vážnými důsledky pro zdraví obyvatelstva. Průběh havárie ukázal, že to současně byla událost zcela netypická. Rozsah neštěstí zvýšily navíc počáteční pokusy o utajení následků a nefunkční systém řízení společnosti, které příliš málo záleželo na lidských životech a životním prostředí.

Jadernou bezpečností se v jaderné elektrárně rozumí stav a schopnost elektrárny a její obsluhy zabránit nekontrolovatelnému rozvoji řetězové štěpné reakce a nedovolenému úniku radioaktivních látek a ionizujícího záření do životního prostředí. Starost o maximální bezpečnost provází jadernou elektrárnu od vý-

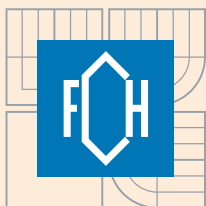
běru lokality a projektových prací, přes výrobu jednotlivých částí a výstavbu až k rutinnímu provozu. Riziko provozu jaderné elektrárny spočívá ve vysoké radioaktivitě štěpných produktů v aktivní zóně reaktoru.

Jaderná bezpečnost se v širším smyslu týká nejen jaderné energetiky, ale všech činností, při nichž se používají radioaktivní látky a další zdroje ionizujícího záření. Účelem příslušných právních norem je zajistit ochranu osob přicházejících do styku s těmito látkami, dále bezpečná evidence a kontrola nakládání se zdroji záření a radioaktivními odpady tak, aby nemohly být zneužity teroristy a nepředstavovaly riziko pro obyvatelstvo.

Literatura

- Hála, J.: Radioaktivita, ionizující záření, jaderná energie. Konvoj, Brno 1998
- Tůma, J.: Katastrofy techniky desíci 20. století. Academia, Praha 2002
- Zpráva o radiační situaci na území ČSSR po havárii Jaderné elektrárny Černobyl. Institut hygieny a epidemiologie, Centrum hygieny záření. Praha 1987
- Aleksijevičová, S.: Modlitba za Černobyl. Doplněk, Brno 2002

Nový bakalářský studijní program

Fakulta chemická VUT v Brně nabízí vzdělání akreditované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v novém bakalářském studijním programu „Ochrana obyvatelstva“ s příslušnou dokumentací.

Forma studia

- prezenční forma studia od zimního semestru akademického roku 2006/2007,
- standardní doba studia bude tři roky,
- ukončení studia státní bakalářskou zkouškou,
- studium je určeno zejména zájemcům s praxí v oblasti krizového řízení a plánování, ochrany, bezpečnostního managementu ve složkách integrovaného záchranného systému,
- studium bude organizováno s ohledem na možnosti fakulty a studentů.

Uplatnění studentů

- v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva, ve veřejné správě jako univerzálně připravení odborní pracovníci,
- v bezpečnostním managementu,
- ve funkcích složek integrovaného záchranného systému,
- po ukončení bakalářského studijního programu mohou rovněž pokračovat ve studiu navazujícího magisterského studijního programu.

Další informace

Informace o zahájení, termínech podávání přihlášek, o přijímacím řízení jsou zveřejněny na internetových stránkách: <http://www.fch.vutbr.cz>. Informace o studiu poskytne Doc. Ing. Ivan Mašek, CSc.
Kontaktní údaje: tel. +420541149445, fax. +420541149446, e-mail: masek@fch.vutbr.cz.

Studium je zaměřeno převážně na analýzu rizik, organizaci účinné prevence, efektivního řešení vzniklých mimořádných a krizových situací a následného obnovování normálního stavu. Tato připravenost bude podložena účelově stanoveným bakalářským penzem nezbytných teoretických a zejména přírodovědných předmětů. Praktická připravenost absolventů jako profesních odborných pracovníků bude podmíněna osvojením odborných znalostí a získáním vymezených schopností, dovedností a návyků. Výuka odborných předmětů bude provázána se znalostí rozsáhlé legislativy postihující prevenci závažných havárií, řešení mimořádných a krizových situací, integrovaný záchranný systém, ochranu obyvatelstva a činnost orgánů veřejné správy v oblasti krizového řízení. Metody praktického výcviku budou zaměřeny na získání odolnosti absolventů vůči psychické zátěži spojené s havarijními a krizovými situacemi a k osvojování schopnosti řešit je samostatně a efektivně i ve stresových podmínkách.

Doc. Ing. Jaromír HAVLICA, CSc.,
děkan Fakulty chemické VUT v Brně

Prevence a represe v rámci direktivy SEVESO

RNDr. Petr SKŘEHOT, Ing. Kateřina MALČÍKOVÁ, Ing. Vilém SLUKA, RNDr. Stanislav MALÝ,
Výzkumný ústav bezpečnosti práce Praha, foto archiv redakce

Závažná průmyslová havárie v italském chemickém podniku ICMESA v Sevesu, která se stala v roce 1976, a během níž došlo k úniku až 20 kg velmi toxického dioxinu [1,2], spustila v tehdejší Evropské unii legislativní proces, který vyústil v roce 1982 přijetím směrnice 82/501/EEC, známé pod označením SEVESO I.

V oboru průmyslové bezpečnosti byl tento okamžik významným mezníkem, neboť došlo k rozvoji aktivního a sofistikovanějšího přístupu k zajišťování bezpečnosti objektu nebo zařízení, v němž je umístěna nebezpečná chemická látka (tj. při výrobě, skladování či manipulaci s nebezpečnou chemickou látkou v areálu podniku) [3]. Během osmdesátých a devadesátých let se z prevence závažných havárií vyvinul samostatný vědní resp. technický obor, který dnes zahrnuje nejen širokou oblast prevence, ale také oblast represivní. Tento rozvoj se také promítl do legislativy, kdy v roce 1996 přijala Evropská Rada směrnici 96/82/ES (SEVESO II), která nahradila tehdy již zastaralou směrnici 82/501/EEC. Do oblasti prevence dnes řadíme především tyto okruhy [3,12]:

- definování cílů a zásad prevence,
- systém řízení bezpečnosti,
- organizaci prevence závažných havárií,
- řízení provozu a změn v objektu nebo zařízení,
- havarijní plánování,
- sledování plnění programu,
- kontrolu a audit.

Oblast prevence závažných havárií musí vycházet z kvalitní analýzy a hodnocení rizik, která je provedena pro zjištěné zdroje rizik [15]. V rámci analýzy rizik jsou stanoveny příslušné havarijní scénáře, které umožňují provozovateli i samosprávě přijímat prostřednictvím vnitřního resp. vnějšího havarijního plánu adekvátní opatření pro účel zajištění havarijní připravenosti [4]. Represivní oblast je naproti tomu reprezentována především výkonem kontrol a inspekce ze strany státní správy, resp. samosprávy.

Pozornost výkonu inspekce

Po dlouhou dobu, během které se dílčí prvky prevence dynamicky rozvíjely, byla oblast represe považována spíše za druhořadou. Rozvoji prosazování prevence zpočátku lépe přispíval tlak ze strany samosprávy či veřejnosti, anebo dokonce snahy samotných podniků o získání „dobrého jména“, než direktivní uplatňování represivních opatření prostřednictvím inspekce. Ovšem tento trend se vyvinul spíše než cíleně jako

následek přirozeného vývoje. Je potřeba si uvědomit, že v souvislosti s průmyslovou bezpečností byla definována zcela nová oblast, pro níž mělo být započato s výkonem inspekce, avšak na níž nebyl samostatný inspekční systém připraven. Hlavním problémem, který komplikoval a v mnohých zemích Evropské unie stále ještě komplikuje zahájení výkonu inspekce nad oblastí prevence závažných havárií, je skutečnost, že tato oblast přímo nespadá do předmětu zájmu žádné ze současných inspekčních složek, ale pouze se jich okrajově dotýká (např. ochrana životního prostředí, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, požární ochrana, havarijní plánování, hygiena apod.). Pro vyřešení tohoto problému existují dvě varianty:

(1) zřízení nového zcela samostatného inspekčního orgánu, který by prováděl výkon inspekce nad celou oblastí prevence závažných havárií, anebo

(2) integrace stávajících inspekčních složek do tzv. sdružené inspekce, která by byla reprezentována expertní skupinou složenou z inspektorů jednotlivých inspekčních složek, kteří by prováděli inspekci společně.

První varianta je výhodnější spíše pro velké státy s velkým počtem podniků, které podléhají kontrolám inspekce, druhá pak, jelikož je ekonomicky i personálně méně náročná, vyhovuje spíše státům s menším počtem těchto podniků.

Česká republika se dle tohoto modelu vydala cestou aplikace (podpory) sdružené inspekce; Francie pak naproti tomu zvolila způsob výkonu inspekční činnosti prostřednictvím jedné organizace s celostátní působností, resp. s regionálním zastoupením. Touto organizací je DRIRE (Directions Régionales de l'Industrie de la Recherche et de l'Environnement), která kromě složek životního prostředí dozoruje také dodržování direktivy SEVESO II v tzv. „rizikových podnicích“ (les risques industriels) [5]. Pouze v mimořádných, odůvodněných případech si pak zve na pomoc inspektory z jiných složek, jako např. z inspektorátu práce ITMF (L'inspection du Travail Maritime Française).

Evropská škála pro hodnocení průmyslových havárií

Systém výkonu kontroly nad oblastí prevence závažných havárií (SEVESO II) běží ve Francii poměrně krátce (od roku 2001) [6] a kromě běžné inspekční činnosti zahrnuje také vyšetřování vznik-

Tabulka 1: Evropská škála pro hodnocení průmyslových havárií (ESIA) – grafická prezentace (český překlad):

	Množství nebezpečné chemické látky	1	2	3	4	5	6
Q1	Množství uniklé látky (Q) ve vztahu k limitním hodnotám ¹⁾	$Q < 0,1 \%$	$0,1 \leq Q < 1 \%$	$1 \leq Q < 10 \%$	$10 \leq Q < 100 \%$	1 až 10krát více než limitní hodnota ¹⁾	více než 10krát více než limitní hodnota ¹⁾
Q2	Množství výbušných látek (Q), které se účastnily na výbuchu (ekvivalent TNT)	$Q < 0,1 \text{ t}$	$0,1 \text{ t} \leq Q < 1 \text{ t}$	$1 \text{ t} \leq Q < 5 \text{ t}$	$5 \text{ t} \leq Q < 50 \text{ t}$	$50 \text{ t} \leq Q < 500 \text{ t}$	$Q \geq 500 \text{ t}$
	Následky na obyvatelstvu	1	2	3	4	5	6
H3	Celkový počet úmrtí: - zaměstnanci - pracovníci externích zásahových složek - veřejnost	- - - -	1 1 - -	2 – 5 2 – 5 1 -	6 – 19 6 – 19 2 – 5 1	20 – 49 20 – 49 6 – 19 2 – 5	≥ 50 ≥ 50 ≥ 20 ≥ 6
H4	Celkový počet zraněných osob, které byly hospitalizovány déle než 24 hodin: - zaměstnanci: - pracovníci externích zásahových složek - veřejnost	1 1 1 -	2 – 5 2 – 5 2 – 5 -	6 – 19 6 – 19 6 – 19 1 – 5	20 – 49 20 – 49 20 – 49 6 – 19	50 – 199 50 – 199 50 – 199 20 – 49	≥ 200 ≥ 200 ≥ 200 ≥ 50
H5	Celkový počet lehce zraněných osob ošetřených na místě nebo hospitalizovaných po dobu kratší než 24 hodin: - zaměstnanci - pracovníci externích zásahových složek - veřejnost	1 – 5 1 – 5 1 – 5 -	6 – 19 6 – 19 6 – 19 1 – 5	20 – 49 20 – 49 20 – 49 6 – 19	50 – 199 50 – 199 50 – 199 20 – 49	200 – 999 200 – 999 200 – 999 50 – 199	$\geq 1\,000$ $\geq 1\,000$ $\geq 1\,000$ ≥ 200
H6	Celkový počet osob bez přístřeší nebo bez práce (zničené domy, pracoviště)	-	1 – 5	6 – 19	20 – 99	100 – 499	≥ 500
H7	Počet (N) evakuovaných osob nebo osob uvězněných ve svých domovech po dobu více než 2 hodiny násobený časem, během kterého byly uvězněny (osoby x hodiny)	-	$N < 500$	$500 \leq N < 5\,000$	$5\,000 \leq N < 50\,000$	$50\,000 \leq N < 500\,000$	$N \geq 500\,000$
H8	Počet (N) osob bez pitné vody, elektřiny, plynu, telefonu a veřejné dopravy po dobu více než 2 hodin násobený časem, během kterého byly takto postiženy (osoby x hodiny)	-	$N < 1\,000$	$1\,000 \leq N < 10\,000$	$10\,000 \leq N < 100\,000$	$100\,000 \leq N < 1\,000\,000$	$N \geq 1\,000\,000$
H9	Počet (N) osob, které musely podstoupit rozsáhlé léčení trvající déle než 3 měsíce (po havárii)	-	$N < 10$	$10 \leq N < 50$	$50 \leq N < 200$	$200 \leq N < 1\,000$	$N \geq 1\,000$
	Následky na životním prostředí	1	2	3	4	5	6
Env10	Počet volně žijících zvířat, které byly usmrceny, zraněny nebo intoxikovány ²⁾ následkem havárie	$Q < 0,1$	$0,1 \leq Q < 1$	$1 \leq Q < 10$	$10 \leq Q < 50$	$50 \leq Q < 200$	$Q \geq 200$
Env11	Podíl (P) usmrcených chráněných živočichů a rostlin anebo živočichů usmrcených následně v důsledku zničení biomasy v zóně účinku havárie	$P < 0,1 \%$	$0,1 \leq P < 0,5 \%$	$0,5 \leq P < 2 \%$	$2 \leq P < 10 \%$	$10 \leq P < 50 \%$	$P \geq 50 \%$
Env12	Objem (V) znečištěné vody (v m ³)	$V < 1\,000$	$1\,000 \leq V < 10\,000$	$10\,000 \leq V < 100\,000$	$100\,000 \leq V < 1\,000\,000$	$1\,000\,000 \leq V < 10\,000\,000$	$V \geq 10\,000\,000$
Env13	Plocha (S) povrchové nebo podzemní vody, již je nutno vyčistit nebo speciálně dekontaminovat (v ha)	$0,1 \leq S < 0,5$	$0,5 \leq S < 2$	$2 \leq S < 10$	$10 \leq S < 50$	$50 \leq S < 200$	$S \geq 200$
Env14	Délka (L) vodního toku nebo kanálu, jež je nutno vyčistit nebo speciálně dekontaminovat (v km)	$0,1 \leq L < 0,5$	$0,5 \leq L < 2$	$2 \leq L < 10$	$10 \leq L < 50$	$50 \leq L < 200$	$L \geq 200$
	Ekonomické ztráty	1	2	3	4	5	6
€15	Škody na majetku podniku (C) v milionech € ³⁾	$0,1 \leq C < 0,5$	$0,5 \leq C < 2$	$2 \leq C < 10$	$10 \leq C < 50$	$50 \leq C < 200$	$C \geq 200$
€16	Ztráty na produkci podniku (C) v milionech € ³⁾	$0,1 \leq C < 0,5$	$0,5 \leq C < 2$	$2 \leq C < 10$	$10 \leq C < 50$	$50 \leq C < 200$	$C \geq 200$
€17	Škody na majetku a ztráty na produkci mimo podnik (C) v milionech € ³⁾	-	$0,05 \leq C < 0,1$	$0,1 \leq C < 0,5$	$0,5 \leq C < 2$	$2 \leq C < 10$	$C \geq 10$
€18	Náklady na vyčištění, dekontaminaci a rekultivaci životního prostředí (C) (v milionech €)	$0,01 \leq C < 0,05$	$0,05 \leq C < 0,2$	$0,2 \leq C < 1$	$1 \leq C < 5$	$5 \leq C < 20$	$C \geq 20$

Poznámky:

¹⁾ limitní hodnota množství nebezpečné chemické látky uváděná ve směrnici 96/82/ES (SEVESO II)²⁾ intoxikovaným zvířetem se v tomto směru rozumí zvíře, jehož maso již dále není vhodné ke konzumaci³⁾ podle ekonomických ukazatelů platných pro rok 1993.

lých závažných havárií. Pro tento účel byla Komisí kompetentních autorit států Evropského společenství v roce 1994 vypracována Evropská škála pro hodnocení průmyslových havárií (European Scale of Industrial Accidents – ESIA) [7,10,11] – viz tabulka 1, kterou akceptovala a dnes používá řada západoevropských států, jako například Francie, Nizozemí nebo Belgie. Škála obsahuje celkem 18 parametrů rozdělených do čtyř kategorií navržených pro objektivní zhodnocení následků havárie s ohledem na:

- množství (uniklé) nebezpečné chemické látky,
- následky na životech a zdraví osob,
- následky na životním prostředí a
- zhodnocení ekonomických ztrát.

Každý z parametrů zahrnuje šest partiкулярních úrovní, prostřednictvím kterých je vyjádřena významnost příslušné ztráty, a to od jedné do šesti, přičemž hodnocení šest představuje největší ztrátu. Výsledkem hodnocení je stanovení indexu závažnosti havárie (Accident's Severity Index), resp. jednoduchého grafického výstupu, který má za cíl podat laické veřejnosti stručnou informaci o závažnosti proběhlé havárie, resp. o jejích dopadech. Jako příklad uvádíme hodnocení havárie v Toulouse [10], která proběhla v roce 2001 – viz tabulka 2.

Kongres IMPEL

Součástí zavedeného modelu činnosti francouzské DRIRE představuje kromě inspekce podniků a hodnocení vzniklých havárií také pravidelný kongres zástupců regionálních inspektorátů a reprezentantů zahraničních (evropských) partnerů – IMPEL (Implementation and Enforcement of Environmental Law), který každé dva roky pořádá organizace BARPI (Bureau d'Analyse des Risques et Pollutions Industrielles, Lyon). Poslední proběhl v červnu 2005 v Caen v Normandii a zúčastnilo se ho více než 130 delegátů z celkem 13 členských států Evropské unie. Českou republiku zde společně reprezentovali zástupci Výzkumného ústavu bezpečnosti práce a České inspekce životního prostředí.

Tabulka 2: Ukázka reálného výstupu hodnocení havárie v podniku AZF v Toulouse (2001) pomocí ESIA:

	Množství nebezpečné chemické látky		4
	Následky na obyvatelstvu		6
	Následky na životním prostředí		1
	Ekonomické ztráty		6

Na konferenci bylo prezentováno dohromady 19 nejzávažnějších havárií, k nimž došlo během posledních dvou let ve Francii, Itálii, Nizozemí, Belgii, Švédsku a Německu [8]. Každá prezentace obsahovala nejen důkladný rozbor průběhu události, ale především určení příčin vzniku havárie a zhodnocení míry pochybení lidského faktoru, který je vnímán jako nejdůležitější kauzální prvek vzniku většiny havárií (literatura uvádí, že je příčinou vzniku až 70-80 % případů havárií [13,14]).

Veřejná diskuze na těchto setkáních plní funkci významného psychologického prvku, který zahrnuje jednak snahu o přijetí obecné shody v postupu vyšetřování a také praktické osvojení si závěrů, jenž inspektoři budou moci následně využít ve své každodenní praxi. Tento způsob komunikace je velmi vhodným pomocníkem nejen pro zajištění jednotného přístupu k výkonu inspekce a vyšetřování (hodnocení) havárií, jak zaznělo výše, ale rozvíjí zejména aktivní zainteresovanost inspektorů k dané problematice.

„Závažná havárie“

Konference také ukázala, že jedním z často diskutovaných problémů je sa-

motný výklad pojmu „závažná havárie“ (major accident). Stále častěji jsou totiž do této skupiny vyšetřovacími týmy zařazovány také ty havárie, které byly zapříčiněny některou z živelních přírodních událostí – např. povodní nebo lesním požárem [9]. Tato skutečnost je výraznou změnou od doposud uniformního výkladu tohoto termínu, kterou si stále více začíná vyžadovat vlastní inspekční praxe. Zda bude tento přístup obecně akceptován není prozatím jasné, ale dá se říci, že ho lze s ohledem na finální dopady takto vzniklé havárie přinejmenším považovat za logicky odůvodnitelný. Pokud by však k jeho akceptování v budoucnosti došlo, je potřeba upozornit, že tento posun by přinesl jistě problémy týkající se provádění analýz a hodnocení rizik, resp. modelování havarijních scénářů. Stále častěji bude nutné považovat i zmíněné „přírodní iniciální zdroje“ jako možné příčiny vzniku havárií.

V prevenci zaostáváme

Na směr, kterým se ubírá vývoj v oblasti prevence závažných havárií v západní Evropě, musí i náš stát, jakožto člen Evropské unie, určitým způsobem adekvátně reagovat. Naše reakce by neměly být zbrklé, ale také není radno příliš otálet, neboť oproti státům západní Evropy jsme v této oblasti stále ještě o krok pozadu. Poučme se proto ze zkušeností, které s fungováním systému výkonu inspekcí dnes již má nejen Francie, ale především pak Belgie či Holandsko, tedy od států České republiky svým charakterem podobných. Budování systému sdružené inspekce u nás již sice bylo odstartováno, ale stále je ještě třeba vyřešit řadu dílčích problémů a „hluchých míst“. A právě jedním z nich je i oblast hodnocení vzniklých havárií a jejich dopadů. Jak bylo ukázáno, v západní Evropě systém hodnocení již několik let úspěšně funguje, proto se nabízí myšlenka převzít tento model a integrovat jej do našich podmínek. Nutným před-

pokladem úspěchu je přijetí (akceptování) zmíněné hodnotící škály ESIA, která tvoří hlavní pilíř systému hodnocení, neboť umožňuje srovnání vzniklých havárií nezávisle na tom, jaké způsoby byly v jednotlivých zemích při jejich vyšetřování aplikovány. Přijetí tohoto přístupu by nám proto nejen usnadnilo práci, ale především by usnadnilo naše plnohodnotné začlenění do evropského systému prevence závažných havárií.

Literatura

- [1] Corliss M., Dioxin: Seveso disaster testament to effects of dioxin, 1999.
- [2] Mika O., Sabo J.: Nejzávažnější chemická havárie 20. století, časopis 112 č. 12/2004.
- [3] Zákon č. 353/1999 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky, ve znění pozdějších předpisů.

- [4] Stuchlá K.: Analýza rizik v havarijním plánování, časopis 112 č. 5/2004.
- [5] Bilan Environnemental des Installations Classées, République Française – Ministère de l'Écologie et du Développement, 2004.
- [6] webové stránky DRIRE, Francie: <http://www.drire.gouv.fr/>.
- [7] European Scale of Industrial Accidents, Committee of Competent Authorities of the member States which oversees application of the SEVESO directive, 1994.
- [8] Agenda of the Inspectorate, IMPEL Conference 2005.
- [9] Sauliere G., Vallart J.: Succession of events involved by floods, DRIRE, France – presentace na konferenci IMPEL 2005.
- [10] Lessons Learnt from Industrial Accidents, IMPEL Seminar – Dijon, November 2003.
- [11] Sluka V. a kol.: Výkladový terminologický slovník některých pojmů použí-

vaných v analýze a hodnocení rizik pro účely zákona o prevenci závažných havárií, Výzkumný ústav bezpečnosti práce Praha, 2005.

- [12] Vyhláška č. 366/2004 Sb., o některých podrobnostech systému prevence závažných havárií.
- [13] Gertman D. I., Blackman H. S.: Human Reliability and Safety Analysis Data Handbook, John Wiley and Sons, Inc. New York, U.S.A., 1994.
- [14] Johnson C.W.: Failure in Safety-Critical Systems: A Handbook of Accident and Incident Reporting, University of Glasgow Press, Glasgow, U.K., 2003.
- [15] Sluka V. a kol.: Postup analýzy a hodnocení rizik závažné havárie pro zpracování bezpečnostní dokumentace podle zákona o prevenci závažných havárií, Výzkumný ústav bezpečnosti práce Praha. (dostupné na: http://www.vubp.cz/html_oppzh/metodiky/112.doc).

Poznámka ke článku „Prevence a represe v rámci direktivy SEVESO“

Autoři článku ve vztahu k problematice průmyslové bezpečnosti hodnotí rozvoj a význam „prevence“ jako kategorie, pod kterou zahrnují opatření pro účel zajištění havarijní připravenosti přijímaná prostřednictvím vnitřního resp. vnějšího havarijního plánu.

Takto prezentované pojetí „prevence“ je dle platné právní úpravy zúžením, neboť havarijní plánování tvoří pouze část systému prevence závažné havárie popsaného v bezpečnostním programu prevence resp. bezpečnostní zprávě. Rovněž pohled na „kontrolu a inspekce ze strany státní správy“ jako těžiště represivní složky je zavádějící, nepřihlídně-li se i k preventivnímu charakteru kontrol a inspekci ve všech vzájemných souvislostech a návaznostech. Vezmeme-li v úvahu, že v článku je „kontrola a inspekce ze strany státní správy“ brána jako stěžejní represivní složka, nelze potom souhlasit ani s tvrzením autorů, že „oblast represe byla po dlouhou dobu považována za druhořadou“, jelikož na bezpečnost průmyslových objektů a zařízení z hlediska požární bezpečnosti byl kladen důraz již v době před implementací směrnice SEVESO do právního řádu ČR. Článek rovněž neuvádí žádnou podporu pro konstatování, že „oblast prevence závažných havárií se jen okrajově dotýká inspekci požární ochrany a havarijního plánování“. Protože autoři neuvedli žádnou argumentaci v souladu s tvrzením: „jsme (pozn. – zřejmě ČR) v oblasti prevence závažných havárií stále ještě o krok

pozadu oproti státům západní Evropy“, a také nepopsali jaké části uvedené problematiky se „zpozdílost“ týká (např. implementace relevantních evropských předpisů apod.), je citované sdělení bez doplnění příslušných příkladů „informačně nevypovídající“. Rovněž z tvrzení „v systému sdružené inspekce je stále třeba vyřešit řadu dílčích problémů a hluchých míst“, nelze bez bližšího vysvětlení/doplnění usoudit, jsou-li problémy a hluchá místa způsobena „nedostatečností“ v existující evropské legislativě, či jedná-li se o mezery v české právní úpravě, nebo měli-li autoři na mysli část vztahující se k praktickému plnění povinností dle daných platných předpisů. Citovaná kritická tvrzení nelze globálně vztahovat na všechny správní úřady, které v rámci své působnosti provádějí kontroly v oblasti prevence závažných havárií, neboť inspekce prováděné HZS ČR uvedenou „zpozdílost a hluchá místa“ nevykazují. Představení „Evropské škály pro hodnocení průmyslových havárií“ ve vztahu k systému kontroly v oblasti prevence závažných havárií ve Francii bylo provedeno na příkladu země, kde (jak autoři uvádějí), existuje odlišný systém inspekční činnosti tj. prostřednictvím jedné organizace s celostátní působností (pozn. v ČR je nastaven systém tzv. integrované kontroly). Dále není uvedeno, jedná-li se o činnost požadovanou francouzskou legislativou, nebo je-li hodnocení dle uvedené škály jednou z možností/volbou posouzení důsledků závažné havárie. Z výše nastíněných důvodů a bez doplnění rele-

vantních informací nelze doporučit převzetí modelu nastaveného na „centralizovaný“ systém.

Z článku také nevyplývá zdůvodnění komu a jak by „přijetí tohoto přístupu usnadnilo práci“ a proč se autoři domnívají (není-li v ČR uplatňován inzerovaný model srovnání proběhlých havárií), že „nejíme (ČR) plnohodnotně začlenění do evropského systému prevence závažných havárií“. Je nutné zdůraznit, že rozsah a způsob zpracování hlášení o závažné havárii a konečné zprávy o vzniku a následcích závažné havárie je v ČR stanoveno vyhláškou Ministerstva životního prostředí č. 7/2000 Sb., ve znění vyhlášky č. 367/2004 Sb., a tento předpis je plně v souladu s evropskými předpisy.

„Evropská škála pro hodnocení průmyslových havárií“ - tak jak byla prezentována, je z hlediska hloubky a rozsahu popisu proběhlé závažné havárie jednou z možností podání informace veřejnosti, ale pro vyšetřování příčin vzniku závažných havárií resp. z hlediska působnosti HZS ČR – pro zjišťování příčin vzniku požárů nemá postačující vypovídací charakter. Zjišťování příčin vzniku požárů má v ČR dlouholetou tradici; mimořádné události-požáry jsou u HZS ČR evidovány a je u nich statisticky sledována celá řada dat. Poznatky získané při šetření požárů (příčina vzniku, charakteristiky látek, vady výrobků, podmínky šíření atd.) slouží pak k využití zpětnou vazbou pro zlepšování prevence.

npor. Ing. Libuše SEDLÁKOVÁ,
MV-generální ředitelství HZS ČR

Vstupní příprava příslušníků HZS ČR

npor. Mgr. Karel ŠVANDA, foto por. Ing. Pavel ŠPULÁK, MV-generální ředitelství HZS ČR

Práce hasiče je podmíněna velkými požadavky na odborné znalosti každého jednotlivce, a chceme-li, aby byly plněny náročné úkoly, kladené na Hasičský záchranný sbor ČR, je nutné zajistit nově přijatým příslušníkům HZS ČR kvalitní odbornou přípravu na odpovídající úrovni.

Od 1. ledna 2005 je pro vzdělávání nově přijatých příslušníků HZS ČR zaveden kurz Vstupní příprava příslušníků HZS ČR (VPP). Tento nový kurz musí absolvovat každý, kdo je přijat po 1. lednu 2005 do služebního poměru příslušníka HZS ČR.

Kurz VPP ve svém obsahu zahrnuje celé spektrum činností, se kterými se může příslušník HZS ČR při výkonu služby setkat, tedy nejen v oblasti IZS a výkonu služby, ale také v oblastech prevence, krizového řízení a ochrany obyvatelstva. Aby byla zajištěna kvalitní příprava budoucích příslušníků HZS ČR, je organickou součástí kurzu VPP komplexní praxe, během níž si má posluchač ověřit získané znalosti a procvičit dovednosti. Vzhledem k tomu, že došlo k velkému rozšíření obsahu výuky kurzu VPP, bylo nutné patřičně upravit také délku jeho trvání. Ta byla stanovena na 21 týdnů a šest týdnů povinné komplexní praxe u jednotky HZS kraje.

Protože výuka v takto koncipovaném kurzu klade velké nároky na organizační a technické vybavení vzdělávacího zařízení, bylo rozhodnuto o tom, že výuka bude probíhat ve dvou vzdělávacích zařízeních MV-generálního ředitelství HZS ČR, a to v OÚPO Brno a OÚPO Frýdek-Místek.

Obsah přípravy

Co tedy na posluchače kurzu čeká? Dvanáct předmětů, 840 hodin výuky, šest týdnů praxe a na závěr náročné zkoušky.

Teoretická výuka a praktický výcvik ve vzdělávacím zařízení zahrnují následující předměty: základy práva a organizace, prevenci, krizové řízení a ochranu obyvatelstva, zdolávání mimořádných událostí, technické prostředky a zařízení, technický a pořadový výcvik, spojení a komunikaci v PO, přírodní vědy, zdravotní a psychologickou přípravu, bezpečnost práce, tělesnou přípravu.

Skladba vyučovacích předmětů je velmi rozmanitá a klade nemalé nároky na organizaci vzdělávacího procesu. Výuku většiny předmětů zajišťují vzdělávací zařízení vlastními silami, ale pro některé odborné předměty je potřebné využít externí lektory. Vyučující z řad kmenových lektorů byli připravováni k výuce některých předmětů, které se dosud v OÚPO v takové míře nevyučovaly. Při

intenzivní přípravě lektorů, kteří vyučují problematiku krizového řízení a ochrany obyvatelstva, tak byly využity bohaté zkušenosti pracovníků Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, kteří přípravu vedli.

Praktické stáže

Po absolvování teoretické výuky a praktického výcviku v OÚPO jsou posluchači vysláni na šestitýdenní komplexní praxi v jednotce HZS kraje. V jejím rámci se mají posluchači seznámit s činnostmi, vykonávanými v jednotkách HZS kraje a teoretické znalosti, získané v průběhu výuky, rozšířit o praktické dovednosti a zkušenosti.

Praxi vykonávají posluchači ve formě tří bloků, které zahrnují:

- praxi na úseku IZS a výkonu služby a operačního řízení v délce čtyř týdnů,
- praxi na úseku prevence v délce jeden týden,
- týdenní praxi na úseku krizového řízení a ochrany obyvatelstva.

Po úspěšném absolvování praxe vypracuje posluchač závěrečnou zprávu o praxi, kterou předloží spolu s potvrzeným zápočtovým listem třídnímu učiteli po návratu do vzdělávacího zařízení.

Ukončení kurzu

V průběhu výuky jsou posluchači v jednotlivých předmětech a praktických cvičeních průběžně hodnoceni. Po úspěšném uzavření jednotlivých předmětů a absolvování závěrečné komplexní praxe u jednotky HZS kraje se před posluchači objevuje poslední průběžný kámen – závěrečné zkoušky.

V týdnu po návratu z praxe do vzdělávacího zařízení proběhne závěrečné sou-

středění, kdy je možné doladit některé detaily ve znalostech a dovednostech a připravit se na zkoušky.

Ve druhé polovině týdne pak posluchači vykonávají závěrečné zkoušky před komisemi, jmenovanými ředitelem příslušného vzdělávacího zařízení. Tyto zkoušky trvají dva dny a nutno podotknout, že to rozhodně nejsou dva odpočinkové dny.

Zkoušky jsou úspěšně absolvovány, přesto však ještě něco zbývá. Něco pro každého absolventa velmi důležitého.

V poslední den kurzu VPP se provádí slavnostní vyřazení jeho absolventů. Tento akt probíhá ve vzdělávacím zařízení za přítomnosti nejvyšších funkcionářů HZS ČR a vedení vzdělávacího zařízení. Absolventům jsou při tomto aktu předána osvědčení o odborné způsobilosti pro výkon funkce hasič a pamětní listy.

První absolventi

Vyřazení prvních 24 absolventů, mezi nimiž byly také dvě ženy, se konalo 11. listopadu 2005 v OÚPO Brno. Význam tohoto aktu pro celý HZS ČR podtrhl svou přítomností generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán, který předal posluchačům osvědčení a pamětní listy.

Druhého vyřazení 24 absolventů, které proběhlo 24. února 2006 v OÚPO Frýdek-Místek, se zúčastnil ředitel kanceláře generálního ředitele HZS ČR plk. JUDr. Zoltán Szaszo, který předal novým hasičům osvědčení a pamětní listy a uzavřel tak jednu důležitou kapitolu z „hasičského“ života nových příslušníků HZS ČR.

Memorandum o vzájemné spolupráci

npor. Mgr. Nicole ZAORALOVÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto Milan VÁVRŮ

U příležitosti návštěvy prezidenta Ruské federace Vladimíra Putina v České republice bylo dne 1. března 2006 na Pražském hradě slavnostně podepsáno Memorandum mezi Ministerstvem Ruské Federace pro civilní ochranu, mimořádné situace a likvidaci následků přírodních katastrof a Ministerstvem vnitra ČR o spolupráci v oblasti předcházení a likvidace mimořádných událostí a požární ochrany.

Memorandum podepsali generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán a ředitel sekce mezinárodní spolupráce a humanitární pomoci Ministerstva Ruské federace pro civilní ochranu, mimořádné situace a likvidaci následků přírodních katastrof Jurij Bražnikov.

Obsahem memoranda je rozvoj spolupráce v následujících oblastech:

- vzájemná výměna informací a zkušeností,
- monitorování a předpovídání mimořádných událostí, hodnocení jejich následků, včetně rychlého vyhodnocování technologických havárií,
- hodnocení rizika pro okolní prostředí a obyvatelstvo ve spojení s možnými živelnými pohromami, požáry, katastrofami a průmyslovými haváriemi,
- zpracování a realizace programů pro přípravu záchranných sborů a obyvatel-

stva k činnostem při mimořádných událostech,

- společná realizace vědeckovýzkumných projektů, příprava odborníků a pořádání společných konferencí, seminářů, pracovních jednání a konzultací v předmětných oblastech.

Součástí memoranda je i dohoda o vzájemném poskytnutí pomoci při likvidaci mimořádných událostí formou vysílání záchranných jednotek s potřebnou výzbrojí a výstrojí, letecké a humanitární (materiální) pomoci. Dále se předpokládá vytvoření databáze údajů o přírodních katastrofách, která může být využívána pro poskytnutí vzájemné po-

moci při likvidaci jejich následků a zpracování a realizace společných projektů v oblasti předcházení a likvidace mimořádných událostí, požární ochrany a ochrany obyvatelstva.

V rámci pracovního pobytu navštívil Jurij Bražnikov spolu se zástupkyní vedoucího právního oddělení Annou Čugunovovou dne 2. března 2006 MV-generální ředitelství HZS ČR, kde projednali otázky spojené s praktickou realizací memoranda. Téhož dne ruská delegace navštívila také krajské ředitelství HZS Plzeňského kraje. Součástí návštěvy byla i prohlídka krajského operačního a informačního střediska a stanice Plzeň-Košutka. ■

Peter Nagy pro Nadaci policistů a hasičů

V pondělí 6. března 2006 se v kině Blaník na Václavském náměstí v Praze uskutečnil nadační koncert Petera Nagye a skupiny Alibi, který uspořádala Policie ČR Správa hl. m. Prahy ve spolupráci s agenturou Medea Kultur, Českou podnikatelskou pojišťovnou, a. s. a Zdravotní pojišťovnou ministerstva vnitra ČR. Výtěžek z koncertu byl věnován na konto Nadace policistů a hasičů – vzájemná pomoc v tísni.

Nadace pečuje o rodiny s dětmi policistů a hasičů, kteří zahynuli nebo utrpěli těžká zranění při plnění služebních povinností. Pro konto nadace předali zástupci České podnikatelské pojišťovny, a.s., Ing. Jaroslav Besperát a Zdravotní pojišťovny ministerstva vnitra ČR JUDr. Petr Ibl sponzorský šek na 100 000,- Kč do rukou policejního prezidenta plk. Mgr. Vladislava Husáka a ředitele nadace PhDr. Vladimíra Šutery, CSc. Za pochopení a solidaritu všem přítomným poděkoval ředitel Policie ČR Správy hl. m. Prahy plk. JUDr. Petr Želásko. Rocková kapela Alibi měla v sále mnoho svých fanoušků a využila příležitosti ke křtu nového CD s názvem Proti času, které několika skladbami také představila. Někteří členové kapely jsou příslušníci jednoho z útvarů Policie ČR. S Peterem Nagym si s chutí zazpívali a zavzpomínali příslušníci jeho generace a pro ty mladší přidal písně i ze svého současného repertoáru.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ, foto Milan VÁVRŮ

Krkonošská turistická ubytovna Eden Herlíkovice

Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra (ZS MV) spravuje několik rekreačních zařízení. Jedním z nich je turistická ubytovna Eden Herlíkovice, kterou můžeme najít hned za Vrchlabím na pravém břehu Labe. Vzhledem k téměř ideálním lyžařským podmínkám je nejvíce navštěvována v zimě, ale dveře pro návštěvníky má otevřené prakticky po celý rok.

Moderní lyžařské sjezdovky jsou přímo nad areálem, jehož první budovy tu stojí už od roku 1942. Po válce byly upraveny na rekreační zařízení a nyní už několik let probíhá jejich další modernizace. Jednou z posledních investic byla přestavba hotelu. V novém objektu vzniklo 26 komfortních pokojů.

Celková ubytovací kapacita areálu je 320 lůžek ve čtyřech budovách. Pokoje jsou pro 2 až 6 osob, převážně však čtyřlůžkové. Na jednotlivých patrech jsou společná hygienická zařízení a v každém vestibulu jednotlivých budov pak televizní přijímač.

Stravování je zabezpečeno po celý den. Vedle jídelny je bar s tanečním parketem a salonek. Snídaně je započítána v ceně. Za oběd a za večeři se platí po stokoruně.

Lyžařský výcvik

Již tradiční zimní akcí je v Herlíkovicích lyžařský výcvik. ZS MV jej pořádá pro děti zaměstnanců v období školních jarních prázdnin. Letos jsme stovku dětí na zdejších sjezdovkách zastihli v prvním a druhém únorovém týdnu.

„Kurz je určen pro získávání nebo zdokonalování lyžařských dovedností,“ upřesňuje hlavní vedoucí Martin Štochl ze ZS MV. „Vyloženě začátečníků tu máme minimálně. Přibližně šedesát procent dětí je tu už poněkoliťatě. Ale i dítě sněhem dosud nepokřtěné se tu po týdenním pobytu umí s jistotou pohybovat na vleku a při sjezdu bezpečně zatočit a zastavit. Lyžařský výcvik není rekreace a na volné jízdy tu zbyde čas skutečně jen výjimečně.“

Jedná se o sportovně lyžařský výcvik zaměřený pouze na sjezdové lyžování. Výhledově se uvažuje i o výcviku na snowboardu, ale jen jako doplňku. Sjezdové lyže nadále zůstanou hlavním sportovním náčiním. Jak říkají místní instruktoři, lyžařská průprava se nikdy neztratí.

Letos přijeli děti různých věkových kategorií. Některé se sem stále vracejí, i když už odrostly školním škamnám, jako sedmnáctiletý Adam Bríza a nebo se chtějí naučit zimnímu královskému

sportu ještě před nástupem do první třídy, jako pětiletá Dominika Loubová.

Opakovaně do Herlíkovic letos přijeli také Jan Buchta a bratři Luboš a Michal Hlavatí. Jejich pobyt zde zařídila Nadace policistů a hasičů – vzájemná pomoc v tísni ve spolupráci se ZS MV.

Se současným typem lyžařských výcviků začalo ZS MV v roce 1994, kdy tak navázalo na dřívější tradici. O akce je veliký zájem a počet účastníků kurzů má od roku 2000 stoupající trend. „Je to tu super,“ pochvalovala si lyžařský pobyt v Herlíkovicích Bára Kailová. „Od rána do večera jsme na lyžích a každý večer nám instruktoři připravují nějaký program.“

Pokud se týče cenových relací, týdenní pobyt s plnou penzí a s výcvikem přijde rodiče na 3500 Kč, přičemž za vlek děti zaplatí ještě 1560 Kč navíc.

V zimě i v létě

Do rekreačního zařízení Eden můžete zamířit jak v zimě, tak v létě. V zimních měsících je k dispozici hned za areálem lyžařský vlek a o kousek dál sedačková lanovka. Celkem jsou ve SKI areálu Herlíkovice k dispozici čtyři uměle zasněžované sjezdovky, z nichž nejdelší měří dva kilometry. Populární je zde i noční lyžování.

Krkonošské středisko ZS MV se rozprostírá na rozloze 4,2 ha v nadmořské výšce 543 m nad mořem a nedaleko je 1019 m vysoký vrch Žalý s kamennou rozhlednou.

V létě zdejší příroda láká k turistickým výletům do nejatraktivnějších míst Krkonoš. Půjčovna ZS MV nabízí i horská kola, horské koloběžky a v zimě lyže i snowbordu.

Aktivně odpočívat se dá i přímo v areálu, kde je travnaté hřiště, volejbalové hřiště, venkovní bazén a venkovní zahrádka s grilem a ohništěm. Dají se zde

hrát společenské hry, kulečnick, stolní tenis, házet šipky.

Areál poskytuje dobré podmínky i pro akce pracovního zaměření. Pro jejich zajištění ZS MV nabízí ozvučení, tabule, zpětný projektor a další. Vnitřní zařízení vytváří dostatečný prostor nejen pro různá jednání a školení, ale vyhovuje také pro výuku škol v přírodě. Je zde dostatečný prostor pro souběh pracovních a rekreačních pobytů, aniž by se vzájemně ovlivňovaly.

Výraznou výhodou pro návštěvníky turistické ubytovny Eden je její dostupnost od hlavního silničního tahu. Bezplatné parkování pro ubytované je zajištěno přímo v areálu pro přibližně 100 automobilů.

A co je neméně důležité - v Herlíkovicích výborně vaří. Například taková kulajda je tu přímo vyhlášená.

Josef NITRA, foto autor

Úspěch našich sportovců v Hongkongu

mjr. Ing. Jozef DANKOVIČ, HZS Moravskoslezského kraje, foto autor

Výprava českých sportovců - profesionálních a dobrovolných hasičů - se ve dnech 18. až 25. února 2006 zúčastnila devátých světových hasičských her.

Příjemným hostitelem a pořadatelem The 9th World Firefighters Games byl čínský Hongkong.

Osmnáctičlenná výprava byla převážně zaměřena na hasičské disciplíny (TFA, výběh do výškové budovy) doplněné o individuální výkony jednotlivých členů ve specifických závodech (cyklistika, orientační běh, veslování na vodě, veslování na тренаžeru, atletika – běh na dlouhé tratě, arm wrestling).

Po náročné a dlouhé cestě jsme se museli vyrovnávat s různými nástrahami osmimilionového velkoměsta, které více či méně ovlivňovaly výkony jednotlivých závodníků.

Dvanáctihodinový let, sedmihodinový časový posun, relativně vysoká vlhkost vzduchu, všudypřítomná klimatizace, strach z jídla a řadící ptačí chřipky, ale také z aut jezdících „po anglicku“ vlevo. Po dvou dnech zaměřených na aklimatizaci jsme doplnili startovní listiny v jednotlivých sportech a za asistence světově proslulé filmové celebrity Dr. Jackieho Chana jsme se zúčastnili zahajovacího ceremoniálu v celkovém počtu 3300 účastníků.

Pojistka na úvod

Hned první soutěžní den přinesl medailovou pojistku v podobě dvou stříbrných medailí pro nás v netradiční a neopakovatelné disciplíně – výběhu do výškové budovy. Někdo se zeptá co je na tom divné a netradiční odpověď je jednoznačná; 90 pater, 420 metrů výškového převýšení ve třetí nejvyšší budově světa IFC mail. Nad výkony Petra Teslíka a Vladi-

míra Vysockého smekáme s úctou klobouky. Úznání si zaslouží samozřejmě všichni, kteří si to zkusili vyběhnout, protože i umístění těsně pod medailovými místy se počítají.

Své schopnosti si prověřil také Roman Lupták, který se odvážně pustil do souboje v arm wrestlingu; ten dokázal Romana porazit, ale další stříbrná medaile byla na světě.

Stěžejní disciplína

Následující den začala pro nás stěžejní disciplína – TFA. Naši závodníci se opět v četném poli účastníků neztratili (účastnilo se celkem 340 startujících) a předvedli ve svých kategoriích skutečně skvělé výkony. Bohužel tady jsme dopláceli na naše asketické atletické postavy, protože kdo nemá 100 kg v kombinaci se silou a kondicí, těžko může konkurovat vítězům. Největší časové ztráty jsme získávali při záchraně devadesátikilogramové figu-

riny, která se odnášela na vzdálenost 90 metrů. Ale i přesto - několik umístění v první desítce a bronzová medaile Oldřicha Dvořáka v kategorii nad 50 let je úspěchem.

Ostatní kluci mezitím sváděli nelítostné souboje se svými soupeři. Výkony Romana Kiky v krosu a půlmaratonu, Roberta Langra v cyklistice si také zaslouží vysoké ocenění.

Prvního zlata jsme se dočkali od reprezentační stálice Tomáše Zemana, který ujel svým soupeřům při veslování na vodě.

Medailové žně

Poslední soutěžní den byl hotovou žní pro celou výpravu. Vzájemná podpora a soudržnost pomohla k zisku hned několika medailí. Nejdříve své veslařské zkušenosti a přednosti potvrdil Tomáš Zeman získkem druhé zlaté medaile, příjemným překvapením byl vynikající výkon Karla Machotky, který se statečně popral s veslařským тренаžerem, se svou únavou i se soupeři a obhájil třetí místo. Vzápětí mezinárodní štafeta, jejíž členy byli i Tomáš Zeman a Michal Gurný, získala vysoce ceněné zlato v štafetě čtyřčlenných družstev ve veslování na 5000 m. Úspěch kolegů správně nashvil Vladimíra Vysockého, který ve své váhové a věkové kategorii vyvesloval další bronz.

Třešničkou na dortu byl návrat trojice orientačních běžců, kteří se mohli pochlubit zlatými medailemi ze závodu štafet. Klukům se vyplatilo spojení dravého mládí v osobě Lukáše Drozdíka, s orientační klasikou v podání Tomáše Melčáka a běžeckých kvalit nestárnoucího Oldřicha Mináře.

Všem patří poděkování za vzornou reprezentaci a mohu jim jen přát spoustu úspěchů do dalších sportovních klání doma i za hranicemi.

Setkání mistrů roku 2005

Ocenění nejlepších sportovců HZS ČR se konalo 22. března 2006 v zařízení Ministerstva vnitra Spirítka. Generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán a další představitelé MV-generálního ředitelství HZS ČR slavnostně předali tituly Mistrů HZS ČR a ocenění za rok 2005 sportovcům, kteří úspěšně v loňském roce reprezentovali HZS ČR v domácích i zahraničních soutěžích.

Genmjr. Ing. Miroslav Štěpán poděkoval nejlepším sportovcům za jejich sportovní výkony v roce 2005 a popřál jim mnoho sil a úspěchů v dalším úsilí. Řekl, že sport je velmi důležitý pro fyzickou zdatnost hasičů, proto neodlučitelně patří k jejich životu a v soutěžení nacházejí motivaci pro další sebezdokonalování.

Ocenění převzali členové družstva HZS Plzeňského kraje za vítězství na 34. mistrovství v požárním sportu družstev HZS ČR a členové družstva HZS Královéhradeckého kraje, které zvítězilo na 2. mistrovství HZS ČR v disciplínách TFA.

Trofej mistra si odnesli také vítězové soutěží jednotlivců, a to v jednotlivých kategoriích TFA, v jednotlivých kategoriích mistrovství HZS ČR v plavání a vítězné družstvo z mistrovství HZS ČR ve volejbalu. Symbolické ocenění získali také sportovci, kteří zvítězili na Mistrovství světa hasičů v cyklistice v roce 2005 na Mallorce a vítězové nemistrovských disciplín v plavání.

Slavnostního setkání se zúčastnily také tři ženy z operačního a informačního střediska HZS Jihočeského kraje v Českých Budějovicích. Por. Ing. Vendula Matějů a nstržm. Veronika Kolářová z vítězného volejbalového družstva, kterým se práce operátorů zalíbila a pochvalovaly si sportování jako součást svého zajímavého zaměstnání. Stejně nadšená byla také třetí operátorka z Českých Budějovic nstržm. Monika Kocinová, vítězka disciplín 50 m a 100 m volným způsobem, 100 m prsa a 200 m v osobním polohovém závodě žen: „Pracuji u HZS Jihočeského kraje již pět let. Původně jsem rehabilitační zdravotní sestra a v rámci své profese jsem vykonávala i funkci plavčíka. Nyní mám tři děti a protože manžel je hasič a pracuje také na směny, můžeme se u dětí pohodlně vystřídat a stihneme se ještě také věnovat sportu.“

Také na zahraničních kláních byli naši hasiči úspěšní. Například většina členů mistrovského družstva v požárním sportu HZS Plzeňského kraje je zároveň členy reprezentačního družstva. Na II. otevřeném mistrovství Evropy hasičů a záchranářů v požárním sportu v Ostravě reprezentační družstvo HZS ČR dosáhlo nového světového rekordu a stalo se mistrem Evropy v požárním útku a skončilo druhé v celkovém pořadí.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto Milan VÁVRŮ

Summary

Doomy balance of this winter

Up to 38 persons died during fires in first two months of this year. Black statistics involves also the fire case of a dormitory in Mochov near Prague, when three guest workers died in the fire.

p. 4

Pyromeeeting 2006

The 9th European Meeting of Firefighters – the PYROMEETING 2006 conference is prepared as one of accompanying program of the 13th International Trade Fair of Fire Equipment PYROS 2006 in Brno Exhibition Grounds. Discussions focused on rescuers operation in emergencies will be held in the days of 16 – 17 May 2006

p. 11

Snow damaged roofs

Heavy snowing at the beginning of this year repeatedly caused erosions of building constructions, mainly of roofs. After disastrous cases of collapsed roofs, extra inspections of clearness of evacuation routes in certain objects were launched.

p. 13

Czech Red Cross

The Czech Red Cross in one of major humanitarian bodies operating in the territory of the Czech Republic. It covers many activities in humanitarian, social and health care fields, and it has many international relations.

p. 16

Europe frightened by bird flu

Three years ago the bird flu disease was found in Asia, and this year the virus reached European countries. This exotic epidemic attacks mainly migrant birdlife, but it was proved even with other animals.

p. 18

20 anniversary of Chernobyl catastrophe

Twenty years ago the most serious nuclear accident in history of nuclear power industry happened. Huge leakage of radioactive materials stroke large areas of the Ukraine, but also other European countries were affected.

p. 22

SEVESO directive

The SEVESO Directive defines accessing in prevention of major industrial accidents. Prevention has to result from high-quality analysis and from risk assessment in the industrial safety branch.

p. 25

Entrance course for fire officers

Firefighters' job requires expertise and skilled personnel. Completely new type of vocationally education is now prepared for newly joined firefighters with the Czech Fire Rescue Service.

p. 29

Memorandum on international co-operation

The Memorandum on co-operation in prevention and operation in emergencies, fire protection and population protection between the Russian Federation and the Czech Republic was signed in March 2006, when Mr. Vladimir Putin, the Russian president, visited our country.

p. 30

Czech sportsmen succeeded in Hong-Kong

The expedition of Czech professional and voluntary firefighters participated in the 9th World Fire Games in Hong-Kong this February. Czech sportsmen succeeded, and went back with several medals.

p. 32

Traurige Bilanz diesjähigen Winters

In den ersten Monaten dieses Jahres verstarben in der Tschechischen Republik 38 Personen an den Folgen von Bränden. Einen Beitrag zu der traurigen Statistik leistete auch der Brand im Wohnheim in Mochov bei Prag, bei dem drei ausländische Arbeiter ums Leben kamen.

S. 4

Pyromeeeting 2006

In den Tagen von 16. bis 17. Mai d.J. findet im Rahmen der Internationalen Messe der Feuerwehrentechnik PYROS 2006 in der Stadt Brno die Internationale Fachkonferenz Pyromeeeting 2006 zum Thema Bewältigung von schwerwiegenden außerordentlichen Ereignissen statt.

S. 11

Schneemassen führten zu Dachschäden

Anhaltende heftige Schneefälle Anfang dieses Jahres waren Ursache von alarmierenden Fällen der Schädigung von Baukonstruktionen, vor allem der Dächer. Diese Tatsache machte in zahlreichen Objekten die Durchführung von Sonderkontrollen der Fluchtwege erforderlich.

S. 13

Tschechisches Rotes Kreuz

Das Tschechische Rote Kreuz ist eine der größten humanitären Organisationen, die in der Tschechischen Republik wirken. Zu ihren Aufgabengebieten gehören außer internationalen Beziehungen viele Aktivitäten im humanitären, sozialen und medizinischen Bereich.

S. 16

Vogelgrippe erschreckt Europa

Nach drei Jahren, in denen Fälle dieser Krankheit aus Asien gemeldet wurden, erschien das Virus nun auch in mehreren europäischen Ländern. „Exotische Epidemie“ betrifft vor allen Dingen Zugvögel, sie wurde allerdings auch bei anderen Tiergattungen nachgewiesen.

S. 18

20 Jahre seit der Tschernobyl-Katastrophe

Dieses Jahr vergehen bereits zwanzig Jahre seit der schwerwiegendsten Katastrophe in der Geschichte der Atomenergetik, bei der es zu einer heftigen Ausströmung von radioaktiven Stoffen kam.

S. 22

SEVESO-Direktiven

Die als SEVESO I. bezeichnete Richtlinie definiert das Vorgehen auf dem Gebiet der Prävention von schwerwiegenden Störfällen, die auf einer hochwertigen Analyse und Gefährdungsbewertung im Bereich der Industriesicherheit basieren muss.

S. 25

Grundlegende Ausbildung der Angehörigen des Feuerwehr-Rettungskorps der Tschechischen Republik

Die Arbeit der Feuerwehrleute stellt hohe Anforderungen an Fachwissen von jedem Einzelnen, deshalb ist es nötig, für die neuen Angehörigen des Korps hochwertige Ausbildung zu sichern.

S. 29

Memorandum über Zusammenarbeit

Anlässlich des Besuchs des Präsidenten der Russischen Föderation Vladimir Putin in der Tschechischen Republik im März 2006 wurde zwischen beiden Parteien ein Memorandum über die Zusammenarbeit auf dem Gebiet der Prävention und Bewältigung von schweren Unglücksfällen und auf dem Gebiet des Brandschutzes unterzeichnet.

S. 30

Erfolg unserer Sportler in Hongkong

Die Repräsentanten der Berufs- und Freiwilligen Feuerwehr nahmen im Februar 2006 an der neunten Weltmeisterschaft im Feuerwehrsport im chinesischen Hongkong teil. In den Wettkämpfen haben sie auch einige Medaillen errungen.

S. 32

Vydávák: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mjr. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktori - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, npor. Ing. Tomáš Hradil, mjr. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., npor. Ing. Jaromír Lipovčan, plk. Mgr. Bohumír Martinek Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, npor. Ing. Zdeněk Ráz, Jan Žizka

Grafická úprava, litografie, distribuce a předplatné: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, korespondenční adresa: ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolín 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • **ISSN: 1213-7057** • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 17. března 2006 • Číslo 4/2006 vychází 14. dubna 2006 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • www.mvcr.cz/casopisy/112

Foto na titulní straně: pprap. Radek Krahulík, HZS hl. m. Prahy

Přenosné chemické laboratoře na nebezpečné látky

Charakteristika

K plnění úkolů v terénu se vedle jednoduchých detekčních prostředků využívají přenosné chemické laboratoře, které již umožňují provádět detailnější a rozmanitější analýzy. Pro účely terénní analýzy nebezpečných chemických látek je běžně dostupná celá řada přenosných chemických laboratoří, které se liší svým určením. Mezi nimi převažují soupravy pro mobilní analytiku vody, zaměřené na terénní stanovení ukazatelů znečištění. Samozřejmou součástí moderních souprav jsou přenosné fotometry, pH metry, konduktometry a titrátoři. Většina těchto přenosných laboratoří je koncipována formou reagenčních setů s předprogramovanými metodami na přenosných přístrojích. K plnění úkolů chemického průzkumu a laboratorní kontroly v HZS ČR jsou však významné též laboratoře, které vedle stanovení látek umožňují provádět základní charakterizaci vzorků, což představuje přibližné určení látky a její přiřazení do určité skupiny sloučenin, např. látka výbušná, hořlavá, detergent, olovnatá sůl, karboxylová kyselina, alifatický chlorovaný uhlovodík apod.

Měřicí princip

Využívají v první řadě chemické barevné reakce, výsledné zbarvení se buď vyhodnocuje vizuálně pomocí barevných etalonů nebo přenosnými fotometry. Dále využívají principy podle vybavení instrumentální technikou (především potenciometrie) i klasické analytické zkoušky a testy.

Výhody a nevýhody

K hlavním výhodám patří možnost úpravy různých vzorků životního prostředí, provádění různých operací, jako je zahřívání, var, filtrace, extrakce aj., provádění analýz různých nebezpečných látek apod. K nevýhodám patří nutnost zaškolení obsluhy a jeho pravidelného opakování, často vysoká cena, zdlouhavost některých analýz včetně přípravy laboratoře, omezený počet pomůcek, rozpouštědel (včetně vody) a nádobí aj. Při stanovení nebezpečných látek pomocí etalonů činí rozšířená nejistota stanovení do 30 % a při použití přenosných fotometrů do 10 %.

Příklady

Mezi přenosné chemické laboratoře na nebezpečné látky, kterými disponují některé jednotky HZS ČR, patří:

Souprava pro určení ohrožujících účinků nebezpečných látek SOUL: čtenáři časopisu 112 s ní byli seznámeni v čísle 12/2005.

Přenosná chemická laboratoř PCHL-CO (obr. 1) byla vytvořena transformací armádního prostředku PCHL-54. Jedná se

Obr. 1 Přenosná chemická laboratoř PCHL-CO

Prostředky chemického průzkumu a terénní analýzy

o dřevěný kufřík, který se po rozložení skládá ze tří částí a pracovní desky a který obsahuje činidla, rozpouštědla, laboratorní sklo, reflektor pro osvětlení laboratoře, detekční trubičky s pumpičkou, jednoduché analytické váhy a jiné pomůcky. Souprava umožňuje určit hlavní ohrožující vlastnosti nebezpečných látek neznámého složení, provádět analýzu výbušin a povýbuchových zplodin, skupinové zkoušky pro zjištění charakteristické skupinové vlastnosti vzorku, zkoušky zaměřené na přesné určení alespoň části chemického složení vzorku, důkazy anorganických kationtů a aniontů, analýzu některých bojových otravných látek, systematický důkaz základních a nejdůležitějších typů drog a důkazy těžkých kovů ve vodách.

Chemická identifikační souprava Hazcat (obr. 2) představuje výjimečně vhodný prostředek pro terénní analýzy neznámých látek. Jedná se o přenosnou chemickou laboratoř určenou pro rychlou identifikaci nebo charakterizaci látek unikajících v případě havárií, rozlití či při nálezů neznámé kapaliny nebo pevné látky. Je založena na 47 základních chemických testech, vzájemně spojených do systému vylučovacích kroků. Určení byť i neznámé látky je rychlé a školené obsluze trvá méně než 20 minut. Pro využití při únicích látek je důležitá možnost zjištění některých významných nebezpečných vlastností neznámých látek (např. výbušnost, hořlavost, agresivita apod.). Perfektně provedený soubor chemických reakcí v některých případech ukazuje, že charakterizace vlastností neznámé látky může vést až k identifikaci chemické struktury látky. Základní souprava umožňuje identifikovat nebo charakterizovat více než 1000 různých chemických sloučenin a po zaškolení obsluhy výrobní firmou a doplnění některých činidel až 3000 látek.

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc.,

Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
foto archiv autora

Obr. 2 Chemická identifikační souprava Hazcat

Ochrana života, zdraví a majetku - prevence, akce, represe

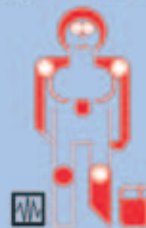
POZVÁNKA
PRO NAVŠTĚVNÍKY

13. mezinárodní veletrh požární
a bezpečnostní techniky a služeb

INTER PROTEC

8. mezinárodní veletrh prostředků osobní ochrany,
bezpečnosti práce a pracovního prostředí

16. – 19. 5. 2006 Brno – výstaviště

Kvalitní odborné doprovodné programy, mimo jiné:

9. evropské setkání hasičů PYROMEETING - Téma: „Záchranáři a mimořádné události“

4. mezinárodní konference Krizový management „Bezpečnost – Přípravenost - Ochrana obyvatelstva“

Seminář „Městské kamerové systémy“

Celodenní vstupné: 150 Kč

Zlevněné vstupné: 50 Kč

Vstupenky platí jako jízdenka v tramvajích,
trolejbusích a autobusech v zónách 100 + 101
v označený den do 24.00 hod.

www.bvv.cz/pyros

www.bvv.cz/iset

www.bvv.cz/interprotec

Otevírací doba:

16. - 18. 5. 2006

9.00 hod - 17.00 hod

19. 5. 2006

9.00 hod - 16.00 hod

Central European
Exhibition Centre

Veletrhy Brno, a.s.

Výstaviště 1

647 00 Brno

Tel.: +420 541 153 272

Fax: +420 541 153 054

E-mail: pyros@bvv.cz

iset@bvv.cz

interprotec@bvv.cz

www.bvv.cz

BVV

Veletrhy
Brno

Výsledky projektu Ministerstva vnitra

**„MODELOVÉ ŘEŠENÍ
INTERAKCE ANALÝZY RIZIK ÚZEMÍ
PRO HAVARIJNÍ A KRIZOVÉ
PLÁNOVÁNÍ“**

RNDr. Dana PROCHÁZKOVÁ, DrSc., Policejní akademie České republiky

Výsledky projektu Ministerstva vnitra „MODELOVÉ ŘEŠENÍ INTERAKCE ANALÝZY RIZIK ÚZEMÍ PRO HAVARIJNÍ A KRIZOVÉ PLÁNOVÁNÍ“

Projekt „Modelové řešení interakce analýzy rizik území pro havarijní a krizové plánování“ řešil tým organizovaný společností CITYPLAN Praha ve složení Doc. Ing. I. Bártlová, CSc., Mozga, PhD., Prof. Ing. J. Říha, DrSc., Doc. Dr. Ing. M. Šenovský, ve kterém autorka článku byla odpovědným řešitelem.

Souhrn výsledků projektu

Lidský systém a chráněné zájmy

V souladu se současným stavem znalostí je v rámci projektu definována lidská bezpečnost jako bezpečnost lidského systému, ve kterém jsou zvažovány dále uvedené chráněné zájmy:

- životy, zdraví a bezpečí lidí,
- životní prostředí,
- majetek a veřejné blaho,
- technologie a infrastruktura.

Jsou vymezeny hlavní cíle antropogenního řízení (managementu) lidského systému, kterými jsou bezpečnost a udržitelný rozvoj lidského systému.

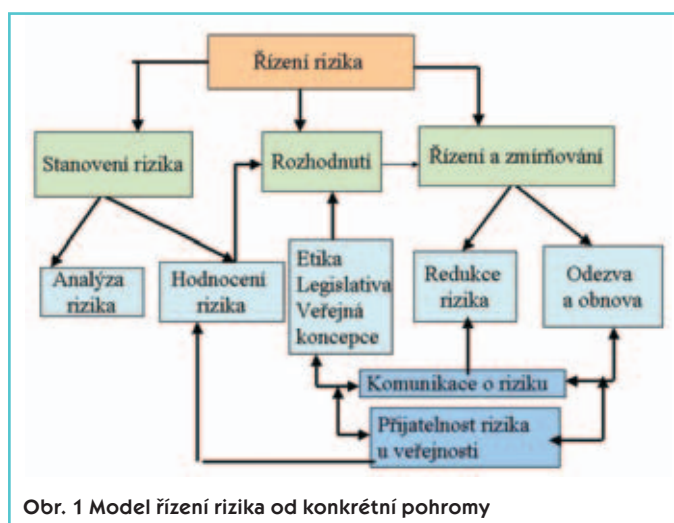
Z důvodu existence většího počtu chráněných zájmů je definována integrální (komplexní) celková bezpečnost. Pro potřebu sledování definovaného systému, který je mnohaoborový a mezioborový, jsou definovány další integrální pojmy, kterými jsou např. pohroma, integrální riziko aj., jsou uvedeny jejich vztahy k pojmům dílčím, které jsou používány v jednotlivých oborech a jsou ukázány základní příčinné souvislosti (např. mezi pojmy pohroma, nouzová situace a mimořádná událost). Jsou popsány, oklasifikovány a rozříděny metody stanovení rizik i procesní modely, na nichž jsou tyto metody založeny. Je navržen právní předpis, kterým lze zavést kvalifikované řízení bezpečnosti v území v České republice, a tak vytvořit kvalifikovaný základ pro územní, nouzové, havarijní i krizové aj. plánování.

Řízení rizik v území i řízení bezpečnosti v území závisí na identifikaci a analýze rizik, které zohledňují jak všechny možné pohromy, které mají nepříjemné dopady v daném území, tak zranitelnosti území vůči každé sledované pohromě. Je doloženo, že zranitelnost konkrétního území je funkcí parametrů pohromy, parametrů území i jejich vzájemné kombinace.

Pro potřeby územního, nouzového, havarijního a krizového plánování nelze převzít žádný z modelů, které se na trhu nabízejí se softwarovou podporou, protože žádný z těchto modelů není sestaven pro lidskou bezpečnost, která závisí na bezpečnosti více chráněných zájmů než je jen např. životní prostředí. Je třeba postupovat způsobem, který používá FEMA (Federál Emergency Management Agency) nebo švýcarská civilní obrana (projekt KATANOS) a švýcarská veřejná správa (projekt PLANAT).

Řízení rizika v území

Navržený model řízení rizik v území pro potřeby veřejné správy a dalších zúčastněných v řízení bezpečnosti území, tj. především HZS ČR, který zahrnuje všechny významné aspekty řízení společnosti, a který je známý i v České republice, protože se již od osmdesátých let minulého století používá

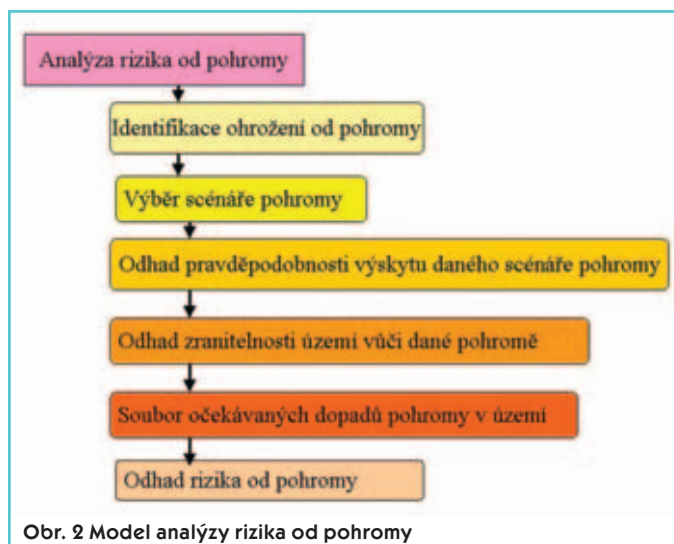
Obr. 1 Model řízení rizika od konkrétní pohromy

v souvislosti s jadernými technologiemi, je znázorněn na obrázku 1.

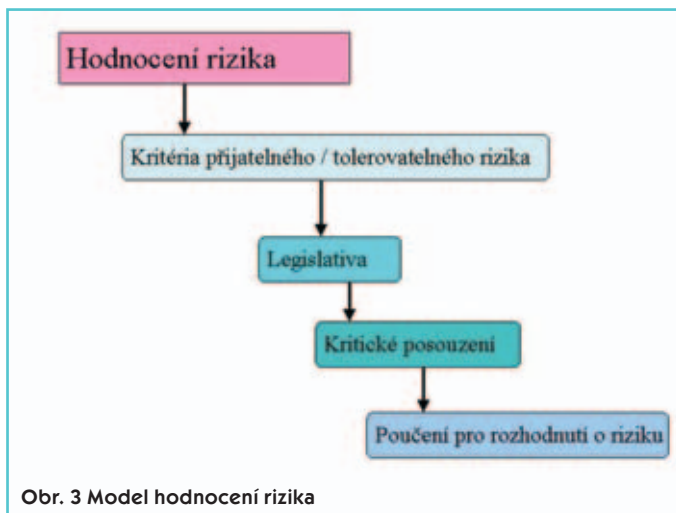
Stanovení rizika

Stanovení rizika má dva základní kroky, a to analýza rizika a hodnocení rizika. Analýza rizika (obrázek 2) je vědeckotechnická disciplína, jejímž cílem je podrobná analýza každého identifikovaného scénáře pohromy nebo nebezpečí s cílem stanovit pravděpodobnost výskytu této formy pohromy a soubor dopadů a pravděpodobnosti jejich výskytu, tj. odhad rizika od pohromy v daném konkrétním místě.

Hodnocení rizika prováděné s cílem získat podklady pro rozhodnutí včetně kritérií pro přijatelné nebo tolerovatelné riziko a návrhu na opatření se skládá ze čtyř kroků (obrázek 3).

Obr. 2 Model analýzy rizika od pohromy

Obr. 3 Model hodnocení rizika

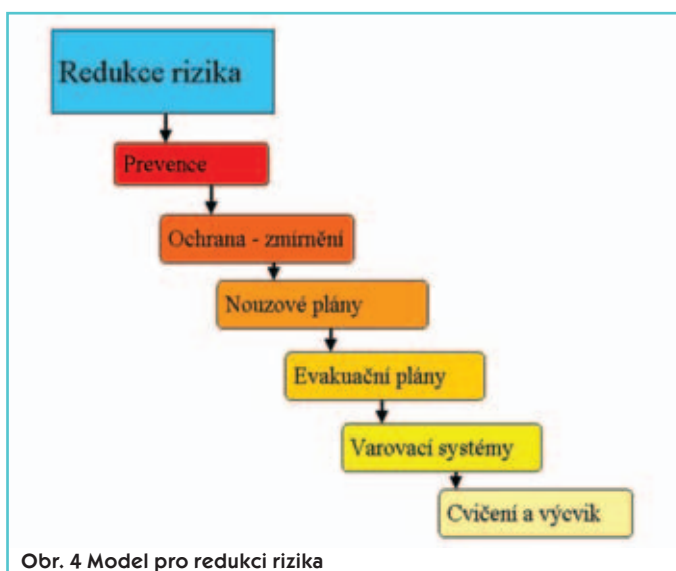
Důležitým krokem je fáze na obrázku 3 označená „kritické posouzení“, protože z ní de facto vychází požadavky na řízení a zmírňování rizika od pohromy.

Řízení a zmírňování rizika

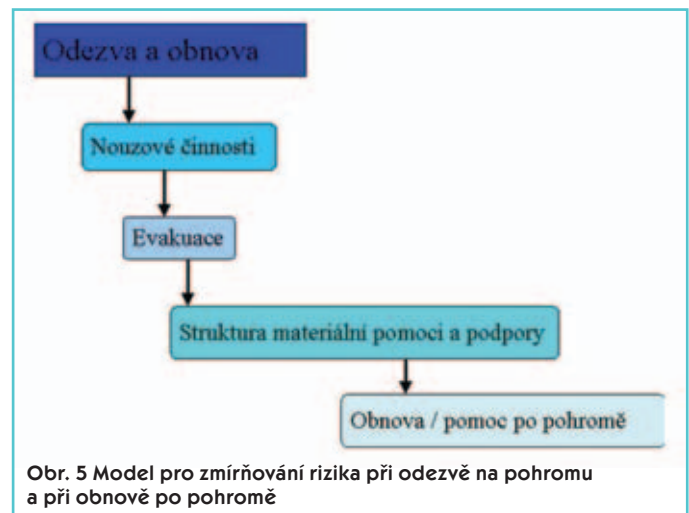
Každé rozhodnutí vychází z hodnocení rizika, etiky, legislativy a veřejné koncepce, kterou určují politici (někdy se též označuje jako politika veřejné správy). Jeho výsledkem jsou opatření pro řízení rizika, pro komunikaci o riziku a údaje o přijatelnosti rizika u veřejnosti. Řízení rizika zahrnuje jak redukci rizika (obrázek 4), tak zmírňování rizika pomocí opatření odezvy a obnovy (obrázek 5). Z obrázku 4 je zřejmé, že zásadní roli při redukci rizika hraje prevence, a teprve potom následují nouzové plány a další následná opatření. Podle filosofie „hodnocení techniky“ (technology assessment) nouzové plány a další opatření náleží do souboru organizačních opatření, která nasazujeme tam, kde nejsou dostatečná preventivní opatření na ochranu chráněných zájmů v lidském systému.

Redukce rizika znamená plánování prevence rizika přípravou a implementací opatření na snížení/zmírnění rizika a ochranu před rizikem pomocí nouzových plánů a plánů evakuace a dalších souvisejících činností.

Odezva a obnova po pohromě (obrázek 5) znamenají přípravu tzv. nouzových činností, tj. činností pro případ zvládnutí nouzové situace, když vznikne, a to včetně přípravy evakuace, struktury materiální pomoci a podpory občanům, právníkům a fyzickým osobám, hmotnou a peněžní výpomoc po pohromě a zajištění obnovy. Do obnovy patří i pomoc veřejné správy postiženým po pohromě. Tato činnost je zásadní, protože určuje podmínky pro stabilizaci území po pohromě a pro nastartování dalšího rozvoje území.

Obr. 4 Model pro redukci rizika

Obr. 5 Model pro zmírňování rizika při odezvě na pohromu a při obnově po pohromě

Rozhodnutí a komunikace o riziku

Klíčovým komponentem procesu řízení rizik (obrázek 1) je přijetí rozhodnutí. Jeho kritickým bodem je rozhodnutí o zbytkovém, přijatelném, sdíleném nebo vnuceném riziku. Přitom se podstatně projevuje vzdělanost a kultura osob provádějících rozhodnutí, hodnoty dané společností (hodnotový systém, morální úroveň) a obavy o existenci. Proto důležitým aspektem řízení rizika je komunikace o riziku. Kritéria pro přijatelnost rizika u veřejnosti spíše závisí na kvalitě procesu komunikace o riziku než na technických aspektech spojených s rizikem. Z tohoto pohledu řízení rizika je hybridní proces, který zahrnuje i chování lidí a kulturu společnosti obývajících dané území.

Jestliže osoby provádějící rozhodnutí, tj. veřejná správa či politici, jsou morálně vyspělí a pracují ve prospěch věci, tj. ve prospěch bezpečnosti a rozvoje lidského systému, tak při zjištění, že riziko není přijatelné pro veřejnost, zajistí, aby došlo k dalšímu snížení rizika. To znamená, že uloží přehodnocení jak opatření na redukci rizika, tak opatření odezvy, a sestavení návrhů na další redukci a zmírnění rizika. Na jejich základě se provede nové hodnocení rizika a když toto splní očekávání, tak se provede nové rozhodnutí o riziku a najdou se zdroje na implementaci navržených, nových opatření a opatření se realizují. Celý proces se opakuje tak dlouho, dokud se nedosáhne přijatelnosti rizika u veřejnosti.

Plánování

Plánování bezpečného prostředí/bezpečné komunity i bezpečného lidského systému proto vyžaduje bezpodmínečně interdisciplinární přístup vycházející a navazující na koncept lidské bezpečnosti (společnost je posedlá strachem z narušení bezpečnosti, protože současná společnost je složitá a velmi zranitelná) a udržitelného rozvoje (ekologická odpovědnost má vztah k environmentální bezpečnosti, ekonomická účinnost souvisí s ekonomickou a technologickou bezpečností, sociální solidarita je odrazem sociální a zdravotní bezpečnosti atd.). Rámcový logický model procesu stanovení rizik v území vyžaduje systémový koncept a nekompromisní formalizovaný screening potenciálně nebezpečných parametrů ve vymezeném geografickém celku (standardně např. povodí, intravilán či extravilán obce, ochranné území produktovodu, koridor dopravy, výrobní či skladovací prostor, těžební prostor apod.) Jinými slovy jde o aplikaci rizikové analýzy v širším slova smyslu. Procesní model rámcového logického modelu procesu stanovení rizik v území je následující:

- popis procesu,
- definování cílů (kritéria pro měření cíle, verifikaci, hierarchizaci a priority cílů),
- generování struktury systému (jako formát jednoduchého orientovaného grafu včetně prvků a vazeb),
- stanovení kritických míst procesu,
- definování parametrů kritických míst,
- určení relativní důležitosti (váhy) jednotlivých parametrů,

- agregace výsledků šetření a přípustná zjednodušení,
- interpretace výsledků a přijatelného rizika pro rozhodovací proces,
- definování protipatření v podobě scénářů odezvy na pohromy ve variantním provedení,
- generování scénáře řízení odezvy pro variantu superiorní, která byla vyhodnocena (zvolena) pro realizaci jako společensky nejvýhodnější.

Většina zmíněných úkolů se zvládá standardními metodami operační analýzy a systémového inženýrství, tj. pomocí:

- screeningu potenciálních rizik v území,
- generování kritérií vůči bezpečnosti a udržitelnému rozvoji,
- modelování integrálního rizika,
- modelu řízení rizik,
- katalogu kritérií,
- metodického zpracování výsledků počátečního screeningu,
- přijatelnosti rizika,
- aplikace principu předběžné opatrnosti.

Při screeningu potenciálních rizik v území se algoritmus hodnocení děje na pozadí konceptuálního schématu pro udržitelný rozvoj. Kritéria (katalogy neopominutelných otázek) zohledňují výše uvedené chráněné zájmy. Systémový koncept určuje základní paradigma, které vyjadřuje postupné kroky pro systémovou rizikovou analýzu. K tomu účelu jsou v původním znění uvedena schémata z teoretické oblasti modelování integrálního rizika. Rámcový logický model procesu stanovení rizik v území spočívá na konceptu MSF (Microsoft Solutions Framework).

Často se zdůrazňuje, že současná situace institucí státní správy a samosprávy vytváří podmínky k trendu nahrazování tradičního hierarchického modelu řízení procesním modelem, jehož cílem je také fungování institucí „služby“ občanům. Procesní model kombinuje neefektivnější a populární principy modelů do jednoho, který může být aplikovaný napříč kterýmkoliv typem projektu pro řízení rozmanitých situací, založeném na fázích, časových milnících či iterativním modelem. Formalizovaný screening je shodný s obdobnou procedurou pro posuzování dopadů na životní prostředí (procesy EIA nebo SEA). Je to metodicky formalizovaný pracovní postup, pomocí kterého lze stanovit, zda určitý scénář (situace, strategie) vyžaduje či nevyžaduje „podrobné posouzení dopadů na životní prostředí“ (full-scale). Zahrnuje posouzení, zda očekávané dopady návrhu (který je předmětem posuzování) na chráněné zájmy mohou být či nemohou být významné, tj. z hlediska potenciálního rizika přijatelné nebo nepřijatelné. Jako uznávaný a standardní pracovní nástroj se pro screening používají seznamy kontrolních otázek (checklists), které jsou součástí legislativy národní, popř. nadnárodní (EU, OSN, OECD). Standardně je používán formát maticové tabulky.

Přijatelnost rizika

Výsledkem počátečního posouzení a postupného vyhodnocení v maticové tabulce je multikritériální analýza sledovaného problému a určení pořadí posuzovaných scénářů (situací, variant), které jsou obsaženy (předem definovány) v kontrolních seznamech. Zjištěné pořadí představuje podklad pro rozhodnutí státní či veřejné správy na příslušné úrovni řízení ve prospěch bezpečnostního, preventivního, nápravného či strategického opatření podle úrovně přijatelnosti rizika.

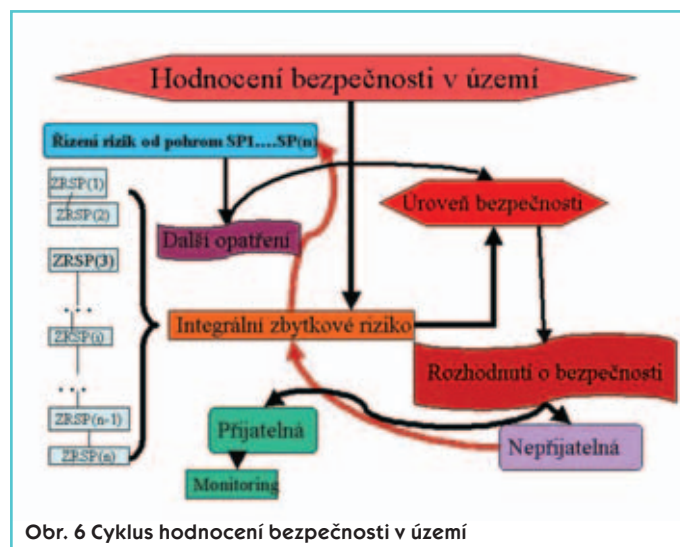
Určování přijatelnosti rizika je výrazně bezpečnostní, psychologický a politický problém. Riziko je přijatelné, když ti, kteří jsou jím ovlivněni, si ho neuvědomují nebo jej vědomě podstupují. Při jeho určování vstupují do procesu rozmanité podmínky, např. podmínka prahová (malé riziko se ignoruje), status quo (nevyhnutelné riziko, které nelze změnit), regulační (je určena důvěryhodnými institucemi), de facto (je určena historickým vývojem), dobrovolného zisku (vyplývá z ochoty tolerovat určité riziko, spojené s dosažitelným ziskem) aj. Úroveň přijatelného rizika se obvykle stanovuje na základě následujících tří kritérií:

- přijatelná úroveň rizika pro jednotlivce. Riziko jednotlivce je většinou charakterizováno mírou úmrtnosti při nehodách. Lze ji vyjádřit pravděpodobností úmrtí za rok, nebo jako pravděpodobnost úmrtí osoby angažující se v určité činnosti na jednotku času. Alternativně je možné používat veličiny jako hodnota úmrtí, kterému bylo zabráněno, nebo index kvality života,
- společensky přijatelná úroveň rizika. Společenská přijatelnost rizika ohrožujícího lidský život, která se může měnit v čase, se často prezentuje jako křivka „F-n“, která ukazuje maximální pravděpodobnost, při které za rok dojde k nehodě s více než „n“ mrtvými a zraněnými,
- ekonomická kritéria. Třetí kritérium přijatelnosti je schematizováno jako ekonomicko-matematický rozhodovací problém a v podstatě prezentuje všechny dopady pohromy nebo katastrofy ve finančním vyjádření.

Kritéria pro rozhodování o přijatelnosti rizik lze nalézt v národních předpisech, normách, teoretických pracích či je lze odvodit ze zkušeností v praxi. Kritéria přijatelnosti mohou být vyjádřena verbálně nebo numericky. Výsledky kvalitativní (popř. i kvantitativní) analýzy jsou standardně prezentovány jako seznam dopadů a pravděpodobností, přičemž míra jejich přijatelnosti tvoří předmět diskuse. Je třeba uvést všechny zdroje dat a údaje, které byly použity k provedení analýzy rizik. Všechny základní předpoklady a zjednodušení je třeba shrnout tak, aby bylo zřejmé, do jaké míry je analýza rizik platná a jaká má omezení. Závěr představuje doporučení opatření, která zmírňují rizika a která jsou stěžejním výstupem rizikové analýzy. Pro první přiblížení je účelné uplatnit pomocné pracovní nástroje v podobě pomocných stupnic hodnocení a standardních rozhodovacích matic, viz např. tabulky, které publikovala FEMA.

Řízení bezpečnosti v území

Model řízení rizik v území, (obrázky 1 až 5) tvoří základ pro nouzové plánování, tj. i pro havarijní a krizové plánování. Cílem současné společnosti je řídit bezpečnost území, protože snižováním rizik u jedné pohromy nebo u jednoho chráněného zájmu může dojít ke zvyšování rizika u jiných chráněných zájmů nebo od jiných pohrom. Proto je třeba postupovat tak, že se zvažují rizika od všech možných pohrom v území, která zbudou po aplikaci opatření řízení rizik a provede se zhodnocení úrovně bezpečnosti v území. V čase se potom sleduje trend úrovně bezpečnosti v čase, protože jde o posouzení, zda opatření prováděná v rámci řízení rizik od jednotlivých pohrom vedou ke zvyšování úrovně bezpečnosti nebo, zda tomu tak není. V případě, že tomu tak není, tak se musí provést šetření s cílem odhalit zdroj snižování bezpečnosti pomocí provedení řetězce řízení rizik od specifických a hlavně kritických pohrom v daném území. Obrázek 6 znázorňuje proces hodnocení bezpečnosti v území.

Obr. 6 Cyklus hodnocení bezpečnosti v území

Z tohoto obrázku vyplývá, že když se při posouzení bezpečnosti zjistí, že úroveň bezpečnosti je nepřijatelná, tak se proces hodnocení znovu vrátí na úroveň integrálního zbytkového rizika a znovu se posuzují zbytková rizika od jednotlivých specifických pohrom v daném území (ZRSP₁, ZRSP₂, ...ZRSP_(n)) a odhalují se příčiny těchto zbytkových rizik. Především se zjišťuje, zda zdrojem velkého integrálního zbytkového rizika nejsou opatření provedená na snížení rizika u některé ze sledovaných pohrom. Pro zdůvodnění je třeba připomenout to, co již bylo dříve řečeno, a to pohromy působí různě, a to nejenom s ohledem na podstatu pohromy, ale i s ohledem na zranitelnost území, které jsou odvislé od konkrétních vlastností jednotlivých pohrom. Kvůli této komplexní povaze nápravná opatření ke snížení rizik pro případ jedné pohromy, např. té nejhorší pro území provedená bez rozmyslu, tj. bez zvážení kontextu s dalšími specifickými pohromami v území, mohou zvýšit integrální riziko od pohromy jiné. Tím mohou způsobit vzrůst integrálního rizika konkrétního území, což je v rozporu s cílem řízení lidského systému. Jestliže příčinou velkého zbytkového integrálního rizika jsou opatření provedená ke snížení rizika u některé ze specifických pohrom, tak se volí jiná nápravná opatření, která jsou na obrázku 6 označena jako „další opatření“ a cyklus hodnocení probíhá podle diagramu od uzlu „další opatření“. Jestliže však tento případ nenastal, tj. není zřejmá příčina vysoké hodnoty integrálního zbytkového rizika, tak se musí provést proces řízení rizik u jednotlivých specifických pohrom v území od začátku a musí se v jeho rámci provést další opatření ke snížení či alespoň zmírnění rizika od jednotlivých pohrom. V těchto případech lze také zvážit přesun rizika např. na pojišťovnu a nebo na občany. Přesun druhý by podle základních etických pravidel lidské společnosti měl být proveden jen se souhlasem občanů, a to po důkladné komunikaci s nimi.

Protože bezpečnost je v čase proměnná, tak se cyklus řízení bezpečnosti spojený s cyklem hodnocení bezpečnosti musí v čase opakovat. Cyklus řízení bezpečnosti je znázorněn na obrázku 7. Z tohoto obrázku vyplývá, že řízení bezpečnosti v území se opírá o hodnocení bezpečnosti, monitoring bezpečnosti, řízení rizik od jednotlivých pohrom a zvážení vazeb mezi nápravnými opatřeními ke snížení konkrétních rizik od pohrom v systému, ve kterém jsou všechny specifické pohromy v území.

Jestliže ve sledovaném území zjistíme, že některé pohromy, které mají zdroj v daném území nebo v jeho okolí patří mezi kritické pohromy, tj. jde o pohromy, které mohou vyvolat kritickou situaci, k jejímuž zvládnutí je třeba vyhlásit krizovou situaci, tak musíme řízení rizik od těchto pohrom doplnit o další opatření, tj. o přidání opatření pro územní plánování, projektování, výstavbu a provozování občanských a technologických objektů a infrastruktur, opatření pro zajištění kontinuity infrastruktur a technologií a o opatření pro chování obyvatel a je-

jich zvláště zranitelných částí, která zabezpečí jejich přežití. K identifikaci těchto pohrom slouží rozhodovací matice.

Požadavky na řízení bezpečnosti ČR

Shromážděné výsledky a zkušenosti ukazují, že zásadního obratu v řízení bezpečnosti v České republice nelze dosáhnout jednotlivými dílčími opatřeními, ale pouze komplexním přístupem. Složitá dělba kompetencí, která je na sledovaném úseku v České republice vede v praxi k vážným potížím a ve svém celku nepokrývá žádoucím způsobem celou problematiku. Pro zajištění bezpečnosti a udržitelného rozvoje lidského systému je třeba použít koordinovaný a cílevědomý přístup. To umožní postupně a v souladu s jejich důležitostí a naléhavostí řešit soubor úkolů ve všech sférách a součástech a docílit tak žádoucí stav lidského systému. Řešení problémů spočívá v oblasti investiční, technické, technicko-organizační, správní a řídicí, vědeckovýzkumné, výchovy a dalších. Efektivní řešení problémů nelze zajistit bez koncepčního řízení, pro které musí připravit podrobné, objektivní a systematické údaje výzkum. Operativní přístup při řešení problémů bez navázání na strategické plány obvykle není správným řešením ve střednědobém a dlouhodobém výhledu.

Rozvoj lidské společnosti není možný bez zajištění lidské bezpečnosti. Bezpečnostní situace ve světě, území i organizaci se stále mění, a proto se musí systematicky budovat kultura bezpečnosti, která zohledňuje aktuální poznatky i zkušenosti. Prosazování kultury bezpečnosti v praxi vyžaduje jak cílené řízení, tak širokou účast všech politiků, řídicích pracovníků, pracovníků i občanů s tím, že největší odpovědnost za řízení směrem ke stanoveným cílům má vláda. To vede pochopitelně k přiřazení vyšší priority plánování a řízení bezpečnosti a také k vyšším nárokům na chápání bezpečnosti všemi účastníky.

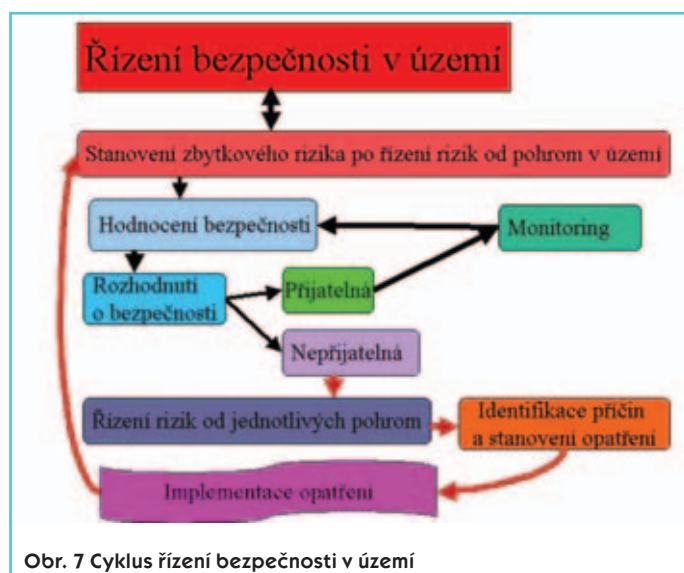
V České republice je třeba aplikovat sofistikované řízení bezpečnosti. To představuje celistvý komplexní, proaktivní systémový nástroj, který zajišťuje bezpečnost a umožňuje udržitelný rozvoj. Působí v dynamicky proměnném okolí a systematicky zajišťuje stabilitu (předcházení krizím) a vytváří podmínky pro udržitelný rozvoj. Opírá se o monitoring, diagnostiku situací, sofistikované analýzy a hodnocení procesů, predikci dalšího vývoje procesů, aplikaci preventivních a zmírňujících opatření před startem činnosti a v jejich průběhu, přípravu opatření na korekci nežádoucího vývoje procesů a na zajištění obnovy apod. Všechny jeho dílčí nástroje jsou vzájemně provázané a uspořádané tak, aby docházelo k synergickému efektu.

Vláda, management veřejné správy na všech úrovních i management každé instituce má historicky řadu dílčích nástrojů k řízení, např. právní normy, systém QA, havarijní plány, povodňové plány, tj. obecně nouzové plány různého druhu, organizační řád, systém odpovědnosti apod. Tam, kde se cíleně neprosazuje moderní sofistikované řízení bezpečnosti, tam jsou dosud jednotlivé nástroje používány odděleně, a tudíž se neprojevuje synergický efekt a chybí postupy, jak řešit rozpory, když jednotlivé nástroje nabízejí odlišné a protichůdné činnosti či opatření, protože nemají stejný logický základ.

Odborný postup

Do povědomí a do principů rozhodování je nutné přijmout zásadu, že řízení bezpečnosti a jeho integrální části územní plánování, projektování, výstavba a provozování objektů, technologií i infrastruktury, nouzové plánování a krizové řízení jsou nástroje státu, kterými stát zajišťuje svůj udržitelný rozvoj. Na základě současného poznání, přístupů v EU, NATO a vyspělých zemích je k tomuto účelu třeba zajistit:

- vytipování pohrom, jejichž zdroje jsou přírodní živly, technologické havárie či poruchy systému životního prostředí včetně společenských a sociálních konfliktů,
- hodnocení ohrožení od pohrom, tj. stanovení maximální očekávané velikosti pohromy a pravděpodobnosti jejího výskytu. Na základě výsledku hodnocení je třeba stanovit, které pohromy budou systematicky zvažovány z hlediska systematického boje proti jejich dopadům (tzv. relevantní pohromy) a které budou řešeny jen ad-hoc, tj. když se vyskytnou. V této fázi je třeba také stanovit soubor pohrom, které budou sledo-

Obr. 7 Cyklus řízení bezpečnosti v území

vány na úseku územního plánování a návazných činností, které jen v rámci nouzového plánování a ty, které budou sledovány také v rámci krizového plánování,

- klasifikaci zranitelnosti lidí, společnosti, majetku, životního prostředí, technologií a infrastruktur při výskytu relevantních pohrom,
- hodnocení rizik v určité lokalitě, území, regionu atd., která plynou z očekávaných velikostí relevantních pohrom s ohledem na zranitelnost objektů v lokalitě, území, regionu,
- stanovení charakteristik a dopadů pohrom v určité lokalitě, území, regionu atd.,
- stanovení přijatelné velikosti rizika od pohrom (většinou jde o politické rozhodnutí, při kterém jsou využity současné vědecké a technické poznatky a jsou zohledněny ekonomické, sociální a další podmínky),
- stanovení opatření (právní, technická, organizační, finanční, personální a politická), která vedou k omezení nebo alespoň ke zmírnění dopadů velkých pohrom,
- připravenost řešit situace, které by mohly vyvolat možné dopady pohrom se zohledněním existujících poznatků a zkušeností v České republice i ve světě,
- řízení situací, které vzniknou při výskytu očekávaného ohrožení (v technické praxi obvykle používáme pojem „projektová“ pohroma),
- řízení situací, které vzniknou buď při výskytu neočekávané velké pohromy (v technické praxi obvykle používáme termín „nadprojektová“ pohroma) nebo při neočekávané kumulaci velkých nepříjemných dopadů.

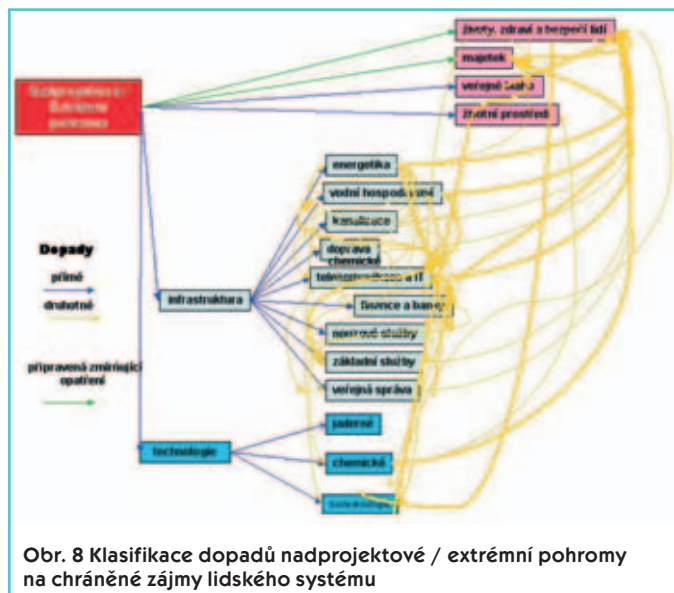
Analýza vývoje životního prostředí i vývoje politické, sociální a ekonomické situace ve světě ukazuje, že je nezbytné se připravit na řešení případů a akcí, které svou intenzitou dopadů vyvolají kritické situace. Proto z hlediska lidské bezpečnosti, rozvoje lidského systému, existence, stability a rozvoje státu musí být koncept lidské bezpečnosti a na něho navazující koncepce rozvoje kodifikovány a implementovány řízením bezpečnosti do praxe. Na tento moderně koncipovaný systém řízení bezpečnosti musí navazovat model krizového řízení, navázaný na model nouzového plánování. Cílem je za každé situace zajistit ochranu životů, zdraví a bezpečí lidí, majetku, životního prostředí, infrastruktury a technologií, které jsou nezbytné pro přežití lidí, tj. mobilizaci a koordinaci využití národních zdrojů (energie, pracovní síly, výrobní schopnost, jídlo a zemědělství, suroviny, telekomunikace aj.), koordinaci činností takových jako je systém vyrozumění, systém záchrany a zdravotnické služby, které snižují dopady pohrom a také kontinuitu činnosti státní správy a dodržování zákonů, a také vytvořit podmínky pro nastartování dalšího rozvoje.

Pro cíle lidské společnosti, tj. pro její udržitelný rozvoj musí být ke snižování zranitelnosti prováděna taková opatření, která respektují všechny chráněné zájmy. To znamená, že není přípustné provést opatření, která sníží zranitelnost jednoho nebo dvou chráněných zájmů a zároveň výrazně zvýší zranitelnost jiného chráněného zájmu. Proto je třeba na všech úrovních řízení implementovat proaktivní systém řízení bezpečnosti, ve kterém se upraví hodnocení rizik do takové formy, která respektuje všechny chráněné zájmy a bere v úvahu existující a prokázané vnitřní závislosti. S ohledem na současné poznání je třeba provádět a sledovat výzkum vnitřních závislostí, které zprostředkovávají sekundární a další dopady pohrom na životy, zdraví a bezpečí lidí, viz obrázek 8.

Zvládání nouzové situace

Formální postup pro proces zvládání nouzové situace (některé z nich zná česká praxe pod pojmem mimořádná událost) je v hlavních rysech tento:

- analýza rizik,
- zjištění dopadů, zranitelnosti a jejich ocenění,
- stanovení kritických procesů a zdrojů potřebných pro jejich realizaci,
- stanovení doby, za kterou musí být kritické procesy obnoveny, aby nedošlo k další eskalaci nouzové situace vyvolané pohromou. Jde totiž o to, aby příliš dlouho nepůsobila spřa-

žení vzniklá v lidském systému v důsledku vnitřních vazeb, tj. spřažení vyznačené žlutými čarami na obrázku 8.

Obrázek 8 ukazuje, že v případě výskytu nadprojektové / extrémní pohromy (tj. pohromy, proti které se již nedělají nadstandardní preventivní opatření v územním plánování, projektování, výstavbě a provozování objektu, infrastruktury, v systému péče o zdraví, bezpečí, životní prostředí a veřejné blaho) jsou vybudovány ochranné systémy v rámci nouzového a krizového řízení pro bezpečnost jen vybraných chráněných zájmů (životy a zdraví lidí a majetek). Příkladem extrémních pohrom v České republice jsou více než stoletá povodeň, zemětřesení s intenzitou vyšší než 6° MSK-64, tornádo, výše sněhové vrstvy na střeších běžných objektů kolem 1 m, pád většího letadla na lidská sídla, výpadek elektřiny v lidských sídlech v oblasti o poloměru 25 až 30 km trvající déle než sedm dní apod. Obrázek 8 ukazuje zásadní aspekt, tj. v doposud vybudovaném systému ochrany lidského systému nejsou dostatečně zohledněny vnitřní vazby jdoucí napříč lidským systémem. Tento problém je třeba v zájmu bezpečnosti a rozvoje lidského systému vyřešit, tj. odstranit a nebo alespoň snížit na žádoucí úroveň druhotné dopady v řetězcích dopadů, které souvisí s výskytem konkrétních pohrom a eskalují přes infrastrukturu a technologie.

Postavení veřejné správy

Pro každý kritický proces se nejprve pro potřeby řízení musí určit možné scénáře. Za vše odpovídá vrcholový management. Pro veřejnou správu je důležité vědět, že současné vyhodnocení shromážděných poznatků ukazuje, že:

- velké pohromy se vyskytují zřídka a mají extrémní dopady na území. Tím zabrzdí rozvoj území na desítky let a jejichž odstranění vyžaduje velké prostředky, tj. ročně i více než desetinu státního rozpočtu, což je obvykle (např. kritéria OSN) považováno za kritické,
- malé pohromy se vyskytují velmi často, ale jejich souhrn představuje velké náklady, a to zvláště tehdy, když opatření se řeší ad-hoc a nedbá se na zásadu, že je třeba zvyšovat odolnost území, a to s ohledem na všechny chráněné zájmy. Pro kvalifikované řízení je v ČR třeba:
- zavést do praxe monitoring bezpečnosti,
- dopracovat a kodifikovat metodiky pro sběr dat, odborné zpracování veličin nutných pro rizikovou analýzu,
- pro veřejnou správu dopracovat metodiky pro rozhodování o rizicích a systémy kontrolních seznamů na podporu rozhodování,
- pro občany dopracovat soubory občanských opatření o tom, co mají dělat před, při a po pohromě, která v ČR patří mezi specifické či dokonce kritické pohromy,
- pro potřeby plánování zpracovat plány rozvoje obcí, nouzové plány obcí, které budou navzájem provázané a ve kterých

budou podchyceny úkoly řízení bezpečnosti a rozvoje, územního, nouzového a krizového plánování,

- zajistit podpůrné systémy pro podporu řízení bezpečnosti, protože kvalifikovaná řešení vždy ušetří peníze, síly i prostředky a mnohdy i čas. Dosavadní poznání totiž ukazuje, že zjednodušená řešení jsou možná jen někdy, ale i v případech, kdy jsou možná, je třeba znát, jaké zjednodušení situace bylo provedeno a proč ho bylo možno použít.

Z analýzy reálné situace v ČR a ze srovnání praktik používaných zde a ve vyspělém světě je třeba v oblasti řízení bezpečnosti:

- zpracovat nástroje pro veřejnou správu,
- kodifikovat předpisy, standardy a normy pro hodnocení rizik při zohlednění integrální bezpečnosti, tj. i integrálního rizika (návrh je jedním z konkrétních výstupů projektu – odborná zpráva č. 1),
- stanovit úkoly vědy a výzkumu v oblasti řízení bezpečnosti a udržitelného rozvoje,
- vypracovat koncept řízení bezpečnosti lidského systému zohledňující specifické úkoly Policie ČR, a to proto, že v krizovém řízení má Policie ČR daleko širší působnost, než stanoví zákon o IZS, a ještě více je to zřejmé v oblasti řízení bezpečnosti.

Zavedení proaktivních přístupů a metodik, které jsou používané v odborné sféře, EU, NATO, Švýcarsku, USA, Kanadě a dalších vyspělých zemích do krizového řízení a zavedení řízení bezpečnosti v území a státě do české praxe znamená mnoho práce, protože je třeba změnit filozofii i pojetí krizového řízení, zavést koncept řízení bezpečnosti, metodické postupy, vytvořit odpovídající organizační strukturu, zajistit uvědomění občanů, politiků i řídicích pracovníků. Je to však nutné pro kvalifikovanost, objektivnost a transparentnost řízení, pro srovnání kroku s vyspělými zeměmi a pro zajištění udržitelného rozvoje republiky.

V těchto souvislostech si je třeba uvědomit, že žádný systém řízení nelze bezhlavě okopírovat do české praxe, jestliže chceme a požadujeme, aby nový systém byl funkční a spolehlivý, a to proto, že v každém státě je historicky daná určitá kultura, legislativa, struktura orgánů státní správy a upřednostňované metody řízení. Proto je třeba vytvořit odborný tým nezátížený rezortismem, který dopracuje navrženou odbornou koncepci řízení bezpečnosti, která:

- je vhodná pro ČR,
- vychází z moderních principů,
- respektuje odborné poznatky a zkušenosti i místní česká specifika.

Protože veřejná správa vykonává funkci správce území, odpovídá za bezpečnost a udržitelný rozvoj území, a tudíž má povinnosti i z hlediska nouzového a krizového plánování. V zemích, které byly sledovány v této práci má veřejná správa rozhodující roli v nouzovém a krizovém plánování a základem nouzového plánování jsou nouzové plány obcí. V českém modelu u havarijního a krizového plánování veřejná správa působí jen jako dodavatel specifikovaných dat, a to přesto že dle systému legislativy i v ČR území spravuje, dbá o jeho bezpečnost a zajišťuje jeho rozvoj. K narovnání role veřejné správy a pro zapojení všech zúčastněných do plánování a zvládání dopadů pohrom je třeba systém plánování a odpovědností sladit. Vzorem může být např. kanadský systém nouzového plánování, který je transparentní a efektivní. Švýcarský model, který z odborného pohledu je vysoce kvalifikovaný, je mu podobný. Je však více sofistikovaný, protože respektuje historická data a vychází z precizních technik a v praxi ověřených principů, tj. je náročnější na intelektuální úroveň uživatelů.

Doporučený postup pro ČR

Na základě světových praktik používaných mezinárodními odbornými organizacemi, úřady, pojišťovnami a jinými institucemi v rozhodovací praxi, údajů shrnutých ve zprávách k projektu a na základě praktických zkušeností autorky zprávy se jako nejvhodnější způsob pro zavedení kvalifikovaného plánování s ohledem na živelní a jiné pohromy jeví:

1. Vypracování normativních materiálů pro živelní a jiné pohromy, které postačí veřejné správě pro řešení běžných úkolů na úseku řízení bezpečnosti včetně obnovy majetku po živelních a jiných pohromách (řada normativů je v technických normách a jen některé z nich je třeba doplnit či přepracovat s ohledem na nové poznatky). Tyto normativní materiály naplní řadu potřeb pracovníků HZS krajů, které jsou spojené se zpracováním havarijních a krizových plánů.

2. Stanovení institucí, které pro detailnější úkoly z oblasti řízení bezpečnosti, obnovy po živelních a jiných pohromách, regionálního rozvoje apod. zpracují na požádání veřejné správy územně a časově specifická hodnocení dle stanovených norem a standardů nebo při použití jiných postupů prokáží soulad předkládaných výsledků s výsledky získanými doporučeným způsobem.

3. Vytvoření jednoho typu plánování, tj. nouzového plánování propojením existujících typů plánování, tj. havarijního plánování, plánování, jehož výsledkem jsou povodňové plány, plány pro stavy nouze v energetice a další.

4. Provázání opatření všech základních druhů plánování, tj. územního plánování, nouzového plánování, krizového plánování a plánování rozvoje území už jen z toho důvodu, že se ušetří síly a prostředky a odstraní rozpory v dnes existujících plánech.

Výsledky aplikace metodik doporučených v projektu dovolu provedět kvalifikovaná rozhodnutí na dalších úsecích řízení, tj. identifikovat oblasti, ve kterých z pohledu řízení bezpečnosti je třeba provést zodolnění (protože dosavadní opatření nejsou dostatečná), dělat další preventivní a zmírňující opatření nebo provádět a kontrolovat účinnost stávajících opatření v územním plánování, projektování, výstavbě a provozu občanských a technologických objektů i infrastruktury. Více než deset zpracovaných kontrolních seznamů mohou pracovníci veřejné správy a HZS krajů použít přímo v praxi.

S ohledem na podstatu a specifika živelních a jiných pohrom je z odborného pohledu, který výzkum musí zastávat z pohledu svého poslání, nutno vypracovat přesné postupy hodnocení ohrožení pro každou z živelních a jiných pohrom, které jsou v území vyhodnoceny jako relevantní pohromy (tj. mají dopady na území a za určitých podmínek působí reálné škody a ztráty na majetku i na ostatních chráněných zájmech). Dále pak je třeba vytvořit kritéria pro kategorizaci velikosti živelních a jiných pohrom, jejich dopadů, ohrožení a také existujících zranitelností u majetku a u ostatních chráněných zájmů apod.

Otevřené problémy

Během řešení projektu byly identifikovány při srovnání se světem a odbornými poznatky a zkušenostmi z praxe dále uvedené otevřené problémy:

1. Chybí jednoznačná orientace na bezpečnost (integrální) a na její řízení směrem k udržitelnému rozvoji lidského systému na území ČR a v jeho okolí. Není systematicky budován obor bezpečnosti (integrální) jako nadstavba nad všemi obory zabývající se dílčími bezpečnostmi.

2. Do praxe není implementován soubor pojmů (integrálních) pro obor bezpečnosti (v odborné zprávě č. 1 projektu je uveden).

3. Není závazně upravena metodologie pro obor bezpečnosti (integrální).

4. Chybí cílený monitoring a výzkum živelních a jiných pohrom pro potřeby všech druhů plánování a pro sjednocování existujícího poznání pro jednotlivé živelní a jiné pohromy pod jeden rámeček.

5. Chybí závazné systémy hodnocení ohrožení od živelních a jiných pohrom pro dané území a stanovený časový interval a pro hodnocení z nich plynoucích rizik v daném území (tj. identifikace možných dopadů a jejich pravděpodobnosti).

6. Chybí doporučené systémy multikriteriálních metod pro srovnávání nesusměřitelných živelních a jiných pohrom.

7. Chybí stanovení indikátorů bezpečnosti zacílených na bezpečnost a udržitelný rozvoj v území a na jejich základě zavedení monitoringu bezpečnosti a vymezení souborů regulačních

opatření pro případ potřeby, když úroveň bezpečnosti nebude žádoucí.

8. Řízení státu a jednotlivých regionů není zaměřeno na strategické cíle nutné pro zvyšování bezpečnosti a pro udržitelný rozvoj, tj. rozhodování se neprovádí dle priorit stanovených z pohledu bezpečnosti v integrálním pojetí. V České republice převažují operativní cíle, tj. zvládnutí dopadů pohrom, když nastanou.

Na pracích zahájených tímto projektem je třeba pokračovat, aby se vytvořil celý systém vhodný pro podmínky České republiky. Autorka odborných zpráv se domnívá, že český program obdobný švýcarskému programu PLANAT by výrazně posunul úroveň řízení bezpečnosti v České republice vpřed a značnou měrou přispěl k udržitelnému rozvoji území České republiky.

Výsledky projektu jsou prezentovány na odborných konferencích a seminářích, jsou přijaty pro publikaci v odborných časopisech a jsou připravovány pro vzdělávání studentů Policejní akademie České republiky i veřejné správy.

Výsledky projektu jsou shrnuty ve dvou odborných zprávách:

1. D. Procházková: Řízení pro podporu lidské bezpečnosti a udržitelného rozvoje. Odborná zpráva č. 1 pro MV ČR k projektu RN200552005003. CITYPLAN, spol. s r.o., Praha 2005, 350p.
2. D. Procházková: Modelové řešení interakce analýzy rizik území pro havarijní a krizové plánování. Závěrečná zpráva. Odborná zpráva č. 2 pro MV ČR k projektu RN200552005003. CITYPLAN, spol. s r.o., Praha 2005, 255p.

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 5/2006

Ocenění za mimořádné záchranné činy

Slavnostní vyhlášení výsledků sedmého ročníku projektu Zlatý záchranný kříž za rok 2005, soutěže o nejlepší záchranný čin roku se konalo 6. dubna 2006 v reprezentačních prostorách Ministerstva obrany za účasti ministra obrany Karla Kühnla, ministra vnitra Františka Bublana, primátora hl. m. Prahy Pavla Běma a dalších osobností.

Projekt si klade za cíl vyzdvihnout mimořádné činy záchranných - profesionálů i laiků, lidí, kteří nejsou lhostejní ke svému okolí a dokáží zmobilizovat své síly a mnohdy s nasazením vlastního života ochránit zdraví a životy druhých. Iniciátorkou projektu je MUDr. Jana Bradáčová, MBA, vydatelka časopisu Rescue report.

„Stále je potřeba zachraňovat, stále někdo volá o pomoc. Příležitost pomoci v pravou chvíli je však pomíjivá, je nutné ji uchopit ihned. Tyto újímecné osobnosti nenavrhl žádná komise, tyto lidi nominoval na vysoká ocenění život sám,“ uvedl v zahajovacím projevu ministr obrany Karel Kühnl.

Zlatý záchranný kříž za **nejlepší čin laiků** převzala patnáctiletá studentka, členka hličky mladých zdravotníků z Frýdku-Místku, Dominika Pečovská za záchranu života třináctileté dívky. Silné astmatické, stížené náhlým vazomotorickým kolapsem s následnou zástavou dechu poskytla umělé dýchání a vytrvala až do příjezdu lékaře.

V kategorii **záchranný čin profesionálů jednotlivců** byl tentokrát oceněn příslušník Služby cizinecké a pohraniční policie Robin Menšík z Veselí nad Moravou. Poskytl první pomoc zraněné řidičce, která dostala smyk na zasněžené vozovce a narazila automobilem do stromu a postaral se o přivolání zdravotnické záchranné služby.

Záchranný čin profesionálního týmu je další kategorií, ve které získali zlatý záchranný kříž příslušníci HZS Plzeňského kraje nstržm. Robert Kučera, prap. Jiří Vitovec, nstržm. Tomáš Jarošík a Jiří Václavík ze stanice Nýřany a prap. Vladimír Štěpánek, prap. Tomáš Páv, nstržm. Jan Beran a nstržm. Martin Hokr ze stanice Plzeň-střed. Byli přivoláni k dopravní nehodě osobního automobilu s kamionem, kdy vážně zraněná řidička německé národnosti zůstala zaklíněná pod volantem vraženým do hrudníku a bylo nutné ji vyprostit. Před vyproštěním ji hasiči nasadili krční límec, pravou ruku s otevřenou frakturou zápěstí fixovali pomocí vakuových dlah a sterilně překryli otevřené zlomeniny na dolních končetinách. Při vyprošťování nebylo možné postupovat běžným způsobem. Pomocí rozpínacího přímočarého válce odtáhli palubní desku od zraněné a opatrně pomocí dalších dvou přímočarých rozpínacích válců odstranili volantovou tyč. Zraněnou zafixovali na vakuových nosítkách, vytáhli zadním oknem automobilu a předali do péče zdravotníků. Vyprošťování trvalo 45 minut a po celou dobu zásahu jeden z hasičů hovořil se zraněnou v německém jazyce. Žena zraněná nejen přežila, ale díky včasné odborné pomoci bude plně schopna normálního života.

Záchranným činem roku se stal unikátní chirurgický zákrok MUDr. Petera Zimana. Šestadvacetiletý báňský záchrannář Tadeusz Kristen byl jako pořadatel westernové soutěže nešťastně zasažen nožem hluboko do hrudníku v oblasti srdce. Rychle přivolaný sanitní automobil ZZS přivezl postiženého včas do nemocnice a MUDr. Ziman okamžitě začal s operací ještě na vozíku mimo operační sál. Podařilo se mu tak zachránit mladému muži život.

Zlaté záchranné kříže byly letos uděleny celkem v devíti kategoriích.

Držitele ocenění ještě též den přijal v sále Pražského hradu prezident republiky Václav Klaus.

POŽÁRNÍ OCHRANA

strana 4

Republiku postihly rozsáhlé povodně	4
Požár sladovny v objektu pivovaru Dobruška	6
Proud vody, který hasí i řeže	10
Pragoalarm - Bezpečný život 2006	11

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

strana 16

Konvergovaná telekomunikační síť HZS ČR	12
Desetiletí činnosti systému TRINS	13
Úrazová nemocnice v Brně	14
Buničina pod kontrolou	16
Práce na vodě s dobrovolnými hasiči	18
Záchrana osob z korun stromů	20

OCHRANA OBYVATELSTVA

Civilní ochrana v zemích EU - Portugalská republika	21
Připraven pomoci	22

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

strana 22

Bezpečnostní koncept informačního systému pro podporu IZS a krizového řízení	24
Krizová situace může nastat kdykoliv	26

INFORMACE

strana 28

Co udělá automobil v zatáčce?	28
Podunajská komise jednala v Lázních Bohdaneč	30
Zavádění nových stejnokrojů	31
Zdravotnická první pomoc - Neúrazové urgentní stavy	32
Vítězi Andrea Nolčová a reprezentace HZS ČR	33

PŘÍLOHA

Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti České republiky v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi

SCHOLA NOVA 2006 opět se záchranáři

Po zkušenostech z loňského ročníku se HZS ČR představil i na letošním 13. ročníku specializovaného veletrhu SCHOLA NOVA 2006.

Akci věnovanou školám, jejich vybavení a vzdělávání zahájila 28. března 2006 ministryně školství, mládeže a tělovýchovy JUDr. Petra Buzková, která si se zájmem prohlédla také stánek Ministerstva vnitra, jehož součástí byla i prezentace hasičů.

„Výstava je směřována pro učitele základních, středních a vyšších odborných škol, kteří zde mají jedinečnou příležitost získat potřebné informace o všem, co souvisí s výukou ochrany člověka za mimořádných událostí,“ řekla jedna z vystavovatelek por. Mgr. Eleonóra Tilcerová z odboru ochrany obyvatelstva MV-generální ředitelství HZS ČR.

O toto téma měli zájem jak pedagogové, tak i budoucí učitelé a vychovatelé, studenti středních a vysokých pedagogických škol. Veletržní palác v pražských Holešovicích se ve dnech 28. až 30. března 2006 stal tím pravým místem pro tematickou prezentaci.

Na letošním veletrhu se poprvé představil dráček Záchranáček, který se vloni stal maskotem HZS ČR pro ty nejmenší.

Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ

Republiku postihly rozsáhlé povodně

Na jaře letošního roku postihly naši republiku největší povodně od roku 2002. Tání velkého množství sněhu ve spojení s dešťovými srážkami bylo kritickou kombinací a mělo za následek prudké zvýšení hladin toků, zejména ve středních a nižších polohách. V souvislosti s jarními povodněmi, které v měsíci březnu a dubnu 2006 postihly část území České republiky, příslušné orgány přijímaly opatření s cílem chránit životy, zdraví a majetek osob.

První výstražnou informaci vydal Český hydrometeorologický ústav dne 25. března 2006 a od té doby se postupně začaly vyhlášovat jednotlivé stupně povodňové aktivity ve většině krajů ČR. Třetího stupně bylo už za dva dny dosaženo na některých tocích v šesti krajích a dne 31. března 2006 již ve 12 krajích. V návaznosti na vývoj této mimořádné události byly aktivovány povodňové komise obcí a krajů, které realizovaly úkoly vyplývající z povodňových plánů. Po vyhlášení krizového stavu na daném území a aktivaci krizových štábů se povodňové komise začlenily do těchto štábů. Na území, kde nemusel být vyhlášen krizový stav (hlavní město Praha, Moravskoslezský kraj a kraj Vysočina) povodňové komise krajů a obcí přijímaly nezbytná opatření k řešení situace. Vláda ČR na svém jednání dne 2. dubna 2006 z důvodu vzniklé krizové situace spočívající v ohrožení životů, zdraví a značného rozsahu ohrožení majetku v důsledku rozsáhlých povodní rozhodla usnesením č. 351 o vyhlášení nouzového stavu pro území Jihočeského, Středočeského, Ústeckého, Pardubic-

kého, Jihomoravského, Olomouckého a Zlínského kraje na dobu od 23.00 hodin dne 2. dubna do 24.00 hodin dne 10. dubna 2006. Téhož dne bylo vydáno Rozhodnutí předsedy vlády ČR o aktivaci Ústředního krizového štábu s tím, že jeho předsedou byl jmenován ministr vnitra. Na jednání vlády ČR dne 5. dubna 2006 bylo přijato usnesení č. 380, kterým byl nouzový stav na výše uvedeném území prodloužen do 24.00 hodin dne 19. dubna 2006.

■ Záchrané a likvidační práce

Povodňové záchrané a zabezpečovací práce nebo likvidační práce spočívaly zejména v záchraně osob z vody nebo vozidel v ní uvízlých, záchraně zvířat, informování občanů o aktuálním stavu, navážení písku, kamení, jílu či hlíny, pytlování písku, stavění a následně odstraňování protipovodňových hrází a zábran, výstavbě a zpevňování hrází, monitoringu vodních toků, uvolňování zachycených kmenů a naplavených předmětů, čištění toků česel rybníků, ucpávání kanalizačních vpustí, vytváření kanálů pro odvod vody z polí, odčerpávání vody ze zaplavených prostor či míst s průsaky vody, čištění komunikací od bahna a dalších nečistot, evakuaci majetku nebo jeho vynášení do vyšších částí budov, zabezpečování provozu elektrocentrál, množství dalších technických pomoci spojených např. se sesuvem půdy, pomoci jiným složkám IZS, apod.

Výše uvedené práce byly zpočátku koordinovány povodňovými komisemi obcí a obcí s rozšířenou působností a na místech zásahů veliteli zásahů. Vzhledem k zasažení velkého množství obcí činnost jednotek PO koordinovali také řídicí dů-

stojníci a štáby HZS krajů. Postupně byly v krajích s vyhlášeným krizovým stavem aktivovány krizové štáby krajů a jejich stálé pracovní skupiny, prostřednictvím nichž probíhala koordinace na strategické úrovni.

■ Nasazení sil a prostředků HZS ČR a jednotek PO

Celkově bylo za období od 26. března do 15. dubna 2006 v součtu jednotlivých dnů nasazeno celkem 5180 jednotek PO, z toho 36 % tvořily jednotky HZS ČR, 62 % jednotky sborů dobrovolných hasičů (SDH) obcí a 2 % ostatní druhy jednotek PO. Celkově zasahovalo 24 220 hasičů, z toho 25 % bylo z jednotek HZS ČR, 73 % z jednotek SDH obcí a 2 % z ostatních jednotek PO.

■ Spolupráce s dalšími složkami IZS

Spolupráce s dalšími složkami IZS probíhala ve dvou rovinách. Veškeré důležité informace týkající se povodní, vyhlášeného krizového a nouzového stavu, nasazení sil a prostředků a požadavky na spolupráci byly předávány na úrovni krajských, respektive územních, operačních a informačních středisek HZS ČR a Policie ČR a dispečinků zdravotnické záchrané služby. Další úroveň byla spolupráce na místě zásahu, kde docházelo při společné činnosti ke koordinaci postupů mezi složkami IZS prostřednictvím velitelů zásahů.

■ Záchrana osob

Evakuace osob byla provedena v 85 obcích, většinou pouze z jejich částí. Evakuováno bylo téměř 13 400 osob, z toho přes 11 000 osob evakovalo samovol-

ně. Evakuace byla zabezpečována především vlastními silami a prostředky obcí a nevyskytly se zásadní problémy. Při povodních bylo bezprostředně zachráněno 93 osob, nejvíce (66) ve Středočeském kraji (vynášení nemocných osob z domova důchodců). I přes varování mnozí neuposlechli a využili rozvodněné toky k vodním sportům, ale situaci nezvládli a museli být zachraňováni (Karlovarsko, Olomoucko). Zároveň však bylo zraněno pět hasičů. V souvislosti s povodněmi zemřelo (zdroj – sdělovací prostředky) devět osob, z toho dvě děti. Oproti povodním z minulých let byly následky na zdraví a počty zachraňovaných osob minimální, na což měla vliv i kvalitnější informovanost obyvatelstva a jeho ochota přizpůsobit se požadavkům a doporučením záchranných složek.

Humanitární pomoc

V průběhu povodní nevznikla potřeba koordinovat poskytování a přijímání humanitární pomoci z centrální ani krajské úrovně. Spolupráce s nevládními organizacemi (Český červený kříž, ADRA, Česká katolická charita, Diakonie ČCE a členy psychosociálního intervenčního týmu ČR) v této oblasti byla řešena na místní úrovni.

Pomoc ze zahraničí

I přes nabídku nebyla zahraniční humanitární pomoc využita vzhledem k dostatečným možnostem České republiky pokrýt potřeby z vlastních zdrojů. Hlavní hygienik ČR po projednání v Ústředním krizovém štábu vyjednal s velvyslanectvím USA spolupráci při dovozu 15 tun přípravku na hubení larev komárů pro území ČR postižená povodněmi.

Závěr

Povodně v březnu a dubnu 2006, které zasáhly téměř celé území ČR, ukázaly, že ČR je připravena čelit velkým mimořádným událostem. Legislativa pro oblast řešení mimořádných událostí a pro krizové řízení je v zásadě správně pojata a všechny úrovně řízení ji umí používat. Zejména se projevila schopnost obcí samostatně řešit i velmi složité situace a zajišťovat evakuace i velkého množství obyvatel. Dostatečně fungující systém ochrany obyvatelstva zajistil, že oblasti zatopené vodou nebo jimž zatopení hrozilo, byly včas evakuovány a zachraňovat bylo nutné pouze osoby z některých zvláštních objektů (domov důchodců, kojenecký ústav apod.) nebo zcela nezod-

povědné občany, kteří provozovali vodní sporty na rozvodněných řekách. Tato povodeň si nevyžádala přímé oběti, ale opět pouze oběti z důvodu nepozornosti nebo nedostatečného dozoru.

HZS ČR i jednotky PO splnily své úkoly v oblasti zásahové, kde byly jednoznačně nejpočetnější složkou IZS, která se na povodňových zabezpečovacích pracích a odstraňování následků povodní podílela. HZS ČR po celou dobu také úspěšně plnil své úkoly v oblasti integrovaného záchranného systému a krizového řízení. O úspěšném plnění úkolů svědčí pochvalné výroky představitelů obcí, krajů, vlády a dalších.

redakce, foto archiv redakce

Premiérovo poděkování záchránářům

Dne 22. dubna 2006 pozval předseda vlády ČR Ing. Jiří Paroubek třicet zástupců těch, kteří se na zabránění škod a likvidaci následků vodního živlu podíleli nejvíce. Byli zde policisté, starostové postižených obcí a příslušníci Armády ČR. V první řadě stálo také pět příslušníků HZS ČR a pět příslušníků sborů dobrovolných hasičů. Hasiče do Hrzánského paláce na pražských Hradčanech přivedl generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán. Všichni měli nesmírný podíl na záchraně občanů i jejich majetků. Například nstržm. Jan Žizka z HZS Středočeského kraje ÚO Mělník, jako velitel zásahu, ve spolupráci se spoluobčany domovského Hořína a s vodohospodáři zachránil vybudováním 300 m dlouhé hráze celou obec.

„Nemohu poděkování vyslovit všem najednou,“ řekl premiér. „Všichni jste v rámci integrovaného záchranného systému prokázali nejen dobrou profesionální přípravu, ale také schopnost vcítit se do situace postižených.“

Předseda vlády předal všem pozvaným pamětní plakety, které mají připomínat především způsob přístupu k plnění záchranných povinností i dobrovolně převzatých úkolů.

Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ

3. severní část sladovny s úkolem zamezení rozšíření požáru na další prostory a následná likvidace požáru v prostoru sladovny ze severní strany,

4. doprava hasebních látek – kombinovaná doprava vody hadicemi B 75 a CAS, dopravní vedení k výškové požární technice, organizace a regulace kyvadlové dopravy.

V čase 22.02 hodin byl požár lokalizován. V této době bylo nasazeno pět útočných proudů, tři proudy z výškové požární techniky a dva ochranné proudy u přilehlých prostor pivovaru. Ve 22.30 hodin provedl VZ spolu s veliteli jednotlivých úseků průzkum ve všech prostorách pivovaru za účelem vyhodnocení situace na místě zásahu. Bylo konstatováno, že největší nasazení zasahujících hasičů ve vnitřních prostorách sladovny s dýchacími přístroji bylo správné a vysoce účinné. Nedošlo k rozšíření požáru na kanceláře, byty a sociální zařízení. Požárem bylo zasaženo pouze 2. a 3. NP sladovny, 1. NP a sušící zařízení (hvozď) nebylo požárem poškozeno. Venku byly uchráněny sousedící garáže, trafostanice i vstupní část násypky. V čase 23.00 hodin po poradě VZ s veliteli zasahujících jednotek byl zrušen štáb VZ a některé jednotky PO byly odeslány na své základny. Na místě zásahu zůstaly čtyři jednotky PO, které provedly závěrečné likvidační práce, dohašování jednotlivých menších ohnisek požáru a dohled na místě požáru ve spolupráci s Policií ČR. Dne 28. února 2006 v čase 07.30 hodin došlo k vystřídání zasahujících nově nastupující směnou ze stanice Dobruška a SDH Dobruška. Zásah byl ukončen a objekt předán majiteli téhož dne ve 13.10 hodin.

■ Přehled zasahujících jednotek PO:

- HZS Královéhradeckého kraje, stanice Dobruška a Rychnov nad Kněžnou,
- HZS podniku Škoda auto a.s., stanice Kvasiny,
- jednotky SDH obcí České Meziříčí, Opočno, Dobruška, Kostelec nad Orlicí, Bohdašín, Solnice, Dobré, Trnov, Nové Město nad Metují.

■ Příčina vzniku požáru

Na základě zjištěných a zadokumentovaných skutečností byly stanoveny následující možné verze vzniku požáru:

- technická závada na elektroinstalaci,
- samovznícení usazených prachů a částic,
- nedbalost ze strany zaměstnanců,
- úmyslné založení požáru neznámou osobou,
- nedbalost neznámé osoby,
- technická závada na technologickém zařízení.

Skutečná příčina vzniku požáru nebyla dosud jednoznačně stanovena.

■ Specifika zásahu

■ Zápor:

- pozdní zpozorování a tím i ohlášení požáru, přestože se objekt pivovaru nachází v zastavěné části města Dobrušky,
- nutnost provádět zásobování požární vodou kyvadlovou dopravou pomocí CAS, neboť hydrant se dle dokumentace nepodařilo pod vrstvou sněhu a ledu nalézt,
- nízká venkovní teplota (-9 °C) způsobovala tvorbu náledí v prostoru zásahu a vyžadovala častější střídání zasahujících hasičů,
- při zásahu byla nalezena neoznačená prachovnice s neznámou látkou. Tato byla zajištěna a poslána k rozboru do laboratoře Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč.

■ Klady:

- zajištění možnosti občerstvení a sušení oděvů pro zasahující hasiče v blízkosti zásahu ze strany starosty města Dobrušky,
- zajištění posypu zledovatělých komunikací Technickými službami města Dobrušky,
- vynikající a profesionální spolupráce s Městskou policií a Policií ČR, jak při zajištění místa zásahu, odklonu dopravy, tak i při zjišťování příčin vzniku požáru,
- dodržování zásad bezpečnosti práce ze strany zasahujících hasičů v náročných podmínkách zásahu (došlo k jednomu lehkému zranění člena SDH obce).

■ Souvislost?

Dne 21. března 2006 přibližně ve 23.15 hodin došlo v uvedeném objektu k požáru prachové pudy nad varnou (objekt přímo sousedící se sladovnou). Na místo události bylo povoláno celkem deset jednotek PO.

Celková přímá škoda na objektu a technologii byla vyčíslena na 400 000 Kč. K úmrtí ani zranění osob při požáru nedošlo.

Příčina vzniku tohoto požáru je v současné době pracovníkům pro zjišťování příčin vzniku požáru známá, ale s ohledem na další průběh šetření ji po dohodě s Policií ČR nebudeme publikovat. ■

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 14. března do 16. dubna roku 2006

14. 3. • **Byt v panelovém domě** v Jablonci nad Nisou.
Příčina – elektrický přechodový odpor v zásuvce. *Škoda* – 1 500 000 Kč.
Evakuováno 35 osob, *zraněna* 1 osoba.
18. 3. • **Rodinný domek** ve Fulneku-Stachovicích, okr. Nový Jičín. *Příčina* – závada kouřovodu. *Škoda* – 1 500 000 Kč.
21. 3. • **Mořící linka** Kovohuti v Čelákovcích, okr. Praha-východ. *Příčina* – technická závada topného tělesa. *Škoda* – 10 000 000 Kč.
22. 3. • **Osobní automobil** BMW u autoservisu v Praze 5. *Příčina* – technická závada autoelektriky. *Škoda* – 2 000 000 Kč.
- **Sklad drogerie** v Brně – Zábřehovicích. *Příčina* – neobjasněna. *Škoda* – 5 500 000 Kč.
31. 3. • **Rodinný dům** v Plzni-Radčicích. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 1 000 000 Kč. *Usmrcena* 1 osoba.
- **Skladová hala mléčných výrobků a chladicí automobil** AGROSPOL CZECH Plzeň, Toužim, okr. Karlovy Vary. *Příčina* – elektrický zkrat NN rozvodu. *Škoda* 4 300 000 Kč.
1. 4. • **Chladírenský kamión** na silnici R 10 u Staré Boleslavi, okr. Praha-východ. *Příčina* – technická závada na elektroinstalaci obrysového světla. *Škoda* – 4 000 000 Kč.
2. 4. • **Pět KUKA vozů na skládce odpadů** v Praze 8-Đáblicích. *Příčina* – technická závada elektrické instalace jednoho z vozidel. *Škoda* – 12 580 000 Kč.
4. 4. • **Restaurace** v Huntířově, okr. Děčín. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 6 000 000 Kč.
13. 4. • **Střecha třípodlažního obytného domu** ve Vrchlabí-Černém Dole, okr. Trutnov. *Příčina* – závada komínového tělesa. *Škoda* – 1 500 000 Kč.
15. 4. • **Obalovna živočišných směsí** firmy M. SILNICE a.s. Pardubice v Chrudimí-Topolu. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 7 000 000 Kč.
16. 4. • **Plastové dětské prolézačky** skladované na zahradě RD v Klášterci nad Ohří, okr. Chomutov. *Příčina* – úmyslné zapálení. *Škoda* – 1 200 000 Kč.
- **Rodinný dům** v Býkově-Láryšově, okr. Bruntál. *Příčina* – v šetření. *Škoda* – 1 400 000 Kč.
- **Střecha rodinného domku** v Mělníku. *Příčina* – v šetření. *Škoda* 1 000 000 Kč.

pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
MV–generální ředitelství HZS ČR

Prevence požární ochrany v obytných budovách

Pod uvedeným názvem se v souladu s dohodnutými zásadami spolupráce HZS Olomouckého kraje a Profesní komory požární ochrany uskutečnil dne 6. dubna 2006 seminář pro majitele bytových domů a zástupce bytových družstev Olomouckého kraje.

Semináře, který proběhl v uvedený den v zasedacím sále územního odboru v Prostějově, se zúčastnili také příslušníci odboru prevence HZS Olomouckého a Zlínského kraje. Obsahem semináře bylo zejména poskytnutí základních důležitých informací především pro zástupce bytových družstev a majitele domů.

Za HZS Olomouckého kraje se jako lektor zúčastnil Ing. Patrik Pírk s přednáškou na téma **Příčiny vzniku požárů v obytných domech**, statistiky požárů z pohledu budov pro bydlení a zahraniční zkušenosti s požáry v obytných budovách.

Za Profesní komoru požární ochrany vystoupili doc. Ing. Václav Kupilík, CSc. z ČVÚT s přednáškou **Únikové cesty v obytných domech**, František Krégl, FK servis – Projektová dokumentace PO v obytných budovách, odvětrání, Michal Stejskal, Intumex, s.r.o. Praha – **Systémy těsnění prostupů potrubí a vzduchotechniky v instalačních šachtách**, Ing. Libor Fleischer, Promat Praha, s.r.o. – **Ochrana rozvaděčů a kabelových tras, systému utěsnění rozvodů elektro, revizní dvířka** a Ing. František Chuděj, Pyroservis, a.s. na téma **Vybavení obytných budov požárními hydranty a přenosnými hasicími přístroji včetně legislativních požadavků**. Podle očekávání proběhla k jednotlivým tématům široká diskuze, do které se zapojili jak zástupci bytových družstev a majitelů domů, tak i příslušníci HZS ČR. Z celkového počtu přihlášených se semináře zúčastnilo 18 zástupců bytových družstev a 23 příslušníků HZS Olomouckého a Zlínského kraje.

pplk. Mgr. František ŠOLC,

ředitel odboru prevence HZS Olomouckého kraje, foto archiv autora

PLACENÁ INZERCE

RLS
Hasičská technika.

HASIČSKÁ PŘILBA GALLET F1 SF

- nový model pro profesionální a dobrovolné hasiče
- rychle nastavitelný vnitřní systém pro velikosti 53 - 63 cm
- Kitfix - posuvné upevnění masky na přilbě
- dva vestavěné držáky svítilny
- komfortní tříbodová podbradní páska

→ Vylepšené větrání a vysoký komfort nošení.
Několik barevných variant.
Hmotnost jen 1 450 g.

→ Pyros 2006 - stánek č. 6 VP F

RLS spol. s r.o.
Baťovka 1285, 696 02 Ratíškovice,
T+420 518 368 090 F+420 518 368 092
info@rls.cz → www.rls.cz

Řešení požární bezpečnosti v rekonstruovaném penzionu

Zařízení pro odvod kouře bývá často povinnou součástí požárněbezpečnostního řešení staveb. Jeho použití ukládá Vyhláška č. 246/2001 Sb. o stanovení podmínek požární bezpečnosti, technické parametry jsou pak předepsány normou ČSN 730802 Požární bezpečnost staveb. Požadavky požární bezpečnosti bylo nutné řešit také v kompletně zrekonstruovaném penzionu Palace v Plzni.

Penzion Palace se nachází v historické plzeňské čtvrti Roudná, vzdálené necelých 200 metrů od centra města. Na jeho místě stál původně domek, ve kterém byla provozována tiskárna. Po ničivé povodni v roce 2002, kdy došlo k jeho zaplavení nedalekou řekou, jej od původního majitele koupila soukromá firma se záměrem zřídit zde penzion. „S rekonstrukcí jsme začali v květnu 2005 a kolaudační rozhodnutí jsme obdrželi na konci listopadu,“ říká spolumajitel firmy Petr Lang. „Během této doby jsme museli provést i rozsáhlé stavební úpravy, zejména rozšíření původně dvoupodlažní budovy o další dvě patra.“

V rámci rekonstrukce proběhla také instalace 10 střešních oken VELUX typu GGL. Dvě z nich byla umístěna nad únikovým schodištěm ve čtvrtém podlaží, kde účelně prosvětlují chodbu, zbývající pak do podkrovních pokojů.

Okna nad schodištěm slouží jako nedílná součást zařízení pro odvod kouře, které dodává firma VELUX. Klaus Křeválek, servisní technik společnosti VELUX, konstatuje: „Vše potřebné jsme vyřídili během čtyř návštěv u klienta. Na první návštěvě, která proběhla ještě před rekonstrukcí, jsme navrhli rozmístění jednotlivých komponentů systému. Během druhé a třetí návštěvy jsme ve spolupráci s odbornou dodavatelskou firmou nainstalovali jednotlivé prvky systému a propojili je s řídicí jednotkou WRC 02, při poslední návštěvě jsme celé zařízení uvedli do provozu.“

Dva systémy v jednom

V každém střešním okně GGL, které je součástí zařízení pro odvod kouře, je integrována motorická jednotka WML 820, která umožňuje jeho otevření. Přítomnost motorické jednotky ve střešním okně není na první pohled patrná, takže ze schodiště v posledním podlaží penzionu je umožněn nerušený pohled na oblohu. Motorické jednotky se v případě rizika vzniku koncentrace kouře aktivují pomocí poplachových požárních spínačů WRK 01 nebo optických kouřových senzorů WSA 100, které zajistí otevření oken.

V penzionu Palace je v každém podlaží nainstalován jeden spínač WRK 01. Střešní okna ale samozřejmě slouží i pro běžné denní větrání. Hosté penzionu k němu používají doplňkové spínače s označením WSK 102 a tento pohodlný způsob ventilace si nemohou vynachválit. Další součástí systému je dešťový senzor pro zavření oken

WLA 131, vylučující nepříjemné překvapení, jaké může v prázdném pokoji s otevřeným oknem připravit prudký déšť.

Řídicí jednotka WRC 002 s integrovaným poplachovým požárním spínačem a ventilačním spínačem se nachází na chodbě v přízemí. Pro případ výpadku proudu je řídicí jednotka vybavena zá-

ložním bateriovým zdrojem pro 72 hod provozu. Součástí jednotky je také propojovací modul WSA 201, sloužící k připojení externích zařízení, v tomto případě elektronické protipožární signalizace (EPS). V případě vyhlášení poplachu optickými kouřovými senzory nebo požárním poplachovým spínačem předává tento modul signál do systému EPS, který následně spouští další ochranná opatření – sjetí výtahu do nejnižšího podlaží, zvukový signál poplachu, rozsvícení nouzových světel a přenos signálu o požáru na pult centralizované ochrany Hasičského záchranného sboru. Jelikož zařízení pro odvod kouře obsahuje optické kouřové senzory a požární poplachové spínače, odpadá nutnost jejich instalace do systému EPS, což s sebou nese značnou úsporu nákladů. A v čem vidí hlavní výhodu celého systému Petr Lang, spolumajitel penzionu? „Určitě v tom, že zajišťuje spolehlivou ochranu zdraví a života našich hostů i personálu penzionu v případě nebezpečí požáru,“ zněla jeho rozhodná odpověď.

Pro bezpečnost i pohodlí

Systém pro odvětrání kouře VELUX lze snadno nainstalovat a ovládat. Zařízení totiž splňuje kromě nezbytných požárněbezpečnostních kritérií i nároky uživatelského komfortu – neruší estetický vzhled interiéru a umožňuje pohodlné větrání, a to bez obav, že v době nepřítomnosti osob v objektu začne pršet dovnitř. Splnění předepsaných technických požadavků je osvědčeno Technickým a zkušebním ústavem Praha, s. p. (AO č.204, STO č. 010-00-9651; certifikát č. 010-00-9651).

Společnost VELUX poskytuje odborné konzultace nebo ukázkovou montáž zařízení prostřednictvím servisního technika společnosti přímo na stavbě v přípravné i realizační fázi projektu, stejně jako pravidelné roční prohlídky při dalším užívání stavby. Odborné konzultace k systému poskytuje rovněž zákaznické centrum na tel. čísle 531 015 511.

Proud vody, který hasí i řeže

V roce 2002 darovalo Švédsko České republice vysokotlaké řezací a hasící zařízení CCS-COBRA (dále jen Cobra). Součástí této pomoci bylo zacvičení osádek HZS hl. m. Prahy, kam byl automobil s tímto zařízením cestou MV-generálního ředitelství HZS ČR předán.

Cobra je speciální zařízení určené pro hašení, řezání a efektivní snížení teploty v prostoru požáru. Má jednoduchou obsluhu, malou spotřebu vody a je možné při jeho použití využívat hadice až 300 metrů dlouhé.

Speciální proudnice s patentovanou tryskou umožňuje prorazit stěnu nebo jinou překážku přímo v místě požáru a efektivně zasáhnout, hasit oheň a snižovat teplotu v prostoru bez nutnosti vstupu do něj.

Zařízení řeže materiály úzkým paprskem vodního proudu, do kterého je v době řezání přidáváno abrazivo, tlakem až 30 MPa. Po proniknutí vody vyříznutým otvorem se úzký paprsek vody promění v oblak mlhy a páry, který velmi účinně ochlazuje a hasí příslušná pásma požáru.

Řezání se obejde bez zvýšení teploty. Tuto metodu lze proto používat i v prostředí nebezpečných a hořlavých látek, které dovolují styk s vodou. Systém disponuje přídatným zařízením Cold Tap, vyvinutým pro přečerpávání obsahu poškozených cisteren a nádrží. Toto zařízení umožňuje vyříznutí přesného otvoru v plášti poškozené nádrže pomocí vodního paprsku a následně odsátí jejího obsahu do jiné nádrže přes armaturu, která se v místě otvoru k nádrži přilepí.

Zařízení Cobra se skládá z následujících částí:

- nádrž na vodu,
- hydraulický systém,
- vysokotlaké vodní čerpadlo,
- naviják s hadicí,
- nádrž na abrazivo,
- proudnice.

Cobra se může využít také jako zařízení na dekontaminaci osob a materiálu.

První zkušenosti

V současné hasičské praxi s Cobrou má v České republice největší zkušenosti por. Pavel Pečený z HZS hl. m. Prahy. „Když jsme po povodních dostali první Cobru, věřili jsme, že dlouho nebudeme sami,“ říká Pavel Pečený. „Dnes je toto zařízení nejen u nás v Praze, ale také v Ostravě a v Brně. Doposud jsme si jen navzájem vyměňovali zkušenosti. Nyní však dochází konečně k pozitivní změně.“

Cobra je zařízení, které vyžaduje nový druh myšlení v záchranné činnosti. Nové věci se vždy prosazují ztěžka. Někdo na novině reaguje okamžitě, jiný váhá. Většinou na nákup nového zařízení chybí finanční prostředky. Praxe však nakonec vždycky ukáže, že moderní prostředky by měly mít zelenou.

Pražští hasiči ve zkušebním provozu prověřili takticko-technické hodnoty prezentované výrobcem. Přesvědčili se, že Cobra využívá efektivní metodu při řezání i hašení, která při správném použití zvyšuje účinnost zásahu a bezpečnost zasahujících hasičů a významně snižuje škody způsobené mimořádnou událostí i zásahem.

Odborná příprava

V březnu letošního roku přijeli do Odborného učiliště požární ochrany Brno lektoři ze Švédska, kteří v rámci programu Leonardo financovaného Evropskou unií zahájili tzv. nultý kurz Cobra. Šlo v podstatě o přípravu budoucích instruktorů tohoto zařízení, kteří se podrobně seznámili nejen se zařízením jako takovým a jeho použitím, ale hlavně si vyslechli dosavadní zkušenosti s jeho využitím u nás i ve světě.

S Cobrou jsou zaznamenány velice dobré zkušenosti nejen v jejím „rodném“ Švédsku, ale také v Německu, USA a jinde. Prakticky se Cobra využívá v osmi desítkách zemí na všech kontinentech.

Například ve Velké Británii spojují využití Cobry u hasičů a policie také při možných společných zásazích při mimořádných událostech způsobených teroristy. V tomto směru se počítá i s případným použitím v Praze. Zde se nabízí součinnost s policejním robotem na odstraňování nástražných výbušných systémů. Široké využití se nabízí v petrochemickém průmyslu. Ví se už co dokáže při zásazích na letištích, v dolech, automobilech a jinde, kde jsou zásahy klasickou technologií hašení problematické.

V Praze a v Ostravě je Cobra zařazena do vybavení jednotek.

Jak nás informoval Krister Palmkwist z krajské záchranné služby ve švédském Älvsborgsu, při zavádění tohoto systému ve Švédsku nechyběla negativa. Na chybách se nejlépe učí, říkají švédští instruktoři. Cobra není všemocný prostředek a je třeba znát, jaké je její optimální využití.

„Mluvíme o 300 atmosférách a ty už vyžadují důsledné dodržování předpisů,“ říká Karl Peter Reissmüller, manažer ze Švédska. „Je také důležité mít i větší znalosti stavebních technologií, na které máme zařízení použít.“

Intenzivní třídní příprava je významným krokem. I když jde v tomto směru o první počín a nová koncepce přípravy se zatím tvoří, MV-generální ředitelství HZS ČR již vydalo pro odbornou přípravu jednotek požární ochrany k hašení požárů a řezání konstrukcí vysokotlakým řezacím a hasícím zařízením Cobra metodiku.

Po dosavadních zkušenostech s nultým kurzem švédští výrobci vyslovili návrh, že by se OÚPO Brno mohlo v budoucnu stát střediskem přípravy instruktorů systému Cobra nejen pro HZS ČR, ale také pro sousední státy.

Josef NITRA, foto prap. Petr HEINIG,
Odborné učiliště
požární ochrany Brno

Pragoalarm - Bezpečný život 2006

Téměř 25 tisíc návštěvníků zavítalo ve dnech 19. - 21. dubna 2006 na Výstaviště v Praze-Holešovicích, kde se uskutečnil již 15. ročník mezinárodního veletrhu zabezpečení, ochrany majetku a osob Pragoalarm - Bezpečný život 2006. Součástí akce bylo mnoho doprovodných programů, které měly svým zaměřením oslovit zejména širokou laickou veřejnost.

V letošním roce se mezinárodního veletrhu, jehož pořadatelem byla již tradičně Incheba Praha spol. s.r.o. zúčastnilo 127 vystavovatelů z 20 zemí světa. Ti představili široké spektrum služeb i produktů v oblasti zabezpečení objektů, majetku i ochrany osob. „Letos můžeme návštěvníkům nabídnout cílenější zaměření právě na osobní bezpečnost občanů a na bezpečí domova. Tato tematika bude specifická pro veletrhy, které se budou konat vždy v lichém roce. Příští rok se zde veřejnost setká pro změnu s tradičním veletrhem Pragoalarm/Pragosec, který svým programem odpovídá spíše zájmu odborníků a bude se zde prezentovat zejména technika a zabezpečovací systémy,“ uvedla manažerka firmy Incheba Praha spol. s.r.o. Věra Voříšková.

■ Zajímavá témata konferencí

Od předchozích ročníků se v letošním roce lišily i náměty konferencí, které byly součástí doprovodného programu veletrhu. Poprvé se zde prezentovala bezpečnost veřejnosti. Například v rámci vzdělávacího projektu pro strážnice městských policií v oblasti krizového řízení a problematiky domácího násilí se na pražském výstavišti konala v zahajovacím dni konference pod názvem

Žena – bezpečí s novou tváří pro město. Mezi dalšími to byla Konference k projektu vzdělávání bezpečnostních pracovníků soukromých bezpečnostních služeb. Oba tyto projekty jsou financovány z Evropských strukturálních fondů a státního rozpočtu ČR.

Čtvrteční dopoledne přilákalo zejména pracovníky rezortu zdravotnictví, neboť tématem doprovodného programu byla Bezpečnost osob a provozu ve zdravotnických zařízeních, což představovalo například přednášky zaměřené na ochranu kritické infrastruktury a soubor opatření k ochraně kritické infrastruktury v EU. Mnoho návštěvníků pak mohlo ocenit odpolední program konference „Bezpečnost – věc veřejná“ na téma Bezpečný život pro bezbranné skupiny obyvatel. Mimo jiné se zde prezentovaly programy STOP kriminalitě na seniorech a zdravotně a tělesně postižených občanech, domácí násilí a mož-

nosti jeho eliminace. Součástí konference byly například i ukázky sebeobrany a použití běžných potřeb k obraně osob. Páteční doprovodný program byl věnován pracovnímu setkání osob odborně způsobilých v prevenci rizik pod názvem Společně bezpečně. Šlo například o porovnání současné úpravy BOZP v platném zákoníku práce s návrhem nového zákoníku práce a zákona o BOZP, o problematiku zákona o úrazovém pojištění a další.

V průběhu celého veletrhu se na venkovní ploše před Průmyslovým palácem výstaviště prezentovala s výcvikem služebních psů s ukázkou zadržení nebezpečného pachatele Městská policie hl. m. Prahy. Kromě toho strážníci předvedli také výcvik bojových sportů a návštěvníci si mohli prohlédnout i speciální zásahovou techniku.

■ Vyhodnocení soutěží

Vrcholem doprovodného programu bylo vyhodnocení dvou tradičních soutěží. O cenu Grand Prix bojovaly firmy na poli novinek mezi výrobky přispívajícími k většímu bezpečí. V letošním roce o tento post soutěžilo pět výrobků, mezi nimi například elektronický klíč ekey TOCAhome, laserový měřicí skener LMS 221, den/noc IP – kamera, zámek na otisk prstu Platinum HD a zařízení Ateus Guardgate, které zabezpečuje komunikaci mezi střeženým objektem a pultem PCO. Posledně jmenovaný výrobek byl na slavnostním večeru vyhodnocen jako nejlepší nový výrobek a získal cenu Grand Prix.

Již po šesté probíhala soutěž o nejzajímavější, nejnázornější a nejhezčí expozici veletrhu. Tuto cenu získal stánek firmy KPZ Elektronik, s.r.o., čestné uznání za svoji expozici získala firma Alarm Ab-solon, spol. s r.o.

pprap. Jana KEMROVÁ,
foto Milan VÁVRŮ

Konvergovaná telekomunikační síť HZS ČR

pplk. Ing. Luděk ŠTOLBA, MV-generální ředitelství HZS ČR

Vytvoření funkční datové komunikační infrastruktury pro potřebu Hasičského záchranného sboru ČR, složek integrovaného záchranného systému a orgánů krizového řízení představuje velmi důležitý krok k zabezpečení optimální komunikace uvnitř i mezi výše jmenovanými subjekty.

■ Vývoj do roku 2005

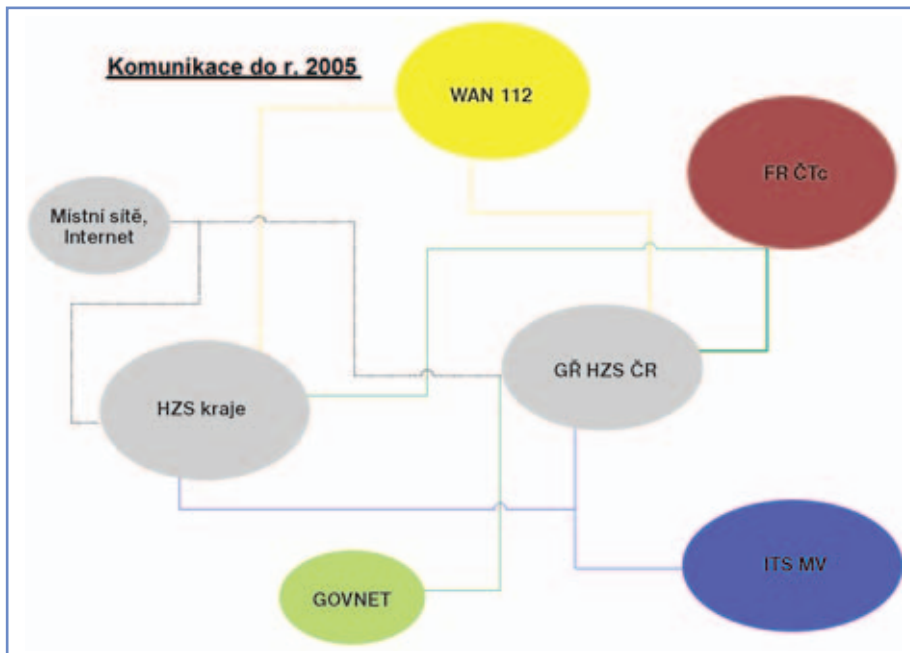
Od roku 2001, kdy začala výstavba informačního systému HZS ČR, došlo k významnému posunu v oblasti využívání síťových aplikací a v oblasti rozsáhlých výměn dat na lokálních (LAN) i rozsáhlých (WAN) datových sítích. Proces informatizace řídicích procesů HZS ČR byl limitován především použitými komunikačními prostředky uvnitř HZS ČR, typem a kvalitou hardware i softwarovými aplikacemi použitými při sdílení a zpracování informací.

Mezi významné funkcionality informačního systému HZS ČR patří především následující:

- řízení sil a prostředků HZS ČR na všech úrovních řízení,
- zavedení informačního systému pro podporu krizového řízení a plánování (ISKŘ) a v jeho rámci i geografického informačního systému HZS ČR (GIS HZS ČR),
- zabezpečení služeb systému varování obyvatelstva,
- připojení do informačních systémů EU,
- zavedení monitoring systému TCTV 112 na MV-generálním ředitelství HZS ČR (dále jen GR HZS ČR),
- elektronický systém správy, tvorby a oběhu dokumentů,
- systém videokonferencí a práce ve společném datovém prostoru,
- spuštění elektronického portálu HZS ČR.

Kvalita výše uvedené funkcionality, ale i mnoha dalších informačních činností zde neuvedených, je zásadním způsobem ovlivněna kvalitou komunikační infrastruktury.

Do konce roku 2005 byla komunikační infrastruktura HZS ČR tvořena pronajaty linkami Frame Relay Českého Telecomu, a.s., zapojenými do hvězdicové topologie po linii GR HZS ČR – HZS kraje a HZS kraje – ÚO HZS kraje, integrovanou telekomunikační sítí Ministerstva vnitra do stupně HZS kraje a lokálními komunikacemi, např. pro poskytování služeb internetu. Nezávisle na této komunikaci byla provozována i síť IP MPLS, která zabezpečuje komunikaci uvnitř systému tísňového volání na linku 112 (TCTV 112).

■ Nové řešení

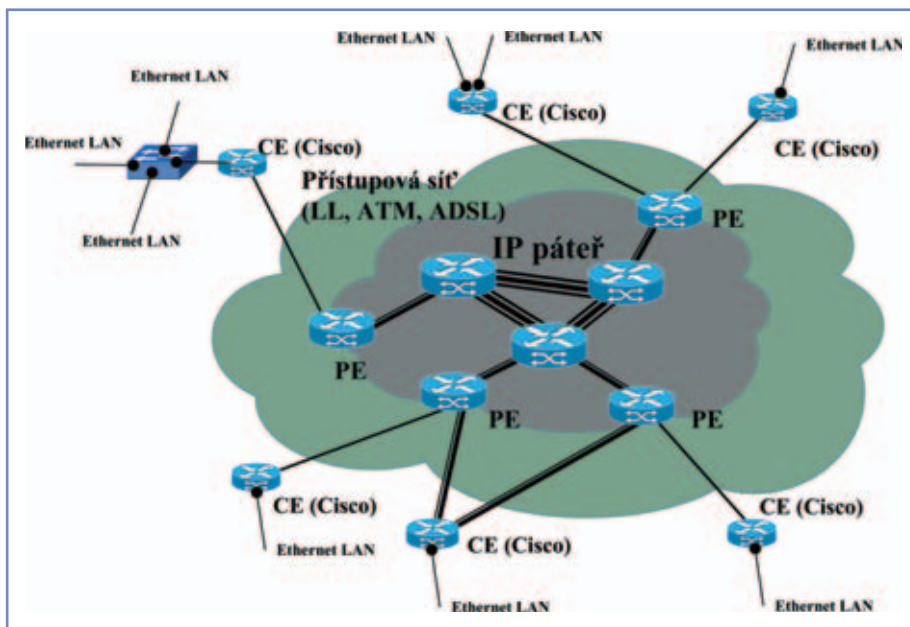
Základní nevýhodou výše uvedené komunikace byla především nehomogenita komunikačního prostředí, nízké přenosové rychlosti (64-128 kb/sec.), absence připojení přibližně 150 požárních stanic a nižší kvalita služby (bez QoS).

Proto byl v březnu 2005, na poradě generálního ředitele HZS ČR s řediteli HZS krajů předložen návrh na přechod do jednotného komunikačního prostředí IP MPLS, tedy sloučení komunikací HZS ČR (síť Frame Relay) a sítě IP MPLS služby TCTV 112. Návrh byl podrobně rozpracován a posouzen jak z technického, tak finančního hlediska. Předkladatel, odbor komunikačních a informačních

systémů GR HZS ČR následně konstatoval, že navrhované řešení přinese podstatné zlepšení ve všech požadovaných parametrech a je výhodnější i z ekonomického pohledu. Na další poradě vedení GR HZS ČR byl předložený návrh schválen.

Cílem nového řešení komunikačního prostředí bylo:

- integrovat existující technická řešení (intranet HZS ČR, síť TCTV 112) do jednotné a jediné komunikační infrastruktury,
- připojit do systému všechny současně HZS ČR,
- zvýšit přenosové šířky pásem tak, aby byly pokryty všechny potřeby HZS ČR v rámci datových komunikací,

- umožnit základní služby GOVNetu a CPU (Centrální podpora uživatelů),
- v případě potřeby vyčlenit i pásmo na přístup do sítě TESTA II
- zlepšit ekonomiku provozu spolu se zvýšením standardní úrovně QoS.

V rámci zavedené služby byly vytvořeny jednotlivé virtuální privátní sítě, kde:

- VPN 1 slouží pro potřebu TCTV 112,
- VPN 2 slouží jako vlastní intranet HZS ČR s možností IP telefonie, se zabezpečeným přístupem do internetu a dalších sítí (TESTA II, GovNET).

Přístup k výše uvedeným VPN a přenosové rychlosti jsou umožněny dle následujícího schématu:

- a) GR HZS ČR (celkem 10 Mbit/s):
 - VPN 1 ... multisite TCTV (2 Mbit/s),
 - VPN 2 ... datová síť HZS s možností IP telefonie.
- b) HZS kraje (až 10 Mbit/s):
 - VPN 1 ... služby TCTV (xMbit/s - dle charakteru TCTV),
 - VPN 2 ... datová síť HZS s možností IP telefonie.
- c) Územní odbor HZS (typicky 384 kbit/s):
 - VPN 1 ... služby TCTV (+ 128 kbit/s),
 - VPN 2 ... datová síť HZS s možností IP telefonie.
- d) Požární stanice (128 kbit/s):
 - VPN 2... datová síť HZS s možností IP telefonie.

Principiální schéma zapojení sítě konvergované komunikační sítě HZS ČR je znázorněno na obrázku. Poskytovatelem této sítě, na základě rámcové smlouvy a následných prováděcích smluv a katalogových listů je společnost Český Telecom, a.s.

Závěr

1. K 1. březnu 2006 je u HZS ČR poskytovatelem zprovozněna celá konvergovaná telekomunikační síť HZS ČR, tj. GR HZS ČR a jeho součástí, HZS krajů, územní odbory i stanice.
 2. Zbývá připojit přibližně 20 stanic – zde stav připojení závisí na dobudování vnitřních rozvodů, případně na zapojení aktivních prvků.
 3. V systému je celkem zapojeno 251 přípojných míst (lokalit).
 4. Součástí systému je i zabezpečení prostupů do integrované telekomunikační sítě Ministerstva vnitra na úrovni HZS krajů i přístup k dalším spolupracujícím subjektům, např. Český hydrometeorologický ústav, Státní úřad pro jadernou bezpečnost a další.
- Pozorný čtenář si po dočtení tohoto příspěvku možná položí následující otázku: „A proč je tato síť konvergovaná? Vždyť její název napovídá, že jde ještě o něco víc než o síť pro přenos dat.“

Je tomu skutečně tak. V dalším příspěvku bude následovat seznámení s projektem hlasové telekomunikační sítě HZS ČR s využitím sítě IP MPLS, kde hlas i signalizace je distribuována přes datové prostředí v datových paketech, tzv. Voice over IP (VoIP). ■

Desetiletí činnosti systému TRINS

Dne 19. dubna 2006 se na MV-generálním ředitelství HZS ČR uskutečnilo výroční jednání TRINS. Byly projednány hlavní úkoly Svazu chemického průmyslu ČR (SCHP ČR) a jeho členských organizací, výroční členská zpráva TRINS za rok 2005, budoucnost sledování přepravy nebezpečných látek na území ČR, podmínky dekontaminace a likvidace nebezpečných látek při haváriích v přepravě.

Společnosti chemického průmyslu se před deseti lety sdružily do Transportního informačního a nehodového systému – TRINS. Tehdy se na jeho činnosti podílelo devět členských organizací SCHP ČR. Stalo se tak na základě smlouvy mezi SCHP ČR a MV-generálním ředitelstvím HZS ČR. Dnes není významnější firmy českého chemického průmyslu, která by v TRINS nebyla činná. Do systému je zapojeno již dvacet sedm organizací a na území České republiky má třicet čtyři středisek, která jsou schopna poskytnout pomoc v případě havárie nebezpečného nákladu.

Pozornost byla také zaměřena na prevenci závažných havárií a výkon státního požárního dozoru ve společnostech chemického průmyslu. Na programu nechyběly také novinky z oblasti chemické služby HZS ČR. Účastníci setkání, mezi kterými byli také zástupci obdobného slovenského systému DINS, se věnovali také výměně zkušeností ze zásahů při likvidaci nehod a zejména prevenci s důrazem na plnění povinností dopravců a přepravečů nebezpečných látek.

Výroční zprávu TRINS za rok 2005, kterou připravilo republikové středisko TRINS, doplnilo MV-generální ředitelství HZS ČR o statistické zhodnocení úniku nebezpečných látek.

Za dobrou práci TRINS všem účastníkům jednání poděkoval náměstek generálního ředitele HZS ČR pro úsek IZS a operační řízení plk. Ing. Václav Muchna a ředitel SCHP ČR Ing. Ladislav Novák.

Systém TRINS je nadále pro široký veřejný přístup výrobců a přepravečů nebezpečných látek prezentován a pravidelně aktualizován na webových stránkách www.chemopetrol.cz.

Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ a archiv HZS kraje Vysočina

Úrazová nemocnice v Brně

Při stále se zvyšujícím počtu dopravních nehod, stoupající oblíbenosti takzvaných adrenalinových sportů a letos také při dlouhotrvajícím mrazivém zimním období s nebezpečně kluzkými komunikacemi dochází často k úrazům, někdy i zvláště komplikovaným. Jednou z nejlépe vybavených nemocnic, která se specializuje na léčebně preventivní péči a vědeckovýzkumnou činnost v oboru traumatologie a speciální chirurgie, je Úrazová nemocnice v Brně.

Je zdravotnickým zařízením s nadregionální působností přímo řízeným Ministerstvem zdravotnictví. Plní úkoly úrazového centra, které je koncipováno jako multidisciplinární chirurgické pracoviště se zaměřením na péči o polytraumata a život ohrožující monotraumata. Problematiku úrazů a urgentní chirurgie zde řeší tým vysoce specializovaných odborníků v jednotlivých chirurgických oblastech.

Stručně z historie

Úrazová nemocnice v Brně byla postavena v roce 1933 po velkém ohlasu na přednášku světově proslulého zakladatele moderní traumatologie Prof. Lorenze Böhlera ve Spolku lékařů českých v Brně. Již po čtyřech letech provozu nemocnice konstatovalo vedení Úrazové pojišťovny dělnické pro Moravu a Slezsko podstatné snížení poúrazových následků v porovnání s výsledky v jiných nemocnicích. V roce 1950 byla válkou poškozená nemocnice rekonstruována a přistavěna ještě jedna budova pro oddělení rehabilitace. V roce 1954 se nemocnice stala Výzkumným ústavem traumatologickým, který byl později rozdělen na dvě základny, a to traumatologii a speciální chirurgii. Stal se metodologickým centrem moderní diagnostiky a léčebné péče o pacienty s polytraumaty a pacienty z některých oblastí speciální chirurgie. Po roce 1991 se vrátil k původnímu názvu Úrazová nemocnice v Brně. Bylo nutné celou nemocnici rekonstruovat a rozšířit o sousední šestipatrovou budovu, v níž byla mimo jiná vytvořena moderní Spinální jednotka, otevřená v roce 1992. Jejím úkolem je specializovaná péče o pacienty s poraněním páteře.

V roce 2001 prošla nemocnice auditem Ministerstva zdravotnictví, aby mohla být zařazena mezi 13 traumatologických center pro dospělé, osm traumatologických center vyhovělo náročným požadavkům se specializací pro děti. Nyní po pěti letech budou všechna centra opět prověřena, zda například nezaostala za vývojem, který v příslušných oborech zaznamenal četných změn.

Komplexní péče o pacienty

V současné době má nemocnice 190 lůžek, spinální oddělení 18 lůžek, všechna lůžková oddělení traumatologická a chirurgická nabízejí pacientům i nadstandardně vybavené pokoje. Nemocnice poskytuje péči o polytraumatizované a těžce poraněné včetně péče intenzivní a anesteziologické. Patří sem kostní a spinální chirurgie, chirurgie velkých kloubů včetně aloplastik, chirurgie dutiny břišní, stomatologické, anesteziologicko resuscitační oddělení, aplikace technik plastické chirurgie a mikrochirurgie na úrazové a poúrazové stavy, rehabilitace se zaměřením na poúrazové stavy a další.

K nemocnici patří také lékařská služba první pomoci včetně stomatologie.

Výmluvná statistika

V roce 2005 bylo v Úrazové nemocnici Brno hospitalizováno 7397 pacientů, 3882 pacientů s úrazem, z toho 209 úrazů bylo těžkých, nejčastěji byli postiženi muži ve věku kolem 40 let. Úrazům podleho 9,6 % přijatých pacientů, z toho téměř dvě třetiny v den úrazu (tj. úraz neslučitelný se životem). Nejvíce úmrtí zapříčinily úrazy při dopravní nehodě (66 %), z toho u 12,4 % ovlivnilo událost požití alkoholu řidičem. Naději na záchranu často snižuje doba, než se zraněnému dostane potřebné lékařské péče, prodlužující se vyproštěním z havarovaného dopravního prostředku. Na druhém místě byly příčinou smrtelných úrazů pády z výšky (28 %), a to pracovní úrazy (například pády z lešení) a úrazy, ke kterým došlo při sportu. Opět přes 12 % těchto úrazů zapříčinil alkohol. Na 5000 pacientů bylo v loňském roce ope-

rováno. Nejvíce výkonů bylo takzvaných osteosyntéz, tedy operací, kdy je pacientovi dočasně vložen do postižených míst implantát, který napomůže ke kvalitnějšímu srůstu poškozených kostí. Zhruba stejný počet operací se uskutečnilo s cílem implantát opět z těla pacienta vyjmout. Mezi časté typy operací (zhruba 900) patřil také chirurgický zákrok, provedený lékařem při artroskopickém vyšetření pomocí artroskopu zavedeném přímo do kloubního prostoru naplněného speciální tekutinou. Průběh operace mohou další odborníci i pacient spolu sledovat na monitoru (stejně jako u laparoskopických operací apod.). Kromě operací kostí a kloubů patřily k nejčastějším samozřejmě výkony na měkkých tkáních.

Spinální oddělení pro paraplegické a tetraplegické pacienty s poraněním páteře, kteří potřebují specializovanou péči, léčilo 419 pacientů a provedlo 178 operací páteře.

Trauma team

Trauma team České republiky je tvořen devíti lékaři a sestrami (pěti chirurgy, anesteziologickou lékařkou a sestrou a dvěma instrumentárkami) Úrazové nemocnice v Brně a je registrován v databázi záchranných týmů OSN a EU. Jeho úkolem je poskytování odborné chirurgické péče v místě katastrofy po dobu jednoho až dvou týdnů. Po zemětřesení v Pákistánu byl tým společně s vojenskými lékaři a hasiči HZS hl. m. Prahy vyslán 13. října 2005 do města Rawala Kot v kašmírské oblasti (asi 150 km od Islámábadu), kde zbudoval polní nemocnici v areálu zřícené místní nemocnice. Ředitel Úrazové nemocnice

Brno Prof. MUDr. Miloš Janeček, který byl jedním z chirurgů polní nemocnice a koordinátor celé mise, řekl: „Byla to úžasná zkušenost pro mě jako pro lékaře i pro člověka. Počasí umožňovalo zřídit ambulanci pod širým nebem, tlumočníci z urdštiny do angličtiny se snažili usnadnit nám komunikaci s pacienty a ti byli velmi vděční za naši nelehkou práci v podmínkách, s jakými se lékař běžně nesetká.“

Od prvního dne ošetřovali zdravotníci pákistánské pacienty, kterých den ode dne, tak jak se pověst o přítomnosti českých lékařů šířila, přibývalo. Více než týden staré rány byly infikovány a lidé potřebovali pomoc. Tým pracoval denně deset i více hodin, za 18 dní působení v místě ošetřil na 900 pacientů a provedl 33 větších operací. Chirurgické zákroky prováděli lékaři ve stanech, pacienti pak spali v blízkosti nemocnice v provizorních přístřeškách se svými rodinami, které se o ně staraly. Zranění byla zanedbána a musela být léčena antibiotiky, která na místní nemocné našťestí velmi rychle zabírala. Rány byly často místo obvazu překryty blátem a pacienti snášeni z hor přímo na postelích za svými zachránci.

Před ukončením mise bylo celé zařízení předáno zástupcům místní nemocnice a činitelům WHO jako součást humanitární pomoci.

■ Spolupráce s hasiči

Záchranářský tým HZS hl. m. Prahy zajišťoval nejen logistiku celé záchranné jednotky, ale podílel se také na přepravě ležících pacientů k vyšetření, na přepravě operačního materiálu, pomáhal při přikládání složitějších sádrových obvazů apod. Mezi zdravotníky a hasiči vznikly velmi dobré vztahy a společně byl tým zvláště dobře hodnocen pro svůj odborný i lidský přístup. Mladá anesteziologická sestra Kateřina Koloušková výstižně

charakterizovala spoluprací s příslušníky HZS ČR: „Dnes už vím, že nejlépe se o mě dokáže postarat moje maminka a hasiči z Prahy.“

Spojení s operačním a informačním střediskem HZS ČR fungovalo přes satelitní telefon a mise v sestavě, která byla do určité míry unikátní, mohla být nezavislá na místních orgánech.

Zkušenosti ze spolupráce v Pákistánu se staly impulsem k úvaze vytvořit komplexní vyprošťovací, záchranný a lékařský tým, kde by nescházeli ani záchranářští psi.

■ Pacient se neodmítá

Také v České republice je brněnská úrazová nemocnice známá jako zachránce pacientů, kteří po četných neúspěších byli připraveni na svůj stav rezignovat, ale včas se dostali do rukou zkušených odborníků. „Přivezli k nám muže se sil-

ně zanícenou ránou po úraze, který marně putoval od jednoho zdravotnického zařízení k druhému v Čechách i na Moravě, a protože léčit se musí každý pacient, neodmítli jsme mu pomoc. Léčba bylo dlouhodobá, samozřejmě i nákladná, ale úspěšná. Zdraví člověka se však v penězích vyčíslit nedá,“ uzavřel Prof. Janeček.

Úrazová nemocnice Brno se u nás také řadí na první místo v úspěšnosti léčení zlomenin krčku stehenní kosti. A v neposlední řadě má nejpropracovanější komplexní léčbu některých vážných poranění páteře. Bývá spojena s péčí o psychiku postiženého, kterého je nutné připravit například na budoucí život na vozíku v rodinném prostředí.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto autorka
a archiv Úrazové nemocnice v Brně

Ú R A Z O V Á N E M O C N I C E V B R N Ě

POŘÁDÁ NÁRODNÍ KONGRES DOPRAVNÍ ÚRAZY BRNO 2006

Brno, hotel Voroněž I

7.-8. 9. 2006

Hlavní témata kongresu

Prevence - vzdělávání

- dopravní výchova ve školách
- autoškoly
- bezpečnostní kampaně
- aktivity pojišťoven

Dopravní úrazovost

- dopravní úrazy jako příčina škod na zdraví
- přednemocniční péče (integrováný záchranný systém)
- mimořádné situace, hromadné havárie
- sběr dat, trauma registr

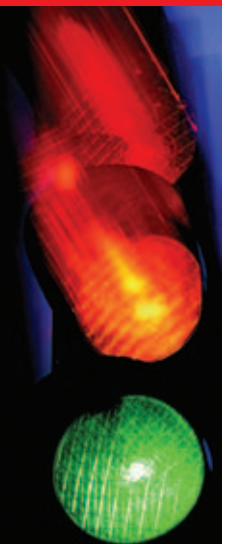
Bezpečnost silničního provozu

- bezpečnost komunikací
- pasivní bezpečnost dopravních prostředků
- bezpečná obec
- komunikační systémy

Organizace dopravy

- organizace provozu
- eliminace rizikových skupin
- rychlostní komunikace

www.dopravniurazy.cz • www.symma.cz

Buničina pod kontrolou

Biocel Paskov, a.s. rakouské celulózo-papírenské skupiny Heinzl Group, patří k největším evropským výrobcům sulfitové buničiny. V loňském roce jí zde bylo vyrobeno rekordních 280 000 tun. Její výroba však přináší určitá rizika. Nad nimi bdí hasičský záchranný sbor podniku (HZSP) pod velením Metoděje Popova.

První požární útvar má v rodném listu datum vzniku 25. duben 1983. Impuls k založení HZSP Biocel Paskov dal paradoxně velký požár, který podnik v roce 1983 zachvátil. Při svařování zapálila žhavá okuje hořlavou izolační hmotu na více než stovce válců sušícího stroje. Stroj požáru odolal, konstrukce výrobní haly na ploše čtyř set metrů čtverečních však nikoliv.

„Základy jednotky se začaly tvořit už v roce 1982,“ vzpomíná Lubomír Šíp, který do Biocelu Paskov nastoupil jako hasič-preventista v lednu 1982. *„Na podzim toho roku jsme ve trojici stavěli čtyřtřicetihodinové směny. Do té doby jsme byli kryti profesionální jednotkou z Místku a místními dobrovolnými hasiči.“*

Od začátku vzniku závodu byl celý komplex hal pokryt sítí hlásičů EPS Cerberus s centrální monitorovací ústřednou umístěnou na dispečinku HZSP. Ústředna byla později modernizována na novou řadu DMS 7000 a došlo k výměně podústředěn za nové a hlásiče byly nahrazeny algoritmyckými. Dnes, vzhledem k přítomnosti nebezpečných plynů, byly v objektech umístěny také plynové hlásiče. Dále byly některé nebezpečné provozy vybaveny stabilním hasičským zařízením, kouřovými klapkami a dalším požárně-bezpečnostním zařízením.

Často je slyšet mylný názor, že se v Paskově vyrábí papír. Pravdou je, že ze zdejšího závodu vychází jen polotovary pro výrobu papíru – buničina. Je však stejně hořlavá jako papír. Z pohledu technologie výroby přímé nebezpečí vzniku požáru hrozí zejména na sekundární regeneraci, ve strojovně kompresorovny nebo v provozu energetiky, ale také při manipulaci s provozními odpady. Především ve dřevoskladu a při výrobě krmených kvasnic (vedlejší produkt při výrobě buničiny) je největším nepřítelem jemný prach.

Potenciálním zdrojem nebezpečí je také peroxid vodíku, který se používá na bělení. Naposledy nechal o sobě vědět před dvěma lety.

V závodě i mimo závod

Dnes v Biocelu Paskov slouží celkem 32 hasičů ve čtyřech směnách po dvanácti hodinách ve výjezdovém počtu 1+5. To je minimální stav. Skutečný, tabulkový je 1+7.

V loňském roce měli paskovští na svém kontu 398 výjezdů, z toho šest k požárům. Všechny zásahy byly mimo areál. V areálu závodu naposledy hořelo v prosinci 2004, kdy na motor nakladače stříkal olej, který se vznítil. Z požárů v Biocelu Paskov dále zaznamenali např. požár střechy sekárny dřeva a požáry svářecích souprav.

Umístění HZSP přímo v areálu podniku umožňuje zlikvidovat požáry v jejich samotném počátku a docílit tak minimalizaci škod nejen v areálu, ale také v okolních provozech.

HZSP je zařazen jako jednotka PO kategorie JPO IV do integrovaného záchranného systému HZS Moravskoslezského kraje, územního odboru Frýdek-Místek. Je využívána pro zásahy v okolí. Nejčastější jsou zásahy k haváriím na rychlostní komunikaci Frýdek-Místek - Ostrava, která vede kolem závodu. Hasiči z Biocelu Paskov jsou připraveni na pokyn OPIS HZS Moravskoslezského kraje vyjet k zásahu do dvou minut.

Z větších zásahů mimo objekt závodu připomeňme podíl na likvidaci následků po výbuchu plynu v obytném domě na ulici Čs. Červeného kříže ve Frýdku-Místku nebo zásah na požár regulační stanice zemního plynu v Paskově.

Při povodních v roce 1997 byli paskovští nasazeni týden na Bruntálsku a týden odstraňovali následky záplav v Praze-Radotíně v roce 2002. Na poskytování pomoci HZSP mimo areál podniku pohlíží vedení Biocelu Paskov s maximální vstřícností.

Podnikoví hasiči úzce spolupracují s dobrovolnými hasiči v Paskově, Vratimově a Žabni, kterým pomáhají po odborné i technické stránce. Na odbornou přípravu jezdí do Odborného učiliště požární ochrany ve Frýdku-Místku, kde využívají zejména možnosti výcviku na protiplynovém polygonu. V rámci odborné přípravy spolupracují s Okresní nemocnicí ve Frýdku-Místku a účastní se stáží u místní rychlé záchranné služby.

V Biocelu Paskov probíhá každoročně jedno velké cvičení ve všech směnách a průměrně padesát cvičných poplachů za rok.

Dobré zabezpečení

„Vzhledem k nutnosti úzké spolupráce máme velice dobré kontakty s vedením podniku,“ pochvaluje si velitel HZSP Metoděj Popov. „Protože jsou tady prakticky všechny provozny požárně nebezpečné, asistujeme u každé práce s otevřeným ohněm, broušení, při práci v nádržích a podobně. Vedení společnosti si to plně uvědomuje a na nutnost ochrany podniku a zaměstnanců klade velký důraz.“

S tím souvisí i odpovídající technické zázemí. Pro výjezd u HZSP v Biocelu Paskov pořídili řadu automobilů značky Ford Transit – rychlý zásahový automobil, protiplynový automobil a technický automobil. Modernizací a generální opravou prošla automobilová plošina AP 27, která byla vybavena proporcionálním ovládním a novou stabilizační soustavou.

Také CAS 32 - T 815 prošla generální opravou, při které byla na CAS instalována prodloužená kabina pro šest osob. Nový kabát dostala také CAS 32 - T 148. V současnosti je HZSP Biocel Paskov vybaven pro zvládnutí zásahů také deseti protichemickými přetlakovými oděvy, protizárovými oděvy, vyprošťovací soupravou, hasicím impulzním zařízením IFEX 4000, soupravou pro zásah a ochranu osob ve výškách a nad volnou hloubkou a dalšími prostředky.

Požární sport

V hasičských kuloarech je všeobecně známo, že Biocel Paskov je baštou hasičského sportu, ve kterém zdejší hasiči dosahují velice slušných výsledků. Již ně-

kolikrát byli hostiteli jednoho z kol Velké ceny České republiky v požárním útku družstev HZS krajů a HZS podniků. V královské disciplíně požárního sportu patří mezi nejlepší. V dlouhodobých tabulkách zaujímá Biocel Paskov skvělé třetí místo. Zůstali tak pokračovateli v nejvyšším hodnocení z dřívějších krajských soutěží. V oborové soutěži v posledních patnácti ročnících Biocel Paskov 10x zvítězil a 5x skončil druhý. Své kvality pravidelně paskovští předvádějí také na jimi organizovaném Poháru generálního ředitele Biocelu Paskov. V této otevřené soutěži si pořadatelé už zvykli stoupat na nejvyšší stupně. Stě-

na na paskovské stanici je plná získaných trofejí.

Hasiči z Biocelu se umějí předvést i při dni otevřených dveří a samozřejmě nemohou chybět ani při různých akcích v civilním sektoru. Do okolí vyjíždějí také v rámci různých přednášek a školení.

Mezi ostatními sbory podniků, jak v rámci kraje, tak i v rámci České republiky, má HZSP Biocel Paskov dobré jméno. Dokazuje to skutečnost, že viceprezidentem Asociace velitelů HZS podniků je paskovský velitel Metoděj Popov.

Josef NITRA,

foto autor a Metoděj POPOV

Ministerstvo vnitra na Bambiriádě

Konec letošního května bude nejen ve znamení her a zábavy, ale také zajímavých projektů pro děti, které se představí na Bambiriádě po celé České republice, a to ve dvaceti šesti městech.

Děti i jejich rodiče tak mají možnost se seznámit jak s nabídkami trávení volného času, tak i se zajímavými projekty zabývajícími se sociálně nežádoucími jevy ve společnosti.

O důležitosti a nezbytnosti prevence dětí, a to již od nejútlejšího věku, je přesvědčen také ministr vnitra František Bublan, který nad celým projektem převzal již podruhé záštitu.

Ministerstvo vnitra v Praze představí veřejnosti preventivní projekty, které si našly cestu nejen k dětem, ale i k rodičům a pedagogům. Jednotlivé projekty vznikly díky pracovníkům rezortu Ministerstva vnitra, kteří je uvedli do praxe tak, že seznamují děti jak s možnými nebezpečími, tak i se způsoby řešení daných situací. Jedná se o projekty:

- **Svět očima dětí** - projekt pro děti základních škol, dětských domovů a mateřských škol. Hlavním cílem je informovat o prevenci sociálně patologických jevů. Letošní téma „Trestní odpovědnost dětí a mladistvých“ má hned několik podoblastí: extremismus, divácké násilí, týrání a sexuální zneužívání dětí, patologické hráčství - gamblerství, alkohol a drogy (více informací na internetových stránkách projektu www.mvcr.cz/soutez).

- **Dráček Záchranáček** - projekt zaměřený na děti předškolního a mladšího školního věku. Seznamuje děti s pravidly bezpečného chování nejen při mimořádných událostech a příbli-

žuje činnosti hasičských záchranných sborů (více informací na internetových stránkách www.mvcr.cz/hasici).

- **Ochrana člověka za mimořádných událostí** - ukázky vzdělávacích projektů určených pedagogům, ale také široké veřejnosti (více informací na internetových stránkách www.mvcr.cz/hasici).

- **Učíme se s policií** - projekt oceněný ministrem vnitra v kategorii Nejlepší preventivní policejní projekt roku 2005. Sjednocuje preventivní působení policistů na základních a středních školách.

- **Ajax** - hlavní postavou zápisníků je policejní pes Ajax, který provází malé školáky po celý školní rok a seznamuje je se zásadami bezpečného chování (více informací na internetových stránkách www.mvcr.cz/policie/prevence.html).

Bambiriáda probíhá v Praze na Vítkově ve dnech 25. 5. až 28. 5. 2006. Více informací na adrese: www.bambiriada.cz.

Mgr. Lucie VYHNÁLKOVÁ,

odbor tisku a public relations Ministerstva vnitra

Práce na vodě s dobrovolnými hasiči

Součinnostní cvičení příslušníků HZS hl. m. Prahy, Městské policie hl. m. Prahy a jednotek SDH pod názvem Práce na vodě se uskutečnilo 25. března v Praze na úseku řeky Vltavy v rozmezí zhruba jednoho kilometru pod modřanským jezem. Cílem cvičení bylo připravit dobrovolné hasiče na plnění úkolů při záchraně tonoucích, vyhledávání utonulých, kotvení a vytahování předmětů, likvidaci následků ropné havárie s únikem látky do vodního toku a součinnost s potápěčskými skupinami.

Za deštivého sobotního rána se na pražském břehu Vltavy v Modřanech sešlo na 150 dobrovolných hasičů z celého hlavního města, aby podstoupili výcvik

záchranářských činností na vodě. Skládal se ze tří částí.

■ Likvidace ropné havárie na vodním toku

Na prvním stanovišti se hasiči seznámili s použitím záchytných norných stěn a absorpčního materiálu při lokalizaci a následné likvidaci ropné havárie na vodním toku. Zástupci firmy REO AMOS, která je jednou ze složek IZS, prezentovali druhy sorpčních materiálů včetně jejich vlastností a způsobů použití. Představili některé savé materiály odpuzející vodu, které však sají např. olej nebo jiné mastné látky. Pomocí sběračů sorbentů pak jednotka HZS hl. m. Prahy látku z řeky odstranila a předvedla tak, jak by zabránila dalšímu šíření ropného znečištění na vodní hladině.

„Rozhodně je nutné nahlásit vše, co je podezřelé na hladině vody, například mastná skvrna neznámého původu. Nesmíme nic zanedbat, i když se později zjistí, že šlo o obsah fritovacího hrnce, který nezodpovědný kuchař výletní lodě vyhlídl do řeky.“ uvedl velitel výcviku mjr. Zdeněk Přibáň. „Bez chemického rozboru mnohdy velmi těžko rozpoznáme o jakou látku jde.“

■ Záchrana osob na vodě

Na druhém stanovišti hasiči nacvičovali záchranu tonoucího a vyhledávání utonulých. V loňském roce získaly některé jednotky dobrovolných hasičů v Praze motorové čluny a vybavení záchranných člunů pro práci na vodě. A právě toto cvičení mělo být jednou s příležitostí naučit se s čluny zacházet a vyzkoušet si řadu činností, kterou někteří zvládali zatím pouze teoreticky, jako například kotvení a vytahování předmětů plovoucích na hladině. Někteří dostali čerstvá oprávnění vůdce malého plavidla a poprvé si mohli v praxi nabyté vědomosti vyzkoušet. Nejprve si zopakovali povinnosti jednotlivých členů posádky a po teoretické instrukci si vyzkoušeli vylovit z vody barel plovoucí na hladině. Hasiči najížděli podle pokynů nad předmět ve směru toku řeky, aby proud vody barel nezahnal pod člun.

Výcvik měl připravit hasiče na pomoc při odstraňování nebezpečných plovoucích předmětů z hladiny, například při povodních a uvolňování naplavenin tvořících bariéry, zejména před mosty. V Praze dochází například i k lokálním záplavám na potoku Botiči a na řece Berounce bývají nahromaděné ledové kry. Teprve zkušený a zdatný plavec může zasahovat při záchraně tonoucí osoby. Výcvik byl zaměřen na zvládnutí tech-

niky přiblížení se k tonoucímu, zásady správného tažení a vynášení tonoucího z vody. Poskytnutí zdravotnické první pomoci by pak mělo být známou dovedností každého z nás.

Součinnost se strážníky městské policie

Strážníci Městské policie hl. m. Prahy školili hasiče v prvotních úkonech v souvislosti s nálezem utonulé osoby, a to jak v případech zachycených těl u břehů, tak i utonulých, které unáší vodní proud. Seznámili je také s ohlašovací povinností.

K dalším procvičovaným činnostem patřilo plošné vyhledávání a vyhledávání velkých předmětů pod hladinou, například automobil nebo zbytky havarované lodě. Jiné zásady platí u vyhledávání utonulých i vyhledávání utonulých s pomůckami (tyče s hákem, lano s háčky, tyč s rameny a háčky na řetízích).

Poříční jednotka Úseku celoměstských útvarů Městské policie hl. m. Prahy je k zajištění bezpečnosti Vltavy a jejích břehů vybavena dvěma moderními plavidly a dvěma pětmetrovými rafty se závěsným motorem. Strážníci pravidelně procházejí odborným školením pod vedením instruktorů Vodní záchranné služby ČČK, získali osvědčení z kurzu hladinové služby se zaměřením na záchranu osob, z kurzu první pomoci a kurzu záchrannáře na divoké vodě. Potápěčské oprávnění I. stupně OWD - CMAS-ITD získali čtyři strážníci. K povinnostem jednotky patří kontrola břehů, při níž se zaměřuje na odhalování zdrojů znečištění vodního toku a veřejného prostranství a zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku také na dalších určených vodních plochách v hl. m. Praze.

Členové jednotek SDH se seznámili s úkoly strážníků při běžné hlídkové činnosti na vodních plochách v katastrálním území hl. m. Prahy v jednotlivých ročních obdobích.

Spolupráce potápěčů se záchranáři na člunech

Ze třetího stanoviště byl odstartován součinnostní výcvik se specializovanou skupinou – jednotkou potápěčů HZS hl. m. Prahy ze stanice 6, kteří provedli používání motorových člunů, zajištění potápěčů a trasování. Učili členy jednotek SDH, jak má být soulodí dobře koordinováno, když plně naložená loď zachraňuje tonoucího - figuranta v neoprenu. Vyplovali od břehu na pomoc a opakovali nácvik vytažení postiženého z vody do člunu.

Také strážníci Městské policie hl. m. Prahy byli vybaveni do chladné vody a figurovali jako „tonoucí“. Jednotlivé složky IZS si vyzkoušely nácvik záchrany tonoucího z plavidla.

Ředitel HZS hl. m. Prahy plk. Bc. Dalibor Gosman spokojeně hodnotil: „Mám radost, že naši dobrovolní hasiči jsou již také dobře vybaveni. V jednotkách kategorie JPO III a JPO IV máme na 500 mužů, které pravidelně školíme, zvláště jejich velitele a strojníky, kteří mo-

hou své funkce vykonávat jen s požadovanou odbornou způsobilostí. Musejí zvládnout svoje úkoly vyplývající z poplachového plánu, v případě potřeby s nimi operační řízení počítá. Magistrát hl. m. Prahy poskytl peníze na přezbrojení JPO III, na záchranné pomůcky pro práci na vodě, ochranné prostředky, sedm pevných záchranných člunů včetně vybavení, nafukovací čluny (laminátové lodě dostaly od profesionálních hasičů) a čtyři automobilové cisterny. Ročně pořádáme čtyři cvičení, která slouží k přezkušování odbornosti.“

Při letošních povodních byli pražští členové jednotek SDH nepostradatelní, protože především oni postavili protipovodňové zábrany na březích Vltavy, tak jak se na to připravili při červencovém cvičení Voda 2005.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto Milan VÁVRŮ

PLACENÁ INZERCE

**STABILNÍ HASIČÍ ZAŘÍZENÍ
AEROSOLOVÉ
FIRE JACK**

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

BESYCO SPOL. S R. O.

KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠÍŘE

TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061

HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

**SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY ZABEZPEČENÍ PROSTOR A ZAŘÍZENÍ
PROTI POŽÁRŮM • VHDNÉ DO ARCHIVŮ, SERVEROVN
A VÝBUŠNĚHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ • EKONOMICKÉ
• EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠE JEDNODUCHÉ**

ISO 9001:2001

Záchrana osob z korun stromů

npor. Ing. Richard FRANC, pprap. Jiří BUČEK, HZS Moravskoslezského kraje a HZS Jihomoravského kraje, foto kpt. Stanislav KOSTKA, HZS Moravskoslezského kraje

Od roku 2003 probíhá odborná příprava hasičů-instruktorů pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou v pověřeném vzdělávacím zařízení - Učilišti požární ochrany HZS Královéhradeckého kraje ve Velkém Poříčí. Odborná příprava probíhá dle stanovených osnov v rozsahu 40 hodin.

Uvedený rozsah odborné přípravy se však projevil jako nedostatečný pro nácvik speciálních činností nebo záchranných technik ve výšce a nad volnou hloubkou. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto o organizování instrukčně metodických zaměstnání (dále jen IMZ) v pověřeném vzdělávacím zařízení s cílem zvyšovat znalostní a dovednostní úroveň lezeckých skupin a lezeckých družstev HZS ČR.

S ohledem na praktickou potřebu a relativně vysokou pravděpodobnost výskytu těchto specifických zásahů bylo IMZ pro rok 2006 zaměřeno na nácvik různých způsobů výstupů na stromy a následně záchranu osob ze stromů. V dalších letech budou IMZ zaměřena na jiné specifické oblasti, např. zásady lezení a jištění ve skalních terénech, vytváření přírodních a umělých kotevních bodů, záchrana ze stísněných prostor, zajištění staticky narušených podzemních prostor pomocí výdřevy apod.

IMZ jsou organizována jako dvoudenní. Mohou se jich zúčastnit hasiči se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou a hasiči-instruktoři pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou. Účast je dobrovolná.

Pro uvedená IMZ bylo v pověřeném vzdělávacím zařízení na rok 2006 vyčleněno 10 termínů v období od začátku

ku března do začátku května. Předpokládaný počet zájemců (přibližně 150 osob) byl však již překročen, proto budou další zaměstnání následovat ke konci roku 2006 v dalším období vegetačního klidu.

Během IMZ jsou frekventanti seznamováni především s následující problematikou:

- a) obecné i specifické zásady bezpečnosti při práci na stromech,
- b) technické prostředky používané k výstupu na stromy (stupačky na stromy různého typu, pevnostní body sedačky k pádáků, zařízení k dopravě vodičů lana),
- c) techniky výstupu na stromy (postupové jištění, výstup po laně s pomocí blokantů, výstup pomocí smyček, výstup pomocí stupaček),

d) způsoby záchranu osob ze stromů (zásady vytváření kotevních bodů, zajištění postiženého, techniky záchranu, jištění při záchraně osoby).

Větší část IMZ je zaměřena na praktické osvojení problematiky, teoretická část je pouze dvouhodinová. Cílem je přenesení znalostí této problematiky skrze vybrané zástupce HZS krajů do všech lezeckých družstev a skupin HZS ČR.

Lektorsky jsou IMZ zajišťována vybranými příslušníky HZS Jihomoravského a Moravskoslezského kraje s rozsáhlými zkušenostmi z výstupů na stromy, ve spolupráci s pověřeným vzdělávacím zařízením. Jak již první signály naznačují, zvolená strategie pořádání krátkodobých specializovaných IMZ je správná a budeme v ní dále pokračovat. ■

Portugalská republika

Rok přistoupení do EU:	1986
Rozloha:	92 391 km ²
Počet obyvatel:	10 084 000
Hlavní město:	Lisabon (Lisboa)
Forma státu:	republika, unitární stát
Administrativní členění:	18 krajů, 2 autonomní oblasti (ostrovy Azory a Madeira)
Jazyk:	portugalština
Průměrná délka života (M • Ž):	73,4 • 80,4
HDP:	132 874 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	16 830 €
Členství v mez. org.:	EU, NATO, OSN

Forma vlády

Portugalsko je republika s parlamentní demokracií. Jejím svrchovanými orgány jsou prezident, parlament, vláda a soudy. Prezident je volen ve všeobecných, přímých a tajných volbách portugalským lidem. Prezident je nejen hlavou státu, ale i vrchním velitelem ozbrojených sil. Jednokomorový parlament (Assembleia da República) se řídí výsledky voleb a má, společně s vládou, zákonodárnou moc. Parlament má 230 poslanců, v jeho čele stojí předseda. Vláda, již tvoří ministerský předseda, ministři, státní tajemníci a případně státní podtajemníci, má výkonnou moc. Prezident jmenuje ministerského předsedu v souladu s výsledky voleb a na jeho návrh pak jmenuje a odvolává členy vlády. Soudy (Tribunais) dohlíží na spravedlnost ve jménu lidu a řídí se pouze zákony. Ve vládních strukturách dále najdeme Radu státu (Conselho de Estado), která slouží jako politický poradní orgán prezidenta.

Portugalsko je administrativně rozděleno na 18 krajů a dvě autonomní oblasti (ostrovy Azory a Madeira). Těžištěm zahraniční politiky Portugalska jsou tři hlavní priority - účast na evropské integraci reprezentovaná členstvím v Evropské unii, pevná transatlantická vazba vyjádřená členstvím v NATO a velmi úzké vztahy s portugalsky hovořícími zeměmi.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

Portugalský národní systém civilního nouzového plánování sestává z následujících částí:

A) národní rady pro CNP (CNPCE),
B) výborů nouzového plánování pro základní aktivity, které jsou v souladu se strukturou plánovacích výborů SCEPC v NATO:

- plánovací výbor pro zemědělství, rybolov a potravinu,
- plánovací výbor pro komunikace,
- energetický plánovací výbor,
- průmyslový plánovací výbor,
- zdravotnický plánovací výbor,
- plánovací výbor pro civilní letectví,

- plánovací výbor pro námořní dopravu,
 - plánovací výbor pro pozemní dopravu,
 - národní služba pro civilní ochranu (s odlišným statutem).
- Výbory civilního nouzového plánování mají na starosti, v rámci jejich oblastí, plánování a přípravu na zvládnutí následků krizí nebo války a také pomáhají jednotlivým ministrům se záležitostmi, které se týkají národní obrany.

Úkoly a cíle CNP

Hlavními úkoly portugalského civilního nouzového plánování na národní úrovni je definovat a aktualizovat strategie civilního nouzového plánování v dopravě, energetice, zemědělství, průmyslu, komunikacích a zdravotnictví tak, aby byla zajištěna v případě krizí a války:

- kontinuita vlády,
- možnost přežití národa,
- podpora vojenským složkám,
- ochrana obyvatelstva,
- ochrana národního dědictví.

Hlavní úkoly na úrovni NATO:

- definovat strategie a doktríny schválené ve SCEPC NATO,
- koordinovat činnost portugalských zástupců v podřízených orgánech SCEPC v NATO.

Organizační struktura CNP

Rada ministrů je základním politickým orgánem a má celonárodní odpovědnost za všechny aktivity. Národní rada pro CNP (CNPCE) je koordinačním a podpůrným orgánem ministerského předsedy. Přispívá k definování národní politiky CNP a vytváří směrnice pro naplnění civilních a vojenských potřeb. Dále určuje veřejné a soukromé zdroje nebo sektory, včetně expertů, které mohou být povolány do CNP misí. CNPCE je řízena ministrem národní obrany a sestává z viceprezidenta a následujících členů:

- předsedů národních výborů pro civilní nouzové plánování,
- zástupce civilní ochrany,
- zástupce náčelníka obrany,
- zástupce republikového ministra pro autonomní region Azor,

- zástupce republikového ministra pro autonomní region Madeiry,
- zástupce regionální vlády Azor,
- zástupce regionální vlády Madeiry.

Ministr národní obrany může také pozvat zástupce z veřejného nebo soukromého sektoru, což záleží na probírané oblasti. Tito zástupci nemají hlasovací právo.

V případě krize se stávají členové výborů pro CNP členy struktury krizového řízení jejich vlastního ministerstva a členové národní rady pro CNP přebírají stejnou úlohu ve vztahu k ministerskému předsedovi. Národní systém krizového řízení byl vyvinut na základě tohoto modelu.

V současnosti jsou centra krizového řízení v oblastech energetiky, námořní dopravy a podpory vládě na Azorách.

Národní systém civilní ochrany má svá vlastní centra na národní, krajské, okresní a místní úrovni.

Civilně-vojenská spolupráce

Civilní a vojenská spolupráce se uskutečňuje v těchto oblastech:

- příprava plánů, procedur a nařízení pro mobilizaci a válku,
- určení priorit při plánování národních zdrojů, jak je požadováno armádními silami, v civilním a soukromém sektoru,
- podpora vojenské připravenosti a vojenských operací,
- přijetí opatření v oblasti civilní obrany po nepřátelských akcích nebo katastrofách,
- provádění výcviku, cvičení a informování veřejnosti,
- koordinace NATO CNP a CIMIC.

Právní systém

Portugalské národní orgány mají k dispozici administrativní a právní nástroje, které jim dávají moc k řízení aktivit civilního sektoru při nouzových situacích a při zvládnutí krizí, dále v případě mobilizace a války. Civilní nouzová legislativa reguluje všechny aktivity v rámci CNP, včetně civilně-vojenské spolupráce během krizí v době míru a krizí během války.

Nejdůležitější národní zákony a nařízení pro CNP:

- zákon o národní obraně a ozbrojených silách,
- rozhodnutí Rady ministrů, schvalující strategický koncept národní obrany,
- zákon a nařízení vydaná CNPCE,
- nařízení vydaná různými výbory pro nouzové plánování,
- civilní rekviziční zákon,
- mobilizační a válečný zákon a jeho nařízení.

plk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO

Připraven pomoci

Ing. Jan KARGER, Ústřední hasičská škola SH ČMS Jánské Koupele,
foto npor. Bc. Mojmir STUDNÍK, HZS Moravskoslezského kraje

Projekt R2H – Ready to Help (Připraven pomoci) vznikl v Ústřední hasičské škole SH ČMS Jánské Koupele na základě požadavku učitelů základních škol na změnu přístupu k výchově mladé generace v oblasti ochrany obyvatelstva. Základním důvodem vzniku projektu byl a stále je enormní počet úrazů a usmrcení dětí i dospělých v situacích, kterým bylo možné předejít nebo situaci, ze které bylo možné v případě správného, vlastního nebo cizího jednání vyjít bez následků. Autory projektu jsou dále Mgr. Vít Dvořák a Bc. Mojmir Studník.

Cíl projektu

Čísla ze statistik jsou jasná a tragická. Přitom statistika je hrubá, odosobněná hra čísel. Nehovoří o osudech rodin, o žalu, o trvalých následcích. Každý člověk se během života může dostat do mimořádných situací způsobených živelními pohromami, haváriemi, teroristickými útoky nebo požáry. Může jít o vichřice, záplavy, povodně, ale také o úniky nebezpečných látek z chemických továren či kamionů, které je převážejí, o radiaci, nebezpečí či zamoření území plyny, každý člověk může být účastníkem dopravní nehody či svědkem tonutí. To vše ohrožuje zdraví i životy obyvatel a způsobuje značné materiální škody. Vedle legislativních a organizačních opatření státu mohou ke zmírnění následků přispět i samotní občané. Mohou – pokud budou připraveni.

Hlavním smyslem projektu R2H bylo a je připravit a realizovat systém kurzů sebeochrany obyvatelstva a díky němu připravit frekventanty na řešení mimořádných událostí, do kterých se mohou dostat nebo kde mohou účinně pomoci.

Vývoj

Naším původním záměrem byla realizace systému přednášek, který by měl děti

a mládež na jim hrozící nebezpečí upozornit a informovat je o možnostech, jak nehodám a zraněním předcházet, a jak se při mimořádných situacích chovat. Během práce na přednáškovém cyklu jsme dospěli ke dvěma zásadním závěrům:

- přednáškové aktivity, byť kvalitně realizované, nevedou k výraznému snížení nehodovosti a snížení následků,
- chyba není v „posluchačích“, ale v předpokladu, že slyšené znamená naučené a naučené použitelné.

Původní záměr systému přednášek byl přetřansformován do systému aplikačních kurzů zaměřených na cílové skupiny. Souběžně jsme při studiu problematiky pochopili, že do systému je nutné zapojit nácvik chování a jednání při nebezpečí, které může přinést pobyt v přírodě, otravy, drogy a další. Od komplexu znalostí, které měly být předány posluchačům, jsme přešli ke komplexu dovedností a chování jednotlivce v mimořádných situacích.

Posluchač se tak mění v aktivního účastníka modelové situace, kterou musí zvládnout prakticky, v reálném prostředí a reálném čase. Tomu byla uzpůsobena jak metodika, tak forma činnosti. Výsledkem několikaměsíční práce, kon-

zultací a diskuzí s odborníky je projekt, který řeší celou problematiku formou aplikačních kurzů.

Dalším krokem byl odraz zjištění, že pro praktický nácvik dovedností nestačí dýchací figuríny a brašna první pomoci. Následovalo rozhodnutí navrhnout a vybudovat jednotlivé polygony – polygon požáru, polygon dopravní nehody, polygon záchrany z výšky, zdravotnický polygon a polygon vodní záchrany, chemický polygon a důležitým pracovištěm je i okolní příroda.

Až potud bylo vše relativně jednoduché – šlo pouze o duševní práci, získání znalostí a vytvoření objektivních závěrů. V následujícím období se projektový tým musel zabývat souběžně několika problémy.

Prvním byl návrh vlastních polygonů. Polygony mají sloužit především dětem, ale okamžitě se vynořila otázka: Je nějaký hmatatelný rozdíl mezi krizovou situací, pokud je jejím účastníkem dítě nebo dospělý?

Odpověď je jednoznačná – z hlediska průběhu situace nikoli. Učiněný závěr byl jasný: polygony musí být navrženy a zrealizovány tak, aby je mohli využívat i dospělí a musí nabízet různé stupně obtížnosti.

Druhým problémem je zajištění finančních prostředků. Má-li být projekt úspěšný, je nutné, aby simulace byla pokud možno věrná a každý frekventant kurzu měl možnost si vše vyzkoušet osobně. Dovednost, jak známo, není přenositelná. To vyžaduje prostor, čas, dostatek cvičného materiálu a kvalifikovaných instruktorů, a tím i potřebné finanční prostředky.

Třetí problém je návrh vlastní realizace. V jak velkých skupinách, co bude reálně předmětem aplikačních kurzů, jaká bude metodika jednotlivých zaměstnání a desítky dalších kroků po neprošlapané cestě praktického výcviku dětí k sebeochraně. Jednoznačně také bylo rozhodnuto, že instruktory budou profesionální záchranáři z řad HZS ČR a Armády ČR.

Výstupy

- znalosti a dovednosti dětí, upevnění teoretických znalostí získaných ve škole,
- praktické zkušenosti profesionálních hasičů a záchranářů s cílovou skupinou, získané během práce s ní,
- zpracovaný manuál,
- kompletní přenositelná metodika vedení obdobných kurzů jinými pořadateli,
- středisko schopné plnit úkoly praktické přípravy obyvatelstva na řešení mimořádných událostí.

Očekávané výsledky

- aplikace teoretických znalostí získaných ve škole,
- zlepšení praktických dovedností dětí,
- zlepšení fyzické zdatnosti frekventantů,
- zlepšení schopností vypořádat se s nenadálými situacemi,

- zajištění schopnosti zvládat krizové situace,
- zvýšení sebevědomí frekventantů,
- změna hodnotové orientace účastníků,
- metodika,
- manuál.

Zaměření

- projekt dotváří systém vzdělávání dané problematiky základní cílové skupiny,
- projekt nememoruje znalosti, ale převádí situace do praktických aplikací, jde tedy o získání a zafixování dovedností, uvědomění si potřeby těchto znalostí a dovedností,
- projekt se obrací v maximální míře na mladé lidi, kteří budou vychovávat během několika let své vlastní děti,
- projekt řeší krizové situace, do kterých se může dostat každý člověk v denním životě a neomezuje se pouze na extrémní situace,

- projekt učí pomoci a ukazuje důležitost spolupráce týmů v krizových situacích.

Inovativnost projektu

Nový přístup k řešení problematiky ochrany obyvatelstva – tato problematika není přednášena učiteli v rámci výuky, ale je aktivně procvičována v rámci kurzů.

Vedle přínosu pro frekventanty má neoddiskutovatelný přínos i pro příslušníky jednotlivých složek IZS, kteří budou ze zkušenosti vědět, jaký je dosah jejich preventivní práce a budou ji moci zdokonalit a obohatit o další prvky, získají praktické zkušenosti při práci s mládeží v modelových situacích (vodní záchrana, překonávání překážek, slaňování, pohyb v terénu atd.; stručně – vědí, jak se budou chovat, čeho se bojí, jak jejich strach eliminovat).

Nezanedbatelným výsledkem je to, že se záchranář stává partnerem – přítelem dítěte, které mu v krizové situaci důvěruje.

je. Zná jeho oblečení a vybavení, není to tedy strašák v již tak extrémní situaci.

Dokumentace

Veškerá činnost kurzu bude multimediální formou zachycena na CD. Tyto pak dostanou nejen zúčastněné školy, které si tak mohou nabyté vědomosti kdykoliv osvěžit, ale zároveň budou sloužit pro vyhodnocení jednotlivých kurzů a k případným změnám metodiky.

Bude vedena písemná evidence a hodnocení kurzů. Dokumentace bude přístupná všem orgánům a organizacím působícím na poli vzdělávání, požární ochrany, ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Současný stav projektu

V loňském roce proběhl první „pokusný“ kurz, kterého se zúčastnilo 54 dětí a pět pedagogů Základní školy v Komenského ulici v Novém Jičíně. Jako lektori působili příslušníci HZS Moravskoslezského kraje – územního odboru Opava. Již první kurz ukázal, že tudy opravdu cesta vede. Tím, že nešlo o suchý výklad, přednášky a promítaná videa, ale o skutečnou praxi pod vedením profesionálů v záchrannářství, změnily se děti v aktéry dopravních nehod a záchrany na vodě. Překonávaly prostor pomocí lanovky, ocitly se v dýmu hasičského polygonu, použily hasicí přístroje. Díky jejich obrazotvornosti se simulace ohrožení stala realitou. Výsledkem byly desítky otázek i tendence pochlibit se znalostmi a dovednostmi, snaha přiblížit se hasičům, ve kterých viděly vzor jednání. Z výuky se stala zábava a dobrodružství. Děti se učily, aniž si to uvědomovaly.

Kurz pochopitelně ukázal i nedostatky. Občas snahu lektora přejít od praktického výcviku k výkladu, někdy příliš odborný komentář. Kurz ukázal, že k některým zaměstnáním je potřeba přiřadit delší čas, některá zkrátit. Ukázal, jak hodně zatím chybí lezecký polygon a reálná možnost skutečně hasit vznikající požár.

To vše jsou ale dětské nemoci projektu, na jejichž odstraňování projektový tým pracuje a na základě dalších kurzů jistě pracovat bude.

Závěr

Pro letošní rok se podařilo získat prostředky z Nadace Eurotel a doufáme, že na sebe nedají dlouho čekat další z grantů. Zájem dětí je, učitelé projekt vítají a podporu mu vyslovil i hejtmán Moravskoslezského kraje.

Projekt R2H vznikl na základě potřeb dětí, rodičů, záchranářů i pedagogů. Taková potřeba je obvykle nazývána poptávkou společenskou. Navíc poptávkou ve veřejném zájmu.

My, jako tvůrci projektu věříme, že bude pokračovat i společenská podpora, a to i proto, aby pokud možno nikdo z nás, anebo našich blízkých, se nestal číslem ze smutných statistik. Uvědomme si, že účastník kurzu R2H bude připraven pomoci. A může pomoci právě nám či našim blízkým.

Bezpečnostní koncept informačního systému pro podporu IZS a krizového řízení

pplk. Ing. Luděk ŠTOLBA, ředitel odboru komunikačních a informačních systémů, MV-generální ředitelství HZS ČR

Již delší dobu jsme svědky diskuse, která probíhá na přič všemi orgány státní správy i místní samosprávy a jejímž tématem je využití informačních systémů pro podporu krizového řízení v ČR. Především na vyšších stupních řízení, a to jak u státní správy, tak i u místní samosprávy, jsme pak mnohdy svědky více či méně koordinovaného úsilí takovito systém vytvořit a zprovoznit. Protože se v souvislosti s touto problematikou vyrojilo hodně mnohdy i protichůdných informací o činnosti MV-generálního ředitelství HZS ČR, rád bych tyto informace uvedl na pravou míru.

V tomto článku bych chtěl seznámit s bezpečnostním konceptem informačního systému pro podporu činnosti integrovaného záchranného systému (IZS) a v oblasti krizového řízení (KR). Rád bych přitom předdeslal, že informační systém pro podporu krizového řízení (ISKŘ) sice představuje důležitý prvek tohoto bezpečnostního konceptu, nicméně bez existence dalších prvků by bezpečnostní koncept nikdy nebyl komplexní.

■ Tři nosné pilíře

Pro snazší pochopení všech vazeb v tomto bezpečnostním konceptu je vhodné použít přirovnání tohoto systému ke stavbě, kterou „podpírají“ navzájem závislé a provázané pilíře. Tyto pilíře jsou tři a tou „stavbou“ je samozřejmě činnost IZS a orgánů KR při přípravě a řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Prvním pilířem je systém příjmu tísňového volání občanů na linky 150 a 112 - na operační a informační střediska HZS krajů, na linku 155 - na Zdravotnickou záchrannou službu a na linku 158 - na Policii ČR. Předchozí výčet samozřejmě není úplný neboť sem patří i číslo 156 - volání na městskou policii.

Druhý pilíř představuje systém zpracování a vyhodnocení tísňového volání a vyslání potřebných sil a prostředků k řešení mimořádné události. Až potud můžeme více či méně hovořit o standardních činnostech složek IZS, tak jak vyplývají z díky zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Na základě vzniklé situace a jejího vyhodnocení pak **třetí pilíř** představují činnosti orgánů KR všech úrovní státní správy i místní samosprávy v duchu znění a na základě úkolů a pravomocí uvedených v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Tento zákon v § 26 odst. 1 přímo stanoví, že „orgány krizového řízení při plánování krizových opatření a při řešení krizových situací využívají **informační systémy** krizového řízení“. Hranice mezi těmito pilíři jsou značně volné a průnik mezi nimi je nejen možný, ale mnohdy i potřebný. Již na první pohled je vidět, že tvoří celek, jehož jednotlivé systémy se navzájem podmiňují a úzce spolupracují.

Nechci blíže popisovat systém příjmu tísňových volání na linky 155, 158 a 156 v rámci **prvního pilíře** a problematiky příjmu na linky 112 a 150 se zde dotknou jen letmo. V roce 2005 došlo k podstatné změně v příjmu tísňových volání na linku 112 a u některých HZS krajů i na linku 150. Tyto změny mají úzkou souvislost s přechodem HZS ČR na krajský systém řízení jednotek PO a především pak se spuštěním telefonních center tísňového volání na linku 112 (TCTV 112), jako jednotného celorepublikového systému. Již v letech 1996 až 2000, v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie, probíhaly rozsáhlé diskuze na téma zavedení tísňového čísla 112 a postupně byla dopracována i strategie činnosti operačních středisek. Výsledkem bylo zadání, jehož hlavními body bylo:

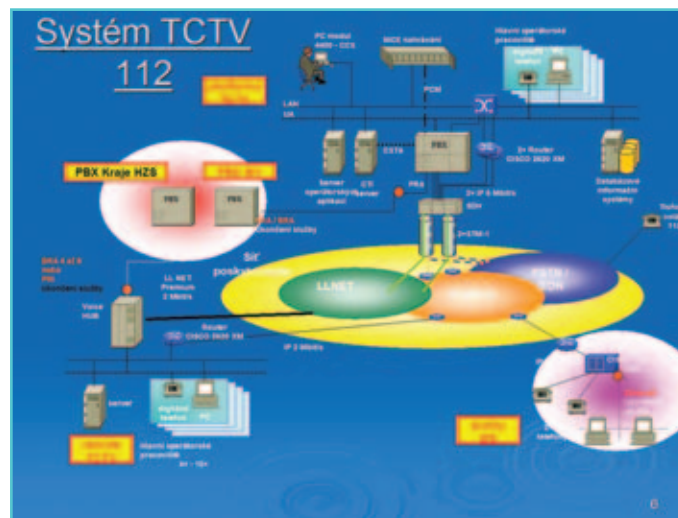
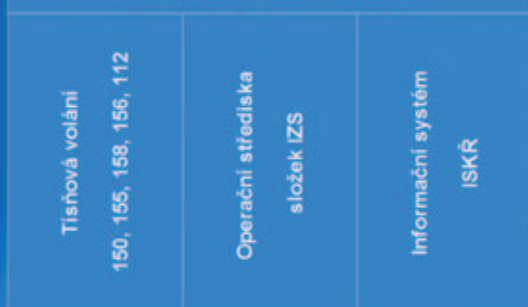
- výrazně modernizovat technologie i postupy pro odbavení tísňových volání,
- poskytnout operačním střediskům více informací při příjmu tísňového volání,
- garantovat občanům lepší poskytnutí pomoci,
- eliminovat vysoký počet zlomyslných volání,
- splnit podmínku pro vstup ČR do EU.

V rámci projektu TCTV 112 bylo vybudováno a do května 2005 uvedeno do provozu 14 telefonních center tísňového volání u HZS krajů s jednotnou technologií a vybudován systém datové a hlasové propojitelnosti operačních středisek. U HZS ČR bylo přijato 116 nových jazykově připravených osob a realizován jejich odborný i jazykový výcvik ve školicím pracovišti TCTV 112 ve Frýdku-Místku.

V rámci tohoto systému byly uvedeny do standardního provozu nové služby, jako např. identifikace adresy pevné telefonní stanice, identifikace telefonního operátora a identifikace polohy mobilního telefonu. Pro potřebu TCTV 112 byl zaveden jed-

Úvod do problematiky

Bezpečnostní koncept informačního systému pro podporu IZS a krizového řízení

notný geografický informační systém (GIS) a důraz byl kladen i na vzájemné zálohování technologií a nezávislé IP telefonní spojení. Jako výrazný klad systému je hodnoceno odbavování hovorů v cizích jazycích.

Ke **druhému pilíři** bezpečnostního konceptu informačního systému pro podporu činností IZS a KŘ lze stručně uvést, že složky IZS disponují potřebným technickým i programovým vybavením pro provoz svých operačních středisek.

Informační systém pro podporu krizového řízení

Podrobněji bych se chtěl zastavit u třetího pilíře, tj. informačního systému pro podporu krizového řízení.

Po vzniku HZS ČR v roce 2001, nově ustanoveného dle zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, prošla určitá doba, ve které jsme si ujasňovali správný přístup k problematice krizového řízení i to, jak celý komplex problémů uchopit a vyřešit. Výsledkem bylo ustanovení pracovního týmu v roce 2003, složeného nejen ze zástupců HZS ČR a zahájení analytických prací potřebných k zahájení projektu ISKŘ.

V součinnosti s Ministerstvem informatiky byla v lednu 2005 finalizována poslední verze dokumentu „Závěry pro budování ISKŘ ČR“ a tento dokument byl usnesením vlády ČR č. 572 ze dne 11. května 2005 schválen. Vládě byly předloženy tři varianty řešení – komplexní, redukované a minimální řešení ISKŘ:

Komplexní řešení ISKŘ bylo založeno na úplném pokrytí uživatelských požadavků definovaných v záměru. Navrhovaný systém měl být provozován na optimální technologické platformě.

Redukované řešení ISKŘ bylo založeno na pokrytí většiny uživatelských požadavků definovaných v záměru. Navrhovaný systém měl být provozován na redukované technologické platformě. Redukovaná funkcionality byla kvalifikovaně odhadována na dvě třetiny optimální funkcionality.

Minimální řešení ISKŘ byl založen na pokrytí nezbytných (minimálních) uživatelských požadavků definovaných v záměru. Navrhovaný systém měl být provozován na technologické platformě sdílené s jinými systémy státní a veřejné správy. Z předložených variant vláda ČR rozhodla o realizaci varianty č. 3, tj. minimální řešení ISKŘ s finančním nárokem necelých 100 mil. Kč po dobu dvou let. Protože schválený dokument představuje důležitý milník v přípravě výstavby ISKŘ, je třeba zmínit některá jeho východiska. Schválený dokument především definuje obsah ISKŘ ČR s tím, že systém bude budován jako modulární s následující charakteristikou jednotlivých modulů. Jejich obsah vychází z varianty schválené vládou. Základní moduly jsou:

Modul metodických postupů

V tomto modulu budou v plné formě realizovány funkcionality *Příprava krizových plánů* a *Správa formalizované dokumentace*, v redukované formě budou realizovány funkcionality *Řízení činnosti podle plánů* a *Modelování a simulace*.

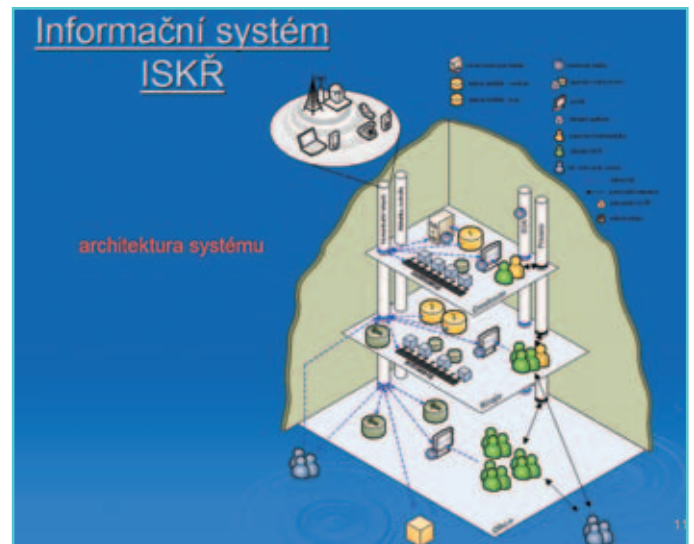
Modul GIS

V tomto modulu bude v plné formě realizována funkcionality *Databáze klíčových subjektů*, v redukované formě budou realizovány funkcionality *Vizualizace mimořádných událostí*, *Analýza relevantních dat* a funkcionality *Navigační úlohy*.

Modul podpůrných aplikací

V tomto modulu bude v redukované formě realizována funkcionality *Systémy pro varování a vyrozumění*.

Funkcionality přijaté varianty č. 3 vychází z realizace vybraných klíčových funkcí, tzv. jádra systému. Jádro bude založeno na informačních systémech, které jsou v oblasti krizového a havarijního řízení již připravovány. Zároveň obsahuje jejich nezbytnou integraci. Na toto jádro bude možné v případných dalších etapách (a disponibilních finančních zdrojích) navazovat další aplikační moduly nebo informační systémy schopné dodávat relevantní data a spolupracovat na úrovni aplikací. Jádro bude tvořeno na principu třívrstvé architektury s pre-

zentační, aplikační a datovou vrstvou. Jako prezentační vrstva bude použit tenký klient (tj. webový prohlížeč) s vazbou na aplikační a datovou vrstvu. Jako datovou a prezentační vrstvu konsolidovaného jádra ISKŘ lze s výhodou využít propojení systému pro sběr dat, systému pro uchování a prezentaci dat a geografického informačního systému.

Minimální řešení ISKŘ bude provozováno jako jediný serverový komplex, sdílený s dalšími informačními systémy. Datové úložiště bude provozováno jako centrální, společné pro všechny uživatele systému. Koncové stanice uživatelů nejsou uvažovány jako součást technologické platformy, protože celé řešení je založeno na konceptu tenkého klienta a ten může být provozován na běžném osobním počítači připojeném k internetu (intranetu).

Samozřejmě jsou i následující klíčové vlastnosti:

- systém respektuje mezinárodní a národní standardy,
- systém respektuje požadavky efektivnosti a hospodárnosti, tj. počítá se s využitím vhodných částí stávajících systémů, aplikačního programového vybavení, databází apod.,
- systém funguje na platformě různorodých komunikačních prostředích s využitím stávajících komunikačních systémů nebo jejich částí,
- systém respektuje požadovanou informační bezpečnost podle standardů,
- systém je vnitřně i navenek interoperabilní s vybranými informačními systémy.

Pokud jde o rozsah realizace, bude ISKŘ svými podsystémy a funkčními architekturními bloky pokrývat:

- ve vertikální rovině všechny úrovně veřejné správy,
- v horizontální rovině všechny zainteresované subjekty na dané úrovni veřejné správy a další zúčastněné subjekty.

Vzhledem k celkové srozumitelnosti i vylčenému prostoru pro tento článek není nezbytné zacházet do detailního technického řešení. Pro pochopení celého bezpečnostního konceptu informačního systému pro podporu činností IZS a v oblasti KŘ je výše uvedené shrnutí dostačující. Rád bych však zdůraznil následující:

- vzhledem k existující roztržitésti informační podpory v oblasti KŘ je nanejvýš nutné projekt IS KŘ realizovat. Jeho realizace přispěje především k unifikaci postupů a zajistí interoperabilitu jednotlivých subjektů,
- ISKŘ je navrhován jako integrující systém v oblasti KŘ. Je nutné ho chápat jako systém propojující vybrané existující systémy, doplněný o další funkční moduly, plnící dosud nepodporované funkce.

Závěrem jen stručně k poslednímu dění při realizaci tohoto informačního systému. Na základě usnesení vlády ČR byla zadavatelem (MV-generálním ředitelstvím HZS ČR) upravena zadávací dokumentace projektu ISKŘ a dle zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, vybrán dodavatel. Ukončení celkové realizace projektu ISKŘ (varianty č. 3), se předpokládá do konce roku 2006.

Krizová situace může nastat kdykoliv

M ě s t o Olomouc je pátým největším městem České republiky. Patří mu statut druhé nejstarobylější a největší památkové rezervace u nás. Město

Olomouc, to je také významné průmyslové a společenské centrum, ve kterém žije více než 100 000 obyvatel. O některých problémech zajišťování ochrany jejich bezpečnosti jsme hovořili s primátorem města Ing. Martinem Tesaříkem.

■ *Pane primátore, do vašich kompetencí patří i odbor ochrany, městská policie, bezpečnostní rada města. Jak vnímáte pozici primátora v dnešní složité době z pohledu bezpečnostní problematiky?*

Pozici primátora z pohledu krizových situací vnímám jako velmi důležitou a zodpovědnou, takže musím být neustále ve střehu. Krizová situace totiž může přijít kdykoliv, i zcela nečekaně a naprosto bez ohledu na vůli politiků. Může to být třeba jen silný déšť, vítr nebo velká dopravní nehoda a pak je třeba, aby primátor měl k dispozici fungující systém, na jehož budování se pochopitelně pracuje průběžně celý rok.

Město Olomouc má výhodu v tom, že má specializovaný odbor ochrany, že má bezpečnostní radu i krizový štáb. Zkrátka tým lidí, kteří „v době míru“ připravují řešení krizových situací. Pracují také na různých projektech. Jeden takový úspěšně realizovaný projekt, se kterým pomohl i stát, představuje vybudování krizového centra na Tererově náměstí. Nákladem více než 10 milionů vznikl multifunkční

objekt, který slouží nejen jako krizové centrum pro evakuaci osob postižených mimořádnou událostí, ale v době mimořádné jej užívá i veřejnost jako tělocvičnu a sportovní centrum. Středisko se postupně dovybavuje, průběžně se školí lidé, kteří jej obsluhují. Informovali jsme o vybudování střediska i okolní obce a města, protože v případě potřeby může sloužit i pro jejich občany při mimořádné události na jejich území.

Bezpečnostní systém města by nemohl fungovat bez městské policie, která se osvědčuje nejen v každodenní činnosti, ale pochopitelně při velkých mimořádných událostech, ať už to bylo při povodních v Olomouci v roce 1997 nebo také v roce 2002, kdy byla vyslána jednotka městské policie na pomoc městu České Budějovice. Mimochodem jsme také posílali povodňový odřad dobrovolných hasičů města na pomoc malé obci Křešice u Litoměřic. Solidárnost je jedním z rysů komunální politiky, každý den je

nutné naplňovat spolupráci a při mimořádných událostech obzvlášť.

■ *V Olomouci je profesionální hasičský záchranný sbor, město má také osm dobrovolných hasičských jednotek. Jak vnímá jejich roli město a primátor?*

Vnímáme především nutnost spolupráce mezi dobrovolnými i profesionálními hasiči. Nikdo si nemůže hrát jen na „svém písečku“. S Hasičským záchranným sborem Olomouckého kraje úzce spolupracujeme. Vnímáme také potřeby hasičů, zvláště v otázkách vybavení. Již v minulosti město Olomouc přispělo na zakoupení vysokozdvizné plošiny Bronto částkou přes 20 milionů korun, v současné době připravujeme zakoupení nové CAS - bude to příspěvek 7,5 milionů korun. Zároveň bychom měli převzít od profesionálního sboru CAS 8 pro jeden z našich sborů, konkrétně jednotku kategorie JPO II, která je určena i k zásahům v historickém centru města, takže menší CAS najde své uplatnění. Letos bychom také chtěli koupit další nový dopravní automobil pro naše dobrovolné hasiče, takže s třemi Volkswageny Transporter, které jsme nakoupili v minulých letech, budeme mít čtyři moderní vozidla. Dalším sborům jejich zastaralé Avie nahradíme v následujících letech podle možností. Záleží to samozřejmě i na státní politice - jestli budou poskytovány příspěvky alespoň na část nákladů spojených s obměnou vozidel. Investujeme také do systému varování obyvatelstva, mimo jiné v poslední době do rekonstrukce místních rozhlasů v integrovaných obcích.

■ *Jak jsou na tom městské dobrovolné hasičské sbory s vybavením?*

Kdybychom položili tuto otázku přímo členům jednotek, určitě by řekli, že výbava je nedostatečná. Ale pokud bychom

srovnali vybavení tak před osmi lety se současným stavem, zjistíme, že je to několikanásobně lepší. Do vybavení jednotek dobrovolných hasičů jsme investovali mnoho milionů korun, a to nemyslím jen vybavení vozidly, požárními čerpadly, další výstrojí, ale také prostřednictvím rekonstrukcí hasičských zbrojnic. Začátkem devadesátých let to vypadalo, jako by dobrovolní hasiči nebyli potřební. Došlo k útlumu a některé sbory dokonce zanikly. Jenže dnes už si uvědomujeme význam dobrovolných hasičských jednotek. Bez dobrovolníků se nelze obejít, i když třeba nejde o řešení událostí v „prvním sledu“, ale o plnění následných úkolů, které jsou v kompetenci města. Je to otázka možností, ale i skutečných potřeb. Před dvěma lety jsme například zakoupili pro jednu z našich jednotek zařazenou do kategorie JPO III, repasovanou cisternovou automobilovou stříkačku. Ačkoli dopravní automobily kupujeme nové, u CAS jsme se rozhodli pro levnější repasovaný automobil. Četnost výjezdů dobrovolných hasičů není pochopitelně taková jako u profesionálních. Vybavujeme ale naše hasiče i podle specifických úkolů, které jim město může zadat. Máme tak jednotky určené pro záchranné práce na vodě a hlavně při povodních. Přece jen máme za sebou bolestnou zkušenost z povodní v letech 1997 a 2002. Naši hasiči jsou připraveni působit při provozu evakuačních center i plnění dalších úkolů podle potřeb města.

■ **Nedílnou součástí IZS je také zdravotnická záchranná služba. Jaké má u vás postavení?**

Činnost ZZS není v kompetenci města, ale kraje. Nicméně ze své pozice vnímám jako určitý handicap ZZS, že jako jediná základní složka IZS nemá činnost upravenou zvláštním a hlavně aktuálním zákonem. Je na krajích, aby v rámci svých legislativních možností zkusily tento stav napravit. Je samozřejmě otázkou, jak se k tomuto problému postaví Parlament ČR.

Z pozice primátora chápu potřebu plnoprávního začlenění této služby do právního řádu a myslím, že tento problém zasluhuje větší pozornost.

■ **Jak se vy díváte na neustále od-
souváný služební zákon o služeb-
ním poměru příslušníků HZS ČR
a Policie ČR?**

Odkládáním řešení aktuálního problému vždycky vznikají problémy další. Myslím, že by mělo být jasné řečeno, co se očekává a co nabízí. Je třeba najít takové řešení, které bude obecně přijatelné a jasně říci, co je reálně možné. Ze všeho nejhorší je totiž nejistota. Osobně ale nepovažuji za vhodné zvýhodňování - nebo naopak znevýhodňování - pouze vybraných profesních skupin.

■ **Olomouc zažila v poslední době
různé mimořádné události, po-
vodně, vichřice i bombové útoky.
Jaké je zapojení dalších záchr-
nářských organizací do řešení ta-
kových situací?**

V Olomouci se podle mého názoru dlouhodobě daří spolupracovat organizacím státním i nestátním. To je velkým přínosem pro město i pro samotného primátora, protože to znamená, že mimořádná situace bude vyřešena rychleji a klidněji. Nesmíme ale zapomenout ani na armádu. Přímo v Olomouci je dislokován 156. záchranný prapor, což také přispívá ke klidnějšímu spánku primátora a občanů města. Máme pochopitelně uzavřené smlouvy s různými subjekty, např. pro informování a varování obyvatelstva nejen s Českým rozhlasem, ale spolupracujeme také s dalšími i soukromými médii. Mnohdy totiž pro vyřešení nějaké situace může stačit správně, vhodně a rychle poskytnutá informace. Příprava na řešení mimořádných událostí nespočívá v tom, že město je schopno zajistit všechno všem a ihned. Prvotně je potřeba, aby lidé byli schopni sami se ochránit a s námi pak spolupracovali. Důležité jsou samozřejmě i kontakty se specializovanými institucemi, jako je Český červený kříž, Krajská hygienická stanice, Státní veterinární správa a další.

■ **Už osm let jste ve funkci primátora a předsedy bezpečnostní rady města. Mohl byste se za těmi léty trochu ohlédnout?**

Rád bych dokončil toto volební období tak, aby se Olomouci pokud možno vyhnuly všechny mimořádné události. Moje další cesta se bude odvíjet od výsledku parlamentních voleb, protože kandiduji do poslanecké sněmovny. Svě zkušenosti z komunální sféry bych rád uplatnil. Měl jsem možnost poznat mnoho pro tuto oblast zapálených lidí, kteří se mnohdy dobrovolně věnují různým činnostem. V této oblasti se dá hodně pomoci, například i v dořešení legislativních problémů, o kterých jsme hovořili.

Roman VÁŇA, foto autor
a archiv HZS Olomouckého kraje

Co udělá automobil v zatáčce?

Na tuto otázku si mohla odpovědět necelá stovka vybraných příslušníků HZS ČR při osmi zkušebních jízdách v Centru bezpečné jízdy na Polygonu Most mezi 21. únorem a 25. dubnem tohoto roku. Jízdu po mokré nebo namrzlé vozovce si v březnu vyzkoušeli také vedoucí funkcionáři MV-generálního ředitelství a ředitelé HZS krajů. Všichni účastníci pilotního kurzu bezpečné jízdy (KBJ) se shodli na jednom: tento druh výcviku potřebujeme všichni.

Bezpochyby si je každý strojník vědom toho, s jakým automobilem se pohybuje po vozovkách, nemluvě o tom, za jakých situací s nimi vyjíždí. Když se automobil při jízdě k zásahu dostane do potíží, je už bohužel pozdě. Mnohé z těchto případů končí tragicky. Předějit jim se dá pouze cílevědomým výcvikem. Právě takový připravili v Odborném učilišti požární ochrany Chomutov (OÚPO) ve spolupráci s odborníky Centra bezpečné jízdy v Mostě. Dne 21. února 2006 společně zahájili pilotní KBJ.

Pilotní kurz

Než účastníci KBJ nasednou do kabin svých požárních automobilů, projdou teoretickou přípravou. Ziskávají tak poznatky od těch nejzkušenějších – automobilových závodníků a profesionálně připravených instruktorů.

Už osmkrát se na plochu mosteckého polygonu rozjely cisternové automobily střičácky se zkušebními hasiči za volanty. Ti sice svojí bravurní jízdou předváděli, že jejich kilometrová konta jsou už pěkně nadupaná, ale hned v prvních složitých situacích dávali najevo, že ne vždy si umí s těžko zvládnutelným kolem poradit. Většina z nich až po několika pokusech mohla říct, že překážku zdolala bez chyby.

„Vpodstatě je nutné, aby právě tito řidiči co nejlépe poznali chování svých strojů v nebezpečných situacích,“ vysvětloval Jiří Patera, ředitel společnosti High Car Training v.o.s. (HCT), která kurzy pořádá, ministři vnitřní Mgr. Františku Bublanovi při jeho návštěvě Mostu v lednu 2006. *„Od lidí, kteří jezdí s požárními, sanitními nebo policejními automobily prostě někdy okolnosti skutečně vyžadují, aby jeli tzv. na hraně. Jenže nikdy je to nikdo neučil. Tady u nás mají možnost tu tzv. hranu poznat. A co je nejdůležitější, v bezpečném prostředí areálu polygonu dostanou správné návyky do krve.“*

Jedinečný polygon

Výcvikové kurzy na Polygonu Most jsou primárně určeny všem řidičům, kteří chtějí zvýšit svou kvalifikaci a získat nové zkušenosti a dovednosti, jež mnohdy mohou zachránit život jim a jejich spolucestujícím. Vzhledem k velkorysým rozměrům mosteckého areálu lze školit řidiče jak osobních automobilů, tak i velkých požárních automobilů.

KBJ se skládají z teoretické části a praktického výcviku jízdy na speciálních kluzných plochách, nezávisle na počasí a ročním období. Jsou zaměřeny k osvojení návyků pro řešení krizových situací i způsobu bezpečné jízdy, podle druhu dopravního prostředku, zaměření a potřeb jeho využití.

V KBJ instruktoři názorně ukazují, jak připravit sebe a automobil na nenadálé překážky. Učí se zde, co by měl každý řidič o svém automobilu vědět, o tom, jak

jednotlivé vozidlo nebo souprava vozidel ve výjimečných situacích reagují. Každý si tak připomene základní znalosti fyziky, působení odstředivé síly na automobil v zatáčce, jaká je adheze pneumatik, jaké jsou reakční a brzdné dráhy a v neposlední řadě něco o vlivu nákladu na jízdní vlastnosti vozidla.

Výuka je doplněna krátkými instruktážními filmy a animacemi vozidel.

Teoretická část

probíhá na učebně za použití moderní projekční techniky v délce jeden a půl až dvou hodin. Formou výkladu a diskuze se účastníci KBJ seznámí se základními zásadami techniky jízdy ve specifických situacích v závislosti na druhu automobilu a způsobu jízdy. Téma teoretické části obecně zahrnuje výuku o správném sezení, pásech, opěrkách, pneumatikách, elektronických systémech a podobně.

Praktický výcvik

v délce čtyř hodin se provádí na cvičných kluzných plochách pod dohledem instruktorů, kteří postupně seznamují účastníky KBJ se způsobem jízdy daným druhem automobilu, s praktickým ověřením a osvojením poznatků z teoretické části. Po celou dobu je vysílačkami zajištěna komunikace mezi instruktorem a řidičem.

Během praktického výcviku se řidiči učí zvládat krizové momenty na kluzných plochách na rovině, v zatáčkách a na svahu.

Obecně se zde učí slalomy, brždění, vyhýbací manévry, zvládnutí smyku po přejetí uhýbací desky a zvládnutí aquaplaningu.

A kdo v KBJ vyučuje? Exkluzivním dodavatelem výukové metodiky a know how pro Polygon Most je společnost HCT. Všichni instruktoři HCT jsou zkušenými odborníky. Většina z nich byla a mnozí stále jsou aktivně zapojeni do automobilového sportu jako závodníci, vedoucí týmů nebo týmoví inženýři. Všichni prošli firemním výcvikem na cvičištích HCT na obdobných cvičištích v Rakousku.

Budoucnost KBJ

„Doma prakticky denně jezdím, ale teprve tady mohu zjistit, kde má auto svou hranici,“ konstatuje účastník KBJ strojník z HZS Západočeského kraje územního odboru Rokycany pprap. Jaroslav Diviš. *„Rozjet to umí každý, ale třeba správně zabrzdit už dá někdy pěknou fušku.“*

Odborníci tvrdí, že i profesionální závodník jezdí pouze asi z 22 % správně. Musí se neustále učit a trénovat. A kterýkoliv řidič v běžném silničním provozu jen těžko může být zkušenější, než pilot závodního automobilu.

„KBJ by mohly být součástí strojnického kurzu B,“ navrhuje ředitel OÚPO Chomutov plk. Ing. Karel Mahovský. *„Dnes tento kurz obsahuje čtyřicet hodin výuky. Dva až tři dny jeho prodloužení o KBJ by strojníkům jenom prospělo. V HZS ČR máme přibližně dva a půl tisíce strojníků. Pro každého jsme schopni zabezpečit tento kurz jednou za pět let, což považuji za minimum,“* dodal.

Možná by se do výcviku hodilo i proškolení v samovyprošťování, které je v praxi stále velkou neznámou. Polygon Most má možnost připravit pro tento výcvik další prostory. Za úvahu by stál i výcvik vlečení automobilu a další věci, které prakticky nejsou běžné. Tedy je i neumíme.

Jaký však bude další osud KBJ zatím není přesně známo. Jako i u jiných obdobných záležitostí, vše je otázkou finančního zabezpečení. V tomto případě by však mělo platit, že pokud se jedná o zdraví a lidské životy, měly by se peníze na jejich zabezpečení vždycky najít.

Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ

Podunajská komise jednala v Lázních Bohdaneč

Skupina podunajských zemí CTIF (Podunajská komise) pracuje již pátým rokem a v pořadí její páté setkání se tentokrát konalo v České republice. Hostitelem komise této zájmové skupiny byl Institut ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč, kam se ve dnech 24. až 26. března 2006 sjeli zástupci České republiky, Chorvatska, Maďarska, Polska, Rakouska, Slovenska a Slovinska. Letošní zasedání se věnovalo problematice odborné přípravy.

„Jsem rád, že nám byla dána důvěra, abychom setkání připravili,“ informoval nás starosta Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska Ing. Karel Richter. „Nebyli jsme vybráni náhodou. Máme totiž dobře propracovaný systém odborné přípravy velitelů, strojníků i dalších odborností. Jedná se vlastně o celoživotní vzdělávání, kterému se žádný z našich hasičů nevyhýbá.“

Účastníky jednání pozdravil ve vstupním projevu předseda Českého národního výboru CTIF generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán, který zdůraznil, že odborná příprava musí reagovat na změny v poslání hasičů, které je stále pestřejší. „Společnost je vystavena novým rizikům, která vyžadují odbornou připravenost,“ řekl. „V rámci celé Evropské unie si stále častěji klademe otázku, jak zajistit a ochránit obyvatelstvo v současných podmínkách a klademe čím dál tím větší důraz na civilní ochranu. Hasiči by se v ní měli stát páteří struktury. Bez hasičů se tento systém neobejde. Neustále se o tom přesvědčujeme při sněhových kalamitách a povodních, nemluvě o chemických a ekologických haváriích.“

Důležitost jednání vycházela ze zásady, že o kvalitě zásahu a jeho úspěchu rozhoduje odborná připravenost každého jednotlivce. Právě tematice jednotek požární ochrany v České republice, odborné a fyzické přípravě dobrovolných jednotek požární ochrany se věnoval ředitel odboru IZS a výkonu služby MV-generálního ředitelství HZS ČR plk. Dr. Ing. Zdeněk Hanuška. O podílu SH ČMS na této odborné přípravě následně hovořil ředitel Ústřední hasičské školy SH ČMS Ing. Jan Karger.

Se svými zkušenostmi poté vystoupili zahraniční hosté, v čele s předsedou Podunajské komise Ernestem Eöri ze Slovinska.

V diskuzi účastníci bohdanečského setkání zhodnotili nejen klady, které jsou vidět především v práci s mládeží a v ob-

lasti hasičského sportu. Bohužel, kritická slova zazněla na adresu zaměstnavatelů, kteří pro práci dobrovolných hasičů nemají vždy pochopení a také k některým nevstřícným postojům zdravotních a sociálních pojišťoven. Jsou to aktuální zásadní problémy, které si vyžadují legislativní řešení na úrovni evropských organizací.

Účastníky letošního zasedání Podunajské komise pozdravil 1. náměstek

hejtmana Pardubického kraje Ing. Roman Línek a na místní radnici je přijala starostka Lázní Bohdaneč Ing. Květoslava Jeníčková.

Při příležitosti životního jubilea předal starosta SH ČMS Ing. Karel Richter Ernestu Eöri nejvyšší ocenění českých dobrovolných hasičů Řád sv. Floriána.

Josef NITRA,
foto autor

Otázka pro Ernesta Eöri, předsedu Podunajské komise

■ **Pane předsedo, jaký je princip činnosti Komise zájmové skupiny podunajských států?**

„Problematika dobrovolného hasičstva je na území od Varšavy po Bělehrad v podstatě stejná a je jen ve prospěch věci, že jsme se rozhodli řešit ji společnými silami. Dokazuje to pětileté působení naší Podunajské komise vybraných států CTIF. Od našeho prvního setkání ve Slovinsku jsme přesvědčení, že jsme pracovali dobře a přijímali správné závěry. Také naše hlavní zaměření na mladou generaci se ukázalo jako prozíravé. Cílem jednání komise není vměšovat se do práce národních organizací, ale ukázat, jaké máme jednotlivé zkušenosti a cesty, kterými můžeme ovlivnit pozitivní vývoj i jinde. Například, my si své problémy řešíme se slovinskou vládou a je zde prezentujeme pouze jako naše zkušenosti.“

Zavádění nových stejnokrojů

Ing. Karel ČTRNÁCTÝ, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto Milan VÁVRŮ

V současné době jsou příslušníci a příslušnice Hasičského záchranného sboru České republiky, vybavování novými služebními stejnokroji, které odpovídají modernímu trendu. Nové stejnokroje jsou ušity ze vzdušného, nemačkového a stálobarevného materiálu a jsou opatřeny velkým státním znakem České republiky a označením příslušnosti k HZS ČR (domovenkou), novým rukávovým znakem HZS ČR, límcovým odznakem, odznakem s identifikačním číslem a hodnotným označením.

Postupná obměna

Rok 2005 byl u HZS ČR v oblasti vystrojování rokem přelomovým; bylo zahájeno zavádění výstrojních součástek a stejnokrojových doplňků k novým pracovním a slavnostním stejnokrojům. Tomu předcházelo vyvzorování všech výstrojních součástek a stejnokrojových doplňků. Následně byl proveden výběr nejvhodnějších dodavatelů na veškeré nové výstrojní součástky a stejnokrojové doplňky. Dodavatelům, kteří splnili všechny zadání podmínky, byl udělen katalogový list, který je oprávněn k výrobě a dodávkám uvedeného sortimentu pro HZS ČR.

Jednotné stejnokroje

K zajištění jednotného používání a nošení služebních stejnokrojů a jeho doplňků podle § 10 vyhlášky č. 323/2001 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, ve znění vyhlášky č. 564/2004 Sb., byl vydán nový Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra o služebním stejnokroji příslušníků a příslušnic HZS ČR (stejnokrojový předpis) č. 5/2006, který stanoví přesná pravidla pro používání a nošení služebních stejnokrojů a možné kombinace stejnokrojů s ostatními výstrojními součástkami (jednotný postup při poskytování naturálních náležitostí potřebných pro výkon služby je uveden v Pokynu generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 19/2003, ve znění Pokynu generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 9/2005).

Vzhledem k situaci, kdy zavádění nových služebních stejnokrojů není jednoduchou a levnou záležitostí, bude tato postupná obměna probíhat (v souladu s vyhláškou) až do roku 2008. V této době je možné používat rovněž služební stejnokroje vyrobené před rokem 2005, s výjimkou slavnostních stejnokrojů s dvouřadým sakem, jejichž nošení bylo ukončeno ke dni 31. prosince 2004. Ob-

měna pracovních a slavnostních stejnokrojů se provádí systémem objednávek na úkor náležitostí každého příslušníka bez centrálního navýšení náležitostí. Pro trvalé zabezpečení jednotného provedení všech výstrojních součástek a stejnokrojových doplňků u MV-generálního ředitelství HZS ČR (dále jen GR HZS ČR) a dosažení vyšší hospodárnosti a efektivnosti v oblasti vystrojování byla v průběhu uplynulého roku vybudována přímo v budově GR HZS ČR výdejna naturálních náležitostí. K tomuto rozhodnutí přispěl rovněž končící smluvní vztah s Výzbrojnou požární ochrany, a. s., která byla do té doby majoritním dodavatelem výstrojních součástek pro GR HZS ČR. Tímto aktem byl odstraněn jeden málo pružný článek z řetězce od prvovýrobce až po konečného uživatele a vzhledem k umístění výdejny výrazně snížena doba potřebná na vyzkoušení a odběr výstrojních součástek včetně zlepšení pohodlí a vytvoření komornějšího prostředí. Na základě těchto poznatků byl vybudován systém nový, založený na přímých dodávkách od výrobce přímo do výdejny naturálních náležitostí.

Pro stejnokroj do výdejny

Výdejna naturálních náležitostí zabezpečuje příjem veškerých výstrojních součástek a stejnokrojových doplňků od jednotlivých dodavatelů, provádí kontrolu kvality (porovnáním podle referenčního vzorku) a zajišťuje uskladnění. Následně provádí přímý výdej těchto součástek na základě objednávek kon-

krétním příslušníkům a příslušnicím GR HZS ČR včetně jeho vzdělávacích, technických a účelových zařízení.

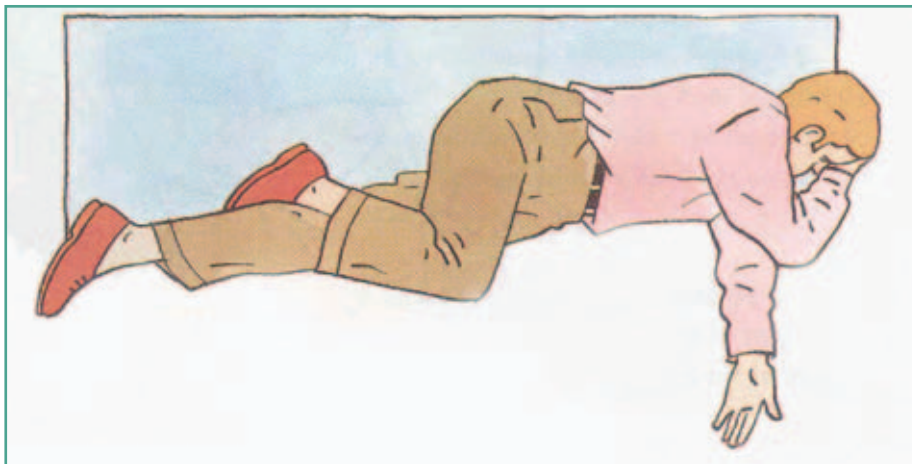
Evidence příjmu a výdeje výstrojních součástek je vedena v programu SQL. Pro zabezpečení této činnosti jsou vyčleněny dva skladovací prostory, z toho jeden přímo v objektu GR HZS ČR. Ten slouží jako výdejna s možností vyzkoušení jednotlivých výstrojních součástek. Další skladovací prostor je vyčleněn ve skladu Kamenice Základny logistiky Olomouc. Veškeré činnosti spojené s výdejnou převzala paní Ludmila Pospíšilová, která stojí za tímto pomyslným pultem od samého zahájení činnosti. Výdejna má k dispozici optimální zásoby co do druhu výstrojních součástek, tak i velikostí, včetně sortimentu na pokrytí základní výbavy pro nové příslušníky HZS ČR. Dalším kladem výdejny naturálních náležitostí je možnost rychlé a věcně informovat své „zákazníky“ pomocí e-mailu nebo telefonu o dodávce konkrétního druhu nebo velikosti výstrojní součástky.

Přestože byla tato výdejna naturálních náležitostí vybudována ve skromných podmínkách, lze vysledovat vcelku kladné hodnocení většiny „zákazníků“, kteří oceňují na této změně systému zabezpečení výstrojních součástek a stejnokrojových doplňků zejména efektivní využití času a rozšíření sortimentu zboží. Naši snahou bude nastolenou laťku nejenom udržet, ale pokusit se v rámci možností tyto služby rozšiřovat, například o zavedení databáze velikostí jednotlivých příslušníků a příslušnic GR HZS ČR. ■

Zdravotnická první pomoc

Neúrazové urgentní stavy

to stavu je více a v každém případě je třeba co nejdříve volat ZZS. Postiženého ukládáme na záda, dolní končetiny jsou podloženy tak, aby se paty nedotýkaly podložky nebo jej ponecháme v poloze, kterou zaujímá, cítí-li se v ní lépe. Nepodáváme nic ústy; pouze v případě, že jde o opakovaný stav, na který již byl postižený léčen, podáme ordinované léky. Při známkách rozvíjejícího se šoku zahájíme protišoková opatření, postiženého uklidňujeme, zacházíme s ním co nejšetrněji a stále kontrolujeme jeho životní funkce.

Hypoglykémie

U diabetiků je vyvoláno poklesem hladiny cukru v krvi způsobeným předávkováním inzulínu, nedodržením dietního režimu, případně nadměrnou tělesnou námahou. Postižený je neklidný, malátný, dezorientovaný, silně se potí. Jeho stav je velmi podobný stavu opilosti a může s ním být mylně zaměněn. Proto je nutné vždy pátrat po „varovných znacích“ diabetika (náramek, přívěšek, průkaz). Pokud je postižený při vědomí, podáme rychlý zdroj cukru – silně slazený nápoj, kostku cukru, čokoládu apod. Upadne-li postižený do bezvědomí nebo je-li v něm nalezen, pečujeme o něj dle pravidel péče o bezvědomého a voláme ZZS.

Epileptický záchvat

Jde o postižení ústřední nervové soustavy, při němž dochází k poruše vědomí, které bývá provázeno celkovými křečemi.

Postižený může z plného vědomí, náhle a na krátkou dobu strnout a nereagovat na vnější podněty – jde o slabší záchvat, nebo upadá do bezvědomí, zmítá se v křečích s pěnou u úst, může být promodralý, chrčivě dýchá, může se pomočit nebo pokálet. Po odeznění záchvatu se postiženému vědomí pomalu vrací, na nic si však nevzpomíná a zpravidla upadne do spánku.

Postiženého, u kterého se začínají projevovat příznaky, ihned uložíme tak, aby se nemohl zranit pádem na zem, případně se snažíme zachytit a zmírnit jeho pád. Křečím a pohybům postiženého násilím nebráníme, ale chráníme jej před zraněním, v okolí zajistíme maximální klid. Nikdy se nesnažíme násilím rozevírat ústa postiženého, vkládat roubík mezi zuby apod. Po odeznění křečí ukládáme postiženého do stabilizované polohy a stále kontrolujeme jeho životní funkce. Postiženého můžeme opustit až po úplném nabytí vědomí, v těžších případech zajistíme odborné ošetření.

MUDr. Jaroslav HORNÝCH,
Ing. Pavel ŠTAJER, CSc.,
Český červený kříž

Mdloba (kolaps)

Jde o poruchu vědomí, způsobenou nedokrvěním mozku. K mdlobě může dojít při pobytu v nevětrané přetopené místnosti, při rozrušení, nedodržováním pitného režimu a z mnoha dalších příčin. Při příznacích počínajícího kolapsu postiženého co nejdříve uložíme do polohy vleže nebo vsedě s hluboce předkloněnou hlavou, uvolníme mu těsný oděv, zajistíme přísun čerstvého vzduchu, přiložíme studený obklad na hlavu. Ztratí-li postižený krátkodobě vědomí (což může být spojeno se zhroucením na zem) uložíme jej na záda a zvedneme jeho dolní končetiny - to zpravidla vede k rychlému návratu vědomí. Poté postiženého opatrně a postupně posazujeme a ověříme, zda se nezranil. Pokud se však stav postiženého v krátké době neupraví, jde o vážnější poruchu a postupujeme jako při bezvědomí.

Mozková mrtvice (iktus)

Je způsobena krvácením do mozkové tkáně z prasklé výdutě některé z mozkových cév nebo nedokrevností části mozku způsobené ucpáním některé cévy. Podle toho, kde je porucha lokalizována, se objevuje omezení pohybu končetinami, zpravidla na jedné straně těla, poruchy výslovnosti, pokleslé oční víčko a koutek úst atd. Snažíme se o zachování úplného duševního a tělesného klidu postiženého, nepodáváme nic ústy. Postiženého při vědomí ukládáme na záda s podloženou hlavou, u bezvědomého dbáme o zachování průchodnosti dýchacích cest. Neprodleně voláme ZZS.

Náhlé bolesti na hrudi

Jsou způsobeny nedostatečným zásobením srdečního svalu kyslíkem. Projevují se prudkou svíravou bolestí za hrudní kostí, která často vyzařuje až do levého ramene a horní končetiny, objevuje se dušnost, postižený trpí úzkostí a stra-

chem. Pokud příznaky odeznívají po přerušení namáhavé činnosti jde o srdeční anginu (aginu pectoris). Postiženého uklidníme, uvolníme těsný oděv, nařídíme tělesný klid. Pokud se postižený již léčí, podáme předepsané léky (zpravidla nitroglycerin). Pokud jde o první záchvat nebo potíže neodezněly do 15 minut, voláme ZZS, neboť může jít o závažnější stav – infarkt myokardu. Příčinou infarktu je náhlá neprůchodnost některé větve věnčité tepny. Příznaky jsou velmi podobné angině pectoris, až na to, že neustupují, postižení jsou bledí, dušní až promodralí (cyanotičtí). Postižený musí bezpodmínečně dodržovat absolutní tělesný klid, nejsou přípustné sebemenší pohyby! Při rozsáhlém infarktu dochází až k bezvědomí a zástavě krevního oběhu. Ihned zahájíme kardiopulmonální resuscitaci a voláme ZZS.

Astma bronchiale (průdušková záducha)

Je způsobeno křečí hladkých svalů v průduškách, která vzniká zpravidla z důvodu přecitlivělosti vůči cizorodým látkám v okolním prostředí. Příčinou vzniku může být i stres. Postižený je bledý až zsinálý, namáhavě a hlučně dýchá, výdech je prodloužený a postižený má pocit, že nemůže vydechnout. Postiženého uklidňujeme, zajistíme přívod čerstvého vzduchu a posadíme jej tak, aby se mohl rukama vzepřít o podložku a zapojit tak do dýchání pomocné dýchací svaly. Pokud je postižený již léčen, podáme ordinované léky. V případě, že postižený trpí dechovou nedostatečností, promodrává a má poruchy vědomí, zahájíme podpůrné nebo úplné umělé dýchání a voláme ihned ZZS.

Náhlé příhody břišní

Projevují se z plného zdraví náhlou prudkou bolestí, která přetrvává. Příčin toho-

Vítězi Andrea Nolčová a reprezentace HZS ČR

Loňský rok byl pro požární sport ve znamení dvou významných mezinárodních klání. V chorvatském Varaždinu se konala hasičská olympiáda a u nás v Ostravě pak mistrovství Evropy profesionálních hasičů.

V obou případech na nich sklízeli významné úspěchy reprezentanti České republiky. Ale i na domácích závodech jsme byli svědky hodnotných výkonů, když jsme zaznamenali řadu kvalitních a mnohdy i rekordních výsledků.

To vše se samozřejmě muselo promítnout i do výsledků ankety o nejlepšího sportovce a nejlepší kolektiv České republiky v požárním sportu za rok 2005. Ta byla vyhlášena redakcí Hasičských novin a časopisu 112 ve spolupráci se sdružením Český hasič na počátku letošního roku. Slavnostní vyhlášení výsledků se uskutečnilo 31. března 2006 na zámku v Bílých Poličanech. Vedle pozvaných sportovců se této události zúčastnili i hosté – generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán, starosta Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska Ing. Karel Richter a další. Přítomni byli i představitelé firem – sponzorů této významné akce.

Mezi jednotlivci získala prvenství Andrea Nolčová (SDH Chválenice), druhé místo patří Martinu Kulhavému a třetí pak Jaro-

slavu Hrdličkovi (oba HZS ČR). Mezi kolektivy pak zvítězilo reprezentační družstvo HZS ČR před družstvem SDH Chválenice a reprezentačním družstvem SH ČMS.

V průběhu slavnostního vyhlášení se dostalo navíc mimořádného ocenění členům reprezentačního družstva SH ČMS a členům jeho realizačního týmu, Andree Nolčové a trenéru SDH Chválenice Karlu Nolčovi. Z rukou starosty SH ČMS převzali vysoké hasičské vyznamenání – medaili Za zásluhy.

Vizitky nejlepších

Andrea Nolčová (SDH Chválenice) zvítězila v loňském roce v soutěži jednotlivců v běhu na 100 m s překážkami na hasičské olympiádě v Chorvatsku v čase 18,88 sekund a byla členkou vítězného reprezentačního družstva. Vyhrála Český pohár v běhu na 100 m s překážkami, ve stejné disciplíně je i mistryní ČR 2005 a je členkou mistrovského družstva žen.

Reprezentační družstvo HZS ČR získalo stříbrnou medaili na loňském mistrovství Evropy v absolutním hodnocení a v novém světovém rekordu zlato v požárním útoku. (Pozn. redakce: Podle zatím oficiálních výsledků)

František LANDSMANN,
foto redakce Hasičských novin

ČESKÝ HASIČ

sdužení reprezentantů v požárním sportu

vyhlašuje pro sportovní sezónu 2006 ceny za nejlepší výkony v běhu na 100 m s překážkami a za nejlepší výkon ve dvojboji (součet časů z disciplín výstup do 4. podlaží cvičné věže + běh na 100 m s překážkami) dosažený na uvedených závodech.

■ běh na 100 m s překážkami • kategorie ženy

- Český pohár 2006, IV. ročník
- Mistrovství České republiky družstev SDH SH ČMS v požárním sportu, Litomyšl

■ běh na 100 m s překážkami • kategorie muži

- Český pohár 2006, IV. ročník
- XXXV. mistrovství ČR v požárním sportu družstev HZS ČR, Karlovy Vary
- Mistrovství České republiky družstev SDH SH ČMS v požárním sportu, Litomyšl
- XVII. ročník Memoriálu Milana Kružíka, Plzeň
- Memoriál Josefa Romportla a Vlastimila Mála, Hradec Králové
- Jihočeská věž, České Budějovice

■ Dvojboj • kategorie muži

- XVII. ročník Memoriálu Milana Kružíka, Plzeň
- Memoriál Josefa Romportla a Vlastimila Mála, Hradec Králové
- Jihočeská věž, České Budějovice
- XXXV. mistrovství ČR v požárním sportu družstev HZS ČR, Karlovy Vary

Nejlepší výkon roku, dosažený na uvedených závodech bude oceněn částkou

5000 Kč a pamětní plaketa.

Ceny budou vítězům předány během výročního zasedání sdužení Český hasič v říjnu 2006 v hotelu Richmond v Karlových Varech.

Summary

Spring floods

Intense snow-melt and frequent showers this March and April caused increased flow volume of rivers and even smaller streams in many places of the Czech Republic. Rapid floods stroked tens of towns and villages. p. 4

Fire in brewery

In February 2006 a major fire heavily damaged malt house of the local brewery in the town of Dobruška, East Bohemia. Fire damage is supposed up to 10 millions CZK (i. e. 350,000 EUR). p. 6

CCS Cobra

First unit of this unique cutting, cleaning and extinguishing equipment was given to the Czech Republic by Sweden as a part of international assistance after disastrous floods in 2002. This CCS-Cobra unit was used by the Prague Fire Rescue Service, but more units have been purchased, and the need of training came up. p. 10

Telecommunication network for Czech firefighters

Fully operating data communication infrastructure for the Czech Fire Rescue Service, for bodies of Integrated Rescue System, and for bodies and authorities involved in crisis management – this is the important step towards provision of optimal communication. p. 12

Accident hospital in Brno

The Accident Hospital in Brno, South Moravia, is one of the best equipped medicine premises in the Czech Republic. The hospital is specialised in preventive medical care, and medical research in traumatology and special surgery. p. 14

Water exercise

This special exercise took place in March 2006 in Prague near the Vltava/Moldau river. The co-operating exercise of components of the Integrated Rescue System was focused on rescue of drowning people, searching of drowned bodies, and extracting of things from the river. p. 18

Ready to help

The R2H project, i.e. Ready to Help, was created in the Central Fire School in Janské Koupele. This school for training of voluntary firefighters has met requests of teachers from elementary schools, to improve education of youngsters in the field of population protection. p. 22

Trial safe drive

A pilot course "Safe drive of a fire engine" took place in the Safe Drive Centre in Most, North Bohemia. Firefighters job requires expertise and skilled personnel, and safe driving is necessity for nearly everyone of them. p. 28

CTIF Danubian Committee

This year's meeting of the CTIF Danubian Committee took place in the Czech Republic. Representatives of Danubian countries discussed issues of vocational education for commanders, engineers and other specialities. p. 30

Report on security provision

The Report on security provision of the Czech Republic in the field of protection against extraordinary situations evaluates situation in this field, based on the study approved by the Civil Emergency Planning Committee in 2005. Supplement

Hochwasser im Frühling

Rasche Schneeschmelze und häufige Niederschläge hatten im Laufe der Monate März und April dieses Jahres an vielen Orten erhöhte Durchflussmengen von Wasser in Flüssen und Bächen zur Folge. S. 4

Brand der Mälzereianlage in Brauerei

Im Februar d.J. kam es in der Stadt Dobruška zu einem weit ausgedehnten Brand der Mälzereianlage der örtlichen Brauerei. Der vom Brand angerichtete Sachschaden wurde auf rund 10 Millionen CZK beziffert. S. 6

Anlage Cobra

Schweden schenkte der Generaldirektion Feuerwehr-Rettungskorps der Tschechischen Republik im Jahre 2002 eine hochwertige Hochdruck-Schneid- und Löschanlage „CCS-COBRA“. Ein Bestandteil dieser Hilfe-Aktion war die Ausbildung der Feuerwehrangehörigen für die ordnungsgemäße Anwendung der Anlage. S. 10

Telekommunikationsnetz des Feuerwehr-Rettungskorps der Tschechischen Republik

Der Aufbau einer funktionstüchtigen Datenkommunikations-Infrastruktur für den Bedarf des FwRK Tschechiens, der Bestandteile des IRS und der Krisenmanagement-Organen stellt einen wichtigen Schritt zur Gewährleistung einer optimalen Kommunikation dar. S. 12

Unfallkrankenhaus in Brno

Es handelt sich um eine der bestens ausgestatteten medizinischen Einrichtungen in der Tschechischen Republik, die auf heilende und prophylaktische Behandlung und wissenschaftliche Forschungsarbeit im Bereich Traumatologie und spezielle Chirurgie spezialisiert ist. S. 14

Übung – Einsatz auf dem Wasser

Im März 2006 wurde auf dem Fluss Moldau in Prag eine gemeinsame Übung der Bestandteile des Integrierten Rettungssystems durchgeführt, die auf Rettung von Opfern vorm Ertrinken, Suche nach Ertrunkenen und Bergung von Gegenständen aus dem Wasser ausgerichtet war. S. 18

Bereit zu helfen

Projekt „R2H – Ready to Help“ entstand in der Zentralen Feuerwehrscheule SH CMS in der Stadt Janské Koupele auf Grund der Initiative der Grundschullehrer für den Wandel im Herangehen an die Erziehung der jungen Generation auf dem Gebiet des Bevölkerungsschutzes. S. 22

Sichere Testfahrten

Pilotkurs der sicheren Fahrt in Feuerwehrfahrzeugen ist für die meisten Angehörigen des Feuerwehr-Rettungskorps der Tschechischen Republik unentbehrlich. In diesem Jahr fand er im Frühjahr im Zentrum der sicheren Fahrt auf dem Übungsgelände Most statt. S. 28

Gespräche der Donaukommission des CTIF

Diesjähriges Treffen der CTIF-Vertreter der Donauländer fand in der Tschechischen Republik statt und wurde vor allen Dingen der Problematik der Fachausbildung der Kommandanten, Maschinisten und anderen Fachkräften gewidmet. S. 30

Bericht über die Gewährleistung der Sicherheit

Inhalt des Berichtes über den Stand der Gewährleistung der Sicherheit der Tschechischen Republik auf dem Gebiet der Abwehr von Gefahrenlagen ist die Auswertung des Standes auf diesem Gebiet gemäß der Vorlage, die vom Ausschuss für zivile Notplanung im Jahre 2005 verabschiedet wurde. Anlage

Vydávák: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mj. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktori - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, npor. Ing. Tomáš Hradil, mj. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., npor. Ing. Jaromír Lipovčan, plk. Mgr. Bohumír Martinek Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, npor. Ing. Zdeněk Ráž, Jan Žizka

Grafická úprava, litografie, distribuce a předplatné: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, korespondenční adresa: ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolín 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • **ISSN: 1213-7057** • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 21. dubna 2006 • Číslo 5/2006 vychází 15. května 2006 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • **www.mvcr.cz/casopisy/112**

Foto na titulní straně: Martina ŽAHOURKOVÁ, HZS Královéhradeckého kraje

Přenosné chemické laboratoře na bojové otravné látky

Charakteristika

Vedle jednoduchých prostředků detekce bojových otravných látek mají zejména v Armádě ČR tradici při plnění úkolů chemického průzkumu a laboratorní kontroly speciální přenosné chemické laboratoře. Jsou určeny pro důkazy a stanovení bojových otravných látek v různých kontaminovaných vzorcích a materiálech a většinou rovněž umožňují provádět kontrolu kvality dekontaminačních látek a směsí. Jejich hlavní přínos spočíval v možnosti provádění zevrubnějších a rozmanitějších analýz. Ve své době vývoje využívaly nejnovější poznatky z laboratorní analýzy bojových otravných látek, které byly aplikovány do jednodušší terénní formy.

Měřicí princip

Přenosné chemické laboratoře na bojové otravné látky jsou založeny především na chemických barevných reakcích, popř. na biochemické reakci, s vizuálním vyhodnocením pomocí barevných etalonů nebo standardů. V soupravách jsou rovněž aplikovány některé postupy elementární analýzy a odměrné titrace. Moderní soupravy pak využívají princip extrakční spektrofotometrie.

Výhody a nevýhody

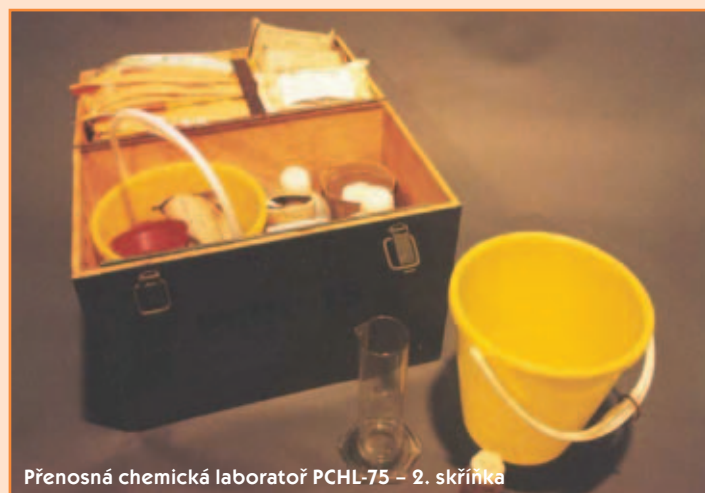
K výhodám patří možnost úpravy různých vzorků životního prostředí (na rozdíl od jednoduchých prostředků detekce), jako je extrakce pevných vzorků, čištění extraktů filtrací či sorbenty aj. Nevýhodami jsou nutnost zaškolení obsluhy a jejího pravidelného procvičování, omezená dostupnost a životnost některých činidel, dlouhá doba některých analýz, omezené množství činidel a laboratorního skla a obtížná manipulace v ochranných oděvech.

Příklady

Přenosná chemická laboratoř PCHL-54 umožňuje provádět v ovzduší, na terénu, technice, ve vodě a potravinách stanovení bojových otravných látek, alkaloidů, solí těžkých kovů, dále provádět elementární analýzu neznámých látek, sledovat stupeň

Přenosná chemická laboratoř PCHL-75 – 1. skříňka

Přenosná chemická laboratoř PCHL-75 – 2. skříňka

Prostředky chemického průzkumu a terénní analýzy

dekontaminace, provádět kvantitativní analýzu dekontaminačních látek s obsahem aktivního chloru a zjišťovat úbytek aktivity cholinesterázy v krvi osob podezřelých na kontaminaci organofosforovými látkami. Souprava byla ukázána v předcházejícím čísle.

Přenosná chemická laboratoř PCHL-75

byla vyvinuta v 70. letech pro potřeby chemického průzkumu v tehdejší CO ČR a umožňuje provádět důkaz bojových otravných látek a jedů ve vzorcích odebraných z kontaminované techniky, oděvů, terénu, vzduchu, vody, potravin, krmitiv a jiných materiálů v polních podmínkách. Dále lze pomocí PCHL-75 stanovit zbytkovou kontaminaci a určit účinnost dekontaminačních směsí obsahujících aktivní chlor. Činidla a zásobní roztoky, které jsou v PCHL-75 k dispozici, umožňují provedení 30 celkových analýz. Souprava PCHL-75 se skládá ze dvou samostatných dřevěných skříněk. První skříňka (obr. 1) je uvnitř rozdělena na přihrádky a zásuvky, ve kterých jsou uloženy chemikálie, činidla, laboratorní sklo, laboratorní pomůcky a další materiál potřebný ke zpracování a následné analýze vzorků. Ve druhé skříňce (obr. 2) jsou uloženy pomůcky a prostředky pro odběr vzorků, pro dekontaminaci a první pomoc, rozpouštědla a další pomocný materiál. Vzhledem k poměrně omezeným aplikačním možnostem dnes souprava ztrácí svůj význam.

Přenosná chemická laboratoř PCHL-90 je určena pro speciální jednotky Armády ČR k získání základních údajů o chemické situaci. Jedná se o kufřík s výklopným předním víkem, které slouží jako pracovní deska. Kufřík je rozdělen na přepážky se zásuvkami pro uložení kapsulovaných činidel, rozpouštědel, chemického skla a pomůcek. Souprava umožňuje rychlou kvalitativní a semikvantitativní analýzu všech typů bojových otravných látek, alkaloidů, herbicidů typu fenoxycetových kyselin a toxických kationtů těžkých kovů ve vzduchu, ve vzorcích vody, zeminy, výstroje a výzbroje, na povrchu bojové techniky, objektů a v potravinách. Pomocí PCHL-90 lze rovněž provádět analýzu dekontaminačních směsí obsahujících aktivní chlor. Principem metod je extrakční spektrofotometrie, kdy daná látka tvoří ve vhodném prostředí s konkrétním činidlem barevný iontový asociát nebo reakční produkt, který se extrahuje do chloroformu. Koncentrace látky ve vzorku se určí podle intenzity zbarvení chloroformového extraktu pomocí přiložených etalonů.

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc., Institut ochrany obyvatelstva
Lázně Bohdaneč, foto archiv autora

Přenosná chemická laboratoř PCHL-90

Nejllepší fotografie v Muzeu Policie ČR

Vyhodnocení a setkání s vítězi 1. ročníku Fotosoutěže 2005/2006, kterou vyhlásily ředitelka Muzea policie ČR Marcela Machutová a ředitelka odboru tisku a public relations Ministerstva vnitra Marie Masaříková, se uskutečnilo 11. dubna 2006 v prostorách Muzea Policie České republiky. Fotografie související s činností Policie ČR, HZS ČR, ale i veřejné správy, zaslalo do soutěže 34 účastníků.

V kategorii dětských autorů, dětí do 15 let, porota posuzovala celkem třináct prací, které zachycovaly zajímavé momenty ze života kolem nás. Vítězkou v dětské kategorii se stala třináctiletá Markéta Koubová z Mnichova Hradiště s fotografií nazvanou „Požár Liazu“.

Soutěžní příspěvky dospělých autorů byly rozděleny do dvou kategorií. V kategorii „ze služby policistů, hasičů záchranářů a úředníků veřejné správy“ získala první místo fotografie, zachycující hasiče při zásahu „Požár seníku v Petrovích“ Michala Morcinka z Petrovic u Karviné. V kategorii „ze života a proměn v mé obci“ byla nejvýše oceněna fotografie z dětského dne v Moravském Krumlově „Malí požárníci“, jejímž autorem je Jindřich Hujňák z Dobšic u Znojma.

Porota se rozhodla vybrat a ocenit fotografie ještě v kategorii „legrácky“, protože některé zdařilé příspěvky byly i humorné. Oceněny byly fotografie Martina Fanty z Prahy 4 „Budoucí hasič“ a „Už jsme dojeli“. Profesionální hasiči na nich trénují na starém vraku Škody 120 vyprošťování osob a dva příslušníci předstírají divokou jízdu před nárazem.

Soutěž určitě splnila zamýšlený cíl, ukázat totiž veřejnosti práci policistů, hasičů a zaměstnanců veřejné správy tak, jak ji vidí děti i dospělí prostřednictvím fotoaparátu. O dojmy z události spojených s ochranou života, zdraví a majetku a se službou veřejnosti se tak mohou podělit s návštěvníky výstavy fotosoutěže v Muzeu Policie ČR v ulici Ke Karlovu v Praze 2, která potrvá do konce dubna.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ, foto Milan VÁVRŮ a archiv

Zpráva

**o stavu zajištění bezpečnosti České republiky
v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi**

schválená

usnesením vlády č. 263 ze dne 15. března 2006

Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Obsah

1.	Úvod	3
2.	Civilní nouzové plánování	3
3.	Krizové řízení	4
4.	Ochrana obyvatelstva	7
5.	Integrovaný záchranný systém	9
6.	Požární ochrana	13
7.	Ochrana veřejného zdraví související s mimořádnou událostí	16
8.	Ochrana před povodněmi	17
9.	Ochrana vnějšího ovzduší související s mimořádnou událostí	18
10.	Ochrana zdraví a životního prostředí před škodlivými účinky chemických látek a chemických přípravků	18
11.	Ochrana osob a životního prostředí před nežádoucími účinky ionizujícího záření ..	18
12.	Prevence závažných havárií při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky	19
13.	Ochrana a bezpečnost komunikačních a informačních systémů.	19
14.	Ochrana kulturních památek, sbírek muzejní povahy, předmětů kulturní hodnoty a dalších významných kulturních statků.	20
15.	Archivnictví	21
16.	Příprava hospodářských opatření pro krizové stavy	21
17.	Závěr	21

Zpráva

o stavu zajištění bezpečnosti České republiky v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi

1. Úvod

Vláda usnesením ze dne 10. prosince 2003 č. 1254 schválila *Bezpečnostní strategii České republiky*, v jejímž závěru bylo uloženo zpracovat *Zprávu o zajištění bezpečnosti České republiky*, a to do dvou let od schválení Bezpečnostní strategie České republiky a cestou Bezpečnostní rady státu (dále jen „BRS“) ji předložit vládě.

Dále vláda usnesením ze dne 21. září 2005 č. 1214 schválila *Návrh optimalizace současného bezpečnostního systému České republiky* a uložila ministrům vnitra, obrany a zahraničních věcí ve spolupráci s ostatními ministry a vedoucími ostatních ústředních správních úřadů zabezpečit plnění úkolů k optimalizaci současného bezpečnostního systému. Na základě části 10/4 tohoto materiálu navazuje na Zprávu o zajištění bezpečnosti České republiky také dílčí zpráva o stavu zajištění oblasti ochrany před mimořádnými událostmi.

Cílem *Zprávy o stavu zajištění bezpečnosti České republiky v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi* je poprvé za dobu existence České republiky (dále jen „ČR“) podrobněji vyhodnotit stav této oblasti podle struktury schválené usnesením Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 20. září 2005 č. 232.

Zpráva je koncipována tak, aby postihla všechny hlavní oblasti, které lze zahrnout do uceleného systému opatření k zajišťování ochrany před mimořádnými událostmi, a které jsou právním řádem ČR dány do působnosti a pravomoci orgánům státní správy, územní samosprávy a dalších prvků bezpečnostního systému. Ministerstva, další ústřední a jiné správní úřady, orgány územních samosprávních celků a zákonem stanovené právnické a fyzické osoby se při zajišťování ochrany před mimořádnými událostmi zaměřují především na eliminaci možných následků vyplývajících z míry rizika naplnění současných bezpečnostních hrozeb.

Vývoj bezpečnostního prostředí ve světě i v evropském prostoru v posledním období potvrzuje základní charakteristické rysy a tendence formulované v *Bezpečnostní strategii ČR*. Vyplyvá z ní, že minimálně ve střednědobém výhledu lze vyloučit možnost masivního vojenského útoku proti našemu území. Z hlediska negativních trendů v bezpečnostním prostředí je však v citované strategii zdůrazněn významný posun do oblasti tzv. nevojenského ohrožení.

V důsledku globálních klimatických změn se častěji objevují hrozby v podobě rozsáhlých **živelních pohrom**, jako jsou povodně nebo sněhové kalamity. Naopak dlouhotrvající sucho, kromě rizika nedostatku pitné i užitkové vody a vlivu na její kvalitu, zvyšuje pravděpodobnost rizika vzniku rozsáhlých lesních požárů, a to zejména v kombinaci s vichřicemi. Četnost a rozsah účinků živelních pohrom, především povodní, v posledním období svědčí o tom, že riziko jejich vzniku se zvyšuje.

Přes důslednější preventivní a ochranná opatření představují nadále hrozbu **průmyslové havárie** ve stacionárních objektech a zařízeních, ve kterých je nakládáno s nebezpečnými chemickými látkami, přípravky nebo odpady. Vstup stále nových přepravek do dopravních sítí, včetně leteckých, zvyšuje pravděpodobnost nehod při přepravě osob i materiálu. Hrozbu představuje zejména zvýšená rizika silniční, železniční a vodní přepravy nebezpečných chemických látek a nebezpečných odpadů. Po vstupu ČR do Evropské unie (dále jen „EU“) se s nárůstem transitu přes naše území zvýšilo riziko vzniku havárií při silniční přepravě těchto látek a odpadů.

Hrozbu strategického významu představuje především **terorismus**. Cílem teroristických útoků s použitím prostředků hromadné destrukce se stávají převážně civilní cíle. Následkem těchto útoků jsou zpravidla ztráty na životech a poškození zdraví obyvatelstva, zničení nebo poškození objektů, vznik lokálních požárů, narušení energetických sítí, produktovodů a dopravní infrastruktury. Hrozba terorismu je umocňována snahou teroristů o získání zbraní hromadného ničení a hrozbou jejich použití v podobě chemických, biologických, radiologických a nukleárních zbraní, látek a materiálů. Následky těchto útoků mohou mít dlouhodobější a rozsáhlejší účinky na obyvatelstvo, infrastrukturu i životní prostředí.

Stav zajištění ochrany před mimořádnými událostmi je v jednotlivých oblastech následující.

2. Civilní nouzové plánování

Civilní nouzové plánování (dále jen „CNP“) v ČR je procesem plánování opatření k zajištění ochrany obyvatelstva, ochrany ekonomiky, trvalé funkčnosti státní správy, přijatelné úrovně společenské a hospodářské činnosti státu a obyvatelstva. Nedílnou součástí je koordinace požadavků na civilní zdroje, které jsou nezbytné pro zajištění bezpečnosti ČR.

Nejvyšší prioritou a cílem veškerých opatření vyplývajících z naplňování poslání a úlohy CNP je podíl na zajištění ochrany a bezpečnosti obyvatelstva. Ústředním orgánem státní správy pro CNP je Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“).

Aktivity MV v oblasti CNP se zaměřují zejména na spolupráci s mezinárodními organizacemi, především Severoatlantickou aliancí (dále jen „NATO“) a EU, a ostatními členskými a partnerskými státy obou organizací, na jednání s ústředními správními úřady (dále jen „ÚSÚ“) v rámci činnosti Výboru pro civilní nouzové plánování (dále jen „VCNP“) a na spolupráci s územními orgány při vzdělávání a sdílení informací v oblasti CNP.

2.1. Spolupráce s mezinárodními organizacemi

Trvalým úkolem je zajištění účasti na pravidelných jednáních **Vyššího výboru pro civilní nouzové plánování NATO** (dále jen „SCEPC“), především plenárních zasedáních SCEPC, přenos informací a úkolů vyplývajících z těchto jednání pro příslušné ÚSÚ formou předkládání zpráv z těchto jednání na jednání VCNP. V rámci přípravy na jednání SCEPC se každoročně konají minimálně dvě koordinační schůzky odborných pracovníků ÚSÚ zastupujících ČR v plánovacích výborech a komisích SCEPC. Bylo vyhodnoceno plnění *Ministerské směrnice CNP NATO na léta 2005 a 2006*.

Opakovaně byl zajištěn lektor pro zahraniční seminář pořádaný organizací RACVIAC (Regional Arms Control Verification and Implementation Assistance Centre - SE EUROPE) v květnu 2005 v Záhřebu, Chorvatsko na téma ochrany kritické infrastruktury. Jednalo se o příspěvek ČR k Paktu stability.

Spolupráce s orgány EU je soustředěna zejména na oblast ochrany obyvatelstva, resp. civilní ochrany.

2.2. Plnění koordinační role MV na resortní a meziresortní úrovni v rámci činnosti VCNP

VCNP, v němž je zastoupeno 19 ÚSÚ, byl zřízen usnesením vlády ze dne 10. června 1998 č. 391 jako stálý pracovní orgán BRS. **Koordinuje problematiku plánování opatření k zajištění ochrany vnitřní bezpečnosti státu, ochrany obyvatelstva a ekonomiky, ochrany kritické infrastruktury, včetně zabez-**

pečování opatření pro případ radiační havárie a preventivních opatření proti použití zbraní hromadného ničení, včetně řešení odstraňování následků jejich použití a sladění požadavků na civilní zdroje, které jsou nezbytné pro zajištění bezpečnosti ČR.

VCNP zpracovává v pravidelných intervalech podrobnou roční zprávu o své činnosti, která je jako součást Zprávy o činnosti BRS předkládána vládě. Tím je zabezpečena zpětná vazba a celkový přehled o efektivitě fungování VCNP.

Prostřednictvím VCNP se realizuje **meziresortní koordinace CNP**. Z pracovních orgánů BRS představuje VCNP nejširší fórum, na kterém jsou zastoupena nejdůležitější ministerstva a ostatní ÚŠÚ. Tímto zastoupením tedy VCNP pokrývá oblast ekonomickou, zahraniční politiky, obrany, národní bezpečnosti a zpravodajských služeb, včetně oblasti jaderné bezpečnosti a problematiky státních hmotných rezerv.

Resortní koordinace na úrovni VCNP byla v průběhu roku 2005 využita např. ke zřízení odborné pracovní skupiny VCNP pro koordinaci bezpečnostního výzkumu.

V roce 2005 byl v souladu s plánem práce VCNP zpracován návrh *Koncepce civilního nouzového plánování v ČR*.

2.3. Ochrana kritické infrastruktury

Řešení problematiky kritické infrastruktury (dále jen „KI“) a její ochrany v ČR lze rozdělit na mapování problému KI v ČR, inventuru přístupu subjektů řešících problematiku KI v jejich jednotlivých oblastech a rozbor situace v jednotlivých odvětvích ČR s vazbami na postupy mezinárodních organizací a institucí (EU, NATO, agentury atd.).

Prvními materiály projednanými VCNP v září 2002 byly dokumenty *Rozsah základních funkcí státu a Informace o národní kritické infrastruktuře a návrh zásad na její zabezpečení*. Vzhledem ke spojitosti obou materiálů, pokračovalo další jednání na téma KI pod pracovním názvem *Rozsah základních funkcí státu*. Šíře a obsah problematiky KI si vyžádaly vytvoření pracovní skupiny z členů VCNP.

V další fázi jednání byl materiál *Rozsah základních funkcí státu* upraven a doplněn údaji o oblastech KI ČR, gescích a spolegescích za stanovenou oblast KI v souladu s kompetencemi a působností ÚŠÚ. Materiál pod novým názvem *Projekt Analýza zabezpečení základních funkcí státu a prvků KI v ČR za krizových situací* (dále jen „Projekt KI“) byl projednán na schůzi VCNP v červnu 2003 s tím, že představuje otevřený dokument, se kterým budou členové VCNP nadále pracovat a průběžně jej aktualizovat. Projekt KI je rozdělen do tří fází, a to informace o jednotlivých oblastech, včetně právních předpisů pro krizové situace, přehled subjektů KI a zjištění vzájemných vazeb a závislostí. První dvě fáze Projektu KI byly v podstatě zpracovány, tj. základní informace o přístupu ČR k problematice KI a vypracování aktuálního přehledu subjektů KI rozčleněného na tři kategorie, tj. na subjekty KI s celostátním, regionálním a lokálním významem.

Problematika KI se rovněž promítla do zpracování krizových plánů, a to především do Metodiky zpracování krizových plánů, ve které byl uveden pokyn týkající se začlenění řešení problematiky ochrany KI do krizových plánů.

V současné době se pozornost zaměřuje na **zvýšené aktivity EU**, která od poloviny roku 2004 soustředila svoji pozornost na vytvoření *Evropského programu pro ochranu kritické infrastruktury* (EPCIP) a zřízení *Varovné informační sítě kritické infrastruktury* (CIWIN). Dalším krokem Evropské komise bylo vydání tzv. *Zelené knihy o EPCIP*, která je především připomínkového řízení členských států EU. Kromě EU pokračuje spolupráce s dalšími mezinárodními organizacemi, institucemi a jednotlivými státy.

S řešením problematiky KI se pravidelně seznamují nejen ÚŠÚ, ale i územní správní orgány. Hlavní aktivita spočívá na členech VCNP, kteří vzájemně spolupracují na řešení problematiky KI a jsou pravidelně informováni na schůzích tohoto výboru. V 1. pololetí 2006 bude na schůzi BRS předložen materiál o stavu řešení problematiky KI v ČR. Rozpracovaná je oblast zjištění vzájemných vazeb a zranitelnosti jednotlivých oblastí a subjektů KI. Jelikož se jedná o oblast zabírající široké

spektrum účastníků (veřejný a soukromý sektor), oborů a zájmů, její řešení vyžaduje delší časový horizont.

Dílčí závěr:

CNP se stalo neoddelitelnou procesní součástí bezpečnostního systému k plánování preventivních opatření a připravenosti na řešení následků mimořádných událostí a krizových situací. Další postup v této oblasti je obsahem návrhu Koncepce civilního nouzového plánování v ČR.

3. Krizové řízení

Problematiku oblasti krizového řízení, včetně krizového a havarijního plánování vymezují zejména tyto právní předpisy: ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, **zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení** a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy“), zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o IZS“), zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další na ně navazující právní a prováděcí předpisy. Přípravu na krizové stavy a jejich řešení koordinuje podle ustanovení § 10 krizového zákona MV.

Reforma veřejné správy provedená k 1. lednu 2003 se v oblasti krizového řízení promítla zejména do přenesení práv a povinností z okresního úřadu na orgány kraje a obce a do stanovení úkolů a kompetencí v této oblasti pro hasičské záchranné sbory krajů (dále jen „HZS krajů“).

3.1. Krizové stavy

Od 1. ledna 2001, kdy nabyla účinnosti krizová legislativa, byly na území ČR řešeny následující krizové situace a vyhlášeny tyto krizové stavy:

Krizová situace	Období	Krizový stav	Území
Hrozba sesuvu pískovcových masivů	leden - červen 2002	Stav nebezpečí	obec Hřensko, okr. Děčín
Povodňová situace	červenec - srpen 2002	Stav nebezpečí	část území Jihočeského kraje a kraje Vysočina
Povodňová situace	srpen - říjen 2002	Stav nebezpečí + Nouzový stav	Hl. město Praha, Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský a Ústecký kraj
Průtrž mračen - tornádo	červen 2004	Stav nebezpečí	Město Litovel, okr. Olomouc
Sesuv skalního masivu	září 2004	Stav nebezpečí	Město Oslavany, okr. Brno-venkov
Porucha vodního díla Mostiště	červen - srpen 2005	Stav nebezpečí	Obce Mostiště a Vídeň, okr. Žďár nad Sázavou

Řešení těchto krizových situací, zejména povodně v srpnu 2002, ověřilo nezbytnost existence speciální krizové legislativy, ale zároveň ukázalo na některá její problémová místa a nedokonalosti.

Při vyhodnocení činnosti Ústředního krizového štábu a jeho spolupráce s orgány krizového řízení v době povodní bylo identifikováno 49 úkolů, které BRS svým usnesením ze dne 12. listopadu 2002 č. 25 uložila analyzovat a vyřešit. Následně vláda svým usnesením ze dne 8. ledna 2003 č. 11 vybrala 11 úkolů k prioritnímu řešení. Převážná část těchto úkolů byla postupně vyřešena nebo k jejich řešení byla přijata konkrétní opatření. O způsobu řešení úkolů a o opatřeních realizovaných k odstranění identifikovaných problémů byli průběžně seznámeni členové VCNP, BRS a vlády na svých schůzích formou informací nebo materiálů, které z hlediska významu a rozpracování vyžadovaly jejich projednání a přijetí dalších opatření v rámci usnesení těchto orgánů.

3.2. Krizové a havarijní plánování

V období do konce roku 2004 patřilo k hlavním úkolům orgánů krizového řízení na ústřední a krajské úrovni zejména vytvoření podmínek pro přípravu a zpracování krizových plánů. Termín ke zpracování krizových plánů byl stanoven nařízením vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb. (dále jen „nařízení vlády č. 462/2000 Sb.“), do 31. prosince 2004. Usnesením BRS ze dne 14. května 2002 č. 295 byl schválen *Harmonogram přípravy a zpracování krizových plánů*, který byl v souvislosti s reformou veřejné správy aktualizován a schválen usnesením BRS ze dne 7. října 2003 č. 79. MV zpracovalo a vydalo metodiky pro zpracování typových plánů a krizových plánů a další dokumenty stanovené harmonogramem. Správa státních hmotných rezerv (dále jen „SSHR“) vypracovala metodiky ke zpracování plánů nezbytných dodávek. Dotčená ministerstva a další ÚSÚ v rámci své věcné působnosti zpracovaly jednotlivé typové plány. Tímto byly nastaveny základní předpoklady pro zpracování krizových plánů.

Na krajské úrovni byly krizové plány zpracovávány podle harmonogramu, který byl připraven v souladu s postupem uvedeným v nařízení vlády č. 462/2000 Sb. Tyto harmonogramy zpracování **krizových plánů krajů**, obsahující konkrétní úkoly a opatření, rozdělení odpovědnosti za zpracování dílčích částí krizového plánu a termíny zpracování jednotlivých dokumentů, byly projednány v bezpečnostních radách krajů a následně schváleny hejtmany krajů, resp. primátorem hlavního města Prahy, včetně rozhodnutí o stanovení gesčního orgánu odpovědného za celkovou koordinaci zpracování krizového plánu kraje.

Obdobně bylo postupováno rovněž při zpracování **havarijních plánů krajů**, které jsou nedílnou součástí krizových plánů krajů, a **vnějších havarijních plánů**. Při jejich zpracování HZS krajů spolupracovaly s dalšími dotčenými správními úřady a složkami integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“). Všechny tyto plány, zpracované podle zvláštního právního předpisu, byly schváleny hejtmany krajů, resp. primátorem hlavního města Prahy a v návaznosti na aktuální stav jsou průběžně upřesňovány.

Na počátku roku 2006 se očekává přijetí nového zákona o prevenci závažných havárií, včetně všech jeho prováděcích předpisů. Do návrhu tohoto zákona jsou zapracovány změny vyplývající ze směrnice 96/82/ES (SEVESO II) provedené dodatkem číslo 2003/105/EC (schválen v Evropském parlamentu dne 16. prosince 2003), které jsou zejména reakcí na závažné havárie, ke kterým došlo v posledních letech ve světě (např. Baia Mare, Enschede a Toulouse).

Na základě podkladů, které byly zaslány ministerstvy, ÚSÚ a institucemi, uvedenými v § 28 odst. 2 krizového zákona, Úřadem pro ochranu osobních údajů, Českou národní bankou a hejtmany, vypracovalo MV *Závěrečnou zprávu o plnění Harmonogramu přípravy a zpracování krizových plánů*, kterou BRS vzala na vědomí usnesením ze dne 6. června 2005 č. 56. Obsahem této zprávy, mimo zhodnocení stavu zpracování krizových plánů, bylo i uvedení problémových okruhů, které byly zpracovateli identifikovány v průběhu přípravy a zpracování těchto plánů.

Poznatky z aplikační praxe právních předpisů krizové legislativy byly průběžně soustřeďovány a vyhodnocovány a byly zapracovány včetně návrhů na opatření, které povedou k odstranění a řešení zjištěných nedostatků do dokumentů projednávaných v BRS.

Úkoly zejména dlouhodobého charakteru a vyžadující systémové řešení, jako je např. vybudování informačního systému krizového řízení, nedokonalosti, které vyžadují změnu krizové legislativy a opatření, která je třeba přijmout v rámci zefektivnění a zkvalitnění oblasti krizového řízení, byly popsány a rozpracovány v *Analýze bezpečnostního systému ČR*, jejíž závěry byly schváleny usnesením vlády ze dne 1. prosince 2004 č. 1203. V oblasti krizového řízení se jednalo zejména o zajištění provázanosti právních předpisů krizové legislativy, jednoznačné vymezení působnosti příslušných orgánů krizového řízení, docílení užšího propojení systému plánování (krizové plány, havarijní plány, plánování obrany státu), zjednodušení zpracovávaných dokumentů apod.

V závěrech z *Analýzy bezpečnostního systému ČR* bylo uloženo zpracovat návrh na optimalizaci současného bezpečnostního systému ČR. Zpracovaný návrh, obsahující prioritní oblasti, rezervy, návrhy na opatření legislativní i nelegislativní povahy, gesce a termíny plnění, po projednání v BRS schválila vláda usnesením ze dne 21. září 2005 č. 1214, *k optimalizaci současného bezpečnostního systému ČR*. Plnění tohoto usnesení je třeba považovat za prioritní úkol v oblasti krizového řízení v dalším období.

3.3. Cvičení orgánů krizového řízení

Ke zdokonalení připravenosti orgánů krizového řízení pro řešení krizových situací, k ověření metodik práce, získání poznatků pro zlepšování pracovních postupů a součinnostních vazeb, byla v uplynulém období organizována a realizována **jednostupňová nebo víceetapňová cvičení**, a to jak na vnitrostátní, tak i mezinárodní úrovni. Z hlediska obsahového zaměření byla procvičována činnost orgánů krizového řízení jak při řešení nevojenských, tak i vojenských krizových situací.

Tato cvičení probíhala v souladu s *Plánem cvičení orgánů krizového řízení*, který je zpracováván s výhledem na období tří let a v rámci každoročního projednávání v BRS je upřesňován. V současné době je usnesením BRS č. 90/2005 schválen Plán cvičení orgánů krizového řízení na léta 2006–2008.

V roce 2005, tj. v období po zpracování krizových plánů, byla provedena např. mezinárodní cvičení CMX 2005, ABLE STAFF a vnitrostátní cvičení PODZIM 2005, HAVÁRIE 2005, PLÁN 2005, KRIZE 2005, ZDROJE 2005 a INEX 3.

Cvičení byla připravována a prováděna v souladu se *Zásadami pro přípravu a provedení cvičení orgánů krizového řízení ČR*, které byly v přepracované verzi schváleny usnesením BRS ze dne 13. prosince 2005 č. 107. S konkrétním vyhodnocením jednotlivých realizovaných cvičení byli seznámeni členové BRS nebo členové jeho stálých pracovních výborů na svých jednáních.

3.4. Vzdělávání v oblasti krizového řízení

Vzdělávání v oblasti krizového řízení bylo zahájeno podle *Koncepce vzdělávání v oblasti krizového řízení*, kterou přijala BRS svým usnesením ze dne 25. září 2001 č. 211. Řízením, koordinací a výkonem státní správy v oblasti činností spojených se vzděláváním v oblasti krizového řízení bylo pověřeno MV v součinnosti s Ministerstvem obrany (dále jen „MO“) a SSHR. Reforma veřejné správy, nová legislativa upravující přípravu a vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a úředníků územních samosprávních celků a vstup některých vysokých škol a vyšších odborných škol do procesu vzdělávání v této oblasti si vyžádaly přijmout novou *Koncepci vzdělávání v oblasti krizového řízení*, kterou schválila BRS usnesením ze dne 16. listopadu 2004 č. 14. Z hlediska věcného zaměření nová koncepce pokrývá problematiku krizového řízení, ochrany obyvatelstva, obrany státu, ochrany ekonomiky, hospodářských a dalších opatření pro krizové stavy, vnitřní bezpečnosti a pořádku, požární ochrany, IZS a krizového řízení v oblasti zdravotnictví. Řízení, koordinace a výkon státní správy přísluší

MV v součinnosti s MO, Ministerstvem zdravotnictví (dále jen „MZ“), Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) a SSHR.

Vzdělávání **zaměstnanců správních úřadů** je prováděno v Institutu státní správy Úřadu vlády ČR Praha a vzdělávání **úředníků územních samosprávních celků** v učebním středisku Benešov Institutu pro místní správu Praha.

Příprava **starostů** obcí s rozšířenou působností, starostů obcí s pověřeným obecním úřadem, **primátorů** statutárních měst a **hejtmanů** krajů je prováděna zpravidla formou jednodenních zaměstnání za účasti lektorů MV, MO, MZ a SSHR. Obdobná zaměstnání s hlubším zaměřením na krizovou a brannou problematiku jsou organizována s **tajemníky bezpečnostních rad** krajů a obcí s rozšířenou působností. Vzdělávání starostů a úředníků obecních úřadů **ostatních obcí** je zabezpečováno péčí školitelů z HZS krajů.

Vzdělávání řídicích i výkonných **pracovníků v systému hospodářských opatření pro krizové stavy** je zabezpečováno péčí SSHR a Institutem krizového managementu Vysoké školy ekonomické v Praze. Vzdělávání **zdravotnických pracovníků** a dalších pracovníků ve zdravotnictví je prováděno v Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví v Praze a v Národním centru ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně.

Získávání kvalifikace v oblasti krizového řízení nebo její prohlubování se uskutečňuje v rámci akreditovaných vzdělávacích a studijních programů **vyšších odborných škol** nebo **vysokých škol**, např. na Policejní akademii ČR v Praze, Universitě obrany v Brně a Fakultě báňského inženýrství Technické univerzity v Ostravě.

3.5. Budování a provozování informačních systémů krizového řízení

Informační systémy krizového řízení (dále jen „ISKŘ“) jsou určeny na podporu řídicích procesů spojených s přípravou a řešením krizových situací, mimořádných událostí a bezprostředně se dotýkají všech ÚSÚ, jiných správních úřadů, orgánů samosprávy a v konečném důsledku i všech občanů ČR.

V souvislosti s řešením krizové situace vzniklé v důsledku rozsáhlých povodní v srpnu 2002 bylo orgány krizového řízení pokázáno, mimo jiné, na **absenci jednotného informačního systému pro podporu krizového řízení**.

V návaznosti na tyto skutečnosti a úkol uložený usnesením vlády ze dne 28. dubna 2003 č. 418, k Analýze a zhodnocení využitelnosti jednotlivých studií výstavby informačních systémů krizového řízení a návrhu dalšího postupu, byl nejdříve zpracován materiál **Záměr výstavby ISKŘ ČR**. Tento ideový záměr k vytvoření nadstavby informačních systémů využívaných orgány krizového řízení na základě ustanovení § 26 krizového zákona, byl vzat na vědomí usnesením vlády ze dne 11. února 2004 č. 127 a zároveň bylo uloženo ministru vnitra ve spolupráci s ministrem informatiky zpracovat a předložit vládě **Závěry studie proveditelnosti ISKŘ ČR**. Materiál byl po projednání v BRS předložen vládě, která usnesením ze dne 11. května 2005 č. 572 jej vzala na vědomí a zároveň vyčlenila na výstavbu minimální varianty ISKŘ ČR pro roky 2005 a 2006 finanční prostředky ve výši 98,9 mil. Kč. K tomu MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „GŘ HZS ČR“) připravuje výběr zpracovatele projektu a jeho realizace.

Cílem ISKŘ ČR je vytvoření takového centrálního nástroje, který bude umožňovat zejména využití a vzájemnou komunikaci již existujících a provozovaných (dílčích) informačních systémů napříč celou strukturou orgánů krizového řízení a databází využívaných pro podporu krizového řízení. ISKŘ ČR je nutné chápat jako nadstavbu nad existujícími informačními systémy a zároveň je třeba zdůraznit, že se jedná o nadresortní problematiku, která jde nad rámec povinností vyplývajících z právních předpisů, např. § 26 krizového zákona.

3.6. Problematika krizových situací ohrožujících vnitřní bezpečnost a pořádek

Konkrétní vyhodnocení problematiky oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti bylo provedeno ve **Zprávě o si-**

tuaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území ČR v roce 2004 (ve srovnání s rokem 2003), kterou BRS vzala na vědomí usnesením ze dne 6. června 2005 č. 52. Zpráva byla následně dne 29. června 2005 projednána ve vládě a v souladu s přijatým usnesením č. 827 byla předse-
dou vlády předložena Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Současně tímto usnesením vláda uložila členům vlády a vedoucím ostatních ÚSÚ věnovat zvýšenou pozornost prioritám bezpečnostní politiky v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, ke kterým mimo jiné patří kriminalita zločineckých organizací (včetně obchodu s lidmi, protiprávního jednání v oblasti omamných a psychotropních látek, nelegálního obchodu se zbraněmi a paděláním), korupce, nelegální migrace, terorismus atd.

V rámci krizového řízení bylo třeba, a to zejména po událostech 11. září 2001 v USA, reagovat rovněž na vznik krizové situace v důsledku teroristických útoků na území ČR. Byl vypracován **Národní akční plán boje proti terorismu** (dále jen „NAP“), jehož cílem bylo maximální snížení zranitelnosti ČR vůči teroristickým útokům, naměřeným proti jejímu území nebo jejím zájmům v zahraničí, a vůči celému spektru teroristických činů. Další teroristické útoky jako např. útok na metro v Japonsku nebo útok na železnici ve Španělsku potvrdily, že nebezpečí související s možnými teroristickými útoky nelze v rámci ČR podceňovat. V návaznosti na tyto další události byla přijata opatření v rámci NAP průběžně zabezpečována a aktualizována. **Aktualizované znění NAP pro roky 2005-2007** projednala BRS v říjnu 2005 a následně schválila vláda usnesením ze dne 16. listopadu 2005 č. 1466. Byly stanoveny konkrétní opatření a úkoly, včetně určení gescí a termínů jejich plnění, vytváření podmínek ke snižování rizik souvisejících s možnými teroristickými útoky, jejich předcházení a k eliminaci v případě jejich vzniku. Citlivé oblasti a objekty jsou pod trvalou kontrolou bezpečnostních a zpravodajských složek a k posilování Policie ČR jsou v souladu s usnesením vlády využívány jednotky Armády ČR. Ustavením koordinační skupiny pro zabezpečení spolupráce v oblasti zpravodajských služeb se zlepšila výměna informací a došlo k zefektivnění možnosti analýzy a reakce na zjištěné informace a případné hrozby.

V návaznosti na **Koncepci výstavby profesionální Armády ČR a mobilizace ozbrojených sil ČR**, vypracovalo MV, MO a MZ šest scénářů vývoje krizových situací vyžadujících nasazení součástí ozbrojených sil ČR ve prospěch Policie ČR nebo IZS. Konkrétně se jednalo o scénáře k nejpravděpodobnějším rizikům, jako jsou ohrožení zákonnosti (zejména terorismus), migrační vlny, havárie, povodně, rozsáhlé lesní požáry a epidemie (epizootie). Tyto scénáře byly usnesením vlády ze dne 8. září 2004 č. 846 schváleny s tím, že budou rozpracovány v krizových plánech MV, MO, MZ a Ministerstva zemědělství (dále jen „MZe“). Současně MO zpracuje potřebnou dokumentaci upřesňující úkoly součástí ozbrojených sil při přípravě a realizaci jejich nasazení za krizových situací. Pro potřeby Policie ČR a dalších složek IZS při řešení nevojenských krizových situací může být postupně vyčleněno až 10.260 vojáků a dále cca 950 příslušníků Vězeňské služby ČR.

V rámci Optimalizace současného bezpečnostního systému ČR budou pro posílení Policie ČR a dalších složek IZS posuzovány rovněž možnosti systémového využití dalších ozbrojených sborů (např. celní správa), obecní policie, veřejné stráže nebo jiných občanských rezerv (dobrovolníci).

V souvislosti s úkolem vyplývajícím z Optimalizace současného bezpečnostního systému ČR ke zkvalitnění fungování pracovních výborů BRS z hlediska zefektivnění komplexity výstupů problematiky vnitřní bezpečnosti byl připraven materiál **Návrh ke zkvalitnění činnosti VCNP a odstranění duplicit mezi výbory BRS**, který BRS projedná v únoru 2006.

V návaznosti na zajištění plnění ustanovení § 10 odst. 3 krizového zákona, podle kterého MV odpovídá za přípravu a řešení krizových situací souvisejících s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem, byla v průběhu let 2003 a 2004 provedena u Policie ČR **reorganizace odborných pracovišť** odpovědných za přípravu útvarů Policie ČR na krizové situace. V rámci Poli-

cejního prezidia ČR (dále jen „PP ČR“) zabezpečuje koordinaci systému krizového plánování a podpory řešení krizových situací skupina krizového řízení a bezpečnostní ochrany objektů PP ČR. Ú Policie ČR - správ krajů a hlavního města Prahy je tato činnost zabezpečována skupinami krizového řízení. Tyto skupiny úzce spolupracují s krajskými úřady v oblasti krizového plánování a předávání informací. Dále spolupracují v rámci systému havarijního plánování se složkami IZS.

Počátkem roku 2004 byla dokončena **reorganizace krizových pracovišť** u okresních ředitelství Policie ČR. Byla vytvořena funkce komisaře krizového řízení a byly vytvořeny lepší podmínky pro zabezpečení odpovědnosti ředitelů okresních ředitelství Policie ČR za jejich připravenost na činnost za krizových stavů. Současně tito komisaři zabezpečují spolupráci s určitými obcemi a složkami IZS na daném území.

V této souvislosti je však třeba konstatovat, že v současné době **není optimálně nastaven systém územního členění útvarů Policie ČR**. Policie ČR je stejně jako soudy a státní zastupitelství rozčleněna do osmi původních správních obvodů (krajů), z čehož vyplývá, že Policie ČR - správy krajů jsou pracovními partnery pro více krajů podle současného státoprávního uspořádání, přičemž některé kraje nemají na svém území partnera v podobě Policie ČR - správy kraje. Obdobná situace je i v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností. K tomu, aby bylo zabezpečeno plnění opatření a úkolů v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, obsazení krizových štábů krajů a krizových štábů určených obcí a zajištění spolupráce s orgány krajů a obcí, přijalo PP ČR konkrétní opatření. Další opatření k odstranění těchto disparit budou přijata v rámci Optimalizace současného bezpečnostního systému ČR, kdy se předpokládá dílčí reorganizace územního uspořádání Policie ČR, resp. přesun pěti okresních ředitelství (Pelhřimov, Semily, Havlíčkův Brod, Prostějov a Vsetín) do správního obvodu jiné správy kraje Policie ČR.

Mezinárodní spolupráce se v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku uskutečňuje např. v oblasti výzkumu, účasti na mezinárodních cvičeních, kontaktu se zastupitelskými úřady, aktivit vyplývajících z členství ČR v NATO a EU či v neposlední řadě v rámci policejních misí. ČR přijala se vstupem do EU, mimo jiné, také závazek podílet se na Společné zahraniční a bezpečnostní politice EU včetně krizového řízení, které do této oblasti spadá. Civilním prvkem krizového řízení, jež v současné době nabývá na významu, jsou **policejní mise**. V současné době se čeští policisté zúčastňují misí v Libérii (3 příslušníci Policie ČR), Jordánsku (10), Kosovu (9), Bosně a Hercegovině (6) a v Bagdádu (1 styčný důstojník). ČR proto koncentruje svoji pozornost na kvalitní odbornou přípravu, vzdělání a výcvik policistů.

V této souvislosti bude v následujícím období deklarován počet, profil a struktura profesionálních kompetencí a výcvikový program policistů, kteří by v budoucnu mohli být vysíláni pro výkon služby v zahraničí. ČR by v horizontu několika let (5) měla disponovat cca 150-200 osobami tak, aby v rámci policejních misí v zahraničí (především vedených EU a OSN) mohla zaujmout významné postavení.

Mezinárodní spolupráce v rámci vnitřní bezpečnosti se dotýká rovněž oblasti civilní ochrany a zahrnuje zejména aktivity vyplývající z členství ČR v EU a NATO. Zástupci ČR se pravidelně zúčastňují všech odpovídajících jednání a cvičení na úrovni EU a NATO týkajících se oblasti civilní ochrany. Jedná se zejména o účast ČR na Programu solidarity EU pro zvládání následků teroristických hrozeb a útoků, na přípravě nezávazných směrnic a minimálních standardů NATO v popisované oblasti.

■ Dílčí závěr:

Zkušenosti z pětiletého období, kdy nová právní úprava v oblasti krizového řízení byla v praxi aplikována, prokázaly, že nastavený systém je funkční, což bylo konstatováno i v souvislosti s provedenou novelizací Bezpečnostní strategie ČR. Dílčí poznatky a nedostatky identifikované v průběhu aplikační praxe krizové legislativy byly shrnuty a budou řešeny v rámci

ci plnění jednotlivých úkolů vyplývajících z Optimalizace současného bezpečnostního systému ČR. Jejich řešení je třeba považovat za prioritní úkol v oblasti krizového řízení v dalším období.

4. Ochrana obyvatelstva

V oblasti ochrany obyvatelstva jsou působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob upraveny především zákonem o IZS, dalšími právními předpisy pro oblast krizové legislativy a jinými právními předpisy připravovanými v působnosti ministerstev a ostatních ÚSÚ.

4.1. Koncepce ochrany obyvatelstva

Základním realizačním dokumentem je *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*, schválená usnesením vlády ze dne 22. dubna 2002 č. 417 a aktualizovaná usnesením vlády ze dne 5. ledna 2005 č. 21.

Úlohu ústředního orgánu státní správy v ČR vykonává MV, které prostřednictvím MV-GŘ HZS ČR sjednocuje postupy ministerstev, ostatních ÚSÚ, krajských úřadů, obecních úřadů, právnických osob a podnikajících fyzických osob v oblasti ochrany obyvatelstva. Na plnění úkolů ochrany obyvatelstva se podílejí ministerstva a ostatní ÚSÚ, jimž odpovědnost za ochranu života, zdraví a majetku vyplývá z jejich kompetencí a příslušných zákonů.

Významnou úlohu **na krajské úrovni** sehrávají HZS krajů, které plní úkoly orgánů krajů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností v zajišťování přípravy na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochrany obyvatelstva.

Postupně se daří prosazovat odpovědnost za ochranu obyvatelstva **na úrovni obcí**, zejména u obcí s rozšířenou působností. Tato skutečnost byla pozitivně ovlivněna ustanovením tajemníků bezpečnostních rad a zahájením jejich odborné přípravy.

Občanům je poskytnuta možnost získávat informace od orgánů veřejné správy, prostřednictvím hromadných informačních prostředků, tiskovin apod. Je využívána také internetová stránka MV, zejména v situacích, kdy se občané cítí ohroženi, např. při povodních, konfliktu v Iráku a teroristických útocích v různých částech světa.

Jedním z nástrojů pro plnění zákonem stanovených úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva jsou **zařízení civilní ochrany** (dále jen „zařízení CO“). Dosud však bylo zřízeno jen 14 zařízení CO u obcí a 102 u právnických a podnikajících fyzických osob. Ukazuje se účelné, zřízovat tato zařízení zejména na bázi vybraných jednotek požární ochrany (dále jen „jednotky PO“), členů občanských sdružení působících na úseku požární ochrany (dále jen „PO“) nezařazených do jednotek PO a členů dalších občanských sdružení na základě dobrovolného závazku plnit úkoly v zařízeních CO. Podmínky k provádění odborné přípravy personálu zařízení CO jsou vytvořeny ve vzdělávacích zařízeních v působnosti MV.

V trvalé provozuschopnosti je udržován **Jednotný systém varování a vyrozumění** (dále jen „JSVV“). Osvědčilo se zavedení jediného varovného signálu „Všeobecná výstraha“ s následnou tísňovou informací o hroziící nebo vzniklé mimořádné události, což bylo potvrzeno např. při povodni 2002. Do povědomí veřejnosti se dostává provádění zkoušky sirén každou první středu v měsíci ve 12,00 hodin. Byly zahájeny práce na přípravě nové koncepce varování, vyrozumění a informování po roce 2010.

Na základě usnesení vlády ze dne 9. července 2003 č. 684 byly vydány *Zásady postupu HZS krajů při organizování a koordinaci přijetí daru movitých věcí, nabídnutých tuzeckými dárči v rámci humanitární pomoci*. MV-GŘ HZS ČR byly uzavřeny dohody o spolupráci s Ekumenickou radou církví, Českou biskupskou konferencí a občanským sdružením ADRA. Jedním z výstupů je spolupráce na projektu vytváření psychosociálních intervenčních týmů k poskytování pomoci při zvládání stresu a posttraumatických jevů. Obdobné dohody jsou uzavírány na úrovni krajů.

Opatření k **evakuaci** jsou zahrnuta v havarijních plánech krajů a ve vnějších havarijních plánech ve formě plánů konkrétních činností. Jsou plánována především ze zón havarijního plánování jaderných zařízení, objektů nebo zařízení s nebezpečnými chemickými látkami a z území ohrožených přirozenými nebo zvláštními povodněmi.

K zabezpečení **nouzového přežití obyvatelstva**, zejména evakuovaných osob, jsou využívána především vhodná stacionární zařízení s možností ubytování a stravování a smluvně je zabezpečeno poskytnutí dalších nezbytných služeb. Tato opatření jsou řešena havarijními plány krajů. Dále je u HZS krajů vytvořeno přes 280 souprav materiálu ke krátkodobému nouzovému přežití cca 8 000 osob postižených mimořádnou událostí. U HZS Středočeského, Plzeňského, Ústeckého, Jihomoravského, Olomouckého a Moravskoslezského kraje a kraje Vysočina byly pořízeny mobilní kontejnerové soupravy pro nouzové přežití. V působnosti MO jsou připraveny materiální základny humanitární pomoci pro 2 700 osob a u MV-GR HZS ČR jsou vytvořeny soupravy nouzového přežití pro 750 osob. Na základě požadavků obcí bylo do jejich vlastnictví předáno k ochraně obyvatel v zóně havarijního plánování Jaderné elektrárny Dukovany 9 080 ks **ochranných roušek** a v zóně havarijního plánování Jaderné elektrárny Temelín 44 650 ks těchto roušek.

K **ochraně osob před kontaminací** radioaktivním prachem, účinky pronikavé radiace a toxickými účinky nebezpečných látek je občanům doporučováno využívat k ukrytí ochranné vlastnosti staveb a k ochraně dýchacích cest, očí a povrchu těla používat improvizované prostředky ochrany.

V souladu s aktualizovanou **Koncepcí ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015** stát neposkytuje dotace na výstavbu a rekonstrukce ochranných systémů podzemních dopravních staveb a stálých úkrytů, ani netrvá na zachování jejich účelu v mírové době. Na druhé straně vzniká potřeba analyzovat možnosti pro stanovení základních požadavků ochrany obyvatelstva na projektování staveb, v nichž dochází ke shromažďování velkého počtu osob (např. multifunkční budovy, kulturní a sportovní zařízení).

Úsnesením vlády ze dne 15. prosince 2004 č. 1276 byly stanoveny úkoly k dalšímu postupu při **zjišťování, předávání, vyhodnocování a využívání údajů o radiační, chemické a biologické situaci** za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, při řešení krizových situací spojených s teroristickými útoky a pro řešení mimořádných událostí v zahraničí. K tomu byly vytvořeny hlavní a odborné pracovní komise, složené ze zástupců MV-GR HZS ČR, Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (dále je „SÚJB“), MZ, MZe, Ministerstva životního prostředí (dále jen „MŽP“), MO, Ministerstva zahraničních věcí (dále jen „MZV“) a SSHR, jejichž hlavním cílem je připravit potřebné legislativní změny a rozpracovat požadavky a standardy k řešení radiační, chemické a biologické problematiky. O průběžném plnění jednotlivých opatření byla zpracována zpráva, kterou schválila BRS usnesením ze dne 5. října 2005 č. 78 a uložila ji předložit vládě do konce března 2006.

MV-GR HZS ČR spravuje od roku 2002 **databázi odborníků** na národní úrovni, kteří jsou připravováni k plnění úkolů v případě mimořádných událostí s výskytem radioaktivních, chemických a biologických látek v ČR i v zahraničí. Databáze je registrována u Úřadu pro ochranu osobních údajů a je průběžně aktualizována a doplňována.

V období 2004-2005 připravilo MV-GR HZS ČR v součinnosti s SÚJB a dalšími ministerstvy a ÚSÚ dvě národní **cvičení** s mezinárodní účastí zaměřená na problematiku zjišťování, předávání, vyhodnocování a využívání údajů o radiační, chemické a biologické situaci (v roce 2004 cvičení BESKYDY a v roce 2005 cvičení INEX 3). Předmětná problematika je řešena také v rámci mezinárodního cvičení INTEX, které je prováděno podle standardů NATO za účasti ČR.

Na základě Pokynu MŠMT se na základních a středních školách **vyučuje tematika ochrany člověka za mimořádných událostí** v rozsahu šesti vyučovacích hodin ročně. Do všech základních a středních škol byly distribuovány metodické příručky pro učitele a videofilmy zaměřené k chování při povod-

ních, při úniku nebezpečných látek a k poskytování první pomoci. Nakladatelství Fortuna a ALBRA vydala pro žáky výše uvedených škol učební texty. Od roku 2003 Pedagogická centra v součinnosti s HZS krajů připravila k výuce ve 180 kurzech více než 4 800 učitelů. Ve stejném období HZS krajů uskutečnily téměř 7 000 vzdělávacích a informačních akcí, z toho přes 4 200 ve školách.

Výdaje na ochranu obyvatelstva jsou součástí výdajů státního rozpočtu, rozpočtů územních samosprávných celků a výdajů právnických osob a podnikajících fyzických osob. Z rozpočtové kapitoly MV jsou hrazeny výdaje na výstavbu a provozování JSVV, vytváření zásob pro nouzové přežití obyvatelstva postiženého mimořádnou událostí, přípravu obyvatelstva, dotace obcím, právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám na výstavbu koncových prvků JSVV, granty občanským sdružením, náhrady výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva a na zajištění provozu infrastruktury Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „HZS ČR“) ve vztahu k úkolům ochrany obyvatelstva.

4.2. Nouzové zásobování vodou, potravinami a krmivy

Nouzové zásobování vodou je řešeno na základě krizové legislativy a zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů. Pro potřeby havarijního a krizového plánování byla vydána **Směrnice MZe, č.j. 41658/2001-6000 ze dne 20. prosince 2001, kterou se upravuje postup orgánů krajů, okresních úřadů a orgánů obcí k zajištění nouzového zásobování obyvatelstva pitnou vodou při mimořádných událostech a za krizových stavů Službou nouzového zásobování vodou**. Tato služba byla zřízena také při krizovém štábu MZe. Dále byl vydán **Metodický pokyn pro výběr a udržování zdrojů** pro nouzové zásobování vodou. MZe je vedena databáze vlastníků a provozovatelů vodovodů a významných výrobců a distributorů balené pitné stolní a minerální vody. Na základě analýzy rizik a ohrožení byl MZe zpracován typový plán **Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu**, který byl zaslán k využití krajským úřadům. V souladu s usnesením vlády ze dne 13. července 2005 č. 890 probíhá řešení problematiky sanace závažné poruchy vodního díla Mostiště.

Nouzové zásobování potravinami a krmivy je řešeno především na základě zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 626/2004 Sb. **Bezpečnost potravin a krmiv** je řešena v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin a zákonem č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění pozdějších předpisů. V současné době je zpracována **Analýza rizik a ohrožení v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv**. Na jejím základě byl resortem zemědělství zpracován typový plán **Narušení dodávek potravin velkého rozsahu**, který byl zaslán k využití krajským úřadům. Dále byl zpracován typový plán **EPIFYTIE-hromadné nákazy polních kultur**. Byl zaveden systém rychlého varování (RASFF), který se týká bezpečnosti potravin.

Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Státní veterinární správa pravidelně kontrolují výrobu potravinářských výrobků v ČR, dovozové potraviny a prodejny potravin. V současné době probíhají rozsáhlé **kontrolní akce obchodních řetězců**. Prováděné kontroly probíhají i při dovozu a výrobě krmiv. V roce 2005 došlo například k pozastavení a likvidaci dovezené rybí moučky z Německa a Francie (výskyt tkání suchozemských živočichů).

Povodně v roce 2002 prokázaly, že připravenost na nouzové zásobování vodou, potravinami a krmivy je zajištěna.

4.3. Zajištění ochrany občanů ČR a majetku ČR při mimořádných událostech v zahraničí

Jedním z hlavních úkolů MZV a spolupracujících ministerstev v případě zhoršení bezpečnostní situace a mimořádné události v zahraničí je zajistit **pomoc státu při ochraně a záchraně občanů ČR a států EU**, kteří se nacházejí v místě zhoršené bezpečnostní situace nebo mimořádné události v zahraničí, a pomoc obětem a nejbližším příbuzným (resp. pozůstalým) obětí. Z preventivních účelů MZV uveřejňuje na svých webových stránkách informace pro cestující do zahraničí a výzvu k dobrovolnému poskytnutí údajů o své osobě, místu pobytu a spojení zastupitelskému úřadu ČR (dále jen „ZÚ“) v zahraničí. MZV zajišťuje také ochranu a záchranu zaměstnanců ZÚ a jejich rodinných příslušníků.

Z důvodu koordinace činností zainteresovaných státních úřadů k ochraně práv a zájmů ČR a jejich občanů v zahraničí MZV v roce 2005 zpracovalo na základě zkušeností z řešení živelní katastrofy v Asii aktualizované **Zásady spolupráce státních orgánů při ohrožení práv a zájmů ČR a jejich občanů v případě zhoršení bezpečnostní situace v zahraničí nebo v případě mimořádné události v zahraničí** (dále jen „Zásady spolupráce“), které byly schváleny usnesením BRS ze dne 8. listopadu 2005 č. 86. Jejich cílem je zefektivnit koordinaci činností mezi státními úřady při řešení dopadů mimořádných událostí nebo zhoršené bezpečnostní situace v zahraničí na občany ČR a na chráněné zájmy ČR. Pro konkrétní způsoby spolupráce budou uzavřeny dohody mezi MZV a příslušnými ministerstvy.

Na úrovni EU je spolupráce členských států upravena **Pokyny Rady o konzulární ochraně občanů EU v případě krize ve třetích zemích**, vyhlášenými jako dokument Rady GP/mc 15754/03 ze dne 4. prosince 2003.

Činnost jednotlivých ZÚ je upravena jejich **Plánem činnosti**, který je souhrnem všech opatření k přípravě na pomoc při ochraně zaměstnanců MZV na ZÚ, občanů ČR a EU včetně rodinných příslušníků a majetku ČR při zhoršené bezpečnostní situaci a mimořádné události v zahraničí. Plán činnosti je zpracováván ZÚ podle **Směrnice MZV pro činnost ZÚ při mimořádných událostech, v krizových situacích a za válečného stavu**.

V Zásadách spolupráce je zavedeno rozlišování **mimořádné události v zahraničí a zhoršené bezpečnostní situace v zahraničí**. V souvislosti s přípravou na zhoršenou bezpečnostní situaci a mimořádnou událost v zahraničí jsou opatření na ZÚ členěna podle závažnosti hrozeb do bezpečnostních stupňů. Zhoršená bezpečnostní situace může být již před vznikem mimořádné události, přičemž se na ZÚ provádějí opatření nižších bezpečnostních stupňů a z ČR může být po dohodě mezi MZV a MV do zahraničí vyslán ochranný tým z řad příslušníků Policie ČR k provedení zvýšených bezpečnostních opatření na ZÚ. Po vzniku mimořádné události v zahraničí se provádějí záchranné práce a v případě potřeby rozhoduje MV v dohodě s MZV o vyslání záchranné jednotky. Na ZÚ se v tomto případě realizují opatření vyšších bezpečnostních stupňů a činnosti k pomoci při ochraně a záchraně občanů ČR a států EU. MZV může rozhodnout o vyslání krizového týmu MZV, který poskytuje rozšířenou konzulární a psychosociální pomoc hlavně českým obětem.

Podle Zásad spolupráce mohou být zástupci spolupracujících ministerstev a jiných správních úřadů přizváni na jednání krizového štábu MZV. V tomto případě mají tyto přizvané zástupci pravomoci řádných členů **rozšířeného krizového štábu MZV**. Protože v legislativě ČR schází úprava pro řešení zhoršené bezpečnostní situace v zahraničí a mimořádné události v zahraničí, byla na základě usnesení BRS ze 16. listopadu 2004 č. 15 MZV zřízena pracovní mezirezortní skupina, která se zabývá návrhem legislativních úprav v této oblasti.

4.4. Spolupráce v rámci Evropské unie

Spolupráce s orgány EU v oblasti ochrany obyvatelstva je zaměřena na realizaci základních dokumentů EU, kterými jsou

Akční program Společenství pro oblast civilní ochrany na roky 2000-2004, jehož platnost byla prodloužena do konce roku 2006 a **Mechanismus Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany**. Tento mechanismus byl ČR prakticky využit zejména při pomoci do Jižní Asie (tsunami), Bulharska a Rumunska (povodně), USA (hurikán) a Pákistánu (zemětřesení).

ČR se podílí na činnosti příslušných orgánů Komise a Rady EU v oblasti civilní ochrany, zejména při zpracování návrhu Akčního plánu EU k zemětřesení a tsunami v Indickém oceánu, Haagského programu na stanovení priorit pro příštích pět let a návrhu opatření pro zvládání krizí s přeshraničními účinky (EU-ICMA). Jsou zabezpečovány překlady výzev k předložení návrhů projektů na využití komunitárních programů civilní ochrany v příslušném roce a vydané metodiky pro případné zájemce uveřejněny na webových stránkách MV-GR HZS ČR. Usnesením vlády ze dne 30. listopadu 2005 č. 1544 byl schválen materiál **Vytvoření podmínek pro zapojení občanů ČR do civilních misí EU a dalších mezinárodních vládních organizací** zpracovaný v gesci MZV. Vláda v uvedeném usnesení, mimo jiné, uložila MZV ve spolupráci s Ministerstvem financí (dále jen „MF“), Ministerstvem práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“), Ministerstvem spravedlnosti, MO a MV předložit vládě do 31. března 2006 návrh **Pravidel pro vysílání občanů ČR do civilních misí EU a dalších mezinárodních vládních organizací, včetně finančního zabezpečení**.

Dílčí závěr:

Současnou právní úpravou jsou vytvořeny základní předpoklady pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva státními orgány, orgány územních samosprávných celků a stanovenými právníky a fyzickými osobami. Realizací systému vzdělávání v oblasti krizového řízení se postupně zvyšuje připravenost orgánů krizového managementu také na úseku ochrany obyvatelstva. V následujícím období bude činnost zaměřena na splnění úkolů harmonogramu ke Konceptu ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015, vyhodnocení této koncepce, stanovení dalších směrů rozvoje oblasti ochrany obyvatelstva a na přípravu legislativních i nelegislativních úprav v souladu s dokumentem Optimalizace současného bezpečnostního systému ČR.

5. Integrovaný záchranný systém

5.1. Legislativa

Základním předpisem pro oblast IZS je zákon o IZS a prováděcí předpisy k němu, které jsou využívány v těch případech, kdy je k provádění záchranných a likvidačních prací nutná současná spolupráce více složek IZS. Pokud k řešení postačuje jedna složka IZS, je využíváno speciálních zákonů, např. zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, které mají v takových případech přednost.

Pro vlastní činnost složek IZS jsou nejdůležitější nařízení krajů, kterými jsou vydány poplachové plány IZS krajů.

Existuje řada námětů na zdokonalení výše uvedených právních předpisů. Při jednání MV se zástupci krajů a obcí v roce 2005 došlo ke shodě, že právní úprava je přesto funkční a k její významné novelizaci má smysl přistupovat až v kontextu s optimalizací celého bezpečnostního systému.

5.2. Organizace IZS a komunikační prostředky

5.2.1. IZS a jeho organizace na celém území ČR

a) Základní a ostatní složky IZS

Základními složkami IZS jsou HZS ČR a jednotky PO zařazené v plošném pokrytí území kraje, Policie ČR a zdravotnická záchranná služba, které jsou schopny rychle a nepřetržitě zasahovat a mají působnost na území celého státu.

Celý systém pak řeší i plánovanou pomoc **ostatních složek IZS**. Počítá se zapojením komunálních havarijních služeb, obecních a městských policií, zdravotnických zařízení (zejm-

na nemocnic) a Armády ČR. Tradičně jsou ostatními složkami IZS Báňská záchranná služba, Horská služba, Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, Speleologická záchranná služba České speleologické společnosti a další, ve kterých je jejich činnost dána jednak povinností ze zákona (k tomu vytvářejí profesionální základnu), jednak jsou dílem založeny na entuziasmu a zájmu nadšenců občanských sdružení, ale někdy mají i podíl komerčního využití a vlivů. Ostatními složkami IZS jsou také právnické osoby, které mají využitelné síly a prostředky a jsou ochotny garantovat jejich nasazení v potřebných časových limitech, např. odtahové služby.

Poskytnutí plánované pomoci na vyžádání ostatními složkami IZS, resp. poskytnutí osobní a věcné pomoci ze strany právnických a fyzických osob je písemně podloženo dohodami IZS. V rámci HZS ČR je uzavřeno přibližně 750 dohod IZS, z toho přibližně 550 dohod o plánované pomoci na vyžádání, na základě kterých jsou sestavovány poplachové plány IZS.

b) Operační a informační střediska IZS krajů (dále jen „OPIS IZS“)

Úlohu OPIS IZS plní operační střediska HZS krajů. Ta jsou fyzicky ve všech krajských městech a zatím ve většině bývalých okresních měst. Od roku 2004 jsou postupně realizovány koncepční záměry, jejichž podstatou je útlum činnosti „okresních“ OPIS IZS, který byl již realizován na 16 místech. Činnost těchto středisek byla přenesena na „krajská“ nebo „sektorová“ OPIS IZS, která mimo úkolů podle zákona o IZS také plní úkoly vyplývající z dalších právních předpisů, zejména vodního zákona, atomového zákona a zákona o prevenci závažných havárií.

c) Telefonní centra tísňového volání 112 (dále jen „TCTV 112“)

Na základě usnesení vlády ze dne 19. dubna 2000 č. 391, ve znění usnesení vlády ze dne 3. dubna 2002 č. 350, byla vybudována při všech OPIS IZS v krajských městech vzájemně propojená a zálohovaná TCTV 112, určená pro příjem a odbavování tísňových volání na jednotné evropské číslo **tísňového volání 112** ve prospěch všech základních složek IZS. Nová technologie umožňuje přijímat a odbavovat tísňové hovory na linku 112 a také příjem tísňového volání na linku 150. Příjem tísňových hovorů je zabezpečován v češtině, němčině a angličtině a je k dispozici datový přenos automaticky identifikovaných údajů o čísle volajícího, adrese pevné telefonní stanice a jejím majiteli, poloze mobilního telefonu a dalších informací vytěžených operátorem při příjmu volání na cílové operační středisko základní složky IZS podle druhu oznamované mimořádné události. Využití datových přenosů údajů o mimořádné události z TCTV 112 je postupně zaváděno.

d) Operační a informační středisko MV-HZS ČR (dále jen „OPIS MV-GR HZS ČR“)

OPIS MV-GR HZS ČR sleduje a případně koordinuje činnost OPIS IZS a v případě vyhlášení ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací plní stanovené úkoly podle zákona o IZS.

OPIS MV-GR HZS ČR zabezpečuje v široké míře **úkoly mezinárodního charakteru**. Plní funkci kontaktního místa při zapojování ČR do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí na základě mezinárodních smluv o vzájemné pomoci při katastrofách. Podle úmluvy o přeshraničních účincích průmyslových havárií plní úlohu kontaktního místa ČR pro oznamování přeshraničních účinků průmyslových havárií. **Plní funkci a úkoly kontaktních bodů** pro Monitorovací a informační středisko Evropské komise (EI-MIC), Euroatlantické koordináční středisko pro katastrofy NATO (NATO-EADRC), Úřad Organizace spojených národů pro koordinaci humanitárních záležitostí (UN-OCHA) a Mezinárodní agenturu pro atomovou energii (MAAE).

5.2.2. Prostředky komunikace v IZS

V uplynulých letech byly realizovány významné investiční projekty IZS zabezpečující krizovou komunikaci orgánů veřejné správy (krizové mobilní telefony) a složek IZS na místě zásahu. Ve standardním režimu jsou využívány krizové mobilní telefony i radiová digitální síť PEGAS.

a) Krizové mobilní telefony

Distribuce krizových mobilních telefonů a telekomunikačních služeb, v síti GSM společnosti EUIROTEL Praha, s.r.o., pro orgány krizového řízení veřejné správy a složky IZS byla v zásadním objemu ukončena v roce 2003. Ve stejném roce byla distribuce těchto telefonů rozšířena také pro komerční subjekty plnící úkoly v době vyhlášení krizových stavů. Celkový počet uživatelů je 19 000 v rámci orgánů krizového řízení a složek IZS a 850 v rámci komerčních subjektů.

V roce 2005 bylo přikročeno k **výměně starých typů krizových mobilních telefonů** za typ nový (Siemens C-70), který však vykazoval poruchovost. Tento stav byl reklamován u dodavatele, který přijal opatření k odstranění závad nebo k případné nabídce nových telefonů v rámci programu MOBIL+. Proces reklamace není dosud ukončen.

b) Rádiová síť PEGAS

V roce 2004 byla dokončena výstavba **digitálního rádiového komunikačního systému PEGAS** pro komunikaci základních složek IZS. Nasazení systému PEGAS bylo závislé na dodávkách terminálů a realizaci technických opatření z hlediska integrací systémů. V nasazení do rutinního provozu nejdále pokročila Policie ČR. U HZS ČR nastalo zpoždění z důvodu potřeby vyřešit technické aspekty integrace systému PEGAS do stávajících technologií na operačních střediscích HZS krajů. Plný přechod do systému PEGAS u HZS ČR je plánován do konce roku 2006. Z hlediska dodávek zbývá vybavit HZS ČR ještě potřebnou zálohou ručních terminálů.

5.3. Státní správa v IZS, usměrňování IZS a plánování

5.3.1. Výkon státní správy v IZS

Zákon o IZS stanovil úkoly orgánů veřejné správy v oblasti IZS jako systému přípravy na provádění a **koordinaci záchranných a likvidačních prací** (dále jen „ZaLP“). Koordinaci ZaLP a přípravu na ni zákon o IZS svěřuje MV, resp. MV-GR HZS ČR, hejtmánovi kraje, starostovi obce s rozšířenou působností nebo veliteli zásahu složek IZS. S výjimkou povodní v roce 2002, je koordinace ZaLP především záležitostí velitelů zásahů a k jejímu převzetí vyššími orgány, na tzv. strategické úrovni, dochází velice zřídka, např. při havárii autobusu u Nažidel, tornádu v Litovli nebo výbuchu plynu v Brně. V těchto případech hejtmáni, resp. primátor města, svoji úlohu zvládli a bez problémů ZaLP koordinovali. Vlastní přípravu na provádění ZaLP zabezpečuje MV-GR HZS ČR, na úrovni krajů a obcí s rozšířenou působností HZS krajů a jednotlivé složky IZS.

Výkon státní správy v oblasti IZS spočívá zejména v předkládání dokumentů k projednání v příslušných bezpečnostních radách. Určité problémy činí, z hlediska **ekonomických aspektů** společných nákladů na IZS (např. cvičení), resp. náhrad za náklady a škody vzniklé ze zásahů IZS, výklad některých ustanovení zákona o IZS. Není totiž zcela naplněno ustanovení zákona o IZS, že uvedené výdaje plánuje MV, resp. kraje ve svých rozpočtech. Výdaje jsou ve skutečnosti zahrnovány do rozpočtů jednotlivých složek IZS. To pak vede k nejasnostem při směřování úhrad a vytváření zdrojů pro čerpání jejich finančního vyrovnání. MF v únoru 2006 navrhlo zvážit možnost řešit tento problém žádostí o stanovení nového dílčího specifického ukazatele státního rozpočtu, a to výše finančních prostředků na výkon státní správy v přenesené působnosti vyplývající z krizové legislativy. MV tuto možnost projedná s krajskými úřady, a v případě konsensu připraví žádost MF o stanovení tohoto nového ukazatele, v níž by byly vyčísleny potřeby krajů.

5.3.2. Usměrňování IZS

Usměrňování IZS je na základě zákona o IZS úkolem MV-GR HZS ČR a krajských úřadů, jejichž úkoly v této oblasti jsou ze zákona vykonávány HZS krajů. Zažítým nástrojem pro usměrňování IZS jsou **pravidelné porady složek IZS** konané na ústřední i krajské úrovni, zpravidla nejméně jedenkrát ročně. Tyto porady jsou důležitým zdrojem informací, zejména pro menší záchrannářské složky IZS, založené na bázi sdružení ob-

čanů. HZS ČR zabezpečuje účast lektorů - specialistů na jejich společných setkáních a praktických zaměstnáních.

V roce 2005 bylo přistoupeno k vydávání speciálních průřezových předpisů IZS přímo formou společných směrnic. Tak je řešeno např. využívání vrtulníků Armády ČR a Policie ČR pro potřeby lezců-záchranářů složek IZS a dalších záchranářských činností. Mnohostrannými smlouvami se staly nadresortní metodické materiály, které mají sloužit jako sjednocující standard pro resortní předpisy. Jedná se o tzv. **typové činnosti složek IZS** při společném zásahu, které jsou vydávány v katalogu typových činností složek IZS při společném zásahu, který již obsahuje typovou činnost na radiologickou zbraň, sebevraždu a na leteckou nehodu. Jedná se zřejmě o nejnáročnější, avšak nejperspektivnější formu usměrňování IZS.

Ve všech krajích ČR jsou každoročně organizovány desítky **prověřovacích a taktických cvičení** složek IZS, při kterých je prověřována nejen vlastní součinnost na místě mimořádné události, ale i nové poplachové plány IZS krajů, Ústřední poplachový plán IZS a všechny typové činnosti ještě před jejich schválením.

BRS schvaluje plány **velkých cvičení IZS**, často s **mezinárodní účastí**. Tato cvičení mají za účel, mimo vlastní prověřování připravenosti složek IZS, i prezentaci IZS pro veřejnost. Dobrá příprava cvičení a jejich příznivý mediální ohlas přispěly k tomu, že příští cvičení v roce 2007 s tématem radiální havárie jaderné elektrárny bude organizováno společně s MAAE. Z velkých cvičení IZS v posledních dvou letech je možné uvést např. ROPA 2004, BOHEMIAGUARD 2005, VODA 2005, PODZIM 2005, AIR ACCIDENT 2005. Složky IZS se také podílejí na značné části cvičení orgánů krizového řízení.

■ 5.3.3. IZS a jeho vztah k havarijnímu, krizovému a obrannému plánování

Havarijní plány krajů a vnější havarijní plány jsou součástí dokumentace IZS. V podstatě všechny složky IZS mají v havarijních plánech vlastní operační plány s názvem **plány konkrétních činností**, např. traumatologický plán, pohotovostní plán veterinárních opatření, plán zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti. Realizace těchto plánů je zabezpečena smluvně na základě dohod o plánované pomoci na vyžádání a dohod o poskytnutí věcné nebo osobní pomoci. Při plánování opatření v havarijních plánech je stále příliš vysoká závislost na silách a prostředcích základních složek IZS, zejména chybí zařízení civilní ochrany.

IZS je využíván u **krizových plánů** jako jeden z nástrojů řešení té části scénářů nevojenských krizových situací, při kterých je předpoklad provádění ZaLP, např. po teroristických útocích. Obranné plánování vychází z předpokladu stanoveného v zákonu o IZS, že IZS je určen i pro období válečného stavu. Součástí **obránného plánování** je nutné posílení složek IZS při válečném stavu, např. u příslušníků, zaměstnanců a členů složek IZS je možné zajistit jejich zproštění branné (mobilizační) povinnosti. Dále je v době válečného stavu předpokládáno řízení činnosti šesti vojenských záchranných útvarů Armády ČR (tzv. záchranné prapory) MV v rámci ústřední koordinace ZaLP. Tak by byl také v době válečného stavu zabezpečen závazek Armády ČR, vyčleňovat pro potřeby posílení IZS 1 200 vojáků. Zásadním dokumentem je **Koncepce mobilizace ozbrojených sil ČR** schválená vládou usnesením ze dne 7. prosince 2005 č. 1604.

■ 5.3.4. Ústřední poplachový plán IZS

Ústřední poplachový plán IZS (dále jen „ÚPP IZS“) je základním dokumentem pro ústřední koordinaci ZaLP. **Obsahuje přehled sil a prostředků**, které jsou k dispozici k účinnému nasazení kapacit sil a prostředků (tzv. odřadů) k zásahu nejpozději do 24 hod. kdekoli na území ČR. Jsou to většinou jedinečné odřady, které mají „schopnosti“ provádět vysoce specializované a technicky sofistikované činnosti nebo činnosti, k nimž je potřeba určitá míra logistické soběstačnosti a vysoká mobilita. Výraz „schopnost“ je mezinárodním kritériem pro vytváření přehledů odřadů, případně k deklarování nabídky mezinárodní pomoci. V současné době je v ÚPP IZS zařazeno

44 odřadů. Odřady je možné kombinovat, a tak zvyšovat rejs-třík jejich „schopností“, tedy použitelnosti i pro netypické mimořádné události.

ÚPP IZS je podložen několika desítkami dvoustranných dohod o plánované pomoci na vyžádání, rámcových dohod o spolupráci a dohod o poskytnutí věcné a osobní pomoci s orgány veřejné správy i s podnikatelskými subjekty.

V roce 2005 byla provedena novelizace ÚPP IZS, spočívající v přípravě převedení ÚPP IZS do databázové formy a umístění v informačním systému krizového řízení. To umožní jeho přímé využití v systému nabídky a poptávky záchranářských kapacit v rámci **Společného nouzového komunikačního a informačního systému EU (CECIS)**. Tento systém spočívající v přiřazení kombinace číselných a hláskových kódů záchranářským odřadům podle jejich typu, velikosti a „schopností“ vychází z obdobného kompatibilního systému kódování odřadů využívaných proti terorismu, který byl zaveden v NATO.

V současné době je řešeno **zapojení zdravotnických kapacit** mobilního typu do ÚPP IZS. Tyto kapacity jsou vedeny v mezinárodních databázích kapacit a jsou využívány pro zahraniční pomoc (např. Traumatým v Pákistánu), ale jejich případné využívání pro vnitrostátní potřebu není dokumentačně připraveno.

■ 5.3.5. Poplachové plány IZS krajů a jejich vazba na ÚPP IZS

Poplachové plány IZS krajů jsou sestavovány na podobných principech jako ÚPP IZS s tím rozdílem, že vycházejí ze zpracovaných havarijních plánů krajů a v nich obsažených analýz rizik. Tudiž sestava sil a prostředků IZS kraje nemusí být schopná zasáhnout na jakýkoliv typ mimořádné události, ale měla by akceptovat místní průmyslové a přírodní podmínky. Sestava sil a prostředků zařazených do poplachových plánů krajů je tedy oprávněně různá kraj od kraje. Pro místně málo pravděpodobné události mohou kraje počítat s pomocí vyžádanou prostřednictvím ÚPP IZS nebo od sousedních krajů.

■ 5.3.6. Postavení sil a prostředků Armády ČR, zejména vojenských záchranných útvarů v ÚPP IZS a v poplachových plánech IZS krajů

Armáda ČR disponuje zejména v chemických a ženijních útve-rech některými zcela ojedinělými kapacitami, využitelnými pro ZaLP. Současně má funkční mobilní polní nemocnice, vojenské záchranné prapory, disponující mobilními zařízeními pro ochranu obyvatelstva a letectvo, disponující vrtulníky těžké kategorie. K zapojení těchto speciálních i mobilních kapacit (odřadů) do IZS **na ústřední i krajské úrovni** byla uzavřena rámcová smlouva mezi MO a MV a na jejím základě dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi MV-GR HZS ČR a Generálním štábem Armády ČR. Na jejím základě je ze 44 odřadů zařazených do ÚPP IZS 19 odřadů Armády ČR.

Před zánikem bipolárního světa byly ozbrojené síly tak početně silné a technicky vybavené, že při vzniku téměř jakékoliv závažnější mimořádné události byli vojáci využíváni jako základ odezvy a účinně zasahovali od velkých havárií po likvidaci sněhových kalamit. **Snížení početních stavů** a počtu posádek dnešní Armády ČR něco takového téměř vylučuje, ale legislativní setrvačností zůstalo dosud zachováno právo nejen krajů, ale i obcí žádat nejbližší útvar o vyslání sil a prostředků. Existuje proto snaha krajů, zařadit síly a prostředky alespoň šesti existujících vojenských záchranných útvarů Armády ČR do poplachových plánů IZS krajů. Tyto útvary mají stanovenou územní působnost a za běžného mírového stavu úkoly v IZS krajů bezproblémově plní. K řešení této situace bylo stanoveno, že nasazování vojáků bude realizováno prostřednictvím mechanismů IZS a byl stanoven limit maximálně 1 200 vojáků, kteří mohou být nasazeni ve prospěch provádění ZaLP v rámci IZS. Problém je v tom, že početní stavy vojenských záchranných útvarů dohromady vyčerpávají stanovený limit a za krizového nebo válečného stavu by nemohly současně plnit úkoly pro územní potřeby, pro potřeby ústřední koordinace ZaLP a pro vlastní potřeby vedení vojenských operací. Proto byla v roce 2005 zpracována **Studie o místě**

a úloze záchranných praporů 15. ženijní záchranné brigády v krizových situacích a za válečného stavu. Studie konstatuje, že bude navrženo, aby k vytvoření podmínek pro předání záchranných praporů pod operační řízení MV-GŘ HZS ČR za válečného stavu bylo uvažováno o vytvoření velitelského prvku. Ten by zabezpečoval jak vyčlenění řídicího prvku k MV-GŘ HZS ČR tak i administrativní řízení a logistickou podporu nasazených záchranných praporů. O realizaci výsledků studie dosud není rozhodnuto.

5.3.7. Postavení sil a prostředků resortu zdravotnictví v IZS

Zapojení sil a prostředků resortu zdravotnictví je realizováno zejména v rámci přenesené působnosti zpracováním traumatologických plánů krajů, které upravují především součinnost zdravotnické záchranné služby kraje jako základní složky IZS na straně jedné a nemocnicemi s urgentními příjmy nebo specializovanými pracovišti na straně druhé.

Pro okamžité kapacitní posílení krajských zdravotnických systémů při řešení následků mimořádných událostí velkého rozsahu je v působnosti MZ vybavena a udržována **stabilní hospitalizační báze** v Hředlicích a je zahájeno zprovoznění druhé báze v Zábřehu. Zařízení jsou v režimu stále připravenosti využívána jako výjezdová stanoviště pro mobilní zdravotnickou logistickou bázi s možností samostatné činnosti v terénu, která je umístěna v Hředlicích. MZ dále disponuje tzv. **traumatým** při Úrazové nemocnici v Brně, který je stejně jako technická podstata mobilních bází zahrnut do struktur NATO a také OSN. Rovněž se s traumatým počítá k zařazení do ÚPP IZS a následně do CECIS. Pro vnitrostátní použití může být traumatým využit pro krátkodobé posílení kapacity místního zdravotnictví v oblasti odborné chirurgické péče. Traumatým je koncipován pro variantní výjezd v základním a rozšířeném složení se soběstačností 5-7 dní bez nutnosti dodání dalších zásob. Vzhledem k vývoji bezpečnostní situace je připravováno vytvoření dalšího traumatýmu, personálně opřeného o fakultní nemocnici v Praze.

5.3.8. Veterinární orgány a jejich vztah k IZS

Oblast veterinární péče a ochrany před nebezpečnými nákazami zvířat a přenosem těchto nákaz, SLAK, mor prasat apod., je komplexně řešena zvláštními právními předpisy, zejména zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcími předpisy, které jsou doplněny některými přímo aplikovatelnými evropskými normami.

Lze očekávat, že za běžného stavu budou mimořádné události veterinárního charakteru řešeny formou mimořádných veterinárních opatření a nikoliv jako zásahy složek IZS. Tak jsou také obvykle nastaveny pohotovostní veterinární plány, jako operační součást územních havarijních plánů. Tyto operační plány by měly vycházet i ze zpracovaného typového plánu **Epizootie-hromadné nákazy zvířat** a vzorového **Plánu mimořádných veterinárních opatření**.

Veterinární správy při zajišťování svých úkolů a opatření disponují vlastními silami a prostředky, kterými jsou zejména vzduchotěsné kontejnery pro odvoz uhynulých a utracených zvířat, kontejnery pro likvidaci drůbeže oxidem uhličitým a referenční laboratoře. Dále jsou ve státních hmotných rezervách uloženy prostředky pro likvidaci nakažených zvířat (skotu, prasat, ovcí, drůbeže apod.). Provádění samotných veterinárních opatření tak závisí především na právnických osobách a podnikajících fyzických osobách, což jsou zejména kafilérie a soukromí veterinární lékaři. Jejich využívání je ve veterinární legislativě velmi dobře ošetřeno. To však nemusí vždy postačovat, protože události v posledních letech v Evropě (epidemie SLAK a případy BSE) a ve světě (ptačí chřipka) ukazují, že k řešení takových rozsáhlých nebezpečí bude možné a nutné využít i mechanismy a dokumentaci IZS.

Prvním příkladem byla v roce 2001 příprava na případnou odezvu na zavlečení epidemií SLAK, BSE, případně na pou-

žití antraxu teroristy. Byl připraven a odzkoušen postup pro likvidaci utracených zvířat. Obdobně byla připravena typová činnost reagující na tzv. antraxové obálky. HZS ČR zabezpečoval fyzický rozvoz a vlhčení desinfekčních rohoží na hraničních přechodech a provedl tisíce zásahů v souvislosti s ohlášením podezřelých obálek. V současné době se uvažuje využít hasiče také pro hromadné vybijení drůbeže s použitím oxidu uhličitého v případě jejího nakažení ptačí chřipkou.

Státní veterinární správa a krajské veterinární správy se na základě dohod o plánované pomoci na vyžádání zapojují také do provádění ZaLP při dopravních nehodách (utracení zraněných zvířat, likvidace kontaminovaného masa v důsledku požáru apod.).

5.4. Zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací při mimořádných událostech v zahraničí a poskytování humanitární pomoci do zahraničí

Zákonem o IZS je MV dána pravomoc rozhodovat v dohodě s MZV o humanitární pomoci poskytované státem do zahraničí a zapojování do mezinárodních záchranných operací. Pravidla pro zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci jsou stanovena prováděcím předpisem k zákonu o IZS (nařízení vlády č. 463/2000 Sb.). Podle usnesení vlády ze dne 31. března 2004 č. 302 je humanitární pomoc koordinována MZV a rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků na humanitární pomoc přísluší ministru zahraničních věcí do 5 mil. Kč a vládě nad 5 mil. Kč. Při rozhodování o realizaci humanitární pomoci hrají důležitou roli ZÚ v zahraničí, zejména v postiženém teritoriu, a spolupráce s nimi při přípravě, koordinaci a realizaci humanitární pomoci. ČR se také podílí na **spolurozhodování při poskytování humanitární pomoci** ze strany Evropské komise prostřednictvím Výboru pro humanitární pomoc (ECHO). Trendem posledních let je poskytování humanitární pomoci prostřednictvím mezinárodních organizací, nejčastěji ve formě finančních příspěvků.

Hlavní zásady zapojování sil a prostředků ČR do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí jsou shrnuty v materiálu **Zapojení ČR do mírových a záchranných operací a humanitární pomoci**, který byl přijat usnesením vlády ze dne 9. května 2001 č. 458. Na základě získaných zkušeností byly tyto zásady doplněny usnesením vlády ze dne 30. listopadu 2005 č. 1544, k **Vytvoření podmínek pro zapojení občanů ČR do civilních misí EU a dalších mezinárodních vládních organizací**.

ČR již několik let poskytuje materiální, finanční a záchranářskou humanitární pomoc do zahraničí. V rámci záchranářské humanitární pomoci do zahraničí MV-GŘ HZS ČR vybavuje a cvičí **speciální jednotku**, určenou zejména pro vyhledávací a záchranné operace v sutinách zřícenin objektů. Tato jednotka je vždy složena tak, aby odpovídala potřebám v místě mimořádné události. Hlavní část jednotky tvoří příslušníci HZS ČR a dále mohou být součástí jednotky zdravotníci, členové kynologických organizací, příslušníci Armády ČR, Policie ČR a dalších složek IZS.

ČR má uzavřeny **mezistátní dvoustranné dohody** o pomoci při katastrofách a živelních pohromách se všemi sousedními zeměmi a s Maďarskem. Se slovenskými a polskými hasiči jsou dohody rozpracovány až do podoby společných metodických pokynů pro spolupráci při vzájemné pomoci při zdolávání mimořádných událostí.

Výsledky poskytování pomoci do zahraničí v posledních letech potvrzují fakt, že ČR je ve zvládnutí pomoci zemím postiženým přírodními katastrofami na světové úrovni, bez ohledu na omezené možnosti rozsahu a finanční náročnosti pomoci.

Dílčí závěr:

IZS je funkčním nástrojem pro řešení mimořádných událostí. Mnohdy je jediným akceschopným disponibilním nástrojem pro řešení problémů, které by obecně měly být řešeny jinými mechanismy (sžidnost komunikací, energetika, rampouchy, obtížný hmyz atd.). Také z tohoto důvodu by měla být věnována pozornost objektivním problémům, které složky IZS samy řešit nemohou.

Jedná se zejména o **dořešení financování IZS**, protože je dlouhodobě neúnosné, aby jen rozpočty státu, krajů, obcí a veřejného sektoru vůbec byly jedinými zdroji pro udržení úrovně ochrany před mimořádnými událostmi. Dosud se nepodařilo zapojit do financování IZS pojišťovací sektor formou tzv. požární daně nebo jinak nazvaného odvodu z majetkových pojištění. Posoudit je ale nutné i možný podíl právnických osob, které svým podnikáním zatěžují IZS, např. provozovatele lyžařských vleků, koupališť a jiných zařízení s vysokým potenciálem rizika vzniku mimořádných událostí.

Dále je nutné řešit **absenci zákona o zdravotnické záchranné službě**, jak je také konstatováno v Návrhu optimalizace současného bezpečnostního systému ČR, přičemž základní problémovou oblastí je přenesení zřizovací působnosti k základní složce IZS ze státu na kraje, a to do oblasti výkonu samostatné působnosti.

Rovněž je nezbytné definitivně vyjasnit budoucí směřování vojenských záchranných útvarů Armády ČR.

Základním problémem je ale **nedostatek finančních prostředků**, protože trvale rostoucí morální a fyzické opotřebení záchranné techniky a nedostatek prostředků na podporu (dotování) dobrovolných záchranných organizací vede k objektivnímu snižování úrovně ochrany před účinky mimořádných událostí. Zastaralost hasičské techniky, absence ochranných prostředků u policistů a zdravotnických záchranářů, nedůstojně nízká podpora občanským sdružením záchranného zaměření a další vnitřní deficity se rok od roku prohlubují.

6. Požární ochrana

6.1. Vymezení oblasti preventivní požární ochrany, právní základy

Zabezpečování preventivní PO bylo usměrňováno ve dvou rovnocenných oblastech, a to předcházení vzniku požárů (mimořádných událostí), včetně rychlého zjištění situace předcházející jejich vzniku, a k přípravě na rychlé zjištění vzniku mimořádné události, vytváření a zabezpečování podmínek pro minimalizaci dopadů.

V oblasti PO je ústředním orgánem státní správy MV, přičemž **úkoly státu** na tomto úseku zabezpečují na příslušných úrovních také **HZS krajů a v přenesené působnosti orgány krajů a obcí**. Část úkolů PO zabezpečují také obce v **samostatné působnosti**. Organizace a řízení výkonu státní správy přísluší MV-GR HZS ČR. Činnosti orgánů probíhají koordinovaně, systém je koncipován tak, aby jeho jednotlivé součásti byly schopny plnit stanovené úkoly i samostatně. Plnění se opírá též o stanovená práva a povinnosti právnických osob a fyzických osob, případně povinnosti směřovaných určité skupině osob (např. ve vztahu k vlastníkům nebo uživatelům zdrojů vody pro hašení). Základní vztahy a požadavky jsou upraveny zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o PO“). K této oblasti se vztahují další právní předpisy, např. zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon o prevenci závažných havárií, atomový zákon, a předpisy vztahující se k určitým oblastem činností, např. plynárenství, energetice, přepravě nebezpečného zboží.

V oblasti prevence působí orgány státního požárního dozoru, státního odborného dozoru nad bezpečností práce a orgány kontrolující dodržování požadavků na bezpečnost výrobků a služeb. Zabezpečování úkolů je realizováno ve spolupráci s dalšími ministerstvy, správními úřady včetně orgánů dozoru a kontroly, profesními komorami a sdruženími. Např. při zjištění, že došlo k požáru v souvislosti s vadami výrobků, spolupracuje s HZS ČR Česká obchodní inspekce, jedná-li se o vady stavby, pak jsou kontaktovány stavební úřady, případně příslušné ústřední orgány. Na úseku požární prevence MV-GR HZS ČR spolupracuje také s MPSV a jím řízeným Státním úřadem inspekce práce. Součinnost spočívá zejména ve vzájem-

ných konzultacích při tvorbě návrhů právních předpisů, které upravují požadavky na bezpečnost práce nebo bezpečnost provozu technických zařízení z hlediska PO.

Důležitými dokumenty, které zasahují do oblasti požární prevence jsou **Národní akční program bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na léta 2004 až 2006** a **Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci z roku 2003**.

6.1.1. Koncepce požární prevence

MV-GR HZS ČR v roce 2003 vydalo **Koncepci požární prevence**, která řeší řízení a výkon státní správy na úseku požární prevence, spolupráci s ministerstvy, dalšími ÚŠÚ a orgány veřejné správy, vzdělávání a odbornou přípravu na úseku PO, informační systémy a využívání statistických údajů, preventivně výchovnou činnost, spolupráci s občanskými sdruženími a pojišťovnami a technickou normalizací. Dále byla provedena analýza stávajících zmocňovacích ustanovení k vydávání právních předpisů krajů a obcí, což se týkalo též účinnosti nástrojů krajů a obcí, které působí v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi (jedná se o dvě obecně závazné vyhlášky obcí a šest nařízení krajů). Výsledky budou využity při přípravě návrhů změn krizové legislativy.

6.1.2. Harmonizace předpisů v ČR s právem EU

Oblast PO sice nepatří do rámce komunitárního práva, ale řada rozhodnutí a směrnic EU obsahuje požadavky na výrobky z hlediska jejich bezpečnosti, požadavky na bezpečnost práce včetně bezpečnosti pracovišť, předcházení nebezpečným stavům a na připravenost k jejich zvládnutí. Součástí takto pojeté bezpečnosti je rovněž požární bezpečnost.

V oblasti legislativy byly plněny úkoly v **tvorbě předpisů harmonizovaných s požadavky EU**, zejména v oblastech volného pohybu zboží a požárně bezpečnostních požadavků vztahujících se k prevenci závažných havárií (pracoviště, pracovní procesy), s cílem minimalizovat rizika a zvýšit připravenost pro zvládnutí nebezpečných stavů. Významný byl rovněž návrh stavebního zákona, příprava jeho prováděcích předpisů a návrhu vyhlášky o technických podmínkách požární ochrany staveb. V návaznosti na vstup do EU byla vytvořena řada mezíresortních pracovních skupin zaměřených na funkci jednotného vnitřního trhu v rámci EU, především k bezpečnostním požadavkům u výrobků regulovaných příslušnými směrnicemi Rady. Účelem bylo převzetí evropského harmonizovaného klasifikačního systému stavebních výrobků z hlediska požární odolnosti a reakce na oheň do systému technických specifikací ČR. Práce budou pokračovat v návaznosti na postup prací v EU.

Pozornost byla též zaměřena na nové **metody modelování vývoje požárů** v různých režimech (podmínkách) a vytváření koncepce požárně bezpečnostního inženýrství pro řešení požární bezpečnosti staveb. V těchto aktivitách se bude pokračovat s cílem zpřístupnit tyto nové metody.

6.1.3. Požární bezpečnost staveb, technologií a výrobků

Úloha státní správy spočívala zejména v **předcházení rizikovým stavům** ve fázi územního plánování, projektové přípravy staveb a technologií a při provozování jednotlivých činností, dále stanovování vlastností výrobků majících rozhodující význam pro výslednou kvalitu stavby a podmínek pro jejich prokazování. Pro případ vzniku mimořádných událostí je činnost orgánů vykonávajících státní požární dozor zaměřena zejména na flexibilní zabezpečení ohroženého území ve spolupráci s ostatními ministerstvy a správními úřady s cílem zjednodušení a zrychlení nezbytných administrativních úkonů.

K zajištění **požární bezpečnosti** při užívání objektů po celou dobu obvyklé nebo předpokládané životnosti byla preventivní opatření z hlediska působení běžně předvídatelných vlivů zaměřena na předcházení vzniku požáru, zamezení nebo omezení šíření požáru, zajištění bezpečné evakuace a zajištění bezpečného a účinného haseního zásahu.

6.2. Výkon státního požárního dozoru

6.2.1. Kontrolní činnost

Kontroly dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně, prováděné HZS krajů v oblasti výkonu státního požárního dozoru, byly realizovány jako plánované či mimořádné nebo jako následné kontroly uložených opatření k odstranění zjištěných nedostatků. V roce 2002 bylo provedeno 9 784, v roce 2003 - 11 418, v roce 2004 - 13 081 a v roce 2005 - 12 882 kontrolních akcí.

V období 2002 až 2005 byla HZS ČR realizována řada **tematicky zaměřených kontrolních akcí**.

V roce 2002 bylo ve spolupráci s Českým úřadem bezpečnosti práce (nyní Státní úřad inspekce práce) provedeno 530 kontrol bezpečnosti při skladování **hořlavých sypkých hmot v zásobnících**, závady byly zjištěny převážně u středních a malých podnikatelských subjektů. V roce 2003 bylo ve **zdravotnických zařízeních** provedeno 464 kontrol a zjištěno 1 643 závad, v roce 2004 v **objektech pro ubytování** 1 632 kontrol a zjištěno 5 469 závad a v roce 2005 ve **školách a školských zařízeních** 2 602 kontrol a zjištěno 6 057 závad. V závěru roku bylo ve spolupráci s Českou obchodní inspekcí provedeno 383 kontrol **prodeje a skladování předmětů zábavní pyrotechniky** a zjištěno 655 závad. Při přípravě těchto kontrol spolupracovaly také Český báňský úřad a příslušná zkušebna. Na rok 2006 jsou připravovány tematicky zaměřené kontroly provozovatelů činností čerpacích stanic pohonných hmot a kontroly akceschopnosti jednotek PO podniků.

Dále byly vyhlášeny **mimořádné kontrolní akce**, které byly prováděny v součinnosti s Policií ČR, kromě jiného také z důvodu zajištění bezpečnosti kontrolujících příslušníků HZS ČR. V roce 2003 bylo provedeno 523 kontrol **nočních klubů, diskoték a klubů**, z toho jen 23 bylo bez závad, v ostatních případech bylo zjištěno přes 2 600 závad. V roce 2004 bylo provedeno 985 kontrol **autobazarů**, z toho bez závad 128 a zjištěno téměř 3 000 závad. Dále se ve spolupráci s Generálním ředitelstvím cel a celními ředitelstvími uskutečnily kontroly **v tržnicích**, z toho 17 u provozovatelů tržnic (zjištěno 56 závad) a 248 u provozovatelů prodejní činnosti (zjištěno 129 závad).

V roce 2005 vzhledem k nezajištění systému letecké hasičské služby byly provedeny **mimořádné tematické kontroly** u vybraných **vlastníků lesů** (včetně čtyř národních parků), z celkového počtu 155 provedených kontrol byly zjištěny závady v 60 případech.

6.2.2. Stavební prevence

V oblasti stavební prevence se jednalo zejména o zpracovávání podkladů k řízení o stavbách a následné ověření, zda byly dodrženy stanovené podmínky. Úkoly byly zajišťovány podle podaných žádostí, složitosti a závažnosti případů.

Přehled činnosti v této oblasti je uveden v následující tabulce:

Stavební prevence		2002	2003	2004	2005
Vydaná stanoviska	Počet	60 335	60 276	64 803	65 492
Územní řízení a stavební řízení	Počet pozvánek	34 350	32 360	23 867	32 797
	Počet účastí	6 982	8 316	7 726	7 606
Kolaudace	Počet pozvánek	40 561	39 239	43 345	42 108
	Počet účastí	27 644	27 182	33 510	33 584
Ostatní spolupráce se stavebními úřady	Počet vyřízených žádostí	1 835	1 189	1 644	1 448

6.2.3. Zjišťování příčin vzniku požárů

K požáru se zpracovává dokumentace, jejíž součástí je u méně závažných požárů (zejména bez vzniklé škody a možnosti šíření) **záznam o požáru**. U ostatních požárů se jedná o **spisy o požárech**, jejichž součástí jsou odborná vyjádření, zprávy o zásahu jednotky PO, požárně technické expertizy, znalecké posudky, případně další dokumenty.

V tabulce jsou pro srovnání uvedeny počty vypracovaných spisů o požárech a počty expertiz v porovnání s celkovými počty požárů v letech 2002 až 2005:

Zjišťování příčin vzniku požáru	2002	2003	2004	2005
Spisy o požárech	10 638	12 676	10 460	9 771
Požárně technické expertizy	472	524	450	571
Počty požárů	19 132	28 937	21 191	20 183

Spolupráce HZS ČR a Policie ČR při šetření/vyšetřování požárů probíhá na základě uzavřené dohody. Při zjišťování příčin vzniku požárů je také využívána technická podpora odborných a znaleckých pracovišť a specialistů, zejména Kriminálního ústavu Praha (odborní kriminalistické techniky a expertiz, technici se psy cvičenými na vyhledávání akceleračních a Technického ústavu PO Praha (odběr vzorků, laboratorní zkoumání, podpora databází, např. požárně technických charakteristik látek, modelování a výpočty s využitím speciálního softwaru a další).

6.2.4. Správní řízení

Správní řízení je jedním z nástrojů, který je využíván při výkonu státního požárního dozoru, zejména při nedodržování stanovených povinností. Ve správním řízení bylo v roce 2002 vydáno 274, v roce 2003 - 304, v roce 2004 - 283 a v roce 2005 - 387 rozhodnutí.

6.2.5. Odborná způsobilost osob k výkonu státního požárního dozoru

V oblasti **vysokoškolského studia** byl MV vydán ověřovací studijní program pro odbornou způsobilost k výkonu státního požárního dozoru. **Resortní vzdělávání** se uskutečňuje ve Střední odborné škole PO a Vyšší odborné škole PO MV ve Frýdku-Místku, v odborných učilištích PO a v Institutu ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč. V roce 2003 byly zahájeny doplňkové kurzy, jejichž náplní je provádět praktické aplikace ve spolupráci s HZS krajů, Policií ČR a odbornými technickými pracovišti.

6.3. Preventivně výchovná činnost

V oblasti preventivně výchovné činnosti na úseku PO byla zvláštní pozornost věnována dětem a mládeži. Pro učitele základních a speciálních škol byla v roce 2004 vydána příručka **Výchova dětí v oblasti PO**. Podobná publikace je připravována pro učitele středních škol. Ve stejném roce byla pro podnikatelské subjekty vydána publikace **PO - Příručka pro podnikatele**. Rozhodující úlohu v této oblasti sehrávají HZS krajů (besedy, instruktáže, ukázky, výstavy, relace v regionálních a místních hromadných informačních prostředcích, články v tisku, informace na internetu, poradenská a konzultační činnost apod.).

6.4. Plošné pokrytí území ČR jednotkami PO

V roce 2005 podle statistiky provedly jednotky PO cca 116 tis. zásahů při požárech, dopravních nehodách, povodních, technických zásazích a dalších druzích mimořádných událostí na celém území ČR.

Všechny jednotky PO jsou organizovány na základě zákona o PO tak, aby zajistily tzv. **plošné pokrytí území celé republiky**. Poskytnutí pomoci jednotkami PO není na celém území stejné, ale závisí na vyhodnoceném požárním nebezpečí každého z katastrálních území obce. Je organizováno tak, aby k ní došlo v době od 7 minut do 20 minut od vyhlášení poplachu předurčeným jednotkám PO. Počet jednotek PO a doby jejich dojezdu na místo zásahu jsou stanoveny v příloze zákona o PO. Plošné pokrytí vyhovující požadavkům této přílohy bylo poprvé zpracováno a fyzicky vyčísleno na základě usnesení vlády ze dne 16. listopadu 1994 č. 646. Byly stanoveny potřebné počty jednotek PO různých kategorií, počty a dislokace stanic HZS ČR a počty příslušníků HZS ČR zařazených v jednotkách PO s ohledem na úkoly jednotek PO v oblasti ochrany obyvatelstva, nové správní uspořádání ČR a hrozby terorismu.

Výpočet základního parametru systému plošného pokrytí, tj. stupně nebezpečí obce, doznal změn na základě novely přílohy č. 1 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek PO, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb. Úprava plošného pokrytí byla vyvolána především úspornými opatřeními v rozpočtu HZS ČR, zvyšováním provozních nákladů (paliva, energie, mzdy apod.) i značnými problémy ve vybavení jednotek PO potřebnou technikou.

Postupně změny nastavení plošného pokrytí jsou uvedeny v následující tabulce.

Zabezpečení plošného pokrytí v roce	Počet stanic HZS krajů		Počet příslušníků v jednotkách HZS krajů		Počet jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí dle kategorie zařazených v plošném pokrytí					
					II		III		V	
	Plán.	Skut.	Plán.	Skut.	Plán.	Skut.	Plán.	Skut.	Plán.	Skut.
1994	249	231	7697	5823		349		1183		4624
2002	262	233	7539	6089	360	217	1086	1238	5249	5066
2005	241	236	6879	6167	306	157	1341	1309	4071	4071

Je třeba zdůraznit, že **plánované počty stanic HZS krajů, ani počty příslušníků v jednotkách HZS krajů nebyly nikdy dosaženy**, třebaže potřebu naplnění různé schvalované materiály konstatovaly, zejména v souvislosti s povodněmi 1997 a 2002 nebo v souvislosti s nárůstem nebezpečí terorismu.

U 20 stanic byl snížen typ stanice nebo zrušena předurčenost tzn., že vzhledem k úsporným opatřením byl snížen počet příslušníků na těchto stanicích. Cílový početní stav v roce 2005 na 241 stanicích HZS krajů měl být 6 879 příslušníků, tj. o 660 méně, než bylo plánováno v roce 2002. Skutečně bylo na těchto stanicích 6 167 příslušníků, tedy k dosažení plánovaného počtu stále chybí 712 příslušníků. Aby se dodržela garance poskytnutí pomoci občanům jednotkou PO v odpovídajícím čase, bude nutné nově vybudovat 13 stanic HZS krajů, které byly již v záměrech v roce 2002.

Změnami plošného pokrytí v krajích v roce 2005 neměly být dotčeny funkční jednotky sborů dobrovolných hasičů (dále jen „SDH“) obcí, naopak byly v rámci možností upřednostňovány jednotky kategorie PO II před jednotkami HZS krajů. Na druhé straně je také třeba reálně vidět omezené možnosti obcí v udržení svých akceschopných jednotek SDH po stránce personální, organizační i technického vybavení. To vedlo ke snížení plánovaného počtu jednotek kategorie PO II v roce 2005 o 54 oproti roku 2002. Uvedené jednotky však byly většinou přeřazeny do kategorie jednotek PO III. Dále to vedlo ke snížení plánovaného počtu jednotek kategorie PO V z důvodu zařazení pouze akceschopných jednotek do plošného pokrytí.

6.4.1. Investiční, materiálně technické a finanční zabezpečení jednotek PO plošného pokrytí

Systém plošného pokrytí mimo jiné optimalizoval i výdaje na PO a reagoval na drastický nárůst cen základní požární techniky v 90. letech. Vládě byly předloženy výsledky „inventarizace“ potřeb kapitálových výdajů na požární techniku a věcné prostředky, která v příloze usnesení ze dne 16. listopadu 1994 č. 646 konstatovala, že potřebné investiční finanční prostředky pro HZS ČR a pro jednotky SDH obcí do požární techniky představují celkovou částku 5 834 mil. Kč v cenách roku 1994. Jednalo se do jisté míry o deficit techniky vzniklý v průběhu řady předešlých let. Bylo navrženo postupně odstraňování tohoto deficitu formou obměny techniky a dovybavení jednotek PO ve výši 400 mil. Kč investičních výdajů ročně podle možností státního rozpočtu. To však nebylo do roku 2004 plněno.

Další negativní skutečností je, že se přes všechny snahy nepodařilo prosadit zákonnou normu, **aby se pojišťovny podílely na financování PO**, neboť většina uchráněných hodnot je jejich profitem. Podíl pojišťoven ve výši cca 1 mld. Kč by problémy s investicemi do techniky jednotek PO vyřešil bez nároku na státní rozpočet.

Současný stav ve vybavení jednotek HZS ČR v technice a technických prostředcích je možno charakterizovat tak, že

základní technika je morálně i fyzicky zastaralá z důvodu prošívané životnosti (průměrné stáří 12,5 roku u HZS ČR, více jak 40% techniky je starších 16 let) a chybí speciální technika pro ZaLP při chemických a ekologických haváriích, přičemž více jak 70 % zásahů jednotek PO tvoří zásahy vyžadující speciální techniku.

Proti roku 1994 je tedy deficit ve vybavení jednotek HZS ČR zhruba o 10 mld. Kč vyšší i při redukci jejich vybavení. Faktem však také při tomto srovnání je, že ceny požární techniky vzrostly od roku 1994 o 50 až 70 %.

Jak je patrné z následující tabulky, je celkový současný deficit investičních prostředků jednotek PO HZS krajů a jednotek SDH vybraných obcí následující:

Druh jednotky	Deficit prostředků na		
	Výdaje potřebné na obměnu zastaralé techniky včetně rekonstrukcí /mil. Kč/	Výdaje potřebné na doplnění chybějící techniky /mil. Kč/	Celkem /mil. Kč/
Jednotky HZS ČR	3 759	1 370	5 129
Jednotky SDH vybraných obcí	10 869	0	10 869
Celkem	14 628	1 370	15 998

Nyní by deficit v investicích na požární techniku uspokojivě řešilo 700 mil Kč ročně. HZS ČR také chybí solidní vzdělávací základna s kapacitou 500 osob. Potřebné investice na její pořízení by představovaly cca 750 mil. Kč.

U jednotek SDH obcí je nutno upozornit na průměrné stáří základní techniky (23,5 roku) a zvyšující se náklady na jejich akceschopnost. Více než 90 % techniky je starší více než 16 let a její využívání začíná být problematické nejen z hlediska bezpečnosti osádky a silničního provozu, ale i možnosti prostého nastartování motoru.

MV poskytuje od roku 2001 účelové dotace vybraným obcím v rámci reprodukce požární techniky pro jednotky PO (dále jen „účelové dotace“). K tomu zpracovalo na základě pokynů MF *Zásady pro poskytování účelové dotace*, ve kterých jsou stanovena *Kritéria pro vyhodnocení žádosti o poskytnutí účelové dotace obcí*. V rámci zásad jsou pevně stanoveny dvě omezující hranice, které musí být současně naplněny - účelové dotace může činit maximálně 50 % ceny nově pořízené techniky, přičemž nemůže překročit 2 mil. Kč. S výjimkou roku 2005, kdy celková výše poskytnutých účelových dotací činila 28,8 mil. Kč, dosahovaly účelové dotace každoroční výše 7,5 - 12 mil. Kč celkem. Pro rok 2006 jsou opětovně naplánovány prostředky ve výši 110 mil. Kč, což znamená významnou podporu obcím.

Pro umožnění činnosti jednotek SDH obcí je také určena **dotace na zabezpečení akceschopnosti jednotek SDH obcí**. K těmto účelům vyčleňuje MF účelovou dotaci z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa ve výši cca 52,5 mil. Kč na rok. Mechanismus rozpisu částky na kraje a jednotlivé obce zabezpečují MV-GR HZS ČR a HZS krajů. Dotace je poté převedena do krajů a je vedena na samostatném účtu pro uvedený účel v rozpočtu krajského úřadu, který ji na základě rozpisu převádí jednotlivým obcím.

Z dotace jsou hrazeny následující výdaje:

- výdaje na udržení akceschopnosti jednotek PO kategorie II a III ve formě příspěvku na věcné vybavení, které zůstává majetkem obce (např. spojové prostředky, věcné prostředky požární ochrany apod.),
- maximálně do výše 50 % mzdových výdajů a pojistného členům vykonávajícím službu v jednotce PO kategorie II (jako svoje hlavní povolání nebo pohotovost v místě bydliště),
- na odbornou přípravu velitelů a strojníků jednotek SDH obcí k dosažení odborné způsobilosti.

K zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami PO krajské úřady hradí jednotkám SDH vybraných obcí výdaje spojené se zásahy mimo jejich územní obvod a podílejí se na financování jejich akceschopnosti a pořízení a obnově techniky.

6.4.2. Odborná příprava a usměrňování výkonu služby v jednotkách PO

K usměrnění odborné přípravy jednotek PO vydává MV-GR HZS ČR metodický předpis Bojový řád jednotek PO, Cvičební řád jednotek PO a konspekty odborné přípravy. V roce 2005 byly uvedené materiály novelizovány a rozšířeny s ohledem na nové požadavky na zásahovou činnost jednotek PO (nebezpečné látky, dopravní nehody).

Velká pozornost je také věnována kurzům pro **odbornou způsobilost profesionálních a dobrovolných hasičů**. Všichni příslušníci HZS ČR a velitelé, strojníci a technici v ostatních jednotkách PO musí prokázat svoji odbornou způsobilost, kterou každých pět let obnovují. V roce 2005 se aktualizovaly osnovy všech kurzů pro odbornou způsobilost. Z hlediska standardizace objemu vědomostí byly také zavedeny jejich normativy pro funkci hasič, strojník a velitel družstva.

Odbornou přípravu pro získání a prodloužení odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí provádí HZS krajů. V roce 2004 absolvovalo odbornou přípravu k získání odborné způsobilosti (základní odborná příprava) nebo odbornou přípravu k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti (cyklická odborná příprava) celkem 10 384 velitelů a strojníků jednotek SDH obcí.

6.4.3. Koncepce chemické služby HZS ČR

Vzhledem k tomu, že pro HZS krajů vznikly zejména po roce 2001 nové úkoly v rámci IZS v oblasti detekce nebezpečných látek, specifických zásahů, ochrany obyvatelstva a ve zjišťování, předávání, vyhodnocování a využívání údajů o vzniklé situaci při mimořádných událostech s výskytem nebezpečných látek, bylo přistoupeno k vypracování **koncepce chemické služby**. Nově řeší předurčenost jednotek PO ve vazbě na zásahy na nebezpečné látky přehodnocením územního rozložení tzv. „opěrných bodů“ chemické služby. Stanoví předpokládané činnosti jednotek PO u zásahu v rámci chemické služby, tj. v oblasti detekce a identifikace látek, informační podpory veliteli zásahu, práce v kontaminovaném prostředí a dekontaminace.

6.4.4. Koncepce psychologické služby HZS ČR

Narůstající četnost zásahů k likvidaci mimořádných událostí s tragickými následky si vyžádala přijmout koncepci nově zřízené psychologické služby HZS ČR, která řeší především zaměření školení a výcviku na zvyšování psychické odolnosti profesionálních i dobrovolných hasičů, zajišťování posttraumatické péče o zasahující hasiče a poskytování psychologické pomoci obětem nehod a katastrof.

6.4.5. Práce ve výšce a nad volnou hloubkou

Lezecká družstva a lezecké skupiny HZS ČR jsou nasazovány k provedení ZaLP ve výšce a nad volnou hloubkou (sestup a výstup po laně, lanová technika aj.), kdy situace u zásahu vyžaduje činnost nad rámec běžně vycvičeného hasiče a je nutné použít nadstandardní prostředky a vybavení pro bezpečné překonání výškových rozdílů v místě zásahu.

Hasiči-lezci provádějí v rámci výkonu služby běžnou činnost hasičů. Do lezeckých družstev a lezeckých skupin jsou hasiči-lezci organizováni pouze v případě zásahu ve výšce a nad volnou hloubkou a v rámci odborné přípravy. K provádění odborné přípravy jsou vydávány metodické materiály, např. *Práce ve výšce a nad volnou hloubkou v podmínkách PO*.

6.4.6. Letecká hasičská služba MZe

Majitelé lesů mají za povinnost zajišťovat PO ve svých lesích. Aby to bylo reálné, je k tomuto účelu jednotkami PO využíván tzv. **systém letecké hasičské služby**, v rámci kterého MZe, v jehož působnosti je většina lesních porostů v ČR, smluvně zajišťuje personál a letecké prostředky MV a soukromých provozovatelů letecké techniky pro provádění hlídkové činnosti a hašení lesních požárů. Pokud majitel lesa není schopen si zajistit požární ochranu v lese sám, má za povinnost využívat tohoto systému. Systém funguje na principu, že v každoročním výběrovém řízení je vybrána jediná firma jako partner MZe,

která leteckou hlídkovou službu smluvně zajišťuje u ostatních poskytovatelů. Protože vlastní letecké hašení požárů jsou schopny poskytovat jen některé subjekty, uvažuje se o využívání nových, těžkých vrtulníků Armády ČR.

Dílčí závěr:

Opatření vycházející z Koncepce požární prevence v ČR se daří postupně naplňovat. Potřebné návrhy změn právních předpisů budou projednávány v rámci novelizace krizové legislativy, včetně zákona o PO.

Jednotky PO uspořádané do systému plošného pokrytí území ČR fungují na přijatelné úrovni odpovídající evropskému standardu této veřejné služby a tvoří vysoce akceschopnou základní složku IZS. Systém plošného pokrytí má tendenci se dále rozvíjet a zdokonalovat, reagovat na stávající i nové úkoly v oblasti ZaLP. Jedinou jeho slabinou jsou nedostatečné investice do požární techniky, kterou se v letech 1994 až 2005 nepodařilo uspokojivě napravit. Určitým východiskem z uvedené situace by byla participace pojišťoven na obnově požární techniky. Je trvalou snahou MV tuto myšlenku prosadit. Naposledy byl tzv. příspěvek na zábranu škod prosazován formou pozměňovacího návrhu k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů. Tento návrh obsažený ve sněmovním tisku 309 z roku 2003 nebyl Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR schválen. Vzhledem k tomu, že „příspěvek na zábranu škod“ je využíván v některých okolních zemích, např. v Německu, a úspěšně byl aplikován i v meziválečné Československé republice, a že se jedná o čisté systémové řešení, bude jeho zavedení opětovně uplatněno v rámci plnění úkolů vyplývajících z Optimalizace současného bezpečnostního systému ČR.

7. Ochrana veřejného zdraví související s mimořádnou událostí

Tato oblast je výlučnou působností MZ na základě zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Nejzávažnější hrozba v oblasti veřejného zdraví je spojována s teroristickým **zneužitím vysoce nebezpečných biologických agens**. Tyto agens vyvolávají vážné poškození zdraví, mají vysokou smrtnost, snadno se šíří především vzduchem a není proti nim dostatečně účinná prevence ani léčba. Patří mezi ně např. původci pravých neštovic, moru, hemoragických horeček Lassa, Ebola, Marburg, popř. i původci antraxu, cholery a některých dalších vysoce nebezpečných infekcí. Specifickou hrozbou je možný vznik pandemie chřipky vyvolané novou variantou chřipkového viru.

Na příkladu výskytu těchto onemocnění je zřejmé, že nejsou běžným typem mimořádné události a řešení situace jejich výskytu vyžaduje postupy, uplatňované orgány ochrany veřejného zdraví v postavení orgánu krizového řízení. Vzhledem k závažnosti výskytu by byla rychle přijata krizová opatření, zpravidla spojená s použitím ozbrojených složek, k prosazení protiepidemických opatření.

Za vážný problém v ČR je vzhledem k vývoji bezpečnostní situace považováno, že zatím nejsou v rámci resortu zdravotnictví k dispozici zařízení, která by pracovala v podmínkách tzv. standardů bezpečnosti BL 3 nebo BL 4, tj. taková, která by bez rizika úniku zmíněných vysoce nebezpečných agens do okolí (do pracovního i komunálního prostředí) zajistila bezpečnou mikrobiologickou diagnostiku (ve Státním zdravotním ústavu v Praze) a izolaci nemocných (na infekčním oddělení Fakultní nemocnice Bulovka a na dalších 7 vybraných infekčních odděleních v ČR). Řešení je spojeno především s uvolněním potřebných finančních prostředků.

K řešení situace by bylo využito **stabilních hospitalizačních bází**. Jedná se o víceúčelové objekty, které je možno v režimu nouzového zdravotnického zařízení využít jako izolační zařízení při rozsáhlých epidemiích. Zařízení jsou provozována příspěvkovou organizací MZ **Zdravotnické zabezpečení krizových stavů v Příbrami**, která zajišťuje také technickou obsluhu

bází, včetně pohotovosti k výjezdu. Zdravotnický personál je vyčleňován ze zdravotnických zařízení ve zřizovatelské působnosti MZ, tj. z fakultních nemocnic. Zařízení mají celkem 300 lůžek v trvalé pohotovosti a dalších 300 lůžek do 24 hodin.

Odborná zdravotnická veřejnost je v ČR na výskyt vysoce nebezpečných a biologických agens připravena. Jde především o pracovníky oborů epidemiologie, mikrobiologie a infekčního lékařství. Z hlediska připravených postupů jde o opatření vyplývající z dokumentu **Základní systém ochrany občanů ČR před vysoce rizikovými a rizikovými biologickými agens a toxiny**, který vzala vláda na vědomí usnesením ze dne 10. října 2001 č. 1039.

Dalším stěžejním dokumentem specificky zaměřeným na oblast ochrany veřejného zdraví je **Systém ochrany občanů ČR před vysoce nebezpečnými a rizikovými biologickými agens a toxiny v resortu zdravotnictví**, schválený usnesením vlády ze dne 12. května 2003 č. 461. Opatření v oblasti ochrany veřejného zdraví úzce souvisejí s oblastí ochrany obyvatelstva, která je v působnosti MZ integrována s opatřeními na úseku IZS a krizového řízení.

Základními dokumenty pro řešení následků mimořádné události v oblasti ochrany veřejného zdraví jsou **Plány hygienických a protiepidemických opatření**, jako součást havarijních plánů krajů. Specificky pro případ výskytu pravých neštovic byly v roce 2003 Hlavním hygienikem ČR zpracovány konkrétní pokyny pro ředitele krajských hygienických stanic a ředitele zdravotních ústavů. Pro případ vzniku krizové situace při hromadném použití biologických agens bude postupováno podle typového plánu MZ **Epidemie - hromadné nákazy osob**.

Způsob přípravy systému zdravotnictví a činnosti MZ na řešení mimořádných a krizových situací v oblasti ochrany veřejného zdraví ovlivňuje i aktivní zapojení do cvičení orgánů krizového řízení jak národních, tak mezinárodních. Z mezinárodních cvičení Evropského společenství je ČR aktuálně zapojena do příprav cvičení na téma zavlečení pravých neštovic a pandemie chřipky, vyvolané novou variantou chřipkového viru. ČR je rovněž zapojena do systému rychlého monitoringu rizikových situací zneužití biologických agens v rámci států Evropského společenství - Early Warning Report System (EWRS).

■ Dílčí závěr:

Připravenost systému zdravotnictví na vznik mimořádných událostí a krizových situací v souvislosti s výskytem nebezpečného infekčního onemocnění nebo rizika jeho vzniku v důsledku diagnostikovaného výskytu původce v prostředí je na odpovídající úrovni. Nezbytné legislativní změny v oblasti ochrany veřejného zdraví jsou připravovány zejména v souvislosti s usneseními vlády ze dne 21. září 2005 č. 1214 a ze dne 15. prosince 2004 č. 1276.

8. Ochrana před povodněmi

Ochrana před povodněmi je upravena vodním zákonem a prováděcími předpisy k němu. Vodní zákon zavedl princip sdílených kompetencí, kdy **ústředními vodoprávními úřady** jsou, v souladu s jasným vymezením působnosti, MZe, MŽP, MZ, Ministerstvo dopravy a MO. Podle sdílených kompetencí je ústředním vodoprávním úřadem ve věcech ochrany před povodněmi MŽP s výjimkou zabezpečení přípravy záchranných prací při povodni, která přísluší MV. V působnosti MZe je oblast správy vodních toků (přímo ve své působnosti má státní podniky Povodí, Zemědělskou vodohospodářskou správu a Lesy ČR s. p.), což představuje cca 95 % celkové délky vodních toků v ČR.

Vodní zákon je základním právním dokumentem také pro řízení ochrany před povodněmi. Postup a odpovědnost při záchranných pracích při povodni řeší zákon o IZS a krizový zákon. Odstraňování povodňových škod řeší zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o státní pomoci při obnově území).

Zkušenosti z katastrofální povodně v červenci 1997 vyvolaly zvýšenou společenskou objednávku systémových opatření pro řešení rozsáhlých povodní, pro odstraňování následků povodní a zejména pro zkvalitnění prevence před povodněmi. Následně povodně v letech 1998, 2000 a zejména extrémní povodeň v srpnu 2002 vedly k dalšímu zkvalitnění systému ochrany před povodněmi.

Vláda usnesením ze dne 19. dubna 2000 č. 382 schválila **Strategii ochrany před povodněmi pro území ČR**, která se stala základním politickým dokumentem v oblasti povodňové ochrany. Strategie vytvořila základ pro rozhodování veřejné správy jak při výběru konkrétní realizace opatření pro ochranu před povodněmi, tak i pro usměrňování rozvoje území a rámec pro definování konkrétních postupů a preventivních opatření. Nárazně na tuto strategii vláda usnesením ze dne 13. září 2000 č. 897 vzala na vědomí materiál **Záměry tvorby programů prevence před povodněmi**, který definoval programy prevence před povodněmi v gesci jednotlivých odpovědných resortů. Vzhledem k finanční náročnosti je zabezpečení účinné ochrany před povodněmi víceletý proces, kdy prioritou státního zájmu je podpora prevence oproti úhradě nákladů za škody způsobované povodněmi.

První velkou prověrkou realizace uvedených dokumentů byla katastrofická povodeň v srpnu 2002, která prověřila činnost povodňových komisí, krizových štábů, ústředních orgánů, základních a ostatních složek IZS, správců povodí, vlastníků (správců) vodních děl, Českého hydrometeorologického ústavu a celé řady dalších organizací.

Vláda svým usnesením ze dne 7. října 2002 č. 977 uložila MŽP zorganizovat vypracování projektu **Vyhodnocení katastrofální povodně v srpnu 2002**. Průběh prací kontrolovala Řídící rada projektu, složená ze zástupců zainteresovaných ministerstev, krajských úřadů a správců zasažených povodí. Závěry byly rozpracovány do jednotlivých programů a projektů v oblasti prevence před povodněmi (povodňových opatření, činnosti povodňových a krizových orgánů, povodňových plánů, odstraňování povodňových škod a dalších oblastí). Dlouhodobé a finančně náročné programy a projekty jsou postupně řešeny.

MV zajistilo provedení analýzy řešení krizové situace v důsledku povodní 2002 a zpracovalo **Souhrnný přehled problémů, které byly identifikovány v průběhu řešení krizové situace vzniklé v důsledku rozsáhlých povodní v srpnu 2002**, který je přílohou usnesení BRS ze dne 12. listopadu 2002 č. 25. Dokument obsahuje 49 úkolů pro odpovědná ministerstva, další ÚSÚ a kraje. Kromě dlouhodobých a finančně náročných úkolů, které jsou rozpracovány do jednotlivých dílčích projektů a jsou postupně řešeny, byly ostatní úkoly splněny.

Na legislativní nedostatky, které ovlivnily koordinaci a řízení ochrany před následky katastrofické povodně v srpnu roku 2002, bylo reagováno zejména novelizací vodního zákona, a to zákonem č. 20/2004 Sb., kterým byly namísto předchozích povodňových komisí ucelených povodí zavedeny povodňové komise krajů. Tuto zásadní změnu si vyžádaly kompetence hejtmanů za krizových situací, které jsou i při povodních vázány na území krajů. Hejtman kraje zřizuje povodňovou komisi kraje a je jejím předsedou. Jako základní pracovní dokument povodňové komise kraje byl nově zpracován **povodňový plán správního obvodu kraje**. V současné době jsou všechny povodňové plány správního území krajů zpracovány v souladu s **Povodňovým plánem ČR**, který v roce 2004 aktualizovalo MŽP ve spolupráci s dotčenými orgány veřejné správy. Usnesením vlády ze dne 25. srpna 2004 č. 806 byl také změněn **Statut Ústřední povodňové komise**.

V současné době je rozpracována problematika zvláštních povodní (povodně způsobená havárií vodního díla), které předcházelo zpracování typového plánu **Narušení hrází významných vodohospodářských děl se vznikem zvláštní povodně** v roce 2003. Správci (vlastníci) vybraných vodních děl I. až III. kategorie ve spolupráci se správci povodí a dalšími kompetentními odbornými orgány dokončují a předávají územně příslušným krajským úřadům údaje o parametrech zvláštní povodně. V září 2005 byl ve spolupráci MŽP, MZe a MV vydán **Metodický pokyn MŽP pro zpracování plánu**

ochrany území pod vodním dílem před zvláštní povodní. Zpracování těchto plánů se uvažuje v návaznosti na dokončování veškerých potřebných hydrologických podkladů v letech 2006 a 2007.

MŽP dále zpracovalo, jako součást svého krizového plánu, typový plán **Povodně velkého rozsahu**, který stanoví postup při řešení této situace v souladu s krizovým zákonem.

Dílčí závěr:

Dle výše uvedených skutečností lze konstatovat, že oblasti ochrany před povodněmi je věnována soustavná pozornost všemi zainteresovanými subjekty. Povodňová problematika se promítla i do koncepcí jednotlivých resortů, např. do Koncepte vodohospodářské politiky na léta 2004-2010 a Státní politiky životního prostředí. Stala se i součástí procesu plánování v oblasti vod, kdy Plán hlavních povodí má být vládě předložen do konce roku 2006 a 8 plánů oblastí povodí příslušným krajům do konce roku 2009. Současně je tato problematika řešena v souladu s dokumentem Optimalizace současného bezpečnostního systému ČR.

9. Ochrana vnějšího ovzduší související s mimořádnou událostí

Ochrana vnějšího ovzduší je upravena zákonem č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění pozdějších předpisů, který stanoví zejména práva a povinnosti osob a působnost správních úřadů při ochraně vnějšího ovzduší před vnášením znečišťujících látek lidskou činností a při zacházení s regulovanými látkami, které poškozují ozónovou vrstvu Země, a s výrobky, které takové látky obsahují.

Gesce v této oblasti je rozdělena mezi MŽP, MZ a MV, přičemž MV je gestorem za oblast znečištění vody, ovzduší a přírodního prostředí haváriemi velkého rozsahu.

MŽP vyhláší, v souladu s výše uvedeným zákonem, prostřednictvím pověřené právnické osoby (Český hydrometeorologický ústav), meteorologickou **předpověď vzniku a ukončení smogových situací a regulační opatření pro zdroje znečišťování** podléhající regulaci. Dále zajišťuje **sledování kvality ovzduší**, provoz základní sítě imisního monitoringu na celém území ČR a sledování úrovně znečištění ovzduší.

MZ provádí **účelová měření ovzduší** ve vybraných sídlech z hlediska ochrany veřejného zdraví pro potřeby monitorování zdravotního stavu obyvatelstva ve vztahu k životnímu prostředí, **hodnocení a řízení zdravotních rizik** v rozsahu dohodnutém s MŽP a na jeho žádost se rovněž podílí na měření v základní imisní síti.

Součástí krizového plánu MŽP je typový plán Dlouhodobá inverzní situace, který stanoví postup při překročení imisních limitů SO_2 a NO_2 pro ochranu zdraví obyvatel v případě smogové situace nebo vzniku chemické havárie v průběhu trvání inverzní situace.

Dílčí závěr

V souladu s výše uvedenými skutečnostmi lze konstatovat, že oblasti ochrany ovzduší je příslušnými resorty věnována soustavná pozornost. V dalším období je třeba zkvalitňovat a modernizovat hláskou, předpovědní a varovnou službu a zlepšovat úroveň monitorování a vyhodnocování kvality ovzduší, včetně informování obyvatelstva.

10. Ochrana zdraví a životního prostředí před škodlivými účinky chemických látek a chemických přípravků

Oblast ochrany zdraví člověka a životního prostředí před negativními účinky chemických látek a přípravků je právně zakotvena zákonem č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Gestorem v oblasti ochrany životního prostředí je MŽP a v oblasti ochrany zdraví člověka MZ.

Úvedený zákon upravuje zejména práva a povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob při klasifikaci a zkoušení nebezpečných vlastností chemických látek a přípravků, bale-

ní a označování nebezpečných chemických látek a přípravků a jejich uvádění na trh nebo do oběhu. Dále je vymezena působnost správních orgánů při ochraně zdraví a životního prostředí před škodlivými účinky chemických látek a přípravků. Zákon neobsahuje žádná ustanovení dotýkající se cílené ochrany před mimořádnými událostmi.

Dílčí závěr:

Všechny uvedené činnosti jsou základním východiskem pro zajištění bezpečnosti při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky. V dalším období budou přijímána další opatření v souladu s novou politikou EU pro tuto oblast s cílem zvýšit bezpečnost při všech činnostech spojených s uváděním na trh a nakládáním s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky.

11. Ochrana osob a životního prostředí před nežádoucími účinky ionizujícího záření

11.1. Krizové plánování a krizové řízení

Ochrana zdraví a životního prostředí před nežádoucími účinky ionizujícího záření je upravena především atomovým zákonem a na něj navazujícími prováděcími předpisy.

V souladu s atomovým zákonem vykonává státní správu a dozor v oblasti jaderné bezpečnosti, radiační ochrany a havarijní připravenosti, fyzické ochrany a kontroly nešíření jaderných zbraní SÚJB. Atomový zákon a prováděcí předpisy k němu, spolu s krizovým zákonem, stanovují mimo jiné povinnosti SÚJB při přípravě na mimořádné události se zdroji ionizujícího záření, při jejich vzniku a likvidaci jejich následků, povinnosti některých dalších orgánů státní správy v oblasti monitorování radiační situace a povinnosti držitelů povolení k vybraným činnostem v oblasti havarijní připravenosti.

Pro potřeby krizového plánování a řízení je u SÚJB zřízeno **Krizové koordinační centrum**, které plní funkci pracoviště krizového řízení, je ustanoven Krizový štáb SÚJB a zřízena funkce Styčného místa ČR. V případě vzniku radiační mimořádné události na území ČR mohou být zřizovány regionální krizové štáby.

Krizový štáb SÚJB, na základě dat z monitorování radiační situace, technologických dat o stavu jaderného zařízení a informací z dalších různých zdrojů, vyhodnocuje údaje z hlediska prognózy dalšího vývoje radiační situace, **provádí posouzení radiační situace a doporučuje zavedení ochranných opatření**, tj. ukrytí obyvatelstva, jódové profylaxe, evakuace, popř. regulace spotřeby potravin a krmiv. Předává doporučení k provedení neodkladných opatření představitelům postiženého území, především prostřednictvím Ústředního krizového štábu a krizového štábu kraje, a průběžně informuje o rozsahu, průběhu a předpokládaných důsledcích radiační havárie na území ČR. Na základě výsledků monitorování **vymezuje kontaminované oblasti**. Řeší také situace vzniklé porušením zákona č. 19/1997 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní, ve znění pozdějších předpisů, Úmluvy o zákazu chemických zbraní a porušením zákona č. 281/2002 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o změně živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Hlavním úkolem **Styčného místa ČR** je zajišťování výměny informací o vzniku a průběhu mimořádné události mezi ČR a mezinárodními organizacemi, případně ostatními zeměmi. Jedná se o činnost, kterou je ČR smluvně zavázána vykonávat na základě mezinárodní **Úmluvy o včasném oznamování jaderných nehod a Úmluvy o pomoci v případě jaderné nebo radiační nehody**, dvoustranných dohod uzavřených zejména se sousedními státy a v souladu se závazky vyplývajícími z členství ČR v EU (funkce „Competent Authority“ v režimu Rozhodnutí Rady č. 87/600/Euratom). Mimo to zajišťuje, v souladu se zákonem č. 19/1997 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní, ve znění pozdějších předpisů, nepřetržitou službu pro převzetí příslušných informací.

11.2. Monitorování radiační situace

SÚJB řídí činnost **celostátní radiační monitorovací sítě** (dále jen „RMS“) jako významné součásti krizového plánování a řízení. Činnost RMS je koncipována tak, aby bylo plně zajištěno monitorování a vyhodnocování radiační situace na území ČR v normálních podmínkách a v případě radiační mimořádné situace. Tomu odpovídá jak její technické a personální zajištění, tak i právní úprava. V současné době však chybí právní úprava činnosti RMS za válečného stavu, zejména řízení RMS, postavení personálu a její vybavení.

Kromě SÚJB a jeho rozpočtové organizace (Státního ústavu radiační ochrany) se na činnosti RMS podílejí MF, MO, MV, MZe a MŽP. Způsob zajištění provozu a obnovy zařízení sítě je upraven usnesením vlády ze dne 14. května 2001 č. 478 a smlouvami uzavřenými s jednotlivými resorty a jejich institucemi podílejícími se na činnosti RMS.

11.3. Opatření proti jadernému terorismu

Na základě usnesení vlády ze dne 19. května 2004 č. 479 k NAP vypracovala meziresortní skupina zástupců SÚJB, MV a Bezpečnostní informační služby dokument **Projektová základní hrozba pro jaderná zařízení a jaderné materiály včetně přeprav jaderných materiálů v ČR**. V roce 2004 byla dokončena modernizace technických systémů fyzické ochrany na všech jaderných zařízeních. V současné době se připravuje další etapa modernizace systému fyzické ochrany v Jaderné elektrárně Dukovany založeného na biometrické detekci osob. Jaderná elektrárna Temelín je již tímto systémem vybavena.

V rámci opatření přijímaných proti hrozbě zneužití zdrojů ionizujícího záření a radioaktivních látek byl prověřen stav a zabezpečení **vysoce aktivních zdrojů ionizujícího záření**. Zároveň je na tuto oblast zaměřena zvláštní pozornost inspektorů SÚJB. Na základě provedené analýzy SÚJB připraví materiál, v němž zhodnotí z hlediska zabezpečení těchto zdrojů současný stav a navrhne řešení na úseku správního řízení k likvidaci těchto zdrojů, ekonomického a technického zabezpečení procesu zneškodnění.

11.4. Zajištění zdravotní péče pro případ radiační havárie

V rámci řešení následků radiačních nehod nebo úmyslného použití prostředků emitujících ionizující záření do prostředí je spolugestorem SÚJB za oblast zajištění zdravotní péče postiženým MZ, do jehož výlučné působnosti spadají opatření pro případy poškození zdraví v důsledku radiačních mimořádných událostí.

V souladu s atomovým zákonem je vytvořena síť **Středisek specializované zdravotní péče o ozáření**. V současné době mají pro první vlnu vytvořenu příjmovou kapacitu 100 lůžek pro těžce postižené osoby následující zdravotnická zařízení:

- Fakultní nemocnice Královské Vinohrady v Praze na Klinice popáleninové medicíny,
- Fakultní nemocnice v Hradci Králové na Oddělení klinické hematologie II. interní kliniky,
- Fakultní Thomayerova nemocnice s poliklinikou v Praze na Oddělení lékařské genetiky,
- Všeobecná fakultní nemocnice v Praze na Klinice nemocí z povolání, v jejímž rámci je zřízeno také Toxikologické informační centrum, které je základním odborným pracovištěm pro řešení situace hromadného výskytu otrav toxickými látkami.

Síť Středisek specializované zdravotní péče o ozáření je koncipována především pro případ radiační havárie v jaderné elektrárně nebo při teroristickém použití radionuklidů s velkým počtem zdravotně postižených. V případě nutnosti by byla zdravotní péče poskytována i ostatními zdravotnickými zařízeními.

Součástí zdravotní péče o obyvatelstvo v případě radiační mimořádné události je zajištění **jódové profylaxe**. Profylaktika, včetně jejich obnovy po uplynutí doby expirace, jsou zajištěna pro občany v zónách havarijního plánování jaderných elektrárn na náklady držitele povolení. Pro případ potřeby přidělit

tyto preparáty i obyvatelům ČR mimo zónu havarijního plánování je zajištěna jejich distribuce ze zásob státních hmotných rezerv. Pro zájemce jsou v lékárnách ČR volně dostupná shodná balení kalia jodidu jako pro občany v zónách havarijního plánování, a to do následujícího dne po vyžádání (bližší informace jsou zveřejněny na internetových stránkách SÚJB).

Dílčí závěr:

Zajištění jaderné bezpečnosti, radiační ochrany, fyzické ochrany a havarijní připravenosti je orgány státního dozoru, dalšími dotčenými orgány veřejné správy a držiteli povolení věnována trvalá pozornost. Konkrétní opatření k likvidaci radiační nehody nebo radiační havárie a k omezení jejich následků jsou rozpracována ve vnitřních havarijních plánech držitelů povolení a ve vnějších havarijních plánech pro zónu havarijního plánování.

12. Prevence závažných havárií při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky

Prevence závažných havárií při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky je upravena zákonem o prevenci závažných havárií, který stanoví systém prevence pro objekty a zařízení, v nichž je umístěna vybraná nebezpečná chemická látka nebo přípravek v množství stejném nebo větším, než je množství uvedené v příloze zákona. Gesce za uvedenou oblast je rozdělena mezi MŽP a MV.

Na základě návrhů provozovatelů vydaly krajské úřady do konce roku 2005 **79 rozhodnutí o zařazení objektu** nebo zařízení do skupiny A a 81 rozhodnutí o zařazení do skupiny B.

Fyzickou ochranu objektů a zařízení zařazených do skupiny A a B zajišťuje provozovatel zapracováním bezpečnostních opatření do **Plánu fyzické ochrany**. Rozsah těchto opatření je stanoven vyhláškou č. 373/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o rozsahu bezpečnostních opatření fyzické ochrany objektu nebo zařízení zařazených do skupiny A nebo do skupiny B.

Součástí zákona o prevenci závažných havárií je také právní úprava **havarijního plánování**. Provozovatel objektu nebo zařízení zpracovává vnitřní havarijní plán, předkládá krajskému úřadu písemné podklady pro stanovení zóny havarijního plánování a pro vypracování vnějšího havarijního plánu a spolupracuje s ním na zajištění havarijní připravenosti v zóně havarijního plánování.

Kontrolu zajištění bezpečného provozu stanovených objektů nebo zařízení provádí Česká inspekce životního prostředí ve spolupráci s krajskými úřady a dalšími správními úřady. Kontrolována jsou zejména opatření přijatá k prevenci vzniku závažné havárie v objektu nebo zařízení, vhodnost a dostatečnost prostředků zmírňujících možné dopady závažné havárie a dodržování preventivních bezpečnostních opatření uvedených v bezpečnostním programu, bezpečnostní zprávě a vnitřním havarijním plánu. Plán fyzické ochrany podniku je předmětem zvláštních kontrol organizovaných příslušným krajským úřadem ve spolupráci s Policií ČR.

Dílčí závěr:

V současné době končí projednávání návrhu nového zákona o prevenci závažných havárií, který uvedenou problematiku dále rozšiřuje, především v oblasti fyzické ochrany objektů a zařízení a systému kontrol v působnosti provozovatelů. Důvodem přijetí legislativních úprav bylo také rozšíření směrnice č. 96/82/ES na pyrotechnické látky, protože objekty výrobců výbušnin podléhají režimu zákona č. 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

13. Ochrana a bezpečnost komunikačních a informačních systémů

13.1. Zajištění přednostního poskytování služeb elektronických komunikací za krizových stavů

Ministerstvo informatiky (dále jen „MI“) v rámci přípravy zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích

a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, vypracovalo *Zásady zajištění přednostního poskytování služeb elektronických komunikací vybraným uživatelům za krizových stavů*, včetně návrhů souvisejících právních předpisů. Zákon o elektronických komunikacích ukládá provozovatelům s významným postavením na telekomunikačním trhu a dalším provozovatelům, kteří projeví zájem, povinnost poskytovat za krizových stavů uživatelům zařazeným do mezinárodního nebo národního preferenčního schématu přednostně služby elektronických komunikací. Tato povinnost se týká jak provozovatelů pevných, tak mobilních sítí elektronických komunikací.

Vzhledem k neúnosné finanční zátěži provozovatelů vyplývající z doposud neujednocených mezinárodních postupů k řešení přednostního poskytování služeb elektronických komunikací bylo implementováno do zákona o elektronických komunikacích přechodné ustanovení, které tuto povinnost pro provozovatele odkládá o 5 let s povinností poskytovat přednostně služby elektronických komunikací za krizových stavů dle stávajících technických možností daného provozovatele. V rámci tohoto přechodného ustanovení jsou stanoveny orgány, které jsou oprávněny předkládat seznamy uživatelů, kterým budou za krizového stavu poskytovány přednostně služby elektronických komunikací. Vytvoření centrální databáze subjektů, kterým budou přednostně poskytnuty služby za krizových stavů, umožní autorizovat a současně regulovat počty zařazených subjektů včetně optimalizace finančních nákladů na úhradu za zařazení a vedení účastníka v systému přednostního spojení. Z hlediska technologické připravenosti provozovatelů je možnost zajistit přednostní poskytování služeb v pevných sítích elektronických komunikací, a to formou restrikce, tj. omezením odchozího volání nezařazených účastníků. Tento způsob zajištění přednostní komunikace orgánů krizového řízení má dočasný charakter, nicméně umožní za stávajících technických podmínek předem připravit podmínky pro přednostní poskytování služeb vybraným uživatelům a připravit podmínky pro navrhovaný způsob zajištění poskytování služeb elektronických komunikací za krizových stavů.

13.2. Podpora poskytování služeb elektronických komunikací v době mimořádných událostí

Při zajišťování veřejných komunikačních služeb v období záplav jednoznačně vyplynula nutnost přípravy a nasazení zdrojů k udržení provozu v sítích elektronických komunikací, a to nejen ze strany provozovatelů, ale také státu, který je odpovědný za ochranu života a majetku obyvatelstva a informovanost občanů za mimořádných situací.

MI, v souladu se zákonem o hospodářských opatřeních pro krizové stavy, zpracovalo *Plán nezbytných dodávek k zajištění telekomunikačních a informačních služeb za krizových situací*. Plán je zaměřen na zajištění nezbytné dodávky pro podporu výkonu státní správy formou služby komunikační infrastruktury informačních systémů veřejné správy dodávané ČESKÝM TELECOMEM, a.s. Dále na zajištění šíření a přenosu rozhlasového a televizního signálu pro provozovatele rozhlasového a televizního vysílání k zabezpečení informování obyvatelstva za krizových stavů, dodavatelem této služby je JTR Management, a.s. (ČESKÉ RADIOKOMUNIKACE, a.s.).

13.3. Spolupráce s mezinárodními organizacemi v oblasti plánování civilních komunikací

13.3.1. Tamperská úmluva

ČR je ratifikantem Tamperské úmluvy o poskytování telekomunikačních zdrojů pro zmírňování následků katastrof a záchranné práce. Byl vypracován materiál *Poskytování telekomunikačních zdrojů pro zmírňování následků katastrof a záchranné práce*, který byl schválen usnesením BRS ze dne 24. července 2001 č. 198. V rámci přípravy zdrojů bylo na základě uzavření Memoranda o podpoře Tamperské úmluvy zajištěno poskytnutí mobilní kontejnerové základnové stanice maximálně na dobu jednoho měsíce společností Eurotel

Praha s r. o. případným žadatelům o pomoc podle příslušných ustanovení této úmluvy, a to zdarma společně s odborníky nutnými pro zabezpečení jejího provozu. Doposud nebyla tato možnost využita.

13.3.2. Výbor pro plánování civilních komunikací NATO

MI zastupuje ČR ve Výboru pro plánování civilních komunikací (CCPC) NATO. Tento plánovací výbor je zodpovědný za záležitosti civilních komunikací (elektronická komunikace a poštovní služby) v rámci CNP NATO. CNP v této oblasti zajišťuje dostupnost komunikačních služeb pro politické, ekonomické a vojenské účely.

V současné době se CCPC zabývá analýzou dopadu nových technologií na podporu CNP NATO, mezinárodním preferenčním schématem, dopadem chemických, biologických a radiologických látek na komunikace, elektronickou komunikační podporou pro záchranné jednotky, tvorbou nového Kompendia CCPC, poskytováním informací civilnímu obyvatelstvu, konceptem týmu rychlé reakce, použitím poštovních zdrojů k podpoře civilní ochrany, kryptografickou komunikací a podporou nových členských a partnerských zemí.

13.4. Využití portálu veřejné správy pro krizové řízení a informování veřejnosti o mimořádných událostech

Usnesením vlády ze dne 7. dubna 2003 č. 345 bylo ministru informatiky uloženo zajistit zahájení provozu softwarového nástroje pro automatizovaný sběr požadavků na věcné zdroje v chráněné části monitorovacího informačního systému veřejné správy a tím vytvořit celostátní evidenci požadavků na zdroje v krizových stavech.

MI uzavřelo *Smlouvu o zajištění provozování systému pro monitorování infrastruktury státu* (dále jen „MONIS“) v rámci Portálu veřejné správy. Jedná se o sběr a prezentace autorizovaných informací, zejména v krizových situacích, jejich ukládání v časových posloupnostech se zajištěním přístupových oprávnění pro vybrané uživatele.

V současné době na platformě MONIS je provozován modul EPOZ pro podporu sběru požadavků na věcné zdroje za krizových situací v garanci SSHR.

V rámci Portálu veřejné správy je možné zabezpečit pro veřejnost poskytování důležitých informací k ochraně obyvatelstva při krizových situacích.

Dílčí závěr:

MI v rámci své působnosti je schopno vytvářet podmínky pro zajištění komunikace a výměnu informací za krizových stavů v systémech veřejné komunikace. Zajišťuje právní a technické prostředí pro možnosti včasného přístupu k informacím pro orgány státní správy, orgány územních samosprávných celků i pro veřejnost.

V dalším období bude činnost zaměřena na realizaci přednostního poskytování služeb elektronických komunikací a zajištění nezbytných dodávek v oblasti elektronických komunikací pro podporu činnosti veřejné správy, orgánů krizového řízení a IZS za krizových stavů.

14. Ochrana kulturních památek, sbírek muzejní povahy, předmětů kulturní hodnoty a dalších významných kulturních statků

Oblast ochrany kulturních památek, sbírek muzejní povahy, předmětů kulturní hodnoty a dalších významných kulturních statků je legislativně řešena, mimo krizovou legislativu, zejména zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a prováděcími předpisy k nim.

Dále je postupováno v souladu se závaznými mezinárodními dokumenty UNESCO, např. List of the World Cultural and Natural Heritage, Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, a také Rady Evropy, např. European Convention for the Protection of the Architectural Heritage a European Convention for the Protection of the Archaeological Heritage.

Ministerstvo kultury zajišťuje ochranu kulturního dědictví před mimořádnými událostmi nejen v oblasti vnitrostátního plánování (havarijního a krizového), ale i v oblasti přípravy jeho ochrany na poli mezinárodní spolupráce.

V oblasti vnitrostátního plánování ochrany před mimořádnými událostmi se jedná především o vydání metodiky pro zpracování *Plánu ochrany kulturních památek*, který je součástí havarijního plánu kraje, *Metodického listu k tvorbě plánů prevence a ochrany v muzeích a galeriích* a realizaci programu *Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví*. V současné době je zpracovávána metodika tvorby *Plánů pro řešení mimořádných (krizových) událostí v knihovnách*.

V oblasti mezinárodní spolupráce jsou plněny zejména úkoly při realizaci Úmluvy na ochranu kulturních statků a Protokolu k úmluvě na ochranu kulturních statků (tzv. Haagská úmluva), a na úseku spolupráce s nevládní organizací UNESCO a dalšími partnerskými organizacemi členských zemí EU.

■ Dílčí závěr:

Stanovené úkoly v oblasti ochrany kulturních památek, sbírek muzejní povahy, předmětů kulturní hodnoty a dalších významných kulturních statků jsou zabezpečovány v souladu s legislativou a mezinárodními závazky. V dalším období se činnost bude zaměřovat na plnění konkrétních úkolů vyplývajících z jednotlivých dokumentů k ochraně kulturního dědictví.

15. Archivnictví

Oblast archivnictví je legislativně řešena, mimo krizovou legislativu, zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

Státní archivy jsou zabezpečovány **elektronickými zabezpečovacími a protipožárními zařízeními**. V plném rozsahu bylo dokončeno toto zabezpečení v účelových archivních novostavbách, ostatní užívané objekty nebo prostory jsou zabezpečeny jen dílčím způsobem. Hlavní příčinou je nedostatek finančních prostředků. Další problémy jsou s financováním opatření u budov, které nejsou v přímé operativní správě MV. V některých objektech proto dosud nejsou instalovány elektronické protipožární výstražné systémy. Státní archivy zpracovaly **přehled nedostatků** na tomto úseku s odhadem nákladů na jejich odstranění, aby bylo možné nárokovat potřebné finanční prostředky a pokračovat v zabezpečování státních archivů.

Státní archivy zpracovaly bezpečnostní dokumentaci budov. Národní archiv připravuje *Plán pro zajištění bezpečného uložení archiválií a jejich ochrany před živelními pohromami a před fyzickým napadením*, jehož dokončení se předpokládá v prvním čtvrtletí 2006. Následně bude vydána metodika pro ostatní státní archivy, archivy měst a specializované archivy archivní síť ČR k rozpracování opatření z uvedeného plánu do vlastních podmínek. Předpoklad dokončení práce je do konce roku 2006.

■ Dílčí závěr:

Stav zajištění státních archivů elektronickými zabezpečovacími a protipožárními zařízeními je na dobré úrovni v účelových archivních novostavbách. Ostatní objekty státních archivů jsou těmito zařízeními vybavovány podle dostupnosti finančních prostředků. Problémy jsou s financováním opatření u těch objektů, které nejsou v přímé operativní správě MV.

16. Příprava hospodářských opatření pro krizové stavy

Plánování a příprava hospodářských opatření pro krizové stavy jsou realizovány podle zásad a postupem stanoveným zákonem o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a v návaznosti na další zákony krizové legislativy.

Systém hospodářských opatření pro krizové stavy je představován **souborem nástrojů pro zabezpečení věcných zdrojů** (materiálních prostředků a služeb) od právnických a podnikajících fyzických osob, z předem vytvořených státních hmotných rezerv a přípravou výroby takových produktů, které nejsou běžně dostupné.

Plánování a zajišťování věcných zdrojů k řešení krizových situací je součástí krizového plánování a je završené dokumentem *Plán nezbytných dodávek*, který je přílohou krizového plánu.

Na základě požadavků vyplývajících z krizových plánů orgánů krizového řízení byl SSHR, v souladu s postupem projednaným na 10. schůzi VCNP dne 28. listopadu 2000, zpracován *Plán vytváření civilních zdrojů k zabezpečení bezpečnosti ČR na léta 2005-2006*. V současné době probíhá etapa jeho realizace.

S ohledem na nové a měnící se bezpečnostní hrozby SSHR ve spolupráci s odborně příslušnými ÚSÚ pravidelně upravuje skladbu a výši jednotlivých položek **ve státních hmotných rezervách**, vytvářených na základě jejich krizových plánů. Tvoří je vybrané základní suroviny, materiály, polotovary a výrobky určené pro odstraňování následků krizových situací, pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu a položky potravinářského charakteru důležité pro zajištění výživy obyvatelstva v krizových situacích. Ačkoliv jsou prioritně určeny pro řešení krizových situací, mohou být a v praxi jsou, na základě rozhodnutí vlády, používány i v období mimo krize a tím přispívají k řešení mimořádných událostí.

V součinnosti s MV-GR HZS je v oblasti hospodářských opatření pro krizové stavy prováděna řada opatření, která mohou být v případě potřeby využita pro potřeby složek IZS při provádění ZaLP v souladu s § 22 zákona o IZS.

K zabezpečení trvalého a aktuálního přehledu o disponibilních věcných zdrojích a jejich dodavateli na území ČR pro případ jejich použití při řešení krizových situací i mimořádných událostí byl v letech 2001-2005 v gesci SSHR vyvinut a realizován specializovaný **informační systém veřejné správy pro plánování civilních zdrojů** (ARGIS). Tento informační systém slouží ke komplexní informační podpoře plánovacích a rozhodovacích procesů orgánů krizového řízení všech stupňů při zajišťování nezbytných dodávek. Sběr potřebných údajů o potenciálních dodavatelích a jejich možnostech poskytovat nezbytné dodávky je zajištěn cestou HZS krajů.

Při **finančním zajištění** oblasti příprav hospodářských opatření pro krizové stavy se SSHR v letech 2004-2005 potýkala s problémy, které byly způsobeny především zvýšením výdajů za nákup služeb spojených s ochraňováním státních hmotných rezerv vlivem změny sazby DPH u těchto služeb z 5% na 19%, při nemožnosti snížit jejich skutečný rozsah. V roce 2004 představovalo toto neplánované navýšení výdajů částku 65 mil. Kč a v roce 2005 dosáhne navýšení výdajů hodnoty téměř 200 mil. Kč. SSHR předpokládá, že v roce 2006 zvýšení výdajů z tohoto titulu dosáhne částky cca 220 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že tento objektivní faktor způsobující zvýšení výdajů SSHR nebyl zohledněn ve schváleném rozpočtu na rok 2006, nebude SSHR schopna plně realizovat veškeré oprávněné požadavky ÚSÚ na další pořízení státních hmotných rezerv.

■ Dílčí závěr:

Současná právní úprava vytváří základní předpoklady pro plnění úkolů hospodářských opatření pro krizové stavy orgány veřejné správy, právníky a fyzickými osobami. Přes uvedené finanční problémy systém hospodářských opatření pro krizové stavy zabezpečuje plnění požadovaných úkolů při zajištění ochrany ČR před mimořádnými událostmi důsledným stanovováním priorit pro plnění požadovaných úkolů.

17. Závěr

Z hlediska zajišťování ochrany před mimořádnými událostmi nedošlo v hodnoceném období k takovým změnám v bezpečnostních hrozbách a v bezpečnostním prostředí vůbec, které by vyžadovaly zásadní aktualizaci Bezpečnostní strategie ČR. Nadále zůstávají nejnaléhavější a nejvážnější hrozbou různé projevy terorismu, zejména ve spojení s použitím zbraní hromadného ničení. Při zajišťování opatření k ochraně obyvatelstva bude nutné brát v úvahu také riziko výskytu nemocí s možností jejich přenosu ze zvířat na člověka, např. BSE a ptačí chřipky.

Na základě provedeného vyhodnocení stavu v jednotlivých oblastech lze konstatovat, že systém ochrany před mimo-

řádnými událostmi je funkční. V následujícím období budou k dalšímu zefektivnění fungování tohoto systému připravována opatření legislativní i nelegislativní povahy uvedená v Optimalizaci současného bezpečnostního systému ČR. Jedním ze závažných limitujících faktorů dalšího zvyšování úrovně efektivnosti přijímaných opatření však zůstává, jak je uvedeno v některých oblastech této zprávy, výše rozpočtovaných finančních prostředků.

Příští Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti ČR v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi bude zpracována v termínu stanoveném pro zpracování Zprávy o stavu zajištění bezpečnosti ČR.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 15. března 2006 č. 263

**ke Zprávě o stavu zajištění bezpečnosti České republiky
v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi**

Vláda

I. s c h v a l u j e Zprávu o stavu zajištění bezpečnosti České republiky v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi, obsaženou v části III materiálu č.j. 296/06;

II. u k l á d á ministru vnitra zveřejnit zprávu uvedenou v bodě I tohoto usnesení.

Provede:
ministr vnitra

Předseda vlády
Ing. Jiří P a r o u b e k , v. r.

112

ODBOBNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 6/2006

Ocenění za pomoc při povodních

Dne 15. května 2066 v aule Policejní akademie ČR v Praze ocenil ministr vnitra Mgr. František Bublan 165 občanů poděkováním a předáním policejních a hasičských medailí. Celkem 111 jednotlivců a 54 zástupců kolektivů převzalo ocenění za obětavou činnost při letošních povodních.

Hodnocení bezpochyby patřilo dalším tisícovkám obětavců, kteří se na likvidaci přírodního živlu podíleli. Také za ně převzali z rukou ministra vnitra poděkování nejen profesionální a dobrovolní hasiči a policisté, ale i někteří pracovníci státní správy, starostové a další občané. Například Jiří Peňáz z Jihomoravského

kraje, zachránce tonoucí dívky, kterou vytáhl z rozběsněné řeky.

V Policejní akademii ČR byli zastoupeni všichni, kterým se podařilo zachránit životy, zdraví a majetek jiných ve všech těžce zkoušených krajích.

„Takové akce pořádám velmi rád,“ řekl při slavnostním aktu ministr vnitra. „Mám totiž dobrý pocit z toho, že si dokážeme navzájem pomáhat. Můžeme to pojmout tak, že naše společnost se lepší. Že se to neděje jen z jakési povinnosti, ale z obětavosti zachránit, co se dá.“

Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ
a archiv HZS Olomouckého kraje

strana 16

strana 24

strana 30

strana 33

POŽÁRNÍ OCHRANA

Záchranáři a mimořádné události	5
Požár ve výrobě toaletního papíru	6
Automobilová plošina 32	8
Nový stavební zákon a související legislativní změny	10
Červený kohout 2006	13
Rizika Národního muzea.	14

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Vodní záchranáři v roce 2005.	15
Záchrana zraněného speleologa	16

OCHRANA OBYVATELSTVA

Civilní ochrana v zeních EU - Rakouská republika.	17
Ochrana obyvatelstva v pobaltských zemích	18

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

Využití programu APELL při zvyšování havarijní připravenosti.	20
Zvyšovat bezpečnost obyvatelstva	22

INFORMACE

Brněnské bezpečnostní veletrhy se setkaly s velkým zájmem	24
Nadace pokračuje v úspěšné činnosti	27
Neobvyklé hasičské klání	28
Oslava svátku hasičů v Brně	29
Požár rafinérie v Buncefieldu.	30
Jak je to se zajištěním pravidla 48 při požárním sportu?	31
Jubilejní ročník odstartován v Domažlicích.	32
Liga ČR ve výstupu na věž 2006	33

PŘÍLOHA

Medaile HZS ČR udělené při příležitosti státního svátku Dne osvobození od fašismu

Návštěva delegace z Finska

Na pozvání generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslava Štěpána navštívila ve dnech 13. až 17. května 2006 Českou republiku finská delegace vedená Pentti Partanenem, generálním ředitelem Úřadu pro záchranné služby Finska.

Genmjr. Ing. Štěpán své finské kolegy podrobně seznámil s působností, strukturou a úkoly HZS ČR, informoval je o koncepci ochrany obyvatelstva v České republice a představil jim náš integrovaný záchranný systém.

Finsko bude od července letošního roku předsedat Evropské unii a představitelé MV-generálního ředitelství HZS ČR tak mohli v rámci společné diskuse získat cenné informace o přípravách této severské země na její náročnou úlohu, a to zejména v oblasti civilní ochrany. Jen připomeňme, že Česká republika převezme předsednictví EU v roce 2009.

Finští odborníci navštívili také operační a informační středisko MV-generálního ředitelství HZS ČR.

Na závěr svého pracovního pobytu v České republice pak hosté zavítali do Brna na veletrhy požární a bezpečnostní techniky

a služeb PYROS/ISSET a zúčastnili se mezinárodní konference PYROMEETING 2006.

por. PhDr. Petr KOPÁČEK, foto Milan VÁVRŮ

Dne 29. května 2006 zemřel ve věku 59 let pplk. Antonín Němčanský, ředitel územního odboru Vyškov Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje.

Pplk. Antonín Němčanský zasvětil celý svůj život požární ochraně. K Okresní inspekci požární ochrany ve Vyškově nastoupil dne 15. května 1970 jako samostatný inspektor v oblasti prevence. O pět let později byl jmenován zástupcem náčelníka Okresní inspekce požární ochrany, současně zastával i funkci vedoucího oddělení prevence. Od roku 1991 byl pplk. Antonín Němčanský náčelníkem Okresní správy Sboru požární ochrany ve Vyškově. Ke dni 1. ledna 1995 byl jmenován ředitelem Hasičského záchranného sboru okresu Vyškov. Od 1. ledna 2001, kdy byla požární ochrana v ČR na základě nové legislativy reorganizována, byl pplk. Antonín Němčanský jmenován ředitelem územního odboru HZS Jihomoravského kraje ve Vyškově a v této funkci působil až dosud. Kromě práce profesionálního hasiče aktivně působil jako člen jednotky Sboru dobrovolných hasičů v Hodějicích u Slavkova u Brna.

Pplk. Antonín Němčanský se více než 35 let podílel na rozvoji požární ochrany v okrese Vyškov. Patřil k obětavým příslušníkům HZS ČR, kteří požární ochraně věnovali nejen svou pracovní dobu, ale také volný čas. Za příkladnou práci mu byl v roce 1980 udělen čestný titul Zasloužilý pracovník požární ochrany s čestným odznakem III. stupně, v roce 1988 byl vyhodnocen jako Vzorový pracovník požární ochrany, v prosinci 2005 převzal Pamětní medaili k 5. výročí HZS ČR. Byl také držitelem dalších vyznamenání a ocenění.

Dne 30. května 2006 zemřel ve věku 62 let plk. Ing. Karel Houska, náměstek ředitele Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje.

Pplk. Ing. Karel Houska zasvětil celý svůj život požární ochraně. Od 1. května 1970 pracoval na Okresní inspekci požární ochrany ve Znojmě. Od roku 1979 pak působil na Ministerstvu vnitra – Hlavní správě požární ochrany v Praze. V roce 1984 nastoupil jako samostatný odborný inspektor na Městskou inspekci požární ochrany v Brně a 1. srpna 1985 byl jmenován jejím náčelníkem. Od 1. ledna 1991 byl náčelníkem oddělení státního požárního dozoru Správy a útvaru Sboru požární ochrany v Brně a 1. července 1993 se stal zástupcem jejího náčelníka. Od 1. ledna 2001, kdy byla požární ochrana v ČR reorganizována a v rámci budování moderního integrovaného záchranného systému vznikaly hasičské záchranné sbory krajů, byl jmenován náměstkem ředitele HZS Jihomoravského kraje. V této funkci působil až dosud.

Plk. Ing. Karel Houska byl jedním z nejlepších a nejobětavějších příslušníků HZS Jihomoravského kraje. Budování a rozvoji požární ochrany zasvětil více než 35 let svého života a patřil k těm, kteří profesi hasiče věnovali nejen pracovní dobu, ale i volný čas. Aktivně se věnoval také činnosti sborů dobrovolných hasičů. Byl dlouholetým místostarostou Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska v Brně-městě. Za příkladnou práci v požární ochraně byl plukovník Ing. Karel Houska v roce 2004 vyznamenán Medailí HZS ČR Za zásluhy o bezpečnost. Byl také držitelem řady dalších vyznamenání a ocenění.

Dne 4. června 2006 ve věku 60 let náhle zemřel plk. JUDr. Josef Blažek, ředitel Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje.

Plk. JUDr. Josef Blažek pracoval celý život v požární ochraně a prošel různými funkcemi. Dne 5. října 1966 nastoupil na tehdejší Krajskou inspekci požární ochrany v Českých Budějovicích do oddělení represe, v roce 1974 krátce pracoval i v oddělení prevence. V říjnu 1975 byl jmenován do funkce zástupce velitele Krajského veřejného požární útvaru v Českých Budějovicích a v roce 1989 byl i jeho velitelem. V roce 1990 byl pověřen řízením krajské správy Sboru požární ochrany v Českých Budějovicích.

Od 1. ledna 1991 byl náčelníkem okresní správy Sboru požární ochrany v Českých Budějovicích a v této funkci s různými názvy pracoval až do konce roku 2000. V souvislosti s reorganizací požární ochrany a krajským uspořádáním státní správy vznikl Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje, do jehož čela byl JUDr. Josef Blažek jmenován.

Plk. JUDr. Josef Blažek byl vynikajícím odborníkem v oblasti požární ochrany. Byl velice obětavým příslušníkem HZS Jihočeského kraje a nikdy neváhal věnovat svůj volný čas plnění úkolů. Kromě práce v HZS Jihočeského kraje byl činný i v dobrovolné požární ochraně, mj. tím, že byl členem výkonného výboru Okresního sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Za příkladnou práci v požární ochraně byl plukovník JUDr. Josef Blažek v roce 2000 oceněn Medailí HZS ČR Za zásluhy o bezpečnost a v roce 2005 Medailí HZS ČR Za věrnost I. stupně.

Odchodem plk. JUDr. Josefa Blažka ztrácí požární ochrana, nejen v jižních Čechách, jednoho z uznávaných odborníků a obětavých příslušníků.

Čest jejich památce.

Záchranáři a mimořádné události

Likvidace následků hurikánu Katrina a teroristické útoky na londýnské metro patřily mezi nejzajímavější témata letošní konference Pyromeeing, která se uskutečnila ve dnech 16. až 17. května 2006 v Kongresovém sálu hotelu Holiday Inn v rámci doprovodného programu 13. mezinárodního veletrhu požární techniky Pyros 2006.

Devátého tradičního setkání hasičů v Brně, letos zaměřeného na problematiku připravenosti na řešení některých závažných mimořádných událostí, se zúčastnilo přes dvě stě hostů z více než desítky států.

Konference byla rozčleněna do tří tematických bloků. První byl věnován připravenosti a logistice v návaznosti na velké mimořádné události ve světě. Druhý den jednání byl zahájen tematikou komunikačních systémů a systémů varování využívaných složkami integrovaného záchranného systému a odpolední jednání druhého dne se neslo v duchu záchrany osob a zvířat při mimořádných událostech.

„Je to jedna z mála konferencí, která je tak bohatě zastoupena zahraničními vystupujícími,“ řekl na úvod generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán. „Zkušenosti lidí, kteří zde vystupují, jsou nedocenitelné. Je třeba si tyto informace předávat, a proto jsou takovéto akce, jako je dnešní konference, tak užitečné.“

Účastníky konference přivítal také hejtman Jihomoravského kraje Ing. Stanislav Juránek a prezident České asociace hasičských důstojníků plk. Ing. Jiří Horáček, která byla s MV-generálním ředitelstvím HZS ČR a s Veletrhy Brno, a.s. spolupřátelům akce, pořádané pod záštitou ministra vnitra Mgr. Františka Bublana.

■ Nové hrozby vyžadují nové přístupy

Mezinárodní výměnu zkušeností a názorů zahájil Kelvin Cochran, náčelník Hasičského záchranného sboru města Shreveport (stát Louisiana) a předseda sekce metropolitních hasičů National American Fire Association. Ten se podrobně věnoval úloze hasičů při likvidaci následků hurikánu Katrina, který si vyžádal více než 1200 životů.

Američané si z této zkušenosti vzali ponaučení, protože na tak rozsáhlou katastrofu nebyli vůbec připraveni. Pod vodou se ocitlo 85 % New Orleans, města svou velikostí srovnatelného s Prahou, ze kterého musely být v průběhu dvou dnů evakuovány desítky tisíc lidí. Bohužel, na 62 000 postižených krizovou situaci podcenilo a museli být evakuováni ze střech domů. Opožděna byla

také pomoc z federálních zdrojů a nejvíce problémů se vyskytlo s nouzovým ubytováním. Hlavně s jeho hygienickým zabezpečením.

Ing. Milan Ivanič z HaZZ Slovenské republiky seznámil s činností slovenských záchranářů při lesním požáru ve Vysokých Tatrách, který vypukl 30. června 2005 na ploše 230 hektarů, kde musely být nasazeny čtyři vrtulníky a čtyři požární letadla. Bohužel, kvůli snížené viditelnosti musela být letecká pomoc odvolána a požár hasily pozemní jednotky za pomoci požárního tanku SPOT. O teroristických útocích 7. července 2005 v Londýně informoval účastníky konference Dave Scott z Londýnské hasičské brigády. Čtyři exploze zabily celkem 54 lidí a desítkám zraněných museli záchranáři poskytnout nezbytnou pomoc. Britští hasiči však už měli zkušenosti z dřívějších útoků Irské republikánské armády a islámistickými teroristy se nenechali zaskočit. Přesto však londýnské útoky přesáhly možné varianty krizových plánů. Dave Scott upozornil na to, že žádné hlavní město Evropy se nemůže před podobným napadením cítit bezpečně. Nové hrozby si vyžadují nové přístupy k řešení možných krizových situací.

■ Komunikace v centru pozornosti

V druhém tematickém bloku byly hlavním obsahem všech vystoupení otázky spojení. Termín „komunikace“ bylo nejčastějším slovem v přednáškách o varování, jak v málo osídlených oblastech Skandinávie, tak i v hustě osídlených oblastech Nizozemska. O komunikaci mezi záchranáři se hovořilo také v souvislosti se zabezpečením le-

tošních zimních olympijských her v Turíně a s velkými lesními požáry v Portugalsku. O komunikačním systému Matra v České republice hovořil ředitel komunikačních a informačních systémů MV-generálního ředitelství HZS ČR pplk. Ing. Luděk Štolba.

■ Rozhoduje rychlost a dokonalá součinnost

Závěrečná část konference byla věnována záchráně osob a zvířat. Úvodní vystoupení měl Anastassios Pappas z Řecka, který podal podrobnou informaci o letecké havárii kyperského letadla u Atén v srpnu minulého roku.

Mjr. Ing. Oldřich Klegr z HZS hl. m. Prahy informoval o misi českých hasičů při likvidaci následků zemětřesení v Pákistánu koncem minulého roku. Podtrhl nutnost rychlosti, jak při vyslání, tak při zahájení činnosti záchranného týmu. Pplk. Jean Claude Zilliox vystoupil se svými zkušenostmi z nedávných nepokojů v Paříži. Ocenil především dobrou zkušenost se spoluprací s policií, která musela hasiče při zásazích chránit. Útočníci při demonstracích zranili třináct hasičů a značně poškodili 56 požárních automobilů.

O řešení mimořádných událostí způsobených přívalem sněhu uplynulé zimy hovořili plk. Czeslav Kozak z Polska a plk. Ing. Vladimír Vlček z HZS Moravskoslezského kraje. Problém byl společný - destrukce střech a jejich následky na výstavní haly v polských Katovicích a obchodním středisku v Ostravě. Pyromeeing druhého dne doplnila tisková konference, na které vystoupili Kelvin Cochran a Dave Scott.

Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ

Požár ve výrobně toaletního papíru

npor. Milan ŘIHÁK, mjr. Stanislav PUMPRLA, HZS Zlínského kraje, foto archiv HZS Zlínského kraje

Dne 27. února 2006 byl v 01.14 hodin nhlášen na krajské operační a informační středisko HZS Zlínského kraje požár výrobního a skladovacího objektu v Holešově-Všetulech. V době nhlášení již oheň zasáhl celou plochu haly. Intenzivně hořelo téměř 300 tun uskladněných rolí papíru i dřevěná střecha. Pod kontrolu dostali zasahující hasiči oheň po šesti hodinách. Výsledná škoda způsobená požárem byla vyčíslena na téměř 12 milionů korun.

Popis objektu

Objekt zničený požárem se nachází v areálu bývalého cukrovaru Všetuly a dříve byl využíván jako sklad cukru. Dne 15. června 2000 bylo stavebním úřadem Holešov vydáno Rozhodnutí o povolení změny užívání této stavby. V objektu tohoto původního skladu cukru nyní působí dvě firmy – BM papír, spol. s r.o. a BM plus, spol. s r.o.

Objekt je jednopodlažní hala o půdorysných rozměrech 90 x 45 m a světlou výškou pod vazník přibližně 12 m. Obvodová nosná konstrukce je vyžděna z plných vyspárovaných cihel v tloušťce 45 cm, v místě podpory střešní konstrukce jsou vyžděny sloupy o rozměrech 120/60 cm. Podlaha haly je kryta litým asfaltem. Okna ocelová. Obvodová stěna souběžná se silnicí – požární otevřená plocha je tvořena 15 okny o rozměru 280/210 cm, protější stěna do dvorního traktu sedmi okny stejných rozměrů. Požadavky na odstupové vzdálenosti od sousedních objektů jsou dodrženy dle ověřené dokumentace. Zastřešení haly je provedeno dřevěnými sbíjenými příhradovými vazníky s plnoplošným bedněním a střešním pláštěm s plechovou krytinou. Střecha byla sedlová, nezateplená. Vstup a vjezd do haly je zajištěn ocelovými dvoukřídlovými vraty. Vytápění objektu je etážové teplovodní. Zdrojem tepla je závěsný plynový kotel. Celá hala tvoří jeden požární úsek.

Výchozím materiálem pro výrobu jsou svitky toaletního papíru šířky 160 cm, které jsou dováženy a následně uloženy v hale. Vlastní výroba spočívá v přetáčení těchto svitků na papírové dutinky, nařezání přetočených svitků na konečný rozměr, jejich balení a expedice. Celkové množství papíru v hale nepřekračovalo (podle údajů majitele) 300 tun.

Hasební zásah

Požár ve výrobním a skladovacím objektu firmy BM Plus, spol. s r.o. Holešov, místní část Všetuly byl ohlášeno dne 27. února 2006 v 01.14 hodin na krajské operační a informační středisko (OPIS) HZS Zlínského kraje. Operační důstojník vyhlásil v 01.14 hodin poplach pro jednotku stanice Holešov. Dále byl v 01.15 hodin vyhlášen poplach pro další jednotky HZS kraje, územního odboru Kroměříž, a to stanice Bystřice pod Hostýnem a Kroměříž, zařazené ve II. stupni požárního poplachového plánu.

V 01.21 hodin se na místo požáru dostavila první jednotka stanice Holešov s požárním automobilem CAS 24. Po příjezdu byla jednotka stanice Holešov ve velmi složité situaci. Celý nestřežený areál byl uzavřen. Zámeček na vstupní bráně musel být ustřížen pákovými nůžkami. Násilně musela být otevřena všechna kovová vstupní vrata do objektu. Další komplikací byla skutečnost, že majitel firmy nebyl v prvních fázích zásahu přítomen, aby mohl poskytnout důležité informace pro zasahující jednotky.

Provedeným průzkumem bylo zjištěno, že požárem je zasazena celá plocha objektu. Dřevěná nosná střešní konstrukce se zřítla dovnitř objektu před příjezdem jednotky. Intenzivně hořely role skladovaného balícího a toaletního papíru. K intenzitě požáru přispívala i hořící zřícená dřevěná konstrukce střechy. Větrm byly částice hořícího materiálu unášeny přes silnici do sousedního areálu firmy Nestlé Česko s.r.o. Proto bylo z hledis-

ka zásahu důležité soustředit všechny síly a prostředky na snížení intenzity požáru.

Velitel zásahu (VZ) rozhodl nasadit dva proudy C 52 přes rozdělovač na hašení požáru okny ze severní strany budovy. V 01.33 hodin se na místo dostavila jednotka ze stanice Bystřice pod Hostýnem s požárními automobily AZ 30 a CAS 32 ze stanice Kroměříž. Výšková požární technika AZ 30 byla ponechána na místě jako záloha. Jednotka stanice Kroměříž ve spolupráci s příslušníky stanice Bystřice pod Hostýnem nasadila dva proudy C 52 plechovými vraty z jižní strany objektu na hašení požáru. V 01.48 hodin byla přistavena další CAS 32 ze stanice Bystřice pod Hostýnem. Jednotka provedla doplnění vody do CAS 24 stanice Holešov a nasazení jednoho proudu C 52 plechovými vraty na hašení požáru. Po nalezení tlakových lahví autogenní svařovací soupravy byl tento proud využit k jejich ochlazení. Z důvodu nefunkčnosti hydrantové sítě požádal VZ krajské OPIS o vyslání dalších CAS k požáru. V čase 02.13 hodin se na místo dostavila jednotka stanice Holešov s CAS 32. Příslušníci vytvořili jeden proud C 52 plechovými vraty. V čase 02.15 hodin se na místo zásahu dostavila jednotka SDH (JSDH) Zahnašovice s CAS 24, která provedla doplnění vody do CAS 32 stanice Kroměříž a dále zajišťovala kyvadlovou dopravu. Následně bylo zřízeno čerpací stanoviště z hydrantu u benzinové čerpací stanice. Další jednotky přijíždějící k zásahu – JSDH Holešov a JSDH Racková byly postupně zařazovány do kyvadlové dopravy a tím také k doplňování vody do nasazených CAS.

Z budovy bylo vyneseno zasahujícími hasiči celkem 16 propan-butanových 10 kg lahví a dvě lahve autogenní svařovací soupravy (jedna z nich byla působením tepla na místě požáru roztržena).

VZ spolu s jedním příslušníkem stanice Holešov provedli prohlídku celého areálu firmy Nestlé, s cílem zjistit, zda nedošlo k přenesení požáru na objekty této firmy.

Lokalizace a likvidace požáru

Nasazenými proudy postupně došlo ke snížení intenzity hoření a protože již nebylo třeba chránit okolní objekty, byl požár lokalizován v čase 02.56 hodin. Nadále bylo prováděno hašení požáru a kyvadlová doprava vody. S postupem hasičů dovnitř haly byla částečně rozebírána jednotlivá ohniska požáru. Příslušníci se střídali u nasazených proudů. Zásah byl prováděn za použití dýchacích přístrojů.

V 04.02 hodin požádal VZ OPIS o zabezpečení dovozu dalších dýchacích přístrojů na místo zásahu a dále o vyslání technických prostředků k odstranění uskladněných balíků papíru z prostoru zásahu, aby zasahující jednotky mohly provést do-

hašení ohnisek a likvidaci požáru. V 07.15 hodin bylo místo zásahu již plně pod kontrolou, a proto byly některé jednotky odeslány na své základny.

V 08.56 hodin se na místo dostavil nakladač zn. MANITOU z Agrodruštva Roštění a v 09.55 hodin nakladač zn. HON z Technických služeb města Holešov. VZ s příslušníkem oddělení zjišťování příčin vzniku požáru společně rozhodli o ukončení rozebíracích prací, které prováděly nakladače, z důvodu šetření příčin vzniku požáru. Z místa zásahu byly postupně odeslány další jednotky. Na místě byla ponechána JSDH Holešov k zajištění dohledu nad místem požáru. Střežení a dohašování ohnisek bylo prováděno do 15.32 hodin, kdy byla provedena likvidace požáru. V 15.50 hodin bylo místo zásahu písemně předáno zástupci firmy k dalšímu střežení vlastními silami, popřípadě jednotkou PO.

Celkem bylo při zásahu použito 318 900 litrů vody, zasahovaly tři jednotky HZS kraje a tři jednotky SDH obcí s celkovým počtem 35 hasičů.

Majitel objektu předběžně vyčíslil škodu vzniklou požárem na částku 30 milionů Kč. Tato částka byla později podle účetních dokladů upřesněna a stanovena ve výši 11 908 000 Kč.

Specifické rysy zásahu

■ Zápory:

- pozdní ohlášení oproti času vzniku požáru,
- ztížený pohyb zasahující techniky a hasičů vlivem zvýšené sněhové pokrývky,
- počáteční nedostatek vody zapříčiněný nefunkčností hydrantové sítě,
- po příjezdu prvních jednotek na místo události nebyl přítomen žádný zaměstnanec firmy pro předání nezbytných informací,
- výskyt propan-butanových lahví a autogenní svařovací soupravy v prostorách haly.

■ Klady:

- maximální snaha a nasazení zasahujících hasičů,
- včasné zajištění týlu – teplý čaj, strava, dýchací přístroje,
- dodržování zásad bezpečnosti práce, i když došlo k jednomu drobnému zranění.

■ Příčina vzniku požáru

Příčina vzniku požáru je doposud v šetření. Na zjišťování příčiny vzniku požáru se podílel TÚPO Praha a OKTE Brno. V souvislosti se šetřením příčiny vzniku požáru byly stanoveny a prověřovány tyto verze:

- technická závada na elektrické instalaci,
- úmyslné zapálení,
- samovznícení skladovaných materiálů,
- nedbalost při kouření,
- sváření a řezání,
- technická závada na vysokozdvizném vozíku,
- hořlaviny u topidla.

Konečná příčina vzniku požáru zatím nebyla stanovena. ■

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 17. dubna do 10. května roku 2006

17. 4. • **Návěs kamionu** na dálnici D11 u obce Šestajovice, okr. Praha-východ. *Příčina* - technická závada ložiska kola. *Škoda* - 1 250 000 Kč.
20. 4. • **Rodinný domek** v Paskově, okr. Frýdek-Místek. *Příčina* - výbuch plynu s následným požárem. *Usmrcena* jedna osoba. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
- **Střecha výrobní budovy** firmy D. Technik a. s. v Jablůnce, okr. Vsetín. *Příčina* - nedbalost při práci s otevřeným ohněm. *Škoda* - 3 000 000 Kč.
- **Stoh slámy 120 m x 17 m** u Zlonic, okr. Kladno. *Příčina* - hra dětí. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
22. 4. • **Tři skladovací haly zahradnických potřeb a nábytku** firmy NOEL a. s. ve Vraňanech, okr. Mělník. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 60 000 000 Kč.
- **Sklad slámy** ve Strážově, okr. České Budějovice. *Příčina* - hra dětí. *Škoda* - 1 100 000 Kč.
23. 4. • **Roubená chata** v Medonosech, okr. Mělník. *Příčina* - technická závada elektroinstalace. *Škoda* 6 000 000 Kč.
24. 4. • **Odpady ve skladu krmiv** v Milovicích, okr. Nymburk. *Příčina* - úmyslné zapálení. *Škoda* - 3 000 000 Kč.
- **Stodola s historickými kočáry** v Javornici, okr. Rychnov nad Kněžnou. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 2 000 000 Kč.
- **Administrativní objekt** v Praze 9, Hrdlořežské ul. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 5 000 000 Kč.
25. 4. • **Kabina tahače a návěs** na 102 km dálnice D1 směr Brno, okr. Pelhřimov. *Příčina* - technická závada. *Škoda* 3 000 000 Kč.
26. 4. • **Výrobní provoz** firmy METAX v bývalé škole ve Starém Šachově, okr. Děčín. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 5 000 000 Kč.
29. 4. • **Rodinný dům s prodejnou zdravotnických potřeb** v Prostějově. *Příčina* - v šetření. *Usmrcena* 1 osoba. *Škoda* - 1 500 000 Kč.
30. 4. • **Přístavek u skladu kobereců**, který sloužil jako kancelář firmy Euro-koberce s. r. o., Praha 9, ul. Poděbradská. *Příčina* - technická závada elektrického spotřebiče. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
1. 5. • **Rekreační chata** v Kunčicích pod Ondřejníkem, okr. Frýdek-Místek. *Příčina* - závada komínového tělesa. *Škoda* - 1 500 000 Kč.
2. 5. • **Střecha bývalého pivovaru** v Chomutově. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 4 000 000 Kč.
3. 5. • **Kolový traktor** v Ledenicích, okr. České Budějovice. *Příčina* - technická závada elektroinstalace. *Škoda* - 1 200 000 Kč.
- **Sklad sena a slámy** pro koně v Javornici, okr. Rychnov nad Kněžnou. *Příčina* v šetření. *Škoda* - 3 000 000 Kč.
7. 5. • **Hospodářské stáje v rekonstrukci** v Zákupch, okr. Česká Lípa. *Příčina* - nedbalost při řezání plamenem. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
10. 5. • **Tahač s návěsem s nákladem lisovaného papíru** na silnici v Bělotině, okr. Přerov. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 700 000 Kč.

pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
MV-generální ředitelství HZS ČR

Automobilová plošina 32

pplk. Ing. Jaroslav MADĚRA, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto autor

Ve finském městě Tampere sídlí výrobce světově známých automobilových plošin pro hasiče značky BRONTO SKYLIFT. Za více než čtyřicet let jich v této firmě vyrobili přes 5000 kusů ve velikostech od 27 do 88 m pro 110 zemí světa, a to včetně ČR, kde se jich nachází 14.

Firma Bronto Skylift je mimo jiné nositelem certifikátů ISO 9001 a ISO 14001 a byla vždycky považována za významného průkopníka v konstrukci tohoto segmentu požární techniky. Její výrobky také svého času pozitivně ovlivnily vývoj a konstrukci tuzemských automobilových plošin 20 a 27.

■ Automobilová plošina

V roce 2005 firma Bronto Skylift představila automobilovou plošinu pod obchodním označením BRONTO SKYLIFT F 32 RL GCS. Dá se o ní říci, že jde o relativně levný požární automobil, tedy o plošinu vybavenou menším komfortem než u plošin této kategorie a této značky bývá zvykem. Jde však současně o technicky vyspělý výrobek, vhodný hlavně pro jednotky požární ochrany s nižším finančním rozpočtem.

Tato automobilová plošina je poměrně nenápadný výrobek opticky zapadající do produkce firmy, její dostupná výška je 32 m a plně vyhovuje požadavkům evropské normy EN 1777 pro hydraulické plošiny stejně jako požadavkům německé normy DIN 14 701 pro automobilové žebříky.

Řekněme si několik základních údajů o její konstrukci a vybraných parametrech. Výrobce zaručená záchranná výška AP, tedy výška podlahy koše od země, je 30 m a stranové vyložení koše se zatížením 270 kg je 17 700 mm. Dosah koše pod úroveň plochy, na které AP stojí, je až 2500 mm. Ve všech režimech použití AP je možné použít také žebříkovou sadu umístěnou po pravé straně ramenového mechanismu.

Na této plošině je použita tradiční a osvědčená konstrukce stabilizačních podpěr typu „H“. Systém GCS (General Control System) dovoluje vysunutí obou stabilizačních podpěr nebo pouze jedné stabilizační podpěry na libovolnou stranu, a to vždy jen do maximální polohy. Šířka obou plně vysunutých stabilizačních podpěr je 5400 mm, při vysunutí pouze jedné podpěry je tato šířka 3800 mm. Ovládací panel pro práci se stabilizačními podpěrami se nachází tradičně ve středu zadní strany účelové nástavby a je opatřen prosvětleným ovladačem s 2 m dlouhým kabelem, který umožňuje podstatně lepší dohled nad přesným ustavením stabilizačních podpěr. Ovladač je mimo jiné vybaven i tlačítkem pro samočinné vyrovnaní AP na

čítkem pro samočinné vyrovnaní AP na podpěrách a tlačítkem automatického zasunutí podpěr do transportní polohy. Obecně je možné říci, že právě obsluhovaná místa jsou vybavena pouze základními informačními a kontrolními prvky, přesto tradiční zabezpečení jednotlivých funkcí AP je sledováno a vyhodnocováno spolehlivými počítačovými prvky. Základová točnice AP je vybavena teleskopicky uloženými rameny, která při maximálním vysunutí mají délku 25 000 mm. Ramena jsou v horní části spojena kloubem s ramenem koše, dlouhým 5850 mm. První rameno teleskopické části je vysunováno hydraulickým přímočarým motorem, tedy dvojitým pístem a další ramena vysunuje a zasunuje řetězový pohon dimenzovaný na desetinásobnou míru bezpečnosti.

Nejen pro vysokou bezpečnost, ale také pro maximální přesnost jednotlivých ramen výrobce používá při jejich svařování počítačem řízené roboty.

Konstrukce koše odpovídá současným vývojovým trendům, koš je svařen z ocelových profilů a má nosnost 270 kg s podlahovou plochou 2 x 0,9 m. V přední části je vybaven sklopnou přechodovou či nástupní plošinkou o rozměrech 1,5 x 0,5 m. Zábradlí koše má výšku 1,1 m. K základnímu vybavení patří také elektrické zásuvky na 2 x 230 V a 1 x 24 V, dále pak dva otočné pracovní světlomety 24 V/70W. Koš je také možné osadit na horní hraně zábradlí dvěma požárními světly s výkonem po 1000 W. Součástí vybavení koše je vedle úchytných pro spouštěcí zařízení, která zpravidla volí

zákazník, také úchyt pro umístění zdravotních nosítek.

Významným prvkem účelové nástavby je lafetová proudnice umístěná v koši, ta má výkon vody 2300 l za minutu a je napojena na teleskopické přívodní potrubí vyrobené z nerezové oceli nebo z hliníkové slitiny. Toto potrubí, nesprávně zvané „suchovod“, je ve spodní části vyvedeno na obě strany účelové nástavby a je opatřeno spojkami 75 mm. K základnímu vybavení koše patří i dvě ochlazovací trysky pro tvorbu vodní mlhy s výkonem každé 120 litrů za minutu, umístěné na spodní hraně koše. Koš je možné podle svislé osy natáčet v rozsahu +/- 45°.

Automobilové plošiny BRONTO SKYLIFT v ČR

HZS hl. m. Prahy	30-3 (TATRA 148), 40-2T1 (TATRA 815 PR), F42 RL 2000 (SCANIA P114GB)
HZS Středočeského kraje	F37 MDT 2000 (VOLVO FM 7)
HZS Jihočeského kraje	F32 MDT 2000 (VOLVO FL 10), F32 MDT 2000 (VOLVO FL 618)
HZS Královéhradeckého kraje	F 54 HDT 2000 (VOLVO FL 10)
HZS Olomouckého kraje	F42 HDT 2000 (VOLVO FM 12)
HZS Moravskoslezského kraje	33-2T1 (TATRA 815 PR)
HZS Zlínského kraje	F 42 HDT 2000 (VOLVO FL 10)
HZSP Chemopetrol Litvínov, a.s.	40-2T1 (TATRA 815 PR)
HZSP Spolana Neratovice, a.s.	40-2T1 (TATRA 815 PR)
HZSP Škoda Mladá Boleslav, a.s.	40-2T1 (SCANIA P 113)
HZSP Kaučuk Kralupy, a.s.	F 42 HDT (TATRA 815 PR)

Dodatek

Základem hydraulické soustavy AP je axiální pístové čerpadlo řízené systémem Open-Circuit Load-Sensing, který optimalizuje provoz motoru ve vztahu k činnosti účelové nástavby. Transportní výška celé AP závisí na druhu použitého podvozku, zpravidla se pohybuje okolo 3000 mm, transportní délka je 8800 mm a šířka 2500 mm. Celková hmotnost automobilové plošiny zpravidla nedosahuje 16 000 kg.

S ohledem na uvedené skutečnosti se nabízí otázka, zda je tato automobilová plošina tou, která v budoucnu postupně nahradí stárnoucí AP 27. V každém případě její poněkud skromnější vybavení, které se pozitivně projevuje na její ceně, ji staví do pozice určitého favorita. ■

Nový stavební zákon a související legislativní změny

mjr. Ing. Zdeněk HOŠEK, Ministerstvo vnitra-generální ředitelství HZS ČR

Dne 11. května 2006 byl v částce 63 Sbírky zákonů vyhlášen soubor zákonů, kterým se mění dosavadní právní úprava v oblasti územního plánování a stavebního řádu. Jedná se především o zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění) a zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění.

Tímto aktem byla završena bezmála pětiletá legislativní iniciativa Ministerstva pro místní rozvoj zaměřená na přijetí této nové, moderní právní úpravy v oblasti stavebního práva. S novou právní úpravou úzce souvisí také změny zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Historii vývoje až po přijetí konečného znění tohoto souboru právních norem, kterým se podstatně mění stávající právní úprava v této oblasti, je věnován následující článek.

Úsnesením č. 612 ze dne 20. června 2001 schválila vláda věcný záměr stavebního zákona a současně uložila ministru pro místní rozvoj zpracovat ve spolupráci s ministry životního prostředí a vnitra a předložit vládě návrh nového stavebního zákona. Příprava tohoto návrhu představovala rozsáhlý soubor prací, zahrnující rovněž přípravu pracovních znění návrhů příslušných prováděcích právních předpisů. Současně bylo nezbytné řešit také vztah ke všem právním předpisům, kterých se změna stavebního práva dotýká, a to zpracováním návrhu dalšího, samostatného zákona o změně některých zákonů souvisejících se stavebním zákonem a samostatného zákona o vyvlastnění práv k pozemkům a stavbám.

Po složitém projednání všech výše uvedených dílčích návrhů právních úprav (více než 3000 zásadních připomínek) byl návrh nového stavebního zákona dne 25. května 2005 schválen usnesením vlády č. 609 a předložen jako vládní návrh stavebního zákona k projednání v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Předlohu sněmovně vrátil s pozměňovacími návrhy Senát, který navrhl například opravit formulaci, podle níž mohli být jednotlivci pokutováni až půl milionem korun, zatímco za stejný prohřešek by firmě hrozila pokuta menší. Senát sankci vyměřil pro obě skupiny stejně ve výši dvě stě tisíc korun a sněmovna doporučení přijala. Horní komora dále navrhla omezit působnost nově zaváděné funkce zástupce veřejnosti a povinnost obcí založit radu pro udržitelný rozvoj. Možnost vyvlastnění omezil Senát pouze na případy výstavby dopravní a technické infrastruktury (sněmovní verze operovala s širším pojmem veřejně prospěšná stavba). Dne 14. března 2006 byly Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR schváleny návrhy všech výše uvedených zákonů ve znění pozměňovacích návrhů Senátu.

HLAVNÍ PRINCIPY A CÍLE NOVĚ PŘIJATÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

■ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Hlavním cílem nového stavebního zákona, který po nabytí účinnosti nahradí normu z poloviny 60. let, je zredukovat veškerou nadbytečnou administrativu spojenou s přípravou a realizací staveb. Těžiště posuzování a projednávání navrhova-

ných staveb bude podle nové právní úpravy probíhat většinou v rámci územního řízení.

Nově se stanoví podmínky pro vymezení zastavěného a nezastavěného území s odlišnými podmínkami povolování změn ve využívání. Zastavitelné plochy mimo zastavěné území bude možné podle nové právní úpravy stanovit pouze vymezením v územním plánu, případně vymezením ploch nadmístního významu v zásadách územního rozvoje. Konceptně je rovněž jinak pojata spolupráce dotčených orgánů, které při pořizování územně plánovacích podkladů, územně plánovací dokumentace a v územním řízení hájí veřejné zájmy podle zvláštních předpisů.

Veřejnost může být při pořizování návrhu, popřípadě konceptu územně plánovací dokumentace zastupována zmocněným zástupcem veřejnosti. Zástupcem veřejnosti může být fyzická nebo právnická osoba plně způsobilá k právním úkonům, kterého musí zmocnit nejméně jedna desetina občanů obce s méně než 2000 obyvateli nebo nejméně 200 občanů příslušné obce, kteří uplatňují věcně shodnou připomínku k návrhu, popřípadě konceptu územně plánovací dokumentace. Zástupce veřejnosti může zmocnit rovněž nejméně 500 občanů kraje nebo nejméně jedna desetina občanů kterékoliv obce na území kraje s méně než 2000 obyvateli nebo nejméně 200 občanů obce na území kraje, pokud podali věcně shodnou připomínku k návrhu zásad územního rozvoje.

Stavební zákon explicitně stanoví kvalifikační podmínky pro výkon územně plánovací činnosti (§ 24). Kvalifikační požadavky pro výkon územně plánovací činnosti bude splňovat pouze úředník nebo fyzická osoba, která má osvědčení zvláštní odborné způsobilosti podle zvláštního právního předpisu¹⁾ a splňuje kvalifikační požadavky vzdělání a praxe podle tohoto zákona. Tyto požadavky splňuje autorizovaný architekt, kterému byla udělena autorizace pro obor územní plánování nebo bez specifikace oboru podle zvláštního právního předpisu²⁾. Výjimky z kvalifikačních požadavků vzdělání bude udělovat Ministerstvo pro místní rozvoj, avšak pouze v případech prokazatelné kvality práce na úseku územního plánování (§ 195).

Dochází také ke zjevnému procesnímu zjednodušení stavebního řízení a jeho omezení na určení stavebně technických podmínek pro provedení stavby. Zákon počítá například s tím, že k provedení staveb pro bydlení a pro rekreaci do 150 m² zastavěné plochy, s jedním podzemním podlažím do hloubky 3 m a nejvýše dvěma nadzemními podlažími a podkrovím, tedy u většiny rodinných domů, postačí pouze ohlášení stavebnímu úřadu. Při provádění stavby vyžadující stavební povolení nebo ohlášení stavebnímu úřadu však bude muset být veden stavební deník, do kterého se budou pravidelně zaznamenávat údaje týkající se provádění stavby. U ohlašovných staveb uvedených v § 104 odst. 2 písm. f) až j) a n) a písm. l), m), o) a p) pak postačí pouze jednoduchý záznam o stavbě. Další zjednodušení přináší zákon i v případě kolaudačního řízení. To odpadne, pokud stavebník oznámí stavebnímu úřa-

¹⁾ § 21 až 26 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 46/2004 Sb.

²⁾ Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.

du 30 dní předem záměr započít s užíváním stavby (§ 120). Zmíněný postup se vztahuje především na individuální stavby. U staveb, jejichž vlastnosti nemohou budoucí uživatelé ovlivnit (například nemocnice, školy, nájemní bytové domy, stavby pro obchod a průmysl), mohou být užívány pouze na základě kolaudačního souhlasu (§ 122). O to přísnější a častější by však měly být průběžné kontroly na stavbách. Zákon umožňuje úřadům provedení kontroly na stavbách i po jejich dokončení. Opodstatněnost tohoto opatření potvrdily například časté případy zřícení střech pod tíhou sněhu.

Nově se zavádí povinnost o průkazu shody u výrobků, které plní funkci stavby (§ 108) a podmínky pro zkrácené stavební řízení (§ 117), včetně ustavení institutu autorizovaných inspektorů a jejich pověření některými úkony v rámci takových řízení (§ 117 a § 143). Ohlášení, žádosti, návrhy a další podání podle nového stavebního zákona lze činit pouze na předepsaných formulářích, a to i v elektronické podobě (§ 196 odst. 1).

Zcela nově je řešen veřejný a bezplatný přístup k technickým normám (ČSN, ČSN EN), pokud stavební zákon nebo jiný právní předpis vydaný k jeho provedení stanoví za povinnost postupovat podle nich (§ 196 odst. 2).

Nový stavební zákon nabyl platnosti dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů (tj. dne 11. května 2006). Účinnosti však tato právní norma nabývá až dnem 1. ledna 2007, s výjimkou ustanovení § 143, 144, 145, 147 a 151, která nabývají účinnosti dnem 1. července 2006, a s výjimkou ustanovení § 102 odst. 2, které nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2012.

Od nově přijaté právní úpravy se obecně očekává, že přinese řadu výhod týkajících se zejména zjednodušení, urychlení a zefektivnění procesu výstavby v České republice. Očekávají se především následující zlepšení oproti stávající právní úpravě:

- lepší se informovanost o možnostech realizace staveb a využití území,
- zvýší se právní jistota a usnadní se rozhodování investorů o lokalizaci investic,
- zjednoduší, zrychlí a zlevní se příprava staveb,
- odstraní se řetězení správních rozhodnutí, která byla vydávána jako podklady pro územní a stavební řízení;lepší se součinnost dotčených orgánů a stavebních úřadů,
- zjednoduší a zkrátí se postupy územního plánování a řízení, přitom se územní řízení otevře veřejnosti,
- území rozhodnutí bude možno vydat ve zkráceném územním řízení nebo je nahradit územním souhlasem či veřejnou právní smlouvou,
- umístění staveb a stanovená trasa by měla být po schválení územního plánu nezpochybnitelná v dalších etapách realizace,
- vybrané stavby bude možné provádět již na základě územního rozhodnutí nebo územního souhlasu a nebo pouze na ohlášení stavebnímu úřadu,
- stavební povolení bude možno nahradit certifikátem autorizovaného inspektora nebo veřejnoprávní smlouvou,
- kontrola nad prováděním staveb bude intenzivnější, což ve výsledku umožní jejich bezodkladné užívání – stavební úřad nebude stavbu kontrolovat poprvé až při kolaudaci,
- podpoří se udržitelný rozvoj regionů a obcí,
- napomůže se intenzivnímu rozvoji bytové výstavby a cestovního ruchu,
- usnadní se spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem,
- trvalá aktualizace územně analytických podkladů výrazně zlevní a zkrátí pořizování územních plánů,
- zákon má veškeré předpoklady k tomu, aby mohl být v účinnosti minimálně po dobu příštích patnácti let.

■ **Zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění**

Zákonem o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění se revidují zejména ta zákonná ustanovení, která by v budoucnosti bránila efektivní součinnost mezi dotčenými orgány hájícími při pořizová-

ní územně plánovací dokumentace, v územním řízení, stavebním řízení nebo jiném řízení podle nového stavebního zákona veřejné zájmy na základě zvláštních právních předpisů. Cílem této právní úpravy je dosažení souladu mezi novým stavebním zákonem a zvláštními právními předpisy, a to takovým způsobem, aby byla plně zachována ochrana veřejných zájmů v řízeních vedených podle nového stavebního zákona a aby byly současně odstraněny nadbytečné administrativní procedury, které přípravu investiční výstavby neodůvodněně prodlužují a zdražují. Zákonem jsou tak vytvořeny veškeré předpoklady pro stanovení optimálního řešení využití území a současnou koordinaci záměrů jednotlivých odvětví při zachování udržitelných hodnot území.

Zákonem se mění zvláštní právní předpisy zejména v následujících směrech:

- odstraňují se ustanovení zvláštních zákonů ukládající upřednostnění zájmu jednoho odvětví před zájmy odvětví ostatních,
- stanoviska a souhlasy dotčených orgánů, na které navazuje správní rozhodnutí podle stavebního zákona, zásadně nebudou nadále vydávána formou samostatného správního rozhodnutí, ale jako závazné stanovisko podle nového správního řádu,
- rozpory mezi nimi závaznými stanovisky dotčených orgánů jsou řešeny podle nového správního řádu,
- zvláštní zákony, které neměly konkrétní ustanovení týkající se postavení, práv a povinností dotčených orgánů při projednávání územně plánovací dokumentace a v územním, stavebním a jiných řízeních podle stavebního zákona, byly o potřebná ustanovení doplněny,
- upravuje se terminologie zvláštních zákonů tak, aby byla v souladu s novým stavebním zákonem, zejména pokud jde o názvy územně plánovacích dokumentací, zastavěného území a kolaudačního osvědčení,
- zákonem se mění celkem 51 zvláštních zákonů, a to včetně zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění nabyl platnosti dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů (tj. dne 11. května 2006). Účinnosti nabývá dnem 1. ledna 2007, s výjimkou části třetí, čl. III bodu 1, který nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení, a části padesáté první, čl. LV, který nabývá účinnosti dnem 1. července 2006. Část padesátá první, čl. LV tohoto zákona pozbývá platnosti dnem 31. prosince 2006.

■ **SOUVISEJÍCÍ ZMĚNY LEGISLATIVY NA ÚSEKU POŽÁRNÍ OCHRANY A INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU**

■ **Změna zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů**

Změny stávajícího zákona o požární ochraně jsou vymezeny v části páté zákona č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění. Tyto změny zákona o požární ochraně byly navrženy takovým způsobem, aby byla plně zachována kompatibilita s novým stavebním zákonem; např. zrušením členění staveb na drobné, jednoduché a ostatní vznikla potřeba upravit příslušná ustanovení stávajícího zákona o požární ochraně, týkající se výkonu státního požárního dozoru. K dalším doplněním dochází z důvodu sladění zákona o požární ochraně, stavebního zákona a správního řádu a také z důvodu nezbytné úpravy stávajícího zmocnění k vydání prováděcího předpisu, kterým se stanoví technické podmínky požární ochrany staveb.

Konkrétně se jedná o změny následujících ustanovení zákona o požární ochraně:

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění zákona č. 425/1990 Sb., zákona č. 40/1994 Sb., zákona č. 203/1994 Sb., zákona č. 163/1998 Sb., zákona č. 71/2000 Sb.,

zákona č. 237/2000 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 413/2005 Sb., se mění takto:

1. V § 24 odst. 2 se slova „staveb a“ zrušují.

2. V § 24 se doplňuje odstavce 3, který zní:

„(3) Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem technické podmínky požární ochrany pro navrhování, výstavbu nebo užívání staveb, a to za účelem omezení rozvoje a šíření ohně a kouře ve stavbě, omezení šíření požáru na sousední stavby, evakuace osob a zvířat v případě ohrožení stavby požárem nebo při požáru a umožnění účinného a bezpečného zásahu jednotek požární ochrany. Pro podrobnější vymezení těchto podmínek lze využít hodnot a postupů stanovených českou technickou normou nebo jiným technickým dokumentem upravujícím podmínky požární ochrany staveb.“

3. V § 31 odstavce 3 včetně poznámky pod čarou č. 3f zní:

„(3) Státní požární dozor podle odstavce 1 písm. b) a c) se nevykonává u staveb nevyžadujících stavební povolení ani ohlášení. U ohlašovaných staveb podle zvláštního právního předpisu^{3f)} se státní požární dozor vykonává

a) u podzemních staveb, jejichž zastavěná plocha nepřesahuje 300 m² a hloubka 3 m,

b) u staveb, jejichž zastavěná plocha nepřesahuje 300 m² a výška 10 m a staveb hal o zastavěné ploše do 1000 m² a výšce do 15 m, pokud budou nejvýše s jedním nadzemním podlažím, nepodsklepené a budou povolovány jako stavby dočasné na dobu nejdéle tří let,

c) u stavebních úprav pro změny v užívání části stavby, kterými se nezasahuje do nosných konstrukcí stavby, nemění se její vzhled a nevyžadují posouzení vlivů na životní prostředí,

d) u udržovacích prací na stavbě, pokud mohou negativně ovlivnit požární bezpečnost,

e) u změny v užívání stavby, pro kterou je podle zvláštního právního předpisu^{3f)} třeba souhlas nebo rozhodnutí stavebního úřadu.

3f) Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).“

4. Na konci § 95 se doplňují věty „Stanoviska uplatněná k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci nejsou správním rozhodnutím. Stanoviska vydávaná podle tohoto zákona jako podklad pro rozhodnutí podle zvláštního právního předpisu nebo územní souhlas jsou závazným stanoviskem podle správního řádu¹¹⁾ a nejsou samostatným rozhodnutím ve správním řízení.“

Poznámka pod čarou č. 11 zní:

„11) § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.“

5. § 99 včetně poznámky pod čarou č. 12 zní:

„§ 99

Autorizovaný inženýr nebo technik, kterému byla udělena autorizace pro požární bezpečnost staveb¹²⁾ (dále jen „autorizovaná osoba“), je při realizaci technických podmínek požární ochrany staveb stanovených prováděcím právním předpisem vydaným podle § 24 odst. 3 oprávněn použít postup odlišný od postupu, který stanoví česká technická norma nebo jiný technický dokument upravující podmínky požární ochrany. Při použití takového postupu však musí autorizovaná osoba dosáhnout alespoň stejného výsledku, kterého by dosáhla při postupu podle prováděcího právního předpisu vydaného podle § 24 odst. 3.

12) Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.“

Přechodná ustanovení

1. Výkon státního požárního dozoru podle § 31 odst. 1 písm. b) a c) zahájený před účinností tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

2. Stanoviska vydaná podle § 31 odst. 4 před účinností tohoto zákona zůstávají pro účely stavebního řízení podle zvláštního právního předpisu^{3f)} v platnosti do 2 let od nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Po nabytí účinnosti tohoto zákona se při ověřování dodržení podmínek podle § 31 odst. 1 písm. c) spojeného zpravidla

s místním šetřením zjišťuje, zda stavba odpovídá požadavkům vyplývajícím z požární bezpečnostního řešení, podmínkám vyplývajícím ze stavebního povolení a stanoviskům vydaným k této dokumentaci ještě před účinností tohoto zákona.

4. Stanovením postupu a lhůt podle bodů 1 až 3 nejsou dotčeny požadavky na stavební výrobky stanovené zvláštním právním předpisem¹³⁾.

5. Jedná-li se o stavby, nad kterými není vykonáván státní požární dozor podle § 31 odst. 3, postupuje stavební úřad při posuzování požární bezpečnosti staveb, které bylo zahájeno před nabytím účinnosti tohoto zákona, podle bodů 1 a 2; pokud si stavební úřad před nabytím účinnosti tohoto zákona vyžádal k posouzení požární bezpečnosti staveb odbornou pomoc orgánu vykonávajícího státní požární dozor, postupuje se podle bodů 1 a 2.

13) Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“

Změna zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Změny stávajícího zákona o integrovaném záchranném systému jsou vymezeny v části šesté zákona č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění. V souvislosti s novými druhy územně plánovacích nástrojů byla upravena některá zmocnění k uplatňování stanovisek orgánů ochrany obyvatelstva a civilního nouzového plánování. Některá zmocňovací ustanovení stávajícího zákona o integrovaném záchranném systému byla naopak pro nadbytečnost z této právní úpravy vypuštěna.

Konkrétně se jedná o změny následujících ustanovení zákona o integrovaném záchranném systému:

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 20/2004 Sb., se mění takto:

1. V § 7 odst. 2 se za písmeno g) vkládá nové písmeno h), které zní:

„h) uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje z hlediska ochrany obyvatelstva a civilního nouzového plánování při přípravě na mimořádné události.“

Dosavadní písmena h) až j) se označují jako písmena i) až k).

2. V § 7 odst. 7 se na konci písmene h) čárka nahrazuje tečkou a písmeno i) se zrušuje.

3. V § 10 se na konci odstavce 5 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno j), které zní:

„j) uplatňuje stanovisko k zásadám územního rozvoje z hlediska ochrany obyvatelstva a civilního nouzového plánování při přípravě na mimořádné události.“

4. V § 12 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno i), které zní:

„i) uplatňuje stanoviska k územním plánům a regulačním plánům z hlediska své působnosti v požární ochraně, integrovaném záchranném systému a ochraně obyvatelstva při přípravě na mimořádné události.“

5. V § 15 odstavce 5 zní:

„(5) Obecní úřad je dotčeným orgánem z hlediska ochrany obyvatelstva při rozhodování o umístění a povolování staveb, změnách staveb a změnách v užívání staveb, odstraňování staveb a při rozhodování o povolení a odstraňování terénních úprav a zařízení.“

6. V § 33 se na konci odstavce 1 doplňují věty „Stanoviska uplatněná k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci nejsou správním rozhodnutím. Stanoviska vydávaná podle tohoto zákona jako podklad pro rozhodnutí podle zvláštního právního předpisu nebo územní souhlas anebo ohlášení stavby jsou závazným stanoviskem podle správního řádu^{25a)} a nejsou samostatným rozhodnutím ve správním řízení.“

Poznámka pod čarou č. 25a zní:

„25a) § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.“

7. V § 35 se odstavce 4 zrušuje.

Dosavadní odstavce 5 se označují jako odstavce 4.

8. V části třetí se hlava II včetně nadpisu zrušuje.

Červený kohout 2006

npor. Mgr. Štěpán KAVAN, HZS Jihočeského kraje, foto autor

V Českých Budějovicích se ve dnech 25. až 26. dubna 2006 uskutečnil v hotelu Gomel IX. ročník konference požární ochrany „Červený kohout“, kterou pořádá Dům techniky České Budějovice, spol. s r.o. ve spolupráci s firmou Požární uzávěry, s.r.o. Odborným garantem byl Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje. Konference se konala pod záštitou náměstka generálního ředitele HZS ČR pro prevenci a plánování plk. Ing. Miloše Svobody.

Úvodním slovem přivítal všechny přítomné ředitel HZS Jihočeského kraje plk. JUDr. Josef Blažek, který zdůraznil možnost čerpání odborných poznatků z oblasti požární ochrany. Cílem konference bylo setkání a výměna informací mezi širokou veřejností působící na úseku požární ochrany, příslušníky HZS ČR, odborně způsobilými osobami, autorizovanými osobami činnými ve výstavbě v oblasti požární bezpečnosti staveb, projektanty, zástupci firem vyrábějící požárně bezpečnostní zařízení a prostředky požární ochrany, odborníky ze Slovenské republiky a zástupci vysokých škol. Základním tématem

konference byla požární ochrana a požární bezpečnost staveb. Plk. Ing. Miloš Svoboda ve svém vystoupení mimo jiné zdůraznil potřebnost takovýchto setkání a poukázal na vyváženost programu, možnost setkat se s odborníky z praxe a zároveň se zástupci akademické obce. V průběhu dvou konferenčních dnů vylechlo 110 účastníků 17 odborných přednášek. Doprovodným programem konference byly prezentace jednotlivých firem, které se zabývají problematikou požární ochrany a bezpečnosti staveb. Příští, jubilejní X. ročník konference požární ochrany, se uskuteční ve dnech 24. až 25. dubna 2007. ■

PLACENÁ INZERCE

HASIČSKÁ PŘILBA GALLET F1 SF

- nový model pro profesionální a dobrovolné hasiče
- rychle nastavitelný vnitřní systém pro velikosti 53 - 63 cm
- Kitfix - posuvné upevnění masky na přilbě
- dva vestavěné držáky svítilny
- komfortní tříbodová podbradní páska

→ Vylepšené větrání a vysoký komfort nošení.
Několik barevných variant.
Hmotnost jen 1 450 g.

RLS spol. s r.o.
Baťovka 1285, 696 02 Ratíškovice,
T +420 518 368 090 F +420 518 368 092
info@rls.cz → www.rls.cz

Rizika Národního muzea

pplk. Bc. Ljubica RÁŽOVÁ, HZS hl. m. Prahy, foto Milan VÁVRŮ a archiv HZS hl. m. Prahy

Hlavní budova Národního muzea v Praze v letošním roce slaví 115 let od svého otevření. Jak je všeobecně známo, nyní je již ve velmi špatném stavu a nutně vyžaduje celkovou rekonstrukci.

Současný stav objektu Národního muzea je i z hlediska požární ochrany velmi problematický, především z důvodu absence požárních úseků a velmi členitého a rozlehlého dispozičního řešení prostor. Zároveň byly, v souvislosti s výstavbou magistrály, metra a kolektorů, výrazně omezeny možné přístupy a příjezdy pro požární techniku a v současné době je znemožněno vedení požárního zásahu z vnějšku budovy nebo dvorních prostor. Veškeré únikové cesty v objektu jsou nechráněné, jsou vybaveny nouzovým osvětlením.

Vše pro bezpečnost

V prostorách nepřístupných veřejnosti jsou po stranách chodeb umístěny skříně se sbírkami, archivními materiály, apod. Šířky těchto nechráněných cest ve vztahu k počtu unikajících sice vyhovují, ale značně se zvyšuje požární riziko (nahodilé požární zatížení) v těchto prostorech a možnost zakouření. Vzhledem k délkám těchto cest, které slouží zároveň jako trasy vedení požárního zásahu, je tato situace nevyhovující a je nutné ji urychleně řešit. Všechny východy z budovy musí být v případě požáru otevřeny, což je v rozporu s plánem evakuace a ochrany sbírek. Výtahy nejsou evakuační.

Vnitřní hydrantová síť je nefunkční, pro havarijní technický stav ji nelze napustit vodou pod tlakem. Po projednání s HZS hl. m. Prahy je tato situace nouzově řešena rozmístěním pojiždých hasičích

přístrojů. Elektrická požární signalizace je v budově zavedena v necelých 80 % prostor, nicméně je značně morálně a technicky zastaralá, vzniká problém nedostupnosti náhradních dílů.

Kontrolována je pravidelně a v době cvičení (viz dále) byla funkční. EPS ovšem představuje pouze systém hlášení bez aktivních hasičích prvků nebo jiných návazných požárně bezpečnostních zařízení. Nouzový zdroj je dimenzován jen na zajištění napájení nouzového osvětlení, přepíná se automaticky při poklesu napětí. Kabeláže neodpovídá současným technickým požadavkům. Vyhlášení evakuace rozhlasem je zcela nedostatečné. Vybaveny jsou pouze prostory určené veřejnosti. Pro vyhlášení evakuace zaměstnanců ze tří podlaží a z ostatních rozsáhlých prostor budovy je tento rozhlas zcela nepoužitelný. Toto byl výčet nejzávažnějších problémů.

Národní muzeum věnuje požární bezpečnosti maximální pozornost. Pravidelně aktualizuje příslušnou dokumentaci požární ochrany a upravuje dle konkrétních poznatků a zkušeností - např. po povodních v roce 2002, kdy byla úspěšně zvládnuta náročná evakuace cenných materiálů z pražských i mimopražských objektů ve správě Národního muzea. Pravidelně provádí veškerá školení, odbornou přípravu, preventivní požární prohlídky a zajišťuje příslušné revize.

Pro tak významnou historickou a kulturní památku s nenahraditelnými cennými sbírkami, turisticky atraktivní a každoročně navštěvovanou množstvím návštěvníků z celého světa, by případný požár znamenal velké ohrožení životů a zdraví i nevyčíslitelných materiálních hodnot. Z tohoto důvodu vedení

Národního muzea ve spolupráci s HZS hl. m. Prahy věnuje maximální pozornost všem dostupným preventivním opatřením. Jedním z těchto opatření bylo i únorové taktické cvičení jednotek HZS hl. m. Prahy zaměřené na likvidaci požáru v prostorách hlavní budovy Národního muzea (viz časopis 112 č. 3/2006, s. 14-15). Toto taktické cvičení mělo za úkol prověřit připravenost hasičů i pracovníků Národního muzea na případný požár.

Závěr

V zájmu zajištění bezpečného pobytu návštěvníků i pracovníků muzea, se zřetelem na nevyčíslitelné materiální a kulturní hodnoty spravovaných sbírek i vlastního historického objektu, je na nejvyšší potřebné zahájit urychleně práce na koncepčním řešení technického stavu objektu. Prioritně je třeba zajistit, aby byly vytvořeny podmínky pro případnou likvidaci požáru a bezpečnou evakuaci, zejména v oblasti detekce nežádoucích stavů, příjezdů a přístupů pro požární techniku, bezpečných evakuačních a zásahových cest. Splnění převážné většiny těchto požadavků je však možné docílit pouze celkovou rekonstrukcí budovy v souladu se stanovením požárně bezpečnostního řešení.

V současné době je situace řešena s úsekem prevence a plánování HZS hl. m. Prahy a bezodkladně jsou přijímána organizační opatření, která by tak velké riziko snížila, případně plně odstranila. Přes veškerou snahu odpovědných osob nelze bez celkové rekonstrukce objektu docílit souladu jeho protipožárního zabezpečení se stávajícími technickými požadavky. Bez provedení analýzy současného stavu a vypracování celkové koncepce požárně bezpečnostního řešení můžeme nadále hledat pouze nouzová řešení.

Vodní záchranáři v roce 2005

Jana KARGEROVÁ, JUDr. Jiří MAGASANIK, foto archiv VZS ČČK

Vodní záchranná služba Českého červeného kříže (dále jen VZS ČČK) je dobrovolné a nezávislé občanské sdružení, kolektivní člen ČČK. Její členové od roku 1990 odsloužili 952 654 hodin při hlídkové činnosti ve prospěch rekreujících se občanů na vodních plochách České republiky, zachránili 6275 lidských životů a zorganizovali 3564 akcí k záchraně majetku našich spoluobčanů.

Členská základna

V roce 2005 bylo registrováno 46 místních skupin (MS) VZS ČČK s počtem 2178 členů (560 do 15 let, 229 ve věku 15 až 18 let, 583 ve věku 18 až 26 let, 806 nad 26 let).

Podle kvalifikace měli vodní záchranáři koncem roku 2005 s kurzem Záchranář I - Instruktorem VZS ČČK 25 členů, Záchranář II - Mistr plavčí (147), Záchranář III - Plavčík (354), Záchranář IV (78), Záchranář V (92), Záchranář u hladinové služby (72), Záchranář na divoké vodě (57), Rozhodčí VZS ČČK (99), Řidič motorového člunu (370), Instruktorem specialista VZS ČČK (8), Lektorem specialista VZS ČČK (4), Zdravotník (255). Kvalifikace zdravotník je školená prostřednictvím OS ČČK. V průběhu roku 2005 se ve Výcvikovém centru VZS ČČK uskutečnily kurzy a školení pro 71 osob (Záchranář I až III, Záchranář na divoké vodě, kurz pro použití pátevní desky a doškolovací kurzy). MS VZS ČČK pořádaly v roce 2005 154 vlastních školení s účastí 976 osob. V převážné většině tato školení sloužila k prohloubení zejména zdravotnických, záchranářských a potápěčských vědomostí a znalostí.

Propagace a popularizace VZS ČČK

Místní skupiny VZS ČČK realizovaly celkem 137 ukázek ze své činnosti pro dospělé a 115 ukázek pro děti a mládež, a to celkem pro více než 63 tisíc diváků, na nichž se prezentovalo 1149 členů. Mnohé ukázky byly realizovány společně s jednotkami dobrovolných i profesionálních hasičů, se členy klubů potápěčů, kynologů, vodáků atd. Osvědčily se Dny otevřených dveří na vodních plochách pro veřejnost, zaměřené na základní pravidla chování při pobytu u vody, záchranu tonoucích a hledání utonulých. Pro záchranu lidského života je nutná příprava dospělých a především mládeže k poskytování předlékařské první pomoci, která byla u nás v posledních letech zanedbávána.

Záchranná činnost

Při letní činnosti působili členové MS VZS ČČK v 61 stanicích první pomoci

VZS ČČK při sportovních akcích a rekreaci na vybraných vodních lokalitách a koupalištích. Také v roce 2005 se projevila tendence využívat vyškolené členy na bazénech a koupalištích příslušnými provozovateli, kde odpracovali 77 916 hodin v hlídkové činnosti.

Prostřednictvím MS VZS ČČK bylo ošetřeno při akcích či ve stanicích první pomoci VZS ČČK celkem 5937 osob, z toho 350 osob bylo následně odvezeno k odbornému lékařskému ošetření. Akcí, které přispěly k záchraně lidského života se uskutečnilo na vodních plochách 714, na břehu 78. Akcí, které zachránily majetek našich spoluobčanů bylo provedeno členy VZS ČČK 591. Při svých aktivitách ve prospěch našich spoluobčanů bylo členy MS VZS ČČK odslouženo v hlídkové činnosti 118 239 hodin, z toho bezplatně 59 445 hodin.

V lokalitách, kde působí MS VZS ČČK, bylo v roce 2005 zaznamenáno 14 utonutí, z toho dvě děti do 15 let. Příčinou

byly zdravotní důvody (srdeční kolaps), vliv alkoholu, sebevražda apod.

Spolupráce se složkami IZS

V současné době se může VZS ČČK chlubit 17 šestičlennými záchrannými týmy, napojenými na integrovaný záchranný systém. VZS ČČK je složkou IZS, která podle poplachového plánu zajišťuje pomoc na vyžádání operačního a informačního střediska IZS. Plnění náročných úkolů při záchraně lidských životů na břehu i na vodě často vyžaduje pomoc dalších složek IZS. Proto se 640 záchranářů VZS ČČK zúčastnilo v loňském roce 57 součinnostních cvičení složek IZS, aby byli připraveni se co nejlépe podílet na zvládání krizových situací při mimořádných událostech. Svou zdatnost a kvalifikovanost předvádějí každoročně týmy místních skupin v soutěži družstev jednotek PO a MS VZS ČČK ve vodním záchranářství pořádané HZS ČR na Slezské Hartě.

Medicína katastrof 2006

Na vznik pandemie se postupně připravují jednotlivé státy nejen Evropské unie. Neméně důležitým krokem je však prevence spočívající v zabránění šíření nákazy a vzniku pandemie. Tento úkol spočívá především na jednotlivých krajích, které musí být připraveny na výskyt vysoce nebezpečných nálezů a musí mít za tímto účelem připravené a natrénované postupy.

Právě v tomto úkolu má představitelům krajů a zodpovědným institucím a organizacím napomoci IX. ročník mezinárodní konference „Medicína katastrof 2006“, jejímž pořadatelem je společnost EGO Zlín, spol. s r.o. a která proběhne ve dnech 19. až 21. června. 2006 ve Zlíně-Lukově.

Konference si klade za cíl „nejen definovat nebezpečí, ale i představit možnosti řešení“, a to nejen po teoretické stránce formou odborného programu, ale také praktickým součinnostním cvičením složek IZS Zlínského kraje, které se uskuteční dne 20. června 2006.

Záchrana zraněného speleologa

npor. Ing. Richard FRANC, foto kpt. Stanislav KOSTKA, HZS Moravskoslezského kraje

Česká speleologická společnost – Speleologická záchranná služba (dále jen SZS) zorganizovala na základě dohody o plánované pomoci na vyžádání mezi MV-generálním ředitelstvím HZS ČR a SZS součinnostní výcvik na téma Záchrana zraněného speleologa.

Výcviku se zúčastnily skupiny hasičů se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou z HZS Středočeského, Plzeňského, Pardubického a Moravskoslezského kraje. Do záchranných prací se zapojili také lektori OUPO Brno-Líšeň a pověřeného vzdělávacího zařízení HZS Královéhradeckého kraje v Náchodě-Velkém Poříčí.

Piková dáma

Dne 6. ledna 1968 byl členy Plánivské speleologické skupiny objeven nový rozsáhlý podzemní prostor, který byl podle filmu promítaného v ostrovském kině U Němců a ve vztahu k propáستce Křížový kluk nazván Piková dáma.

Několik týdnů po objevu byla jeskyně Piková dáma propojena s jeskyní Spirálovou. Vchod do jeskyně tvořený vstupní deset metrů hlubokou zakružovanou šachtou s kovovým žebříkem pokračuje vstupní puklinou k ústřední propasti Studně. Studna je hluboká 24 m, je také vystrojena kovovým žebříkem a končí na břehu jezírka v Gotické chodbě. Přibližně pět metrů nad Gotickou chodbou se nalézá vstupní okno do Ledové chodby, která bývá v zimních měsících zaledněná. Gotická chodba končí přibližně po 50 metrech Kyvadlem, které pomocí lanového kyvadla přemostuje asi deset metrů široké jezírko tvořící jednu z hlavních

din Pikovsko-spirálovského sifonu. Za Kyvadlem se nachází skalnatý most a za ním další jezírko, nad nímž se zvedá pětmetrový komín. Komínem vede jedna z cest do Spojnice mezi Pikovou dámou a Spirálovou. Zraněný speleolog se nacházel právě v tomto místě. Utrpěl komplikovanou zlomeninu stehenní kosti po pádu z lanového žebříku z výšky asi sedmi metrů.

V reálných podmínkách

Výcvik byl koncipován se záměrem maximálně přiblížit reálné podmínky pro záchranné práce v jeskyních, které jsou velmi dobře známy členům SZS. Byly vytvořeny celkem tři skupiny, které měly za

úkol realizovat přesně definovanou část transportu zraněného. Vedoucí výcviku (velitel stanice SZS č. 3 – Moravský kras) přidělil k jednotlivým skupinám hasičů členy SZS se znalostí místních podmínek. Protože se zraněný speleolog nacházel v zadní propojovací části jeskyně, první skupina sestoupila nejrychlejším způsobem k jezírku a pomocí lanového kyvadla transportovala potřebný materiál.

Raněnému bylo nutné nejprve zajistit tepelný komfort, čehož bylo dosaženo využitím vybavení SZS. Postižený byl fixován v nosítkách a vytažen první dvanáctimetrovou vertikální částí, pronesen propojovací chodbou a vytažen pětimetrovým vertikálním úsekem. Další část první skupiny připravila šikmý spust přes hladinu jezírka a přenesla postiženého Gotickou chodbou pod Studnu. Zde bylo nutné vytáhnout zraněného delším vertikálním úsekem, který se v horní části zužoval a následně zalamoval. Poslední skupina měla za úkol dopravit nosítka se zraněným na povrch k lékařskému ošetření.

Cíl cvičení splněn

Celková doba záchrany, od vstupu prvního záchranáře do vstupní šachty po vytažení nosítek byla 4,35 minut, což se dá hodnotit jako velmi dobrý čas, kterého bylo dosaženo díky plnému nasazení a profesionálnímu zvládnutí jednotlivých částí záchrany.

Součinnostní cvičení bezesporu splnilo svůj účel, pro který bylo organizováno. Velký dík patří skupině č. 3 SZS, jejíž členové již před výcvikem připravovali vhodné kotevní body pro bezpečné zvládnutí záchrany.

Rakouská republika

Rok přistoupení do EU:	1995
Rozloha:	83 858 km ²
Počet obyvatel:	8 169 000
Hlavní město:	Vídeň (Wien)
Forma státu:	republika, federální stát
Administrativní členění:	9 spolkových zemí
Jazyk:	němčina
Průměrná délka života (M • Ž):	75,6 • 81,6
HDP:	223 203 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	26 910 €
Členství v mez. org.:	EU, OSN, EAPC, OBSE, Rada Evropy ad.

Forma vlády

Rakousko je federální (spolkovou) republikou s parlamentní demokracií. Vládu tvoří kancléř a ministři. Prezident má především reprezentativní funkce, jako je například jmenování kancléře. Dvoukomorový spolkový parlament (Bundesversammlung) je složen ze Spolkové rady (Bundesrat) a Národní rady (Nationalrat). Spolková rada může pozdržet zákony schválené Národní radou, ale nemá právo veta. Rakousko má devět spolkových zemí (Bundesländer) s velkou autonomií. Podle ústavy je v kompetenci spolkových zemí vše, co není výslovně záležitostí celospolkovou. Zákonodárným orgánem každé spolkové země je jednokomorový zemský sněm. V čele zemské vlády stojí zemský hejtman (Landeshauptmann).

Spolkové země jsou rozděleny na 2304 měst a zemských samosprávních celků.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

Od května 2003 je Ministerstvo vnitra odpovědné nejen za koordinaci zvládání katastrof, ale i za oblast civilního krizového řízení a koordinaci mezinárodní pomoci při katastrofách.

Odpovědnost za koordinaci zvládání nadregionálních/mezinárodních mimořádných událostí tak byla poprvé v historii Rakouska unifikována a zaštržena spolkovým Ministerstvem vnitra, což dovoluje zlepšit a urychlit poskytování pomoci při řešení nouzových situací.

Úkoly a cíle CNP

Úkolem civilní ochrany v Rakousku je chránit obyvatelstvo před všemi možnými hrozbami a nebezpečími. Civilní ochrana je definována jako souhrn všech preventivních opatření a aktivit, které umožní obyvatelstvu přežít během krizových situací.

Organizační struktura CNP

Civilní krizové řízení, zvládání katastrof a civilní ochranu má na starosti odbor civilní ochrany a ochrany před katastrofami a krizemi Minister-

stva vnitra. Tento odbor se skládá ze dvou oddělení:

- oddělení mezinárodní civilní ochrany a pomoci při katastrofách,
 - oddělení národního krizového managementu a civilní ochrany.
- Jestliže katastrofa postihne několik spolkových zemí nebo celé území Rakouska, koordinace pomoci bude vždy zabezpečována koordinacním štábem, ve kterém kromě zástupců ministerstev působí úředníci zodpovědní za civilní ochranu ve spolkových zemích. Pokud dojde k plnění záchranných úkolů, dojde k rozšíření tohoto štábu o zástupce záchranných složek, hasičských sborů a dalších jednotek a pokud je potřeba, pak také o zástupce Rakouské vysílací společnosti (ORF) a Rakouské tiskové agentury (APA).

Záchranné složky

Systém civilní ochrany v Rakousku je založen na činnosti záchranných složek, které zasahují při mimořádných událostech. Z operačního hlediska se stát spoléhá na velký počet dobrovolných záchranných složek, které jsou integrovány do systému civilní ochrany na zemské úrovni. V případě mimořádné události tyto záchranné složky zasahují pod vedením relevantního administrativního orgánu. Princip dobrovolnosti je jedním z základních kamenů systému civilní ochrany v Rakousku. Je také částí jeho síly a ovlivňuje jeho strukturu. Vysoká úroveň výkonu, charakterizovaná touto čestnou službou, vytváří z Rakouska stát s jednou z nejlepších sítí záchranných složek na světě, ve smyslu hustoty a pokrytí. Několik příkladů: Rakousko má více než 4800 jednotek požární ochrany a více než 900 středisek rychlé lékařské záchranné pomoci. Má k dispozici asi 250 000 aktivních hasičů a více než 40 000 záchranářů (paramediků).

Do rakouské struktury CNP dále patří pomoc na bilaterální úrovni. Rakousko uzavřelo řadu bilaterálních smluv o vzájemné pomoci se sousedními a blízkými zeměmi, ale také s několika dalšími zeměmi v Evropě i mimo Evropu. Tyto smlouvy zaru-

čují co nejširší možnost spolupráce při zajišťování prevence a při likvidaci následků katastrof. Pokud dojde ke katastrofě, je bilaterální pomoc koordinována spolkovým operačním střediskem Ministerstva vnitra.

Spolkové operační středisko (BWZ)

Pokud dojde k mimořádné události v Rakousku nebo v zahraničí, informace o ní přichází do spolkového operačního střediska, které je součástí spolkového Ministerstva vnitra. Toto operační středisko zajišťuje předávání zpráv a celkovou koordinaci. Středisko je součástí informační sítě, do které patří také zemská operační střediska, relevantní 24 hodinová služba Generálního ředitelství pro veřejnou bezpečnost, zemská kontrolní centra, všechny kompetentní spolkové a zemské agentury, nouzové a záchranné složky, včetně hasičských sborů, červeného kříže, horské služby atd. Dále jsou do této sítě zařazena kontaktní místa na bilaterální úrovni (sousední státy) a mezinárodní úrovni (OSN, EU, NATO PFP ad.).

Civilně-vojenská spolupráce

Na úrovni spolkových zemí jsou vytvořeny koordinací výbory. Tyto výbory jsou poradními orgány zemských hejtmanů. Cíle zemského systému krizového řízení jsou stejné jako cíle na spolkové úrovni. Zástupce armády na zemské úrovni je teritoriálním vojenským velitelem. Ten je odpovědný za plnění všech vojenských úkolů, vztahujících se k jeho spolkové zemi, například zajišťování pomoci místním úřadům. Na okresní úrovni je systém totožný. Výbory na okresní úrovni slouží jako poradní orgány okresním komisařům. Okresní komisař je podporován řadou lidí, např. okresním hasičským velitelem, nejvyšším představitelem červeného kříže, atd. Tito lidé plní funkci poradců okresního koordinacího výboru. Výbor má také styčného důstojníka pro vojenské záležitosti. Pokud nemohou katastrofu zvládnout civilní složky samy, může být vyžádána pomoc od rakouské spolkové armády. Vojenské jednotky jsou pak podřízeny civilním řídicím strukturám.

Právní systém

Výše uvedená nová struktura je založena zákonem o federálních ministerstvech z roku 2003. Počátkem roku 2004 rada ministrů schválila rezoluci „o reorganizaci národního řešení krizových situací a ochrany před katastrofami“, která stanoví organizační detaily na konsolidovaném základě.

pplk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO

Ochrana obyvatelstva v pobaltských zemích

Ing. Bohumil ŠILHÁNEK, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto archiv autora

Ochrana obyvatelstva, resp. civilní ochrana byla v pobaltských zemích (Estonsko, Litva a Lotyšsko) budována od okamžiku získání nezávislosti v rámci civilního nouzového plánování podle vzoru NATO, a to zejména v Estonsku. Výkonné složky ochrany obyvatelstva se opírají především o jednotky státní požární ochrany v rámci ministerstva vnitra. Legislativa v této oblasti se téměř úplně přizpůsobila evropským normám a plně respektuje demokratické principy a Dodatkové protokoly k Ženevským úmluvám.

Bezpečnostně-politická situace

Estonsko, Litva a Lotyšsko představují společně tzv. pobaltský subregion, tvořící rozhraní mezi Skandinávií, Ruskem a střední Evropou, zastoupenou především Polskem. V současné době jde o politicky i hospodářsky stabilizovaný prostor s přesně specifikovanou prointegrační zahraniční a bezpečnostní orientací, jejíž zásadní podmínkou je vyřešení vztahu k Rusku a k ruským menšinám, které se nacházejí na území všech tří států. Všechny pobaltské státy podporují bezpečnostní projekty a politiku EÚ, pravidelně se zúčastňují mezinárodních misí a všechny úspěšně završily integrační proces do NATO a EÚ. Bezpečnostní politika jednotlivých států je koncepční, realistická a až na Estonsko konsensuální. Ve všech státech byly po získání samostatnosti nově vytvořeny národní armády a v současnosti probíhá jejich modernizace a specializace v rámci NATO.

Počátkem nového tisíciletí byly ve všech zemích v souvislosti s přípravou na vstup do NATO přijaty zásadní dokumenty, týkající se koncepce národní bezpečnosti. Celkově lze zevšeobecnit východiska, zájmy, cíle a priority, obsažené v těchto dokumentech. Jedná se především o:

- zachování územní celistvosti a suverenity,
- zabezpečení demokratického vývoje společnosti a tržní ekonomiky,
- podporu a rozvoj národní identity,
- integraci a spolupráci v rámci euroatlantických struktur,
- budování a rozvoj systémů národní obrany,
- udržování dobrých sousedských vztahů s okolními státy,
- podporu a aktivní účast na zajišťování mezinárodní bezpečnosti a boji proti terorismu.

Stanovení bezpečnostně-politických rizik

V souladu s výše zmíněnými dokumenty neexistuje v současné době přímá vo-

jenská hrozba vůči pobaltským státům. Značná averze Ruska vůči jejich členství v NATO (někdy pouze formální) postupně vymizela a za předpokladu udržení nebo zlepšení jejich stávajícího vztahu k němu není pravděpodobnost vzniku vojenského konfliktu nebo nebezpečné krizové situace ani v budoucnosti. Určité otázky do budoucna vzbuzuje podle některých demografů nepříznivý populační trend v Estonsku z hlediska estonského obyvatelstva ve prospěch ruské menšiny.

Zdrojem občasné nestability se ale může stát existence strategické ruské základny v Kaliningradské oblasti a především naprostá surovinová a energetická závislost všech tří států na Rusku včetně potenciálních ekologických hrozeb (jaderně-energetická zařízení, chemický průmysl).

Pobaltské státy akceptují, považují za závažná a připravují se především na tato rizika, mající původ v nevojenské oblasti:

- antropogenní katastrofy,
- ekologická rizika, zapříčiněná starými zátěžemi,
- organizovaný zločin,
- proliferace zbraní hromadného ničení,
- tranzit zbraní a drog,
- migrační vlivy,
- etnické konflikty,
- přírodní katastrofy.

Organizace a řízení

Struktura ochrany obyvatelstva pobaltských zemí vychází z co nejširšího systému civilního nouzového plánování (dále jen „CNP“), zavedeného podle vzoru NATO a opírajícího se o přísluš-

nou legislativu. Civilní ochrana je v souladu s Dodatkovým protokolem I k Ženevským úmluvám z roku 1949, částí CNP, zaměřenou na ochranu osob a jejich majetku v případě mimořádných situací a ve válce a společně se systémem krizového řízení tvoří podstatnou část CNP. Celkovou odpovědnost za CNP a tedy i za ochranu obyvatelstva mají rezorty vnitra, resp. jejich pevné struktury, k tomuto účelu zřízené.

V Estonsku je za řízení ochrany obyvatelstva odpovědný Záchraný úřad, který je autonomní součástí Ministerstva vnitra a zodpovídá za boj s požáry a za záchranné služby a je koordinačním centrem pro spolupráci s nestátními humanitárními, záchrannými a jinými organizacemi při poskytování záchrany a pomoci. Přestože hlavním posláním tohoto úřadu je správní a organizační činnost, přímo řídí také některé operační jednotky.

Řídicími strukturami na úrovni státu v Litvě jsou Oddělení civilní ochrany a Oddělení požární prevence a záchrany Ministerstva vnitra; pevná struktura na úrovni oddělení, zabývající se civilní obranou v případě války je také na Ministerstvu obrany. Nejdůležitější řídicí strukturou je Oddělení požární prevence a záchrany Ministerstva vnitra, které odpovídá za ochranu osob, majetku a životního prostředí v případě nouzových situací a také za požární prevenci; má také kompetence ke koordinaci státní civilní ochrany a záchranného systému.

V Lotyšsku byly příslušným zákonem hlavní úkoly v oblasti CNP a tedy i ochrany obyvatelstva stanoveny Státní požární a záchranné službě, která je sou-

částí Ministerstva vnitra. Úkoly civilní ochrany jsou obsaženy v zákonech a týkají se mimo jiné také ochrany životního prostředí před možnými hrozbami.

Výkonné složky

Převážná část výkonných složek v rámci ochrany obyvatelstva ve všech třech státech je začleněna do systému záchranných služeb, které jsou organizovány na středním stupni veřejné správy (okres, kraj). Vzhledem ke skutečnosti, že po dlouhou dobu dobrovolná požární ochrana prakticky neexistovala a veškerá činnost, spojená s ochranou obyvatelstva, eventuálně civilní obranou, byla maximálně centralizovaná, je rozhodující složkou záchranných služeb i v současné době státní požární ochrana, a to především svoji poměrně dobře vybudovanou infrastrukturou.

I přes usilovnou snahu o zvýšení aktivit veřejnoprávních, privátních a jiných organizací v rámci záchranných aktivit, je jejich podíl na této činnosti stále malý a za zmínku stojí pouze činnost Červeného kříže. Rovněž snahy o převedení některých činností do kompetence nejnižších stupňů veřejné správy (obcí a měst) se nedaří tak, jak je tomu v západních zemích.

V Estonsku jsou záchranné služby organizovány na stupni kraj, některé jednotky ale spadají přímo pod Záchraný úřad. Na jeho území je 20 hlavních požárních stanic, 57 pomocných požárních stanic a 23 samostatných jednotek. Každá krajská záchranná služba disponuje centrální požární stanicí a dvěma až pěti pomocnými požárními stanicemi, které jsou schopny zahájit záchrannou činnost do 15 minut po obdržení výzvy ve městech s více než pěti tisíci obyvateli a do 25 minut v obcích do pěti tisíc obyvatel. Pro zavedení evropského čísla tísňového volání 112 byla zřízena čtyři regionální střediska tísňového volání pro aktivaci hasičů a zdravotnické záchranné služby.

Výkonné složky v Litvě jsou tvořeny požárními a záchrannými službami Státní požární a záchranné služby, organizovanými na úrovni administrativních celků (okresy, města, místní samosprávy), podřízených Oddělení požární prevence a záchrany. Tomuto oddělení jsou podřízeny také specializované požární a záchranné služby, předurčené pro ochranu strategických objektů. Ve státní požární a záchranné službě pracuje celkem asi pět tisíc osob, z nichž je asi 3,7 tisíc příslušníků tzv. vnitřní služby Ministerstva vnitra a zbytek tvoří zaměstnanci. Obdobný systém služeb existuje také v Lotyšsku a opírá se o požární brigády Státní požární a záchranné služby, kterými disponuje střední stupeň veřejné správy (okresy, města).

Ve prospěch ochrany obyvatelstva také působí, v současné době na subsidiárním principu, jednotky armády, a to především ty, které dříve tvořily (a v Rusku stále tvoří) tzv. vojska civilní obrany, dis-

ponující především vzdušnými záchrannými prostředky.

Vzhledem k tomu, že všechny tři státy mají mořské pobřeží, podílejí se v rámci výkonných složek na záchranné činnosti na moři a mořském pobřeží specializované záchranné týmy vybavené příslušnou technikou. Jedná se ale také výhradně o státní jednotky v rámci ministerstev vnitra a obrany.

Ochranná infrastruktura

Úkrytí ve stálých tlakově odolných podzemních úkrytech je tak, jako v Rusku a v dalších zemích bývalého Sovětského svazu, zabezpečeno jen pro výkon funkce důležitých státních orgánů v období války.

Ve větších městech byly v minulosti budovány v rámci bytové výstavby stálé tlakově odolné úkryty pro obyvatelstvo. Jejich počet je malý a v současné době neodpovídají z hlediska technického stavu ani minimálním požadavkům na delší pobyt v nich.

Větší kapacitu poskytují pouze podzemní dráhy velkých měst avšak ne všemi svými tratěmi. Určitou kapacitou disponují výrobní a jiné podniky, důležité pro obranu státu, které by při vzniku ozbrojeného konfliktu pokračovaly v provozu.

V případě ukrytí většího počtu osob by připadalo v úvahu pouze náhradní řešení v prostorech, které by zdaleka nesplňovaly požadavky z hlediska tlakové odolnosti.

Výstavba stálých tlakově odolných úkrytů pro obyvatelstvo se neprovádí ani neplánuje a nejsou finanční prostředky ani na údržbu a modernizaci stávajících.

Legislativa

Přestože se všechny tři státy osamostatnily prakticky ve stejné historické době a se společným cílem co nejdříve se stát členy NATO a EU, tempo změn v legislativě související s ochranou obyvatelstva bylo rozdílné. Nejvýraznější směřování

Estonska „na západ“ se projevilo také v této oblasti, a to přijetím prakticky všech nejdůležitějších zákonů, souvisejících jak s ochranou obyvatelstva, tak také s civilním nouzovým plánováním, jehož systém byl přijat ve všech zemích bez rozdílu, prakticky po vzoru NATO.

Nejdůležitější zákony, týkající se ochrany obyvatelstva při mimořádných situacích – zákon o záchrane, zákon o nouzových situacích a zákon o připravenosti na nouzové situace, byly v Estonsku přijaty prakticky do konce devadesátých let minulého století. Zákon o civilní ochraně, přijatý v roce 1992, byl výše uvedenými zákony nahrazen a zrušen. V Litvě proběhl tento proces později a v Lotyšsku se protáhl až do první poloviny prvního desetiletí tohoto století.

Ve všech třech zemích již ale existuje legislativa, týkající se problematiky národní bezpečnosti, státních rezerv, požární bezpečnosti a jaderné bezpečnosti, která je plně v souladu s právním systémem zemí evropských společenství. Na výše uvedené zákony navazují ve všech zemích zákony související a celá řada nižších právních norem.

Závěr

I přes skutečnost, že všechny tři státy začaly bezprostředně po získání nezávislosti razantně vytvářet model ochrany obyvatelstva po vzoru demokratických západních zemí, ne ve všech uvedených státech se tomu dařilo stejně. Je patrné, že nejdále pokročilo Estonsko a nejvíce zaostává Lotyšsko. To je způsobeno řadou okolností, mezi něž patří dřívější neexistence nestátních záchranných, humanitárních a jiných organizací včetně dobrovolných hasičů, zažitý systém státní požární ochrany (žizovatel je stát), výrazný vliv ruských menšin na zachování „status quo“ a menší územní rozloha, která nevytváří dostatečné tlaky na decentralizaci záchranných kompetencí, aktivit a výkonných složek.

Využití programu APELL při zvyšování havarijní připravenosti

Ing. Petra NEVRLÁ, HZS Moravskoslezského kraje

Havarijní připravenost obyvatelstva na vznik mimořádných událostí (přírodních i technologických) rozsáhlého charakteru představuje významnou součást problematiky havarijního a krizového plánování. Tato připravenost obnáší schopnost veřejnosti dostatečně rychle a přiměřeně reagovat na vznik mimořádné události (havárie spojená s nebezpečnými látkami). Mezi základní podmínky havarijní připravenosti patří poskytování konkrétních, vhodně formulovaných informací o možných rizicích a žádoucím chování.

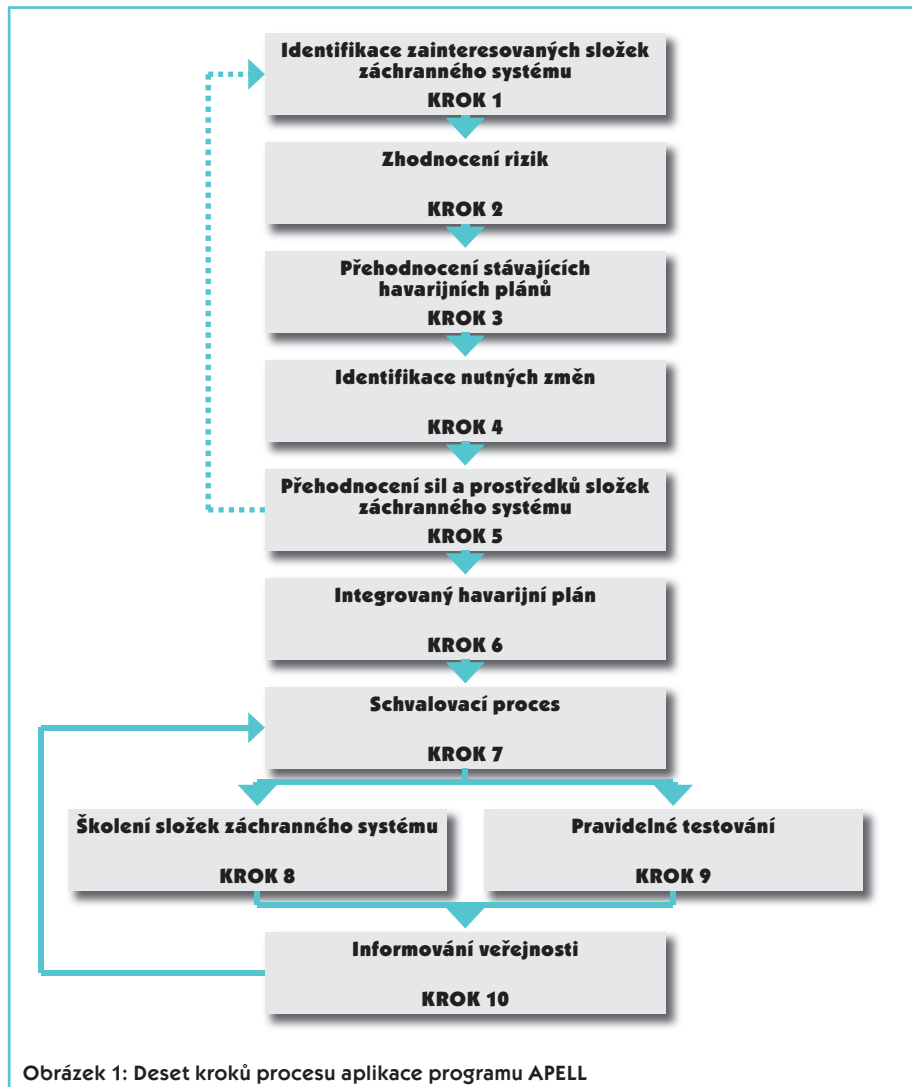
Tento příspěvek poukazuje na nutnost spolupráce všech subjektů zainteresovaných v problematice havarijního a krizového plánování, tedy zejména orgánů státní správy a samosprávy, složek integrovaného záchranného systému, obyvatelstva, právnických osob (podniků), případně dalších nevládních organizací. Nutností spolupráce zde není myšlena pouze koordinace činností při vzniku mimořádné události, nýbrž také komunikace a kooperace ve stádiu přípravy a procvičování havarijních a krizových plánů. Tento postup může výrazně přispět k řešení mimořádné události, případně krizové situace.

Jedním z možných přístupů v této oblasti je program APELL (Awareness and Preparedness for Emergencies at Local Level), stručně popsany v následujících kapitolách tohoto příspěvku.

Program APELL

Mezinárodní program APELL je jedním z nejkompaktnějších přístupů v oblasti zvyšování havarijní připravenosti. Tento program je vytvořen organizací UNEP (program pro životní prostředí Organizací spojených národů) ve spolupráci s vládami a průmyslovými podniky za účelem snížení míry výskytu a následků průmyslových havárií, popřípadě přírodních katastrof [3]. Jak již vyplývá ze samotného názvu, strategie procesu APELL klade hlavní důraz na lokální úroveň havarijní připravenosti. Mnohé příklady z minulosti totiž dokazují, že rozsah nehod závisí zejména na okamžitých opatřeních příslušných místních orgánů [2].

Program APELL nelze chápat jako podrobný metodický postup, který by mohl nahradit předpisy, technické a řídicí činnosti nezbytné pro prevenci nehod či ochranu veřejnosti, popřípadě životních podmínek jako celku. Je to spíše propracovaná forma přístupu, který je zaměřen na zmírňování násled-

Obrázek 1: Deset kroků procesu aplikace programu APELL

ků závažných havárií. Oslovuje a zainteresovává lokální aktéry z různých sfér společnosti a vytváří platformu pro jejich společnou komunikaci při řešení problematiky připravenosti na vznik mimořádné události. Tento mezinárodní program probíhá v mnoha lokalitách celého světa. Zaměřuje se vždy na určitý charakter rizik, která jsou specifická pro danou oblast. Nabízí ucelený metodický přístup ke koordinaci činností nezbytných k dosažení dostatečné připravenosti obyvatel a zasahujících složek na nežádoucí události pro danou oblast. V deseti základních krocích podrobně popisuje doporučený postup pro realizaci celého procesu (viz obrázek 1).

Aplikace programu v ČR

Pro realizaci projektu aplikace programu APELL v České republice, který proběhl v průběhu roku 2003, byl vy-

brán sklad pohonných hmot Loukov společnosti ČEPRO, a. s. [1]. Díky této realizaci programu APELL byl poprvé na území České republiky realizován komplexní projekt zaměřený na komunikaci potažmo informování veřejnosti v rámci prevence závažných havárií. Po dobu přibližně jednoho roku byla v dané lokalitě obcí Loukov a Osíčko systematicky věnována pozornost problematice vnímání rizik a komunikace rizika a negativních vlivů (transport nebezpečných látek pomocí autocisteren, produktovody) souvisejících s nakládáním s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky.

Na základě průzkumu veřejného mínění (viz graf 1) byl pak vytvořen informační leták určený pro potřeby široké laické veřejnosti v dané lokalitě.

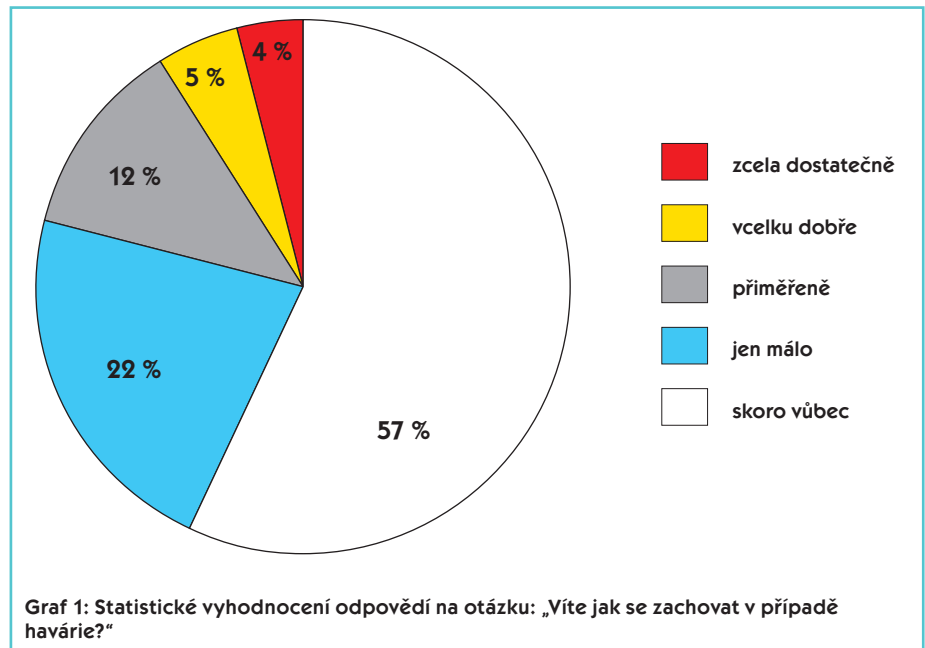
Obyvatelé obcí Loukov a Osíčko měli rovněž možnost spolu s odbornou veřejností přihlížet cvičení havarijní při-

pravenosti. Toto cvičení proběhlo v areálu skladu pohonných hmot jako tematické cvičení složek IZS. Námetem cvičení byl požár v prostoru stáčíště železničních cisteren. Samotný zásah a likvidace následků simulovaného požáru proběhla před zraky přihlížejících diváků i zástupců médií. Během tohoto projektu bylo zapotřebí spolupráce a vzájemné komunikace všech dotčených stran (zástupci obcí Loukov a Osíčko, Zlínského kraje, HZS ČR a společnosti ČEPRO, a. s.), došlo ke značnému zlepšení vzájemných komunikačních vztahů mezi těmito subjekty, což dokazuje několik dalších úspěšně realizovaných aktivit (výstavba komunikace, zprovoznění bezdrátového systému varování obyvatelstva).

Možnosti implementace programu APELL v havarijním a krizovém plánování v ČR

Na základě zkušeností s realizací dílčích kroků procesu APELL v rámci výše popsaného projektu lze konstatovat, že jedním z klíčových bodů, které mohou vést k efektivní spolupráci zainteresovaných subjektů, je vytvoření komunikačně koordinační skupiny. V této skupině by měli být přítomni zástupci těchto subjektů i nezávislí odborníci, kteří se aktivně spoluúčastní na přípravě a realizaci havarijních a krizových plánů pro danou oblast. Takový přístup je během celého procesu spojen se vznikem a formováním komunikačních kanálů, které mohou sehrát pozitivní roli při případném vzniku mimořádné události.

Významnou roli v této problematice zaujímá také informování veřejnosti, která může být potenciálně ohrožena vznikem mimořádné události. Forma komunikace s veřejností by neměla být pouze pasivní (například informačním letákem), nýbrž

by se měla také sestávat i z aktivní části. Tou je myšleno cvičení havarijní připravenosti, kde by se i veřejnost stala spoluaktéry nácviu žádoucího chování. Filozofie a koncepce programu APELL může být důležitým zdrojem inspirace při řešení problematiky metodického přístupu v oblasti zvyšování připravenosti na vznik mimořádné události.

Závěr

Komunikace je jedním z nezanedbatelných aspektů havarijní připravenosti. V České republice je zatím, bohužel, její důležitost a nezastupitelnost zanedbávána, případně je řešena formou jednostranného toku informací. Aby se však komunikace stala efektivním nástrojem při zvyšování obecného povědomí a připravenosti na mimořádné události, je zapotřebí otevření diskuze. Do této

diskuze by měly být zapojeny všechny zainteresované subjekty, včetně obyvatelstva, jehož se tato problematika bezprostředně týká.

Literatura

- [1] NEVRLÁ, P. KANICHOVÁ, K. APELL A POKR – možné přístupy při informování veřejnosti v oblasti prevence závažných havárií. Mezinárodní konference Požární ochrana 2005. 14.-15. září 2005, Ostrava.
- [2] OECD. Guiding Principles for Chemical Accident Prevention, Preparedness and Response. Paris, 2003. ISBN 92-64-10181-0.
- [3] UNEP. Industry and Environment. Management of Industrial Accident Prevention and Preparedness: A training resource package, First edition, 1996, 195 p.

PLACENÁ INZERCE

STABILNÍ HASICÍ ZAŘÍZENÍ
AEROSOLOVÉ
FIRE JACK

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

BESYCO SPOL. S R. O.
KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠÍŘE
TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061
HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

**SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY ZABEZPEČENÍ PROSTOR A ZAŘÍZENÍ
PROTI POŽÁRŮM • VYHODNĚNÉ DO ARCHIVŮ, SERVOVEN
A VÝBUŠNÉHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ • EKONOMICKÉ
• EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠÉ JEDNODUCHÉ**

ISO 9001:2001

Každý úspěch má svoji historii.

BOSCH
Stvořeno pro život

Strojníci - hasiči

Vaše kvalifikace: ► Vzdělání USO (strojní, elektro) ► Řidičský průkaz sk. C, E ► Znalosti předpisů v oblasti pož. ochrany ► Profesní průkaz řidiče ► Dobrý zdravotní stav

Vaše pracovní náplň: ► Řízení zásahových požárních automobilů ► Obsluha požární techniky ► Zajištění bezpečnosti při sváření ► Provedení kontrol stavu věcných prostředků a požárně bezpečnostních zařízení v podniku ► Výkon služby ve 12ti hodinových směnách ► Předchozí praxe v požární ochraně a znalost německého jazyka předností.

Každý úspěch má svůj počátek. Podejte si neprodleně žádost o přijetí! Zašlete nám své podklady s průvodním dopisem, životopisem a kopiemi vysvědčení.

BOSCH DIESEL, s. r. o.
personální oddělení, Mgr. Iva Slavičková
Pávov 121, 586 06 Jihlava, tel: 567585663
email: Iva.Slavičková@cz.bosch.com, www.bosch.cz/jihlava

Zvyšovat bezpečnost obyvatelstva

V rámci doprovodného programu mezinárodních veletrhů PYROS, ISET a INTERPROTEC se 18. května 2006 konala na brněnském výstavišti 4. mezinárodní konference Crisis management Bezpečnost – Přípravenost – Ochrana obyvatelstva. Konferenci uspořádaly Univerzita obrany, Brno, MV-generální ředitelství HZS ČR a Veletrhy Brno, a.s. pod záštitou ministra obrany ČR JUDr. Karla Kühnla, generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslava Štěpána a rektora – velitele Univerzity obrany brig. gen. prof. Ing. Rudolfa Urbana, CSc.

Cílem konference bylo umožnit setkání a diskuzi zástupců ústředních správních úřadů, odborníků z oblasti krizového řízení a představitelů složek integrovaného záchranného systému. V popředí zájmu účastníků konference byl tentokrát dokument Bezpečnostní rady státu a vlády ČR Optimalizace současného bezpečnostního systému ČR a s ním související koncepce vzdělávání v oblasti krizového řízení.

Z úvodního příspěvku prvního náměstka ministra vnitra Mgr. Miloslava Koudehného vyplynulo, že mezi hlavní priority státu patří posílení pravomocí orgánů krizového řízení a zvyšování bezpečnosti obyvatelstva. V tomto duchu bude nutné upravit legislativu, která je nepřehledná a roztržistá do mnoha právních norem, zaměřit se na ochranu kritické infrastruktury, vzdělávání v oboru bezpečnostního řízení, dále na hledání lidského potenciálu, např. na širší využití dobrovolných záchranných složek a zákonné zřízení jednotné zdravotnické záchranné služby odpovídající územnímu pokrytí a poskytující právní ochranu členům této služby.

Bezpečnostní systém ČR a spolupráce v rámci Evropy

V první části konference se hovořilo o úloze ČR a začlenění jejího bezpečnostního systému do systémů evropských mezinárodních uskupení, zejména

na EU a NATO. Bezpečnostní prostředí světa se mění a bezprostřední reakce je preventivní ochrana obyvatelstva a připravenost zvládat nouzové situace. Nejdůležitější opatření, nad kterými je nutné se zamýšlet jsou taková, která vedou ke zmírňování mezinárodního napětí při vzrůstající ekonomické krizi, zvláště některých zemí. Příkladem může být, jak bylo uvedeno, narušení toku přírodních zdrojů jako je např. ropa. Druhým vážným nebezpečím je narušení infrastruktury, ať již vlivem živelních pohrom nebo člověka samotného a v neposlední řadě přírodní katastrofy a jejich zvládání. Zejména mimořádné události extrémního rozsahu a terorismus nás nutí ke spolupráci ve všech rovinách, a to civilních složek i armády, která se podílí na civilním nouzovém plánování. Humanitární aktivity NATO, nadnárodní pomoc a spolupráce s EU je koordinována, činnosti společenství se vzájemně doplňují. Operační a informační středisko MV-generálního ředitelství HZS ČR je kontaktním místem za Českou republiku v systému civilního nouzového plánování EU (Monitorovací a informační středisko EU), NATO (Euro-atlantské koordinační středisko pomoci při pohromách NATO) a OSN (Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí OSN).

Havarijní a krizové plánování většinou řeší zmírnění dopadu mimořádných událostí. Koncepce civilního nouzového plánování v ČR počítá se zajištěním připravenosti k předcházení vzniku mimořádných událostí a nouzových situací, opatření jsou výsledkem civilní a vojenské spolupráce na národní i nadnárodní úrovni.

Stále dokonalejší informační technologie

Druhá část konference se zabývala vyhodnocováním informací a poznatků získaných při řešení mimořádných událostí na našem území z pohledu tvorby státních rezerv. Účastníkům konference byl představen rozsáhlý informační systém logistiky, umožňující v krizové situaci operativní poskytování nejen potřebných sil a prostředků a veškerého hmotného zajištění, ale i například typové plány pro jednotlivé druhy krizových situací, informace o hydrometeorologické situaci nebo aktuální hygienicko-epidemiologické stanovisko. Významný je také systém zjišťování, předávání, vyhodnocování a využívání údajů o radiační, chemické a biologické situaci v ČR, který bude reagovat na rizika a včas upozorní na nutnost přijetí efektivních opatření k ochraně obyvatelstva. Díky softwarové podpoře bude možné včas zjistit, vyhodnotit a předat údaje také o chemickém, biologickém, radiačním, nukleárním ohrožení a ohrožení před výbušnými zařízeními. Konkrétnější příklad počítačových programů podporujících krizové řízení byl demonstrován v přednášce o simulovaném zásahu v prostředí jaderné elektrárny Dukovany. Zajímavý byl i příspěvek o využití geografických informačních systémů v hutním provozu.

Boj proti terorismu

Mezi nejnovější druhy ohrožení patří terorismus - forma násilí, která může využívat pro dosažení svých cílů nebezpečné látky, dopravní prostředky,

psychologické působení jako vydírání, zastrasování apod. Boj proti terorizmu se stává jednou z hlavních priorit bezpečnostní politiky státu. Situace v ČR se zdá být klidná, ale právě to může být důvodem k činnosti teroristických skupin, jejichž kontaktní osoby využívají polohu našeho státu k tranzitu. Vyskytlo se několik případů podezření na jejich opakovanou přítomnost. V roce 2002 vznikla první verze Národního akčního plánu boje proti terorizmu a poslední text z listopadu roku 2005 úzce souvisí s optimalizací bezpečnostního systému ČR a dokumenty EU (Evropská protiteroristická strategie, Akční plán EU proti terorizmu, Haagský program, atd.) Zdroj ohrožení pro ČR na úseku vnitřní bezpečnosti spatřují odborníci v uzavřených přístěhovaleckých komunitách. Důležitou roli zde hraje schopnost zpravodajských služeb včas získávat informace o struktuře teroristických organizací, jejich činnosti a finanční podpoře.

Zdravotnický záchranný systém

V odstátněném zdravotnictví je obtížnější zajistit jednotnou permanentní připravenost chránit životy a zdraví obyvatel za každé situace a plnit tak úkoly v duchu evropského konceptu bezpečnostní politiky. Proto bude nutná právní úprava a změny v organizaci zdrojů, kterými systém disponuje. Cílem nové koncepce krizové připravenosti zdravotnictví je vytvořit na právním podkladu součinnosti vazby na ZZS. Týká se to poskytovatelů léčebně preventivní péče, jako nemocnic s traumacentry, orgánů a zařízení ochrany veřejného zdraví, tedy krajských hygienických a zdravotnických ústavů, správních úřadů včetně Ministerstva zdravotnictví apod. Kromě toho je nutné zařadit zdravotnická zařízení mezi významné subjekty kritické infrastruktury a stanovit zdroj financí pro zajištění zdravotních výkonů nemocnic při mimořádných událostech, tedy hromadných urgentních případech pacientů. Z toho vyplývá například i zařazení nemocnic s traumacentry do cvičení složek IZS.

Bezpečnostní výzkum a vzdělávání

Ochrana životních zájmů státu a občanů a zajištění jejich bezpečí je povinností vlády ČR. Vzdálenosti světových událostí se zkracují a globalizace je procesem, který urychluje integraci světové ekonomiky, spolupráci ve vědních oborech, výzkumu a vývoji. Bezpečnostní výzkum bude jednou z tematických priorit připravovaného 7. rámcového programu EU pro výzkum a vývoj. Jeho součástí je účelové financování, které se zaměřuje na nejzávažnější bezpečnostní rizika. Usnesení vlády ČR č. 661/2005 o dlouhodobých základních směrech výzkumu bylo impulzem pro vytvoření Konceptu bezpečnostního výzkumu na léta 2006 až 2013. Předpokládá navázat užší spolupráci s českými pracovišti, jejichž výzkumná činnost souvisí s problemati-

kou bezpečnosti občanů a využít samozřejmě také dosavadních celosvětově dosažených poznatků v tomto oboru. K důležitým tématům konference patřilo také vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnostní politiky a prosazování nové koncepce vzdělávání na všech stupních, která by měla zahrnovat výuku zaměřenou na lidskou bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj.

Bezpečnost je věcí všech zúčastněných

Vzdělávání a informovanost platí také pro obyvatelstvo, které musí vědět, jak se zachovat při mimořádné události, jak postupovat v nouzové situaci, jak poskytnout první pomoc raněnému nebo nemocnému atd. Při cvičeních integrovaného záchranného systému je nutné počítat s přesnou informací pro obyvatele žijící v bezprostřední blízkosti objektu, kde dojde k zásahu a s informací určenou pro tisková media, televize apod. Zajištění bezpečnosti tedy také závisí na podílu a přístupu nás všech, počínaje výchovou v rodině.

Setkání odborníků splnilo své poslání

Konference přinesla další poznatky o možných destabilizačních rizicích bezpečnostní situace, které se mohou lišit mírou pravděpodobnosti a časovými charakteristikami jejich vzniku a aktivace, rozsahem působení a charakterem ohrožení cílových objektů a také významem z hlediska zájmů ČR. Jejich eliminace bude zpravidla vyžadovat přijetí součinnostních opatření i nestandardních postupů státních a aliančních struktur a struktur EU s nasazením připravených osob, technologicky náročných druhů techniky, materiálu, případně zbraní a vojenské techniky.

Ze závěrů konference vyplynulo, že je důležité věnovat se přípravě preventivních opatření a přípravě ke zvládnutí mimořádných událostí jak profesionálními pracovníky, tak obyvatelstvem.

**Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
doc. Ing. Rudolf HORÁK, CSc.,
foto Svatopluk KOUŘIL**

O z n á m e n í

ředitele Odborného učiliště požární ochrany Chomutov

Dnem 1. srpna 2006 se uvolňuje místo lektora – instruktora Odborného učiliště požární ochrany Chomutov, s místem služebního působiště v Chomutově, s předpokládaným nástupem od 1. srpna 2006.

Platové podmínky dle nařízení vlády č. 330/2003 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů:

- a) platová třída 10,
- b) hodnotní příplatek,
- c) zvláštní příplatek.

Kvalifikační předpoklady vzdělání a další požadavky pro výkon obsazované funkce:

- a) vzdělání VŠ,
- b) organizační a řídicí schopnosti,
- c) znalost práce s PC,
- d) řídicí oprávnění minimálně skupiny „C“,
- e) morální a občanská bezúhonnost,
- f) dobrý zdravotní stav v souladu s vyhláškou č. 324/2001 Sb., ve znění vyhlášky č. 297/2002 Sb.

Zájemci doručí přihlášky doplněné o profesní životopis, ověřené kopie dokladů o nejvyšším dosaženém vzdělání, výpis z rejstříku trestů (ne starší 3 měsíců), čestné prohlášení ve smyslu zákona č. 451/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kontaktní adresu a telefon nejdéle do 4. července 2006 na adresu:

**MV-Odborné učiliště požární ochrany
Na Průhoně 4800
430 01 Chomutov.**

Vybraní zájemci splňující stanovené podmínky budou pozváni k osobnímu pohovoru.

Podrobnější informace podá:

plk. Ing. Karel Mahovský	950 420 110,	602 453 586;
kpt. Mgr. Ladislav Šněly	950 420 180,	608 963 123.

Ředitel
Odborného učiliště požární ochrany
plk. Ing. Karel Mahovský v. r.

Brněnské bezpečnostní veletrhy se setkaly s velkým zájmem

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ, foto Milan VÁVRŮ

Ve dnech od 16. do 19. května 2006 se na výstavišti v Brně konalo sedm veletrhů, z nich tři se pojí s přívlastkem bezpečnostní - 13. mezinárodní veletrh požární techniky PYROS, 4. mezinárodní veletrh bezpečnostní techniky a služeb ISET a 8. mezinárodní veletrh prostředků osobní ochrany, bezpečnosti práce a pracovního prostředí INTERPROTEC. Nad celou akcí převzaly záštitu Ministerstvo vnitra, Policejní prezidium, MV-generální ředitelství HZS ČR, Národní bezpečnostní úřad, Asociace Grémium Alarm, Ministerstvo práce a sociálních věcí, sdružení Czech Protect, Akademie práce a zdraví ČR, Státní úřad inspekce práce, Výzkumný ústav bezpečnosti práce a Evropská Asociace pro bezpečnost.

Veletrhy zahájil ministr vnitra Mgr. František Bublan, který vysvětlil důležitost bezpečnostní politiky: „Bezpečnost nabývá na žebříčku hodnot celosvětově stále většího významu. K jejímu zajištění je nutné co nejlépe znát rizika, předvídat možná ohrožení a připravit se, jak ochránit především zdraví a životy lidí, majetek i životní prostředí.“

Slavnostního zahájení se zúčastnili zástupci profesionálních hasičských sborů dvanácti zemí.

Veletrhy shlédlo více než 25 tisíc návštěvníků, z nichž u pokladen se zaregistrovalo 2300 cizinců ze 49 zemí světa, a to i ze vzdálenějších míst, jako jsou Ázerbajdžán, Etiopie, Filipíny, Japonsko, Jordánsko, Kanada, Katar, Kolumbie, Mexiko, Venezuela a Vietnam. Svě zkušenosti přišlo konzultovat mnohem

více zástupců zahraničních firem a odborníků, než v předchozích letech a projevila se větší snaha o mezinárodní spolupráci i součinnost různých rezortů.

Expozice Ministerstva vnitra

Ministerstvo vnitra se prezentovalo poutavou expozicí v centru pavilonu F, kde se na ploše 1800 m² prolínala nejen historie se současností, ale také činnost hasičů a policistů. Zaujmout návštěvníky se

podařilo i díky datavideokonferenčním přenosům v rámci stánku, které se prezentací přenosu obrazů staly velmi zajímavou podívanou. Operátor a operační a informační středisko HZS ČR přijímalo simulované tísňové volání na linku 112, které nejprve lokalizovalo a zaznamenalo potřebné údaje, pak odbavilo ve formě datové věty předáním operačnímu středisku Policie ČR. To pak mohlo navázat kontakt i obrazem s Leteckou službou Policie ČR ve vrtulníku nad výstavištěm nebo jednací místností případného krizového štábu (s Generálním ředitelstvím HZS ČR v Praze) a specialisty, kteří v databázích obou složek IZS našli potřebné informace a rozhodli, jaké síly a prostředky bude nutné poslat na místo zásahu, odkud volání o pomoc přišlo. Diváci mohli sledovat tok informací s jednoho operačního střediska do druhého a součinnost hasičů a policistů na velkoplošných plazmových obrazovkách. Skutečný přenos dat takto probíhá dnes již na TCTV ve všech čtrnácti HZS krajů. Pokud budou mít podobné vybavení také jednotlivé zdravotnické záchranné služby, poputuje také k nim datová věta obsahující vytěžené informace například o raněných na místě zásahu.

Skutečným vrtulníkem Letecké služby Policie ČR lákal stánek MV již z dálky, z blízkosti se pak bylo možné seznámit s technikou jakou při své práci příslušníci Policie ČR využívají - kamerové systémy, detekční pyrotechnické přístroje, vybavení kriminalistické laboratoře apod., které kontrastují s vybavením policejní služebny z 30. let minulého století, jakou jsme mohli vidět v televizním seriálu Četnické humoresky.

Požární technika a bezpečnostní systémy

Mezinárodní veletrh požární techniky PYROS představuje současnou techniku a věcné prostředky požární ochrany. Koná se společně s Mezinárodním veletrhem bezpečnostní techniky a služeb ISET, s nímž tvoří vzhledem k jeho náplni organickou dvojici. Expozice veletrhů PYROS a ISET zaujala 8834 m² celkové výstavní plochy, vystavovalo na ní 204 firem, z nichž 11 přijelo do Brna ze zahraničí. Některé letošní vystavované zejména požární automobily měly barevné výstavní provedení, protože jím upoutávaly zákazníky již na nedávné výstavě v Hannoveru. Byly to zejména požární automobily THT, s.r.o. Polička, SEHAT a TOM-CAR servis, s.r.o. Maršovice tuzemské výroby, ale také francouzské CAMIVA, rakouské Rosenbauer, německé Ziegler, japonské TOHATSU, požární automobilové žebříky a vysokozdvizné plošiny firmy Rothlehner, pracovní plošiny, s.r.o. a MHT Praha, spol. s r.o., RLS, spol. s r.o. Ratíškovice, vyprošťovací a zvedací zařízení JaGa, spol. s r.o. z Prahy-Bohnic a další. Kromě hasičích přístrojů a protipožárního zabezpečení se mohli návštěvníci seznámit také s různými signalizačními a vyrozumívacími

systémy, například firma SATTURN Holešov, spol. s r.o. nabízela systém bezdrátových digitálních stanic výstražného a varovacího zařízení DOMINO. Pro bezpečnost obyvatel jsou velmi důležité také bezpečnostní značky, výstražné pásy a zábrany nebo fotoluminiscenční značení únikových cest. Zajímavá byla například mobilní chemická laboratoř HZS Jihomoravského kraje z Tišnova, firma REO AMOS, spol. s r.o. se prezentovala výrobky pro prevenci a likvidaci ekologických havárií, jako jsou normové stěny, sorbenty, dekontaminační sprchy a také protipovodňové stěny, Ekologická havarijní služba DEKONTA, a.s. předváděla speciální čerpadla nebezpečných látek, dekontaminační zařízení a prostředky, ale také zásahové motorové čluny a leteckou techniku.

Doprovodný program

Součástí veletrhu byl i rozsáhlý odborný doprovodný program. Návštěvníci tu mohli jako již tradičně vidět, přehlídku historické požární techniky, kterou připravili členové Moravské hasičské jednoty. Podíleli se také na některých ukázkách zásahu hasičů předváděných na volné ploše výstaviště. Byly to například ukázky simulovaného požáru, vyproštění osoby z havarovaného vozidla, předvedení účinnosti pěny na polární a nepolární kapaliny apod.

V bazénu před pavilonem zorganizovala Česká protipovodňová asociace ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a s Ministerstvem dopravy praktické ukázky protipovodňových opatření na téma ochrana rodinného domu s garáží v záplavovém území (aplikace montážní pěny k utěsnění průsaků ve stěně, těsnícího tmelu a hydroizolační stěrky) a kotvení plavidel v době povodní (na zajištění ukázek se podílela Státní plavební správa). Materiálně-technické vybavení povodňové komise předváděla v bazénku také Armáda ČR, a to položení tzv. mostovky mostním tankem MT-55A, která se používá pro překonání vodního toku nebo k přemostění příkopů a jiných překážek. Maximální délka mostu je 18 m.

Vrcholem doprovodného programu se stalo ukázkové taktické cvičení zaměřené na likvidaci simulovaného teroristického útoku v nadzemních patrových garážích Expoparking u výstaviště. Cvičení, které trvalo zhruba jednu hodinu, se zúčastnilo více než 40 hasičů, policijní jednotka rychlého nasazení pro vyhledávání a zneškodňování nástražných výbušných systémů, pořádková policie i zdravotnická záchraná služba. Při zásahu neustále probíhala hlasitá komunikace mezi velitelem zásahu a operačním a informačním střediskem hasičů a operačním střediskem policie.

Na závěr veletrhu se na ploše pod skleněnou vyhlídkovou věží pavilonu G uskutečnila extrémně náročná soutěž o titul železného hasiče podle pravidel TFA - Memoriál Brněnský záchranář. ■

Nadace pokračuje v úspěšné činnosti

Výroční zpráva Nadace policistů a hasičů-vzájemná pomoc v tísni (dále jen Nadace) za rok 2005 opět potvrzuje správnost nastoupené cesty a hodnotí další rok úspěšné činnosti. Správní rada Nadace na svém zasedání dne 20. března 2006 projednala a schválila Výroční zprávu za rok 2005.

Cílem Nadace policistů a hasičů-vzájemná pomoc v tísni je pomoci zlepšit životní podmínky dětí policistů a hasičů, kteří zemřeli při výkonu služby, v přímé souvislosti s ní nebo pro její výkon a policistů a hasičů těžce tělesně postižených následkem zranění utrpěného v přímé souvislosti s výkonem služby. K dosažení tohoto cíle Nadace zejména:

- získává a soustřeďuje finanční prostředky na účet Nadace,
- organizačně a finančně zajišťuje další aktivity související s uvedeným účelem,
- rozvíjí vzájemnou spolupráci s dětmi pozůstalými po policistech a hasičích a s jejich rodiči,
- rozvíjí vzájemnou spolupráci s partnerskými organizacemi v České republice i v zahraničí.

Činnost Nadace v roce 2005

V roce 2005 se vlastní činnost orientovala zejména na:

- a) získání prostředků pro Nadaci,
- b) poskytování příspěvků a péči o děti bývalých policistů a hasičů.

V roce 2005 byly Nadací získány finanční prostředky ve výši 2 547 000 Kč. Příjmy Nadace byly peněžní dary právnických a fyzických osob, finanční částky získané výtěžky z pořádání různých kulturních a sportovních akcí a úroky z uložených finančních částek.

Za pozitivní můžeme označit skutečnost, že část finančních prostředků (ve výši přibližně 1 000 000 Kč) byla vybrána od samotných policistů, hasičů a občanských zaměstnanců a dalších soukromých osob.

Nejde však jenom o peněžní sbírky. Zdařilou akcí byly například slavnosti bojových umění v Karviné, kde účastníci předali na účet Nadace více než 40 000 Kč. Obdobou byl vánoční koncert, který pořádalo Okresní ředitelství Policie ČR v prosinci ve Znojmě, za účasti zástupců složek integrovaného záchranného systému. Výtěžek této akce v hodnotě 50 000 Kč byl věnován Nadaci.

Největší přispěvatelé

Česká báňská nadace	100 000 Kč
Medea Kultur	200 000 Kč
Duhová energie	900 000 Kč
Nadace České spořitelny	100 000 Kč
Spol. Slot Game	200 000 Kč
další sponzoři	68 500 Kč
sbírky v útvech Policie ČR	470 173 Kč
sbírky v útvech HZS ČR	238 680 Kč
NOS Police ČR	40 522 Kč
finanční dary soukromých osob	168 573 Kč
finanční dary ze zahraničí	15 754 Kč
Významnou pomocí byl výtěžek ze dvou hudebních koncertů v kině Blaník, které uspořádala Medea Kultur, za sponzorské pomoci České podnikatelské pojišťovny a Zdravotní pojišťovny MV. Úspěšné akce přinesly výtěžek 200 000 Kč.	

V roce 2005 Nadace pečovala o 59 dětí z 37 neúplných rodin a poprvé byly tyto rodiny zahrnuty do celoroční péče.

Pro děti, které ztratily otce při výkonu služby policisty nebo hasiče od roku 2001 do současnosti, Nadace zabezpečila životní pojištění a stavební spoření ve výši 1000 Kč měsíčně. Zdarma se podařilo jedenácti dětem zajistit lyžařský pobyt na horách, sedm rodin odjelo na týdenní komplexní léčbu, kde měly děti

možnost se rekreovat a maminky využít komplexní nabídku lázeňské péče a pět rodin se zúčastnilo týdenních rekreačních pobytů.

V jarním období děti dostaly vitaminy a od sponzorů rodiny obdržely knihy v hodnotě 3000 Kč.

Z forem krátkodobé pomoci byly schváleny pro všechny děti, o které Nadace pečuje, jednorázové finanční výpomoci především při neplánovaných rodinných vydáních, spojených se zahájením školy, prázdninové, léčebné výlohy atd.

Ve dnech 7. až 8. prosince 2005 proběhlo v Praze druhé Nadační setkání. Jednalo se o setkání neúplných rodin s dětmi, o které Nadace pečuje, se členy Správní rady Nadace, Dozorčí rady Nadace a významnými sponzory, kteří pravidelně na Nadaci přispívají. Kromě toho, že děti našly pod stromčkem množství dárek, byl předán matkám Nadační dar ve výši 20 000 Kč na každé dítě. Děti s matkami měly také příležitost navštívit Pražský hrad, vánoční trhy a Karlštejn.

Hospodaření Nadace

Ve zprávě nezávislého auditora ze dne 4. března 2006 bylo konstatováno, že příjmy a výdaje Nadace jsou v souladu s rozpočtem Nadace a schválenými zásadami pro poskytování darů. Veškerá činnost Nadace je v souladu se zákonem č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, ve znění pozdějších novel a doplňků, se schváleným statutem Nadace a vnitřními směrnici. To dokládá i účetní uzávěrka Nadace za rok 2005, kde je hospodařeno s kladným hospodářským výsledkem.

Příjmy činily 2 547 000 Kč a výdaje činily 1 604 166 Kč.

Z celkových výdajů bylo na pomoc pozůstalým dětem vynaloženo 1 498 269 Kč. Na zajištění chodu Nadace, včetně výdajů na propagaci (58 448 Kč), provedení auditu (10 000 Kč) a bankovních poplatků (11 566 Kč) bylo vynaloženo celkem 105 897 Kč, což činí 6,6 % celkových ročních výdajů Nadace. Vynaložené výdaje jsou plně v souladu s ustanovením § 22 zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, ve znění pozdějších novel a doplňků.

K 31. prosinci 2005 měla Nadace finanční prostředky ve výši 2 527 886 Kč, se kterými je možno v roce 2006 disponovat a dále částku 500 340 Kč základního jmění Nadace, která je uložena u ČSOB jako cenné papíry.

V roce 2005 splnila Nadace své poslání. Je nadále úspěšnou, společensky respektovanou, uznávanou organizací s jasně definovanou činností.

Pro následné období má vytvořeny všechny předpoklady pro další trvalé a úspěšné působení. Svoji činnost zaměří opět na péči o pozůstalé rodiny, především v oblasti rekreační, rehabilitační, lázeňské a na finanční pomoc těmto rodinám.

PhDr. Vladimír ŠUTERA, CSc., ředitel Nadace,
foto Milan VÁVRU

Neobvyklé hasičské klání

por. Ing. Olga KLÁŠTERKOVÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto autorka

Dne 10. května 2006 proběhlo na ploché dráze v Chabařovicích okr. Ústí nad Labem hasičské klání, které byste jinde jen těžko shlédli. Byla to Speciální hasičská olympiáda, jejímž organizátorem je Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okresu Ústí nad Labem ve spolupráci s Ústavem sociální péče pro mládež ve Všebořicích.

V jednotlivých disciplínách, které jsou odvozeny od disciplín požárního sportu, se utkaly děti i dospělí s mentálním postižením. Letošního, v pořadí již sedmého ročníku olympiády se zúčastnilo 16 družstev klientů ústavů sociální péče pro mentálně postiženou mládež i dospělé nebo speciálních škol. Záštitu nad soutěží převzal primátor města Ústí nad Labem.

Soutěžilo se bez rozdílu věku, pohlaví nebo typu postižení. Nejmladšímu soutěžícímu bylo osm let a patrně ne jeden hasič profesionál by rád ve dvaasedesáti letech běhal tak, jako nejstarší účastník soutěže z Ústavu sociální péče Chotěšov.

Podle oficiálních propozic soutěže je jejím posláním rozvíjet znalosti a technické dovednosti v jednotlivých disciplínách s přihlédnutím ke specifické oblasti požární ochrany. Skutečným cílem pořadatelů však bezpochyby bylo připravit pro všechny zúčastněné den plný zábavy, sportovního vyžití a také trochu prolomit bariéru mezi světem klientů ústavů sociální péče a světem nás ostatních. Nedílnou součástí celé akce byla snaha nenásilnou formou připravit klienty ústavů sociální péče na zvládání drobných nehod, které jim život může přinést.

■ Pestrá paleta disciplín

Soutěž začínala nástupem soutěžních družstev po kterém byla odstartována první disciplína – požární útok. Samozřejmě upravený tak, aby jeho obtížnost odpovídala zdravotnímu stavu soutěžících. Touto zásadou se řídila i pravidla ostatních soutěží.

Trať požárního útoku měřila 50 metrů. Soutěžící museli spojit čtyři hadice C zkrácené na 10 m, proběhnout s nimi šestimetrovým tunelem, přejít přes lavičku, překonat metrovou bariéru a pomocí dvou džberových stříkaček srazit plechovky umístěné na stojanech. Soutěž končila nástupem celého družstva za cílovou čarou.

V mezích se závodilo v uzlování, někteří soutěžící potrápila pro nás ostatní zdánlivě banální věc – uvázat na dřevěném kolíku uzel s kličkou. Pokud se ale podařil alespoň „obyčejný“ uzel, udělili rozhodčí družstvu jen polovinu trestných bodů.

Druhou nejnáročnější disciplínou byla štafeta na 6 x 30 m. Členové soutěžních družstev postupně zdolávali jednotlivé překážky rozestavěné na traťových úsecích: žebříkovou stěnu, „vodní příkop“, přenášeli ruční hasicí přístroj, podlézali laťku 80 cm vysokou, přebíhali lavičku a závodník na posledním úseku spojoval rozdělovač s hadicí a proudnicí. Položením proudnice do prostoru cíle štafetu ukončil. Ne všem se podařilo zvládnout svěřený úsek bez pomoci vychovatelů, nad hlavami rozhodčích se několikrát objevil i červený praporek značící neúspěšné zvládnutí daného úseku a tím i zisk trestných bodů. Cílem však nakonec úspěšně proběhli „finishmani“ všech soutěžících družstev. V hasičském kuželníku, kde každý závodník házel ze vzdálenosti 3,5 m svinutou hadicí C o délce 10 m na devět kuželek umístěných na dřevěné podložce, se kupodivu nejlépe dařilo těm nejmenším, naopak prověrku znalostí topografických symbolů a poznávání technických prostředků požární ochrany podle jejich grafických značek zase lépe zvládali ti starší. Veselo bylo i při zkoušení ze základů první pomoci. Každý chtěl představovat raněného, nechat si ošetřit koleno nebo loket, pohodlně se uložit do nosítek a nechat se od svých spolubojovníků poponést o pár metrů dál. Kdo ví, jak by to dopadlo v případě skutečného zranění, ale takhle „na sucho“ to skoro všichni zvládli na výbornou.

Nejbliže k tomu, co může klienty ve skutečném životě potkat, měla poslední disciplína – znalost použití jednoduchých hasebních prostředků. Soutěžící na základě vysvětlené mimořádné situace určovali hasicí prostředky, které by použili ke zdolání definované nehody. Museli tedy umět odpovědět na otázky typu: jakým způsobem by hasili hořící trávu na

zahradě, hořící PET lahve, elektrospolečnice či odpadkový koš v místnosti, povlečení na posteli nebo oděv, a které jednoduché hasební prostředky patří do požárního přístřešku.

■ Zvítězili všichni

Všichni zúčastnění, jak soutěžící, tak rozhodčí brali olympiádu velmi vážně a nasazení závodníků, s nímž nastupovali k plnění jednotlivých disciplín, si nic nezadalo s nasazením hasičů při okresních či krajských kolech požárního sportu.

V průběhu celého závodu získávala soutěžní družstva trestné body za každý nesplněný úkol. O celkovém pořadí družstev pak rozhodlo jejich umístění v jednotlivých disciplínách. Nakonec stanuli na stupni nejvyšším závodníci jediného startujícího oficiálně založeného SDH a to Sboru dobrovolných hasičů při Ústavu sociální péče Všebořice a Severní Terasa, který byl zároveň spolupořadatelem celé akce. Vzhledem k tomu, že zvítězili potřeť v řadě, zůstal putovní pohár primátora města Ústí nad Labem natrvalo v jejich držení.

Vítězný sbor byl založen v roce 2000 a v současné době má 40 členů, z toho je 30 klientů a 10 zaměstnanců ústavu. Klienti se pravidelně účastní dětských soutěží v požárním sportu Plamen, kde mají svoji speciální kategorii. V roce 2002 se sbor dokonce aktivně podílel na likvidaci následků povodní v Ústí nad Labem, konkrétně v jednom z obchodních domů v centru města.

Na dalších medailových místech se umístily Ústavy sociální péče Háj u Duchova a Janov, nicméně velkou pochvalu si jistě zaslouží úplně všechna družstva, která se soutěže zúčastnila. Jak prozradili vychovatelé-trenéři, teoretické znalosti si jejich klienti osvojují po celý rok a ty praktické nacvičují nejméně čtyřikrát do roka na

soustředěných. Navíc přibližně dva měsíce před závody mohou využít k tréninku cvičnou dráhu postavenou na zahradě pořádajícího ústavu.

Pochvala organizátorům a sponzorům

Velkou zásluhu na zorganizování tohoto neobvyklého klání má ředitelka ÚSP Všebořice Mgr. Vendula Veselá a vychovatel tohoto ústavu, zároveň otec myšlenky vzniku SDH ÚSP Všebořice a jeho současný starosta Pavel Soukup. Celá tato akce by nevznikla nebýt iniciativního přístupu Okresního sdružení hasičů Ústí nad Labem a jeho starosty Pavla Doubravy, který celou soutěž vedl. V neposlední řadě je třeba velmi poděkovat sponzorům, kteří akci finančně podpořili, i těm, kteří ve svém volném čase přišli a pomohli uskutečnit zajímavou akci pro ty z nás, kterým osud nadělal do života o nějaký ten handicap víc.

Oslava svátku hasičů v Brně

kpt. Mgr. Jaroslav HAID, HZS Jihomoravského kraje, foto autor

Hasičská vína z České republiky, Slovenska, Slovinska, Francie, Srbska a Maďarska byla v letošní nabídce III. ročníku mezinárodní přehlídky Košť vína sv. Floriána a festivalu hasičských hudeb v Brně. Akci uspořádal Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje a zájmové sdružení hasičských hudeb pod záštitou generálního ředitelství HZS ČR.

Jedenáct degustačních komisí vinařské přehlídky hodnotilo celkem 342 vzorků vín, respektive 241 bílých a 101 červených vín. Mezi přihlášenými vzorky bylo 102 vín s přívlastkem a 112 vín starších. Slavnostního vyhodnocení se zúčastnil generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán. Hosty byli také předsedkyně Úřadu pro jadernou bezpečnost Ing. Dana Drábová, předseda Správy státních hmotných rezerv Jan Žížka, hejtmán Jihomoravského kraje Ing. Stanislav Juránek, delegace Požární ochrany a záchrany republiky Srbsko v čele s jejím ředitelem Predragem Maričem, představitelé velvyslanectví Francouzské republiky v Praze a další.

V úvodu koštu generální vikář Biskupství brněnského Mons. Mgr. Jiří Mikulášek požehnal novému praporu HZS Jihomoravského kraje a Ing. Miroslav Štěpán připjal na prapor stuhu MV-generálního ředitelství HZS ČR.

Diplomy a věcné ceny za nejlepší vína převzalo osm hasičů - vinařů. Titul Šampióna bílých vín získal Josef Cízler z Hrušovan nad Jevišovkou na Znojemsku za Veltlínské zelené 2005, výběr z bobulí a titul Šampión červených vín patří slovinským vinařským pěstitelům z firmy Korenika&Moškon za Cabernet sauvignon 2003. Diplom za nejlepší mladé bílé víno získal Tomáš Blumajer z Židlochovic za Sylvánské zelené 2005. Za nejlepší starší bílé víno byl oceněn Zdeněk Flodr ze Žabčic na Brněnsku za Tramín červený, pozdní sběr 2000.

Jako nejlepší mladé červené víno porota vyhodnotila Zweigeltrebe kabinet 2005 Ivo Blahuše ze Sadů. Ocenění za starší červené víno patří Mgr. Vojtěchu Foretovi z Brna za Svatoavářínecké 2003. Cena pro nejlepší zahraniční bílé víno patří pěstitelům z Korenika&Moškon ze Slovinska za Rumeni muškát 2004. Nejlepším zahraničním červeným vínem se stal Pinot Noir 2003 od pana Predragy Baljosevice ze Srbska.

Košť hasičských vín letos poprvé provázely také řízné tóny dvou hasičských dechovek - Dechové hudby HZS Olomouckého kraje pod vedením kapelníka Jiřího Pavlíčka a dechovky Skutečtí hasiči řízené kapelníkem Josefem Skalou. Muzikanti ze Skutče se představili Brňanům na historické automobilové stříkačce Walter-Lord z roku 1935 a jejich vystoupení v pěší zóně města si získalo obdiv a nadšení posluchačů.

Požár rafinerie v Buncefieldu

Dne 11. prosince 2005 vznikl v rafinerii v Buncefieldu požár, trvající 59 hodin, při němž hořelo téměř 35 milionů litrů oleje, motorového benzínu a leteckého paliva.

Jedním z největších problémů tohoto požáru bylo potřebné množství vody, které muselo být čerpáno z jezera vzdáleného asi 1,5 km. Hasiči sice zpočátku používali vodu z blízkého rybníka, ale vzhledem k velké spotřebě, rovnající se 30 cisternám za minutu, byly obavy z vysušení rybníka. Podle odhadu vzniklo 30 milionů litrů odpadní vody, což se rovná deseti olympijským plaveckým bazénům.

Havarijní rozvod vody v rafinerii byl počátečním výbuchem a následným požárem zničen, spolu s většinou stabilního hasičiho zařízení. Bylo proto nutné dopravit na místo dvanáct vysokokapacitních čerpadel, hadice a velké množství pěnídla.

Vzhledem k potřebě obrovského množství vody byla obava ze znečištění nádrží pitné vody pro severní Londýn odpadní vodou. Bylo proto nutné často uzavírat přívod vody na dvě až tři hodiny a dokonce se uvažovalo o alternativě nechat nádrže vyhořet, ale nakonec byl jako nejlepší řešení zvolen agresivní hasební útok.

Souhrn specializovaných hasičích činností byl koordinován týmem profesionálních průmyslových specialistů z petrochemického sektoru rafinerie Total, essexské rafinerie BP, havarijním týmem Sembcorp Teeside a speciálně vyškolenými odborníky z hasičského a zá-

chranného sboru okresu Essex. Během třídenního požáru bylo nutné hasit dvacet hořících nádrží, podařilo se zabránit rozšíření požáru na sousedních osm nádrží. Vzhledem k přerušování přívodu vody a k mnohdy nedostatečné kvalitě pěny docházelo k opětovnému vznícení již uhašených nádrží, na kterých nebylo možné udržovat pěnový příkrov. Na místě byly rozmístěny monitory 2 x 6 GUN a PATRIOT II, bylo však potřebné tři hodiny čekat na zřízení přívodu vody. Bylo položeno přibližně 29 km hadicového

vedení LDH 6 palců (přibližně 15 mm), což téměř vyčerpalo dostupnou zásobu hadic. Pro ochlazování nezasažených nádrží byla kolem nich vytvořena vodní clona.

Tento třídenní požár jasně prokázal význam vysokokapacitních pěnových monitorů, jaké do Buncefieldu přivezly týmy firem BP i Total. Stejně rozhodující se ukázala logistická schopnost místní jednotky požární ochrany spolu se specializovanými zkušenostmi průmyslových odborníků a průmyslovým hasičím zařízením. K úspěšnému uhašení tohoto rozsáhlého požáru přispěla velmi dobrá spolupráce územně příslušné jednotky požární ochrany se specializovanými závodními hasiči. Dobré logistické plánování essexské jednotky požární ochrany znamenalo možnost dodat na místo velkokapacitní průmyslové monitory (Williams 2 x 6 GUN), značné množství hadic s velkým průměrem a velkokapacitní pěnovou cisternu. Firma ICI Wilton přispěla monitory Williams PATRIOT II.

Všechna odtékající voda obsahovala fluorová smáčedla a mnoho dalších kontaminantů, takže musela být upravována. Pomocí patentovaného a odzkoušeného systému odstranila firma Foamclean z odpadní vody všechny chemické látky, potřebné pro hasební účinek pěny, čímž přestala odtékající voda ohrožovat životní prostředí. Principem je protékání odpadní vody speciálně vytvořeným uhlíkovým substrátem, který fluorová smáčedla a další škodlivé látky zadrží a odpadní vodu vyčistí.

Ing. Vladislav KMOCH,
podle časopisu Fire & Rescue,
1. čtvrtletí 2006

Jak je to se zajištěním pravidla 48 při požárním sportu?

Ing. Rudolf VALÁŠEK, prezident Moravské hasičské jednoty, foto Milan VÁVRŮ

V období před soutěžemi v požárním sportu se pravidelně rozbíhá polemika o dodržování pravidla 48, které určuje podmínky pro používání nářadí ve všech disciplínách požárního sportu.

Mezi jiným je v čl. 3 Pravidel požárního sportu také stanoveno, že „na motorových stříkačkách nesmí být prováděny žádné technické úpravy odporující bezpečnosti práce, technickým podmínkám výroby s výjimkou instalace spouštěče“. Tomuto ustanovení však neodpovídá většina motorových stříkaček ve vyšších soutěžích a přesto jsou výsledky z těchto soutěží považovány za regulérní.

Snahou o naplnění tohoto pravidla bylo zhotovení omezovače průtoku přenosné stříkačky, který byl postaven na základě přetlakového ventilu typ 4681 (viz stránky www.tht.cz). Vzhledem k tomu, že součástí tohoto omezovače byla i clona vypočítaná na zadané hodnoty (jmenovitý tlak a průtok) ztrácela by se výhoda upravených strojů spočívající i ve více než dvojnásobném průtoku vody na výstupu z čerpadla. Toto samozřejmě bylo výhodou pro ta sportovní soutěžní družstva, která dokázala ve velmi krátkém čase rozvinout (spíše roztáhnout) dopravní a útočné vedení. V těchto případech byl však omezovač průtoku tím faktorem, který jim prakticky limitoval jejich výkony. Po jednáních v komisi pro požární sport a na základě provedených zkoušek vyšel již známý dopis GR HZS ČR č.j. PO-1827/IZS-2004, ve kterém je nařízeno používání přetlakového ventilu v soutěžích pro požární sport typ 4681 THT, s.r.o. Polička, na který je vydán Technickým ústavem požární ochrany Praha certifikát č. 221/001/2004. Již v tomto dopise je však deklarováno, že jde o přetlakový ventil upravený pro požární sport a jak je patrné z přiložené dokumentace, ventil již neobsahuje clonu, která by omezovala průtok vody v závislosti na tlaku. V hasičské veřejnosti však zůstala v podvědomí snaha o vytvoření stejných podmínek pro všechna soutěžní družstva z hlediska používání upravených stříkaček. Tento názor doposud také podporují internetové stránky THT, kde je nabízen pro požární sport původní omezovač průtoku s přetlakovým ventilem (také jde o typ 4681), jehož součástí je také clona (ještě 14. 4. 2006). Tento omezovač průtoku však není zmíněn v dopisu z GR HZS ČR č.j. PO-147/IZS-2006 z 13. 1. 2006, ale je zde zmíněno opět používání pře-

tlakového ventilu z důvodu zvýšení bezpečnosti soutěžících. V tomto dopisu je však navíc uvedeno doporučující ustanovení pro používání jednotného přetlakového ventilu a jednotné stříkačky, což se však na většině soutěžích neuskuteční. Podle mého názoru se toto doporučení nebude realizovat především na těch soutěžích, kde se setkávají špičková soutěžní družstva. Nakonec se o tom budeme moci přesvědčit na soutěžích organizovaných HZS ČR.

Pravidla požárního sportu však skutečně připouští – nezakazují použití různých výkonných stříkaček, protože v poznámce č. 8 u pravidla č. 48 je odvolávka na přílohu č. 4 vyhlášky č. 255/1999 Sb., o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany, z čehož lze dovodit, že pokud není taková stříkačka nijak dále upravována, tudíž splňuje požadavek pravidla 48, může mít skutečný průtok nejen 800 l/min, ale i 1600 l/min, a to při jmenovitém tlaku 0,8 MPa a sací výšce 3 m. Navíc přetlakový ventil je nastaven podle požadavku pravidel na hodnotu 1,2 MPa. Závěrem bych chtěl říci, že na dosažených výkonech v požárním útoku se podílí nejen úroveň vycvičenosti a fyzických předpokladů soutěžících, ale i výkon motorové stříkačky. Z uvedené skutečnosti vyplývá, že u přibližně stejně dobře připravených soutěžních družstev bude výkon stříkačky rozhodovat

o umístění a ten, kdo nebude vlastnit výkonnou stříkačku, nemůže očekávat lepší umístění, když neuvažujeme se sportovním štěstím.

Položme si také otázku, kolik dobrovolných jednotek si může dovolit nakoupit výkonnější motorové stříkačky, aby splnily požadavky pravidel a nemuseli dodatečně upravovat standardní stříkačky? To však platí i u mnoha jednotek HZS ČR. Protože však každý chce dosáhnout co nejlepších výsledků, tak se standardně dodávané motorové stříkačky upravují, aby dosáhly většího průtoku, což je samozřejmě na úkor jejich životnosti a typových podmínek daných od výrobce. Rozpor je tedy založen již v samotných pravidlech pro požární sport. Do budoucna je tedy třeba říci, zda chceme stejné podmínky pro všechny a pak musíme stanovit, jaký může mít stříkačka maximální průtok při jmenovitém tlaku, nebo učinit opatření, které zajistí, že tento průtok nebude výrazně překročen (tzn. použití clony) nebo budeme souhlasit s tím, že přenosná motorová stříkačka může mít různý výkon. Nebudeme se muset potom na soutěžích všichni tvářit, že je vše podle pravidel, a že všechna družstva mají stejné podmínky (pokud se nepoužije jednotný stroj).

Pokud jde o zvýšení bezpečnosti soutěžících, je tedy správné používat přetlakového ventilu s tím vědomím, že jeho funkcí není omezování průtoku do nastavené hodnoty (1,2 MPa). ■

Jubilejní ročník odstartován v Domažlicích

kpt. Emil DOPIRÁK, foto nstržm. Radek Švůgr, HZS Plzeňského kraje

Už podesáté se rozjel seriál závodů ve Velké ceně ČR v požárním útoku družstev HZS krajů a HZS podniků. První kolo jubilejního ročníku se po roční odmlce vrátilo do města, ve kterém se tato soutěž zrodila - do Domažlic.

Za krásného slunečného počasí soutěž zahájil generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán. Samotná soutěž byla zároveň součástí oslav 20. výročí založení profesionálního hasičského sboru v Domažlicích.

Z hlediska organizace a propozic soutěže jsou pro rok 2006 provedeny dvě podstatné změny:

- soutěže se mohou zúčastňovat výběry HZS krajů společně s jednotlivými územními odbory za dodržení pravidel (v jednom závodě nesmí žádný závodník startovat za více družstev, např. za krajský výběr + územní odbor)

- bylo zavedeno používání přetlakového ventilu typ 4681, který byl upravený pro požární sport v THT, s.r.o. Polička. Už úvodní pokusy ukazovaly, že družstva ani po zimní přestávce neztratila na své výkonnosti a na dobré umístění bude potřeba zaběhnout časy kolem 24 vteřin. Zároveň se však potvrdily obavy ze zásadní úpravy – kterou představuje přetlakový ventil, u nějž za stejných podmínek u stejných družstev docházelo k propouštění tzv. přetlako-

vé vody pokaždé jiným způsobem anebo vůbec. Celkově to nepřispělo k dobrému průběhu soutěže ani k pocitu, že soutěž probíhá regulérním způsobem. Další průběh soutěže snad ukáže více.

Prvního kola soutěže se zúčastnilo 15 družstev. Je potěšením, že do soutěže začínají vstupovat nejen tradiční družstva z minulých ročníků, podstatně obměněná mladými závodníky, ale i družstva ze stanic, která měla v Domažlicích premiéru.

Dalším přínosem soutěže se ukazuje, že na přední místa se dostala nová družstva jako Opava nebo Moravskoslezský kraj II, což přispěje k větší konkurenci a zajímavosti.

Vítězem se stalo družstvo domácích Domažlic, které potvrdilo roli favorita. Krátce k historii účasti tohoto družstva:

- zúčastnilo se všech deseti ročníků Velké ceny,
- pokaždé skončilo celkově na bodovaném a hodnoceném místě,
- 9x skončilo do třetího místa (2x 1. místo, 2x 2. místo, 4x 3. místo, 1x 5. místo),
- je držitelem českého rekordu v požárním útoku bez přetlakového ventilu s časem 21,80 sekund,
- v pěti ročnících Velké ceny mělo nejlepší čas soutěže (1999 - 22,76 s, 2000 - 21,92 s, 2001 - 23,16 s, 2002 - 22,76 s, 2003 - 21,76 s),
- je držitelem nejlepšího času této soutěže 21,76 s z r. 2003, který však není uznaným národním rekordem.

Pořadí	Družstvo	Čas		
		I. pokus	II. pokus	Výsledný
1.	HZS Plzeňského kraje, ÚO Domažlice	22,72	23,54	22,72
2.	HZS Moravskoslezského kraje II.	24,04	30,66	24,04
3.	HZS Moravskoslezského kraje, ÚO Opava	24,19	N	24,19
4.	HZS Olomouckého kraje, ÚO Prostějov	26,63	24,56	24,56
5.	HZS Jihočeského kraje	25,58	24,85	24,85
6.	HZSP ČD Česká Třebová	24,86	25,28	24,86
7.	HZS Zlínského kraje, ÚO Uherské Hradiště	25,39	27,45	25,39
8.	HZS Moravskoslezského kraje I.	25,70	26,84	25,70
9.	HZS Ústeckého kraje, ÚO Teplice	26,02	32,48	26,02
10.	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Brno	27,06	28,17	27,06
11.	HZSP ČD Plzeň	31,26	27,97	27,97
12.	HZS kraje Vysočina, ÚO Havlíčkův Brod	28,81	44,38	28,81
13.	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Blansko	N	32,08	32,08
14.	HZS Plzeňského kraje, ÚO Plzeň	N	33,48	33,48
15.	HZSP Mostecká uhelná a.s.	N	N	N

Brno favoritům nesvědčilo

Druhý závod X. ročníku Velké ceny ČR v požárním útoku družstev HZS krajů a HZS podniků se uskutečnil dne 17. května 2006 v areálu brněnského výstaviště v rámci doprovodného programu 13. mezinárodního veletrhu požární techniky PYROS.

Ve dvou kolech bojovalo 16 družstev hasičů z České republiky a jedno družstvo ze Slovenska. První pokusy soutěžícím znepríjemnil prudký liják, při druhém už zase svítlo slunce. Nejlepšího výsledného času - 26,09 sekundy, dosáhlo družstvo HZS Zlínského kraje, územní odbor

Pořadí	Družstvo	Čas		
		I. pokus	II. pokus	výsledný
1.	HZS Zlínského kraje, ÚO Uherské Hradiště	25,09	26,20	25,09
2.	HZSP ČD Česká Třebová	N	25,09	25,09
3.	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Blansko	27,69	25,68	25,68
4.	HZSP Biocel Paskov	26,30	N	26,30
5.	HZS Plzeňského kraje, ÚO Domažlice	43,40	26,33	26,33
6.	HZSP Group 4 Falck Services Bratislava	29,14	26,45	26,45
7.	HZS Plzeňského kraje, ÚO Plzeň	28,79	26,46	26,46
8.	HZS Ústeckého kraje, ÚO Teplice	41,84	26,51	26,51
9.	HZS Moravskoslezského kraje, ÚO Ostrava	29,77	26,59	26,59
10.	HZS Olomouckého kraje, ÚO Prostějov	N	26,65	26,65
11.	HZS Moravskoslezského kraje, ÚO Opava	N	26,95	26,95
12.	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Brno	37,96	28,66	28,66
13.	HZS Moravskoslezského kraje, ÚO Karviná	36,30	29,69	29,69
14.	HZS kraje Vysočina, ÚO Havlíčkův Brod	38,93	32,58	32,58
15.	HZS Jihočeského kraje, ÚO České Budějovice	32,60	N	32,60
16.	HZS Olomouckého kraje, ÚO Jeseník	N	32,69	32,69
17.	HZSP Mostecká uhelná společnost	43,08	N	43,08

Uherské Hradiště. Druzí byli hasiči z HZS podniku České dráhy z České Třebové, kterým se první pokus nevydařil, ale druhý byl výborný, také 26,09 sekund. Jako třetí se umístilo družstvo územního odboru Blansko HZS Jihomoravského kraje s časem 26,30 sekund. Vítěz prvního kola, družstvo Domažlic, tentokrát na medailové příčky nedosáhl.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto Milan VÁVRU

Liga ČR ve výstupu na věž 2006

Antonín MINARSKÝ, předseda sdružení Český hasič, foto Jiří KARAS

Dva závody, v Karlových Varech a Ústí nad Orlicí, má za sebou Liga ČR ve výstupu na věž 2006 a oba mají pouze jednoho vítěze – Jana Neuberta z Jílového u Prahy.

Do letošního ligového seriálu vstoupil naprosto suverénně a jeho výkony jsou ohromující jak pro diváky, tak i pro jeho soupeře. Výkon 14,15 s z prvního závodu v Karlových Varech se zdál

být z říše snů, ale to, co Jan Neubert předvedl v Ústí nad Orlicí, už prostě bralo dech. Čas z prvního rozběhu (14,22 s) naznačoval, že se schyluje k něčemu velkému, a to velké také v druhém rozběhu přišlo. Časomíra se po došlápnutí ve čtvrtém podlaží zastavila na fantastických 13,88 s!!! Historicky jde o první čas pod 14 s dosažený českým závodníkem v závodech ve výstupu do 4. podlaží cvičné věže s došlapem na obě nohy.

Těsný kontakt s vedoucím závodníkem Ligy si udržuje, na sezónu dobře připravený, domažlický Jaroslav Hrdlička, a také, velké letošní překvapení, ostravský Milan Onderka. Radost reprezentačním trenérům dělá i trio Marek Jarůšek z Blanska, Karel Ryl z Ostravy a třebečský Libor Šťastný. Ligové pole uzavírá plzeňský Alexandr Matoušek. Zatím trochu v útlumu je plzeňský Martin Provazník, loňský vítěz Ligy, ale stejně jako kolínský Radek Vyvial (dvojnásobný vítěz Ligy), se jistě bude snažit vývoj ještě zvrátit na svou stranu. Oba dosavadní vítězové Ligy to však budou mít velice těžké, konkurence je ohromná a k získání ligových bodů jsou potřebné velmi kvalitní výkony. Jako diváci se máme opravdu na co těšit.

V obou letošních závodech se na start postavilo kolem 120 závodníků, pravidelně se zatím zúčastňují jak dobrovolní hasiči tak i několik závodníků starších čtyřiceti let – tito veteráni mají od sponzorů Ligy připraveny věčné ceny vždy pro tři nejlepší výkony závodu.

Více informací naleznete na www.ceskyhasic.cz v odkazu Liga 2006.

Summary

PYROS/PYROMEETING 2006

In May 2006 the 13th International Trade Fair of Fire Equipment PYROS 2006 took place in the Brno Exhibition Grounds, and the 9th European Meeting of Firefighters – the PYROMEETING 2006 Conference was its accompanying program. Discussions were focused on sharing experience from rescuers operations in emergencies. p. 5, 24

Fire in manufactory of toilet-paper

In February 2006 a major fire burst in a manufactory and a storage of a company producing toilet-paper in Holešov, Central Moravia. Firefighters from the Zlín Fire Rescue Service struggled more than six hours to get the fire under control. Estimated damages: nearly 12 millions CZK (i.e. c. 400,000 EUR). p. 6

New Construction Code

The new Construction Code was agreed in May 2006 in the Czech Republic. In this connection even some changes in fire protection legislation, and in legislation of Integrated Rescue System occurred. p. 10

Risks of National Museum

The main building of the National Museum is placed on the top of the Wenceslas Square in Prague more than 115 years. The building needs to be fully reconstructed, and also fire preventive measures there are inadequate poor. p. 14

Water Rescue Service

Water Rescue Service as a part of the Czech Red Cross is voluntary civil association. Since 1990, when established, members of the Water Rescue Service saved more than 6,000 human lives. p. 15

APELL programme

Emergency preparedness of population is an important part of emergency and crisis planning. APELL international programme - Awareness and Preparedness for Emergencies at Local Level – is one of possible solutions. p. 20

Safety for human society

In May 2006 the international conference on the topics Safety – Preparedness – Population protection took place in Brno, South Moravia. Discussions were focused on safety system of the Czech Republic and its optimisation. p. 22

The Policemen and Firefighters Foundation

Since 2001 the foundation has helped to children of those policemen and firefighters who died in service. The foundation provides different forms of support, among others ski vacations and stays in health resorts. In 2005 the Foundation supported 59 children. p. 27

Fire celebrities in a chateau

Medals of the Czech Fire Rescue Service granted by the Minister of the Interior and by his deputy and Director General of the Czech Fire Rescue Service were given on the occasion of the Day of Liberation from Fascism (8 May) in the Koloděje chateau. The Koloděje chateau, located in the south of Prague, is a property of Czech Government. SUPPLEMENT

PYROS/PYROMEETING 2006

Im Mai hat auf dem Messegelände der Stadt Brno die 13. Internationale Messe der Feuerwehrtechnik PYROS 2006 stattgefunden. Im Rahmen dieser Veranstaltung wurde auch die Internationale Konferenz PYROMEETING abgehalten, die dem Erfahrungsaustausch über Einsätze bei außerordentlichen Ereignissen diente. S. 5, 24

Brand in der Papierfabrik

Sechs Stunden hat es gedauert, bis die Feuerwehrleute des Feuerwehr-Rettungskorps des Bezirkes Zlín einen gewaltigen Brand unter Kontrolle brachten, der im Februar 2006 in einer Toilettenpapier-Produktions- und Lagerstätte in Holešov ausbrach. Das Feuer hat einen Schaden in der Höhe von knapp 12 Millionen CZK angerichtet. S. 6

Neues Baugesetz

Im Mai wurde ein neues Baugesetz verabschiedet. In diesem Zusammenhang wurden anschließend Änderungen der Rechtsvorschriften auf dem Gebiet des Brandschutzes und des Integrierten Rettungssystems vorgenommen. S. 10

Risiken des Nationalmuseums

Das Hauptgebäude des Nationalmuseums in Prag ist bereits 115 Jahre alt und erfordert eine komplette Rekonstruktion. Der Zustand des Gebäudes ist auch aus dem Gesichtspunkt des Brandschutzes äußerst problematisch. S. 14

Rettungsdienst – Wasser

Das Rettungsdienst-Wasser des Tschechischen Roten Kreuzes ist eine unabhängige Bürgervereinigung, deren ehrenamtliche Mitglieder seit 1990 über sechs tausend Menschenleben retten. S. 15

Möglichkeit der Nutzung des Programms APELL

Ein bedeutender Bestandteil des Sachgebietes Unfall- und Krisenplanung ist die Problematik der Bereitschaft der Bevölkerung, in Lagen bei Unfällen / Havarien und bei sonstigen außergewöhnlichen Ereignissen optimal zu handeln. Eine mögliche Lösungsvariante dieses Problems bietet das internationale Programm Awareness and Preparedness for Emergencies at Local Level. S. 20

Sicherheit für die Gesellschaft

Im Mai fand in der Stadt Brno eine internationale Konferenz zum Thema Sicherheit – Bereitschaft – Bevölkerungsschutz statt, die der Optimierung des Sicherheitssystems der Tschechischen Republik gewidmet war. S. 22

Stiftung der Polizisten und Feuerwehrleute

Die Stiftung der Polizisten und Feuerwehrleute - „Gegenseitige Hilfe in Not“ - hat sich zum Ziel gesetzt; zur Verbesserung von Lebensbedingungen der Kinder von Polizisten und Feuerwehrleuten, die im Dienst umgekommen oder schwer verletzt worden sind, einen Beitrag zu leisten. Im Jahr 2005 betreute die Stiftung 59 Kinder. S. 27

Angesehene Persönlichkeiten im Schloss der tschechischen Regierung

Im Schloss Praha-Koloděje wurden anlässlich des Staatsfeiertages – des Tages der Befreiung - Auszeichnungen des Feuerwehr-Rettungskorps der Tschechischen Republik verliehen. ANLAGE

Vydává: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mjr. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktoři - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, kpt. Ing. Tomáš Hradil, pplk. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., kpt. Ing. Jaromír Lipovčan, plk. Mgr. Bohumír Martinek Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, kpt. Ing. Zdeněk Ráž, Jan Žizka

Grafická úprava, litografie, distribuce a předplatné: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, korespondenční adresa: ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolín 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • **ISSN: 1213-7057** • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 19. května 2006 • Číslo 6/2006 vychází 16. června 2006 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • www.mvcr.cz/casopisy/112

Foto na titulní straně: Milan VÁVRŮ

Univerzální detektory hořlavých plynů a par

Charakteristika

V univerzálních detektorech nebezpečných látek v ovzduší je využíván určitý fyzikální nebo fyzikálně-chemický proces, kterému podléhá určitá celá skupina látek a všechny látky této skupiny jsou také prostředkem detekovány. Podstatou univerzální detekce je skutečnost, že pozitivní detekci neposkytují běžné složky vzduchu. Proto je třeba některé starší přístroje „nulovat“ na nekontaminované ovzduší; moderní detektory však již disponují automatickým elektronickým nastavením měřicí nuly.

K univerzální detekci je teoreticky možno využít celou řadu principů, ale v praxi převažují dvě základní skupiny přístrojů:

- detektory hořlavých plynů a par,
- fotoionizační detektory.

Detektory hořlavých plynů a par mají zcela zásadní význam pro ochranu před rizikem exploze směsí hořlavých látek se vzduchem. Umožňují včasnou detekci, signalizaci a tím i přijetí potřebných opatření dříve, než koncentrace plynu či páry ve vzduchu dosáhne dolní hranice výbušnosti.

Měřicí princip

Převažujícím základním principem detektorů hořlavých plynů a par je katalytické spalování na odporovém tělisku. Proces hoření látky odebírá tělisku potřebné teplo, které se projeví jako změna teploty těliska a tím i jeho vodivosti (odporu). Změna odporu se transformuje na různý výstupní signál. Uvedený základní princip má řadu konstrukčních variant. U polovodičových čidel není změna vodivosti důsledkem změny teploty, ale katalytické oxidace na povrchu z oxidu kovu. Pro tyto „detektory hořlavých plynů a par“ se používají rovněž pojmy „explozimetry“ nebo „katarometry“. Druhým využívaným principem detekce hořlavých látek je ionizace molekul plynu v důsledku hoření. Příslušné přístroje se nazývají plamenoionizační detektory. Ve srovnání s výše uvedenými explozimetry se vyznačují podstatně vyšší citlivostí.

Výhody a nevýhody

Z vlastního principu univerzální detekce vyplývají její dvě hlavní aplikace při mimořádných událostech doprovázených uvolněním nebezpečných chemických látek do ovzduší:

- zjištění, zda při události uniká nějaká nebezpečná látka,

- přesné stanovení nebo monitorování určité jedné nebezpečné látky za předpokladu, že tato látka významně převažuje v ovzduší nad ostatními případnými plyny a parami. Rozhodujícím a spolehlivým výsledkem detekce tedy je konstatování, že v ovzduší je nebo není přítomna nějaká nebezpečná látka a že její koncentrace je či není explozivně nebezpečná.

Výhodou soudobých detektorů hořlavých plynů a par je relativně nízká cena a dále všechny atributy současného rozvoje přenosných detektorů: vlastní automatické testování, vizuální, akustický a někdy i vibrační alarm, odolnost vůči agresivnímu prostředí a mechanickému namáhání, možnost vyhodnocení naměřených hodnot na PC aj.

Příklady

Tuzemské detektory hořlavých plynů a par PD-5, PD-6 (obr. 1) a PD-81 patřily dlouho mezi levné a široce rozšířené prostředky. Byly vyráběny pro účely vyhledávání úniku plynů vlivem netěsností v armaturách, potrubích a rozvodech plynu. Vysoká hmotnost a rozměry, nutnost nulování v nekontaminovaném prostředí, absence osvětlení stupnice a ručičkový výstup je však již dnes řadí mezi přístroje zastaralé, i když je lze ještě běžně spatřit v rukou pracovníků plynárenských firem, kteří kontrolují v domácnostech těsnost připojení spotřebičů. Podobné závěry platí i pro některé další detektory, které dříve byly ve výbavě jednotek HZS krajů, a to GADET-P nebo AIM 815-Z.

V ČR je dnes rozšířeno používání miniaturizovaných kapesních (osobních) explozimetrů AUER Ex-METER II, EX 2000, GDP 2000, GD 2000, CK 2000, GasAlert LEL (obr. 2) aj. Všechny tyto přístroje se vyznačují výše uvedenými výhodami.

Představitelem univerzálního plamenoionizačního detektoru je přístroj MicroFID. Vyznačuje se aplikačními možnostmi i vlastnostmi shodnými s nejmodernějšími detektory, zvlášť propočítávána je možnost vyhodnocování měření po připojení na PC (obr. 3). Dalšími příklady jsou plamenoionizační analyzátory uhlíků HC51M-LCD a Thermo-FID.

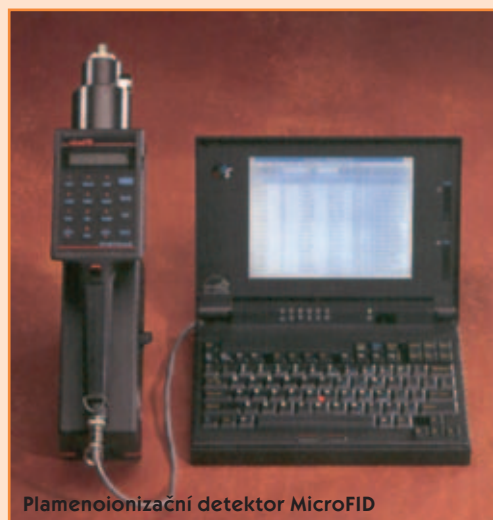
Prostředky
chemického
průzkumu
a terénní analýzy

Detektor hořlavých plynů a par PD-6

Explozimetr GasAlert LEL

Plamenoionizační detektor MicroFID

Lázeňská promenáda se záchranáři

Poděbrady jsou vyhlášené lázně se znamením srdce ve znaku. V únoru sem jezdí zamilovaní a pomalu se stává tradicí, že začátkem máje navštěvují lázeňské město na Labi ti, kteří jsou srdcem záchranářů. Ne jinak tomu bylo i 6. května 2006.

Letošní Den záchranářů ČR Poděbrady 2006 pořádal HZS Středočeského kraje, Správa státních hmotných rezerv (SSHR), Policie ČR, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a město Poděbrady, pod záštitou generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslava Štěpána.

Pozvání přijali také předseda vlády ČR Ing. Jiří Paroubek, ministr vnitra Mgr. František Bublan, ministr průmyslu a obchodu Ing. Milan Urban a předseda SSHR Jan Žižka.

Premiér při slavnostním zahájení akce mimo jiné ocenil životaschopnost a nutnost koordinace všech složek IZS, což opět potvrdila jejich účast na jarních povodních. „Přispíváte k nezbytnému pocitu bezpečí každého občana,“ řekl na adresu záchranářů.

Bohatý program byl připraven na více než třiceti stanovištích v centrální části města, na lázeňské kolonádě, na Zámeckém a Labském nábřeží po celý den. Nechyběly zde ukázky záchrany osob a hašení požáru za pomoci vrtulníku, vyprošťování osob z havarovaného vozidla, výcviku služebních psů i koní a další.

Navečer proběhlo ukázkové taktické cvičení složek IZS na objektu hotelové školy. Vyvrcholením celého programu se pak stala vodní fontána v režii hasičů SDH Příbram na hudbu symfonické básně Vltava Bedřicha Smetany a písně Voda živá Anety Langerové.

Po celou dobu Dne záchranářů ČR mohli jeho návštěvníci obdivovat pestrou škálu historické i současné záchranářské techniky.

Byl zde stánek MV-generálního ředitelství HZS ČR s mobilní chemickou laboratoří z Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, stánek pyrotechniků Policie ČR, stanoviště Rescue Teamu HZS ČR, zdravotnické záchranné služby, Českého červeného kříže a desítky požárních automobilů, stojících podél celé bezmála kilometrové lázeňské promenády. Svoji techniku přivezli ukázat i příslušníci Armády ČR ze 152. záchranného praporu Kutná Hora a zaměstnanci SSHR.

Nezapomnělo se ani na nejmenší. Ukázky mladých hasičů doplňovaly různé soutěže a řada jiných lákadel nejen v Hasičském zábavném centru SH ČMS. Prostě, každý kdo Poděbrady první proslněnou májovou sobotu navštívil, si mohl přijít na své. Po prvním záchranářském dnu v roce 2002 tak vzniká nová tradice, která měla velmi dobrý start a ještě úspěšnější druhé pokračování.

Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ a Michal ŠIMMER

Medaile HZS ČR

udělené při příležitosti státního svátku
Dne osvobození od fašismu

Medaile HZS ČR Za statečnost

kpt. Karel Malina

velitel čety, příslušník HZS hl. m. Prahy.

V únoru 2006 zachránil s nasazením vlastního života kolegu, který se při likvidaci požáru v podzemních garážích zřítíl do výtahové šachty.

nrap. Karel Daněček

pprap. Radek Klíma

pprap. Jaroslav Fejk

příslušníci HZS Karlovarského kraje.

V dubnu letošního roku prokázali mimořádnou statečnost i profesionální připravenost při záchraně šesti vodáků, kteří uvízli na stromě uprostřed rozbouřené řeky.

Bohumil Švéda

občan Olomouckého kraje.

V říjnu loňského roku vynesl ven zraněnou ženu, která zůstala uvězněna v silně zakouřeném hořícím bytě v Prostějově.

Čestná medaile HZS ČR

Dominique Boffi
 PhDr. Zdislava Tesařová
 Ing. Oldřich Lukš
 Karel Kučera
 Volker Hochmann
 Zdeněk Beneš
 Zdeněk Matoušek
 Jan Musil
 Eva Faltusová
 Ing. Otakar Divíšek
 Václav Jakeš
 Ing. Stanislav Juránek
 Ing. Pavel Loutocký
 Ing. Jarmila Kaprálová
 Antonín Crhonek
 MVDr. Vojtěch Grézl
 Ing. Martin Tesařík
 Ing. Jaromír Dobrozemský
 Město Frýdlant nad Ostravicí
 Město Bílovec
 Město Krnov

policejní atašé při Francouzském velvyslanectví
 asistentka policejního atašé při Francouzském velvyslanectví
 technický specialista požární ochrany podniku Spolana, a.s.
 bývalý příslušník HZS Středočeského kraje
 obchodní vedoucí firmy Bundesanstalt Technisches Hilfswerk
 velitel jednotky SDH Horní Slavkov
 bývalý velitel jednotky SDH Kynšperk nad Ohří
 velitel HZS podniku Mostecká uhelná, a.s.
 náměstek starosty SH ČMS okresu Ústí nad Orlicí
 primátor statutárního města Hradec Králové
 majitel firmy PRETOL HB, s.r.o.
 hejtman Jihomoravského kraje
 tajemník Magistrátu města Brna
 starostka města Uničov
 starosta obce Brodek u Prostějova
 starosta města Litovel
 primátor města Olomouc
 starosta obce Ostravice
 zastoupené starostou města Ing. Bohuslavem Dolanským
 zastoupené starostkou města Ing. Sylvou Kováčikovou
 zastoupené starostou města Josefem Hercigem

Medaile HZS ČR Za zásluhy o bezpečnost

Ing. Vladimír Reichel, DrSc.
Ing. Jaroslav Vlasák
Doc. Ing. Jiří Lošák, CSc.
Gustav Hotový
Jaroslav Feller
Jiří Orsák
mjr. Bc. Petr Pecháček
mjr. Josef Křen
mjr. Ing. Oldřich Klegr
plk. Bc. Martin Dvorský
pplk. Ing. Blahoslav Petrus
pplk. Jan Vrzal
mjr. Jan Bárta
por. Ludvík Kubát
kpt. Jaroslav Muchl
pplk. Jaroslav Hrkal
mjr. Luboš Vokrouhlík
pplk. Bc. Roman Solníčka

kpt. Ing. Libor Hanuška
mjr. Bc. Petr Krátký
mjr. Vojtěch Kohoutek
kpt. Marie Přikrylová
pplk. Miroslav Gruna

dlouholetý expert v oblasti požární ochrany
zástupce ředitele odboru krizového řízení Ministerstva zemědělství
pedagog Vysoké školy báňské-Technické univerzity Ostrava
lektor služební kynologie Ministerstva vnitra
starosta SH ČMS okresu Teplice
starosta SH ČMS Královéhradeckého kraje
příslušník HZS hl. m. Prahy
zástupce velícího důstojníka směny HZS hl. m. Prahy
velící důstojník směny HZS hl. m. Prahy
náměstek ředitele HZS hl. m. Prahy pro prevenci a plánování
příslušník HZS Středočeského kraje
velitel stanice Stará Boleslav HZS Středočeského kraje
příslušník HZS Jihočeského kraje
velitel čtyř HZS Jihočeského kraje
velitel stanice Vodňany HZS Jihočeského kraje
ředitel územního odboru Tachov HZS Plzeňského kraje
příslušník HZS Ústeckého kraje
náměstek ředitele HZS Královéhradeckého kraje pro IZS a operační řízení
ředitel odboru IZS a služeb HZS kraje Vysočina
velitel stanice Třebíč HZS kraje Vysočina
velitel stanice Blansko HZS Jihomoravského kraje
vedoucí oddělení prevence HZS Jihomoravského kraje
vedoucí oddělení prevence HZS Zlínského kraje

Mimořádné osobnosti na zámku české vlády

Barokní zámek Koloděje se stal již podruhé svědkem slavnostního předání rezortních vyznamenání, tentokrát u příležitosti státního svátku Dne osvobození od fašismu. Medaile Hasičského záchranného sboru ČR byly uděleny ministrem vnitra Mgr. Františkem Bublanem a generálním ředitelem HZS ČR a náměstkem ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslavem Štěpánem občanům, kteří vykonali mimořádné činy nebo se významnou měrou podíleli na činnosti na úseku požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva.

Na zámku v Kolodějích převzalo medaile HZS ČR celkem 49 oceněných osobností. Za mimořádné činy spojené se záchrannou lidského života obdrželo pět oceněných medaili HZS ČR Za statečnost. Za významnou dlouholetou spolupráci s HZS ČR na úseku požární ochrany obdrželo 21 osobností Čestné medaile HZS ČR a dalších 23 medailí HZS ČR Za zásluhy o bezpečnost, jako ocenění za dlouhodobou zásluhou působnost v HZS ČR.

„Dovolte mi, abych poděkoval všem, kteří prokázali mimořádnou obětavost a osobní odvalu a svým zákrokem zachránili lidský život nebo zdraví,“ řekl ve svém úvodním vystoupení genmjr. Ing. Miroslav Štěpán. *„Díky patří i těm, kteří se na záchraně podíleli nepřímo a zasloužili se o rozvoj požární ochrany a celého záchranného systému. Těm, co se starají o stanice, o vybavení, například o zdokonalování požární techniky, těm, co vytvářejí podmínky záchranářům, připravují k záchranářské činnosti mládež, navazují partnerské vztahy pro spolupráci se zahraničními kolegy. Děkuji za vaši schopnost empatie, statečnost a vytrvalost, s níž každodenně prokazujete své profesionální i lidské kvality, ochraňujete naše spoluobčany před nebezpečím požáru, živelními pohromami, technickými haváriemi nebo případnými teroristickými násilnými činy. Díky lidem jako jste vy, patří naše republika mezi dobře připravené, moderně organizované a zabezpečené státy“*

Mezi oceněné medailí HZS ČR Za statečnost patří **kpt. Karel Malina** z HZS hl. m. Prahy, který letos v únoru s nasazením vlastního života zachránil život svého kolegy. Vytáhl ho z výtahové šachty v podzemních garážích, kde vypukl požár. Elektrická energie musela být vyřazena z provozu a hasič spadl potmě do nezajištěné výtahové šachty a zranil se. V bezvědomí

nemohl komunikovat se svým kolegou, aby mu usnadnil hledání v silně zakouřeném prostoru, ale tomu se to díky své rozvaze a trpělivosti i přes své vlastní zranění podařilo.

Nprap. Karel Daněček, pprap. Radek Klíma, pprap. Jaroslav Fejk, tři příslušníci HZS Karlovarského kraje byli vyznamenáni medailí HZS ČR Za statečnost za záchranu šesti lidských životů při letošní dubnové povodni uprostřed rozbourené řeky Svatavky na Sokolovsku. Neukáznění vodáci se rozhodli sjet rozvodněnou řeku na raftu. Ten se s nimi převrátil a hazardéři, dvě ženy a čtyři

muži, uvízli na stromě, odkud jim silný proud nedovolil se dostat na břeh. Teprve přibližně po dvou hodinách náhodný svědek zavolal na tísňovou linku a hasiči jim přispěchali na pomoc.

„Byl to extrémně náročný zásah,“ vypráví nprap. Daněček, který se sám ocitl celý v ledové vodě, *„proud nás strhával zpět, člun bylo možné jen velmi těžko ovládat a prochladlí vodáci, z nichž nejstaršímu je 53 let, již nebyli téměř schopni pohybu. Jeden z mužů byl evidentně v šoku, vůbec nereagoval.“*

Pátým hrdinou, který převzal medaili HZS ČR Za statečnost je **Bohumil Švéda**, bývalý dlouholetý příslušník HZS Olomouckého kraje. V říjnu loňského roku upozoroval ze svého bytu v Prostějově kouř, který se valil z okna nedalekého panelového domu. Zavolaal bývalým kolegům, kde zjistil, že požár dosud nikdo neohlásil. Neváhal, sedl na jízdní kolo a spěchal na

místo. Odstrčil houfující se zvědavce před domem a vyběhl do druhého patra k hořícímu bytu. Za dveřmi opět nečinně postávalo asi 20 lidí, kteří ho informovali o tom, že uvnitř je čtyřiašedesátiletá žena.

„Cítím se stále být hasičem a moje povinnost mi velela, abych pronikl do hořícího bytu. V kouři jsem se špatně orientoval, ale paní jsem našel u koupelny, kde vznikl požár zřejmě v důsledku závady na elektroinstalaci. Ležela na zemi s velkými popáleninami, ale ještě žila. Vynesl jsem ji ven, a to již přijeli hasiči, kteří mi pomohli zraněnou předat zdravotníkům. Tři dny se jí v nemocnici lékaři snažili zachránit než zemřela. Já už tam dřív být nemohl,“ řekl se smutkem Bohumil Švéda.

U příležitosti státního svátku Dne osvobození od fašismu generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán udělil také 72 medailí Za věrnost II. stupně a 79 medailí Za věrnost III. stupně.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ, foto Milan VÁVRŮ

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 7/2006

Osmý vrtulníkový slet

V sobotu 27. května 2006 se na letišti v Hradci Králové uskutečnil 8. ročník Helicoptershow 2006. Program, kterého se účastnili letečtí záchranáři na dvaceti typech vrtulníků a více než třiceti typech dalších letounů, sledovalo více než 10 000 diváků.

Široká veřejnost tak měla opět možnost shlédnout modelové situace spolupráce složek integrovaného záchranného systému s nezbytnou účastí letecké záchranné zdravotnické služby (LZZS). Jak vypadá „pomoc z nebe“ předvedli zástupci všech českých základů LZZS.

„Poněkud mylná je domněnka, že vrtulníky zachraňují životy,“ upřesnil poslání LZZS ředitel ZZS Královéhradeckého kraje MUDr. Ladislav Žabka Ph.D. „Je to především profesionalita a přístup záchranářů a takoví letečtí záchranáři jsou.“ Ostatně, předvedli to i v posledním letošním květnovém sobotním odpoledni.

Součástí ukázek byl také zásah hasičů a zásahové jednotky Policie ČR. V dalších ukázkách se prezentovali zejména hasiči z SDH Liberec-Růžodol 1, kteří spolu ze zdravotníky předvedli ukázkou vyprošťování osob z havarovaného automobilu. Jednou ze zajímavostí pak byla poprvé předvedená akrobacie s nadzvukovým stíhacím letounem Grippen Armády ČR.

V pátek přehlídce aktivních a statických ukázek předcházela konference Helimed 2006. Jednalo se o setkání odborníků působících v LZZS. Její součástí byla také výstava letecké a zdravotnické techniky, zdravotnických pomůcek a farmaceutických produktů. Premiérově zde byl vystaven model nejmodernějšího vrtulníku typu Bell 429 v maketě 1:1.

Záštitu nad akcí převzal předseda Senátu Parlamentu České republiky MUDr. Přemysl Sobotka, hejtman Královéhradeckého kraje Ing. Pavel Bradík a primátor města Hradec Králové Ing. Otakar Divíšek. Novinkou letošního ročníku bylo pozvání dětí z dětských domovů z východních Čech.

Josef NITRA, foto Jitka VEJROVÁ

strana 4

POŽÁRNÍ OCHRANA

Rozsáhlý požár skladových hal	4
Zajištění systému jakosti ve zkušební laboratoři technických prostředků požární ochrany	6
Problematika zajišťování požární ochrany ve velkých nákupních centrech	8

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

strana 12

Zavedení jednotného evropského čísla tísňového volání 112 v České republice	9
Využití vrtulníků Policie ČR a Armády ČR k záchraně osob lanovou technikou	12
Likvidace následků dopravní nehody autobusu na místní komunikaci	15
Organizace soutěží ve vyprošťování	16

OCHRANA OBYVATELSTVA

Civilní ochrana v zemích EU - Řecká republika	17
Nástroje bioterorismu	18

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

strana 28

Meziregionální reakce na přírodní a člověkem způsobené katastrofy ..	20
Nabídnout možnost řešení	22
Užitečná výměna informací	23
Profil krizového manažera	24

INFORMACE

strana 33

Pokračovat v práci svých předchůdců	25
Čtyři „autoslužby“ pro Ministerstvo vnitra	26
Brno hostilo finále celostátní soutěže Mladý záchranář 2006	27
Zřízení střechy výstavní haly v Polsku	28
Přebor HZS ČR v disciplínách TFA	31
Zlato ze třetího kola pro Domažlice	32
Liga ČR ve výstupu na věž 2006	32
Ostravský tým zabodoval ve Stochově	33

Setkání předsedů Národních výborů CTIF

Ve dnech 30. května až 1. června 2006 se v hlavním městě Maďarska Budapešti uskutečnilo setkání předsedů Národních výborů CTIF a jejich zástupců z České republiky, Řecka, Litvy, Rumunska, Finska, Maďarska, Polska a Slovinska. Jednání bylo zaměřeno na zlepšení spolupráce členských zemí CTIF a na vzájemnou výměnu zkušeností s procesem sloučení požární ochrany a civilní ochrany ve vybraných zemích.

Za Český národní výbor CTIF (ČNV) se jednání zúčastnil náměstek generálního ředitele HZS ČR plk. Ing. Miloš Svoboda, který na jednání vystoupil s prezentací, v níž přítomné seznámil se složením ČNV CTIF a shrnul, jak ČNV CTIF v současné době pracuje, kolik má přibližně členů, kolik organizací a asociací sdružuje a co je jeho hlavním úkolem v současné době. Stručně také seznámil přítomné se strukturou a hlavními úkoly HZS ČR a podělil se o zkušenosti se sloučením požární ochrany a civilní ochrany, což bylo také jedno z hlavních témat jednání.

Na závěr jednání byla podepsána Společná deklarace předsedů národních výborů CTIF všech zúčastněných zemí, v níž

se mimo jiné konstatuje, že by měla být posílena pozice a role jednotlivých národních výborů členských zemí CTIF a CTIF by mělo podporovat další setkávání na úrovni předsedů národních výborů.

Mgr. Monika BARTYZALOVÁ,
MV-generální ředitelství HZS ČR, foto autorka

Rozsáhlý požár skladových hal

kpt. Ing. Petr CHALUPNÍK, por. Jan HADRBOLEC, kpt. Jiří PROCHÁZKA, HZS Středočeského kraje,
foto archiv HZS Středočeského kraje

V sobotu 22. dubna 2006 zachvátil materiál uskladněný uvnitř i vně skladových hal v obci Vraňany (okres Mělník) požár. Již při výjezdu jednotek PO byl patrný hustý černý kouř v oblasti obce Vraňany na desítky kilometrů, plameny byly vidět na vzdálenost zhruba 6 km. Škoda vzniklá požárem byla majiteli předběžně odhadnuta na 60 milionů Kč. Na likvidaci požáru se podílelo celkem 181 hasičů z 21 jednotek PO.

Popis objektu

Skladový areál společnosti Vegatrans, s.r.o. ve Vraňanech u Mělníka tvoří celkem pět hal. Haly byly původně využívány pro skladování kovových výrobků a polotovárů výrobků Kovo-slужby Praha. Od roku 2005 využívá objekt ke skladování zboží firma Noell, a.s. Stavby tvoří ocelové typové haly o rozměrech 90 x 18 m a výšce 6 m. Všechny haly jsou jednopodlažní. Nosné sloupky jsou zhotoveny z ocelových trubek, vyztužené žebry a ukončené patkou s otvory pro kotvení šrouby. Vazníky a vaznice jsou provedeny z ocelových trubek. Krytina střechy je z hliníkového plechu a opláštění obvodových stěn je z tvarového hliníkového plechu. V obvodových stěnách jsou osazena jednoduchá okna s větracími křídly a ocelová vrata. Konstrukce je založena na železobetonových patkách. Pod obvodovými stěnami je provedena podezdívka. V hale č. 1 a 3 jsou umístěny kanceláře. Obvodové stěny kanceláří jsou provedeny z pórobetonových tvárnic resp. z plných cihel. Strop je z panelů PZD. Do kanceláří se vstupuje z prostoru hal. Minimální vzdálenost od dalších objektů – skladů, byla požární zprávou v roce 1976 určena na minimálně 8 m.

Hasební zásah

Požár skladových hal byl ohlášen 22. dubna 2006 ve 13.17 hodin na operační a informační středisko HZS Středočeského kraje, územní odbor Mělník. Ve 13.18 hodin byl vyhlášen poplach stanici Mělník a jednotkám zařazeným do prvního stupně poplachového plánu kraje pro obec Vraňany. Po výjezdu jednotky stanice Mělník ze zastavěné části města byl vidět hustý černý dým ve směru obce Vraňany (vzdálené přibližně 10 km). Tuto informaci ohlásil velitel jednotky na OPIS, pak byly vyslány další jednotky PO podle druhého stupně poplachového plánu. Byl povolán také protiplynový automobil a automobilová plošina 27 ze stanice Mělník.

Jako první se na místo dostavila jednotka SDH Spomýš s CAS 24, která náhodně požár zpozorovala a krátce po ní jednotka ze stanice Mělník s CAS 24, CAS 32 a jednotka HZS podniku ČD Kralupy nad Vltavou s CAS 32 jedoucí stejným směrem na svou základnu od jiného zásahu. Vzhledem k podmínkám na místě zásahu (plameny o výšce téměř 30 m, hustý černý kouř a intenzivní sálavé teplo) nebylo možné určit přesný rozsah požáru.

Vzhledem k rozsahu požáru a povětrnostním podmínkám byl v počátku zásahu na místě akutní nedostatek sil a prostředků. Po dohodě s majiteli firmy Noell, a.s. byl upřesněn uskladněný hořící materiál (převážně hořlavé kapaliny III. stupně ve velkém množství – lampový olej, tekutý podpalovač, pevný podpalovač, dřevo, plasty, zahradní nábytek, dřevěné uhlí, zahradní stroje – sekačky, motorové pily, nářadí atd.).

Zabránění rozšíření požáru

Velitel čtyř ze stanice Mělník převzal velení zásahu a rozdělil místo zásahu na dva úseky. Na prvním úseku bylo úkolem lokalizovat požár na ploše u vjezdových vrat do areálu, aby snížil intenzitu sálavého tepla na přijatelnou úroveň a umožnil vjezd požární techniky do areálu. Na druhém úseku bylo úkolem zamezit šíření požáru na první skladovou halu. Velitel (VZ) zá-

sahu rozhodl po dalším průzkumu o přesunu sil a prostředků prvního úseku k hale č. 3, s cílem zastavit šíření požáru uvnitř haly na ostatní materiál. Hasiči měli zabránit i rozšíření požáru do dalších prostor ve směru větru. Toto rozhodnutí se ukázalo jako správné a účinné. Zaměstnanci firmy zatím z haly č. 3 vynášeli uskladněný materiál. Evakuované zboží vyváželi z počátku mezi haly č. 3 a 4 a výrazně tak znesnadňovali nasazování sil a prostředků.

Na prvním úseku se nepodařilo zamezit šíření požáru vně první haly a tento postupně zachvátil celý prostor první a druhé haly. VZ obtížně nasazoval dojíždějící jednotky SDH s ohledem na jejich vybavení (dýchací přístroje, zásahové oděvy).

Po úplném seznámení se situací na místě požáru vyhlásil VZ třetí stupeň poplachu dle poplachového plánu kraje pro obec Vraňany a žádal na místo jednotky s dýchacími přístroji a CAS 32 na kyvadlovou dopravu vody.

Doprava vody

V areálu není žádná hydrantová síť. V první fázi byla využita požární nádrž v protějším areálu Kovo-slужby Praha, odkud byla voda dopravována do CAS dvěma plovoucími čerpadly. Voda v nádrži vystačila po dobu přibližně 2,5 hodiny. Po dojezdu jednotky SDH Mělník a SDH Kralupy nad Vltavou bylo zřízeno čerpací stanoviště pro kyvadlovou dopravu vody na laterálním kanálu Vltavy, ve vzdálenosti asi 1,5 km od místa události.

Obsluha OPIS informovala o události řídícího důstojníka (dále jen „ŘD“) ÚO Mělník a ŘD krajského ředitelství HZS Středočeského kraje. Dále byl informován ředitel ÚO Mělník, starostka obce Vraňany, tiskový mluvčí HZS Středočeského kraje a OPIS MV-generálního ředitelství HZS ČR.

Další dojíždějící síly a prostředky rozdělil VZ na úseky dle potřeby. První úsek nakonec zahrnoval halu č. 3, prostor mezi a za halami č. 2 a 3, který se později rozšířil na halu č. 2. Druhý úsek zahrnoval halu č. 1, prostor před a za halou č. 1 a později prostor mezi halami č. 1 a 2 a část haly č. 2.

Na místo se dostavil ŘD ÚO Mělník a po seznámení se se situací na místě zásahu převzal velení zásahu.

Vzhledem k hořícím látkám byly na místo povolány pěnové hasicí automobily HZS podniků Spolana Neratovice, a.s. a Kaučuk Kralupy, a.s. a kombinovaný hasicí automobil. Byla povolána Školící a chemická laboratoř Kamenice HZS Středočeského kraje na proměření koncentrací zplodin hoření v ovzduší. Dále byl povolán týlový kontejner ze stanice Rakovník, druhý PPLA a UNC 060 (čelní nakladač) ze stanice Kladno a kolový nakladač HL ze 154. pluku ZVZ CO Rakovník na rozhrnování vyhořelého materiálu v halách a mezi halami a na rozhrnutí hořících hromad dřevěného uhlí. Na místo byl také povolán statik na posouzení stavu hal a bezpečnosti pohybu v jejich okolí. Na úsecích se pravidelně střídali zasahující hasiči s dýchacími přístroji.

Lokalizace a likvidace požáru

Hasiči požár lokalizovali v 18.49 hodin. V té době bylo nasazeno celkem jedenáct útočných proudů C 52 na dvou úsecích. Vzhledem k situaci na místě zásahu se od 22. hodiny postupně snižoval počet nasazených sil a prostředků na nezbytně nutný stav. Do rána hasiči používali pět proudů C 52, rozhrnova-li a hasili hořící hromady dřevěného uhlí a vyváželi poškozený materiál z hal.

Druhý den ráno jednotky dohašovaly ohniska. Velení a dohlídku nad místem zásahu do 24. dubna 2006 předal velitel zásahu veliteli místní jednotky SDH obce Horní Beřkovice. Objekt po celou dobu zásahu hlídala Policie ČR. V pondělí 24. dubna 2006 příslušníci HZS Středočeského kraje a Policie ČR prováděli ohledání místa požáru a další úkony spolu s experty z TÚPO Praha a OKTE.

Celkem bylo použito přibližně 1000 m³ vody a 8,85 m³ pěnidla. Požár byl zlikvidován 23. dubna 2006 v 12.38 hodin a místo události bylo předáno uživateli.

Přehled zasahujících jednotek PO podle dojezdu na místo události:

- HZS Středočeského kraje, stanice Mělník, Kralupy nad Vltavou, Neratovice, Kladno, Slaný a Rakovník,
- HZS podniku ČD Kralupy nad Vltavou, Kaučuk Kralupy a.s., Spolana Neratovice, a.s.,
- jednotky SDH obcí Spomyšl, Lužec nad Vltavou, Mělník, Horní Beřkovice, Všetaty, Velvary, Kralupy nad Vltavou, Citov, Želízy, Pchery, Kostelec nad Labem, Neratovice.

Příčina vzniku požáru

Na základě zjištěných a zadokumentovaných skutečností byly nejdříve stanoveny následující možné verze příčiny vzniku požáru:

- nedbalost při manipulaci s otevřeným ohněm – pálení odpadu,
- technická závada na elektroinstalaci,
- úmyslné založení požáru neznámou osobou.

Příčinou vzniku požáru byla nedbalost při manipulaci s otevřeným ohněm – pálení odpadu před halou č. 1 a odtud došlo k rozšíření ohně na okolní materiál.

Specifika zásahu

Zápory:

- neohlášení požáru bezprostředně po jeho zpozorování, snaha zaměstnanců uhasit požár vlastními silami bez ohlášení HZS ČR,
- nevhodný způsob skladování hořlavých látek vně u obvodových stěn hal,
- velmi silný vítr několik prvních hodin zásahu, který značně zrychlil šíření požáru z místa vzniku na haly č. 1, 2 a 3,
- silné zakouření prostoru místa zásahu ve směru větru, které si vyžadovalo použití značného množství dýchacích přístrojů,
- intenzivní sálavé teplo,
- velké množství hořlavého materiálu uskladněného v halách, okolo hal i mezi nimi,
- neznalost skladování materiálu (absence DZP),
- nebezpečí zřícení, tepelně namáhaných, nechráněných ocelových konstrukcí,
- nutnost provádět zásobování požární vodou kyvadlovou dopravou pomocí CAS, protože hydrantová síť se v areálu skladových hal nenachází a požární nádrž v protějším areálu Kovo služby Praha byla vyčerpána plovoucími čerpadly přibližně za 2,5 hodiny.

Klady:

- směr větru se v průběhu požáru měnil pouze minimálně a odnášel zplodiny hoření do polí a ne do obydlené oblasti obce,
- dodržování zásad bezpečnosti práce ze strany zasahujících hasičů v mimořádně obtížných podmínkách (nedošlo k žádnému zranění),
- výborná spolupráce s Policií ČR v průběhu celého zásahu i při zjišťování příčin vzniku požáru,
- zajištění potřebného týlového servisu – ochranné nápoje, stravování, doplnění PHM, prostor pro odpočinek.

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 11. května do 10. června roku 2006

12. 5. • **Rekreační chatka a osobní automobil** v Chotilsku-Staré Živošti, okr. Příbram. *Příčina* - v šetření. *Škoda* 1 000 000 Kč.
12. 5. • **Bagr** ve Velké nad Veličkou, okr. Hodonín. *Příčina* - technická závada elektroinstalace startéru. *Škoda* - 1 500 000 Kč.
- **Nákladní automobil, osobní automobil a dodávka** na 211 km dálnice D1 ve směru na Brno, okr. Vyškov. *Příčina* - dopravní nehoda. *Škoda* - 2 000 000 Kč. *Zraněno* 5 osob.
13. 5. • **Truhlárna** v Kostelci u Heřmanova Městce, okr. Chrudim. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 500 000 Kč.
15. 5. • **Kompaktor** Komatsu 550 WS na skládce odpadů v Úholičkách, okr. Praha-západ. *Příčina* - technická závada v motorovém prostoru. *Škoda* - 8 000 000 Kč.
16. 5. • **Prodejna zdravotnických potřeb** v Ústí nad Labem-Střekově. *Příčina* - technická závada ohříváče vody. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
- **Pila** v Dobrkovicích, okr. Zlín. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 2 000 000 Kč.
17. 5. • **Rekreační chata** v osadě Sokolí, okr. Třebíč. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
18. 5. • **Bývalý statek** přestavěný na rodinný dům v obci Úhy, okr. Kladno. *Příčina* - úmyslné zapálení. *Škoda* - 1 300 000 Kč.
19. 5. • **Pila** v Bílovci, okr. Nový Jičín. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 6 500 000 Kč. *Zraněn* 1 hasič.
22. 5. • **Stodola se senem** v obci Koleč, okr. Kladno. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
- **Kamion** převážející lisovaný papír v Dubí, okr. Teplice. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
24. 5. • **Podkrovní byt** v třípodlažním bytovém domě v Jílové u Prahy, okr. Praha-západ. *Příčina* - nedbalost při manipulaci s otevřeným ohněm. *Škoda* - 3 000 000 Kč.
- **Autodílna** v obci Radíkovice, okr. Hradec Králové. *Příčina* - výbuch par hořlavé kapaliny v sudu. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
28. 5. • **Traktor** v obci Plešnice, okr. Plzeň-sever. *Příčina* - závada na elektroinstalaci. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
29. 5. • **Rodinný dům** typu Okal v obci Nenačovice, okr. Beroun. *Příčina* - závada elektroinstalace. *Škoda* - 3 000 000 Kč.
2. 6. • **Vzduchová filtrace cínárny** firmě Porkert ve Skuhrově nad Bělou, okr. Rychnov nad Kněžnou. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 2 000 000 Kč.
6. 6. • **Rodinný dům** ve Vítkově, okr. Opava. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 500 000 Kč.
- **Tržnice** v České Kubici, okr. Domažlice. *Příčina* - nedbalost při provozování el. osvětlovacího zařízení. *Škoda* - 3 500 000 Kč. *Zraněna* - 1 osoba.
7. 6. • **Motorárna** firmy Tedom s.r.o. v areálu bývalého závodu LIAZ v Jablonci nad Nisou. *Příčina* - technická závada. *Škoda* - 5 000 000 Kč.
10. 6. • **Dodávkový automobil** Mercedes na parkovišti ve Zlíně. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 500 000 Kč.

pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
MV-generální ředitelství HZS ČR

Zajištění systému jakosti ve zkušební laboratoři technických prostředků požární ochrany

kpt. Ing. Karel VOŘÍŠEK, Technický ústav požární ochrany Praha, foto archiv TÚPO Praha

Zkušební laboratoř, akreditovaná u Českého institutu pro akreditaci (dále ČIA) podle normy ČSN EN/ISO 17025, musí vytvořit, udržovat a uplatňovat systém jakosti, který odpovídá předmětu její činnosti. Zkušební laboratoř musí dokumentovat svoji politiku, systémy, programy a postupy v rozsahu nezbytném pro zajištění výsledků zkoušek.

Poslání a cíle systému jakosti jsou stanoveny v Příručce jakosti, která je základním dokumentem zkušební laboratoře. Jedním z nejdůležitějších záměrů vedení zkušební laboratoře je zabezpečit úroveň jakosti výsledků zkušební činnosti a tuto úroveň řídit a zvyšovat. Smyslem řízení jakosti je realizovat výsledky zkoušení v souladu s potřebami a požadavky zadavatele. K trvalému zvyšování jakosti slouží postupy uvedené v normě ČSN EN/ISO 17025.

■ Pozornost odbornému růstu

Základním nástrojem pro udržování a zvyšování úrovně jakosti je zajišťování odborného růstu pracovníků a kritéria pro obsazení jednotlivých funkcí ve zkušební laboratoři.

Zkušební laboratoř má v rámci řízení dokumentace „Evidenční karty pracovníků“ pro každý rok vypracován plán školení pracovníků. Pracovníci se podle tohoto plánu účastní interních školení a externích odborných seminářů, přednášek a kurzů podle své odbornosti.

Při zkoušení požární techniky se z převážné části jedná o náročné zkoušky a obsluhu speciálních zkušebních zařízení, a proto jsou nutným předpokladem teoretické znalosti odpovídající vysokoškolskému nebo alespoň středoškolskému vzdělání.

Zkušební laboratoř má vymezena kritéria pro přijetí nových pracovníků a pravidla pro jejich nástupní praxi a plánovaný rozsah jejich školování. Nově přijatí pracovníci absolvují nástupní praxi v délce šesti měsíců, během které jsou zaškoleni po stránce teoretické a zúčastňují se zkoušek pod přímým dohledem vedoucího zkoušek.

■ Vybavení

Důležitým článkem v systému jakosti je zajištění zkušebního a metrologického vybavení tak, aby splňovalo požadavky na technickou a metrologickou způsobilost v souladu s metrologickým řádem a požadavky na provádění akreditovaných zkoušek.

K zabezpečení cílů jakosti v oblasti zkušebnictví a metrologie má zkušební la-

boratoř vypracována pravidla pro použití a údržbu příslušného zkušebního a měřicího zařízení, pro jejich ověřování a kalibraci, nebo kontroly a pro vedení dokumentace o tomto vybavení. Každé zkušební a měřicí zařízení má vlastní evidenční kartu, na které jsou vedeny veškeré údaje o zařízení.

Zkušební zařízení je pravidelně udržováno pracovníky laboratoře podle plánu údržby a kontroly, který je pravidelně jednou do roka aktualizován. Rozsah a lhůty údržby jsou stanoveny v evidenční kartě každého zkušebního zařízení. Za údržbu zkušebního zařízení je odpovědný pracovník, kterému zařízení bylo přiděleno na základě svěřeného rozsahu působnosti. Kontrolu údržby provádí manažer jakosti zkušební laboratoře ve lhůtě nejméně 1x za šest měsíců.

■ Kalibrace

Zajištění přesnosti a správnosti měření, zásady používání, ověřování a kalibrace měřidel a lhůty platnosti kalibrací jsou popsány v „Metrologickém řádu“. Kalibrace měřidel používaných ve zkušební laboratoři je zajišťována dvěma způsoby. Jednak externě v laboratořích Českého metrologického institutu (ČMI) nebo v akreditovaných kalibračních laboratořích, a nebo interně v laboratoři TÚPO. U měřidel, která jsou kalibrována interně, je způsob kalibrace dokumentován v přílohách Metrologického řádu, jako „Interní kalibrační předpisy“, ve kterých jsou uvedeny přesné kalibrační postupy včetně výpočtu nejistoty kalibrace.

Pro interní kalibrace jsou používány etalony, jejichž návaznost je zajištěna prostřednictvím ČMI nebo akreditovaných kalibračních laboratoř. Výsledky interních kalibrací včetně vyhodnocení nejistoty měření jsou zaznamenány do příslušného kalibračního listu. Kalibrační listy jsou uloženy u evidenčních karet měřidel, do kterých se zároveň zaznamená datum kalibrace a doba platnosti kalibrace. Na kalibrovaných měřidlech se doba platnosti kalibrace vyznačí pomocí kalibračního štítku. Významným prvkem pro udržování a zlepšování jakosti jsou externí dozorové návštěvy akreditačního orgánu (ČIA), interní prověrky jakosti a přezkoumávání vedením.

■ Dozorové návštěvy

Dozorové návštěvy jsou akreditačním orgánem prováděny pravidelně jednou do roka a při kladném hodnocení prověřovaných oblastí potvrzují způsobilost zkušební laboratoře vykonávat akreditované zkoušky. Výsledky dozorových návštěv jsou uchovávány u akreditačního orgánu a jejich kopie obdrží rovněž zkušební laboratoř.

Interní prověrky jakosti jsou prováděny pravidelně podle předem stanoveného časového plánu nebo mimořádně, nařízené vedoucím zkušební laboratoře na základě zjištěné neshody, stížnosti nebo námitky. Při těchto prověrkách je sledováno, zda jsou dodržovány požadavky uvedené v příručce jakosti a v další související dokumentaci k příručce jakosti.

Manažer jakosti zpracovává plán interních prověrek jakosti tak, aby každý prvek systému jakosti byl kontrolován nejméně jednou za rok a je odpovědný za realizaci tohoto plánu, přičemž dbá na zásadu, že nesmí kontrolovat činnost, kterou sám provádí. Prověrky provádí skupina posuzovatelů navržená manažerem jakosti a schválená vedoucím laboratoře. Činnost manažera jakosti posuzuje vedoucí zkušební laboratoře. Audity jsou prováděny vyškolenými pracovníky, kteří jsou nezávislí na prověřované činnosti. Školení provádí manažer jakosti před provedením auditu a zápis o vyškolení je uložen v osobních kartách pracovníků.

Prověrky jsou vedeny jak horizontálně (výcvik pracovníků, metody zkoušení apod.), tak i vertikálně (vybrán nahodilý počet zkoušek). O každé takovéto prověrce vyhotoví manažer jakosti záznam, popřípadě záznamy o neshodách, které předá vedoucímu zkušební laboratoře. Vedoucí zkušební laboratoře odsouhlasí podpisem realizaci navržených opatření. Manažer jakosti prověřuje splnění nápravných opatření. Tento zápis je archivován u manažera jakosti po dobu pěti let. Periodická kontrola dodržování vybraných prvků systému jakosti se provádí při respektování zásady, že žádný pracovník nemůže kontrolovat sám sebe.

■ Přezkoumávání systému jakosti

Vedení zkušební laboratoře (vedoucí zkušební laboratoře, manažer jakosti, zástupce vedoucího zkušební laboratoře a technický vedoucí laboratoře hasiv) pravidelně, nejméně jedenkrát ročně, provádí přezkoumávání systému jakosti

zkušební laboratoře TPPO. Přezkoumávání se provádí na základě plánu zpracovaného manažerem jakosti. Za přezkoumávání systému jakosti je odpovědný vedoucí zkušební laboratoře. Veškeré podklady pro vlastní přezkoumávání zajišťuje manažer jakosti, který je odpovědný za záznam přezkoumávání.

Přezkoumávání systému jakosti je zaměřeno na zjištění, jaké případné změny v systému jakosti je nutno provést, aby nadále vyhovoval jak potřebám zkušební laboratoře, tak i dodržování požadavků normy ČSN EN ISO/IEC 17025, metodických pokynů ČIA a ustanovení příručky jakosti. Změny se mohou týkat všech prvků činnosti akreditované zkušební laboratoře.

Program přezkoumávání obsahuje mimo jiné následující prvky:

- vhodnost politiky a postupů,
- zprávy vedoucích a dozorových pracovníků,
- výsledky posledních interních auditů,
- opatření k nápravě a preventivní opatření,
- posouzení externími orgány,
- výsledky mezilaboratorních porovnávání,
- změny objemu a typu prováděných prací,
- zpětnou vazbu od zákazníků,
- stížnosti,
- výcvik pracovníků,
- zařízení.

Manažer jakosti je odpovědný za dokumentaci přezkoumávání systému jakosti, kterou provádí formou písemného záznamu. Záznam obsahuje opatření, která vyplývají z přezkoumávání, kým

a v jakém rozsahu a časovém harmonogramu budou splněna. Manažer jakosti je odpovědný za zajištění kontroly plnění opatření vyplývajících z přezkoumávání. Záznamy jsou archivovány manažerem jakosti po dobu pěti let.

■ Mezilaboratorní porovnávání

Pro zvyšování jakosti zkoušení se zkušební laboratoř rovněž zúčastňuje pravidelně mezilaboratorních porovnávání i přesto, že není vždy snadné v oblasti zkoušení požární techniky nalézt vhodné partnery. Mezilaboratorní porovnávání patří mezi tzv. vnější kontroly zkušební laboratoře a dají se popsat jako pokusy, jejichž účelem je získat údaje pro porovnání zkušebních metod a pracovních postupů, materiálů nebo pro kontrolu způsobu práce více laboratoří. Výsledky mezilaboratorních porovnávání se uchovávají v dokumentu „Mezi laboratorní porovnávání“ řízené dokumentace a slouží k ověření správnosti zkoušení zkušební laboratoře. Na provádění mezilaboratorních zkoušek je akreditačním orgánem kladen stále větší důraz.

■ Závěr

V příspěvku jsou uvedeny pouze nejdůležitější prvky pro zvyšování jakosti. Systém jakosti zkušební laboratoře je dokumentován v Příručce jakosti politikou jakosti a prohlášením o politice jakosti v příloze Příručky jakosti. V roce 2005 proběhla revize normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2005, kde jsou na oblast zvyšování jakosti zkoušení kladeny ještě větší požadavky. Povinnost přejít na revizovanou normu mají zkušební laboratoře do 1. července 2007. ■

Nová kniha nejen pro hasiče

Knihovna milovníků požární techniky bude letos obohacena o novinku autorů Václava Porkáta, Petra Svobody a Hynka Obroučky

Prekvapivá novinka, tak lze označit knihu s názvem *Automobily ve službách českých hasičů*, se kterou na trh přichází vydavatelství IKARIA. Tato kniha v nevšedním a přehledném grafickém pojetí představuje na 192 stranách 240 barevných fotografií šestaosmdesáti požárních automobilů z České republiky. Kniha je rozdělena do tří kapitol, obsahující výběr profesionálních, dobrovolných a podnikových hasičů. Jak uvedl jeden z autorů knihy Václav Porkát, cílem bylo oslovit knihou nejen hasiče, ale také laickou veřejnost, která se zajímá o vývoj požární techniky u nás. Tato kniha zakládá novou ediční řadu „Black Editon“, kterou chce vydavatel dále doplňovat podobnými knižními tituly. Publikaci lze objednat na stránkách společnosti IKARIA (www.ikaria.cz), popř. zakoupit u vybraných knihkupců. Cena knihy je 399 Kč. Vydavatel za určitých a jím stanovených podmínek nabízí knihu se slevou 100 Kč.

Radek KISLINGER

Problematika zajišťování požární ochrany ve velkých nákupních centrech

pplk. Ing. Jan PAVLÍK, HZS Jihočeského kraje, foto Milan VÁVRŮ

Od počátku devadesátých let minulého století se v České republice začala velmi intenzivně stavět velká obchodní střediska. Do této doby postavené obchodní domy byly realizovány převážně z tradičních materiálů - cihel, betonu, železa a byly zpravidla vícepodlažní. Se zahraničními investory nastoupily na tuzemský stavební trh nově, do té doby neužívané konstrukce a stavební technologie.

Nové stavební prvky a technologie nebyly jedinými novinkami na stavebním trhu. Zahraniční investoři chtěli samozřejmě stavět za podmínek minimálně stejných, jako ve svých zemích, pokud možno ještě levněji. Splnit výše uvedenou podmínku vždy představuje uplatnit určitý kompromis mezi všemi základními požadavky kladenými na bezpečnost stavby, její cenu a užitnou hodnotou.

Cena stavby a její užitná hodnota jsou zásadní prioritou investora. Bezpečnost stavby je zpravidla prioritou správních úřadů. Ovšem i investor si většinou uvědomuje, že realizovat stavbu, která by ohrožovala její návštěvníky, by se dříve nebo později obrátilo proti němu samému.

■ Problém unikové cesty

Z hlediska požární ochrany již v té době existoval vcelku osvědčený kodex požárních norem řady ČSN 7308, představovaný pro tento typ staveb ČSN 730802 Požární bezpečnost staveb - Nevýrobní objekty a ČSN 730831 Požární bezpečnost staveb - Shromažďovací prostory. Aplikace těchto norem se vcelku obešla bez problémů u staveb do cca 10 000 m² prodejní plochy v jednom podlaží. U staveb s větší prodejní plochou nastávají problémy především s realizací délky unikových cest. Projektanti se snaží situaci řešit pomocí chráněných unikových cest (dále CHÚC), například vybudováním koridorů přes sklady nebo administrativní přístavby obchodních domů, apod. Tato řešení vždy přinášejí provozovatelé objektu nemalé problémy. Požární uzávěry oddělující CHÚC od skladů musí být zpravidla vybaveny elektrickými pohony ovládanými elektrickou požární signalizací. Vzhledem k tomu, že v některých případech je CHÚC využívána i jako transportní komunikace pro zásobování skladů (žádný technický předpis to nezakazuje), jsou požární uzávěry poměrně velké a těžké. Z toho vyplývá i vysoká náročnost na jejich konstrukci, ovládání a údržbu.

Dalším problémem je i samotná CHÚC - zásobovací komunikace. Téměř pravidelně se stává, že přepravce zboží chvátá a složí dovezené zboží do CHÚC. Tím samozřejmě dochází k jejímu znehodnocení. V případě nutné evakuace objektu není možné s takto zatarasenou komunikací počítat.

Dalším problémem je rozmístění prodejních regálů na ploše marketu. Šířky uliček mezi prodejními regály a hlavními ulicemi řeší ČSN 730831. Žádný předpis ale přímo nestanovuje princip uliček mezi regály a princip hlavních komunikací, t.j. vazbu těchto komunikací na unikové východy. Z hlediska požadavků obchodníka by měl zákazník projít při nákupu v obchodním domě co nejdelší trasu. Naopak, z hlediska principů požární ochrany, v případě evakuace musí zákazník opustit objekt nejkratší možnou cestou. Tyto dva protiklady se v praxi řeší velmi problematicky.

Nemalé problémy nezřídka v praxi představuje i taková zdánlivá maličkost, jakou je značení unikových cest. Při kolaudačním řízení je označení unikových cest zpravidla v nejlepším pořádku. Svítící piktogramy jsou téměř ve výši očí zákazníků, vše je přehledné, srozumitelné. V průběhu užívání objektu však propagační úsek obchodního domu rozmísť nad hlavami zákazníků reklamní plakáty, které většinou značení unikových cest zakrývají.

Řada čtenářů může namítnout, že provozní nedostatky z hlediska požární ochrany je možné řešit, jako porušení povinností stanovených v § 5 a 6 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, s důsledky uvedenými v § 76 citovaného zákona.

■ Možnosti řešení nedostatku

Domnívám se, že užití represivních opatření je to poslední k čemu by bylo nutné v rámci výkonu státního požárního dozoru přistupovat.

Výše popsané nedostatky je třeba ve vztahu k obchodním centrům řešit systémově. Bude vhodné v rámci připravované vyhlášky, kterou se stanoví technické podmínky požární ochrany staveb, tento typ staveb řešit podle specifických požadavků samostatně. Pro odbornou i laickou veřejnost je zřejmé, že obchodní domy, jako shromažďovací prostory s poměrně vysokým a pestrým požárním zatížením, představují vysoké požární riziko. Již z tohoto úhlu pohledu je nutné mít stanovená přesná a jasná pravidla pro jejich výstavbu a následný provoz. Praxe potvrzuje, že takovýto předpis měl být přijat již dávno. Podstatně by projektantům usnadnil práci při navrhování objektů a správnímu úřadu práci při projednávání a posuzování dokumentace staveb.

Podmínky samotného užívání stavby by následně mohly být řešeny ve vyhlášce o požární prevenci. ■

Zavedení jednotného evropského čísla tísňového volání 112 v České republice

pplk. Ing. Luděk PRUDIL, ředitel odboru operačního řízení MV-generálního ředitelství HZS ČR, foto Milan VÁVRŮ

Po rozsáhlých přípravných krocích k zavedení jednotného evropského čísla tísňového volání 112 (dále jen „tísňové číslo 112“) stanovila vláda v roce 2000 způsob jeho zavedení (usnesení vlády č. 391/2000) a schválila zásady a harmonogram. Dodavatelem byl stanoven ČESKÝ TELECOM, a.s. Schválení nových zákonů, zejména v oblasti řešení mimořádných událostí a krizových situací a po změnách státoprávního uspořádání, bylo nutné realizovat některé změny, které byly vládou odsouhlaseny v roce 2002 (usnesení vlády č. 350/2002) a vznikly tak nové zásady pro zavedení tísňového čísla 112 v ČR. Současně bylo zavedení tísňového čísla 112 v ČR zařazeno do Národního programu přípravy ČR na členství v Evropské unii.

Úkoly uložené vládou k zavedení jednotného evropského čísla tísňového volání 112 byly splněny následujícím způsobem:

Zprovoznění tísňového čísla 112 a budování nových technologií

Tísňové číslo 112 bylo ve všech telefonních sítích na území ČR zprovozněno k 1. lednu 2003 (do tohoto data bylo funkční pouze v mobilních sítích). Tomu předcházelo převedení tísňového volání na číslo 112 z mobilních sítí od Policie ČR (8 míst) na 14 krajských operačních a informačních středisek Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „HZS ČR“) v červnu 2002.

Projekt zavedení tísňového čísla 112 v ČR se stal součástí Rámcové smlouvy s ČESKÝM TELECOMEM, a.s. o poskytování služeb komunikační infrastruktury informačních systémů veřejné správy. V říjnu 2001 byla podepsána smlouva se společností ČESKÝ TELECOM, a.s. na dodávku služby školního telefonního centra tísňového volání v Odborném učilišti požární ochrany MV-generálního ředitelství HZS ČR ve Frýdku Místku a administrativního pracoviště v Institutu ochrany obyvatelstva MV-generálního ředitelství HZS ČR v Lázních Bohdaneč. V dubnu 2002 byl na základě získaných zkušeností z výstavby a zkušebního provozu podepsán dodatek k této smlouvě. Školní telefonní centrum tísňového volání 112 bylo uvedeno do ostrého provozu v květnu 2002 a následně v něm byla zahájena výuka nových operátorů.

V září 2002 byla podepsána smlouva se společností ČESKÝ TELECOM, a.s. na dodávku služby provozu 14-ti telefonních center tísňového volání 112 (dále jen „TCTV 112“) a služby technologie propojitelnosti s okresními operačními středisky základních složek IZS.

Do konce roku 2002 byla vybudována TCTV 112 v Plzni, Praze a Českých Budějovicích, která byla uvedena do zkušebního provozu. V průběhu roku 2003 byla postupně budována a předávána do zkušebního provozu další TCTV 112. Do prosince 2003 byla ve zkušebním provozu všechna TCTV 112 mimo TCTV 112 v Hradci Králové (z důvodu výstavby nového objektu byla realizace odložena

na až na rok 2004). Vybudovaná technologie byla průběžně testována a podle požadavků MV-generálního ředitelství HZS ČR nastavována tak, aby mohla plnit zadané požadavky.

Po odstranění všech „kritických a hlavních chyb“ bylo rozhodnuto spustit pilotní ostrý provoz nové technologie na TCTV 112 v Praze ještě před zahájením Mistrovství světa v ledním hokeji dne 20. dubna 2004. Následně, v průběhu měsíce června 2004, byl zahájen ostrý provoz TCTV 112 ve všech ostatních krajích mimo Královéhradeckého a Moravskoslezského kraje. V Královéhradeckém kraji byla po ukončení výstavby nové budovy instalována technologie TCTV 112 a po ukončení zkušebního provozu byla uvedena do ostrého provozu v dubnu 2005. U HZS Moravskoslezského kraje byl zkušební provoz přerušen a byla realizována zvláštní integrace s technologií ostravského centra tísňového volání. Ostrý provoz modifikované technologie TCTV 112 v Moravskoslezském kraji byl zahájen v květnu 2005. Do technologie TCTV 112 byla na většině území napojena i tísňová volání na

linku 150 z mobilních sítí z území celého kraje a pevných sítí z území okresu, kde TCTV 112 sídlí. Do technologie TCTV 112 není zatím na žádost HZS krajů napojeno tísňové volání na linku 150 v Praze a Jihomoravském kraji. Ve Středočeském kraji a kraji Vysočina jsou směrována na TCTV 112 veškerá tísňová volání na čísla 112 a 150. Na zbývajícím území ČR je tísňové volání na linku 150 z pevných telefonních sítí směrováno na okresní operační střediska HZS krajů a postupně v závislosti na jejich útlumu jsou přesměrovávána do technologie TCTV 112.

Technologie propojitelnosti s operačními středisky základních složek IZS

Současně s budováním technologie TCTV 112 byly vybudovány i datové okruhy na operační střediska zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“), Policie ČR a HZS ČR, které umožňují přímou hlasovou a datovou komunikaci TCTV 112 a operačních středisek složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“). Základním principem

fungování nové technologie je vytvoření „datové věty“ na TCTV 112, která obsahuje informace o nahlášené mimořádné události a ohlašovatelé této mimořádné události, a její rychlé dopravení na operační středisko složky IZS, které podle těchto informací vyšle potřebné síly a prostředky k místu mimořádné události. Tento princip zajišťuje zkrácení doby do vyslání sil a prostředků zejména v případech, kdy je nutný zásah více složek IZS.

Vzhledem k tomu, že v průběhu výstavby navrhly Policie ČR a sekce informačních a komunikačních technologií MV optimálnější propojení technologií, bylo mezi technologií TCTV 112 a integrovanou telekomunikační sítí MV vybudováno zvláštní propojení v Praze, Plzni a Olomouci.

Přenos datové věty z TCTV 112 je nyní funkční následujícím způsobem:

- HZS ČR – přijímá datovou větu na všech svých operačních střediscích,
- Policie ČR – přijímá datovou větu na všech svých operačních střediscích zatím ve zkušebním provozu, odstraňují se vzniklé nedostatky, postupně se dále modernizuje technologie pro příjem datové věty, přechod k ostrému provozu prostupu datové věty lze předpokládat ke konci prvního pololetí roku 2006,
- ZZS – přijímá datovou větu pouze někde, systémově datovou větu přijímá a do vlastního SW přenáší pouze ZZS kraje Vysočina, Královéhradeckého a Zlínského kraje, dále datovou větu přijímá ZZS v okrese Karlovy Vary a městě Ostrava.

Zprovoznění příjmu datové věty na ostatních operačních střediscích ZZS není zatím stanoveno. Některá krajská operační střediska ZZS zahájila testy přenosu datové věty, u ostatních se zatím stále vyjednává o zprovoznění průchodu datové věty. Důvodem nezprovoznění průchodu datové věty k ZZS je nepřizpůsobení SW a HW ZZS pro příjem datové věty, přičemž datové linky k ZZS byly vybudovány a dokumentace k příjmu datové věty byla předána v dostatečném předstihu. ZZS prošla v poslední době řadou zásadních změn (zřizovatelská funkce přešla na kraje), její činnost není dostatečně upravena zákonem a není jednotným sborem tak, jak je to u HZS ČR nebo Policie ČR. Bez celostátního zprovoznění přenosu datové věty na operační střediska ZZS nebude projekt zavedení tísňového čísla 112 v ČR úplný. Z tohoto důvodu bude dále v této věci jednáno, zejména na úrovni krajských úřadů, HZS krajů a ZZS krajů.

Personální zajištění

K plnění úkolů na TCTV 112 byl přijat nový personál v počtu 116 osob s jazykovými znalostmi (usnesení vlády č. 391/2000). Původní personál operačních a informačních středisek HZS krajů je také připravován k obsluze technologií TCTV 112. Vzhledem k úsporám ve státní sféře nemohlo být přijato dalších 52 osob

(usnesení vlády č. 350/2002 Sb.). S počtem 116 osob není možné zajistit výkon služby na čtrnácti TCTV 112, ve dvanácti hodinových směnách, v počtech potřebných pro zajišťování odbavování velkého množství tísňových volání a pro operační posilování TCTV 112 při vzniku velkých mimořádných událostí nebo vzniku velkého počtu zlomyslných volání. Z tohoto důvodu je optimální obsazení TCTV 112 zajišťováno organizačními změnami a na úkor plnění jiných úkolů HZS ČR. Příjem tísňového volání na lince 112 je pro HZS ČR novým úkolem a neměl by být řešen na úkor jiných úkolů HZS ČR. Počet tísňových volání na linku 112 se od původních odhadů razantním způsobem zvýšil (v roce 2000 byl odhadnut celkový počet hovorů na všechny linky tísňového volání – 8 mil. Kč za rok a na tísňové číslo 112 – 1,5 mil. volání za rok). Tísňová volání dosáhla v roce 2005 počtu 4,83 mil Kč (příloha č. 4). Z těchto důvodů je nutné navýšit početní stav příslušníků operačních a informačních středisek HZS krajů minimálně o původně schválených 52 příslušníků HZS ČR dle usnesení vlády č. 350/2002. Tito příslušníci budou přesunuti na TCTV 112 na úkor plnění jiných úkolů HZS ČR.

Náklady

Celá technologie TCTV 112 je sjednávána jako dodávka služby:

- technologie 14 TCTV 112 (telefonní ústředny, záznamová zařízení, datové sítě a okruhy, SW a HW callcenter, GIS apod.),
- technologie propojitelnosti s operačními středisky,
- školní TCTV 112 se simulátorem,
- nepřetržitý dohled a technologická a servisní podpora,
- datový sklad.

Náklady na tuto službu jsou spláceny měsíčně a dosahují za rok výše přibližně 97,5 mil. Kč. Vzhledem ke snižování cen telekomunikačních služeb se bude snižovat také uvedená cena. Podle dosavadních poznatků z hodnocení složitosti technologií a zajišťování jejich provozu cena odpovídá dodávané úrovni a kvalitě služeb.

Zásadní přínosy nového systému

Zavedení nových moderních technologií umožnilo plně využívat služby jako:

- identifikace volaného čísla,
- identifikace čísla volajícího,
- identifikace adresy pevné telefonní stanice,
- identifikace telefonního operátora,
- identifikace IMEI kódu mobilního telefonu při volání bez SIM karty,
- identifikace polohy mobilního telefonu,
- jednotný geografický informační systém,
- vzájemné zálohování technologií,
- nezávislé IP telefonní spojení mezi operačními středisky,
- jazyková podpora.

Tyto funkcionality výrazně zjednodušují práci obsluh TCTV 112 při příjmu tísňového volání.

Příjem tísňového volání byl oddělen od samotného operačního řízení HZS ČR. To znamenalo vytvoření dvou skupin personálu na operačních a informačních střediscích HZS ČR a pro příslušníky, kteří vysílají síly a prostředky k mimořádným událostem to přineslo podstatně větší možnost věnovat se operačnímu řízení, protože nejsou obtěžováni značným množstvím zlomyslných volání. Současně s vybudováním nové technologie je splněna jedna z podmínek pro realizaci útlumu operačních a informačních středisek HZS krajů pro území jednoho okresu v rámci optimalizace a racionalizace činnosti HZS ČR. Doposud byla již takto ukončena činnost 16 operačních středisek. Tísňové volání bylo přeneseno do technologie TCTV 112 a operační řízení do operačního a informačního střediska HZS kraje pro část nebo celé území kraje. Předpoklad ukončení činnosti většiny operačních a informačních středisek HZS krajů pro území jednoho okresu je do roku 2010.

Nová technologie TCTV 112 díky vybudování 102 operátorských pozic (v závislosti na velikosti předpokládané nebo již vzniklé velké mimořádné události HZS krajů zvyšují počet operátorů TCTV 112) a vzájemnému zálohování garantuje, že i při velkých mimořádných událostech se občan v tísni ihned dovolá a může ohlásit mimořádnou událost (nezůstane v čekací frontě). Pro cizince je zajištěno, že budou při volání na tísňové číslo 112 odbaveni i v cizím jazyce. Operátoři mimo češtiny ovládají angličtinu a němčinu. SW také poskytuje podporu i při odbavování v ruštině, francouzštině, španělštině a italštině.

Nedostatky nového systému

Nedobudování datové propojitelnosti s operačními středisky složek IZS stále neumožňuje celoplošné zkrátit dobu od ohlášení do výjezdu požadovaných sil a prostředků. Pokud volající potřebuje ZZS a volá na tísňové číslo 112, je nutné hovor po zjištění podstatných informací přepojovat na ZZS, kde je volající znovu dotazován na již zjištěné informace, nebo jsou údaje o mimořádné události předávány telefonicky z TCTV na operační středisko ZZS.

Vysoký počet zlomyslných nebo obtěžujících volání (asi 50 % z celkového počtu tísňových hovorů), zejména na tísňové číslo 112 z mobilních telefonů bez SIM karty, narušuje chod TCTV 112. Odhalování pachatelů je velmi složité až nemožné. Byla řešena již řada podnětů na správní řízení prostřednictvím Českého telekomunikačního úřadu nebo dokonce i trestní oznámení na neznámé pachatele. Vysoký počet takových volání zahlcuje TCTV 112 a může za určitých okolností znemožnit občanům, kteří jsou v tísni, přivolání pomoci. Po-

kud zlomyslná volání generuje skupina osob nebo speciálně vytvořený technický prostředek a současně je zvýšený počet reálných tísňových volání, může být dočasně vyčerpána kapacita operátorů TCTV 112 na části území ČR, případně i na celém území ČR. HZS krajů v takovém případě operativně zvyšují početní stav obsluhy TCTV 112, to ale vyžaduje zvýšené nároky na mzdové prostředky. Při zahlcení TCTV 112 může hrozit vznik vyšších škod nebo jiných závažnějších následků. Velký počet zlomyslných volání může také způsobit chyby personálu na TCTV 112 při příjmu „ostrých volání“. Ministerstvo vnitra jedná s Ministerstvem informatiky a Českým telekomunikačním úřadem o zavedení dalších, zejména legislativních opatření k omezení počtu zlomyslných volání.

Závěr

Podmínky stanovené předpisy EU byly splněny. Tísňové volání na číslo 112 spolehlivě funguje na celém území a ve všech telefonních sítích. Tísňová volání jsou odbavována v návaznosti na národní systém řešení mimořádných událostí a je standardně zajištěn příjem tísňového volání v češtině, němčině a angličtině (s využitím SW TCTV 112 i v dalších jazycích).

Nová doporučení Evropské komise vydaná v roce 2003 k lokalizaci polohy při tísňovém volání byla využita a ČR je jednou z mála zemí, kde je systémove při tísňovém volání směřovaném na TCTV 112 lokalizována poloha volajícího v pevných i v mobilních sítích. Tyto služby jsou využitelné i u ostatních národních čísel tísňového volání, pokud příslušné složky IZS zavedou potřebné technologie a SW.

Usnesení vlády č. 391/2000 ve znění usnesení vlády č. 350/2002 bylo v hlavních bodech splněno. Nebyl dodržen pouze harmonogram, kdy se vzhledem k rozsáhlosti a složitosti projektu nepodařilo zprovoznit TCTV 112 od začátku roku 2003, ale ostrý provoz TCTV 112 byl zahájen až v roce 2004. Nebylo také z důvodu úsporných opatření

ve státním rozpočtu realizováno navýšení početních stavů příslušníků HZS ČR o 52 příslušníků. Pro úplnou funkčnost projektu je nutné ještě zajistit příjem datové věty technologiemi ZZS, ale to je jejich úkolem a nebylo to předmětem projektu.

V ČR byla vybudována a je provozována celostátně jednotná a v Evropě ojedinělá technologie. V době výstavby technologie nebylo možné se od nikoho učit a získávat zkušenosti. Složitá a zdoluhavá jednání k vybudování a doladění celého systému byla nakonec úspěšná a o tom svědčí i stávající ostrý provoz technologií. Průběžně jsou odstraňovány objevující se nedostatky a systém je neustále zdokonalován.

Dosavadní způsob fungování národních čísel tísňového volání současně s tísňovým číslem 112 jsme považovali za optimální, ale rozsáhlá diskuse o další existenci národních čísel tísňového volání vyvolala nutnost zaměřit se na tuto oblast. Ukončení činnosti národních čísel tísňového volání doporučilo zejména Ministerstvo informatiky. Zásadní nesouhlas vyslovuje zejména ZZS. Ministerstvo vnitra se domnívá, že za současných podmínek není možné ukončit činnost národních čísel tísňového volání, ale při splnění některých předpokladů by bylo v budoucnu možné takové rozhodnutí učinit. Jako podklad pro rozhodnutí o další existenci národních čísel tísňového volání je nutné vypracovat analýzu a její výsledky s návrhem dalšího postupu předložit vládě.

Nutnou podmínkou k ukončení činnosti národních čísel tísňového volání je **integrace příjmu tísňového volání do pracovišť TCTV 112 v každém kraji** a vybudování na ně navazujících modernizovaných integrovaných nebo i oddělených operačních středisek základních složek IZS, např. po vzoru budovaného „integrovaného bezpečnostního centra“ v Moravskoslezském kraji. Takové řešení by mohlo představovat zejména:

- zajistit výstavbu nebo úpravy stávajících objektů v každém kraji, tak aby byly schopny pojmout technologie

a personál pro společný příjem tísňového volání a splnily další požadavky (bezpečnostní ochrana, prostory pro krizové řízení apod.),

- rozšíření stávající technologie TCTV 112 v každém kraji tak, aby byla schopna obsloužit tísňová volání v kraji na linku 112 a současně i na národní čísla tísňového volání v nově vybudovaných integrovaných pracovištích, případně je možné technologii TCTV 112 rozšířit do krajských operačních středisek základních složek IZS, (souběžný příjem tísňového volání je nutný až do doby, kdy se projeví nadbytečnost národních čísel tísňového volání - lidé je přestanou sami používat - souběžně fungování linky 112 a národních čísel tísňového volání je od rozhodnutí o jejich zrušení nutné zachovat minimálně po dobu pěti let),

- zásadním způsobem přehodnotit přístup k personálu obsluhujícího linky tísňového volání (vytvořit univerzální operátory),

- přehodnotit práci operačních středisek a rozhodnout o jejich dalším vývoji (plná nebo jen částečná integrace),

- bude nutné stanovit pravidla a další působení tísňové linky 156 (obecní policie), včetně případného propojení technologie TCTV 112 do operačních středisek městské policie alespoň v hl. m. Praze a krajských městech.

Podle dosavadních výsledků s přípravou budování integrovaného bezpečnostního centra v Moravskoslezském kraji lze předpokládat finanční náklady na jeden kraj v objemu průměrně 400 milionů Kč, tj. **celkem 5,6 mld. Kč** - tato suma představuje náklady na:

- stavební investice,
- vybavení objektů potřebnými technologiemi,
- nákup potřebných služeb.

Současně by musela být zvýšena platba za dodávku služeb TCTV 112 z přibližně 100 mil Kč ročně na **250 až 300 milionů Kč ročně** (zejména rozšíření, zodolnění a doplnění o další záložní prvky).

Projekt by podle našeho názoru bylo možné realizovat do pěti let od rozhodnutí o jeho realizaci a po uvolnění potřebných finančních prostředků. Do dokončení uvedeného projektu je nutné, aby operační střediska fungovala stávajícím způsobem a zůstala beze změn i národní čísla tísňového volání.

Vláda projednala dosavadní průběh zavedení jednotného evropského čísla tísňového volání 112 v České republice dne 29. března 2006 a přijala usnesení č. 314, kterým uložila úkoly zejména v oblasti:

- dobudování příjmu datových přenosů z telefonních center tísňového volání 112 na ZZS,
- analýzy možnosti útlumu národních čísel tísňového volání.

Plný text usnesení vlády je přístupný na www.vlada.cz. Materiál označený v usnesení vlády „č.j. 410/06“ je identický s textem tohoto článku. ■

Počty tísňových volání na čísla 112 a 150 - statistické výstupy za rok 2005

Linka	1.Q 2005	2.Q 2005	3.Q 2005	4.Q 2005	Celkem
112 celkem	1 191 000	1 187 000	1 253 000	1 202 000	4 833 000
112 roaming	62 000 5,2 %	175 000 14,7 %	222 000 17,7 %	208 000 17,3 %	667 000 13,8 %
112 mobilní sítě	1 077 000 90,4 %	1 035 000 87,2 %	1 089 000 86,9 %	1 078 000 89,7 %	4 279 000 88,5 %
150 v call centrech	115 000	160 000	165 000	153 000	593 000
150 roaming	327 0,28 %	609 0,38 %	939 0,57 %	516 0,34 %	2 391 0,4 %
150 mimo call centra	82 000	74 000	66 000	59 000	281 000
150 celkem	197 000	234 000	231 000	212 000	874 000

Poznámky:

Veškerá volání na tísňové číslo 112 ze všech telefonních sítí jsou směřována na TCTV 112. Tísňová čísla 112 a 150 jsou číslovacím plánem přidělena Hasičskému záchrannému sboru ČR. Od ledna 2005 byl ve spolupráci s ČESKÝM TELECOMEM, a.s. nasazen zvláštní systém statistického sledování počtu volání na tísňová čísla 150 a 112, není proto možné srovnání s údaji z předchozích let. Údaje o počtech volání na ostatní čísla tísňového volání nemá generální ředitelství HZS ČR k dispozici a tyto údaje nejsou navíc obdobným způsobem centrálně sledovány. Skutečný počet tísňových hovorů na tísňové číslo 112 v cizí řeči je odhadován na 3 % až 5 % z celkového počtu hovorů za rok, tj. 150 000 až 250 000 volání za rok. Z průzkumu vyplývá, že složení cizojazyčných hovorů je následující: anglicky - 50%, německy - 30%, rusky - 10%, ostatní - 10%.

Využití vrtulníků Policie ČR a Armády ČR k záchraně osob lanovou technikou

npor. Ing. Richard FRANC, HZS Moravskoslezského kraje, foto archiv autora

Záchrana osob pomocí vrtulníků s využitím lanové techniky je v rámci Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“) systémově cvičena a využívána od roku 1997, kdy se tento způsob záchrany začal využívat ve větším měřítku.

Skupiny leteckých záchranářů, které jsou přepravovány vrtulníkem, se mohou v krátkém čase dostat na místo mimořádné události, účinně zasáhnout a zachránit ohrožené osoby v situacích, kdy je „standardní“ záchrana pozemní cestou značně problematická. Použití vrtulníků má nezastupitelnou roli při realizaci zásahu, případně může zásah značně urychlit a zjednodušit.

Vrtulníky jsou běžně a úspěšně využívány k záchraně osob v celé řadě zemí. Záchrana osob se jejich použitím stala efektivnější, rychlejší a ve své podstatě bezpečnější pro zasahující hasiče.

Od roku 2001 byl pro výcvik leteckých záchranářů HZS ČR s vrtulníky Letecké služby Policie České republiky (dále jen „LS PČR“) aplikován systém předurčenosti vybraných HZS krajů, v jejichž územní působnosti je dislokován vrtulník LS PČR. Byly určeny minimální počty leteckých záchranářů, které musí vybavit a připravit předurčené HZS krajů.

Přímá spolupráce

Na základě uzavřené Rámcové dohody o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra a Ministerstvem obrany o spolupráci v integrovaném záchranném systému a Dohody o plánované pomoci na vyžádání mezi MV-generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky a Ministerstvem obrany–Generálním štábem Armády ČR byl nově

od roku 2003 vybudován systém předurčených HZS krajů pro přímou spolupráci s vrtulníky Armády ČR zajišťující leteckou službu pátrání a záchrany (dále jen „služba SAR“).

V rámci HZS ČR jsou tedy předurčeny následující HZS krajů k přípravě a vybavení leteckých záchranářů v rozsahu (*Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 30/2004, kterým se stanoví postup pro vyžadování a zapojení vrtulníků Policie České republiky letecké služby a vybraných útvarů Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a pravidla k provádění a výcviku leteckých záchranářů HZS ČR.*) dle tabulky.

Ve spolupráci s odborníky Armády ČR a LS PČR byly zpracovány metodické materiály pro odbornou přípravu leteckých záchranářů HZS ČR, stanoveno se stupně odbornosti a systém přezkušování a stanovena pravidla pro provádění záchranných a likvidačních prací v podvěsu a pomocí jeřábu. Dalšími dokumenty byl určen postup pro vyžadování vrtulníků Armády České republiky a vrtulníků LS PČR zajišťující službu SAR pro výcviky, lety pro záchranu aj. S tímto systémem byly seznámeny HZS krajů.

Byly vydány následující vnitřní předpisy a směrnice upravující spolupráci HZS ČR s vrtulníky LS PČR:

1. Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 30/2004, kterým se stanoví postup pro vyžadování a zapojení vrtulníků Policie České republiky letecké služby a vybraných útvarů Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a pravidla k provádění a výcviku leteckých záchranářů HZS ČR,
2. Směrnice pro vyžadování a zapojení vrtulníků Policie České republiky letecké služby v rámci integrovaného záchranného systému,
3. Směrnice pro vyžadování a zapojení vrtulníků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému,
4. Směrnice pro provádění a výcvik záchranných prací s letadly Ministerstva vnitra provozovanými Policií České re-

HZS hl. m. Prahy	3 lezecké skupiny (celkem 36 leteckých záchranářů, minimálně 4 letečtí záchranáři ve službě)
HZS Středočeského kraje	2 lezecké skupiny (celkem 24 leteckých záchranářů, minimálně 3 letečtí záchranáři ve službě)
HZS Karlovarského kraje*	1 lezecká skupina (celkem 12 leteckých záchranářů, minimálně 2 letečtí záchranáři ve službě)
HZS Plzeňského kraje*	2 lezecké skupiny (celkem 24 leteckých záchranářů, minimálně 3 letečtí záchranáři ve službě)
HZS Královéhradeckého kraje	1 lezecká skupina (celkem 12 leteckých záchranářů, minimálně 2 letečtí záchranáři ve službě)
HZS Jihomoravského kraje	2 lezecké skupiny (celkem 24 leteckých záchranářů, minimálně 3 letečtí záchranáři ve službě)
HZS Olomouckého kraje*	1 lezecká skupina (celkem 12 leteckých záchranářů, minimálně 2 letečtí záchranáři ve službě)
HZS Moravskoslezského kraje*	1 lezecká skupina (celkem 12 leteckých záchranářů, minimálně 2 letečtí záchranáři ve službě)
HZS Zlínského kraje*	1 lezecká skupina (celkem 12 leteckých záchranářů, minimálně 2 letečtí záchranáři ve službě)

* HZS krajů předurčené pro přímou spolupráci s vrtulníky AČR.

publiky Leteckou službou (slaňování, jeřábování, lanové podvěsy),

5. Směrnice pro výcvik a provádění záchranných prací leteckými záchranáři Hasičského záchranného sboru České republiky při využití vrtulníků Armády České republiky (slaňování z vrtulníku, transport osob na háku palubního jeřábu a na podvěsovém laně pod vrtulníkem).

Požadavky na odbornou způsobilost

Záchranné činnosti a jejich nácvik s vrtulníky je oprávněna provádět pouze osoba s platným průkazem způsobilosti leteckého záchranáře nebo osoba ve výcviku pro získání průkazu způsobilosti leteckého záchranáře.

Pro účely výcviku a provádění záchranných prací s vrtulníky LS PČR byly zavedeny následující odborné způsobilosti a kvalifikace:

- odborná způsobilost leteckého záchranáře, jejíž součástí je typová kvalifikace,
- kvalifikace instruktor,
- kvalifikace examinátor.

Dokladem o odborné způsobilosti a kvalifikaci leteckého záchranáře je průkaz způsobilosti s vyznačenou kvalifikací a dobou platnosti odborné způsobilosti. Před zařazením do výcviku pro získání odborné způsobilosti leteckého záchranáře musí úspěšně absolvovat odbornou přípravu hasiče se specializací pro práce ve výšce (teoretický i praktický kurz lanové techniky) a v této činnosti mít dva roky praxe, zdravotní přípravu, právní normy a předpisy, odbornou přípravu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v souladu s odbornou způsobilostí hasiče se specializací pro práce ve výšce nad volnou hloubkou v rámci HZS ČR. Tato specializace musí

být nadále udržována v průběhu platnosti specializace leteckého záchranáře. Rozsah, osnovy a způsob provádění základní a pravidelné odborné přípravy hasičů se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou je řešen vnitřním předpisem (*Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky a náměstka ministra vnitra č. 2/2003, kterým se stanoví zásady zřizování lezeckých družstev a lezeckých skupin jednotek HZS ČR a vybavení a odborná příprava jednotek požární ochrany pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou, ve znění Pokynu generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 58/2003 a opravy tiskové chyby uveřejněné ve Sbírce interních aktů řízení generální-*

ho ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 2/2004). Základní odborná příprava hasiče se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou probíhá v rozsahu 40 hodin a je ukončena zkouškou. Pravidelná odborná příprava je prováděna v rozsahu 8 x 10 hodin a nedělitelných 24 hodin výcviku mimo prostor stanice v průběhu kalendářního roku, pokud je daný letecký záchranář zařazen v lezecké skupině – celkem 104 hodin pravidelné odborné přípravy. Pokud je zařazen v lezeckém družstvu, jedná se celkem o rozsah 10 x 12 hodin a nedělitelných 24 hodin výcviku mimo prostor stanice v průběhu kalendářního roku – celkem 144 hodin pravidelné odborné přípravy.

K získání specializace letecký záchranář musí příslušník úspěšně absolvovat odbornou přípravu v rozsahu 24 hodin (16 hodin praktického výcviku), kterou musí každoročně opakovat. I tato odborná příprava je ukončena zkouškou.

Každý letecký záchranář, který je určen k provádění záchrany a evakuace osob a záchranným pracím pomocí palubního jeřábu a lanové techniky s využitím vrtulníku, musí být v případě nasazení vybaven:

- přiléhavým ochranným oděvem s dostatečnou ochrannou proti povětrnostním vlivům,
- oblekem pro práci ve vodě (pokud se předpokládá práce ve vodě),
- záchrannou plovací vestou (pokud se předpokládá práce ve vodě), a nenahrazuje ji záchranný oblek,
- záchranným plovákem (pokud se předpokládá práce ve vodě),
- pracovní obuví se zpevněným kotníkem a neklouzavou podrážkou,
- ochrannou přilbou,
- ochranou sluchu,
- ochrannými brýlemi nebo ochranným štítem,
- ochrannými rukavicemi prstovými,

- zachycovacím postrojem,
- karabinami – min. 5 kusů,
- slaňovacím prostředkem,
- zajišťovací smyčkou – min. 2 kusy,
- nožem s pevnou čepelí,
- chemickými světly červené a zelené barvy – po dvou kusech,
- čelovou svítilnou.

Skupina leteckých záchranářů v minimálním počtu dvou leteckých záchranářů musí být v případě nasazení dále vybavena:

- záchranným postrojem dle ČSN EN 1497 – 1 kus,
- záchrannými nosítky schválenými pro záchranné práce – 1 kus,
- záchrannou smyčkou dle ČSN EN 1498 – 2 kusy,
- nízko průtažným lanem s opláštěným jádrem typu A dle ČSN EN 1891 – 1 kus 50 m, nebo jednoduchým dynamickým horolezeckým lanem dle ČSN EN 892 – 1 kus 50 m,
- karabinami pro kotvení s minimální pevností 22 kN s dvojitou pojistkou zámku (auto-block) dle ČSN EN 362 – 2 kusy,
- lanovou kotevní smyčkou – 6 m.

Funkční systém

Jak je z uvedeného patrné, vybudování systému předurčených HZS krajů pro spolupráci s vrtulníky, vybavení leteckých záchranářů prostředky pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou, jejich další vybavení umožňující provádění záchranných prací pomocí vrtulníků za nepříznivých klimatických podmínek a v nestandardním prostředí (záchrana z vody aj.), pravidelný výcvik nutný k profesionálnímu zvládnutí záchrany ve všech podmínkách, je ekonomicky značně náročný. Nicméně z praktických zkušeností je jasné, že tento systém je plně funkční. Provedení záchrany by nebylo možné bez pravidelných výcviků, jejichž náročnost se musí stále zvyšovat.

K dnešnímu dni lze konstatovat, že spolupráce s LS PČR a určenými základnami Armády ČR je na velmi dobré úrovni a bez perfektní práce a součinnosti leto- vých osádek by samotní letečtí záchra- náři nebyli nic moc platní.

Problematika využívání vrtulníků k zá- chraně osob lanovou technikou v rá- mci HZS ČR je velmi rozsáhlá, stále však zbývá dostatek problémů na řešení a te- dy i dost prostoru na zlepšení. Aktuál- ně jsou řešeny problémy související se spojením palubního technika a letecké- ho záchranáře, kde se rysuje více mož- ností řešení. Rozpracováno a částečně odzkoušeno je provádění záchranných prací v noci a záchrana tonoucích osob z tekoucí „divoké“ vody. V průběhu roku 2006 dojde ke sjednocení výcviků s vr- tulníky Armády ČR a LS PČR tak, aby

v rámci HZS ČR byli letečtí záchranáři schopni provádět záchranné práce na všech typech vrtulníků provozovaných LS PČR a Armádou ČR. Od dubna 2006 se rozjíždí zkušební provoz společné služby leteckých záchranářů na vybra- ných leteckých základnách LS PČR.

Závěrem můžeme zhodnotit, že v rámci HZS ČR republiky je vybudován již plně funkční systém leteckých záchranářů, který reflektuje rozmístění vrtulníko- vé techniky na území České republiky. Lze jen doufat, že plánovaný rozvoj le- teckých základů LS PČR daný Organi- začním zabezpečením leteckých činnos- tí v rámci integrovaného záchranného systému bude probíhat dle stanovené- ho harmonogramu a plánovaná reorga- nizace Armády ČR nevrátí vývoj v této oblasti o několik let zpět.

PLACENÁ INZERCE

STABILNÍ HASICÍ ZAŘÍZENÍ AEROSOLOVÉ FIRE JACK

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

BESYCO SPOL. S R. O.

KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠÍŘE
TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061
HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY ZABEZPEČENÍ PROSTOR A ZAŘÍZENÍ
PROTI POŽÁRŮM • VHDNÉ DO ARCHIVŮ, SERVEROVÉN
A VÝBUŠNÉHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ • EKONOMICKÉ
• EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠE JEDNODUCHÉ

ISO 9001:2001

Likvidace následků dopravní nehody autobusu na místní komunikaci

plk. Ing. Jan LEJSEK, HZS Středočeského kraje územní odbor Mladá Boleslav, foto archiv HZS Středočeského kraje

Dne 25. dubna 2006 zasahovali příslušníci složek IZS při likvidaci následků dopravní nehody autobusu na místní komunikaci III. tř. č. 2591 mezi obcemi Bezděčín a Chrást (městská část města Mladá Boleslav). Takový byl námět taktického cvičení složek IZS okresu Mladá Boleslav.

Cíle cvičení

- prověření operační úrovně řízení mezi krajským operačním a informačním střediskem (dále jen KOIS) HZS Středočeského kraje (HZS Sčk), operačním a informačním střediskem územního odboru (ÚO) Mladá Boleslav HZS Sčk (dále jen OPIS), operačním střediskem Zdravotnické záchranné služby Středočeského kraje – pracoviště Mladá Boleslav a operačním střediskem Policie ČR – okresního ředitelství Mladá Boleslav, při oznámení nehody na tísňovou linku 112,
- procvičení informování krizového štábu Magistrátu města Mladá Boleslav,
- zdokonalení koordinace zasahujících složek IZS při likvidaci mimořádné události – havárie autobusu,
- seznámení příslušníků HZS Sčk ÚO Mladá Boleslav a dalších zúčastněných složek IZS s problematikou zásahu v prostředí autobusové dopravy,
- prověření schopností velitele zásahu povolat dostatečné množství sil a prostředků dle poplachového plánu HZS Sčk.

Námět cvičení

Námětem cvičení byla situace, kdy na silnici III. tř. č. 2591, mezi obcemi Bezděčín a Chrást v městské části Mladé Boleslavi, v místě mírné pravotočivé zatáčky dojde k dopravní nehodě autobusu. Příčinou dopravní nehody byla nedostatečná pozornost řidiče při řízení dopravního prostředku – autobusu, který najel do protisměru na levou krajnici vozovky, která se pod tíhou autobusu utrhla a autobus sjel mimo vozovku, kde došlo k jeho převrácení na levý bok. Při nehodě bylo zraněno 25 cestujících – středoškolských studentů s doprovodem

a řidič autobusu, kteří zůstali uvězněni v převráceném a zdemolovaném autobusu. (různé typy zranění od lehkých po těžká zranění a usmrcení jedné osoby).

V důsledku nehody vytékaly z převráceného autobusu provozní kapaliny (PHM - nafta, motorový olej), čímž došlo ke kontaminaci okolní zeminy a hrozilo nebezpečí požáru.

Průběh cvičení

Jednotka stanice Mladá Boleslav s požární technikou a ostatní mobilní technika složek IZS využila k jízdě na místo zásahu zpevněných komunikací silnic I. až III. třídy vedoucích k místu havárie autobusu, nejkratším směrem od svých základů podle tras zadaných v programech výjezdu.

Již při jízdě k místu události předpokládal velitel jednotky složitou situaci na místě mimořádné události (MÚ), a proto se rozhodl požádat OPIS o vyhlášení poplachu pro jednotku HZSP ŠKODA AUTO, a.s. a jednotku SDH města Mladá Boleslav-Podlázky.

Na místo MÚ se jako první dostavila jednotka stanice Mladá Boleslav a ZZS Mladá Boleslav a stanice HZS Mladá Boleslav.

Po příjezdu na místo události provedl velitel jednotky průzkum a na základě zjištěných skutečností, rozsahu MÚ a počtu zraněných osob a možného nebezpečí převzal velení zásahu. Okamžitě zahájil záchranné práce, upřesnil rozmístění požární techniky, určil jednotlivé úseky s prioritou poskytnutí první předlékařské pomoci zraněným osobám. Současně požádal OPIS o přivolání vrtulníku

LS PČR s posádkou záchranářů, příslušníků HZS Sčk.

Mobilní technika ZZS a Policie ČR (PČR) byla po příjezdu rozmístěna na základě určení velitele zásahu v prostoru MÚ. Činnost složek IZS, PČR a ZZS řídili velitel Dopravní služby PČR a vedoucí lékař ZZS MB.

Po příjezdu složek IZS na místo MÚ zřídil velitel zásahu velitelské stanoviště se štábem, ve kterém spolupracoval s vedoucím lékařem ZZS a velitelem DSP ČR.

Místo MÚ bylo rozděleno na úseky:

č. 1 - tři pracoviště pro vyprošťování zraněných osob z autobusu, a poskytnutí první pomoci,

č. 2 - pracoviště soustředění zraněných k ošetření a transportu do nemocničních zařízení,

č. 3 - protipožární zabezpečení místa nehody - zamezení úniku provozních kapalin, zajištění kontaminovaného místa NL,

č. 4 - uzavření komunikací, stanovení objízdných tras,

č. 5 - příprava stanoviště pro přistání vrtulníku LS PČR,

č. 6 - vytvoření stanoviště humanitární pomoci.

Z havarovaného autobusu se provádělo vyprošťování zraněných osob v úzké spolupráci s vedoucím lékařem ZZS Mladá Boleslav podle taktických postupů Metodických listů bojového řádu č. 2 - Vyprošťování osob z havarovaných vozidel za pomoci hydraulického vyprošťovacího zařízení. Zranění byli po prvním ošetření - poskytnutí první předlékařské pomoci pracovníky ZZS - odváženi sanitními vozidly do nemocničních zařízení v Mladé Boleslavi. Vyproštěné

osoby, u kterých nebylo nutné lékařské ošetření, byly odváženy do místa humanitární pomoci - stanu, kde byla těmto osobám poskytována psychologická podpora psychologem HZS Sčk.

Figuranti - studenti Střední odborné školy z Mladé Boleslavi - byli před zahájením cvičení poučeni primářem ZZS Mladá Boleslav MUDr. Durčovičem jak si mají stěžovat na svá zranění, která měli uvedena na visačkách. Tím došlo k navození sugestivní situace jako u skutečné mimořádné události.

Příslušníci PČR ve spolupráci s Městskou policií Mladá Boleslav po provedení průzkumu MÚ a vyhodnocení zajistili odklon dopravy v místě MÚ v jednom jízdním pruhu a řídili dopravu, provedli opatření k zamezení vstupu nepovolaných osob, dokumentovali místo MÚ k vyšetření příčiny dopravní nehody, prováděli evidenci a identifikaci účastníků MÚ, zabezpečovali ochranu osobních věcí postižených osob.

Na místo MÚ přiletěl vrtulník LS PČR s posádkou záchranářů-příslušníků HZS Sčk, kteří byli vybaveni technickými prostředky pro záchranu osob. Velitel zásahu využil záchranáře při činnostech spojených s vyprošťováním osob z havarovaného autobusu.

Hodnocení

Taktické cvičení - likvidace následků dopravní nehody prostředkem hromadné dopravy - autobusu s větším počtem zraněných osob v plném rozsahu splnilo svůj účel a bylo kladně hodnoceno pozorovateli a zúčastněnými vedoucími složek IZS. Provedení taktického cvičení za extrémních podmínek - značného množství zraněných osob, dokonale prověřilo připravenost složek IZS okresu Mladá Boleslav.

Spokojenost vyjádřili i zástupci vedení Klaudiánovy nemocnice v Mladé Boleslavi, kteří při cvičení prověřili systém při přechodu na krizové řízení.

Organizace soutěží ve vyprošťování

mjr. Ing. Martin ŽAITLIK, HZS Olomouckého kraje, foto autor

Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje ve spolupráci s Českou asociací hasičských důstojníků uspořádal v květnu letošního roku seminář organizačních pracovníků (velitel soutěže, rozhodčí) k problematice organizace soutěží ve vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel.

Účelem semináře bylo předání zkušeností, seznámení se s možnostmi a sjednocení názorů na organizační zajištění postupových kol mistrovství republiky těchto soutěží.

První část semináře proběhla ve Středisku vzdělávání HZS Olomouckého kraje, kde byla projednána zejména organizační problematika pořádání soutěží ve vyprošťování. Účastníkům semináře byl rovněž představen systém vyprošťování při nehodách „Cash Recovery System“.

Druhý den, který proběhl na stanici Přerov, byl zaměřen především na získání praktických dovedností. Účastníci semináře si zde mohli prakticky vyzkoušet „bourání“ vraků a tvorbu scénářů pro soutěže ve vyprošťování. Současně bylo také provedeno stručné objasnění způsobu hodnocení soutěžních pokusů rozhodčími.

Na seminář byli pozváni zástupci z MV-generálního ředitelství HZS ČR, všech HZS krajů a odborných učilišť. Bylo cel-

kem náročné takovou akci zorganizovat, o to více zamrzelo, že se nedostavili zástupci z některých krajů a ani jednoho učiliště.

Řecká republika

Rok přistoupení do EU:	1981
Rozloha:	131 940 km ²
Počet obyvatel:	10 645 000
Hlavní město:	Athény (Athínai)
Forma státu:	republika, unitární stát
Administrativní členění:	51 prefektur, 1 oblast se zvláštním statutem
Jazyk:	řečtina
Průměrná délka života (M • Ž):	75,4 • 80,7
HDP:	153 940 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	17 820 €
Členství v mez. org.:	EU, NATO, OSN ad.

Forma vlády

Řecko je parlamentní republikou v čele s prezidentem, který je arbitrem státních institucí a spoluvkonavatelem moci zákonodárné (spolu s parlamentem) a výkonné (spolu s vládou). Prezident, volený parlamentem, jmenuje a odvolává ministerského předsedu. Prezident je také vrchním velitelem, nicméně plní především reprezentativní úlohu. Hlavním nositelem výkonné moci státu je vláda. Vládní kabinet je jmenován prezidentem na návrh ministerského předsedy. Zákonodárnou mocí disponuje jednokomorový parlament (Vouli ton Ellinon). Řecko je administrativně rozděleno do 13 regionů. Ty jsou vedeny generálními tajemníky, které jmenuje vláda. Regiony se dále dělí na 51 prefektur (nomoi), které zahrnují 900 větších samosprávních okresů a 133 menších okresů. Ústava zajišťuje značnou míru autonomie.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

Hlavními orgány řecké civilní ochrany jsou SDO – meziministerský koordinační orgán, který koordinuje činnost vlády během velkých katastrof, a generální sekretariát civilní ochrany, který se zabývá prevencí před katastrofami, zvládáním katastrof a záchrannými pracemi při katastrofách. Kromě toho každý region a prefektura vytváří své vlastní krizové plány.

Úkoly a cíle CNP

Civilní ochrana v Řecku je organizována na základě koordinovaného systému, kdy národní úřady, regionální úřady, prefektury a místní úřady pracují společně s místními a veřejnými institucemi a službami. Každý z těchto úřadů a institucí vytváří vlastní část národního plánu civilní ochrany (Xenokrates).

Hlavním úkolem civilní ochrany je zajistit ochranu obyvatelstva, majetku a životního prostředí před následky přírodních nebo technologických katastrof. Specifické úkoly jsou:

- implementace opatření v rámci definovaného vládního systému, která zajistí identifikaci a zmírnění následků přírodních a technologických katastrof,

- plánování a vedení obnovovacích operací a odezva v případě velkých katastrof, které ohrožují obyvatelstvo, infrastrukturu, majetek a národní dědictví.

Organizační struktura CNP

Orgány, zodpovědné za implementaci opatření civilní ochrany:

- A. SDO – meziministerský koordinační orgán,
- B. generální sekretariát civilní ochrany,
- C. různé úřady, organizace a instituce, které spolupracují při plánování a při záchranných operacích,
- D. generální sekretariáty regionů,
- E. prefektury.

A. SDO je meziministerský koordinační orgán, který byl vytvořen, aby se staral o mimořádné požadavky v době míru a koordinoval činnost vlády v případě velké katastrofy. Úkolem SDO je posílit realizaci koordinovaných aktivit generálního sekretariátu civilní ochrany v nouzových situacích.

SDO řídí generální ředitel generálního sekretariátu civilní ochrany. Generální sekretariát civilní ochrany je nejvíce kompetentním orgánem pro řešení prevence a řízení a zvládání následků katastrof. Mezi jeho členy patří generální tajemníci ministerstev vnitra, veřejné správy a decentralizace, rozvoje, veřejných prací, lesů a životního prostředí, zdravotnictví a sociálních věcí, námořního obchodu, veřejného pořádku, dopravy a komunikací, medií a veřejných informací a zástupce velitele generálního štábu národní obrany.

B. Generální sekretariát civilní ochrany byl vytvořen uvnitř Ministerstva vnitra, veřejné správy a decentralizace. Je to nová instituce, která se zabývá prevencí a zmírňováním následků přírodních, technologických a jiných katastrof v rámci integrovaného politického rámce.

C. Každé z příslušných ministerstev sestavuje individuální generální plány pro řadu typů katastrof. Základní pravidla (pokyny) jsou uvedena v národním plánu civilní ochrany (Xenokrates), který vydal generální sekretariát civilní ochrany. Následu-

jící úřady, jako doplněk k armádním silám, poskytují intervenční síly:

- Ministerstvo veřejných prací, lesů a životního prostředí – má na starosti povodně, sesuvy půdy, laviny a seismickou prevenci a ochranu,
- Ministerstvo rozvoje – zodpovědné za bezpečnostní předpisy a opatření v průmyslovém sektoru,
- Ministerstvo zdravotnictví a sociálních věcí – sociální péče,
- Ministerstvo veřejného pořádku – odpovědnost za hašení požárů a provádění záchranných prací v obydlích oblastech a hašení lesních požárů. Spadají pod ně, jednotky požární ochrany a státní policie,
- Ministerstvo námořního obchodu – odpovědné za vyhledávání a záchranu na moři.

D. Generální sekretariáty ve 13 regionech zpracovávají v rámci svých regionů své vlastní regionální plány a jsou zodpovědné za plánování a koordinaci uvnitř prefektur nebo okresů.

E. Prefektury vytvářejí své vlastní plány. Prefekt, jako místní zástupce vlády, garantuje pomoc v případě, když je katastrofa omezeného rázu. Prefektovi pomáhá při rozhodování SNO – prefektův koordinační orgán, který se skládá z ředitelů služeb v prefektuře (vojenský velitel, ředitel státní policie, ředitelé vnitřních a technických služeb, místní hasičské sbory, atd.) SNO je na úrovni prefektury rozhodovacím orgánem, který řeší nouzové situace.

Civilně-vojenská spolupráce

Od roku 1974 má civilně-vojenská spolupráce novou strukturu. Jedním z cílů řecké civilně-vojenské spolupráce je dosáhnout harmonické spolupráce mezi armádními silami, příslušnými vládními agenturami a obyvatelstvem.

Dalším cílem je zachovat mír a prosperitu úspěšným řešením nouzových situací, války a přírodních a technologických katastrof. Civilně-vojenská spolupráce je vyvinuta v souladu s modelem NATO a s ohledem na charakter regionu. Řada národních projektů souvisejících s civilním nouzovým plánováním a civilně-vojenskou spoluprací byla navržena tak, aby dosáhla cíle NATO během krize nebo války, např. vzájemná podpora, založená na národní legislativě.

Právní systém

V Řecku regulují civilní ochranu dva hlavní zákony. Je to zákon o plánování civilní ochrany a dalších opatřeních č. 2344 z 11. října 1995 a zákon č. 288 z 24. ledna 1996. Tyto zákony regulují plánování prevence, odezvy a záchranné úsilí v případě přírodních, technologických a ostatních katastrof.

pplk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO

Nástroje bioterorismu

Prof. Jiří PATOČKA, DrSc, Jihočeská univerzita České Budějovice, foto archiv a npor. Ing. Martina SILVEY

Počátek nového tisíciletí prožívá lidstvo ve znamení strachu z narušení „biologické bezpečnosti“, pod kterýmžto pojmem rozumíme zejména vojenské, teroristické či kriminální akty využívající biologická agens k ohrožení lidského zdraví a životů nebo vyvolání paniky a strachu. Pod pojmem „biologická agens“ v užším slova smyslu rozumíme živé choroboplodné mikroorganismy (bakterie, viry, rickettsie, chlamydie a mikroskopické houby) a jimi produkováné toxiny, které mohou vyvolat infekční onemocnění nebo otravy lidí, zvířat či rostlin a v širším slova smyslu i další přírodní jedy (rostlinné a živočišné).

Biologická agens mají v dlouhé historii lidstva na svědomí miliony zmařených životů. Epidemie moru, cholery, pravých neštovic, břišního tyfu a mnoha dalších nemocí vždy významně zasahovaly do života lidí a teprve moderní medicína proti nim našla účinné zbraně. Boj s infekčními nemocemi však nikdy nemůžeme považovat za definitivně ukončený. Vždy existuje určitá pravděpodobnost,

že se nemoc znovu objeví. Zejména když existují ve světě lidé, kteří na jejich šíření mají zájem v duchu svých pochybných ideologií.

Tento seriál článků vznikl jako potřeba podat stručnou, ale kvalifikovanou informaci o biologických agens, která by mohla být zneužita jako nástroje bioterorismu. Autoři tohoto seriálu jsou pracovníci Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany v Hradci Králové. Cílem autorů je podat ve stručnosti základní informace o některých vysoce rizikových biologických agens a doplnit některé informace o managementu biologických událostí. Autoři jsou si vědomi zjednodušení, jichž se v textu dopustili. Přesto však věří, že seriál poskytne dostatek potřebných faktů o nebezpečných mikroorganismech a jejich toxinech a umožní čtenáři orientaci ve složité problematice biologických agens.

Živé mikroorganismy (viry, bakterie a mikroskopické houby) nebo jejich toxické produkty (toxiny produkováné živými organismy), které mohou způsobit infekční onemocnění nebo otravy lidí, zvířat či rostlin, jsou obvykle označovány jako biologická agens. Pokud je účelem použití těchto mikroorganismů a jejich produktů způsobit onemocnění nebo smrt lidí, zvířat nebo zničení rostlin a jsou spojeny s nosiči nebo prostředky přepravy na cíl, pak jsou označovány jako biologické zbraně.

Historie biologických zbraní sahá hluboko do minulosti, ale první reálné použití biologických prostředků k poškození nebo usmrcení protivníka je obtížné doložitelné. Z historických pramenů, které sahají až do neolitu, je známo, že jakmile byly objeveny a ovládnuty extrémně nebezpečné vlastnosti biologických agens, stalo se jejich používání ke zneschopnění nebo zabíjení protivníků jednou z metod vedení boje.

■ Předějit nebezpečí

Biologické zbraně představovaly vždy vážné nebezpečí pro zdraví a životy lidí, pro vojáky i pro civilní obyvatelstvo. Nedílnou součástí úsilí omezit dopady válečných konfliktů na obyvatelstvo byla snaha zakázat biologické zbraně jako zákeřný prostředek k vedení války. První mezinárodní dohodou tohoto druhu byl tzv. **Ženevský protokol** z roku 1925, který zakazoval prvé použití chemických a biologických zbraní. V zásadě však umožňoval použití těchto zbraní v případě předchozího napadení těmito prostředky. To vedlo k dalšímu výzkumu, vývoji a výrobě těchto zbraní v obrovském rozsahu.

Teprve v roce 1972 byla po mnohaletem úsilí mnoha zemí sjednána **Úmlu-**

va o zákazu vývoje, výroby a hromadění bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich zničení, která vstoupila v platnost v roce 1975. Aby bylo možné účinně kontrolovat závazky vyplývající z této Úmluvy, byl zaveden systém hodnotících konferencí, které se každých pět let podrobně zabývají tím, jak signatářské země tento dokument plní.

Bylo také domluveno, že k posílení vzájemné důvěry budou signatářské země dobrovolně poskytovat OSN výroční zprávy o všech aktivitách souvisejících s nebezpečnými mikroorganismy a jejich toxiny v rámci své jurisdikce. Z následných jednání, která směřovala k vypracování verifikačního protokolu k Úmluvě vyplynulo, že každý stát musí přijmout vlastní legislativní a tech-

nická opatření posilující kontrolu zákazu biologických a toxinových zbraní ve své působnosti. To se stalo i v České republice.

■ Podle litery zákona

Základní požadavky Úmluvy byly již od poloviny 90. let minulého století postupně zapracovávány do českého právního řádu. V roce 2002 pak byl přijat zákon č. 281/2002 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o změně živnostenského zákona. Vytvořením legislativního rámce a ustanovením národního orgánu odpovědného za provádění závazků vyplývajících z Úmluvy byl pověřen **Státní úřad pro jadernou bezpečnost (SÚJB)**. Příjetím zákona č. 281/2002 Sb. Česká re-

publika naplnila svůj závazek vyplývající z článku IV. Úmluvy, v němž se uvádí, že každý smluvní stát Úmluvy se zavazuje přijmout, v souladu se svým ústavním postupem, veškerá nutná opatření k zákazu a zamezení vývoje, výroby, hromadění, získávání nebo držení biologických agens, toxinů, zbraní, zařízení a nosičů.

Zákonem č. 281/2002 Sb. se dále:

- zřizuje orgán státní správy a dozoru nad dodržováním zákazu biologických a toxinových zbraní,
- zřizuje státní systém evidence a kontroly rizikových a vysoce rizikových biologických agens a toxinů,
- definují podmínky pro nakládání s rizikovými a vysoce rizikovými biologickými agens a toxiny,
- stanovuje, že s rizikovými a vysoce rizikovými biologickými agens a toxiny jsou oprávněny nakládat pouze subjekty vlastnící povolení udělené SÚJB,
- definují povinnosti držitele povolení, včetně povinnosti přijmout národní i mezinárodní inspekce a registrovat veškeré činnosti spojené s nakládáním s rizikovými a vysoce rizikovými agens a toxiny,
- definují kompetence a pravomoci inspektorů,
- stanovují pokuty a jiné sankce v případě porušení povinností daných zákonem.

Proti terorismu

Přes všechny mezinárodní smlouvy a legislativní a technická opatření členských států Úmluvy nelze ohrožení biologickou zbraní vyloučit, zejména z rukou teroristických skupin. Terorismus je považován za mimořádně ostrou formu prosazování politických cílů. Teroristické metody se vyznačují vysokou společenskou nebezpečností, brutalitou a bezohledností a jejich výběr a použití jsou podmíněny snahou o vyvolání maximálního psychologického efektu.

Násilí používané teroristy je předem vypočteno tak, aby vyvolalo pocit strachu a ohrožení u co nejširšího okruhu lidí. Na pozadí následného společenského napětí, frustrace a deprivace obyvatelstva lze snadněji uskutečňovat psychologické operace a manipulace k dosažení vytčených cílů. Těmto cílům velmi dobře odpovídá použití biologických a toxinových zbraní jako nástrojů terorismu. Teroristické akce vedené biologickými zbraněmi bývají označovány jako **biologický terorismus** nebo **bioterorismus**.

Obecnými vlastnostmi těchto zbraní jsou:

- vysoká účinnost na jednotku hmotnosti,
- relativně snadná a levná produkce,
- ohrožení vdechnutím nebo poškozenou kůží,
- zneschopňující až smrtící účinky,
- obtížné rozpoznávání, často až po zjištění několika nebo mnoha případů se stejnými charakteristikami,

- vysoká úmrtnost,
- někdy obtížná až skoro nemožná terapie.

Typickými biologickými původci použitelnými jako biologická zbraň jsou zejména:

- viry (práve neštovice, Ebola, Dáň, ptáčí chřipka),
- bakterie (antrax, tyfus, cholera, brucelóza, vzhřivka),
- toxiny (botulotoxin, stafylokokový enterotoxin, ricin).

Účinek těchto biologických a toxinových zbraní spočívá především v množ-

ství hromadných onemocnění a velkém počtu případů jedné nemoci nebo úmrtí, které vyčerpává kapacity zdravotnických zařízení. Použití biologických zbraní by si vyžádalo rozsáhlou a dlouhodobou zdravotní péči, zvýšenou potřebu specifických léků a prostředků pro nemocnice, možnost karantény v dané oblasti pro velký počet lidí a s tím spojené právní a logistické problémy a rovněž specifické nakládání s oběťmi. Nezanedbatelný není ani psychický dopad takového bioteroristického útoku, spočívající ve strachu z neviditelného útočníka. ■

9. ročník konference

Současnost a budoucnost krizového řízení 2005

na téma

„Je současná civilizace připravena čelit novým krizím?“

Datum konání: 27. - 28. listopadu 2006

Místo konání: hotel Olšanka, Táboritká 23, Praha 3

Oblasti témat:

- Krizové řízení a bezpečnost jako vědní obor, nové pohledy na uvedené pojmy.
- Globalizace hrozeb a krizí (existuje ještě „pouze“ lokální krize?) a globalizace přístupu k jejich řešení (co si mohou navzájem přinést různé kontinenty?).
- Zranitelnost současné civilizace (závislost na technologiích apod.).
- Predikce (prognóza) pravděpodobných krizových stavů ve střední Evropě (důraz na metody, techniky a příklady pro ostatní řešitele).
- Zkušenosti, využitelné na cestě k bezpečné Evropě (případové studie s řešením).
- Odstraňování následků katastrof a podpora efektivní regenerace poškozených objektů (ekonomické a ekologické-environmentální aspekty, technologie).
- Budoucnost ochrany dat, nové přístupy k jejich ochraně.
- Dokonalá autentizace – budoucí řešení nebo hrozba?
- Aktuální nabídka informačních a komunikačních technologií ICT pro bezpečnostní manažery (autentizace, kryptografie, steganografie GIS, navigační systémy, systémy pro analýzu informací...).

Příspěvky registrujte na www.emergency.cz. Přednostně budeme zařazovat přednášky uvádějící příklady řešení z praxe. Pokud máte zájem, aby na konferenci vystupovala konkrétní osobnost, napište nám, a my se pokusíme zajistit její účast.

Kontaktní adresa:

Renata Oravcová
T-SOFT spol. s r.o.
Novodvorská 1010/14
142 01 Praha 4, Česká republika

tel.: +420 261 348 738
fax.: +420 261 348 791
e-mail: konference@tsoft.cz
web: <http://www.tsoft.cz>

Meziregionální reakce na přírodní a člověkem způsobené katastrofy

Ing. Marta SPÁLENKOVÁ, Krajský úřad Jihočeského kraje

Projekty Interreg IIIC (Regionální partnerství pro Evropu) jsou jedním z programů EU zřízených Evropskou komisí k podpoře partnerství mezi městy, regiony a jinými subjekty činnými v městském nebo regionálním rozvoji. Jejich základním cílem je zlepšení efektivnosti politiky, nástrojů regionálního rozvoje a soudržnosti formou výměny informací a sdílením zkušeností mezi zeměmi EU. Program je financován Evropským fondem regionálního rozvoje (ERDF) s tím, že vyžaduje spolufinancování národních projektových partnerů.

Zaměření projektu

Projekt SI.PRO.CI. („Meziregionální reakce na přírodní a člověkem způsobené katastrofy“) je mezinárodní projekt naplňující cíle EU o spolupráci, ucelení a sjednocení činnosti mezi regiony členských zemí EU a zemí střední a východní Evropy s ohledem na jejich nedávný vstup do EU v oblasti civilní ochrany. Byl iniciován italskou provincií Macerata na základě událostí, kterými bylo území provincie v minulých letech postiženo (září 1997 rozsáhlé zemětřesení, 1998 a 2002 povodně, poměrně časté rozsáhlé sesuvy půdy). Projekt slouží k vytváření a předávání metod a praktických dovedností ke zkvalitnění odezvy na přírodní katastrofy a havárie v zemích EU využitím zkušeností a znalostí jednotlivých partnerských zemí zapojených do projektu v oblasti civilní ochrany.

V roce 2003 byl projekt předložen v rámci tzv. východní zóny spolu s dalšími 64 projekty ke schválení jeho realizace EU. Z předložených projektů bylo schváleno pouze 27, mezi nimi i projekt SI.PRO.CI. což svědčí o narůstajícím významu civilní ochrany i v rámci EU. Do projektu se zapojilo 13 partnerů ze sedmi zemí (Itálie, Spolkové republiky Německo, Řecko, Maďarsko, Polsko, Španělsko a České republiky) a odstartován byl na jaře v roce 2004. Jeho ukončení se předpokládalo na konci roku 2006, ale v současné době se jedná o jeho prodloužení do roku 2007.

Za Českou republiku je do projektu zapojen Jihočeský kraj, jehož orgány schválily účast včetně spolufinancování partnerského podílu. Krajský úřad Jihočeského kraje na projektu úzce spolupracuje s HZS Jihočeského kraje. Jeho pracovníci se mimo jiné přímo podílejí na činnosti jedné ze čtyř pracovních skupin (viz časopis 112 č. 12/2004, příspěvek pplk. Ing. Lubomíra Bureše).

Projekt se zaměřuje na:

- vytvoření a zlepšení metod a praktických dovedností k vytvoření organizačního modelu systému řízení schopného koordinovat, řídit a optimalizovat informace, lidské a materiální zdroje v případě mimořádné události nebo krizové situace,
- možnost spoluúčasti na využívání nových informačních a komunikačních technologií zaměřených na zlepšení techniky a nástrojů pro monitorování a prevenci rizik a dále spoluúčast na důležitých operativních nástrojích k podpoře činnosti krizového managementu,
- rozvoj a zlepšení metod, techniky a nástrojů pro mapování a monitorování rizik,
- zlepšení informovanosti a připravenosti obyvatelstva ke zvýšení sebeochrany.

Je rozdělen do čtyř fází:

- seznámení s civilní ochranou partnerských zemí, vypracování tzv. zjišťovací zprávy (červen-říjen 2004),
- výměna zkušeností a znalostí mezi odborníky jednotlivých partnerských zemí, vypracování „Příručky“ jako finálního produktu projektu (říjen 2004-říjen 2005),

- transformace výsledků do lokální úrovně v jednotlivých partnerských zemích (listopad 2005 - říjen 2006),
- šíření výstupů z projektu (říjen - prosinec 2006, červenec 2007).

Informování a připravenost obyvatelstva na mimořádné události

V rámci seznámení s civilní ochranou partnerských zemí byla v oblasti „Informování a připravenost obyvatelstva na mimořádné události“ vypracována každou partnerskou zemí zjišťovací zpráva, která obsahuje:

- orgány a organizace zabývající se přípravou a informováním obyvatelstva,
- cílové skupiny obyvatelstva,
- úlohu místního systému při přípravě a informování obyvatelstva,
- metody používané pro přípravu a informování obyvatelstva,
- používané nástroje,
- připravenost obyvatelstva,
- problémy při přípravě a informování obyvatelstva na lokální úrovni,
- zájmy a potřeby.

Na vypracování finálního produktu nazvaného „Příručka pro přípravu a informování obyvatelstva“ spolupracovali v pracovní skupině (WG4) přízvaní odborníci ze Španělska, Maďarska, Polska, Itálie (Trento), České republiky (Jihočeský kraj) a Řecka, které však v průběhu projektu odstoupilo. Na rozdíl od zjišťovací zprávy, kterou musely zpracovat všechny partnerské země, účast v pracovních skupinách byla podle zájmu a možností každého z partnerů.

Evakuace obyvatelstva

Pozornost dětské populaci

V oblasti informování a přípravy obyvatelstva na mimořádné události se v rámci této fáze projektu, která probíhá od listopadu roku 2005, Česká republika spolu s Maďarskem zaměřuje na dětskou populaci. Jako způsob transformace výsledků projektu navrhl Jihočeský kraj uskutečnit na svém území pilotní projekt pro zlepšení znalostí žáků 2. stupně základních škol v oblasti civilní ochrany. K jeho realizaci bylo vybráno a osloveno pět základních škol na území Jihočeského kraje. Projekt je rozdělen do tří etap:

1. průběžné seznamování dětí s problematikou civilní ochrany

Za tímto účelem krajský úřad navrhl, zpracoval a nechal vyrobít vzdělávací sady s problematikou civilní ochrany „Viš, jak se chovat v případě mimořádné události“ pro všechny základní a střední školy Jihočeského kraje (celkem asi 300 sad). Každá sada se skládá z 23 plakátů, dvou příruček pro učitele a CD. Plakáty mají velikost formátu A3, jejich zpracování je přizpůsobeno dětem ve věku 12 až 15 let, ale lze je využít jak pro žáky prvního stupně základních škol, tak i pro studenty středních škol. Obsahují všeobecné informace (obecné zásady chování při mimořádné události, varování, ukrytí, evakuace, individuální ochrana) a chování v případě konkrétní mimořádné události (požár, havárie s výskytem nebezpečných látek, povodně, sesuvy půdy a laviny, zemětřesení, radiační havárie, terorismus a další) doplněné o grafické zpracování daného tématu. Umístění plakátů se předpokládá v prostorách škol, kde se děti běžně pohybují (chodby, jídelny, apod.). O jejich umístění rozhodne ředitel školy. Učitelé mohou s obsahem plakátů seznamovat děti také aktivně v rámci výuky ochrany obyvatelstva nebo předmětů zaměřených na všeobecné vzdělávání (fyzika, zeměpis, přírodopis). K tomu jim slouží příručka, která obsahuje rozšířené informace včetně plakátů, příklady možných otázek a návrhy, jak je možno se žáky dále pracovat.

2. vzdělávací pásmo s motivačními soutěžemi

Vzdělávací pásmo je v současné době připravováno krajským úřadem ve spolupráci s příslušníky HZS Jihočeského kraje, předpokládá se i možnost zapojení dalších subjektů (Policie ČR, ČČK apod.). Záměrem je připravit pro žáky v rozsahu maximálně dvou vyučovacích hodin přednášky s obrazovými ukázkami, aktivní zapojení dětí do praktických ukázek včetně průběžné motivační soutěže s drobnými cenami.

3. uspořádání soutěží mezi školami zapojenými do projektu

Soutěž se v současné době rovněž připravuje. Na jejich přípravách se kromě HZS Jihočeského kraje podílejí také města Blatná, Týn nad Vltavou a Strakonice, jejichž školy jsou do projektu zapojeny. Soutěž se bude skládat minimálně ze dvou kol. Vítězové 1. školního kola postoupí do kola krajského, které se bude konat v Českých Budějovicích na krajském úřadě nebo na HZS Jihočeského kraje. Při této příležitosti bude provedena i ukáзка činnosti jednotky HZS Jihočeského kraje. Nejlepší účastníci soutěže by se měli v červnu zúčastnit mezinárodní soutěže v Maďarsku, a to buď aktivně nebo jako pozorovatelé. Možnost účasti žáků u mezinárodní soutěže se v současné době prověřuje.

Pilotní projekt má ověřit zvolený způsob informování z pohledu jeho atraktivnosti a efektivnosti, tzn. zda zvolená forma je pro žáky zajímavá a zda přispěje k růstu jejich znalostí v oblasti civilní ochrany. Úkolem projektu je také nalézt a prověřit možnost a způsob spolupráce mezi krajským úřadem, hasičským záchranným sborem kraje, obcemi a školami Jihočeského kraje při vzdělávání obyvatelstva. Projekt by měl být základem pro pokračování této činnosti i v dalších letech, kdy se předpokládá zapojení více škol a rozpracování 2. a 3. etapy.

Informace o projektu a jeho partnerech je možno získat na webových stránkách Krajského úřadu Jihočeského kraje <http://www.kraj-jihocesky.cz/> v sekci krizové řízení.

V případě zájmu o podrobnější informace o pilotním projektu kontaktujte Ing. Martu Spálenkovou, oddělení krizového řízení, Krajský úřad Jihočeského kraje spalenkova@kraj-jihocesky.cz.

Individuální ochrana obyvatelstva

Nabídnout možnost řešení

Nejen identifikovat a označit nebezpečí, ale také nabídnout možnost řešení – to bylo motto IX. ročníku mezinárodní konference **Medicíny katastrof**, která se po jednoleté přestávce letos od 19. do 21. června opět konala v Lukově u Zlína. Záštitu nad celou akcí převzaly Úřad vlády ČR, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo vnitra, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Univerzita obrany, Kancelář Světové zdravotnické organizace ČR, hejtman Zlínského kraje a primátor města Zlína.

Konference byla rozdělena do tří částí. V první části se zabývala připraveností krizového managementu řešit mimořádné situace způsobené šířením vysoce nebezpečných nákaz, a to i v souvislosti s případným bioterorizmem. Druhá část zahrnovala zkušenosti, poznatky a doporučení na základě dosavadních cvičení složek IZS a třetí část seznamovala se zkušenostmi specializovaných pracovišť a zahraničních hostů.

■ Výskyt vysoce nebezpečné nákazy

Celosvětový rozvoj cestování přináší i řadu negativních jevů, kterým je například zavlékání nebezpečných infekčních chorob do zemí, kde se dosud nevyskytovaly nebo již byly dávno vymýceny a preventivní očkování se již považovalo za zbytečné. Nyní se do evropských států snadno importovaly malárie, tyfus, cholera apod. Přesun infekcí může být velmi rychlý, například letadlo z Nového Zélandu se dostane do střední Evropy zhruba za 26 hodin. Je proto nutné s těmito biologickými riziky počítat a budovat celý systém preventivních opatření. Patří k nim dokonalá evidence cestujících osob s časovými údaji ve vztahu k inkubační lhůtě vyskytující se nákazy, flexibilní biologické laboratoře, rychlé diagnostické techniky, zvládnutí rizika zásoby vakcíny, aktuální modifikace havarijních plánů a pohotovost lokalizace ohniska nákazy, která vyžaduje výjezdové týmy epidemiologů. Dobrá připravenost k ochraně před šířením nákazy je v erudovanosti zdravotníků i ve výchově obyvatelstva. Důležitý je odpovědný přístup sdělovacích prostředků, aby nezveřejňovaly problematiku jako senzaci, ale plnily roli informační a osvětovou. Propuknutí paniky situaci může nenapravitelně zhoršit.

■ Úkoly složek IZS

Představitelé složek IZS vysvětlili, jakou úlohu v připravenosti na řešení výskytu vysoce nebezpečné nákazy v České republice hraje Ministerstvo zdravotnictví (infekční oddělení nemocnic, možnosti izolace, ochranné pomůcky, vakcíny) jednotlivé ZZS, jaké úkoly plní HZS ČR a jednotky PO (záchranné práce při mi-

mořádných událostech, ochrana obyvatelstva - podíl na evakuaci obyvatel, označování oblastí s výskytem nebezpečných látek, varování obyvatel, dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku, humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro nouzové přežití) a co zabezpečuje Policie ČR (uzávěry ohnisek nákazy, odklon dopravy v postižených oblastech, objíždění trasy, zajištění veřejného pořádku). Účastníci konference se také seznámili s významnou úlohou Armády ČR a jejích záchranných praporů, krajských orgánů státní správy, hygieny a epidemiologie (výchova k odpovědnosti za vlastní zdraví, vzdělávání laiků i odborní-

ků), veterinární správy (utrácení postižených zvířat), Státního ústavu pro jadernou, biologickou a chemickou ochranu (identifikace nebezpečných látek) a úlohou letišť (monitorace hygienicko epidemiologické situace).

V případě většího počtu osob, které přišly pravděpodobně do kontaktu z nálezem, je ideální objekt pro karanténu sídlištní škola, kterou je možné rychle vyklidit a izolovat v ní osoby podezřelé z nákazy (snadnější zajištění vody, zabezpečení odpadků).

■ Cvičení prověřují připravenost

Jak zabránit šíření nákazy a vzniku pandemie, na to je nutné se připravit i prak-

ticky. Vyzkoušet a nacvičit doporučené postupy, naučit se zacházet s přístroji, osvojit si používání ochranných pomůcek atd. Několik přednášek popsal průběh cvičení v nemocnicích, jak by například přijímaly větší počet paci-

entů při hromadném neštěstí apod. Diskutovalo se také loňské největší taktické cvičení složek IZS Podzim 2005, které ukázalo i některé nedostatky, zejména v komunikaci jednotlivých složek navzájem způsobené především absencí digi-

tálního systému MATRA u ZZS, který se u některých složek IZS zavádí.

Doprovodný program

“Výskyt vysoce nebezpečné nákazy v ordinaci praktického lékaře“ byla praktická ukázka spolupráce složek IZS při zamezení vzniku epidemie okamžitou izolací nakažené osoby a všech, kteří s ní přišli do kontaktu. Podle scénáře zjistil obvodní lékař příznaky Eboly u dívky, která se vrátila z pobytu v rizikové oblasti. Informoval Krajskou hygienickou stanici Zlín, jejíž odborníci vyšetřili postiženou ve speciálních oblecích s filtračním a respiračním přístrojem a nakažení potvrdili. Ihned byl zaktivován IZS, policisté uzavřeli ordinaci a okolní prostory, hasiči postavili dekontaminační soustavu a převlékli se do ochranných oděvů, uložili pacientku do biovaku, provedli dekontaminaci a transportovali do bioboxu, odkud ji zdravotníci převezli na infekční oddělení nemocnice do přetlakového stanu, sloužícího pro léčbu a ochranu osob s mimořádně nebezpečným onemocněním. Účastníci konference se tak mohli seznámit s prostředky biologické ochrany pro transport a hospitalizaci infekčně nemocných, mobilním karanténním pracovištěm Ministerstva zdravotnictví, mobilním speciálním pracovištěm HZS Zlínského kraje a pracovištěm Územního střediska ZZS Zlínského kraje. Příslušníci HZS Jihomoravského kraje prezentovali speciální dekontaminační pracoviště a mobilní kontejner nouzového přežití.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto autorka

■ O zhodnocení letošní mezinárodní konference Medicíny katastrof jsme požádali náměstka generálního ředitele HZS ČR pro IZS a operační řízení plk. Ing. Václava Muchnu:

Konference tohoto typu jsou přínosné především z důvodu bezprostředního přenosu informací všech základních a ostatních složek IZS, kde na konci každého tematického bloku je možné v diskusi reagovat na jednotlivá vystoupení nebo prodiskutovat řešené problémy i mimo program konference s účastníky, kterých se řešená problematika přímo týká.

Byl jsem organizátory této mezinárodní konference vyzván k účasti právě pro již zmíněné taktické cvičení IZS Podzim 2005, kde jsem byl pověřen organizací přípravy a řízením cvičení. Měl jsem tak možnost přímo reagovat na některé sporné záležitosti z oblasti přípravy a provedení tohoto a dalších taktických cvičení IZS, a to z pohledu jiných složek. Tento pohled ostatních složek IZS na činnost jednotek požární ochrany a na HZS ČR mě zaujal nejvíce a myslím si, že je nutné jej vyslechnout a udělat si vlastní názor, kde se projevují chyby systému nebo lidí zapojených v tomto systému.

■ O čem by se mělo a diskutovat na příštím ročníku konference a co byste poradil organizátorům?

Otevřeně se musí diskutovat všechny podstatné problémy, které tíží jednotlivé složky IZS. Otevřenost spatřuji v tom, že i ty největší problémy jsou diskutovány věcně, bez napadání, se snahou problém řešit a ne ho přesouvat na jinou složku. Připravenost složek IZS závisí na jejich kompetencích, přípravě personálu, součinnosti a technickém vybavení. I ten nejlepší odborník jedné ze složek, který nezná své kompetence v systému, není pro tento systém plnohodnotným přínosem, ale stává se často překážkou. Pokud budu organizátory příštího ročníku mezinárodní konference Medicíny katastrof vyzván ke spolupráci, určitě budu navrhopvat stanovení nosného téma pro blok přednášek, ke kterému se jednotlivé složky IZS vyjádří a za sebe navrhnou postup řešení. Po diskusi se pak k takovému bloku učiní závěr, který bude sloužit jako výstup navrhovaných řešení, a tím bude nastartován proces jejich prosazení a zavedení do praxe.

Užitečná výměna informací

V síni vědecké rady Univerzity obrany se 20. června 2006 konal pod záštitou rektora Univerzity obrany brig. gen. Prof. Ing. Rudolfa Urbana, CSc. workshop na téma **Informační podpora krizového řízení a výměna informací v rámci integrovaného záchranného systému.**

V zastoupení rektora přivítal dvacet pět účastníků pracovního setkání prorektor mjr. Doc. MUDr. Jan Österreicher.

Hlavní důraz byl položen na výměnu zkušeností zejména z činností krizových orgánů krajů. Se zkušenostmi z Pardubického kraje vystoupil zástupce ředitele krajského úřadu Ing. František Dittrich, CSc., který zvláště podtrhl význam cvičení organizovaných krajem, jako cvičení krizového štábu Pardubického kraje v říjnu 2005 a taktické cvičení složek IZS kraje a pracovníků Krajského úřadu Pardubického kraje Nebezpečí 2006. Zdůraznil význam vlastního scénáře a jeho realizaci pod vedením hlavních představitelů kraje.

Z Jihomoravského kraje přednesl své zkušenosti vedoucí oddělení krizového řízení a obrany Krajského úřadu Ing. Peter Macko. Účastníci workshopu si rovněž vyslechli příspěvek ředitele Povodí Moravy Dr. Ing. Antonína Tůmy o jeho zkušenostech z krizových situací. Mjr. Doc. MUDr. Jan Österreicher vystoupil s informací o učebně krizového řízení v Univerzitě obrany Brno.

„Chemické vojsko si cení účast na takových akcích, jakým je workshop ke krizovému řízení,“ řekl za všechny přítom-

né plk. Ing. Vratislav Osvald z 314. centra výstrahy zbraní hromadného ničení Hostivice-Břve. „Jde tady nejen o vyjádření vlastních stanovisek, ale také o poznání se navzájem.“

Jeho slova pak potvrdil zájem účastněných odborníků o bližší osvětlení některých zajímavých otázek v průběhu diskuze. Na brněnském workshopu prezentovala svou produkci také společnost T-SOFT, která se angažuje právě v diskutované oblasti informačních technologií.

Josef NITRA, foto autor

Profil krizového manažera

Ing. František KOVÁŘÍK, Mgr. Ludmila ZÍCHOVÁ, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
foto František KOVÁŘÍK

V Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč se každoročně organizuje mnoho typů kurzů k problematice krizového řízení. Jedná se především o kurzy získání tzv. odborné způsobilosti určené pro nové pracovníky, kteří začínají ve svých funkcích, nebo specializační kurzy určené pro pracovníky, zaměřené na prohloubení znalostí v oboru.

V březnu letošního roku se uskutečnil, jako první svého druhu, odborný seminář určený zkušeným pracovníkům pro zdokonalení odborných vědomostí a dovedností. Jeho cílem bylo zjistit, do jaké míry se jeho účastníci ztotožňují s pojmem krizový manažer a zda vnímají požadavky na profil jeho osobnosti. Lektory byli Ing. František Kovářík a Mgr. Ludmila Zíchová, která se již deset let profesionálně zabývá vzděláváním v oblasti růstu osobnosti.

Osobnost krizového manažera

Seminář byl koncipován jako třídní a byl určen pracovníkům krizového řízení obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP) a vybraným příslušníkům HZS ČR. Zúčastnilo se ho celkem čtrnáct posluchačů. Polovinu tvořily ženy. Většina účastníků byla z ORP Středočeského kraje, malá část z územních odborů HZS ČR. Z tohoto počtu byl jeden místostarosta, tři příslušníci HZS ČR, ostatními pak tajemníci ORP.

Východí otázkou bylo, jak vnímají a charakterizují osobnost krizového manažera sami účastníci kurzu. S porovnáváním představy a skutečného stavu, ve kterém se jednotliví pracovníci nacházeli, se pracovalo během celého semináře. Proto bylo jednou z pomůcek grafické schéma charakteristiky osobnosti krizového manažera, které účastníci vytvářeli celé tři dny.

Metodická cvičení

Ke zjišťování toho, jak dalece se účastníci ztotožňují s představou krizového manažera, lektori použili metodická cvičení doplněná koučinkem. Ve cvičeních vytvářeli různé modelové situace, a to tak, aby se co nejvíce blížily reálným situacím.

Prvním bodem metodických cvičení byla otázka vztahu krizového manažera k mimořádným událostem. Cílem bylo zjistit, jak účastníci vnímají přírodní zákony a jejich vliv při řešení mimořádných událostí a jak vnímají a vyhodnocují atributy rizika.

Dalším krokem bylo zkoumání procesních vztahů k řešení mimořádných událostí, vliv osobnosti na komunikaci v hierarchii štábu, na kvalitu rozhodování

a řešení situací, schopnost individuálního přístupu. V této části semináře se velmi výrazně ukázalo, jak silný vliv může mít tým na jedince s nedostatečnou sebejistotou, a to především ve smyslu ovlivňování. Významnou roli zde sehrála individuální ochota převzít odpovědnost za svá rozhodnutí.

Jako výrazná osobnost v tom nejlepším slova smyslu se v této části semináře projevil ing. Karel Vejmolka z MěÚ Mníšek pod Brdy. Na druhou stranu se projevily také zkušenosti některých účastníků z řešení reálných krizových situací v povodňových komisích a krizových štábech, např. por. Josefa Kadlece z HZS Královéhradeckého kraje, územního odboru Rychnov nad Kněžnou nebo Jaroslava Šveráka z MěÚ Neratovice.

Poslední část byla věnována otázce řešení složitých psychosociálních konfliktů ve spojení osobnost – společnost. Každý účastník byl postaven před složité rozhodnutí, vnitřní konfrontaci hodnotových žebříčků, kdy bylo možné řešení v souladu se společenskými hodnotovým systémem nebo osobním hodnotovým systémem. Ukázalo se však, že díky rozdílu v hodnotách bylo pro posluchače velmi obtížné zvolit řešení v souladu s respektováním takové univerzální hodnoty, jakou je lidský život. V této části svou roli sehrály také emoce, iluze i komplexy, které měly výrazný vliv na kvalitu rozhodnutí.

Potvrdil se předpoklad, že kvalitu rozhodnutí krizového manažera kromě odborných návyků a znalostí výrazně ovlivňuje také jeho osobnost. Pro ni je však nutná také rovnovážně uspořádaná vlastní životní filozofie, kterou se daný člověk řídí a kterou si dotváří ze svých zkušeností. Tak, jako spolu neoddělitelně souvisí v odborné oblasti – návyk plus odborná znalost, stejně tak spolu souvisí ve filozofické oblasti vrozený návyk, který je třeba revidovat. Což však bez odborné znalosti filozofie vlastně ani nejde.

Posun v sebepoznání

V závěrečném hodnocení účastníci uvedli, že si uvědomili svůj posun v sebepoznání. Jak dále konstatovali, přehodnotili způsob svého myšlení. Lektory velmi potěšil názor účastníků, že pro jejich další práci bude důležité a přínosné další pokračování těchto typů vzdělávání v Institutu ochrany obyvatelstva.

Z pohledu lektorů se podařilo dosáhnout záměru, a to vytvořit seminář, který otevírá cestu k modernímu typu vzdělávání s důrazem na propojení odborné a filozofické báze, a tím i rozvoje osobnosti s využitím praktického výcviku k sebepoznání. Proto je potřeba vidět jako důležité, posazovat tuto formu vědeckého zkoumání a blíže specifikovat jednotlivé oblasti skrývající se pod pojmem profil krizového manažera pro další aplikaci do systémů vzdělávání pracovníků veřejné správy.

Pokračovat v práci svých předchůdců

Severovýchodně od hlavního města Prahy na levém břehu řeky Labe leží město Čelákovice. Členové místního sboru dobrovolných hasičů (dále jen SDH nebo sbor) si minulý měsíc připomenuli 125. výročí vzniku své organizace. Nešlo však jen o pohled do historie a bilancování výsledků.

Svědectví dokumentů

Duší organizace je bezesporu Miloš Fridrich, který je starostou sboru od roku 1981 a zároveň i jeho kronikářem. A právě pečlivě vedená kronika poskytuje nejen cenné informace

o okolnostech zrodu hasičského sboru, ale podrobně mapuje historickou cestu „dobrovolného hasičstva“ města, jeho úspěchy, ale i problémy a je cennou studnicí informací pro příští generace.

O založení hasičského sboru rozhodli radní města 22. května 1881. Sbor měl 57 členů a pro zásahovou činnost byl vybaven ruční záprahovou čtyřkolovou stříkačkou. Prvním předsedou sboru se stal Ferdinand Patočka, jeho velitelem pak Antonín Ferles mladší. Od prvo počátku svého vzniku se čelákovičtí dobrovolní hasiči podíleli nejen na likvidaci tehdy velmi častých požárů, ale byli velmi činnorodí na poli společenském i v rámci rozvíjející se organizace dobrovolného hasičského hnutí v Čechách. Již v únoru roku 1882 roku uspořádali ve městě 1. hasičský ples a v roce 1886 se stali hostiteli sjezdu dobrovolného hasičstva Mělnické župy.

Vedle kroniky a rozsáhlého archivu dobových fotografií je nejceněnější relikvií a oprávněnou chloubou prapor sboru, který hasiči získali v roce 1931.

Pozornost dětem

Na přelomu 80. a 90. let minulého století se začíná psát novodobá historie sboru. Opomenout nelze především výstavbu nové hasičské zbrojnice, která byla převzata do užívání 1. září 1994. Specifikou objektu je to, že v něm kromě dobrovolných hasičů sídlí také obvodní oddělení Policie ČR.

SDH má v současnosti 60 členů. Velkou pozornost věnují výchově nové hasičské generace. V organizaci momentálně připravují 20 dětí, což je v současnosti, kdy děti obecně nejvíce o tuto zájmovou činnost větší zájem, jistě potěšitelné. V Čelákovici se však nejedná o náhodu, ale výsledek dlouholeté systematické práce s mládeží a aktivit členů sboru na veřejnosti. Celoroční příprava mladých členů podle hry Plamen, pořádání zimního lyžařského výcviku a letního „hasičského“ tábora, pravidelné akce pro školy (přednášková činnost, dny otevřených dveří) nebo širokou veřejnost (Den záchranářů), to jsou jen některé z aktivit.

Profesionalita a obětavost

Prioritou je zásahová činnost. Výjezdová jednotka je zařazena do kategorie JPO III. Má 20 členů, z toho tři ženy, z nichž dvě jsou zařazeny na funkci hasič a jedna působí ve funkci velitele družstva. Počet výjezdů jednotky k zásahům každoročně vzrůstá. Jestliže v roce 1996 to bylo 30 výjezdů, v roce 2005 již 57 a za necelé 1. pololetí letošního roku se počet výjezdů přiblížil sedmi desítkám. V posledních pěti letech prokázali čelákovičtí hasiči svoji vysokou profesionální připravenost a nasazení při zásazích u tak závažných mimořádných událostí, jakými byly např. požár firmy VDO, s.r.o. v Brandýse nad Labem v roce 2001, povodně v roce 2002 nebo požár firmy

CIUR, a.s. v Brandýse nad Labem v roce 2003. V letošním roce pak požár bývalého cukrovaru v Úvalech u Prahy, tragický požár ubytovny v Mochově a v neposlední řadě jarní povodně. A právě za mimořádné nasazení při této události byli členové sboru oceněni ministrem vnitra Mgr. Františkem Bublanem.

Vždy lze nalézt řešení

Jako mnohé SDH se i čelákovičtí hasiči potýkají s řadou problémů, z nichž největším je „věk“ a technický stav požárních automobilů a zejména pak absence výškové techniky. Příslib starosty města na letošní valné hromadě sboru dává předpoklad, že tento problém bude v dohledné době vyřešen. „Určité problémy, které vždy za nějakou dobu vyvstanou, se dobrou vůlí a snahou nechají vyřešit,“ říká na margo obtíží Miloš Fridrich. Sympatické je, že místo žehráni hledají možnosti a východiska jak i přes omezené možnosti svoji činnost zlepšit. Důkazem toho je např. automatické otevírání garážových vrat, které bylo instalováno letos v únoru. „I když naše práce mnohdy není vidět a je nedocenína, ochrana občanů a materiálních hodnot stojí za to,“ dodává starosta sboru.

Po právu byla dlouholetá obětavá činnost čelákovických dobrovolných hasičů oceněna i na zmiňovaném slavnostním shromáždění. Z rukou náměstka starosty SH ČMS Lubomíra Janeby převzalo 18 členů individuální ocenění a organizace jako celek pak ocenění nejvyšší - Čestný prapor SH ČMS.

mjr. Dr. Jaroslav VYKOUKAL,
foto Michal ŠIMMER a Milan VÁVRŮ

Čtyři „autoslužby“ pro Ministerstvo vnitra

Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra (ZS MV) je příspěvkovou organizací pro poskytování a zabezpečení komplexních služeb Ministerstvu vnitra jako ústřednímu orgánu státní správy. Její rozsah působnosti je dán platnou legislativou a vymezen Zřizovací listinou č.j. 1337/97 ze dne 8. prosince 1997, ve znění pozdějších dodatků.

Jak nás informovala ředitelka kanceláře ředitele ZS MV Mgr. Hana Mokerská a vedoucí úseku vnějších vztahů a hospodářských činností ZS MV Ing. Jan Kratochvíl, hlavním předmětem činnosti ZS MV je zabezpečení funkcí a úkolů podle potřeb a požadavků Ministerstva vnitra (MV), Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR a ostatních organizačních složek státu rezortu MV ve velmi široké škále působnosti.

V rámci kapacitních možností se kromě pořizování, správy, údržby, oprav, vyřazování, odprodeje a likvidace určeného movitého i nemovitého majetku a dalších služeb jedná například o zajištění:

- hromadné přepravy osob a nákladní přepravy, včetně odtahové služby,
- provozu autoopravárenství, včetně odtahové služby,
- přípravy, výuky, zdokonalování a periodického přezkušování řidičů.

Autodoprava

ZS MV je schopné zajistit hromadnou přepravu osob jak dálkovými, tak i klasickými autobusy značek Karosa, Renault a Mercedes. Také nabízí nákladní přepravu různými typy nákladních automobilů značek LIAZ, Avia, Tatra a IVECO. Speciální automobily jsou sklápěcí, kropicí, skříňové, včetně automobilů s vysokozdviznou plošinou.

Autodoprava sídlí na dvou místech. V objektu ZS MV v Přípotoční ulici v Praze-Vršovicích a v ulici Josefa Martího v Praze-Vešlavíně. Autodopravu lze domluvit za zvýhodněnou cenu.

V rámci služeb autodopravy ZS MV mohou zájemci využít čtyřadvacetihodinového servisu odtahové služby, která je zabezpečována vozy AVIA A-31 po celém území České republiky.

Autodoprava ZS MV nabízí také možnosti parkování na odstavném parkovišti a v případě volné kapacity i garážování. Parkoviště slouží ke krátkodobému odstavení vozidel. Během odstavení vozidla lze využít doplňkových služeb autoopravy.

Komplexní servis

ZS MV ve svých automobilních opravách zajišťuje komplexní servis vozidel všech běžných značek. Automobilní opravny jsou v objektu v Přípotoční ulici, v Radlicích a na Vešlavíně. Opravny mají k dispozici moderní diagnostické

přístroje na seřízení motorů a geometrii automobilů.

Klempířské a lakýrnické práce se provádějí v Radlicích a na Vešlavíně, kde jsou k těmto účelům plně vybaveny.

Další služby automobilních oprav jsou výměny olejů, pneuservis s možností dodání nových pneumatik, montáž mechanického zabezpečení převodovky, montáž autoalarmů, autorádií a radiotelefonů.

V automobilní opravě Vešlavín má zákazník možnost nechat si na vozidle provést ekologický nástřik spodku a dutin, mytí a čištění interiérů, ruční mytí včetně konzervace karoserie tvrdým voskem, rozleštění zašlých laků, nebo si lze nechat jen umýt vozidlo v mycí lince.

Stanice technické kontroly

V objektu ZS MV v Přípotoční ulici je k dispozici stanice technické kontroly,

která nabízí technické prohlídky osobních a užitkových automobilů kategorií „L“, „H1“, „N1“, „O1“ a „O2“, multi-kár, přípojných vozidel a motocyklů. STK nabízí také další služby, jako například technické prohlídky těchto kategorií vozidel před jejich schválením do provozu na pozemních komunikacích.

Autoškola

ZS MV nabízí také základní výcvik v autoškolě v budově ředitelství ZS MV v Přípotoční ulici. Tento výcvik je zaměřen na získání řidičského průkazu pro skupiny „A“, „B“, „C“ a „D“.

Vedle autoškoly zde probíhají také školení řidičů a jsou organizovány kondiční jízdy. V teoretické přípravě jsou využívány moderní názorné pomůcky a video-projekce. V praktické části pak vozidla Škoda Octavia, Škoda Fabia a Škoda Felicia, Tatra 815 a Karosa.

Školení je předurčeno pro řidiče, kteří jsou držiteli řidičských průkazů „B“ a „C“. Kondiční jízdy ZS MV zajišťuje pro držitele oprávnění skupiny „B“.

Profesní školení řidičů je organizováno pro skupiny „B“, „C“ a „D“ a vozidel s právem přednosti jízdy ve formě:

- školení,
- školení a přezkoušení,
- školení, přezkoušení a jízda.

Výčet služeb ZS MV souvisejících s osobními a nákladními (technickými) automobily tvoří bohatou nabídku. Těžko lze říct, které ze jmenovaných oblastí je věnována největší pozornost. „Právě ze stejnoměrného rozložení našich sil vychází komplexnost snah uspokojit po této linii všestranně potřeby rezortu Ministerstva vnitra,“ říká vedoucí úseku vnějších vztahů a hospodářských činností Ing. Jan Kratochvíl.

kpt. Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ

Brno hostilo finále celostátní soutěže Mladý záchranář 2006

Ing. Josef SLEZÁK, Ing. Otakar J. MIKA, CSc., foto Ing. Josef SLEZÁK

Ve dnech 9. až 11. června 2006 se v Brně uskutečnilo pod záštitou I. náměstka primátora města Brna Ing. Jana Holíka finále celostátní soutěže Mladý záchranář 2006 s podtitulem „Dokaž, že umíš“. Pořadatelem letošního republikového kola byl Klub Svazu Civilní ochrany v Brně.

Každým rokem se finálové klání uskutečňuje na jiném místě. Například loni to bylo ve Strakonici. Tato zajímavá a náročná celostátní soutěž má své důležité poslání, je jím rozvíjení vědomostí, znalostí, dovedností a návyků v sebeochraně a vzájemné pomoci při ohrožení člověka. Soutěž vhodným způsobem doplňuje výuku témat „Ochrana člověka za mimořádných situací“, která se vyučují na všech základních a středních školách v České republice.

Soutěž má svou tradici od založení Občanského sdružení Svaz Civilní ochrany ČR, a to od roku 1992. Svaz má právě v práci s mládeží dobré výsledky. Je to mimo jiné i proto, že v mládeži vidíme možnost „obnovit bezpečnostní citění“, které bylo v 90. letech minulého století zrušením branné výchovy značně zanedbáno. Tento dluh vůči společnosti jako takové se bude ještě poměrně dlouhou dobu splácet.

Do Brna se sjelo celkem jedenáct soutěžních družstev z celé republiky, vítězů krajských kol této soutěže. Každé družstvo mělo čtyři členy. Zajímavé bylo silné zastoupení dvou moravských měst, a to Ostravy a Brna, protože z každého jmenovaného města se účastnilo více družstev.

Soutěže se účastnila družstva dětí ve věku 10-15 let. Přípustná byla též účast družstev z jiných občanských sdružení pracujících s mládeží (například Sdružení dobrovolných hasičů Čech, Moravy a Slezska). Každé soutěžní družstvo bylo vybráno jako nejlepší z krajského kola. Hlavním soutěžním dnem byla sobota 10. června 2006. Brněnští pořadatelé připravili pro děti kvalitní trať v členitém terénu v okolí Základní školy Svážná v městské části Nový Lískovec. Soutěž se skládala z celkem dvanácti disciplín. Hodnotilo se jak správné provedení úkonů (nasazení ochranné masky apod.), tak dosažené výsledky (například ve střelbě ze vzduchovky). Celá trať měla přibližně 3000 metrů a hodnotil se také

dosažený čas v cíli. Jednotlivá pracoviště obsahovala tyto soutěžní disciplíny: střelba ze vzduchovky, hod granátem na cíl, používání ochranné masky, odborný test znalostí, uvazování základních uzlů, šplh na laně, dopravní test, hod záchranným kruhem, prověření znalostí topografie, prověření znalostí ze zdravotvědy, požární příprava – použití hasebních prostředků a celková doba překonání trati.

Dne 11. června 2006 soutěž pokračovala v Odborném učilišti požární ochrany Brno. Soutěžící museli projít protiplynovým polygonem, což byl pro ně ohromující zážitek.

Závěrem je možné říci, že celková úroveň mladých soutěžících má trvale rostoucí tendenci.

Pro děti byly zabezpečeny i doprovodné akce s poznáváním veletržního města Brna a ukázkou požární techniky. Vítězové i účastníci měli radost i z cen a upomínkových předmětů, které pro ně připravil Svaz CO ČR, Klub SCO Brno, HZS, Magistrát města Brna a Krajský úřad Jihomoravského kraje.

V letošním brněnském finále se na prvních třech pozicích umístila tato tři soutěžní družstva:

1. Klub SCO Brno - SDH Brno-Královo Pole – starší chlapci, ve složení: Pavel Kadlec – velitel, Linda Daňhelková, Jakub Venclovský, Michal Moselský,
2. Klub SCO Strakonice,
3. Klub SCO Brno.

Mladší chlapci:

1. Zdeněk Hadrava – Klub SCO Strakonice.

Mladší děvčata:

1. Monika Žabková – Klub SCO Ostrava.

Zřícení střechy výstavní haly v Polsku

plk. Ing. Petr BERGLOWIEC, HZS Moravskoslezského kraje, foto archiv autora

Organizátoři VII. mezinárodních trhů poštovních holubů v polském Chořově očekávali, že v průběhu tří dnů – od 27. do 29. ledna 2006 zhlédne jejich akci kolem 43 tisíc návštěvníků. Nikdo z nich netušil, že plánovaný úspěch se zvrtné v tragickou mimořádnou událost.

V sobotu 28. ledna 2006 kolem šestnácté hodiny dav milovníků holubů začal řídnout. Ve výstavní hale č. 1 budově bylo podle různých odhadů od 500 do 700 osob.

V 17.15 hodin se rozlehlo ohlušující řinčení (někteří svědci popsali tento zvuk jako skřípot, popř. jako zvuky trhání). Střecha haly, pokrytá několika desítkami centimetrů zmrzlého sněhu, se začala bortit dovnitř budovy.

Městské operační středisko Státní Požární Ochrany (dále jen „SPO“) v Chořově převzalo hlášení události v 17.18 hodin. Telefonovaly osoby, nacházející se v sousedství výstavní haly. Ozval se rovněž automatický monitoring objektu. V 17.19 hodin se na pultu centrální ochrany („EPS“) v Městském operačním středisku SPO v Chořově rozsvítil poplachový signál „POŽÁR“. Prakticky souběžně (v 17.20 hodin) do Městského operačního střediska v Katowicích telefonovaly osoby, nacházející se na místě katastrofy. Ve stejném čase telefonická ohlášení přišla na stanici zdravotnické záchranné služby a policie.

První minuty

SPO v Chořově vyslalo na místo tři družstva ze záchranně-hasební jednotky Chořov. Další šest (z jednotky Katowice Centrum a Katowice-Piotrowice) vyslal operační důstojník Městského operačního střediska v Katowicích.

Na Krajské operační středisko SPO Slezského kraje přišla informace o pádu střechy výstavní haly č. 1 z městských operačních středisek z Chořova a Katowic v 17.21 hodin. O minutu později službu konající důstojník vyslal operační skupinu a zároveň dal do pohotovosti následující síly a prostředky SPO: tři jeřáby, tři hasičské čety, četou pro silniční záchranné služby a těžký automobil pro technické záchranné služby. Kromě toho uvědomil o události vedení Krajského velitelství SPO (krajského velitele, jeho zástupce, náčelníky oddělení, tiskového mluvčího). Informaci o události rovněž předává do Centra koordinace zdravotnického záchranného služby, Krajského centra krizového řízení a Krajského štábu policie a žádá, aby současně postavili do pohotovosti podřízené služby.

V 17.30 hodin přijíždějí na místo události družstva z jednotky hasičů Chořov a skupiny zdravotnických záchranářů – automobily zdravotnické záchranné

služby. Řízení záchranných prací se ujímá kpt. Ryszard Wolski z Městského velitelství SPO Chořov, který po provedeném průzkumu potvrzuje, že:

- došlo ke zřícení části střechy o ploše 15 000 m² výstavní haly č. 1 Mezinárodních Katovických trhů,
- kolem objektu se nacházejí osoby, kterým se vlastními silami podařilo dostat se ze zbořeniště (velká část z nich je zraněná),
- mezi osobami, které se nacházejí mimo halu panuje panika, šok v důsledku poranění a prodělaného stresu; někteří lidé se vrací do haly,
- zevnitř poškozené budovy se ozývá volání o pomoc osob, přitlačených částmi střechy (uvnitř haly může být uvězněno několik stovek osob),
- chybí osvětlení.

Po předání popisu situace na místě události do SPO v Chořově velitel záchranných prací zažádal o vyslání dalších sil a prostředků s ohledem na velký počet osob, nacházejících se uvnitř zavalené haly. V návaznosti na tuto situaci krajské operační středisko vyslalo další družstva ze Slezského kraje, včetně tří jeřábů, těžké sestavy pro silniční záchranné služby a automobily technického záchranného služby.

Záchranné práce v první etapě akce spočívaly především na zvládnutí paniky u osob, které se vlastními silami dostaly ze zavalené haly a na znemožnění jejich návratu do budovy, poskytnutí první lékařské pomoci raněným a zahájení záchranných prací, majících za cíl vyproštění osob zpod spadlé konstrukce.

Záchranáři využívali pily, pneumatické vaky, hydraulické zvedáky a zařízení. Prováděny byly rovněž činnosti, které měly zabezpečit osvětlení terénu akce. Velitel záchranných prací nařídil rovněž zjistit, zda technické služby výstaviště vypnuly přívod elektřiny do zavalené haly.

V 17.32 hodin na území výstaviště přijíždějí družstva záchranné hasičské jed-

notky z Katowic, kterým velitel záchranné akce svěřuje provádění záchranných prací z druhé strany haly. V tomto období je několik osob vyproštěno ze zbořeniště a předáno zdravotnické záchranné službě. Velitel záchranné akce popisuje aktuální situaci a informuje, že síly a prostředky na místě nejsou dostatečné. Především žádá o vyslání skupin zdravotnické záchranné služby a většího množství lidí a dalších technických prostředků.

V tomto období prováděla záchranné práce tři družstva z Městského velitelství SPO Chořov (12 hasičů), šest družstev z Městského velitelství SPO Katowice (24 hasičů) a tři skupiny zdravotnické záchranné služby (10 záchranářů).

Druhá fáze

V 17.35 hodin přijíždí operační skupina krajského velitelství SPO. Operační důstojník mjr. Janusz Ciesielski po seznámení se se situací převzal velení a přijal následující rozhodnutí:

- rozdělil místo zásahu na dva úseky: úsek I - ze severní strany a úsek II - z jižní strany haly,
- vytýčil úkoly s cílem uvolnění uvězněných osob a poskytnutí pomoci zraněným.

Velitel záchranné akce žádá o vyslání většího množství sil a prostředků. Krajské operační středisko průběžně informuje o situaci na místě události krajského velitele SPO, který přijíždí na velitelství. Zároveň vysílá další družstva z jednotek SPO, četou tzv. silničního záchranného služby, družstva technického záchranného služby a dvě hasičské čety. O události, nasazených silách a prostředcích a postupu záchranných prací informuje rovněž Celostátní centrum koordinace záchranných prací a ochrany obyvatel.

V 17.40 hodin na krajské velitelství přijíždí Slezský krajský velitel SPO generál Janusz Skulich a jeho zástupci, náčelníci oddělení a další. Převzal koordinaci práce a určil následující úkoly:

- zvýšit početní stav operačního střediska,
- povolat na krajské velitelství všechny pracovníky a zejména pak příslušníky operačního oddělení, hospodářského oddělení, strojní služby, prevence, psychologa a koordinátora zdravotnického záchranářství,
- uvést do pohotovosti všechna družstva technického a silničního záchranářství ze všech jednotek v kraji,
- vyžádat na Celostátním centru koordinace záchranných prací a ochrany obyvatel vyhledávací skupiny se psy, družstva technického záchranářství a kadety (studenty) ze škol požární ochrany v Čenstochové a Krakově,
- požádat o příjezd lékaře-koordinátora centra pro koordinaci zdravotnického záchranářství, který by osobně řídil práci na tomto centru,
- uvědomit prokuraturu a stavební dozor,
- s cílem odpovídajícího zabezpečení místa události zajistit potřebné množství pořádkových sil (policie, městská policie, armáda),
- zahájit postupy týkající se povolání jeřábů a vyhledávacích skupin mimo SPO (Báňská záchraná stanice, Bendzinská a Jurašská skupina horské služby),
- vyslat na místo události logistický kontejner s nafukovacími stany a kontejner spojení a velení,
- uvědomit městské a okresní velitele SPO o nutnosti zvýšení početních stavů na všech záchranářsko-hasebních jednotkách,
- určuje spojovacího důstojníka, který odchází do Centra krizového řízení vojvod.

■ Vyprošťování pokračuje

V 17.45 hodin velitel záchranných prací informuje, že stále pokračují záchranné práce, s cílem vyproštění osob ze zbořeníště. Řídící zdravotnických záchranných prací organizuje místo třídění raněných. Raněným je poskytována lékařská pomoc a nejvážněji ranění jsou převáženi sanitkami do nemocnic. V průběhu prací je vyproštěno několik osob, byly nalezeny rovněž osoby, které nejevily známky života.

Na krajské operační středisko přichází rovněž znepokojující informace, že v souvislosti s nedostatečným množstvím skupin zdravotnické záchranné služby chybí kontinuita v transportu raněných. Jsou zapotřebí rovněž technické prostředky – nosítka-ortopedické desky k transportu raněných, dále chybí záchranáři a pořádkové síly.

Přijíždějí další záchranné týmy. Práce se v těchto okamžicích soustředily na vyproštění zavalených osob. V tomto časovém údobí se podařilo vyprostit deset osob. Byly využívány nafukovací vaky, zvedáky, rozbrušovací pily a hydraulická zařízení. Koordinátor zdravotnické záchranné služby průběžně prováděl třídění raněných, měl dozor nad poskytováním první pomoci raněným a předá-

val je skupinám zdravotnické záchranné služby. Centrum koordinace zdravotnických záchranných prací průběžně předává informace, týkající se volných míst ve slezských nemocnicích. Centrum krizového řízení vojvod na doporučení velitele záchranných prací vysílá na místo akce dva autobusy a deky. Kromě toho a s ohledem na velmi nízkou teplotu (-17 °C), se věnuje zabezpečení teplých nápojů a stravy pro záchranáře a spolupracující služby.

■ Posilování lidmi a psy

V 17.58 hodin Celostátní centrum koordinace záchranářství Hlavního velitelství SPO vysílá na území akce následující síly a prostředky: vyhledávací a záchranářskou skupinu SPO se psy, vyhledávací a záchranářskou skupinu dobrovolné požární ochrany se psy, 80 kadetů ze škol SPO Čenstochová a Krakov.

V 18.15 hodin velitel záchranných prací vytváří štáb akce, který po analýze situace přijímá následující rozhodnutí:

- určuje osoby pro realizaci úkolů v oblasti: zorganizování místa příjmu sil a prostředků, logistického zabezpečení, vytvoření základny z pneumatických stanů – místa lékařské pomoci, organizace osvětlení místa zásahu s využitím techniky SPO,

- rozděluje území akce na šest úseků,
- žádá o vyslání hydraulické plošiny,

ze které bude osvětlováno území akce. Nadále na zbořeníšti probíhají intenzivní záchranné práce s jediným cílem – dostat se k živým lidem. Záchranáři vyřezávají otvory ve spadlé střeše a zároveň se s využitím nafukovacích vaků a hydraulického nářadí pokoušejí zvednout jednotlivé části konstrukce a dostat se tak k živým osobám.

Na místo akce se dostavuje větší počet příslušníků policie a strážníků městské policie, kteří dostávají za úkol zabezpečit místo akce před cizími osobami. Velitelé sil, které se dostavily, se hlásí u velitele záchranných prací a dostávají úkoly, spočívající v transportu raněných na místo třídění a následně do sanitky a zabezpečení místa akce před cizími lidmi.

V 18.30 hodin celostátní centrum koordinace záchranářství vysílá na místo události Malopolskou vyhledávací a záchrannou skupinu se psy a informuje krajské operační středisko, že skupina přistane kolem 19.30 hodin na letišti Muchovice v Katovicích.

V 19.30 hodin na krajské operační středisko přicházejí následující informace:

- celostátní centrum koordinace záchranářství sděluje, že z území malopolského a opolského kraje jsou vyslány jeřáby a družstva technického záchranářství,

- městské operační středisko Myslowice podává hlášení o výjezdu báňských záchranářů na místo události z Katovického uhelného holdingu (25 záchranářů a lékař),

- městské operační středisko Bialsko-Biala hlásí výjezd skupiny lékařů z Beskydské horské služby,

- městské operační středisko Bytom hlásí výjezd první skupiny báňských záchranářů z Centrální stanice báňské záchranné služby (11 záchranářů).

■ Logistické zázemí

Logistické služby vytvářejí zázemí pro potřeby akce. Organizují dodávku rozbrušovacích kotoučů, pohonných hmot, teplých nápojů. S využitím pneumatických stanů vytvářejí místa lékařské pomoci. Organizují rovněž osvětlení místa zásahu.

Ve 20.15 hodin na výstaviště přijíždějí jednotlivě další logistické soupravy s nafukovacími stany. Velitel záchranné akce nařizuje rozložení všech stanů a určuje osobu, která je zodpovědná za zorganizování míst v těchto stanech, kde budou umístěny ostatky osob, které zahynuly při této katastrofě. Kromě toho v jednom stanu nařizuje zřídit místo pro umístění evakuovaných zvířat a ptáků, zachráněných při akci.

V tomto čase přijíždí na místo zásahu vojenská policie z Hlivic a Katovic, která je nasměrována k přenášení vyproštěných raněných osob.

S využitím kontejneru velení a spojení pracuje štáb akce, který je doplňován o specialisty, přijíždějící na místo katastrofy (centrální stanice báňské zá-

chranné služby, policie, městské policie, zdravotnické záchranné služby, stavebního dozoru, prokuratury, představitelé kraje a samospráv).

Na krajské operační středisko přichází informace, že se na místo katastrofy dostavil premiér Polska Kazimierz Marcinkiewicz, vedoucí kanceláře polského prezidenta-ministr Andrzej Urbanski a další členové vlády.

Okolo 21.00 hodin přijíždějí na místo akce hlavní velitel SPO plk. Kazimierz Krzowski, jeho zástupce plk. Leszek Suski včetně operační skupiny Hlavního velitelství SPO. Po seznámení se se situací na místě katastrofy ponechávají vedení v rukou generála Skulichy.

V této etapě v záchranných pracích je zapojeno kolem 300 hasičů SPO (asi 70 družstev, v tom je 13 z jiných krajů Polska), 18 dobrovolných hasičů, 25 záchrannářů horské služby, 60 báňských záchrannářů, 280 policistů, 40 strážníků městských policí, 57 vojáků, 80 vojenských policistů, 180 zdravotnických záchrannářů (60 skupin zdravotnické záchranné služby – sanitky) a 17 vyhledávacích psů.

Záchranné práce jsou především směřovány k intenzivním pokusům zajištění přístupu k živým osobám, nacházejícím se pod zbořeníštěm. Očekávané množství obětí je 100-150 osob.

Ve 22.15 hodin byla ze zbořeníště vyproštěna osoba, která – jak se ukázalo později – byla poslední zachráněnou živou osobou.

■ Vyprošťování obětí

Ve 23.25 hodin informuje Centrum koordinace zdravotnické záchranné služby krajské operační středisko o 113 osobách, které se nacházejí v nemocnicích, počet zraněných je neustále aktualizován. Z krajského štábu policie přichází informace o částečném zjištění osobních údajů raněných (nacházejících se v nemocnicích).

Záchranné práce již nepřinášejí výsledky v nálezech živých osob. Počet smrtelných obětí narůstá ke dvaceti. V rámci možností jsou těla přepravována pohřebními službami do márnice na území Chořova. Je zvažována možnost odvolání všech záchrannářů z místa akce a nařízení ticha a opětovného prohledání zbořeníště s pomocí geofonů a vyhledávacích psů.

Ve 23.55 hodin přicházejí veliteli záchranných prací hlášení z jednotlivých úseků o tom, že již nejsou nacházeny živé osoby. Jsou označena místa, kde se pravděpodobně nacházejí ostatky dalších mrtvých osob.

V neděli 29. ledna 2006 v 0.25 hodin celostátní Centrum koordinace záchrannářství informuje, že z kraje malopolského a opolského byly vyslány automobily s rozbrušovacími kotouči k pilám na beton a ocel. Z krajského vojenského štábu přichází informace o zajištění ohřívačů.

V souvislosti s chybějícím efektem v nalezení živých osob a těžkostmi, se kterými se potýkají psi (rušení hlukem a hlu-

by, kteří se v průběhu katastrofy dostali z klecí), velitel záchranné akce přijímá rozhodnutí o odvolání všech záchrannářů ze zbořeníště a nařizuje klid na celém terénu akce.

Ve 03.00 hodin, po výměně záloh, vydává velitel záchranných prací rozkaz opětovného nasazení jednotek na plochu zbořeníště. Jelikož má k dispozici odpovídající množství sil a prostředků, rozděluje plochu katastrofy na osm úseků (sektorů) a nařizuje systematický a důkladný průzkum území. S využitím rozbrušovacích pil, nafukovacích vaků a zvedáků záchrannáři vyprošťují další těla.

Kromě hasičů provádí tuto činnost i několik družstev báňských záchrannářů, vojenské policie, horské služby, městské policie a státní policie. Na místě pracují psychologové a představitelé prokuratury. Zajišťovány jsou předměty, oblečení, osobní doklady osob, které byly katastrofou postiženy. Ve stanech je zajištěno místo pro uložení ostatků osob, (před transportem do márnice), depozit předmětů, oblečení a místa, do kterých jsou evakuována zvířata (holubi, exotičtí ptáci, králíci, atd.), která se uvolnila z klecí.

V 05.10 hodin z místa zásahu přicházejí do krajského operačního střediska informace, že počet obětí je již 42. Kromě polských občanů při katastrofě zahynulo několik občanů České republiky a Německa. O čtyřicet minut později je ze zbořeníště vynesena padesátá oběť.

■ Závěr záchranných prací

V 08.10 hodin velitel záchranných prací předává informaci, týkající se lokalizace místa, kde by se mohly ještě nacházet uvězněné osoby. S ohledem na průběžně prováděný průzkum a možnost nálezů živých osob se nepředpokládá použití těžké techniky (jeřábů, vyprošťovací techniky, bagrů, atd.). Velitel záchranných prací žádá o vyslání stavebních specialistů na místo akce, kteří vypracují způsob odstranění konstrukce s cílem dosažení a vyproštění osob, přitlačených hlavní částí nosné konstrukce. Počet mrtvých obětí v tomto okamžiku – 57 vyproštěných a jedna lokalizována.

V 12.20 hodin na místo události přijíždí prezident Polska Lech Kaczyński a další představitelé vlády.

Ve 14.00 hodin velitel záchranných prací předává informaci o vyproštění ostatků poslední lokalizované oběti katastrofy. K této hodině je sumář raněných a mrtvých následující: v nemocnicích se nachází přes 140 raněných, smrtelných obětí je 58. Vzhledem k tomu, že na místě události již není zlokalizováno žádné místo, kde by se mohly nacházet oběti, velitel záchranných prací přijímá rozhodnutí o postupném odvolání záchrannářů, kteří se účastnili záchranných prací. K zabezpečení místa akce (kromě státní policie a městské policie) určuje družstva z jednotek SPO z Chořova, Katovic a Bytomi. Velitel záchranných prací dostává informaci o úmrtí jedné z hospitalizovaných osob. Je to 59. oběť.

Ve 20.00 hodin velitel záchranných prací na základě analýzy situace (nelze se dostat do míst, kde se mohou nacházet osoby) rozhoduje o přerušení prací do následujícího dne. Místo mimořádné události mimo hasiče zajišťují pořádkové síly a skupina zdravotnické záchranné služby.

■ Průzkum místa mimořádné události

Práce 30. ledna 2006 spočívají v průzkumu zbořeníště, který provádějí záchranné a vyhledávací skupiny se psy (připravované pro vyhledávání živých osob) z SPO a policie. Práce nepřinášejí žádné výsledky. Negativní vliv na efektivitu práce vyhledávacích psů má rovněž nízká teplota (-12 °C) a ptáci (holubi), nacházející se celou dobu na ploše zbořeníště.

Tři družstva technického záchrannářství (10 hasičů) provádějí celodenní dozor místa události. Zástupci policie, prokuratury a stavebního dozoru zajišťují stopy a sbírají důkazy. Připravují se administrativní postupy k zahájení úklidu místa katastrofy speciální technikou.

Ve dnech 31. ledna až 1. února 2006 je na zbořeníšti prováděn průzkum záchrannými a vyhledávacími skupinami se psy, cvičenými na vyhledávání lidských ostatků. Označují několik míst, kde se mohou nacházet osoby, přitisknuté částmi střechy. Záchrannáři vyřezávají otvory v částech konstrukce střechy a zavádějí šterbinové kamery, s jejichž pomocí jsou nalezeny tři další oběti. Počet obětí narůstá na 63.

Dne 10. února 2006 se při odklizení trosk pracovníci firmy dostávají k označenému místu (označeného dříve psy). V tomto okamžiku jsou práce zastaveny a na místo katastrofy opětovně přicházejí záchrannáři. S využitím stavebních strojů a nářadí se dostanou k tělu muže – 64. oběti katastrofy.

Ještě 14. února 2006 v 10.30 hodin na místo katastrofy přijíždí vyhledávací skupina. Pes označuje místo, na kterém se mohou nacházet poslední ostatky. Po asi 30 minutách záchrannáři se dostávají k tělu ženy. Je to 65. oběť tragédie.

Do záchranné akce bylo zapojeno:

- 103 družstev SPO, včetně 13, které byly z jiného kraje (719 hasičů),
- tři družstva dobrovolných hasičů, včetně jednoho z jiného kraje (18 hasičů),
- 25 záchrannářů horské služby,
- 21 záchranných psů,
- 97 báňských záchrannářů (z Centrální a oblastní báňské záchranné stanice a Katovického uhelného holdingu),
- 445 policistů,
- 57 vojáků,
- 80 vojenských policistů,
- 67 skupin zdravotnické záchranné služby (197 osob),
- 22 požárních automobilů střední kategorie, 10 požárních automobilů nejvyšší kategorie a dalších 71 automobilů jednotek požární ochrany,
- celkový čas akce: 551 hodin.

Přebor HZS ČR v disciplínách TFA

por. Mgr. Jakub KRČEK, foto kpt. Karel KRATOCHVÍL, HZS Olomouckého kraje

Již třetí ročník soutěže v disciplínách TFA se konal v neděli 28. května 2006 před nejvyšší budovou v Olomouci. Tou je Regionální centrum Olomouc (RCO). Má osmáct nadzemních podlaží a cíl byl až v tom nejvyšším. Organizátory akce byly HZS Olomouckého kraje a Sportovní klub při HZS Olomouckého kraje. O doprovodný program se postaraly děti z Dubu nad Moravou, které imitovaly požární útok.

Soutěž TFA

TFA je zkratka počátečních písmen anglického spojení Toughest Firefighter Alive, které se dá volně přeložit jako „nejtvrdší hasič přežívá“. Jde v podstatě o zvládnutí náročného silového víceboje s překonáním překážek, které mají imitovat těžkou práci hasičů při zdolávání požáru nebo jiné mimořádné události. Poslední disciplínou je výstup do posledního nadzemního podlaží výškové budovy. Víceboj i s výstupem se provádí bez přerušení a vyhrává ten, který zvládne vše podle pravidel v nejkratším čase.

Výstroj, kterou každý hasič nese s sebou, tvoří kompletní třívrstvý zásahový oblek včetně odnímatelných vrstev, přilba, ochranné zásahové rukavice, pracovní polohovací pás a kompletní izolační vzduchový dýchací přístroj s maskou. Jedinou výjimkou jsou sportovní boty. Popravdě řečeno vyhrává každý, kdo dojde do cíle. Odměnou pro něj je určité zadostiučinění, že něco tak obtížného zvládl. Důkazem je i účast příslušníka Jaromíra Barcucha z HZSP AL Invest, kterému je letos 53 let.

Disciplíny

- uchopení čtyř nezavodněných hadic B i s proudnicemi a roztahení do vzdálenosti 40 m, kde se proudnice odloží na připravenou metu,
- přemístění se k hammerboxu a provedení 60 úderů kladivem,
- překonání 2 m vysoké bariéry,
- transport figuríny o hmotnosti 80 kg na vzdálenost 20 m,
- přemístění se k lešení, po zajištění na pracovní polohovací pás zahájí výstup na konstrukci lešení. Sem vytáhne ručkováním 20 kg barel, který je uvázan na pracovním laně. Po sestupu z lešení a zrušení zajištění proti pádu pokračuje dál,

- výběh do 18. nadzemního podlaží podlaží, kde je zároveň i cíl.

Letošního ročníku se zúčastnilo 43 příslušníků HZS ČR a HZS podniků z České republiky. Ti startovali ve třech kategoriích: A - do 40 let věku, B - nad 40 let věku a C - kategorie družstev. Mimo soutěž se zúčastnil i jeden příslušník Městské policie Olomouc a členové jednotky SDH Přerov, kteří však měli dýchací přístroj jen jako zátěž.

V tomto roce pořadatelům neprálo počasí při stavění tratě, ale při samotném závodu se již umoudřilo. Tato skutečnost byla důležitá především pro zdárné plnění disciplín TFA, které byly soustředěny před budovou. Jednalo se zejména o překonání 2 m bariéry, používané pro požární sport, a zdolání výstupu na lešení s vytažením závaží. Bezpečnost závodníků byla na prvním místě, proto u lešení zajišťovali soutěžící hasiči – lezci pomocí jističího lana při výstupu i sestupu.

O tom, že toto klání není vůbec jednoduché, svědčí i to, že někteří příslušníci soubor sil vzdali. Jednak při disciplíně vytažení barelu na podlažku lešení a nebo i při výstupu do posledního nadzemního podlaží budovy RCO.

Poděkování

Na závěr bych velmi rád poděkoval všem organizátorům, partnerům, sponzorům a technické četě složené ze směny B stanice Olomouc a členům jednotky SDH Přerov.

Výsledky soutěže

A. kategorie do 40 let

1. Petr Teslík (HZS Moravskoslezského kraje) - 4:01,51 min
2. Martin Karlec (HZS Olomouckého kraje) - 4:04,27 min
3. Zdeněk Koutník (HZS hl. m. Prahy) - 4:04,90 min

B. kategorie nad 40 let

1. Josef Vlk (HZS Zlínského kraje) - 4:52,19 min
2. Pavel Šuster (HZS Zlínského kraje) - 4:54,10 min
3. Ing. Jaroslav Čermák (HZS Pardubického kraje) - 5:23,29 min

C. kategorie - družstva

1. HZS hl. m. Prahy (Zdeněk Koutník, Radek Jakeš a Tomáš Zeman) - 12:41,58 min
2. HZS Olomouckého kraje (Martin Karlec, Petr Hřeblo a Jaroslav Zehnálek) - 12:59,03 min
3. HZS Moravskoslezského kraje (Petr Teslík, Ing. Tomáš Melčák a Leopold Hejneš) - v čase 13:02,00 min

Zlato ze třetího kola pro Domažlice

Ing. Miloš HLADÍK, Oldřich MARTINÁK, HZSP Aero Vodochody a. s., foto Mgr. Jitka PREDIGEROVÁ

Třetí kolo X. ročníku Velké ceny České republiky v požárním útoku družstev HZS ČR a HZSP uspořádal dne 27. května 2006 HZSP Aero Vodochody, a. s. Závodu se zúčastnilo 14 družstev.

Letošní soutěž v Odoleně Vodě nezkažilo počasí, protože ani nepršelo ani nefoukal nárazový boční vítr, a to přesto, že přípravy probíhaly za silného deště. Ani celou páteční noc trvající déšť neměl za následek zhoršení kvality travnaté plochy, kde se závodilo. Letos dosažené časy byly asi i proto na místní podmínky a zvyklosti nad očekávání skvělé a několik družstev útočilo i na český národní rekord.

Po srovnání časů z obou kol nakonec zvítězilo družstvo HZS Plzeňského kraje,

Pořadí	Družstvo	Čas		
		1. pokus	2. pokus	výsledný
1	HZS Plzeňského kraje, ÚO Domažlice	N	22,21	22,21
2	HZSP ČD Česká Třebová	24,57	22,33	22,33
3	HZS Olomouckého kraje, ÚO Prostějov	23,97	22,46	22,46
4	HZS Zlínského kraje, ÚO Uherské Hradiště	25,85	22,98	22,98
5	HZS Moravskoslezského kraje, ÚO Ostrava	23,32	24,28	23,32
6	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Brno	26,75	23,47	23,47
7	HZS kraje Vysočina, ÚO Havlíčkův Brod	25,25	23,65	23,65
8	HZS Jihočeského kraje, ÚO České Budějovice	23,96	30,76	23,96
9	HZS Moravskoslezského kraje, ÚO Opava	24,35	N	24,35
10	HZSP Aero Vodochody, a.s.	N	24,39	24,39
11	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Blansko	N	24,44	24,44
12	HZS Plzeňského kraje, ÚO Plzeň	25,60	25,96	25,60
13	HZSP Mostecká Uhelňá, a.s.	28,30	32,47	28,30
14	HZSP Biocel Paskov, a.s.	N	N	N

ÚO Domažlice s časem 22,21 s, což je v Odoleně Vodě historický rekord, druhý byl tým HZSP ČD Česká Třebová, který dosáhl času 22,33 s a na třetím místě se ztrátou pouhých 0,25 sekundy na vítěze skončil HZS Olomouckého kraje ÚO Prostějov. Je jen škoda, že uvedené časy nemohl hlavní rozhodčí ohlásit jako národní rekordy, protože elektronická časomíra měřila čas již po nastříkání přibližně osmi litrů vody do terčů, což neodpovídá pravidlům požárního sportu.

Jako tradičně se nedařilo na domácí půdě místnímu HZS Aero Vodochody, a.s., který skončil až na 10. místě. ■

Liga ČR ve výstupu na věž 2006

Antonín MINARSKÝ, foto autor

Stále stejné jméno se objevuje po čtyřech závodech na čele bodování Ligy ve výstupu na věž 2006 - je to Jan Neubert z Jilového u Prahy, který ve všech dosavadních závodech získal plný počet bodů.

Při kláních v Plzni a Krchlebech u Čáslavi mu zdatně sekundoval ostravský Karel Ryl, který po prvních rozbězích v obou závodech vedl, ale své velmi těsné náskoky (0,23 s v Plzni a dokonce 0,02 s v Krchlebech) nedokázal v druhých kolech uhájit. Domažlický Jaroslav Hrdlička, (druhý v průběžném pořadí), je spolu s Karlem Rylem, (třetí v průběžném pořadí), stále v bodovém kontaktu s vedoucím závodníkem Ligy - ve zbývajících třech závodech (Zlín, Hradec Králové, Ostrava) se jistě dočkáme dalších nádherných soubojů o palmu celkového vítězství.

Ligový závod ve Zlíně natočí Česká televize, a tak souboje nejlepších budeme moci sledovat ze záznamu i na televizních obrazovkách.

Ve prvních čtyřech závodech dokázalo získat ligové body a tím i právo startovat v dresu Ligy celkem 11 závodníků, špičkové časy pod 15,00 s jsou běžné k vidění a souboje jsou opravdu vzrušující. Hlavu vedení reprezentace trochu „zamotal“ ostravský Milan Onderka, který se jako jediný dokázal svými výkony mezi reprezentanty vklínit a je v průběžném pořadí Ligy 2006 na pátém místě.

Více informací naleznete na www.ceskyhasic.cz v odkazu Liga 2006. ■

Ostravský tým zabodoval ve Stochově

kpt. Ján ŠILHÁN, foto pprap. Miloslav MÁLEK, HZS Středočeského kraje

Velká cena ČR v požárním útoku družstev HZS ČR a HZSP pokračovala 2. června 2006 ve Stochově již čtvrtým kolem. Své síly sem letos přijelo změřit celkem čtrnáct družstev.

Soutěž probíhala v dynamickém duchu. Týmy byly ve skvělé formě a i zde se, stejně jako v předchozím kole, útočilo na platný rekord, který časem 24,14 s vytvořilo v loňském roce na mistrovství HZS ČR v požárním sportu v Hradci Králové družstvo HZS Plzeňského kraje. Tento čas nakonec svým výkonem překonala tři družstva. Protože dvě družstva, která tento čas překonala, použila při plnění disciplíny savice, na jejichž šroubení byly „o“ kroužky, a hlavní rozhodčí nemohl na místě s jistotou rozhodnout, zda tato úprava šroubení je v souladu s pravidly požárního sportu, doplnil pořadatel protokoly o národním rekordu fotografiemi s tím, aby MV-generální ředitelství HZS ČR tuto záležitost při potvrzování národních rekordů posoudilo.

V prvních pokusech došlo ke zranění člena týmu z HZSP Aero Vodochody, a.s., takže toto družstvo už při druhém pokusu nenastoupilo. ■

Pořadí	Družstvo	Čas		
		1. pokus	2. pokus	výsledný
1	HZS Jihočeského kraje	26,79	23,50	23,50
2	HZS Plzeňského kraje, ÚO Domažlice	24,09	27,14	24,09
3	HZS Moravskoslezského kraje, ÚO Ostrava	24,10	N	24,10
4	HZS Zlínského kraje, ÚO Uherské Hradiště	25,94	24,18	24,18
5	HZSP ČD Česká Třebová	24,60	24,83	24,60
6	HZS Moravskoslezského kraje, ÚO Karviná	27,98	24,83	24,83
7	HZS Olomouckého kraje, ÚO Prostějov	25,64	24,93	24,93
8	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Brno	25,17	25,67	25,17
9	HZS Plzeňského kraje, ÚO Plzeň	29,53	25,67	25,67
10	HZS kraje Vysočina, ÚO Havlíčkův Brod	27,58	25,70	25,70
11	HZS Ústeckého kraje, ÚO Teplice	N	31,41	31,41
12	HZSP Mostecká Uhelná, a.s.	33,04	34,46	33,04
13	HZSP Kaučuk Kralupy, a.s.	34,96	37,92	34,96
14	HZSP Aero Vodochody, a.s.	N	N	N

Podle předložených protokolů o národním rekordu a přiložených fotografií, nelze potvrdit dosažení národních rekordů družstev HZS Plzeňského kraje, územní odbor Domažlice a HZS Jihočeského kraje ve 4. závodě Velké ceny ČR v požárním útoku družstev HZS krajů a HZS podniků (dále jen „Velká cena ČR“). Tato družstva použila savice, jejichž šroubení neodpovídá platným právním předpisům a technickým normám. Použité šroubení neodpovídá ČSN 38 9409 a nebylo schváleno pro savice používané v jednotkách požární ochrany. To bylo ověřeno při jednání s pracovníky Technického ústavu požární ochrany MV-generálního ředitelství HZS ČR dne 8. června 2006.

Protože savice s „o“ kroužky podle přiložených fotografií neodpovídají pravidlu 48 odst. 1 a jejich použití poskytuje družstvu neoprávněnou výhodu, neměl by rozhodčí takové savice do soutěže připustit a zjistí-li dodatečně, že byla taková savice v pokusu použita, měl by podle pravidla 57 odst. 21 pokus prohlásit za neplatný.

MV-generální ředitelství potvrdí dosažení národního v požárním útoku (s přetlakovým ventilem) na Velké ceně ČR dne 2. června 2006 ve Stochově časem 24,10 s, který vytvořilo družstvo HZS Moravskoslezského kraje, územní odbor Ostrava. Podle

předložených protokolů byly při tomto výkonu splněny všechny náležitosti stanovené pravidly požárního sportu. MV-generální ředitelství HZS ČR v současné době začalo připravovat vydávání technických podmínek pro vybranou požární techniku a vybrané věcné prostředky požární ochrany, které budou evidovány v Katalogu technických podmínek HZS ČR. Jedním ze záměrů je přednostně vydat „katalogové listy“ vybraných věcných prostředků požární ochrany, které jsou používány také v požárním sportu. To by mělo přispět k lepší orientaci při nákupu žebříků a ostatního nářadí používaného v požárním útoku a posuzování jeho používání v požárním sportu. Všichni prodejci bohužel nejsou garantem toho, že nabízejí nářadí, které je schváleno k používání v jednotkách požární ochrany a odpovídá současně pravidlům požárního sportu. Při běžné prohlídce nabídky, kde jsou například puls spojky s aretací, nástavce na sání uzpůsobené savicím s „o“ kroužky a podobně, lze usuzovat, že tomu může být právě naopak. Obchodní organizace se nejspíše snaží prodat vše, co zákazník požaduje.

Do technických podmínek pro vybrané věcné prostředky požární ochrany, které bude MV-generální ředitelství HZS ČR vydávat, bychom rádi zařadili i vylepšení na základě pod-

nětů z oblasti požárního sportu. Tím by mohlo být i použití „o“ kroužků na šroubení savic, pokud tato úprava nebude vyžadovat úpravu sacích hrdel na motorových stříkačkách a zachová kompatibilitu s dalšími technickými prostředky běžně používanými u jednotek požární ochrany. Do doby vydání takto upravených technických podmínek není ale možné používat jiné nářadí, než které odpovídá současným předpisům a normám.

**Stanovisko
MV-generálního ředitelství HZS ČR
kpt. Pavel PEČENÝ**

Summary

Major fire of warehouses

In April 2006 a major fire of five warehouses burst in a storage premises in the Mělník district, Central Bohemia. Firefighters from 21 fire units struggled many hours to manage this large fire case. Estimated damages: approx. 60 millions CZK (i.e. 2 mill. EUR) p. 4

Fire protection in shopping malls

Since 1990 massive building of major shopping centres has been launched. This new type of assembly buildings has represented new risks and new tasks of fire protection, too. p. 8

112 Emergency Call Number

After extensive preliminary steps, in 2000 the Czech Government decided to implement the 112 Single European Emergency Call Number. By the same time it was decided that the 112 Emergency Call Number would be operated together with national emergency call numbers 150 (for Fire Service), 155 (for Medical Rescue Service) and 158 (for Police). After several years of operating together, there is time for reassessment. p. 9

Helicopters for rescuing people

Helicopters with climbers who are using rope technique for rescuing of people from heights and depths is one of the most demanding firefighters' intervention. This technique has been trained and used within the Czech Fire Rescue Service since 1997. p. 12

Bio terrorism and its tools

Biological agents destroyed millions of human lives during history of mankind. Only modern medicine found efficient hardware against epidemics. But fighting against infectious diseases can't be thought as finished. p. 18

INTERREG EU programmes for natural disasters

The Interreg (Regional Partnership for Europe) projects are EU programmes established by European Commission to support partnership between towns and regions. The Macerata province in Italy initiated projects. p. 20

Emergency medicine

In June 2006 the 9th Emergency Medicine International Conference took place in Zlín, South Moravia. Main topics: Emergency management in the Czech Republic, and experience from joined exercises of IRS (Integrated Rescue System) bodies. p. 22

Who is an emergency manager

The Institute of Population Protection in Lázně Bohdaneč is running many different courses in the field of emergency management. Since this year a new professional seminar for emergency management has been launched. p. 24

Car services for Ministry of Interior

The Service Organisation for Ministry of Interior is an agency providing services for this central governmental body. They provide boarding and accommodation services, and run an auto pool. They also provide maintenance and cleaning services for buildings owned or hired by the mentioned state body. p. 26

Czech TFA

The TFA Contest - Toughest Firefighter Alive - was held in the Czech Republic in June 2006. Exactly, this multicontest, composed of several events, simulates reality of hard job of firefighters in emergency operations. p. 31

Gewaltiger Brand in Lagerhallen

Auf rund 60 Millionen CZK beläuft sich der Sachschaden des Brandes, der im April 2006 im Komplex von fünf Lagerhallen im Kreis Mělník ausbrach. An der Bekämpfung des Brandes beteiligten sich 21 Feuerwehreinheiten. S. 4

Brandschutz in Einkaufszentren

Die sprunghafte Erscheinung von großen Einkaufszentren, die in der Tschechischen Republik seit 1990 intensiv gebaut werden, bringt auch die Notwendigkeit mit sich, den Brandschutz in diesen Objekten zu gewährleisten. S. 8

Notruf 112

Nach eingehender Vorbereitung auf die Einführung der einheitlichen europäischen Notrufnummer 112 legte die Regierung der Tschechischen Republik im Jahre 2000 das Verfahren für deren Einführung, die Prinzipien und Arbeitsabläufe fest. S. 9

Ausnutzung der Hubschrauber zur Rettung von Personen

Die Rettung von Personen mit Hilfe von Hubschraubern einschließlich der Ausnutzung der Seiltechnik wird im Rahmen des Feuerwehr-Rettungskorps der Tschechischen Republik in Systemübungen trainiert. Diese Rettungsform wird seit 1997 in bedeutenderem Maße eingesetzt. S. 12

Instrumente des Bioterrorismus

Biologische Agenzien haben in der langen Geschichte der Menschheit viele Menschenleben auf dem Gewissen. Erst die moderne Medizin fand effiziente Hilfen gegen Epidemien. Der Kampf gegen Infektionskrankheiten kann allerdings nie als abgeschlossen betrachtet werden. S. 18

Interregionale Reaktionen auf Naturkatastrophen

Projekte Interreg (Regionale Partnerschaft für Europa) stellen eines der EU-Programme dar, die von der EU-Kommission zur Förderung der Partnerschaft zwischen Städten und Regionen eingeführt wurden. Das Projekt wurde von der italienischen Provinz Macerata initiiert. S. 20

Medizin bei Katastrophen

Bereits zum neunten Mal fand die internationale Konferenz Medizin bei Katastrophen im Juni in der Stadt Zlín statt. Zu den Hauptthemen gehörten das Krisenmanagement in der Tschechischen Republik und die Erfahrungen aus den Übungen der Bestandteile des Integrierten Rettungssystems. S. 22

Anforderungsprofil eines Krisen-Managers

Im Institut des Bevölkerungsschutzes in der Stadt Lázně Bohdaneč wird eine ganze Reihe von Kursen und Seminaren zum Thema Krisenmanagement organisiert; darunter gibt es neu seit diesem Jahr das Fachseminar zur Vertiefung von Kenntnissen in diesem Bereich, das vor allen Dingen der Persönlichkeit eines Krisen-Managers widmet wird. S. 24

Autoservice für das Ministerium des Innern

Die Einrichtung Dienstleistungen für das Ministerium des Innern ist eine Beitragsorganisation, die im Innenministerium als zentralem Organ der Staatsverwaltung komplexe Dienstleistungen gewährleistet. S. 26

Wettkampf des FwRK der Tschechischen Republik in TFA-Disziplinen

Beim Wettkampf TFA - Toughest Firefighter Alive - handelt es sich um die Bewältigung eines anspruchsvollen Kraft-Mehrkampfes mit Überwindung von Hindernissen, die die Schwerarbeit der Feuerwehrleute im Falle eines außerordentlichen Ereignisses nachahmen. S. 31

Vydávák: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mjr. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktoři - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.iszscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, kpt. Ing. Tomáš Hradil, pplk. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., kpt. Ing. Jaromír Lipovčan, plk. Mgr. Bohumír Martinek Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, kpt. Ing. Zdeněk Ráž, Jan Žizka

Grafická úprava, litografie, distribuce a předplatné: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, korespondenční adresa: ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolin 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • **ISSN: 1213-7057** • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 16. června 2006 • Číslo 7/2006 vychází 18. července 2006 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • www.mvcr.cz/casopisy/112

Foto na titulní straně: Milan VÁVRŮ

Univerzální fotoionizační detektory

Charakteristika

Univerzální vlastností látek, která se využívá pro jejich fotoionizační detekci, je schopnost molekul ionizovat se účinkem UV záření. Univerzálnost principu je pak závislá na energii použité UV lampy, neboť pozitivní detekci poskytují všechny látky, jejichž molekuly mají fotoionizační potenciál nižší než je energie lampy. Detektory standardně používají tři druhy UV lamp, a to o energii 9,5 - 9,8 eV, 10,2 - 10,6 eV a 11,7 eV. Tak nejsou detekovány běžné složky vzduchu (fotoionizační potenciál dusíku 15,6 eV, kyslíku 12,1 eV, oxidu uhličitého 13,8 eV, vody 12,6 eV). Detektory s lampou 11,7 eV vykazují velmi vysoký stupeň univerzálnosti a z těch nejrozšířenějších nebezpečných plynů a par nedetekují pouze oxid uhelnatý (fotoionizační potenciál 14,0 eV), chlorkyan (12,5 eV), bromkyan (12,0 eV), kyanovodík (13,7 eV), freony (12 - 16 eV), vodík (15,4 eV), methan (12,5 eV), fosgen (11,8 eV) a některé nitrily. Použitím lampy o nižší energii klesá univerzálnost detektoru, ale lze tak do jisté míry zvýšit selektivitu měření. Např. detektorem s lampou 9,5 eV lze běžně měřit poměrně selektivně koncentraci aromatických uhlovodíků a jejich halogen-derivátů v ovzduší, zatímco alifatické uhlovodíky a jejich deriváty měření neruší.

Fotoionizační detektory dnes patří k široce rozšířeným prostředkům měření koncentrace plynů a par v ovzduší. Omezení jejich aplikace je naprosto stejné jako u detektorů hořlavých plynů a par, avšak oba druhy detektorů jsou nezaměnitelné, protože měří v jiných koncentračních rozsazích. Tak jako mají detektory hořlavých plynů a par zásadní význam pro ochranu před rizikem exploze směsí hořlavých látek se vzduchem, tak mají fotoionizační detektory nezastupitelné místo pro velmi přesná a citlivá měření koncentrace nebezpečných plynů a par - především organických látek, a to někdy i na hranici hygienických limitů.

Oba druhy univerzálních detektorů jsou schopny detekovat rovněž bojové otravné látky v ovzduší. Je však třeba vědět, že jejich citlivost v žádném případě nepostačuje na měření koncentrace bojových otravných látek na úrovni nejvyšší přípustných koncentrací. K této požadované citlivosti se sice blíží některé vysoce citlivé fotoionizační detektory - např. **fotoionizační detektor ppbRAE** (obr. 1), který měří již v jednotkách ppb, avšak v takovém případě je nutné vzhledem k univerzálnímu principu detekce zase počítat se značnými rušivými vlivy ostatních látek ve vzduchu.

Měřicí princip

Vzorek vzduchu s nebezpečnou látkou je nasáván čerpadlem přes filtr do ionizační komůrky, kde dochází k ionizaci molekul látky účinkem fotonů vyzařovaných z UV lampy. Produktem této ionizace je kation a elektron. V ionizační komůrce je umís-

těna kladně nabitá urychlovací elektroda, která kationty odpuzuje směrem ke sběrné elektrodě. Signál na sběrné elektrodě, který je dále zesilován a poskytuje analogový výstup pro měření a integraci, je úměrný koncentraci látky.

Výhody a nevýhody

Hlavní výhodou proti explozimetřům je vyšší přesnost a citlivost měření. S tím ovšem souvisí i určitá nevýhoda fotoionizačních detektorů, kterou je shora omezený rozsah měření, takže u řady látek nejsou schopny měřit koncentrace, které se blíží dolní hranici výbušnosti. Univerzálnost detekce pak přináší problémy se značnými rušivými vlivy.

Samozřejmostí fotoionizačních detektorů, které jsou dnes dostupné na tuzemském trhu, je možnost vlastní kalibrace pomocí kalibračního plynu, vizuální a akustický alarm, vysoká odolnost, knihovna s odezovými faktory pro velké množství látek, možnost ukládání naměřených dat a jejich následné vyhodnocení na PC aj.

Příklady

Z přístrojů pracujících na fotoionizačním principu slouží v HZS ČR již druhou desítku let **fotoionizační detektor DL-101** (obr. 2). Použitím UV lampy o energii 11,7 eV, kterou jsou vybaveny detektory DL-101 všech chemických laboratoří HZS, je zabezpečena detekce velkého množství látek, tedy vysoký stupeň univerzálnosti, za cenu poměrně nízké selektivity. Vysoká hmotnost, rozměry i poměrně nízký počet látek, pro které jsou stanoveny odezvové faktory a které lze přímo měřit (27 látek), ho řadí již mezi zastaralé přístroje.

Mezi moderními typy detektorů je v ČR populární **fotoionizační detektor MiniRAE 2000** (obr. 3), který se vyznačuje minimálními rozměry a hmotností, vestavěnými kalibracemi na 106 organických látek, vysokou citlivostí a mimořádně jednoduchou obsluhou zabezpečenou třemi tlačítky. Podobnými uživatelskými vlastnostmi a možnostmi disponuje také **fotoionizační detektor PID 2020** (obr. 4).

Prostředky chemického průzkumu a terénní analýzy

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc.,

Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
foto archiv autora

Fotoionizační detektor ppbRAE

Fotoionizační detektor DL-101

Fotoionizační detektor MiniRAE 2000

Fotoionizační detektor PID 2020

Ministerstvo vnitra a generální ředitelství HZS ČR a Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje

*pořádají
ve dnech 25. a 26. srpna 2006*

XXXV. mistrovství České republiky V POŽÁRNÍM SPORTU DRUŽSTEV HZS ČR

*Zároveň nad šampionátem přeměří
hojnostu Karlovarského kraje JUDr. Josef Páral
a předseda sdružení Karlovy Vary Mgr. Zdeněk Roubínek*

Soutěže se konají
na stadionu v Karlových Varech-Rybníčkách (výstup na věž)
a na stadionu AC START v Karlových Varech

PROGRAM

25. srpna 2006

- 08.30 hod. - slavnostní zahájení XXXV. mistrovství ČR na stadionu AC START
- 09.15 až 12.15 hod. - soutěžní disciplína „žák na 100 m s překážkami“ na stadionu AC START
- 14.00 až 18.00 hod. - soutěžní disciplína „výstup do 4. podlaží cvičné věže“
na stanici Karlovy Vary-Rybní

26. srpna 2006

- 09.15 až 11.15 hod. - soutěžní disciplína „stafeta 4 x 100 m s překážkami“ na stadionu AC START
- 12.30 až 14.15 hod. - soutěžní disciplína „požární tlak“ na stadionu AC START
- 15.00 hod. - vyhlášení výsledků a slavnostní ukončení soutěže na stadionu AC START

Pořádá také soutěžní kade pro děti by připraven zajímavý program staniček kon integrování záchranného systému
-ukazky záchranných činností, soutěž pro děti, výstava záchranné techniky.

Spolupřádají: Sportovní klub HZS Karlovarského kraje a občanské sdružení ČESKÝ HASIČ.

Hlavní sponzoři soutěže:

Nedice Dobrotá energie, Zlínovár a.s., Sokolovská národní právní nástupce a.s., MHE Praha s.r.o.,
město Karlovy Vary, město Chodov, GRANDHOTEL PUPP a.s. Karlovy Vary,
Jan Becher - Karlovarská Becherovka a.s., Staromlýnský pivovar MORITZ ZDEKAUER a.s.,
Karel HOLDOUBEK - TRADE GROUP a.s., THUN - Karlovarský pivovar a.s.,
Karlovarské minerální vody a.s., MOSER a.s. Karlovy Vary, RADIO DRAGON spol. s r.o.

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 8/2006

Granty pro rok 2007

Granty č. 1 až č. 7 jsou určeny pro občanská sdružení, působící na úseku požární ochrany, integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“), ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Jde o občanská sdružení, která vyvíjejí činnost podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 74 a § 75 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

Grant č. 8 je určen zpravidla pro občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti zřízené podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a účelová zařízení církví, zřízená podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů, která jsou ostatní složkou IZS, tzn. mají uzavřenou dohodu o plánované pomoci na vyžádání s MV-generálním ředitelstvím HZS ČR, HZS krajů nebo mají uzavřenou dohodu o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci s HZS krajů.

Granty nejsou určeny pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí.

Granty úzce souvisejí s „Podmínkami pro poskytování a použití neinvestičních dotací ze státního rozpočtu České republiky pro nestátní neziskové organizace“, které jsou uveřejněny na www.mvcr.cz

Grant č. 1

Podíl občanského sdružení na systému odborné přípravy příslušníků HZS ČR, zaměstnanců a členů jednotek požární ochrany, zaměstnanců státní správy a územní samosprávy a členů složek IZS.

Předpokládaná věcná orientace projektů:

1. Činnost orgánů občanských sdružení v té oblasti, ve které občanské sdružení pomáhá státní správě při organizaci odborné přípravy uvedených skupin členů občanských sdružení, kteří jsou ustaveni do příslušných orgánů a funkcí, např. odborných rad, aktivů.
2. Odborné konference, kurzy.
3. Výuka a výcvik pro potřebu státní správy, územní samosprávy a složek IZS.
4. Výukové programy a pomůcky pro přípravu k získání odborné způsobilosti, kromě literatury.

Grant č. 2

Podíl občanského sdružení na zvyšování kvalifikace a odborné úrovně pro výkon služby příslušníků HZS ČR, zaměstnanců a členů jednotek požární ochrany, členů zařízení civilní ochrany a členů složek IZS pro oblast IZS.

Předpokládaná věcná orientace projektů:

1. Kurzy pro zvýšení kvalifikace a specializační kurzy.
2. Odborná školení a kurzy.

Grant č. 3

Soutěže v požárním sportu podle pravidel požárního sportu v kategoriích dobrovolných a profesionálních hasičů.

Předpokládaná věcná orientace projektů:

1. Příprava rozhodčích požárního sportu.
2. Pořádání regionálních, krajských a celostátních kol.
3. Příprava reprezentačního celku pro mezinárodní soutěž mimo území České republiky.

Grant č. 4

Programy v tělesné přípravě pro zvýšení fyzické zdatnosti nebo soutěže pro získání specifických dovedností pro výkon služby příslušníků, zaměstnanců a členů jednotek požární ochrany nebo soutěže pro získání specifických dovedností členů občanských sdružení.

Předpokládaná věcná orientace projektů:

1. Pořádání soutěží.
2. Příprava reprezentačního celku pro mezinárodní soutěž mimo území České republiky.

Grant č. 5

Výchovná a vzdělávací činnost na úseku práce s dětmi a mládeží v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva a přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při mimořádných událostech.

Předpokládaná věcná orientace projektů:

1. Soutěže dětí organizované občanskými sdruženími.
2. Propagační, výchovné a vzdělávací akce pro děti a mládež.
3. Odborné semináře vedoucích mládeže a dětí.
4. Dětské tábory kolektivů mladých hasičů a záchrannářů.

Grant č. 6

Preventivně výchovná činnost občanských sdružení při výchově obyvatelstva, právnických a podnikajících fyzických osob k předcházení požárů, propagace a historie požární ochrany, ochrany obyvatelstva, příprava obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při mimořádných událostech.

Předpokládaná věcná orientace projektů:

1. Výukové programy, konference.
2. Soubory přednášek.
3. Podpora mediální činnosti občanských sdružení při propagaci požární ochrany, ochrany obyvatelstva a přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci.
4. Podpora činnosti v oblasti historie hasičského hnutí a ochrany obyvatelstva v České republice.

Grant č. 7

Publikační činnost na úseku požární ochrany, IZS, ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Předpokládaná věcná orientace projektů:

1. Neperiodické publikace zaměřené jako pomůcky pro odbornou přípravu a vzdělávání.
2. Periodické publikace pro odbornou přípravu a pro potřebu občanských sdružení.
3. Propagační materiály.
4. Multimediální formy pomůcek pro odbornou přípravu a vzdělávání.

Grant č. 8

Akceschopnost ostatní složky IZS k poskytnutí plánované pomoci na vyžádání.

Předpokládaná věcná orientace projektů:

1. Příspěvek na vybavení ostatní složky IZS, která má uzavřenou dohodu o poskytnutí plánované pomoci na vyžádání s MV-generálním ředitelstvím HZS ČR, HZS krajů nebo má uzavřenou dohodu o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci s HZS krajů.
2. Organizace a účast na součinnostních výcvicích IZS ostatní složky IZS.
3. Příspěvek na zajištění akceschopnosti držitelů kynologických atestů MV-generálního ředitelství HZS ČR předurčených pro zásah na území ČR a pro zapojování do mezinárodních záchranných operací.

Žadatelé o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR předloží projekty ke grantům nejpozději do 31. října 2006 do 14,00 hodin na adresu:

Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414.

Podrobnější informace ke grantům sdělí: kpt. Ing. Alena Veselá, tel. 974 819 806, e-mail: alena.vesela@grh.izscr.cz

strana 4

strana 12

strana 14

strana 33

POŽÁRNÍ OCHRANA

Dopravní nehoda automobilové cisterny	4
Vývoj v oblasti technických norem	7

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Správa státních hmotných rezerv představuje zázemí v rozhodujícím okamžiku	10
Únik kapalného chlóru do ovzduší	12
Hromadná železniční nehoda	14
Vodní záchranáři se připravovali u hasičů	15
Chemici prohlubovali své znalosti	17

OCHRANA OBYVATELSTVA

Nástroje bioterorismu - Pravé neštovice	18
Civilní ochrana v zemích EU - Slovenská republika	19
Výrobci ochranných prostředků - Gumárny Zubří	20

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

Krizové řízení v Hradci Králové	22
Koncepce ochrany kritické infrastruktury v Německu	24

INFORMACE

Některé základní změny ve výkonu veřejné správy podle správního řádu	26
Povinnosti při provozu na pozemních komunikacích	27
Neinvestiční dotace poskytované na plnění projektů grantů v roce 2006	28
Nová hasičská zbrojnice	29
Technika slouží seniorům	30
Ostravští záchranáři dominovali tradiční soutěži na Slezské Hartě ..	31
Česká Třebová zabodovala na domácí půdě	32
Druhý ročník memoriálu Jaroslava Garguly	33

Návštěva slovenských partnerů

V červenci letošního roku jsme v naší redakci přivítali milou návštěvu - tiskové a informační pracovníky Prezidia Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky.

Členy delegace byli mjr. PhDr. Alena Bučková, tisková mluvčí Prezidia HaZS SR, pplk. Mária Kurucová, redaktorka časopisu Spravodajca – Protipožiarna ochrana a záchranná služba a mjr. Ing. Boris Toman, vedoucí oddělení normalizace a informačních služeb Požárně-technického a expertizního ústavu Bratislava.

Návštěva našich slovenských partnerů se uskutečnila za účelem výměny zkušeností a prohloubení konkrétní spolupráce mezi redakcemi odborných časopisů a tiskovými mluvčími obou organizací a získání podkladů pro zpracování redakčních materiálů, seznamujících s posláním, organizační strukturou a činností HZS ČR.

První den pobytu slovenskou delegaci přijal generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán. Slovenští kolegové dále navštívili některá pracoviště, útvary a zařízení HZS ČR – OPIS MV-generálního ředitelství

HZS ČR, HZS hl. m. Prahy a Technický ústav požární ochrany Praha, kde se seznámili s jejich posláním, úkoly a činností. Členové delegace se také podrobně seznámili se systémem preventivně výchovné činnosti v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva v České republice.

mjr. Jaroslav VYKOUKAL, foto Milan VÁVRŮ

Dopravní nehoda automobilové cisterny

npor. Ing. Miroslav MAZURKOVIČ, foto PhDr. František PETR, HZS Karlovarského kraje

Dne 25. května 2006 v ranních hodinách došlo u nájezdu na most na výjezdu z Karlových Varů směrem do Prahy k nehodě automobilové cisterny, která přepravovala neznámou nebezpečnou látku. Automobil byl převrácený na bok a na obou stranách po celé jeho délce byla viditelná kaluž unikající kapaliny.

Situace na místě zásahu

Po příjezdu na místo události bylo zjištěno, že automobil je převrácený na levém boku v levém jízdním pruhu ve směru na Prahu asi 50 m od začátku nájezdu na most rovnoběžně s podélnou osou vozovky. Jedná se o rychlostní čtyřproudovou komunikaci, protisměrné pruhy jsou odděleny dvojími betonovými svodidly.

V těsné blízkosti kabiny řidiče se pohybovaly dvě osoby, které dávaly jednotce ze stanice Karlovy Vary, která na místo události přijela v 05.33 hodin, znamení, že se uvnitř kabiny nachází zraněná osoba. Unikající kapalina stékala k pravému okraji vozovky do míst, kde se nacházejí vpustě dešťové kanalizace mostu. Hlídka Policie ČR byla již na místě.

Průzkumem místa události byla potvrzena přítomnost zraněného řidiče. K úniku látky docházelo přes poškozené pojistné ventily pod víky domů všech čtyř komor cisterny. Množství unikající látky lze s těžší odhadnout (přibližně 2 – 10 l/min z jednoho domu).

Na místě události byly nalezeny dvě identifikační tabule s UN kódem 1247 a 1824.

Na příkaz velitele zásahu (VZ) jednotka prioritně prováděla vyprošťování zraněného řidiče z havarovaného vozidla v nebezpečné zóně. Vyprošťování bylo komplikováno charakterem poškození, deformací kabiny řidiče a polohou vozidla po nehodě. Z těchto důvodů bylo také nutné používat nestandardní postupy. Po vytvoření přístupu k řidiči byla postiženému nasazena inhalace kyslíku, aby nedošlo k intoxikaci výparů z nebezpečné látky. Posádka vozidla rychlé lékařské pomoci (RLP) byla ponechána v bezpečné vzdálenosti od havarovaného automobilu. Personál RLP poskytl tlumící prostředky, které byly zraněnému aplikovány příslušníkem jednotky (vyškolený zdravotník). Vyproštěný řidič byl následně přeložen ze záchranného rámu na nosítka RLP a předán do odborné lékařské péče.

Meteosituace na místě zásahu: teplota vzduchu 12 °C, rychlost větru 4 m.s⁻¹, převládající směr větru západní. Informace o meteorologické situaci byly po celou dobu zásahu čerpány prostřednictvím KOPIS z dispečinku letového provozu na letišti Karlovy Vary.

Prvotní opatření

Všechny příjezdové komunikace k místu události byly uzavřeny Policií ČR. Cyklostezka vedoucí pod mostem podél vodního toku byla uzavřena městskou policií. Z poškozené cisterny unikala přes pojistné ventily nebezpečná látka. Zraněný řidič byl vyproštěn z deformované kabiny havarovaného automobilu. Kolem cisterny se vytvořila kaluž látky v kapalném stavu o průměru přibližně 15 m. Byl také zjištěn únik látky na louku pod náspem, kde došlo k rozlivu na ploše asi 8 m², a dále k vytvoření tří lagun s nebezpečnou látkou. Laguny byly v pámelníkovém porostu, v náspu nájezdu na most.

Vodoteč podél nájezdu na pražskou výpadovku byla na konci vyústěna do kamenného koryta, které bylo zvětralé, původně vyústěné do trativodu vyúsťujícího do řeky Ohře, vzdáleně přibližně 30 m. Později bylo zjištěno, že trativod je zanesený, proto se vytvořily laguny a nedošlo k odtoku látky do řeky Ohře.

Na místě dopravní nehody byla vytyčena nebezpečná zóna kolem cisterny (20 m), vytvořeno dekontaminační stanoviště,

tě, zajištěna protipožární ochrana jedním proudem na těžkou pěnu a připravena jistící skupina pro zabezpečení činnosti příslušníků v nebezpečné zóně.

V 06.55 hodin se na místo zásahu dostavil majitel firmy Chemie TIR, který upřesnil množství a druh převážených nebezpečných látek (NL). Majitel firmy upřesnil, že cisterna převáží pouze dva druhy NL, methyl-methakrylát a n-butyl methakrylát, a to každou ve dvou komorách cisterny. Bohužel nebyl schopen určit, která látka je v které komoře. Třetí látku identifikovanou podle UN kódu nalezeného na místě jako hydroxid sodný vyloučil z možné přepravy s tím, že identifikační tabule se na silnici dostala pouze následkem nehody a se současným nákladem nemá žádnou souvislost.

Na místo mimořádné události jsou postupně povolány další jednotky PO.

Vyrozumění subjektů o mimořádné události

06.00 hodin dispečink Pováří Ohře – žádost vyslání zástupce k posouzení situace na místě události,

06.03 hodin OPIS MV-GR HZS ČR – odesláno mimořádné hlášení,

06.06 hodin majitel firmy – původce havárie Chemie TIR – vyzván k plnění úkolů původce havárie (§ 24 zákona o IZS),

06.14 hodin primátor města Karlovy Vary - Mgr. Zdeněk Roubínek (nepožadována koordinace ze strategické úrovně řízení, informace o dlouhodobém uzavření pražského mostu a před-

pokládánému dopravnímu kolapsu v Karlových Varech ve směru na Cheb),

06.14 hodin magistrát města Karlovy Vary odbor životního prostředí – vodoprávní úřad, žádost o vyslání zástupce na místo k řízení asanačních prací při zneškodňování následků havárie,

06.20 hodin vedoucí krajského odboru životního prostředí,

06.30 hodin Hexion, a.s. v rámci dohody TRINS přizván na místo odborník,

06.58 hodin hejtmán Karlovarského kraje (nepožadována koordinace ze strategické úrovně řízení),

09.52 hodin České inspekci životního prostředí podána informace o mimořádné události.

Po provedené kontrole situace na místě zásahu a po konzultaci s náměstkem ředitele HZS Karlovarského kraje pro IZS a OŘ, který se dostavil na místo zásahu (pohotovost vedení), přebírá velení zásahu, s ohledem na rozsah a závažnost situace, npor. Ing. Miroslav Mazurkovič – ředitel odboru IZS a služeb. Povolává týlový kontejner, kde je zřízeno velitelské stanoviště.

Likvidace následků havárie

V 07.10 hodin VZ nařídil:

- prioritně zajistit utěsnění plnicích dómů cisterny k zabránění dalšího úniku nebezpečné látky do volného prostoru,
- vzhledem k vlastnostem a primárním rizikům (nebezpečí výbuchu hořlavých par ve směsi se vzduchem), které představovaly unikající NL, dodržovat ochranná opatření vedoucí ke snížení nebezpečných účinků statické elektřiny a vedoucí k vyloučení předpokládaných iniciačních zdrojů. Z těchto důvodů bylo v nebezpečné zóně zakázáno používat protichemické oděvy vytvářející statický náboj.

- na místě zásahu provádět trvalou kontrolu nebezpečné koncentrace pomocí detekčního přístroje (explozimetr Auer).

V 07.25 hodin bylo místo zásahu rozděleno na tři úseky:

Úsek č. 1 - havarovaná cisterna. Úkoly - zamezení úniku nebezpečné látky, přečerpání cisterny.

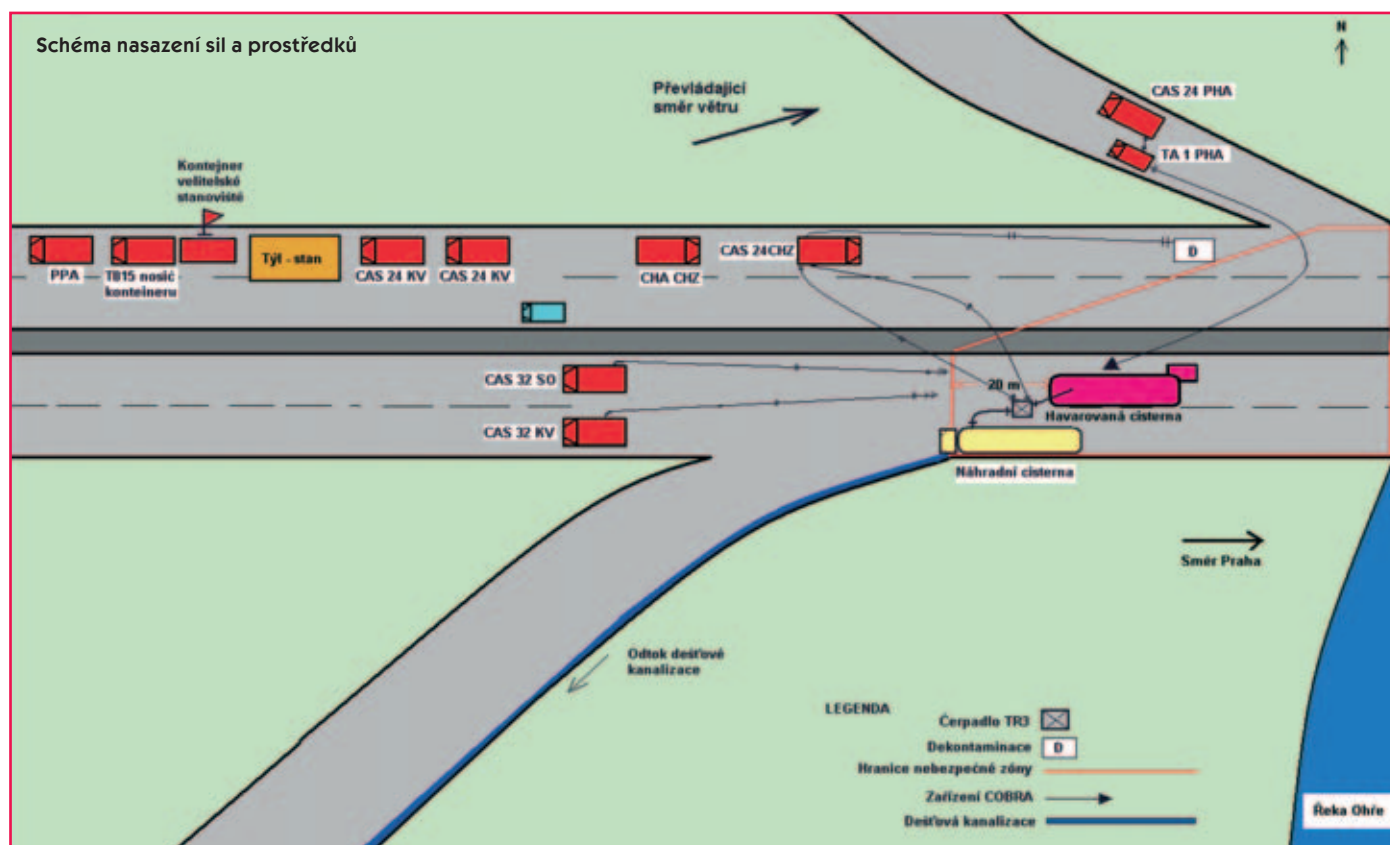
Úsek č. 2 - prostor pod náspem mostu. Úkoly - zamezení úniku směsi látek do zeminy a vodního toku z kanálových a dešťových vpustí, asanace kontaminované zeminy a dalšího materiálu dle pokynů vodoprávního úřadu (firma Dekonta), odvětrání dešťové kanalizace mostu.

Úsek č. 3 - protipožární zabezpečení činností v nebezpečné zóně. Úkoly - jištění nasazených sil a prostředků při práci v nebezpečné zóně v souvislosti s nebezpečím nenadálého vzplanutí nebo vznícení hořlavých par kapaliny, zajištění střídání a evidence příslušníků na jednotlivých proudech, zapěnění případného úniku látky z cisterny ke snížení odparu.

V 07.30 hodin zřízen štáb velitele zásahu.

V 08.35 hodin nařídil VZ prostřednictvím KOPIS zabezpečit v médiích odvysílání informační zprávy obyvatelům bydlicím v okolí místa zásahu. KOPIS postupovalo v souladu s dohodami v požárním poplachovém plánu (dle § 32 zákona o IZS). Účelem zprávy bylo informovat občany o vzniklé situaci a ubezpečit je, že zápach z místa nehody pro ně nepředstavuje žádné nebezpečí. Tuto informaci rovněž sdělovaly mobilní hlídky městské policie (opakovaně).

Na 09.15 hodinu byla svolána koordinační schůzka všech dotčených subjektů na místě zásahu. Zde bylo dohodnuto, že před manipulací s poškozenou cisternou bude nutné odčerpat veškerý obsah látky do náhradní cisterny. V důsledku havárie

mohlo dojít k narušení konstrukčních nebo spojovacích prvků nebo narušení samotného pláště nádrže a je riziko dalšího nekontrolovatelného úniku látky do životního prostředí při jakékoliv manipulaci s poškozenou cisternou (zvedání cisterny). Riziko úniku látky do vodního toku v místě manipulace a nebezpečí vzniku požáru nebo výbuchu v důsledku vlastností přítomných nebezpečných látek nebylo možné zvyšovat manipulací s neodčerpaným obsahem cisterny.

S ohledem na možnost průsaku uniklé NL při zhoršujících se klimatických podmínkách (začínající déšť) a jako preventivní bezpečnostní opatření zabezpečil správce Povodí Ohře zvýšení průtoku vodního toku řeky Ohře z $20 \text{ m}^3 \cdot \text{min}^{-1}$ na $35 \text{ m}^3 \cdot \text{min}^{-1}$ manipulací vodní nádrže Březová.

Jako jedno z opatření pro zajištění minimálních podmínek pro zasahující povolal VZ na místo týlový kontejner ze stanice Sokolov.

Spolupráce na místě zásahu

Policie ČR ve spolupráci s městskou policií provedla úplné uzavření všech přístupových komunikací na místo zásahu. Vstup osob a vjezd techniky byl povolen pouze se souhlasem velitele zásahu. Vedoucí složky Policie ČR informoval VZ o skutečnosti, že dopravní nehodu šetří Policie ČR s podezřením na spáchání trestného činu obecního ohrožení. VZ přijal opatření k minimalizaci poškození stop v důsledku zásahu složek IZS.

Městská policie zabezpečila průběžné informování obyvatelstva v okolí místa zásahu.

Se zástupci Policie ČR bylo dohodnuto umožnění prohlídky havarované cisterny soudním znalcem po přečerpání obsahu, a to ještě před manipulací s cisternou.

Zástupce vodoprávního úřadu magistrátu města Karlovy Vary sdělil, že k zabezpečení asanačních prací k likvidaci havárie povolá odbornou firmu Dekonta, a.s., která určí rozsah provedení asanačních prací.

Po přečerpání obsahu cisterny provedla firma Autodoprava Sokolov, s.r.o. Brožovský ve spolupráci s firmou Auto 3000 vyzdvižení cisterny zpět na kola a její odtah.

Tiskový mluvčí HZS Karlovarského kraje svolal na 10.00 hodin tiskovou konferenci se zástupci sdělovacích prostředků.

Zástupce původce havárie ihned po příjezdu na místo zásahu poskytl VZ nezbytné informace o převáženém množství a druhích NL. Na základě okamžité konzultace s dispečerem firmy vyloučil možnost převozu třetího druhu NL, o které bylo na základě nalezení třetí identifikační tabule uvažováno. S VZ po celou dobu aktivně spolupracoval zejména jako technický poradce při odborných konzultacích o podrobnostech ke konstrukci a technických možnostech přečerpání cisterny. V průběhu zásahu zabezpečil v uzavřených sudech odvoz NL, kterou se jednotkám podařilo zachytit před utěsněním pláště cisterny, k likvidaci. Pro přečerpání obsahu havarované cisterny zajistil na místo zásahu náhradní cisternu.

Likvidace následků havárie byla ukončena dne 26. května 2006 v časných ranních hodinách. ■

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 11. června do 27. června roku 2006

11. 6. • **Výroba a sklad briket** v obci Velká Hledebe, okr. Cheb.
Příčina - samovznícení briket. Škoda 2 500 000 Kč.
13. 6. • **Stánky s občerstvením** v Ústí nad Labem.
Příčina - technická závada na mrazicím boxu. Škoda - 1 000 000 Kč.
14. 6. • **Byt a střecha bytového domu** v Blansku.
Příčina - technická závada na elektroinstalaci. Škoda - 2 500 000 Kč. Evakuováno 50 osob.
15. 6. • **Prodejna zlatnictví** v Olomouci.
Příčina - technická závada. Škoda - 2 000 000 Kč.
- **Obytný dům** v Litoměřicích.
Příčina - technická závada elektrické instalace akvária. Škoda - 2 265 000 Kč.
17. 6. • **Střecha skladu plastů** v Brně - Králově Poli.
Příčina - technická závada elektroinstalace. Škoda - 10 000 000 Kč.
- **Nakladač slámy** typ Manitu v Otínovsi, okr. Prostějov.
Příčina - vznícení slámy od žhavého výfuku nakladače. Škoda - 1 500 000 Kč.
- **Autobus** Neoplan Skyliner na silnici Dolní Újezd, okr. Přerov.
Příčina - technická závada. Škoda - 3 500 000 Kč.
- **Sklad mražených výrobků** v Postoloprtech, okr. Louny. Příčina - v šetření. Škoda - 10 000 000 Kč.
19. 6. • **Obytný neobydlený dům** v Ústí nad Labem.
Příčina - v šetření. Škoda - 1 000 000 Kč.
20. 6. • **Rodinný dům ve výstavbě** v Poběžovicích u Holic, okr. Pardubice. Příčina - nedbalost při svařování. Škoda - 3 000 000 Kč.
- **Pracovní stroj na zpracování dřeva** v Loučovicích, okr. Český Krumlov. Příčina - technická závada hydrauliky. Škoda - 9 000 000 Kč.
- **Tři půdní byty a střecha obytného domu** v Mikulově, okres Břeclav.
Příčina - v šetření. Škoda - 4 000 000 Kč.
3 osoby bezprostředně zachráněny, zraněno 5 osob.
21. 6. • **Rodinný dům** v rekonstrukci v Bělovsi, okr. Náchod.
Příčina - v šetření. Škoda - 1 500 000 Kč.
Zraněn 1 hasič.
23. 6. • **Středotlaké potrubí a výklad prodejny** v Praze 2, křižovatce ul. Rubešova - Vinohradská.
Příčina - vznícení plynu unikajícího z narušeného potrubí od odhozeného nedopalku cigarety. Škoda - 1 000 000 Kč.
- **Vyskladněné keramické výrobky** firmy Lasselsberger a. s. v Chlumčanech, okr. Plzeň - jih.
Příčina - závada izolátoru na stožáru VN 22 kV. Škoda - 1 220 000 Kč.
- **Lovecká chata** v Babyloně, okr. Domažlice.
Příčina - v šetření. Škoda - 1 000 000 Kč.
- **Čtyři „dračí“ lodě a přívěs** na soutoku řek Labe a Chrudimky v Pardubicích.
Příčina - úmyslné zapálení. Škoda - 1 250 000 Kč.
26. 6. • **Seník** v zooparku v Zelčíně, okr. Mělník.
Příčina - v šetření. Škoda 1 500 000 Kč.
27. 6. • **Sklad bývalé míchárny lepidel** ve Zlíně.
Příčina - nedbalost. Škoda 2 000 000 Kč.

pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
MV-generální ředitelství HZS ČR

Vývoj v oblasti technických norem

pplk. Ing. Jana RONEŠOVÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR

Vývoj v oblasti technických norem lze rozdělit na vývoj v oblasti evropských technických norem a vývoj v oblasti národních technických norem. Při tvorbě norem převládá mnohonásobně zavádění evropských technických norem nad tvorbou národních technických norem. V souvislosti se zaváděním evropských norem se však řada domácích norem ruší nebo se provádějí změny těchto norem, aby byly v souladu s příslušnými nově zavedenými evropskými normami.

Technické normy z oblasti požární bezpečnosti staveb

Výše uvedené platí obecně i o technických normách z oblasti požární bezpečnosti staveb, které lze členit na normy zkušební, klasifikační, hodnotové, předmětové neboli výrobkové a normy projektové. Z hlediska tohoto členění lze konstatovat, že nejvíce je přijímáno evropských technických norem zkušebních, klasifikačních a předmětových, což logicky vyplývá z úsilí o vytvoření jednotného evropského trhu a odstranění překážek volného pohybu výrobků. V důsledku přijímání evropských technických zkušebních a klasifikačních norem jsou odpovídající národní zkušební normy rušeny. Poněkud jiná situace je u technických norem projektových, které zůstávají na úrovni národních technických norem, a to mimo jiné i z důvodů odlišných místních podmínek v jednotlivých zemích, jako např. klimatických. Přesto i u těchto norem dochází ke změnám, způsobeným nutností uvést tyto normy v soulad se zavedenými evropskými technickými normami zkušebními, klasifikačními a předmětovými.

Stručný přehled zaváděných evropských norem z oblasti požární bezpečnosti staveb

1. Zkušební normy

- na reakci na oheň,
- na požární odolnost,
- pro střechy vystavené vnějšímu požáru.

2. Klasifikační normy

- na reakci na oheň,
- na požární odolnost,
- pro střechy vystavené vnějšímu požáru.

3. Předmětové/výrobkové normy

- požadavky na požárně bezpečnostní zařízení a z nich vyplývající zkušební postupy a klasifikace,
- požadavky na technická a technologická zařízení a z nich vyplývající zkušební postupy a klasifikace.

4. hodnotové a návrhové

- přílohy některých eurokódů či klasifikačních norem,
- eurokódy pro navrhování konstrukcí na účinky požáru.

Zkušební a klasifikační normy

Zavedením evropských zkušebních norem na reakci na oheň a klasifikační normy ČSN EN 13501-1 Požární klasifikace stavebních výrobků a konstrukcí staveb – Část 1: Klasifikace podle výsledků zkoušek reakce na oheň byla zrušena ČSN 73 0862 Stanovení stupně hořlavosti stavebních hmot. Zůstávají však nadále v platnosti ČSN 73 0863 Požárně technické vlastnosti hmot – Stanovení šíření plamene po povrchu stavebních hmot a ČSN 73 0865 Požární bezpečnost staveb – Hodnocení odkapávání hmot z podhledů stropů a střech. Obdobně zavedením řady evropských zkušebních norem požární odolnosti a klasifikačních norem ČSN EN 13501-2 Požární klasifikace stavebních výrobků a konstrukcí staveb –

Část 2: Klasifikace podle výsledků zkoušek požární odolnosti kromě vzduchotechnických zařízení a ČSN EN 13501-3 Požární klasifikace stavebních výrobků a konstrukcí staveb – Část 3: Klasifikace podle výsledků zkoušek požární odolnosti výrobků a prvků běžných provozních instalací – požárně odolná potrubí a požární klapky, byly zrušeny příslušné národní normy z oblasti zkoušení požární odolnosti.

Současně je nutné upozornit na dva možné způsoby stanovení požární odolnosti šachetních dveří. Požární odolnost šachetních dveří lze zkoušet a zároveň klasifikovat podle ČSN EN 81-58 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Část 58: Zkouška požární odolnosti šachetních dveří nebo se zkouší dle ČSN EN 1634-1 Zkoušení požární odolnosti dveřních a uzavěrových sestav – Část 1: Požární dveře a uzavěry otvorů a klasifikuje dle již uváděné ČSN EN 13501-2. Případy, kdy lze postupovat dle ČSN EN 81-58, jsou stanoveny v čl. 6.1.6 ČSN 73 0810 Požární bezpečnost staveb – Společná ustanovení.

Pro zkoušení střech vystavených vnějšímu požáru, a to z hlediska šíření požáru, byla zavedena ČSN P ENV 1187 Zkušební metody pro střechy vystavené působení vnějšího požáru. Klasifikace těchto střech vychází z ČSN EN 13501 – 5 Požární klasifikace stavebních výrobků a konstrukcí staveb – Část 5: Klasifikace podle výsledků zkoušek střech vystavených vnějšímu požáru.

Zkoušení a klasifikace komínů se provádí dle ČSN EN 13216-1 Metody zkoušení systémových komínů – Část 1“ Všeobecné zkušební metody a ČSN EN 13501-2, které vyplývají z požadavků stanovených dle ČSN EN 1443 Komíny – Všeobecné požadavky.

Předmětové/výrobkové normy

Jedná se především o evropské normy stanovující požadavky a v návaznosti na ně i zkušební metody pro požárně bezpečnostní zařízení, zejména z hlediska zajištění jejich funkčnosti při požáru.

Zařízení pro usměrňování pohybu kouře a tepla

Pro zařízení pro usměrňování pohybu kouře a tepla byly již zavedeny normy část 1, 2, 3 a 6 z řady ČSN EN 12101. Jedná se především o stanovení technických podmínek pro jednotlivé komponenty systému zařízení pro odvod tepla a kouře (jako jsou kouřové zábrany, odtahová zařízení pro přirozený odvod kouře a tepla a ventilátory pro nucený odvod kouře a tepla) včetně zkušebních postupů a klasifikace dle výsledků zkoušek.

Stabilní hasicí zařízení

Pro stabilní hasicí zařízení byly u nás zavedeny normy část 1 až 5 z řady ČSN 12259 pro komponenty a ČSN EN 12845 pro navrhování, instalaci a údržbu sprinklerových a vodních sprejových zařízení, normy část 1 až 13 a 16 z řady ČSN 12094 pro komponenty plynových hasicích zařízení, normy část 1 a 2 z řady ČSN EN 12416 pro prášková zařízení a norma ČSN EN 13565-1 pro komponenty pěnových hasicích zařízení.

Pro hadicové systémy vnitřních odběrných míst platí normy část 1 až 3 ČSN EN 671. Pokud se jedná o hydrantové systémy vnějších odběrných míst, platí pro nadzemní požární hydranty ČSN EN 14384 a pro podzemní požární hydranty ČSN EN 14339.

Elektrická požární signalizace

Pro elektrickou požární signalizaci jsou u nás zavedeny normy část 1 až 5, 7 a 10 až 13 z řady ČSN EN 54 pro jednotlivé komponenty a poslední část řeší posouzení kompatibility komponentů. Toto postupné zavádění řady ČSN EN 54 Elektrická po-

žární signalizace by mělo v budoucnu zcela nahradit stávající ČSN 34 2710 Předpisy pro elektrickou požární signalizaci.

■ Přenosné hasicí přístroje

Pro přenosné hasicí přístroje platí normy část 3, 6 a 7 z řady ČSN EN 3 Přenosné hasicí přístroje v návaznosti na ČSN EN 2 Třídy požáru, která klasifikuje rozdílné druhy požárů do pěti kategorií dle druhu hořlavé látky. Tato klasifikace se užívá v údajích pro hašení požáru hasicími přístroji.

■ Hodnotové a návrhové normy

Jako návrhové normy jsou u nás zavedeny Eurokódy, které představují soubor evropských norem, jež uvádějí obecná návrhová pravidla pro navrhování celých konstrukcí i jednotlivých prvků, a to i pro případy požáru.

Čistě hodnotové evropské normy s údaji na reakci na oheň nebo požární odolnost nebyly zpracovány. Avšak seznam materiálů zařazených bez zkoušení do třídy A1 resp. A1fl reakce na oheň je uveden v tabulce NA.2 národní přílohy ČSN EN 13501-1. Obdobně jsou v některých Eurokódech uvedeny tabulky s požární odolností daných konstrukcí, např. v ČSN EN 1996-1-2 Eurokód 6: Navrhování zděných konstrukcí – Část 2-1: Obecná pravidla – Navrhování konstrukcí na účinky požáru.

■ Projektové normy

V důsledku zavedení klasifikačních norem řady ČSN EN 13501, především však části 1, se provedly změny některých národních projektových norem jako ČSN 73 08 35, ČSN 73 0842 a ČSN 65 0201. Jednalo se o zavedení nové klasifikace reakce na oheň stavebních výrobků a konstrukcí místo užívaného stupně hořlavosti stavebních hmot. Podstatná změna byla však provedena v ČSN 73 0810. Zatímco ČSN 73 0810 Požární bezpečnost staveb – Požadavky na požární odolnost stavebních konstrukcí 1996 upřesňovala požadavky na požární odolnost stavebních konstrukcí z hlediska požární bezpečnosti staveb uvedených v ČSN 73 0802 a ČSN 73 0804, jak již vyplývalo z jejího názvu, změněná ČSN 73 0810 Požární bezpečnost staveb – Společná ustanovení 2005 stanovuje požadavky na požární klasifikaci stavebních výrobků a konstrukcí staveb v souladu s ČSN EN 13501-1, ČSN EN 13501-2 a v té době připravovanými normami ČSN EN 13501-3 až 5, jakož i požadavky vyplývající z dalších převzatých evropských norem souvisejících s navrhováním požární bezpečnosti staveb podle souboru norem řady ČSN 73 08., ČSN 65 02., a jiných technických norem. Současně zpřesňuje a doplňuje společná ustanovení požární bezpečnosti staveb, u nichž docházelo k rozdílným výkladům nebo která chyběla.

■ Přehled zavedených evropských norem z oblasti požární bezpečnosti staveb

■ 1. Zkušební normy

■ a) Zkoušení stavebních výrobků a konstrukcí staveb na reakci na oheň:

ČSN EN ISO 1182 Zkoušení reakce stavebních výrobků na oheň - Zkouška nehořlavosti

ČSN EN ISO 1716 Zkoušení reakce stavebních výrobků na oheň - Stanovení spalného tepla

ČSN EN ISO 11925-2 Zkoušení reakce na oheň - Zápalnost stavebních výrobků vystavených přímému působení plamene – Část 2: Zkouška malým zdrojem plamene

ČSN EN 13823 Zkoušení reakce stavebních výrobků na oheň - Stavební výrobky kromě podlahových krytin vystavené tepelnému účinku jednotlivého hořícího předmětu

ČSN EN ISO 9239-1 Zkoušení reakce podlahových krytin na oheň –

Část 1: Stanovení chování při hoření užitím zdroje sálavého tepla

■ b) Zkoušení požární odolnosti:

ČSN EN 1363 Zkoušení požární odolnosti –

Část 1: Základní požadavky

Část 2: Alternativní a doplňkové postupy

ČSN P ENV 1363-3 Zkoušení požární odolnosti –

Část 3: Ověřování charakteristik pecí

ČSN EN 1364 Zkoušení požární odolnosti nenosných prvků –

Část 1: Stěny

Část 2: Podhledy

ČSN EN 1365 Zkoušení požární odolnosti nosných prvků –

Část 1: Stěny

Část 2: Stropy a střechy

Část 3: Nosníky

Část 4: Sloupy

Část 5: Balkóny a rampy

Část 6: Schodiště

ČSN EN 1366 Zkoušení požární odolnosti provozních instalací –

Část 1: Vzduchotechnická potrubí

Část 2: Požární klapky

Část 3: Těsnění prostupů

Část 5: Instalační kanály a šachty

Část 6: Zdvojené a dutinové podlahy

Část 7: Uzávěry pásových a kolejových technologických přepravních systémů

Část 8: Potrubí pro odvod kouře

ČSN P ENV 13381 Zkušební metody pro stanovení příspěvku k požární odolnosti konstrukčních prvků –

Část 2: Svislé ochranné membrány

Část 3: Použitá ochrana betonových prvků

Část 4: Použitá ochrana ocelových prvků

Část 5: Použitá ochrana železobetonových prvků

Část 6: Použitá ochrana betonem plněných ocelových sloupů

Část 7: Použitá ochrana dřevěných konstrukcí

ČSN EN 1634 Zkoušení požární odolnosti dveřních a uzávěrových sestav –

Část 1: Požární dveře a uzávěry otvorů

Část 3: Kouřotěsné dveře a uzávěry otvorů

ČSN EN 81 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů –

Část 58: Zkouška požární odolnosti šachetních dveří

ČSN EN 13216 Metody zkoušení systémových komínů –

Část 1: Všeobecné zkušební metody

■ c) Zkušební metody pro střechy vystavené působení vnějšího požáru

ČSN P ENV 1187 Zkušební metody pro střechy vystavené působení vnějšího požáru

■ 2. Klasifikační normy

ČSN EN 13501 Požární klasifikace stavebních výrobků a konstrukcí staveb

Část 1: Klasifikace podle výsledků zkoušek reakce na oheň

Část 2: Klasifikace podle výsledků zkoušek požární odolnosti, kromě vzduchotechnických zařízení

Část 3: Klasifikace podle výsledků zkoušek požární odolnosti výrobků a prvků běžných provozních instalací – požární odolná potrubí a požární klapky

Část 5: Klasifikace podle výsledků zkoušek střech vystavených vnějšímu požáru

■ 3. Předmětové/výrobové normy

■ Zařízení pro usměrňování pohybu kouře a tepla

ČSN EN 12101 Zařízení pro usměrňování pohybu kouře a tepla

Část 1: Technické podmínky pro kouřové zábrany

Část 2: Technické podmínky pro odtahové zařízení pro přirozený odvod kouře a tepla

Část 3: Technické podmínky pro ventilátory pro přirozený odvod kouře a tepla

Část 6: Technické podmínky pro zařízení pracující na principu rozdílu tlaků – Sestavy

■ Stabilní hasicí zařízení:

- Sprinklerová a vodní sprejová zařízení

ČSN EN 12259 Stabilní hasicí zařízení – Komponenty pro sprinklerová a vodní sprejová zařízení

Část 1: Sprinklery

Část 2: Mokré ventilové stanice

Část 3: Suché ventilové stanice

Část 4: Poplachové zvony

Část 5: Spínače průtoku vody

ČSN EN 12845 Stabilní hasicí zařízení – sprinklerová zařízení – Navrhování, instalace a údržba

• Plynová hasicí zařízení

ČSN EN 12094 Stabilní hasicí zařízení – Komponenty – plynových hasicích zařízení

Část 1: Požadavky a zkušební metody pro elektrická řídicí a zpouštěcí zařízení

Část 2: Požadavky a zkušební metody pro neelektrická řídicí a zpouštěcí zařízení

Část 3: Požadavky a zkušební metody pro ruční spouštěcí a uzavírací zařízení

Část 4: Požadavky a zkušební metody pro sestavy ventilů zásobníků a jejich spouštěče

Část 5: Požadavky a zkušební metody pro vysokotlaké a nízkotlaké sekční ventily a jejich spouštěče hasicích zařízení CO₂

Část 6: Požadavky a zkušební metody pro neelektrická blokovací zařízení hasicích zařízení CO₂

Část 7: Požadavky a zkušební metody pro hubice hasicích zařízení CO₂

Část 8: Požadavky a zkušební metody pro pružné spoje systémů CO₂

Část 9: Požadavky a zkušební metody pro speciální hlásiče požáru

Část 10: Požadavky a zkušební metody pro tlakoměry a tlakové spínače

Část 11: Požadavky a zkušební metody pro mechanická váhací zařízení

Část 12: Požadavky a zkušební metody pro pneumatická poplachová zařízení

Část 13: Požadavky a zkušební metody pro zpětné ventily

Část 16: Požadavky a zkušební metody pro odorizační zařízení nízkotlakých hasicích zařízení CO₂

• Prášková hasicí zařízení

ČSN EN 12416 Stabilní hasicí zařízení – Prášková zařízení

Část 1: Požadavky a zkušební metody pro komponenty

Část 2: Navrhování, konstrukce a údržba

• Pěnová hasicí zařízení

ČSN EN 13565 Stabilní hasicí zařízení – Komponenty pěnových hasicích zařízení

Část 1: Požadavky a zkušební metody

■ Hadicové systémy

ČSN EN 671 Stabilní hasicí zařízení - Hadicové systémy

Část 1: Hadicové navijáky s tvarově stálou hadicí

Část 2: Hydrantové systémy se zploštitelnou hadicí

Část 3: Údržba hadicových navijáků s tvarově stálou hadicí a hydrantových systémů se zploštitelnou hadicí

■ Požární hydranty

ČSN EN 14 339 Podzemní požární hydranty

ČSN EN 14 384 Nadzemní požární hydranty

■ Přenosné hasicí přístroje

ČSN EN 3 Přenosné hasicí přístroje -

Část 3: Konstrukční provedení, pevnost v tlaku, mechanické zkoušky

Část 6: Ústanovení pro atestaci shody přenosných hasicích přístrojů podle EN 3 část 1 až 5

Část 7: Vlastnosti, požadavky na hasicí schopnosti a zkušební metody

■ Elektrická požární signalizace

ČSN EN 54 Elektrická požární signalizace -

Část 1: Úvod

Část 2: Ústředna

Část 3: Požární poplachové zařízení - Sirény

Část 4: Napájecí zdroj

Část 5: Hlásiče teplot - Bodové hlásiče

Část 7: Hlásiče kouře - hlásiče bodové využívající rozptýleného světla, vysílaného světla a ionizace

Část 10: Hlásiče plamene - Bodové hlásiče

Část 11: Tlakové hlásiče

Část 12: Hlásiče kouře - Hlásiče lineární využívající optického světelného paprsku

Část 13: Posouzení kompatibility komponentů systému

■ Elektrické kabely a vodiče sloužící k zajištění funkce a ovládání požárně bezpečnostních zařízení

ČSN EN 50 265 Společné metody zkoušek pro kabely v podmínkách požáru - Zkouška odolnosti proti svislému šíření plamene pro vodiče nebo kabely s jednou izolací

Část 1: Zkušební zařízení

Část 2-1: Postupy - 1 kW směsný plamen

Část 2-2: Postupy - Svítivý plamen

ČSN IEC 332-3 Zkoušky elektrických kabelů v podmínkách požáru - Část 3: Zkoušky vodičů nebo kabelů ve svazcích

ČSN IEC 60331 Zkoušky elektrických kabelů za podmínek požáru - celistvost obvodu

Část 11: Zařízení - Samostatné hoření při teplotě plamene alespoň 750 °C

Část 21: Postupy a požadavky - Kabely se jmenovitým napětím do 0,6/1,0 kV včetně

Část 23: Postupy a požadavky - Elektrické kabely pro přenos dat

Část 25: Postupy a požadavky - Kabely s optickými vlákny

■ Komíny

ČSN EN 1443 Komíny - Všeobecné požadavky

■ 4. Hodnotové a návrhové normy

■ Eurokódy

ČSN EN 1991-1-2 Eurokód 1: Zatížení konstrukcí - Část 1-2: Obecná zatížení - Zatížení konstrukcí vystavených účinkům požáru

ČSN EN 1992-1-2 Eurokód 2: Navrhování betonových konstrukcí - Část 1-2: Obecná pravidla - navrhování konstrukcí na účinky požáru

ČSN EN 1993-1-2 Eurokód 3: Navrhování ocelových konstrukcí - Část 1-2: Obecná pravidla - navrhování konstrukcí na účinky požáru

ČSN EN 1994-1-2 Eurokód 4: Navrhování spřažených ocelobetonových konstrukcí - Část 1-2: Obecná pravidla - navrhování konstrukcí na účinky požáru

ČSN EN 1995-1-2 Eurokód 5: Navrhování dřevěných konstrukcí - Část 1-2: Obecná pravidla - navrhování konstrukcí na účinky požáru

ČSN EN 1996-1-2 Eurokód 6: Navrhování zděných konstrukcí - Část 1-2: Obecná pravidla - navrhování konstrukcí na účinky požáru

■ 5. Projektové normy

Změny:

ČSN 73 0810 Požární bezpečnost staveb - Společná ustanovení

ČSN 65 0201 Změna Z1 Hořlavé kapaliny - Prostory pro výrobu, skladování a manipulaci

ČSN 730835 Požární bezpečnost staveb - Budovy zdravotnických zařízení a sociální péče

ČSN 73 0842 Změna Z1 Požární bezpečnost staveb - Objekty pro zemědělskou výrobu

Na závěr je nutné dodat, že výše uvedený přehled není konečný, neboť již v současné době se zpracovávají případně připravují k převzetí další evropské normy z oblasti požární bezpečnosti staveb. ■

Správa státních hmotných rezerv představuje zázemí v rozhodujícím okamžiku

O úřadu, jehož činnost není obecně známá, třebaže představuje důležitou součást jak záchranářských aktivit při ochraně životů, zdraví, majetku a životního prostředí, tak potřebný pocit bezpečí pro každého z nás, jsme si povídali s předsedou Správy státních hmotných rezerv Janem Žižkou.

■ Co si máme představit pod složitým názvem Správa státních hmotných rezerv?

Pod názvem nebo zkratkou SSHR se skrývá velmi zajímavá, ale i důležitá instituce s neméně zajímavou historií. Stát jejím prostřednictvím v minulosti zajišťoval nezbytné výrobní kapacity, suroviny a další nezbytné prostředky pro udržení válečné výroby. V dnešní době především zajišťuje materiální zázemí pro nevojenské krizové situace, jako jsou přírodní katastrofy, průmyslové havárie, teroristické útoky apod., jejichž reálná hrozba je dnes vnímána daleko pravděpodobněji než možnost vzniku vojenského konfliktu.

Správa státních hmotných rezerv má postavení ústředního orgánu státní správy pro hospodářská opatření v krizových situacích a pro státní hmotné rezervy. Smyslem její činnosti ve smyslu zákona je uspokojování základních životních potřeb spoluobčanů i ve složitých situacích stejně jako v klidovém období. Že se o ní mnoho nemluví, je vlastně vizitkou její práce, neboť perfektně fungující zázemí je obecně považováno za samozřejmost.

■ Jaké je složení státních hmotných rezerv a jak se vytvářejí?

Struktura státních hmotných rezerv prošla v posledních letech velkými změnami. Ty nejpodstatnější souvisejí se vstupem České republiky do Evropské unie a dalších mezinárodních společenství a s mezinárodními úmluvami. Hmotné rezervy jsou proto více než z poloviny

Sklad pohonných hmot Sedlnice

tvoreny ropou a ropnými produkty, jejichž množství je určeno zákonem a mezinárodními závazky. Současná úroveň nouzových zásob ropy a ropných produktů v ČR podle kalkulace předepsané normami je na úrovni devadesátidenní průměrné spotřeby státu, přičemž to jsou zásoby udržované Správou státních hmotných rezerv. Lze konstatovat, že Česká republika je tedy v této oblasti velmi dobře připravena. Celkově se státní hmotné rezervy dělí na hmotné rezervy v užším slova smyslu, kdy vedle ropy a ropných produktů SSHR zabezpečuje ještě další suroviny a také potraviny. Dále na mobilizační rezervy, pohotovostní zásoby a zásoby pro humanitární pomoc. Se záchranářskou činností souvisejí především pohotovostní zásoby určené pro 24 typových krizových situací. Patří sem mimo jiné náhradní mostní konstrukce, prostředky pro technickou obnovu železnic, přístroje pro náhradní televizní a rozhlasové vysílání, náhradní zdroje elektrické energie, zařízení pro likvidaci nákaz rostlin a zvířat, léky a zdravotnický materiál, úpravy vody a cisterny na pitnou vodu, čerpadla různých typů, vysoušeče, protipovodňové stěny, hasiva, ale i přidělové lístky nebo karty pro čerpání pohonných hmot.

■ Vytváří SSHR určité scénáře možného průběhu jednotlivých krizových situací?

SSHR zabezpečuje koncepci, přípravu a financování hospodářských opatření pro krizové stavy a zároveň také financování, obměnu, záměnu, půjčky, uvolnění, nájem, prodej, skladování, ochraňování a kontrolu státních hmotných rezerv. Jejich pořizování probíhá podle požadavků jednotlivých rezortů odpovědných za vytvoření krizových plá-

nů v daných oblastech. SSHR sama je gestorem řešení krizové situace, která by vznikla při nedostatku ropy a ropných produktů. Pro tento případ má vypracován podrobný krizový plán zahrnující i regulační opatření a případné uvolnění zásob. S ohledem na možnost vzniku stavu ropné nouze SSHR sleduje a vyhodnocuje rovněž celkovou výši zásob ropy a ropných produktů v celé ČR, tedy i komerčních zásob. V červnu letošního roku provedla komise IEA prověrku připravenosti ČR na stavy ropné nouze, čímž se rozumí legislativa, statistika, nástroje a opatření ke snížení poptávky včetně krajních opatření, jako je přidělový systém. Výsledek této prověrky byl jednoznačně kladný a tedy hodnocení České republiky pozitivní.

■ Jaká je úloha SSHR v mimořádných situacích?

SSHR se zpravidla zapojuje až do řešení velkých krizových situací, kdy vláda vyhlásí nouzový stav. Krizový štáb SSHR je pak napojen na ústřední krizový štáb a spolupracuje s krizovými štáby jednotlivých ministerstev. SSHR je v ústředním krizovém štábu garantem koordinace věcných zdrojů a poskytuje státní hmotné rezervy podle jeho požadavků.

Připravenost na krizové situace se pravidelně prověřuje. V loňském roce proběhlo například cvičení Zdroje. V simulované krizové situaci testovalo realnost schválené metodiky postupu při vyžadování věcných zdrojů a ověřovalo schopnost zúčastněných subjektů řešit požadavky na nezbytné dodávky s využitím softwarového nástroje EPOZ. Pro rok 2006 se připravuje cvičení Vývoz, v jehož rámci bude prověřen mechanismus vývozu pohotovostních zásob v nevojenských krizových situacích posilový-

Náhradní most postavený během letošních povodní mezi obcemi Ocmanice a Naloučany

mi prostředky Armády ČR. Koordinaci postupů a aktualizaci potřebných dat napomáhají rovněž pravidelné porady s tajemníky bezpečnostních rad krajů a příslušnými pracovníky krajských a obecních úřadů.

■ *Ověřily se tyto postupy při jarní povodňové situaci?*

Myslím, že můžeme být spokojeni. Pracovníkům Správy státních hmotných rezerv se podařilo v rekordně krátkém čase vyřešit od požadavku k dodávce více než dvacet případů pomoci z pohotovostních zásob, od čerpadel, elektrických generátorů přes protipovodňové stěny po dodávky náhradních mostních konstrukcí. Od chvíle, kdy postižená obec požádala o zajištění náhradního přemostění, do předání hotového mostu správci komunikace neuplynuly nikdy více než čtyři dny. Prostřednictvím SSHR byl zabezpečen nákup a distribuce 52 tun dezinfekčních prostředků. Na místě určení byly do 48 hodin od doby, kdy přišla žádost o nákup. S pomocí americké ambasády SSHR v rozmezí několika dnů realizovala nákup přípravku na ničení larev komárů, jeho dovoz, proclení a rozvoz do jednotlivých krajských hygienických stanic. Operativně zabezpečila i výdej pohonných hmot ze státních zásob pro potřeby HZS ČR, Policie ČR a dalších složek integrovaného záchranného systému.

■ *Podílí se SSHR také na poskytování humanitární pomoci do zahraničí?*

Ano. Tak, jak by jménem státu SSHR v krizové situaci přebírala zahraničními vládami poskytnutou humanitární pomoc a dále by ji distribuovala podle požadavků jednotlivých krizových štábů, realizuje i materiální humanitární pomoc České republiky do zahraničí. V uplynulém roce vzhledem k řadě přírodních katastrof pomáhala ČR pro-

střednictvím SSHR celkem dvanáctkrát ve všech postižených oblastech světa – v Pákistánu, USA, Rumunsku, Bulharsku, Srí Lance a Indonésii. K plnění tohoto úkolu máme vyčleněn speciální tým lidí, který je včetně veškerého vybavení připraven k okamžitému nasazení. Z hlediska příjemců je kladně hodnocena především operativnost a rychlost poskytované pomoci. Například letadlo s humanitární pomocí pro Srí Lanku startovalo do 48 hodin od vzniku krizové situace.

V situaci vzniklé přerušením dodávek ropy v mexickém zálivu způsobeným hurikánem Katrina na podzim 2005 se Česká republika jako členská země IEA připojila ke společnému opatření – uvolnění na trh 2 miliónů barelů ropy denně po období 30 dnů, kterým jako projev solidarity reagovalo 26 členských zemí IEA. Realizaci tohoto opatření zabezpečovala SSHR jako ochraňovatel nouzových zásob ropy ČR v souladu s ostatními členy IEA.

■ *Je činnost SSHR mimo krizovou situaci nějak utlumená?*

Právě naopak, protože neustále platí „těžko na cvičišti, lehkou na bojišti“. A pro SSHR je rutinní denní činnost tím pomyslným cvičištem, kdy se na krizovou situaci připravujeme. Vlastní prověrkou, zda příprava byla dobrá a důsledná, jsou první minuty a hodiny po vzniku krizové situace, které jsou pro řešení nejdůležitější, a tak okamžitě prověřují připravenost, tedy práci v klidovém období.

V současné době stojí před Správou státních hmotných rezerv navíc i dva nové úkoly, které s přípravou na krizové situace bezprostředně nesouvisí. Jedním z nich je podíl na splnění závazků ČR v oblasti biopaliv. Jde o plošné přímíchávání biopaliv, tedy bioetanolu do motorových benzinů a metylesteru do motorové nafty. Úloha SSHR v celém procesu není ještě zcela legislativně do-

řešena, nicméně se aktivně podílí na jednání mezirezortní skupiny, která se těmito problémy zabývá. Dalším úkolem, který před SSHR stojí, je zabývat se centrálními nákupy definovaných položek pro státní správu a přispět k zefektivnění tohoto procesu. Jde o řešení, které již bylo v některých zemích EU realizováno, a tudíž se otevírá možnost získaných zkušeností využít i v ČR.

■ *Co je pro Vás osobně nejdůležitější?*

Mojí prioritou je snaha postavit SSHR v systému státní správy na takovou úroveň, abych mohl s plným svědomím kladně odpovědět na tři základní manažerské předpoklady úspěšné činnosti: „CHTÍT, UMĚT, MOCI“. Domnívám se, že vyjasnění třetího předpokladu je otázkou i úkolem pro příští období.

Naplnění tohoto předpokladu souvisí také s charakterem rizik současné doby, kdy je kladen velký důraz na informace a jejich dostupnost. Proto jsem stanovil jako prioritní úkol v oblasti informačních technologií seznamovat veřejnost s konkrétním obsahem a organizací jednotlivých oblastí, které SSHR zabezpečuje a bude zabezpečovat. Předpokladem ke splnění tohoto úkolu je vytvoření samostatného portálu SSHR, který by komplexně řešil informační toky nejen uvnitř SSHR, ale především směrem ven pro rezorty, kraje a další subjekty, které informace potřebují pro svoji činnost. Již nyní však lze přehled o širokém spektru činnosti Správy státních hmotných rezerv získat na www.sshr.cz. Osobně bych si přál, abychom neustále zlepšovali informovanost, připravenost a vybavení, protože se říká, a já tomu věřím, že štěstí přeje připraveným. Přes to všechno, stejně jako všichni spoluobčané, si přeji žít v klidnější době, než je tomu doposud.

redakce, foto archiv SSHR

Únik kapalného chlóru do ovzduší

nstržm. Vendula HORÁKOVÁ, foto kpt. Bc. Josef VAMBERSKÝ, HZS Pardubického kraje

Dne 25. dubna 2006 krátce po 17. hodině se v okolí areálu pardubické chemičky rozezněly sirény. Oznamovaly únik kapalného chlóru do ovzduší. Naštěstí se nejednalo o skutečný únik nebezpečné látky, ale o taktické cvičení složek IZS „NEBEZPEČÍ 2006“, které nařídil hejtmán Pardubického kraje a předseda Bezpečnostní rady Pardubického kraje Ing. Michal Rabas po opětovných haváriích v uplynulých dvou letech.

Námětem mimořádné události byla hrozba úniku velkého množství kapalného chlóru (10 000 kg) do ovzduší v areálu firmy Aliachem a.s., o.z. Synthesia v Pardubicích s následnou preventivní evakuací obyvatelstva ve stanovené zóně ohrožení - v obci Rybitví s přibližně šesti sty obyvateli.

■ Cíl cvičení

Cílem cvičení bylo především prověřit reálnost Vnějšího havarijního plánu firmy Aliachem a.s., o.z. Synthesia od předávání informací, provedení varování obyvatelstva, prověření spojení, zabezpečení sil a prostředků pro evakuaci obyvatelstva, zabezpečení organizace evakuace, její samotné provedení až po zásah složek IZS. Dále prověřit rychlost a účinnost informačního toku mezi cvičícími složkami IZS při zdolávání mimořádné události, evakuaci obyvatelstva ze zóny ohrožení na evakuační středisko, procvičit součinnost orgánů obcí činných při evakuaci obyvatelstva, prověřit činnost operačních středisek a funkčnost zpracovaného Poplachového plánu IZS.

■ Hrozilo roztržení stáčecího ventilu

V areálu firmy Aliachem a.s., o.z. Synthesia došlo kolem 17. hodiny ke zvýšení tlaku v zásobníku cisternového vozu s kapalným chlórem, a tedy k hrozbě roztržení stáčecího potrubí a následnému možnému úniku nebezpečné látky do ovzduší. Nárůst tlaku v systému

zpozorovala obsluha stáčecího pracoviště a okamžitě informovala hlavní dispečink firmy. Na místo události vyjíždí jednotka HZS podniku Aliachem a.s. Dispečink rozesílá informace o mimořádné události pomocí SMS zpráv dotčeným obcím. Velitel podnikových hasičů po provedeném průzkumu na místě události žádá další posily. Informováno je i krajské operační a informační středisko (KOPIS) HZS Pardubického kraje. Dispečink podniku Aliachem s využitím programu „ALOHA – Areal Locations of Hazardous Atmosphere“ simuluje vývoj mimořádné události. Na místo vyjíždějí jednotky HZS Pardubického kraje. Dále jsou přes KOPIS informovány Policie ČR, Zdravotnická záchranná služba Pardubice (ZZS) a Městská policie Lázně Bohdaneč. Operační důstojník žádá o výjezd skupinu z Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč.

■ Evakuace ohroženého obyvatelstva

Velitel HZS podniku Aliachem předává velení určenému veliteli zásahu HZS Pardubického kraje, který provádí prvotní rozdělení zasahujících jednotek PO. Hasiči se oblékají do přetlakových obleků, je vytýčena nebezpečná zóna a staví se dekontaminační sprcha. Za několik minut hasiči pomocí deflektorů vytvářejí vodní clonu v prostoru přečerpávacího stanoviště chemičky. KOPIS podává veliteli zásahu průběžně informace o meteorologické situaci, od dispečinku podniku Aliachem dostá-

vá upřesňující informace o nebezpečí chlóru při jeho úniku. S hlavním dispečerem konzultuje zónu ohrožení obyvatelstva a podává informace starostce Rybitví. Místo zásahu je rozděleno na tři sektory a jsou ustanoveni jejich velitelé. Je vyhlášen 3. stupeň poplachu. KOPIS žádá Policii ČR o provedení regulace dopravy při zajištění evakuace obyvatelstva. Dispečink ZZS a oblastní spolek Českého červeného kříže Pardubice jsou požádány o poskytnutí pomoci a zdravotnické zabezpečení při evakuaci obyvatelstva. Velitel zásahu (VZ) přijímá zprávu od velitele sektoru 2 – Rybitví o zahájení evakuace, taktéž velitel sektoru 3 – Lázně Bohdaneč podává zprávu VZ o možnostech a kapacitách přijímacích středisek v Lázních Bohdaneč. Je vyhlášena evakuace obyvatelstva ze zóny ohrožení a jsou povolány autobusy z Dopravního podniku města Pardubice na zajištění evakuace. V ohrožené lokalitě je omezena dopravní obslužnost.

Starostka obce podává informace VZ o počtu obyvatel v zóně ohrožení, přijímá zprávu o vyhlášení evakuace obyvatelstva ze zóny ohrožení a rozděluje úkoly jednotlivým zastupitelům. Naopak zpětně dostává informaci od operačního důstojníka o vyslání autobusů určených na evakuaci, žádá městskou policii z Lázní Bohdaneč o pořádkové zajištění evakuace obyvatelstva. Jednotky vyčleněné pro sektory, pomáhají evakuovat obyvatelstvo. K vyhlášení evakuace je použito místního rozhlasu. Obyvatelé se shromažďují u Obecního úřadu v Rybitví a v další stanovené lokalitě „Na Vajčce“, též v obci Rybitví. Čtyři autobusy je postupně odvázejí do evakuačních středisek – tělocvičen TJ Sokol a Základní školy v Lázních Bohdaneč. Po několika desítkách minut je již evakuované obyvatelstvo v bezpečí evakuačních středisek, kde je ihned evidováno.

Pro evakuované obyvatelstvo HZS Pardubického kraje připravil program, který byl rozdělen do pěti stanovišť. Evakuovaní si tak vybírají ta témata, která je zajímají. V obou evakuačních střediscích jsou vytvořeny oddělené prostory určené pro matky s dětmi.

Skupina z Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč na místě monitoruje situaci. Hasiči v přetlakových oblecích pomocí pneumatických ucpávek utěsňují nebezpečné místo na železniční cisterně. Zasahující jednotky PO po ochlazení a skrápění provádějí dekontaminaci věcných prostředků nasazených jednotkami.

VZ přijímá zprávu o ukončení evakuace a na základě rozhodnutí řídicího cvičení je cvičení ukončeno. Obyvatelstvo se vrací zpět do svých domovů.

Účastníci cvičení

- HZS Pardubického kraje,
- jednotky PO podle plošného pokrytí vydaného nařízením Pardubického kraje č. 1/2005, povolávané ve třetím stupni poplachu:
 - HZS Pardubického kraje,
 - HZS Synthesia Pardubice,
 - jednotky SDH obcí Lázně Bohdaneč, Srch, Ráby, Břehy, Staré Ždánice, Rohovládova Bělá, Čeperka, Sezemice a Opatovice nad Labem,
- Aliachem, a. s., o. z., Synthesia Pardubice,
- Zdravotnická záchranná služba Pardubického kraje,
- Policie ČR,
- Městská policie Lázně Bohdaneč,
- Městská policie Pardubice,
- Krajský úřad Pardubického kraje,
- Magistrát města Pardubice,
- Městský úřad Lázně Bohdaneč,
- Obecní úřad Rybitví a 178 obyvatel obce.

Hodnocení cvičení

Vyhodnocení taktického cvičení Nebezpečí 2006 proběhlo dne 30. května 2006 na krajském ředitelství HZS Pardubického kraje za účasti zástupců složek IZS a krajského úřadu, kteří se podíleli na jeho přípravě a realizaci. V průběhu jednání byli přítomni podrobně seznámeni s dílčími vyhodnoceními jednotlivých rozhodčích skupin s následnou diskusí. Obecně bylo konstatováno, že cíle taktického cvičení byly splněny.

Po odeslání SMS z počítače v podniku Aliachem bylo zjištěno, že SMS zprávy nebyly zprvu technologií odeslány. Po odstranění technického problému činila prodleva odeslání SMS dle dispečera přibližně jednu až dvě minuty. V podniku Aliachem již došlo k technickým změnám v systému odesílání SMS a byla zavedena pravidelná prověrka celého systému.

Operační a informační středisko IZS přijalo a vyhodnotilo přijatou informaci, vyhlásilo III. stupeň poplachu, využilo databázi nebezpečných látek pro přesné stanovení požárně technických charakteristik nebezpečné látky. Operačním a informačním střediskem byl na žádost velitele zásahu povolán štáb velitele zásahu. Operační a informační středisko IZS prověřilo spojení s OPIS MV-generálního ředitelství HZS ČR a rovněž ověřilo aktuálnost a reálnost využití Vnějšího havarijního plánu. Náročnost práce KOPIS prověřila mimo samotného cvičení i další událost, která byla nahlášena v době cvičení. Dvě minuty před vyhlášením cvičení byl na TCTV 112 nahlášen rozsáhlý požár lesa v Semíně na Pardubicku. KOPIS vyslalo na místo události jednotku HZS Pardubického kraje ze stanice Přelouč a podle poplachového plánu další čtyři jednotky SDH obcí. V době vyhlášení poplachu jednotkám PO byl nahlášen výjezd jednotky Synthesia na možný únik chlóru. Činnost na KOPIS byla rozdělena na dvě pracoviště, události byly řešeny odděle-

ně. Problém nastal při komunikaci s jednotkami SDH obcí při výjezdu. Kanál byl zahlcen hlášeními jednotek vyjíždějících jak na požár, tak na cvičení. Po zřízení štábu velitele zásahu v Synthesii probíhala komunikace pouze pomocí digitálního systému Matra. Tím došlo k uvolnění analogového kanálu pro komunikaci s jednotkami PO řešícími požár lesa.

Evakuace obyvatelstva byla uskutečněna ve stanovených limitech. Všechna stanoviště splnila stanovené cíle taktického cvičení. Komplikace byly způsobeny zejména tím, že cvičná evakuace podobného rozsahu se zapojením obyvatel obce a v oblasti evakuace nekvalifikovaných osob (zastupitelé) se uskutečnila v České republice poprvé a tudíž s ní nebyly žádné zkušenosti. Problémem bylo dočasné zahlcení při příjmu evakuovaných, způsobené současným příjezdem dvou autobusů na každé evakuační středisko s tím, že evakuovaní vystoupili z obou autobusů zároveň, tzn. že jedno z evakuačních středisek muselo zvládnout nápor více než 100 osob zároveň, druhé asi 70 osob.

Při varování obyvatelstva z dispečinku Synthesia, a. s., byl použit špatný varovný signál (zkušební signál „zkouška sirén“). Při vyhlášení evakuace starostkou byla zpočátku dobrá slyšitelnost, posléze docházelo k výpadkům zvuku, zejména při vyhlášení seznamu evakuovaných ulic. Při řízení evakuace nebyly využity žádné náhradní technické prostředky pro případ výpadku rozhlasu nebo pro oslovení větších skupin obyvatel (megafony, policejní tlampače na automobilech), přestože to v dané situaci bylo vhodné.

Potenciální velké komplikace byly eliminovány pečlivou a dlouhodobou přípravou taktického cvičení. Drobné komplikace byly zvládnuty kvalitní prací cvičících, zejména obsluh evakuačních středisek.

„Další sledovanou oblastí bylo správné zvolení stanoviště štábu velitele. V tomto případě byla zvolena vrátni-

ce podniku, která poskytovala nejen technické zázemí, ale také přehled o pohybu směrem do podniku i ven a umožňovala organizované a přehledné přemísťování jednotek. Zároveň bylo prověřováno spojení s velitelem zásahu a dalšími složkami. V době cvičení navíc probíhaly další dva skutečné zásahy hasičů, a tak byla komunikace procvičena opravdu důkladně. Vyvstala však nutnost pokusit se pro reálné situace takového rozměru pořídit tzv. mobilní operační středisko, což je otázka především finančních prostředků,“ upřesnil mjr. Mgr. Aleš Černohorský, náměstek krajského ředitele HZS Pardubického kraje pro úsek IZS a operační řízení.

„Při vyhodnocení cvičení se všichni zástupci jednotlivých složek IZS detailně zabývali problematikou evakuace. Byly diskutovány možnosti zbudování zařízení civilní ochrany pro evakuaci, nedostatku sil a prostředků pro řízení evakuace a zabezpečení kontroly vymístěního území (nedostatečný legislativní rámec pro použití městské policie na území jiné obce) a také návodem (operační manuál) pro zastupitele obce - jak postupovat v případě vyhlášení evakuace. Kladně byla hodnocena příprava obyvatel obce Rybitví na toto cvičení s tím, že byla vysoce hodnocena aktivita zastupitelů obce a obyvatel obce v průběhu cvičení. Značný byl také zájem obyvatelstva v evakuačních střediscích o připravené preventivně výchovné ukázky činnosti složek IZS,“ uvedl pplk. Ing. Miroslav Kvasnička, ředitel HZS Pardubického kraje.

„Cvičení proběhlo v pořádku a splnilo svůj účel. Některé menší nedostatky budou následně odstraněny a budou zapracovány i do Vnějšího havarijního plánu společnosti Synthesia. Právě prověření tohoto plánu bylo jedním z cílů cvičení,“ shrnul výsledky Aleš Boňatovský, tajemník Bezpečnostní rady Pardubického kraje. ■

Hromadná železniční nehoda

por. Mgr. Iva MICHALÍČKOVÁ, HZS Libereckého kraje, foto autorka

Ve čtvrtek 25. května 2006 se za tunelem na železniční trati mezi Oldřichovem v Hájích a Raspenavou konalo taktické cvičení složek IZS Libereckého kraje. Tématem cvičení bylo zdolávání následků hromadné železniční nehody s velkým počtem zraněných osob a likvidace rozvnutého požáru v lesním porostu.

Námětem cvičení se stala srážka osobního vlaku jedoucího směrem z Raspenavy s nákladním vlakem jedoucím od Liberce. Následkem srážky došlo k hromadnému zranění osob a vzniku požáru lesního porostu, který se začal rychle šířit směrem k Ostrému hřebenu. Při nehodě došlo k různému stupni zranění přibližně sta cestujících (figurantů). Část z nich začala bloudit „v šoku“ po lese v blízkosti železniční trati.

Cíle cvičení

Hlavním záměrem bylo prohloubit schopnosti velitelů a vedoucích složek IZS při společném řízení sil a prostředků s využitím štábu velitele zásahu. Neméně důležité bylo i procvičení komunikace a společné činnosti složek IZS při koordinovaném zásahu a vyhledávání osob v lesním terénu ve spolupráci více složek IZS. Organizátoři cvičení chtěli také připomenout železniční neštěstí, které se stalo na Spálově 27. srpna 1990.

Účastníci cvičení

Organizátorem cvičení byl HZS Libereckého kraje (HZS LK) spolu s Krajským úřadem Libereckého kraje. Cvičení se zúčastnily také dobrovolné jednotky PO, HZS podniku České dráhy, a.s., České dráhy, a.s., Policie ČR (PČR), Letecká služba Policie ČR (LS PČR), Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje (ZZS LK), Armáda ČR (AČR), Český červený kříž (ČČK), Horská služba ČR (HS), dobrovolní figuranti z řad studentů Středního odborného učiliště textilního v Liberci a členové oddílu dorostu SDH Jablonecké Paseky. Na celém cvičení se podílelo přibližně 400 cvičících záchranářů a 100 figurantů, kteří představovali cestující z osobního vlaku.

Průběh cvičení

V 09.25 hodin byla železniční nehoda ohlášena na linku tísňového volání 112. V 09.28 hodin byla informace předána na operační středisko HZS podniku České dráhy, a.s., které zajistilo okamžitou výluku tratě. Operační důstojník krajského operačního a informačního střediska HZS LK začal okamžitě povolávat jednotky PO zařazené do prvního stupně požárního poplachového plánu, dále ZZS LK, PČR, AČR, HS a ČČK. První složky IZS přijely na místo události přibližně deset minut po ohlášení události.

Na místě události provedli příslušníci a členové jednotlivých složek IZS průzkum a poskytli zraněným cestujícím první předlékařskou pomoc. Následně byli ustaveni velitelé jednotlivých úseků a pod jejich velením byly zahájeny záchranné práce na místě události. Od Šolcova rybníku vzdáleného přibližně 1,5 km započali hasiči s pokládkou hadicového vedení dálkové dopravy vody až k místu vzniku požáru lesního porostu. 1200 metrů hadic bylo položeno z hadicového kontejneru ze stanice Liberec HZS LK, zbytek byl položen dobrovolnými jednotkami PO. Na místě události byla voda čerpána do dvou CAS. Hadicové vedení pro hašení požáru lesa bylo položeno pod kolejnicemi.

Od 09.45 hodin byla příslušníky PČR zajištěna úplná uzavírka silnice mezi Mníškem a Raspenavou s výjimkou pravidelné autobusové dopravy.

V 09.48 hodin se na místo události dostavili řídicí důstojníci okresu a HZS LK a byl zřízen štáb velitele zásahu.

V 09.50 hodin přijely na místo události sanitní vozidla se záchranáři ZZS LK, kteří začali spolu s hasiči vyprošťovat figuranty z vlaku a třídit zraněné. V okolí nehody se nacházelo

dvacet figurantů, kteří potřebovali neodkladnou pomoc, dále třicet těžce a dvacet lehce zraněných, pět figurantů představujících mrtvé a dvacet pět figurantů bloudilo „v šoku“ po lese v blízkosti trati.

Pro vyhledání bloudících osob byla vytvořena rojnice z příslušníků PČR, AČR, HS a psodů. Těžce ranění byli evakuováni pomocí nosítek a terénní čtyřkolky HS s přívěsem k Šolcovu rybníku a předáváni k prevozu sanitními vozidly do nemocnice v Liberci. Pro odvoz lehce raněných byl povolán „sanitní“ vlak ze stanice Raspenava. Ve vlaku byla poskytnuta zraněným péče členy ČČK, psycholožkou HZS LK a posttraumatickým intervenčním týmem.

V 10.05 hodin přiletěl vrtulník LS PČR, který pomocí Bambi vaku prováděl hasební práce.

V 11.15 hodin byla uvolněna trať a v 11.30 hodin přebral trať odpovědný pracovník Českých drah, a.s., který povolil neo značenou pomalou jízdu vlaků.

Cvičení bylo ukončeno ve 13.00 hodin nástupem cvičících na hrázi Šolcova rybníku, kde velitel zásahu provedl prvotní vyhodnocení celé akce.

Činnost složek IZS

Celé místo cvičení bylo rozděleno na šest úseků. První úsek zajišťoval hasební práce lesního porostu čtyřmi proudy C 52 a dálkovou dopravu vody hadicemi ze Šolcova rybníku na vzdálenost přibližně 1,5 km. Hasebních prací se účastnil také vrtulník LS PČR, který nabíral vodu do speciálního vaku ze Šolcova rybníku a shazoval ji na hořící porost Ostrého hřebenu (požár simulovaný dýmovnicemi).

Druhý úsek složený ze záchranářů HZS LK, HZS ČD, ZZS LK a ČČK se staral o vyprošťování a třídění zraněných a poskytování první pomoci.

Třetí úsek pod vedením HZS LK se staral o odnášení, evidenci a shromáždění raněných do „sanitního“ vlaku. Čtvrtý úsek zajišťovali záchranáři ZZS LK. Ti se starali o ošetření a odvoz figurantů s těžším zraněním do nemocnic. Na pátém úseku zajišťovali příslušníci PČR úplnou uzavírku komunikace mezi Raspenavou a Oldřichovem v Hájích. Na šestém úseku vyhledávali příslušníci PČR, vojáci, členové HS, psodvů se psy a členové ČČK bloudící zraněné osoby. Součástí celého cvičení byl i štáb velitele zásahu složený ze zástupců jednotlivých složek IZS v čele s náčelníkem štábu, náměstkem krajského ředitele HZS LK.

Psychologická pomoc

Důležitou roli při cvičení sehrála psycholožka HZS LK a tým posttraumatické intervenční péče složený z proškolených příslušníků HZS LK. Tento tým pracoval především na třetím úseku, kde byl přistaven „sanitní“ vlak pro lehce zraněné. Tým poskytoval postiženým osobám první psychologickou pomoc. Zároveň informoval zraněné o situaci a průběhu záchranných prací. Postižení dostali také důležitou informaci o možných reakcích na právě prožitou událost a možnostech využití následné psychologické péče.

Vyhodnocení cvičení

Taktické cvičení sloužilo především k nácviku komunikace a součinnosti složek IZS při možném vzniku události podobného rozsahu. Cvičení, včetně časových skoků, bylo předem naplánováno. Počty nasazených sil a techniky složek IZS, pře-

devším PČR a AČR, by v reálné situaci byly odlišné. Vždy záleží na místě vzniku mimořádné události a na schopnosti rychle zaktivizovat potřebný počet zasahujících jednotek. Cvičení probíhalo vzhledem k dlouhodobému naplánování plynule, vyskytly se však i menší nedostatky, ze kterých se budou odvíjet opatření pro vylepšení zásahů v budoucnu. Jedním z problémů při tomto cvičení byla komunikace mezi velitelem zásahu a členy štábu, neboť radiové spojení bylo vzhledem k členitému terénu přerušované. Cíl ověřit dojezdové časy jednotek požární ochrany ze stanic na místo mimořádné události byl splněn a časy odpovídaly skutečnosti.

Vodní záchranáři se připravovali u hasičů

Do Učiliště požární ochrany Velké Poříčí HZS Královéhradeckého kraje se ve dnech 17. až 18. června 2006 sjelo šestnáct členů Vodní záchranné služby Českého červeného kříže (VZS ČČK) z Ústí nad Labem, Kladna, Českých Budějovic, Ostravy, Brna, Pastvin a Těrlicka, aby se blíže seznámili se základními činnostmi ve výšce a nad volnou hloubkou a při záchrane osob pomocí vrtulníku.

Proč spojení VZS ČČK s lezečstvím a slánováním? VZS ČČK je složkou IZS, která podle poplachového plánu zajišťuje pomoc na vyžádání operačního a informačního střediska HZS ČR a může se dostat i do takových nepředvídaných situací, které si právě tuto činnost vyžadují. Jejich asistence při záchrane osob pomocí vrtulníku je díky jejich specializaci také velmi pravděpodobná.

Instrukčně metodické zaměstnání (IMZ) pro vodní záchranáře připravilo MV-generální ředitelství HZS ČR ve spolupráci s HZS Královéhradeckého, Moravskoslezského a Středočeského kraje a Leteckou službou Policie ČR. Každý z obou dnů byl rozdělen na teoretickou část, která se odehrávala na učebně velkopříčského učiliště a praktickou část, která se uskutečnila v přírodních terénech.

V teoretické části zaměstnání byla zařazena témata práce s lanem, základní technické prostředky pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou, speciální transportní prostředky. Vodní záchranáři měli také možnost seznámit se s sys-

témem zajištění specializované záchrany z výšek a z volných hloubek, která je prováděna lezeckými družstvy a lezeckými skupinami v rámci HZS krajů. Pozornost byla rovněž zaměřena na přiblížení systému předurčených HZS krajů pro spolupráci s vrtulníky, odbornou přípravu a vybavení leteckých záchranářů HZS ČR aj.

V sobotu účastníci IMZ trénovali v bývalém lomu u nedaleké obce Zbečnick a v neděli odpoledne se seznamovali s praktickým výcvikem leteckých záchranářů na jezeře v areálu královéhradeckého letiště. Byli rozděleni do dvou družstev po osmi členech a pod vedením hasičů – instruktorů pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou absolvovali praktickou část, která byla zaměřena na základní činnosti a techniky, se kterými se mohou členové VZS ČČK při své činnosti setkat.

Trénink ve skalách

Záchranář v terénu může mít problém s transportem raněného. Musí umět zajistit jeho i sebe. Každodenní život se může změnit v méně nebo více očekávanou situaci v několika vteřinách. Umění rychle a hlavně profesionálně jednat, je výsadou každého, kdo je alespoň trochu pokládán za zkušeného.

Trénink ve skalách je přirozeným začátkem seznamování se s lezeckými technikami. Někteří z vodních záchranářů se sportovnímu lezetví aktivně věnují, jiní s ním nemají prakticky žádné zkušenosti. Obecné povědomí jim sice nechybí, avšak běžná rutina je něco jiného. Výcvik se zkušenými instruktory HZS ČR přivítali všichni. Proto po teoretické přípravě odjeli do terénu pod Jírovou horou.

Už samotný přístup k bývalému lomu zalesněným terénem byl součástí výcviku. Na místě si pak cvičící zkontrolovali potřebné prostředky pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou: zachycovací postroje, ochranné přilby, osobní smyčky, karabiny a slaňovací prostředky. Důležitá byla také správná kotníková obuv a pracovní oděv bez volných součástí. Evidence a kontrola materiálu je náročná a pro bezpečnost naprosto nezbytná.

Pro zvládnutí základních lezeckých technik hasiči v lomu připravili pro vodní záchranáře pět stanovišť zaměřených na sebezáchranu slaněním různými způsoby. Členové VZS ČČK měli možnost vyzkoušet si slanění na jednoduchém laně s různými typy slaňovacích prostředků (např. brzda STOP, SIMPLE, RACK, slaňovací osma, karabina HMS, I'D, Gri-Gri aj.) a bezpečný pohyb po připraveném lanovém zábradlí ve výšce. Poslední stanoviště bylo zaměřeno na zvládnutí zásad doprovodu nosítek se zafixovanou zraněnou osobou, a to jak při vytahování, tak i při spouštění.

Veškerá činnost ve zbečnickém lomu se setkávala s nadšením všech účastníků. Naučit se jistit sebe a zraněného bylo alfa a omega celého IMZ.

„Kéž by bylo takových zaměstnání více,“ zaslechli jsme při odchodu od obnažených skalisek. Možná už tušili, že druhý den bude neméně zajímavý.

Ve vzdušných vírech

Vybraní členové VZS ČČK se ve druhé části IMZ mohli na vlastní oči přesvědčit, že tak jako je u nich samozřejmostí, že každý musí být skvělý plavec, letecký záchranář musí být zkušeným hasičem se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou.

Na člunu u břehu byli pro jištění výcviku připraveni hasiči ze stanice Hradec Králové, kteří také plnili úkoly leteckých záchranářů.

Na louce opodál byl ke vzletu připraven vrtulník BELL 412 EP Letecké služby Policie ČR. Vodní záchranáři si vrtulník mohli nejen detailně prohlédnout, ale také si od zkušených pilotů vyslechnout, co všechno umí. Také to, jak je důležité v tomto na těžiště citlivém zařízení vědět, jak rozmístit raněné a kolik jich vůbec vzít na palubu. Běžně se dají odvézt dva lidé, ale už se odváželi i tři až čtyři.

Piloti musejí mít neustále spočítanou užítkovou hmotnost. Také kvůli stabilitě jeřábu s nosností 272 kg, pomocí kterého se zranění dostávají na palubu.

Neméně důležité jsou i schopnosti a zkušenosti hasiče-leteckého záchranáře. Ten je v neustálém vizuálním spojení s palubním technikem.

Náplň zaměstnání byla stanovena jednoznačně:

- záchrana tonoucího z vodní plochy - doprava leteckého záchranáře palubním jeřábem,

- zafixování zraněného do záchranné smyčky a následné vytažení na palubu vrtulníku (tato činnost byla prováděna dvakrát, z různých výšek, s cílem prezentovat účinky rotorového proudu na leteckého záchranáře a člun),

- záchrana tonoucího z vodní plochy - seskok leteckého záchranáře z vrtulníku z nízké výšky při průletu do blízkosti tonoucího, fixace tonoucího do záchranné smyčky a následné vytažení na palubu vrtulníku,

- slanění do podvěsu - tento způsob záchrany měl za úkol simulovat poruchu palubního jeřábu a další možný způsob dopravy leteckého záchranáře z vrtulníku na vodní hladinu. (Letecký záchranář slanił na nízko průtažném laně na délku doprovodného lana, ke kterému byl připojen. Zablokoval slaňovací prostředek a vytvořil takto podvės. Byl dopraven do blízkosti tonoucího, fixoval ho a oba pak byli společně přeneseni na bezpečné místo v podvěsu vrtulníku.)

Vodní záchranáři měli nejen možnost sledovat činnost záchrany na vodní hladině, ale také sami si zkusit, jaké to je, když se jejich člun dostane pod vzdušný vír helikoptéry.

„Dostali jsme skvělou příležitost poznat zkušenosti jiných záchranných služeb,“ shodnotil zaměstnání Zdeněk Zimmermann z místní skupiny VZS ČČK Ústí nad Labem. „Určitě to napomohlo dalšímu zdokonalování vzájemné spolupráce.“

Josef NITRA,

foto por. Tomáš SAIFRT,
HZS Královéhradeckého kraje

Chemici prohlubovali své znalosti

nstržm. Vendula HORÁKOVÁ, pprap. Martina ŽAHOURKOVÁ, foto por. Ing. Vítězslav FELCMAN, HZS Pardubického kraje

V polovině června se v rámci odborné přípravy příslušníků HZS Pardubického a Královéhradeckého kraje uskutečnilo instrukčně metodické zaměstnání (IMZ) techniků chemické služby v Seči u Chrudimi.

Instrukčně metodické zaměstnání bylo uskutečněno ve dvou turnusech a účastnili se ho technici chemické služby ze všech územních odborů HZS Pardubického kraje a Královéhradeckého kraje a také technici chemické služby HZS podniku PARAMO, a.s., Pardubice a HZS podniku Aliachem, a.s.

Školení bylo prováděno za finančního přispění firem Happy End, a.s., a Dekonta, a.s., která je renomovanou společností poskytující služby v oblasti ochrany životního prostředí.

Školení bylo rozděleno do dvou turnusů po dvou dnech. První den patřil teorii, tedy základům chemie, obsluze detekčních přístrojů, měření hlavních charakteristik roztoků (pH, oxidační a další vlastnosti látek). Technici byli rovněž proškoleni o údržbě protichemických obleků a dýchacích přístrojů. Součástí instrukčně metodického zaměstnání bylo i praktické seznámení s vybavením chemického kontejneru HZS Královéhradeckého kraje, který je určen na likvidaci událostí s výskytem nebezpečných látek. Vozidlo je určeno pro zásahy na území Královéhradeckého, Pardubického a Libereckého kraje v případě vzniku mimořádné události s únikem nebezpečné látky.

„Automobil s chemickým kontejnerem je jedním z hlavních technických prostředků centrální jednotky HZS Královéhradeckého kraje, která je opěrným bodem pro chemické havárie, a to pro Královéhradecký, Pardubický a Liberecký kraj,“ uvedli kpt. Ing. Vít Preussler a ppor. Libor Bohdanecký, hlavní organizátoři školení. „Automobil je vybaven prostředky i nářadím do explozivního

prostředí, odsávacím zařízením, těsnícími polštáři, nerezovými nádobami, čerpadly na nebezpečné látky, dekontaminační sprchou, ochrannými obleky a dalším vybavením na chemické havárie,“ dodali.

Po doplnění teoretických znalostí čekala na hasiče především praktická část. Ta byla zaměřena na nácvik postupu zásahu při havárii cisterny s únikem nebezpečné látky do přehradní nádrže Seč. Jednalo se o extrémně hořlavou a toxicitou látku vinylchlorid, dále o motorovou naftu a oleje.

„Během praktického nácviku byly zaznamenány problémy technického, ale i taktického charakteru. Komplikace nastaly zejména při práci s novými technickými prostředky. V protichemickém obleku je snížena manuální zručnost. Je ale dobře, že nedostatky byly odhaleny při nácviku a ne až při možném skutečném zásahu. Proto takového instrukčně metodického zaměstnání provádíme a bude se samozřejmě opět za rok opakovat,“ uvedl por. Ing. Vítězslav Felcman z HZS Pardubického kraje.

První absolventi studia krizového managementu

Celkem dvaapadesát studentů z řad příslušníků HZS ČR převzalo 12. července 2006 v aule Policejní akademie České republiky diplomy pro první absolventy bakalářského studijního programu Veřejná správa, studijní obor Krizový management ve státní správě a územní samosprávě.

Studijní obor tohoto ojedinělého zaměření v České republice byl akreditován v roce 2003, kdy také první příslušníci HZS ČR vstoupili do řad studentů kombinované formy tohoto studia. Někteří z nich mají možnost nyní navázat studiem na Policejní akademii České republiky v magisterském programu Bezpečnostně právní studia.

pprap. Jana KEMROVÁ, foto kpt. Bc. Václav HLADÍK

Pravé neštovice

Bc. Marcela GABAJOVÁ, Jihočeská univerzita České Budějovice

Toto virové infekční onemocnění provází lidstvo již po celá staletí. Zemřel na ně pravděpodobně již egyptský faraon Ramsese v roce 1750 př. n. l. V Evropě se neštovice prudce rozšířily začátkem našeho letopočtu. Na americký kontinent zanesl neštovice v roce 1492 Kryštof Kolumbus a jeho výprava. Domorodé obyvatelstvo nemělo proti chorobě žádnou imunitu, důsledky nákazy byly proto katastrofální.

V 16. století se stalo obětí pravých neštovic osmnáct milionů Aztéků. V osmáctém a devatenáctém století podle této choroby šest milionů amerických Indiánů. Obyvatelstvo takzvaného Nového světa bylo z devadesáti procent vyhubeno neštovicemi. Neštovice si nevybíraly a usmrcovaly každého. S chorobou bojovala také královna Alžběta I., Wolfgang Amadeus Mozart, George Washington nebo Abraham Lincoln. Pokud oběti infekci neštovic přežily, zůstaly jim po celém těle hluboké jizvy, oslabený zrak nebo slepota. Následky onemocnění je doprovázely celý život.

V 18. století byly pravé neštovice jednou z nejobávanějších a nejnebezpečnějších infekčních onemocnění na světě. Díky svému rychlému šíření zabíjely kolem 20 % obyvatelstva, a to především ve velkých městech. Nejohroženější skupinou byly děti. Každé třetí nakažené dítě umíralo.

Původce choroby

Původcem choroby je virus pravých neštovic, variola virus z čeledi Orthopoxviridae, rodu Poxviridae. Virus je v zevním prostředí stálý, ve vlhku a temnu i po několik týdnů. V oloupaných kůrách kožní vyrážky může virus za vhodných podmínek přetrvávat i několik měsíců.

Epidemiologie

Variola je z epidemiologického hlediska řazena mezi kapénkové nákazy. Vzhledem k tomu, že zdrojem původce je nemocný člověk, patří pravé neštovice mezi antroponózy. Infikovaný nemůže své okolí nakazit během inkubační doby. Pravděpodobnost přenosu vzniká ve chvíli, kdy dojde k prvním viditelným příznakům. Manifestně nemocný člověk vylučuje virus ve slinách a sekrettech dýchacích cest, slzách, moči, stolici a materiálu kožních lézí. Avšak možnost nákazy, i když v menší míře, trvá po celou dobu kožní vyrážky, prakticky až do úplného odloučení kůry. V dnešní velice vnímavé populaci se odhaduje, že by jeden nemocný v průměru nakazil více než deset dalších osob [4].

Klinický obraz onemocnění

První příznaky onemocnění se projeví za sedm až sedmáct dnů, obvykle po čtrnácti dnech.

Během inkubační doby se infikovaný cítí bez jakýchkoliv příznaků onemocnění a není nebezpečný pro své okolí. Po uply-

nutí inkubační doby se začínají objevovat příznaky podobné chřipce – infikovaný začne mít zimnici, bolesti hlavy, pocituje sklíčenost, poruchy spánku. Jeho stav se zhoršuje ve chvíli, kdy začne mít bolesti břicha s následným zvracením. Po dvou až třech dnech horečka začíná ustupovat a pacient se cítí poněkud lépe. Ve stejné době se začínají objevovat vyrážky. Zprvu na obličeji, rukou, předloktí a o pár dní později také na hrudníku. Léze přecházejí do sliznice, zejména do úst a nosu. Eruptivní stadium začíná výsevem malých puchýřků (vesicula), které zhnisají a změní se na krusty, které po třech až čtyřech týdnech odpadnou. Po celou dobu přítomnosti vyrážky je pacient infekční. Po čtyřech až sedmi dnech trvání eruptivního stadia při opětovném vzestupu teploty řada nemocných umírá v důsledku oběhového selhání nebo komplikací.

Smrtnost u typu variola major se pohybuje mezi 20 až 40 %, u typu variola minor okolo 1 %.

Léčba

Očkovací látka proti pravým neštovicím poskytuje ochranu maximálně deset let. Spolehlivou ochranu profesionálně vysoce exponovaných osob je proto nutné zajistit očkováním v kratších intervalech. Očkování v prvních čtyřech dnech inkubační doby zamezí vzniku onemocnění. Specifická léčba tohoto onemocnění neexistuje. Vakcína, která se aplikuje nemocnému, má pouze posílit imunitu, popřípadě zabránit infekci. Měla by být aplikována brzy po expozici. Je však důležité, aby se tak stalo dříve, než se projeví první krusty. Podle publikovaných údajů se onemocnění variolou vyskytuje jen zřídka u osob za čtyři až pět let po primovakcinaci. Jistý ochranný efekt, zvláště před fatálním koncem onemocnění, lze pozorovat ještě za 15 až 20 let po první vakcinaci.

Velmi slibně se vyvíjí laboratorní studie, které se zabývají výzkumem léku, zvaného Cidofovir, který by měl mít chemoterapeutický účinek. Jednou z nejdůležitějších věcí, při vypuknutí epidemie by mělo být zamezení šíření. Všichni pacienti, kteří přišli do kontaktu s pravými neštovicemi, by měli být okamžitě izolováni. Všichni ostatní, kteří přišli do styku s nemocným, musí být okamžitě očkováni. Pokud epidemie vypukne i v nemocnici nebo nejsou k dispozici příslušná vybavení, je lepší pro infikovaného, když je zanechán doma. V místech, kde došlo k vypuknutí infekce, jsou

lidé upozorněni, aby se nezdržovali na přeplněných veřejných místech. Dále jsou jim poskytnuty veškeré rady, jak se před infekcí ochránit.

Nemocniční personál, dobrovolníci a také pracovníci pohřebních služeb, i když jsou očkováni, jsou povinni vzít si rukavice, čepice, ochranný oděv a masky. Veškeré oblečení a povlečení na postel, je nutné prát v horké vodě, která obsahuje účinný dezinfekční prostředek. Mrtvoly jsou ihned spalovány a veškerý personál je očkován hned jak je to možné. Pokud kdokoliv přijde do přímého kontaktu se zesnulým, musí být očkován a nejméně čtrnáct dnů sledován jeho zdravotní stav.

Dekontaminace

Dekontaminace se provádí desinfekčními prostředky s deklarovanou antivirovou účinností, např. Chloramin B ve tříprocentní koncentraci po dobu 30 minut nebo Persteril v půlprocentní koncentraci po dobu 10 minut.

Virus pravých neštovic patří mezi nejsnáze zneužitelné agens určené pro výrobu biologických zbraní, ať pro válečné či teroristické použití.

Protože od posledního očkování obyvatelstva uplynulo již více než 25 let, ani urychlené zahájení očkování by nevedlo k vytvoření dostatečné hladiny kolektivní proočkovanosti a následky teroristického útoku by mohly být pro mnoho lidí fatální.

Literatura:

1. Alibek K., 2004: Smallpox: a disease and weapon. Int J Infect Dis 8, Suppl. 2, S3-S8.
2. Bray M., Roy C. J., 2004: Antiviral prophylaxis of smallpox. J Antimicrob Chemother 54, 1-5.
3. Eyler J. M., 2003: Smallpox in history: the birth, death, and impact of a dread disease. J Lab Clin Med 142, 216-220.
4. Chlíbek R., 2003: Klinické formy varioly, diferenciální diagnóza. In: Fusek J. 2003. Biologický, chemický a jaderný terorismus. Učební texty VLA Hradec Králové.
5. Macela A. (ed.), 2002: Vysoce riziková biologická agens. SÚJB Praha.
6. Měrka V., 2002: Variola jako biologická zbraň. Zprav. Voj. Farm. 12, 15-16.
7. Prymula R. et al., 2002: Biologický a chemický terorismus. Grada Publishing, Praha.

Slovenská republika

Rok přistoupení do EU:	2004
Rozloha:	48 845 km ²
Počet obyvatel:	5 422 000
Hlavní město:	Bratislava
Forma státu:	republika, unitární stát
Administrativní členění:	8 krajů
Jazyk:	slovenština
Průměrná délka života (M • Ž):	69,5 • 77,6
HDP:	29 294 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	11 900 €
Členství v mez. org.:	EU, NATO, OSN ad.

Forma vlády

Slovensko je parlamentní demokracií. Slovenská republika vznikla po rozdělení Československa 1. ledna 1993. Legislativní pravomoc má Národní rada, složená ze 150 poslanců, volených na čtyři roky ve všeobecných přímých volbách. Exekutivní moc je rozdělena mezi prezidenta a vládu. Vládu jmenuje na základě návrhu předsedy vlády prezident. Jak prezident, tak vláda mají ve vztahu k parlamentu větší pravomoc. Slovenská republika je administrativně rozdělena do osmi krajů, v každém z nich je krajský úřad a kraje se dále člení na obvody. Místní úroveň tvoří asi 2780 obcí. V roce 2001 byly v každém kraji zřízeny samosprávné regiony.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

Ústavním zákonem Národní rady Slovenské republiky byla zřízena Bezpečnostní rada se čtyřmi výbory, která se zabývá bezpečností státu v době války, válečného stavu, výjimečného stavu a nouzového stavu. V jejím rámci je zřízen Výbor pro civilní nouzové plánování, jehož náplní práce je koordinace a plánování aktivit pro zajištění národní bezpečnosti, ochrany obyvatelstva a ekonomiky, koordinace civilních prostředků pro podporu vojenských operací a mezinárodní spolupráce v oblasti civilního nouzového plánování. Výboru předsedá ministr vnitra.

Úkoly a cíle CNP

Civilní ochrana je (podle zákona z roku 1994) systém úkolů a opatření, zaměřených na ochranu života, zdraví a majetku, spočívající zejména v analýze možného ohrožení a v přijímání opatření ke snižování rizik ohrožení a k určení postupů a činností při odstraňování následků mimořádných událostí. Posláním civilní ochrany je, v rozsahu stanoveném zákonem, chránit životy, zdraví a majetek občanů a vytvářet podmínky pro přežití při mimořádných událostech a situacích.

Civilní ochrana zahrnuje zejména tyto úkoly a opatření:

- organizace, řízení a provádění záchranných prací, které spočívají pře-

devším v záchraně osob, poskytování předlékařské a lékařské pomoci, vyprošťování osob a v odsunu raněných,

- organizace a zabezpečení hlásné a informační služby,
 - poskytování nouzového zásobování a nouzového ubytování,
 - zabezpečení a realizace ukrytí a evakuace,
 - realizace protiradiačních, protichemických a protibiologických opatření,
 - organizace, řízení a provádění přípravy k civilní ochraně,
 - posuzování umístění staveb a využívání území a dodržování zájmů civilní ochrany při územním a stavebním řízení a technických parametrů zařízení civilní ochrany,
 - zabezpečování a provádění ediční, vědecko-výzkumné a vývojové činnosti v civilní ochraně.
- Dále civilní ochrana zahrnuje doplňkové aktivity, které jsou nezbytné pro plnění výše uvedených úkolů, jako je plánování, organizace a zajišťování materiálu a technických prostředků, a také kontrolní činnost.

Organizační struktura CNP

Odpovědnost za plnění úkolů civilní ochrany má:

- vláda,
- ministerstva, a ostatní státní a veřejné orgány,
- krajské úřady, obvodní úřady a obce,
- právnické a fyzické osoby.

Ústředním orgánem státní správy pro civilní ochranu je Úřad civilní ochrany Ministerstva vnitra SR. Jeho úkoly spočívají především v ochraně života, zdraví a majetku před následky mimořádných událostí, analýze možného ohrožení, přijímání opatření ke snížení rizik ohrožení a v určení postupů a činností při odstraňování následků mimořádných událostí. Krajské a obvodní úřady jsou primárně zodpovědné za řešení civilních stavů nouze. V rámci svého teritoria mohou používat právnické a fyzické osoby ke stanoveným činnostem v souladu se zákonem.

Při plnění úkolů civilní ochrany spolupracuje Ministerstvo vnitra SR s or-

gány veřejné správy, právníckými osobami a také s organizacemi plnícími záchranné a humanitární mise (např. Horská záchranná služba, Báňská záchranná služba, Slovenský červený kříž a další). Záchranné služby jsou sdruženy do Asociace záchranných služeb a systémů Slovenské republiky.

Civilně-vojenská spolupráce

V souladu se zákonem garantuje Ministerstvo obrany SR pomoc Armády SR v nouzových situacích.

Speciální status mají záchranné brigády Hasičského a záchranného sboru SR, které zajišťují záchranné a likvidační práce během nouzových stavů. Mezi jejich úkoly patří vyhledávání a záchrana osob, hašení, odstraňování nebezpečných látek po technologických haváriích, záchranné aktivity během povodní, epidemií atd.

Právní systém

Mezi nejdůležitější zákony, vymezující civilní ochranu z širšího hlediska, patří především:

- Zákon č. 42/1994 Z.z., o civilní ochraně obyvatelstva ve znění pozdějších předpisů – upravuje podmínky pro účinnou ochranu života, zdraví a majetku před následky mimořádných událostí, stanovuje úkoly a působnost orgánů státní správy, práva a povinnosti fyzických a právnických osob při zabezpečování civilní ochrany.
- Zákon č. 129/2002 Z.z., o integrovaném záchranném systému ve znění pozdějších předpisů – upravuje organizaci IZS, působnost a úkoly orgánů státní správy a záchranných složek v rámci IZS, práva a povinnosti obcí, právnických a fyzických osob při koordinaci činností souvisejících s poskytováním pomoci v případě ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí.
- Ústavní zákon č. 227/2002 Z.z., o bezpečnosti státu v období války, válečného stavu, výjimečného stavu a nouzového stavu – definuje jednotlivé stavy, jejich charakteristické znaky a upravuje zásady a pravomoci k jejich vyhlášení a opatření, která mohou být v jejich rámci přijata vrcholnými státními orgány.
- Zákon č. 387/2002 Z.z. o řízení státu v krizových situacích mimo období války a válečného stavu – stanoví působnost orgánů veřejné správy při řízení státu v krizových situacích mimo období války a válečného stavu, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace mimo období války a válečného stavu a při jejich řešení.

pplk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO,
Ing. Bohumil ŠILHÁNEK,
IOO Lázně Bohdaneč

Výrobci ochranných prostředků

npor. Ing. Vlastimil SÝKORA, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto archiv Gumárny Zubří, a.s. a autor

Výroba ochranných prostředků má v Čechách dlouholetou tradici. Již od 30. let minulého století zde byly vyráběny ochranné prostředky jak pro dospělé obyvatelstvo, tak i pro děti. Na tuto předválečnou výrobu bylo navázáno i po II. světové válce, a to vývojem a výrobou vlastních ochranných prostředků, přičemž do tohoto procesu bylo zapojeno mnoho výrobních firem, z nichž některé přetrvaly až do dnešních dní.

Vedle stávajících firem došlo po roce 1989 ke vzniku nových, které se výrobou ochranných prostředků začaly rovněž zabývat. Tyto firmy jsou v současné době též potenciálními dodavateli ochranných prostředků pro civilní obyvatelstvo, a to jednak pro obyvatelstvo, které by mělo být ochrannými prostředky vybaveno zdarma na základě „Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015“ nebo které by si je muselo zakoupit z vlastních zdrojů. Zároveň tyto firmy nabízejí svoje produkty i pro potřeby průmyslu, zemědělství, armády apod.

V následující sérii článků chceme tyto firmy, včetně jejich výrobní produkce, blíže představit.

Gumárny Zubří byly založeny v roce 1935 jako dceřinná společnost nejstarší střeoevropské gumárenské společnosti Optimit v Odrách. Společnost byla založena jako zbrojovka pro výrobu protiplynových ochranných masek. Vzhledem k tomu, že v regionu nebyly zkušenosti ani s gumárenskou výrobou ani s výrobou masek, bylo rozhodnuto vyrábět ochranné masky podle anglické licence „LEYLAND“.

Po II. světové válce stál osud tohoto závodu na váškách. Nakonec bylo rozhodnuto, aby se zde realizovala výroba spotřebního gumárenského zboží jako např. obručí na kočárky, podrážkových ploten, gumových podpatků, malířských válečků apod.

Bohatá historie

V roce 1946, závod přešel pod národní správu n. p. Fatra Napajedla. Po vyčlenění gumárenských závodů v roce 1949 se stal závod v Zubří pobočným závodem Optimitu Odry s názvem „Optimit Odry, národní podnik, závod Zubří“ a od 15. prosince 1952 samostatným podnikem „Gumárny Zubří, národní podnik, Zubří“. V roce 1955 zde byla zahájena výroba dětských lisovaných hraček a automobilních rohoží, o rok později byl instalován nový beztlakový hnětač a zahájena výroba vlastní ochranné masky BSS MO-4u. V roce 1957 bylo započato s výrobou fólií pro stavebnictví. V roce 1958 se staly Gumárny Zubří součástí nové

výrobně-hospodářské jednotky s novým názvem „Rudý říjen, národní podnik, Gottwaldov, závod Gumárny Zubří“. V roce 1959 je zavedena výroba hnacích ozubených řemenů s ocelovým lankem a v téže roce byl do provozu zaveden první beztlaký hnětač pro výrobu pryžových směsí. V následujícím roce byla zahájena výstavba lisovny a další rok válcovny, později pak přibyla nová navažovací linka a 140 l hnětač.

V roce 1961 se začalo s výrobou ochranné masky (také OM) CM-3 a o rok později s dětskou OM DM-1. Začala se také vyrábět podlahová krytina a gumové vaky na vodu. Po reorganizaci průmyslu v letech 1964 až 1965 byly závody podřízené Rudému říjnu začleněny do oborového podniku „Československé závody gumárenské a plastikářské, se sídlem v Gottwaldově“. Od roku 1969 se závod Gumárny Zubří stává samostatným národním podnikem s právní subjektivitou. Od roku 1970 firma postupně přechází od klasického lisování na technologii vstřikování. V téže roce se začíná s výrobou vojenské ochranné masky M-10, z níž je později vyvinuta a v roce 1974 zavedena do výroby také její civilní verze – ochranná maska CM-4. V roce 1970 se na závodě začíná také zpracovávat tvrdá pryž určená pro výrobu obalů akumulátorů (výroba přesunuta z Otrokovic). Po zavedení nového zařízení pro výrobu gumárenských směsí v roce 1974 se Gumárny Zubří stávají jedním z největších výrobců pryžových výlisků v Československu.

Problém s nedostatečnou kapacitou na výrobu vytlačovaných profilů a hadic je vyřešen v roce 1989 vyrobením a instalací linky kontinuální vulkanizace v solné lázni (nové složení gumárenské směsi mělo významný vliv na kvalitu hotových výrobků).

Významným dnem v historii závodu byl také 1. červenec roku 1990, kdy vznikl samostatný státní podnik - Gumárny Zubří, který se 1. ledna 1991 přeměnil na akciovou společnost. Přes počáteční problémy podnik úspěšně začal spolupracovat nejen s českými firmami, ale svoji pozornost zaměřil i na zahraniční trh, zejména s Německem.

V roce 1992 byl ukončen vývoj OM CM-5 a vyrobena ověřovací série. V roce 1996 byla tato maska inovována tak, aby bylo možné přijímat tekutiny - CM-5M.

Přelomovým rokem se stal rok 1997, kdy se Gumárny Zubří dostaly pod nového vlastníka - Granitol Moravský Beroun. Pod tímto novým vlastníkem, o rok později, podnik úspěšně získal certifikát jakosti ISO 9001. V tuto dobu vznikla také nová česko-anglická firma „PCR Gumárny Zubří, akciová společnost“.

Ve druhé polovině roku 2000 bylo započato s výrobou vojenské OM OM-90 a v roce 2002 s výrobou civilní OM CM-6, jejíž inovace proběhla o rok později ve stejném duchu jako v případě masky CM-5. Tento rok získaly Gumárny Zubří také další certifikáty kvality, a to ISO 9001:2000 a ISO TS 16949:2002, což se odrazilo na dodávkách lisované technické pryže pro zahraniční automobilový průmysl. Od roku 2004 je firma také držitelem certifikátu ISO 14001:1997. Od roku 1998 se firma také úspěšně prezentuje na domácích a zahraničních veletrzích.

Výrobní program

Mezi základní výrobní program firmy v současné době patří výroba gumárenských směsí, lisovaná technická pryž, pryžové výrobky pro osobní a nákladní automobily, výroba ochranných masek, pryžových profilů, hadic, protiskluzových krytin, výrobků v kombinaci pryž-kov, pryžových desek s nebo bez textilní vložky, výrobků pro domácnost, pryžových podložek pod kolejniče a dalších.

maska v licenci firmy LEYLAND

dětská maska DM-1

dětská maska CM-3/3h

maska CM-4

maska CM-5D

maska CM-6

Vedle základního výrobního programu firma nabízí též spolupráci firmám z oblasti automobilního, strojírenského a elektrotechnického průmyslu, výrobcům zemědělské a bílé techniky, firmám podnikajícím ve stavebnictví, prodejcům spotřebního zboží a výrobcům a prodejcům ochranných prostředků.

Výzkum a vývoj

Gumárny Zubří, a.s., disponují vlastní výzkumnou a vývojovou základnou gumárenských směsí, mají vlastní laboratoře, zkušebnictví a vlastní vývoj konstrukcí nástrojů a přípravků.

Pro výzkumnou, vývojovou a zejména výrobní činnost mají k dispozici moderní vstříkovací lis (Desma, Engel, REWP, SUB, RIMM, Maplan a další), klasické hydraulické lis a zařízení na vytlačování profilů a hadic.

Zajištění vysoké kvality a technické úrovně výrobků je dosahováno zavedeným systémem řízení jakosti podle norem ISO 9001/2000, ISO TS 16949:2002 a ISO 14001:1997, včetně povinně dokumentovaných dílů.

Výroba ochranných masek

První protiplynové masky zde byly vyráběny již od roku 1935, a to v licenci anglické firmy LEYLAND. Výroba však trvala pouze do začátku II. světové války. Za dob okupace byla firma zabrána Němci

a byly zde vyráběny německé vojenské masky Gm-38.

Výroba vlastních ochranných masek začala až v roce 1950 výrobou ochranné masky CO-1, na kterou navázala v roce 1952 výroba licenční masky M-52 (později nahrazená vlastním modelem BSS MO-4u vyráběným až do roku 1965). Výroba obou typů byla ukončena v roce 1956.

V roce 1961 bylo započato s výrobou OM pro dospělé obyvatelstvo CM-3 (ta umožňovala umístění brýlových vložek a vyráběla se až do roku 1974) a o rok později s ochranou maskou pro děti DM-1 (výroba ukončena v roce 1970). Ve spolupráci s VÚGPT Gottwaldov byla ve druhé polovině 60. let vyvíjena nová ochranná maska pro vojenské účely M-10.

Do výroby byla zavedena v roce 1970 (maska měla trojúhelníkové zorníky, byla vybavena vnitřní polomaskou a lícnicovými filtry a dále průzvučnou vložkou; vyráběla se dvanáct let) a inovována v roce 1982 (inovace spočívala ve využití plastových dílů pro vdechovací a vydechovací komory, v použití silikátových zorníků, v úpravě upínacího systému a v systému pro příjem tekutin; výroba masky skončila v roce 1992) pod označením M-10M.

Z masky M-10 byla později vyvinuta a v roce 1974 zavedena do výroby její civilní verze pod označením CM-4 (poprvé s vnitřní těsnicí manžetou lícnice).

Tato maska, v prakticky nezměněné podobě, se v Gumárnách Zubří vyrábí dodnes. V letech 1983 - 1985 byla vyráběna verze CM-4K, kterou bylo možné používat s kyslíkovým dýchacím přístrojem (kovová ventilová komora) a od roku 1991 verze CM-4M umožňující přijímat tekutiny.

V roce 1992 byl ukončen vývoj dalšího typu OM CM-5D a byla vyrobena ověřovací série. Tato maska byla o čtyři roky později inovována o systém pro příjem tekutin pod označením CM-5M. Obě dvě verze byly doplněny o masku CM-5DM, která se vyznačovala přepaženým zorníkem.

Na výrobu vojenských masek M-10 a M-10M bylo v roce 1998 navázáno výrobou ověřovací série nového typu vojenské ochranné masky OM-90 (kulaté speciální zorníky, možnost připojení filtru z levé nebo pravé strany, systém umožňující přijímat tekutiny, vysoce kvalitní pryžový materiál).

Posledním typem civilní ochranné masky, který byl v Gumárnách Zubří vyvinut a zaveden do výroby, je OM CM-6, kterou lze použít jak pro civilní, tak i pro průmyslové použití (velký panoramatický zorník, možnost připojení filtru z levé či pravé strany). Tato maska je vyráběna od roku 2002. O rok později byla tato maska inovována o systém umožňující přijímat tekutiny pod označením CM-6M a další rok o silikonovou vnitřní polomasku pod označením CM-6S. ■

Krizové řízení v Hradci Králové

Ing. Josef POTOČEK, odbor obrany a krizového řízení Magistrátu města Hradec Králové, foto Ing. Jiří MARTINEK

Ve městě velikosti Hradce Králové je existence odborného útvaru magistrátu pro oblast mimořádných událostí nezbytností. Agenda odboru obrany a krizového řízení zahrnuje činnosti od krizového plánování a ochrany obyvatelstva přes řízení jednotek dobrovolných hasičů až po problematiku utajovaných informací. Přínosem zásadního významu se stalo zřízení moderního pracoviště krizového štábu města v objektu nově budované stanice HZS Královéhradeckého kraje.

Odbor obrany a krizového řízení Magistrátu města Hradec Králové vznikl k 1. lednu 2003 v rámci 2. etapy reformy veřejné správy, která se promítla do změn organizační struktury magistrátu. Věcně související agendy byly soustředěny do jednoho odboru, byla zřízena nová kapitola rozpočtu města, přepracována agenda bezpečnostní rady a krizového štábu města a nově vytvořeny kontakty na spolupracující organizace (zejména Krajský úřad Královéhradeckého kraje a HZS kraje). Odbor také převzal řízení jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí (7 jednotek a 6 požárních hlídek) včetně zajišťování údržby a provozu požárních zbrojnic, 39 stálých úkrytů v objektech patřících městu, soustavu 63 elektronických sirén integrovaného systému varování a informování obyvatelstva, agendu zajišťování odvodu branců a plnění dalších úkolů v rámci přenesené působnosti pro správní obvod obce s rozšířenou působností (ORP), ve kterém se nachází celkem 81 obcí. Hlavní úkoly nově vzniklého odboru spadaly do tří tematických oblastí. Především bylo nutné v součinnosti s HZS kraje a krajským úřadem vypracovat základní krizovou dokumentaci města v termínu vyplývajícím z nařízení vlády¹⁾. V návaznosti na to bylo potřebné restrukturalizovat agendu krizového štábu města, včetně zřízení a vybavení nového pracoviště. A za třetí bylo účelné provést celkovou analýzu činností zařazených do nového odboru, s cílem jejich optimalizace z hlediska požadavků na počet pracovníků a na rozpočet města. Končící čtyřleté období, které se kryje s volebním obdobím na komunální úrovni, je vhodnou příležitostí k ohlednutí, jak se tyto úkoly podařilo splnit.

Optimalizace zajišťovaných činností

Převzaté agendy byly charakterizovány různou úrovní stavu a kvality jejich zajištění. Rozsah jejich změn vyplynul z posouzení nových priorit, rozpočtových možností města i změn legislativy. Nový branný zákon²⁾ znamenal ukonče-

ní agendy odvodu branců a příslušných přestupkových řízení; schválení nové koncepce ochrany obyvatelstva³⁾, vycházející ze změněné strategické doktríny státu s důrazem na nevojenské krizové situace, umožnilo nový přístup k agendě stálých úkrytů. V rámci privatizace bytového fondu města, a v úzké součinnosti s HZS kraje, bylo vyřazeno 30 stálých úkrytů ze 39, které byly umístěny v objektech v majetku města. Toto období bylo zároveň provázeno stahováním velkého množství materiálu CO (bylo to např. 15 700 ks lícnic CM-3, 9300 ks filtrů MOF-2 a další), který byl v uvedených úkrytech skladován. Město tak v současné době spravuje devět úkrytů nacházejících se v objektech škol, resp. domech, které nebyly zařazeny do privatizace bytového fondu, což se projevilo v činnosti odboru i v rozpočtu města. Zatímco v roce 2003 činil objem běžných výdajů rozpočtové kapitoly krizového řízení 4,3 mil. Kč, na příští rok se předpokládá objem finančních prostředků o 0,7 mil. Kč nižší.

Na druhé straně, jako úkol velké důležitosti byla vyhodnocena agenda jednotek SDH obcí, takže do této oblasti byla nasměrována velká část úsilí odboru i finančních prostředků. Bylo analyzováno a pak zásadně inovováno řízení jednotek a opravy, resp. zrekonstruovány téměř všechny jejich požární zbrojnice, celkové náklady na opravy dosáhly výše 13,5 mil. Kč. Velké finanční částky byly vloženy do technického vybavení, výstroje a školení členů jednotek

SDH obcí, jednotky zajišťují i nové činnosti (požární asistence na sportovních a kulturních akcích, odchyt nebezpečného hmyzu atp.). Počet jednotek zůstal v zásadě zachován, zrušena byla jedna jednotka a jedna požární hlídka z důvodu úbytku členů. V současné době má město k dispozici čtyři jednotky SDH kategorie JPO III, dvě jednotky kategorie JPO V a pět požárních hlídek, což pokrývá s rezervou všechny jeho potřeby. Akceschopnost jednotek se osvědčuje při jejich operativním nasazení (zásahy na výzvu HZS kraje, povodně na jaře 2006, požární asistence, preventivní opatření při ohrožení ptačí chřipkou), ale i při hasičských soutěžích, cvičeních složek IZS, osvětové činnosti atp.

Oblast krizového řízení

Pořízení krizové dokumentace znamenalo v podmínkách města velikosti Hradce Králové značný objem práce a bylo podle harmonogramu vydaného krajským úřadem a v úzké součinnosti s HZS kraje hlavní částí pracovní náplně odboru v letech 2003 a 2004. Pro správní obvod ORP Hradec Králové bylo na základě analýzy stanoveno devět „krizových rizik“, pro něž byly zpracovány operační plány podle podkladů z Krizového plánu Královéhradeckého kraje. Výsledkem je dokument pracovně označovaný jako Krizový plán správního obvodu ORP Hradec Králové, který byl po příslušné schvalovací proceduře vydán koncem června 2005⁴⁾. Jeho specifickými částmi jsou povodňové plány mės-

ta i ORP Hradec Králové, Vnější havarijní plán ČEPRO Cerekvice nad Bystřicí (sklad zásob pohonných hmot) a zejména Plán řešení narušení hráze vodního díla (VD) Rozkoš se vznikem zvláštní povodně. VD Rozkoš (s odtokem do přítoků Labe) se nachází ve vzdálenosti přibližně 30 km od města, stálá zádrž vody činí 12 mil. m³, což představuje pro město významné riziko. Veřejnost byla o pořízení krizového plánu informována přílohou ve dvou vydáních městského zpravodaje Radnice, zvláštním sdělením pro komise místní samosprávy a umístěním strukturované informace na webových stránkách města⁵⁾.

Souvisejícím dokumentem je Řešení ekologických havárií, pořízené v součinnosti s odborem životního prostředí⁶⁾, materiálem zvláštního rázu a významu je dokument Kontinuita činnosti orgánů města Hradec Králové v krizových stavech, který byl pořízen kooperací⁷⁾ a který se stal podkladem pro zpracování interního dokumentu Manuál kontinuity činnosti v krizových stavech⁸⁾ pro potřebu vedoucích pracovníků města. Materiál vychází ze zásady, že magistrát hraje při podpoře životaschopnosti zasaženého území klíčovou roli a tím je dán požadavek na zajištění nepřetržitého výkonu státní správy a samosprávy pro obyvatelstvo i za krizových situací. Dokument byl zpracován na základě procesní analýzy činnosti jednotlivých útvarů magistrátu a analýzy možných rizik a poskytuje informaci, jak se vyhlášení nevojenského krizového stavu (stavu nebezpečí, nouzového stavu) projeví na zajišťovaných správních činnostech. Vyplývá z něho, že celková míra rizika vzniku mimořádné události velkého rozsahu, která by ohrozila činnost magistrátu, je asi 25 %, tj. že takovou událost je možné očekávat jednou za čtyři roky. Dále z něho plyne, že za krizového stavu bude magistrát města vykonávat původní činnosti přibližně ze tří čtvrtin a mimořádný režim se v různé míře dotkne všech jeho útvarů. Tím je dán význam manuálu i pro vedoucí pracovníky, kteří nejsou přímo zapojeni do struktur krizového řízení.

Krizový štáb města

V návaznosti na zpracovanou krizovou dokumentaci byla upřesněna struktura krizového štábu města (KŠM) a zřízeny jeho čtyři odborné skupiny (analýzy situace a plánování, součinnosti a komunikace, nasazení sil a prostředků a ochrany obyvatelstva); byly vydány metodiky jejich činnosti a určeny hlavní a záložní pracoviště KŠM. Všichni členové krizového štábu byli odborem krizového řízení proškoleni, konají se metodické porady v odborných skupinách, provádí se kontrola spojení. Přínosem zásadního významu je skutečnost, že hlavní pracoviště KŠM je umístěno do nově budovaného areálu integrovaného záchranného systému kraje v Hradci Králové-Kuklenách. První etapa této výstavby – stanice v Hradci Králové – byla realizována v letech 2003 – 2004; její přízemní podlaží bylo na základě dohody zainteresovaných subjektů (HZS kraje, město a kraj) projektováno pro potřeby krizových štábů města a kraje. Výsledkem je řešení, ve kterém má každý krizový štáb k dispozici svoje vlastní jednací prostory, a společně oba štáby sdílejí prostory vstupní a pomocné (stravování, hygiena, tisková místnost atp.). Ve 2. nadzemním podlaží objektu jsou rovněž určeny prostory pro odborné skupiny obou krizových štábů a pro povodňovou komisi města.

V úzké součinnosti a s finanční podporou všech tří subjektů byly prostory krizových štábů vybaveny novým kancelářským, kuchyňským a technickým zařízením. Především jde o kvalitní počítačové, komunikační a projekční vybavení, jako např. datový projektor ASK a interaktivní projekční box Smartboard, umožňující znázorňování analýz a operativních postupů při řešení krizové situace na vysoké technické úrovni. Bezprostředně souvisejícím organizačním opatřením bylo zřízení zabezpečovací skupiny KŠM, jejímž úkolem je zajištění organizačního a technického servisu pro případ svolání KŠM. Složení skupiny je určeno tak (pozice pro administrativu, hospodářskou agendu, tiskový mluvčí, právní poradce, spojka, řidiči), aby

byla zaručena rychlá aktivace pracoviště a plnohodnotná podpora činnosti krizového štábu v celém potřebném rozsahu. Tři pozice v této skupině (ostraha, správce počítačové sítě a spojový technik) zastávají příslušníci HZS kraje, což je dalším příkladem účelně nastavené a velmi dobře fungující spolupráce města a HZS kraje. Celý systém bude v září 2006 prověřen cvičným svoláním krizového štábu města za účelem kontroly, zda je vše nastaveno správně a funguje ve shodě s očekáváním.

Závěrem je možné shrnout, že bilance odvedené práce na úseku krizového řízení vykazuje pozitivní výsledek, což vytváří dobré předpoklady pro další rozvoj v této oblasti. Město Hradec Králové má k dispozici kvalitní, moderně koncipované krizové zázemí, které plně vyhovuje všem jeho potřebám.

Odkazy

- 1) Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.
- 2) Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).
- 3) Koncept ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015, Usnesení vlády č. 417/2002, se změnami schválenými usnesením vlády č. 21/2005.
- 4) Rozpracování vybraných úkolů Krizového plánu Královéhradeckého kraje pro správní obvod obce s rozšířenou působností Hradec Králové, Odbor obrany a krizového řízení Magistrátu města Hradec Králové, 27. 6. 2005.
- 5) www.hradeckralove.org, odkaz „Mimořádné události a krizové situace“.
- 6) Rak, L., Martinek, J.: Řešení ekologických havárií, Magistrát města Hradec Králové, červen 2004.
- 7) Veverka, I.: Kontinuita činnosti výkonu státní správy v přenesené působnosti a výkonu samosprávy orgánů Statutárního města Hradec Králové v krizových stavech, Pardubice 2005.
- 8) Manuál kontinuity činnosti Magistrátu města Hradec Králové v krizových stavech, odbor obrany a krizového řízení Magistrátu města Hradec Králové, 2006. ■

Koncepce ochrany kritické infrastruktury v Německu

Ing. Bohumil ŠILHÁNEK, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč

V druhé polovině loňského roku byl v Německu vydán materiál s názvem Ochrana kritické infrastruktury – základní koncept ochrany, jako příspěvek spolkového státu pro výrobní a hospodářskou sféru ve formě doporučení pro podniky jak postupovat při analýze možných ohrožení a při tvorbě vlastních ochranných opatření proti následkům těchto ohrožení. Hlavními autory tohoto základního konceptu ochrany jsou Spolkový úřad pro ochranu obyvatelstva a pomoc při katastrofách a Spolkový kriminální úřad; vydavatelem je Spolkové ministerstvo vnitra.

Problematika spojená s ochranou důležitých vybraných segmentů v oblasti veřejné správy a privátního sektoru, týkající se objektů výrobní, zabezpečovací, zásobovací, správní či jiné povahy, důležitých pro život obyvatelstva a funkci státu, byla plánovaná a v různé míře realizovaná v řadě zemí již od padesátých let minulého století. Intenzita a míra takovýchto opatření vždy souvisela s celkovou mezinárodně-politickou situací.

V našich podmínkách se v osmdesátých letech jednalo o tzv. zvyšování odolnosti národního hospodářství, což bylo v podstatě zodolňování vybraných odvětví průmyslu, dopravy a dalších oblastí proti účinkům případného vojenského napadení v období války. Původně se jednalo o nákladná investiční opatření, na které nikdy nebyly finanční prostředky, a proto se záhy přešlo pouze na organizační opatření, vyžadující pouze minimum nákladů anebo žádné.

Po změně bezpečnostně-politické situace v Evropě a ve světě po roce 1990 se této problematice jak u nás, tak v dalších státech zejména tzv. východního bloku prakticky přestala věnovat pozornost. Koncem devadesátých let se začaly v některých státech (USA, Velká Británie, Německo aj.) objevovat koncepční úvahy o ochraně tzv. kritické (citlivé, klíčové, senzitivní atd.) infrastruktury v období míru před následky nevojenských ohrožení, zapříčiněných především přírodními a antropogenními neštěstími a katastrofami, ale také před nezaviněným nebo záměrným negativním chováním lidí.

Tyto snahy dostaly konkrétní podobu po roce 2001, kdy teroristické útoky v New Yorku a Washingtonu v září 2001, v Madridu v březnu 2004 a v Londýně v červenci 2005 ukázaly, že boj proti terorismu a ochrana obyvatelstva před tímto nebezpečím vyžaduje nové přístupy a zvláštní pozornost stále více otevřené společnosti.

Ochrana kritické infrastruktury v Německu – t.j. zařízení a institucí s důležitým významem pro společnost, při jejichž výpadku dochází k poškození nepřetržitých zásobovacích linií, závažnému narušení veřejné bezpečnosti nebo vzniku dalších negativních následků – je všeobecně žádoucí. Protože v demokratickém státě nemůže stát žádným aktem řízení zasahovat do hospodářské sféry a kromě zákonů jí nic stanovovat, má základní koncept ochrany (dále jen „Koncept“) doporučující charakter a je příspěvkem k posílení dialogu na téma zvyšování bezpečnosti a ochrany společnosti mimo jiné před novým fenoménem a realitou dneška – mezinárodním terorizmem. Smyslem Konceptu je „snížení citlivosti“ kritické infrastruktury vůči čtyřem druhům nebezpečí, kterými jsou:

- přírodní události,
- selhání lidí nebo techniky,
- teroristické útoky,
- kriminální jednání.

Koncept se přitom soustřeďuje také na stavební, organizační, personální a technická opatření k ochraně. Potřeba Konceptu vychází mimo jiné ze zákonných předpisů a obecně platných standardů, ale také ze všeobecně známých podnikatelských principů předvídatelného managementu rizika a strategického, na podni-

katelský úspěch a kontinuitu zaměřeného podnikového plánování v rámci tzv. Business Continuity Managements (BCM).

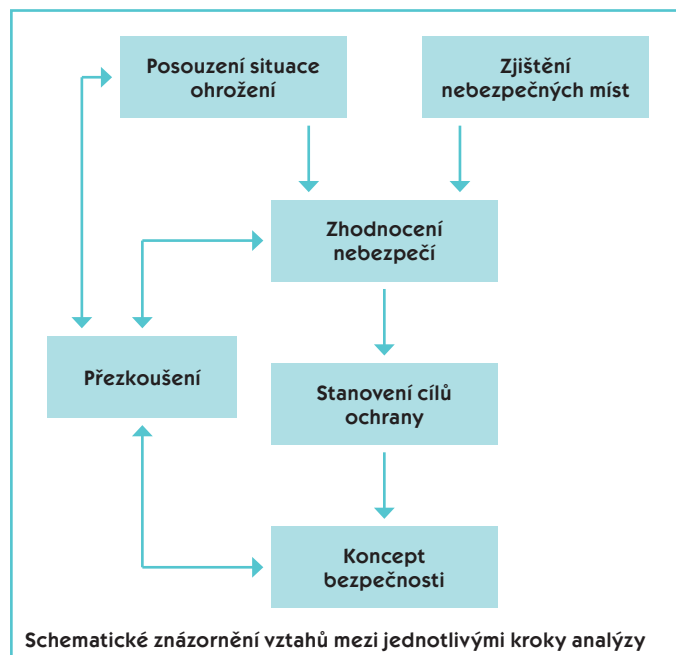
Analýza a plánování

Pro tvorbu a stanovení vlastního Konceptu je nutný konsensus mezi požadovanou (obvykle maximální) úrovní ochrany a akceptovatelnou (na finančních prostředcích závislou) úrovní ochrany. Tvorba konceptu proto předpokládá následující systematický postup:

1. Stanovení kategorií ohrožení podle výše uvedených druhů.
2. Specifikace současné úrovně ochrany.
3. Vývoj scénářů škod a ohrožení.
4. Analýza slabých míst.
5. Formulace cílů ochrany a z nich odvozených představ o ochranných opatřeních a protiopatřeních.
6. Formulace potřeb vzájemných součinnostních jednání mezi subjekty různé právní povahy (např. mezi státními a privátními).
7. Realizace závěrů z těchto jednání.
8. Pravidelné ověřování výše uvedeného procesu v rámci tzv. managementu kvality.

Předmětem výše uvedeného analytického a plánovacího procesu jsou na úrovni hospodářského podniku především tyto aspekty:

- charakteristika podniku se zaměřením na všeobecnou bezpečnostní situaci, početnost a strukturu osazenstva, organizaci vlastní bezpečnosti, obchodní spojení, zahraniční aktivity, dosavadní zjištěnou kriminalitu atd.,
- lokální situace podniku se zaměřením na vnitřní a vnější zranitelnost, systém oplocení, systém komunikací, sousedící objekty, geologické a geografické okolnosti atd.,
- důležitost, význam a umístění prvků kritické infrastruktury,
- charakteristika podniku se zaměřením na druh a množství produkce a jeho hospodářsko-strategický význam,
- způsob, topologie a kooperační vztahy stávajících provozních struktur,
- struktury a mechanismy spolupráce mezi podnikem a příslušnými orgány veřejné správy se zaměřením na nouzové plánování, krizový management a technickou prevenci.

Ukázka vzoru kontrolního seznamu

Ochrana objektu	Ano	Ne	Plánováno	Potřeba činnosti, opatření
Požární ochrana				
Existují zařízení proti blesku podle normy?				
Jsou splněny platné protipožární předpisy a úkoly stavebního dozoru pro budovy?				
Byli ke zpracování plánu protipožární ochrany přizváni místní hasiči?				
Existuje zařízení pro hlášení požáru, jehož signál je veden na stále obsazené pracoviště?				

Rizikové faktory

Zmíněné druhy nebezpečí, a sice přírodní události, selhání lidí nebo techniky, teroristické útoky a kriminální jednání v sobě skrývají tzv. rizikové faktory, které vykazují určitou komplexnost a heterogenitu. Sem patří:

- **člověk**
 - chybějící „bezpečnostní“ vědomí,
 - nedostatečná kvalifikace personálu,
 - lidská selhání,
 - kriminální chování (sabotáže, teroristické útoky),
- **organizace**
 - soustředění nezbytných zdrojů (surovin),
 - outsourcing podnikové kritické infrastruktury,
- **příroda, životní prostředí**
 - přírodní katastrofy,
 - nákazy a epidemie,
- **internet**
 - komplexnost systému,
 - vzrůstající internetová závislost,
 - rozsáhlé zesíťování internetových systémů,
 - krátké inovační cykly internetu,
 - standardizace techniky a komponentů,
 - zesíťování a vzájemná souvislost kritické infrastruktury,
 - internet jako „nervový“ systém kritické infrastruktury (souvislost s internetovou bezpečností).

Katalog otázek a vzor kontrolního seznamu

Konkrétním pomocným nástrojem pro zpracování Konceptu je mezinárodně akceptovaný katalog otázek uspořádaný ve formě jednoduchých kontrolních seznamů. Otázky uvedené v katalogu slouží především k iniciaci vnitropodnikového procesu směřujícího ke zvýšení bezpečnosti a k dosažení požadovaného stupně ochrany. Jednotlivé body katalogu, uvedené ve formě kontrolních otázek, nejsou stále a neměnné, ale vyvíjejí se v čase a jsou odvislé od charakteru podniku, výrobního programu, bezpečnostní a politické situace atd. Kontrolní seznamy obsahují ochranná opatření celkem pro pět oblastí:

1. Ochrana objektu.
2. Personál.
3. Organizace.
4. Management rizika.
5. Nouzové plánování a plánování pro případ výpadku provozu.

Těchto pět základních oblastí se dále člení na podoblasti, ve kterých pak jsou detailně rozpracovány kontrolní otázky týkající se veškerých aspektů, spojených s ochranou.

Na základě objektivně vyplněného kontrolního seznamu lze poměrně snadno stanovit současný stupeň ochrany a velice rychle odhadnout, zda k jeho zvýšení postačí pouze organizační opatření nebo bude nutné tato opatření spojit s většími či menšími nároky na finanční prostředky. Jak již bylo řečeno, požadovaný stupeň ochrany je vždy určitý kompromis, závislý většinou na tom, co daný podnik může nebo musí po stránce organizační a investiční udělat pro dosažení stanoveného stupně ochrany.

Závěr

Přestože se členské státy NATO řídí ministerskými směrnicemi této organizace pro civilní nouzové plánování, které v několika ustanoveních obsahují problematiku kritické infrastruktury, je přístup České republiky a Německa k těmto otázkám poněkud

odlišný. Příslušná usnesení Bezpečnostní rady České republiky, týkající se ochrany kritické infrastruktury, jsou zaměřena obdobně jako v Německu na vymezení jednotlivých oblastí kritické infrastruktury z hlediska „veřejné“, pro funkci státu a život obyvatelstva důležité sféry a jejich rozpracování a popis. Zmiňovaný Koncept a zejména způsob jeho dosažení a přijetí v Německu je konkrétní a doporučující návod k činnosti především pro privátní hospodářskou sféru a neobsahuje konkrétní opatření spolkového státu, případně spolkových zemí v oblasti kritické infrastruktury, která je v jejich kompetenci a za kterou odpovídají. To v podmínkách České republiky zatím chybí. Součástí Konceptu je terminologický slovník, v němž jsou uvedeny definice a obsah odborných pojmů použitých v Konceptu a obsah citovaných norem a mezinárodních standardů DIN a ISO. V příloze je také uvedeno kontaktní spojení na kompetentní úřady, instituce, záchranné organizace a autory Konceptu.

9. ročník konference**Současnost a budoucnost krizového řízení 2006**

na téma

„Je současná civilizace připravena čelit novým krizím?“**Datum konání:** 27. - 28. listopadu 2006**Místo konání:** hotel Olšanka, Táboritská 23, Praha 3**Oblasti témat:**

- Krizové řízení a bezpečnost jako vědní obor, nové pohledy na uvedené pojmy.
- Globalizace hrozeb a krizí (existuje ještě „pouze“ lokální krize?) a globalizace přístupu k jejich řešení (co si mohou navzájem přinést různé kontinenty?).
- Zranitelnost současné civilizace (závislost na technologiích apod.).
- Predikce (prognóza) pravděpodobných krizových stavů ve střední Evropě (důraz na metody, techniky a příklady pro ostatní řešitele).
- Zkušenosti, využitelné na cestě k bezpečné Evropě (případové studie s řešením).
- Odstraňování následků katastrof a podpora efektivní regenerace postižených objektů (ekonomické a ekologické-environmentální aspekty, technologie).
- Budoucnost ochrany dat, nové přístupy k jejich ochraně.
- Dokonalá autentizace – budoucí řešení nebo hrozba?
- Aktuální nabídka informačních a komunikačních technologií ICT pro bezpečnostní manažery (autentizace, kryptografie, steganografie GIS, navigační systémy, systémy pro analýzu informací...).

Příspěvky registrujte na www.emergency.cz. Přednostně budeme zařazovat přednášky uvádějící příklady řešení z praxe. Pokud máte zájem, aby na konferenci vystupovala konkrétní osobnost, napište nám, a my se pokusíme zajistit její účast.

Kontaktní adresa:

Renata Oravcová tel.: +420 261 348 738
T-SOFT spol. s r.o. fax.: +420 261 348 791
Novodvorská 1010/14 e-mail: konference@tsoft.cz
142 01 Praha 4, Česká republika web: <http://www.tsoft.cz>

Některé základní změny ve výkonu veřejné správy podle správního řádu

JUDr. Olga PADRTOVÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR

Dne 1. ledna 2006 nabyl účinnosti nový správní řád. Jde o zákon č. 500/2004 Sb., který zásadním způsobem rekonstruuje správní řízení a vnáší do správního řízení i do dalších postupů správních orgánů mnoho změn a určuje nejen pravidla pro správní řízení, ale i pro jiná, méně formální jednání.

Je důležité mít na zřeteli, že po určitou dobu bude pro některé postupy platit vedle nového správního řádu i původní zákon č. 71/1967 Sb. Důvodem je kontinuita a jednotnost řízení. Na správní řízení, která byla zahájena před koncem roku 2005 a nebyla do 31. prosince 2005 pravomocně ukončena, se nadále vztahuje zákon č. 71/1967 Sb. Podle nového správního řádu se logicky postupuje pouze v řízeních zahájených po 1. lednu 2006 a dále v případech mimořádných opravných prostředků proti do této doby vydaným rozhodnutím, které občané uplatní po 1. lednu 2006. Po určitou dobu se budou používat oba zákony (tj. do doby než pravomocně skončí poslední správní řízení zahájené v roce 2005).

Rozsah působnosti

Zatímco dosavadní právní úprava se týkala v zásadě pouze správního řízení (vydávání rozhodnutí) v oblasti tzv. přímé správy, upravuje nový správní řád mj. různé typy postupů při výkonu veřejné správy (např. jiné úkony – vyjádření, osvědčení, veřejnoprávní smlouvy, vydávání opatření obecné povahy apod.). Je ovšem nutné zdůraznit, že správní řád se nevztahuje na veškerou veřejnou správu, ale na veřejnou správu, která je veřejnou mocí. Nevztahuje se proto na veřejnou správu vykonávanou soukromoprávními prostředky, na vzájemné vztahy nadřízených a podřízených správních orgánů – vnitřní vztahy v rámci veřejné správy; týká se pouze té činnosti, která směřuje navenek vůči adresátům veřejné správy. Veřejnou mocí se pak rozumí taková moc, která „autoritativně“ rozhoduje o právech a povinnostech subjektů, ať již přímo nebo zprostředkovaně, avšak subjekt, o jehož právech a povinnostech rozhoduje orgán veřejné moci, „není v rovnoprávním postavení s tímto orgánem“ a obsah rozhodnutí „nezávisí od vůle subjektu“.

Nový správní řád má zásadně podpůrnou platnost vůči zvláštním úpravám. Zvláštní zákon pak může stanovit odlišně celý procesní režim – komplexní úpravu tzv. lex specialis nebo pouze částečný procesní režim (ve vztahu ke správnímu

řádu), tj. speciální procesní úpravu. Základními zásadami obsaženými v § 2-8 správního řádu se pak řídí veškerá veřejnoprávní činnost orgánů veřejné správy. To znamená, že zvláštní zákon musí obsahovat vlastní úpravu řízení vylučující užití správního řádu minimálně v rozsahu ustanovení o základních zásadách činnosti správních orgánů. Podle § 177 odst. 1 se pak základní zásady činnosti správních orgánů použijí při výkonu veřejné správy i v těch případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje.

Nový správní řád přinesl zejména zpřesnění procesních postupů v návaznosti na tzv. správní soudnictví a normy evropského práva. Dodržování stanovených postupů klade zvýšené nároky na osoby, které mají konkrétně veřejnou správu vykonávat. Na druhé straně bude klást i zvýšené nároky na občany, kteří budou v mnohých případech nuceni vyhledat odbornou radu a pomoc advokátů a jiných odborníků znalých problematiky správního řízení s ohledem na orientaci v procesních postupech apod.

Pro základní orientaci je třeba zdůraznit, že formálně procesní hledisko je zcela nově pojato a je třeba mu věnovat zvýšenou pozornost při jednotlivých úkonech. To znamená, že kromě hodnocení věci z hlediska hmotné právního je potřebné se při výkonu činnosti zaměřit převážně na činnost procesního charakteru, které přináší řadu změn a kladou zvýšené nároky na veškeré osoby oprávněné jednat ve věci. Např. u podání je nutné rozlišovat podle obsahu, nikoliv věc řešit automaticky, jen podle názvu podání (podnět, žádost, stížnost apod.), dále rozhodnout formálně správně např. o pravomoci, o chybějících náležitostech podání, věcné příslušnosti a místní příslušnosti, účastnících, jejich záměně, dožádání, zastavení řízení, přerušování řízení, zahájení řízení atd.

S jednotlivými úkony souvisí i dodržování lhůt, které již nejsou pouze pořádkové, ale podle nového správního řádu znamená nedodržení lhůt nečinnost úřadu. Proti nečinnosti úřadu je povinen zakročit nadřízený orgán, který se může rozhodnout, jaký prostředek nápravy využije (§ 80). Žadatel je zde chráněn a pokud správní orgán zůstal nečinný a žadatel již vyčerpal všechny prostředky, může podat u správního soudu žalobu proti nečinnosti podle § 79 soudního řádu správního. Lhůta pro podání žaloby je jednoroční a běží ode dne, kdy správní rozhodnutí nebo osvědčení mělo být

vydáno. I z těchto důvodů je nutné, vzhledem k lhůtám stanoveným pro vyřizování věcí a dodržování postupů stanovených zákonem, věnovat se věcem bezodkladně a s profesionálním přístupem.

Základní změny

V návaznosti na výše uvedené chci připomenout pouze některé základní změny procesního charakteru týkající se obecné části správního řízení.

Zatímco v případě věcné příslušnosti zůstává právní úprava shodná, detailně jsou rozpracována pravidla určování místní příslušnosti. V případě postupování věcí pro nepřislušnost správní řád nově stanoví, že tak správní orgán činí usnesením (rozhoduje usnesením, které poznamená do spisu a dopisem postoupí spis jinému orgánu). Rovněž nově v případě dožádání je nutné vyhotovit usnesení, kterým dožaduje jiný orgán k provedení úkonu, který sám provést nemůže. Novou specifickou formou správních rozhodnutí procesní povahy jsou usnesení, která jsou buď písemná (vyhotovená se všemi náležitostmi) nebo se jen poznamenávají do spisu, o nichž jsou dotčené subjekty vyrozuměny písemně. Usnesení upravují průběh řízení a rozhodnutí (v názvu) se vydává jen ve věci samé.

V řízení mohou provádět úkony jen oprávněné osoby, ve spise musí být veden jejich přehled, jednu věc může řešit i více oprávněných osob. Úředním jazykem je jazyk český, jako jazyk jednání je i slovenština. Překlady a tlumočnicka si účastník hradí sám (výjimka platí pouze pro národnostní menšiny). Nově se definuje správní spis, jeho znaky a formální náležitosti protokolu.

Nový správní řád podrobně definuje zásady doručování. Dbát splnění všech podmínek doručování, fikce doručení, doručování veřejnou vyhláškou apod. je nezbytné zejména s ohledem na to, že s řádným doručením se úkon stane perfektním (např. bude-li prokázáno, že nebylo řádně doručeno, rozhodnutí nenabude právní moci).

Nový správní řád rozlišuje mezi tzv. přímými účastníky (§ 27 odst. 1) a nepřímými účastníky (§ 27 odst. 2 a 3) a některá procesní práva přiznává pouze přímým účastníkům. Nově definuje, kdo jedná za právnické osoby. V rámci zastupování je pak nutné se vypořádat s agendou opatrovníka a při jeho ustanovování přistupovat odpovědně tak, aby si ustanovená osoba byla vědoma případných důsledků se zastupováním spojených.

U jednotlivých podání je třeba zkoumat jejich obligatorní náležitosti, případně si vyžádat doplnění v rámci stanovené lhůty řádnou procesní formou.

Nový správní řád výslovně určil, že správní orgány jsou povinny poskytovat osobám oprávněným nahlížet do spisu (§ 38) kopie spisového materiálu.

Nově mohou v zákonem stanovených případech správní orgány usnesením žádost odložit, a to bez zahájení řízení. V případě podnětu k zahájení řízení se stanoví povinnost správního úřadu vyrozumět podatele do 30 dnů, že správní orgán zahájil řízení z moci úřední, věc postoupil či neshledal důvod k zahájení řízení z moci úřední.

Správní řád nově definuje obsah a formu rozhodnutí a podrobněji stanoví jeho obligatorní náležitosti. Lhůty pro vydání rozhodnutí jsou stanoveny

jako kogentní, nepřekročitelné a neprodoužitelné s výjimkou taxativně stanovených případů, kdy tyto lhůty neběží. Nově je definována doložka právní moci rozhodnutí a způsob jejího vyznačování. Usnesením se rozhoduje pouze tam, kde to stanoví zákon. Zákon definuje nicotnost rozhodnutí, zejména kdy tuto nicotnost musí napřed rozhodnutím prohlásit nadřízený správní orgán. Nicotnost se však posuzuje jen pro úkony učiněné po 1. lednu 2006. Správní orgán nově zavádí mezitímní rozhodnutí, rozhodnutí v části věci a rozhodnutí podmíněně závazným stanoviskem. Obdobně jako v přestupkovém řízení i do správního rozhodnutí se zavádí institut příkazu, proti kterému je přípustný odpor, jenž příkaz ruší a věc vrací do klasického správního řízení. Tam, kde to povaha věci připouští, lze vydat

jen doklad místo rozhodnutí, kdy dnem převzetí dokladu nabývá toto rozhodnutí právní moci.

Účastník se může nově odvolat i jen do některého samostatného výroku napadeného rozhodnutí a rozhodnutí v ostatních částech nabývá právní moci. Odvolací orgán rozhodnutí přezkoumává jen v rozsahu odvolání a jinak celé rozhodnutí jen tehdy, je-li dán veřejný zájem. Byl omezen systém úplné apelace. Přezkum zákonnosti rozhodnutí zůstává samozřejmě v plném rozsahu. Zcela bylo zrušeno řízení mimo odvolání, které bylo nahrazeno přezkumným řízením, výrazně byly zkráceny důvody obnovy řízení. Zcela novým institutem je nové rozhodnutí, kdy je správní orgán oprávněn provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí v téže věci (např. vyhovění dříve zamítnuté žádosti). ■

Povinnosti při provozu na pozemních komunikacích

pplk. JUDr. Jindřich RAJMAN, MV-generální ředitelství HZS ČR

Dnem 1. července 2006 nabyl účinnosti zákon č. 411/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Další novela (zákon č. 342/2006 Sb.) tohoto zákona významná pro řidiče vozidel požární ochrany nabyla účinnosti dnem 3. července 2006.

Nová právní úprava provozu na pozemních komunikacích zejména nově zavedla institut zadržení řidičského průkazu, systém bodového hodnocení vybraných přestupků a trestných činů spáchaných řidiči motorových vozidel, institut kaucí a stanovila řadu povinností. Například stanovila povinnost mít u motorového vozidla za jízdy rozsvícené obrysové světla a potkávací světla nebo obrysové světla pro denní svícení, pokud je jimi motorové vozidlo vybaveno. Řidiči motorových vozidel musí mít při řízení u sebe vedle řidičského průkazu, osvědčení o registraci vozidla, dokladu prokazujícího pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla také doklad o zdravotní způsobilosti, pokud jde o řidiče, který má 60 a více let věku, a osvědčení profesní způsobilosti řidiče, pokud jde o řidiče, který je povinen účastnit se zdokonalování odborné způsobilosti podle zvláštního předpisu (dále jen „stanovené doklady“). Řidič nesmí při jízdě vozidlem držet v ruce nebo jiným způsobem telefonní přístroj nebo jiné hovorové nebo záznamové zařízení, což se však nevztahuje na řidiče vozidla bezpečnostních sborů, ozbrojených sil a vojenského zpravodajství při plnění služebních povinností, řidiče jednotek požární ochrany a zdravotnické záchranné služby při řešení mimořádných událostí. Řidič musí dát znamení o změně směru jízdy při předjíždění cyklisty.

U zákonem taxativně vypočtených držitelů řidičského oprávnění se zavedla povinnost podrobovat se dopravně psychologickému vyšetření a vyšetření elektroencefalografem. Tato povinnost se však nevztahuje na řidiče, který provádí silniční dopravu soukromé povahy, pokud není prováděna za úplatu, a na řidiče vozidel požární ochrany. Nově je příslušník HZS ČR ve služebním stejnokroji s označením příslušnosti k HZS ČR oprávněn usměrňovat pokyny provoz na pozemních komunikacích v případě, že je to nezbytné v souvislosti s řešením mimořádné události, a není-li přítomen příslušník Policie ČR nebo strážník obecní (městské) policie. Při usměrňování provozu používá pokyny stanovené pro řízení provozu příslušníky Policie ČR. Stejně oprávnění má člen nebo zaměstnanec jednotky požární ochrany při řešení mimořádných událostí.

Na výzvu příslušníka Policie ČR je řidič motorového vozidla povinen předložit stanovené doklady ke kontrole. Na výzvu strážníka obecní (městské) policie ve stejnokroji nebo příslušníka Celní správy ČR ve

stejnokroji je řidič motorového vozidla povinen předložit strážníkovi ve stejnokroji nebo celníkovi ve stejnokroji ke kontrole pouze řidičský průkaz a osvědčení o registraci vozidla.

Zatímco výše uvedení příslušníci bezpečnostních sborů (hasiči, policisté, celníci) mají stejnokroje právním předpisem stanovené a v zásadě jednotné na celém území České republiky a účastníkům silničního provozu nečiní problém tyto rozpoznat, tak u strážníků obecní (městské) policie, kteří mohou mít v každé obci stejnokroj jiný, jsou při jejich identifikaci nejenom za snížené viditelnosti často problémy. Tyto problémy narušující zejména právní jistoty, evidentně pramení z neznalosti příslušných právních předpisů upravujících stejnokroje strážníků obecní (městské) policie účastníků silničního provozu a z jejich častého porušování některými strážníky nebo těmi, kdo je řídí.

Podle § 9 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění zákona č. 311/2002 Sb. je strážník povinen při výkonu své pravomoci prokázat svou příslušnost k obecní policii stejnokrojem s odznakem obecní policie, identifikačním číslem a názvem obce. Vykonával-li strážník svou pravomoc na území obce, která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy, na jejímž základě bude obecní policie vykonávat úkoly na území obce nebo obcí, které obecní policii nezřídily a jsou smluvními stranami této smlouvy, která vyžaduje ke své platnosti souhlasu příslušného krajského úřadu, prokáže se na požádání rovněž zmocněním této obce. Při zákroku, který nesnese odkladu, tak učiní, jakmile to povaha a okolnosti tohoto zákroku dovolí. Odznak obecní policie nosí strážník na pravé straně prsou a identifikační číslo pod odznakem obecní policie. Nášivka s názvem obce se nosí na záloktě obou rukávů.

Za účelem identifikace různých stejnokrojů obecní policie stanovuje vyhláška č. 88/1996 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii, jednotné prvky těchto stejnokrojů. Podle jejího § 11 jsou jednotnými prvky stejnokroje:

- kravata černé barvy a bunda, sako nebo plášť černé barvy nebo košile s krátkým rukávem bleděmodré barvy,
- nárameníky v barvě bundy, pláště, saka nebo košile s krátkým rukávem, bez jakéhokoli označení,
- pokrývka hlavy černé barvy,
- páska na pokrývce hlavy se čtverci v bílé a tmavě modré barvě uspořádanými pravidelně ve více řadách tak, aby se barvy čtverců střídaly šachovnicovým způsobem, umístěná viditelně po celém obvodu pokrývky hlavy s výjimkou kožešinové zimní pokrývky hlavy,
- odznak na čelní části pokrývky hlavy ve tvaru kruhu bílé barvy s tmavě modrým mezikružím, přičemž v horní části mezikruží je v opisu zlatě ražené slovo „OBEČNÍ“ nebo „MĚSTSKÁ“ a v jeho dolní části slovo „POLICIE“. ■

Neinvestiční dotace poskytovaná na plnění projektů grantů v roce 2006

kpt. Ing. Alena VESELÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR

Ministerstvo vnitra poskytuje prostřednictvím MV-generálního ředitelství HZS ČR (dále jen „MV-GŘ HZS ČR“) neinvestiční dotace ze státního rozpočtu České republiky (dále jen „dotace“) v rámci rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra:

a) občanským sdružením, vyvíjejícím činnost podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů,

b) obecně prospěšným společností, zřízeným podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

c) účelovým zařízením církví, zřízeným podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů, pokud vykonávají alespoň některou činnost vyjmenovanou v tomto ustanovení (dále jen „neziskové organizace“).

Poskytování dotace je v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 218/2000 Sb.“) a usnesením vlády České republiky ze dne 7. února 2001 č. 114 o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy.

Na rok 2006 vyhlásilo Ministerstvo vnitra v roce 2005 v oblasti požární ochrany, integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatelstva a krizového řízení celkem osm grantů pro okruh žadatelů z řad neziskových organizací.

K plnění projektů grantů se na rok 2006 svými žádostmi přihlásilo 29 žadatelů o dotaci.

Pro neziskové organizace byla na rok 2006 vyčleněna v rozpočtu MV-GŘ HZS ČR dotace ve výši 10 893 000 Kč, která byla navýšena v letošním roce v souladu s usnesením vlády ČR č. 370 ze dne 5. dubna 2006 o 9 000 000 Kč, s určením na dotaci občanskému sdružení Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

O poskytnutí a výši dotace rozhodoval generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra na základě návrhu grantové komise MV-GŘ HZS ČR, která funguje již od roku 1996 jako jeho poradní orgán. Dotace je v letošním roce poskytována 20 neziskovým organizacím uvedeným

Název nestátní neziskové organizace	Výše poskytované dotace v Kč
Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství	1 582 000
Český hasič	20 000
Moravská hasičská jednota	490 000
Česká hasičská jednota	484 000
Sportovní klub při HZS Olomouckého kraje	130 000
Svaz civilní ochrany ČR	49 000
Česká asociace hasičských důstojníků	240 000
Česká hasičská sportovní federace	185 000
Zájmové sdružení hasičských hudeb Pelhřimov	200 000
Adra	100 000
Česká speleologická společnost	120 000
Skalní záchranná služba v CHKO Broumovsko	140 000
Asociace velitelů hasičských záchranných sborů podniků	60 000
Vodní záchranná služba ČČK	105 000
Český červený kříž	45 000
Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska	15 155 000
Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje ČR	113 000
Svaz záchranných brigád kynologů ČR	241 000
Sdružení pro obnovu a zachování historických hasičských tradic	355 000
Sdružení Česká katolická charita	79 000

Rok	Počet neziskových organizací	Celková výše poskytované dotace v Kč
1996	6	45 499 075
1997	7	40 500 000
1998	8	39 661 606
1999	10	19 692 000
2000	12	10 250 000
2001	13	11 250 000
2002	15	11 115 000
2003	18	10 893 000
2004	17	10 893 000
2005	17	10 893 000
2006	20	19 893 000

v tabulce. Jde o 19 občanských sdružení a jednu církevní právnickou osobu. Je to vůbec poprvé, kdy je poskytována dotace jinému typu neziskové organizace, než je občanské sdružení.

Neziskové organizace plní v roce 2006 celkem 57 projektů v rámci osmi vyhlášených grantů. V roce 2005 plnilo 17 občanských sdružení celkem 51 projektů v rámci osmi vyhlášených grantů.

Celkově bylo vydáno 45 rozhodnutí o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR ve smyslu § 14 zákona č. 218/2000 Sb. a uzavřeny smlouvy o plnění projektu(ů) grantu(ů) v roce 2006 s jednotlivými neziskovými organizacemi.

Ze druhé uvedené tabulky je patrné, že v průběhu posledních 10 let se zvyšuje počet neziskových organizací, kterým byla dotace poskytována, přičemž celkový objem vyčleněné dotace v rozpočtu MV-GŘ HZS ČR měl do roku 2006 snižující charakter nebo byl ve stejné výši.

PLACENÁ INZERCE

STABILNÍ HASÍČÍ ZAŘÍZENÍ
AEROSOLOVÉ
FIRE JACK

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

BESYCO SPOL. S R. O.
 KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠÍŘE
 TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061
 HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

**SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY ZABEZPEČENÍ PROSTOR A ZAŘÍZENÍ
 PROTI POŽÁRŮM • VHDNÉ DO ARCHIVŮ, SERVEROVÉN
 A VÝBUŠNÉHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ • EKONOMICKÉ
 • EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠE JEDNODUCHÉ**

ISO 9001:2001

Nová hasičská zbrojnice

mjr. Ing. Petr OŠLEJŠEK, HZS Olomouckého kraje, foto autor

Obec Brodek u Prostějova leží 12 kilometrů jižně od Prostějova a čítá necelých 1500 obyvatel. Území obce se rozkládá na ploše 611 hektarů na rozhraní úrodné Hané a podhůří Českomoravské vrchoviny v nadmořské výšce 260 m n. m. Na první pohled nic neobvyklého, podobných obcí nalezneme na mapě České republiky asi mnoho.

Brodek u Prostějova je ale něčím výjimečný. Zastupitelé obce v čele se starostou si uvědomují potřebu zajištění bezpečnosti nejen pro obyvatele své obce, ale i pro okolí. V duchu této myšlenky vykonali velký kus práce a uvolnili ze svého rozpočtu nemalou sumu finančních prostředků. Jejich snaha byla korunována v prvním červencovém týdnu otevřením nové hasičské zbrojnice, která svými parametry zastíní i některé stanice profesionálních hasičů. Všechno začalo v roce 1886, kdy byl založen sbor dobrovolných hasičů ještě v tehdejší

Brodku u Nezamyslic. Sbor byl na počátku vybaven jen základní technikou a jeho financování spočívalo především na příspěvcích občanů. Tak, jak plynul čas, sbor kráčel pomalými krůčky kupředu, někdy se i na chvíli zastavil. Vývojem prošla i technika jednotky sboru, od první ruční stříkačky přes první motorovou až k prvnímu automobilu. V osmdesátých letech minulého století byla pořízena již vysloužilá CAS 25 Š 706. Vzhledem k charakteru obce a zájmu o hasiče zde byla zdejší jednotka začleněná do kategorie JPO II. Koncem devadesátých let začala jednotka fungovat v režimu pohotovosti. Největší rozvoj ve vybavení počal v roce 2003, kdy obec pořídila za přispění Olomouckého kraje dopravní automobil Hyundai Teracan. V roce 2005 došlo k další obměně techniky, byla pořízena nová CAS 16 na podvozku Renault. Na tuto akci získala obec příspěvek ze státního rozpočtu v rámci programu reprodukce požární techniky. Prostory „staré“ hasičské zbrojnice, jež některé části byly budovány již v roce

1926, se staly pro novou požární techniku nevyhovující. Starostovi obce se podařilo přesvědčit zastupitele a zahájit výstavbu zcela nové požární zbrojnice. Obec investovala většinu prostředků z vlastních zdrojů, z Olomouckého kraje získala příspěvek ve výši 0,5 milionu korun. Původní zbrojnice byla v polovině roku 2005 srovnána se zemí a na jejím místě začala vyrůstat nová. Ta byla koncipována tak, aby vyhovovala nejen současným požadavkům, ale byla připravena i pro budoucí generace. Kromě prostorných garáží pro tři vozidla zde nechybí šatna a sociální zázemí. Protože představitelé obce chtěli, aby neupadla do zapomnění hasičská historie, je součástí zbrojnice i velkolepá síň tradic. Zde našla místo stará hasičská technika a vybavení, které byly v Brodku shromažďovány z celého okolí již od osmdesátých let minulého století v tehdejší hasičském muzeu. Nad hasičskou zbrojnicí byl vybudován společenský sál, který bude sloužit nejen hasičům ale i celé obci.

Pokud budeme hovořit v číslech za posledních pět let, bylo v této obci investováno do požární ochrany celkem 23 milionů korun, samotná budova hasičské zbrojnice stála téměř 17 milionů. Podíváme-li se na tato čísla z pohledu částek vynakládaných na požární ochranu většinou obcí, můžeme snad jen konstatovat, že aby investovaly tolik, budou potřebovat několik desítek možná i stovek let. Obec Brodek u Prostějova si uvědomuje i potřebu spolupráce s ostatními menšími obcemi. Proto byl vytvořen Mikroregion Předina, jehož centrum je právě v Brodku. Několik obcí z tohoto regionu, které nejsou schopny zřídit jednotku požární ochrany, sdružilo prostředky s Brodkem u Prostějova na společnou jednotku. Za tímto úspěchem stojí obětavá práce dobrovolných hasičů a obrovská podpora ze strany obce, především jejího starosty Antonína Crhonka. Brodeckým hasičům nezbývá než popřát, aby se jim v jejich nové zbrojnici s novou technikou dobře pracovalo a aby mohli účinně naplňovat heslo „Bližnímu ku pomoci“.

Parní stříkačka měla premiéru

Smetanovo nábřeží v Hradci Králové se v sobotu 8. července 2006 proměnilo v Nábřeží paromilů. Na čtvrtém ročníku ukázek Parní stroje a modely 2006 se mimo jiné předvedla veřejnosti poprvé po renovaci požární stříkačka s parním strojem z roku 1909 výrobce R. A. Smékala Smíchov. Do funkčního stavu ji uvedli hasiči SDH Netolice poblíž Prachatic z Jihočeského kraje. Podle Petra Kopfa z jednotky SDH Netolice byla tato stříkačka naposled použita při hašení velkého požáru rašeliníště u Netolic v roce 1936. Tehdy k ní byl připojen ještě hadicový vůz na konopné hadice a byla tažena dvěma silnými valachy (samotná stříkačka váží 3,5 tuny). Pak byla ukryta v požární zbrojnici a v době války natřeli zdejší hasiči všechny mosazné části na zeleno, aby nemusely být použity na výrobu munice. Dnes je již barva odstraněna a mosaz pečlivě vyčištěna.

Při tlaku 0,8 Mpa dosahuje stříkačka výkon 400 l.min⁻². Parní kotel má obsah 200 l.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ, foto autorka

Technika slouží seniorům

JUDr. Pavel KOCÁBEK, JUDr. Tomáš KONÍČEK, foto archiv autorů

Bezpečí pro seniory, nemocné a handicapované občany je schopna zabezpečit celá řada technických systémů. Jedním z nich je například i systém Danius, který v sobě zahrnuje prvky ochrany zdraví občanů a zabezpečení objektů.

Systém slouží v první řadě pro signalizaci stavu ohrožení osob. Tím částečně nahrazuje kontrolu nemocných, handicapovaných občanů či seniorů a umožňuje jednoduchou komunikaci s možností přivolání kvalifikované pomoci.

Zařízení se vyznačuje jednoduchým ovládáním a velice snadnou základní instalací. Díky dostatečně dimenzovanému záložnímu akumulátoru je systém vhodný i do míst s častými výpadky elektrické sítě. Pro jednoduchost instalace je velice snadné zařízení přemísťovat (např. při letních či víkendových pobytech na chatách nebo chalupách).

Zařízení si z hlediska obsluhy nevyžaduje žádné velké nároky. Klíčkem na čelním panelu (viz obrázek) se provádí základní volba režimu. Spínací kontakt ovládaný klíčkem je jediným aktivním prvkem systému. Přepíná funkci zařízení mezi stavem hlídání a standardním provozním stavem.

Ve standardním provozním stavu pohybové čidlo registruje každý pohyb v hlídáném prostoru a provádí načítání doby od posledního registrovaného pohybu. Pokud tato doba překročí nadefinovanou dobu (funkce VITAL), systém vysílá zprávu na předem zvolený mobil.

Při opuštění bytu osoba provede přepnutí klíčku do polohy „Hlídáno“. Tímto začíná zařízení pracovat jako běžná zabezpečovací ústředna. Po úvodní časové smyčce začíná čidlo registrovat pohyby ve svém okolí, které aktivují alarm. Pro příchod do bytu je v systému definovaná doba (zpoždění), kdy zařízení nehlásí alarm a umožní majiteli vsunutím klíčku a jeho přepnutím do standardní polohy funkci hlídání vypnout.

Přístroj má dále několik dalších binárních vstupů - tlačítko „zdravotník“ (aktivuje SMS s uvedeným textem), tlačítko „pečovatelka“ (opět SMS s uvedeným textem). Další binární vstupy slouží k připojení požárního (kouřového) nebo pohybového čidla. Zajímavé využití nabízí vstup z bezdrátového tlačítka. Toto tlačítko může nosit monitorovaná osoba u sebe a jeho funkcí je aktivovat vyslání příslušné zprávy při pádu osoby nebo při akutních zdravotních potížích. Poslední možné tlačítko má název „osoba blízka“. Stlačením tohoto tlačítka dojde k odeslání požadavku na uskutečnění hovoru. Obsluha reaguje telefonátem do hlásícího se zařízení Danius. Proveďte otevření mikrofonního vstupu a poté už může monitorovaná osoba hovořit.

K základním vlastnostem patří zejména:

- komunikace pomocí GSM,
- jednoduché ovládání čelním panelem,

- bezdrátové tišnové tlačítko,
- funkce kontroly vitality monitorované osoby (režim VITAL),
- funkce zabezpečovací ústředny s GSM komunikátorem,
- jednoduchá aktivace komunikace s „blízkou osobou“,
- možnost využití dalších zabezpečovacích a protipožárních prvků,
- možnost připojení akustického modulu (mikrofon a reproduktor) pro přímou hlasovou komunikaci (např. s centrem sociální péče, se zdravotnickou službou),
- možnost dálkového ovládání instalovaného zařízení.

Pro popisovaný systém je možné použít celkem tři stupně vybavenosti přijímacího pracoviště. Základní úroveň je standardní mobilní telefon. Dalším stupněm je zpracování informací v počítači, což umožňuje soustředění všech dat do počítače. Nejvyšší úroveň je propojení na pult centralizované ochrany, které dovoluje na počítači monitorovat všechny funkce graficky, provádět archivaci dat, evidovat další informace (data o majiteli, jeho diagnózu, užívané léky, adresy rodinných příslušníků apod.). Vzhledem k důvěrnosti dat je systém chráněn vstupním zabezpečením od ochrany heslem až po daktyloskopický snímač, využívající biometrické prvky.

Přístroj může být aplikován v zařízeních s pečovatelskou službou, v zařízeních pro seniory či v jednotlivých bytech, rodinných domcích či rekreačních objektech, kde je třeba skloubit sociální dohled se základními prvky zabezpečení majetku.

Ostravští záchranaři dominovali tradiční soutěži na Slezské Hartě

por. Mgr. Petr KÚDELA, foto nstržm. Martin ŠÍBL, HZS Moravskoslezského kraje

Pětičlenný tým vodních záchranařů HZS Moravskoslezského kraje z Ostravy zvítězil 28. června letošního roku v 8. ročníku soutěže ve vodním záchranném službě, která se konala na vodním díle Slezská Harta. Druhé místo obsadila Vodní záchranná služba Českého červeného kříže Pastviny (Pardubický kraj), bronzoví byli opět příslušníci z HZS Moravskoslezského kraje, tentokrát ze stanice v Krnově.

Námětem soutěže je poskytnutí první pomoci a záchrana osob z vodní hladiny a břehů, základní ošetření a transport pomoci motorového člunu. Soutěžící na motorových člunech zachraňovali tonoucího figuranta na otevřené vodě, házeli záchranným míčem na cíl, prověřovali techniku jízdy mezi překážkami nebo simulovali poruchu motoru a pomocí vesel doplňovali ke břehu. Mezi sedm disciplín byla zařazena také kardiopulmonální resuscitace, ošetření zraněného a jeho transport k zdravotnické záchranné službě.

Průběh zápolení sledovalo několik posádek rozhodčích na motorových člunech i na souši. „Soutěž má každoročně velmi dobrou úroveň. Oceňuji, že se snaží udržet trendy v urgentní medicíně. Jako lékaři poskytujeme hasičům odbornou školení a jsme rádi, že alespoň odborná veřejnost má znalosti ze zdravotní služby na slušné úrovni. Znalosti laiků jsou v tomto směru bohužel velmi slabé,“ potvrdila ředitelka Územního střediska zdravotnické záchranné služby v Bruntále Alena Čandová.

Soutěž družstev jednotek požární ochrany a vodní záchranné služby každoročně pořádá HZS Moravskoslezského kraje, územní odbor Bruntál, ve spolupráci s Českou asociací ha-

sičských důstojníků, Územním střediskem zdravotnické záchranné služby Moravskoslezského kraje v Bruntále a Vodní záchrannou službou Českého červeného kříže Bruntál. Vznikla po katastrofálních povodních v regionu v roce 1997. Letošního ročníku se zúčastnilo rekordních osmnáct družstev profesionálních a dobrovolných hasičů a vodních záchranných služeb z Moravskoslezského, Olomouckého, Zlínského a Pardubického kraje. Jako obvykle měla akce vynikající úroveň, výsledky i atmosféru. Letos se poprvé nerozlišovaly tradiční kategorie „hasičské sbory“ a „vodní záchranaři“.

Tým hasičů z Ostravy nakonec dokázal zvítězit o pouhý bod nad družstvem vodních záchranařů, působících na nádrži Pastviny u Žamberka v Pardubickém kraji. Pastvinští přitom ztratili bod při odpovědi na otázku po předávání zraněného zdravotnické záchranné službě.

Ještě vloni a předloni byly oba jmenované týmy nejlepší ve svých kategoriích (hasičské sbory a vodní záchranné služby). „Letos jsme obhájili vítězství s maximálním počtem bodů, které bylo možné získat,“ řekl k vítězství vedoucí týmu ostravských hasičů Libor Šlachta, velitel stanice Ostrava-Fifejdy. ■

Pozvánka na Letenskou pláň

Ve dnech 18. a 19. září letošního roku se v Praze uskuteční 3. mistrovství republiky ve vyprošťování osob z havarovaných vozidel, které pořádá HZS hl. m. Prahy ve spolupráci s MV-generálním ředitelstvím HZS ČR.

Soutěže se zúčastní 16 nejlepších družstev republiky, která spolu budou soupeřit dvoukolově.

Součástí programu bude předvedení nových prvků pasivní bezpečnosti u automobilů.

U příležitosti mistrovství rovněž proběhne odborný seminář k problematice vyprošťování osob z havarovaných vozidel, který organizuje Česká asociace hasičských důstojníků.

Program:

■ 18. 9. 2006 – Policejní akademie České republiky
14.00 h - seminář k problematice vyprošťování osob z havarovaných vozidel

■ 19. 9. 2006 – Letenská pláň
08.00 h - oficiální zahájení soutěže

Česká Třebová zabodovala na domácí půdě

Miloslav OLIVA, HZSP ČD Česká Třebová, foto Eva BALÍKOVÁ

Dne 22. června 2006 se v České Třebové uskutečnilo páté kolo X. ročníku Velké ceny ČR v požárním útoku družstev HZS krajů a HZS podniků. Na Moravu přijelo změřit své síly celkem sedmnáct družstev.

Jedním ze žhavých favoritů soutěže bylo právě domácí družstvo HZSP ČD Česká Třebová, které skončilo v konečném hodnocení loňského ročníku na druhém

místě. V prvním rozběhu soutěže se však „Třebovákům“, kteří startovali čtvrtí, nedařilo. Jejich pokus byl neplatný. Vedení se ujalo družstvo HZS kraje Vysočina. Startovalo poslední a mělo nejlepší čas prvního kola 22,59 s. Neplatný pokus měli také hasiči z Teplic (HZS Ústeckého kraje). Ve druhém kole šlo tedy o vše. Tentokrát domácí závodníci plně využili svůj potenciál a zaběhli suverénně nejlepší čas tohoto závodu 21,35 s. Tento čas se už nikomu překonat nepodařilo. S časem 22,98 s byli druzí hasiči HZS kraje Vysočina a třetí místo obsadil s časem 22,98 s tým HZSP AERO Vodocho-
dy, a.s.

Pořadí	Družstvo	Čas (s)		
		I. pokus	II. pokus	Výsledný
1	HZSP ČD Česká Třebová	N	21,35	21,35
2	HZS kraje Vysočina	22,59	22,79	22,59
3	HZSP Aero Vodocho- dy, a.s.	26,59	22,98	22,98
4	HZS Plzeňského kraje ÚO Plzeň	24,61	23,36	23,36
5	HZS Jihomoravského kraje ÚO Brno	25,15	23,49	23,49
6	HZS Zlínského kraje ÚO Uherské Hradiště	25,54	23,56	23,56
7	HZS Jihomoravského kraje ÚO Blansko	25,93	23,79	23,79
8	HZS Moravskoslezského kraje ÚO Opava	26,69	24,19	24,19
9	HZS Jihočeského kraje ÚO České Budějovice	24,43	24,22	24,22
10	HZS Plzeňského kraje ÚO Domažlice	30,20	24,52	24,52
11	HZS Olomouckého kraje ÚO Prostějov	25,17	25,14	25,14
12	HZS kraje Vysočina ÚO Havlíčkův Brod	25,47	25,26	25,26
13	HZS Královéhradeckého kraje ÚO Hradec Králové	25,31	33,49	25,31
14	HZS Moravskoslezského kraje ÚO Karviná	26,75	25,44	25,44
15	HZS Ústeckého kraje ÚO Teplice	N	25,93	25,93
16	HZSP ČD Plzeň, a.s.	27,30	27,07	27,07
17	HZSP Mostecká uhelná společnost, a.s.	45,22	29,04	29,04

Tenisové klání v Pardubicích

por. Ing. Ladislava NAVRÁTILOVÁ, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto autorka

Ve dnech 26. až 28. června 2006 se na tenisových dvorcích TK Pernštýn Pardubice uskutečnil již tradiční Přebor HZS ČR v tenise. Organizátorem akce bylo MV-generální ředitelství HZS ČR, pořadatelem Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč.

Akce se konala pod záštitou České hasičské sportovní federace za sponzorského přispění firem Decomkov Praha, s.r.o., RMI, s.r.o. Lázně Bohdaneč a ComArr, s.r.o. Pardubice.

Za krásného slunného počasí se na pardubických tenisových dvorcích sešlo na 50 příslušníků a občanských zaměstnanců HZS ČR a zaměstnanců HZS podniků, aby bojovalo o vítězství.

Turnaj byl rozdělen na hlavní soutěž a soutěž divizní. Hlavní soutěž se skládala z pěti kategorií: dvouhry a čtyřhry mužů do 40 let a nad 40 let a dvouhry

žen bez rozdílu věku. Mimo hlavní soutěž současně proběhla soutěž divizní, již se zúčastnili muži do 40 let a nad 40 let, kteří prohráli v hlavní soutěži ve dvouhře v prvním kole.

Po vyčerpávajícím tří denním klání zvíťazil v kategorii mužů do 40 let Daniel Kala (IOO Lázně Bohdaneč), v kategorii mužů nad 40 let vítězství získal Tomáš Čapoun (IOO Lázně Bohdaneč) a v kategorii žen zvíťazila Ladislava Navrátilová (IOO Lázně Bohdaneč).

Ve čtyřhře mužů do 40 let zvíťazila dvojice Roman Leicht a Karel Hlava (ÚO Ústí nad Orlicí), ve čtyřhře mužů nad 40 let Antonín Schneeberger a Pavel Budina (ÚO Karviná).

Závěrem zbývá jen konstatovat, že tento ročník tenisového přeboru se opět vydařil, a to jak díky krásnému počasí, tak i férové hře všech zúčastněných tenistů, kteří si z Pardubic zajistí příjemné tenisové zážitky.

Druhý ročník memoriálu Jaroslava Garguly

Zdeněk RIEDL, foto Zdeněk DOSTÁL, SDH Moutnice

Dne 8. ledna 2002 došlo v Brně k tragické události. Při zásahu u požáru Casina v Nádražní ulici tragicky zahynuli dva příslušníci HZS Jihomoravského kraje – kpt. David Kožuský a por. Jaroslav Gargula, kteří tak čestně splnili svůj slib a přísahu: „Bohu ke cti a bližnímu ku pomoci.“

Jaroslav Gargula se ve svém volném čase se zápalom věnoval hasičskému řemeslu i ve SDH Moutnice. Jeho kolegové a kamarádi se proto rozhodli uctít jeho památku každoročními závody v královské disciplíně požárního sportu – požárním útoku. V roce 2005 se uskutečnil I. ročník Memoriálu o putovní pohár „por. Jaroslava Garguly“, který letos 1. července úspěšně pokračoval II. ročníkem, jehož se zúčastnilo 24 soutěžních družstev (16 mužských a 8 ženských týmů).

Po slavnostním nástupu družstev proběhla porada velitelů a poté se již na startu připravovalo první družstvo – domácí tým SDH Moutnice. Všechny soutěžní pokusy proběhly bez problémů a nedošlo k žádnému zranění. Lehký vítr neměl nijak zásadní vliv na pokusy druž-

stev. Po posledním pokusu mužů se na start postavily ženy. První družstvo domácích „mamin“, zvládlo svůj pokus ke všeobecné spokojenosti.

Druhé družstvo domácích žen šlo na start jako čtvrté v pořadí. Bohužel tady se projevila velká nervozita, která je srazila mimo medailové příčky.

V celkovém hodnocení mužů se na 3. místě umístili hasiči z vedlejší vesnice Nesvačilka. Pro krásné 2. místo si přijeli hasiči až z dalekých Tvrdonic a vítězi se stali příslušníci HZS Jihomoravského kraje ze stanice Brno-Lidická, kterým patří naše velká gratulace. Domácí muži obsadili slušné 6. místo. Doufáme, že v příštím roce se posunou výše.

Mezi ženami se na 3. místě umístilo družstvo SDH Čebín, na 2. místě děvčata z SDH Střelice a vítězství putuje do SDH Brno-Bohunice. Naše dvě družstva se díky malým chybičkám umístila na čtvrtém, respektive šestém místě a příští rok se chystají vybojovat lepší umístění. Putovní poháry vítězům předávala maminka Jaroslava Garguly, za což jí patří velký dík. Závěrem celého soutěžního dne nás provedli svými ukázkami domácí mladší a starší žáci,

kterí sklídili za své výkony velké ovace diváků. Naše pozvání na osobní účast neodmítly ani vdovy po zahynuvších kamarádech a obě se našeho memoriálu zúčastnily, což dodalo těmto závodům velkou podporu.

Velké poděkování, jménem výboru SDH Moutnice, patří všem sponzorům, kteří nám umožnili tyto závody uspořádat a zvláště pak Obecnímu úřadu Moutnice. Za všechny členy našeho sboru můžeme slíbit, že i v letech příštích se nenecháme zahanbit a závody připravíme takto kvalitně, jako v roce letošním.

Rádi u nás přivítáme více soutěžních družstev, kterým připravíme perfektní zázemí a podmínky pro soutěžní výkony.

Rádi bychom se pochlubili, že memoriálu se účastnil i nejmladší hasič v České republice. Je jím Šimon Riedl, který byl do našich řad SDH Moutnice přijat osmý den po narození na základě vydaného rodného listu. Narodil se 4. června 2006 a 12. června byl již naším členem. Tato skutečnost byla nahlášena do Pelhřimova - města kuriozit a rekordů a byla uznána jako český rekord.

Summary

Accident of tank truck

In May 2006 a tank truck carrying an unknown chemicals crashed on the road near Karlovy Vary, West Bohemia. Firefighters intervened with complications to manage aftermath of this road accident. p. 4

Development of technical standards

Currently, introducing of European standards predominates over creating of national technical standards. Many of those older Czech national standards have been nullified or amended. p. 7

Administration of the State Material Reserves

This Czech governmental establishment provides material back up for non-military emergency situations, e.g. natural disasters, industrial accidents and/or terrorist attacks. p. 10

Danger 2006 Exercise

This tactical exercise took place in April 2006 in Pardubice, East Bohemia. The co-operating exercise of components of the Integrated Rescue System was focused on a chemical accident – leakage of fluid chlorine into environment. Massive evacuation of population was trained, too. p.12

Mass railway accident

In May 2006 the tactical exercise of bodies of the Integrated Rescue System took place in Liberec, North Bohemia. The exercise was focused on mass railway accident with large number of injured people. p. 14

Bio-terrorism and its tools

Biological agents destroyed millions of human lives during history of mankind. Only modern medicine found efficient hardware against epidemics. But fighting against infectious diseases can't be thought as finished, as it is described in variola case. p. 18

Producers of protective equipment

In the new series of articles, producers of protective equipment are presented. The first one – the Gumárny Zubří company – is a Czech company producing protective masks/visors for population. p. 20

Emergency management in Hradec Králové

The Defence and Emergency Management Department of the Regional Administration in Hradec Králové has many different activities under its responsibility, mainly in the area of emergency planning and population protection. p. 22

Protection of critical infrastructure in Germany

Last year the Federal Ministry of Interior in Germany published ultimate material called Protection of Critical Infrastructure – Essential Concept of Protection. This material contains recommendations for companies how to analyse potential risks and how to prepare their own protective measures against them. p. 24

New Administrative Regulations

The new Administrative Regulations came into force on 1st January 2006 in the Czech Republic. In this connection changes of rules in administrative proceedings are substantial. p. 26

Verkehrsunfall eines Zisternenwagens

Im Mai ist in der Nähe der Stadt Karlovy Vary (Karlsbad) ein Zisternenwagen verunglückt, der unbekannten Gefahrstoff transportierte. Die Beseitigung von Folgen dieser Havarie erforderte einen komplizierten Einsatz von Rettungskräften. S. 4

Entwicklung auf dem Gebiet der technischen Normen

Gegenwärtig übertrifft die Einführung von europäischen technischen Normen die Verfassung von nationalen technischen Normen bedeutend. Im Zusammenhang damit wird eine ganze Reihe von hiesigen Normen außer Kraft gesetzt, oder es werden deren Änderungen vorgenommen. S. 7

Verwaltung von staatlichen materiellen Reserven

Diese Organisation gewährleistet materielle Versorgung für nicht-militärische Krisensituationen, z.B. Naturkatastrophen, Industriehavarien oder Terroranschläge. S. 10

Gefahr 2006

Im April 2006 wurde in der Stadt Pardubice eine taktische Übung der Bestandteile des Integrierten Rettungssystems durchgeführt. Das Thema war Austritt vom flüssigen Chlor in die Luft. Spezifisch für die Übung war das Training einer umfangreichen Evakuierung der Bevölkerung. S. 12

Verheerendes Eisenbahnunglück

Im Mai wurde in der Nähe der Stadt Liberec eine taktische Übung der Bestandteile des Integrierten Rettungssystems durchgeführt. Das Thema der Übung war die Bewältigung von Folgen eines großen Eisenbahnunglücks mit einer Vielzahl von Verletzten. S. 14

Instrumente des Bioterrorismus

Echte Pocken stellen eine schwerwiegende ansteckende Viruserkrankung dar. Im Fall deren Missbrauchs würde diese Krankheit eine große Gefahr für riesige Mengen von Menschen bedeuten. S. 18

Produzenten von Schutzmitteln

In einer neuen Serie über Produzenten der Schuttmittel präsentiert sich die Gesellschaft Gummiwerke in Zubří, die Schutzmasken für die Bevölkerung produziert. S. 20

Krisenmanagement in der Stadt Hradec Králové

Die Abteilung Gefahrenabwehr und Krisenmanagement in der Stadt Hradec Králové bündelt in ihrem Wirkungsbereich zahlreiche Aktivitäten auf dem Gebiet Krisenplanung und Bevölkerungsschutz. S. 22

Schutz von kritischen Infrastrukturen in Deutschland

Das Bundesministerium des Innern gab letztes Jahr die Publikation Schutz Kritischer Infrastrukturen – Basisschutzkonzept heraus. Es sind darin Empfehlungen für Unternehmen enthalten, die das Vorgehen bei der Analyse von möglichen Risiken und bei der Schaffung von eigenen, den Folgen der Gefährdungen vorzubeugenden Schutzmaßnahmen betreffen. S. 24

Neue Verwaltungsordnung

Die neue Verwaltungsordnung, die am 1. Januar 2006 in Kraft getreten ist, veränderte grundsätzlich die bisherigen Regeln des Verwaltungsverfahrens. S. 26

Vydávák: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mj. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktoři - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, kpt. Ing. Tomáš Hradil, pplk. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., kpt. Ing. Jaromír Lipovčan, plk. Mgr. Bohumír Martinek Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, kpt. Ing. Zdeněk Ráž, Jan Žizka

Grafická úprava, litografie, distribuce a předplatné: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, korespondenční adresa: ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolín 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • **ISSN: 1213-7057** • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 17. července 2006 • Číslo 8/2006 vychází 18. srpna 2006 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • www.mvcr.cz/casopisy/112

Foto na titulní straně: kpt. Pavel VESELÝ, HZS Ústeckého kraje

Selektivní analyzátoři na elektrochemickém a optoelektronickém principu

Charakteristika

Selektivní analyzátoři měří nebo dlouhodobě monitorují selektivně koncentraci určité nastavené nebezpečné látky, a to na rozdíl od univerzálních detektorů i za podmínek, kdy je tato látka v ovzduší ve směsi s jinými plyny a parami.

Podmínkou selektivního měření určité nastavené látky je taková charakteristika nebo vlastnost látky, která je proti ostatním rozdílná. Takových principů existuje velké množství, přičemž toto sdělení je věnováno dvěma druhům analyzátorů, a to přístrojům využívajícím: elektrochemická čidla, optoelektronický princip. Zatímco detektory na optoelektronickém principu se používají spíše ojediněle, detektory s elektrochemickými čidly zaznamenaly v posledních dvaceti letech obrovský rozvoj a dnes patří jednoznačně k nejvýznamnějším a nejrozšířenějším prostředkům detekce a analýzy nebezpečných anorganických inhalace-toxických látek.

Měřicí princip

Selektivita elektrochemických čidel spočívá v rozdílných hodnotách elektrochemického potenciálu různých látek. Elektrochemické čidlo je zapojeno do elektrického obvodu, kterým trvale protéká proud. V přítomnosti příslušné látky, na které je čidlo selektivní a předkalibrované, dochází ke změně odporu čidla, čímž se změní v elektrickém obvodu proud. Změna se transformuje na výstupní signál analyzátoru.

Analyzátoři na optoelektronickém principu pracují v první fázi jako detekční trubičky, tj. základem je chemická reakce za vzniku barevného produktu. Jeho vyhodnocení však není vizuální, ale využívá se objektivní optoelektronické měření změny zbarvení.

Výhody a nevýhody

Hlavní výhodou přístrojů na uvedených principech je selektivita měření, takže selektivní analyzátoři jsou schopni identifikovat příslušnou látku v ovzduší, avšak nelze jimi provést identifikaci zcela neznámé látky. Přístroje soudobé úrovně disponují všemi výhodnými uživatelskými vlastnostmi, jako jsou možnost nepřetržitého monitorování plynů, minimální rozměry a hmotnost, několik zvukových, světelných a vibračních alarmů (okamžitý dolní a horní, dále nebezpečné dávky látky za určité časové úseky), automatická vnitřní kalibrační procedura, možnost komunikace s PC aj. Selektivitu analyzátorů však nelze v žádném případě přeceňovat nebo ji považovat za absolutní. Rušivé vlivy jiných látek mohou mít několik důvodů, například:

- některá z měřených látek je přítomna ve vysoké koncentraci, a tak ovlivňuje měření látek o nízké koncentraci (s tímto jevem je možné se setkat především u elektrochemických čidel); k tomu někteří výrobci dodávají tabulky křížových citlivostí, na jejichž zá-

kladě je možno rušivé vlivy vyloučit;

- analyzovaná látka poskytuje stejnou barevnou reakci jako rušivá látka; výsledkem jsou nespolehlivé výsledky na analyzátořích založených na optoelektronickém principu.

Příklady

Selektivní analyzátoři s elektrochemickými čidly se dodávají v různých provedeních a verzích. Těmi nejjednoduššími jsou jednoplynné přenosné analyzátoři, které umožňují měření koncentrace jednoho zvoleného plynu. Většinou jsou konstruovány jako variantní s vyměnitelným elektrochemickým čidlem. Po vložení příslušného čidla se automaticky nastaví kalibrace přístroje na odpovídající látku. Příkladem takových prostředků jsou **TX 2000** nebo **GasAlert Extreme** (obr. 1).

Mezi ně patří i prostředky jednorázové bezúdržbové, které mohou měřit nepřetržitě koncentrace nebezpečných látek po určitou dobu bez potřeby kalibrací a údržby. Např. detektor **GasAlert100** s elektrochemickými čidly na sulfan a oxid uhelnatý je určen k provozu po dobu 100 dní nebo **GasAlertClip Extreme** k měření koncentrace sulfanu, oxidu uhelnatého a oxidu siřičitého nebo kyslíku po dobu dvou let.

Elektrochemický princip našel uplatnění rovněž v detekci bojových otravných látek. Příkladem je **osobní detektor bojových chemických látek ICAD** (Individual Chemical Agent Detector), používaný v americké armádě (obr. 2). Přístroj vedle sebe detekuje vizuálně a akusticky nastavené koncentrace nervově-paralytických, zpuchýřujících a všeobecně jedovatých bojových otravných látek. Jeho velmi nízká hmotnost (215 g) a rozměry (11x7x3 cm) ho předurčují k využití jako osobního detektoru v terénu, ale je možné ho instalovat i ve vozidle.

Příkladem **analyzátoru na optoelektronickém principu**, který se používá rovněž v řadě jednotek HZS krajů, je **čipový měřicí systém Dräger CMS** (obr. 3). Skládá se z analyzátoru a čipů specifických pro měření plynů. Čip je tvořen deseti uzavřenými kapilárami, ve kterých je činidlo poskytující s měřenou látkou barevnou reakci. K dispozici jsou čipy pro všechny významné a rozšířené nebezpečné látky. Vyhodnocení koncentrace nebezpečného plynu probíhá automaticky a je zobrazeno na displeji v jednotkách ppm.

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc.,
Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
foto archiv autora

Plynový detektor GasAlert Extreme

Osobní detektor bojových chemických látek ICAD

Čipový měřicí systém Dräger CMS

Prostředky chemického průzkumu a terénní analýzy

Rodinné odpoledne s Policíí ČR

Pod tímto názvem se dne 10. září 2006 od 13.00 do 19.00 hodin uskuteční na Letenské pláni v Praze v pořadí již 4. ročník společné prezentace činností a techniky Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR a zdravotnické záchranné služby.

Pro návštěvníky akce je připravován bohatý program, a to jak pro děti, tak pro dospělé návštěvníky. Základní myšlenkou celé akce je osvěta v oblasti bezpečnosti silničního provozu, a tak bude pro děti připraveno například velké dopravní hřiště dozorované příslušníky Policie ČR nebo dopravní testy a samozřejmě drobné odměny. Zároveň se na Letné představí některé složky Policie ČR s ukázkami z výcviku služebních psů a koní, pyrotechnické služby, sebeobranu a zadržení nebezpečného pachatele. Kromě policistů se na akci budou podílet i příslušníci HZS ČR, kteří předvedou vyproštění osob z havarovaného vozidla a hašení požáru. Dále bude k dispozici simulátor nárazu při dopravní nehodě a BESIP Team.

Velká pozornost je věnována přípravě sportovního vyžití návštěvníků. Hlavním bodem této části bude dětské dopravní hřiště, kde si děti budou mít možnost osvojit základní dovednosti cyklistů. Z dalších aktivit se na akci budou podílet i příslušníci HZS ČR, kteří předvedou vyproštění osob z havarovaného vozidla a hašení požáru. Dále bude k dispozici simulátor nárazu při dopravní nehodě a BESIP Team.

Na Letenské pláni bude vystavena nejen zásahová technika Policie ČR, HZS ČR a zdravotnické záchranné služby, ale návštěvníci zde také naleznou stánky partnerů a sponzorů akce.

V doprovodném programu akce by měla vystoupit Hudba Hradní stráže a Policie ČR, Magda Reifová a kouzelná školka, Ozzy Osbourne Revival, Gába Al Dhábba, skupina Aliby a Petr Muk a G-Applles.

**Zpracováno redakcí
podle podkladů společnosti EuroNet.CZ, spol. s r.o.,
foto archiv společnosti EuroNet.CZ, spol. s r.o.**

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 9/2006

Dotace obcím na pořízení varovacích prostředků na rok 2007

MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR posoudilo žádosti obcí o poskytnutí investičních dotací na rok 2007 v rámci rozvoje jednotného systému varování a vyzoomění.

Na základě předloženého návrhu odborné komise a v souladu s vyhláškou č.40/2001 Sb. rozhodl generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán o rozdělení dotací obcím, které budou zařazeny do návrhu státního rozpočtu na rok 2007.

V příštím roce 2007 by tak měly být mezi 10 vybraných obcí z rozpočtu Ministerstva vnitra rozděleny celkem tři miliony Kč, jako dotace na pořízení varovacích prostředků.

Veškeré potřebné dokumenty týkající se dotací v rámci rozvoje jednotného systému varování a vyzoomění, jsou k dispozici na adrese www.mvcr.cz/anonce/dotace_granty.html.

Rozdělení investičních dotací obcím na pořízení varovacích prostředků dle vyhlášky č. 40/2001 Sb., na rok 2007

Kraj	Obec	Finanční prostředky			Varovací prostředky	Přidělená dotace
		požadovaná dotace	vlastní finanční prostředky	celkem		
Středočeský	Kutná Hora	1 000 000 Kč	1 000 000 Kč	2 000 000 Kč	rozhlas	400 000 Kč
Jihočeský	Bechyně	260 000 Kč	260 000 Kč	520 000 Kč	rozhlas	150 000 Kč
Plzeňský	Horšovský Týn	250 000 Kč	600 000 Kč	850 000 Kč	sířena a rozhlas	230 000 Kč
Ústecký	Postoloprty	625 000 Kč	625 000 Kč	1 250 000 Kč	rozhlas	300 000 Kč
Královéhradecký	Nová Paka	96 700 Kč	96 700 Kč	193 400 Kč	sířena	95 000 Kč
Jihomoravský	Brno	150 000 Kč	150 000 Kč	300 000 Kč	sířena	150 000 Kč
Olomoucký	Štenberk	150 000 Kč	160 000 Kč	310 000 Kč	sířena	150 000 Kč
Moravskoslezský	Budišov nad Budišovkou	582 600 Kč	1 359 400 Kč	1 942 000 Kč	rozhlas	300 000 Kč
Jihomoravský	Znojmo	1 600 000 Kč	1 610 000 Kč	3 210 000 Kč	rozhlas	425 000 Kč
Zlínský	Zlín	2 500 000 Kč	5 000 000 Kč	7 500 000 Kč	rozhlas	800 000 Kč

Podle zákona zajišťuje varování a vyzoomění obyvatelstva Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR), dále obecní úřad a právnické a podnikající fyzické osoby.

Jednotný systém varování a vyzoomění je budován v ČR od roku 1991. Systém tvoří síť poplachových sirén, které zabezpečují bezprostřední varování obyvatelstva, a dále pak soustava vyzoomivacích center, soustava dálkového vyzoomění (doprava signálu a informací mezi vyzoomivacími centry), soustava místního vyzoomění (infrastruktura pro ovládání poplachových sirén a vyzoomění osob). HZS ČR má rovněž právo vstoupit do sdělovacích prostředků a informovat obyvatelstvo prostřednictvím televize a rozhlasu.

Obyvatelstvo je v případě hrozby nebo vzniku mimořádné události varováno především prostřednictvím **varovného signálu „Všeobecná výstraha“**. Tento signál je vyhlašován kolísavým tónem sirény po dobu 140 vteřin a může zaznít třikrát po sobě ve zhruba třiminutových intervalech. Po tomto signálu ihned následuje mluvená tísňová informace, kterou se sdělují obyvatelstvu údaje o bezprostředním nebezpečí vzniku nebo již nastalé mimořádné události a opatření k ochraně obyvatelstva. K poskytování této tísňové informace se využívá i koncových prvků varování, které jsou vybaveny modulem pro vysílání hlasové informace.

Obyvatelstvo může být následně informováno i sdělovacími prostředky (rozhlase, televizí, místním rozhlasem), tzv. mluvícími sirénami, vozidly složek integrovaného záchranného systému nebo jiným způsobem o tom, co se stalo a co se má v takovém případě dělat.

Dalším signálem (nikoliv varovným), který sirény mohou vysílat je „**Požární poplach**“, který slouží ke svolání jednotek požární ochrany. Tento signál je vyhlašován přerušovaným tónem sirény po dobu 1 minuty.

Zpravidla první středu v měsíci probíhá na celém území republiky akustická **zkouška** provozuschopnosti celého systému varování a vyzoomění. Ve 12.00 hodin se sirény rozezní zkušebním nepřerušovaným tónem po dobu 140 sekund, u elektronických sirén jsou občané vyzoomění také hlasově.

V současné době se v působnosti HZS ČR nachází více než 5000 sirén (z nichž většinu je možné dálkově ovládat), které pokrývají 85 % území ČR varovným signálem.

Existuje několik typů sirén: nejmodernější - **elektronické** - opatřené hlasovým modulem, **elektrické** rotační - s přijímačem dálkového ovládání, elektrické rotační ovládané místně tlačítkem. Někde jsou umístěny i místní rozhlas, které umožňují vysílání varovného signálu i předání hlasové tísňové informace a jsou zařazeny v systému dálkového ovládání.

Provázanost systému varování a vyzoomění s hromadnými informačními prostředky umožňuje včasné a plošné informování osob o hrozícím nebo vzniklém nebezpečí (živelní pohroma, závažná havárie, teroristický útok apod.).

Na výstavbě a údržbě jednotného systému varování a vyzoomění obyvatelstva se podílejí HZS ČR a jednotlivé obce.

por. PhDr. Petr KOPÁČEK, MV-generální ředitelství HZS ČR

strana 4

strana 18

strana 22

strana 32

POŽÁRNÍ OCHRANA

Klimatické podmínky výrazně ovlivnily počet požárů v letních měsících	4
Zásah komplikoval nepřístupný terén	4
Využití letecké techniky k hlídkové činnosti a k hašení lesních požárů	8
Kontroly odhalily závažné nedostatky	10
Mimořádná kontrolní akce v Praze	11
Nebezpečí požáru od fritéz	12

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Centrum simulačních a trenažérových technologií	16
Modul na likvidaci následků hromadných neštěstí a mimořádných událostí	18
Cvičná letecká nehoda na severní Moravě	20
Boj o čas za lidský život	22
Nácvik součinnosti uprostřed skal	24

OCHRANA OBYVATELSTVA

Nástroje bioterorismu - Ebola	25
Vzdělávání v civilní ochraně na Slovensku	26
Civilní ochrana v zemích EU - Republika Slovinsko	28

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

Řešení krizových situací ve specifickém prostředí	29
---	----

INFORMACE

Zdravotnická první pomoc - Laická první pomoc při otravách	30
Korunní princ konečně získal titul	32

Solenické setkání

Nadace policistů a hasičů – vzájemná pomoc v tísní připravila v srpnu pro ovdovělé ženy s dětmi po hasičích a policistech, kteří zahynuli při výkonu služby, týdenní rekreaci v hotelu Solenice u vltavské přehradní nádrže Orlík. Během rekreačního pobytu se 29. srpna 2006 uskutečnilo jejich setkání se členy správní rady této nadace, představiteli složek a zařízení Ministerstva vnitra a zástupci sponzorských institucí.

Policejní prezident plk. Mgr. Vladislav Husák a generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán pohovořili s dětmi i jejich maminkami na terase hotelu, kde k dobré pohodě všech hrála Hudba Hradní stráže a Policie ČR. Večer pak v jídelně předali ředitel správy Jihočeského kraje Policie ČR plk. JUDr. Bohumil Bezemek a koordinátor základní organizace Nezávislého odborového svazu Policie ČR za Jihočeský kraj Josef Votýpka řediteli nadace PhDr. Vladimíru Šuterovi, CSc., výtežek peněžní sbírky policistů a občanských zaměstnanců útvaru správy Jihočeského kraje v podobě šeku na 42 173 korun. Zvoneček z růžového porcelánu jako poděkování obdrželi zástupci sponzorských organizací a také Ing. Oldřich Vytiska ředitel Zařízení služeb pro MV, které se postaralo o tento rekreační pobyt v hotelu Solenice, stejně jako již po tři roky o zimní rekreace a sportovně-lyžařské výcviky v Herlíkovicích v Krkonoších. Veselý společenský večer kolem ohně spojený s opékáním selete byl zakončen ohňostrojem.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ, foto Milan VÁVRŮ

Klimatické podmínky výrazně ovlivnily počet požárů v letních měsících

Vysoké teploty a extrémní sucho, které v červenci letošního roku sužovalo několik týdnů celé území České republiky, se odrazilo také ve zvýšeném nebezpečí vzniku požárů.

Zvýšený počet požárů, místy až o 140 %, zaznamenalo několik krajů České republiky, jmenovitě například kraj Královéhradecký, Moravskoslezský, Ústecký a další. Jednalo se zejména o požáry suché trávy, křovin, docházelo i k rozsáhlým požárům stohů a požárům na polích. V důsledku sucha přibývaly také požáry hrabanky a lesního porostu. Likvidace posledně jmenovaných požárů je obzvláště náročná,

většinou z důvodu obtížného přístupu k místům požárů.

Na vysokém počtu lesních požárů se v rozhodující míře podílí lidská neopatrnost. Jedná se většinou buď o nedbalost při rozdělování ohně nebo k požáru dojde kvůli odhození nedostatečně uhašených nedopalků cigaret. Bohužel se vyskytují i případy úmyslně způsobených požárů v lesích. Situaci zhoršuje vysoký počet lidí,

kterí se o prázdninách a dovolených pohybují v lese, čímž se riziko vzniku požáru zvyšuje.

Mezi nejzávažnější událost tohoto druhu lze zařadit rozsáhlý požár lesního porostu Národního parku České Švýcarsko u Jetřichovic na Děčínsku, kde s ohněm bojovaly více než čtyři desítky jednotek požární ochrany několik dnů.

Účinnou pomoc při těchto zásazích poskytl letouny letecké hasičské služby.

Lesní požáry

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Počet požárů	2563	1402	1499	483	597	1754	873	636
Škoda (mil. Kč)	24	10,8	19,8	6,8	8,9	33,5	19,1	9,5
Zničeno (ha)	1132	336	375	87	178	1236	335	227

Zásah komplikoval nepřístupný terén

kpt. Vladimír SCHNEEBERG, por. Ing. Jiří HYKL, foto kpt. Pavel VESELÝ, HZS Ústeckého kraje

Dne 22. července 2006 byl v 17.24 hodin na místě příslušné operační a informační středisko (dále jen OPIS) HZS Ústeckého kraje, územní odbor Děčín, nahlášen požár lesního porostu Národního parku (dále jen NP) České Švýcarsko v katastru obce Jetřichovice. Požár vznikl a rozvíjel se v těžko přístupném kopcovitém a skalnatém terénu. Jednotky PO v součinnosti s dalšími složkami IZS jej likvidovaly po dobu sedmi dnů. Oheň v konečném stadiu po čase lokalizace i pozdější likvidace zasáhl celkovou plochu 25 hektarů.

Charakteristika objektu

Název České Švýcarsko vznikl odvozením od názvu Saské Švýcarsko, používaném pro německou část Labských pískovců od 18. století. O tento romantický název se zasloužili hlavně švýcarští malíři Adrian Zingg a Anton Graff, kteří působili na Akademii v Drážďanech a malovali krajinu podél Labe, která jim připomínala jejich domovinu.

V Českém Švýcarsku nenajdeme množství hor, které by se tyčily nad krajinou. Výjimkou je stolová hora Děčínský Sněžník (mimo národní park, 723 m) a čedičový kužel Růžovského vrchu (619 m). Typické jsou skalní města a strmé útesy, rozdělené hlubokými roklemi. Unikátní je hluboce zaříznutý skalnatý kaňon Labe. Většina území je souvisle pokryta hlubokými lesy, které si na nedostupných místech uchovaly původní pralesovitý charakter.

Vlivem velkých teplotních i vlhkostních rozdílů mezi plošinami a kaňonovitými údolními se ve vyšších suchých a teplých polohách nacházejí porosty borovice lesní s přimíšenou břízou a jeřábem, ve stinných údolích rostou chladnomilné smrky, buky

a javory. Významné jsou zbytky původních lesů, které se zachovaly na nedostupných skalách.

Ze vzácnější fauny se zde vyskytuje i výr velký, krkavec velký, skorec vodní, plch zahradní, čáp černý a vzácně se zde vyskytuje nově vysazený rys ostrovid a sokol stěhovavý.

Z významných rostlin zde roste rojovník bahenní, šicha černá, violka dvoukvětá, čípek objímavý, žebrovice různolistá, různé kapradorosty a četné druhy mečů.

Pro území je typická klimatická inverze, kdy se studený vzduch hromadí na dně roklí, kde rostou chladnomilné podhorské a horské druhy, a na výše položených skalách se vyskytují teplomilná společenstva.

Hasební zásah

Souběžně s vyhlášením požárního poplachu prvním jednotkám PO řešilo OPIS na území okresu Děčín další dva požáry lesa, a to na Děčínském Sněžníku – Vlčím jezeře, a také v České Kamenici – Zeleném Vrchu. S ohledem na informace o rozsahu požáru, vytěžené od oznamovatelů, odesílal operační důstojník okamžitě jednotky PO, které ukončovaly činnost u výše uvedených událostí, k požáru NP u obce Jetřichovice. Po příjezdu první jednotky PO na místo zásahu kontaktoval velitele zásahu (dále jen VZ) zástupce NP, který upřesnil přístupové cesty do lokality Krkavčí kámen. Požár se dle prvotních odhadů rozkládal přibližně na ploše čtyř hektarů v převážně vysokokmenném (vzrostlém) jehličnatém porostu. Požár se šířil všemi třemi formami - podzemně, pozemně i nadzemně (korunový požár). Lineární rychlost šíření požáru byla zejména u korunového požáru značná a tato fronta šíření požáru předbíhala formu pozemní. Zároveň tímto efektem docházelo ke zrychlování lineární rychlosti šíření požáru u formy pozemní. VZ si okamžitě vyžádal další síly a prostředky (dále jen SaP) z řad jednotek PO v souladu s poplachovým plánem HZS kraje. Na krajské operační a informační středisko (dále jen KOPIS) byl následně vznesen po-

žadavek k zajištění leteckého hašení prostřednictvím letecké hasičské služby. Na místo události se dostavil řídící důstojník územního odboru (dále jen ÚO) Děčín a prostřednictvím OPIS byl svolán stálý štáb VZ ÚO Děčín.

Okamžitě byl zahájen požární útok. Jmenovitě se jednalo o dopravní a útočné vedení s cílem zabránit dalšímu šíření požáru, tedy proti šíření jeho fronty. K zajištění dodávky hasební látky na místo zásahu byla zřízena kyvadlová doprava vody. Jako zdroj požární vody bylo určeno místní přírodní koupaliště. V čase 20.12 hodin na místo přiletěl vrtulník Letecké služby Policie ČR, který okamžitě započal s hasebními pracemi. Konkrétně se jednalo o shozy vody ze závěsného bambi vaku do míst, které byly VZ určeny. Primárně pak na úseky, ve kterých se požár šířil korunami stromů, ale také v místech, která byla pro zasahující jednotky PO nedostupná nebo si tvoření požárního útoku vyžádalo více času. V tu dobu se již požár rozšířil na plochu přibližně osmi hektarů a zasahujícími jednotkám PO se ho stále nepodařilo lokalizovat. Místo zásahu bylo v prvotní fázi rozděleno na pět úseků. V době nejvyššího nasazení SaP jich bylo celkem osm. Nástupní prostor jednotek PO byl určen v areálu dětského tábora a bývalé dětské ozdravovny. Toto místo zároveň sloužilo jako týlový úsek pro odpočinek zasahujících hasičů, soustředění požární techniky, uložení technických prostředků, hasiv, pohonných hmot atd.

V průběhu noci bylo z bezpečnostních důvodů nutné hasební práce přerušit. Následkem tohoto rozhodnutí, které šlo jednoznačně na stranu ochrany zdraví zasahujících příslušníků a členů jednotek PO došlo do rána následujícího dne k rozšíření požáru směrem k Mariině vyhlídce a celková plocha požáru se tak rozrostla na 20 hektarů. Dalšímu šíření nezabránily ani vytvořené proluky. Lokalizace požáru byla ohlášena dne 24. července v 06.00 hodin, tj. více než 30 hodin po ohlášení jeho vzniku. Celková plocha požáru byla v následujících hodinách správci NP upřesněna na konečných 25 hektarů. V následujících dnech se až do času likvidace požáru jednotky PO v časných ranních hodinách vždy soustředily v určeném nástupním prostoru, kde byly přidělovány jednotlivým velitelům úseků. Na čtyřech úsecích, kde probíhaly samotné hasební práce, docházelo k neustálému přeskupování, prodlužování a tvoření dalších útočných proudů. V době největšího nasazení SaP bylo na celé ploše místa zásahu soustředěno a rozvinuto celkem 31 útočných proudů. Před setměním byly hasební

Přehled sil a prostředků v období od 22. do 28. července 2006

Datum	Počet jednotek PO	Počet hasičů	Počet techniky	Letecká technika
22. 7. 2006	17	107	29	Bell 412
23. 7. 2006	30	214	54	2x Bell 412, PZL M-18 Dromader
24. 7. 2006	25	173	47	Bell 412
25. 7. 2006	34	203	49	Bell 412
26. 7. 2006	27	145	46	Bell 412
27. 7. 2006	27	124	36	
28. 7. 2006	9	49	11	

práce opět přerušeny a jednotky PO se vrátily zpět do místa své dislokace. Při dohašování a likvidaci požáru již jednotky PO bojovaly pouze s lokálním plamenným hořením a zejména pak s podzemním požárem rašeliny v hloubce až 50 cm pod vrstvou hrabanky z velké části na pískovcovém podloží. Dne 28. července ve 14.00 hodin byl požár likvidován a místo zásahu předáno zástupci NP. Na celé ploše místa požáru byly rozmístěny sudy s vodou a další jednoduché hasební prostředky za účelem dohašování těch míst, kde by došlo k případnému lokálnímu opětovnému rozhoření. Ode dne předání bylo pracovníky NP během deseti dnů likvidováno přibližně 25 malých ohnisek požáru.

■ Celkové počty nasazených sil a prostředků

43 jednotek PO z toho: 8 jednotek HZS Ústeckého kraje, 1 jednotka HZS podniku České dráhy, 33 jednotek SDH obcí, 1 jednotka Sboru dobrovolných hasičů Ottendorf (Spolková republika Německo).

Z uvedeného celkového počtu se z hlediska územní dislokace jednotek PO jednalo v šesti případech o meziokresní pomoc, dále ve dvou případech o mezikrajskou pomoc a v případě jedné jednotky o pomoc mezistátní.

■ Doprava vody na místo zásahu

V nástupním prostoru jednotek PO se nacházely dva podzemní požární hydranty, jejichž technický stav byl nevyhovující. Tato skutečnost byla zapříčiněna více než rok trvajícím uzavřením již zmíněné dětské ozdravovny. Proto byla od prvního dne zásahu zřízena kyvadlová doprava vody pomocí cisternových automobilových stříkaček (dále jen CAS) z přírodního koupaliště v Jetřichovicích, vzdáleného přibližně 2 km, kde bylo zřízeno čerpací stanoviště. Na zajištění plynulosti a bezpečnosti kyvadlové dopravy vody se rovněž podílely hlídky Policie ČR (dále jen PČR), které usměrňovaly a regulovaly dopravu v nepřehledných místech, a to po celé délce trasy. Jako rezervoár požární vody byl využit bazén v areálu dětského tábora, který byl kyvadlovou dopravou vody neustále a průběžně doplňován. Z této požární nádrže pak výtlačné CAS zásobovaly jednotlivé úseky požární vodou. K zajištění další dodávky hasební vody byla třetí den zásahu vybudována v délce přibližně 2 km dálková doprava vody hadicemi, a to z rybníka, který se nacházel na druhém okraji obce Jetřichovice ve směru na Dolský Mlýn. Ta rovněž ústila do zmíněného bazénu (požární nádrže) v místě nástupního prostoru.

Samostatně byla kyvadlovou dopravou vody zásobována místa plnění letecké techniky. Letadlo s integrovanou nádrží vzletalo a bylo doplňováno na letišti v Bynovci. Na místě události zasahovalo jeden den. Vrtulník se závěsným vakem byl doplňován vyčleněnými SaP na louce, která se nacházela v těsné blízkosti nástupního prostoru jednotek PO. Největší nasazení letecké techniky k hašení požáru bylo dne 23. července, kdy na místě zároveň operovaly dva vrtulníky a jedno letadlo.

V řeči čísel představovalo množství primární hasební látky, dopravené všemi zvolenými druhy dálkové dopravy vody a ná-

sledně dopravním a útočným vedením, ale také leteckou technikou, na samotné místo požáru následující:

• Kyvadlová doprava vody pomocí CAS	2750 m ³
• Doprava vody hadicemi	1304 m ³
• Vrtulníky (970 shozů)	776 m ³
• Letadlo (35 shozů)	52 m ³
• Celkové množství vody	4882 m ³

Dále bylo ke zvýšení hasební efektu vody využito tenzních vlastností pěnidel. Za celou dobu hasebních činností bylo spotřebováno, tedy do hasební vody přimíseno toto celkové množství :

• Pyronil	1200 l
• Finiflam	900 l
• Pyrocool	15 l
• Celkové množství přísad	2115 l

■ Specifika zásahu

■ Zápory:

• Extrémní tropická vedra a dlouhotrvající sucho. Tyto dlouhodobě panující klimatické podmínky sužovaly celé území České republiky a napomáhaly k rychlému šíření požáru.

• S tím související vysoká lineární rychlost šíření požáru v době nejintenzivnějšího plamenného hoření, kdy se z hlediska taktiky jednalo o pozemní, podzemní, ale zejména korunový požár lesa. K rychlému šíření požáru rovněž napomáhala přítomnost komínového efektu, který vznikl na příkrých stránkách a skalních rozsedlinách.

• Místo požáru se nacházelo v těžko dostupném a členitém terénu s převýšením až 193 m, který ztěžoval tvoření bojových rozvinutí a přístup zasahujících hasičů k jednotlivým ohniskům. Z toho důvodu bylo nutné nasadit do boje s požárem také lezecké skupiny jednotek PO.

• Nepřítomnost dostatečně vydatného zdroje požární vody v těsné blízkosti místa zásahu vyvolala nutnost zajišťování dálkové dopravy vody, a to zejména kyvadlovou dopravou pomocí CAS (primárně), ale také dopravou vody hadicemi (sekundárně).

Dne 23. srpna letošního roku obdržela naše redakce dopis od pana doc. Ing. Zdeňka Šmejkal, CSc. z Poličky, se žádostí o jeho uveřejnění. Rádi této žádosti vyhovujeme.

Poděkování

V minulých dnech mě postihl požár, když se v ranních hodinách vznítit můj osobní automobil značky Škoda Felicia zaparkovaný v kolonii garáží. K požáru došlo, dle vyjádření technika z HZS Pardubického kraje, územního odboru Svitavy, na základě zkratu přívodu elektrického proudu vedoucího k motoru centrálního zamýkání pravých zadních dveří. Technik nevyloučil možnost skryté výrobní vady, kterou majitel auta není schopen odhalit.

Zásluhou jednotky HZS Pardubického kraje ze stanice Polička, a dále jednotek SDH Polička a SDH Bystré u Poličky, které se záhy k požáru dostavily, byl požár zlikvidován, aniž by se rozšířil na další řadové garáže. Měl jsem možnost se přesvědčit o vysoké profesionalitě a obětavosti všech zúčastněných hasičů bez rozdílu, zda se jednalo o profesionály či dobrovolníky. Podařilo se jim zabránit vzniku vysokých škod na sousedních objektech.

Chtěl bych jim touto cestou poděkovat, i když slova díky jsou jenom zlomkem vděčnosti, kterou jsem jim navždy zavázán.

Zdeněk Šmejkal, Polička

• Nemožnost vyšší míry poskytnutí letecké podpory pozemním silám v době, kdy se nad místem požáru vyskytoval takřka souvislý oblak kouře (zplodin hoření). Do některých lokalit nebylo možné po tuto dobu podávat (shazovat) hasební látku, a to z bezpečnostních důvodů (snížená orientace, nedostatečný vztlak na listy rotoru z důvodu proudění horkého vzduchu a tím možnost nekontrolovatelného pádu vrtulníku se všemi jeho tragickými důsledky).

• Spojení u zásahu bylo organizováno především pomocí analogových radiostanic. Při takto složitém zásahu se projevil nedostatek kanálů určených pro komunikaci a při zřizování úseků nebyla v plném rozsahu využita digitální síť. Při nasazení jednotek PO do jednotlivých úseků se citelně projevil nedostatek radiostanic u jednotek SDH obcí. Na konci roku přestala platit výjimka o používání radiostanic s kanálovou roztečí 25 KHz a ne všechny obecní úřady měly finanční možnosti vybavit své jednotky PO novými radiostanicemi.

■ Klady:

• Vysoké nasazení a osobní obětavost zasahujících hasičů, policistů (pozemních i leteckých sil) i letců privátního sektoru v extrémních klimatických a terénních podmínkách.

• Vysoká efektivita leteckého hašení a příkladná spolupráce pilotů leteckých sil se silami pozemními (velitelem zásahu, veliteli jednotlivých úseků a velitelem plnicího místa).

• Využití pásových transportérů k dopravě materiálu, zejména přenosných motorových stříkaček (dále jen PMS), do míst nepřístupných pro standardní požární techniku. Bez této speciální techniky by doprava PMS byla možná pouze za vysokého fyzického vypětí osob a podstoupení akceptovatelné míry rizika vzniklého pro zasahující hasiče touto manipulací. Tyto pásové transportéry byly ve výbavě hasičů Spolkové republiky Německo, ale také jednotky SDH obce Děčín-Horní Žleb.

• V průběhu zásahu nedošlo díky dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci k žádnému zranění zasahující osoby. Dva hasiči byli zdravotnickou záchrannou službou ošetřeni s nevolností a podezřením na fyzické vyčerpání. Jejich zdravotní stav si však nevyžádal hospitalizaci. Dle vyjádření VZ se tyto dvě vyskytnuvší individuální zdravotní indispozice nemohou dávat do souvislosti s nedostatečně zajištěným pitným režimem ochrannými nápoji, ani s nedostatečně zajištěnou stravou co do jejího množství, kvality a kalorické hodnoty. Tyto faktory je možno vyloučit, neboť byly zajištěny v takovém rozsahu, který byl dostatečný vzhledem ke všem zvažovaným okolnostem. Rovněž střídání zasahujících hasičů bylo dle vyjádření VZ zajištěno na takové úrovni, aby se těmto zdravotním problémům předcházelo. Všeobecná náročnost záchranných a likvidačních prací byla však tak vysoká, že ke dvěma uvedeným zdravotním indispozicím přes veškerá mimořádná organizační opatření VZ a náčelníka štábu VZ došlo.

• Ve spolupráci se zástupci NP České Švýcarsko byl zajišťován tylový prostor, zejména pak jeho zásobování ochrannými nápoji a stravou (vzhledem k dlouhotrvajícímu zásahu a mimořádně náročným klimatickým, ale také místním podmínkám – náročnost a členitost terénu).

• Příkladná spolupráce se zástupci NP České Švýcarsko a PCR.

■ Příčina vzniku požáru

Příslušníkem pro zjišťování příčin vzniku požárů byla ve spolupráci s PCR stanovena jediná verze příčiny požáru, kterou je nedbalá manipulace s otevřeným ohněm (kouření, ohniště apod.).

■ Poděkování

Ředitel HZS Ústeckého kraje, územního odboru Děčín, plk. JUDr. Otakar Jirků, vyslovuje upřímné poděkování všem zasahujícím členům a příslušníkům jednotek požární ochrany i příslušníkům a pracovníkům ostatních složek integrovaného záchranného systému, za příkladný přístup, mimořádné nasazení a obětavost, kterou prokazovali po celou dobu boje s lesním požárem v NP České Švýcarsko.

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 28. června do 25. července roku 2006

29. 6. • **Skladovací hala** v obci Brantice, okr. Bruntál, *Příčina* - technická závada tělesa zářivky, *Škoda* - 3 200 000 Kč.
- **Osobní automobil** v Tochovicích, okr. Příbram, *Příčina* - dopravní nehoda, *Škoda* - 1 200 000 Kč.
3. 7. • **Technologická linka na impregnaci textilií** ve Velké nad Veličkou, okr. Hodonín. *Příčina* - tepelné samovznícení. *Škoda* - 2 000 000 Kč.
4. 7. • **Seník** v Stěbořicích, okr. Opava. *Příčina* - neobjasněna. *Škoda* - 3 300 000 Kč.
6. 7. • **Pila** ve Hrabové, okr. Šumperk. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 10 000 000 Kč.
8. 7. • **Prodejna** v Jindřichově Hradci. *Příčina* - technická závada tělesa zářivky. *Škoda* - 1 500 000 Kč.
9. 7. • **Stodola** ve Skutči, okr. Chrudim. *Příčina* - úder blesku. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
10. 7. • **Garáž u rodinného domu** v Kladně. *Příčina* - úmyslné zapálení. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
- **Nádrž anorganického reaktoru** v Rostkách, okr. Praha-západ. *Příčina* - výbuch metanu. *Škoda* - 8 000 000 Kč. *Zraněna* 1 osoba.
- **Seník** v Koutu na Šumavě, okr. Domažlice. *Příčina* - samovznícení. *Škoda* - 2 000 000 Kč.
11. 7. • **Rodinný dům** v Horních Beřkovicích, okr. Litoměřice. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
- **Tři rodinné domy** v řadové zastavbě v Mohelnici, okr. Šumperk. *Příčina* - nedbalost. *Škoda* - 1 500 000 Kč.
12. 7. • **Půda obytného domu** v České Lípě. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
13. 7. • **Požární zbrojnice** v Sudkově, okr. Šumperk. *Příčina* - úder blesku. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
15. 7. • **Výrobní hala** v Oskavě, okr. Šumperk. *Příčina* - vznícení textilií od strojního zařízení. *Škoda* - 50 000 000 Kč.
18. 7. • **Sklad sena** v Hartmanicích, okr. Klatovy. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 4 000 000 Kč.
19. 7. • **Laserový frézovací stroj** ve firmě Kaňák, s.r.o. v obci Rohatec, okr. Hodonín. *Příčina* - technická závada. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
- **Osobní automobil** Volvo a zárem poškozené další dva automobily na parkovišti v Teplicích-Trnovanech. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 200 000 Kč.
- **Rekreační chata** v Boskovicích, okr. Blansko. *Příčina* - nedbalost. *Škoda* - 1 200 000 Kč. *Zraněna* 1 osoba.
20. 7. • **Patrový autobus** na silnici v Trnovanech, okr. Louny. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 2 500 000 Kč.
22. 7. • **Dvacet pět hektarů lesa** v nepřístupné oblasti Národního parku České Švýcarsko u Jetřichovic, okr. Děčín. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 6 000 000 Kč. Likvidace požáru trvala několik dní a účastnilo se jí na 200 hasičů z 30 jednotek PO, použito bylo i letecké hašení.
23. 7. • **Příprava výroby barev** firmy ROKOSPOL, a.s. v Kaňovicích, okr. Zlín. *Příčina* - výboj statické elektřiny. *Škoda* - 15 000 000 Kč. *Zraněna* 1 osoba.
25. 7. • **Elektrická lokomotiva** osobního vlaku na železniční trati u Chebu. *Příčina* - technická závada na stabilizátoru lokomotivy. *Škoda* - 1 000 000 Kč.

pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
MV-generální ředitelství HZS ČR

Využití letecké techniky k hlídkové činnosti a k hašení lesních požárů

kpt. Ing. Roman FRANCL, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto archiv autora

Na základě ustanovení § 5 a § 7 odst. 2 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (zákon o PO), mají vlastníci a uživatelé lesů v souvislých lesních porostech o celkové výměře vyšší než 50 ha povinnost zabezpečit v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru opatření pro včasné zjištění požáru v lesích a proti jeho rozšíření pomocí hlídkové činnosti s potřebným množstvím sil a prostředků požární ochrany. Mimo pozemních prostředků jsou často právě letecké prostředky vhodným praktickým řešením pro splnění této povinnosti.

Ustanovení § 46 odst. 1 písm. g) a i) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, umožňuje však Ministerstvu zemědělství (MZe) uvedenou odpovědnost za vlastníky lesů převzít. Praktickou realizací toho je systém letecké hasičské služby (LHS).

■ Systém letecké hasičské služby

Systém LHS byl poprvé zřízen v roce 1993 a od této doby odhalily letouny a vrtulníky do něj zapojené mnoho požárů a výrazně pomohly s hašením těch obtížných. MZe ze svého rozpočtu zabezpečuje po finanční stránce systém LHS jako službu vlastníkům lesů v lesích na území České republiky, s výjimkou lesů v působnosti Ministerstva obrany (MO) a Ministerstva životního prostředí (MŽP), na celkové ploše 2,4 mil. ha lesních pozemků (asi 90 % lesů v ČR) v úzké spolupráci s Ministerstvem vnitra-generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR (MV-GR HZS ČR) a státním podnikem Lesy ČR, s.p. (Lesy ČR).

Po vyhodnocení období mezi léty 1998 až 2000, kdy se náklady na systém LHS pohybovaly mezi 26 a 34 mil. Kč ročně, přistoupilo MZe k přehodnocení systému LHS, s cílem minimalizovat náklady a přitom zabezpečit jeho dostatečnou účinnost. Bylo zpracováno podrobné hodnocení rizik lesních požárů v jednotlivých oblastech republiky, podmínek pro šíření požárů a předpokládaných škod. V úvahu byly brány mimo jiné i vlhkost a prosychání porostů, jejich druhová skladba, srážky a četnost požárů v minulosti. Tyto údaje pak byly zapracovány do mapových podkladů.

Na základě těchto analýz došlo v roce 2001 k výrazné organizační změně systému LHS, t.j. snížení počtu hasebních letadel ze 17 na 6 a zapojení vrtul-

níků Policie ČR letecké služby (LS PČR) do systému LHS. Tím se MZe podařilo uspořít 40 % finančních prostředků v porovnání s rokem 2000. Pro účely LHS je od té doby území republiky rozděleno na celkem čtrnáct pracovních sektorů LHS tří kategorií stanovených s ohledem na výskyt lesních ekosystémů a podle nebezpečí vzniku požáru a možné výše škod způsobených lesními požáry. Podle kategorie sektoru LHS se pak odvíjí četnost hlídkových letů i stupeň vybavenosti a připravenosti letecké techniky tamních stanic LHS.

Pracovní sektory LHS:

Pracovní sektory LHS kategorie A - vyšší výskyt lesních ekosystémů s vyšším rizikem lesních požárů.

Pracovní sektory LHS kategorie B - nižší výskyt lesních ekosystémů s vyšším rizikem lesních požárů.

Pracovní sektory LHS kategorie C - výskyt lesních ekosystémů s nižším rizikem lesních požárů.

Provádění letecké hlídkové činnosti a hašení lesních požárů v hlavní sezóně lesních požárů je umožněno díky existenci Dohody o spolupráci při zajišťování letecké hasičské služby mezi MV a MZe a Smlouvy o zajišťování letecké hasičské služby mezi Ministerstvem zemědělství a soukromým leteckým provozovatelem na základě uskutečněné veřejné soutěže.

Do systému LHS jsou z valné části zapojeni soukromí letečtí provozovatelé, kteří jsou vybráni ve veřejné soutěži vyhlašované MZe. Na hlídkové a hasební činnosti LHS se rovněž podílejí vrtulníky LS PČR. Kromě základen LS PČR v Praze a v Brně vzlétají letadla LHS z dalších devíti stanic LHS rozmístěných po celé republice (v roce 2006 Tachov, Hosín, Holešov, Mnichovo Hradiště, Jihlava, Žamberk, Plasy, Zábřeh, Znojmo).

MV-GR HZS ČR organizuje mimo jiné školení leteckých posádek, zajišťuje vybavení letadel potřebnou spojovací tech-

Hlídkové lety a hašení lesních požárů leteckou technikou v letech 2000 až 2005

Rok	Hlídkové lety			Hasební lety			
	počet zjištěných požárů	počet letů	počet letových hodin	počet letů	počet letových hodin	množství smáčedla /litry/	počet hašených požárů
2000	70	743	723,64	196	37,91	220	10
2001	4	287	306,18	78	19,30	71	8
2002	8	388	415,11	43	10,92	51	3
2003	31	464	700,61	541	169,20	325	54
2004	21	221	290,19	18	21,20	10	6
2005	0	9	14,93	---	---	---	---

nikou a garantuje její spolupráci s pozemními jednotkami PO a operačními a informačními středisky HZS ČR.

Hlídková činnost

Vyžadování hlídkových letů provádějí zaměstnanci Lesů ČR pověřeni MZe s ohledem na roční období, meteorologické podmínky, návštěvnost lesů či provádění lesnických činností a jiné vlivy spojené se zvýšeným nebezpečím vzniku lesních požárů. Hlídková činnost je realizována využitím hlídkových letounů, kdy minimálně dvoumístné letadlo se pohybuje po předem stanovené trase letu a zjišťuje případné požáry.

V budoucnosti se nabízí možnosti vyzkoušet i jiná moderní zařízení pro zjišťování lesních požárů ze vzduchu, nesená ať už pilotovanými či nepilotovanými leteckými prostředky. Úřadujícím kritériem pro nasazení takových prostředků v ČR bude jistě pořizovací cena a také výše provozních nákladů, případně jejich víceúčelovost. Řešením by mohl být i pronájem služby s tím, že společnost, která takové zařízení provozuje, jej využije v méně rizikovém období i pro jiné účely.

Například v USA má tuto problematiku na starosti Národní mezirezortní středisko pro boj s požáry v přírodním prostředí. Za účelem zjišťování lesních požárů provádí tato vládní agentura každodenní digitální snímkování území USA v infračerveném spektru prostřednictvím svých dvou letounů. Infračervená snímací zařízení montovaná na letounech jsou schopna zaměřit horký bod plochy 15 cm² z výšky 2500 m a provést snímkování oblasti o rozloze až 400 000 hektarů za jednu hodinu.

Hašení lesních požárů

Kromě provádění hlídkové činnosti s cílem včasného zjištění a lokalizace lesních požárů je dalším hlavním úkolem leteckých prostředků podíl na jejich likvidaci – ať již přímo hašením ze vzduchu, nebo tím, že spolupracují s pozemními jednotkami PO a informují je o poloze, podobě a postupu požáru, přístupových cestách, vhodných vodních zdrojích apod.

Využívání letecké techniky k hašení lesních požárů ve světě i v České republice je dáno především snahou zpomalit nebo zastavit šíření požáru v co nejkratší době. Letecké hašení je využíváno především v případech, kdy lze jen omezeně použít standardní postupy zdolávání lesních požárů. Včasná aplikace hasební látky leteckou technikou, i když v nedostatečné intenzitě, značně zkrátí dobu nutnou k lokalizaci a vlastní likvidaci lesního požáru.

Letouny nebo vrtulníky jsou pro hašení lesních požárů využívány na základě požadavku velitele zásahy. Letecká technika je přivolávána především k rozsahem větším lesním požárům s účastí většího počtu jednotek PO (stupeň požárního poplachu 2 a vyšší – viz graf). Hasební-

ho efektu, který je vyvolán cíleným shozem velkého množství vody na frontu požáru během krátkého okamžiku, nelze ve špatně přístupném terénu docílit žádnou pozemní technikou.

Letecké prostředky pro hašení lesních požárů

Je známo, že HZS ČR nedisponuje vlastní leteckou technikou pro hašení lesních požárů. K tomuto účelu využívá letecké prostředky zapojené do již popsaného systému LHS, případně další provozovatele letecké techniky, kteří se smluvně zavázali poskytnout tzv. plánovanou pomoc na vyžádání a jsou ostatními složkami integrovaného záchranného systému (IZS) ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2 a § 21 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o IZS).

Je třeba si uvědomit, že v případě letecké techniky zařazené do systému LHS se nejedná o prostředky zařazené do požárních poplachových plánů krajů, ale o strategické síly a prostředky, jejichž činnost v rámci systému LHS financuje MZe ze svého rozpočtu.

Pro letecké hašení lesních požárů se v ČR v současné době používají letouny typů Z-37T nebo Z-137T (Turbo Čmelák), PZL M-18 (Dromader) a Antonov An-2 (Andula). Mnohé z těchto letounů jsou již zastaralé, jejich provozovatelé však nemají dostatek finančních prostředků na obměnu letového parku. Provozní schopné letouny těchto typů si tak každoročně pronajímají i ze Slovenska nebo z Ukrajiny. Taktéž výcvik nových pilotů téměř neprobíhá, neboť je finančně náročný. Průměrný věk pilotů soukromých provozovatelů letecké techniky, kteří se každoročně zapojují do systému LHS, se stále zvyšuje a lze odhadovat, že v horizontu deseti až patnácti let nebude v ČR dostatečný počet

pilotů pro zajištění LHS a systém v této podobě tak nebude možné dále provozovat.

Kromě uvedených typů letounů se při hašení lesních požárů v posledních letech osvědčily i vrtulníky, a to zejména vrtulníky typu BELL-412 k tomu účelu vybavené aplikačním zařízením pro odhoz a na doplňování hasební látky (standardně Bambi vak), provozované LS PČR. Kromě toho Armáda ČR uskutecnila již řadu kroků k tomu, aby mohla provádět hašení svými vrtulníky Mil Mi-17 a W-3A Sokol vybavenými taktéž Bambi vaky. Kromě zkoušek bylo v letošním roce těmito prostředky provedeno i ostré hašení lesního požáru ve Vojenském újezdě Hradiště.

V případě nasazení leteckých prostředků pro zdolávání lesních požárů je důležitá jejich vzájemná komunikace i spojení s pozemními silami a prostředky. Všechna letadla určená k hašení lesních požárů v rámci systému LHS jsou tedy vybavena radiostanicí pracující na kmitočtu požární ochrany, radiostanicí pracující v leteckém pásmu a navigačním zařízením GPS.

Zkušenosti z uplynulých let

Ohlédneme-li se za nedávným obdobím, tak v suchém roce 2003 provedla letadla celkem 464 hlídkových letů, při kterých nalétala 700 hodin a zjistila 31 lesních požárů. Současně bylo v tomto období hasebními letadly provedeno 541 shozů hasební látky u 54 lesních požárů, a to s náletem 170 hodin.

V roce 2004 nalétala letadla při 221 hlídkových letech 290 letových hodin a odhalila při nich 21 požárů. Současně bylo provedeno 18 shozů hasební látky u šesti požárů, při kterých bylo nalétáno 21 letových hodin.

Rok 2005 byl atypický jednak relativně malým počtem požárů a nízkou mírou jejich nebezpečnosti, ale také tím, že se MZe nepodařilo vzhledem ke konkurčním bojím leteckých provozovatelů a s tím spojeným problémům při výběrovém řízení uzavřít smlouvu se soukromým leteckým provozovatelem. Systém LHS tak byl zajišťován pouze vrtulníky LS PČR, které na vyžádání pověřených zaměstnanců Lesů ČR provedly pouhých devět hlídkových letů s náletem 15 hodin a dokonce ani v letním období nebyly přizvány k hašení žádného lesního požáru.

Závěrem lze konstatovat, že pomoc letecké techniky při zjišťování a hašení lesních požárů je skutečně neocenitelná. Ačkoliv kompletní informace o využití leteckých prostředků k hlídkové činnosti a pro hašení lesních požárů v tomto roce budou k dispozici až v závěru roku, již nyní je z dílčích údajů jasné, že z hlediska prevence a ochrany lesů před požáry je LHS i v roce 2006 účinným systémem, který prokazatelně snižuje škody působené lesními požáry včasným zjištěním těchto požárů a účinně provedenými hasebními zásahy. ■

Kontroly odhalily závažné nedostatky

kpt. Ing. Zdeněk RÁŽ, por. PhDr. Petr KOPÁČEK, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto archiv HZS Středočeského kraje

V rámci výkonu státního požárního dozoru provedl HZS ČR během druhého čtvrtletí roku 2006 mimořádné tematické kontroly dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně u činností zaměřených na poskytování služeb v oblasti ubytování. Byly kontrolovány především ubytovny zaměstnanců, protože oblast ubytování v rámci cestovního ruchu byla kontrolována v roce 2004.

Kontroly provedené plošně na celém území republiky byly reakcí na tragické události na počátku letošního roku. V únoru zemřeli při požáru ubytovny v Mochově tři lidé a několik utrpělo zranění. V březnu následoval další velký požár ubytovny, který si v Praze vyžádal rovněž smrt tří osob a zranění několika dalších. Za prvních šest měsíců letošního roku došlo v ubytovnách k celkem 22 požárům.

Z celkového počtu 740 kontrol se bez závad obešlo jen 137 z nich (tedy 18,5 %). Při zbývajících 603 kontrolách zjistili příslušníci HZS ČR vykonávající státní požární dozor celkem 2996 závad. Na jednu kontrolu tedy v průměru připadají čtyři závady.

Ve 265 případech nebyly správně označeny nouzové východy, evakuační výtahy nebo směry úniku, ve 107 případech nebyly volně průchodné komunikační prostory. Závady se mnohdy týkaly i přenosných hasicích přístrojů, které byly špatně umístěny (164 závad), ve 225 případech nebyly kontrolované subjekty schopny doložit jejich provozuschopnost a ve 131 případech nebyly objekty přenosnými hasicími přístroji správně vybaveny (např. jiné druhy hasicích přístrojů a jiné počty, než by měly být). Závady v provozuschopnosti nástěnných hydrantů byly nalezeny ve 213 případech. Celkem 274 závad se vyskytlo v přístupnosti a označení rozvodných zařízení elektrické energie, hlavních vypínačů elektrického proudu, uzávěrů vody, plynu. Ve 466 případech, což je absolutně nejvyšší počet nedostatků z provedených kontrol, nebyly v pořádku doklady prokazující provádění kontroly, opravy a údržbu elektroinstalací a plynových zařízení. Nedostatky se často vyskytly i ve zpracované dokumentaci požární ochrany, jako jsou požární evakuační plány nebo požární poplachové směrnice (celkem 403 závad). Ve 413 případech nebyly předloženy doklady, dokumentace a informace, potřebné k začlenění činností do kategorií podle míry požárního nebezpečí (bez zvýšené

ho požárního nebezpečí, se zvýšeným a s vysokým požárním nebezpečím.) Zbýlá pochybení se týkala používání elektrických a plynových výrobků (variče a varné konvice) a tepelných spotřebičů (např. k vytápění) v souladu s technickými podmínkami a návody vztahujícími se k požární bezpečnosti (celkem 262 závad), v pěti případech pak nebyly volně příjezdové komunikace k objektu.

Z hlediska ochrany životů a zdraví občanů jsou zvlášť nebezpečné a alarmující zjištěné nedostatky v označování nouzových východů a průchodnosti komunikačních prostor. Zanedbání této povinnosti totiž v minulosti nejednou zbytečně způsobilo velké neštěstí a ztrátu lidských životů. V ubytovnách lidé bydlí a přespávají, navíc se vzhledem k dočasnosti svého pobytu v objektu nemusí ideálně vyznat. Proto je tak důležité správné označení nouzových východů a udržování volných únikových cest. Příslušníci HZS ČR při kontrolách např. narazili na případ, kdy **zadní schodiště bylo zcela zrušené**, přestože bylo sou-

částí únikové cesty. Nežádka se rovněž setkávali s uzamčenými únikovými východy. A např. v Praze se vyskytl i případ, kdy hasicí přístroj neměl již 15 let - tedy od doby nákupu - provedenou kontrolu. Ta by se přitom měla správně provádět každý rok.

Při zjištění závad kontrolori uložili nedostatky v určené lhůtě odstranit, což je následně ověřováno tzv. kontrolními dohlídkami. **Kontroly tak plní svůj preventivní účel.** Příslušníci HZS ČR při kontrolách také často poskytli provozovateli odbornou radu, jak zlepšit zjištěný stav. **Kontroly nebyly předem ohlášeny**, protože příslušníci HZS ČR svou pozornost zaměřovali i na to, zda jsou stavby užívány k účelu, ke kterému byly kolaudovány a zda nepřekračují ubytovací kapacitu. Absolutně **nejvíce závad** bylo nalezeno v Praze (848), dále v kraji Jihomoravském (379) a Moravskoslezském (338). Pokud vezmeme v úvahu poměr počtu provedených kontrol a zjištěných závad, pak **nejčastěji byly nalezeny závady v Praze** (848 závad ze 172 provedených kontrol), dále pak ve Zlínském kraji (174 závad z 30 kontrol), Olomouckém (138 závad z 29 kontrol) a Libereckém kraji (127 závad z 27 kontrol).

Výsledky provedených kontrol ukazují, že provozovatelé kontrolovaného typu ubytoven mnohdy **zanedbávají dodržování povinností vyplývajících z předpisů o požární ochraně**. V rámci své kontrolní činnosti při výkonu státního požárního dozoru se HZS ČR bude na ubytovací zařízení zaměřovat i nadále. ■

Požáry v ubytovnách

Rok	Počet požárů	Škoda (mil. Kč)	Počet usmrcených	Počet zraněných
2001	30	1,9	0	9
2002	33	5,6	0	6
2003	33	5,2	2	6
2004	33	3,3	5	15
2005	36	9,8	1	13
1. pololetí 2006*	22	1,8	6	5

*předběžné údaje

Mimořádná kontrolní akce v Praze

pplk. Bc. Ljubica RÁŽOVÁ, HZS hl. m. Prahy

Každý požár s sebou přináší, kromě poškození životního prostředí, materiálních škod a často nenahraditelného zničení cenných památek, i oběti největší, a to zdraví a životy. Taková tragická událost pak pocho-pitelně zvedne vlnu veřejného zá-jmu, proč se tragédie stala, zda se jí nedalo předejít nebo alespoň zmír-nit její průběh a důsledky.

Výsledkem bývá úkol operativně v co nejkratším čase zmapovat dané území z hle-diska počtu, míst a rozsahu provozovávání stejné nebo obdobné činnosti a ve vytipovaných objektech prověřit faktický stav úrovně požární bezpečnosti.

Tak vznikají kontroly na „společenskou ob-jednávku“. Kontroly musí následovat bezprostředně po události a nejdéle do čtrnácti dnů by měly být zveřejněny jejich výsledky včetně případných sankcí nebo koncepč-ních opatření ze strany orgánů státní sprá-vy a samosprávy. Pak zájem médií opadá a u provozovatelů se již složitěji prosazuje přijetí opatření ke zlepšení zjištěného sta-vu, které mají investiční charakter. Z vlastní zkušenosti můžeme potvrdit, že například při kontrolách ubytoven zájem tisku a tele-vize výrazně napomohl rychlému projedná-vání zápisů z kontrol a odstraňování závad.

■ Ve třech etapách

Obdobně byla v hl. m. Praze iniciována mi-mořádná kontrolní akce zaměřená na zajiš-tění bezpečného pobytu hostů v objektech ubytoven na území hl. m. Prahy. Vznikla v souvislosti s tragickými důsledky požá-ru ubytovny v Mochově dne 7. února 2006 a následně požáru ubytovny na Praze 5-Zli-číně. Probíhala od února do května 2006. Cílem bylo zejména zjistit, zda skutečný stav objektů odpovídá požadavkům na za-jistění bezpečnosti ubytovaných osob, pře-devším z hlediska únikových cest. Vzhle-dem k postupnému rozšiřování seznamů kontrolovaných subjektů, zejména o po-žadavky Policie ČR, byla realizována ve třech etapách.

První etapa probíhala bezprostředně po požáru v Mochově v úzké součinnosti s Ci-zineckou policií, která vytypovala 74 uby-toven na území hl. m. Prahy, převážně původních objektů zařízení stavenišť. V re-kordním čase pěti pracovních dnů bylo dvěma kontrolními skupinami (celkem pět pří-slušníků odboru prevence HZS hl. m. Prahy a tři příslušníci Cizinecké policie) prověře-no 75 objektů, při kterých bylo zjištěno 302 závad a ve dvou případech iniciována oka-mžitá místní šetření se stavebním, živnos-tenským, majetkovým a dopravním odbo-rem příslušných městských částí. Druhá a třetí etapa kontrol, které bezprostředně navazovaly, byly realizovány jednak na zá-kladě pokynu GR HZS ČR vydaného dne 16. března 2006 a dále závěrů koordinační

porady vedoucích pracovníků integrované-ho záchranného systému (IZS) a Záchrán-ného bezpečnostního systému (ZBS) hl. m. Prahy k problematice ubytoven nižší kate-gorie. Ta proběhla pod vedením náměstka primátora hl. m. Prahy Mgr. Rudolfa Blažka po požáru ubytovny v Praze 5 Strojírenská (13. března 2006). Byla dohodnuta spolu-práce HZS hl. m. Prahy a Městské policie hl. m. Prahy při kontrolních akcích. Orgá-ny Policie ČR a Městské policie byly dodány seznamy 140 objektů ve II. etapě a 99 ob-jektů ve III. etapě, ve kterých se předpoklá-dalo ubytovávání problematických skupin nebo provozování činnosti bez řádné kolaudace. Vzhledem k tomu, že některé objek-ty již byly prověřovány z hlediska požární ochrany při první etapě, byly v nich prová-děny kontrolní dohlídky nebo byla při zjiště-ní dalších závad zahájena kontrola nová. Celkem bylo na území hl. m. Prahy v rámci tematických kontrol prověřeno 276 objek-tů, ve kterých byly nebo jsou provozovány ubytovny. Dle informací měly být někte-ré objekty využívány k ubytování bez řád-né rekolaudace původního účelu. Z tohoto důvodu nebylo možné při vlastní kontrole prověřovat požárně bezpečnostní řešení, do-kumentaci o začlenění a další dokumenty, které jsou jinak nezbytným základem pří-pravy na požární kontrolu a předem při-pravený program z této skutečnosti vy-cházel. Zároveň bylo přihlédnuto k tomu, že činnost v ubytovacích zařízeních vyka-zuje charakteristiky potřebné k začleně-ní činnosti do kategorie činnosti se zvýše-ným požárním nebezpečím ve smyslu § 4 odst. 2 písm. h) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Problematika kolaudace k dané-mu účelu je v jednotlivých případech dále prověřována a řešena ve spolupráci s pří-slušnými stavebními úřady.

■ Poznatky z kontrol

Celkem bylo zjištěno 848 závad, z toho v 74 případech v označení nouzových východů nebo směrů úniku, ve 28 případech neby-ly únikové komunikace volné a průchod-né, ve dvou případech neexistovala příjez-dová komunikace pro požární techniku. Ve 104 případech nebyla vykonána vlast-ní tematická kontrola z důvodu záměny ro-dinného domu či bytu za ubytovnu při se-stavování seznamů pro kontroly, dále byly zjištěny změny užívání stavby nebo demo-lice objektu. Ve dvou případech nebyla uby-tovna podle adresy nalezena. Nicméně ča-sová náročnost práce kontrolní skupiny v terénu byla v těchto případech větší, než vlastní prověrka ubytovny. Ke splnění úko-lu významně přispělo technické vybave-ní kontrolních skupin mobilními telefony a notebooky a zajištění služebních vozidel. Pro další případné akce bychom ještě dopo-ručili rozšířit výbavu o fotoaparát, nejlépe polaroid. Velmi se nám osvědčilo vytvoře-

ní jednoho kontaktního týlového pracoviště se stálou odbornou pracovní skupinou. Zde byly průběžně projednávány zápisy z kon-trol, prováděny konzultace s provozovateli a majiteli objektů ubytoven, koordinovány denní plány kontrol s policií a zpracováva-ny seznamy.

Nejnáročnější činností je příprava sezna-mů subjektů ke kontrole. Je to také větši-nou první otázka všech reportérů. Odbor prevence HZS hl. m. Prahy sice zpracová-vá a průběžně aktualizuje identifikační listy objektů, ve kterých vykonává státní požár-ní dozor, ale tyto seznamy mají spíše orien-tační než statistický charakter. Nemohou být výčetem všech objektů, ve kterých se sledovaná činnost provozuje. Ani zavede-ní jednotného „SW Prevence“ doposud ne-přineslo výrazné zlepšení situace v eviden-ci. Na území hl. m. Prahy bylo roce 2004 zkontrolováno 401 evidovaných objektů pro ubytování, ale ubytovny ze seznamů předaných Policií ČR se v nich nevyskyto-valy. Seznamy ubytoven také nebyly pře-dány v elektronické podobě a proto muse-ly být přepisovány, což bylo velmi časově náročné. Největší překvapení jsme ale za-žili v létě při pořádání Vsesokolského sletu, kdy jsme zjistili, že v 60 školách je v letních měsících provozováno ubytování. Přitom v rámci kontrol škol a školských zařízení prováděných podle plánu hlavních úkolů v loňském roce ani jedna škola neměla za-členění na tuto činnost.

■ Závěr

Mimořádná kontrolní akce byla oficiál-ně ukončena, prověřila operativnost zú-částněných složek, schopnost koordinace a připravenost k plnění obdobných úkolů. Zároveň musíme přihlédnout i negativním zjištěním a reagovat na ně.

V posledních letech přibývá rozsáhlých ne-plánovaných kontrolních akcí iniciovaných konkrétní situací a společenskou potře-bou zjistit aktuální stav požární bezpečnos-ti v určité oblasti provozovaných činností nebo typech objektů.

Mají svůj velký smysl a místo v kontrolní činnosti. Umožňují v krátkém čase zjistit aktuální stav a pružně reagovat na zjištěné skutečnosti – objektivně informovat veřej-nost i vedoucí složky státní správy a samo-správy, aby negativní zjištění byla opera-tivně řešena a zároveň sjednocena úroveň nejen požární bezpečnosti v dané oblasti provozovaných činností. Pomáhají zvyšo-vat prestiž HZS ČR a posilovat postavení hasičů jako složky, která „pomáhá a chrá-ní“. V budoucnu lze předpokládat, že jejich počet spíše poroste. Aby byl jejich význam potvrzen, bylo by vhodné upravit jejich prů-běh a kontrolní skupiny vybavit příslušnou potřebnou technikou, což by ve výsledku značnou měrou přispělo k rychlému a kva-litnímu průběhu obdobných mimořádných tematických kontrolních akcí. ■

Nebezpečí požáru od fritéz

pplk. Ing. Vasil Silvestr PEKAR, Technický ústav požární ochrany Praha, foto archiv autora

Požáry vzniklé od fritéz nejsou ani zdaleka tak nahodilým jevem, jak by se zdálo. V důsledku závad na tepelných pojistkách, termostatech, přívodních šňůrách apod. dochází u pečících a smažících zařízení v průměru k třiceti požárům ročně s celkovou škodou kolem dvou miliónů korun.

Fritovací hrnec, neboli fritéza je v současné době značně rozšířeným elektrickým spotřebičem, bez kterého se neobejde téměř žádná restaurace, jídelna nebo bufet, ani žádná pekárna nebo výroba cukrovinek. Značně rozšířeny jsou i v domácnostech, kde rovněž slouží pro přípravu smažených jídel a potravin. Při smažení ve fritézách se používá velkého množství jedlého rostlinného oleje, jehož teplota při vložení poměrně většího množství potravin klesne jen minimálně. Díky stabilní vysoké teplotě se potraviny nemusí připravovat tak dlouho, jako při klasickém postupu, proto tolik nenasáknou olejem a jídlo by mělo být chutnější a zdravější. Naproti tomu při smažení na pánvi se používá malé množství oleje, který se při vložení potravin prudce zchladí a proto tímto způsobem nelze dosáhnout stejných výsledků jako při použití fritézy.

Konstrukční charakteristika fritéz

Nádoby fritéz

Fritézu tvoří kovová fritovací nádoba na jedlý rostlinný olej, která bývá různých tvarů - kulatá, čtvercová, obdélníková nebo oválná. Použitým materiálem na jejich výrobu je hliník (především u levnějších fritéz), hliník potažený teflonem nebo u fritéz v cenově vyšší úrovni ušlechtilá ocel (nerez). Stěny nádob jsou dvojité, izolované, aby se zmenšil odvod tepla po jejich obvodu a omezila možnost popálení při obsluze.

Nádoba je kryta odnímatelným nebo odklápěcím víkem, které má zamezit úniku pachů, páry a také ztrátám tepla. Víko bývá často opatřeno tukovým (uhlíkovým) filtrem a může mít i průhledné okénko k vizuální kontrole potravin bez otevření, které může být opatřeno zařízením ke stírání kondenzované páry zevnitř. Pod víkem na zadní části fritézy bývá umístěna odkávací nádoba na kondenzát (sraženou vodu) stékající s víka při otevření, která zabráňuje skapávání vody do oleje. Potraviny se do nádoby vkládají ve fritovacím koši, který má pevně spojené nebo oddělené madlo. U fritéz vybavených okénkem ve víku bývá možnost nadzvednutí koše pro kontrolu potravin bez otevření víka fritézy.

Topná tělesa

Podle způsobu umístění topného tělesa rozlišujeme v podstatě dva typy fritéz:

- s topným tělesem zabudovaným ve dně nádoby - těleso je nerozebíratelné, skryté, obtížně čistitelné,
- s topným tělesem odnímatelným, ponořeným v oleji - umožňuje snadné mytí fritézy.

Vylepšenou modifikací prvního typu se skrytým topným tělesem je tzv. rotofritéza s nakloněnou nádobou a rotujícím košem, která umožňuje úsporu fritovacího oleje.

Ovládací a kontrolní prvky fritéz

Termostat zapíná topné těleso při poklesu teploty oleje a vypíná při dosažení nastavené teploty. Používají se tři možnosti jeho provedení:

- a) s pevně nastavenou teplotou (obvykle 180/190 °C),

- b) se dvěma přepínatelnými teplotami s možností volby,
- c) s plynulou regulací (obvykle v rozsahu 150/190 °C).

Kontrolka teploty - indikuje zapnutí topného tělesa. Zhasnutí signalizuje dosažení nastavené fritovací teploty.

Tepelná pojistka - slouží k přerušení (odpojení) napájení při poruše termostatu nebo při spuštění fritézy bez olejové náplně, resp. při nedostatečném množství oleje, kdy nádoba dosáhne vyšší teploty než je maximálně nastavitelná pomocí termostatu.

Spínač - pro zapnutí a vypnutí fritézy.

Regulátor teploty - u fritéz opatřených nastavitelným termostatem.

Časový spínač - pro nastavení doby tepelné přípravy potravin, zvukovým signálem upozorní na nastavený konec doby fritování.

Kontrolní a ovládací prvky jsou zpravidla umístěny na čelním ovládacím panelu zhotoveném z plastu.

Fritéza je elektrický spotřebič s vysokým příkonem obvykle 1500 až 2200 W. Jištění elektrických zásuvek musí být proto minimálně 10 A a vyšší. Přívodní šňůra se třemi vodiči pro připojení k elektrickým sítí 230 V/50 Hz je k fritéze trvale připevněna. Nádoba (skříň) fritézy musí být propojena s ochranným vodičem pro zabránění úrazu elektrickým proudem při nebezpečném dotyku.

Fritovací olej

Pro fritování je třeba používat jen kvalitní čerstvý jedlý rostlinný olej, který je pro fritování určen. Fritovací oleje mají vyšší tepelnou odolnost. Je také nepřipustné míchat více druhů oleje dohromady. Fritézy se nesmí zapínat bez náplně oleje. U fritovacích hrnců pro domácnost je obsah oleje 1 až 2,5 litru. Velkokapacitní fritézy mají základní objem oleje až 36 litrů a více, přičemž nádoby mohou být zdvojené i ztrojené.

Proč dochází k požárům fritéz

Nejčastějším způsobem zapálení hořlavých kapalin je iniciace hořlavého souboru otevřeným zdrojem zapálení (plamen, jiskra). Obecně se hovoří o jejich vzplanutí od zdroje zapálení. Podle teploty vzplanutí se jedlé rostlinné oleje řadí v souladu s ČSN 650201 do IV. třídy nebezpečnosti hořlavých kapalin (100 °C až 250 °C).

Z tohoto hlediska jedlé oleje nejsou zvláště nebezpečné, přesto může dojít k jejich zapálení v důsledku elektrického zkratu nebo elektrického oblouku u topného systému fritéz.

Příčinou vzplanutí par jedlého oleje uvnitř fritovací nádoby může být i nesprávná obsluha při nedbalém použití vnějšího zdroje zapálení (např. hořícího zapalovače) v těsné blízkosti fritovací nádoby při provozu fritézy.

Další z požárně technických charakteristik hořlavých kapalin je teplota vznícení, tj. nejnižší teplota horkého povrchu, při které se optimální směs plynů a par se vzduchem samovolně vznítí.

V závislosti na této teplotě se jedlé rostlinné oleje, vhodné pro fritování, zařazují dle ČSN 330371 do teplotní třídy T2 (300 až 450 °C) nebo dokonce T1 (nad 450 °C).

Požárně technické charakteristiky vybraných rostlinných olejů

Druh oleje	Hustota [kg.m ⁻³]	Teplota vzplanutí [°C]	Teplota vznícení [°C]
Řepkový olej	920	163	447
Sojový olej	960	140	460
Slunečnicový olej - rafinovaný	913	229	370
Olivový olej - rafinovaný	908	225	343

Viz: Steinleitner H D: Požárně a bezpečnostně technické charakteristické hodnoty nebezpečných látek, díl 2., tab. 44, str. 871, Svaz požární ochrany ČSSR, Praha 1990.

U znečištěných a vícekrát užitých olejů se teplota vznícení snižuje až o 100 °C.

Fritéza po požáru

Dílcí části fritézy po požáru

Hodnota teploty vznícení u fritovacích rostlinných olejů má důležitý význam, neboť představuje teplotu, která je nebezpečná z hlediska vznícení hořlavých plynů a par od horkého povrchu topného systému fritéz.

Nefunkční nebo poškozené jistící prvky fritovacího zařízení mohou způsobit, že topná tělesa pracují v neregulovaném režimu na maximum, což pak může vést k požáru v důsledku vznícení par oleje nebo mastných nečistot buď přímo v prostoru fritézy nebo nad ní v digestoři.

Iniciátorem požáru se tak velmi často stává topné těleso fritézy po selhání regulace teploty, při nekontrolovaném provozu, bez přítomnosti obsluhy a nedodržování pokynů výrobce pro použití fritéz v gastronomických zařízeních nebo fritovacích hrnců v domácnostech.

Zplodinami hoření, sazemi a teplem jsou zpravidla zasaženy veškeré okolní předměty a zařízení. Vzduchotechnickým zařízením znečištěným kondenzačními zplodinami z kuchyňského provozu se pak požár může šířit i do dalších prostor.

■ Problematika hašení požárů jedlých rostlinných olejů

Při požárech fritovacích zařízení dochází často ke zranění obsluhy horkým rostlinným tukem nebo olejem v důsledku použití nevhodných hasicích přístrojů pro zdolání požáru. Vlivem nesprávného hašení těchto požárů vznikají následně i značné škody na vybavení a budovách.

Proč jsou požáry rostlinných tuků vlastně tak problematické ve srovnání s požáry jiných hořlavých kapalin? Na rozdíl od jiných hořlavých látek jako je benzin, jsou rostlinné tuky a oleje při teplotě vznícení od 340 do 380 °C stále kapalné. Tento extrémně vysoký teplotní potenciál se mnohem hůře zchladí a nebezpečí opětovného vzplanutí je u nich mnohem vyšší. Každá normální vodní kapka, která se ponoří do tohoto vířícího tuku, zvětší rázem svůj objem 1700krát, tzn. „exploduje“ a rozhodí hořící tuk z vany do celého prostoru.

Téměř ve všech evropských státech preferují dosud protipožární předpisy pro provozy s fritovacím a pečícím zařízením, při hašení požárů jedlých tuků, použití hasicích dek a hasicích přístrojů s oxidem uhličitým. V USA a Austrálii již dlouho platí pro požáry jedlých tuků a olejů třída požáru K (Kitchen - kuchyně). Hasicí přístroje používané proti požárům jedlých tuků tam musí být vyzkoušeny na speciální třídu požáru, které vznikají u typické fritézy. Teprve po kladných výsledcích obdrží hasicí přístroj schválení pro použití proti požárům jedlých tuků.

Na základě těchto zjištění a skutečnosti, že často a opětovně dochází k požárům u fritéz, které vedou k vysokým škodám na majetku a k ohrožení obsluhujícího personálu, rozhodl se již v roce 1999 Německý úřad bezpečnosti pro výživu a restaurace provést základní testy hašení požárů jedlých tuků a olejů. V testech, které trvaly několik týdnů, byly ve zkušební hale vyzkoušeny všechny na trhu dostupné hasicí deky a běžné typy hasicích přístrojů. Zkoušky byly provedeny na speciálně instalovaných fritézách a pečících troubách. Současně se ověřoval parametr ovlivňující zapálení tuku, jako např. teplota vzplanutí a odstup více pečících zařízení z hlediska přenosu požáru.

Obvyklé je hašení požárů jedlých tuků zakrytím pomocí víka a tím zamezení přístupu vzdušného kyslíku. U malé pánve a masivního víka se tím často dosáhne úspěch.

Objemné fritézy však mají větší plochu a přístrojový kryt je z relativně tenkostěnné nerez oceli. Pevné zaklopovací i volné víko se účinkem vysoké teploty tak deformuje, že vzdušný kyslík opět pronikne k ohni a dusivého efektu se nedosáhne. K tomu navíc vzniká další problém s víkem. Fritézy většinou stojí u stěny, kam lze na víko dosáhnout jen tehdy, když jej uchopíme skrz oheň. Toto pak způsobí těžké popálení obsluhujícího personálu. Bez pomůcek není odstranění víka možné.

■ Výsledky zkoušek použití hasicích dek

Ve stávajících protipožárních předpisech jsou u fritéz a pečících zařízení předepsány hasicí deky. V rámci uvedených požárních zkoušek byly prakticky testovány všechny na trhu dostupné protipožární deky. Po přikrytí hasicí dekou a pečlivém utěsnění zařízení stejně vždy došlo ke vzniku postranních plamenů a následně i k plošnému prohoření horní plochy. Vzhledem k velkému vývinu tepla a vzniku postranních plamenů není možné provést ruční převlečení hasicí deky bez nebezpečí pro obsluhu.

K hašení požárů jedlých tuků jsou pro příslušná zařízení a podniky, vedle hasicích dek, předepsány i přístroje CO₂. Pro kontrolu správnosti tohoto předpisu byly vyzkoušeny všechny typy hasicích přístrojů, a to následovně: CO₂ přístroje, práškové přístroje, vodní přístroje, pěnové přístroje a vodní přístroje se zvláštní přísadou.

■ CO₂ přístroje

Použití dvou a pětikilogramových přístrojů CO₂ nevedlo k trvalému hasebnímu účinku, neboť nemají žádoucí ochlazovací efekt, a proto neustále docházelo k opětovnému vzplanutí. Plameny ohně a rozstřík oleje při vlastním hašení může navíc zasahující osobě, která není chráněna, způsobit vážné zranění.

Tyto přístroje tedy neprokázaly účinnost při použití proti požárům jedlých tuků.

■ Práškové přístroje

Použití práškových přístrojů se jeví proti požárům jedlých tuků rovněž jako nevhodné. Uhašení se nedařilo, docházelo k okamžitému opětovnému vznícení. Při zásahu proud prášku naráží příliš prudce na plochu tuku, a to vede ke zhoršení požáru. Oblak prášku také způsobuje značné snížení viditelnosti na hořící objekt i v celém prostoru. Další nevýhodou je, že použitý prášek velmi znečistí celý prostor zásahu, kde jsou potraviny. Ani použití speciálních práškových aplikátorů nepřineslo pozitivní výsledek.

■ Vodní přístroje s čistou vodou

Vodní hasicí přístroje bez speciálních přísad přinášejí nebezpečí exploze oleje a bezprostřední ohrožení zasahujících osob. Jsou naprosto nevhodné. Na tom nic nezmění ani použití mlhových speciálních trysek, které proud vody velmi jemně rozptýlí.

Hasicí schopnost	Objem jedlého oleje pro zkušební oheň (l)	Jmenovitá náplň hasicího přístroje (l)	Minimální doba činnosti (s)
5F	5	2; 3	6
25F	25	2; 3; 6	9
40F	40	2; 3; 6; 9	12
75F	75	2; 3; 6; 9	15

Přístroje s čistou vodou nebo nemrznoucí směsí nelze v žádném případě použít!!

■ Pěnové přístroje

Hasební účinnost pěnových hasicích přístrojů spočívá v dusivém a ochlazovacím efektu, který je dosahován položením izolující vrstvy pěny na hořící kapalinu. Při vysoké teplotě hořícího tuku se však ukazuje, že vrstva brání přístupu vzduchu není dostatečně kompaktní a neprostupná. Velmi důležitým prvkem při hašení pěnou je použitá tryska přístroje, která vytváří jemnou mlhu. Pouze kombinace odpovídajícího pěnového hasiva a vhodné mlhové trysky dává nějakou šanci při zdolávání požáru jedlých tuků. Ale ani tak nepřichází úspěch vždy, protože čas hašení je relativně krátký (přibližně 15 sekund) a hasební taktika (vzdálenost, kouty) hraje velkou roli. Zasahující osoba nemá zpravidla ochranný oděv a není dostatečně zaškolená pro takové speciální hašení. Navíc použití pěnového hasicího přístroje způsobuje zpočátku vznik plamenů, které dosahují výšky 2 až 3 m, a které představují vysoké nebezpečí pro celý prostor.

■ Vodní přístroje se speciálními aditivy

Velmi dobrou účinnost proti požárům jedlých tuků a olejů vykazují vodní hasicí přístroje se speciálními aditivy, jejichž chemická reakce s olejem vytváří ochrannou krustu. Směs voda-aditivum vytváří krycí povrch na hořící tukové ploše, něco jako tuhou omeletu. Vzniklá vrstva brání přístupu vzdušného kyslíku a uhasí oheň velmi rychle (1 až 2 sekundy). Tato vrstva je kompaktní a zamezuje opětovnému vzplanutí. Při aplikaci hasiva prostřednictvím skrápěcí trysky je bezpodmínečně nutné se vyhnout ostrým plamenům a dosáhnout maximální chladicí efekt. Při hašení není třeba použít zvláštní techniku (grif). Pro ochranu zasahující osoby je však předepsán minimální odstup.

■ Třída požáru F

Problematika hašení požárů jedlých rostlinných olejů ve fritézách podobně jako jinde na světě vyžaduje i v rámci Evropské unie přehodnotit stav normalizace požadavků na vlastnosti, hasicí schopnost a zkušební metody pro přenosné hasicí přístroje, které jsou v současné platné podobě u nás upraveny v ČSN EN 3-7 Přenosné hasicí přístroje – část 7, zavedené v září 2004. Vzhledem k tomu, že požáry jedlých rostlinných olejů nelze úspěšně uhasit běžnými hasebními prostředky vhodnými pro hašení hořlavých kapalin třídy požáru B, je v současné době v členských státech EU projednáván návrh změny výše uvedené normy.

Návrh změny EN 3-7:2004/prA1:2005 z prosince 2005 mimo jiné zavádí pro požáry jedlých olejů novou třídu požárů F.

V návrhu jsou dále definovány specifické požadavky pro požáry třídy F vyplývající z problémů při jejich hašení přenosnými hasicími přístroji.

Práškové a CO₂ přístroje nesmí být na třídu požáru F použity vzhledem k tomu, že jejich použití je nebezpečné. Proto přístroje těchto typů nesmí být označeny uvedeným piktogramem.

Hasicí přístroje pro třídu požáru F však musí zároveň vyhovovat požadavkům pro hašení požárů třídy A a B. Přenosné hasicí přístroje určené k zásahu na požáry jedlého oleje musí splňovat minimální požadavky na hasicí schopnost požárů třídy F dle následující tabulky.

Norma rovněž stanoví provedení a rozměry zkušebních zařízení pro jednotlivé zkušební objekty, které imitují používané fritězy. Pro simulaci požáru fritovacího zařízení je stanoveno použití čistého potravinářského rostlinného oleje s teplotou vznícení mezi 330 až 380 °C.

Olej je prostřednictvím vhodného hořáku zahříván tak dlouho, až dojde k jeho vznícení bez cizího zapálení.

Přenosné hasicí přístroje pro třídu požáru F nesmí při použití způsobit rozstříkávání hořícího oleje do okolí a po uhašení a úplném vyprázdnění přístroje nesmí dojít po dobu 20 minut k opětovnému vzplanutí.

Všechny používané přístroje na třídu požáru F musí dále splňovat požadavky pro hašení elektrických zařízení pod napětím.

Odpovídající přenosné hasicí přístroje pro hašení jedlých olejů a tuků dodává na náš trh v současné době pouze FLN NEULRUPPIN pod typovým označením T9 PMDS a T9 PMDS-1 s obsahem 9 l speciálního vodního roztoku s obchodním názvem Neutrol M.

Speciální náplň tohoto přístroje vytváří na hladině oleje krycí krustu s pomocí speciální skrápěcí trysky v důsledku chemické reakce s rostlinným olejem. Zkušební objekt s obsahem 36 l hořícího jedlého oleje byl uhašen těmito přístroji během doby kratší než 2 sekundy, a to bez jakýchkoliv zpětných zážehů. K tomu postačily 3 l hasiva, což je polovina jinak obvyklého množství. Tyto přístroje rovněž splňují požadavky, které jsou zakotveny v uvedeném návrhu změny EN 3-7:2004/prA1:2005.

PLACENÁ INZERCE

Retter 2006 - 6. - 8. října, Wels veletrh pro bezpečnost & záchranářství

Bud'te u toho!

Pod tímto mottem se prezentuje odborný veletrh "Záchranář" (Retter) již potřetí.

Tento zajímavý veletrh se koná na výstavišti ve

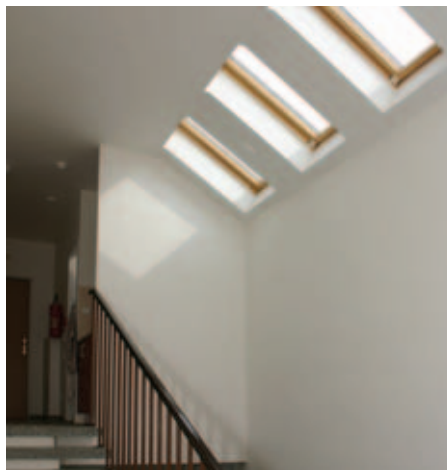
Welsu (Horní Rakousko) a nabízí prostor pro získávání a výměnu informací, zkušeností a poznatků příslušníkům a členům složek integrovaného záchraného systému i zájemcům z řad široké veřejnosti. Návštěvníci se dozví od profesionálů, jak se zachovat v nouzových situacích a mají možnost využít poradenství ke všem tématům týkajícím se bezpečnosti, ochrany zdraví a majetku či živelních katastrof. Velmi zajímavé jsou pro návštěvníky ukázky zásahu profesionálů, např. nasazení vrtulníku rakouské armády, ukázky práce kynologů, horské služby, vodních záchranářů a mnoho dalšího. Samozřejmě je možné zhlédnout aktuální nabídku dodavatelů zvukných jmen z Rakouska i ze světa a využít nabídky bohatého doprovodného programu.

Bližší informace o veletrhu Retter 2006 naleznete také na www.rettermesse.at. Základní informace v češtině na www.messe-wels.cz.

Pro krizové situace i všední den

Objekt na Praze 6 slouží jako ubytovací zařízení soukromé společnosti. Jedná se o starší třípatrovou cihlovou budovu se šestnácti pokoji, které přechodně či trvale využívají zaměstnanci firmy ze vzdálených regionů. Součástí její kompletní rekonstrukce byla i instalace zařízení pro odvod kouře, jak to ukládá Vyhláška č. 246/2001 Sb. o stanovení podmínek požární bezpečnosti. Provozovatel se rozhodl pro zařízení značky VELUX.

V ubytovně sloužila již před rekonstrukcí elektronická protipožární signalizace (EPS) napojená na pult centralizované ochrany (PCO) bezpečnostní agentury a současně telefonní ústředna. Jedním z hlavních požadavků klienta proto byla možnost napojení zařízení pro odvod kouře na stávající EPS tak, aby byla EPS tomuto systému nadřazena a v případě ohrožení jej uvedla do chodu. Tento požadavek nebyl žádnou překážkou, neboť zařízení pro odvod kouře VELUX propojení s EPS nebo jiným zařízením bez problému umožňuje. Z EPS byly využity stávající spouštěcí mechanismy poplachu, tedy požární poplachové spínače (po jednom na každém patře) a kouřové senzory, umístěné na chodbách. Přes propojovací modul WSA 201 byl navíc připojen také ventilátor, který se nachází v přízemí. Kromě zvýšení efektu větrání může toto externí zařízení významně podpořit funkci zařízení pro odvod kouře v případě krizové situace.

Návrh zařízení pro odvod kouře

Nad únikovým schodištěm v posledním podlaží jsou umístěna 3 střešní okna typu GGL. Kromě odvodu kouře během případného požáru slouží také k běžnému dennímu větrání obytných prostor. V každém okně je zabudován motor WML 820, který slouží k jejich otevírání/zavírání. Motory WML 820 jsou skryty v rámech oken, lze je tedy bez obav použít i v reprezentačních prostorách kladoucích zvýšené nároky na vzhled. Dvě řídicí jednotky WRC 02, pomocí nichž lze tyto motory ovládat, jsou umístěny v přízemí v kanceláři správce ubytovny. Pro případ výpadku elektrického proudu je v každé jednotce integrován záložní zdroj, který odpovídá požadavkům normy ČSN 730802 Požární bezpečnost staveb. Řídicí jednotky jsou propojeny s EPS.

Ochránce zdraví i majetku

V případě požáru zařízení pro odvod kouře vertikálně odvádí kouřové zplodiny, což umožňuje snadnější evakuaci osob či záchranu majetku a lokalizaci požáru. Zároveň udržuje nezakouřenou vrstvu nad podlahou, která usnadňuje zásah jednotkám požární ochrany. V případě vypuknutí požáru se systém stává neocenitelným pomocníkem a ochráncem osob v objektu.

Hlavní výhody zařízení pro odvod kouře

- certifikace systému Technickým a zkušebním ústavem Praha, s. p.
- usnadnění evakuace osob, záchranu majetku a lokalizace požáru
- možné použití i v kombinaci s jinými systémy (např. EPS)
- snadná instalace a údržba
- možnost běžného větrání střešními okny
- zálohování náhradním zdrojem až pro 72 hodin provozu
- odborné konzultace a pravidelné kontroly specialistů firmy VELUX

Čtyři otázky pro správce ubytovny:

Proč jste zvolili zařízení pro odvod kouře značky VELUX?

Toto řešení navrhli naši inženýři, protože VELUX má se zařízením pro odvod kouře zkušenosti a kvalita jejich výrobků je prověřená časem. Výrobky jsou navíc spolehlivé a snadno ovladatelné, což je důležité nejen z hlediska bezpečnosti, ale i pohodlí. V neposlední řadě jsme VELUX vybrali proto, že jej bylo možné propojit s naší EPS.

Jak hodnotíte spolupráci s požárníky při schvalování zařízení pro odvod kouře?

Byli na nás velmi přísní. Původně jsme plánovali nad schodištěm dvě střešní okna, přičemž podle normy Požární bezpečnost staveb nám scházelo pět centimetrů čtverečních okenní plochy. Věřili jsme, že nám to požárníci prominou, ale nestalo se tak. Museli jsme proto přidat ještě třetí okno.

V čem vidíte přednosti zařízení pro odvod kouře?

To jsem částečně uvedl v odpovědi na první otázku – hlavní přednosti vidím v jeho spolehlivosti, snadné ovladatelnosti a možnosti napojení na EPS. Kromě toho oceňuji i to, že systém není pouze neživotnou bezpečnostní pojistkou naší ubytovny, ale že jeho výhody můžeme využívat například při běžném větrání.

Jakým způsobem probíhají kontroly funkčnosti systému?

Já jako správce provádím pravidelné kontroly jednou měsíčně, jak to stanovuje vyhláška a normy. Kontroluji při nich prostřednictvím řídicí jednotky funkčnost všech dílčích zařízení. Jednou ročně pak přichází na kontrolu servisní technik firmy VELUX. Systém zde máme dva a půl roku a za tu dobu se neobjevil žádný problém – vše funguje tak, jak má.

Centrum simulačních a trenažérových technologií

mjr. Ing. Martin ŽAITLIK, HZS Olomouckého kraje

Centrum simulačních a trenažérových technologií (dále jen „CSTT“) je výcvikové zařízení Armády ČR. Plní několik základních funkcí: vědecko-výzkumnou (výzkum, standardizace, správa databází, aplikace modelování a simulací), vzdělávací (příprava odborníků v oblasti modelování, simulací a jejich nasazení v Armádě ČR) a výcvikovou (výcvik jednotek, simulační podpora výcviku velitelů a štábů, další formy přípravy štábů, příprava na mise, krizové řízení).

CSTT poskytuje komplexní výcvikové prostředí využívající nejnovější informační a komunikační technologie pro podporu rozhodování. Ve dvou střediscích v Brně a ve Vyškově se nachází řada simulátorů a trenažérů určených pro výcvik od jednotlivce, osádek bojových prostředků až po štáby a velitele praporů a brigád.

Středisko Brno je vybaveno systémem konstruktivní simulace OTBSAF (ONE-SAF Testbed Baseline), jenž je primárně určen pro výcvik velitelů a štábů pozemních jednotek. Po určitých úpravách, které byly na program provedeny v posledních dvou letech, je možné systém využívat i pro výcvik jednotek odcházejících do zahraničních misí a pro řešení činností v oblasti krizového řízení. Kromě pracovních stanic s programovým vybavením je součástí simulátoru komunikační technika (telefony, radiostanice, e-mail, prostředky velení a řízení) a zařízení sloužící pro rozbor cvičení (záznamová zařízení simulace, radiového provozu, statistiky). Na základě požadavků cvičících, typu operace (bojová, mírová, záchranná) se provede konfigurace spojovacích prostředků, pracovních stanic a prostorů pro cvičící štáb a podřízené jednotky. Samotné cvičení probíhá v reálném čase na terénních databázích, vytvořených na základě digitálních dat území ČR v měřítku 1:25 000. Průběh simulace a radiový provoz jsou nahrávány a záznam je možné kdykoliv přehrát pro potřeby rozboru cvičení.

CSTT se donedávna využívalo pro nácvik výhradně vojenských činností, jako např. požadavky vedení soudobého boje, moderní výcvik a vzdělání velitelů a štábů, velitelů malých jednotek, osádek bojových a jiných vozidel, či vybraných specializací. Možnosti využití simulátorů pro řízení krizových situací postupně testovaly při různých úkolech záchranné prapory Armády ČR.

■ V čem je CSTT výjimečné?

Běžně se provádějí velitelsko-taktická, štábní a organizační cvičení na mapách. Cvičí se tak, že se všechny činnosti provádějí jako ve skutečnosti pouze s tím omezením, že nelze prověřit jejich účinnost v reálném čase v provedení jednotek (výkonných složek). CSTT toto umožňuje. Základem pro simulaci re-

álných podmínek jsou vstupní údaje jako např. povětrnostní vlivy (oblačnost, déšť, mlha/viditelnost, mráz, vítr), denní doba (svítání, západ slunce), rychlost pohybů (rychlost přesunu vozidel a osob – v závislosti na technických možnostech, jízdních podmínkách, silnice nebo terén, samostatný pohyb, pohyb v koloně nebo ve skupině, omezování rychlosti) a ve vybavení (výstroj a výzbroj osob, vybavení vozidel, možnosti prostředků). Všechny tyto údaje je nutné zohledňovat při plánování a provádění jednotlivých činností. Cvičící štáb tak postupuje jako při plnění reálného úkolu a jsou mu pomocí simulátoru zabezpečeny všechny vazby a odezvy na prováděnou činnost. A to jak směrem k podřízeným jednotkám, tak k nadřízeným složkám, popřípadě i horizontálně v případě součinnosti. Při úkolování jednotek v simulaci je možnost chování a plnění úkolů omezena právě výše popsány skutečnostmi a nedovolí tak například vozidlům pohyb větší rychlostí než by to bylo možné ve skutečné situaci. Samotná simulace probíhá v reálném čase a je graficky zobrazována na pracovních stanicích nebo v trojrozměrné projekci.

Při úkolování jednotek se zadávají parametry úkolu pro jednotlivé osoby, kusy techniky nebo jejich skupiny. Vše je ihned a reálně zobrazováno na všech simulačních stanicích a na stanovišti řídicího cvičení. Lze tak okamžitě pozorovat rychlost odezvy a reakci na vydané rozkazy. To znamená, kolik osob a s jakou technikou se vydalo plnit rozkazy, zda jednotka zvolila vhodný způsob a trasu přesunu, ale také zda tomuto odpovídá stav vozovky, únosnost mostů apod. Sleduje se chování jednotlivých vozidel odřadu a řešení vzniklých nenadálých situací (poruchy vozidel, dopravní nehody apod.). Po příjezdu odřadu na místo události je možné sledovat pohyb jednotlivých osob na cestě, včetně sledování rozmístění techniky, jejím přemísťování, plnění jednotlivých úkolů a celé koordinace činností s ohledem na čas potřebný k jejich vykonání. Drobné nehody při přemísťování techniky (její zapadnutí, malý prostor k otočení nebo i zranění nevhodně se pohybujících osob) nejsou při cvičeních na simulátoru výjimkou a jen dokresluje realnost simulované situace.

■ Společné cvičení

V únoru letošního roku proběhlo v CSTT společné týdenní cvičení příslušníků 156. zp a HZS Olomouckého kraje. Cíle cvičení, jehož nosným tématem bylo odstraňování následků sněhové kalamity, byly zaměřeny na nácvik organizace a řízení činností, jako např.:

- vyprošťování zapadlé a havarované techniky,
- odstraňování padlých stromů,
- zprůjezdnění silnic a odstraňování sněhu,
- vyprošťování a vyhledávání zavalených osob,
- částečná demolice poškozené budovy,
- zabezpečení nouzové dodávky elektrickou energií.

Hlavním cílem cvičení bylo procvičit velitele a členy štábu ve vydávání nařízení a velení v průběhu záchranné operace, prověření velitelů a dalších funkcionářů operačních středisek v přijímání rozhodnutí v průběhu řízení záchranné operace a koordinace činností velitelů zúčastněných jednotek. Cvičení se skládalo z několika předem připravených scénářů:

- likvidace dopravní nehody nákladního automobilu,
- likvidace následků sněhové kalamity,
- likvidace následků zřícení střešní konstrukce supermarketu.

Účast příslušníků HZS Olomouckého kraje na tomto cvičení byla přínosem jak pro cvičící 156. zp, tak i pro příslušníky HZS kraje, kteří se cvičení účastnili na funkcích velitele zásahu nebo OPIS v rámci skupiny rozehry. Kromě procvičení se v řešení výše uvedených situací, komunikaci velitele zásahu (HZS kraje) s velitelem výjezdové skupiny nebo velitelem odřadu, si každý účastník cvičení odnesl řadu dalších zajímavých poznatků. Z mého pohledu je obrovským přínosem možnost zastavení cvičení a nejvíce možnost přehrávání a analýzy vzniklých situací. Tím lze cvičícím konkrétně ukázat vzniklou situaci, prodiskutovat řešení, poukázat na chybné postupy a navrhnout vhodnější řešení. Takto vzniklé situace lze opětovně spouštět do doby bezvadného zvládnutí obtížných situací.

Lze tedy říci, že motto CSTT - „Simulátor musí zabezpečit realizaci taktiky, taktika se nesmí přizpůsobovat simulátoru“ – plně vystihuje veškeré přednosti nových technologií na tomto pracovišti. Do budoucna by proto bylo vhodné více využít možnosti účasti příslušníků HZS ČR i dalších složek IZS na společných cvičeních se záchrannými prapory Armády ČR na CSTT. ■

Den požární bezpečnosti

Česká asociace hasičských důstojníků vyzývá všechny hasiče České republiky k propagaci požární ochrany mezi veřejností v rámci Dne požární bezpečnosti, který letos připadne na pátek 13. října 2006.

Cílem této akce je účinným způsobem propagovat požární ochranu formou preventivně výchovné činnosti směřující k předcházení vzniku požárů, poukazovat na činnosti a chování způsobující požáry a také na to, jak se chovat v případě vzniku mimořádné události. Součástí akce by rovněž mělo být seznámení občanů s možnostmi eliminace následků případného požáru, a to např. instalací jednoduchých technických zařízení ke včasnému zjištění a ohlášení vzniku požáru, úniku plynu apod., zabezpečením volného příjezdu požární techniky k místu události a na označená místa a zabezpečením volných únikových a zásahových cest v objektech. Tyto akce provádíme běžně v průběhu celého roku a jde vlastně o jejich širší propagaci a soustředění některých preventivně výchovných činností do předem vyhlášeného dne.

Propagace může probíhat různou formou, například:

- provedení taktických cvičení v místech s velkým soustředěním osob,
- ukázky činností na veřejných místech,
- den otevřených dveří na stanicích,
- přednášky s ukázkami na školách,
- propagace připravovaných akcí v regionálním tisku a rozhlasu,
- seznámení veřejnosti s uskutečněnými akcemi v regionálním tisku,
- propagace autonomních hlásičů požárů,
- upozornění na nebezpečí vyplývající z nadcházející topné sezóny,
- provedení kontrol nástupních požárních ploch a upozornění špatně parkujících řidičů vhodným letáčkem,
- jiné akce podle místních zvyklostí a podmínek.

plk. Ing. Jiří HORÁČEK,
prezident ČAHD

Penzijní fond České pojišťovny nabízí vysoké zhodnocení

Penzijnímu fondu České pojišťovny (PFČP), který spolupracuje s Hasičským záchranným sborem ČR na penzijním připojištění našich zaměstnanců, se trvale daří. PFČP výrazně posiluje svoji pozici největšího penzijního fondu v České republice a pro své klienty vytváří velmi zajímavý zisk. A právě výsledky a přednosti této společnosti byly hlavním tématem našeho rozhovoru s Mgr. Pavlem Němcem, výkonným ředitelem pro obchod a marketing PFČP.

Penzijní fond České pojišťovny v loňském roce dosáhl rekordních výsledků. Mohl byste je upřesnit?

Naše společnost v loňském roce vytvořila zisk 967 milionů korun. Oproti roku 2004 tak zisk vzrostl o 36 %. Rekordní výši zisku pozitivně ovlivnil příznivý vývoj českého kapitálového trhu. Růst akcií v roce 2005 jsme předpokládali, zvýšili jsme jejich podíl až na 8 % našeho celkového portfolia a realizovali jsme vysoké zisky. Současně jsme kladli důraz na bezpečnost clientských prostředků, a proto byla většina investic umístěna v obligacích.

Na jaké zhodnocení se tedy mohou těšit klienti PFČP?

Zhodnocení clientských účtů za rok 2005 vrostlo na 3,8 %. Podařilo se nám tak při relativně nízkém riziku dosáhnout zhodnocení významně převyšující inflaci. Při započtení všech státních podpor a příspěvku zaměstnavatele získávají zaměstnanci velmi slušný výnos, který jim nemůže nabídnout žádné jiné spoření.

Změnil se v poslední době nějak výrazně počet klientů PFČP?

Díky velkému zájmu o penzijní připojištění a dobré obchodní politice jsme získali prostřednictvím našich silných distribučních kanálů největší počet klientů na trhu. Celkem tak loni do našeho penzijního fondu přibýlo 97 tisíc nových klientů a podobný trend zaznamenáváme i letos. Na začátku května tak celkový počet našich klientů překročil hranici 900 tisíc. PFČP tak významně posílil pozici jedničky na trhu penzijního připojištění.

Jaký je zájem o penzijní připojištění mezi zaměstnavateli?

Penzijní připojištění je dnes pro firmy a instituce naprosto běžná věc. Zaměstnavatelé si stále více uvědomují, že kvalitní zaměstnance si udrží, jen pokud se o ně dobře postarají. Navíc si přispíváním na penze svých lidí snižují vlastní daně. V současnosti se staráme o více

než 4500 firem a organizací, dohromady takto připojištěných zaměstnanců evidujeme více než 210 tisíc klientů našeho fondu. Kromě Hasičského záchranného sboru ČR se jedná o významné komerční společnosti jako například Škoda Auto, SKANSKA, Eurotel a další.

Výhody penzijního připojištění pro zaměstnavatele jsou zřejmé. Co však konkrétně získají ukládáním peněz do penzijního fondu klienti-zaměstnanci?

Vedle možnosti získat příspěvek zaměstnavatele jsou jednoznačnými benefity státní příspěvky a daňové úlevy, které z penzijního připojištění dělají velmi výnosné spoření. Pokud chce klient získat maximální státní příspěvek, jenž za rok může činit až 1800 korun, měl by si u penzijního fondu ukládat minimálně 500 korun měsíčně. Pokud chce maximálně využít i daňových úlev, měl by spořit 1500 korun měsíčně. Za rok lze takto prostřednictvím úspor na dani získat zpět až 3840 korun. Nesmíme však zapomenout ani na pravidelně připisované zhodnocení převyšující úroky termínovaných vkladů. Za zmínku také stojí skutečnost, že pojištěnci neplatí za vedení účtu u penzijního fondu a provádění změn ve smlouvě žádné poplatky. V tomto ohledu nemá náš produkt konkurenci.

PENZIJNÍ FOND
ČESKÉ POJIŠŤOVNY

Modul na likvidaci následků hromadných neštěstí a mimořádných událostí

Ing. Simona CIGÁNKOVÁ, Zdravotnická záchranná služba hl. m. Prahy – Územní středisko záchranné služby, foto archiv ZZS hl. m. Prahy

Během posledních deseti let došlo u nás i ve světě k nárůstu mimořádných událostí a krizových situací s hromadným postižením zdraví osob. K mimořádným událostem přírodního charakteru se stále více přidávají události spojené s činností člověka, tzv. antropogenní události (ať již se jedná o havárie v dopravě a průmyslu, teroristické činy nebo o různé negativní jevy ve společnosti - demonstrace, sociální nepokoje a podobně). Na tyto události je tedy nezbytné reagovat odpovídajícím vybavením a připraveností všech záchranných složek.

Příprava na mimořádné události s hromadným postižením zdraví osob

Pro zkvalitnění likvidace zdravotnických následků mimořádných událostí s hromadným postižením zdraví osob existuje několik variant využití různých prostředků. Každá má své výhody a nevýhody. Po sběru zkušeností ze světa - zejména pak ze zemí EU a z jejich velkých metropolí, kde převažují nákladní kamionové moduly obsahující vše potřebné se snadnou obsluhou - jsme se rozhodli pro „modul“ formou kamionu. Kamion obsluhuje pouze jedna osoba; ta je okamžitě schopna vyjet na místo určení, kde může být modul během několika minut rozložen a připraven k plnění úkolů. Modul je schopen okamžitě a najednou přivést na místo události vše, co k zásahu a likvidaci zdravotnických následků mimořádné události naši záchranáři potřebují:

- dispečerské a štábní pracoviště,
- třídící pracoviště,
- úložný prostor pro zásobu zdravotnických pomůcek, přístrojů, léků a materiálu,
- zázemí pro veškerý zdravotnický personál,
- strojovnu s technologickým vybavením.

Použitelnost modulu z pohledu ZZS HMP – ÚSZS je širší, než se na první pohled

může zdát. Vedle nasazení v místě hromadného neštěstí plní modul i funkci mobilního stanoviště ZZS HMP – ÚSZS. Toho využijeme i při tzv. asistencích - tedy zdravotnickém zajištění akcí s koncentrací velkého počtu osob. Modul tak může vytvářet týlové pracoviště odpovídající úrovni i tolik potřebné zázemí pro zaměstnance. Průměrná využitelnost modulu – kamionu je nejméně dvakrát do měsíce. Návěsový modul je použitelný zejména při vzniku mimořádných událostí se značnou koncentrací osob, kde existuje vysoká pravděpodobnost jejich ohrožení ve velkém měřítku. Modul je využíván tam, kde likvidace zdravotnických následků přesahuje více než 60 minut. Následující příklady takovýchto událostí ze zahraničí z posledních let ukazují, že likvidace zdravotnických následků mimořádné události mohou trvat až několik dní:

- teroristický útok v Madridu (2004) – doba zásahu na čtyřech místech vzniku 2 až 4,5 hodiny,
- teroristický útok v Beslanu (2004) – průběh události tři dny a doba hlavního zásahu přibližně čtyři hodiny,
- požár diskotéky v Buenos Aires (2004) – doba zásahu přibližně 4,5 hodiny,
- železniční nehoda v Eschede v Německu (1998) - zde byl poslední pacient transportován po 3,5 hodinách,

- v ČR pak dopravní nehoda autobusu u Nažidel (2003) - zde byl poslední pacient transportován po třech hodinách,
- prolomení střechy výstaviště – Polsko,
- prolomení střechy sportovního stadionu – Rakousko a Německo,
- prolomení střechy stadionu – Rusko,
- zborcení části objektu – letiště Paříž, aquapark Moskva,
- teroristický útok – divadlo v Moskvě.

Mezi další události, kde by bylo vhodné a efektivní modul použít, patří například:

- povodně v roce 2002, kdy posádky ZZS HMP vykonávaly dlouhodobé asistence při evakuaci osob z postižených oblastí, např. v Karlině,
- nepokoje při zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky v Praze roku 2000 nebo během zasedání NATO,
- požár obytného dvanácti poschodového panelového domu na sídlišti Bohnice na Silvestra roku 2003,
- zřícení obytného domu na Žižkově před osmi lety,
- letošní výbuch plynu v obytném domě na Arbesově náměstí,
- cvičení teroristického výbuchu v metru.

Z příkladů vyplývá, že modul je možné využít pro kvalitnější zásah nejen při:

- průmyslových haváriích (např. při úniku nebezpečných látek a plynů z průmyslových objektů; požárech, výbuchu či zhroucení obytných domů nebo veřejných objektů - hypermarketů, stadionů, výstavních hal nebo kulturních zařízení),
 - dopravních haváriích (prostředků městské hromadné dopravy, železničních haváriích, haváriích v letecké dopravě),
 - přírodních katastrofách (povodních),
 - teroristických útocích,
- ale také při zcela běžných společenských akcích s velkou koncentrací osob, např.: megakoncertech, hromadných oslavách, sportovních utkáních apod. Všechny tyto události jsou spojeny se zvýšeným rizikem poškození zdraví i ohrožení života více osob.

Popis modulu

Modul – kamion je vytvořen tak, aby poskytoval vše potřebné pro zásah ZZS HMP – ÚSZS:

- tzv. detašované dispečerské a štábní pracoviště, které umožňuje komu-

nikaci všech posádek přímo na místě s velitelem zásahu pro zdravotnickou část a zprostředkovává nezávislou komunikaci se zdravotnickým operačním střediskem (ZOS) v budově v Korunní ulici i s ostatními složkami; toto pracoviště je vybaveno radiovým spojením i přístupem k internetu a zprostředkovává dostupnost všech potřebných databází i informací přímo na místě zásahu; lze ho použít i jako záložní pracoviště pro případ výpadku ZOS atd.,

- třídící pracoviště, sloužící i pro dočasné ošetření postižených a skýtající vše potřebné pro dočasnou péči o těžce postižené a raněné přímo na místě v terénu; toto pracoviště lze také využít jako seřadiště pro lehce raněné - zde budou tito ranění moci vyčkat na transport po odsunu těžce raněných; pracoviště je vytápěno pro zásahy v nepříznivém počasí, je vybaveno patnácti přípojnými místy k rozvodu medicínálního O_2 , přípojkami o napětí 220V/12V a osvětlením včetně sociálního zázemí,
- úložný prostor pro dostatečnou zásobu zdravotnických pomůcek, přístrojů, léků a materiálu (nosítka, kufrы se zdravotnickým materiálem a léky, zdravotnické přístroje, dostatek kyslíkových lahví atd.),
- zázemí pro veškerý zdravotnický personál, protože likvidace mimořádných událostí a hromadných neštěstí může trvat nejen hodiny, ale i dny; jedná se o krytou, klimatizovanou a vytápěnou místnost se sociálním zázemím (toaleta, sprcha a kuchyňka),
- tzv. strojovnu s technologickým vybavením (vlastní agregát na výrobu elektřiny, naftové topení, hydraulická čerpadla, elektrorozvaděče a hydraulické rozvaděče, ale také klimatizační jednotku a další potřebné technologie včetně zásoby pohonných hmot, vody a dalších médií, jakým je např. kyslík).

Kamion je dále vybaven:

- opěrnými nohami pro stabilizaci v nerovném terénu,

- výsuvným segmentem ve střeše pro vytvoření dispečerského a štábního pracoviště, z něhož se bude řídit zdravotnický zásah a likvidaci zdravotnických následků přímo na místě mimořádné události,
- hydraulicky zdvihatelnými bočnicemi, tvořícími ve zdviženém stavu střechu třídícího pracoviště pro dočasné ošetření těžce raněných a seřadiště lehce raněných,
- hydraulicky zdvihatelným nosičem antén a osvětlení s výškou 12 m nad terénem,
- zvláštním světelným a zvukovým výstražným zařízením.

Celé rozložení modulu trvá jen několik minut a je obsluhováno pouze jedním člověkem pomocí dálkového ovládání. Po rozložení všech pracovišť zabírá modul – kamion plochu o rozměrech 7,3 m x 13,6 m, do výšky pak 4 m.

Výhody tohoto typu modulu

Mezi jednoznačné výhody kamionu, jako ztvárnění modulu pro likvidaci následků hromadných neštěstí a mimořádných událostí, patří především jeho rychlá akceschopnost a téměř okamžitá

využitelnost pro zásah a likvidaci zdravotnických následků mimořádné události. Jedná se o předem připravené prostory s rychlou mobilitou, kvalitou a veškerým komfortem. Takto ztvárněný modul má mnoho možností využití dle aktuální situace a typu události - ať již jako prostředek pro přepravu nutného zdravotnického materiálu, léků a přístrojů nebo jako prostor pro komunikaci, ošetření pacientů a zázemí záchranářů. Další velkou výhodou je, že takovýto modul je možné obsluhovat pouze jedním člověkem. Dosud naše záchranná služba disponovala moduly ve formě několika přívěsů, které se na místo musely dopravit několika vozidly s řidiči.

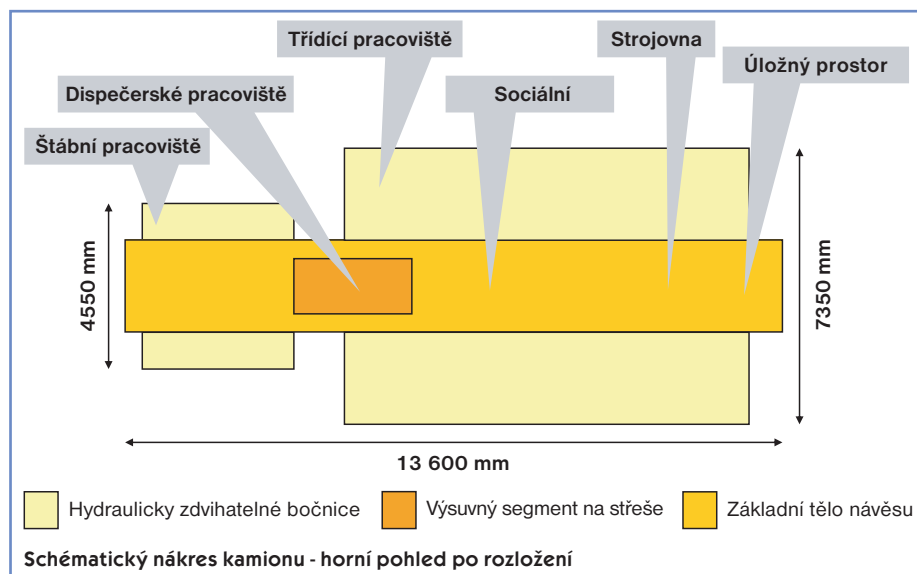
Nevýhody tohoto typu modulu

Modul v podobě kamionu má jednu nevýhodu - sníženou průchodnost terénem v souvislosti s jeho velikostí. Tento problém je však řešitelný; řidič se proto připravuje v období „klidu“ tak, aby byl schopen dojet k jakémukoliv objektu na území hl. m. Prahy. Vytváří datové podklady a zpracovává nejrůznější varianty tras.

Jsme připraveni i na případ, že se kamion nedostane přímo k místu události. Máme připraven záložní systém transportu kontejnerů s vybavením přímo k pacientům a následně pak transport pacientů do rozložených částí kamionu.

Organizace provozu modulu

Nedílnou součástí organizace využití tohoto modulu jsou také nácviky stavby a orientace posádky na jednotlivých pracovištích a v technických prostorách tak, aby byli ostatní záchranáři účinně vedeni k jeho efektivnímu využití. I proto je stále k dispozici ve čtyřadvaceti hodinové službě řidič-záchranář, jenž má technické i zdravotnické vzdělání. Dále jsou našim Zdravotnickým školicím střediskem v rámci stálého vzdělávání usku- tečňována školení lékařů a záchranářů ZZS HMP s cílem seznámit všechny zaměstnance s jednotlivými funkcemi modulu.

Cvičná letecká nehoda na severní Moravě

npor. Ing. Vojtěch NEZVAL, HZS Moravskoslezského kraje, foto archiv HZS Moravskoslezského kraje

Ve čtvrtek 15. června 2006 se v prostoru Opavy (v blízkosti obce Dolní Benešov) ve výšce 4500 stop srazila dvě letadla. Jedno letadlo (L 410) bylo poškozeno těžce a posádka neodpovídala na volání služby řízení letového provozu. Posádka druhého letadla (SAAB 340) stále komunikovala se službou řízení letového provozu, ohlásila srážku letadel a požádala o vyhlášení tísň. Jednalo se o cvičení, které mělo ověřit typovou činnost složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) při společném zásahu „Letecká nehoda“ – STČ – 04/IZS.

Letadlo SAAB 340 (34 cestujících) se po střetu a nahlášení tísň urychleně vrátilo zpět na letiště Mošnov a řídicí věž nahlásilo počet cestujících, obsah nákladu a množství paliva. Záchranná požární služba letiště vyhlásila stupeň nouze a požádala o posily KOPIS IZS kraje. Řídicí věž dále předala informaci řízení letového provozu v Praze (ŘLP), a to dále uvědomilo Záchranné koordináční středisko Praha (RCC) o druhém letadle, které se od doby srážky neozvalo (předalo poslední polohu a typ letadla). Letadlo přibližně v desáté minutě přistálo na letišti v Mošnově. Na palubě letadla došlo ke dvěma lehčím zraněním cestujících a k zástavě srdce dalšího pasažéra. Letadlo L 410 (40 cestujících) se zřítilo ve třetí minutě do prostoru letiště Zábřeh u obce Dolní Benešov. V troskách letounu a na ploše letiště, kde se letadlo ještě pokusilo nouzově přistát, se nacházelo 25 mrtvých a 15 těžce zraněných osob.

Téma cvičení

Tématem cvičení bylo:

- vyhodnotit přijaté zprávy o letecké nehodě dvou letadel z několika zdrojů,
 - organizovat nasazení sil a prostředků (KOPIS IZS),
 - organizovat na letišti Mošnov nasazení složek IZS (velitel zásahu byl velitelem jednotky záchranné požární služby letiště),
 - organizovat na letišti Zábřeh nasazení složek IZS (velitelem zásahu byl řídicí důstojník HZS Moravskoslezského kraje),
 - procvičit předsunuté operační středisko (Zábřeh),
 - procvičit koordinaci a komunikaci jednotlivých složek IZS (Zábřeh),
 - procvičit nasazení štábu velitele zásahu (Zábřeh),
 - ověřit připravenost a koordinaci nasazení psychosociální a posttraumatické intervenční péče postiženým osobám a zasahujícím složkám IZS.
- Jednalo se o největší taktické cvičení složek IZS v Moravskoslezském kraji od

vzniku krajů. Do cvičení bylo zapojeno přes 500 cvičících včetně figurantů. Abychom zajistili možnost sledovat průběh cvičení na obou místech, muselo se cvičení připravit jako jedna mimořádná událost. Cvičení se poté rozdělilo na dvě části - Mošnov a Zábřeh. V obou sektorech byly nasazeny síly a prostředky jen jednou, nedošlo tedy k dublování.

Mošnov

První, přibližně hodinová, část cvičení začala v 08.00 hodin ráno na letišti Mošnov. Cestující (figuranti a pozorovatelé) prošli odbavením a kontrolou, poté nastoupili do letounu SAAB 340 a vzletli. Letadlo po krátkém letu hlásilo střet s druhým letounem, vyvázlo pouze s poškozeným křídlem a nakonec nouzově přistálo zpět na letišti v Mošnově. Hlavní východ z letadla byl zablokovaný, a tak všichni museli z letadla ven nouzovým východem nad křídlem, případně

nákladovým prostorem. Posádka letounu si procvičila komunikaci, péči o cestující a přípravu na nouzové přistání. Jako první se k letounu dostavila hasičská záchranná služba letiště, která provedla průzkum, protipožární zabezpečení a evakuaci cestujících mimo letadlo včetně první pomoci pro cestujícího s infarktem.

Ostraha letiště prověřila navádění a hladký průjezd složek IZS na místo mimořádné události /cizinecká policie, Policie ČR, sanitky RLP, jednotky HZS Moravskoslezského kraje (dále jen „MsK“) a jednotky SDH obcí/. Část cvičení na letišti Mošnov byla ukončena převozem evakuovaných cestujících z přistávací dráhy do prostor letištní haly.

Zábřeh

Pro většinu pozorovatelů, ale také pro cvičící a figuranty, byla určitě zajímavější druhá část cvičení, která proběhla

s čtyřhodinovým časovým posunem. Letadlo L 410 se neúspěšně po srážce pokusilo nouzově přistát na letišti v Zábřehu u Dolního Benešova a při dopadu se rozlomilo na několik částí. Z nádrží letadla unikalo postupně přibližně 300 litrů kerosinu. V troskách letadla a v jeho okolí bylo rozmístěno čtyřicet figurantů z opavského Českého červeného kříže, studenti Ostravské univerzity a studenti OUPO Frýdek-Místek. Skutečný vrak letadla L 410, kvalitní maskování figurantů včetně imitací zlomenin dokonale přiblížily cvičení k reálné mimořádné události. Někteří přeživší se v šoku pohybovali po letišti a jako první se o ně postarala zdravotnická záchranná služba.

Na místo mimořádné události se vzápětí dostavili hasiči a policisté. Dále se na místo dostavili příslušníci Armády ČR (157. záchranný prapor z Hlučína a vrtulník SAR Přerov), pracovníci firmy Dekonta, a.s., Ústavu pro odborné technické zjišťování příčin leteckých nehod (ÚZPLN), Oblastní inspekce životního prostředí a další.

Řízení záchranných prací převzal řídící důstojník HZS MsK, který na místo povolal velký týlový kontejner a zřídil štáb

velitele zásahu (VZ). Do štábu byli zařazeni všichni vedoucí složek a subjektů, které se podílely na likvidaci události. V rámci cvičení byl do štábu VZ povolán také zástupce KOPIS HZS MsK. Ten komunikoval s KOPIS HZS MsK z místa mimořádné události (MU) prostřednictvím přenosného počítače a programu „Výjezd“ napojeného přímo na krajskou databázi HZS MsK. Velitel zásahu měl tedy on-line k dispozici veškeré údaje o pohybu techniky, volných silách a prostředcích a měl okamžitý přehled o činnosti OPIS územních odborů HZS kraje. Zároveň měl k dispozici geografický informační systém s veškerými geografickými daty daného území.

Místo MU bylo rozděleno na pět sektorů. V prvním sektoru probíhala především záchrana osob, ve druhém sektoru převládalo hašení a později také jímání a odčerpání uniklých látek. Třetí sektor byl vymezen pro pátrání a plošné vyhledávání osob, ve čtvrtém sektoru probíhala triáž zraněných a poslední sektor byl nástupní prostor pro složky IZS a tylové zabezpečení.

Prostor a „stopa“ pádu letadla byl prohledán vrtulníkem SAR Přerov. Na mís-

to MU přiletěl rovněž vrtulník Policie ČR, a také vrtulník ZZS. Po ukončení záchranných prací měla odborná veřejnost a novináři možnost seznámit se s další činností při likvidačních pracích, postupech a expertizách jednotlivých složek IZS v dalších hodinách a dnech formou společné prezentace.

Vyhodnocení cvičení

Cvičení bylo připravováno několik měsíců a největší důraz byl kladen na prověření schopností složek IZS při plnění jejich úkolů dle typové činnosti. Případné chyby a nedostatky, které se při cvičení projeví a které byly interními problémy jednotlivých složek IZS, si tyto složky vyhodnotily samy. Co do počtu účastníků bylo cvičení největším cvičením od vzniku HZS kraje a cvičením s největším štábem VZ.

Jako efektivní se ukázala příprava zástupců jednotlivých složek IZS ve štábu velitele zásahu a vyjasnění kompetencí. Některé zúčastněné složky IZS nemají zkušenosti ani vybudovaný systém řízení složitějších zásahů a oproti hasičům zpravidla nejsou na společné zásahy v rámci působnosti zákona o IZS interně připravovány. Tým ÚZPLN byl velice pohotový, ale je potřeba, aby byly detailněji propracovány (vyjasněny) priority v průběhu záchranných a likvidačních prací a spolupráce se složkami IZS, zejména pak vyšetřujícími orgány Policie ČR (např. při identifikaci mrtvých).

Práci základních složek IZS velice efektivně doplňovala Armáda ČR, která navíc operativně zajistila stravování a místo pro odpočinek zasahujících. Poprvé byl v místě události nasazen také posttraumatický tým HZS MsK, antikonfliktní tým Policie ČR, psychologové ZZS a Armády ČR. Týmy řešily „psychickou očistu“ zasahujících, zachraňovaných a také pozůstalých na hranici vnější zóny při cvičení.

Cvičení, provedené dle typové činnosti STČ – 04/IZS „Letecká nehoda“, dobře prověřilo společnou činnost složek IZS při nehodě s velkým počtem zraněných osob.

Boj o čas za lidský život

Zdravotnická záchranná služba Královéhradeckého kraje (ZZS KhK) poskytuje 24 hodin denně přednemocniční neodkladnou péči prostřednictvím 14 posádek rychlé lékařské pomoci (RLP), osmi posádek rychlé zdravotnické pomoci (RZP) a jedné posádky letecké záchranné služby (LZS).

ZZS KhK vznikla v roce 2004 postupným sloučením a transformací 18 posádek záchranných služeb ve 12 městech Královéhradeckého kraje. Do té doby byly posádky ZZS součástí okresních nemocnic Jičín, Náchod a Rychnov nad Kněžnou, soukromé nemocnice Opočno, léčebny dlouhodobě nemocných Hořice, městské nemocnice Nový Bydžov a tří samostatných příspěvkových organizací v Hradci Králové, Trutnově a Náchodě. Středisko LZS v Hradci Králové s volacím znakem "Kryštof 6" zahájilo činnost v roce 1990 jako čtvrté středisko LZS v Čechách (v Praze od roku 1987, v Brně od roku 1988 a v Ostravě od roku 1989). Provozovatelem používaného vrtulníku je Letecká služba Policie ČR.

Výhody celokrajské organizace

V současnosti je ZZS KhK příspěvkovou organizací zřízenou Královéhradeckým krajem s jednotným řízením, metodikou a ekonomikou. Podařilo se unifikovat vybavení sanitních automobilů zdravotnickými přístroji, materiálem, léky, dokumentací, lékařskými postupy apod. ZZS KhK byla první záchrannou službou v České republice, kde byl tento projekt zrealizován v praxi. Sjedený systém práce umožňuje personální výpomoc podle aktuálních potřeb jednotlivých oblastí a poskytování přednemocniční neodkladné péče v celém kraji na stejné úrovni. Zkrátily se tak dojezdové časy k pacientům a operativním způsobem je možné řešit zvýšenou potřebu lékařské péče na konkrétním místě.

Operační středisko

V krajském zdravotnickém operačním středisku se v nepřetržitém provozu na čtyřech stanovištích střídá 18 operátorů, kteří přijímají tísňová volání na lince 155, vyhodnocují výzvy a řeší vysílání optimálních posádek k postiženým. Operátoři mají vyšší zdravotnické vzdělání a jsou schopni odborně poradit volajícím, jakým způsobem poskytnout první pomoc do příjezdu posádky na místo. V každé směně je k dispozici lékař, aby posoudil komplikovanější případy a zajistil případné konzultace s odbornými pracovišti. Operační středisko využívá ke komunikaci se všemi posádkami jednotnou radiofonní síť v pásmu 160 MHz a jako záložní spojení komunikační digitální systém MATRA-PEGAS a krizové

mobilní telefony. Každý operátor může volajícího lokalizovat na mapě zobrazené na jednom ze dvou monitorů a na místo zásahu vyslat sanitní automobil, který se v tu dobu nachází nejbližší. Tuto informaci získá na druhém z monitorů, který sleduje jednotlivá vozidla systémem GPS. „V případě, že jsou všechny posádky v dané oblasti vytiženy, vypomáhají sanitky ze sousedních okresů, někdy i ze sousedních krajů“, vysvětluje MUDr. Jiří Mašek, hlavní lékař ZZS KhK. „Dlouhotrvající tropická vlna letošního léta byla neúnosná pro některé starší osoby a nemocné. Znamenali jsme nárůst vážných obtíží u lidí s vysokým krevním tlakem a kardiovaskulárními poruchami.“

Letecká záchranná služba

Vrtulník LZS je prioritně využíván tehdy, když se postižený nachází ve špatně přístupném nebo příliš vzdáleném terénu (Krkonoše, Orlické hory apod.). Dále se používá k pacientům se stavy ohrožujícími život, zejména tam, kde hrozí nebezpečí z prodlení (bezvědomí, zástava krevního oběhu, tepenné krvácení apod.) a je předpoklad, že se k postiženému dostane odborná pomoc tímto způsobem rychleji než automobilem. Nejčastěji ale zasahuje u dopravních nehod s větším počtem zraněných nebo v případech, kdy byla osoba vystavena vysokoenergetickému mechanizmu úrazu (např. zasažená vozidlem v rychlosti nad 35 km v hodině, katapultovaná nebo vyprošťovaná z automobi-

lu, po pádu z výšky šest a více metrů, při podezření na poranění páteře, zlomeniny dvou a více dlouhých kostí, závažné poranění hrudníku nebo břicha apod.) a vyžaduje přímý transport do traumatologického centra. V letním období nejsou výjimečné ani lety k tonoucím. Všechny tyto zásahy do terénu se označují jako primární lety, kterých je převážná většina (70 %). Druhou skupinu zásahů tvoří neodkladné sekundární transporty, kdy je nutné použít vrtulník k převozu pacienta z menší nemocnice na specializované pracoviště a pro jeho budoucí zdravotní stav je rozhodující právě rychlost a způsob transportu. Mezi tyto lety patří například urgentní převozy do popáleninového centra, replantačního centra po amputacích, neurochirurgii, kardiologické nebo na pracoviště PTCA, provádějící zprůchodnění věnitých tepen při srdečním infarktu. V rámci transplantačního programu může LZS zajistit rychlý převoz příjemce orgánu do nemocnice, kde se nachází odpovídající dárce. Třetí skupina zásahů, ambulantní lety, tvoří nepatrnou část zásahů LZS (1 %). Patří k nim plánované mezinemocniční transporty pacientů, u kterých je převoz pozemními prostředky méně vhodný s ohledem na charakter poranění (např. při zlomenině páteře), ale případné odložení transportu nijak nepříznivě neovlivňuje další vývoj jejich onemocnění.

Po dobu několika prvních let byl v Hradci Králové používán polský vrtulník PZL-Swidnik Mi-2 střední kategorie, na

počátku roku 1995 nahrazený typem Eurocopter BO-105 CBS4. Od poloviny roku 2004 je na stanovišti LZS v Hradci Králové trvale používán moderní vrtulník Eurocopter EC-135 T2 německé výroby.

Vrtulník je vybaven speciálním systémem tlumení vibrací, který zajišťuje velice klidný let a nízkou hlučnost. Pro LZS je standardně posádka vrtulníku čtyřčlenná ve složení pilot, palubní inženýr, lékař a zdravotnický záchranář. Vrtulník takto přepraví na palubě jednoho ležícího pacienta, kterému je možné poskytovat komplexní intenzivní nebo resuscitační péči.

Od obdržené výzvy se vzlet uskutečnil v průběhu dvou minut. Posádka vrtulníku je v trvalém rádiovém spojení se zdravotnickým operačním střediskem a službami řízení letového provozu. Akční rádius vrtulníku je 70 kilometrů, ale většina primárních zásahů se uskutečňuje do vzdálenosti 30 až 40 kilometrů od základny. Vrtulník v Hradci Králové létá na primární zásahy od východu do západu slunce, ale je plně vybaven k letům v noci a podle přístrojů, čehož je využíváno zejména v zimním období.

Že se pacientovi může dostat té nejlepší možné péče, dokazuje vybavení vrtulníku LZS, do kterého patří například přenosný defibrilátor s EKG monitorem a externím kardiostimulátorem, přístroj pro měření hladiny hemoglobinu, přístroj pro umělou plicní ventilaci, dýchací přístroje pro novorozence a pro dospělé, pulzní oxymetr, pomůcky pro zajištění průchodnosti dýchacích cest (endotracheální rourky, kombitubus, koniotomický set), souprava pro ošetře-

ní popálenin, souprava pro ošetření pneumotoraxu apod.

„Máme téměř 700 vzletů ročně“, říká vedoucí lékař LZS MUDr. Anatolij Truhlář. „Jsou také období, kdy nám počasí létání neumožňuje. Tehdy máme k dispozici kompletně vybavenou sanitku a jezdíme k pacientům po zemi. Letos v zimě se létalo málo, protože byly velmi často mlhy a nepříznivé počasí. Zato teď v létě je provozní doba od 06.00 do 21.00 hodin a máme tři až čtyři zásahy denně. Nejčastěji létáme k dopravním nehodám a závažným pracovním úrazům. Z onemocnění jsou nejčastější srdeční infarkty a cévní mozkové příhody. Vzhledem k přítomnosti hornatých a skalnatých oblastí v našem spádu jsme občas povoláni k úrazům horolezců, kde se velmi osvědčila spolupráce s leteckými záchranáři HZS ČR, kteří s námi od loňského roku spolupracují při činnostech v podvěsu vrtulníku. Vloni v létě jsme měli společný zásah s hasiči při záchraně polského dítěte, které si při pádu ze skály v oblasti Adršpachu poranilo páteř a letos v červenci byl podobný zásah proveden na Kozích hřebtech, kde si německý turista zlomil dolní končetinu.“

Při dopravních nehodách se vyskytují nejrůznější druhy poranění. MUDr. Truhlář upozorňuje na jeden z tragických příkladů podceňování pravidel silničního provozu: „Mnoho řidičů v osobních automobilech vybavených airbagy nepoužívá při jízdě bezpečnostní pásy. Při čelním střetu je pak airbag proti řidiči nebo spolujezdci vystřelen rychlostí asi 300 km/h. U nepřipouta-

ného cestujícího má obvykle devastující a často smrtelné účinky.“

Vrtulník LZS má kromě vyšší rychlosti zásahu ještě navíc tu výhodu, že s pacientem neletí do jakékoliv nejbližší nemocnice, ale přímo na specializované pracoviště, které mu poskytne tu nejvhodnější a definitivní péči. V průběhu letu je možné se s příjmovou nemocnicí spojit a domluvit na dalším postupu, takže při přiletu s nemocným je již vše připraveno například k výkonu na operačním sále.

Všechny větší nemocnice a specializovaná zdravotnická centra mají svůj vlastní heliport. Úrychlení pomoci každému, kdo ji v danou chvíli vyžaduje, je maximální. Vždyť někdy hraje v boji o život každá minuta.

MUDr. Truhlář varuje: „Jsou případy, kdy se opravdu hraje o čas. V loňském roce píchla v lese včela mladou ženu s alergií na včelí jed. Manžel ji vyzval, aby se vydala do nemocnice, ale ona zdolnou cestou nepřežila. Kdyby příbuzní okamžitě zavolali na tísňovou linku 155, mohla ji být odborná pomoc poskytnuta včas.“

Lékaři i zdravotníci záchranáři se zabývají o osudy těch, které se podaří zachránit a obnovit v přednemocniční fázi jejich základní životní funkce. Občas se stává, že přijdou poděkovat rodiče zachráněných dětí nebo osobně některý z ošetřených pacientů. To je pak to největší poděkování za každodenní práci.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto MUDr. Anatolij TRUHLÁŘ,
ZZS Královéhradeckého kraje

PLACENÁ INZERCE

**Speciální hasičské
automobily Wawrzaszek
→ moudré rozhodnutí**

- Nejmodernější CAS s celokompozitní nástavbou
- Špičková bronzová čerpadla Ruberg
- Velmi vysoká kvalita provedení
- Široká nabídka podvozků

Vaši silní a spolehliví dodavatelé :

RLS spol. s r.o.
www.rls.cz

Wawrzaszek ISS
www.wawrzaszek.com.pl

RLS spol. s r.o. Bařovka 1285, 696 02 Ratíškovice, T +420 518 368 090, F +420 518 368 092, info@rls.cz → www.rls.cz

Nácvik součinnosti uprostřed skal

Dne 21. června 2006 se sjeli do oblasti Křížového vrchu u Adršpachu na Náchodsku k součinnostnímu výcviku záchrany horolezce příslušníci HZS Královéhradeckého kraje, Letecké záchranné služby Královéhradeckého kraje a Letecké služby Policie České republiky s vrtulníkem Eurocopter EC-135. Cvičení se účastnili také členové Skalní záchranné služby CHKO Broumovsko.

Přestože věže na Křížovém vrchu stály vždy jakoby ve stínu známějších Adršpašských skal, už od začátku horolezectví u nás přitahovaly lezce různého ražení. S nimi přichází mezi pískovcové věže také neštěstí, které chodí nejen po horách, ale i po skalách. Nelze ho podceňovat, a proto se zdejší pískovcové věže stávají místem přípravy záchranářů. Loni se cvičilo ve skalách v takovém rozsahu vůbec poprvé.

Na Křížovém vrchu jsou sice dvě schránky první pomoci, ve kterých je základní obvazový materiál a nosítka (první je pod Květinovou a druhá na začátku Křížové cesty u západního Kláštera), ale to k zodpovědnému zabezpečení záchrany zdraví a života nepostačuje. K nejčastějším úrazům patří pád z výšky a k takovému zásahu, kvůli těžko dostupnému terénu, musí být mnohdy nasazen vrtulník s leteckým a zdravotnickým záchranářem, popřípadě ještě s lékařem.

„Horolezci si svého zraněného kamaráda se skal snesou,“ říká ředitel územního odboru Náchod HZS Královéhradeckého kraje a zkušený horolezec mjr. Jan Adamec. „My spíše počítáme se záchranou nezkušených lezců nebo nepozorných turistů.“

Poslední nešťastný případ se stal letos 10. dubna v 16.46 hodin, kdy se na Křížovém vrchu z desetimetrové výšky zřítíl třicetiletý horolezec. Vrtulník byl zapotřebí pouze pro jeho převoz do nemocnice. Na traumatologii v královéhradecké nemocnici to je po silnici 80 kilometrů a z velké části po ne zrovna kvalitních komunikacích.

Loni v srpnu spadl z 26 metrů vysoké vyhlídky v Teplických skalách desetiletý chlapec. S pohmožděnou páteří a otevřenou zlomeninou levé ruky by však při silném krvácení bez pomoci vrtulníku čekal na lékaře možná i tři hodiny.

Důkladná příprava

Důsledné přípravě věnují záchranáři velkou pozornost. Jde především o perfektní dodržování bezpečnostních pravidel. Zvlášť se připravují hasiči, zvlášť zdravotníci, pak obě skupiny dohromady a na závěr společně s piloty vrtulníku. Je tu přítomno devět hasičů-leteckých záchranářů, dvanáct zdravotníků a lékařů ZZS a tři piloti. Členové Skalní záchranné služby CHKO Broumovsko, které vede zkušený skalní záchranář Bohumil Šustek, simulují raněné.

Scénáře jsou jednoznačné. Vše se odehrává podle množství paliva ve vrtulníku. Čím je palivová nádrž plnější, tím menší záťaž stroj uveze. Hasič letí se zdravotníkem, zdravotníka nechává s raněným a vrací se pro lékaře. Pak se podle možnosti vrací všichni čtyři nebo jen trojice – lékař, hasič, zraněný. Hasič se pak vrací pro zdravotníka. V každém případě vždy za bezpečnost lidí na padesátimetrovém laně zodpovídá hasič. Ten vždy prověřuje ukotvení, které sám vytváří.

Hasič je v podstatě stále na laně. Jen při posledním letu může mít smůlu. To v případě, když odletí zraněný s lékařem a zdravotníkem a ve hře o vteřiny nemůže k přesunu hasiče dojít. Pak se musí hasič dopravit samostatně. Stalo se to tak například hasiči-leteckému záchranáři pprap. Martinovi Jarešovi, když loni v červnu zachraňoval sedmnáctiletou dívku, která při školním výletu spadla z výšky pěti metrů v nedalekém místě zvaném Ozvěna. Osamoceného záchranáře pak odvezli hasiči ze stanice Broumov. Proto také má zdejší jednotka k dispozici terénní automobil. Výjezdy do skal totiž nejsou ojedinělé. Důsledná je také kontrola materiálu. Samozřejmostí ve vybavení jsou rukavice a ochranné bryle. Examinátor leteckých záchranářů kpt. Jan Kotland nenechává nic náhodě. Neopomíjí

ani nastavení úvazu a osobních pomůcek. Pokud má lékař za převozu sledovat pacienta, uvazuje si karabinu ve výšce očí. Ostatní visí níže.

Nakonec poslední kontrola vaku s materiálem (batohu s vakuovou matrací a pumpou). Když je vše zajištěno, může se vydat povel „Vzhůru“.

Mezi pískovci

Hasiči-leteckí záchranáři musejí dobře znát terén. Navigovat vrtulník mezi skalami není nic snadného. Sami pak, když se spouštějí dolů, utří nejednen náraz o skálu nebo o koruny stromů. Piloti musejí pracovat s velkou přesností, aby zasahující záchranáře ani postiženou osobu nezranili a neohrozili sami sebe. Cvičí se vyproštění zraněného na dvou místech. Nedá se říct, že by to bylo na jednom z nich snadnější. Panteon i Eskymák jsou místa hůře dostupná, ale neštěstí si nevybírá.

Pro záchranáře je komplikované se nejen k postiženému dostat, ale také mu poskytnout nezbytnou první pomoc a uložit ho do transportních nosítek. V omezeném prostoru to vyžaduje pořádný fortel. Je to rozhodně jiný výcvik, než před lety na louce. Nenašel se však nikdo, kdo by si v dané situaci nedokázal poradit.

„Spolupráce je výborná,“ chválí průběh cvičení kpt. Jan Kotland. „Skalní záchranná služba si nehraje na žádné velké záchranářství, ale funguje bezchybně.“

Tato spolupráce začala v loňském roce po dohodě MV-generálního ředitelství HZS ČR a Zdravotnické záchranné služby Královéhradeckého kraje. Všichni zdravotničtí záchranáři a lékaři prošli základním výcvikem s lanovou technikou, který se uskutečnil v loňském roce v Učíšti požární ochrany ve Velkém Poříčí. Záchranáři a lékaři si tak osvojili základní povely, signály i způsob vázání některých uzlů.

Skalní záchranáře svolává operační a informační středisko Náchod pomocí mobilů. V Náchodě - Velkém Poříčí také slouží členové lezecké skupiny HZS Královéhradeckého kraje dobře znalí místního terénu. Při cvičení, stejně jako při zásahu, pak ke komunikaci používají radiostanice. Vzájemný nepřetržitý kontakt záchranářů s posádkou vrtulníků a vzájemně mezi sebou je pro zdárný průběh zásahu nezbytný.

Snad nejdůležitější věta, kterou hasič-letecký záchranář do vyšiláčky proneše směrem k pilotům je „Výška dobrá, jsme nad stromy!“. To znamená, že lidé zavěšení na laně jsou z nejhorsího venku.

Vrtulník rachotí nad hlavami skupiny turistů, s nichž mnozí se tváří, že jsou hlukem rušeni. Nikdo z nich však netuší, že stačí i malá nepozornost a pomoc ze vzduchu přiletí zrovna pro ně.

Josef NITRA, foto autor

Ebola

Mgr. Zuzana FREITINGER SKALICKÁ, Jihočeská univerzita České Budějovice

Pod názvem Ebola se skrývá závažné infekční onemocnění, africká hemoragická horečka, jehož původcem je virus Ebola. Své jméno získal podle malé řeky v Zaire (nyní Kongo), kde choroba propukla v sedmdesátých letech minulého století a na člověka byla přenesena pravděpodobně z opic. Hemoragická horečka vyvolaná virem Ebola patří mezi nejnebezpečnější známá lidská onemocnění, s letalitou 50-90 %

Původce choroby

Virus Ebola patří do skupiny filovirů s obalenou RNA. Tyto viry mají nitkovitý tvar s průměrnou délkou partikule kolem 920 n. m. a dosud jsou známy čtyři podtypy tohoto viru: Ebola Zaire, Ebola Sudan, Ebola Reston a Ebola Cote d'Ivoire. K nejničivějším kmenům viru Ebola Zaire patří kmen Mayinga, pojmenovaný po řádové sestře, které byl tento kmen viru izolován z krve.

Epidemiologie

Epidemiologie Eboly není dosud zcela objasněna. Není dosud znám ani zdroj, ani mechanismus přenosu nákazy. V obdobích mezi jednotlivými epidemiemi přežívá virus pravděpodobně mezi malými savci tropických pralesů a roli vektorů plní některé druhy krev sajícího hmyzu.

Zdrojem onemocnění je nemocný člověk nebo infikované zvíře, které je zdrojem viru. Tímto zdrojem však nejsou ani opice, ani kaloni nebo netopýři, jak se původně soudilo. Nejvýznamnějším zdrojem nákazy je tedy sám nakažený člověk z něhož se přenos uskutečňuje kontaktem s krví nebo tělními tekutinami. V inkubační době je riziko přenosu onemocnění malé, ale zvyšuje se jakmile choroba propukne a nejvyšší je v době, kdy nemocný zvrací, má průjem a krvácí. Přenos vzduchem nebyl prokázán.

Inkubační doba

Inkubační doba je obvykle tři až sedm dní, ale může se pohybovat až v rozmezí od dvou do jednadvaceti dní.

Klinický obraz onemocnění

Onemocnění vzniká náhle. Nejprve se objevuje horečka, malátnost, bolesti kloubů, svalů, hlavy a břicha. Nemocný je zchvácený, zvrací a má průjem. Onemocnění je doprovázeno krvácením do kůže a vnitřních orgánů a často dochází k poškození jater, ledvin a mozku. Při těžkém průběhu onemocnění se rozvíjí šokový stav a mnohočetná selhání vnitřních orgánů. V krevním oběhu postiženého se začnou usazovat krevní sra-

ženiny a tok krve cévami se proto zpomaluje. Tyto shluky se postupně zvětšují a po určité době se rozpadají na drobné shluky krevních tělísek, která pronikají do kapilár a rychle je ucpávají. Krevní sraženiny se šíří do všech orgánů těla a způsobují nekrózu tkání v mozku, játrech, ledvinách, plicích, střevech, varlatech, v prsních žlázách a všude v kožní tkáni. Objevují se červené skvrny, které jsou způsobeny krvácením z krevních vlásečnic v kůži.

Virus Ebola napadá i pojivové tkáně a ničí kolagen, důležitý protein, který udržuje stavební strukturu tkání. Kolagen postupně ztrácí pružnost a mění se v houbovitou hmotu a podkožní vrstvy rychle odumírají. Povrch kůže začíná prskat a z trhlin odkapává sražená krev. Červené skvrny postupně rostou a slévají se v rozsáhlé krevní podlitiny. Kůže se mění v kašovitou hmotu. Smrt postiženého nastává v důsledku selhání všech životně důležitých orgánů. Tělo mrtvého se začíná okamžitě rozkládat. Vnitřní orgány se rozkládají do beztvárné kaše, pojivové tkáně začínají měknout. Tekutina z mrtvého těla je vysoce infekční.

Profylaxe

Profylaxe je obtížná, protože očkovací látka není k dispozici. Jistou účinnost mohou mít protivirové léky, např. Ribavirin. Profylaxe spočívá v zamezení přímého kontaktu s krví a tělesnými tekutinami nemocného. Také laboratorní práce s nakaženými materiály jsou vysoce rizikové a lze je provádět jen na pracovištích vybavených nejvyšším možným stupněm biologické ochrany (BSL4).

Léčba

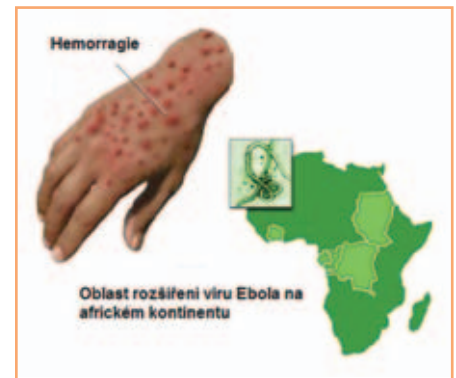
Specifická léčba neexistuje, používají se protivirové léky a léčba se dále zaměřuje na podporu základních životních funkcí a na aktuálně se vyskytující projevy onemocnění.

Dekontaminace

Dezinfekce se provádí chloraminem B v 3% koncentraci po dobu 30 minut nebo 0,5% Persterilem po dobu 10 minut. Veškerý použitý materiál je nutno autoklávkovat nebo ještě raději spálit.

Závěr

Virus Ebola je jedním z nejvražednějších virů, jaké člověk zná. Přestože je znám teprve krátkou dobu, vyvolal v afrických zemích celou řadu epidemií. První dvě dokumentované epidemie Eboly proběhly téměř současně v roce 1976 v městě Maridi (jižní Súdán), kde onemocnělo 284 lidí z nichž 53 % zemřelo a v městě Yambuku (se-

verní oblast Zaire, dnes Demokratická republika Kongo), kde onemocnělo 318 lidí, z nichž 88 % zemřelo (Sureau 1989). Od té doby bylo zaznamenáno dalších několik menších či větších epidemií, z nichž poslední propukla koncem roku 2000 v Ugandě. Bylo při ní nakaženo 425 lidí, z nichž 224 zemřelo. Tato epidemie měla tragické následky i pro zdravotnický personál nemocnice v Gulu. Nakazilo se zde celkem 26 jejich zaměstnanců (15 zdravotních sester, 1 lékař, 1 sanitář a 1 řidič sanitky), z nichž 18 zemřelo. Virus Ebola je považován za biologické agens, které by mohlo být zneužito teroristy. Ochrana před filoviry je totiž mimořádně obtížná a díky jejich vysoké virulenci by mohly být následky jejich použití katastrofální.

Literatura

- 1) Baron R. C., McCormick J. B., Zubeir O. A., 1983: Ebola virus disease in southern Sudan: hospital dissemination and intrafamilial spread. Bull. World Health Organ. 61: 997-1003.
- 2) Bray M., 2003: Defense against filoviruses used as biological weapons. Antiviral Res. 57: 53-60.
- 3) Feldmann H., Wahl-Jensen V., Jones S. M., Stroher U., 2004: Ebola virus ecology: a continuing mystery. Trends Microbiol 12: 433-437.
- 4) Jaax N. K., Davis K. J., Geisbert T. J., Vogel P., Jaaax G. P., Topper M., Jahrling P. B., 1996: Lethal experimental infection of rhesus monkeys with Ebola-Zaire (Mayinga) virus by the oral and conjunctival route of exposure. Arch Pathol Lab Med. 20: 140-155.
- 5) Macela A. a kol., 2002: Vysoce riziková biologická agens. Nakl. Azin, Praha.
- 6) Měrka J., 2001: Ebola, málo známá a příliš exotická infekce? Zprav Voj Farm 11: 8-9.
- 7) Skalická Z., 2005: Virus Ebola a bioterrorismus. Kontakt 7: 138-140.
- 8) Sureau P. H., 1989: Firsthand clinical observations of hemorrhagic manifestations in Ebola hemorrhagic fever in Zaire. Rev Infect Dis. 11 Suppl 4: S790-S793.
- 9) Zabavichene N. M., Chepurinov A. A., 2004: Dynamics of complement hemolytic activity in experimental Ebola infection (Article in Russian) Vopr Virusol 49: 21-25.

Vzdělávání v civilní ochraně na Slovensku

Ing. Bohumil ŠILHÁNEK, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto archiv redakce

Výchozími právními dokumenty pro vzdělávání v civilní ochraně jsou zákon o civilní ochraně obyvatelstva a z něho vycházející vyhláška k zabezpečování přípravy na civilní ochranu. Ve smyslu obou dokumentů je rozhodující složkou v této činnosti stát, který je zřizovatelem Vzdělávacího a technického ústavu civilní ochrany a jeho odborných pracovišť, v nichž se provádí většina vzdělávacích aktivit v civilní ochraně na úrovni státu. Ve zmíněném ústavu se do budoucna počítá také s přípravou některých složek integrovaného záchranného systému.

Legislativní základy

Vzdělávání v civilní ochraně vychází především ze zákona č. 42/1994 Z. z. o civilní ochraně obyvatelstva, ve znění pozdějších předpisů, kde podle § 6 odst. 1 písm. f) civilní ochrana zahrnuje organizování, řízení a provádění přípravy na civilní ochranu, na základě § 12, odst. 1 písm. h) **Ministerstvo vnitra** koordinuje přípravu na civilní ochranu, v souladu s § 14 odst. 1 písm. c) **obvodní úřad** řídí a organizuje přípravu na civilní ochranu, ve smyslu § 14a odst. 1, písm. d) **samosprávný kraj** metodicky řídí a provádí přípravu obyvatelstva na sebeochranu a vzájemnou pomoc a přípravu na poskytování první pomoci ve spolupráci s veřejnoprávními institucemi s humanitárním posláním a podle § 15 odst. 1), písm. i) **obec** zabezpečuje a provádí přípravu jednotek civilní ochrany obce a ve spolupráci s veřejnoprávními institucemi s humanitárním posláním zabezpečuje přípravu obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci. Příprava na civilní ochranu se podle § 18 provádí **bezplatně** a zahrnuje:

- přípravu jednotek civilní ochrany,
- přípravu obyvatelstva na sebeochranu a vzájemnou pomoc a také přípravu na poskytování první pomoci.

V souladu s § 18 přípravu na civilní ochranu provádějí mimo obvodních úřadů, právnických osob – podnikatelů a obcí také sdružení humanitárního zaměření.

Vzdělávání personálu koordinačních středisek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) a složek v něm působících je řešeno zákonem č. 129/2002 Z. z. o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů, kde je v § 4, písm. c) stanoveno, že **Ministerstvo vnitra** zabezpečuje ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví

odbornou přípravu osob, zařazených do koordinačních středisek, operačních středisek tísňového volání a do dispečerských pracovišť, a dále v § 5 odst. 2 písm. h) je uvedeno, že **koordinační středisko** provádí odbornou přípravu složek IZS v rozsahu stanoveném v § 16 tohoto zákona.

Realizace procesu vzdělávání je vymezena vyhláškou č. 303/1996 Z. z. k zabezpečování přípravy na civilní ochranu a dalšími předpisy.

Struktura vzdělávací základny

Rozhodující vzdělávací základnu na stupni stát představuje **Vzdělávací a technický ústav civilní ochrany** (dále

jen „Ústav“) se sídlem ve Slovenské Ľupči nedaleko Banské Bystrice. Jeho odborná pracoviště, zabývající se vzděláváním (střediska přípravy), se nacházejí v Limbachu (Bratislavský kraj), Nitre (Nitrianský kraj) a ve Spišské Nové Vsi (Košický kraj).

Ústav je zařízením Ministerstva vnitra Slovenské republiky pro vzdělávání a přípravu v oblasti civilní ochrany a IZS, provádění zkoušek a oprav materiálu civilní ochrany a spojovací techniky a k provádění laboratorní kontroly nebezpečných a radioaktivních látek v přímém řízení Úřadu civilní ochrany Ministerstva vnitra (dále jen „Úřad“) Slovenské republiky.

Mezi hlavní úkoly Ústavu v oblasti vzdělávání patří:

- příprava, organizace a realizace vzdělávání zaměstnanců, kteří plní úkoly v civilní ochraně a v IZS,
- podíl na přípravě obyvatelstva na civilní ochranu.

Vzdělávací složkou Ústavu je **Oddělení vzdělávání a přípravy na civilní ochranu** (dále jen „Oddělení“), které metodicky řídí **střediska přípravy** (dále jen „Střediska“) a které také provádí vlastní vzdělávací činnost v místě dislokace Ústavu ve Slovenské Ľupči.

Rámcová územní působnost Oddělení a Středisek je následující:

- Oddělení Slovenská Ľupča – Banskobystrický a Žilinský kraj,
- Středisko Limbach – Bratislavský a Trnavský kraj,
- Středisko Nitra – Nitrianský a Trenčinský kraj,
- Středisko Spišská Nová Ves – Košický a Prešovský kraj.

Některé typy kurzů, především všechny základní kurzy a kurzy akreditované Ministerstvem školství, jsou prováděny pouze Oddělením ve Slovenské Ľupči.

Oddělení Ústavu je tvořeno 11 pracovníky, má k dispozici celkem 170 míst ve třech učebnách a ve dvou zasedacích místnostech a může poskytnout ubytování asi 60 osobám. Střediska mají po třech pedagogických pracovnících a disponují těmito vzdělávacími a ubytovacími možnostmi:

- Středisko Limbach – dvě učebny o celkové kapacitě 60 míst, ubytování pro 30 osob,
- Středisko Nitra – tři učebny o celkové kapacitě 150 míst, ubytování pro 50 osob,
- Středisko Spišská Nová Ves – dvě učebny o celkové kapacitě 80 míst, ubytování pro 50 osob.

V roce 2007 se předpokládá zahájení činnosti **Centra odborné přípravy IZS**, které má zabezpečovat celkový systém odborné přípravy osob, zařazených do IZS z krajských úřadů, základních záchranných složek, ostatních záchranných složek a útvarů policejního sboru včetně jejich profesionální přípravy jako záchranářů. Toto centrum bude sloužit jednak k přípravě výše uvedených složek, a dále, zejména z hlediska technického a personálního vybavení, jako záložní koordinační středisko IZS Krajského úřadu Banská Bystrica.

Profil vzdělávacích kurzů

Struktura a obsah vzdělávacích kurzů jsou stanoveny v součinnosti s Úřadem a odbory krizového řízení krajských úřadů. Kurzy se dělí na základní, zdokonalovací a specializované.

Obsahová náplň jednotlivých druhů a typů kurzů v roce 2006:

Základní kurzy:

- Základní odborný kurz civilní ochrany,
- Základní kurz civilní ochrany,

- Kurz instruktorů civilní ochrany,
 - Kurz ATP - 45 (vyhodnocování radiací a chemické situace po napadení),
 - Kurz operátorů koordinačních středisek IZS,
 - Aplikace programu CIPREGIS (geografický informační systém).
- Zdokonalovací kurzy:**

- Odborný inovační kurz civilní ochrany,
- Kurz ATP - 45 (vyhodnocování radiací a chemické situace po napadení),
- Kurz civilní ochrany pro učitele základních škol,
- Kurz civilní ochrany pro učitele středních škol,
- Účelové cvičení na základních školách – část civilní ochrana,
- Účelové cvičení na středních školách – část civilní ochrana,
- Kurz civilní ochrany pro ředitele základních škol,
- Kurz civilní ochrany pro ředitele středních škol.

Specializované kurzy:

- Řízení, organizace a provádění záchranných, lokalizačních a likvidačních prací,
- Ochrana obyvatelstva před účinky nebezpečných látek,
- Individuální ochrana obyvatelstva,
- Příprava jednotek civilní ochrany,
- Organizace přípravy obyvatelstva na sebeobranu a vzájemnou pomoc,
- Ochrana obyvatelstva evakuací a ukrytím,
- Kurz vedoucích oddělení IZS (vedoucích koordinačních středisek IZS) a vedoucích směn koordinačních středisek IZS,
- Aplikace programu EMCO (evidence materiálu civilní ochrany),
- Hospodaření s materiálem civilní ochrany,
- Kurz mobilních skupin analytického zjišťování,
- Kurz členů výjezdových skupin krajských a obvodních úřadů,
- Správní a kontrolní činnost v civilní ochraně.

Délka jednotlivých kurzů se pohybuje od jednoho dne až do čtyř týdnů, rozdělených na čtyři týdenní cykly (základní odborný kurz civilní ochrany).

Systém řízení

Proces vzdělávání v civilní ochraně je v souladu se zásadními legislativními akty řízen **Oddělením organizačním a přípravy na civilní ochranu** Všeobecného odboru Úřadu podle jeho každoročně vydávaného dokumentu s názvem **Zaměření Úřadu na rok**, které obsahuje hlavní úkoly v oblasti vzdělávání a přípravy na civilní ochranu.

Existence, poslání, úkoly a organizace činnosti Ústavu vycházejí z jeho Statutu a Organizačního řádu. K plnění hlavních úkolů v kalendářním roce je Ústavem vydáván **Roční plán činnosti**. V části V. – oddělení vzdělávání a přípravy na civilní ochranu – jsou uvedeny hlavní úkoly v této oblasti, druhy

a termíny kurzů a jejich rozpis pro jednotlivá střediska.

Na tematickém zaměření kurzů se podílejí krajské úřady, rezorty a další veřejnoprávní a privátní subjekty. Přehled kurzů je vydáván na kalendářní rok v tištěné a elektronické formě a obsahuje základní údaje: cílovou skupinu, cíl, obsah, termín a místo konání pro každý kurz. Tematické plány pro jednotlivé typy kurzů jsou schvalovány Oddělením organizačním a přípravy na civilní ochranu Úřadu, do jehož kompetence vzdělávání a příprava na civilní ochranu spadá.

Samosprávné kraje v oblasti vzdělávání a přípravy na civilní ochranu organizují a provádějí pouze přípravu obyvatelstva na civilní ochranu u těch subjektů, u kterých jsou zřizovateli (kulturní instituce, ústavy sociální péče, silniční správy atd.).

Odpovědnost za přípravu občanů k sebeobraně a vzájemné pomoci měl až do loňského roku Svaz civilní ochrany. Vzhledem ke skutečnosti, že z různých objektivních i subjektivních příčin došlo k ukončení jeho činnosti, veškeré úkoly po něm převzal Úřad. Činnost na tomto úseku spočívá především v práci s mládeží při výcviku mladých záchranářů a v organizování různých soutěží se záchranářskou tematikou. Finančně jsou tyto akce zabezpečovány z rozpočtu Úřadu cestou krajských a obvodních úřadů.

Výuka na základních a středních školách na téma jaké nebezpečí hrozí při jednotlivých přírodních pohromách nebo antropogenních katastrofách, jak mu předcházet a jak se při něm chovat, je rozložena do několika předmětů podle původu a charakteru negativní události. Snahy o soustředění výuky této problematiky do samostatného předmětu dosud nebyly akceptovány. ■

PLACENÁ INZERCE

STABILNÍ HASICÍ ZAŘÍZENÍ

AEROSOLOVÉ

FIRE JACK

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

BESYCO SPOL. S R. O.

KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠÍŘE
TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061
HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY ZABEZPEČENÍ PROSTOR A ZAŘÍZENÍ
 PROTI POŽÁRŮM • VÝBUDOVÁNÍ ARCHIVŮ, SERVEROVN
 A VÝBUŠNĚHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ • EKONOMICKÉ
 • EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠE JEDNODUCHÉ

ISO 9001:2001

Republika Slovinsko

Rok přistoupení do EU:	2004
Rozloha:	20 273 km ²
Počet obyvatel:	1 933 000
Hlavní město:	Lublaň (Ljubljana)
Forma státu:	republika, unitární stát
Administrativní členění:	obce (občiny)
Jazyk:	slovinština
Průměrná délka života (M • Ž):	72,1 • 79,60
HDP:	24 497 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	16 920 €
Členství v mez. org.:	EU, NATO, OSN atd.

Forma vlády

Slovinsko je republika založená na parlamentní demokracii. Nejvyšší legislativní moc má dvoukomorový parlament. Dolní komorou je Národní shromáždění (Državni zbor), které má devadesát poslanců volených na čtyři roky. Horní komora - Národní rada (Državni svet), má spíše poradní funkci. Je složena ze čtyřiceti jmenovaných radů, zastupujících sociální, ekonomické, profesní a lokální zájmy. Prezident Slovinské republiky je hlavou státu a vrchním velitelem ozbrojených sil. Je volen v přímých dvoukolových volbách na pět let. Výkonnou moc má vláda. Ministerský předseda je vybírán Národním shromážděním a jmenován prezidentem republiky. Stát (státní administrativa) je rozdělen do 58 administrativních celků a 193 obcí.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

Slovinsko vytváří v současné době národní bezpečnostní systém se třemi podsystémy: obranný systém, vnitřní bezpečnostní systém a systém ochrany před přírodními a jinými katastrofami.

Obranný systém zahrnuje vojenskou a civilní obranu a sestává z řady mechanismů. Je vytvořen pro zajištění bezpečnosti Slovinska v oblasti obrany.

Vojenská obrana Slovinska je zabezpečována ozbrojenými složkami, vnitřní obrana pak policií, státními zástupci, legislativními orgány, monitorovacími a inspekčními složkami a také dalšími organizacemi, které podporují vnitřní stabilitu a bezpečnost země.

Civilní obrana sestává z opatření a aktivit státních úřadů, místních samosprávních úřadů, průmyslových korporací, institucí a dalších organizací a občanů, lidských zdrojů, které doplňují a podporují národní vojenskou obranu nevojenskými prostředky, systému zásobování a nouzového přežití občanů v případě nouzových situací, války nebo krizí. Civilní obrana zahrnuje obranná opatření úřadů, ekonomickou a psychologickou obranu a další formy neozbrojeného odporu.

Systém ochrany před přírodními a jinými druhy katastrof je kompaktní

díky existujícím standardům, organizaci, funkcím a prováděnému monitorování. Systém zajišťuje ochranu lidí, zvířat, majetku, kulturního dědictví a životního prostředí. Systém funguje nejen v míru, ale i v případě války a jiných nouzových situací. Hlavními cíli systému jsou prevence před přírodními a jinými druhy katastrof, určení a monitorování pravděpodobnosti mimořádných událostí a informování příslušných úřadů o těchto možnostech, příprava opatření na ochranu obyvatelstva, záchranné práce a redukce nebo odstranění následků katastrof. Cíleně a záměrně organizovanou částí systému ochrany před přírodními a jinými katastrofami pro plnění úkolů ochrany, záchrany a pomoci je civilní ochrana.

Úkoly a cíle CNP

Ochrana před přírodními a jinými druhy katastrof

Základní úkoly: studium přírodních a dalších dat týkajících se možnosti vzniku katastrof, informování příslušných úřadů a varování před nebezpečím, implementace preventivních opatření proti katastrofám, redukce následků katastrof, vytvoření a udržování pohotovostních opatření, implementace ochranných a zásahových opatření v případě katastrofy, zabránění sekundárním efektům a zajištění základních podmínek pro přežití v postižených oblastech, účast v mezinárodních záchranných operacích, zajišťování pomoci ostatním zemím, které jsou postižené přírodními nebo jinými katastrofami.

Civilní obrana

Hlavní úkoly: zajišťovat základní funkce státu, fungování ekonomiky a dalších aktivit, které jsou základem pro život a práci obyvatelstva, zajišťovat informovanost obyvatel ve Slovinsku a v zahraničí, stimulovat motivaci pro národní obranu společně s prováděním opatření psychologické obrany.

Organizační struktura CNP

Vláda dohlíží na práci ministerstev v oblasti ochrany před katastrofami. Ministerstva mají za úkol uvádět do praxe preventivní opatření proti přírodním a ostatním katastrofám, a dále řešit následky katastrof v rámci svých

kompetencí. Národní ochranné a záchranné plány (schválené vládou) definují úkoly vlády, ministerstev a vládních agentur. Vláda koordinuje pomoc a záchranné práce v případě velké katastrofy na mezinárodní úrovni.

Ministerstvo obrany organizuje a implementuje administrativní a profesionální opatření, která se týkají ochrany před katastrofami. Jednou ze dvou podřízených složek, jež má na starosti CNP, je Úřad pro civilní ochranu a pomoc při katastrofách. Je zodpovědný za administrativní a profesionální úkoly v systému ochrany před všemi druhy katastrof. Druhou složkou je Úřad pro civilní obranu, který plní úkoly vztahující se k civilní obraně (v současné době probíhá transformace civilní obrany do komplexního systému zvládání krizí a civilního nouzového plánování), zajišťuje ekonomickou obranu, obranná opatření úřadů a dalších orgánů, psychologickou obranu a další formy nevojenské obrany.

Administrativní a profesionální úkoly ochrany před katastrofami na regionální úrovni jsou vykonávány Úřadem pro civilní ochranu a pomoc při katastrofách a jeho třinácti regionálními pobočkami.

Mezi úkoly státu na národní a regionální úrovni patří plánování a tvorba projektů a výzkumných aktivit, zajišťování zásob materiálu pro národní záchranné složky, organizování a zajišťování pomoci při katastrofách, organizace a implementace jednotného systému varování, pomoc obcím při zvládání následků katastrof, kontrola přijatých opatření a mezinárodní spolupráce.

Rízením záchranných prací při katastrofách jsou pověřeni velitelé civilní ochrany (národní, regionální, místní), řada velitelství civilní ochrany (národní, regionální, místní), další orgány a velitelé jednotek, služeb a jiné operační systémy.

Civilně-vojenská spolupráce

Úřad pro civilní obranu má hlavní úkol při zajišťování podpory cizím jednotkám na území Slovinska při katastrofách, válce, krizích a cvičeních. Ve spolupráci s dalšími ministerstvy také koordinuje zajišťování funkčních specialistů pro jednotky CIMIC, které jsou nasazeny v místech společných operací. Tradiční formou civilní pomoci ozbrojeným silám je materiální a zdravotnická pomoc.

Právní systém

Zákon o obraně a zákon o ochraně před přírodními a jinými katastrofami zajišťují právní základ pro civilní nouzové plánování ve Slovinsku. Tyto zákony definují základní systémová řešení a vytvářejí vztahy s ostatní legislativou.

pplk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO

Řešení krizových situací ve specifickém prostředí

RNDr. Dana PROCHÁZKOVÁ, DrSc., Policejní akademie České republiky

Ve dnech 28. – 30. června 2006 se za účasti více než dvou set odborníků konala v Žilině 11. mezinárodní konference „Řešení krizových situací ve specifickém prostředí“. Získané poznatky lze shrnout následovně:

1. Živým tématem současné odborné komunity je diskuse spojená s vytvořením bezpečnostní vědy v nejširším pojetí (tj. komplexní, mnohoborová a mezioborová disciplína). K tomuto tématu byly předneseny tři zásadní příspěvky, a to příspěvek brig. gen. prof. Ing. Rudolfa Urbana, CSc., rektora Univerzity obrany Brno, příspěvek prof. Ing. Ladislava Šimáka, Ph.D., vedoucího katedry Fakulty speciálního inženýrství Žilinské univerzity a příspěvek přednesený autorkou. V oblasti vědy a výzkumu bylo zdůrazňováno, že optimalizace bezpečnostního výzkumu zahrnuje podporu širokého spektra aktivit včetně prvků kritické infrastruktury. Předpokládá se, že zlepšení nastane zajištěním koordinace směrů rozvoje a informací o výzkumných programech, projektech atd. a zkvalitněním úrovně a rozsahu institucionální a účelové podpory výzkumu a vývoje. Při naplňování uvedených optimalizačních opatření se objevuje otázka, na základě jakého vědního oboru integrovat a koordinovat bezpečnostní výzkum. Logicky se nabízí definování „vědního oboru“ pro oblast bezpečnosti v nejširším slova smyslu. Lze konstatovat, že budování bezpečnostní vědy se ukazuje nezbytnou reakcí na vývoj lidské civilizace a moderní společnosti. Svět ve svém vývoji dospěl do takové situace, kdy v sobě aktuálně obsahuje výrazná rizika pro svoji další existenci a ve své reprodukci roztáčí spirálu svého ohrožení.

2. Na Slovensku probíhá diskuse o náplni vzdělávání v oblasti krizového řízení a řízení bezpečnosti. Systém vzdělávání v oblasti bezpečnosti je stále hodnocen jako velmi negativní. Doposud chybí bezpečnostní výzkum uveden v seznamu priorit tak, jak se to již povedlo v ČR.

3. Na bezpečnost, bezpečnostní prostředí, bezpečnostní systém jsou různé náhledy:

- bezpečnost je kategorie objektivně-subjektivní; národní i individuální; institucionální i komerční,
- bezpečnostní systém popisuje lidský potenciál,
- vědní obor, na jehož základě se má provádět výzkum, lze nazvat např. bezpečnost prostředí či bezpečnost lidského systému,
- bezpečnostní minimum je platforma, která je nutná pro jednotnou komunikaci.

4. Z referátů a diskuse vyplynulo, že studijní program pro oblast bezpečnosti a krizového řízení by měl představovat nově koncipovaný a orientovaný studijní program, neboť tento obor představuje samostatný, multidisciplinární vědní obor. Měl by být zaměřen na přípravu vysokoškolsky vzdělaného univerzálního odborného pracovníka pro oblast bezpečnosti či v užším pojetí pro krizové řízení a ochranu obyvatelstva. Být orientován na osvojení potřebných teoretických základů všeobecně vzdělávacích, společenských a přírodovědných disciplín, dále nezbytných odborných předmětů technického a profylaktického zaměření, s hlavním zaměřením na předměty bezpečnost, krizové plánování a řízení, ochrana obyvatelstva, studium ekonomiky nouzových / mimořádných a krizových situací, jejich logistického a finančního zabezpečení a řídicích činností krizového managementu. Dále na zvládnutí technických prostředků a osvojení praktických dovedností krizového manažera. Přirozenou součástí studia musí být i jazyková příprava absolventů, osvojování si praktických návyků při stážích u příslušných orgánů veřejné správy, složek integrovaného záchranného systému. Charakteristickým rysem studia by mělo být i maximální využití a schopnost používání systémů pro podporu rozhodování v oblasti věcné (technické, finanční, vedení lidí) i výpočetní techniky.

5. Pro EU patří do kritické infrastruktury především energetické a přepravní infrastruktury. Zranitelnost dopravní infrastruktury spočívá v citlivosti lidského systému na narušení funkčnosti jednotlivých úseků. Hodnocení kritičnosti úseků dopravní infrastruktury tedy dovoluje stanovit slabá místa dopravní infrastruktury a přijímat kvalifikovaná opatření pro zvyšování její odolnosti. Pro stanovení kritičnosti lze použít semikvantita-

tivní metodu hodnocení rizika aplikovatelnou na dopravní infrastrukturu.

6. Krizové situace jsou spojeny se stresem. Stres má stránku jak subjektivní, tak objektivní. Subjektivní je vyvolávána psychikou jedince zatíženého prožívající situací a objektivní je vytvářena tou danou situací, ve které se jedinec ocitl a musí ji zvládat. Stresová reakce je soubor reakcí hormonálních, tělesných, duševních apod. Stres může odolnost člověka zvyšovat, ale také při překročení meze odolnosti osobnosti, může vést k vyčerpání. Neúspěch je možné spatřovat v malé odolnosti vůči stresu. Při respektování zásad zvládání stresu můžeme naplňovat snažení po určité jistotě a bezpečnosti. Moderní společnost je ve stádiu odmítání zvládání rizik, tj. rizikům se vyhnout. Vystává určitý požadavek ochrany obyvatelstva před jakýmkoli rizikem. Takové situace mohou vést k ekonomické škodě, mohou ohrožovat zdraví i životy lidí, mohou mít i další nepříjemné důsledky. Nebude-li dost rizik, bude to znamenat degeneraci odolnosti lidí. Vyloučení rizik znamená sice větší pravděpodobnost zachování jednotlivce, avšak také snížení lidské odolnosti jako biologického druhu. Jsou to dvě stránky jedné mince, které si vůbec neuvědomujeme. Život lidí na Zemi není možný bez rizika, a proto bychom měli umět definovat přijatelnost rizika. V této souvislosti si je třeba uvědomit, že riziko je místně specifické, tj. reprezentuje míru ztrát a škod, které jsou ve sledovaném území možné, tj. závisí jak na velikosti pohromy, tak na zranitelnosti území vůči dané pohromě. Definovat přijatelnost rizika znamená určit pro jednotlivá ohrožení od možných pohrom takovou míru rizika, která by byla ve společnosti (komunitě) pokládána za přijatelnou. Ke společensky přijatelnému riziku však lidé přistupují s různými názory. Jsou případy, kdy lidé nejsou ochotni přijímat riziko, které je hluboko pod společensky přijatelnou úroveň. To je v případech, kdy se uplatňují defenzivní (obraně) nebo expresivní funkce postojů postižených lidí. Jakákoli averze či negativní postoj vůči řízení společnosti se může stupňovat, jestliže se situace neřeší. Proto při krizových situacích je nejhorším řešením nedělat nic. Sociální a psychologické reakce lidí, jejich chování v krizové situaci, má mnoho společného se způsobem, jakým lidé vůbec přijímají nové situace, tj. situace, se kterými se daná populace dosud nesetkala. Krize je svým způsobem negativní inovace. Někdy se předpokládá, že reakce na inovace jsou jednoduché. Způsoby přijímání inovace, adaptace na inovaci se od sebe značně liší. Rozhoduje o tom charakter inovací, jak je přijímají členové systému či subsystému, substrukury, ve kterém se inovace šíří. Jako osvědčený prostředek pro ovlivňování lidí v situaci kde hrozí vypuknutí mimořádné události nebo krizové situace je dodávat reálné informace, lidi motivovat a s lidmi komunikovat a také se vyvarovat příkazování a zakazování.

7. Základem úspěšného řízení, tj. i krizového řízení, je efektivní a účelný monitoring závažných veličin, které informují o stavu systému a jeho vývoji v čase, dovolují predikci možných variant vývoje v čase, ocenění jejich pravděpodobnosti výskytu a stanovení možných účinných variant odezvy včetně jejich materiálně technického zabezpečení, a to platí i u infrastruktur a nutných technologií.

8. Výskyt pohrom všeho druhu ovlivňuje ekonomiku postiženého území a v případě extrémních pohrom i celých států. Vyrovnání ekonomických ztrát po extrémních pohromách trvá léta i desítky let. Podle světových statistik z posledních let se zdá, že ekonomické ztráty způsobené teroristickým útokem jsou vyšší než ty způsobené živelní pohromou. Platí to ovšem jen v krátkém údobí (řádově měsíce) po útoku, pak dochází k rychlé aktivizaci při obnově postiženého území, která je podporována politicky. Posledně uvedený silový aspekt chybí při obnově po živelních a jiných pohromách, které nejsou spojeny s lidským úmyslem, a tudíž nevyvolávají politicky motivovanou reakci.

9. Bezpečnostní praxe jednoznačně potvrzuje, že schopnost prevence při existujících asymetrických hrozbách vyžaduje zejména kvalitativní rozvoj a růst procesů souvisejících s bezpečností státu. Proto analogicky mezi předloženými návrhy na zajištění bezpečnosti států existují i konkrétní návrhy optimalizace směřující do oblasti vědy, výzkumu a vzdělávání.

Zdravotnická první pomoc

Laická první pomoc při otravách

Jedy nazýváme látky, které v malých nebo malých opakovaných dávkách působí na životní děje tím, že škodlivě zasahují do metabolismu, blokují přísun nezbytného kyslíku a zasahují do složitých enzymatických pochodů. Poškození zdraví vlivem jedu nazýváme otravou.

Průběh a povaha otravy závisí na druhu jedu, na jeho množství, na věku a kondici otráveného, na době působení a také na cestě, kterou jed do organismu pronikl. Podle cesty, kterou škodlivina do těla vstupuje, rozeznáváme otravy

- cestou zažívacího ústrojí,
- cestou dýchacího ústrojí (inhalační),
- přestupem kůží a sliznicemi.

Podle rychlosti účinku dělíme otravy na akutní (prudké) a chronické (vleké). Účinky jedů na organismus jsou jak všeobecné (dusivé, dráždivé, alergizující apod.) tak systémové (jedy nervové, krevní).

První zásadou pomoci otrávenému je zamezit styku postiženého s otravnou látkou, zajistit otrávenému tělesný a duševní klid, zabránit jeho prochazení; záchránci však musí myslet i na vlastní bezpečnost, tj. použít vhodných osobních ochranných pomůcek a jistiění.

Při nadýchání se škodlivin je nutné co nejrychleji vynést postiženého ze zamořeného prostoru případně vyvětrat. Otrávený je často ohrožen rozvojem otoku plic, potřebuje být v klidu a tělesně se nenamáhat. Pokud je postižený v bezvědomí, ukládáme jej do stabilizované polohy, zajistíme proti prochladnutí, kontrolujeme jeho životní funkce, případně zahájíme jeho oživování (umělé dýchání a nepřímou masáž srdce).

Při akutní otravě požitím jedu je nutné co nejrychleji vyvolat zvracení a odstranit tak škodlivinu z trávicího ústrojí. Před tím podáme postiženému asi půl litru vody, případně s rozmíchaným aktivním uhlím (Carbosorb, Carbotox, Carbo medicinalis) – vyvolat zvracení je pak jednodušší. Tento postup můžeme několikrát opakovat. Dbejte toho, aby postižený nevdechl zvratky. Aktivní uhlí nepodáváme při požití žiravin, neboť zacernění sliznic způsobí obtížné vyšetření jejich stavu a poškození.

Zvracení nevyvoláváme u bezvědomých a rovněž při požití žiravin, neboť hrozí proděravění jícnu při opakovaném účinku žiraviny, dále u látek tvořících pěnu (saponáty) a u požití benzínu, petroleje, nafty, minerálních olejů.

Po jedné až dvou hodinách nemá zvracení velký efekt, neboť jed již nemusí být v žaludku.

Na místě otravy se snažíme zajistit zbytky obalů (otravy léky) a rovněž zajistíme zvratky (otravy houbami) pro urychlení rozhodnutí jaké protijedy a léčbu nasadit. Nepodáváme rovněž tradované „protijedy“ jako mléko, alkohol, olej apod., které mohou spíše uškodit. Koncentrovaný (tvrdý) alkohol může být prospěšný pouze u otravy glykoly (brzdová kapalina) nebo metylalkoholem. Rovněž v tomto případě postiženého v bezvědomí ukládáme do stabilizované polohy, zajistíme proti prochladnutí, kontrolujeme jeho životní funkce, případně zahájíme jeho oživování (umělé dýchání a nepřímou masáž srdce).

Při zasažení kůže spočívá zamezení účinku škodliviny v odstranění nasáklého oděvu a oplachování zasaženého povrchu těla vodou, podle možnosti teplou. Svlékání resp. odstraňování potřísněného oděvu provádíme tak, abychom nezamořili nezasažené části těla a rovněž oplachování vodou provádíme tak, aby znečištěná voda nestékala na další části těla.

Zvláštní péči musíme věnovat zasaženým očím. Oči vyplachujeme čistou vodou po dobu 10 až 30 minut tak, aby voda nestékala do úst nebo druhého oka. Pozornost věnujeme tomu, aby byla oční víčka dostatečně rozvěřena.

Při otravách vždy zajistíme lékařské vyšetření, případně ošetření, neboť u mnoha škodlivin se mohou projevit závažná postižení až po určité době latence.

Některé běžné škodliviny působící otravy

Oxid uhelnatý

Častou inhalační otravou je otrava oxidem uhelnatým. K této otravě dochází často při poruše odkouření plynových topidel, při chodu motoru vozidel v uzavřené garáži apod. Již velmi vzácně se vyskytují otravy resp. sebevraždy svítiplymem vzhledem ke snížení obsahu oxidu uhelnatého v něm. Je třeba rovněž připomenout, že běžný filtr plynové masky před oxidem uhelnatým nechrání.

Oxid uhličitý

Oxid uhličitý není sám o sobě jedovatý. Jeho nebezpečnost spočívá v tom, že při nadechnutí působí reflexní zástavu dýchání. Je těžší než vzduch a proto se hromadí u dna uzavřených prostorů, jeskyní, jímek, sklepů.

Velmi nebezpečné jsou pokusy o záchranu postižených v hlubokých prostorách (jímky, septiky), kdy vlastně nedošlo k otravě, ale k zástavě životních funkcí z důvodu zaplnění prostoru nedýchateľnými plyny (oxid uhličitý, me-

tan, dusík) a tím k udušení z nedostatku kyslíku. Byly zaznamenány případy smrti zachránců, kteří se v dobré víře, avšak nepoučení snažili pomoci vybavení standardní plynovou maskou. Pro vstup zachránce do tohoto prostoru je nezbytný izolační přístroj s autonomním přívodem vzduchu a spolehlivé jištění.

■ Sirovodík

S otravou sirovodíkem se setkáme výjimečně, spíše v průmyslu. Jeho pronikavý zápach po zkažených vejcích upozorní na jeho přítomnost dříve než dosáhne jeho koncentrace nebezpečných hodnot. Byly však zaznamenány případy, kdy únik koncentrovaných kyselin do kanalizace způsobil vývoj sirovodíku rozkladem usazených kalů, sirovodík pronikl kanalizací zpět a byl příčinou smrtelné otravy.

■ Chlor

Chlor působí dusivě a vyvolává otok plic. K otravě chlorem dochází zpravidla v průmyslu po náhodném úniku chloru ze zásobníků, mohlo by dojít i k chemickému zamoření okolí při havárii cisterny s chlorem. V běžném životě by mohlo dojít k vývinu chloru a inhalační otravě při nadýchání se chloru, který by se uvolnil při styku chlorovaného vápna či chloraminu s koncentrovanější kyselinou.

■ Amoniak

Je velmi rozšířenou látkou v průmyslu a je používán jako chladicí medium ve velkých chladírenských zařízeních a zimních stadionech. Silně dráždí horní cesty dýchací a při silnějším zasažení může dojít k otoku plic. Jeho vysoká koncentrace je smrtící. V běžném životě se setkáme s jeho zředěnými vodnými roztoky, které mohou způsobit vážné poleptání sliznic a očí.

■ Metylalkohol

Metylalkohol je užíván ve farmaci a chemickém průmyslu a vzhledem k jeho nebezpečnosti a snadné záměně s etyl-

alkoholem (lihem) je zařazen mezi zvláště nebezpečné jedy a podléhá přísné evidenci. V nebezpečných množstvích se může vstřebat i kůží. Otrava se v první fázi neliší od opilosti, později vede až k oslepnutí a smrti.

■ Glykoly

Jsou podstatnou složkou nemrznoucích směsí a k otravě může dojít náhodným požitím. Působí narkózu následovanou rychlým útlumem dýchacího centra. Způsobují rovněž vážné poškození ledvin.

■ Chlorované uhlovodíky (trichloretylen, perchloretylen, tetrachlorometan)

Otravy se mohou vyskytnout náhodně při nadýchání při práci v uzavřených prostorech a škodlivina rovněž může pronikat kůží. Chlorované uhlovodíky mají narkotické účinky a proto se v posledních letech objevuje jejich zneužívání narkomany („čičači“). Dlouhodobě působí těžké poškození jater a ledvin a poškození krvetvorby.

■ Benzen, toluen, xylén

Mají narkotické účinky, užívají se jako rozpustidla nátěrových hmot, lepidel apod. Dlouhodobé vystavení parám benzenu má za následek poškození krvetvorby a proto je jeho užívání omežováno. Toluén je pro své narkotické účinky rovněž zneužíván narkomany-čičači.

V běžném životě se setkáváme s velkým množstvím dalších chemických prostředků „domácí chemie“, které mohou být příčinou vážné otravy při jejich nesprávném použití případně při jejich zneužití. Na obalu každého prostředku má být povinně uvedeno složení a případný návod k poskytnutí první pomoci, často tomu však není z důvodu ochrany výrobního tajemství.

K poněkud více rizikovým prostředkům patří prostředky pro ochranu rostlin (herbicidy, insekticidy). Existuje jich

velké množství pod různými obchodními názvy.

Jsou to hlavně organofosfáty a karbamáty - blízké příbuzné látky látek bojových chemických, mnohé z nich jsou klasifikovány jako zvláště nebezpečné jedy (ZNJ) a užívají se převážně k hubení hmyzu. Z běžných prostředků v domácnosti je to např. Actelic, který však není klasifikován jako jed. K otravě organofosfáty může dojít všemi cestami, zvláště záluďný je vstup neporušenou kůží a sliznicemi. Akutní otravy se projevují křečemi, sliněním, zvracením a dalšími příznaky. Charakteristickým příznakem je zúžení zorniček (míosa). Potřísněnou kůži omýváme mýdlem nebo zásaditými roztoky. Při průmyslové aplikaci (např. ošetřování chmelnic) se pracuje v ochranných oblecích a jako protijed je připraven ATROPIN.

Z ostatních nebezpečnějších přípravků v domácnosti můžeme jmenovat například prostředky na čištění grilů (obsahují silné alkálie), na čištění WC (obsahují silné kyseliny) a nepřebornou paletu různých léků.

■ Botulismus (klobásový jed)

Botulotoxin je jeden z neprudších známých jedů. Mohli bychom se s ním setkat ve zkažených konzervách, někdy i v nesprávně zpracovaných domácích produktech jako uzených, klobásách apod. Za zmínku stojí i to, že botulotoxin může za určitých okolností vzniknout i v konzervě zeleninové. Průmyslově vyráběné produkty jsou dokonale sterilizovány a navíc obsahují látky bránící rozvoji botulismu. Základním opatřením je nepožívat konzervy, které jsou vyboulené, při otevření zasyčí apod., rizikové jsou někdy i po domácímu vyráběné masné produkty.

■ Otravy houbami

Houbaření je oblíbená zábava, avšak přes osvětu a varování je každý rok zaznamenáno několik smrtelných otrav. Záluďnost otrav houbami spočívá v jejich „dvoudobém“ průběhu. Po prvních obtížích (nevolnost, zvracení) se postiženým často uleví, avšak jed mezitím napadne játra a ledviny, po několika hodinách se opět projeví obtíže, které vyžadují intenzivní léčení, podporu umělé ledviny, a bývá často neúspěšné. Některé houby obsahují alkaloidy s halucinogenními účinky a v posledních letech se vyskytly i otravy způsobené houbou lysohlávkou, kterou si snažili vyvolat halucinogenní stavy nezodpovědní drogoví experimentátoři.

Při podezření na otravu neznámou látkou se můžete obrátit na „Toxikologické informační středisko“ (TIS), které poskytne radu a doporučí postup první pomoci nejen lékařům, ale i laikům. Rady a pomoci se dovoláte na telefonním čísle stále služby TIS 224 919 293.

MUDr. Jaroslav HORNYCH,
Ing. Pavel ŠTAJER, CSc.,
Český červený kříž,
foto archiv autorů

Korunní princ konečně získal titul

Lázeňské město Karlovy Vary se ve dnech 25. a 26. srpna letošního roku stalo hostitelem XXXV. mistrovství České republiky v požárním sportu družstev HZS ČR. Jubilejní mistrovství, kterému tentokrátě počasí přálo, bylo okořeněno vynikajícími individuálními a kolektivními výkony a do historie se zapíše jak novým národním rekordem v požárním útoku, tak zejména přerušením nepřetržitého pětiletého kralování reprezentace HZS Plzeňského kraje, které s pomyslného trůnu sesadil dlouholetý korunní princ mistrovství, družstvo HZS Moravskoslezského kraje.

Na slavnostním zahájení mistrovství na stadionu AC START, kterého se zúčastnili hejtman Karlovarského kraje JUDr. Josef Pavel, generální ředitel HZS ČR a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán a další oficiální hosté, se představilo 14 družstev HZS krajů a nejlepší družstvo HZS podniků - reprezentanti Českých drah, a.s. z Plzně.

Dvojboj v režii Milana Onderky

Již atmosféra před a v průběhu prvních dvou disciplín mistrovství - běhu

na 100 m s překážkami a výstupu do 4. podlaží cvičné věže, ve kterých se rozhodovalo i o individuálních titulech, signalizovala, že to Ostravští s útokem na zisk mistrovského titulu myslí vážně.

Ve skvělé sportovní formě a psychické pohodě šampionát zastihl především bývalého reprezentanta Milana Onderku (HZS MSK). Jako jediný z celého startovního pole dokázal v běhu na 100 m s překážkami pokořit v obou kolech hranici 17 sekund. Vítězným časem 16,26 s zaostal pouze o 0,11 s za českým rekor-

dem. Stříbro si odvezl za čas 16,56 s Marek Jarůšek (HZS JMK), bronz časem 16,60 s získal Pavel Sádecký (HZS ZLK). Úřadující mistr republiky v této disciplíně Martin Kulhavý (HZS LIK) zůstal tentokrát těsně pod stupni vítězů. Celkově dosáhl času pod 17 s osm závodníků a pod osmnáctisekundovou hranici zaběhlo trať 38 soutěžících. V hodnocení družstev vyšla nejlépe reprezentace HZS Moravskoslezského kraje s nepatrným náskokem před družstvem HZS Plzeňského kraje, na třetí příčku dosáhl družstvo HZS kraje Vysočina, které neskrývalo své ambice na vyšší příčky.

Výstupu do 4. podlaží cvičné věže kraloval, při absenci zraněného letošního suveréna této disciplíny Jana Neuberta (HZS SČK), Karel Ryl (HZS MSK), loňský vicemistr republiky v této disciplíně. O své vedení po prvních pokusech však musel tvrdě bojovat s vítězem první disciplíny Milanem Onderkou, kterého časem 14,50 s porazil o pouhou jednu setinu sekundy. Třetí příčku časem 14,79 s obsadil Martin Kulhavý, který si tak kompenzoval zklamání z nevydařené „stovky“. Potleskem přítomní ocenili comeback několikanásobného mistra republiky v této disciplíně Radka Vyvíala (HZS SČK), který se po dlouhodobém zranění opět vrací na závodní dráhu a pátým místem prokázal návrat formy.

Že stále umí, ukázal také držitel českého rekordu v této disciplíně časem 13,65 s z roku 1990 Josef Pěnča, který se časem 15,70 s umístil mezi 135 závodníky na 19. místě.

Jako družstvo „věž“ nejlépe zvládli reprezentanti HZS Plzeňského kraje, následováni družstvy HZS Moravskoslezského kraje a kraje Vysočina. Souhrnné výsledky prvních dvou disciplín zároveň stanovily i pořadí jednotlivců ve dvojboji. Mistrem republiky se stal po zásluze Milan Onderka s celkovým časem 30,77 s před Martinem Kulhavým (31,39 s) a Markem Jarůškem (31,72 s).

V soutěži družstev se do čela průběžného pořadí po dvou disciplínách vyhoupla reprezentace HZS Plzeňského kraje, její náskok před družstvem HZS Moravskoslezského kraje však činil necelých šest desetin sekundy.

Boj o titul předznamenal štafety

Definitivní odpověď na otázku, kdo vyhraje bitvu, v níž rozhoduje vedle momentální sportovní formy také psychická pohoda, taktika a nezbytné štěstí, přinesl druhý den mistrovství.

Dramatický náboj nepostrádala zejména první disciplína - běh na 4 x 100 m s překážkami. Po prvních štafetách, kdy se běželo tzv. na jistotu, Plzeňští, kteří jako jediní zaběhli čas pod 60 s (58,94 s), svůj náskok mírně zvýšili. Vyhecovaný boj nervů ve druhém kole jim však nevyšel. Druhé družstvo HZS Moravskoslezského kraje, které začínalo s nižším startovním číslem, zaběhlo štafetu za skvělých 58,27 s a třetí vzadu, štafeta HZS kraje Vysočina, překonala čas Plzeňských z prvního kola o čtyři setiny sekundy. K hvězdami nabitě druhé štafety HZS Plzeňského kraje se však tentokrát štěstí obrátilo zády. Nejenže neúspěšné hašení na čtvrtém úseku znamenalo neplatný pokus a tím „pouze“ bronz v této disciplíně, ale především došlo k oslabení celého družstva o jeden z jeho pilířů, Michala Bečváře, který se vážně zranil při seskoku z domečku (zlomenina kotníku pravé nohy). I přes toto zranění obdivuhodně dokončil předávku, ale jak se později ukázalo, jeho absence v družstvu v poslední disciplíně mistrovství byla citelná.

Finále ozdobeno rekordem

Průběh finální disciplíny mistrovství, požárního útoku, jen potvrdil, proč je právem označován za královskou disciplínu požárního sportu. S definitivní platnos-

tí rozhodl nejen o konečných výsledcích družstev, ale do historie se také zapíše novým zápisem do rekordních tabulek. Rozdíl jedné desetiny sekundy, se kterým do této disciplíny vstupovalo družstvo HZS Moravskoslezského kraje před družstvem HZS Plzeňského kraje a nepatrný odstup skvěle připravených borců z Vysočiny sliboval nelítostné finálové drama. Zvláště, když se v požárním útoku jde jednokolově vabank. Průběžně první v celkovém pořadí, družstvo HZS Moravskoslezského kraje, které se z favoritů představilo jako první, však dosaženým časem 26,36 s neoslnilo a postupně se propadalo, což však, vzhledem k celkovým výsledkům, jeho pozici zatím neohrožovalo. Skutečný vrchol se odehrál až v závěru soutěže, kdy nejprve diváky zvedl ze sedadel bezchybný koncert družstva HZS kraje Vysočina, který posadil třešničku na šampionátový dortík v podobě nového národního rekordu časem 23,83 s. Ten sice neohrozil dosud celkové vedení Severomoravanů, ale určitě neprospěl psychické pohodě družstva z Plzně, které vstoupilo do soutěže jako předposlední. Improvizace v sestavě z důvodu zranění Michala Bečváře, psychický tlak a přemíra odpovědnosti způsobily, že družstvo svoji roli favorita tentokrát nezládlo. Chyba v připojení na rozdělovač znamenala výsledný čas

pouze 31 s, což v konečném důsledku odsunulo toto družstvo až na celkové třetí příčku.

Po zásluze si z Karlových Varů odváží mistrovský titul družstvo HZS Moravskoslezského kraje, které se představilo jako skvěle sladěný kolektiv, jehož členové dokázali v pravý čas načasovat formu, prokázali největší vůli po vítězství a přálo jim i tolik nezbytné sportovní štěstí. A jistě udělají vše pro to, aby titul obhájili i za rok. S dosaženým výsledkem nejsou zcela spokojeni v Plzni a určitě budou v příštím roce usilovat o návrat na pomyslný trůn. Pokud k tomu přičteme rostoucí výkonnost reprezentace z Vysočiny, již dnes máme před sebou příslib dramatické podívané na mistrovství republiky v roce 2007, jehož hostitelem bude Olomouc.

XXXV. mistrovství ČR v požárním sportu mělo vysokou sportovní úroveň. K dosaženým výsledkům přispěli nejen hlavní aktéři svými výkony, ale skvěle odvedenou prací také početný tým rozhodčích pod vedením dlouholetého hlavního rozhodčího mistrovství plk. Ing. Františka Mencla, ředitele HZS Královéhradeckého kraje, který se rozhodl po tomto šampionátu předat žezlo mladším kolegům. Velkou zásluhu na bezchybném průběhu šampionátu a dosažených výsledcích má organizační tým příslušníků HZS Karlovarského kraje, který vytvořil jak pro závodníky, tak pro hosty mistrovství výborné podmínky.

I když karlovarské mistrovství znamenalo jeden z vrcholů požárního sportu v letošní sezóně, ta má své pokračování. Jejím vyvrcholením bude účast reprezentace HZS ČR na mistrovství světa v požárním sportu, které proběhne v listopadu v Íránu. Výsledky našich reprezentantů na karlovarském mistrovství signalizují, že by naši úřadující mistři Evropy nemuseli být na tomto klání bez šancí na úspěch.

mjr. Dr. Jaroslav VYKOUKAL,
foto Milan VÁVRU

Pořadí	Družstvo	100 m	Věž	Štafeta	Požární útok	Celkový čas
1.	HZS Moravskoslezského kraje	102,51	93,11	58,27	26,36	280,25
2.	HZS kraje Vysočina	106,76	93,79	58,90	23,83	283,28
3.	HZS Plzeňského kraje	103,07	91,98	58,94	31,00	284,99
4.	HZS Zlínského kraje	107,16	97,84	64,28	24,34	293,62
5.	HZS Jihočeského kraje	110,68	99,40	61,72	25,66	297,46
6.	HZS Olomouckého kraje	110,04	99,43	67,64	25,86	302,97
7.	HZS Královéhradeckého kraje	107,62	100,06	66,66	29,31	303,65
8.	HZS Středočeského kraje	112,23	102,72	64,90	28,69	308,54
9.	HZS Libereckého kraje	112,01	110,37	62,94	29,65	314,97
10.	HZSP České dráhy Plzeň	108,33	105,46	66,84	36,24	316,87
11.	HZS hl. m. Prahy	112,50	105,50	70,37	29,07	317,44
12.	HZS Karlovarského kraje	111,84	108,80	69,46	28,51	318,61
13.	HZS Ústeckého kraje	113,05	111,11	64,44	45,97	334,57
14.	HZS Pardubického kraje	123,40	127,39	70,97	31,84	353,60
15.	HZS Jihomoravského kraje	111,36	101,62	Disk.	Disk.	Disk.

Summary

Fire in a national park

In July 2006 a major fire occurred in the České Švýcarsko National Park in North Bohemia, near Czech – German border with Saxony. Fire was spread in hilly and mountainous landscape which was hard to access. Fire units, both professional and voluntary, in cooperation with other Integrated Rescue System bodies had been operating there for seven days. The total of damaged area overreached 25 hectares. p. 4

Air Fire Service

Owners and users of forests in the Czech Republic are obliged to ensure provisions for early detection of fire in forests and against spreading of such a fire, mainly in the period of higher risk of fire in woodlands. They do that through fire-rangers, patrolling from the ground, or from the air, which is much more practical. p. 8

Fritting devices as a danger of fire

Fire cases caused by fritting equipment are not as uncommon as seem. Approximately 30 fire cases happen every year, with total fire damage of 2 mil. CZK (70,000 EUR). Fritting, baking and frying devices cause fire mainly through failures of thermal fuses, thermostats or line connectors. p. 12

Centre for Simulation and Trainer Technologies

The Centre for Simulation and Trainer Technologies is a training premises of the Czech Army. In one place science & research, education and training, and complex training of systems supporting decision-making are performed, with using of the newest IT& Communication technologies. p. 16

Medical container for mass accidents

Medical Rescue Services, which provide first premedical care and emergency medicine, are using several ways of improving their service on the place of incident. While there is a mass accident with many casualties, one of the best solutions could be a fully equipped medical container/truck with simple handling. p. 18

Air accident exercise in North Moravia

The coordinating exercise of components of the Integrated Rescue System of the Moravia-Silesian Region took place in the area of Opava, Silesia, near Polish border. Scenario: two aircraft crashed together in the height of 4,500 ft. The exercise was focused on mass accident with large number of injured people. p. 20

Civil protection education in Slovakia

In Slovakia, the Law on Civil Protection of Population and the derived Notice on Preparing for Civil Protection are source legal documents for education in this branch. Education is provided in a special premises named the Education and Technical Institute for Civil Protection, and in its workplaces. p. 26

Czech Championship in Fire Sport

35th Czech Championship of Teams of Firefighters in Fire Sport was held in Karlovy Vary, West Bohemia, on last weekend of August 2006. The Czech Republic representatives of this specific event have been on the world top for many years in past. p. 32

Brand im Nationalpark

Der Brand der Waldbestände des Nationalparks Böhmisches Schweiz brach in einem schwer zugänglichen und felsigen Terrain aus. Die Feuerwehren liquidierten ihn in Zusammenarbeit mit anderen Bestandteilen des IRS sieben Tage lang. Das Feuer erfasste in der Endphase eine Fläche von insgesamt 25 ha. S. 4

Flugdienst der Feuerwehr

Die Eigentümer oder Nutzungsberechtigten der Waldbestände sind auch verpflichtet, zur Zeit der erhöhten Brandgefährdung in Zusammenarbeit mit Brandsicherheitswachen Maßnahmen zur rechtzeitigen Erkennung von Waldbränden und zur Verhinderung deren Ausbreitung zu ergreifen. Außer den am Boden einsetzbaren Mitteln sind gerade Luftfahrzeuge häufig eine gut geeignete praktische Lösung für diese Pflichterfüllung. S. 8

Brandgefahr durch Frittiergeräte

Durch Friteusen verursachte Brände sind bei weitem keine so zufällige Erscheinung, wie es erscheinen mag. Infolge der Fehler an Wärmesicherungen, Thermoreglern, Kabeln u.ä. kommt es bei der Nutzung von Geräten zum Backen und Braten im Schnitt zu dreißig Bränden jährlich mit dem Gesamtschaden von rund zwei Millionen Kronen. S. 12

Zentrum von Simulations-Trainingstechnologien

Zentrum von Simulations-Trainingstechnologien ist eine Bildungseinrichtung der Armee der Tschechischen Republik. Sie erfüllt einige Basisfunktionen: wissenschaftliche Forschungsaufgaben, Bildung und Ausbildung, sie gewährt komplexes Ausbildungsmilieu, das die neuesten Informations- und Kommunikationstechnologien für die Förderung der Entscheidungsfindung ausnutzt. S. 16

Modul zur Liquidierung von Folgen der Massenunfälle und großer Schadensereignisse

Zum Erreichen einer besseren Qualität der Liquidierung von Folgen der Unglücke, die sich massenhaft auf die Gesundheit von Menschen auswirken, gibt es einige Varianten der Nutzung von verschiedenen Mitteln. Lastzugmodule, die alles Nötige beinhalten und einfach zu handhaben sind, erscheinen als eine der besten. S. 18

Übung zum Thema Flugzeugkatastrophe in Nordmähren

Im Raum der Stadt Opava sind in der Höhe von 4500 Fuß zwei Flugzeuge zusammengestoßen. Es handelte sich um eine Übung, die die Tätigkeit der Bestandteile des Integrierten Rettungssystems des Bezirkes Mähren-Schlesien bei einem gemeinsamen Einsatz auf die Probe stellen sollte. S. 20

Die Bildung auf dem Gebiet des Zivilschutzes in der Slowakei

Grundlegende Rechtsnormen auf dem Gebiet des Zivilschutzes der Slowakei stellen das Gesetz über Zivilschutz der Bevölkerung und die davon abgeleitete Verordnung zur Gewährleistung der Vorbereitung auf Zivilschutz dar. Den Aufgaben der Bildung kommen das Technische Bildungsinstitut des Zivilschutzes und seine Fachdienststellen nach. S. 26

Meisterschaft der Republik im Feuerwehrsport

Am letzten August-Wochenende fand in der Stadt Karlsbad die XXXV. Meisterschaft der Tschechischen Republik im Feuerwehrsport der Gruppen des FwRK der Tschechischen Republik statt. In diesem spezifischen Sportwettkampf zählt unsere Republik langfristig zur Weltspitze. S. 32

Vydávák: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mj. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktoři - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, kpt. Ing. Tomáš Hradil, pplk. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., kpt. Ing. Jaromír Lipovčan, plk. Mgr. Bohumír Martinek Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, kpt. Ing. Zdeněk Ráž, Jan Žizka

Grafická úprava, litografie, distribuce a předplatné: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, korespondenční adresa: ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolin 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • **ISSN: 1213-7057** • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 21. srpna 2006 • Číslo 9/2006 vychází 15. září 2006 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • www.mvcr.cz/casopisy/112

Foto na titulní straně: Milan VÁVRŮ

Selektivní analyzátoři na spektrometrických principech

Charakteristika

Hlavní charakteristikou selektivních analyzátorů je jejich schopnost selektivně měřit nebo dlouhodobě monitorovat koncentraci určité nastavené nebezpečné látky, a to i v případech, kdy je tato látka v ovzduší přítomna ve směsi s jinými plyny a parami. Aby bylo možné tento požadavek splnit, musí mít látka určitou jedinečnou vlastnost a analyzátor musí být založen na principu, který tuto vlastnost umí změřit. Takové požadavky splňují mj. některé spektrometry:

- infračervené spektrometry,
- UV spektrometry (pracující v ultrafialové oblasti spektra),
- spektrometry pohyblivosti iontů.

Spektrometry pracující v infračervené a ultrafialové oblasti spektra jsou spíše využívány ve speciálních případech analýzy plynů a monitorování. Jejich širšímu rozšíření na terénní analýzy brání stále ještě relativně velké rozměry přístrojů a vysoká hmotnost. Z tohoto hlediska jsou k dispozici nikoliv jako přístroje přenosné, ale mobilní.

Spektrometry pohyblivosti iontů našly pro svoji vysokou selektivitu a mimořádnou citlivost uplatnění především jako signalizátory a detektory přítomnosti bojových otravných látek v ovzduší. V současné době zaznamenaly spektrometry pohyblivosti iontů značný rozvoj u řady výrobců, přičemž konstrukční vývoj směřuje především k miniaturizaci do formy osobních detektorů.

Měřicí princip

Základním měřicím principem analyzátorů - UV nebo infračervených spektrometrů - je absorpce elektromagnetického záření v určité oblasti spektra. Analyzátoři jsou většinou konstruováni tak, že plyn je nasáván do plynové kyvety, kde se změní ve vymezené oblasti vlnových délek jeho spektrum a na základě intenzity absorpčního pásu přístroj vypočítá obsah látky v ovzduší.

Spektrometry pohyblivosti iontů nasávají vzduch do měřicí trubice, kde jsou molekuly látky ionizovány β -zářičem. Ionty se pak slučují s ionty okolního vzduchu a vzniklé celky jsou pak separovány v driftovací trubici na základě rozdílné pohyblivosti. Na konci driftovací trubice dopadají na kolektor, kde je měřena jejich intenzita. Výsledkem jsou ve spektru píky, jejichž poloha, charakterizovaná relativní pohyblivostí, určuje druh látky a intenzita její koncentraci v analyzovaném vzduchu.

Výhody a nevýhody

Hlavní výhodou analyzátorů na spektrometrickém principu je mimořádná přesnost a citlivost měření. V současném provedení se vyznačují vysokým komfortem měření a kvalitními exploatačními vlastnostmi. Rovněž vykazují velmi vysoký stupeň selektivity, i když ani tu nelze považovat za absolutní. Tak může

Prostředky
chemického
průzkumu
a terénní analýzy

analyzovaná látka vykazovat v infračerveném nebo UV spektru absorpční pásy, jejichž poloha je totožná s pásy rušivých látek. Stejně tak u spektrometrů pohyblivosti iontů může analyzovaná látka poskytovat iont, jehož pohyblivost v elektrickém poli může být shodná s pohyblivostí rušivého iontu; tak mohou např. některé chlorované uhlovodíky vyvolat na spektrometru pohyblivosti iontů falešný signál detekce yperitu.

Příklady

Infračervené nebo UV analyzátoři se vyrábějí buď jednoduše, jako např. analyzátor oxidu siřičitého **AF21M-LCD**, analyzátor ozonu **O341M-LCD** (oba na principu absorpce UV záření), analyzátor oxidu uhelnatého **CO11M-LCD**, analyzátor oxidu uhličitého **Airwatch 1750** (oba absorpce IR záření) nebo s kalibracemi volitelnými mezi více plyny. Příkladem je optický systém **SANO** vybavený diode-array detektorem, který je určen k měření koncentrace oxidu siřičitého, oxidů dusíku, ozonu, aromatických uhlovodíků a dalších látek. U infračerveného analyzátoru **MIRAN** (obr. 1) je možné volit z nabídky více než sta druhů plynů a par. Ve verzi **MIRAN-Saphir** potom umožňuje simultánní měření pěti zvolených plynů.

Ze spektrometrů pohyblivosti iontů jsou v Armádě ČR, u jednotek HZS ČR, ale i u jiných subjektů (např. v ochranném systému metra) rozšířeny **detektory pro rychlou identifikaci a výstrahu řady RAID** (**Rapid Alarm Identification Detector**), z nichž se u nás nejčastěji používá detektor RAID-1 (obr. 2). Je určen pro nepřetržité sledování přítomnosti bojových otravných látek (látky typu V a rozkladné produkty, soman, sarin, tabun, sulfidický a dusíkatý yperit, všechny deriváty lewisitu včetně jejich směsí, kyanovodík) i jiných nebezpečných látek (amoniak, chlor, oxid siřičitý, chlorované uhlovodíky) v ovzduší, lokální monitorování a jiné aplikace. Jeho nevýhodou je poměrně dlouhý čas přípravy k měření, nutnost přítomnosti určité vzdušné vlhkosti pro správné fungování i vysoká hmotnost. Tyto nedostatky již odstraňuje nový typ RAID-M (obr. 3) resp. RAID-M 100. Dalšími představiteli moderních analyzátorů tohoto typu jsou např. **detektor bojových chemických látek M90-DI-C** (obr. 4), **spektrometry pohyblivosti iontů GID, CAM nebo SAMBRE 4000**.

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc.,
Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
foto archiv autora

Hrad Pernštejn ovládli hasiči

kpt. Mgr. Jaroslav HAID, HZS Jihomoravského kraje, foto autor

Téměř pět tisíc návštěvníků přilákaly ve dnech 19. a 20. srpna 2006 Dny hasičů na hradě Pernštejn, které byly jednou z největších akcí jihomoravských hasičů pro veřejnost v historii. Bohatý dvoudenní program spolu se správou státního hradu připravily HZS Jihomoravského kraje územní odbor Brno a sbory dobrovolných hasičů obcí.

Po oba dny byla na prvním nádvoří hradu otevřena výstava požární techniky s více než 20 historickými i současnými požárními automobily, na kterou na dalších nádvořích i v přilehlých prostorách navazovaly expozice historické hasičské techniky, výzbroje a výstroje a vlajek z muzea v Oslavanech, expozice modelů požárních automobilů a řada dalších unikátních exponátů. Mezi vystavenými historickými vozidly byly i ruční, koňské, parní a motorové stříkačky. K nejvzácnějším exponátům patřily například dosud funkční koněspřežná stříkačka ze Štěpánovic na Brněnsku z roku 1899 na ruční i benzinový pohon nebo rovněž funkční parní stříkačka z Bořitova na Blanensku z roku 1912 nebo automobilová stříkačka Austro – Daimler z Lysic na Blanensku, přestavěná na požární vozidlo v roce 1937 ze sportovní limuzíny vyrobené v roce 1927. Nejstarším požárním vozidlem však byla kočárová stříkačka z roku 1892 z Kanic na Brněnsku. Vedle stoletých i novějších stříkaček a dopravních automobilů si mohli návštěvníci prohlédnout také část jedné z největších a nejvzácnějších sbírek hasičských vyznamenání a přileb u nás, kterou na Pernštejn přivezl sběratel Pavel Kubát z Příbyslavi. Vývoj hasičské techniky a vybavení dokumentovaly nejmodernější cisternové automobilové stříkačky, dopravní automobily a další mechanismy a současná výstroj a výzbroj k zásahům při požáru, k likvidaci rojů vos nebo k záchraně osob z výšek nebo z vodní hladiny. Obrovský zájem diváků vzbudily ukázky hašení historickými stříkačkami včetně dálkové dopravy vody s ručními stříkačkami, dále požárního útoku mladých hasičů, hašení hořícího kuchyňského hrnce se vzníceným smažícím olejem nebo „sestřelování“ plamene z hořící tlakové plynové lahve. Mistrovství hasičů se specializací pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou dokumentovala záchrana osob z vyhlídkové věže hradu pomocí evakuační lanovky, při níž záchranáři předváděli slaňování osob i vyhledávacích psů. Nadšený potlesk sklídila také ukázka hašení hořící makety domu funkčními modely hasičských automobilů v podání mladých hasičů ze Střelic.

V obřadní síni hradu pořadatelé připravili promítání záběrů z činnosti hasičů a jednotlivých druhů zásahů. Po oba dny prezentovali také zásah více než 120 hasičů z 21 jednotek PO na likvidaci požáru depozitáře hradu Pernštejn v polovině dubna 2005. Požár tehdy zničil objekt bývalé sýpky, v němž bylo na 700 historických předmětů a škoda dosáhla 50 milionů korun.

Na program a průběhu Dnů hasičů na hradě Pernštejn se spolu se správou státního hradu podílelo 26 profesionálních a dobrovolných jednotek PO a sborů dobrovolných hasičů, pracovníci muzea v Oslavanech na Brněnsku, pět firem zabývajících se požární ochranou, sběratelé a nadšenci.

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 10/2006

Nadace své sliby plní

Nadace policistů a hasičů – vzájemná pomoc v tísní (dále jen „Nadace“) umožnila letos v srpnu sedmnácti rodinám policistů a hasičů, kteří zahynuli při výkonu služby, týdenní rekreaci v hotelu Solenice, Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra a připravila pro ně na každý den jejich pobytu u vodní nádrže Orlík na Vltavě pestrý program. Jeho součástí bylo také setkání se členy správní rady a sponzory Nadace.

Mračna na obloze ustoupila na několik minut slunci, ale pak se opět zatáhlo a začalo pršet. Nezdá se, že by koním déšť nějak vadil a nevadí ani dětem, které se těšily na projížďku. Maminka rychle oblékla kloučikovi pláštěnku a svěřila ho do rukou dívky s ohrnutými nohavicemi. Ta to viditelně umí s koňmi i s dětmi. Do seznamu projíždek na koni se zapsaly i některé ženy, které již na koňském hřebě někdy seděly i ty, co to zkoušely poprvé.

Špatné počasí nebránilo si zaplavat ve venkovním bazénu, protože voda v něm je vyhřívána slunečními kolektory a v dešti je takové koupání prý zvláště příjemné. Jen se asi člověk pak musí rychle teple obléknout, protože teplota vzduchu neodpovídá obvyklým srpnovým hodnotám. Všechny ženy jsou tady spokojené a váží si toho, co všechno jim a hlavně jejich dětem Nadace nabídla, co mohou vidět, vyzkoušet, prožít. Mnohé z nich takovou dovolenou se svou rodinou doposud neměly možnost strávit. Ovdovělá žena se dvěma nebo i třemi dětmi nemá tolik finančních prostředků, aby mohla dopřát dětem i sobě to, co bývá běžné v úplných rodinách.

Zpočátku byly ženy nedůvěřivé, tato nadace totiž nebyla zdaleka první, která slibovala, že se o ně postará, že bude dětem spořit a poskytovat pomoc, ale bezpochyby ta pravá, která sliby začala také plnit. A také první, která zrealizovala příspěvky, předala dárky a začala organizovat společné rekreace. Podobně postižené ženy a děti se seznamovaly při sportu, hudebních večerech, opékání špekáčků a společné zábavě. Přestaly se cítit tolik osamocené. Vždyť tady mohly mluvit otevřeněji o svých starostech a byly nejen vyslyšeny a pochopeny, ale byla jim také podána pomocná ruka, aby mohly částečně i mnohé řešit.

Kromě bezplatného půjčování sportovní potřeb vedení hotelu ve spolupráci se Zařízením služeb pro MV zajistilo pro každou z žen masáže a kosmetické služby a pro všechny užívání fitcentra a sauny.

Jednadvacetiletá dvojčata Roman a Tomáš z Havířova využívala zejména možnosti sportovního vyžití. Jsou to milí mladí mužové, kteří už dobře vědí, co chtějí. Tomáš odmaturoval na gymnáziu a studuje zdravotnickou školu obor radiologie. Jeho představa o budoucím

povolání je celkem jasná. Bude obsluhovat roentgenové přístroje a pořizovat potřebné snímky. Roman se vyučil kuchařem a teď studuje vyšší odbornou školu zaměřenou na gastronomii a hotelnictví. Bavi ho to, i když jeho vaření, jak říká, je prostě takové „hospodské“. Od maminky to chutná lépe. Tenis, stolní tenis nebo kulečnick tady s kluky hraje třetí jednadvacetiletý účastník rekreace, Josef z Lito-měřic. Zabývá se výpočetní technikou a studuje angličtinu na jazykové škole. Všichni tři se měli možnost seznámit teprve tady v Solenicích a zjistili, že si rozumějí. Volný čas při sportu s nimi někdy tráví sestry devatenáctiletá Nikola a šestnáctiletá Andrea z Hradce Králové. Obě studují obchodní akademii. Nikola si vybrala němčinu a v budoucnu chce pracovat pravděpodobně v bance. Andrea zvolila španělštinu, ale zatím jí víc přitahují sporty, hlavně tenis a volejbal. Mezi nejstarší děti patří Dana z Orlové a Veronika z Veselíčka u Lipníka nad Bečvou z Moravskoslezského kraje, těm už se ani děti říkat nedá, ale Nadace se stará o osiřelé do 26 let, pokud nejsou ještě výdělečně činné. Za dobu její existence se již zpod ochranných křídel vymanily dvě děti. Osamostatnil se nyní již šestadvacetiletý Ladislav, dokončil střední zdravotnickou školu a pracuje v nemocnici. Ve státní správě je zaměstnaná Ivana, nejstarší v původní evidenci Nadace, absolventka vyšší odborné školy.

Ředitel Nadace PhDr. Vladimír Šutera, CSc., má radost, když jsou tyto „jeho svěřenci“ úspěšní, a nemusí z nich být jednou zrovna policisté a hasiči. Přesto děti na rekreaci v Solenicích zaujaly ukázky z činnosti policejní práce, zejména kynologů, ale i pancéřovaný automobil Policie ČR nebo požární automobilová plošina HZS Středočeského kraje, jehož příslušníci předvedli na parkovišti hotelu slaňování, transport postiženého z výšky a nad volnou hloubkou, ale také vybavení používané při zásahu a pohotovou likvidaci náhle vzniklého požáru.

V zimě čeká tyto neúplné rodiny lyžařský kurz v rekreačním zařízení MV Herlíkovice v Krkonoších, kam se pak mohou vrátit i příští léto opět na společný pobyt na horách.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ, foto Milan VÁVRŮ

strana 5

strana 14

strana 28

strana 31

POŽÁRNÍ OCHRANA

Návštěva zahraniční delegace z Rumunska	4
Zasedal Český národní výbor CTIF	4
Požár střechy v ostravské válcovně	5
Dopravní nehodovost u HZS ČR a jednotek požární ochrany v roce 2005	6
Od elektronkových radiostanic k digitálnímu systému	8
Mezinárodní konference Požární ochrana 2006.	11

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Výcvik na stavebním lešení katedrály	12
Záchranáři cvičili v dálničním tunelu	13
Z uhelných slojí k povrchovým lomům v Podkrušnohoří.	14

OCHRANA OBYVATELSTVA

Výrobci ochranných prostředků - AVEC CHEM, s.r.o.	17
Nástroje bioterorismu - Horečka dengue	18
Civilní ochrana v zemích EU - Spojené království Velké Británie a Severního Irska.	19

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

Čeká nás optimalizace v bezpečnostním plánování	20
Konference o kritické infrastruktuře	21
Pět let boje proti terorismu	23

INFORMACE

V ústavu Armády ČR se připravují také hasiči	24
Ojedinelá škola v údolí řeky Moravice.	25
Zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel.	26
Záchranáři v Lysé nad Labem	27
Dvaatřicet simulovaných dopravních nehod	28
S požárním sportem nekončí	29
Domažlice převzaly vítězné žezlo Velké ceny	31
Dobrovolní hasiči se utkali na vrcholném sportovním klání.	32
Ostrá prověrka se vydařila	33

Moderní techniku pro zasahující hasiče

Ministr vnitra a ministr informatiky MUDr. Mgr. Ivan Langer navštívil spolu se svým 1. náměstkem Ing. Jaroslavem Salivarem dne 19. září 2006 generální ředitelství HZS ČR.

Na setkání s vedoucími představiteli MV-generálního ředitelství HZS ČR a řediteli HZS krajů se podrobně seznámil s posláním a úkoly HZS ČR.

Ve svém vystoupení pak objasnil důvody restrukturalizace ministerstva a nastínil nejdůležitější úkoly, které si předsevzal plnit ve své funkci přednostně.

Jako prioritní zdůraznil nutnost nabytí účinnosti služebního zákona k 1. lednu 2007. Zároveň vyzval ke spolupráci na odstranění nedostatků nebo alespoň hledání kompromisů v současném znění zmíněného zákona, zejména v jeho motivační funkci. Dále hovořil o spolupráci se složkami dobrovolných hasičů, a to především v souvislosti s programovým financováním a programem obnovy, kdy je nutné vybavit přiměřenou technikou všechny jednotky PO. Za nespornou výhodu označil jednotnost HZS ČR a celého systému v plošném pokrytí, kterou je bezpochyby nutné zachovat.

V závěru svého vystoupení vyzdvihl přednosti sboru, mezi které především patří respekt a důvěra veřejnosti a požádal přítomné vedoucí funkcionáře HZS ČR, aby vyvinuli maximální úsilí k uhájení pozitivního hodnocení práce příslušníků HZS ČR občanskou veřejností.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ, foto Milan VÁVRŮ

Návštěva zahraniční delegace z Rumunska

Mgr. Monika BARTYZALOVÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto pprap. Jana KEMROVÁ

Na pozvání generálního ředitele HZS ČR genmjr. Ing. Miroslava Štěpána navštívil ve dnech 20. až 22. září letošního roku MV-generální ředitelství HZS ČR první státní tajemník Ministerstva veřejné správy a vnitra Rumunské republiky Victor Paul Dobre.

Členy rumunské delegace byli dále Ștefan Geanta, ředitel odboru ochrany obyvatelstva v rámci Hlavního inspektorátu pro řešení mimořádných událostí Rumunské republiky a Eugen Jitariu, vedoucí Národního operačního střediska Rumunské republiky. Delegaci po celou dobu pobytu doprovázel atašé Velvyslanectví Rumunské republiky v ČR Ioan Vlaicu. Hlavním cílem pracovní návštěvy bylo opětovné navázání užší spolupráce mezi našimi organizacemi. Genmjr. Ing. Miroslav Štěpán a jeho náměstkové seznámili rumunskou delegaci se strukturou, působností a hlavními úkoly HZS ČR a s úrovní organizace požární ochrany a ochrany obyvatelstva v České republice. Dále byl prezentován integrovaný záchranný systém ČR. Rumunští hosté si měli možnost prohlédnout operační a informační středisko generálního ředitelství HZS ČR.

Během pracovního setkání vedoucí rumunské delegace seznámil se změnami, ke kterým došlo v Rumunsku v posledních letech. Jedná se zejména

na o sloučení požární a civilní ochrany, o organizační změny v rámci ministerstva a Hlavního inspektorátu pro řešení mimořádných událostí. Pohovořil rovněž o mimořádných událostech (velké povodně, bouře a lesní požáry), které zasáhli Rumunsko v posledních dvou letech. Na závěr pracovního setkání bylo rozhodnuto, že bude připraveno a podepsáno memorandum o vzájemné spolupráci na ministerské úrovni.

Victor Paul Dobre pozval generálního ředitele HZS ČR genmjr. Ing. Miroslava Štěpána k návštěvě Rumunska v příštím roce.

V průběhu svého dalšího pobytu v České republice rumunská delegace navštívila ředitelství HZS Středočeského kraje v Kladně, kde se mimo jiné hovořilo o pro-

blematice zavedení jednotného evropského čísla tísňového volání 112. Další jednání se uskutečnilo v Institutu ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč (dále jen „institut“), kde delegaci přijali jeho ředitel doc. RNDr. Petr Linhart, CSc. a náměstek generálního ředitele HZS ČR pro prevenci a plánování plk. Ing. Miloš Svoboda. Členové rumunské delegace se seznámili s koncepcí ochrany obyvatelstva v ČR, se systémem vzdělávání hasičů a záchranářů a organizací specializovaných kurzů, které probíhají v institutu. Vedoucí rumunské delegace projevil zájem o spolupráci zejména v oblasti výměnných stáží odborných pracovníků. Konkrétní formy této spolupráce budou zahrnuty do připravovaného memoranda o spolupráci. ■

Zasedal Český národní výbor CTIF

por. PhDr. Petr KOPÁČEK, tiskový mluvčí MV-generálního ředitelství HZS ČR, foto Milan VÁVRŮ

Dne 26. září 2006 proběhlo v budově MV-generálního ředitelství HZS ČR v Praze pravidelné zasedání Českého národního výboru CTIF, který tvoří české zastoupení v Mezinárodním technickém výboru pro prevenci a hašení požárů (CTIF).

Na zasedání byl, mimo jiné, rekapitulován stav příprav XIV. mezinárodní soutěže CTIF (hasičské olympiády). Tuto velevýznamnou sportovní soutěž hasičů bude v roce 2009 hostit město Ostrava. Členové výboru byli informováni o výsledcích prvního setkání předsedů Národních výborů CTIF, které proběhlo na přelomu května a června v Maďarsku. Přítomní se rovněž seznámili s průběhem sympozia o nebezpečných materiálech konaného v září ve Slovinsku a byli informováni o dalších akcích uskutečněných v rámci CTIF. Připravuje se také zprovoznění nových webových stránek Českého národního výboru CTIF.

Vedle předsedy Českého národního výboru CTIF genmjr. Ing. Miroslava Štěpána se zasedání zúčastnili i představitelé jednotlivých členských organizací výboru. Ten volně sdružuje nejružnější subjekty působící na úseku požární ochrany - MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Českou hasičskou jednotu, Moravskou hasičskou jednotu, Českou asociaci hasič-

ských důstojníků, Asociaci velitelů HZS podniků, sdružení Český hasič a další.

Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů (CTIF) je nejvýznamnější mezinárodní organizací působící na úseku požární ochrany. V současnosti sdružuje více než 40 evropských i mimoevropských států. ■

Požár střechy v ostravské válcovně

por. Mgr. Petr KÚDELA, foto mjr. Ing. Jiří KLEIN,
HZS Moravskoslezského kraje

Sedm profesionálních a dobrovolných jednotek požární ochrany zasahovalo dne 28. září letošního roku u požáru střechy skladu motorů v areálu VVT-Vítkovice Válcovna trub v Ostravě. Na místo přijelo celkem 15 požárních automobilů.

Požár byl ohlášen na Centrum tísňového volání v Ostravě v 08.45 hodin. Hasiči po příjezdu na místo zásahu zjistili, že hoří střecha jedné z budov v areálu VVT-Vítkovice Válcovna trub, a.s. ve Výstavní ulici. Na likvidaci požáru se podílely dvě jednotky HZS Moravskoslezského kraje ze stanic Ostrava-Fifejdy a Ostrava-Zábřeh. Spolu s nimi zasahovaly profesionální jednotky ze společností Vítkovice, Mittal Steel a Českých drah, a.s. a dobrovolní hasiči z Ostravy-Staré Bělé a Ostravy-Zábřehu.

Požár se jim podařilo lokalizovat v 10.30 hodin, celková likvidace požáru ale mohla být nahlášena až kolem půl třetí odpoledne, protože hasiči museli rozebrat část střechy a postupně dohašovat. Při hledání skrytých ohnisek požáru pomohla hasičům termokamera z HZS Moravskoslezského kraje.

Příčinou požáru bylo používání otevřeného ohně při pokládce térové střešní krytiny, kterou prováděla externí firma. Předběžná škoda byla vyčíslena na zhruba 2 miliony korun. Při požáru a jeho likvidaci nebyl nikdo ze zaměstnanců nebo hasičů zraněn.

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 26. července do 2. září roku 2006

30. 7. • **Sklad s uhlím, dvěmi nákladními automobily s přívěsem a nakladačem** v Třebení, okr. Cheb.
Příčina – samovznícení briket. *Škoda* – 1 700 000 Kč.
- **Seník s uskladněným senem a s mačkačem píce** v Kocelovicích, okr. Strakonice.
Příčina – neobjasněna. *Škoda* – 1 660 000 Kč.
31. 7. • **Bývalá tiskárna** Polygrafie v rekonstrukci v Praze 2.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 159 900 000 Kč.
3. 8. • **Administrativní budova** firmy Proles, s.r.o., Brno.
Příčina – el. zkrat ve světelné reklamě. *Škoda* – 3 000 000 Kč.
- **Dílna slévárny litiny** firmy Zetor a.s., Brno.
Příčina – el. zkrat v rozvodu nízkého napětí. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
4. 8. • **Výrobní hala** tzv. staré keramiky podniku WORLD HOTELS s.r.o. Šatov, okr. Znojmo.
Příčina – v šetření. *Škoda* 1 200 000 Kč.
11. 8. • **Výrobní porcelánu** v Chodově, okr. Sokolov.
Příčina – technická závada el. instalace. *Škoda* – 5 000 000 Kč.
12. 8. • **Osobní automobil** Lamborghini 147 Mucielago na silnici I/13 směr Most, okr. Chomutov.
Příčina – dopravní nehoda. *Škoda* – 1 000 000 Kč. Úsmrceny 2 osoby.
- **Objekt diskotéky v rekonstrukci** v Hrušovanech nad Jevišovkou, okr. Znojmo.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 1 500 000 Kč.
14. 8. • **Dva sklady sena** ZD Jasenná v Šestajovicích, okr. Náchod.
Příčina – úmyslné zapálení. *Škoda* 4 660 000 Kč.
15. 8. • **Osobní automobil s karavanem** v Dubí, okr. Teplice.
Příčina – technická závada. *Škoda* – 2 250 000 Kč.
17. 8. • **Tahač s návěsem** zn. Renault Magnum na 13,5 km silnice R6, okr. Kladno.
Příčina – technická závada. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
23. 8. • **Rekreační chata** v obci Úmonín – Lomec, okr. Kutná Hora.
Příčina – úmyslné zapálení. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
25. 8. • **Dva byty v obytném domě** v Praze 4, Pelhřimovské ulici. *Příčina* – výbuch par hořlavé kapaliny. *Škoda* – 2 000 000 Kč. Úsmrceny 2 osoby a zraněna 1 osoba.
31. 8. • **Dva osobní automobily** v Únhošti-Nouzově, okr. Kladno.
Příčina – úmyslné zapálení. *Škoda* – 1 460 000 Kč.
1. 9. • **Byt ve 2. NP obytného domu** v Praze 5, ul. Ostrovského.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
2. 9. • **Rekreační chata** v Křečovicích, okr. Příbram.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 1 000 000 Kč.
- **Výrobní zámkové dlažby v bývalém kravině** v Čelechovicích, okr. Prostějov.
Příčina – v šetření. *Škoda* – 6 000 000 Kč.

pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
MV–generální ředitelství HZS ČR

Dopravní nehodovost u HZS ČR a jednotek požární ochrany v roce 2005

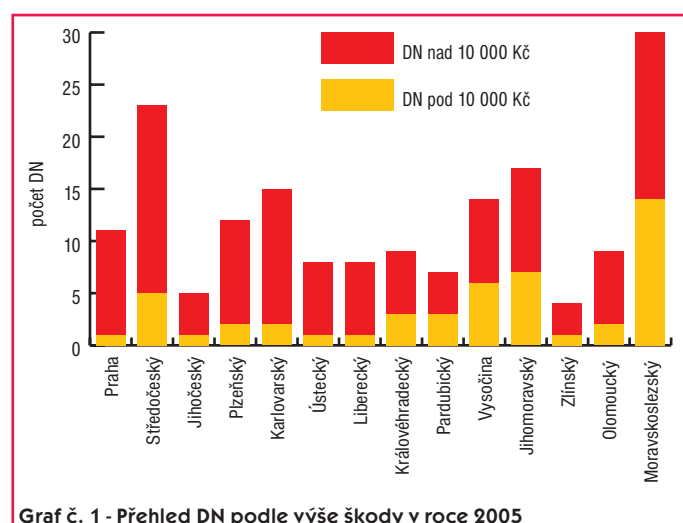
por. Ing. Pavel FINDEIS, MV-generální ředitelství HZS ČR

Rozbor dopravní nehodovosti v roce 2005 vychází z dopravních nehod (dále jen "DN") nahlášených jednotlivými HZS krajů a jednotkami SDH obcí v souladu s požadavkem Řádu strojní služby v požární ochraně. Od roku 2005 se vyhodnocují všechny DN, na rozdíl od předchozích let, kdy se vyhodnocovaly pouze nehody se škodou nad 10 000 Kč.

Celkový počet DN (tabulka č. 1) ve srovnání s rokem 2004 narostl v roce 2005 o sedm případů. Pokud tuto nehodovost porovnáme v rámci jednotlivých krajů, byl v roce 2005 evidován nárůst celkového počtu DN u hl. m. Prahy a Karlovarského, Ústeckého, Libereckého, Vysočiny, Jihomoravského, Olomouckého, Moravskoslezského a Zlínského kraje. Naproti tomu pokles DN byl zaznamenán u kraje Středočeského, Jihočeského, Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického. Celkové grafické porovnání DN u jednotlivých krajů s rozdělením škod na hranici 10 000 Kč je zobrazeno v grafu č. 1.

Tabulka č. 1

Kraje	2003	2004	2005	Celkem za roky
Praha	12	8	11	31
Středočeský	0	28	23	51
Jihočeský	2	7	5	14
Plzeňský	10	15	12	37
Karlovarský	5	14	15	34
Ústecký	0	5	8	13
Liberecký	12	3	8	23
Královéhradecký	8	11	9	28
Pardubický	4	10	7	21
Vysočina	4	12	14	30
Jihomoravský	6	16	17	39
Zlínský	1	2	4	7
Olomoucký	1	5	9	15
Moravskoslezský	6	29	30	65
Celkem	71	165	172	408

Graf č. 1 - Přehled DN podle výše škody v roce 2005

Počet DN podle účelu jízdy, počty výjezdů v roce 2005 připadající na jednu DN

V roce 2005 došlo k 81 DN při jízdě k zásahu. Ve srovnání s rokem 2004 je to o čtyři DN méně, avšak nárůst DN nastal u všech ostatních jízd, nejvíce u kondičních jízd a jízd od zásahu (tabulka č. 2).

Tabulka č. 2

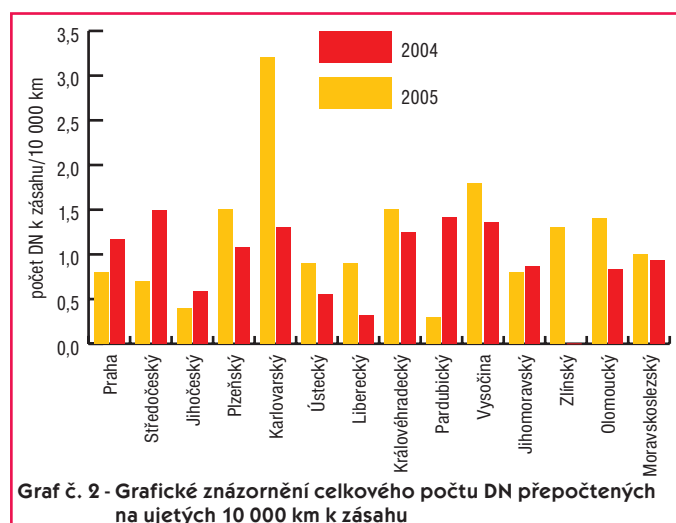
Účel jízdy	2004	2005
K zásahu	85	81
Od zásahu	15	17
Služební jízda	44	45
Hospodářské účely	10	11
Kondiční jízda	8	14
Ostatní neupřesněné	3	4
Celkem	165	172

Objektivního porovnání dopravní nehodovosti dosáhneme srovnáním s počtem zásahů. To při 116 181 zásazích jednotek PO v roce 2005 představuje přibližně 1831 výjezdů na jednu DN. Přehled za rok 2005 je znázorněn v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3

Kraj	Počet zásahů	Počet DN při jízdě k zásahům	Počet výjezdů na jednu DN
Praha	9 917	4	2479
Středočeský	13 726	8	1716
Jihočeský	7 114	2	3557
Plzeňský	7 976	9	886
Karlovarský	3 787	7	541
Ústecký	9 850	5	1970
Liberecký	4 446	3	1482
Královéhradecký	6 581	7	940
Pardubický	5 492	1	5492
Vysočina	7 187	9	799
Jihomoravský	9 292	5	1858
Zlínský	3 597	3	1199
Olomoucký	7 237	7	1034
Moravskoslezský	18 478	11	1680
Průměr	8 191	6	1 831

Průměrná vzdálenost k zásahu v roce 2005 je 6,91 km a k zásahu jede v průměru 1,1 požárního automobilu, pak na 10 000 km ujetých k zásahu připadá přibližně 1,2 DN. Komplexní porovnání znázorňuje graf č. 2.

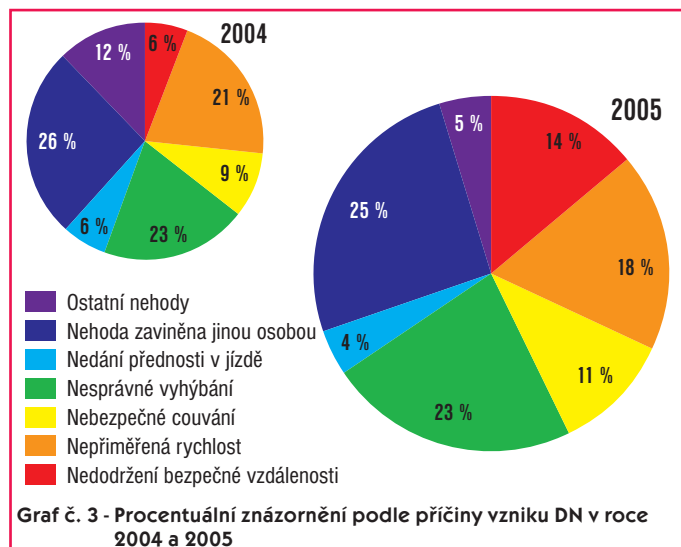

Graf č. 2 - Grafické znázornění celkového počtu DN přepočtených na ujetých 10 000 km k zásahu

Počet DN v roce 2005 podle příčin

Výrazný nárůst DN byl zaznamenán u nedodržení bezpečné vzdálenosti a u nesprávného vyhýbání. Ke snížení došlo u nepřiměřené rychlosti a u nehod zaviněných nedáním před-

nosti v jízdě. Dlouhodobě je mezi zvyšujícími se počty příčin DN zejména nebezpečné couvání. Zastoupení příčin DN v roce 2005 v procentech znázorňuje následný graf č. 3. Lze konstatovat, že oproti roku 2004, kdy bylo 165 DN, z toho 43 zaviněných jinou osobou, bylo v roce 2005 zaviněno jinou osobou 44 DN z celkového počtu 172 DN.

Následky DN

Ve sledovaném období došlo při DN k lehkému zranění 18 účastníků dopravních nehod. Z tohoto počtu bylo zraněno 13 příslušníků nebo členů jednotek PO, což představuje 43 %. Z pohledu dlouhodobého průměru se jedná o dvojnásobné zvýšení. Při DN v roce 2005 bylo těžce zraněno osm účastníků DN. Z pohledu dlouhodobého sledování se jedná o nejvyšší počet těžce zraněných za posledních 10 let.

V roce 2005 došlo k usmrcení pěti účastníků DN, z toho tři hasičů z jednotek PO, což je alarmující počet usmrcených.

Následky DN v období 1995 až 2005

Lehká zranění - celkem 157, z toho 89 hasičů.

Těžká zranění - celkem 30, z toho 11 hasičů (osm hasičů v roce 2005).

Usmrcení - celkem 13, z toho tři hasiči v roce 2005 (dva příslušníci HZS Olomouckého kraje a jeden člen jednotky SDH obce Letohrad).

Závěr

Z vyhodnocení statistických údajů z DN, ke kterým došlo v roce 2005 zejména při provozu dopravních prostředků HZS krajů, je možné konstatovat, že rok 2005 vykazuje mírné zvýšení počtu DN ve srovnání s dlouhodobým průměrem a dopravní nehodovost vykazuje významné odchylky.

Mezi požární techniku, u které byl zaznamenán největší počet DN, patří cisternové automobilové stříkačky a dále osobní automobily. S tímto faktem souvisí i vysoký počet DN při zásahu a služebních nebo kondičních jízdách. Nejčastějšími příčinami DN byly nesprávné vyhýbání, nepřiměřená rychlost, a také nedodržení bezpečné vzdálenosti. Ostatní nehody jako například výjezd z garáže, poškození čelního skla, poškození zpětného zrcátka, nejsou z pohledu způsobených škod závažné, avšak z pohledu jejich počtu nejsou zanedbatelné. Bohužel v roce 2005 došlo k závažným nehodám, při kterých bylo usmrceno pět osob, těžce zraněno osm osob a lehce zraněno osmnáct osob. Celkový počet 172 DN byl v roce 2005 s ohledem na podmínky provozu velký. I po odečtení nehod zaviněných jinou osobou, zůstává počet zaviněných 128 DN, což je nárůst o 6 DN oproti roku 2004.

Znovu se tak dostává do popředí nutnost nadále se zamýšlet nad dalším rozpracováním „Programu snižování dopravní nehodovosti u HZS ČR“. Hledat možnosti ke zlepšení a procvičení jízdy s požární technikou a neustále zdokonalovat znalosti v této oblasti. Je nutné hledat další nové způsoby přípravy řidičů tak, aby byla systematická a aplikovatelná v podmínkách HZS krajů. Systematická práce musí začít vhodným výběrem řidičů, pokračovat teoretickou a zejména praktickou přípravou směřující k vyšší profesní dovednosti.

Nezanedbatelná je i psychologická příprava a další formy výchovy k zodpovědnému výkonu řízení motorových vozidel.

Tak, jako v loňském roce není zcela zřejmé, zda byly pro potřeby tohoto rozboru nahlášeny z HZS krajů všechny DN, které se v loňském roce staly u jednotek SDH obcí. Z celkového počtu 172 dopravních nehod bylo u jednotek SDH obcí nahlášeno pouze 10 DN.

PLACENÁ INZERCE

Speciální hasičské
automobily Wawrzaszek
→ moudré rozhodnutí

- Nejmodernější CAS s celokompozitní nástavbou
- Špičková bronzová čerpadla Ruberg
- Velmi vysoká kvalita provedení
- Široká nabídka podvozků

Vaši silní a spolehliví dodavatelé :

RLS spol. s r.o.
www.rls.cz

Wawrzaszek ISS
www.wawrzaszek.com.pl

RLS spol. s r.o. Bařovka 1285, 696 02 Ratiřkovice, T +420 518 368 090, F +420 518 368 092, info@rls.cz → www.rls.cz

Od elektronkových radiostanic k digitálnímu systému

kpt. Ivo HÁNA, HZS kraje Vysočina, foto archiv autora

S rozvojem radiokomunikací v 60. a 70. letech minulého století si i hasiči uvědomovali, jakým přínosem by pro ně bylo využívání radiostanic u zásahů. Postupem doby se radiostanice stala neocenitelným pomocníkem při předávání zpráv v družstvu nebo mezi velitelem zásahu a operačním střediskem. Dnes patří k základní výzbroji hasičů.

Radiostanice začali hasiči používat v 70. letech minulého století. První radiostanicí, kterou byli vybavováni, byla TESLA VXW 100. Jedná se o přenosnou VKV radiostanici tzv. kabelkového tvaru. Měla tyto základní parametry: FM modulace, výkon vysílače: 1 W, počet kanálů: 1 až 8, hmotnost 2,5 kg, rozměry včetně zdroje: 220 x 226 x 51 mm. Kmitočet vysílače a přijímače byl řízen krystalem. Její dosah byl asi 5 až 10 km. Pro hasiče bylo tehdy vyhrazeno pět kanálů v kmitočtovém pásmu 32 MHz.

O něco později začali hasiči používat další typy radiostanic, tehdy velmi známé a prosperující firmy TESLA:

- základnové VXM 116 s výkonem vysílače 45 W nebo VXM 110 s výkonem

10 W, počet kanálů 1 až 12, koncový stupeň byl elektronkový,

- vozidlové VXN 101; výkon vysílače 10 W, počet kanálů 1 až 3, koncový stupeň byl také elektronkový. Dosah byl udáván 10 až 30 km,

- přenosné VXW 010 – 1 kanál, radiostanice s výkonem 0,1 W, hmotnost 0,9 kg, dosah 1 až 3 km, a VXW 020 – 4 kanály, výkon 0,2 W, hmotnost asi 1 kg, udávaný dosah ve volném terénu 2 až 4 km.

Tyto radiostanice byly však poměrně poruchové.

Od roku 1976 byly vozidlové radiostanice modernizovány novým typem - VR 20 - výkon vysílače 10 W, počet kanálů v pásmu 32 MHz 1 až 6. Později byly modernizovány i přenosné radiostanice - VXW 100 nahrazuje PR 11 s obdobnými parametry; VXW 020 nahrazují PR 21 a PR 22, také s obdobnými parametry, pouze PR 22 má vyšší výkon – 0,4 W.

Spolehlivost radiostanic se zlepšila. Poruchy už nebyly tak časté, jako u předchozích typů.

Rok 1984 byl jedním z mezníků ve vývoji hasičských radiostanic. Začíná přechod do **kmitočtového pásma**

160 MHz, z důvodu značně přeplněného pásma 32 MHz, kde již docházelo k velkému rušení hasičských radiostanic. V tomto pásmu bylo pro hasiče vyhrazeno 11 kanálů s kanálovou roztečí 25 kHz. Kanály jsou rozděleny na tři celostátní, které se používaly přímo u zásahu a osm krajských, po kterých se komunikovalo z místa zásahu na ústředny požárních stanic. Rádiová síť v pásmu 32 MHz zůstala nadále v provozu. Starší radiostanice v tomto pásmu byly často předávány nebo zapůjčovány jednotkám sborů dobrovolných hasičů. Profesionální hasiči používali nové radiostanice TESLA:

- základnové ZR 16 – 3 kanály, výkon 10 W, možnost scanování kmitočtů (automatické vyhledávání aktivity na zvolených kanálech);
- vozidlové VR 21 – 12 kanálů (1 neobsazen), výkon 10 W;
- přenosné PR 35 – 3 kanály, výkon 0,3 W, hmotnost 0,5 kg a PR 41 – 4 kanály, výkon 0,5 W, hmotnost asi 1 kg.

Kmitočty vysílače a přijímače byly stále řízeny krystalem. Radiostanice PR 35 byla oproti dřívějším přenosným stanicím velmi kompaktní, lehká a malá, ale při provozu se projevila její nevhodná

TESLA VXW 100

TESLA VXW 020

TESLA VR 20

PR 11

PR 22

Ovládací skříňka TESLA ZR 16

konstrukce. I při pádu z malé výšky často praskal krystal a byla nutná její oprava.

V roce 1992 se radiostanice přestaly dodávat centrálně. Protože se uvolnil trh, začaly se nakupovat první programovatelné radiostanice firem MAXON, MOTOROLA, BENDIX KING, ASCOM, MIDLAND (AEL) a dalších. Výhodou těchto radiostanic je, že změna používaných kmitočtů se provádí pouhým připojením k počítači s ovládacím softwarem. U těchto stanic je možné používat selektivní volbu - pro hasiče je určen standard ZVEI I. Selektivní volba se používá pro odesílání kódů typické činnosti u zásahu. Výkon přenosných radiostanic je programovatelný do asi 5 W, vozidlové radiostanice mohou mít výkon až do 40 W (povolená hodnota je 10 W).

Příklady tehdejších radiostanic:

MAXON:

- vozidlové PM 150;
- přenosné SL 70 a SL 500.

MIDLAND:

- vozidlové LMR 8;
- přenosné KH 140 a KH 142.

MOTOROLA:

- vozidlové GM 300;
- přenosné P 110 a GP 300.

BENDIX/KING:

- vozidlové LMH 3142;
- přenosné EPH 5102.

V tomto roce se začaly instalovat též první převaděče, které umožnily mnohem lépe pokrýt území signálem pro analogové radiostanice. Používání převaděčů bylo zásadním zlomem ve spojení s jednotkami PO u zásahu. Od většiny zásahů bylo již možné se domluvit s operáčními středisky.

V roce 1994 byl v pásmu 160 MHz hasičům odebrán jeden kmitočet a došlo

k přechodu z krajských kmitočtů na okresní.

V roce 1995 skončilo využívání pásma 32 MHz. Profesionální hasiči i jednotky SDH využívají pro svůj rádiový provoz již pouze pásmo 160 MHz.

V roce 2000 vydal Český telekomunikační úřad zákon 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů, na jehož základě vydal „Plán využití kmitočtového spektra“. Ten umožnil používat hasičům radiostanice v pásmu 160 MHz s kanálovou roztečí 25 kHz do konce roku 2005. Od roku 2006 je možné používat pouze kanálovou rozteč 12,5 kHz. To znamená, že koncem roku 2005 bylo nutné vyřadit z provozu jak všechny krystalové radiostanice VR 21, PR 35, tak i mnohé modernější programovatelné radiostanice.

Po roce 2000 byli profesionální hasiči vybavováni modernějšími radiostanicemi

TESLA VR 21

TESLA PR 35

MAXON PM 150

MIDLAND LMR 8

MIDLAND KH140

MOTOROLA GM 300

MOTOROLA GP 300

BENDIX/KING LMH 3142

GM 380

s kanálovou roztečí 12,5 kHz, které nahrazují starší stanice s roztečí 25 kHz. Skončila doba, kdy každá jednotka PO měla jiné typy radiostanic a mohly nastávat problémy při vzájemné komunikaci. Nyní jsou profesionální hasiči vybavováni shodnými typy radiostanic MOTOROLA:

- vozidlové GM 380 a GM 360;
- přenosné GP 380, GP 360 a GP 340.

Rok 2001 přinesl první dodávky digitálních radiostanic systému PEGAS. V terminologii Pegasu je radiostanice nazývána terminálem.

Systém Pegas je určen zejména pro komunikaci základních složek IZS – Policii ČR, zdravotnickou záchrannou službu a HZS ČR. Pegas využívá také Armáda ČR a další. Radiokomunikační systém Pegas umožňuje tři základní typy komunikace: otevřené kanály (open channel – OCH), přímé (direktivní – DIR) kanály a individuální hovory.

Použití otevřených kanálů je závislé na pokrytí signálem. V závislosti na nastavení sítě je možné komunikovat na velké vzdálenosti. Tato komunikace je obdobou komunikace přes analogové převaděče a je předurčena pro předávání zpráv cestou k zásahu a od zásahu.

DIR kanály nejsou závislé na pokrytí signálem a dosah závisí na umístění terminálů, členitosti terénu nebo zástavbě. Komunikovat lze nejen na malé vzdálenosti, ale i v místech, kde není signál sítě. Tato komunikace je obdobou analogových celostátních (zásahových) kanálů a je určena pro místo zásahu v rádiové síti velitele zásahu.

Individuální hovory jsou rovněž podmíněny signálem sítě. Tato komunikace je obdobou telefonního hovoru, ale je simplexní. Takto lze komunikovat i mezi dvěma terminály, které mohou být i v různých regionálních sítích a nebo z terminálu do telefonní sítě.

Pro vlastní provoz má každá složka vyhrazeny své otevřené a DIR kanály, které ostatní složky používat nemohou. Pro vzájemnou komunikaci mezi složkami IZS je vyhrazen jeden otevřený kanál (kanál OCH IZS - 112) a jeden DIR kanál (kanál DIR IZS - 25).

Další možnosti systému Pegas jsou datové přenosy. Je možné posílat kódy typické činnosti, SMS zprávy, dotazy do databází a další datové přenosy.

Digitální radiostanice dodává firma MATRA, nyní pod názvem EADS, kterou v České republice zastupuje firma PRAMACOM:

- základnové rádiové terminály RCT a linkové terminály LCT;
- vozidlové terminály;
- přenosné terminály SMART, EASY a EASY+.

V roce 2003 byla dostavěna infrastruktura digitální rádiové sítě systému PEGAS. Česká republika je rozdělena do 14 regionálních sítí.

V roce 2004 byly v některých krajích nainstalovány ve vozidlech terminály Pegas a začaly nahrazovat analogové radiostanice. V cisternách, ve velitelských automobilech a některých dalších vozidlech jsou tzv. dvojmontáže - ve společném držáku jsou namontovány dvě radiostanice, analogová a digi-

tální. Ve dvojmontážích jsou použity převodníky M/K – převodník mezi analogovou radiostanicí a terminálem Pegas. To umožňuje vzájemnou komunikaci mezi digitálními a analogovými radiostanicemi.

Například v kraji Vysočina od roku 2004 probíhá komunikace mezi vozidly a operačním a informačním střediskem HZS kraje pouze po digitální síti a spojení přes analogové převaděče využívají jednotky SDH, případně slouží jako záloha digitální sítě. Na místě zásahu jsou stále ještě využívány analogové radiostanice. Plný přechod na digitální síť zatím neumožňuje chybějící scanování otevřených a DIRových kanálů, které je povinen sledovat velitel zásahu.

V roce 2005 probíhalo postupné rozšiřování montáží terminálů Pegas, jsou využívány stále ve větší míře. Koncem tohoto roku skončil provoz radiostanic s kanálovou roztečí 25 kHz, které dosud používaly některé jednotky SDH.

Závěrem lze říci, že tak, jak se vyvíjí technika, tak se stále zlepšuje i spojení hasičů. Při zásazích najdeme již velmi málo míst, odkud nemá zasahující jednotka PO spojení s operačním a informačním střediskem. Na místě zásahu je kvalitní spojení již samozřejmostí. Rovněž spolehlivost spojových prostředků je na dobré úrovni a opravy jsou spíše výjimečné. Bohužel s vyvíjející technikou se zvyšuje i náročnost jejich obsluhy. Proto je potřebné, aby každý zasahující hasič znal možnosti používaných radiostanic a dovedl je správným způsobem využít.

GM 360

GP 340 a 380

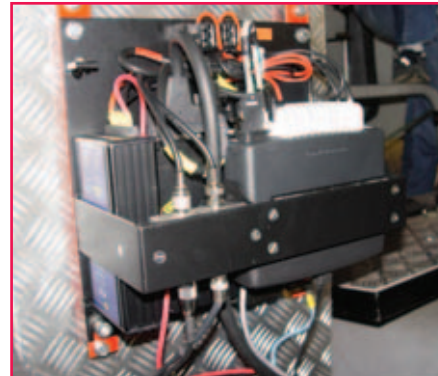
RCT

SMART, EASY+, EASY

Ovládací panely ve vozidle

Dvojmontáž

Mezinárodní konference Požární ochrana 2006

Na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě Ostrava (VŠB-TU) se pod záštitou jejího rektora Prof. Ing. Tomáše Čermáka, CSc. a generálního ředitele HZS ČR genmjr. Ing. Miroslava Štěpána uskutečnila ve dnech 13. až 14. září 2006 15. mezinárodní konference Požární ochrana 2006. Pozvání k její účasti přijalo 394 odborníků ze šesti zemí.

Konferenci tradičně pořádaly Fakulta bezpečnostního inženýrství VŠB-TU, Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství a HZS Moravskoslezského kraje.

Konference se obsahově zabývala odbornými tématy Požární prevence, Požární represe, Havarijní plánování, Protivýbuchová prevence, Výzkum a vývoj v požární ochraně a Zkušebnictví v požární ochraně.

Prof. Ing. Tomáš Čermák, CSc., ve svém úvodním vystoupení podtrhl, že nejen tato témata si zaslouží pozornost, ale celá akce dává možnost udržovat a vytvářet nové kontakty mezi účastníky.

Generální ředitel HZS ČR genmjr. Ing. Miroslav Štěpán pak uvedl, že konference je společným dílem všech přítomných a za patnáct let svého vývoje došlo k podstatným proměnám jejího obsahu. Bylo to také v souvislosti s obrovskými proměnami v celé sféře civilního práva. Tou nejpodstatnější změnou bylo spojení HZS ČR s civilní ochranou do jednoho celku.

Základ těchto změn vyvolaly potřeby při likvidaci následků povodní v roce 1997 a následně nutnost boje proti brutálním podobám terorismu posledních let, kdy se nebezpečí útoků klasickou trhavinou změnilo na možnosti útoků biologickými, chemickými a radiologickými prostředky.

V úvodním bloku přednášek se účastníci konference seznámili s problematikou rizik a ekonomické analýzy teroristických událostí, požární bezpečnosti staveb v SRN, koncepci organizace a rozvoje IZS Slovenské republiky do roku 2010 nebo projektem datavideokonferenčního propojení operačních středisek Ostrava – Katovice.

V oblasti požární prevence byla pozornost věnována zejména klasifikaci stavebních výrobků podle reakce na oheň,

větrání únikových a zásahových cest, hodnocení požární odolnosti pomocí počítačové simulace a posuzování shody stavebních výrobků v národním systému a v systému Evropské unie a návrhových scénářů pro evakuaci.

V oblasti zásahové činnosti se účastníci konference měli možnost seznámit s využitím letecké techniky k hašení lesních požárů, řešením mimořádné události v prostoru se zdrojem ionizujícího záření, vlivem sněhové kalamity na činnost složek IZS a některými aspekty použití chemické techniky a materiálu Armády ČR v operacích na podporu složek IZS.

Témata havarijního plánování byla zaměřena na situaci v ochraně infrastruktur v ČR, komplexní bezpečnost informačního systému, rizika ilegálních skladů nebezpečných odpadů a chemikálií, využití retrospektivy v plánování a další.

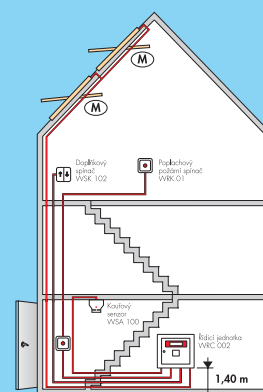
V bloku Protivýbuchová prevence zazněly mimo jiné zkušenosti a názory na inertizaci prostorů s nebezpečím výbuchu hořlavých plynů a prachů, iniciaci výbušných souborů mechanickou jiskrou a třením, samovznícení rostlinných olejů a hodnocení vlastností a přítomnosti dřevného prachu v dřevařských provozech.

V oblasti výzkumu a vývoje a ve zkušebnictví v požární ochraně se vystupující zaměřili také na možnosti odhadu toxické vydatnosti plyných zplodin hoření z elementárního složení polymerního materiálu, využití refraktometrie pro hodnocení jakosti pěnidel, zkoušení požární odolnosti vzduchotechnických výrobků, požární zkoušky kabelů, využití flexibilní akreditace při požárním zkoušení, stanovení teploty vznícení a vzplnutí renovačních fólií.

Josef NITRA, foto autor

Zařízení pro odvod kouře a tepla

Systém se střešními okny VELUX je označen CE a je klasifikován dle nové normy EN 12101-2*.

- Systémové řešení
 - střešní okno VELUX GGL a GGU
 - motorická jednotka pro otevírání okna (skrytá v prostoru ventilační klapky okna)
 - řídicí jednotka
 - doplňkové spínače pro větrání
 - kouřový senzor
 - dešťový senzor
- Spolehlivý odvod kouře a tepla
- Snadná montáž
- Pohodlné větrání

* EN 12101-2 je platná od 1. 9. 2006.

VELUX®

VELUX Česká republika, s.r.o.
www.velux.cz • Zákaznické centrum 531 015 511

Výcvik na stavebním lešení katedrály

mjr. Josef SKALKA, HZS Olomouckého kraje, foto archiv HZS Olomouckého kraje

Stavební lešení je velmi specifická stavební konstrukce s řadou charakteristických vlastností, díky kterým se případná záchranná akce stává neobvyklou vzhledem k běžným záchranným postupům. Obzvláště u vysokých a složitých staveb, jako je např. Katedrála sv. Václava v Olomouci, se z lešení stává nebezpečné exponované pracoviště, kde hrozí řada úrazů a proto je důležité znát specifika tohoto prostředí, způsoby možné záchrany a nosnost jednotlivých částí lešení.

Záchrana osob z výšek a hloubek klade vysoké nároky na připravenost členů lezeckých skupin HZS Olomouckého kraje. Výcvik se specifikem vysokých a složitých staveb, jako je toto lešení, je nutný pro připravenost jednotek a je přípravou pro zvládnutí zásahu i za náročných podmínek.

Z tohoto důvodu bylo v srpnu letošního roku zorganizováno cvičení s tématem záchrana osoby zasažené elektrickým proudem na stavebním lešení. Cílem cvičení bylo získání teoretických a praktických znalostí záchrany osob ve specifickém prostředí stavební konstrukce - lešení kolem jedné z nejvyšších budov ve městě.

Katedrála sv. Václava je nejstarším kostelem na území města Olomouce. Dómské věže patří neodmyslitelně k panoramatu města. Jižní věž, vysoká přesně 100,65 m, je dokonce nejvyšší kostelní věží na Moravě. V Čechách ji předčí pouze věž svatobartolomějského arciděkanského chrámu v Plzni s výškou 102,26 m.

Jako námět cvičení byla navozena reálná situace, kdy došlo k vážnému zranění dělníka elektrickým proudem při opravě stavebního výtahu, který uvízl ve

dvacátém devátém patře lešení. Výtah je nefunkční a proto ho ostatní dělníci nemohou použít k záchraně postiženého vlastními silami. Sestup s postiženým po stavebních žebřících jednotlivých podlaží je prakticky nemožný vzhledem k velké výšce (asi 60 m). Jako jediný bezpečný a efektivní způsob záchrany se v tomto případě jeví záchrana pomocí lezecké techniky po vnější straně lešení. Po příjezdu na místo zásahu byl stanoven velitelem zásahu následující postup záchranných prací:

1. Družstvo provedlo výstup k postiženému do 29. patra lešení (výška asi 60 m), kterému poskytlo první pomoc (zajištění základních životních funkcí, ošetření ran) a zafixovalo ho do evakuačních nosítek. Současně připravilo pracoviště pro spouštění a nezávislé jištění a připravilo postiženého na evakuaci.
2. Družstvo se dopravilo do desátého patra lešení, kde došlo k výraznému rozšíření lešení a zde, vzhledem ke složitosti konstrukce a výšce spouštění, bylo nutné převázání nosítek. Připravilo si pracoviště pro spouštění a nezávislé jištění. Po převázání nosítek provedlo spuštění postiženého až na zem, kde ho předalo záchranné službě.

Vzhledem k exponovanému prostředí a složitosti konstrukce byl kladen důraz na jištění všech zasahujících osob a důsledné dodržování bezpečnostních předpisů při pohybu na lešení, zvláště dodržování povoleného zatížení jednotlivých podlaží a konstrukčních prvků lešení.

Vstřícným přístupem ze strany projektanta a hlavního stavbyvedoucího účastníci cvičení získali řadu cenných teoretických i praktických poznatků ke své záchranné práci (základy kotvení, uchycení lešení, stabilizační prvky, nosnosti jednotlivých bodů, pravidla bezpečnosti práce) a byli upozorněni i na místa s vysokým rizikem pro zasahující. Závěrečnou prohlídkou celého staveniště a vyhodnocením cvičení byla celá akce ukončena.

Záchranáři cvičili v dálničním tunelu

por. František VAŠKO, HZS Plzeňského kraje, foto autor

Dálniční tunel Valík u Plzně se stal dne 21. září 2006 dějištěm taktického cvičení složek IZS Plzeňského kraje na téma „Dopravní nehoda nákladního automobilu a tři osobních vozidel s následným požárem v dálničním tunelu Valík“.

Námět cvičení

Při pravidelné údržbě tunelu, kdy byla uzavřena levá tunelová trouba (JTT - směr Praha) a provoz sveden do pravé tunelové trouby (STT), došlo při průjezdu nákladního automobilu tunelem ve směru na Prahu k defektu pneumatiky. Po smyku vozidlo zablokovalo celou šířku pravé tunelové trouby. Do stojícího nákladního automobilu narazil čelně osobní automobil, ve kterém cestovaly tři dospělé osoby. Následkem nárazu utrpěly těžká zranění a navíc osobní automobil začal po nárazu hořet v motorové části. Následně narazila do zadní části nákladního automobilu další dvě osobní vozidla. Ani tento náraz se neobešel bez zranění osob. V obou vozidlech bylo dalších osm zraněných. Z celkem jedenácti zraněných bylo několik osob imobilních, čtyři osoby utrpěly zranění těžká a dvě osoby byly v kritickém stavu v bezprostředním ohrožení života. V pravé tunelové troubě se postupně vytvořila kolona stojících vozidel v obou směrech, ve které docházelo k dalším menším kolizím.

Účastníci cvičení

Cvičení se zúčastnili příslušníci HZS Plzeňského kraje ze stanic Slovany, Košutka, Pobřežní, Přestice a Rokycany, zástupci odboru prevence ředitelství HZS Plzeňského kraje, dobrovolní hasiči ze Štěnovic a Losině, policisté z Dálničního oddělení Policie ČR Svojkovice a dopravní policisté, ZZS Plzeňského kraje z výjezdových středisek Plzeň-Bory a Rokycany, LZS Plzeň-Lině, Sprá-

va a údržba dálnic Svojkovice a zástupci FN Plzeň-Lochotín, Českého červeného kříže, Zdravotní školy Dr. Mauritžové Plzeň, Krajské hygienické stanice, Ředitelství silnic a dálnic ČR, závod Praha, Technické dozorcí správy Plzeň, Metrostavu, a.s. a Pragoprojektu, a.s. a starosta Štěnovic. V akci tak bylo více než 70 cvičících. Figuranty zajistila Zdravotní škola Dr. Mauritžové a jejich namaskování zajistil Český červený kříž.

Účel a cíl cvičení

Účelem cvičení bylo vyzkoušet technologická a bezpečnostní zařízení dálničního tunelu Valík před jeho uvedením do provozu a nácvik vzájemné spolupráce složek IZS při řešení mimořádné události v tunelu.

Cílem cvičení bylo ověření činnosti krajského operačního střediska IZS při spolupráci s ostatními operačními středisky a dispečinkou, procvičení a ověření ovládání a funkčnosti technologických zařízení nainstalovaných pro bezpečnost provozu v tunelu, procvičení vyzkoušení všech složek IZS, které se podílejí na případných záchranných pracích, nacvičení spojení s jednotkami IZS za použití systému Matra, nácvik likvidace požáru osobních automobilů po dopravní nehodě v severní tunelové troubě, nácvik záchrany „zraněných“ osob a jejich evakuace za pomoci bezpečnostních zařízení (světelná signalizace, evakuační rozhlas) a nácvik spolupráce velitele zásahu s operátorem Policie ČR při řešení zásahu v tunelu.

Průběh cvičení

Cvičení bylo rozděleno do čtyř etap. V první fázi došlo k vyhlášení poplachu operátorem Policie ČR, k aktivaci bezpečnostních zařízení v tunelu a uzavření provozu v tunelu, evakuaci osob pomocí evakuačního rozhlasu. Na místo události přijely první jednotky PO, příslušníci Policie ČR a vozidla ZZS. Byl nasazen první útočný proud a byla zahájena záchrana zraněných. Ve druhé etapě byli zranění transportováni do druhé tunelové trouby a byli předáni ZZS. Pokračovaly hasební práce. Dále byl simulován výpadek elektrického proudu z obou nezávislých zdrojů a jednotky PO realizovaly dodávku vody z připraveného čerpacího stanoviště u řeky do hydrantové sítě. Ve třetí etapě byly již dokončeny hasební práce a byla započata likvidace následků nehody a požáru. Následovalo vyvezení automobilů a úklid provedený Správou a údržbou dálnic. V poslední fázi byla ověřena funkčnost vzduchotechniky. Po cvičení se uskutečnilo jeho krátké vyhodnocení. Podle všech zúčastněných cvičení splnilo svůj účel. Zjištěny byly určité problémy v koordinaci činnosti složek IZS. Rezervy jsou také ve srozumitelnosti hlášení evakuačního rozhlasu v tunelu. Podrobné vyhodnocení cvičení bude provedeno v měsíci říjnu a jeho závěry budou využity při odborné přípravě složek IZS. Obdobné cvičení se bude opakovat v roce 2007.

HASIČSKÉ NOVINY

Noviny, bez kterých se opraudoují hasiči neobejde.

List Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

V novinách naleznete pravidelné rubriky:

- ♦ aktuální informace z politiky týkající se PO
- ♦ z dopisů čtenářů
- ♦ Vaše ohlasy, názory, dotazy
- ♦ nové normy
- ♦ informace o všech nových normách v oboru PO
- ♦ požáry
- ♦ přehled o všech větších požárech
- ♦ novinky ve vybavení jednotek
- ♦ soutěže v požárním sportu
- ♦ kalendář soutěží i reportáže z nich
- ♦ inzerce

Ukázkový výtisk Vám zašleme zdarma.

HASIČSKÉ NOVINY

ul. 28. října 850, 549 01 Nové Město nad Metují
tel./fax: 491 472 666, 491 474 150
e-mail: hasici@tiscali.cz

Z uhelných slojí k povrchovým lomům v Podkrušnohoří

Já, báňský záchranář, slibuji na svou čest a svědomí, že budu vždy čestným, ukázněným a poslušen příkazů svých nadřízených. Budu zachovávat mlčenlivost ve služebních věcech. Ze všech sil budu pomáhat při záchraně lidských životů a majetku při závažných provozních nehodách. Při svém jednání budu mít na zřeteli především zájmy společnosti...

Dějiny báňského záchranářství v uhelných podkrušnohorských revírech se odvíjejí od počátků těžební činnosti v této oblasti, tzn. od druhé poloviny 19. století. V tomto období se první primitivní uhelné stroje „zakously“ také do podzemních zásob hnědouhelné pánve v oblasti Mostecka. S těžbou uhlí přišly první důlní nehody a první promarněné životy horníků, protože uhelné společnosti nebyly připraveny postiženým horníkům pomoci. Proto byla postupně vycvičena z řad horníků záchranná mužstva – budoucí báňští záchranáři.

Zároveň byly také vyvíjeny první dýchačí přístroje, které umožňovaly záchranu horníků a pobyt v nedýchatelném prostředí. Na přelomu 19. a 20. století došlo k ustanovení prvních báňských záchranných stanic. Zásadní reorganizací, která položila základ k plné profesionalitě celého záchranného systému, však bylo zřízení záchranného sboru báňských záchranářů z povolání. Na hlavní báňské záchranné stanici v Mostě nastoupili profesionální báňští záchranáři na svou první pohotovostní službu dne 3. listopadu 1957.

Systém organizace

Organizace báňské záchranné služby v ČR je dvoustupňová. Základní složku tvoří závodní báňské záchranné stanice, které jsou zřízeny pro doly, lomy nebo vrtná pracoviště a jsou v majetku příslušných společností. Nadstavbovou složku tvoří hlavní báňské záchranné stanice, které zajišťují báňskou záchrannou službu v obvodech působnosti. Zde vykonávají preventivní i zásahovou činnost a metodicky řídí příslušné závodní báňské záchranné stanice. Od 1. ledna 2006 jsou v České republice provozovány celkem čtyři hlavní báň-

ské záchranné stanice (dále jen HBZS) – Ostrava, Most, Hodonín, Praha. Každá z nich operuje po celém území republiky a je specializovaná podle zaměření svého zřizovatele na určitý typ hornické činnosti. Stanice v Ostravě zajišťuje báňskou záchrannou službu zejména na hornických pracovištích v podzemí, stanice v Hodoníně na pracovištích, kde jsou prováděny vrtné a geofyzikální práce, stanice v Praze se specializuje na ochranu podpovrchových ražeb, jako jsou metro, tunely, kolektory atd. a stanice Most se specializuje na ochranu hornických pracovišť na povrchu.

Úkoly

HBZS Most zajišťuje úkoly ve smyslu vyhlášky Českého báňského úřadu č. 447/2001 Sb., o báňské záchranné službě, ve znění vyhlášky č. 87/2006 Sb., při provádění hornické činnosti na povrchu, při provádění hornické činnosti v podzemí v dolech Centrum, Kohinor, Marie, Richard v Litoměřicích, Bratrství a Svornost v Jáchymově a při činnosti prováděné hornickým způsobem na povrchu s působností na celém území České republiky. HBZS Most meto-

dicky řídí dvě závodní báňské záchranné stanice (ZBZS) – ZBZS důl Centrum, Dolní Jiřetín a ZBZS Vintířov, Sokolovská uhelná, a. s.

„Naším hlavním úkolem je záchrana lidských životů, rychle a účinně zdolávání havárií a jiných mimořádných událostí a odstraňování jejich následků. Provádíme také další speciální a rizikové práce, jako například práce v nedýchatelném nebo zdraví škodlivém prostředí, ve stísněných prostorech, ve vysokých teplotách, nad volnou hloubkou a další. Nosnou část naší činnosti tvoří zásahy na uhelných lomech a včasné uzavírání sta-

rých důlních chodeb," uvedl ředitel HBZS Most Ing. Josef Trykar.

Na všech uhelných lomech se dobývá v oblastech bývalého hlubinného dobývání, při kterém dochází k postupnému odhalování starých chodeb, které je nutné neprodleně uzavírat, aby nedocházelo k průtahům větrů a k samovznícení. *"I když jsou uzavírky prováděny včas, je někdy proces samovznícení tak rychlý, že musíme nejprve zlikvidovat důlní požár,"* upřesnil Ing. Trykar.

K této činnosti je HBZS Most vybavena speciálním víceúčelovým vysokozdvizným strojem značky Manitou, který zajišťuje pomocí stropnice s hydraulickými stojkami ústí chodby. *"Začátek chodby je vždy nejvíce nebezpečný, protože je narušený od kola dobývací technologie. Stropnice s dálkově ovládanými hydraulickými stojkami zamezí pobytu záchranářů pod nezájištěným stropem a chrání nás tak proti pádu horniny,"* vysvětlil Ing. Trykar. Stroj se však využívá i při dalších záchranných akcích, například při narušení statiky některých budov a při zásazích v součinnosti s IZS.

■ Odborná příprava

V rámci svého obvodu působnosti stanice v Mostě udržuje v akceschopnosti celkem 250 báňských záchranářů. Každý, kdo se chce stát báňským záchranářem, musí nejprve absolvovat na HBZS v Mostě desetidenní odborný kurz, zakončený zkouškou a složením slibu báňského záchranáře. Mezi podmínky pro přijetí do sboru patří dosažení věku 21 let, odborná praxe při výkonu hornických činností, dobrý zdravotní stav a dostatečná fyzická působnost, ověřená zátěžovým ergometrickým vyšetřením. Náplní desetidenního kurzu jsou přednášky z teorie báňského záchranářství, důlního větrání, detekce a indikace výbušných a toxických plynů, poskytnutí zdravotnické první pomoci, taktiky vedení zásahu, teorie dýchací a křísící techniky a další. Druhou část tvoří praktický výcvik. Jedná se zejména o nácvik v používání dýchacích, křísících a sebezáchranných přístrojů, provádění odběru důlních plynů a provádění dalších činností s dýchacím přístrojem ve zvýšené teplotě a v zakouřených prostorách dýmnice, kde jsou simulované báňské podmínky.

Pro udržení odborné způsobilosti musí každý záchranář jednou za tři měsíce absolvovat školení a praktický výcvik v dýmnici a jednou za 18 měsíců týdenní pohotovostní službu na HBZS. Zdravotní prohlídky a zátěžové testy jsou povinné jednou za rok. Záchranáři se také zúčastňují cvičení v rámci IZS.

■ Týdenní pohotovost

Na HBZS je zajištěna nepřetržitá pohotovostní služba pro hlubinné doly, povrchové lomy a ostatní hornická pracoviště ve svém obvodu působnosti. HBZS

dále zajišťuje bezprostřední pomoc všem organizacím postižených havárií, které o ní požádají a na základě výzvy operačních a informačních středisek HZS ČR se podílejí na záchranných akcích v rámci IZS. V nepřetržité pohotovostní službě je celkem 16 záchranářů – dva velitelé, dva mechanici, dvě pětičlenné čtyři záchranářů, lékař-záchranář a řidič sanity. Lékař vyjíždí s četou záchranářů v případech, kdy je zásah prováděn v extrémních mikroklimatických podmínkách, ve vysokých koncentracích škodlivin nebo v podmínkách mimořádného psychického zatížení. Lékař při výjezdech zajišťuje první pomoc i v těžkých podmínkách lomu, kam se běžná sanita nemůže dostat. HBZS je z tohoto důvodu vybavena terénním sanitním vozidlem. *"To využíváme třeba i v případech nutné rychlé pomoci v nepřístupných terénech, byli jsme například u porodu v horách. Lékaři musí mít také záchranářský výcvik, protože musí být schopni poskytnout pomoc i v těžko přístupných místech v podzemí nebo v nedýchatelném prostředí. Celkem máme takto vyškolených dvanáct lékařů,"* dodal Ing. Trykar.

Výjezdové čtyři musí být složeny ze záchranářů, kteří jsou vyškoleni i v dalších potřebných specializacích. V každé čtveřici musí být zastoupeni profesně minimálně tři lezci, dva řidiči skupin C a D, střelní mistr, elektrikář, palíč a jeden záchranář s kvalifikací pro svařování. *"Skupinu sestavujeme tak, aby měla oprávnění pro všechny potřebné práce, soběstačnost záchranářů při zásahu je naprostou nutností,"* informoval Ing. Trykar.

V případě vzniku havárie velkého rozsahu jsou do zásahu povoláváni další záchranáři z obvodu působnosti. Proto je každý záchranář na HBZS vybaven mobilním telefonem, který musí udržo-

vat v nepřetržitém pohotovostním stavu.

Zvláštní pohotovostní skupinu záchranářů tvoří tzv. „dobrovolní záchranáři“ – průvodci. *"Jedná se o zaměstnance důlních organizací, kteří nemají záchranářství jako své hlavní povolání. Jejich pomoc spočívá hlavně v tom, že jsou velmi dobře znalí poměrů v jednotlivých dolech, jsou to naše kontaktní osoby, a proto je často využíváme v rámci záchranných prací,"* charakterizoval poslání skupiny Ing. Trykar.

■ Vybavení HBZS

Kromě rychlých výjezdových automobilů je HBZS vybavena také nákladními automobily, vozidly pro technické zásahy, čerpací technikou, kompresory, elektrocentrálami a další mobilní technikou a již zmiňovaným vysokozdvizným víceúčelovým strojem. Záchranáři mají dále k dispozici kvalitní dýchací přístroje, vyprošťovací a lezeckou techniku a speciální prostředky na hašení požárů pod zemí.

Samozřejmostí jsou také prostředky osobní ochrany jako čtyřhodinové kyslíkové dýchací přístroje, vzduchové dýchací přístroje, obleky proti sálavému teplu a protichemické obleky.

HBZS má však také k dispozici unikátní speciální prostředek pro zásahy v podzemí – vyprošťovací potrubí. To bylo vyvinuto právě na HBZS v Mostě. Používá se při závalu v důlním díle, kdy je potřeba zával překonat a vyprostit lidi za ním. *"Dříve neměli lidé za několikametrovým závalem téměř šanci na přežití, dnes už jim dokážeme pomoci. Princip vyprošťovací metody je jednoduchý,"* vysvětlil Ing. Trykar.

Spočívá v tom, že je postiženému havíři přes zával pomoci hydrauliky protlačováno ocelové potrubí o vnitřním průměru 515 mm a délce 618 mm. Jednotlivé díly jsou postupně napojovány, až

se vytvoří potrubní celek, který po protlačení do volného prostoru uvolní cestu a umožní záchranu havíře. Pro snadnější pronikání závalem má potrubí čelní hranu seříznutou pod úhlem 45 stupňů a má vykované ostří. Součástí zařízení je také tlačná patka, která se nasouvá vždy na poslední díl, opěrným bodem pro tlačný píst je ocelová opěrná stolice. Stěžejní jednotkou je hydraulický systém s agregátem, poháněný elektromotorem, který je v případě výpadku elektrické energie obsluhován ručně.

Poprvé bylo toto vyprošťovací zařízení HBZS nasazeno v roce 1960 na dole Jaroslav, kde došlo k závalu v délce 8 m. Na čelbě chodby zůstali uvězněni dva havíři. Akce byla úspěšná, po 22 hodinách se je podařilo zdravé vyprostit. V roce 1991 bylo potrubí dopraveno k zásahu až na Slovensko, kde zůstali za šestimetrovým závalem čtyři havíři. Na místo nehody byli báňští záchranáři dopraveni letadlem a helikoptérou. Také tyto havíře se podařilo po 25 hodinách velmi namáhavé práce zachránit.

Naposledy bylo vyprošťovací zařízení použito v roce 1995 na dole Centrum, kde byl zachráněn jeden havíř. Potrubí bylo dopraveno celkem k 48 nehodám, někde však nebyly podmínky k jeho použití. Celkem bylo použito úspěšně v deseti případech a podařilo se zachránit již 15 lidských životů. „Nic se nevyrovná pocitu, když se nám podaří zachránit člověka. To je smyslem naší práce,“ dodal Ing. Josef Trykar.

Zásahová činnost

V loňském roce zasahovali báňští záchranáři celkem u 385 událostí, z toho bylo 28 zdravotnických výjezdů. Největší počet tvořily zásahy u otevřených děl v uhelném řezu a likvidace požárů, dále pak zpevňování výztuže v dolech, záchrana osob z prostředí zamořeného CO, z komerčních zásahů se jednalo například o čištění a opravy zásobníků a budov, odběr vzorků, a také zásahy lezců.

Čtyři záchranářů jsou cvičeny a vybaveny speciálními prostředky tak, aby si dokázaly poradit ve všech situacích. „Máme speciální techniku pro zásahy v dolech i v lomech. K požárům povrchových objektů a k nehodám na silnicích vyjíždějí hasiči z HZS MUS a.s., kteří také spadají pod naši správu. V činnosti se navzájem doplňujeme,“ řekl Ing. Josef Trykar.

Výjezd k zásahům organizuje obsluha dispečinku HBZS. Dispečer zjistí prvotní informace, vyhlásí poplach a zajistí výjezd k zásahu. Obsluha dispečinku na HBZS je nepřetržitá a je speciálně vyškolená, aby dokázala vyhodnotit každou nahlášenou událost. „Nezastupitelnost dispečera je v tom, že musí znát nejrizičnější typy zásahů. Vždy se snaží získat co nejvíce dostupných informací, na základě kterých vysílá potřebný počet lidí a techniky. Velitel zásahu je i nadále s dispečerem ve spojení, když

si to povaha události vyžádá, povolává na místo události další jednotky a speciální služby,“ vysvětlil Ing. Trykar.

Ostatní činnost

Kromě zásahové činnosti HBZS provádí sanační a kontrolní činnost a spolupracuje s hornickými organizacemi při havarijní prevenci. HBZS Most je součástí soukromé firmy, zřizovatelem je společnost Mostecká uhelná, a.s., která provoz HBZS Most částečně financuje. Další část finančních prostředků pochází od příspěvků z organizací, pro které HBZS Most zajišťuje báňskou záchrannou službu. Část nákladů je hrazena z vlastní výdělečné činnosti stanice, jako je např. likvidace starých důlních děl, podzemní sanační práce, práce ve výškách a nad volnou hloubkou, kontrola hasicích přístrojů, stabilních hasicích zařízení, hydrantů, revize tlakových nádob, plnění tlakových lahví, servis dýchací a křísící techniky, výkony plynové laboratoře a další.

Sociální zabezpečení záchranářů

Stále nedeřešeným problémem zůstává otázka sociálního zabezpečení těch záchranářů, kteří mají záchranářskou profesi jako svoje hlavní zaměstnání. Při zásazích jsou záchranáři vystavováni značné psychické a fyzické zátěži a dochází u nich k vyššímu opotřebení organizmu a častějšímu vzniku různých zdravotních potíží než při běžném zaměstnání. Přitom fyzické předpoklady pro výkon tohoto povolání jsou vysoké. Dříve odcházeli záchranáři do starobního důchodu v 55 letech. Po zrušení pracovních kategorií tuto možnost nemají a mnoho záchranářů musí opustit tuto profesi předčasně. „Ve chvíli, kdy je záchranář sice ještě relativně zdravý, ale již fyzicky nestačí, nemůže vykonávat tuto práci a my ho nemůžeme

bohužel nijak dále zabezpečit,“ vysvětlil ředitel HBZS Most. „V lepším případě odchází na méně placené místo, v častějiším případě musí odejít z hornické organizace pro nadbytečnost, což pro něj znamená ztrátu sociálních jistot. Žádný zákon jim nezajišťuje ani náhradní pracovní místo ani „výsluhový příspěvek“. Za svou těžkou celoživotní práci by si jistě zasloužili ve starších letech mít jistotu získání náhradní méně namáhavé práce za přijatelných finančních podmínek. S podobnými problémy se dnes potýkají i podnikoví hasiči. Věřím, že se podaří otázku sociálního zabezpečení báňských záchranářů a podnikových hasičů v příštím období vyřešit,“ doplnil Ing. Trykar.

pprap. Jana KEMROVÁ,
foto autorka a archiv HBZS Most

PLACENÁ INZERCE

STABILNÍ HASICÍ ZAŘÍZENÍ
AEROSOLOVÉ

FIRE JACK

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

BESYCO SPOL. S R. O.
KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠÍŘE
TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061
HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY ZABEZPEČENÍ PROSTOR A ZAŘÍZENÍ
PROTI POŽÁRŮM • VHDNÉ DO ARCHIVŮ, SERVEROVÉN
A VÝBUŠNÉHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ • EKONOMICKÉ
• EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠÉ

ISO 9001:2001

Výrobci ochranných prostředků

2

npor. Ing. Vlastimil SÝKORA, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto archiv autora a AVEC CHEM, s.r.o.

AVEC CHEM, s.r.o.

Dalším významným výrobcem ochranných prostředků, zejména malých ochranných filtrů, působícím na českém trhu je společnost AVEC CHEM, s.r.o., Starý Mateřov. Filtry AVEC jsou od roku 1992 dodávány pro chemický průmysl, ozbrojené složky a integrovaný záchranný systém. V současné době se společnost zabývá vlastním vývojem, výrobou a prodejem prostředků pro ochranu dýchacích cest a zařízení pro čištění vzduchu s využitím vysoce účinných sorpčních a filtračních materiálů.

Tato značka je nejenom garantem vysoké spolehlivosti ochrany pracovníků v mnoha evropských podnicích, ale také specialistů některých armád NATO, záchranných útvarů apod. Filtry jsou rovněž dodávány pro specialisty a ochranu obyvatelstva států mimo Evropskou unii. Výrobní společnost AVEC CHEM, s.r.o., je členem Asociace obranného průmyslu.

Výrobní sortiment

Produkty jsou vyráběny podle evropských norem EN, armádních norem STANAG a podle technických podmínek výrobce. Pro zajištění vysoké kvality výrobků byl ve společnosti zaveden systém řízení jakosti dle ČSN EN ISO 9001:2001, ISO 14001 a AQAP 2110.

V současné době firma vyrábí a dodává:

- filtry pro ochranné masky, a to jak průmyslové, tak NBC,
- filtry pro filtroventilační zařízení vzduchu,

- prostředky pro ochranu dýchacích cest (filtrační polomasky, ústenky),
- jednorázovou PE kombinézu pro ochranu oděvu před znečištěním,
- speciální zařízení pro čištění vzduchu.

Hlavním výrobním sortimentem společnosti jsou však ochranné filtry, a to filtry vyráběné jak pro zachyt průmyslových škodlivin, rtuti, oxidu uhelnatého, prachu, tak i pro zachyt NBC látek a dále filtry určené pro filtraci vzduchu ve speciálních stavbách (úkrytech), popř. filtry určené do mobilních prostředků.

Pro ochranu dýchacích cest firma vyvinula a vyrábí ochrannou silikonovou polomasku AVEC S-97. Polomaska ve spojení s vhodným typem filtru zajišťuje spolehlivou ochranu dýchacích orgánů proti parám organických látek, kyselým plynům, amoniaku, vysoce toxickým plynům, radioaktivním částicím a zvlášť nebezpečným bakteriím a virům.

Obdobnou ochranu (oba produkty jsou zařazeny do III. kategorie dle směrnice EU

89/686/EHS) zajišťuje i ústenka AVEC U-97. Tento ochranný prostředek lze také použít jako únikový. Oba prostředky jsou vyráběny ve dvou závitových provedeních, a to Rd 40 x 1/7" a OZ 40 x 4 mm.

Firma dále také nabízí ochranné prostředky z produkce renomovaných českých i zahraničních výrobců, jakými jsou např. Gumárny Zubří, a.s. (ochranné masky – civilní i vojenské) a MSA-AUER (Německo).

Služby

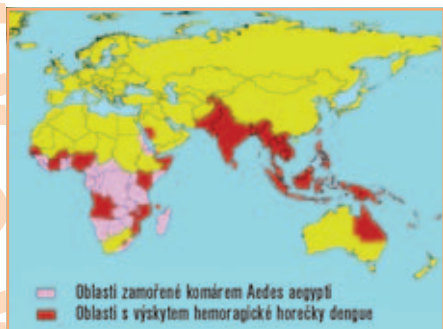
Kromě výrobní a obchodní činnosti firma nabízí své služby také v oblasti revize úkrytů, provádí laboratorní testy ochranných filtrů na stanovení dynamické sorpční kapacity a Kp, vyrábí zařízení pro čištění vzduchu, dále nabízí volnou kapacitu zařízení pro dělení materiálů vodním paprskem (plast, pryž, dřevo apod.) a montážní práce vzduchotechnických zařízení při rekonstrukci nebo údržbě úkrytů.

Horečka dengue

doc. RNDr. PhMr. Vladimír MĚRKA, CSc., prof. RNDr. Jiří PATOČKA, DrSc., Jihočeská univerzita České Budějovice, foto archiv autorů

Horečka dengue je virové onemocnění šířené především komáry rodu *Aedes*, které představuje vážné nebezpečí v mnoha oblastech světa. Je nazývána také lamačem kostí, protože způsobuje velké bolesti kostí a kloubů. V posledních letech se horečka dengue stala velkým mezinárodním problémem. Rychle se šíří do dalších zemí a počty nemocných se stále zvyšují.

V současné době se epidemicky vyskytuje ve více než sta zemích celého světa a ohrožuje více než 40 % světové populace. Nejohroženějšími místy jsou města a příměstské oblasti tropů a subtropů, kam směřuje stále více turistů. S horečkou dengue bojují především čtyři asijské státy: Singapur, Malajsie, Filipíny a Thajsko (Castleberry, Mahon 2005).

Epidemiologie

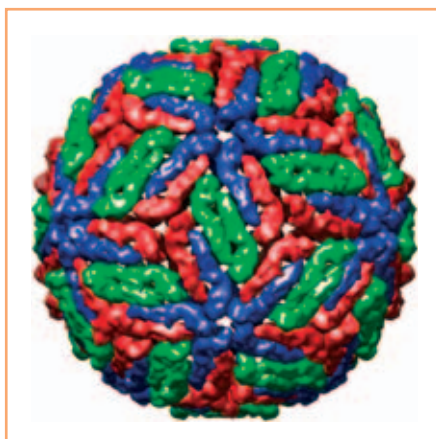
Virus je přenášen při bodnutí komáry, zejména rodu *Aedes*. Komár se nakazí sáním krve nemocného a po celý zbytek svého života, 2 až 3 měsíce, zůstává infekční. Onemocnění není přímo přenosné na člověka. Podle odhadů SZO je ročně infikováno asi 50 000 000 lidí, včetně 400 000 případů hemoragické formy. Hemoragická horečka dengue je dnes hlavní příčinou úmrtnosti dětí v některých asijských státech. Zvyšující se výskyt horečky dengue má na svědomí růst světové populace, stoupající urbanizace bez zajištění nezávadnou vodou a šíření kmenů viru dengue po celém světě v důsledku cestovního ruchu. Výskyt tohoto virového onemocnění předstihl již i malárii a encefalitidu. Podle odborníků může být příčinou nárůstu případů tohoto virového onemocnění fakt, že virus zmutoval v nový kmen „s větším epidemickým potenciálem“. V České republice se nevyskytuje přenašeč nemoci. Každoročně je diagnostikováno pouze několik ojedinělých importovaných onemocnění.

Inkubační doba

Inkubační doba se pohybuje v rozmezí tří až čtrnácti dnů, obvykle pět až osm dní.

Klinický obraz onemocnění

Onemocnění probíhá pod obrazem vysoké horečky, která se objevuje náhle, bolestí hlavy a silnou až omračující bolestí celého těla, provázené vysokou vyčerpaností. Spalničkám podobná vyrážka, která se objevuje třetí den

horečky, pomáhá dengue odlišit od ostatních horečnatých tropických onemocnění. Akutní onemocnění odeznívá samovolně zhruba po týdně, ale únava spojená s depresí zůstává ještě několik týdnů i měsíců. Vzácně se vyvíjí forma spojená s krvácivostí a šokovým stavem, označovaná jako hemoragická horečka. Riziko jejího vzniku je jen asi 0,2 % při primoinfekci, ale až desetinásobně se zvyšuje při další nákaze jiným sérotypem viru.

Smrtnost

Smrtnost může u hemoragické formy choroby dosáhnout až 15 %. Každoročně umírá na tuto chorobu nejméně 12 000 lidí na celém světě.

Profylaxe

Profylaxe je obtížná, protože očkovací látka není k dispozici a vzhledem k existenci několika sérotypů viru je příprava vakcíny obtížná. V současnosti je jedinou možností prevence nemoci kontrola vektorů, kterými je několik druhů komárů, především z rodu *Aedes*. Infikovaný komár může být současně zdrojem i přenašečem viru dengue. Boj s již vzniklou epidemií je velmi obtížný. Trvalé snížení výskytů komárů je v současné době nereálné (Macela et al. 2002). Většina návštěvníků tropických oblastí se chrání proti komárům především za rozbřesku a soumraku, ale komáři *Aedes* jsou aktivní i během dne. To ztěžuje boj s chorobou. Návštěvníci postižených oblastí by tedy měli používat ochranné prostředky během celého dne.

Léčba

Proti horečce dengue neexistuje žádná vakcína ani jiná specifická terapie. Jediným účinným prostředkem je ochrana

proti bodnutí komárem v oblasti výskytu. Terapie spočívá v pečlivém sledování průběhu nemoci a v intenzivní podpůrné terapii, infuzi roztoků elektrolytů či plasmu, případně celé krve. Lze tak snížit úmrtnost pod 1 %.

Dezinfekce

Dezinfekce se provádí chloraminem B v 3% koncentraci po dobu 30 minut nebo 0,5% Persterilem po dobu 10 minut.

Závěr

Horečka dengue, s níž bojují především asijské země, nabyla v posledních deseti letech rozměrů pandemie. Virus, který přenášejí komáři rodu *Aedes*, zmutoval a adaptoval se na městské prostředí. Vůči tradičním metodám kontroly a léčby se stává imunní. Horečka dengue je v současné době považována za nejdůležitější komáry přenášené virové onemocnění postihující člověka.

Literatura

1. Castleberry J. S., Mahon C. R.: Dengue fever in the Western Hemisphere. Clin Lab Sci. 2003 16: 34-8, 2003.
2. Jaax N. K., Davis K. J., Geisbert T. J., Vogel P., Jaax G. P., Topper M., Jahrling P. B.: Lethal experimental infection of rhesus monkeys with Ebola-Zaire (Mayinga) virus by the oral and conjunctival route of exposure. Arch Pathol Lab Med. 120: 140-55, 1996.
3. Kurane I., Rothman A. L., Livingston P. G., Green S., Gagnon S. J., Janus J., Innis B. L., Nimmannitya S., Nisalak A., Ennis F. A.: Immunopathologic mechanisms of dengue hemorrhagic fever and dengue shock syndrome. Arch Virol Suppl. 9: 59-64, 1994.
4. Macela A. a kol.: Vysoce riziková biologická agens. Azin CZ, Praha 2002. ■

Spojené království Velké Británie a Severního Irska

Rok přistoupení do EU:	1973
Rozloha:	244 820 km ²
Počet obyvatel:	59 778 000
Hlavní město:	Londýn (London)
Forma státu:	konstituční monarchie, unitární stát
Administrativní členění:	4 historické země, 59 hrabství, zámořské dependence a zámořská území
Jazyk:	angličtina
Průměrná délka života (M • Ž):	75,7 • 80,4
HDP:	1 590 278 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	26 380 €
Členství v mez. org.:	NATO, EU, OSN

Forma vlády

Spojené království je konstituční monarchií. Hlavou státu je král. Výkonná moc je v rukou vlády v čele s ministerským předsedou. Ministerský předseda sestavuje kabinet s přibližně 20 státními sekretáři (kabinetními ministry). Každý odbor vlády má navíc svého ministra, kterého rovněž určuje ministerský předseda, avšak ten není členem kabinetu. Nejvyšším zákonodárným orgánem je dvoukomorový parlament, který je tvořen Horní sněmovnou (Sněmovna lordů) a Dolní sněmovnou. Spojené království nemá psanou Ústavu, ale používá tzv. statutární právo a obecné právo.

Spojené království se skládá z Anglie, Walesu, Skotska a Severního Irska. Místní vláda v každé historické zemi je poněkud jinak organizována. Zodpovídá za plný rozsah místních služeb včetně školství, sociálních služeb, bydlení, plánování a kvalitu životního prostředí a má také právo upravovat daňové zatížení. Strategickou koncepci výše jmenovaných oblastí vytyčuje centrální vláda, ale tato koncepce je naplňována na místní úrovni. „Jednotné“ nebo „univerzální“ úřady vykonávají všechny místní služby obyvatelstvu ve Skotsku a ve Walesu. Severní Irsko, které je rozděleno na šest hrabství, má obdobné služby, ale ty jsou řízeny centrálně.

Místní vláda v Anglii se skládá z „univerzální“ a „dvojí“ místní vlády. V sedmi hlavních městských oblastech je 36 městských okresů a 33 londýnských obvodů. Každá oblast má úřad požární a civilní ochrany (FCDA). Londýn má další strategický orgán – Vyšší londýnský úřad řízený přímo voleným primátorem a voleným shromážděním. Všechny 33 londýnských obvodů má své vlastní role a zodpovědnosti a tyto obvody nejsou podřízeny Vyššímu londýnskému úřadu. Ve zbytku Anglie je 34 rad hrabství, které jsou primárně zaměřeny na venkovské oblasti. V hrabstvích je pak 238 okresních rad, které mají na starosti místní plánování, bydlení a životní prostředí. Dále je zde 46 anglických „univerzálních“ rad, které působí v hlavních obydlích oblastech mimo městské aglomerace.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

Civilní nouzové plánování v Anglii a Walesu má na starosti Úřad vlády. Ve Skotsku a v Severním Irsku je to jiný případ.

Základním pravidlem pro zvládání civilních nouzových situací ve Spojeném království je, že hlavní odpovědnost za provádění záchranných a likvidačních prací, včetně prvního výjezdu k jakémukoliv zásahu, je ponechána na místní úrovni.

Úkoly a cíle CNP

Civilní ochrana ve Spojeném království je založena na konceptu integrovaného řešení krizových situací. Integrované zvládání krizových situací je holistický přístup k civilní ochraně, která v sobě zahrnuje šest příbuzných aktivit:

- analýza a hodnocení
- prevence
- připravenost
- zásah
- obnova

Současnou prioritou pro Spojené království je zajistit větší odolnost vůči ničivým mimořádným událostem, speciálně proti takovým, při kterých mohou být přítomny chemické, biologické nebo radioaktivní látky. Spojené království vyvinulo program zaměřený na výrazné zvětšení schopností v 11 klíčových oblastech - efektivní centrální (vládní) odezva; zachování základních služeb v době krizové situace; efektivní místní odezva; dekontaminace; úklid zasaženého území, včetně kontaminovaného odpadu; schopnost léčit infekční choroby; schopnost řešit problém s hromadnými oběťmi; hromadná evakuace; schopnost detekovat a identifikovat hrozbu; schopnost varovat a informovat; schopnost řešit hromadné nehody. Tento významný program je řízen sekretariátem pro civilní mimořádné události při kabinetu vlády. Sekretariát podává pravidelné informace o naplňování programu ministerskému předsedovi.

Organizační struktura CNP

Kabinet vlády, sekretariát pro civilní mimořádné události (CCS) má na starosti civilní nouzové plánování v Anglii a Walesu. Ve Skotsku a Severním Irsku je to přenesená působnost. CCS hraje klíčovou roli v pomoci udržovat a zlepšovat kvalitu připravenosti pro reakci na krizové situace na místní úrovni a v centrální vládě.

V případě katastrofy, kdy je zapotřebí okamžité reakce, se využívají plány vytvořené záchrannými složkami a nouzovými službami (police, hasiči, ambulance a pobřežní stráž), místními úřady, veřejnými zdravotnickými službami, zástupci průmyslu a dobrovolným sektorem. Struktura vytvářených plánů je v souladu se

zákonem o civilních mimořádných událostech z roku 2004 a s nařízením pro vytváření plánů pro mimořádné události z roku 2005.

Police obvykle přebírá koordinaci zásahů tam, kde jde zřejmě o trestný čin, nebo kde jde o ohrožení veřejné bezpečnosti. Místní úřady obvykle přebírají velení při fázi obnovy.

Pokud rozsah mimořádné události přesahuje místní možnosti, přicházejí na místo regionální týmy a koordinují nasazení dalších sil a prostředků, které mohou být povolány ze sousedních regionálních celků a organizací, a také z centrální úrovně. CCS nebo relevantní ministerstvo řídí pouze zvládání katastrof velkého rozsahu. Ministerstvo, které odpovídá za zásah, musí zabezpečit koordinovaný přístup vlády, což také může obsahovat podávání informací parlamentu, veřejnosti a médiím. Sekretariát pro civilní mimořádné události (CCS) tvoří skupina ministrů a úředníků, kteří se setkávají pod vedením ministra vnitra v případě potřeby.

Ve Skotsku, Walesu a Severním Irsku mají na starosti organizování likvidace následků katastrof, v rámci svých kompetencí, úřady s přenesenými pravomocemi. Jejich role záleží na dvou věcech, zda incident zasáhl Skotsko, Wales nebo Severní Irsko, a zda odezva na katastrofu zahrnuje aktivity, pro které jsou úřady kompetentní. Tyto úřady svoji strukturou a činností kopírují mechanismus krizového řízení na úrovni Spojeného království a anglických regionálních struktur. V určitých případech přebírá organizaci likvidace mimořádné události ministerstvo z centrální vlády Spojeného království, jež pak úzce spolupracuje s relevantními úřady.

Civilně-vojenská spolupráce

Vojenské síly nepřebírají vedoucí úlohu v boji s katastrofami, ale pouze podporují civilní orgány. Avšak je známo, že vojenské složky, díky své organizaci, výbavě a výcviku, představují extrémně hodnotný národní zdroj s flexibilní strukturou velení a kontroly. Vojenské složky jsou neustále připraveny pomáhat civilním orgánům při zvládání krizových situací.

Právní systém

Zákon o civilních mimořádných událostech z roku 2004 a příslušné prováděcí předpisy vytvářejí legislativní rámec pro organizaci civilní ochrany na místní úrovni. Zákon jasně definuje soubor opatření, která musí plnit místní organizace, záchranné složky, nouzové služby atd. Zákon rozděluje místní organizace a složky do dvou kategorií v závislosti na jejich podílu činnosti v oblasti civilní ochrany a vytváří pro obě kategorie vyváženou sadu úkolů a povinností. Hlavní část úkolů připadá těm organizacím, které tvoří základ zásahové činnosti, což jsou záchranné složky, nouzové služby a místní úřady.

pplk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO

Čeká nás optimalizace v bezpečnostním plánování

plk. Ing. Vilém ADAMEC, Ph.D., ředitel odboru plánování MV-generálního ředitelství HZS ČR

Zkušenosti z praxe v oblasti krizového i obranného plánování ukazují, že neexistuje dostatečný soulad mezi nevojenskými a vojenskými aktivitami při plánování bezpečnosti. K dosažení souladu bude potřebné vytvořit minimálně společný pohled na celou tuto problematiku. Tedy vymezit i pojem plánování bezpečnosti státu, respektive bezpečnostní plánování [1]. Administrativně je nutnost novelizace v bezpečnostním plánování ošetřena na úrovni usnesení vlády, kterým se schvalují opatření k optimalizaci bezpečnostního systému státu [4].

Nevojenské plánovací aktivity jsou zpravidla spojovány s havarijním, krizovým a civilním nouzovým plánováním. Vojenské plánovací aktivity pak s plánováním obrany státu. Připomeňme zde alespoň formou vymezení jednotlivých termínů situaci na počátku řešení této problematiky.

Druhy plánování

Havarijní plánování představuje soubor postupů, metod a opatření, které věcně příslušné orgány užívají při přípravě na provádění záchranných a likvidačních prací na jím vymezeném území. **Havarijní plán** je dokument obsahující opatření a postupy k provádění záchranných a likvidačních prací na vymezeném území¹⁾.

Krizové plánování je ucelený soubor postupů, metod a opatření, které orgány krizového řízení užívají při přípravě na činnost v krizových situacích a k minimalizaci výskytu možných zdrojů krizových situací a jejich škodlivých následků. **Krizový plán** je dokument, který obsahuje souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací²⁾.

Plánování obrany státu je soubor vzájemně se ovlivňujících plánovacích opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením a ke splnění všech požadavků na zajišťování obrany státu, zabezpečení mezinárodních smluvních závazků o společné obraně, včetně podílu ozbrojených sil na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru, účasti na mírových operacích a podílu při záchranných pracích a při plnění humanitárních úkolů. **Plán obrany státu** tvoří obranné plánování, operační plánování, mobilizační plánování, plánování připravenosti obranného systému státu a plánování příprav k záchranným pracím a k plnění humanitárních úkolů³⁾.

Civilní nouzové plánování

Pracovní dokumenty ke Koncepci civilního nouzového plánování v ČR uvádějí, že v rámci bezpečnostního systému ČR tvoří **civilní nouzové plánování** (dále jen CNP) souhrn plánovacích, koordinačních a řídicích aktivit k zajištění připravenosti státu na předcházení a zvládání mimořádných událostí a krizových situací, které ohrožují obyvatelstvo, funkčnost veřejné správy, chod hospodářství, ale i k zabezpečení plnění mezinárodních závazků a k podpoře ozbrojených sil v případě obrany státu [3].

Lze dovodit, že výstup krizového, resp. havarijního plánování mají prioritně charakter represivní. Přípravovaná opatření směřují do doby po vzniku mimořádné, resp. krizové situace. Jen ve

velmi omezeném rozsahu směřují tato opatření těsně před vznik zmíněných situací. Jejich cílem pak je zabránit vzniku mimořádné události nebo při jejím případném vzniku minimalizovat možné následky⁴⁾. V takovýchto případech se ale nejedná o opatření trvalého charakteru, která jsou činěna v době, kdy je vznik mimořádné nebo krizové situace v nedohlednu.

Problematika CNP je však daleko rozsáhlejší. Sdružuje v sobě jak aspekty preventivního charakteru, tak i aspekty represivního charakteru. Přijímaná opatření mají dlouhodobý charakter a z velké části směřují do oblasti předcházení vzniku mimořádných a krizových situací a k posílení připravenosti na jejich řešení. Opatření jsou realizována jak na národní, tak i na nadnárodní úrovni, a to i na bázi spolupráce mezi civilním a vojenským sektorem. Ve vazbě na krizové a havarijní plánování plní úkoly jejich přirozené nadstavby.

Problematika plánování obrany státu má pro nejbližší období charakter posilování připravenosti na řešení případného vojenského konfliktu.

Co jsme dosud udělali

Řešení úkolu k optimalizaci v bezpečnostním plánování je rozděleno do tří etap. Cílem první etapy bylo zpracování Koncepce civilního nouzového plánování ve státě. Návrh koncepce existuje, zatím však nebyl schválen v příslušných orgánech. Druhá etapa představuje analýzy právního prostředí pro plánování, a to jak z hlediska výskytu právních předpisů, tak i z hlediska systémového. Třetí etapa by pak měla představovat přípravu novely příslušných právních předpisů.

Analýzy právního prostředí přinesly řadu zajímavých výsledků. Jejich výstupem je zejména seznam právních předpisů vztahujících se k problematice bezpečnostního plánování. Nutno říci, že z původních více než 1000 dotčených právních předpisů se tento seznam zredukoval na 197 dokumentů. Z tohoto počtu je 95 zákonů, 81 vyhlášek, 19 nařízení vlády a dva ostatní právní předpisy. Analýza pojmů a hesel používaných v souvislosti s plánováním bezpečnosti státu zatím ukázala, že jejich počet dosáhl čísla 108. Z toho je v právních předpisech definováno 73 pojmů a hesel a 35 pojmů není definováno vůbec.

Výběr ze seznamu v právních předpisech nedefinovaných pojmů uvádí tabulka č. 1. Velmi zajímavý je rovněž výskyt některých slovních spojení. Např. slovní spojení se slovem „plán“ signalizuje existenci více než 60 druhů plánů.

Obdobná je např. i situace s výskytem slovních spojení s pojmem „stav“ (viz tabulka č. 2). I v této tabulce je uveden výskyt uvedených pojmů v dotčených předpisech.

Již z tohoto krátkého přehledu je zřejmé, že příprava příslušných legislativních kroků bude velmi náročná a bude se týkat vysokého počtu právních předpisů.

Tabulka č. 1 – Výběr některých v právních předpisech nedefinovaných pojmů

P. č.	Pojem	Počet dotčených předpisů
1.	Evakuace	24
2.	Mimořádná situace	22
3.	Bezpečnost státu	21
4.	Civilní ochrana	21
5.	Veřejný pořádek	20
6.	Vyrozumění	12
7.	Civilní nouzové plánování	8
8.	Nouzové ubytování	7
9.	Individuální ochrana (obyvatelstva)	6
10.	Nouzové zásobování vodou	6
11.	Hrozba	5

- 1) § 10 odst. 2 písm. d) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.
- 2) § 9 odst. 1 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2002 Sb.
- 3) § 2 odst. 8 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.
- 4) Má se na mysli např. budování stabilních protipovodňových hrází versus aplikace mobilních zábran z pyltů s pískem.

Tabulka č. 2 – Přehled různých slovních spojení s pojmem „stav“

P. č.	Slovní spojení	Počet dotčených předpisů
1.	stav pohotovosti	1
2.	stav bdělosti	1
3.	stav ohrožení	2
4.	stav nebezpečí	10
5.	nouzový stav	20
6.	stav ohrožení státu	29
7.	válečný stav	30
8.	nouzový stav v devizovém hospodářství	2
9.	stav ropné nouze	2
10.	krizový stav	18
11.	stav nouze	1
12.	stav nouze v plynárenství	2
13.	stav nouze v teplárenství	2
14.	stav nouze v elektro-energetice	4

Co nás ještě čeká

Lze očekávat, že řešení optimalizačního procesu s sebou přinese řadu úskalí. Tím prvním, jak již bylo zmíněno, je to, že Koncepte civilního nouzového plánování ČR je sice k dispozici, avšak její projednávání v příslušných orgánech bylo přerušeno. To další se týká analýzy právního prostředí. Značný počet dotčených právních předpisů a nedostatečné nebo významově různé vymezení stejných pojmů.

Zde je nutné podotknout, že největší problém bude v systémovém posouzení dané problematiky. To se asi neobejde bez pokud možno jednoznačné deklarace použité terminologie. Nelehkým úkolem bude i dosažení shody na tom, jak má vypadat výstup z celého tohoto projektu. Zde jsou možné dvě strategie.

Ta první, snadněji realizovatelná, znamená kosmetické úpravy stávající situace. Ta druhá je náročnější a mohla by vést až k vytvoření nového pojetí bezpečnostního plánování. Sjednocování postupů může totiž vést až k tomu, že se sníží počet plánovacích dokumentů – tedy na úrovni kraje např. spojením havarijního plánu kraje a krizového plánu kraje v jeden dokument.

A přitom hlavní problém lze možná prezentovat následovně. Má-li se na bezpečnostní plánování nahlížet jako na součást

5) A to i s přihlédnutím k vazbám na systém plánování v EU a NATO.

manažerských aktivit, je potřebné vidět dvě větve:

- co všechno musí plán obsahovat,
- jak tyto informace uspořádat, aby byly rychle dostupné a hlavně použitelné.

A zde máme klíčový moment – vztah mezi zpracovatelem plánovací dokumentace a jejím uživatelem.

Závěr

Hledání souladu mezi nevojenskými a vojenskými aktivitami při plánování bezpečnosti nabývá stále konkrétnější podoby. Úkol č. 13/2 k optimalizaci bezpečnostního systému ČR [4] ukládá, aby v rámci komplexního plánování bezpečnosti ČR a pro docilení užšího propojení systémů plánování (obránného, krizového, havarijního a civilního nouzového plánování) byla provedena podrobná systémová a právní analýza vztahující se k těmto procesům. Očekává se, že na základě provedené analýzy dojde zejména k:

- ujednacení používaných pojmů,
- vymezení způsobů zpracování jednotlivých plánovacích dokumentů⁵⁾,
- zpracování návrhu změn příslušných právních předpisů.

Nechť tedy tento text je příspěvkem autora k diskusi na téma vytváření společného pohledu na plánování bezpečnosti státu.

Přehled použité a související literatury

[1] ADAMEC, V.: Bezpečnostní plánování, In Sborník přednášek mezinárodní konference Požární ochrana 2005, Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava, 2005, strana 1-6, ISBN 80-86634-66-3.

[2] ADAMEC, V.: K problematice bezpečnostního plánování v ČR, In Sborník 4. mezinárodní konference „Crisis management“, Bezpečnost – Přípravenost – Ochrana obyvatelstva, 1. vydání, Brno 2006, str. 9-14, ISBN 80-7231-141-7.

[3] Koncepte civilního nouzového plánování v České republice - pracovní návrh, MV-generální ředitelství HZS ČR, č.j. PO-552-3/PLA-2005, Praha.

[4] Optimalizace současného bezpečnostního systému České republiky, Ministerstvo vnitra, č.j. OBP-130-3/AK-2005, usnesení vlády č. 1214/2005 ze dne 21. září 2005.

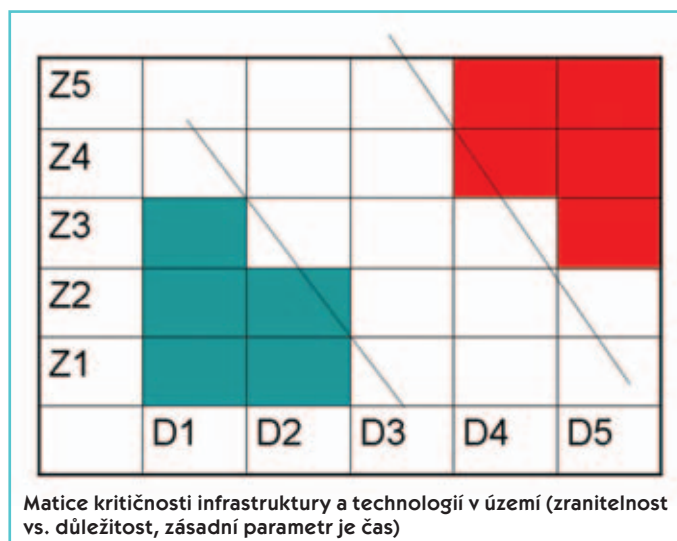
Konference o kritické infrastruktuře

RNDr. Dana PROCHÁZKOVÁ, DrSc., Policejní akademie České republiky

V červnu letošního roku se ve francouzské Nice konala vrcholná konference EU, USA a Kanady o kritické infrastruktuře. Bylo předneseno 15 úvodních referátů, uskutčnilo se 7 panelových diskusí a bylo prezentováno přes 30 odborných sdělení. Konference se zúčastnilo přes 250 specialistů z celého světa. Získané poznatky, poučení a zkušenosti lze stručně shrnout následovně:

1. Zatímco v České republice řešíme problémy typu co to je kritická infrastruktura a jak určit v území její objekty, svět je dál. Řeší systémové otázky spojené se zajištěním funkčnosti a rozvoje infrastruktury v území tak, aby byly naplněny požadavky na obslužnost území, bezpečný provoz a ochranu kritické infrastruktury a aby přitom byla zvýšena ochrana a bezpečí lidí s ohledem na živelní a jiné pohromy, možné v předmětném území. Zajištění bezpečného provozu infrastruktury znamená vhodnými opatřeními snížit ohrožení životů, zdraví a bezpečí lidí, majetku a životního prostředí na přijatelnou míru. Obslužnost území musí být na takové úrovni, aby za normálních podmínek zajišťovala určitý standard života lidí v území a dovolila jejich přežití za nouzových nebo kritických podmínek.

2. Kritická infrastruktura je taková infrastruktura v území, která je velmi důležitá pro chod území a zároveň je velmi zranitelná od očekávaných pohrom v daném území. Určuje se na základě metod multikriteriální analýzy, tj. pomocí matice kritičnosti, která porovnává zranitelnost infrastruktury vůči očekávaným pohromám v území (tj. míru, že infrastruktura selže, tj. přestane fungovat nebo bude fungovat nesprávně, měřenou např. normovaným souhrnným rizikem od všech očekávaných pohrom v daném území) a důležitost infrastruktury pro dané území. Jestliže použijeme na obou osách kategorie 0 – 5 (1 – 4 či podobně), slovně vyjádřené zanedbatelný, velmi malý až velmi vysoký, kde vyšší číslo označuje vyšší zranitelnost / důležitost, tak vysoká kritičnost je u objektů v pravém horním rohu takto vytvořené matice (tj. zranitelnost 4 – 5 a důležitost pro území 4 – 5), tj. jinými slovy tyto objekty / prvky / sítě aj. jsou objekty kritické infrastruktury v daném území. Obrázek ukazuje příklad matice kritičnosti pro objekty, technologie či infrastruktury. Jinými slovy matice kritičnosti je rozhodovací matice, kde na vodorovné ose je důležitost sledované položky pro území z hlediska jeho funkčnosti a na svislé ose je zranitelnost sledované

položky vůči pohromám, které jsou v daném území možné. Slovo „kritičnost“ převzaté z jaderných technologií se používá k vyjádření míry, v jaké daná položka v průběhu reálného času ohrozí život v území. Z hlediska řízení bezpečnosti interpretace matice znamená, že u položek (objekty / technologie / infrastruktury), které jsou v oblasti červené, lze očekávat iniciaci kritických situací, které mohou vést až k nutnosti vyhlásit krizovou situaci; zpravidla se doporučuje pro tyto položky zpracovávat plány kontinuity (tj. plány na přežití kritické situace) i plány krizové. Spadá-li položka mezi obě přímky, je třeba připravit odezvu na zvládnutí nouzové situace, a to jak na úrovni správce položky, tak na úrovni příslušných vnějších výkonných složek státu. Leží-li položka mimo obě popsané oblasti, situace je v pořádku a je třeba čas od času provést hodnocení, zda nedošlo ke změně míry kritičnosti (nebo jen krátce kritičnosti u dané položky).

Z analytických dat v odborných materiálech prezentovaných na konferenci také vyplývá, že kritičnost infrastruktury v území se musí posuzovat v území o určité rozloze, která odpovídá obslužnosti od dané infrastruktury (tato rozloha je jiná v hustě osídleném území a jiná v řídké osídleném území). Zatímco zranitelnost konkrétního objektu kritické infrastruktury od možných pohrom nezávisí na rozměrech nebo tvaru referenčního území, není tomu tak u důležitosti konkrétního objektu kritické infrastruktury. Důležitost objektu závisí na rozměru území, např. to, co má vysokou důležitost u malého území, nemusí mít vysokou důležitost v regionálním měřítku nebo dokonce státním měřítku a obráceně. Zde se totiž projevuje schopnost objektu kritické infrastruktury obslužit určité území alespoň přiměřeně s určitými nouzovými opatřeními a také odlišná schopnost přežít v územích různě velkých, což však je místně specifické. Cílem každého území je pak stabilita a rozvoj na základě vlastních zdrojů. Proto při řešení nápravných opatření pro případ selhání kritické infrastruktury je třeba zvažovat i místně specifické vnitřní vazby jdoucí napříč kritickou infrastrukturou.

3. V rámci zajištění bezpečnosti a rozvoje lidského systému je třeba provádět soustavně opatření, která snižují kritičnost infrastruktury v území. Budováním nové infrastruktury je třeba zajistit vhodný počet a územní rozmístění objektů důležité infrastruktury, které jsou dostatečně odolné vůči očekávaným pohromám v daném území, a tak systematicky snižovat kritičnost infrastruktury.

4. Náklady na infrastrukturu nejsou jen náklady na její projekt a výstavbu. Zahrnují také náklady na její provoz, údržbu, opravy a modernizaci. Proto rizika spojená s každou infrastrukturou musí zahrnovat i právě uvedené oblasti a řízení území se musí s nimi umět vypořádat. Tj. je potřebné hodnotit i rizika pohrom, která lze označit, např. jako selhání finančního trhu a s nimi spojeného selhání financí na údržbu, provoz, opravy a modernizaci objektu kritické infrastruktury. Je to proto, že kritičnost infrastruktury roste také tím, že není řádná údržba

a řádné opravy, v jejichž důsledku dochází k růstu zranitelnosti, tj. v praxi tak dochází k selhání infrastruktury z tzv. vnitřních příčin. V úvahu je třeba brát i životnost dané infrastruktury (35 – 40 let; max. 50 let) a skutečnost, že za tuto dobu musí dojít k návratnosti investic a nesmí být ohroženo bezpečí lidí. Čím delší je údobí, pro které se plánuje infrastruktura, tím její řešení musí být modernější / nadčasové. Každá varianta musí být finančně přijatelná a musí být přijatelná i z pohledu dostupných technologií a kvalifikovaných lidských zdrojů. Při rozhodování o obnově infrastruktury je třeba brát v úvahu náklady a jejich návratnost. Obvykle se používá kritérium, že když se náklady na obnovu infrastruktury např. po živelní pohromě nevrátí do 10 let, tak je lepší postavit modernější infrastrukturu.

5. K zajištění ochrany kritické infrastruktury se v EU, USA a Kanadě používají tzv. PPP (Public Private Partnership) projekty. PPP projekty jsou velmi moderní a je v nich většinou spatřována možnost pro zajištění jak modernizace, tak i ochrany infrastruktury, a to právě i té kritické. Pro jejich použití je třeba vhodná národní legislativa. Tyto typy projektů jsou zaměřené na zajištění bezpečí lidí a rozvoje území. Z údajů prezentovaných rakouskými odborníky vyplynulo, že v ČR spadají PPP projekty pod Ministerstvo financí a že aspekt bezpečí lidí není v nich zvláště sledován, a to na rozdíl od západních zemí, EU, USA a Kanady.

6. USA, Kanada i EU se při řízení území soustřeďují na infrastrukturu, protože bez ní je bezpečí a rozvoj lidské společnosti nemožný. EU je při vytváření PPP projektů v lepší pozici, protože značná část infrastruktury je národní. Podmínkou pro vytváření PPP projektů je to, aby legislativa byla transparentní a umožnila rovnováhu zájmů a zisků mezi veřejnou správou a soukromým sektorem. To znamená, že zájmy a požadavky obou sektorů si musejí jít vstříc.

7. Z analýz provedených v rámci EU vyplývá, že mnoho členských zemí má poddimenzovanou infrastrukturu. Proto EU podporuje PPP projekty, a to pro provoz existující infrastruktury; rekonstrukci existující infrastruktury; výstavbu a provoz nové infrastruktury.

8. Ochrana infrastruktury v území je věc veřejná i soukromá. Stát / vláda musí použít veškeré nástroje k podpoře spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem, tj. legislativu, výzkum, výchovu a vzdělání, finanční a jiné podpory apod. Veřejná správa je odpovědná za správu území, a proto sleduje kritickou infrastrukturu v území a řídí ji tak, aby její kritičnost byla přijatelná. Z pohledu veřejného zájmu je třeba odstranit nebo značně omezit možnosti zásahů politiků do rozhodování o infrastruktuře v území, protože jejich cíle jsou zpravidla jiné než dlouhodobá funkčnost infrastruktury v území bez ohledu na to, která politická strana je u moci.

9. Při sestavování projektů ohledně kritické infrastruktury ve všech fázích (plánování, projektování, výstavba, provozování, údržba, modernizace, oprava) je nutné provést řádnou technickou přípravu a ocenění všech místně specifických rizik na základě kvalifikovaných dat a metodik, které se používají v rizikovém inženýrství a jsou běžné v územním plánování důležitých staveb (viz stavební zákon), protože jen takové projekty lze efektivně financovat.

10. Při prověřování stavu infrastruktury v území nebo odborně řečeno kritičnosti infrastruktury je potřebné si uvědomit, že každá infrastruktura byla vyprojektovaná a postavená na základě určitého stavu znalostí o existujících rizicích, a že s rozvojem poznání a zvyšováním zranitelnosti území v čase z různých důvodů (např. větší počet lidí nebo výstavba zdrojů domino efektů) dochází jak ke zvýšení rizik, tak k objevu nových rizik.

11. Plán obnovy infrastruktury, a to především kritické musí být proaktivní, správně vyhodnocen, mít transparentně vypořádaná rizika a obsahovat odpovědi na otázky: Co udělat?; Jak to udělat?; V jakém časovém intervalu?; Nezvýší to rizika pro jiné chráněné zájmy?.

12. Z hlediska odpovědnosti EU prosazuje, aby u PPP projektů byla jasná odpovědnost, tj. jeden odpovědný, ne soubor ministerstev.

Pět let boje proti terorismu

Úterní ráno 11. září 2001 se zapsalo do dějin lidstva černým písmem. Útok na Světové obchodní centrum v New Yorku, který si vyžádal 2749 obětí, nastartoval novou etapu boje proti světovému terorismu. Problematika tohoto boje byla obsahem mezinárodního semináře „Boj proti terorismu pět let poté“, který se konal symbolicky 11. září 2006 v severočeském Chomutově v rámci projektu Bezpečné Česko v bezpečné Evropě.

Seminář věnoval pozornost nejen smutnému výročí, ale zabýval se také otázkami strategie a taktiky boje proti terorismu v Evropě i mimo ní, včetně stavu a perspektiv transatlantické spolupráce. Hovořilo se i o plnění akčních plánů boje proti terorismu v rámci Evropské unie a České republiky.

Boj proti terorismu je v České republice jednou z klíčových priorit bezpečnostní politiky státu jako takové. Děje se tak přesto, že současná situace u nás je z hlediska teroristických projevů klidná. Česká republika se po dobu své existence naštěstí zatím nestala dějištěm žádné akce, kterou lze označit za teroristický útok klasického charakteru, tedy politicky motivované násilí nebo pohrůžka násilím, jehož cílem je, vedle případných bezprostředních obětí a škod, vyvolání atmosféry strachu ve společnosti.

S hlavním referátem vystoupil poslanec ČR Mgr. František Bublan. Účastníky semináře byli dále přední experti na problematiku boje proti terorismu z řad politiků, diplomatů a vysokých státních úředníků z České republiky a ze zahraničí, jako velvyslanec Finské republiky v ČR a představitel předsednické země EU J. E. Jorma Inki, poslanec Evropského parlamentu Dr. Libor Rouček, ministr pro místní rozvoj a bývalý generální konzul ČR v New Yorku Mgr. Petr Gandalovič, ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace genmjr. Karel Randák, generální ředitel Hasičského záchranného sboru ČR genmjr. Ing. Miroslav Štěpán, Henry Plater Zyberk z Akademie obrany Velké Británie a Jonah J. Czerwinski z Centra pro studium prezidentské v USA.

Hrozby stále varují

Hrozby terorismu neustále varují, jak zdůraznil ve svém vystoupení generální ředitel HZS ČR genmjr. Ing. Miroslav Štěpán. Upozornil na to, „že nová bezpečnostní situace, do které byl svět uveden po 11. září 2001, nemůže nikoho nechat na pochybách, že nepřijemnou stránkou života společnosti je a bude i v budoucnosti vedle živelných pohrom, technologických havárií a dalších hrozeb, fenomén terorismu“.

Úsnesením vlády ze dne 15. prosince 2004 č. 1276 byly stanoveny úkoly při zjišťování, předávání, vyhodnocování a využívání údajů o radiační, chemické a biologické situaci za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, při řešení krizových situací za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a pro řešení mimořádných událostí v zahraničí.

Jak zaznělo na chomutovském semináři, vytvořením hlavních a odborných komisí, ve kterých na čelních místech figurují zástupci MV-generálního ředitele HZS ČR (dále jen MV-GR HZS ČR), se naše republika řadí ke státům, které aktivně připravují legislativní změny a rozpracovávají požadavky a standardy k řešení radiační, chemické a biologické problematiky. Navrhované legislativní změny by měly být uplatňovány v rámci optimalizace bezpečnostního systému České republiky a v souladu s usnesením vlády č. 1214/2005.

Jedním z úkolů je vytvoření Národního koordinačního a vyhodnocovacího střediska na MV-GR HZS ČR a stanovit podmínky pro koordinaci řešení chemických situací na MV-GR HZS ČR a u HZS krajů, pro koordinaci řešení radiačních situací na SÚJB a biologických situací na Ministerstvu zdravotnictví. Rovněž se počítá s výraznou rolí Armády ČR, zejména v případech použití zbraní hromadného ničení nebo jiných nebezpečných materiálů a prostředků teroristy.

Bezpečnost v centru pozornosti

Ze semináře vyplynulo, že v nadcházejících letech bude zcela jistě v centru pozornosti stále více bezpečnostní vývoj v rozsáhlém prostoru Euroasie, který je a bude klíčovým prostorem. Jak zdůraznil poslanec Evropského parlamen-

tu Dr. Libor Rouček, terorismus se stal globální záležitostí. Může přijít nejen ze zemí, na které je upoutávána pozornost, ale odkudkoliv. Jeho podhoubí je široké a nikdy přesně nemůžeme ukázat na jeho zdroj. Cestou přistěhovalectví se cizí problémy stěhují do Evropy a Evropa by na ně měla být připravena.

Právě ve světle teroristických útoků v USA, Madridu a Londýně se od Evropské unie očekává účinnější společný přístup k přeshraničním problémům, jako jsou ilegální migrace, terorismus a organizovaný zločin. Samozřejmě, při záruce respektování základních práv a svobod. Bezpečnostní problematika Evropské unie obsahuje svým směřováním dva aspekty – vnější a vnitřní. Tzv. Amsterodamskou smlouvou z roku 1999 si EU stanovila za cíl zajistit svým občanům vysokou úroveň bezpečnosti a do článku 29 byl začleněn zvláštní odkaz na terorismus, jako na závažnou trestnou činnost. Cíle evropské bezpečnostní a obranné politiky byly potvrzeny v evropské bezpečnostní strategii, schválené Evropskou radou v prosinci 2003. Dokument obsahuje specifikaci současných hrozeb a naznačuje možné způsoby jejich zvládnutí. Vymezuje rozsáhlý soubor nástrojů, které má EU k dispozici. Deklaruje také potřebu schopnosti EU k „robustnímu zásahu“, a to nejen za použití vojenských prostředků a sil.

„V Chomutově se mi velmi líbila panelová diskuze,“ hodnotila dojmy ze semináře plk. Bc. Ljubica Rážová z HZS hl. m. Prahy. „Pro moderátora to bezpochyby byla náročná práce, ale pro nás, účastníky to měla tato diskuze vysokou informační hodnotu.“

Josef NITRA, foto autor

V ústavu Armády ČR se připravují také hasiči

Ústav ochrany proti zbraním hromadného ničení Univerzity obrany (dále jen „Ústav OPZHN nebo ústav“) je vysokoškolským ústavem univerzitní státní vysoké vojenské školy. V souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), vysokoškolský ústav obecně vykonává vědeckou, výzkumnou, vývojovou a další tvůrčí činnost a podílí se na uskutečňování akreditovaných studijních programů nebo jejich částí. Jeho řediteli, plk. Prof. Ing. Dušanu Vičarovi, CSc., jsme položili několik otázek.

■ Pane řediteli, jaké jsou hlavní úkoly vašeho ústavu?

Za hlavní úkoly ústavu v rámci této působnosti lze považovat základní a aplikovaný výzkum v oblasti ochrany proti soudobým a perspektivním ZHN a dalším vojensky významným toxickým sloučeninám, tvorbu vědeckých poznatků analytického a prognostického charakteru potřebných pro rozhodování a řízení ochrany Armády ČR proti jaderným a chemickým zbraním a bojovým biologickým látkám, dlouhodobou i operativní analytickou a rozborovou činnost v této oblasti. Dále pak rozvoj národních specifických schopností v oblasti OPZHN a odpovídajících vědních oborů, koordinaci výzkumných aktivit na národní i mezinárodní úrovni, přípravu specialistů chemického vojska a specialistů státní správy v problematice OPZHN v uceleném systému úplného vysokoškolského studia, včetně zahraničních specialistů a v neposlední řadě normotvornou, konzultační, poradenskou a expertizní činnost.

■ Co vedlo ke zřízení ústavu?

Na tuto otázku nelze odpovědět jinak, než připomenutím dlouholeté historie armádních vzdělávacích institucí pro přípravu specialistů chemického vojska, na jejichž působnost dnešní Ústav OPZHN navazuje jako logický vývojový stupeň. K 1. září 2003 vzniklo na bázi Katedry chemického vojska a speciální chemie Vysoké vojenské školy pozemního vojska ve Vyškově organizační jádro budoucího ústavu. Po přijetí zákona o vzniku Univerzity obrany a nabytí jeho účinnosti vznikl k 1. září 2004 Ústav OPZHN.

■ Je vaše pracoviště zcela vojenskou záležitostí nebo má širší působnost mimo Armádu ČR?

Vědecko-pedagogičtí pracovníci ústavu se dlouhodobě podílejí na zvyšování kvalifikace příslušníků HZS ČR a i v součas-

né době odborně vedou studenty bakalářského, magisterského i doktorandského studia s předpokládaným zařazením do řídicích a odborných složek integrovaného záchranného systému (IZS). Máme velmi dobré zkušenosti ze spolupráce s Institutem ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč a také s Opravárenským závodem Olomouc při řešení vědeckých úkolů postihujících i problematiku ochrany obyvatelstva. Propojení Ústavu OPZHN a vědecko-výzkumných institucí, které se rovněž zabývají řešením problémů IZS, je v oblasti vědecké a výzkumné práce potvrzeno i účastí některých funkcionářů v odpovídajících řídicích orgánech. Já jsem například členem Hodnotitelské komise Ministerstva vnitra pro vědu a výzkum. Na druhé straně jako členové vědecké rady Ústavu OPZHN aktivně pracují významní pracovníci HZS ČR – doc. RNDr. Petr Linhart, CSc. a plk. Mgr. Bohumír Martínek, Ph.D. Řada příslušníků Ústavu OPZHN je naopak na seznamech expertů IZS pro řešení specifických situací zejména v oblastech radioaktivní a chemické kontaminace.

■ Jak vidíte tuto spolupráci do budoucna?

Nabízíme pomoc při řešení odborných úkolů a těsnější spolupráci s orgány státní správy a HZS ČR odpovědnými za krizové řízení, na úrovni republiky a krajů, v případě potřeby i na místní úrovni. Za účelné považujeme i navázání součinnosti se školícími institucemi Ministerstva vnitra a ostatními vysokými školami, které se zabývají podobnými problémy, jako náš ústav. Pro bližší vzájemné poznání a výměnu zkušeností předpokládáme i nadále zvat odborníky na tematicky zaměřené odborné semináře a jednání vojensko-vědeckých konferencí. Chceme rozvíjet i společné aktivity ve vědecké činnosti s odpovídajícími pracovišti jiných rezortů. V rámci akreditovaného studijního programu, případně i účelových krátkodobých kurzů, se chceme i nadále podílet na přípravě specialistů IZS.

■ Mohl byste statisticky přiblížit, kolik odborníků se ročně ve vašem ústavu připravuje?

Obecně se dá říci, že většinou působností vysokoškolského ústavu je výzkum, nicméně nedílnou jeho součástí je i podíl na uskutečňování výuky. V letošním roce ukončilo studium bakalářského a magisterského studijního programu patnáct absolventů, z toho

Kontaktní adresa:

Ústav ochrany proti zbraním hromadného ničení Univerzity obrany
Vita Nejedlého 691, 682 03 Vyškov

dvě studentky z HZS ČR. Celkově studuje ve všech studijních programech na pět desítek studentů, přičemž Ústavem OPZHN dále „prochází“ ročně čtyři běhy specializačních kurzů pro obsluhy chemických i radiometrických laboratoří. Podle zadání MO organizujeme i specializované kurzy pro zahraniční účastníky. V posledních pěti letech to byly kurzy pro příslušníky ozbrojených sil Indie, Litvy, Lotyšska a Estonska.

■ Co považujete za největší úspěchy ústavu?

Nepochybně již samotný fakt, že ústav byl konstituován a že lidský i technologický potenciál, cenné zkušenosti a celkové know-how bývalého pracoviště bylo využito a zúročeno vznikem pracoviště obranného výzkumu tohoto charakteru. Vzniku tohoto vysokoškolského ústavu samozřejmě napomohla i potřeba aktivního rozvoje specializace chemického vojska a OPZHN v Armádě ČR a nutnost vytvoření podmínek pro splnění mezinárodních závazků ČR daného zaměřením, uvedených zejména v závěrech Pražského summitu představitelů států NATO i v oblasti vědy, výzkumu a vzdělávání. Za nejvýznamnější úspěch a současně podmínku samotného vzniku ústavu však považuji vytvoření „vlastní české školy“ pro přípravu vojenských chemiků a úspěšnost absolventů tohoto vzdělávacího systému v praxi. Za úspěch je možné považovat i skutečnost, že se ústavu dlouhodobě daří rozvíjet spolupráci s rezortními organizacemi odpovědnými za vývoj vojenské techniky a materiálu na chemické vojsko a OPZHN, stejně jako s institucemi Asociace obranného průmyslu ČR orientovanými na technologie a prostředky OPZHN.

■ Jaká je koncepce činnosti ústavu pro další období?

Zjednodušeně řečeno ambicí Ústavu OPZHN je další posilování charakteru vědeckého, výzkumného a vzdělávacího centra v deklarovaných oblastech OPZHN, růst kvalifikace pracovníků ústavu, uskutečňování akreditovaných studijních programů a rozšiřování vědecko-informační výměny a spolupráce.

Josef NITRA

Ojedinelá škola v údolí řeky Moravice

V malebném údolí řeky Moravice na Opavsku, jen několik kilometrů pod hrází Kružberské přehrady, se nacházejí Jánské Koupele. Jejich lázeňská sláva sice už pominula, ale přece zde existuje zařízení, jaké nikde jinde na Moravě nenajdeme. Nachází se tu Ústřední hasičská škola Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (ÚHŠ).

Prioritou je odborná příprava dobrovolných hasičů

„Rozhodujícím úkolem ÚHŠ je podílet se na odborné přípravě členů jednotek sborů dobrovolných hasičů,“ říká ředitel školy Ing. Jan Karger. „Na základě pověření Ministerstva vnitra-generál-

ního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR pro ně zabezpečujeme kurzy velitelů, strojníků, techniků, uživatelů dýchací techniky a obsluhy motorových pil. Výuka je zabezpečována vlastními odborníky a také externími lektory.“

Pro ředitele školy je odborná příprava to nejdůležitější, co ÚHŠ může nabídnout. Rozsah a obsah kurzů je určen pokyny MV-GR HZS ČR a realizace kurzů probíhá v úzké spolupráci s profesionálními hasiči, kteří svým kolegům z SH ČMS pomáhají materiálně i personálně. Částečně se v ÚHŠ cvičí i s technikou HZS ČR a příslušníci HZS ČR zde působí jako externí lektori.

Ověřování odborné způsobilosti probíhá jak ústně, tak i formou testu a tam, kde to nařizují učební osnovy, také formou praktické zkoušky.

Odborná příprava se v Jánských Koupelích netýká jen členů jednotek PO, ale i těch starších, kteří se na činnosti SH ČMS chtějí podílet, třeba jako lektori, pracovníci s mládeží a další. Proto letos už podruhé pořádá ÚHŠ ve spolupráci s fakultou báňského inženýrství Vysoké školy báňské-Technické univerzity Ostrava Univerzitu třetího věku. Toto studium probíhá v rozsahu šedesáti hodin a výuka je zabezpečována vysokoškolskými pedagogy. Loni se této formy studia zúčastnilo prvních 35 členů SH ČMS.

„Jsem jeden z prvních absolventů Univerzity třetího věku a mohu říci, že forma, jakou je vzdělávání nás, věkově už trochu pokročilejších, motivuje k další práci v hasičských sborech.“ Slova Františka Velčovského z SDH Staré Heřminovy na Bruntálsku jsou v podstatě jednotným názorem všech účastníků studia, kteří nešetří slovy chvaly.

Odborná školení jsou v ÚHŠ připraveni zajišťovat i pro podniky a organizace.

Tricetiletá historie

První z ústředních hasičských škol SH ČMS vznikla v roce 1957 v zámku v Bílých Poličanech na Královéhradecku. Touto školou prošlo ve více než 2500 kurzech přes 100 000 posluchačů. Druhá ÚHŠ v Jánských Koupelích zahájila svoji činnost v roce 1976. V obou školách se za rok proškolí celkem asi 2000 hasičů, kteří zde získají Osvědčení o odborné způsobilosti. Kurzy probíhají v rozsahu 16 až 40 hodin. Vzhledem k poměrně složitým postupům uvolňování ze zaměstnání, se jedná především o čas ve víkendových dnech.

Zaměření ÚHŠ procházelo několika změnami. V prvním období byla vzdělávací činnost zaměřena hlavně na hasiče, kteří měli na starosti výchovnou, řídicí a organizační činnost. Od roku 1990 zúžila ÚHŠ v Jánských Koupelích svou působnost na moravské kraje a na obsah současné výuky.

Po převzetí objektu hasiči však jeho vybavenost a okolí neodpovídaly potřebám provozu. Předchozím majitelem byl objekt mnoho let nevyužívaný a tím i zanedbaný. S vynaložením nemalých prostředků se však postupně vše měnilo do současného kvalitního stavu. Začalo se novými garážemi, společenskými místnostmi a ubytovacími kapacitami. S celkovými přestavbami vrostla možnost ubytování a přibýlo osm zděných chat. Postavena byla i čistírna odpadních vod a oplocené víceúčelové hřiště s umělým povrchem. V ÚHŠ je víceúčelový sál pro přibližně sto osob a učebny pro padesát a dvacet osob. Mnohé se tu vybudovalo z vlastní iniciativy dobrovolných hasičů. Sice je neustále co zlepšovat, ale dá se říct, že dnes už má ÚHŠ velice solidní úroveň. Dokonce se uvažuje o novém výcvikovém polygonu a o obnovení malé vodní elektrárny.

Pozornost mládeži

ÚHŠ jsme navštívili koncem července, kdy se proměnila ve 3. ročník letního

tábora pro 106 mladých hasičů z Polska, Slovenska, Česka a Ukrajiny. Specifiku tohoto tábora nám vysvětlila jeho vedoucí Linda Daňhelová z pořadatelského Okresního sdružení hasičů Vyškov.

„Vedle česko-polsko-anglické konverzace si návštěvník může všimnout, že nám jde především o záchrannářskou výchovu dětí. Máme pro ně připraveno spoustu zajímavých her, výprav do přírody, návštěvy památných míst a nechybí ani exkurze k ostravským a opavským hasičům,“ sdělila.

Hlavním bodem činnosti letního tábora se stala „Příprava pomoci pro děti, jak se chovat za mimořádných situací,“ vycházející z programu R2H. Jeho součástí bylo mimo jiné celodenní zaměstnání, které připravili příslušníci z HZS Moravskoslezského kraje územního odboru Opava. Probíhalo na čtyřech pracovištích – přežití v lese, záchrana na vodě, lezeckví a hašení požáru.

Při poslední disciplíně mají děti v ÚHŠ k dispozici místnost, vybavenou jako běžný obývací pokoj. Ten bývá k dispozici pro školní mládež nejen o prázdninách, ale i při jiných kurzech R2H.

Projekt R2H – Ready to Help (Připraven pomoci) vznikl v ÚHŠ na základě požadavku základních škol. Podrobně jsme o něm přinesli informaci v časopisu 112 č. 5/2006. Projekt podpořila Nadace Eurotel, pomocí které byla v Jánských Koupelích vybudována také cvičná lezecká stěna.

Vedle mezinárodních táborů se v Jánských Koupelích pořádají také národní tábory mladých hasičů a letní školy hasičských instruktorů. Přes rok sem přijíždějí děti na školy v přírodě.

Kapacita ÚHŠ je stále plně vytižena. Jak říká Ing. Jan Karger: „Nemáme hlučná místa. Jezdí k nám také zasloužilí hasiči k rekreačním pobytům a ke svým školením využívá naše prostory také Hasičská vzájemná pojišťovna.“

Josef NITRA,

foto npor. Bc. Mojmír STUDNÍK,
HZS Moravskoslezského kraje

Zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel

pplk. JUDr. Jindřich RAJMAN, MV-generální ředitelství HZS ČR

Provozu na pozemních komunikacích se podle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), nesmí účastnit osoba, která by vzhledem k věku nebo sníženým tělesným nebo duševním schopnostem mohla ohrozit bezpečnost tohoto provozu. To neplatí, pokud osoba sama nebo jiná osoba učinila taková opatření, aby k ohrožení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích nedošlo.

Řídit motorové nebo nemotorové vozidlo nebo jet na zvířeti může pouze osoba, která je dostatečně tělesně a duševně způsobilá k řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti a v potřebném rozsahu ovládá řízení vozidla nebo jízdu na zvířeti a předpisy o provozu na pozemních komunikacích. Řidič nesmí řídit vozidlo nebo jet na zvířeti, jestliže je jeho schopnost k řízení vozidla nebo jízdy na zvířeti snížena v důsledku jeho zdravotního stavu.

Zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel se rozumí tělesná a duševní schopnost k řízení motorových vozidel. Zdravotní způsobilost v širším slova smyslu upravuje v souladu s právem Evropských společenství zákon a vyhláška č. 277/2004 Sb., o stanovení zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel, zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel s podmínkou a náležitosti lékařského potvrzení osvědčujícího zdravotní důvody, pro něž se za jízdy nelze na sedadle motorového vozidla připoutat bezpečnostním pásem (vyhláška o zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel).

Zdravotní způsobilost posuzuje a posudek o zdravotní způsobilosti vydává registrující praktický lékař nebo lékař zařízení závodní preventivní péče na základě prohlášení žadatele o řídičské oprávnění nebo držitele řídičského oprávnění, výsledku lékařské prohlídky a dalších potřebných vyšetření. Náklady na posouzení zdravotní způsobilosti hradí žadatel.

Pravidelným lékařským prohlídkám je povinen se podle § 87 zákona podrobovat zejména:

- řidič vozidla, který při plnění úkolů souvisejících s výkonem zvláštních povinností užívá zvláštního výstražného světla modré barvy (maják), případně doplněného o zvláštní výstražné znamení,
- řidič, který řídí motorové vozidlo v pracovněprávním vztahu a u něhož je řízení motorového vozidla druhem práce sjednaným v pracovní smlouvě,
- držitel řídičského oprávnění skupin C, C+E, D, D+E nebo podskupin C1, C1+E, D1 a D1+E, který řídí motorové vozidlo zařazené do příslušné skupiny

nebo podskupiny řídičského oprávnění (§ 81 zákona).

Úvedení řidiči se musí podrobit vstupní lékařské prohlídce před zahájením výkonu činnosti (řízením motorového vozidla) a dalším pravidelným prohlídkám pak do dovršení 50 let věku každé dva roky a po dovršení 50 let věku každoročně.

Ostatní držitelé řídičského oprávnění se musí podrobit lékařské prohlídce nejdříve šest měsíců před dovršením 60, 65 a 68 let věku a nejpozději v den dovršení stanoveného věku. Po dovršení 68 let věku pak každé dva roky. Při řízení motorového vozidla musí mít tento řidič u sebe rovněž doklad o zdravotní způsobilosti.

Výše uvedení řidiči se musí podrobit pravidelné lékařské prohlídce nejpozději den před dnem ukončení platnosti písemného posudku o zdravotní způsobilosti, který vydává řidiči po provedení pravidelné lékařské prohlídky posuzující lékař. Pokud tato osoba nemá platný posudek o zdravotní způsobilosti, je zdravotně nezpůsobilá k řízení motorových vozidel. Podkladem k posudku o zdravotní způsobilosti řidičů uvedených v § 87a odst. 1 zákona je dopravně psychologické vyšetření a neurologické vyšetření. Dopravně psychologické vyšetření provádí psycholog nebo klinický psycholog. Dopravně psychologickému vyšetření, neurologickému vyšetření a vyšetření elektroencefalografickému (EEG) jsou zákonem stanovení držitelé řídičských oprávnění povinni podrobit se před zahájením výkonu činnosti (řízením stanovených vozidel) a dalšímu dopravně psychologickému vyšetření, neurologickému a EEG vyšet-

ření nejdříve šest měsíců před dovršením 50 let věku a nejpozději v den dovršení 50 let věku a dále pak každých pět let. Podle přechodného ustanovení zákona se musí řidič podrobit těmto vyšetřením v termínu pravidelné lékařské prohlídky nejpozději však do 31. prosince 2007.

Tato povinnost se však nevztahuje na řidiče vozidel požární ochrany (§ 87a odst. 7 zákona), jejichž zdravotní způsobilost se ale posuzuje rovněž podle zvláštních právních předpisů. U příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky bude tímto zvláštním právním předpisem od nabytí účinnosti zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 393/2006 Sb., o zdravotní způsobilosti. Na ostatní řidiče vozidel požární ochrany se vztahuje nařízení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků.

Přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích se dopustí ten, kdo v provozu na pozemních komunikacích řídí motorové vozidlo a nemá platný posudek o zdravotní způsobilosti. Za spáchání tohoto přestupku se uloží ve správním řízení pokuta od 5000 Kč do 10 000 Kč a zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku. Přestupek nelze projednat v blokovém řízení a v rozhodnutí o přestupku nelze upustit od uložení sankce. Za řízení motorového vozidla bez držení platného posudku o zdravotní způsobilosti se uděluje vedle obligatorních sankcí pět bodů.

Záchranáři v Lysé nad Labem

Již pátým rokem prožili návštěvníci výstaviště v Lysé nad Labem „Čtyři dny se záchranáři“. Oblíbená akce, která seznamuje veřejnost s činností integrovaného záchranného systému, se uskutečnila ve dnech 7. až 10. září 2006 již tradičně jako doprovodný program výstav Domov a teplo a Polabský knižní veletrh, na něž se letos přišlo podívat 12 000 návštěvníků. Kromě Policie ČR, příslušníků HZS ČR, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, České asociace hasičských důstojníků a zdravotníků Středočeské zdravotnické záchranné služby se na organizaci podílela také Správa státních hmotných rezerv.

První den se veřejnosti představili policisté z Nymburka s ukázkami výcviku policejních psů, pronásledování a zadržení pachatele a preventivní činnosti. Pro děti měli připraveny soutěže, hry, kvízy a jiné pomůcky k dopravní výchově a dodržování bezpečnosti doma, při hrách venku i po cestě do školy a zpět.

Ředitelství HZS Středočeského kraje zorganizovalo další den krajskou soutěž ve vyprošťování osob z havarovaných vozidel. Svoje schopnosti a dovednosti předvedlo na volné ploše výstaviště 18 družstev územních odborů HZS Středočeského kraje a hasičských záchranných sborů několika průmyslových podniků.

Sobota byla tentokrát určena především spolupráci zdravotníků a hasičů. Středočeská zdravotnická záchranná služba představila zdravotnickou záchrannářskou techniku, včetně vybavení sanitních automobilů.

Na volné ploše byly postaveny záchrannářské stany pro hromadná neštěstí, které slouží ke shromažďování a třídění zraněných. Aby návštěvníkům přiblížili autentické záchrannářské prostředí, demonstrovali zdravotníci zacházení se zdravotnickým vybavením a přístroji, které pomáhají zachraňovat lidské životy. V záchrannářských stanech po celý den probíhaly tematické ukázky práce zdravotnické záchranné služby. Návštěvníci vyslechli přednášky o první pomoci na

téma resuscitace, úrazy (pády, zlomeniny, popáleniny, krvácení) a také „o správné komunikaci s operátorkou na lince 155 aneb, co mám dělat, když se něco stane“. Cílem bylo seznámit veřejnost se zajímavými informacemi o přednemocniční neodkladné péči, technice záchranné služby a zásadách první pomoci, kterou si zájemci mohli vlastnoručně vyzkoušet na resuscitačních figurínách. Svoji práci představila i profesní organizace záchranářů Help in Danger, jejíž členové se zúčastnili několika zahraničních záchranných misí. Během celého dne také měřili lidem hladinu krevního tlaku a obsah cukru v krvi a učili je, jak poskytovat první pomoc. Lezci této organizace se účastnili společných ukázek záchrannářské práce ve výšce. Lezecké skupiny z územních odborů Mladá Boleslav a Nymburk HZS Středočeského kraje zaujaly diváky ukázkami slaňování a záchrany osob z výšky a nad volnou hloubkou. Hasiči představovali automobilový jeřáb i automobilové žebříky dosahující výšky 30 až 39 metrů a spolu se zdravotníky v simulovaném zásahu při dopravní nehodě předvedli vyproštění zaklíněných osob z havarovaného automobilu a odborné ošetření zraněných.

Neděle patřila, také již tradičně, mladým hasičům, kteří za podpory svých instruktorů, dobrovolných hasičů, soutěžili na výstavišti v požárním trojboji.

Po celou dobu akce si mohli návštěvníci prohlédnout v přízemí výstavní haly některé historické i moderní požární automobily, velkokapacitní čerpadlo, záchrannářský motorový člun i s přívěsem, ochranné oděvy a další záchrannářskou techniku a vybavení, například detekční přístroje Chemické laboratoře HZS Středočeského kraje Kamenice, požární chemickou laboratoř firmy Dekonta, a.s. a cisternové kontejnerové nástavby SSHR.

U jednotlivých stánků pak mohli získat odborné odpovědi na nejrůznější dotazy z oblasti preventivní výchovné a ochrany obyvatelstva.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto Jan ŘEHOUNEK

Dvaatřicet simulovaných dopravních nehod

Dne 19. září letošního roku se na Letenské pláni v Praze uskutečnilo III. mistrovství HZS ČR ve vyprošťování osob z havarovaných vozidel. Zahájení mistrovství se zúčastnil ministr vnitra a ministr informatiky MUDr. Mgr. Ivan Langer spolu se svým 1. náměstkem Ing. Jaroslavem Salivarem a s generálním ředitelem HZS ČR genmjr. Ing. Miroslavem Štěpánem. Mistrovství pořádalo Ministerstvo vnitra-generální ředitelství HZS ČR spolu s HZS hl. m. Prahy a Českou asociací hasičských důstojníků.

„Jsme velmi dobře vybaveni a vycvičení a součástí našeho odborného růstu je i tato soutěž,“ řekl na úvod soutěžního dne ředitel HZS hl. m. Prahy plk. Bc. Dalibor Gosman. To, že mistrovství se uskutečnilo v Praze, souvisí i se zkušenostmi místního hasičského záchranného sboru, který ročně zasahuje při více než 800 dopravních nehodách.

Letošní soutěž měla oproti minulým ročníkům několik zásadních novinek. Hlavní změnou bylo, že byla dvoukolová. Další zajímavá změna byla, že do poslední chvíle soutěžící družstva neznala situaci, ve které měla zahájit svou záchrannářskou činnost. Teprve po nástupu na plochu, viděla, co bylo po ně nasimulováno. Šlo například o situaci se vklíněným automobilem do mostního pilíře nebo o hromadnou nehodu automobilů. Do Prahy přijelo soutěžit celkem šestnáct čtyřčlenných týmů. Jednalo se o vítěze krajských kol, družstvo HZS podniku AERO Vodochody, a.s. a družstvo ze Slovenské republiky.

Velitel soutěže npor. Miloš Němec měl s desítkami obětavých kolegů z HZS hl. m. Prahy se zabezpečením soutěže nemálo práce. Vše však dovedl ke zdárnému konci. Jistě na tom má i zásluhu hlavní rozhodčí mjr. Ing. Martin Žaitlik, který s ostatními sudími pomáhal zvládat horké chvíle jak organizátorům, tak soutěžícím. Sudí se po celou dobu poctivě řídili slovy genmjr. Ing. Miroslava Ště-

pána, který řekl, že tyto závody nejsou pouze o dosaženém čase, ale i o kvalitě.

Doping povzbuzení

„Mám dva důvody proč jsem tady,“ povzbuzoval soutěžící ministr vnitra a ministr informatiky MUDr. Mgr. Ivan Langer. „Za prvé mám soutěžního ducha a za druhé jsem zde na důkaz vážnosti k práci, kterou děláte. Za každou sekundu vaší činnosti si představuji životy lidí, které zachraňujete. Z této soutěže nikdo nemůže odejít poražený. Jste totiž symboly záchrany lidských životů.“

Dalším povzbuzením pro jednotlivé týmy HZS krajů bylo také to, že se na ně osobně přišli podívat jejich krajsí ředitelé. V neposlední řadě to pak byly desítky diváků na tribuně.

O pauzách mezi jednotlivými zásahy si zájemci měli možnost prohlédnout prezentace sponzorů. Hlavním sponzorem byla Škoda Auto a. s., která na soutěžní den dodala šestnáct nových automobilů z mladoboleslavského závodu.

Rozhodovala taktika

Právě díky hlavnímu sponzorovi se mohl třetí ročník mistrovství HZS ČR ve vypro-

šťování zraněných osob z havarovaných vozidel uskutečnit ve dvou kolech. V prvním byla pro soutěž využita nová vozidla nabouraná podle požadavků organizátorů. V druhém kole hasiči vyprošťovali ze starých škodovek řad 105 a 120, které měl HZS hl. m. Prahy k dispozici.

Konstrukce nových modelů může v určitých případech přinášet komplikace při dělení karoserie a systém dvou kol dal soutěžícím možnost, aby v případě potíží mohli výsledky korigovat výkonem na vracích, které důvěrně znají. Navíc tak byl demonstrován kontrast mezi odolností starého a nového vozidla s důrazem na výskyt prvků pasivní bezpečnosti, které se dnes už vyskytují na všech moderních automobilech.

Protože obě kola probíhala paralelně na čtyřech pracovištích, byly nasazeny dvě samostatné skupiny rozhodčích.

Posuzovala se především taktika, jejíž součástí bylo hodnocení přístupu k místu nehody a provádění průzkumu, protipožární zabezpečení, velení u zásahu, spolupráce týmu a technické provedení zásahu, do něž spadá stabilizace vozidla, uvolnění, vyproštění a transport zraněné osoby. V neposlední řadě se posuzovala také kvalita poskytnuté předlékařské pomoci zraněným osobám. Proto byli jako rozhodčí přizváni dva lékaři Zdravotnické záchranné služby hl. m. Prahy. Celkové pořadí družstev bylo stanoveno na základě součtu bodů za hodnocení všech tří oblastí.

Nejvíce bodů získal soutěžní tým HZS Jihomoravského kraje s 696 body ve složení prap. Jiří Lepka, prap. Pavel Ambroz, pprap. Pavel Chlup a pprap. Luděk Parák. Za Jihomoraváky ze stanice Boskovice se na druhém místě umístilo družstvo HZS Středočeského kraje s 688 body a třetí příčku obsadili soutěžící z HZS hl. m. Prahy s 672 body.

Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ

S požárním sportem nekončím

Skončeno. Plk. Ing. František Menci, ředitel HZS Královéhradeckého kraje, hlavní rozhodčí XXXV. mistrovství České republiky v požárním sportu družstev HZS ČR svým podpisem potvrdil správnost dosažených výsledků. V té chvíli si snad ani neuvedomil, že v této funkci to byl jeho poslední podpis.

■ *Na karlovarském mistrovství jste se oficiálně rozloučil s funkcí hlavního rozhodčího. Co Vás vedlo k tomuto rozhodnutí?*

V různých funkcích rozhodčího požárního sportu a organizátora soutěží na úrovni okresu Hradec Králové, Královéhradeckého kraje, dříve Východočeského kraje a republiky působím od roku 1981. Jsem přesvědčen, že po pětadvaceti letech nastává právě ta vhodná doba, kdy je třeba uvolnit místo mladším – těm, které jsme společně s plk. Ing. Zdeňkem Nytrou, ředitelem HZS Moravskoslezského kraje, připravovali na nejdůležitější funkce rozhodčích při mistrovstvích v požárním sportu. Tito rozhodčí se dále již osvědčili v některých funkcích v letech 2002–2004, při mistrovství Evropy v Ostravě v roce 2005 a především ve funkcích rozhodčích disciplín i dalších funkcích rozhodčích právě v Karlových Varech, kde naši důvěru potvrdili. Proto odcházím s klidným a čistým svědomím, že ve sboru rozhodčích chybět nebudu.

■ *Příznivci požárního sportu Vás jako rozhodčího znají řadu let. Jak jste se k rozhodování dostal?*

Celý svůj život jsem věnoval koníčku, který se stal mým povoláním, tj. požární ochraně a který je rodinnou tradicí. První soutěže jsem zažil jako člen a později velitel žákovského soutěžního družstva ve Slatiňanech. Jako aktivní závodník jsem působil do devatenácti let, dále pak ještě dvě soutěže na VŠB Ostrava. Od roku 1981 jsem začal působit jako organizátor a rozhodčí na úrovni dobrovolné požární ochrany na Hradecku a od roku 1987 na úrovni profesionální a celostátní.

■ *Co je hlavní náplní práce hlavního rozhodčího republikového mistrovství v požárním sportu?*

Především je nutné si vybrat kvalitní a spolehlivý tým lidí do sboru rozhodčích. Lidí, kteří mají pevné nervy, mají výbornou znalost Pravidel požárního sportu (dále jen Pravidla) a umí si zachovat klidnou hlavu, někdy i ve vypjatých situacích. Vybrat si spolehlivého zástupce hlavního rozhodčího a dovést mistrovství do úspěšného závěrečného vyhlášení těch nejlepších ke spokojenosti pořadatelů, závodníků, rozhodčích i ke spokojenosti vlastní. Technickoorganizačních úkolů, které je třeba zabez-

pečit, je mnohem víc a jsou uvedeny v Pravidlech.

■ *Za dobu Vaší působnosti prošel požární sport určitým vývojem. Měnily se také požadavky na rozhodčí?*

Vývoj požárního sportu je poplatný jak vývoji techniky, technických prostředků, tak i materiálům používaným k jejich výrobě a celkovému technickému pokroku. Tomu se také přizpůsobovala nová Pravidla vydaná po roce 2000 naposledy upravená v roce 2004. Tyto změny přinesly požadavky na zvýšenou odbornou úroveň rozhodčích. Byl zaveden systém odborné přípravy a pravidelného přezkušování odborné způsobilosti rozhodčích, což má nesporný pozitivní vliv na kvalitu rozhodčích na všech úrovních rozhodování.

■ *Vzpomenete si na nejúsměvnější epizodu a na nejsložitější moment při Vašem rozhodování.*

Z úsměvných epizod, kterých byla řada, nevím momentálně, kterou vybrat, ale mezi rozhodčími se některé vyprávějí dodnes. Nejsložitějším momentem v mém rozhodování bylo neuznání českého rekordu v běhu na 4 x 100 m s překážkami na Mistrovství republiky v Třebíči. I když jsem měl v okamžiku zastavení časomíry ohromnou radost z nového rekordu, musel jsem uznat, že nebyl dosažen v souladu s Pravidly. Tato rozhodnutí jsou vždy nejtěžší.

■ *U široké veřejnosti je požární sport zatím na okraji zájmu. V čem vidíte příčiny?*

Myslím, že je to dáno tím, že se jedná na straně jedné o velice náročný sport, který vyžaduje fyzickou zdatnost, rychlost

a zručnost a dnešní mládež včetně té, která se věnuje dobrovolné požární ochraně, je vlivem civilizace značně pohodlná. Pokud se věnuje požárnímu sportu, tak jen té nejlehčí disciplíně, požárnímu útoku. Na straně druhé nám chybí více vhodných sportovišť pro trénink i soutěže a lepší propagace mezi veřejností. K té, doufám, přispěje a do budoucna bude přispívat i váš odborný časopis.

■ *Jakou vůbec má požární sport perspektivu? Dočkáme se třeba někdy jeho zařazení do programu olympijských her?*

O budoucnost požárního sportu se nebojím, i když se v současné době rozšiřují další soutěžní obory v požární ochraně (např. vyprošťování osob z havarovaných vozidel). Samozřejmě, že bych byl velice rád, kdyby se požární sport stal olympijským sportem. V současné době je mezinárodně požární sport rozšiřován a propagován nejen CTIF, ale též před několika lety založenou Mezinárodní sportovní federací hasičů a záchranářů se sídlem v Moskvě, jejíž snahou, mimo jiné, je prosadit požární sport mezi ukázkové sporty na některých příštích olympijských hrách.

■ *Co říci na závěr?*

Chtěl bych poděkovat všem rozhodčím, spolupracovníkům a závodníkům, se kterými jsem se za dvacet pět let setkal, za pochopení, spolupráci a obětavost, kterou věnovali a věnují požárnímu sportu a popřát jim a požárnímu sportu mnoho úspěchů do dalších let. S požárním sportem však úplně nekončím a určitě se budeme na některých nižších soutěžích a v odborných kruzích potkávat.

mjr. Dr. Jaroslav VYKOUKAL,
foto pplk. Ing. Pavel TOMÁNEK

Jaroslav Hrdlička vítězem Ligy ČR ve výstupu na věž 2006

Antonín MINARSKÝ, foto autor

Závodem v Ostravě skončil sedmidílný seriál Ligy ČR ve výstupu na věž 2006, který čtvrtým rokem organizovalo sdružení ČESKÝ HASIČ ve spolupráci s místními pořadateli závodů.

Ve srovnání s loňskem došlo znovu k dalšímu výkonnostnímu vzestupu a nebylo jediného závodu, kde by diváci v soutěžní disciplíně výstup do 4. podlaží cvičné věže neviděli špičkové výkony pod 15 s. V druhém závodě Ligy 2006, v Ústí nad Orlicí, byl dokonce dosažen čas pod 14 s, a to Janem Neubertem (HZS Středočeského kraje). Čas 13,88 s byl opravdovou ozdobou Ligy 2006 a jeho dosažiteli patří skutečně velké uznání.

Vyhrát závod Ligy 2006 dokázali 3 závodníci – 4x Jan Neubert, 2x Jaroslav Hrdlička a 1x Martin Kulhavý. Do bodování

Ligy se zapsalo celkem 12 závodníků, nejlepším dosaženým časem bylo zmíněných 13,88 s Jana Neuberta.

První čtyři závody zcela opanoval Jan Neubert. Jediný, kdo s ním dokázal držet krok, byl Jaroslav Hrdlička. Letní přestávka v závodech však zcela zamíchala veškerými předpoklady a závěr Ligy měl úplně jiný průběh. Janu Neubertovi se již tolik nedařilo a nakonec se pro zranění ani nemohl zúčastnit závěrečného závodu. Svou šanci na vítězství pevně uchopil Jaroslav Hrdlička, který dokázal poslední dva závody vyhrát a v psychicky značně náročném ostravském závodě špičkovým časem 14,54 s předvést, že mu zlatá přilba vítěze Ligy 2006 po právu patří. Druhé místo putuje zásluhou Jana Neuberta do Středočeského kraje, třetí příčku obsadil Martin Kulhavý.

Slavnostní vyhodnocení Ligy ČR ve výstupu na věž 2006 se uskuteční v sobotu 21. října ve velkém sále hotelu Richmond v Karlových Varech.

Předposlední závod hostil Jeseník

npor. Miroslav DUTKA, foto Mgr. Robert BICAN, HZS Olomouckého kraje

Dne 1. září 2006 se na fotbalovém stadionu TJ Jeseník uskutečnil šestý závod Velké ceny ČR v požárním útoku družstev HZS krajů a HZS podniků. Dvanáct družstev bojovalo o vylepšení pozic v průběžném pořadí před závěrečným kolem v Paskově.

Pro závod byly výborné podmínky, což bylo znát i na výkonu soutěžících. Čtyřikrát byl na časomíře nižší čas než je národní rekord vytvořený hasiči z kraje Vysočina na mistrovství republiky v požárním sportu 26. srpna 2006 v Karlových Varech, který je 23,83 s. Tyto výkony však MV-generálního ředitelství HZS ČR nemohlo uznat jako nové národní rekordy, protože elektrická časomíra, použitá při měření pokusu, neměřila čas od záblesku (kouře) pistole, jak stanovují Pravidla požární-

Pořadí	Družstvo	Čas (s)		
		I. pokus	II. pokus	Výsledný
1	HZS Zlínského kraje, ÚO Uherské Hradiště	22,90	27,54	22,90
2	HZS Plzeňského kraje, ÚO Domažlice	25,59	23,29	23,29
3	HZS Moravskoslezského kraje, ÚO Ostrava	25,26	23,48	23,48
4	HZS Plzeňského kraje, ÚO Plzeň	27,78	23,78	23,78
5	HZS Jihočeského kraje, ÚO České Budějovice	25,96	23,85	23,85
6	HZSP ČD Česká Třebová	25,71	24,78	24,78
7	HZS Jihomoravského kraje, ÚO Brno	25,87	24,85	24,85
8	HZS Moravskoslezského kraje, ÚO Karviná	25,72	NP	25,72
9	HZS Olomouckého kraje, ÚO Jeseník	33,71	28,94	28,94
10	HZS Olomouckého kraje, ÚO Prostějov	29,35	NP	29,35
11	HZSP Mostecká Uhelňá, a.s.	44,24	32,64	32,64
12	HZS Olomouckého kraje, ÚO Přerov	36,53	35,82	35,82

ho sportu, ale až od přetnutí paprsku fotobuňky sledující překonání startovní čáry. Vítězem se stalo družstvo z Uherského Hradiště se skvělým časem 22,90 s, druzí byli hasiči z Domažlic, kteří zvládli útok za 23,29 s a třetí místo obsadil tým z Ostravy s časem 23,48 s. Čtvrtým kolektivem, který pokořil čas národního rekordu, bylo družstvo Plzně s časem 23,78 s.

Domažlice převzaly vítězné žezlo Velké ceny

Metoděj POPOV, HZSP Biocel Paskov, a.s.,
foto Milan VÁVRŮ

Dne 6. září 2006 se konalo v Paskově poslední kolo letošního X. ročníku Velké ceny v požárním útoku družstev HZS krajů a HZS podniků. Tato soutěž se již tradičně koná na asfaltovém povrchu parkoviště před areálem podniku Biocel Paskov, a.s. V letošním roce panovaly navíc výborné podmínky pro měření sil všech zúčastněných týmů.

Na start se postavilo celkem 13 družstev, družstvo HZS Olomouckého kraje ÚO Prostějov se v den soutěže omluvilo. Jako první nastoupili domácí, ale jejich výkon se příliš nepovedl. Trochu vzruchu vneslo družstvo z Domažlic, kterému se sice při prvním pokusu rozpojila hadice, ale v důsledku vypnutí časomíry před limitem pro splnění pokusu byl pokus opakován a ten jim nakonec zajistil prvenství v soutěži.

Opět se potvrdila kvalita všech špičkových družstev, když prvního od desátého nedělilo více než 1,8 s. Vysokou úroveň potvrzuje několikeré překonání republikového rekordu v této disciplíně. Tyto časy však nebudou, podle vyjádření MV-generálního ředitelství HZS ČR, jako nový národní rekord potvrzeny. Kontrolu použitého přetlakového

ventilu, kterou provedl Technický ústav požární ochrany MV-generálního ředitelství HZS ČR, bylo zjištěno, že jeho nastavení neodpovídalo Pravidlům požárního sportu.

V soutěži zvítězilo družstvo HZS Plzeňského kraje ÚO Domažlice časem 22,32 s. Na druhém místě se umístilo družstvo HZS Zlínského kraje ÚO Uherské Hradiště s časem 22,59 s a třetí místo obsadilo domácí družstvo časem 22,73 s.

Protože se jednalo o poslední závod Velké ceny, bylo zároveň provedeno celkové vyhodnocení letošního desátého ročníku. Zaslouženým vítězem se stalo družstvo HZS Plzeňského kraje ÚO Domažlice, které v letošním ročníku zví-

těžilo ve třech závodech a do konečného součtu se mu započítávalo celkem 69 bodů. Na druhém místě, o které se vedl až do konečného výstřelu tuhý boj, se umístilo družstvo HZS Zlínského kraje ÚO Uherské Hradiště, které zvítězilo ve dvou závodech a započítávalo se mu celkem 58 bodů. Třetí příčku obsadilo družstvo HZSP ČD Česká Třebová, kterému se započítávalo 53 bodů. Ceny předali za MV-generálního ředitelství HZS ČR plk. Ing. Dr. Zdeněk Hanuška a za Asociaci velitelů HZSP tajemník asociace Ing. Miloš Hladík. Závěrem je třeba poděkovat všem družstvům za předvedené výkony a popřát jim do dalšího ročníku mnoho úspěchů.

Datum a místo	I. kolo 12.5.2006 Domažlice		II. kolo 17.5.2006 Brno		III. kolo 27.5.2006 Odolena Voda		IV. kolo 2.6.2006 Stochov		V. kolo 22.6.2006 Česká Třebová		VI. kolo 1.9.2005 Jeseník		VII. kolo 6.9.2005 Biocel Paskov		Započteno bodů	Celkem pořadí
Územní odbor, město	výsledný čas	body	výsledný čas	body	výsledný čas	body	výsledný čas	body	výsledný čas	body	výsledný čas	body	výsledný čas	body		
ÚO Domažlice	22,72	15	26,33	6	22,21	15	24,09	12	24,52	1	23,29	12	22,32	15	69	1
ÚO Uherské Hradiště	25,39	4	25,09	15	22,98	8	24,18	8	23,56	5	22,90	15	22,59	12	58	2
HZSP ČD, a.s., Česká Třebová	24,86	5	25,09	12	22,33	12	24,60	6	21,35	15	24,78	5	23,04	8	53	3
ÚO České Budějovice	24,85	6	32,60	1	23,96	3	23,50	15	24,22	2	23,85	6	23,24	6	36	4
ÚO Ostrava	25,70	3	26,59	3	23,32	6	24,10	10			23,48	10	23,36	4	33	5
ÚO Plzeň	33,48	1	26,46	5	25,60	1	25,67	2	23,36	8	23,78	8	23,29	5	28	6
ÚO Prostějov	24,56	8	26,65	2	22,46	10	24,93	4	25,14	1	29,35	1			25	7
ÚO Karviná	24,04	12	29,69	1			24,83	5	25,44	1	25,72	3	24,00	1	22	8
ÚO Brno	27,06	1	28,66	1	23,47	5	25,17	3	23,49	6	24,85	4	23,99	2	20	9
ÚO Opava	24,19	10	26,95	1	24,35	2			24,19	3			23,90	3	19	10
HZSP Biocel Paskov, a.s.			26,30	8	N	0							22,73	10	18	11
ÚO Blansko	32,08	1	25,68	10	24,44	1			23,79	4					16	12
ÚO Žďár nad Sázavou									22,59	12					12	13
HZSP AERO Vodochody, a.s.					24,39	1	N	0	22,98	10					11	14
ÚO Havlíčkův Brod	28,81	1	32,58	1	23,65	4	25,70	1	25,26	1					8	15
ÚO Teplice	26,02	2	26,51	4					25,93	1					7	16
HZSP Mostecká uhelná a.s.	N	0	43,08	1	28,30	1	33,04	1	29,04	1	32,64	1	37,72	1	5	17
ÚO Sever			32,69	1							28,94	2			3	18
HZSP ČD, a.s., Plzeň	27,97	1							27,07	1					2	19
HZSP Kaučuk Kralupy, a.s.							34,96	1							1	20
ÚO Hradec Králové									25,31	1					1	20
HZSP DEZA a.s.													27,99	1	1	20
ÚO Přerov											35,82	1			1	20

Dobrovolní hasiči se utkali na vrcholném sportovním klání

František LANDSMANN, foto autor

Mistrovství České republiky družstev sborů dobrovolných hasičů SH ČMS se konalo od 15. do 17. září 2006 v Litomyšli. Startovalo v něm 16 družstev mužů a stejný počet družstev žen. Zatímco mezi ženami potvrdil SDH Chválenice roli favorita a v celkovém hodnocení zvítězil, v soutěži mužů skončil loňský vítěz SDH Horní Lukavice na druhém místě, když první musel přenechat SDH Horní Poříčí.

Běhu na 100 m s překážkami kraloval v soutěži mužů Milan Onderka. Zaslouženě, vždyť byl jediným závodníkem z téměř 140členného startovního pole, který dokázal v obou pokusech pokořit hranici 17 sekund a vybojovat prvenství. Českému rekordmanovi Janu Lorencovi (SDH Široký Důl) se lépe vydařil druhý pokus, dosažený čas byl nakonec sice medailový, ale „pouze“ hodnoty bronzu - stříbrná příčka totiž překvapivě patřila právě v den konání závodu osmnáctiletému Pavlu Maňasovi z SDH Pňovice.

Před štafetou na 4 x 100 m s překážkami ztrácelo družstvo SDH Horní Lukavice na druhém místě necelé dvě desetiny vteřiny na zatím první SDH Horní Poříčí. Po něm se však pořadí měnilo, když obhájci titulu vsadili na rychlý první pokus, který vyšel – ve hře však bylo i třetí družstvo SDH Mniší. Rozhodovalo se tedy až při závěrečné disciplíně - požárním útoku. Horní Poříčí, startující jako třetí v pořadí, dosáhlo času 28,81 s, a tak Horní Lukavice, která svůj pokus absolvovala jako předposlední ze všech startujících, věděla, jaký čas ji dovede k obhajobě titulu. Na ten však Lukavičtí, nedosáhli (29,76 s) a v celkovém hodnocení se nakonec museli spokojit s druhým místem. Oba velcí soupeři (a přidalo se i Mniší) v této disciplíně hodně zaostali, a tak radost s předních míst

měli zaslouženě další v pořadí 1. Polesí 25,50 s, 2. Olšovec 26,36 s, 3. Bystré v Orlických horách 26,84 s.

Chválenice vždy v popředí

Mezi ženami vyhrála disciplínu běh na 100 m s překážkami podle očekávání Andrea Nolčová (SDH Chválenice). Méně se už počítalo s tím, že o první místo bude muset hodně bojovat. Do druhého pokusu šla s vedoucím časem 18,29 s, ale stejný ve druhém pokusu dosáhla i její kolegyně z družstva Blanka Králová. Nakonec rozhodl lepší čas z druhých pokusů. Ve štafetě na 4 x 100 m s překážkami potvrdily chválenické ženy své vedoucí postavení a při druhém pokusu dosáhly času, jaký se u nás ženskému kvartetu ještě nepodařil – právem jim náleží národní rekord. Druhou příčku, kterou držely po první disciplíně, zde ztratily členky družstva SDH Kvasiny a musely ho uvolnit nenápadně finišujícímu SDH Dolní Měcholupy. Čas požárního útoku měly chválenické

ženy druhý nejlepší, titul v této disciplíně však patří zaslouženě SDH Lhenice (do té doby zatím 16. místo v běhu na 100 m s překážkami a 15. místo ve štafetě na 4 x 100 m s překážkami, celkově pak na 14. příčce), třetí místo celkově dvanáctému SDH Prosenická Lhota.

Přehled výsledků

100 m s překážkami, muži: 1. Milan Onderka (SDH Mniší) 16,35 s, 2. Pavel Maňas (SDH Pňovice) 16,55 s, 3. Jan Lorenc (SDH Široký Důl) 16,69 s;

družstva mužů: 1. SDH Horní Poříčí 103,18 s, 2. SDH Horní Lukavice 103,80 s, 3. SDH Mniší 105,07 s; **100 m s překážkami, ženy:** 1. Andrea Nolčová 18,29 s, 2. Blanka Králová (obě SDH Chválenice) 18,29 s, 3. Monika Sedláčková (SDH Kvasiny) 18,54 s; **družstva žen:** 1. SDH Chválenice 112,16 s, 2. SDH Kvasiny 115,85 s, 3. SDH Dolní Měcholupy 116,28 s.

Štafeta 4 x 100 m s překážkami, muži: 1. SDH Horní Lukavice 57,01 s, 2. SDH Mniší 57,47 s, 3. SDH Horní Poříčí 57,55 s; **štafeta 4 x 100 s překážkami, ženy:** 1. SDH Chválenice 63,53 s, 2. SDH Dolní Měcholupy 65,85 s, 3. SDH Huť 68,00 s.

Požární útok, muži: 1. SDH Polesí 25,50 s, 2. SDH Olšovec 26,36 s, 3. SDH Bystré v Orlických horách 26,84 s; **Požární útok, ženy:** 1. SDH Lhenice 25,51 s, 2. SDH Chválenice 26,86 s, 3. SDH Prosenická Lhota 27,66 s.

Celkově, muži: 1. SDH Horní Poříčí 189,54 s, 2. SDH Horní Lukavice 190,57 s, 3. SDH Mniší 190,62 s, 4. SDH Polesí 191,08 s, 5. SDH Široký Důl 194,12 s; **Celkově, ženy:** 1. SDH Chválenice 202,55 s, 2. SDH Dolní Měcholupy 212,41 s, 3. SDH Kvasiny 212,98 s, 4. SDH Mrtník 219,79 s, 5. SDH Velké Meziříčí 221,86 s.

Ostrá prověrka se vydařila

por. Mgr. Petr KÚDELA, foto npor. Vladimír NAKLÁDAL, pprap. Miroslav PUSTĚJOVSKÝ, HZS Moravskoslezského kraje

Ve dnech 7. a 8. září 2006 se v Ostravě konal již 25. ročník Beskydského poháru v požárním sportu. Soutěž probíhala na Městském stadionu v Ostravě-Vítkovicích a v areálu stanice v Ostravě-Porubě. Utkaly se v ní reprezentace čtyř zemí – České republiky, Slovenska, Polska a Ruska. Česká republika tu měla hojně zastoupení – tři reprezentační výběry a ještě tým dobrovolných hasičů.

Prvenství si nakonec odvezl reprezentační výběr Česká republika A, který skončil druhý ve třech ze čtyř disciplín a jednou čtvrtý a v konečném součtu dosáhl 10 bodů. Jen o bod více měl celkově druhý výběr Česká republika B, stejně jako bronzová ruská reprezentace. Rusové skončili třetí kvůli špatnému umístění v požár-

ruský tým byl druhý časem 56,85 s, třetí byli Slováci časem 58,02 s.

Zatímco ve čtvrtek byly podmínky pro sport ideální, v pátek ráno to v areálu stanice HZS Moravskoslezského kraje v Ostravě-Porubě vůbec nevypadalo optimisticky. Celou noc silně a vytrvale přšelo, naštěstí kolem osmé hodiny přestalo. Rusové excelovali i v páteční individuální disciplíně – ve výstupu do 4. podlaží cvičné věže. Obsadili prvních sedm míst (1. Albert Loginov 13,96 s, 2. Konstantin Koreško 14,11 s, 3. Alexej Kalinin 14,40 s). Jaroslavu Hrdličkovi z týmu ČR A stačil jeho výkon 14,54 s na osmé místo. Domácí Milan Onderka byl časem 15,07 s patnáctý.

To se promítlo i do výsledku dvojboje jednotlivců, kde se sčítají časy z individuálních disciplín – běhu na 100 metrů s překážkami a výstupu do 4. podlaží cvičné věže. Ruští reprezentanti tu rov-

něž obsadili prvních sedm míst. Zvítězil Konstantin Koreško, druhý byl Nikolaj Gladkich a bronzový Denis Jefremov. Z našich byl osmý Martin Kulhavý z týmu ČR A. Rekordman Milan Onderka skončil až desátý, ale i tak jako druhý nejlepší zástupce ČR.

Ruský tým ale zklamal v poslední týmové disciplíně – požárním útoku sedmičlenných družstev. V prvním pokusu dosáhl času 42,18 s, při druhém pokusu se mu nepodařilo útok dokončit. To stačilo jen na poslední, sedmé místo. Zato velmi příjemně překvapil tým našich dobrovolných hasičů, který časem 28,38 s zvítězil před týmem ČR A (30,45 s), třetí bylo Slovensko (32,04 s).

Beskydský pohár byl poslední ostrou prověrkou před mistrovstvím světa v požárním sportu, které se koná na přelomu října a listopadu 2006 v iránském Teheránu.

ním útoku. Čtvrté skončilo s odstupem Slovensko (17 bodů), pátý výběr dobrovolných hasičů ČR (SH ČMS) – 18 bodů, šestý výběr ČR C (21 bodů) a poslední polská reprezentace (24 bodů).

Úvodní dvě disciplíny absolvovali závodníci ve čtvrtek na kvalitním lehkotletickém stadionu v Ostravě-Vítkovicích za krásného letního počasí. Sto metrů s překážkami zaběhl Milan Onderka z týmu Česká republika B za 16,15 s, čímž vyrovnal národní rekord v této disciplíně. Stačilo to na druhé místo za Rusem Konstantinem Koreškem s výborným časem 15,88 s, třetí byl Rus Nikolaj Gladkich (16,20 s), čtvrtý Martin Kulhavý z týmu ČR A (16,33 s).

Ve druhé disciplíně, štafetě na 4 x 100 metrů s překážkami, skončil první tým Česká republika B časem 56,37 s, silný

Summary

From electronic radio-stations to digital systems

In 60s and 70s of the last century firefighters started to be aware, how useful could be radio-communication in incidents. Nowadays, radio-stations are considered as basic equipment for firefighters. p. 8

Training in the motorway tunnel

In September 2006, training of firemen in the newly opened Valik motorway tunnel near Pilsen took place. The training focused on the liquidation of the consequences of a mass traffic accident in the tunnel. p. 13

Operations in coal-beds and strip mines

The Mining Rescue Service in a special body of Czech rescuers with more than centennial history. Mining rescuers are specially trained for interventions in mines undergrounds and workings, but they operate also in incidents in quarries and strip mines. p. 14

Optimisation in safety planning

In process of safety planning, mainly in the field of emergency planning and defence planning, a certain level of correspondence between civil and military activities is supposed. But our experience from practice is different. p. 20

Critical Infrastructure Protection (CIP) Conference

The top meeting of EU, U.S.A. and Canadian experts on critical infrastructure protection was held in June 2006 in Nice, France. More than 250 participants from all over the world had a chance to listen to 15 general presentations, seven panel discussions and over 30 expert lectures. p. 21

Five years of fighting against terrorism

The 5th anniversary of the attack against the World Trade Centre in New York passed last September. The international workshop focused on fighting against terrorism took place in Chomutov, North Bohemia, just on 11th September 2006. p. 23

Institute of the Czech Army

The Institute of Protection against Mass Destruction Weapons is a part of academic world. The institute is engaged in basic research and applied research in the field of MDW and toxic substances. p. 24

Fire school for voluntary firefighters

The Central Fire School provides vocational training for members of voluntary fire units, but they provide even special courses. p. 25

Thirty-two simulated car accidents

The 3rd Championship in Extrication took place in September 2006 in Prague. Total of 16 teams competed in two rounds in rescuing casualties from crashed cars, and the team of South Moravian Fire Rescue Service was the winner. p. 28

Von Elektronenröhren-Funkstationen zum Digitalsystem

In Anbetracht der Entwicklung der Funk-Kommunikation in den 60-er und 70-er Jahren vorigen Jahrhunderts wurde es den Feuerwehrleuten bewusst, welchen Nutzen für sie die Anwendung von Funkstationen bei Einsätzen bringt. Heute zählen die Funkstationen zur grundlegenden Ausrüstung der Feuerwehren. S. 8

Rettungsübungen im Autobahntunnel

Im September haben in dem neu geöffneten Autobahntunnel Valik bei Pilsen Übungen von Rettungskräften orientiert auf Liquidation der Massenunfallfolge im Tunnel stattgefunden. S. 13

Von Kohlenflözen bis zu Steinbrüchen im Tagebau

Bereits mehr als hundert Jahre rücken in der Tschechischen Republik speziell ausgebildete Rettungskräfte – Bergwerk-Rettungskräfte zu Einsätzen bei außerordentlichen Ereignissen in Minen aus. Sie werden aber auch bei Unglücken im Tagebau eingesetzt. S. 14

Optimierung in der Sicherheitsplanung

Praktische Erfahrungen im Bereich der Krisen- und Verteidigungsplanung weisen nach, dass zwischen nichtmilitärischen und militärischen Aktivitäten bei der Sicherheitsplanung kein ausreichender Einklang besteht. S. 20

Konferenz über Kritische Infrastrukturen

Im Juni d.J. fand in der französischen Stadt Nice ein Gipfeltreffen der EU, USA und Kanada zum Thema der Kritischen Infrastrukturen statt. Als Einleitung wurden 15 Berichte vorgetragen, anschließend sieben Diskussionen durchgeführt und über 30 fachbezogene Mitteilungen präsentiert. An der Konferenz nahmen über 250 Spezialisten aus der ganzen Welt teil. S. 21

Fünf Jahre der Terrorismusbekämpfung

Im September wurde der fünfte Jahrestag des Angriffs auf das World-Trade-Center in New York begangen. Das Sachgebiet der Terrorismusbekämpfung wurde zum Inhalt eines internationalen Seminars, das in Chomutov symbolisch am 11. September abgehalten wurde. S. 23

Institut der Armee der Tschechischen Republik

Institut für Schutz vor Massenvernichtungswaffen ist ein Hochschul-Institut. Seine Grundaufgabe besteht in der Basis- und angewandten Forschung auf dem Gebiet der Massenvernichtungswaffen und toxischen Stoffe. S. 24

Feuerwehrschnule

Eine wesentliche Aufgabe der Zentralen Feuerwehrschnule besteht in deren Beteiligung an der fachgerechten Ausbildung der Angehörigen der Freiwilligen Feuerwehren. Hier werden auch diverse Spezialkurse organisiert. S. 25

Zweiunddreißig simulierte Verkehrsunfälle

In diesem Jahr wurde auf der 3. Meisterschaft des Feuerwehr-Rettungskorps der Tschechischen Republik im Bergen von Personen aus verunglückten Fahrzeugen in zwei Durchgängen wetteifert. In Prag sind insgesamt 16 Teams eingetroffen. Die meisten Punkte gewann das Team des Feuerwehr-Rettungskorps des Bezirks Südmähren. S. 28

Vydávák: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mjr. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktoři - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, kpt. Ing. Tomáš Hradil, pplk. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., kpt. Ing. Jaromír Lipovčan, plk. Mgr. Bohumír Martinek Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, kpt. Ing. Zdeněk Ráž, Jan Žizka

Grafická úprava, litografie, distribuce a předplatné: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, korespondenční adresa: ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolín 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • **ISSN: 1213-7057** • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 15. září 2006 • Číslo 10/2006 vychází 13. října 2006 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • www.mvcr.cz/casopisy/112

Foto na titulní straně: Milan VÁVRŮ

Kombinace selektivních analyzátorů a univerzálních detektorů

V předcházejících dílech byly uvedeny některé základní typy prostředků pro detekci a analýzu nebezpečných látek v ovzduší, zhodnoceny jejich hlavní výhody a nevýhody. Bylo ukázáno, že každý druh přístroje je vhodný pro jinou konkrétní mimořádnou událost spojenou s únikem nebezpečné látky.

Charakteristika

Univerzální detektory detekují celou velkou skupinu látek vyznačujících se určitou vlastností a umožňují zjistit, zda při události uniká nějaká nebezpečná látka, popř. stanovit nebo monitorovat jednu látku za předpokladu, že tato látka významně převažuje v ovzduší nad ostatními případnými plyny a parami. Z těchto detektorů jsou potom detektory hořlavých plynů a par nezbytné pro ochranu před rizikem exploze směsí hořlavých látek se vzduchem, protože měří relativně vyšší koncentrace látek ve vzduchu, které jsou blízké dolní hranici výbušnosti. Naopak univerzální fotoionizační detektory jsou nezastupitelné při velmi přesných a citlivých měřeních koncentrace nebezpečných – především organických látek, a to někdy i na hranici hygienických limitů. Využití selektivních analyzátorů je zase omezeno pouze na látky, na něž je přístroj nastaven.

S cílem eliminovat nevýhody jednotlivých druhů detektorů a spojit jejich výhody v jediný prostředek směřoval nevyhnutelně vývoj detekční techniky ke kombinaci prvků selektivních analyzátorů a univerzálních detektorů.

Příklady

Nejjednodušší prostředky kombinují jedno čidlo univerzální a jedno selektivní. Příkladem je **Plynový detektor Tetra** (obr. 1), který se vyznačuje vynikajícími uživatelskými vlastnostmi díky malé hmotnosti (0,54 kg) a rozměrům (12x10x7 cm), jednoduchému a intuitivnímu ovládání jediným tlačítkem na základě hlášení na displeji, razantními dvoubarevnými vizuálními, akustickými i vibračními alarmy.

Širší uplatnění potom nacházejí multidetektory plynů. Umožňují současné měření více plynů a nejčastěji jsou založeny na kombinaci univerzálního čidla na hořlavé plyny (katarometr nebo polovodičové čidlo) a vyměnitelných elektrochemických čidel na toxické látky. V různých provedeních se pak ještě objevuje kombinace s infračerveným čidlem na oxid uhličitý. Multidetektory v nejběžnějších konstrukcích měří simultánně koncentrace čtyř různých plynů. Přístroje tohoto typu jsou **QRAE Plus**, prostředky řady **ToxiRAE**, **BM 22 Plus**, **GasAlertMicro**, **GasAlertMicro 5** (současně měří pět plynů), **TRIPLE Plus** aj. Z nich je u HZS ČR nejvíce rozšířen **Multidetektor plynů MX21 Plus**, který umožňuje současně detekovat a měřit koncentraci čtyř nebezpečných látek a jednoho hořlavého ze třiceti předprogramovaných plynů a par ve vzduchu. Přes značné rozšíření v ČR se přístroj přestal v roce

2005 vyrábět a byl inovován na model **MX2100** se srovnatelnými uživatelskými vlastnostmi a podstatně menšími rozměry.

Vedle tradiční konstrukce spočívající v kombinaci univerzálního čidla na hořlavé plyny a vyměnitelných elektrochemických čidel na toxické látky, je dalším vývojovým trendem spojení těchto senzorů s detektorem fotoionizačním. Takové prostředky pak umožňují detekovat explozivně nebezpečné směsi hořlavých látek se vzduchem, s vysokou citlivostí stanovit různé organické látky v ovzduší a zároveň selektivně měřit koncentrace anorganických plynů. Přístroje jsou vybaveny knihovnou odezvo- vých faktorů pro různé organické látky, které lze přímo volit a měřit jejich koncentrace. Příklady takových prostředků jsou detektory **GasAlertMicro 5 PID** (obr. 2) a **MultiRAE Plus**. Některé typy přístrojů jsou vyráběny i jako součásti rozsáhlejších monitorovacích systémů. Plynový detektor **AreaRAE Responder** (obr. 3) umožňuje vytvoření sítě detekčních prostředků vzdálených od sebe do 2 km a tak pomocí PC a speciálního software na mapovém podkladě monitorovat hořlavé plyny (katalytické spalování), organické (fotoionizační detektor) i anorganické látky (elektrochemická čidla) na větším teritoriu.

Do přístrojů založených na současném využití univerzálních detektorů a selektivních analyzátorů patří rovněž **Chemický detektor ChemPro100** (obr. 4), který je totožný s detektorem **Multi IMS**. Přístroj kombinuje selektivní detekci bojových otravných látek na principu spektrometrie pohyblivosti iontů a univerzální detekci průmyslových škodlivin polovodičovými čidly. Přístroj představuje v dané třídě skutečnou špičku, ke které ho řadí především vynikající ergonomické vlastnosti, zejména nízká hmotnost, malé rozměry, jednoduché ovládání i v prostředcích individuální ochrany a výrazně dobře viditelný displej, dále krátká doba přípravy k měření a kontinuální nasávání vzduchu. Uživatelsky nesmírně příjemná je především jednoduchá obsluha přístroje, kdy se výrobce inspiroval ovládáním mobilního telefonu.

Výhody prostředků kombinujících univerzální a selektivní detekci jsou natolik výrazné, že na úseku chemického průzkumu při mimořádných událostech s únikem nebezpečných látek postupně vytlačují ostatní druhy prostředků.

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc.,
Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
foto archiv autora

Obr. 1 Plynový detektor Tetra

Obr. 2 Detektor plynů GasAlertMicro 5 PID

Obr. 3 Plynový detektor AreaRAE Responder

Obr. 4 Chemický detektor ChemPro100

Prostředky chemického průzkumu a terénní analýzy

Hasičská loď zvedla naposledy kotvu

Po 31 letech opouští své stanoviště pod mostem Palackého v Praze stanice HZS hl. m. Prahy č. 9 – tzv. „stanice na vodě“. Plovoucí základna v těchto dnech již kotví ve vodách Smíchovského přístavu a její další provoz bude přesunutý na „souš“. Za několik desítek let služby se hasičům z plovoucí stanice podařilo včasným zásahem zachránit desítky lidských životů a mnoho dalších hodnot.

„Tato stanice bude sice zrušena, ale ne bez náhrady. Zásahy na vodě bude i nadále potřebné řešit, a tato činnost je natolik specifická, že vyžaduje jak praktické zkušenosti hasičů, speciální výcvik, tak i dobrou znalost prostředí,“ uvedl npor. Jiří Knap, velitel stanic č. 9 a č. 4 - Chodov.

Ochranu lidí i majetku před následky velké vody je podle slov por. Knapa možné zajistit třemi základními způsoby. Prvním je zřízení stanice na vodě (jak tomu bylo dosud), druhým je pevná stanice situovaná v blízkosti vody a zároveň v centru města, která má kromě výjezdových stání i vlastní přístaviště a třetím způsobem je suchozemská stanice, kde slouží výjezdová skupina, která má na starosti záchranu lidí a ochranu vod. Právě tento způsob byl zvolen jako náhrada za plovoucí základnu u Palackého mostu.

Vltavu rozdělují na území hlavního města čtyři plavební komory na šest samostatných vodních ploch. Přeprava mezi nimi je časově náročná a složitá. *„Na nejvzdálenější místo má naše velká loď dojezd až dvě hodiny. To je jeden z hlavních důvodů, proč se začalo uvažovat o změně stanoviště stanice,“* vysvětlil npor. Jiří Knap. Ke druhé možnosti, zřízení samostatné stanice na souši s vlastním přístavištěm, uvedl: *„I kdybychom našli vhodný objekt, stanice by nikdy neměla svůj vlastní zásahový obvod. To je dané současným rozmístěním ostatních stanic HZS hl. m. Prahy v centru města.“* Nejlepší variantou ze tří nastíněných je proto třetí možnost. *„K tomuto účelu jsme vybrali stanici č. 3 v Praze-Holešovicích, která je vodě nejbližší ze všech. V nejvzdálenějším úseku řeky mezi Modřany a Vraným nad Vltavou a na osmikilometrovém úseku Berounky, kam by dojezd z této stanice trval neúměrně dlouho (přibližně 25 minut), bude v prvním sledu zajišťovat výjezdy stanice v Radotíně,“* doplnil npor. Jiří Knap.

Dalším důvodem pro změnu dosavadního provozu plovoucí základny je velká náročnost na kvalifikaci příslušníků, kteří zde slouží. Například k získání oprávnění k řízení velkých lodí je nutná ještě předchozí šestiletá praxe. *„Navíc podle novelizace vyhlášky o změně plošného pokrytí už stanice na vodě do plánu nezapadá. V součtu těchto aspektů padl návrh na změnu provozu stanice, takže plovoucí základna bude ke konci roku 2006 zrušena a dále bude v provozu na již zmíněné stanici č. 3 v Praze-Holešovicích, kam přejde i kompletní skupina deseti příslušníků, kteří sloužili na stanici č. 9. Ty doplní stávající příslušníci holešovické stanice. Lodě budou vráceny do užívání městu, které je jejich vlastníkem,“* dodal npor. Knap.

Při zásazích na vodě hasiči potřebují být mobilní, takže jako náhrada za loď bude zakoupen velký víceúčelový člun, který

bude mít takové rozměry, aby bylo možné ho dopravovat na přívesu za automobilem. Typ plavidla je zvolen tak, aby bylo možné na něm provádět všechny činnosti, které dříve zajišťovaly velké lodě. Jeho minimální posádka budou tvořit dva příslušníci. Tento víceúčelový člun bude mít délku osm metrů a jeho nosnost bude celkem 18 osob, proto bude vhodný i k evakuaci lidí.

V každém ze šesti samostatných úseků řeky bude na nábreží vytipováno místo, odkud bude možné spustit člun na vodu. Ze stanice č. 3 budou takto dobré dojezdové časy téměř na všech místech. *„Jediným problémem je zatím to, že termín „sjezd do vody pro požární techniku“ zatím není v žádném předpisu oficiálně popsán a stanoven. To bude nutné zajistit, aby se nestalo, že v případě zásahu by tam pak třeba parkoval nějaký automobil. Nyní budeme vybírat z 20 možných míst různé kvality ta nejlepší,“* řekl npor. Knap. *„Vizí do budoucnosti je i propojení holešovické stanice s potápěčskou skupinou, která nyní slouží na stanici č. 6 v Krči,“* dodal.

Největší počet zásahů stanice na vodě tvoří vyvzedávání předmětů z vody, záchrana tonoucích, olejové havárie, požáry, protipovodňová ochrana, odstraňování překážek z řeky, hlídkovací preventivní činnost a nehody lodí. K těm dochází, vzhledem ke stále rušnějšímu provozu na Vltavě, poměrně často. S nárůstem lodní dopravy se i nadále počítá, a to zejména v souvislosti se zřízením přístavu Praha. Nyní zde jsou tři hlavní přístavy – na Smíchově, v Holešovicích a v Radotíně.

Ochrana vod na území hl. m. Prahy se však netýká pouze Vltavy, je mnoho dalších vodních ploch, které spadají do zásahového území hasičů v hlavním městě. Na starosti tak mají celkem 34 km Vltavy, 8 km Berounky, dále potoky jako např. Botič a dalších 136 menších rybníků a nádrží (např. Hostivařská nádrž, Džbán, Šeberák), celkem se jedná o 110 hektarů vodních ploch. Stanice č. 3 bude garantem i pro tyto zásahy.

Za 31 let provozu stanice na vodě vyjeli její příslušníci přibližně ke 3000 událostí, zachránili mnoho životů i materiálních hodnot. Jedním z nejzávažnějších zásahů byl například rozsáhlý požár veletřního paláce v roce 1974, kde bylo nutné pomoci zajistit dodávku vody. *„Co se týče záchrany života, vzpomínám si na případ, kdy muž skočil do vody z vyehradské skály. My jsme k němu přijeli s člunem a vylovili ho. Už byl v bezvědomí, ale nakonec se ho zdravotníkům podařilo po 45 minutách resuscitovat. Bylo pěkné vědět, že žije i díky naší pomoci,“* zavzpomínal npor. Knap.

pprap. Jana KEMROVÁ, foto Milan VÁVRŮ

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 11/2006

Drobnohled do světa informací

Prakticky pod drobnohledem se ve dnech 9. až 13. října 2006 ocitly všechny dostupné informační technologie a špičkové ukázky spotřební elektrotechniky na mezinárodních veletrzích INVEX 2006 a DIGITEX 2006 na brněnském výstavišti. Na ploše 29 000 m² se představilo 580 vystavovatelů z jednadvaceti zemí. Mezi vystavovateli bylo také Ministerstvo vnitra. Jeho stánek č. 50 se nacházel v pavilonu F.

Veletrhy slavnostně zahájil ministr vnitra a ministr informatiky MUDr. Mgr. Ivan Langer, který mimo jiné prohlásil, že chce Ministerstvo vnitra proměnit na „ministerstvo vnitřních věcí“. Hlavní myšlenkou této vize je podpora a rozvoj moderní komunikace mezi jednotlivými registry (registr osob, obyvatel, nemovitostí a územní identifikace). Program se opírá o projekty, jakými jsou rozvoj e-Governmentu, elektronizace procesů ve veřejné správě, Czech Point (kontaktní místa sloužící ke komunikaci veřejnosti se státem), budování centrálních registrů a sdílení dat a komunikační infrastruktura veřejné správy).

■ Projekt 1000

S Czech Pointem, respektive s Projektem 1000, návštěvníky veletrhu podrobně seznamoval na stánku Ministerstva vnitra npor. Igor Troch ze Správy Policie ČR hl. m. Prahy, který představoval moderní policejní služebnu pro 21. století. Zájemce informoval, že Czech Pointy budou na všech poštách a na úřadech pověřených obcí.

Stohy papíru by se již brzy mohly na policejních služebnách stát minulostí. Pomoci k tomu má elektronický spis. Práce s elektronickým spisem znamená nejen jiný způsob činnosti, ale i nové možnosti. Trestní řízení se zrychlí a z kvalitní, zvýší se objasněnost. Policisté nebudou nuceni dlouze prohledávat archivy a ubude jim administrativy a kancelářské práce. Díky tomu je i více uvidíme v ulicích.

Policie ČR vlastními silami vytvořila systém Evidence trestního řízení, který umožňuje vést celé trestní řízení v elektronické podobě a tvoří tak základy pro vznik elektronického spisu.

U stánku Ministerstva vnitra se mnozí návštěvníci podívali nad tím, že na stránkách www.mvcr.cz mohou po udělení blokové pokuty po zadání jména a čísla pokutového bloku získat veškeré informace o svém dopravním přestupku. Například to, co vlastně provedli, který policejní útvar přestupek řešil, jaká byla výše pokuty a trestné bodové hodnocení. Naskytuje se tak možnost ověření správnosti postupu policistů a kontroly správného zařezávání pokuty.

■ Internetová prezentace

Na veletrhu INVEX 2006 se jeho hosté mohli setkat s tvůrci webových stránek Ministerstva vnitra, na kterých nechybí ani

elektronická podoba našeho časopisu. Webmaster sítě František Špaček osobně informoval o široké nabídce stránek a se svými kolegy přímo v terénu představoval práci Rádía Vnitro a televizních stránek.

Zvláštní pozornost si zasloužilo televizní zpravodajství, ve kterém jsou takové stránky, jako Pátrání po osobách nebo Odcizená vozidla. Stejně jako na webu je aplikace Odcizená vozidla naprogramovaná tak, že lze získat odpověď na otázku, zda je v policejní databázi konkrétní odcizené vozidlo.

Televizní stránky pro Ministerstvo vnitra vytváří společnost Telefonica O₂ Czech Republic z volně dostupných dat veřejného webového serveru „mvcr“ od října 2005. Stránky jsou nově dostupné v testovacím vysílání DVB-T (digital video broadcasting-terrestrial) na televizním programu ČT 24 (MPEG-2). Signál ze vzduchu přijímá zařízení set-to-box a zobrazuje je na obrazovce v MPH prohlížeči, podobně jako ve webovém prohlížeči.

K dispozici jsou data z rubriky Občan na úřadě a RSS kanály z aplikací Dopravní informace, Zprávy, Rádio Vnitro a Aktualizace na webovém serveru. RSS výstupy byly úspěšně vyzkoušeny také u tzv. tickerů neboli běžících textů v dolní části televizní obrazovky.

■ Znalostní testy

Dvakrát denně byla na stánku Ministerstva vnitra v pavilonu F vyhodnocena soutěž pro návštěvníky expozice. V krátkém testu měli odpovědět na takové otázky jako například, co je to Projekt 1000, kde se dá slyšet Rádio Vnitro nebo otázky spojené se Schengenským prostorem. Odpovědi jsme mohli najít na různých místech expozice. Účastníci testů přiznávali, že nejsložitější byly otázky k problematice „Schengenu“, a snad i proto se začali více zajímat o nabízený e-learningový vzdělávací kurz s názvem Schengenský prostor a Česká republika.

Zájemci si mohli vyzkoušet své vědomosti také na jiném testu, který měl název Test bdělosti. Měli odpovědět na otázky, jako např., jak budou reagovat při kolísavém zvuku sirény, pro koho je určena tísňová linka 112, co je nejvhodnějším evakuačním zavazadlem a další. Každý účastník testu pak dostal od jednoho z jeho autorů (Mgr. Oldřicha Krulíka, Ph.D. z oddělení analýz, koncepcí a krizového řízení Ministerstva vnitra) rady s heslem Buďte připraveni – Informujte se – Nenechte se zaskočit a s pravidly využití linek tísňového volání.

Ministerstvo vnitra na veletrhu INVEX představilo také mobilní vozidlo skupiny speciálních činností, které slouží k odhalování pozmeněných a padělaných cestovních dokladů přímo v terénu při výkonu služby příslušníků Služby cizinecké a pohraniční policie Ústí nad Labem.

Josef NITRA, foto autor

strana 6

strana 12

strana 26

strana 33

POŽÁRNÍ OCHRANA

Požár skládky v Lišově	4
Oheň pohltil čtyřicet stánků	6
Havarijní stavy objektů zatížených sněhem	8
Zvýšit požární bezpečnost ve školách	10

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Psychosociální pomoc při mimořádných událostech	11
Snižme počet zraněných na silnicích!	12
Hasiči mezi ropnými nádržemi	14

OCHRANA OBYVATELSTVA

Civilní ochrana v zemích EU - Španělské království	17
Vzdělávání v ochraně obyvatelstva v Německu	18
Nástroje bioterorismu - Žlutá zimnice	20

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

Bezpečnostní výzkum v České republice	22
Státní a privátní sektor k ochraně společnosti	25
Ohlédnutí za povodněmi 2002	26

INFORMACE

Časový snímek průběhu suicidálního pokusu pomoci oxidu uhelnatého	28
Mezi současnými i budoucími projekty	30
Technologické centrum v Černé Hoře	31
Setkání mistrů v Karlových Varech	33

PŘÍLOHA

Medaile HZS ČR udělené při příležitosti státního svátku
Dne vzniku samostatného československého státu

Koncert pro Nadaci

Česká podnikatelská pojišťovna, a.s. a Medea Kultur, s.r.o. uspořádaly 18. října 2006 v Paláci Blaník v Praze na Václavském náměstí koncert pro Nadaci policistů a hasičů - vzájemná pomoc v tísní (Nadace).

Diváky v hledišti strhla svými latinskoamerickými rytmy skupina Ritmo Latino se sympatickou temperamentní sólistkou a kvalitními hudebníky. Velmi procítěně česky i španělsky zpíval s kytarou Jan Kalousek, zajímavými texty písní zaujal populární Ivan Hlas a s kytarou se představil také mladý talent Julián Záhorovský, jeden z finalistů první řady televizní soutěže show Česko hledá SuperStar. Vítězek z koncertu byl věnován Nadaci a v průběhu večera zástupci České podnikatelské pojišťovny a agentury Medea Kultur slavnostně předali členu správní rady Nadace generálnímu řediteli HZS ČR genmjr. Ing. Miroslavu Štěpánovi šek na 100 000 korun. Ten po jeho převzetí uvedl, že je povinností nás všech splácet dluh těm, kteří riskují své životy pro naši bezpečnost a poděkoval za věnované prostředky. Také ředitel Nadace PhDr. Vladimír Šutera, CSc. poděkoval za všechny, kterým fond Nadace pomáhá zlepšit životní podmínky, především za matky s dětmi policistů a hasičů, kteří zahynuli při výkonu služby. Díky všem drobným dárcům i sponzorským institucím si tyto neúplné rodiny

například mohly v létě dopřát týdenní rekreaci v hotelu Solenice u přehradní nádrže Orlik a v zimě si pojedou zalyžovat do Krkonoš do rekreačního zařízení Ministerstva vnitra Herlíkoviče. Dětem z těchto rodin Nadace přispívá pravidelně nejen na životní pojištění a stavební spoření, ale také na školní potřeby, sportovní vybavení nebo případné léčení a stará se o zabezpečení jejich vzdělávání a pracovního uplatnění.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ, foto autorka

Požár skládky v Lišově

pplk. Ing. Martin SVITÁK, mjr. Bohumil HRUŠKA, por. Zdeněk SLEPIČKA, HZS Jihočeského kraje,
foto por. Petr MÍCHAL, HZS Jihočeského kraje

Ve dnech 16. až 21. září 2006 došlo k rozsáhlému požáru skládky v katastrálním území města Lišov. Zásah si vyžádal nasazení devíti jednotek požární ochrany, vzhledem k potřebě nasazení těžké ženíjní techniky byl k zásahu povolán i 153. záchranný prapor Armády ČR Jindřichův Hradec. Zásah ztěžovalo zejména nekontrolovatelné šíření ohně uvnitř tělesa skládky.

Jednalo se již o druhý rozsáhlý požár této skládky v posledních třech letech, v roce 2003 zde hořela vrstva odpadů z povodní roku 2002.

Popis objektu

Areál skládky komunálního odpadu je situován ve správním území města Lišov a nachází se přibližně 1,5 km východně od jeho okraje ve vytěžené části prostoru cihelny Lišov, odkud byla získávána cihlářská hlína. Skládka skupiny S-OO je určena pro odpady, jejichž vodní výluh nepřekračuje v žádném z ukazatelů limitní hodnoty výluhové třídy číslo III. Celý areál skládky tvoří technické a technologické celky, společně s několika zděnými objekty. Ve zděných objektech je umístěna třídírna odpadu, obsluha mostní váhy, sklady a vrátnice. Vlastní těleso skládky je objemově nejrozsáhlejším objektem. Skládka je zhruba lichoběžníkového půdorysu o max. rozměrech 150 x 260 metrů se směrem delší osy přibližně JZ – SV. Těleso skládky je částečně zapuštěno pod okolní terén a rozděleno ve dně profilováním na sedm sektorů. K zachycení průsakových vod slouží jímky a šachty. Skládka je vybavena systémem plynové drenáže s aktivním odsáváním, na který je připojena stanice skládkového plynu, včetně napojení na vysokoteplotní pochodeň. Celý areál je oplocen do výšky dvou

metrů ocelovým pletivem, které je však na několika místech poškozeno po neoprávněném vstupu cizích osob.

Hasební zásah

Požár byl ohlášen zaměstnancem skládky na tísňovou linku 150 na krajské operační a informační středisko HZS Jihočeského kraje (KOPIS). Jako první vyjela ve 13.06 hodin na místo zásahu jednotka ze stanice České Budějovice se dvěma požárními automobily CAS 24. Velitel jednotky již během jízdy k zásahu na základě pozorovaného plamenného hoření a masivního úniku zplodin hoření požádal KOPIS o vyslání dalších jednotek PO. V souladu s poplachovým plánem IZS byl vyhlášen II. stupeň poplachu.

Činnost zasahujících složek směřovala v první fázi zásahu k lokalizaci požáru a urychlenému uhašení plamenného hoření na velké ploše skládky a následnému zamezení úniku velkého množství zplodin hoření na okolní obce, zejména na město Lišov. V této fázi zasahující hasiči používali dýchací přístroje. Druhá fáze likvidace požáru byla zaměřena

na rozebírání skládky a otevírání jednotlivých ohnisek. Během celého zásahu byl prováděn monitoring zplodin hoření a měření teploty ve vnitřním tělese skládky.

Monitoring ovzduší

Zasahující jednotky PO během zásahu prováděly měření zplodin hoření na výbušné látky, na obsah kyslíku a na obsah CO. Vzhledem k množství unikajících zplodin hoření na město Lišov byla požádána o monitoring výjezdová skupina Školícího střediska a chemické laboratoře Kamenice HZS Středočeského kraje. Měření škodlivin v ovzduší na místě požáru bylo provedeno dne 17. září 2006 v 06.00 hodin. Vedle možného znečištění ovzduší vzniklo i riziko nadlimitního zvýšení hladiny skládkové vody z důvodu zásahu proti požáru. Proto byly po provedení měření škodlivin v ovzduší odebrány i vzorky skládkové vody k chemickému rozboru. V závěru hlášení o mimořádné události je uvedeno, že s ohledem na příznivé rozptylové podmínky (silný vítr) nebylo nutné realizovat specifická opatření na ochranu zdraví zasahujících hasičů nebo obyvatel okolních obcí.

Příčina vzniku požáru

Kriminalistické ohnisko vzniku požáru se vzhledem k velké ploše zasažené požárem nepodařilo jednoznačně stanovit. Svědecké ohnisko bylo na základě výpovědí na jižní a jihovýchodní straně svahu navozeného komunálního odpadu rozšířené plochy těsně skládky. Identifikace látek, které se podílely na hoření, nelze vzhledem k převládajícímu různorodému druhu zcela specifikovat. Iniciátor požáru se nepodařilo jednoznačně stanovit. Požár byl zpozorován vrátným objektu skládky. V okolí ohniska požáru se nenacházelo žádné technické zařízení, které by mohlo způsobit vznik požáru (elektrické zařízení, zhutňovací stroje).

Vzhledem k tomu, že se na místě nepodařilo jednoznačně zjistit příčinu vzniku požáru, byly stanoveny verze příčiny:

- samovznícení uloženého materiálu – tuto příčinu nelze jednoznačně vyloučit,
- úmyslné založení požáru – tuto příčinu nelze jednoznačně vyloučit,
- nedbalostní jednání (kouření, opalování plastové ochrany elektrických kabelů) – tuto příčinu nelze jednoznačně vyloučit,
- žhavé částice vysypané ze sběrných vozů při navážení komunálního odpadu – tato verze byla dalším šetřením jednoznačně vyloučena.

Přímá škoda způsobená požárem byla nulová a uchráněné hodnoty jsou také

nulové. Přesto je třeba uvést, že včasný zásah jednotek PO v první fázi požáru zabránil rozšíření plamenného hoření na celý prostor skládky a tím značně omezil únik zplodin hoření do ovzduší, které byly silným větrem hnány na město Lišov.

■ Poznatky ze zásahu

■ Pozitiva

- během zásahu nedošlo k žádnému zranění zasahujících hasičů,
- velmi dobrá spolupráce s Armádou ČR, konkrétně se 153. záchranným praporem Jindřichův Hradec,
- dobrá spolupráce s majitelem a uživatelem skládky během zásahových prací u požáru,

- směr větru a intenzita větru v prvních 48 hodinách zásahu (příznivé rozptylové podmínky),
- rychlý zásah jednotek PO, který snížil intenzitu plamenného hoření a tím i únik zplodin hoření do ovzduší.

■ Negativa

- nedostatek dýchacích přístrojů ve vybavení jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí,
- směr větru a intenzita větru v prvních 48 hodinách zásahu (vliv na rozvoj požáru),
- nedostatečnost místní hydrantové sítě,
- velká vzdálenost ke zdroji vody. ■

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 3. září do 13. října
roku 2006

4. 9. • **Dřevěná chata** v Kácově, okr. Kutná Hora. Příčina - vznícení hořlaviny od propanbutanového spotřebiče ke svícení. Škoda - 1 500 000 Kč. Zraněna 1 osoba.
- **Lesní vyvážedka** u obce Chřtice, okr. Plzeň-sever. Příčina - technická závada. Škoda - 3 000 000 Kč.
- **Bývalá dojírna** v Loučanech, okr. Olomouc. Příčina - nedbalost při svařování. Škoda 1 000 000 Kč.
6. 9. • **Válcovna** v Kladně. Příčina - technická závada. Škoda - 4 000 000 Kč.
7. 9. • **Úbytovna** v Plzni. Příčina - v šetření. Škoda - 2 726 000 Kč. Usmrcena 1 osoba a zraněny 4 osoby.
8. 9. • **Tržnice** ve Vojtanově, okr. Cheb. Příčina - úmyslné zapálení. Škoda - 10 000 000 Kč.
9. 9. • **Sklad slámy** v obci Vilémovice, okr. Blansko. Příčina - v šetření. Škoda - 3 000 000 Kč.
12. 9. • **Laboratoř** v Praze-Stodůlkách. Příčina - technická závada elektrické instalace. Škoda - 2 000 000 Kč.
13. 9. • **Střecha základní školy** v obci Postupice, okr. Benešov. Příčina - v šetření. Škoda - 1 200 000 Kč.
- **Stodola** v Dobroníně, okr. Jihlava. Příčina - hra dětí s otevřeným ohněm. Škoda - 1 200 000 Kč.
15. 9. • **Seník** v Písku. Příčina - nedbalost. Škoda - 1 000 000 Kč.
- **Sklad** v Praze-Hlubočepích. Příčina - v šetření. Škoda - 3 000 000 Kč.
- **Vepřín s uskladněnou slámou** v Olomouci-Nedvěži. Příčina - v šetření. Škoda - 3 000 000 Kč.
16. 9. • **Zemědělská usedlost** v Úsobí-Kosovy, okr. Havlíčkův Brod. Příčina - v šetření. Škoda - 1 000 000 Kč.
- **Rodinný dům a hospodářské stavení** v Nové Cerekvi, okr. Pelhřimov. Příčina - v šetření. Škoda - 1 000 000 Kč.
17. 9. • **Sklad lnu** v Mezilečí, okr. Náchod. Příčina - hra dětí s otevřeným ohněm. Škoda - 5 000 000 Kč.
23. 9. • **Nákladní automobil** na dálnici D5, 1 km za Rozvadovem, okr. Tachov. Příčina - dopravní nehoda. Škoda - 3 300 000 Kč.
- **Tahač návěsu s prázdnou cisternou** na silnici u Starého Hrozenkova, okr. Uherské Hradiště. Příčina - technická závada elektrické instalace. Škoda - 12 500 000 Kč.
24. 9. • **Dva rodinné domy** v Litovli, okr. Olomouc. Příčina - v šetření. Škoda - 1 000 000 Kč. Usmrcena 1 osoba.
- **Restaurace** ve Chvalkovicích, okr. Náchod. Příčina - v šetření. Škoda - 1 000 000 Kč.
25. 9. • **Autobus Neoplan** na 60 km silnice R10 u Březiny, okr. Mladá Boleslav. Příčina - technická závada. Škoda - 3 000 000 Kč.
- **Stodola** v Boru u Chroustovic, okr. Chrudim. Příčina - v šetření. Škoda - 1 000 000 Kč.
26. 9. • **Roubená rekreační chalupa** v Rokytnici nad Jizerou, okr. Semily. Příčina - v šetření. Škoda - 1 500 000 Kč.
28. 9. • **Sklad elektromateriálu** Válcovny trub Třineckých železáren, a. s., v Moravské Ostravě. Příčina - nedbalost při lepení střešní izolace. Škoda - 3 000 000 Kč.
28. 9. • **Nákladní tahač s cisternovým návěsem přepravujícím drcené PVC** na silnici u Lubence, okr. Louny. Příčina - vznícení od prasklé pneumatiky. Škoda - 1 500 000 Kč.
29. 9. • **Trafostanice malé vodní elektrárny** ve Slezské Ostravě. Příčina - technická závada. Škoda - 1 000 000 Kč.
- **Dvoupodlažní dřevěná chata** v Dolní Lomné, okr. Frýdek-Místek. Příčina - v šetření. Škoda - 1 500 000 Kč.
- **Seník** v Horšicích, okr. Plzeň-jih. Příčina - hra dětí s otevřeným ohněm. Škoda - 2 250 000 Kč.
1. 10. • **Sklad s obilím** v rekonstruovaném objektu bývalé odchovy kachen v Jílovicích, okr. České Budějovice. Příčina - v šetření. Škoda - 3 820 000 Kč.
2. 10. • **Rodinný dům a stodola** v Písečné, okr. Ústí nad Orlicí. Příčina - v šetření. Škoda - 1 500 000 Kč.
3. 10. • **Garáž užívaná jako sklad lihovin** ve Stříteži, okr. Frýdek-Místek. Příčina - v šetření. Škoda - 2 000 000 Kč.
4. 10. • **Budova pro bydlení a komerční účely** v Solnici, okr. Rychnov nad Kněžnou. Příčina - v šetření. Škoda - 1 500 000 Kč.
5. 10. • **Obytný panelový dům** v Moravské Ostravě. Příčina - v šetření. Škoda - 1 000 000 Kč. Evakuováno 25 osob.
13. 10. • **Rodinný dům** v Horní Lhotě, okr. Opava. Příčina - v šetření. Škoda - 1 000 000 Kč. Zraněna 1 osoba.

pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
MV-generální ředitelství HZS ČR

Oheň pohltil čtyřicet stánků

ppor. Karel LOJKA, prap. Petr KOMÁREK, foto nstržm. Václav LEPŠÍ, HZS Karlovarského kraje

Dne 8. září 2006 v 03.20 hodin byl na krajské operační a informační středisko HZS Karlovarského kraje (KOPIS) ohlášeno požár vietnamské tržnice v obci Vojtanov. Po příjezdu první jednotky na místo již byla větší část tržnice zasažena požárem ve III. až IV. fázi. Ohroženo bylo ještě přibližně 60 sousedních, dosud nenarušených stánků, a přilehlé budovy v bezprostředním okolí. Při požáru zasahovalo 56 profesionálních a dobrovolných hasičů.

Popis objektu

Tržnice, tzv. Asia Bazar, je v obci Vojtanov umístěna na pozemku vpravo od mezinárodní silniční komunikace I/24 ve směru Cheb - hraniční přechod se SRN Vojtanov. Objekt o velikosti 840 m² byl ze strany od komunikace oddělen opuštěnou zděnou jednopodlažní stavbou č. p. 14 se sedlovou střechou. Obvodové stěny objektu kopíroval stavebně připojený dřevěný přístřešek. Směrem k vlakovému nádraží lemovaly pozemek dřevěné i zděné stánky ve tvaru U, obsahující především textilní zboží, plastové dekorativní předměty a propanbutanové láhve. Vnitřní plocha mezi stánky sloužila jako parkovací plocha pro zákazníky. Vjezdy do tržnice byly celkem tři a všechny byly situované k příjezdové komunikaci vedoucí od silnice I/24 k vlakovému nádraží.

Průběh zásahu

Jednotka HZS Karlovarského kraje územního odboru Cheb vyjela po ohlášení požáru na místo zásahu v 03.21 hodin s CAS 32 a CAS 24. Současně byla povolána JSDH obce Hazlov s CAS 24 a JSDH obce Skalná s DA 12 a CAS 24. Na základě průzkumem zjištěné situace a rozsahu požáru byla v 03.27 hodin ještě povolána jednotka HZS podniku ČD Cheb s CAS 32. V 03.39 hodin přijela na místo zásahu jednotka HZS Karlovarského kraje stanice Aš s CAS 24 a ve stejnou dobu byl vyhlášen poplach JSDH obce Plesná, která vyjela se dvěma CAS 24 a JSDH obce Krásná s CAS 32 a DA 12. Jednotky zasahovaly pod vedením velitele družstva, v 04.10 hodin převzal velení velitel čtyř stanic Cheb. Přítomen byl také ředitel územního odboru Cheb a řídící důstojník HZS Karlovarského kraje. Díky ihned zahájené účinné spolupráci nebylo nutné vytvoření štábu velitele zásahu. Řídící důstojník po konzultaci s velitelem zásahu požádal prostřednictvím KOPIS o uzavření hraničního přechodu Vojtanov, z důvodu velkého provozu nákladních automobilů na přilehlé mezinárodní komunikaci. Po příjezdu na místo události bylo zřejmé, že požárem je zasažena většina

dřevěných stánků, a že požár dosahuje značné intenzity. Průzkumem bylo zjištěno, že v hořících objektech se nachází zboží s vysokým požárním nebezpečím, propanbutanové láhve (2 kg a 10 kg), které během zásahu vybuchovaly, a že je nad místem požáru vedeno elektrické vedení vysokého napětí. Velitel zásahu proto rozhodl vést hlavní směr zásahu proudy C 52 na snížení intenzity požáru a na ochranu přilehlé zděné budovy a zbývajících, ještě nenarušených, dřevěných stánků. Dále požádal KOPIS o povolání pracovníků rozvodných závodů k vypnutí vedení vysokého napětí. Další proud C 52 byl nasměrován na jiné, průzkumem zjištěné, ohnisko požáru - přilehlou restauraci. Jednotka při zásahu používala dýchací přístroje. Postupně přijíždějící jednotky HZS podniku ČD Cheb, HZS Karlovarského kraje stanice Aš, JSDH obce Hazlov, JSDH obce Skalná, JSDH obce Plesná a JSDH obce Krásná se zaměřily na zamezení rozšíření požáru na přilehlé budovy, stromy a travní porost. Na rybníku, vzdáleném přibližně 300 m, bylo zřízeno čerpací stanoviště. Obsluhu zajišťovala JSDH obce Skalná a část JSDH obce Krásná za pomoci dvou PMS 8. Kyvadlovou dopravu vody na místo zásahu prováděla JSDH obce Plesná s CAS 24, jednotka HZS podniku ČD Cheb s CAS 32, jednotka stanice Cheb s CAS 32 a JSDH obce Krásná s CAS 32. Díky dostatečnému počtu sil a prostředků se podařilo zastavit šíření ohně a uchránit další objekty před požárem.

Lokalizace a likvidace požáru

Zasahující jednotka stanice Cheb s JSDH obcí Skalná a Plesná začaly pomocí trhacích háků a požárních bouracích seker rozebírat ohořelé konstrukce stánků, aby neohrožovaly okolí. Další přítomné jednotky prováděly dohašování ohnisek požáru. Stále byla věnována zvýšená pozornost sloupu elektrického vedení, který hrozil pádem a propanbutanovým lahvim. V 04.33 hodin ohlásil

velitel zásahu lokalizaci požáru a nadále pokračovaly práce na jeho likvidaci. Při zásahu jednotky PO spolupracovaly s Policií ČR a pohotovostní službou elektrických rozvodných závodů. V 05.17 hodin rozhodl velitel zásahu o návratu jednotky stanice Aš na základnu, po doplnění vody byla v 06.35 hodin odeslána na základnu JSDH obce Krásná, poté i JSDH obce Plesná a HZS podniku ČD Cheb. Zasahující jednotka stanice Cheb byla v 07.30 hodin vystřídána nastupující směnou. Zbylé jednotky prováděly dohašování požáru. Úplná likvidace požáru byla ukončena ve 12.33 hodin.

Příčina vzniku požáru

Na místě události byla zjištěna dvě svědecká ohniska vzniku požáru. Při ohledání místa požáru byly ve spolupráci s Policií ČR nalezeny kanystry obsahující hořlavinu, která byla požárně technickou expertizou vyhodnocena jako benzin. Na základě zjištěných skutečností bylo jako příčina vzniku požáru stanoveno „úmyslné zapálení“.

Spolupráce na místě zásahu

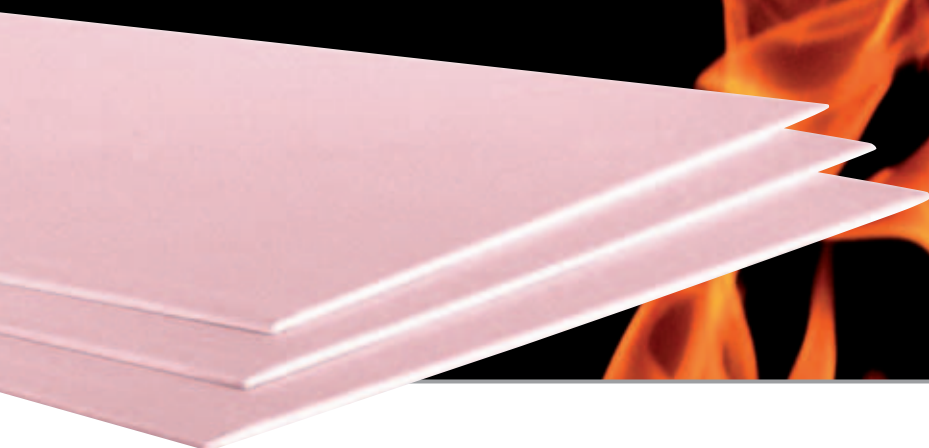
Úspěšný průběh zásahu byl ovlivněn spolehlivou a účinnou spoluprací mezi jednotkami PO. Nedostatků se vyskytly v prvočátku ve spolupráci s Policií ČR, která nedostatečně zajistila uzavření všech přístupových cest na místo zásahu. Tento nedostatek byl ovšem během zásahu odstraněn povoláním dalších příslušníků Policie ČR. Při likvidaci požáru nedošlo k žádnému zranění zasahujících hasičů. Při požáru došlo k úplnému vyhoření přibližně 40 prodejních stánků a k ohrožení vnitřních prostorů vedlejší budovy s obcerstvením. Ohněm byly poškozeny také osobní automobily zaparkované v blízkosti hořících stánků a obecně prospěšná zařízení nacházející se přímo na pozemku nebo v jeho těsné blízkosti. Předběžná škoda, způsobená zřejmě úmyslně založeným požárem, byla odhadnuta na 10 milionů Kč. ■

Rigips

Růžové protipožární sádrokartonové desky

- správná volba pro požární bezpečnost konstrukcí
- na stavbě snadno rozpoznatelné
- splňují novou normu ČSN EN 520

Postrach ohně, přítel hasiče

Rigips, s. r. o.
Počernická 272/96
108 03 Praha 10-Malešice

tel.: +420 296 411 777
e-mail: info@rigips.cz
www.rigips.cz

Rigips

Havarijní stavy objektů zatížených sněhem

Ing. Jiří POKORNÝ, CSc., Univerzita Pardubice, Ing. Ján PIVOVARNÍK, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto archiv redakce

Obecně můžeme havárie způsobené sněhem klasifikovat jako nežádoucí situace vyskytující se v průběhu provozu stavebního objektu v jejichž důsledku dochází k významnějším hmotným škodám i k ohrožení zdraví a životů. Těmto případům je třeba předcházet. Cesta obrany proti těmto událostem spočívá v přípravě zmírňující a následně eliminující jejich možné katastrofické následky.

Tradiční pojetí metod navrhování a realizace nosných stavebních konstrukcí je historicky založeno na pojetí vycházejícím z požadavku na definovanou hladinu spolehlivosti (bezpečnosti) a kvality (použitelnosti a trvanlivosti) stavebního díla v souladu s příslušnými technickými dokumenty. Zároveň při působení zatížení stálých (vlastní tíha konstrukce, tíha pevně zabudovaných součástí stavby, zatížení účinky vody, zemního tlaku, nepřímé účinky vlivem sedání základů aj.), zatížení proměnných (užitná zatížení, účinky sněhu a větru, nepřímé účinky tepla aj.) a zatížení mimořádných (účinek požáru, nárazu vozidel, výbuchu).

Navržená konstrukce musí mít odpovídající únosnost, použitelnost a trvanlivost. Jsou čtyři návrhové situace, a to trvalá (normální provoz), dočasná (výstavba, přestavba), mimořádná (požár, výbuch, náraz) a seizmická (účinky zemětřesení).

Nutnost komplexního přístupu

Pro různé typy nosných konstrukcí stavebních objektů jsou definovány diferencované doby životnosti v rozmezí od 10 (dočasná konstrukce), přes 50 (konstrukce pozemních staveb) až po 100 let (mosty a monumentální objekty).

Příslušné návrhové situace se volí s přihlédnutím k okolnostem, za kterých bude nosná konstrukce plnit svoji funkci. Konstrukce má být navržena tak, aby se nepoškodila způsobem nepřiměřeným příčině (výbuch, náraz, důsledky lidských chyb). Typy uvažovaných událostí se pro určitý projekt definují v souladu s požadavky investora.

Z hlediska dosažení odpovídající trvanlivosti konstrukce je třeba uvážit zejména zamýšlené a předvídané použití stavby, požadovaná návrhová kritéria, předpokládané podmínky prostředí, kvalitu provedení, kontroly i udržování. Definování uvažovaných návrhových situací je nepochybně odvislé od účelu a významu stavby, možných důsledků porušení objektu a zejména též výše odpovídajících nákladů, jež by umožnily dohodnuté požadavky a podmínky na plnění funkce objektu zabezpečit.

Uvedená základní východiska vymezující požadavky na návrh nosného konstrukčního systému naznačují, že z hlediska procesu řízení spolehlivosti a analýzy rizik nelze všeobecně a jednoznačně vyloučit nebezpečí porušení nebo poškození stavebního díla a závažných materiálních a provozních důsledků i ztrát v rámci ohrožení zdraví a života dotčených osob. To zejména s přihlédnutím k tzv. katastrofickým událostem, jejichž rozsah a intenzita se vymyká definovaným předpokládaným standardizovaným a očekávaným vlivům projevujícím se po dobu životnosti objektu. Ochrana proti katastrofálním situacím je novodobým komplexním přístupem spadajícím do oblasti analýzy rizik, jehož podstatou je prevence a minimalizace ztrát vyplývajících z nežádoucích účinků působících na stavební konstrukce.

K reprezentativnímu výběru charakteristických příkladů tzv. katastrofických událostí lze uvést, kromě zatížení sněhem a větrem, účinky požáru, zemětřesení, výbuchy, sesuvy půdy, tektonické zlomy, nárazy vozidel a letadel, přívalové deště a záplavy, případně vichřice a cyklony.

Nejen technické problémy

Řešení uvedených situací je zde těžce zvládnutelné a nespočívá pouze v technických problémech, nýbrž i z velké části též v problémech společenských, ekonomických a sociologických. Jestliže studujeme podrobněji škody, které vznikly působením sněhu na konstrukcích v období letošní zimy (viz přehled staveb u kterých došlo ke kolapsu střechy[4]), zjistíme, že ve vět-

šině případů se jedná o problémy technické a technologické. Dojde-li k situacím, které způsobily 258 nahlášených kolapsů střech vlivem zatížení sněhem, bylo by asi dobré provést rozbor jednak materiálů, ze kterých střechy byly konstruovány a jednak rozbor způsobu jejich porušení (ohyb, smyk, kroucení, případně kombinované namáhání). Mělo by být přihlédnuto ke společenské důležitosti uvedených staveb a k období, kdy byly tyto stavby dokončeny.

Na druhé straně porovnejme zatížení sněhem, na které se konstrukce počítají. Proč neplatí a problematiku zatížení stavebních konstrukcí sněhem neřeší jenom jedna norma - viz „ČSN související s uvedenou problematikou“. To vnáší do projektování nejednotu, i když se výpočty podobají. Normy zabývající se problematikou konstrukcí zatížených sněhem obsahují mapu sněhových oblastí naší republiky. Porovnáváme-li zatížení sněhem v hraničních oblastech Šumava Český les, dojdeme k závěru, že v místech se stejnou nadmořskou výškou je charakteristická hodnota zatížení sněhem v oblasti Šumavy dvakrát větší než v oblasti Českého lesa. Na druhé straně hranice, v Rakousku a v Německu, v místech položených ve stejné nadmořské výšce, jsou zatížení sněhem výrazně vyšší. Letošní zima ukázala na skutečnost, že sníh nepadá v souladu s předpokládanou mapou a jeho tíha je stejná jak v horách, tak v nížinách.

Dalším významným nedořešeným problémem jsou koeficienty, obsažené ve vzorcích pro výpočet zatížení sněhem, kterými se charakteristické hodnoty

ČSN související s uvedenou problematikou.

Označení	Datum vydání	Třídící znak	Upřesnění produktu	Kat. číslo
ČSN EN 1991-1-1	2004-03-01	73 0035	Eurokód 1: Zatížení konstrukcí - Část 1-1: Obecná zatížení - Objemové tíhy, vlastní tíha a užitná zatížení pozemních staveb	69328
ČSN EN 1991-1-1/NA	2004-06-01	73 0035	National Annex - Eurocode 1: Actions on structures - Part 1-1: General actions - Densities, self-weight, imposed loads for buildings	70416
ČSN P ENV 1991-2-1	1997-02-01	73 0035	Zásady navrhování a zatížení konstrukcí - Část 2-1: Zatížení konstrukcí - Objemová tíha, vlastní tíha a užitná zatížení	21292
ČSN P ENV 1991-2-1	1998-08-01	73 0035	Zásady navrhování a zatížení konstrukcí - Část 2-1: Zatížení konstrukcí - Objemová tíha, vlastní tíha a užitná zatížení	54313
ČSN EN 1991-1-2	2004-08-01	73 0035	Eurokód 1: Zatížení konstrukcí - Část 1-2: Obecná zatížení - Zatížení konstrukcí vystavených účinkům požáru	70722
ČSN EN 1991-1-2	2005-03-01	73 0035	Eurokód 1: Zatížení konstrukcí - Část 1-2: Obecná zatížení - Zatížení konstrukcí vystavených účinkům požáru	72303
ČSN EN 1991-1-2 *	2004-01-01	73 0035	Eurokód 1: Zatížení konstrukcí - Část 1-2: Obecná zatížení - Zatížení konstrukcí vystavených účinkům požáru	69382
ČSN P ENV 1991-2-2	1997-02-01	73 0035	Zásady navrhování a zatížení konstrukcí - Část 2-2: Zatížení konstrukcí - Zatížení konstrukcí namáhaných požárem	21291
ČSN EN 1991-1-3 **	2004-01-01	73 0035	Eurokód 1: Zatížení konstrukcí - Část 1-3: Obecná zatížení - Zatížení sněhem	69381
ČSN EN 1991-1-3	2005-06-01	73 0035	Eurokód 1: Zatížení konstrukcí - Část 1-3: Obecná zatížení - Zatížení sněhem	72773
ČSN EN 1991-1-3	2005-07-01	73 0035	Eurokód 1: Zatížení konstrukcí - Část 1-3: Obecná zatížení - Zatížení sněhem	73559
ČSN P ENV 1991-2-3	1997-02-01	73 0035	Zásady navrhování a zatížení konstrukcí. Část 2-3: Zatížení konstrukcí - Zatížení sněhem	21082

* změny viz ČSN EN 1991-1-2, kat. č. 72303

** zrušena - nahrazena ČSN EN 1991-1-3, kat. č. 72773

zatížení sněhem násobí. Jde mnohdy o matematické, nic neříkající vztahy, které výpočet více komplikují než upřesňují.

Závěr

Uvedené problémy, ale i celá řada dalších aspektů souvisejících s touto problematikou, jsou řešeny na různých úrovních a při různých jednáních. Jako příklad lze uvést společná jednání MV-generálního ředitelství HZS ČR s Ministerstvem pro místní rozvoj, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků, Svazem podnikatelů ve stavebnictví, Technickým a zkušebním ústavem stavebním, Českým normalizačním institutem a Českou asociací pojišťoven, která se konala ve dnech 9. února až 6. března 2006 na MV-generálním ředitelství HZS ČR v Praze.

Hlavním cílem jednání bylo přijmout jak operativní opatření k řešení současné situace, tak i projednat potřebná opatření dlouhodobějšího charakteru.

V průběhu jednání byla řešena celá řada problémů a opatření, jako například:

- koordinace postupu zainteresovaných státních i nestátních subjektů,
- poskytování včasné a aktuální informace vlastníkům staveb, obcím a stavebním úřadům o konkrétní meteorologické situaci v dané lokalitě,
- potřeba inovovat současnou mapu zatížení jednotlivých oblastí sněhem, převést ji do digitální podoby a poskytnout ji veřejnosti s aktualizovanými údaji od ČHMÚ, jako veřejně přístupný zdroj informací (zveřejnit např. na internetu, teletextu TV, při zpravodajství o předpovědi počasí apod.),
- problém v režimu kontrol staveb a posílení dozoru nad vybranými stavbami; v současné době podléhají určitému režimu kontrol jen některé stavby - tunely, přehrad, mosty apod.,
- spolupráce při stanovení základních požadavků na projektování staveb, ve kterých dochází ke shromažďování velkého počtu osob a které mohou být potenciálně ohroženy mimořádnými událostmi,
- provedení analýzy příčin havárií staveb (bylo stanoveno, že z analýzy musí vyplynout zejména co je třeba udělat do příští zimy, jaká opatření dlouhodobějšího charakteru je potřeba přijmout a co je potřeba udělat v legislativní oblasti),
- v průběhu jednání zástupce Českého normalizačního institutu informoval o připravovaných nových evropských normách (eurokódech), které řeší i zatížení sněhem (tyto normy budou postupně zavedeny i v ČR, naše dosud platné normy,

kteří neodpovídají novým evropským normám, se musí nejpozději do roku 2010 uvést do souladu nebo zrušit).

Literatura

- 1) Časopis Konstrukce č. 2/2006
- 2) Stavební listy č. 3/2006
- 3) Stavební listy č. 5/2006
- 4) Přehled staveb u kterých došlo ke kolapsu střechy (interní dokument HZS ČR z 3. března 2006)

HASIČSKÉ NOVINY

Noviny, bez kterých se opračdovují hasič neobejdě.

List Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

V novinách naleznete pravidelné rubriky:

- aktuální informace z politiky týkající se PO
- z dopisů čtenářů
- Vaše ohlasy, názory, dotazy
- nové normy
- informace o všech nových normách v oboru PO
- požáry
- přehled o všech větších požárech
- novinky ve vybavení jednotek
- soutěže v požárnímu sportu
- kalendář soutěží i reportáže z nich
- inzerce

Ukázkový výtisk Vám zašleme zdarma.

HASIČSKÉ NOVINY

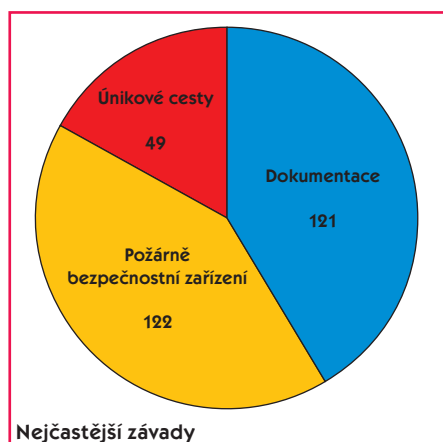
ul. 28. října 850, 549 01 Nové Město nad Metují
tel./fax: 491 472 666, 491 474 150
e-mail: hasici@tiscali.cz

Zvýšit požární bezpečnost ve školách

por. Ing. Jiří ŠPANER, HZS hl. m. Prahy

Dne 20. září 2006 proběhl ve spolupráci HZS hl. m. Prahy a Magistrátu hl. m. Prahy – odboru krizového řízení, seminář zaměřený na povinnosti provozovatelů škol a školských zařízení vyplývající ze zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o požární ochraně“) a vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).

V roce 2005 uskutečnil odbor prevence na území hl. m. Prahy 514 komplexních a tematických kontrol ve školách a školských zařízeních. Výsledky těchto kontrol nebyly příliš uspokojivé, nejčastěji se závady týkaly dokumentace, požárně bezpečnostních zařízení a únikových cest (viz graf *Nejčastější závady*).

Během kontrol byla zjištěna špatná informovanost zástupců škol a školských zařízení o jejich povinnostech vyplývajících ze zákona o požární ochraně a vyhlášky o požární prevenci.

Prioritou školy

S výsledky kontrol byla seznámena Bezpečnostní rada hl. m. Prahy v čele s náměstkem primátora pro bezpečnost Mgr. Rudolfem Blažkem a bylo konstatováno, že prioritou v otázkách prevence je proškolení zástupce škol školských zařízení na úkor ostatních právnických a podnikajících fyzických osob, přestože v plánu hlavních úkolů HZS krajů vydaném MV-generálním ředitelstvím HZS ČR pro rok 2006 bylo zadáno provést školení pro drobné podnikatele. A jaký byl jeden z hlavních důvodů? Ve školách a školských zařízeních se vyskytují skupiny osob, jenž v případě mimořádné události mají velký sklon k panice a neočekávanému chování (především děti ve školkách a žáci základních škol). Celkem bylo obesláno 300 škol a školských zařízení. Zájem o účast předem projevilo 57 škol. Konečná účast na semináři konaném v budově Magistrátu hl. m. Prahy byla 65 zástupců škol a školských zařízení. I když se počet účastníků semináře nemusí zdát příliš veliký, je nutno vzít v potaz, že spolupráce HZS hl. m. Prahy, Magistrátu hl. m. Prahy, škol a školských

zařízení je teprve na samém počátku. Již v průběhu semináře bylo zjevné, že spolupráce všech stran je vítána a že je zájem ji v budoucnu dále rozvíjet.

V úvodu semináře byli zástupci škol a školských zařízení seznámeni se základními pojmy ve vztahu k zákonu o požární ochraně a vyhlášce o požární prevenci. Dále byli obeznámeni s výsledky a závěry kontrol škol a školských zařízení z roku 2005.

Poté proběhla přednáška na téma *Dokumentace a členění činnosti dle požárního nebezpečí*. Mnozí zastupitelé škol a školských zařízení si neuvědomují, že vykonávají-li více činností (např. ubytování na internátech), musí mít tuto skutečnost zohledněnou v členění činnosti dle požárního nebezpečí. Po této přednášce následovaly první dotazy směřované k odpovědnosti za stav dokumentace a požární ochrany. Bylo zajímavé sledovat, jak si ředitelé škol začali uvědomovat svoji zodpovědnost a bylo patrné, že uspořádání tohoto semináře bylo potřebné a že informace, jenž byly poskytovány, dopadají na úrodnou půdu.

Po zodpovězení dotazů byli zástupci škol a školských zařízení seznámeni s jednotlivými požárně bezpečnostními zařízeními, se kterými se ve svých zařízeních mohou setkat. Taktéž byly podány informace, jaké jsou nejčastější závady a nedostatky ve spojitosti s těmito zařízeními. Po přednášce se rozvinula velmi živá diskuze na téma zamčených dveří školy (zamčené dveře na únikových cestách), kdy se střetávají požadavky zodpovědnosti učitelů za žáky (aby v průběhu

vyučování neopouštěli školu) a požadavky vyplývajících ze zákona o požární ochraně a vyhlášky o požární prevenci.

Během příspěvku na téma *Prvky pasivní požární ochrany* účastníky semináře zaujaly především zajímavé video ukázky, dokumentující jakou rychlostí se požár může rozšířit a jak lidé reagují v panice. Dále byli účastníci semináře seznámeni s tím, na co je potřebné dávat pozor u přenosných hasicích přístrojů (umístění, termíny kontrol, životnost, likvidace vyřazených PHP) a jak se vyhnout podvodnému jednání ze strany některých firem.

Po ukončení semináře účastníci projeвили zájem o detailnější informace vztahující se k jejich jednotlivým specifickým problémům. Na závěr diskuze vyjádřili poděkování a přání, aby započatá spolupráce byla nadále rozvíjena.

Během semináře připravili pracovníci odboru ochrany obyvatelstva a plánování HZS hl. m. Prahy výstavku knih a materiálů týkajících se preventivně výchovné činnosti žáků.

Pozornost dětem

Ale ani příslušníci odboru prevence nezažalují a podílejí se na preventivně výchovné činnosti. HZS hl. m. Prahy byl na začátku roku 2006 požádán, zda by mohl uskutečnit několik besed určených přímo žákům základních škol, které by byly zaměřeny na preventivně výchovnou činnost. Zástupci oddělení prevence a oddělení zjišťování příčin požárů navštívili v průběhu prvního pololetí letošního roku 22 škol. Těchto besed se zúčastnilo 75 tříd (přibližně 1600 žáků). Jak je patrné, je o problematiku požární ochrany ze strany škol velký zájem, a proto budeme ve spolupráci v této oblasti i nadále pokračovat a dále ji prohlubovat. Věříme, že je to cesta ke snížení nedostatků při zajištění požární bezpečnosti ve školách a školských zařízeních.

Psychosociální pomoc při mimořádných událostech

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR a Nadace ADRA společně uspořádaly po dvou letech opět konferenci psychologů, krizových manažerů, sociálních pracovníků a duchovních s mezinárodní účastí s názvem Psychosociální pomoc v situacích mimořádných událostí. Konference, která proběhla pod heslem Víme o sobě, se uskutečnila ve dnech 20. až 21. září 2006 v Praze v Kulturním centru Novodvorská a záštitu nad ní převzali generální ředitel HZS ČR genmjr. Ing. Miroslav Štěpán a primátor hlavního města Prahy MUDr. Pavel Bém. Zúčastnilo se jí přes 150 odborníků, z toho 21 ze zahraničí.

Genmjr. Ing. Štěpán zahájil program jednání slovy: „Každému z nás se může stát, že se nechtěně a bez vlastního zavinění dostane do těžké situace, která způsobí i zranění duše. Takové zranění není na první pohled vidět. Duše nekrvácí, ale někdy se uzdravuje mnohem déle než rány viditelné. V HZS ČR se psychologickou pomocí nezabýváme příliš dlouho, ale traumatizující události, jako například povodně, nás k tomu přiměly. Uvědomili jsme si, že nestačí mít moderní techniku, přijet včas a zachránit životy. Ale zachráněné životy by měly být kvalitní, proto potřebují pomoc. Podobnou pomoc jsme povinni poskytnout také záchranářům, protože i jich se každé neštěstí, s nímž přicházejí do blízkého kontaktu, více nebo méně dotýká.“

Psychosociální pomoc

Následoval celý soubor příspěvků, který byl rozdělen do čtyř částí. V první se zahraniční i čeští odborníci zamýšleli nad otázkou „Co poskytuje či může poskytnout lidem zasaženým mimořádnou událostí sociální pracovník“. Obtížné životní situace, ve kterých se lidé ocitají, ohrožují jejich psychické zdraví, proto potřebují komplexní psychosociální péči. Zpočátku to může být pouze suchá příkrývka a hrnek teplého čaje, později rada nebo užitečná informace, která pomůže postiženému se zorientovat a případně nasměrovat na příslušné odborníky, například lékaře, právníky, tlumočníky. Pak následuje většinou pomoc materiální, mnohdy je nezbytná i rychlá pomoc ekonomická na okamžitý nákup nejn nutnějších potřeb. Dobře se v této oblasti uplatňují vyskolení dobrovolníci, kteří jsou vybaveni užitečnou literaturou, informačními letáky a seznamy kontaktů na potřebná místa, dokáží poradit, jak pomoci sobě i druhým a dokáží i rozeznat příznaky duševní nemoci, aby včas v případě potřeby zprostředkovali odbornou pomoc. Jak vyplynulo z přednášek, jsou u nás, ve Spolkové republice Německo i v Izraeli, odkud pocházeli lektori, velmi důležité vztahy mezi pomáhajícími organizacemi, vládami i nevládními neziskovými, a to jejich spolupráce, sjednocování a důsledná aktualizace databází, sjednocování postupů při poskytování pomoci, zapojování příbuzných zasaženého a celých komunit do pomoci jednot-

livcům, spolupráce se školami, zejména v oblasti prevence apod. Účastníky konference upoutaly především zkušenosti izraelských psychosociálních pracovníků z poskytování pomoci například beslanským rodinám s dětmi, které zažily opakované teroristické útoky. Zajímavý byl příspěvek o letošním pražském stanovém městečku pro bezdomovce - Krizovém zimním středisku Letná, které poskytl v extrémně mrazivém počasí ubytování lidem bez domova, a to i podnapilým.

Zvládání stresu u záchranářů

Cílem jednání druhé části konference bylo přiblížit Co poskytuje nebo může poskytnout lidem zasaženým mimořádnou událostí psycholog. K tomu, aby se lidé vyrovnali s nadlimitním traumatizujícím zážitkem, používají psychologové různé metody. Přednášející s dalšími odborníky polemizovali o jejich účinnosti za určitých podmínek. Co se však ukazuje jako optimální řešení při pomoci těm, kteří jsou denně vystaveni působení stresu v důsledku svého povolání, je stát se jedním z nich nebo jim být alespoň nablízku, získat si jejich důvěru a zároveň mít co nejpřesnější představu o povaze a intenzitě prožitků, který musejí zvládat. Nejlépe jim může pomoci ten, který ví, čím museli projít a upozorní je předem, jakou reakci mohou očekávat

(narušený spánek, zažívací potíže), jak jí čelit a bezprostředně po zásahu si společně zrekapitulují celou událost a úlohu každého v ní. Je nutné, aby chápali, že stres je u člověka v kritických situacích normálním projevem a naučili se s ním pracovat. Aby si připustili, že záchranář je také jenom člověk se svými omezenými možnostmi a schopnostmi. Velkou roli při odbourávání stresových reakcí sehrávají kolegové, rodina, přátelé, aby postižený například nepropadl závislosti na alkoholu a překonal s jejich pomocí nejhorší období. Aby se u záchranářů snížilo vysoké procento rozvodovosti, sebevražd a nemocných s depresemi a jinými i somatickými obtížemi, které se někdy následně vyskytnou. Účastníci konference vyslechli obdobné zkušenosti psychologa policisty z Kanady, psychologů HZS Zlínského kraje, policejní psychologů a psychologa vojenského záchraného praporu Armády ČR. Zazněla také výzva na zřízení psychologické služby, tedy posttraumatické péče pro pracovníky zdravotnické záchrané služby, u nichž dochází rovněž k velké psychické zátěži, ale prozatím se uvažuje pouze o pomoci zaměřené na operátorky jako nejohroženější profesní skupinu. V neposlední řadě se hovořilo také o významu a využití anonymních telefonních linek, které slouží jako pomoc v krizi 24 hodin denně.

Duchovní v psychologických službách

Otázkou „Co poskytuje či může poskytovat lidem zasaženým mimořádnou událostí duchovní“ byla zahájena třetí část konference, v níž se přítomní zabývali duchovními potřebami raněných, umírajících, pozůstalých i těch, kteří přežili a byli svědky traumatizujících dějů. Bylo zmíněno působení tradičních rituálů, jako jsou modlitby, pohřby, pietní slavnosti, ale i význam kostelních sbírek, bez nichž by se neuskutečnily mnohé záchranné akce dobrovolníků. Duchovní, zástupci různých církví, pracují u policie i v armádě. V Německu například kaplan doprovází policistu, který má oznámit rodině úmrtí příbuzného při dopravní nehodě, bývá přítomen na službě i ve věznici. O svých zkušenostech z práce při hromadných neštěstích hovořili například farář z Ústřední vojenské nemocnice v Praze-Střešovicích, který se účastnil zahraničních misí v Bosně a Hercegovině a v Kuvajtu, dále teolog, který pomáhal při neštěstí ve Vrahovicích nebo Valašské Polanci a další, kteří pracovali při povodních apod. Jsou

to silné osobnosti, které mohou nabídnout lidský kontakt i zasaženým, kteří nevyznávají žádné náboženství a sdílet s nimi těžkosti a bolest. Značí techniky, jak bolest zvládat a vyrovnat se s realitou.

Společná pomoc

Poslední část konference nesla název **Standardy psychosociální pomoci, týmová spolupráce v poskytování psychosociální pomoci před a po mimořádných událostech**. Zabývala se činností psychosociálních intervenčních týmů, postraumatických intervenčních týmů, terénní krizovou službou, nevládními humanitárními organizacemi, jako je ADRA i Psychologickou službou HZS ČR, jejíž členové jsou zároveň koordinátory psychosociální péče v jednotlivých krajích.

Příkladem chyby v koordinaci humanitární pomoci, kde se vynaložené prostředky minuly účinkem, byla pomoc evropských zemí obětem teroristického útoku, beslanským dětem. Konference se účastnila učitelka z Beslanu Fatima Chabajeva, která poukázala na to,

že postižené děti více než rok jezdily po světě, aby se zrekreovaly a zapomněly na prožité utrpení, ale jejich traumatické zážitky se tímto způsobem nepodařilo zpracovat, byly tak vytrženy z reálného života a bude nyní potřeba dalších prostředků a úsilí, aby se do něho opět dokázaly vrátit.

Ze závěrečného hodnocení vyplynulo, že za uplynulá dva roky již víme o sobě více (a to o sobě samém, o jiných lidech i o svých možných spolupomáhajících), ale je nutné dále hledat cesty ke společné práci. Je dobré získávat další dobrovolníky, a to také z řad těch, kteří prošli nějakým traumatem a aktivizovat jejich vnitřní sílu. Psychosociální pomoc potřebuje zasadit do jasného právního rámce. Do legislativy je potřebné zahrnout také média, která sehrávají při mimořádných událostech významnou roli. Velké rezervy se objevují rovněž v práci s informacemi, které jsou pro všechny zúčastněné cennými prostředky a stále se jich obvykle v potřebný čas nedostává.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto autorka

Snižme počet zraněných na silnicích!

Ing. Vlasta NEKLAPILOVÁ, Informační středisko medicíny katastrof, Úrazová nemocnice Brno, foto archiv redakce

Úrazová nemocnice v Brně uspořádala spolu s Centrem dopravního výzkumu ve dnech 7. až 8. září 2006 v Kongresovém centru hotelu Voroněž v Brně národní kongres „Dopravní úrazy Brno 2006“.

Hlavní myšlenkou kongresu bylo přivést do konferenčního sálu odborníky různých profesí, zabývající se dopravními úrazy, kteří by se navzájem informovali o svých aktivitách a o řešených problémech. V Brně se sešlo přes 150 odborníků nejen z řad zdravotníků, ale i policistů, hasičů, dopravní inženýři, soudní znalci, učitelé a další specialisté věnující se prevenci dopravních úrazů a minimalizaci jejich následků.

V dubnu 2004 byla přijata Národní strategie BESIP s cílem snížit počet zemřelých na silnicích do roku 2010 na polovinu. Díky koordinovanému úsilí Policie ČR, Ministerstva dopravy, správců komunikací a také díky odpovědnějšímu přístupu sdělovacích prostředků jsou nyní trendy dopravní úrazovosti klesající, i když stále ne uspokojivé. ČR zůstává ve srovnání se zeměmi OECD na jednom z nejhorších míst s 13,5 usmrcenými na 100 tisíc obyvatel, zatímco například Švédsko nebo Nizozemí dosáhly počtu pět usmrcených na 100 tisíc obyvatel. Ve Francii po roce 2003 dosáhli meziročního poklesu o 21 %. Slibné je zavedení nové legislativy v silničním provozu, v červenci 2006 bylo dosaženo poklesu úmrtnosti na silnicích na hodnotu roku 1988.

Dále byl zaveden Úrazový registr ČR, na kterém se díky úsilí České společnosti úrazové chirurgie podílí stále více traumatologických center a je snahou sjednotit zavádění dat ve spolupráci se zdravotnickou záchrannou službou a Policií ČR.

Důležité je, aby legislativní a další opatření byla akceptována veřejností. Neukáznění řidiči jedoucí nepřiměřenou rychlostí způsobili 47 % úmrtí v silničním provozu. Proto si zaváděný bodo-

vý systém klade za cíl vyřadit z provozu řidiče, kteří opakovaně nebo závažným způsobem porušují pravidla.

Zdravotní následky dopravních úrazů

Účastníci konference byli upozorněni na závažnost dopravních úrazů, jejich dlouhodobý dopad na život pacienta i jeho rodiny, a také na finanční náročnost léčby. Již akutní odborná péče o jednoho pacienta s těžkým úrazem v trauma cen-

tru stojí až statisíce i miliony korun, dále následují náklady na doléčení a rehabilitaci.

Hovořilo se také o závažnosti dopravních úrazů těhotných žen a o významu používání bezpečnostních pásů, které mohou riziko významně zredukovat. Mnoho těhotných žen nemá žádné vědomosti o správném použití bezpečnostních pásů, nebo mají zbytečné obavy z jejich použití.

Zdravotníci ZZS a příslušníci HZS ČR, kteří spolupracují na místě zásahu, potřebují znát způsob, jakým k nehodě došlo (čelní náraz, boční náraz do stojícího nebo jedoucího vozidla), jaký typ vozidla havarovalo, zda došlo k převrácení vozidla, pozici pacienta ve vozidle atd. Je potřebné znát i bezpečnostní prvky v havarovaném vozidle a jejich činnost. Například airbag může způsobit závažná poranění hrudníku včetně ruptury aorty. Všechny tyto informace přispívají k lepší orientaci v možných zraněních pacientů, velmi často mohou navést na správnou diagnózu hlavně u vnitřních zranění, ale mohou být důležité i pro bezpečnost posádek zasahujících složek IZS.

Jednou z příčin vzniku dopravních nehod bývá mikrosnánek řidičů. Únavu při dlouhé jízdě nelze podceňovat, stupňuje se exponenciálně, například za 13 hodin jízdy byl prokázán dvakrát častější výskyt ospalosti a polozavřených víček, než po 10 hodinách jízdy.

Velký význam pro zmírnění následků dopravních úrazů mají prvky pasivní bezpečnosti ve vozidle. Základním principem je co nejvíce prodloužit dráhu vozidla, než při nehodě zastaví. Díky zpomalení pak následky nárazu nemusí být tak závažné. Úkolem bezpečnostních pásů je zajistit, aby osádka vozidla zpomalovala současně s vozidlem. Podobně čelní a boční airbag chrání cestujícího před nárazem na interiér vozidla. Rozdíl postižení při užití a neužití bezpečnostních pomůcek byl ukázán na příkladech z praxe.

Nejvyšší dopravní nehodovost v ČR je v hlavním městě Praze, kde je nejvíce poraněných, jejichž počet oproti zbytku republiky za poslední období ještě stoupá. Nejvyšší nárůst je zaznamenáván u chodců a dokonce u dětí, což je o to závažnější.

■ Součinnost složek IZS

Součinnost složek IZS je na místě hromadného neštěstí důležitá již od samého počátku akce nejen z pohledu plnění specifických úkolů jednotlivých složek, ale i pro potřebu vzájemné výpomoci. Především v úvodní fázi zásahu bude vždy nepoměr mezi potřebou a skutečným počtem zdravotníků na místě neštěstí. Při opravdu vysokém počtu raněných bude tento nepoměr mezi potřebou a nabídkou zdravotnických sil a prostředků přetrvávat po celou dobu akce. Lékařů a záchranářů ZZS je v poměru k počtu členů dalších základních složek IZS jen hrstka. Výpomoc

a podpůrná činnost zásahu ZZS ze strany HZS ČR a Policie ČR je nejen vítaná, ale nezbytná.

Prioritou dopravních policistů je dodržování rychlosti, bezpečnostní pásy a telefonování řidičů za jízdy. Mezi problémy patří dopravní zácpy a také zlepšení připravenosti policistů poskytnout první pomoc.

Úkolem hasičů pak je zajištění stabilní polohy vozidla, oddělení vozidel od sebe a vyproštění osádky. Je důležité znát typ poranění, zvláště pokud jde o možné poranění páteře. Při vyprošťování mohou být problémem prvky pasivní bezpečnosti ve vozidle, například umístění airbagů není vždy zřejmé a razance jejich „výbuchu“ je značná. Test vozu Škoda 105 a Nissan Maxima při zhruba stejné rychlosti kolem 45 km/h ukázal, že došlo ke zkrácení přední části vozidla o 950 mm a ke značné deformaci prostoru pro osádku.

Odborná příprava hasičů na likvidaci následků dopravních nehod má několik úrovní: pravidelná odborná příprava, metodické pokyny pro činnost hasičů u zásahů, soutěže odborných dovedností a další aktivity. Součástí uvedených úrovní jsou vybrané interní předpisy HZS ČR v oblasti zásahů u dopravních nehod, systém odborné přípravy hasičů pro zdolávání následků dopravních nehod, hlavní směr a vedení zásahu u dopravních nehod, soutěže ve vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel – jako součást praktické odborné přípravy hasičů, ale také výchovy veřejnosti. Hasiči jsou školeni, aby při vyprošťování z vozidel nepoškodili pokud možno důkazní materiál. V některých krajích bohužel zatím chybí dokonalejší vybavení pro dokumentaci zásahu, která slouží jako informace pro zasahující záchranou službu i policii o poloze vozidla, pozici osob ve vozidle, postupu vyprošťování atd. Výrobci zatím bohužel nereagují na požadavek označit v interiéru přesné umístění skrytých částí prvků pasivní bezpečnosti, aby bylo jasné, kde lze bezpeč-

ně stříhat při vyprošťování zraněných osob z havarovaných automobilů apod. Osádky ZZS i policisté by měli mít lepší vybavení z hlediska bezpečnosti, například přilby.

■ Dopravní výchova a prevence

Dopravní výchova se nyní povinně zařazuje do školní výuky. Je třeba chápat vidění světa a způsob myšlení dítěte a podávat mu informace vhodným způsobem.

Vzniká řada projektů, které si kladou za cíl ovlivnit chování dětí v dopravním prostředí a nabízí školám nové formy dopravní výchovy. Je nutné dětem poskytnout praktické rady a ne bezobsažné poučky. Například v rámci projektu „Bezpečná cesta do školy“, která využívá individualitu dítěte a výchovu sebereflexí, se děti plněním aktivit naučí správně jednat v dopravním prostředí a naučí se předvídat možná nebezpečí a rizika. V Dánsku díky kampani poklesl počet dopravních úrazů dětí o 82 %. Kampaň „Na kolo jen s přilbou“ pomohla v Kroměříži značně zvýšit počet dětí používajících přilbu a snížit procento úrazů. Během tří let došlo ke zvýšení počtu cyklistů s přilbami ve věkové kategorii do 10 let z 38 % na 55 %, ve věkové kategorii 11 až 15 let z 11 % na 26 %. Zároveň byla zaznamenána 4x nižší incidence úrazů hlavy na kole u populace do 15 let z měst a obcí ovlivněných kampaní ve srovnání s neovlivněnou populací. V roce 2006 probíhala kampaň v 11 městech a obcích, ve kterých žije přibližně 400 000 obyvatel, z toho je asi 60 000 dětí do 15 let.

Česká pojišťovna pořádá akce zaměřené na prevenci dopravních úrazů a podílí se na řadě společných akcí s Policií ČR. Jde například o akce Gentleman silnic, Jezdíme s úsměvem, ČP Index bezpečnosti. Její iniciativou byly při vjezdu do 80 obcí a měst umístěny vítací cedule vyzývající k jízdě bez nehod. Bezpečnou jízdu podporují také pravidelné slogany v regionálních rádiích. ■

Hasiči mezi ropnými nádržemi

Společnost KAUČUK, a.s., která sídlí v Kralupech nad Vltavou, patří mezi přední petrochemické podniky v České republice. Vyrábí se zde široký sortiment výrobků, mezi které patří polystyrenové plasty, syntetický kaučuk (jediný výrobce v České republice), zpěňovatelný polystyren, butadien a poloproducty pro další výrobu. Požární ochrana zajišťovaná v rozlehlém areálu má, vzhledem k charakteru výroby, svá daná specifika, která musí být zohledňována nejen u speciálního vybavení jednotky HZS podniku, ale i při výcviku a ve znalostech a způsobu zásahu hasičů.

Historie

Závodní požární útvar v koncernovém podniku Kaučuk byl založen v roce 1962. Ve směně tenkrát sloužilo pouze pět hasičů. Členové útvaru sloužili jen osmihodinovou pracovní dobu bez sobot a nedělí. Po požáru, který v podniku vznikl, se však pracovní doba upravila na nepřetržitou směnu. V roce 1963 sloužilo na útvaru již 44 hasičů. V roce 1971, kdy se v podniku začalo se stavbou rafinerie ropy, bylo potřebné zajistit pro jednotku novou speciální požární techniku. V roce 1974 se začalo sloužit 24 hodin ve třech směnách, na jedné směně bylo 18 hasičů. Zásadní zlom nastal v roce 1978, kdy byla zahájena výroba v rafinérii. Počet zaměstnanců útvaru se, vzhledem ke změně charakteru požární ochrany, zvýšil na 24 lidí na směnu. Hasiči procházeli dalším speciálním náročným výcvikem, aby v celé šíři zajistili požární ochranu ve stále se rozrůstajícím podniku. Až v roce 2001 bylo vzhledem ke stále se zlepšujícím technologiím výroby přistoupeno k částečnému snížení

počtu hasičů ve směně na 22. Dále pak byl v roce 2003 s přechodem na čtyřsměnný provoz ustálen na počtu 17 lidí na směnu. Slouží se ve dvanáctihodinovém cyklu na čtyři směny, dalších pět zaměstnanců (kteří jsou schopni se v případě potřeby dostavit do 20 minut na pracoviště) drží nepřetržitě hotovost jako jednotka SDH podniku.

Charakter výroby

V roce 1963 byla uvedena do provozu technologie na výrobu syntetického kaučuku. V krátké době se rozběhla i výroba polystyrenových plastů, která se v dalších letech postupně rozvíjela. K velkému rozmachu firmy došlo v polovině 70 let, kdy byla uvedena do provozu rafinerie ropy, která vedle své hlavní činnosti - produkce pohonných hmot a kapalných plynů - vyrábí také některé základní komponenty pro výrobní program KAUČUK, a.s. Výrobky podniku KAUČUK, a.s. jsou využívány zejména v automobilovém, spotřebním a elektrotechnickém průmyslu.

Hlavním produktem podniku je syntetický styren - butadienový kaučuk, využívaný zejména v gumárenském průmyslu. Styren a butadien jsou hlavní komponenty pro jeho výrobu a podnik si je vyrábí sám. Styren je vyráběn z etylbenzenu, jehož nová výrobní (2004) je umístěna v areálu společnosti CHEMOPETROL, a.s. v Litvínově. Vyrobený etylbenzen je do Kralup dopravován produktovodem dlouhým 78 km, kde je z něho vyroben styren - hlavní komponent pro výrobu syntetického kaučuku a polystyrenu. Butadien se vyrábí z C4 frakce, produktu společnosti CHEMOPETROL, a.s., který je do Kralup rovněž dopravován produktovodem

z Litvínova. Smísením obou komponent (styrenu a butadienu) ve vodní lázni se získá latex a dalším technologickým postupem syntetický kaučuk. Hlavním komponentem pro výrobu polystyrenů (houževnatý, zpěňovatelný, blokový) je již zmiňovaný styren. V roce 2003 byla v kralupském areálu ukončena činnost jednoho z nebezpečných provozů - výroba ABS (akrilonitril, butadien, styren) plastů, které se zde v současné době pouze barví.

Podnik v posledních letech investoval značné prostředky do ochrany životního prostředí. Také tuhá paliva byla nahrazena plynými a kapalnými. Veškeré plyny, které vznikají při výrobě syntetických kaučuků, se nyní spalují přímo v podniku. „Teď se podnik zaměřuje na snižování hluku. Vybudoval se také systém na zabezpečení čpavkového hospodářství - na základě detekce případného úniku dojde při příliš vysoké koncentraci čpavku automaticky ke spuštění skrápění,“ uvedl velitel jednotky HZS podniku KAUČUK, a.s., Bc. Pavel Holý.

Hasičsko-havarijní služba

Provoz hasičsko-havarijní služby v podniku KAUČUK, a.s., tvoří jednotka požární ochrany, požární prevence a krizový management. Ve směnách slouží celkem 64 hasičů, dále jsou zde čtyři denní zaměstnanci, dva specialisté prevence a jeden krizový manager.

HZS podniku zajišťuje požární ochranu nejen pro společnost KAUČUK, a.s., ale i pro další společnosti, které sídlí v celém areálu. Charakter jejich výroby tvoří požární ochranu specifickou. Jedná se o společnosti Česká rafinérská, a.s., Unipetrol doprava, a.s., Linde-

gas, a.s., Schellgas, a.s., K-protos, a.s. Pro všechny firmy zajišťuje HZS podniku KAUČUK, a.s. (dále jen HZSP) zásahovou činnost (stejně tak i pro MERO ČR, a.s., a Spolchemie, a.s., Ústí nad Labem, které se nacházejí mimo areál) a pro některé i prevenci v rámci požární ochrany. „Pohotovost jednotky požární ochrany v těchto případech poskytujeme za úplatu na základě sdružení prostředků. Tak se nám daří pokrývat až polovinu nákladů na náš provoz,“ informoval Bc. Pavel Holý.

Mimo hlavní činnosti, které jsou stanoveny legislativou PO, zajišťuje HZSP služby jako jsou požární asistence, zapůjčení dýchací a detekční techniky, školení a výcvik na protiplynovém polygonu, pokládání pěny, zajištění revizí stabilních a polostabilních hasicích zařízení, elektrické požární signalizace, detekce čpavků a plynů a další.

Zásahová činnost

HZSP zajišťuje v rámci požární ochrany zásahy při úniku látek, požárech, záchraně osob, technické pomoci a asistenci. „Máme také lezeckou skupinu, na každé směně slouží tři lezci instruktoři. Největší procento ze zásahů tvoří asistence u prací se zvýšeným požárním nebezpečím, případně položení pěny. Jistým specifikem je i zajišťování výjezdů sanity. Na sanitě slouží dva lidé, řidič a vyškolený hasič. Na místě zásahu poskytnou předlékařskou pomoc a podle typu zranění přivolají rychlou záchranou pomoc,“ řekl Bc. Pavel Holý.

K zásahům jednotka vyjíždí klasicky do dvou minut od vyhlášení poplachu, v praxi se daří dodržovat poloviční čas. Nejvzdálenějšího místa v areálu podniku dosahuje jednotka při výjezdu za 4,5 minuty. Mimo areál podniku vyjíždí jednotka pro společnost MERO, a.s. na centrální tankoviště ropy (CTR) v obci Úhy a dále pak na jednu výrobní společnost SPOLCHEMIE, a.s. umístěnou v Kralupech nad Vltavou. Dojezdový čas na CTR je přibližně 10 minut, do Kralup nad Vltavou pět minut při běžném provozu. V areálu podniku funguje jeden hasičsko-havarijní dispečink, který shromažďuje informace z celého areálu. Slouží zde dva dispečeré na dvou pracovištích – pro jednotku HZSP a pro výrobu. V místnosti má službu i ostraha areálu, takže spolupráce je operativní a pružná. V celém areálu podniku jsou přísná bezpečnostní opatření, proti neoprávněnému vniknutí je perimetr areálu monitorován elektronickou signální stěnou. Vstup do areálu je přísně elektronicky sledován, dispečer musí kvůli případné evakuaci vždy přesně vědět kolik pracovníků, případně návštěvníků, je v areálu.

Odborná příprava

Přijímání nových zaměstnanců se uskutečňuje podle požadavků souvisejících s aktuálním stavem u sboru. HZSP při-

jímá nové pracovníky s maturitou i vyučené. Každý musí projít nástupním odborným výcvikem, který pořádá MV-generální ředitelství HZS ČR. Poté si dále podle zařazení doplňují další odborné kurzy.

„Bohužel se u nás vyskytují problémy se zvýšenou fluktuací, protože někteří hasiči po doplnění vzdělání odcházejí. Přesto je zájemců o práci u nás dost, máme plný stav a týdně se hlásí až dva žadatelé,“ upřesnil Bc. Pavel Holý.

Práce u HZSP je specifická. Areál podniku je velmi rozlehlý, čítá více než 2 km² a je nutné počítat i s rozmanitostí chemické výroby. Jsou zde například části výrob, kde se nesmí k hašení používat voda, noví hasiči se také musí naučit přesné rozmístění hydrantů v podniku, orientovat se v rozlehlém areálu a získat znalosti týkající se rozvodů chemických látek po podniku. Tento proces trvá přibližně dva roky a poté ještě další tři roky, než jsou plnohodnotnými hasiči. Některé provozy jsou velmi složité.

Hasiči musí dvakrát do roka absolvovat test odborných znalostí, jednou ročně je čekají fyzické testy. Pravidelně také cvičí v protiplynovém polygonu, který se nachází přímo na stanici HZSP. Polygon je zaměřen na výcvik nositelů dýchacích přístrojů. Jeho různé části simulují situace, které mohou nastat při skutečném zásahu.

HZSP provádí tři typy cvičení. Taktické jsou zaměřeny na havárii různých provozů. Taktických cvičení proběhne asi deset do roka, některá jsou jednotce předem nahlášena, jiná jsou náhodná, tzv. prověřovací, těch je přibližně pět ročně. Každý rok se také jednotka účastní čtyř větších cvičení zaměřených na zajištění havarijní bezpečnosti a součinnostních cvičení s HZS ČR nebo jinými podniky.

Požární technika

Kromě cisternových automobilových stříkaček Tatra 815 a pěnového hasicího automobilu využívá HZSP vesměs speciálně upravenou požární techniku, jejíž technické parametry jsou zaměřeny na velký výkon požárních čerpadel a velkou zásobu hasiva. Jedná se zejména o kombinované hasicí automobily, z nich jeden speciál disponuje všemi druhy hasiva – pěnou, vodou, práškem a CO₂. Specifické jsou také požární automobily. „Je to například vozidlo určené na zásahy v rafinérském průmyslu, konkrétně na hašení nádržových dvorů. Disponujeme pěnídly typu AFFF, které lze použít na polární kapaliny. Máme také k dispozici dva pěnometry na střední pěnu pro hašení velkých ploch požárů a agregát na lehkou pěnu, který vyrobí 900 m³ pěny za minutu. Dalším speciálním zařízením je monitor Ambassador zakoupený společností MERO ČR, a.s., který je určen na likvidaci požárů velkého rozsahu, například ropných nádrží. Díky velkému dosahu (až 120 m) umožňuje být při zásahu v dostatečné vzdálenosti od místa požáru,“ zdůraznil Bc. Pavel Holý.

Jednotka je také vybavena automobilovou plošinou o pracovním dosahu 42 m, se kterou lze provádět požární zásah monitorem umístěným v koši (díky dálkovému ovládání nemusí být v koši obsluha) nebo provádět evakuaci osob z ohrožených prostor (ke koši lze připevnit evakuační rukáv). Z další techniky lze uvést zařízení na dekontaminaci osob, motorový člun s nornými stěnami pro zásahy na vodě, přenosné a pojízdné monitory a také technický a protiplynový automobil.

pprap. Jana KEMROVÁ,
foto autorka
a archiv HZSP KAUČUK, a.s.

Zvyšování odbornosti dobrovolných hasičů

Ing. Jan KARGER, ředitel Ústřední hasičské školy SH ČMS Jánské Koupele, foto archiv autora

Doba, kdy hlavním a někdy takřka jediným úkolem dobrovolných hasičů bylo hašení požárů, je dávnou minulostí. Dnes se podílejí na celé řadě dalších činností vyžadujících vysokou odbornost, jistotu v rozhodování, schopnost organizovat, koordinovat, řídit a komunikovat se svým okolím. Jsou po nich vyžadovány manažerské a další dovednosti, pro které dosud nebyli a nejsou školeni.

Zajištění vzdělávání v těchto oblastech pro členy jednotek a sborů dobrovolných hasičů, si vytkla za cíl Ústřední hasičská škola SH ČMS Jánské Koupele a připravila projekt MOST – Moderní otevřené studium. Tím škola plní jeden z úkolů, které jí byly uloženy vedením SH ČMS, to je zajistit rozšíření nabídky dalšího vzdělávání a přizpůsobit jej současným potřebám hasičského hnutí a veřejnosti.

Projekt MOST byl předložen do výběrového řízení v rámci operačního programu „Rozvoj lidských zdrojů“ vyhlášeného Krajským úřadem Jihomoravského kraje. Ze 63 žádostí bylo k financování vybráno 19 a krajské zastupitelstvo svým usnesením přidělilo projektu MOST částku přesahující 5,5 mil. Kč, což byla vůbec nejvyšší přidělená dotace. Ústřední hasičská škola Jánské Koupele tak získala zatím největší dotaci z fondů EU a státních zdrojů na vzdělávání dobrovolných hasičů.

Projekt bude realizován od 1. září 2006 do 30. června 2008 ve spolupráci s dalšími partnery, kterými jsou Vysoká škola báňská–Technická univerzita Ostrava, Česká asociace hasičských důstojníků, HZS Jihomoravského kraje, Občanské sdružení Arrows a Okresní sdružení dobrovolných hasičů Vyškov.

Výsledkem projektu budou jak skripta a počítačové programy, tak 57 kurzů, realizovaných především ve školícím zařízení HZS Jihomoravského kraje Tišnov. Čtrnáct kurzů bude zaměřeno na ochranu obyvatelstva při mimořádných událostech, speciálně na činnost při povodních a chemických havá-

riích a související legislativu. V patnácti kurzech po čtyřiceti pěti hodinách se naučí frekventanti poskytnout kvalifikovanou první pomoc včetně resuscitace a získají platný certifikát. Ve čtrnácti kurzech se naučí využívat počítač a internet jako zdroj informací a čtrnáct kurzů se bude věnovat komunikaci a vzdělávání dospělých. Kurzy projde celkem více než 700 frekventantů z Jihomoravského, Zlínského a Olomouckého kraje. Vzhledem k tomu, že jde o projekt spolufinancovaný Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR, je pro frekventanty zajištěno bezplatné ubytování, stravování, vlastní školné i příspěvek na dopravu.

Obdobný projekt je podán v rámci Moravskoslezského kraje a je reálná naděje, že projekt bude rozšířen a budou jej moci využít také moravskoslezští dobrovolní hasiči.

PLACENÁ INZERCE

Speciální hasičské automobily Wawrzaszek
→ *moudré rozhodnutí*

- Nejmodernější CAS s celokompozitní nástavbou
- Špičková bronzová čerpadla Ruberg
- Velmi vysoká kvalita provedení
- Široká nabídka podvozků

Vaši silní a spolehliví dodavatelé:

RLS spol. s r.o.
www.rls.cz

Wawrzaszek ISS
www.wawrzaszek.com.pl

RLS spol. s r.o. Bafovka 1285, 696 02 Ratíškovice, T +420 518 368 090, F +420 518 368 092, info@rls.cz → www.rls.cz

Španělské království

Rok přistoupení do EU:	1986
Rozloha:	504 782 km ²
Počet obyvatel:	42 mil.
Hlavní město:	Madrid
Forma státu:	konstituční monarchie, regionální stát
Administrativní členění:	17 autonomních oblastí
Jazyk:	španělština, regionálně: katalánština, baskičtina, galicijština a valencijština
Průměrná délka života (M • Ž):	75,7 • 83,1
HDP:	741 218 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	21 200 €
Členství v mez. org.:	EU, NATO, OSN ad.

Forma vlády

Španělsko je parlamentní konstituční monarchií. Výkonnou moc má vláda, kterou tvoří ministerský předseda a jednotliví rezortní ministři. Hlavou státu je král, který jmenuje ministerského předsedu na základě návrhu parlamentu, schvaluje veškerou legislativu a velí ozbrojeným silám. Dále zde také existuje státní rada, která působí jako nejvyšší poradní orgán vlády. Legislativní moc má dvoukomorový parlament (Cortes), který je tvořen kongresem a senátem.

Pro zemi je typická silná decentralizace. Španělsko je rozděleno na 17 autonomních oblastí, z nichž každá má svůj vlastní parlament se širokými pravomocemi, vládu a prezidenta. Autonomní oblasti jsou dále rozděleny na 50 provincií, vedených vládou provincie a radou, zvolenou v lidovém hlasování. Celkově místní správa existuje v přibližně 8000 samosprávních celcích, které vedou samosprávný rady.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

Španělský systém civilního nouzového plánování (CNP) tvoří tři základní orgány:

1. vládní komise pro krizové situace, tzv. „krizový kabinet“,
2. národní výbor pro civilní nouzové plánování (NCEPC) – mezirezortní podpůrný orgán,
3. odbor civilní ochrany.

Úkoly a cíle CNP

Španělská civilní ochrana je definována jako fyzická ochrana obyvatelstva a majetku v případě závažných rizik, veřejné nouze nebo mimořádně velkých katastrof, při kterých jsou ohroženy lidské životy a integrita společnosti.

Aktivity CNP zahrnují především mobilizaci civilních prostředků a služeb, které jsou potřebné k zajištění požadavků národní obrany. Španělsko rozeznává tři hlavní oblasti této podpory:

- obrana národa,
- ochrana obyvatelstva,
- ochrana zdrojů ve specifických odvětvích.

Specifické zdroje mohou být mobilizovány okamžitě v případě katastrofy nebo když je jich třeba pro zajištění národní obrany.

Organizační struktura CNP

A. Vládní komise pro krizové situace (krizový kabinet) vznikla v roce 1986. Tvoří ji ministerský předseda a jeho zástupci, dále pak ministr zahraničních věcí a spolupráce, ministr obrany, ministr průmyslu, cestovního ruchu a obchodu, ministr hospodářství a financí a ministr vnitra. Úkolem krizového kabinetu je řídit a koordinovat všechny akce související s prevencí a zvládáním krizových situací. Rozhodovací pravomoc má ministerský předseda.

B. Národní výbor pro CNP (NCEPC) – mezirezortní podpůrný orgán krizového kabinetu byl zřízen v roce 1987. Tento výbor se zabývá především zajišťováním a implementací nevojenských prostředků při nouzových stavech nebo v případě krizí. Výbor je podřízen Úřadu předsednictva vlády. NCEPC plní následující funkce:

- určuje nařízeními časové rámce, jež jsou nutné k plánování opatření pro různé hypotetické krizové situace, které jsou formulovány krizovým kabinetem,
- koordinuje tvorbu plánů pro zajištění zdrojů a předkládá je krizovému kabinetu ke schválení,
- periodicky informuje krizový kabinet o stavu připravenosti na krizové situace,
- reprezentuje Španělsko v NATO (SCEPC) a podílí se na jeho práci.

Na národní úrovni funguje NCEPC jako prostřednická organizace mezi krizovým kabinetem, od kterého dostává pokyny, na jedné straně, a sektorovými výbory, které řídí a kontroluje, na straně druhé. NCEPC má v rámci španělského CNP koordinační roli a je umístěn na vrcholu organizační struktury civilní ochrany. NCEPC se může scházet jak na plenární, tak na pracovní (permanentní) úrovni. Předsedou výboru je tajemník krizového kabinetu, prvním místopředsedou je generální ředitel pro obrannou politiku, druhým místopředsedou je generální ředitel civilní ochrany a tajemníkem je ředitel pro civilní připravenost. Mezi další členy výboru patří ředitel odboru krizového štábu a poradce předsedy výboru pro obranu a bezpečnost.

Ředitelství pro civilní připravenost pracuje jako stálý podpůrný orgán NCEPC. Ředitelství bylo vytvořeno, aby koordinovalo a řídilo účast ostatních ministerstev na práci v rámci civilní ochrany.

C. Odbor civilní ochrany zajišťuje mezi-rezortní účast a koordinuje účast dalších orgánů civilní ochrany. Tento odbor je podřízen Ministerstvu obrany.

Civilně-vojenská spolupráce

Civilně-vojenská spolupráce se uplatňuje v době nouzové situace a na základě požadavku civilních orgánů. Požadavek na spolupráci mohou vznést civilní orgány skrze Ministerstvo vnitra. V případech nouze se může dát požadavek i ústně, ale co nejdříve musí být potvrzen písemně. Na odmítnutí pomoci se nahlíží jako na trestný čin.

Jedním z úkolů ozbrojených sil je vytvoření národní sítě varování ve spolupráci s dalšími částmi Ministerstva obrany. Armádní síly mohou být nasazeny k podpoře jakékoliv veřejné služby. Odpovědnost za vykonání takovéto pomoci má velení vojenských sil, ne však za přípravu.

Právní systém

Právní rámec CNP ve Španělsku je tvořen těmito právními předpisy:

Výnos č. 1125/1976:

- vytváří pravidla civilně-vojenské spolupráce během krizových stavů,
- stanovuje procedury pro vyžádání spolupráce armádních sil během:

A. normální situace – od Ministerstva vnitra Ministerstvu obrany,

B. urgentní situace – od civilních orgánů teritoriálním vojenským orgánům (regionální vojenští velitelé).

- specifikuje podíl vojenských orgánů na tvorbě krizových plánů, které jsou vytvářeny civilními orgány.

Ústavní zákon č. 1/1980, o národní obraně:

- stanovuje povinnost vlády zajistit jakékoliv zdroje a prostředky, které jsou pro zajištění národní obrany nezbytné (lidské, materiální, veřejné, soukromé),
- definuje koncept civilní obrany (civilní připravenost),
- stanovuje principy spolupráce armády s civilními orgány.

Ústavní zákon č. 4/1981, o varování, výjimkách a stavech obležení:

- definuje výše uvedené situace, vytváří procedury vyhlášení těchto stavů a opatření, která mají být přijata v těchto případech.

Zákon č. 2/1985, o civilní ochraně a právním uspořádání:

- definuje koncept civilní ochrany:
- A. identifikuje přírodní a technologická rizika, pro která musí být vytvořeny plány: nukleární a chemická rizika, válka, lesní požáry, zemětřesení, povodně, vulkanické erupce a transport nebezpečných látek,
- B. indikuje administrativní teritoriální úrovně, ve kterých musí být vypracovány plány civilní ochrany: místní, vyšší městská, ostrovní, provinční, regionální a státní úrovně,
- C. vytváří pravidla pro krizové plánování.

pplk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO

Vzdělávání v ochraně obyvatelstva v Německu

Ing. Bohumil ŠILHÁNEK, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto archiv autora

Přestože je převážná část úkolů a opatření ochrany proti katastrofám a civilní ochrany v kompetenci spolkových zemí, k čemuž mají svoji vlastní legislativu, je problematice vzdělávání v této oblasti věnována pozornost také ze strany spolkového státu. Ústřední vzdělávací zařízení na úrovni státu – Akademie pro krizový management, nouzové plánování a civilní ochranu je součástí řídicí struktury ve Spolkovém ministerstvu vnitra – Spolkového úřadu pro ochranu obyvatelstva a pomoc při katastrofách. To nemění nic na skutečnosti, že jednotlivé pomocné služby, mající různou právní povahu, disponují vlastní vzdělávací bází, obvykle na zemské úrovni.

Legislativní základy

Právní podklad pro vzdělávání (Ausbildung) v civilní obraně, civilní ochraně a ochraně proti katastrofám z širšího hlediska je tvořen zákonem o formálních povinnostech tzv. neúředních osob ze dne 2. března 1974 (Verpflichtungsgesetz), ve znění pozdějších předpisů. Obsahem tohoto zákona je definice okruhu osob, které nejsou zaměstnány ve státní správě a jsou povinny plnit výše uvedené úkoly „ex offio“, a způsob řešení procedurálních otázek s tímto spojených.

V přímém vztahu k civilní ochraně a k ochraně proti katastrofám jsou otázky, spojené se vzděláváním, řešeny zákonem o civilní ochraně (ZSG) z 20. listopadu 1995, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 4 přísluší spolkovému úřadu civilní ochrany mimo jiné *výcvik osob, zabývajících se civilní obranou a vzdělávání řídicích kádru ochrany proti katastrofám v rámci jejich úkolů v civilní ochraně.*

Problematika informování a vzdělávání obyvatelstva v rámci sebeochrany náleží podle § 5 obcím, které mohou k této činnosti využívat participující organizace. Požadavky na dodatečné vycvičení jednotek na ochranu proti katastrofám před hrozbou zvláštního nebezpečí v případě obrany je uveden v § 11.

Ústanovení § 13 vymezují „pomocníkům“ v jednotkách na ochranu proti katastrofám absolvovat kromě povinného vzdělávání i doplňkové vzdělávání v civilní ochraně. Podle § 14 mohou kompetentní úřady na ochranu proti katastrofám vydávat „provozovatelům“ jednotek pokyny k provádění základního a dalšího vzdělávání. Na základě § 17 stát podporuje vzdělávání obyvatelstva v rámci sebeochrany při poskytování první pomoci a při přípravě pomocných sester. V § 19 jsou jmenovitě uvedeny organizace různé právní povahy, které na základě tohoto zákona spolupracují při vzdělávání v civilní ochraně a ochraně proti katastrofám a jejichž způsobilost je kompetentními zemskými úřady na ochranu proti katastrofám uznávána.

Konkrétní otázky, spojené se vzděláváním a výcvikem „pomocníků“ v rámci ochrany proti katastrofám, jsou řešeny zákony na zemské úrovni, neboť převážná část problematiky ochrany proti katastrofám je v kompetenci jednotlivých spolkových zemí.

Struktura vzdělávací základny

Na úrovni spolkového státu jsou na území Německa tři nejdůležitější vzdělávací a výcviková zařízení, zabývající se problematikou ochrany obyvatelstva:

- Akademie pro krizový management, nouzové plánování a civilní ochranu,
- Spolková škola Technické pomocné služby (THW) Hoya,
- Spolková škola Technické pomocné služby (THW) Neuhausen.

Klíčová role akademie

Ústředním vzdělávacím zařízením na Spolkové úrovni je od 1. ledna 1997 **Akademie pro krizový management, nouzové plánování a civilní ochranu** (Akademie für Krisenmanagement, Notfallplanung und Zivilschutz – AKNZ, dále jen „Akademie“), která je dislokována ve městě Bad Neuenahr-Ahrweiler poblíž Bonnu (Rheinland-Pfalz). Akademie vznikla na základě zákona o nové organizaci civilní ochrany z roku 1995 sloučením Akademie civilní obrany, Spolkové školy ochrany proti katastrofám a Spolkové školy Spolkového svazu pro sebeochranu

Dislokace Akademie a spolkových škol THW

s cílem koncentrace vzdělávací činnosti. Organizačně je Akademie součástí Spolkového úřadu pro ochranu obyvatelstva a pomoc při katastrofách (BBK, dále jen „Úřad“) v rámci Spolkového ministerstva vnitra.

V současné době hraje Akademie klíčovou roli v integrovaném a zefektivněném systému boje proti nebezpečí, spočívajícím v nevojenském ohrožení. Akademie představuje centrum pro krizový management státu a zemí, fórum pro vědeckou výměnu názorů a místo pro setkávání domácích i zahraničních expertů.

Akademie plní především tyto hlavní úkoly:

- organizuje a provádí základní a pokračovací vzdělávání v oblasti civilně-bezpečnostních opatření pro příslušný personál, řídicí a školící složky ochrany proti katastrofám,
- vyhodnocuje velké katastrofy a havárie doma i v zahraničí,
- hodnotí národní a mezinárodní analýzy, publikace a dokumentace,
- vědecky „ošetřuje“ výzkumné záměry, jejich hodnocení a realizaci,
- provádí studie a výzkumy,
- připravuje, vede a vyhodnocuje cvičení,
- provádí semináře, cvičení a jiné akce v rámci civilně-vojenské spolupráce,

• účastní se koncepčních prací odborně kompetentních nejvyšších spolkových úřadů, spolupracuje ve společných výborech státu a spolkových zemí a v grémiích EU.

Objekty akademie byly do současné podoby budovány postupně od roku 1971 v rámci tehdejší Spolkové školy ochrany proti katastrofám a nyní zahrnují dvanáct moderně zařízených učeben a tři zařízení pro praktický výcvik, mezi která patří také cvičné velitelské stanoviště, které slouží mimo jiné jako vzor pro obdobná zařízení statutárních měst a okresů. Úbytovací objekty mají kapacitu asi 200 lůžek a stravovací kapacita činí 500 jídel denně. Celkový počet kmenových zaměstnanců je asi 100, z toho 40 lektorů; pro potřeby vzdělávání jsou ve značném rozsahu využíváni externí odborníci z celého Německa i ze zahraničí.

Program kurzů v Akademii vychází z dlouhodobé koncepce Úřadu a vždy na kalendářní rok je stanovován ve spolupráci s Úřadem s respektováním požadavků jednotlivých spolkových zemí.

Jednotlivé oblasti vzdělávání na rok 2006:

- Bezpečnostní opatření na úrovni státu – osm druhů kurzů v délce tří až pěti dnů, celkem 18 kurzů,
- Všeobecné aspekty civilní ochrany a ochrany proti katastrofám – 12 druhů kurzů v délce dvou až pěti dnů, celkem 23 kurzů,
- Kritická infrastruktura:
 - Výživa a pitná voda – šest druhů kurzů v délce dvou až tří dnů, celkem 18 kurzů,
 - Energie, hospodářství a práce – čtyři druhy kurzů v délce tří dnů, celkem 11 kurzů,
 - Doprava – šest druhů kurzů v délce tří dnů, celkem šest kurzů,
 - Ochrana kulturních hodnot – dva druhy kurzů v délce tří dnů, celkem tři kurzy,
- Sebeochrana – osm druhů kurzů v délce tří až pěti dnů, celkem 29 kurzů,
- Zdravotnictví, medicína katastrof – 13 druhů kurzů v délce dvou až pěti dnů, celkem 29 kurzů,
- Psychosociální nouzová opatření – 11 druhů kurzů v délce tří dnů, celkem 19 kurzů,
- Management stresových situací – pět druhů kurzů v délce dvou až pěti dnů, celkem sedm kurzů,
- Krizová komunikace – šest druhů kurzů v délce dvou až pěti dnů, celkem 17 kurzů,
- Řízení radiologických, chemických, biologických a nukleárních rizik; veterinární opatření – 13 druhů kurzů v délce tří až pěti dnů, celkem 28 kurzů,
- Informace a komunikace; telekomunikace – 11 druhů kurzů v délce tří až pěti dnů, celkem 24 kurzů,
- Velení a řízení v ochraně proti katastrofám – 25 druhů kurzů v délce dvou až deseti dnů, celkem 106 kurzů,
- Krizový management – čtyři druhy kurzů v délce tří až čtyř dnů, celkem 14 kurzů,
- Civilně-vojenská spolupráce – dva druhy kurzů v délce pěti dnů, celkem 34 kurzů,
- Humanitární aspekty mezinárodního krizového managementu – pět druhů kurzů v délce tří až pěti dnů, celkem 14 kurzů,
- Zvláštní akce s národní a mezinárodní účastí – 11 druhů akcí v délce dvou až pěti dnů, celkem 16 akcí.

Náplně jednotlivých oblastí vzdělávání, týkajících se především činnosti pomocných služeb při nasazení, jsou vytvářeny v úzké součinnosti s těmito službami, eventuálně s organizacemi, které tyto služby zřizují a provozují bez ohledu na jejich právní povahu (státní, privátní, veřejnoprávní, neziskové atd.).

Model vzdělávání v Technické pomocné službě

Vzdělávání se v současné době dělí na *základní vzdělávání* a *další vzdělávání*, přičemž základní vzdělávání se dále člení na stupně I., II. a III. a další vzdělávání obsahuje *povinné moduly* a *nepovinné moduly*.

Základní vzdělávání I. stupně obsahuje teoretickou a praktickou výuku témat, převážně zaměřených na praktickou činnost včetně poskytování první pomoci. Délka vzdělávání v rámci tohoto stupně je šest měsíců a jeho absolutorium je podmíněno závěrečnou zkouškou. V praxi se osvědčily tři způsoby, a sice:

- vzdělávání v místě dislokace na úrovni místních svazů,
- centrální vzdělávání sloučením více místních svazů,
- oblastní organizace vzdělávání, kdy všechny místní svazy vytvoří v jedné odborné oblasti společný vzdělávací tým.

Základní vzdělávání II. stupně obsahuje přípravu k výkonu specifických funkcí v jednotkách (štáb, odtahové družstvo, vyprošťovací jednotka, pracovní skupina). Získání požadovaných odborných znalostí a praktických zkušeností je zakončeno zkouškou.

Základní vzdělávání III. stupně je orientováno na potřeby řídicích sil a pomocníků na specializovaných funkcích a dále na potřeby jednotlivých základů a místních svazů.

Další vzdělávání probíhá zásadně v obou spolkových školách, a to jak formou prezenčního školení a výcviku, tak také distančním způsobem a e-learningem pomocí tzv. tutorů. Tento druh vzdělávání vychází vstříc také individuálním požadavkům frekventantů. Pro zahraniční nasazení (jednotky SEBA) je v obou spolkových školách nabídka vybraných kurzů pro řídicí pracovníky a velitele v anglickém jazyce.

Závěr

Na úrovni spolkových zemí existovalo v první polovině devadesátých let celkem osm zemských škol na ochranu proti katastrofám. V souvislosti s novou koncepcí civilní obrany (1995) a restriktivními opatřeními ve státním rozpočtu přestal stát hradit náklady spojené s provozem zemských škol a z tohoto důvodu do roku 2000 postupně ukončily provoz.

Jednotlivé soukromé, veřejnoprávní a jiné organizace nejrůznější právní povahy, participující na základě zákona nebo jinak na úkolech civilní ochrany a ochrany proti katastrofám, realizují vzdělávací proces pro své spolupracovníky ve vlastních zařízeních na úrovni spolku, jednotlivých spolkových zemí a samospráv.

I když převážná většina hasičů jsou dobrovolníci a jejich zřizovatelé (organizátoři) jsou obce, školici a výcviková zařízení jsou na úrovni spolkových zemí a na jejich vlastnictví, správě a provozu se obvykle podílí více subjektů.

Žlutá zimnice

RNDr. Marie VACKOVÁ, CSc., prof. RNDr. Jiří PATOČKA, DrSc., Jihočeská univerzita České Budějovice, foto archiv autorů

Žlutá zimnice je virové horečnaté onemocnění přenášené komáry, endemické v tropických oblastech Afriky a Jižní Ameriky, kde se již po mnoho století vyskytuje v nepravidelných intervalech i epidemicky. Podle údajů Světové zdravotnické organizace se ročně vyskytne asi 200 tisíc případů, z nichž 30 tisíc končí smrtí. Více než 90 % všech případů je hlášeno z Afriky, kde téměř 500 milionů osob žije v rizikové oblasti vymezené 15° severní a 10° jižní zeměpisné šířky.

Žlutá zimnice také představuje vysoké riziko pro řadu cestovatelů, kteří navštěvují tyto endemické oblasti. Název „žlutá“ vznikl od žloutenky, která se objevuje u některých pacientů. Neexistuje specifická léčba, ale existuje účinná vakcína.

Původce

Původcem onemocnění je virus z čeledi *Flaviviridae* z rodu *Flavivirus*, do kterého řadíme také viry klíšťové nebo japonské encefalitidy. Viry jsou obsaženy ve slinách přenašečů – komárů a do těla člověka se dostávají kůží po bodnutí komárem.

Epidemiologie

Přenašečem viru v Africe a tropické Americe jsou některé druhy komárů. Rozlišujeme městský a džunglový typ žluté zimnice. První z nich se šíří epidemicky ve městech a od 50. let minulého století se vyskytuje již jen v Africe.

U městského typu žluté zimnice je virus přenášen domestikovanými komáry *Aedes aegypti* z nemocného člověka na zdravého jedince. Rezervoárem džunglového typu jsou opice a jako přenašeči se uplatňují komáři rodu *Haemagogus*, sající krev na zvířatech a příležitostně i na člověku, kterého mohou nakazit. V posledních letech se popisuje také tzv. přechodný typ žluté zimnice, který se vyskytuje na území africké savany v období dešťů, kde infikovaní krev sající komáři mohou současně sát jak na opicích, tak na člověku. Tento typ žluté zimnice je v posledních deseti letech popisován nejčastěji. Žlutá zimnice je těžko rozpoznatelná. Je zaměnitelná s malárií, břišním tyfem, leptospirozou, riketsiózou či jinými virovými hemoragickými horečkami. Diagnostika žluté zimnice není snadná. Vedle klinických projevů a epidemiologické anamnézy se opírá o diagnostické testy, které jsou nejčastěji založeny na průkazu protilátek.

Inkubační doba

Inkubační doba je asi tři až šest dnů. Virus se šíří z místa bodnutí komárem do celého těla lymfatickými cestami. Napadá životně důležité orgány jako jsou játra, ledviny, srdce a lze jej prokázat také v krvi.

Klinický obraz onemocnění

Onemocnění se manifestuje ve dvou fázích. Akutní fáze žluté zimnice se pro-

jevuje horečkou, bolestmi hlavy a zad, nevolností, celkovou únavou až schváceností či třesavkou. Tyto obtíže se mohou v průběhu tří až pěti dnů zmírnit a horečka ustoupí. Avšak u některých pacientů nastupuje druhá fáze onemocnění tzv. toxická, která je charakterizovaná rychlým rozvojem žloutenky a krvácivými projevy do kůže, nosu, očí, úst. Krvácení do žaludku se projeví ve zvracích nebo ve stolici. Postižení ledvin může vést k úplné zástavě močení. Polovina pacientů, kteří prodělali toxickou fázi do čtrnácti dnů umírá.

Smrtnost

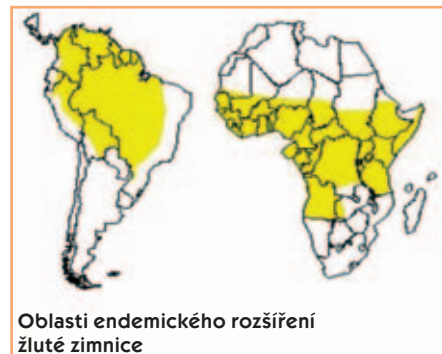
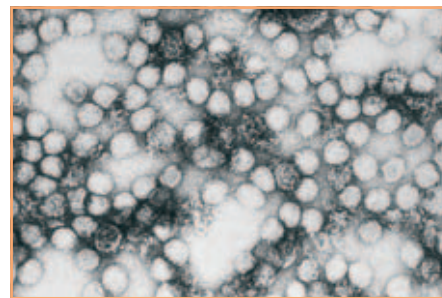
V endemických oblastech umírá na žlutou zimnici každoročně tisíce domorodců, včetně dětí. Smrtnost se odhaduje u hlášených případů 5–50 %. Ve vyšším riziku jsou návštěvníci těchto oblastí – cestovatelé (Toovey, 2006). Viry vyvolávající hemoragické horečky jsou také řazeny do skupiny B-agens, které mohou být zneužity v bioterorismu (Riquadeau et al. 2005).

Profylaxe

Aktivní imunizace představuje nejúčinnější nástroj v boji proti této nemoci. K dispozici je živá virová oslabená vakcína, která obsahuje vakcinační kmen D17. Primární imunizace je prováděna jednou dávkou vakcíny (0,5 ml) pro děti starší šesti měsíců a dospělé osoby. Boostující (posilující) dávka vakcíny se podle nařízení SZO aplikuje každých deset let. Vždy se podává jedna vakcinační dávka. Očkování jednou dávkou nemusí být však dostatečné u osob se sníženou imunitou nebo osob starších šedesáti let. V těchto případech je vždy nutné postupovat individuálně. Doporučuje se například provést stanovení hladiny protilátek a na základě výsledků upravit vakcinační schéma. Očkování proti žluté zimnici je podle mezinárodních zdravotnických předpisů jediným povinným očkováním do země, jejichž seznam každoročně vydává SZO. Vystavený certifikát o očkování proti žluté zimnici nabývá platnosti za deset dní po základním očkování a platí po dobu deseti let.

Léčba

Specifická léčba neexistuje. Je doporučeno podávání antipyretik, přísun tekutin a v prvních dnech onemocnění se diskutuje efekt antivirotika ribavirinu.

Oblasti endemického rozšíření žluté zimnice

Zlatá medaile udělovaná kongresem USA za výzkum vedoucí k pokroku v boji se žlutou zimnicí.

Dekontaminace

Virus žluté zimnice je termolabilní, spolehlivě je inaktivován již třicetiminutovým zahřátím na 56 °C. Účinné jsou rovněž prostředky s deklarovanou antivirovou účinností, např. Chloramin B v 3% koncentraci po dobu třiceti minut nebo 0,5% Persteril po dobu deseti minut (Macela et al. 2002).

Závěr

Žlutá zimnice je závažné infekční onemocnění, které se vyskytuje především v oblastech rovníkové Afriky a Jižní Ameriky. Díky očkování a důslednému hubení komárů byla vymýcena zejména městská forma. Avšak džunglový a přechodný typ žluté zimnice představují stále riziko pro řadu obyvatel. Proto se osobám žijícím nebo přijíždějícím do těchto oblastí doporučuje očkování jako nejúčinnější forma prevence.

Literatura

1. Macela A. et al.: Vysoce riziková biologická agens. Azin CZ, Praha 2002.
2. Riquadeau S., Bricaire F., Bossi P.: Haemorrhagic fever viruses, possible bioterrorist use. Presse Med 2005, 34:169-176.
3. Toovey S.: Travelling to Africa: health risk reviewed. Travel Med Infect Dis 2006, 4:147-152.
4. <http://www.who.int>

Ochrana obyvatelstva je záležitostí také dobrovolných hasičů

Pokud by se hodnotily největší zkušenosti s přípravou dobrovolných hasičů v oblasti ochrany obyvatelstva, bezpochyby by na jednom z prvních míst figuroval HZS Olomouckého kraje, územní odbor Prostějov. Také letos připravili jeho příslušníci pod vedením ředitele územního odboru mjr. Ing. Petra Ošlejška den odborné přípravy v prostoru srubového tábora Armády ČR a skladu humanitární pomoci HZS Olomouckého kraje v Hamrech na Prostějovsku.

V sobotu 7. října 2006 přijeli do Hamrů dobrovolní hasiči ze třinácti jednotek měst a obcí Prostějovska a Olomoucka. Rozdělili se do dvanácti skupin přibližně po deseti lidech a po třiceti minutách se střídali na jednotlivých stanovištích:

- evakuace obyvatelstva,
- zajištění nouzového přežití,
- prostředky pro nouzové přežití,
- sklad humanitární pomoci,
- poskytování první pomoci,
- zásady komunikace s obyvateli při mimořádné události (MÚ),
- dekontaminace osob a techniky,
- likvidace nebezpečných látek,
- používání elektrických zařízení při MÚ,
- záchranné a likvidační práce při zřícení budov,
- záchranné a likvidační práce při jiných MÚ,
- protipovodňová ochrana.

Srubový tábor

Srubový tábor Armády ČR v Hamrech je na základě dohody k dispozici také HZS ČR. Nechybí zde ani objekt zříceného domu, takže simulace i takovéto MÚ se odehrává v naprosto reálných podmínkách. Hasiči se zde učí provizorně zajišťovat například větrem nebo krupobitím poškozené střechy. Ukotvují plachty na střeše příčnými a podélnými výztuhami a zajišťují z náhradního zakrytí objektu odvod vody.

Při zabezpečení stavební konstrukce budovy se seznamují s překlady ve stavebních otvorech, s klínkováním, s praktickým zajištěním okna a stropu proti zřícení a podobně.

Vedle je zákop, ve kterém se dá cvičit například zajištění ženiných prací při odstraňování závalů (pažení, bednění atd.). Na stejném pracovišti si záchranáři mohou zopakovat zásady při odstraňování polomů a vývrátů při ukázkách manipulace s pilou ve výšce, způsoby kácení zavěšených větví, jištění a v neposlední řadě, jaká jsou nebezpečí při kácení.

V jednom ze srubů informují dobrovolné hasiče zkušení odborníci o právech

a povinnostech občanů ve vztahu k evakuaci, jaké jsou postupy při evakuaci, co je potřebné pro práci v evakuačním středisku a co bychom měli mít v evakuačním zavazadle. Přínosem byly i informace k zajištění nouzového přežití.

Pro většinu účastníků přípravy byla ukázková práce při zásazích na nebezpečné a neznámé látky premiérou. Mnozí se s prostředky protichemické ochrany jednotlivce, jakými je třeba jednorázový ochranný oblek, setkávají poprvé. Přesvědčují se, že obleci si ochranný oděv je sice složité, ale sundat si zamořený oblek tak, aby nekontaminovaly sami sebe je mnohem horší. Ale nejen to, dobrovolní hasiči teď už i lépe chápou nutnost znalostí improvizované ochrany dýchacích cest, očí a ostatních částí těla a dokáží poradit občanům, jak se připravit.

Na dalším pracovišti probíhá protichemická část přípravy zaměřená na způsoby dekontaminace osob za pomoci malé koupací soupravy, dále výstavby hospodářských stanů a dekontaminace techniky pomocí dekontaminačních ráků.

V polovině přípravy dostávají její účastníci bonus v podobě ukázky evakuace podnapilé osoby z vyhlídkové věže, kterou předvádí speciální lezecká skupina SDH Olomouc pod vedením Jaroslava Šponara.

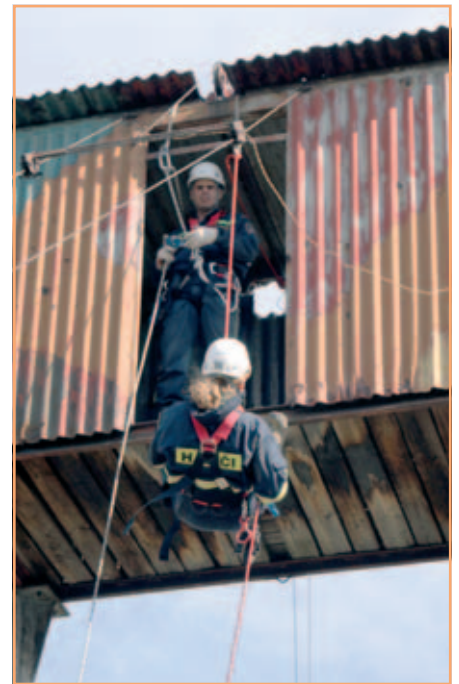
Sklad humanitární pomoci

Příprava v prostoru Skladu humanitární pomoci Hamry je neméně zajímavá. Některá pracoviště řídí odborníci z jiných profesí než jsou hasiči. U tabulí s informacemi z protipovodňové ochrany přednáší Mgr. Kateřina Čechová z Magistrátu města Olomouce, která má se záplavami bohaté praktické zkušenosti. Své zkušenosti mají i přítomní hasiči, kteří si sice rádi připomenou organizaci protipovodňové ochrany, ale plnění pytlů pískem s žertem odmítají. Těch už při zásazích naplnili dost.

Na dalším pracovišti se účastníci přípravy seznamují s bezpečností při práci s elektrickými zařízeními a je jim představena elektrocentrála, kterou při mimořádné události mohou dostat k dispozici.

Praktické rady a instrukce velice dobře umí podat diplomovaný zdravotnický záchranář Tomáš Piňos ze Zdravotnické záchranné služby Olomouckého kraje, územní odbor Prostějov, který připomíná, že nejdůležitější při první pomoci je zamyslet se nad tím, kdo bezprostředně první pomoc potřebuje a co ho nejvíce ohrožuje na životě.

Poprvé se do této přípravy zapojila také Psychologická služba HZS Olomouckého kraje. Cvičící se tak mohli dozvědět,

jak se chovat k lidem, kteří byli postiženi MÚ nebo nějakou nehodou.

Celé „kolečko“ třicetiminutovek v prostoru skladu doplňovalo stanoviště s kontejnerovým automobilem nouzového přežití. Samozřejmě, že všech dvanáct skupin se mělo možnost podívat i do samotného skladu, který je vybaven materiálem pro humanitární pomoc (výstroj, pracovní nářadí, ubytovací materiál, soupravy materiálu na MÚ).

„Odborná příprava je pro hasiče nezbytná,“ pochvaluje akci starosta okresního sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska Prostějov Jan Brabec. „Vítám ji, protože pouze zaškolení chlapi mohou být pro činnost jednotek v reálné situaci užiteční. Bez přípravy by bylo zbytečné je do nějakého zásahu posílat. Tam již je pozdě něco vysvětlovat. Možná, že by se mohlo uvažovat o tom, aby odborná příprava v oblasti ochrany obyvatelstva probíhala dvakrát do roka.“

„Dobrovolní hasiči tu v krátkém časovém rozmezí dostávají značné množství informací. Do budoucna počítáme s tím, že bychom přípravu dělali dva dny. Pomohlo by to také k tomu, že hasiči mezi sebou navážou další neformální vztahy. Důležitá je rovněž ta skutečnost, že odbornou přípravu jednotek prováděli společně příslušníci oddělení IZS a oddělení ochrany obyvatelstva a plánování, jak z územního odboru, tak z krajského ředitelství HZS Olomouckého kraje,“ doplňuje starostu kpt. Ing. Petr Ošlejšek.

Josef NITRA, foto Milan VÁVRŮ

Bezpečnostní výzkum v České republice

Ing. Jarmil VALÁŠEK, Ph.D., Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč

Od počátku první dekády 21. století jsou Česká republika a celý svět konfrontováni s novými bezpečnostními hrozbami, jejichž rozsah bude dále zesilovat i díky působení globalizace. Jsou to především terorismus, rozšiřování zbraní hromadného ničení, existence slabých států, regionální konflikty, sociálně-ekonomické hrozby (extrémní chudoba), organizovaný zločin, růst nacionalismu, fundamentalismu, environmentální hrozby (globální oteplování), problematika bezpečnosti potravinových zdrojů, informační bezpečnost, zranitelnost finančních trhů.

Místo a úloha bezpečnostního výzkumu

Obtížné předvídání hrozeb a možnost jejich rychlého šíření vyžadují kvalitnější a účinnější analýzy, prostředky a systémy včasného varování. Existuje vysoké riziko ovládnout, poškozovat či eliminovat elektronické, komunikační a informační sítě. Teroristické útoky na počátku 21. století ukazují, že teroristé již nepůsobí lokálně a izolovaně, ale globálně a koordinovaně.

Současný terorismus ve spojení s extremistickými ideologiemi v kombinaci se šířením CBRN (chemické, biologické, radiologické a jaderné zbraně) vytváří pro nás a pro naše spojence hrozbu strategického významu. Šíření CBRN je podporováno rostoucí dostupností know-how, technologií, materiálů dvojího užití a mobilitou vědců. Na periferii euroatlantického prostoru existují méně stabilní regiony a státy. V případě, že nestabilita přeroste v krizi nebo ozbrojený konflikt, který je často doprovázen masovým porušováním základních lidských práv a svobod, vzniká hrozba rozsáhlých migračních vln.

Zároveň se tyto oblasti nestability stávají živnou půdou a útočištěm pro teroristy, extremisty a organizované zločince včetně mezinárodních pašeráků a obchodníků se zbraněmi a nebezpečnými materiály. Užívání nešetných technologií v méně rozvinutých oblastech významně přispívá ke zhoršování životního prostředí. Dochází i k zotřívání soupeření o neobnovitelné či těžko dostupné zdroje – např. vodu, což představuje další bezpečnostní hrozbu.

V důsledku globalizace se zvyšuje možnost rychlého šíření nakažlivých smrtelných chorob. Pokud by taková choroba nabyla charakteru pandemie, mohla by hrozba dosáhnout až strategického charakteru. Navzdory preventivním a ochranným opatřením v podobě legislativy, zásad, kontroly a přísných standardů rizikových provozů nelze do budoucna vyloučit průmyslové havárie. Riziko jejich vzniku stoupá především v souvislosti s živelnými pohromami. Vlivem lidské činnosti dochází ke globálnímu klimatickým změnám. Důsledky těchto změn v životním prostředí se projevují i v ČR a vytváří hrozby v podobě rozsáhlých živelních pohrom. Po povodních v roce 2002 ustoupila problematika vnější bezpečnosti do pozadí

a výrazně stouply obavy z účinků přírodních katastrof a ekologických havárií.

Institucionálním nástrojem pro realizaci bezpečnostní strategie a návazně pak pro tvorbu a realizaci bezpečnostní politiky ČR je Bezpečnostní systém ČR. Působí v rámci ČR, ale současně je úzce propojen s NATO a EU a dalšími mezinárodními institucemi (OSN, OBSE, Světová zdravotnická organizace), což zabezpečuje jeho kompatibilitu a interoperabilitu s aliančními a dalšími, především evropskými bezpečnostními systémy.

Místo a úloha bezpečnostního výzkumu, jako průřezového subsystému Bezpečnostního systému ČR je kontinuálně a cílevědomě zabezpečovat dosažení takové poznatkové technické a technologické úrovně, která umožní ČR získávat, osvojovat si, udržovat a rozvíjet specifické schopnosti potřebné pro zajištění obrany a bezpečnosti státu a jeho obyvatel. Analýza bezpečnostních hrozeb a z nich vyplývajících rizik, stav našich ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, zpravodajských služeb, záchranných sborů, havarijních, záchranných a jiných služeb a dalších prvků integrovaného záchranného systému, soukromých bezpečnostních služeb, veřejné správy a samosprávy, participace a připravenosti občanů apod. signalizují potřebu dále již neřešit přestavby, transformace, reformy a jiné racionalizační postupy jen v rámci jednotlivých subsystémů, ale jako systém komplexního řízení bezpečnosti republiky.

Výzkum v předmětné oblasti je limitován faktem, že bezpečnostní politika, její tvorba a realizace jsou zatím nevýraznou součástí veřejné politiky a veřejné služby. Z toho následně vyplývají i nedostatky v legislativní a institucionální rovině, v oblasti sběru a vyhodnocování informací, v koordinaci, plánovacím procesu, řízení a ve využívání lidských, finančních a materiálních zdrojů.

Výzkum v této oblasti je dále komplikován nutností pracovat s utajovanými informacemi. Přístup k řešení uvedených problémů musí mít z povahy věci interdisciplinární charakter, neboť existuje zřejmá propojenost systému komplexního řízení bezpečnosti země s ostatními potenciály a regulátory (mj. sociální soudržnost, společnost vědní, trh práce, zaměstnanost a možnost zaměstnávat, vývoj populace, rodiny,

zdraví a bydlení, stav životního prostředí a územních potenciálů rozvoje, ekonomický rozvoj a fungování průmyslové základny obrany, ústavněprávní a politický systém země, krizový management apod.). Výzkum se neobejde ani bez mezinárodních srovnávacích analýz, založených především na komparaci podobnosti a diferencí na národní a nadnárodní úrovni (EU, NATO apod.).

Současný bezpečnostní výzkum se soustřeďuje především na dílčí témata, která v mnoha případech souvisí s resortní příslušností jednotlivých vědeckých pracovišť (ministerstva zahraničních věcí, vnitra, obrany, zdravotnictví, dopravy, SÚJB apod.). Je velmi omezená i spolupráce mezi těmito pracovišti a pracovišti působícími na vysokých školách. Komplexnější přístup k řešení daného problému se prosazuje pomalu, což je dáno i faktem, že vzájemná spolupráce, podpora a komunikace mezi relevantními složkami, které se podílejí na zvyšování úrovně bezpečnosti země, je v mnoha případech limitována jejich resortními zájmy. Negativní důsledky tohoto stavu lze proto spatřovat zejména v následujících skutečnostech:

- orgány věcně odpovědné za obranu a bezpečnost státu a jeho obyvatel nejsou podporovány přesnými a objektivními analýzami stavu jednotlivých relevantních oblastí ve své působnosti a poznatky o možnosti využití výsledků vědeckého poznání, včetně limitů jejich realizace,
- neexistuje jednota v pojetí základních pojmů,
- není doceněno místo a úloha bezpečnostního výzkumu v celostátním systému vědy, výzkumu a vývoje;
- nejsou rozpracovány teze a modely bezpečnostního výzkumu (např. v podobě integrovaného systému výzkumu, vývoje, zkušebnictví, hodnocení a akvizice),
- orgány s definovanou spoluzodpovědností na obranu a bezpečnost státu a jeho obyvatel logicky preferují plnění svých hlavních úkolů a při nedostatku finančních zdrojů státního rozpočtu velmi často na úkor výzkumu a vývoje obecně a bezpečnostního výzkumu zvlášť;
- nejsou vytvořeny žádoucí podmínky pro spolupráci s orgány a organizacemi NATO a EU se zaměřením na výzkum v oblasti obrany a bezpečnosti;
- není dostatečně rozvinuta infrastruktura bezpečnostního výzkumu; nedostatečná je zejména infrastruktura informační a komunikační.

Koordinace bezpečnostního výzkumu

Výzkum a vývoj se ve vyspělých demokratických státech hodnotí jako zcela rozhodující faktor úrovně dosaženého stavu společnosti a určující faktor jejího dalšího

vývoje. Z dostupných poznatků vyplývá, že tyto faktory se v rozhodující míře podílejí na vysoké úrovni bezpečnosti těchto států a jejich potenciálu. Tento stav je důsledkem pozornosti, která je v těchto státech dlouhodobě věnována této oblasti, jak zavedeným systémem plánování a řízení jejího rozvoje, využívání a hodnocení na úrovni vrcholového řízení, tak aktivním prováděním vědní politiky.

Trvale udržitelný rozvoj společnosti není možný bez rozvoje oblasti výzkumu a vývoje, jejich funkcí ve všech vnitřních a mezinárodních souvislostech. Postupně je tak nutné vytvářet předpoklady skutečně systémového řešení specifické vědecko-výzkumné podpory odpovídající potřebám bezpečnostního systému ČR.

Z těchto důvodů byla zřízena (podle čl. 5 odst. 1 Statutu VCNP na základě usnesení VCNP č. 224 ze dne 21. června 2005) Odborná pracovní skupina VCNP pro koordinaci bezpečnostního výzkumu, jejíž činnost zajišťuje MV-generální ředitelství HZS ČR.

Posláním Odborné pracovní komise je koordinace komplexního bezpečnostního výzkumu s cílem realizovat bezpečnostní výzkum na vysokém stupni efektivnosti, stanovování a prosazování priorit řešení problémů, odstraňování možných duplicit, vytváření širokospektrálních výzkumných týmů, řešení financování výzkumných projektů a záměrů, dosažení flexibility akcentující schopnosti sledovat a adaptovat se na nové výzkumné trendy a programy, poskytovat odbornou podporu Radě pro výzkum a vývoj. Odborná pracovní skupina je složena ze zástupců ústředních orgánů státní správy a odborníků z vědeckých a vzdělávacích institucí ČR.

Postupná eliminace nedostatků a využití předností současného bezpečnostního výzkumu ČR vytváří příležitost pro odstraňování zjednodušeného chápání bezpečnosti moderní společnosti, začlenění prvků řízení bezpečnosti do rozhodovacích procesů všech orgánů veřejné správy, vytvoření participativního modelu stanovování zranitelnosti v rámci systému řízení bezpečnosti, rozvoj integrovaného přístupu k problematice bezpečnosti státu (eliminace rezortismu), tvorbu modelů dynamického řízení aktiv kritické infrastruktury, spolupráci privátního sektoru a veřejné správy (Public Private Partnership), rozvoj mezinárodní spolupráce, zejména pak zapojení v rámci 7. rámcového programu EU pro vědu a výzkum, eliminace rizika omezené kompatibility se systémy bezpečnosti v rámci zemí EU. Výsledky provedené analýzy předností, nedostatků, hrozeb a příležitostí bezpečnostního výzkumu ČR akcentují nutnost koncipování výzkumu a vývoje v diskutované oblasti se značnou mírou předvídatosti, a to i v současném velmi složitém a obtížně predikovatelném prostředí.

Vysoká úroveň obrany a bezpečnosti ČR a jejich občanů bude do značné míry

záviset na schopnosti státu dosahovat takové poznatkové technické a technologické úrovně, která umožní získat, osvojovat si a rozvíjet k tomu potřebné specifické schopnosti. Bude rovněž záviset na schopnosti ČR zapojovat se do bezpečnostních struktur demokratických států a adekvátním způsobem reagovat na stále se zvyšující konkurenční tlaky v globalizujícím se světě.

Bezpečnostní výzvy, kterým budeme čelit, budou stále složitější a naše schopnost se s nimi vyrovnat bude podstatně ovlivněna promyšleností našich přístupů ve využívání možností a příležitostí, které bude nabízet bezpečnostní výzkum ČR. Bezpečnostní výzkum ČR musí proto přinášet nové poznatky, výrobky, technologie a služby, které budou zvyšovat připravenost a úroveň obrany a bezpečnosti státu a jeho obyvatel. Budou při tom ale přihlížet k potřebám národního hospodářství a životního prostředí. Investice do bezpečnostního výzkumu ČR je nezbytné považovat za základní vklad pro zvyšování úrovně připravenosti ČR na řešení krizových situací vojenského i nevojenského charakteru.

Bezpečnostní výzkum musí být chápán jako nedílná součást bezpečného systému státu (průřezový subsystém bezpečnostního systému státu) a jako systémově integrované řešení specifické vědecko-výzkumné podpory, navazujících specifických aspektů procesu vzdělávání, informačních a dalších činností v rámci Bezpečnostního systému ČR na straně jedné a jako relativně samostatná oblast vědy a výzkumu ČR na straně druhé. Pro tyto účely je žádoucí dlouhodobě rozvíjet bezpečnostní výzkum ČR tak, aby byl schopen produkovat myšlenky a technologie, které umožní udržovat a obnovovat bezpečnost ČR v měnících se podmínkách.

Produkovat analýzy potřeb a příležitostí vytvářením nástrojů umožňujících využití nabízejících se příležitostí, produkovat koncepce a prokazovat jejich uskutečnitelnost, navrhovat a definovat nové specifické schopnosti potřebné pro zajištění obrany a bezpečnosti státu a jeho obyvatel, zabezpečovat transfer získaných poznatků do praxe, ovlivňovat akviziční proces a vytvářet základnu pro následný vývoj technologie ovlivňující obranu a bezpečnost státu, ovlivňovat poradenství, podporovat systémy a technologie zavedené v rámci bezpečnostního systému ČR, podporovat rozhodovací procesy, být základním činitelem udržování poznatkové a technologické základny, vylučovat možná technologická překvapení a zajišťovat technologické inovace.

Priority výzkumu

Dne 1. června 2005 schválila vláda usnesením č. 661 dokument „Dlouhodobé základní směry výzkumu“ (dále jen „DZSV“). Příprava DZSV vyplývá ze zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících záko-

nů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje). DZSV jsou chápány jako základní vstupy pro vypracování návrhu Národní politiky výzkumu a vývoje.

Cílem DZSV je definovat priority perspektivních výzkumných směrů z hlediska přínosů, které jsou pro ekonomiku a její konkurenceschopnost a pro udržitelný rozvoj společnosti nejdůležitější. Jedná se o první pokus v českém výzkumu a vývoji navrhnout vládě témata, která mohou sehrát dominantní roli. Zároveň je tímto posilována snaha o koncentraci finančních, personálních a jiných zdrojů na řešení omezeného počtu nejvýznamnějších priorit. Předkládaný soubor DZSV byl vytvořen podle jednotné osnovy a obsahuje celkem sedm tematických směrů:

- udržitelný rozvoj,
- molekulární biologie,
- energetické zdroje,
- materiálový výzkum,
- konkurenceschopné strojírenství,
- informační společnost,
- bezpečnostní výzkum.

Hlavní směry rozvoje

Hlavní směry rozvoje bezpečnostního výzkumu v podmínkách ČR lze proto charakterizovat následovně:

a) vytvoření uceleného systému bezpečnostního výzkumu ČR jako součásti mezinárodního a národního prostředí s přednostní výzkumnou, vývojovou a informační podporou strategického rozvoje rezortů s rozhodujícím významem pro obranu a bezpečnost státu a jeho obyvatel,

b) formulování komplexních programů bezpečnostního výzkumu s preferencí podpory rozvoje sil a prostředků; poznatkové, technické a technologické základny a rozvoje schopností lidského potenciálu s cílem dosažení takové poznatkové, personální, technické a technologické úrovně, která umožní ČR získat, osvojovat si, udržovat a rozvíjet specifické schopnosti potřebné pro zajištění obrany a bezpečnosti státu a jeho obyvatel na požadované úrovni v měnících se podmínkách s efektivním využíváním dostupných zdrojů,

c) efektivní koordinaci širokospektrální problematiky bezpečnostního výzkumu racionalizovat investice do vědy, techniky, technologie a lidského potenciálu zajišťujících obranu a bezpečnost státu a jeho obyvatel,

d) důsledné využívání již vytvořených a s rozvojem potřebné informační infrastruktury celosvětově dostupných poznatků,

e) využívání mezinárodní spolupráce a výměny vědeckých a technických informací jak na úrovni EU a NATO, tak na úrovni jednotlivých států,

f) systém bezpečnostního výzkumu ČR rozvíjet s ohledem na euroatlantické bezpečnostní prostředí s komplexním přístupem k rozvoji vědy, techniky a technologií a realizovat jej jako systém zdrojově nenáročný, omezující samo-

statné výzkumné instituce zainteresovaných rezortů na rozsah nezbytných, jinde neřešených výzkumných problémů obrany a bezpečnosti státu a jeho obyvatel a využívající širokého výzkumného potenciálu státních i nestátních organizací v ČR.

Úvedené dlouhodobé cíle bezpečnostního výzkumu ČR a dobré předpoklady jejich realizace v podmínkách ČR jsou rovněž odpovědí na neustále se zvyšující konkurenční tlaky v globalizujícím se světě charakterizované zejména růstem rychlosti získávání nových poznatků výzkumu a vývoje, koncentrací sil

a prostředků a orientací na mezinárodní spolupráci.

Měřítkem úspěšnosti je uplatnění těchto poznatků na mezinárodním trhu výrobků, technologií a služeb. Žádná evropská země nemůže proto provádět výzkum a vývoj v jakékoliv oblasti (oblast bezpečnostního výzkumu nevyjímaje) v jeho plné šíři. Je zákonitě nutné volit priority a na ně soustředit zdroje finanční, personální a materiálně-technické. Tyto dlouhodobé cíle však nebudou dosaženy, jestliže nebude problematika bezpečnostního výzkumu řešena komplexně, to je tak, aby v co nejširším

měřítku účinně a efektivně podporovala bezpečnostní zájmy a cíle České republiky.

LITERATURA:

- [1] Dlouhodobé základní směry výzkumu. Usnesení vlády č. 661/2005.
- [2] VALÁŠEK, J. Bezpečnostní výzkum v ČR. Jednání odborné pracovní skupiny VCNP pro koordinaci bezpečnostního výzkumu dne 30. září 2005.
- [3] VALÁŠEK, J. Výzkum v EU. Jednání odborné pracovní skupiny VCNP pro koordinaci bezpečnostního výzkumu dne 31. ledna 2006.

Co představuje projekt OASIS

npor. Ing. Daniel MIKLÓS, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto pprap. Jana KEMROVÁ

Dne 12. října 2006 se na MV-generálním ředitelství HZS ČR (MV-GŘ HZS ČR) uskutečnila prezentace projektu OASIS, které se zúčastnili také zástupci MV-generálního ředitelství HZS ČR. Akce pokračovala jednáním konsorcia projektu OASIS. Projekt pod akronymem OASIS – Open Advanced System for Improved Crisis Management (později přejmenován na Open Advanced System for Disaster and Emergency management) byl zahájen dne 1. září 2004 v rámci šestého rámcového programu Evropské unie.

Náplní prezentace bylo představení projektu OASIS, jeho cílů a záměrů. Dále byl představen časový plán a současný stav projektu. Účastníci jednání byli seznámeni s výsledky hodnotícího cvičení první verze předoperačního systému (KUFRA - Velká Británie) a byla prezentována pozice a vzájemná provázanost projektu OASIS s ostatními projekty běžícími v rámci EU (ORCHESTRA, WIN atp.).

OASIS je systém (souhrn softwarových aplikací) vytvořený k podpoře zdolávání mimořádných událostí a havárií. Jeho cílem je podpora záchranných a souvisejících operací, v případě mimořádné události velkého rozsahu stejně tak jako rozsahu místního, a usnadňující spolupráci s mezinárodními informatickými systémy používanými pro řešení mimořádných událostí. Projekt OASIS bude ukončen v roce 2008. Zastoupení jednotlivých stran v projektu je rozděleno na dvě skupiny:

- 1) strategická skupina - zástupci organizací civilní ochrany (Švédsko, Německo, Itálie, Francie, ČR),
- 2) konsorcium - zástupci soukromých firem, tzv. řešitelů.

Hlavní úkoly projektu OASIS:

- nastínit cestu k infrastruktuře budoucího evropského krizového řízení umožňující spolupráci v Evropě a mimo ni,
- propojit všechny části akčního řetězce vzhledem k
 - prováděcím organizacím (lokální/regionální/národní/evropské),
 - existujícím systémům nebo systémům, které budou k dispozici v okamžiku zavedení OASIS,
- navrhnout flexibilní a otevřený systém zahrnující komponenty a standardy COTS (Commercial off-the-shelf),
- mít užitek z obousměrně užívaných technologií.

Schůzky konsorcia se konají podle potřeby. V organizování těchto meetingů se zástupci jednotlivých firem střídají. Česká republika je zastoupena prostřednictvím společnosti Medium Soft, a.s. Ve strategické skupině má své zastoupení i MV-GŘ HZS ČR.

V průběhu roku 2005 byly shromážděny požadavky uživatelů, na základě kterých byla v roce 2006 vypracována první verze předoperačního systému. Hodnotící cvičení první verze předoperačního systému proběhlo v říjnu letošního roku ve Velké Británii. Po vyhodnocení cvičení, kterého se zúčastnili také zástupci MV-GŘ HZS ČR, bude následovat vytvoření druhé verze předoperačního systému.

MV-GŘ HZS ČR podporuje tento projekt a považuje ho za velmi užitečný. Zejména pro jeho cíl působit jako systém, který komunikuje s jednotlivými národními systémy a napomáhá vytvářet společný obrázek situace, a to zejména v případě havárií, mimo-

řádných událostí či krizových stavů, které přesahují hranice státu. V další etapě projektu (odstranění současných nedostatků a práce na druhé verzi předoperačního systému) se předpokládá velmi úzká spolupráce se zástupci uživatelů (strategy group). MV-GŘ HZS ČR projevilo velký zájem se této části účastnit a mít tak možnost se aktivně podílet na vytváření tohoto systému a zabezpečení jeho budoucí komunikace s našimi národními systémy (v rámci našeho právního prostředí). Bylo dohodnuto, že MV-GŘ HZS ČR navrhne hlavní oblasti, ve kterých by chtělo spolupracovat a tyto budou následně zaslány projektovému vedení.

Státní a privátní sektor k ochraně společnosti

V říjnu letošního roku uspořádalo MV-generální ředitelství HZS ČR spolu s Institutem ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč seminář s mezinárodní účastí **Zkušenosti s ochranou kritické infrastruktury**. Cílem semináře byla výměna zkušeností při vytváření národních programů, objasnění národních strategií ochrany a diskuze o problematice, kterou se bezpečnostní orgány zabývají.

Pozvání na seminář přijali zástupci Spolkového úřadu pro ochranu obyvatelstva a pomoc při katastrofách v Německu (BBK), Akademie bezpečnosti a Ministerstva vnitra Rakouské republiky, Ministerstva vnitřních věcí a administrativy Polské republiky a Úřadu civilní ochrany a Ministerstva vnitra Slovenské republiky.

Evropský program v Zelené knize

Na základě Evropského programu pro ochranu kritické infrastruktury (EPCI-European Programme for Critical Infrastructure Protection), který byl odezvou na teroristické útoky zaměřené právě na narušení kritické infrastruktury (KI), byla koncem loňského roku vydána tzv. Zelená kniha, která obsahuje základní principy programu, vymezuje společný rámec, definici a vzájemné závislosti národních infrastruktur. Hovoří o odpovědnosti a dialogu vlastníků, provozovatelů, operátorů a uživatelů KI a navrhuje společné metodiky, financování, varovnou informační síť a monitoring. EU přišla s návrhem proto, že škoda nebo ztráta části nebo celku KI v jednom členském státě EU by mohla mít negativní dopady na několik dalších států nebo i na celou evropskou ekonomiku.

Koncepty ochranné strategie sousedních států

Například ve Spolkové republice Německo vypracovali koncept základní ochrany, koncepty jednotlivých odvětví a koncepty ochrany pro specifická ohrožení, jako jsou například živelní pohromy, pandemie, technické nebo lidské selhání, nehody a havárie s rozsáhlými následky, terorismus, sabotáže a kriminalita. Zvláštní zranitelnost KI může nastat při domino efektu, tj. kaskádovitěm vzniku mimořádných událostí nebo vlivem upuštění od zálohování. Koncepty obsahují analýzu ohrožení, stanovení cílů a potřeb ochrany, analýzu objektů, identifikaci a hodnocení kritických oblastí. Důraz je kladen na spolupráci se soukromými podniky, jejich přesvědčení, aby se podílely na zajištění ochrany a propagovaly bezpečnost, jako známku kvality, faktor ekonomického užitku, který získá a udrží zákazníka.

Rakouská bezpečnostní a obranná doktrína vychází z definice EU, která říká,

že: „Kritická infrastruktura obsahuje přirozené zdroje, služby, informačně-technologická zařízení, sítě a další zařízení infrastruktury, jejichž havárie nebo poškození by mělo závažné negativní následky pro zdraví, bezpečnost a blahobyt obyvatelstva nebo efektivní funkci vlády.“ Ochrana národní kritické infrastruktury musí zůstat ve vlastní odpovědnosti členských států. EU definuje kritéria pro transnacionální KI a respektuje národní specifika. Přesto je hlavní problém v předávání citlivých dat Evropské databance a v koordinaci mezi státními a soukromými podniky, ale i mezi spolkovou správou a správami spolkových zemí, mezi jednotlivými odvětvími a také mezi politiky a vědci. Objekty KI střeží policie a pokud se například při výpadku činnosti bankovních úřadů lidé nedostanou ke svým penězům, může vzniknout panika. Vše závisí na řídicí úrovni, kde musí být vysoce kvalifikovaní odborníci, kteří dokáží správně vyhodnotit situaci a zvolit odpovídající zásah.

Také ve Slovenské republice nemají zcela jasno, co chránit a do jaké míry. Značná část KI je v soukromých rukách a zodpovědnost je tedy především na vedení těchto podniků. Proto by soukromý sektor měl být začleněn do vládního procesu ochrany KI pro širší pochopení souvislostí a přesně definovány jeho úkoly přístupem *Public Private Partnership* (PPP - partnerství veřejného a soukromého sektoru za účelem zajištění financování, výstavby, obnovení, správy či údržby veřejné infrastruktury nebo poskytování veřejné služby). Byl založen Národní koordináční orgán na ochranu KI, který se zabývá důkladnou a jednotnou analýzou rizik, jednáním se všemi zúčastněnými subjekty a koordinací i s dalšími institucemi, jako je například NATO.

V Polské republice obsahuje Státní plán ochrany KI mezirezortní konzultace a konzultace s vlastníky nebo držiteli objektů. Čtyři zásady tohoto plánu jsou spojitost, proporcionalita, spolupráce a dobrovolnost. Ve spolupráci s majiteli nebo držiteli objektů byly zpracovány varianty činností pro případ ohrožení nebo narušení s tím, že čím více variant bude připraveno, tím větší šance je na účinný postup při zásahu (varianty činností jsou zveřejněny na internetu). Ve všech jmenovaných státech se rozvíjí ochrana KI bez závazné právní úpravy.

Zkušenosti s ochranou KI v České republice

V současné době členíme KI do deseti oblastí, a to na energetiku, vodní hospodářství, potravinářství a zemědělství, zdravotnictví, dopravu, komunikační a informační systémy, banky a finance, nouzové a záchranné služby, veřejnou

správu a odpadové hospodářství. Jednotlivé oblasti a více či méně zranitelné objekty jsou navzájem propojeny sítěmi stejně zranitelných vztahů, proto je nutné posuzovat ochranu KI komplexně. V přednáškách čeští lektori představili některé metody hodnocení této zranitelnosti, rozborů rizikovitosti, klasifikace kritických prvků, skórování rizika, apod. Na semináři byl vysvětlen také nový pojem v bezpečnostní sféře, kterým je kybernetická infrastruktura a její procesní systémy terminálních nebo tranzitních uzlů. Naši odborníci se zaměřují na přípravu náhradních řešení pro případ skutečného výpadku funkčnosti například elektrické energie, telekomunikací, zásobování vodou apod. Na rozdíl od některých kolegů v zahraničí však mají oporu v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů. Významnou roli sehrává bezpečnostní výzkum.

Privatizací podniků vzniklo u nás jiné bezpečnostní prostředí, protože soukromé podniky jsou navzájem v konkurenčních vztazích a těžko jednoho jsou vítanou příležitostí pro druhé, což vylučuje bezproblémovou spolupráci v rámci odvětví. Navíc soukromý vlastník posunuje provoz ke hranici technických a bezpečnostních limitů.

Proto je nutné, aby stát, který odpovídá za zabezpečení ochrany obyvatel, jejich životy a zdraví, hledal cesty, jak motivovat soukromý sektor k maximálnímu posílení svoji bezpečnosti (podílel se na ekonomickém riziku podniků, spolufinancoval požadovaný bezpečnostní výzkum apod.). V čele podniků zároveň musí být kvalifikovaní krizoví manažeři, kteří budou respektovat strategii a odborné zásady bezpečnostní politiky států.

Seminář uzavřel generální ředitel HZS ČR genmjr. Ing. Miroslav Štěpán slovy: „Nyní je nutná maximální součinnost odborníků, kteří by se měli rychle dohodnout a přesvědčit řídicí pracovníky soukromých podniků, že investice do bezpečnosti se vyplatí“.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ,
foto autorka

Ohlédnutí za povodněmi 2002

por. Ing. Helena HANZLÍKOVÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto archiv redakce

Každoročně se vracíme k mimořádným událostem ze srpna 2002, kdy nepříznivé počasí v této části léta vyústilo v největší povodně, které Českou republiku v posledních letech postihly.

Od závěru roku 2002 bylo na téma povodní a jejich vyhodnocení napsáno mnoho. Cílem tohoto článku je popsat jednotlivé kroky hodnocení této mimořádné události, jeho účastníků a jejich stanovisek, které v neposlední řadě vytvořily prostor pro budoucí opatření odstraňující možná zranitelná místa v případě další povodně. Níže uvedený přehled dokládá, jakým způsobem a v jakém rozsahu povodně v srpnu 2002 poznamenaly život obyvatelstva a ekonomiku ČR:

Prvním krokem po zvládnutí nejtěžšího období povodní bylo vypracování hodnotící zprávy, která byla předložena k projednání Bezpečnostní radě státu (BRS). Výsledkem projednání zprávy bylo přijetí usnesení BRS č. 25 ze dne 12. listopadu 2002, jehož příloha obsahovala celkem 49 zjištěných problémů. Určené problémy byly rozčleněny do následujících okruhů a pro orientaci je uvedeno i vyčíslení jejich procentuálního podílu (49 problémů = 100 %):

1. kompetenční a organizační – 12 problémů (24,5 %),
2. metodická, řídicí a legislativní oblast – 16 problémů (32,7 %),
3. informace a komunikace – 10 problémů (20,4 %),
4. materiální, technické a finanční zabezpečení – 9 problémů (18,4 %),
5. média, vzdělávání občanů – 2 problémy (4 %).

Prioritní oblasti

V příloze k usnesení BRS č. 25/2002 byl u každého úkolu uveden gestor a spolugestor za řešení úkolu, tj. příslušné ústřední správní úřady (ÚSÚ) a kraje. S ohledem na nutnost vybrat z celkového počtu 49 zjištěných problémových oblastí ty nejdůležitější, vláda ČR uložila členům Výboru pro civilní nouzové plánování (VCNP) vybrat deset nejzávažnějších úkolů, které bylo nutné řešit prioritně.

Členové VCNP na prosincovém zasedání VCNP v roce 2002 určili celkem 11 otázek, které byly v lednu 2003 předloženy vládě ČR k dalšímu řešení.

Šlo o následující okruhy:

1. problémy související s hodnocením nasazování příslušníků Armády ČR v době provádění koordinace záchranných a likvidačních prací;
2. problematické postavení hejtmanů jako vedoucích krizových štábů krajů a zároveň povodňových komisí ucelených povodí;

Položka	Počet
Postižené regiony	10
Postižené okresy	43 z celkového počtu 77
Zatopené obce	26 okresů v šesti krajích
Zatopená města	99 s celkovým počtem 263 000 obyvatel
Částečně zatopená města	347 s celkovým počtem 1 333 000 obyvatel
Evakuovaní obyvatelé	123 200
Počet obětí	17
Škody na budovách (průmyslová odvětví, poštovní úřady, vodní elektrárny a ostatní budovy)	400
Celkové finanční ztráty	79,5 mld. Kč = 2,7 mld. EUR

3. nedostatečný systém přípravy osob odpovědných za oblast krizového řízení, zejména v nově vytvářených subjektech státoprávního uspořádání;

4. chybějící jednotný informační systém krizového řízení, nedostatečné vertikální a horizontální propojení všech orgánů krizového řízení, nekompatibilita částí programového vybavení a nejednotnost formátu sdílených dat;

5. složitý proces zacházení s materiální humanitární pomocí, která se převzetím od dárce stává majetkem státu, kdy další převod těchto prostředků se stává problematickým;

6. nedostatečné technické a materiální vybavení jednotek požární ochrany, HZS ČR, Policie ČR, záchranných služeb, hygienické služby, některých pracovišť ÚSÚ a územních orgánů;

7. chybějící finanční prostředky obcí a krajů na řešení krizových situací a nedořešené operativní uvolňování finančních prostředků pro likvidaci následků povodní;

8. nedostatečná modernizace a nezajištěné stabilní financování Předpovědní a výstražné služby;

9. nedostatečná preventivní a vzdělávací činnost ve vztahu k chování občanů v případech živelních katastrof;

10. chybějící pracoviště krizového řízení u obcí s rozšířenou působností;

11. chybějící metodika vyžadování věcných zdrojů za krizových situací a vážnou koordinaci využití všech dostupných věcných zdrojů.

Další úkoly

Zbývajících 38 úkolů se týkalo těchto zjištěných nedostatků:

1. Kompetenční a organizační oblast

- nepružnost víceúrovňového řízení vojenských záchranných útvarů,
- rozdílný přístup k umístění krizových štábů na příslušných pracovištích HZS ČR (kraje) a nejednotný přístup ke složení krizových štábů na územní úrovni,
- absence nácviků evakuace a cvičení orgánů krizového řízení a nemožnost nařízení evakuace hejtmanem,
- chybějící stálé služebny u některých ÚSÚ v době krizových situací.

2. Metodická, řídicí a legislativní oblast

- nejednotnost interních předpisů a metodik,

- problematická ustanovení a výklad některých částí krizové legislativy a zákoníku práce,
- nedorešená otázka likvidace závadných potravin při vyhlášení krizového stavu z hlediska platné právní úpravy,
- nedostatečné využívání uchazečů o zaměstnání k provádění veřejně prospěšných prací v době povodní zejména při odstraňování následků,
- problematické uvolňování dobrovolníků Českého červeného kříže (ČČK) v krajích a okresech, kde nebyl vyhlášen nouzový stav,
- chybějící vyhodnocení katastrofální povodně z hydrometeorologického hlediska,
- neprovázanost povodňových plánů s traumatologickými plány.

3. Informace a komunikace

- vážnoucí komunikace a předávání informací v rámci předpovědní povodňové služby,
- nevyhovující systém podávání hlášení mezi orgány krizového řízení z hlediska obsahu, četnosti a způsobu předávání zpráv a aktuálních a ověřených informací,
- nedokončený projekt krizových mobilních telefonů a digitálního rádiového systému,
- absence jednotného databázového systému pro vyhodnocení zahraniční humanitární pomoci ve složkách krizového řízení,
- nedokončený a částečně chybějící systém varování a vyzoomění obyvatel při mimořádných událostech.

4. Materiální, technické a finanční zabezpečení

- potřeba trvalých skladových prostor pro činnosti ČČK a dalších humanitárních organizací,
- vznik velkého počtu povodňových kont a absence souhrnného přehledu vládních povodňových kont.

5. Média, vzdělávání občanů

- vážnoucí spolupráce s médii, nedorešené otázky pravidelných informačních vstupů do vysílání, problematická koordinace práce jednotlivých mediálních skupin.

Nové materiály

V případě řešení prioritních problémů byla výsledkem jednání vlády ČR obě usnesení, a to č. 11 ze dne 8. ledna 2003 (body č. 1-7, 9-11) a č. 57 ze dne 13. ledna 2003 (bod pod č. 8), která obsahovala uložení úkolů příslušným ministrům a vedoucím ÚSÚ.

Současně MV-generální ředitelství HZS ČR z pozice koordinátora řešení úkolu v rámci VCNP požádalo o připomínky a vypracování podkladového materiálu k příloze k usnesení BRS č. 25/2002, a to mimo ÚSÚ – členy VCNP, rovněž Úřad vlády, Ministerstvo pro místní rozvoj, Úřad pro veřejné informační systémy, Kancelář prezidenta republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, Kancelář Senátu Parlamentu ČR, Český báňský úřad, Český úřad země-

měřičský a katastrální, Úřad pro průmyslové vlastnictví, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Komise pro cenové papíry, Národní bezpečnostní úřad, Energetický regulační úřad, primátora hl. m. Prahy a hejtmany krajů.

Rozsáhlý materiál obsahující připomínky výše uvedených oslovených subjektů byl zpracován ve stejném duchu a členění jako tomu bylo při jednání členů VCNP, tj. nejdříve 11 prioritních oblastí a na druhém místě zbývajících 38 úkolů. Obě skupiny problémů byly podrobně posuzovány. Zasláné připomínky představovaly skutečně cenný podkladový materiál, protože zpracovatelé vycházeli z poznatků mnohdy založených na vlastních zkušenostech. Sdíleli tedy zážitky, ať pozitivní nebo negativní, kterými přispěli k cennému zhodnocení situace při povodních a možnosti projednat a přijmout opatření k nápravě.

K výše uvedeným usnesením vlády a BRS MV-generální ředitelství HZS ČR předložilo celkem tři materiály, které byly postupně projednány ve VCNP a následně v BRS. S ohledem na šíři zjištěných nedostatků a rozdělení úkolů na prioritní a ostatní bylo přikročeno k rozfázování vyhodnocení jednotlivých úkolů.

První zpráva k příloze k usnesení BRS č. 25/2002 byla předložena členům BRS na jejich schůzi dne 11. února 2003. Řešení 11 prioritních úkolů BRS schválila usnesením č. 40 a uložila pokračovat v plnění 38 úkolů, kterým bylo přiřazeno druhé pořadí důležitosti.

Po projednání druhé zprávy členy VCNP byl připraven nový materiál, který obsahoval přehled splněných (uzavřených) a rozpracovaných problémů. Ten byl projednána na 14. schůzi BRS dne 6. ledna 2004 a k materiálu bylo přijato usnesení č. 88, ve kterém členové BRS schválili splnění úkolů uvedených v přehledu a uložili znovu se věnovat úkolu o postavení obcí s rozšířenou působností v systému krizového řízení z pohledu chybějících krizových pracovišť.

Poslední zpráva na téma plnění úkolů z povodní 2002, která byla členy BRS

projednávána dne 7. října 2004, (usnesení č. 8), znamenala uzavření dosud otevřeného usnesení BRS č. 25/2002. Výstupem z tohoto jednání byl přesun řešení úkolu týkajícího se problematického uvolňování dobrovolníků ČČK do materiálu Závěry analýzy bezpečnostního systému ČR projednávaného na stejné schůzi BRS dne 7. října 2004, ke kterému bylo přijato usnesení BRS č. 2.

Výše uvedený postup představoval dlouhou cestu lemovanou rozbořem jednotlivých příčin zjištěných nedostatků, které mnohdy představovaly pouhé nedorozumění v komunikaci a někdy chybný výklad právní normy. Rozbor, kterého se zúčastnili klíčoví účastníci procesu zvládání krizových situací včetně postižených, byl dlouhodobý, důkladný a představoval velkou pracovní zátěž jak pro připomínkující, tak pro řešitele. V konečné fázi však odhalil příčiny závad a umožnil přijmout kroky pro jejich nápravu tak, aby se v budoucnosti neopakovaly.

PLACENÁ INZERCE

STABILNÍ HASICÍ ZAŘÍZENÍ

AEROSOLOVÉ

FIRE JACK

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

BESYCO SPOL. S R. O.

KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠÍŘE
TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061
HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY ZABEZPEČENÍ PROSTOR A ZAŘÍZENÍ
 PROTI POŽÁRŮM • VÝHODNÉ DO ARCHIVŮ, SERVEROVEN
 A VÝBUŠNÉHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ • EKONOMICKÉ
 • EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠE JEDNODUCHÉ

ISO 9001:2001

Časový snímek průběhu suicidálního pokusu pomocí oxidu uhelnatého

ppor. Martin ŠOŠKA, ppor. Libor BOHDANECKÝ, HZS Královéhradeckého kraje, MUDr. Miroslav ŠAFR, Ústav soudního lékařství LF UK a FN Hradec Králové

V průběhu své praxe autoři v rámci svých profesí a kompetencí opakovaně řešili případy dokonaných sebevražd otravou oxidem uhelnatým produkovaným motorem osobního vozidla v uzavřené garáži. Vzhledem k relativně vysoké „oblíbenosti“ tohoto způsobu sebevraždy a tím i jeho vysokému podílu na celkovém počtu sebevražd, i s ohledem na nutnost nějakým způsobem definovat časový snímek takového jednání sebevraha (především ve vztahu k šetření orgánů činných v trestním řízení) s přihlédnutím k prostorovému zázemí, okolním podmínkám, technickým prostředkům a v neposlední řadě i vlastnostem lidského organismu v každém konkrétním případě, došli autoři k názoru, že by bylo vhodné a účelné alespoň v experimentálních podmínkách na konkrétních modelových případech vytvořit časový snímek takového jednání.

Medicínská problematika

Oxid uhelnatý, plyn bez chuti a zápachu, vzniká při nedokonalém hoření látek organického původu v důsledku nedostatečného přísunu kyslíku a nedostatečného odtahu zplodin hoření (malé koupelny s ucpanými větracími a odtahovými rourami, nedostatečný tah do komína za nepříznivého počasí atd.). CO vzniká při požárech, je obsažen ve výfukových plynech, svítiplynu, vzniká hořením zemního plynu, propan-butanu apod. Oxid uhelnatý je krevní jed, jehož afinita k hemoglobinu (krevnímu barvivu) je přibližně 200-300x vyšší než u kyslíku. Vazbou CO na hemoglobin vzniká karboxylhemoglobin (COHb). CO vstupuje do organismu dýchacími cestami, je však možný i vstup kůží (zejména otevřenou ranou) či sliznicemi. Při otravě oxidem uhelnatým dochází k tzv. „vnitřnímu“ dušení, kdy je znemožněna vazba kyslíku na hemoglobin a tím přenos kyslíku krví. Koncentrace COHb v krvi do 10 % jsou považovány za fyziologické, hladiny do 20 % pak nebývají provázeny výraznějšími příznaky. Při hladinách 20-40 % nastupují bolesti hlavy, nevolnost, zvracení, hučení v uších, bušení srdce, dochází k poruchám koncentrace – poškozený si uvědomuje hrozící nebezpečí, není však schopen na ně adekvátně reagovat, objevují se změny chování charakteru neklidu, veselosti či naopak podrážděnosti, dochází ke ztrátě volní motoriky. Při koncentracích 40-50 % COHb v krvi obvykle nastupují křeče následované bezvědomím, hladiny nad 50 % jsou pak již považovány za život bezprostředně ohrožující. U smrtelných otrav jsou v krvi poškozených prokazovány hladiny přibližně 60-80 % COHb.

Typickým zevním nálezem při zevní prohlídce těla poškozeného (a to již na místě nálezu) jsou jasně (třešňově) červené posmrtné skvrny, pitevnický nálezu pak domínuje obdobně jasně červené zbarvení vnitřních orgánů (mozku, ledvin, svaloviny), přítomnost nesražené jasně červené krve ve velkých cévách a známky dušení. V soudnělékařské praxi se COHb v krvi poškozených prokazuje spektrofotometricky, v případě pozitivního nálezu s následným kvantitativním stanovením.

V současnosti dochází k otravě oxidem uhelnatým často nešťastnou náhodou - v důsledku používání neodborně seřízených topných těles (plynová kamna, karmy) v koupelnách či malých místnostech, při nedostatečném odtahu zplodin hoření v důsledku zanesených či špatně vyústěných kouřovodů či nepříznivých povětrnostních podmínek, při nedokonalém spalování propan-butanu v malých prostorách (kabiny osobních či nákladních vozidel, chaty), při pobytu v uzavřených prostorech vytápěných otevřeným ohněm, při práci v garáži za chodu motoru vozidla apod. Vedle náhod pak přibližně stejný podíl otrav oxidem uhelnatým obsaženým ve výfukových plynech představují sebevraždy. Sebevrazi při svém jednání používají vlastní osobní motorové vozidlo, které se v době činu obvykle nachází v uzavřené garáži při rodinném domku, v typizované garáži anonymního městského garážového komplexu apod. Tyto osoby využívají uzavřeného prostoru patřičně připravené garáže (s utěsněnými dveřními či okenními spárkami, ucpanými větracími průduchy) – po nastartování vozidla nechají výfukové plyny volně unikat do prostoru garáže, usedají na sedadlo řidiče či spolu-

jezdce, ponechávají otevřené dveře či spustí okénko, eventuálně se nacházejí v prostoru garáže v blízkosti vozidla. Poměrně často je osobní motorové vozidlo za účelem sebevraždy otravou CO odstavováno na osamoceném prostranství (lesní porosty – cesty, mýtiny, chatové oblasti, atd.) – v těchto případech bývá od výfuku vozidla natažena do kabiny dostatečně dlouhá hadice z rozličného materiálu (velmi často hadice od vysavače), která je zachycená přivřeným okénkem a mezera nedovřeného okna okolo hadice je utěsněna připravenou tkaninou, oděvními svrsky apod.

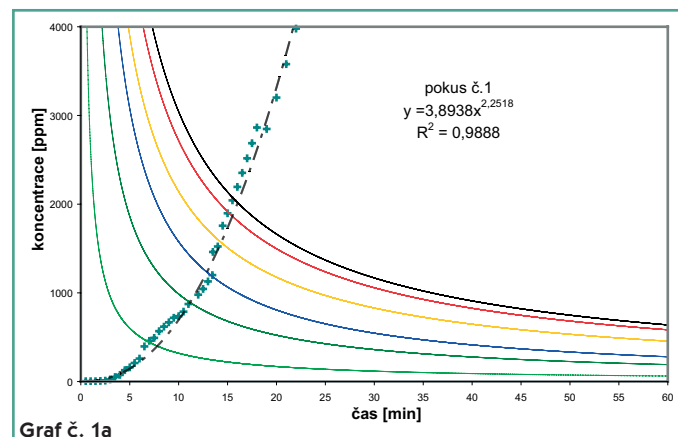
Postup provedení pokusu – měření emisí CO

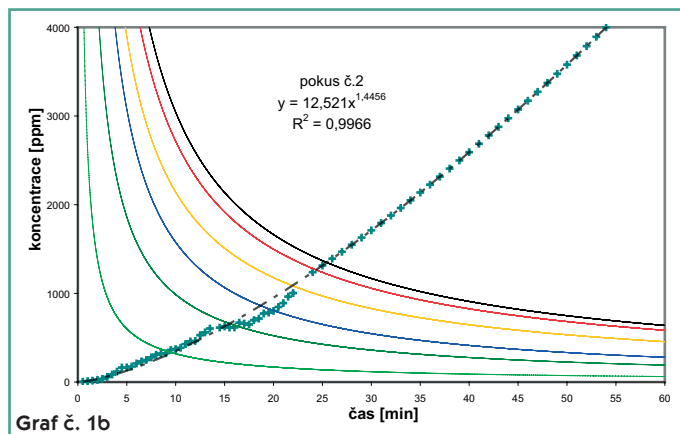
S výše uvedenými teoretickými znalostmi jsme přistoupili k provedení pokusu – měření emisí CO. Měření bylo prováděno ve zděné garáži bez oken o rozměrech 3,0 m x 6,0 m x 2,8 m, tzn. objem garáže je 50,4 m³. Emise byly produkovány spalovacím benzinovým motorem osobního vozidla Škoda 105 S, rok výroby 1983, palivo - benzin BA 91 s přídatkem aditiva Benadit. Vozidlo mělo platné osvědčení STK a splňovalo emisní limity. Meteorologické podmínky v průběhu měření byly následující: polojasno, teplota 19,7 °C, atmosférický tlak 993 hPa.

Při provádění pokusů byly kontinuálně měřeny emise CO pomocí přenosného multidetektoru OLDHAM MX 21+, v. č. 08813, vybaveného senzorem na CO s rozsahem 0-1200 ppm, data byla načítána v intervalu 5 s a přes rozhraní RS 232 přenášena do přenosného počítače vybaveného originálním softwarem COM21WCS verze 1.62. Odběr vzdušiny byl prováděn PET hadičkou a plynovým čerpadlem (součást multidetektoru).

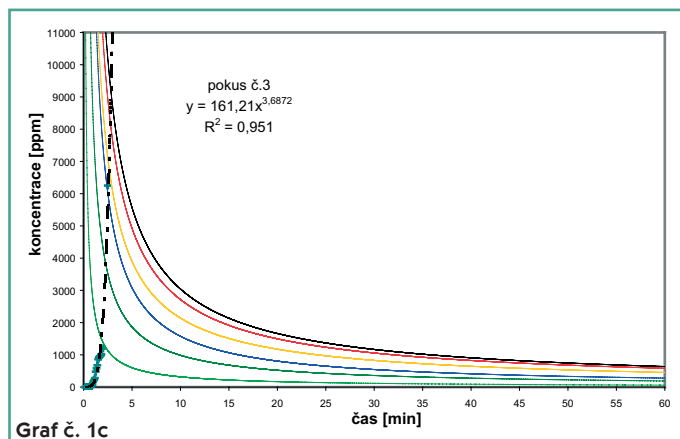
V první části pokusu bylo prováděno měření emisí CO z výfukových plynů, které pronikaly do vozidla z prostoru garáže, a to zcela otevřeným oknem levých předních dveří (graf č. 1a – pokus č. 1), resp. netěsnostmi v karoserii. Při druhém pokusu byly všechny dveře i okna vozidla uzavřeny (graf č. 1b – pokus č. 2). Místo odběru vzdušiny bylo v úrovni hlavové opěrky sedadla řidiče, ve výšce 110 cm nad podlahou uzavřené garáže.

Třetí část pokusu probíhala tak, že na výfuk vozidla byla připojena hadice o průměru 50 mm, která byla zavedena oknem

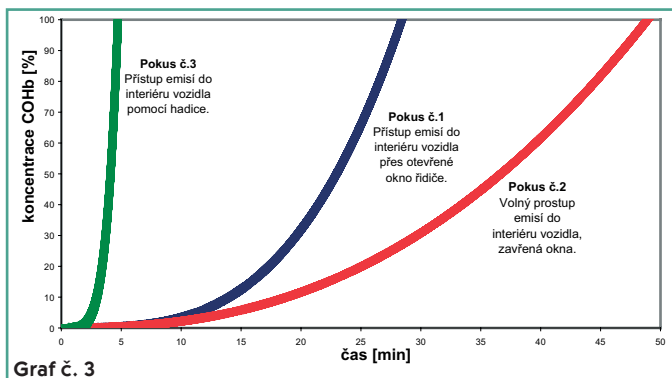
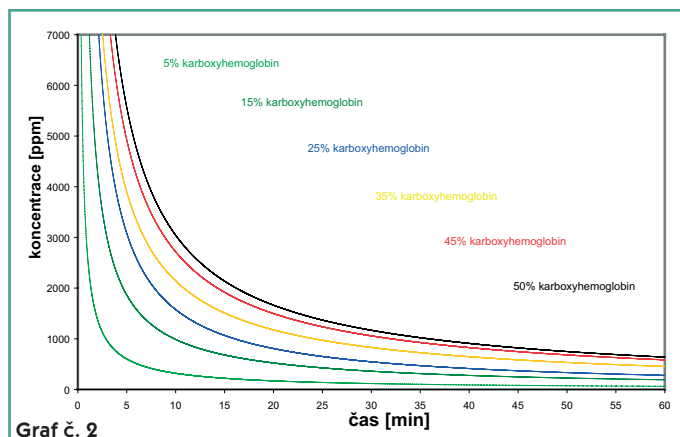
pravých zadních dveří do interiéru vozidla (graf č. 1c – pokus č. 3). Ústí hadice bylo nad pravým zadním sedadlem, okolí hadice bylo v okně utěsněno lepicí páskou. Touto hadicí proudily výfukové plyny dovnitř vozidla. Odběrové místo emisí CO bylo opět v úrovni hlavové opěrky sedadla řidiče, ve výšce 110 cm nad podlahou uzavřené garáže.

Všechny výše popsané pokusy byly provedeny dvakrát a k výpočtu byly použity jejich průměrné hodnoty.

Matematické zpracování naměřených dat

Zpracováním experimentálních dat byly vytvořeny tři grafy závislosti koncentrací oxidu uhelnatého (ppm) na čase (min). Výsledkem pokusu bylo vytvoření křivky syčení hemoglobinu oxidem uhelnatým v závislosti na čase, pro vytvoření těchto křivek byly z webové stránky <http://www.coheadquarters.com/> (viz graf č. 2) použity grafy syčení hemoglobinu oxidem uhelnatým u zdravého jedince. Těmito šesti grafy byla proložena experimentální křivka (viz graf č. 1 a, b, c). V místech průniků byl vypočítán povrch obdélníku, který je tvořen kolmicemi od bodu průniku na osu x a y. Dále byl vypočítán obsah části roviny ohraničeného osou x, y a experimentální křivkou pomocí určitého integrálu. Dále

byl přímou úměrou vypočten podíl obsahu části roviny vypočteného integrálem a obsahu celkového obrazce. Tento výpočet byl proveden pro všech šest průniků křivek s experimentální křivkou. Z hodnot získaných při všech třech pokusech byly vytvořeny křivky a tyto byly extrapolovány (viz graf č. 3).

Interpretace výsledků

Výsledkem experimentu je graf č. 3. Z křivek tohoto grafu je patrný časový průběh vzestupu hladiny COHb ve zvolených modelových případech sebevraždy otravou CO z výfukových plynů. Výsledek pokusu je přímo vztahován pouze pro konkrétní, výše uvedené podmínky experimentu. Z výsledného grafu lze odvodit, že k nastolení smrtelné hladiny COHb v krvi (60 – 80 %) dojde v následujícím časovém rozmezí: pokus č. 1 (přístup emisí do interiéru vozidla přes otevřené okno řidiče) – přibližně 23 – 25 min, pokus č. 2 (volný prostup emisí do interiéru vozidla, zavřená okna) – přibližně 39 – 40 min, pokus č. 3 (přístup emisí do interiéru vozidla pomocí hadice) – přibližně 3 – 4 min.

Závěr

Smyslem experimentu bylo vypracovat názorný matematický model, umožňující na pozadí konkrétního případu sebevraždy oxidem uhelnatým z výfukových plynů osobního motorového vozidla, po zadání konkrétních proměnných (rozměry prostor – garáže, druh vozidla, pohonných hmot, způsobu provedení, meteorologických podmínek atd.) posoudit rychlost nástupu smrtelné hladiny COHb v krvi poškozeného, a tím upřesnit časové údaje samotného sebevražděného jednání, např. v závislosti na výpovědích svědků, stavu osobního vozidla v okamžiku nálezů, pitevním nálezů včetně laboratorně zjištěné hladiny COHb v krvi pitvané osoby apod. Jedinou proměnnou, kterou nelze bohužel přesně určit měřením ani lékařským úsudkem, zůstává organizmus jedince, který se v okamžiku sebevražděného jednání nachází ve zcela konkrétní a jedinečné fázi fyzického a psychického rozpoložení, se zcela individuální vnímavostí (tolerancí) k okolním podmínkám (včetně oxidu uhelnatého obsaženého ve výfukových plynech), danou chorobnými změnami vnitřních orgánů, současně probíhajícími chorobami, případnými poraněními, věkem, pohlavím, stupněm ovlivnění cizorodými toxami (alkohol, léky, jedy), fází biorytmů, atd. Přesto by však uvedený experimentem podpořený matematický postup mohl být inspirací při prošetřování okolností sebevraždy přímo na místě činu.

Poděkování

Autoři děkují vedení HZS Královéhradeckého kraje, které s velkým pochopením přistoupilo k prováděnému experimentu a pomohlo vytvořit vhodné podmínky k jeho provedení a dokončení.

Použitá literatura:

1. www.coheadquarters.com
2. J. Štefan, J. Mach: Soudnělékařská a medicínsko-právní problematika v praxi, Grada 2005
3. I. Bouška a kol.: Soudní lékařství, Karolinum 2002
4. S. Trojan a kol.: Lékařská fyziologie, Grada 1994
5. M. Ševčík: Akutní otravy oxidem uhelnatým, Avicenum 1975

Mezi současnými i budoucími projekty

Ve dnech 24. až 25. listopadu 2006 proběhne ve Strážnici 11. sněm České asociace hasičských důstojníků (ČAHD). O jeho přípravách jsme hovořili s prezidentem ČAHD plk. Ing. Jiřím Horáčkem.

■ **Jedním z hlavních bodů programu sněmu bude bilan- cování činnosti ČAHD. O čem se bude hovořit?**

V současné době máme rozpracováno několik projektů. Jsou zaměřeny na zavádění nových postupů zejména v odborné přípravě, výkonu služby, prevenci a vzdělávání dětí a mládeže. Jako příklad bych chtěl uvést metodiku vyprošťování zraně- ných osob z havarovaných vozidel. Máme připravený manuál, který jistě pomůže zkvalitnit záchranné práce. Metodiky jsou konzultovány s MV-generálním ředitelstvím HZS ČR tak, aby mohly být použité jako oficiální materiál. Nemohu opomenout, že jsme se úspěšně podíleli na zdárném průběhu III. mistrov- ství HZS ČR ve vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel, které se uskutečnilo v září letošního roku na Leten- ské pláni v Praze. Významným počinem je také spolupráce na metodice odborné přípravy dobrovolných hasičů v oblasti ochrany obyvatelstva.

■ **Je známo, že ČAHD je velice aktivní také na úseku pre- vence. S jakými výsledky?**

Již tradičně se účastníme řady propagačních akcí s cílem šířit hasičskou osvětu. Velmi intenzivně se věnujeme přípravě lek- torů pro vzdělávání dětí a mládeže. Máme propracovanou „hra- vou“ metodiku, která se nám už v praxi osvědčila. Zajišťuje- me také výrobu různých pomůcek, kterých bohužel není nikdy

dost. Propagujeme rovněž mezinárod- ní den požární ochrany, který připadá vždy na pátek, třináctého. Naposledy to bylo 13. října 2006.

■ **Jaká je vaše činnost na meziná- rodní úrovni?**

ČAHD je od roku 1996 členem Fede- race asociací hasičských důstojníků Evropské unie (FEU). Podíleli jsme se na řešení mnoha projektů od kariérního růstu hasičů, přes bezpečnost hotelů a tunelů až k výkladovému slovníku a jednotné statistice. Od letošního roku je naše asociace rov- něž členem národního výboru CTIF.

■ **Jistě sledujete také postavení hasičů v České republi- ce. Jak byste ho charakterizoval?**

To je velmi problematická otázka. Na jedné straně nám obča- ně dávají najevo, že si naši práce nesmírně váží. Na druhé stra- ně však dlouhodobé odkládání účinnosti zákona o služebním poměru svědčí o tom, že mnozí naši poslanci nás v tomto svě- tle nevidí. Je to velmi složité zejména pro kolegy, kteří odsloužili kolem 30 let a myslí na odchod ze služby. U hasičů začínali bez současných ochranných prostředků, a to se podepsalo na jejich zdraví. Myslím si, že by měli mít alespoň podobné podmínky odchodu ze služby jako vojáci. Jsem přesvědčen, že zátěž ve výkonu služby je u hasičů srovnatelná s příslušníky armády.

Josef NITRA

Pracovní setkání v Drahanovicích

Ing. Jiří NĚMEČEK, Základna logistiky Olomouc, foto autor

Dne 5. října 2006 proběhlo ve skladu Základny logistiky Olomouc (dále jen ZL) v Drahanovicích setkání ředi- telů odborů ochrany obyvatelstva HZS krajů, které zorganizoval ředitel odboru ochrany obyvatelstva MV-generálního ředitelství HZS ČR plk. Mgr. Bohumír Martínek.

Pozvání na toto setkání přijal i náměs- tek generálního ředitele HZS ČR plk. Ing. Václav Muchna, ředitel odboru ope- račního řízení MV-GR HZS ČR pplk. Ing. Luděk Prudil a delegace pracovníků odboru provozního a správy majetku MV-GR HZS ČR, vedená ředitelem Ing. Vlastimilem Gothardem.

V rámci tohoto setkání proběhlo instrukč- ně metodické zaměstnání k problema- tice nouzového přežití obyvatelstva a upřesnění normativů zásob materiálu pro záchranné, likvidační a obnovovací práce. Bylo projednáno také vyžadování potřebného materiálu z centrálních skla- dů ZL a způsob jeho výdeje při vzniku mimořádných událostí.

Součástí IMZ byla i praktická ukázka, kterou připravili pracovníci ZL. Předmě- tem této ukázky bylo mimo jiné předsta- vení nafukovacího stanu s vybavením pro řídicí složky HZS ČR a IZS, ukázka uložení a připravenosti materiálu vyče- leného pro nouzové přežití obyvatelstva

a dále ukázka připravenosti a uložení materiálu civilní ochrany - prostředků individuální ochrany jednotlivce.

Pro upřesnění normativů materiálu byly postaveny a plně vybaveny stany zabez- pečující v případě nutnosti ubytování a logistické zabezpečení obyvatel, včet- ně pohotovosti polních umývár, ošet- řovny nebo přípravy a výdejny stravy. Na závěr zaměstnání byla provedena krát- ká prezentace skladů ZL, jejich rozmístění na teritoriu jednotlivých krajů, sortiment

a počty skladovaného majetku, sklado- vací možnosti a dopravní obslužnost.

Následující den využila ZL připravenosti materiálu a logistického zabezpečení při nouzovém přežití obyvatelstva k pozvání a ukázce pro zastupitelstvo obce Draha- novice a školní mládež z místní základ- ní školy.

Takto koncipovaná ukázka se v tom- to zařízení konala poprvé a všichni pří- tomní vyslovili uspokojení a přání tako- vé akce organizovat častěji. ■

Technologické centrum v Černé Hoře

Obec Černá Hora leží nedaleko Brna, u silnice směrem na Svitavy. V roce 1992 zde byla skupinou odborníků v oblasti ochrany před ionizujícím zářením založena firma VF, s.r.o. (dále jen VF).

Své místo na náročném trhu radiační ochrany VF získala při spouštění systému radiační kontroly v Jaderné elektrárně Mochovce. Díky vynikajícím výsledkům se činnost společnosti rychle rozšířila do ostatních jaderných elektráren v celém tehdejší Československu a následně i mimo oblast jaderné energetiky.

Po rozdělení ČSFR v roce 1993 se VF rozdělila na dva subjekty s působností v České republice a Slovenské republice. Při činnosti obou společností dochází k úzké spolupráci a vzájemné koordinaci.

V roce 1995 došlo ke kapitálovému spojení se společností CHEMCOMEX Praha, a.s. Toto spojení umožňuje VF využívat silného kapitálového zázemí této společnosti.

Nejvýznamnějším rokem v historii VF byl rok 1998. S transformací na akciovou společnost se ve VF začala systematicky budovat výzkumně-vývojová základna v oblasti radiační ochrany a nakládání se zdroji ionizujícího záření. Dalším mezníkem byl rok 2004, kdy si VF vybudovala horkou komoru s technologií odpovídající 2000TBq Co-60, dokončila výstavbu výrobních a kancelářských prostor v Žilině a zahájila výstavbu technologického centra.

Technologické centrum

V roce 2005 byla dokončena první etapa výstavby TC, v němž byly soustředěny

výzkumně-vývojové kapacity a vybavení dostupnými špičkovými technologiemi. Díky tomu se VF otevřely nové možnosti při realizaci rozsáhlých investičních celků.

V květnu letošního roku bylo nové Technologické centrum (dále jen TC) slavnostně otevřeno. TC představuje špičkový komplex laboratoří, zkušeben a vývojových pracovišť pro monitoring, měření a ochranu před radiací. Posláním TC je vývoj vlastních postupů a přístrojů pro monitoring, detekci a měření ionizujícího záření. Hlavním cílem TC je vlastní vývoj systémů a postupů monitorujících ionizující záření, včetně vývoje a výroby přístrojů pro detekci a měření jeho vlastností a parametrů. TC bude také poskytovat služby v oblasti nakládání se zdroji ionizujícího záření a ochrany před jeho účinky.

Projekt byl vybudován s podporou Ministerstva průmyslu a obchodu a stavba

trvala od září 2004 do května 2006 na celkové ploše 1100 m². Celková investice do projektu byla 68 milionů Kč.

Etalon ionizujícího záření

V objektu VF patrně nejvíce zaujme zvláštní zařízení - etalon ionizujícího záření. Není však v naší republice jediný. Jeho „dvojče“ vyrobila a v závěru roku 2003 v Opravárenském závodě Olomouc instalovala společnost VF. Dne 26. dubna 2004 proběhlo jeho slavnostní uvedení do provozu. Etalon se tak stal hlavním symbolem spolupráce mezi HZS ČR a VF.

Etalon je důležitým prvkem působícím v národním metrologickém systému ČR a ve vazbě na státní etalony organicky doplňuje jejich působnost. Účelem zařízení hlavního etalonu je nastavování a kalibrování měřidel ionizujícího záření, používaných v oblasti radiační ochrany. Taková měřidla jsou používána i v rezortu Ministerstva vnitra a je povinností každého uživatele měřidla, dle zákona o metrologii v pravidelných intervalech je nechat ověřovat. V našem případě se jedná o stanovená měřidla, například radiometr DC-3E-98 nebo elektronický osobní dozimetr Siemens EPD 2.

Vzhledem k počtům všech měřidel používaných v rezortu Ministerstva vnitra, kapacitám ostatních metrologických laboratoří a provedeným ekonomickým rozborům nákladovosti v ostatních metrologických laboratořích ionizujícího záření ČR, bylo výhodné vybudovat rezortní etalon pro ověřování a kalibraci vlastních měřidel za pomoci firmy VF.

Vybudováním etalonu však spolupráce mezi HZS ČR a VF nekončí a připravují se další projekty. „Naše spolupráce je vybudována na vzájemné podpoře a tedy i na dalším rozvoji podle dalších potřeb,“ říká Mgr. Petr Borek, ředitel sekce radiační ochrany firmy VF.

Josef NITRA, foto autor

Dekontaminace budov a zařízení po teroristickém útoku

Ing. Otakar J. MIKA, CSc., Vysoké učení technické Brno, foto autor

Ve dnech 11. až 13. září 2006 se konal v Moskvě workshop s názvem „Dekontaminace budov a zařízení po chemickém terorismu“, který připravili ruští a kanadští pořadatelé. Vlastní akce se zúčastnilo celkem 65 odborníků z šesti zemí.

Moskevské setkání nastolilo řadu odborných otázek, které zazněly v jednotlivých vystoupeních nebo i v následné diskusi. Mnohá vědecká vystoupení byla založena na dlouhodobé a pečlivé laboratorní práci a terénních zkouškách. Zazněly i příspěvky s ryze manažerským zaměřením o silách a prostředcích pro dekontaminaci a o jejich rychlém, spolehlivém a účelném nasazení v praxi. I když byla nosným tématem chemická dekontaminace, jednalo se také o detekci a monitorování nebezpečných látek, o ochraně osob před nebezpečnými látkami a dalších otázkách.

Kromě odborného programu byly připraveny i společenské večery, kde docházelo k dalším neformálním kontaktům a diskuzím mezi účastníky odborného setkání. Výhodou bylo dvojazyčné jednání v ruštině a angličtině. Tento přístup umožnil daleko otevřenější atmosféru jednání, než kdyby byl zvolen pouze jeden jednací jazyk. Organizátory setkání byl vydán tištěný sborník v angličtině a také sborník na CD, který již obsahuje obě jazykové mutace přednášek.

Hlavní organizátoři a sponzoři workshopu projevili vážný zájem o uspořádání dalšího odborného jednání v České republice, zřejmě v září 2007. Česká republika má značné zkušenosti a řadu vynikajících odborníků v oblasti dekontaminace, ale i příbuzných oborů.

Centrum tísňového volání v Budapešti

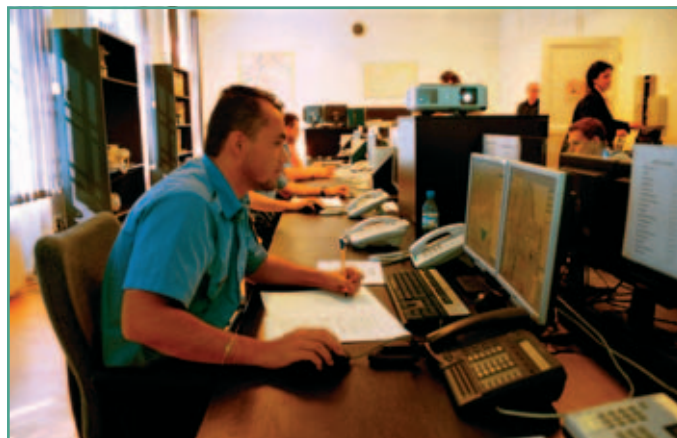
Ing. René PELÁNEK, MBA, MEDIUM SOFT, a.s., foto archiv MEDIUM SOFT, a.s.

Dne 14. září 2006 bylo v prostorách Inspektorátu veřejného pořádku v Budapešti slavnostně otevřeno nové Centrum pro příjem a zpracování tísňových volání pro obyvatele hlavního města. Inspektorát veřejného pořádku, který bude tuto službu zajišťovat, je organizační složkou Magistrátu města Budapešť a jeho činnost je v českých podmínkách nejvíce příbuzná naší městské policii.

Toto první maďarské centrum slouží, kromě příjmu tísňových volání, také jako místo pro zasedání krizového štábu a centrální řešení mimořádných událostí a krizových stavů. U jeho zrodu, z hlediska velikosti a technologické vybavenosti, stála ostravská akciová společnost MEDIUM SOFT, a.s., známá v České republice jako dodavatel ICT řešení příjmu „evropské“ tísňové linky 112.

Odborní pracovníci maďarského Inspektorátu veřejného pořádku se v úvodní etapě kompilace projektu vybudování „Krizového centra“ při Magistrátu hlavního města Budapešť inspirovali zejména ostravským integrovaným centrem pro příjem tísňových volání (CTV), které je svou organizací dispečerské práce ojediněle nejen v České republice, ale i ve střední Evropě. Zkušenosti maďarským kolegům předali nejen řídící pracovníci ostravského CTV, ale například také ředitel Městské policie Ostrava Ing. Jan Hulva, který na žádost maďarských kolegů stále metodicky spolupracuje na dalších etapách rozvoje činnosti Inspektorátu veřejného pořádku směrem k vyšší efektivitě operačního řízení při zajišťování veřejného pořádku a služeb pro obyvatele Budapešti.

CTV Budapešť je vybaveno devíti dispečerskými pracovišti se dvěma monitory, které využívají aplikační software firmy MEDIUM SOFT, a.s., GIS aplikace a aplikaci společnosti

SESSION BASE pro sledování vozidel pomocí GPS. Výraznou výhodou pro maďarský trh se jeví jazyková podpora, kterou mimo jiné umožňuje software firmy MEDIUM SOFT, a.s., což je expertní dotazovací systém pro podporu „vytěžování“ postiženého v tísni, reagující na možné typy událostí, zpracovaný v šesti cizích jazycích včetně češtiny.

Instalovaný informační a komunikační systém v Budapešti svou možností identifikovat a lokalizovat místo volání a události vyhovuje všem kritériím EU, např. na službu linky tísňového volání 112.

Projekt v Budapešti do budoucích let počítá, mimo jiné, s navázáním na kamerové systémy s možností automatického zobrazování „společného“ obrazu v GIS, s informační nástavbou pro krizového manažera nebo s integrovanými výjezdovými místy v rámci hlavního města Budapešti.

Setkání mistrů v Karlových Varech

Sdružení Český Hasič pozvalo na 21. října 2006 do karlovarského hotelu Richmond současné i bývalé přeborníky v požárním sportu. Slavnostní setkání bylo spojeno s vyhodnocením Ligy ČR ve výstupu na věž 2006 (dále také jen „Ligy“), nejlepšího výkonu roku 2006 v běhu na 100 metrů s překážkami v kategoriích muži a ženy a nejlepšího výkonu roku 2006 ve dvojboji.

Ve výčtu toho, co se v roce 2006 sdružení Český Hasič podařilo, připomněl jeho předseda Antonín Minarský snahu dostat požární sport znovu na televizní obrazovky. To se povedlo a 26. května 2006 se nový Magazín požární sport objevil v programu České televize. Právě z relací zmiňovaného pořadu mohli účastníci setkání shlédnout sestřihy toho nejlepšího. Na promítací plátno se dostaly také záběry dvacet let staré. Filmové šoty však přinášely především

25. srpna 2006 na XXXV. mistrovství ČR v požárním sportu v Karlových Varech. Když se ho moderátorka slavnostního odpoledne PhDr. Alice Tejkalová zeptala, které disciplíny dává přednost, odpověděl mistr republiky lakonicky „Věž je těžší, ale stovku mám raději“.

S držiteli letošních rekordů a nejúspěšnějšími závodníky Ligy se účastníci karlovarského setkání mohli seznámit také na banerech v sále, kde hodnocení probíhalo.

Vítězové Ligy ČR ve výstupu na věž převzali medaile, diplomy, věcné i finanční dary také z rukou svých předchůdců, stejně jako i další závodníci, kteří se umístili na prvních osmi příčkách.

Pohár navíc si z Karlových Varů odvezl Jaroslav Hrdlička z HZS Plzeňského kraje. Získal nejvíce bodů z letošních osmi závodů ligy. (Vyhodnocení Ligy ČR ve výstupu na věž 2006 jsme přinesli v časopisu 112 č. 10/2006).

Rekordmani nechybí ani v reprezentačním družstvu HZS ČR, které právě 21. října ukončilo svou přípravu na mistrovství světa v požárním sportu v Íránu a od sdružení Český Hasič převzalo reprezentační dresy.

Nejlepším sportovcům přijel poblahopřát náměstek generálního ředitele HZS ČR plk. Ing. Václav Muchna.

Josef NITRA, foto autor

svědectví o letošních rekordech.

První byl představen nejlepší výkon v běhu na 100 metrů s překážkami Jana Lorence z SDH Široký Důl, který dosáhl 18. srpna 2006 na Memoriálu J. Romportla a V. Málka v Hradci Králové. Časem 16,15 s vytvořil nový národní rekord v této disciplíně. Se svým rekordem však dlouho nezůstal sám. Na Beskydském poháru v Ostravě 7. září 2006 zaběhl Milan Onderka z HZS Moravskoslezského kraje stejný čas. Letošní rekord tak zdvojnásobil.

Tím však úspěšně žně v běhu na 100 metrů s překážkami neskončily. Na závodech Českého poháru v Borovanech Monika Sedlatá z SDH Kvasiny dosáhla nejlepšího času roku mezi ženami 17,96 s.

Milan Onderka si v Karlových Varech šel podruhé pro ocenění za nejlepší čas roku ve dvojboji (součet časů z běhu na 100 metrů s překážkami - 16,26 s a výstupu na věž - 14,51 s, který byl 30,77 s). Vynikajících časů dosáhl

Summary

INVEX 2006 Fair

Twenty-one exhibitors incl. the Czech Ministry of Interior presented themselves in two international fairs in Brno, South Moravia last month. The INVEX 2006 and DIGITEX 2006, exhibitions of IT and consumer electronics, were held from 9 to 13 October 2006. p. 2

Fire of a dump

In September 2006 a major fire spread in a dump near the town of Lišov. Up to nine fire units intervened on the place, supported by heavy equipment of the Czech Army. p. 4

Emergency conditions of snow load buildings

Prevention and minimising of losses caused by overloading of building constructions could be solved by risk analysis. As the Czech Standard Institute informs, the Czech standards for constructions would be amended similarly to the European Standards. p. 8

How to decrease number of casualties on roads

In September 2006 the Brno Emergency Hospital in cooperation with the Traffic Research Centre organised the national congress in Brno. The Traffic Injuries Brno 2006 congress was focused on prevention of traffic accident rate on roads. p. 12

Firefighters and oil tanks

The company fire brigade of the Kaučuk Kralupy PLC has its specific tasks resulting from the company's production. Both equipment and training of fire units is rated to interventions in a chemical plant. p. 14

Education of population protection in Germany

The Academy for Emergency Management, Emergency Planning and Civil Protection in Bad Neuenahr – Ahrweiler is the central educational institution in this field in Germany. This institution is a part of the Federal Board for Population Protection and Emergency Assistance, but each of rescue services have even their own educational bases in the states of Germany. p. 18

Safety research in the Czech Republic

Difficulties in prevision of threats and possibilities of rapid spreading of threats need better safety research, focused on more efficient analyses and for means/systems of early warning. Since terrorists operate globally and in coordination. p. 22

OASIS Project

On 12th October 2006 a consortium meeting of the OASIS project took place in the seat of the MI, DG of the Czech Fire Rescue Service. The OASIS project supports operations and interventions in emergency situations, in frame of the 6th Frame Program of EU. p. 24

Critical infrastructure protection

In October 2006 a workshop on critical infrastructure protection took place in the Population Protection Institute in Lázně Bohdaneč. The two-days meeting created a good platform for experts from Austria, Germany, Poland, Slovakia and the Czech Republic to discuss their experience, esp. with creating of national CIP programs and with CIP strategies. p. 25

Die Messe INVEX 2006

Das Ministerium des Innern war einer der einundzwanzig Aussteller der Informationstechnologien und der elektrotechnischen Produkte der internationalen Messen INVEX 2006 und DIGITEX 2006 auf dem Messegelände der Stadt Brno in den Tagen von 9. bis 13. Oktober 2006. S. 2

Brand der Mülldeponie in Lišov

Im September d.J. kam es zu einem Großbrand der Mülldeponie im Katastergebiet der Stadt Lišov, der den Einsatz der Schwertechnik der Armee der Tschechischen Republik und von neun Einheiten der Feuerwehr erforderte. S. 4

Der baufällige Zustand von Objekten unter Schneelast

Die Basis der Prävention und der Minimierung von Verlusten bei übermäßiger Belastung der Baukonstruktionen stellt die Analyse der Risiken dar. Nach dem Tschechischen Institut für Normung sind unsere Normen veraltet und es wird notwendig sein, sie den europäischen Normen anzupassen. S. 8

Senken wir die Zahl der Verletzten auf den Straßen!

Die Unfallklinik in Brno veranstaltete in Zusammenarbeit mit dem Zentrum für Forschung im Straßenverkehr im September 2006 in Brno einen nationalen Kongress „Verkehrsunfälle Brno 2006“ mit dem Ziel, zur Vorbeugung der Verkehrsunfälle beizutragen. S. 12

Feuerwehrleute zwischen Mineralölbehältern

Angeichts des Charakters der Produktion ist der Brandschutz im Areal des petrochemischen Betriebes KAUCUK AG in der Stadt Kralupy nad Vltavou spezifisch. Das betrifft die Ausrüstung und Ausstattung der Werkfeuerwehr, aber auch die Kenntnisse und die Vorgehensweise beim Einsatz der Feuerwehrleute. S. 14

Bildung auf dem Gebiet Bevölkerungsschutz in Deutschland

Eine zentrale Bildungseinrichtung ist die Akademie für Krisenmanagement, Notfallplanung und Zivilschutz im Bundesamt für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe. Auf der Landesebene verfügen einzelne Hilfsdienste noch über eigene Bildungseinrichtungen. S. 18

Sicherheitsforschung in der Tschechischen Republik

Die Aufgabe der Sicherheitsforschung in der Tschechischen Republik ist es, ein solches Wissens-, technisches und technologisches Niveau und Niveau aller Elemente des integrierten Rettungssystems kontinuierlich aufrechtzuerhalten, das den Schutz und die Sicherheit des Staates und seiner Bevölkerung gewährleistet. S. 22

Was stellt das Projekt OASIS dar

Am 12. Oktober 2006 wurden im Innenministerium in der Generaldirektion des Feuerwehr-Rettungskorps der Tschechischen Republik Gespräche des Konsortiums des Projektes OASIS abgehalten, das zur Bewältigung von außerordentlichen Ereignissen und Schadenslagen im Rahmen des sechsten Rahmenprogramms der EU organisiert wird. S. 24

Schutz der Kritischen Infrastruktur

Im Oktober d.J. fand im Institut für Bevölkerungsschutz in der Stadt Lázně Bohdaneč ein Seminar zum Thema „Erfahrungen mit dem Schutz der Kritischen Infrastruktur“ mit ausländischen Gästen statt. Es wurde über die Entwicklung von nationalen Programmen und Strategien des Schutzes diskutiert. S. 25

Vydávák: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mjr. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktori - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, kpt. Ing. Tomáš Hradil, pplk. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., kpt. Ing. Jaromír Lipovčan, plk. Mgr. Bohumír Martinek Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, kpt. Ing. Zdeněk Ráž, Jan Žizka

Grafická úprava, litografie, distribuce a předplatné: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, korespondenční adresa: ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolín 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • **ISSN: 1213-7057** • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 20. října 2006 • Číslo 11/2006 vychází 17. listopadu 2006 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • www.mvcr.cz/casopisy/112

Foto na titulní straně: Archiv HZSP KAUCUK, a.s.

Multikomponentní analyzátoři

Charakteristika

Špičku v mobilní instrumentální technice představují multikomponentní analyzátoři, které vedle stanovení koncentrace a dlouhodobého monitorování nebezpečných látek umožňují rovněž identifikaci látek neznámého složení. Většinou se jedná o kvalitní analytické přístroje, jejichž práci mimo laboratoř si v minulosti nikdo neuměl představit. Dnes jsou již běžně konstruovány v přenosných nebo mobilních verzích tak, aby odolávaly otřesům a výkyvům meteorologické situace, a proto mohou být využity k plnění úkolů chemického průzkumu.

Ve vývoji převažují v současné době tři druhy analyzátorů, a to:

- přenosné plynové chromatografy,
- infračervené plynové analyzátoři,
- mobilní plynové chromatografy s hmotnostním detektorem.

Z plynových chromatografů je chemickými laboratořemi HZS ČR používán **přenosný digitální plynový chromatograf Voyager** (obr. 1), který je určen k automatické identifikaci a stanovení koncentrace plynů a par v ovzduší. Chromatografická analýza probíhá na čtyřech různých kapilárních kolonách, výstupy analýzy jsou chromatogram, přehled piků s retenčními časy a přehled názvů identifikovaných látek s hodnotami koncentrace. K jeho hlavním výhodám pro využití při chemickém průzkumu patří možnost analýzy širokého spektra látek, možnost automatického nepřetržitého monitorování nebezpečných látek, možnost tvorby vlastních knihoven chromatogramů, jednoduchá obsluha a automatické ukládání naměřených dat do paměti přístroje a jejich pozdější zpracování na PC. Podobnými prostředky, vyskytujícími se v ČR, jsou přenosné plynové chromatografy řady **Scentograph** a **Scentoscreen**.

Výhody a zvláštnosti

Infračervené analyzátoři plynů představují v podstatě běžné FTIR spektrometry, které po změření infračerveného spektra provedou porovnání naměřených dat se spektry uloženými v knihovně a vyhodnotí nejvíce podobná spektra látek v pořadí dle vypočítané pravděpodobnosti. K jejich nesporným nejvýznamnějším výhodám patří vysoká rychlost analýzy. K takovým mobilním prostředkům patří např. **FTIR spektrometr Bruker Vector 22**, který vedle plynů umožňuje i identifikaci látek v ostatních skupenstvích, nebo **plynový analyzátor GasID**, vybavený komerční knihovnou zahrnující 5500 spekter plynů a par.

Poněkud odlišně je řešeno vyhodnocení spekter u **multikomponentního plynového FTIR analyzátoru Gasmeter DX-4000** (obr. 2), který je určen k identifikaci a stanovení plynů a par ve směsích. Jeho aplikační možnosti zahrnují především monitorování emisí v životním prostředí, kontrolu koncentrace plynů a par a monitorování ovzduší v pracovním prostředí. Stejně jako u jiných FTIR plynových analyzátorů přístroj nasává vzduch do plynové kyvety délky 10 m, kde je změřeno spektrum vzorku. Jeho zvláštnost spočívá v tom, že činnost analyzátoru, jeho kontrola a vyhodnocování naměřených dat jsou plně řízeny a prováděny exter-

Obr. 1 Přenosný digitální plynový chromatograf Voyager

Obr. 2 Multikomponentní plynový FTIR analyzátor Gasmeter DX-4000

ním počítačem pomocí speciálního software, který dokáže ve směsi rozlišit a stanovit vedle sebe až 30 různých plynů a par neznámého složení. Výsledkem analýzy je potom přehled všech látek, přítomných ve vzorku vzduchu (včetně vodních par a oxidu uhličitého), a jejich koncentrace.

Mobilní plynové chromatografy s hmotnostním detektorem představují nejdokonalější a zároveň nejdražší typ uvedené třídy analyzátorů. Spojují separaci nebezpečných látek s využitím principu plynové chromatografie a jejich identifikaci hmotnostní spektrometrií. Rádově v minulosti provádějí identifikaci a stanovení těkavých organických látek. Po zvolení metody analýzy a nastavení chromatografu přístroj ukáže všechny operační podmínky a signalizuje možnost zahájení dávkování. Všechny operace jsou plně automatizované. Spojení s počítačem umožňuje vývoj nových metod, ukládání hmotnostních spekter změřených látek a další aplikace shodné se stacionárními přístroji.

Příklady

U nás je ve vybavení některých armádních a hasičských jednotek i jiných subjektů **mobilní hmotnostní spektrometr EM 640** (obr. 3). Je určen pro automatickou identifikaci a stanovení koncentrace nebezpečných látek při chemických haváriích, analytické kontrole ovzduší a odpadních vod, monitorování ovzduší a kontrole chemického odzbrojení. Vyznačuje se vysokou citlivostí měření, krátkou dobou plynové chromatografického cyklu a rozsáhlou knihovnou informací o nebezpečných látkách. Některé vojenské a hasičské jednotky USA disponují **přenosným plynovým chromatografem s hmotnostním detektorem Hapsite**. Jedná se o přístroj napájený bateriemi s mimořádně nízkou hmotností (16 kg). Displej na přední straně přístroje (obr. 4) ukazuje název a koncentraci látky v ovzduší. Jeho hlavní předností pro široké využití v terénu je velmi jednoduchá obsluha.

Nevýhody

Společným jmenovatelem multikomponentních analyzátorů jsou vysoké pořizovací náklady, nutnost zaškolení obsluhy, zabezpečení kalibrací a servisu. Jedná se však o zcela nepostradatelné přístroje v případech havárií s únikem neznámých nebezpečných látek, jejich teroristického zneužití nebo jiných úniků.

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc.,
Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
foto archiv autora

Obr. 3 Mobilní hmotnostní spektrometr EM 640

Obr. 4 Přenosný plynový chromatograf s hmotnostním detektorem Hapsite

Výtvarná soutěž již má svou tradici

pprap. Irena DVORÁKOVÁ, HZS Středočeského kraje, územní odbor Příbram, foto autorka

V listopadu 2006 vyhlásily HZS Středočeského kraje, územní odbor Příbram, Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a Středisko služeb školám Příbram již čtvrtý ročník výtvarné soutěže pro žáky základních škol.

První ročník proběhl ve dvou kategoriích ve školním roce 2003/2004 na téma Co si pamatuji z výuky – Ochrana člověka za mimořádných událostí. Do soutěže se přihlásilo celkem osm základních škol z Příbramska a vyhodnoceno bylo dvanáct výkresů v první kategorii a deset výtvarných prací v kategorii druhé.

Druhý ročník na téma Vědět znamená předvídat – Ochrana člověka za mimořádných událostí byl již vyhlášen ve třech kategoriích. První kategorie, žáci 1. a 2. tříd základních škol, měla podtéma Práce hasičů u požáru. Druhá kategorie určená pro žáky 3., 4. a 5. tříd, měla zpracovat podtéma Hasiči u autonehody libovolnou výtvarnou technikou, jako plakát s heslem. A třetí kategorie žáků 2. stupně základních škol měla podtéma Ochrana člověka při mimořádné události a opět malovala plakát s heslem. Do druhého ročníku se přihlásilo třináct škol z okresů Příbram, Benešov a Beroun. Komise vybírala z 259 výtvarných prací a rozhodla vyhodnotit ještě čtvrtou kategorii, a tou byly velice zdařilé práce žáků speciálních škol.

Pro školní rok 2005/2006 byl na téma Co dělají hasiči vyhlášen třetí ročník. Opět ve třech kategoriích, kdy byla dána podtéma Hasiči u požáru, Hasiči evakuují školu, Integrovaný záchranný systém zasahuje. Pro druhou a třetí kategorii byl požadavek dané téma zpracovat libovolnou výtvarnou technikou, jako plakát s heslem a obrázkem. Tentokrát se přihlásilo 22 základních škol z Příbramska, Benešovska, Berounska a Rakovnicka. Deseťčlenná komise vybírala z 258 výtvarných prací, z nichž bylo devět velkorysých plakátů a nápadité lepoprelo – společná práce žáků šesté třídy ZŠ v Březnici. Komise byla složena ze zástupců obou vyhlášovatelů soutěže, kteří posuzovali splnění tématického zadání, dvou učitelek výtvarné výchovy, které zaslané práce posuzovaly především z výtvarné stránky a dvou pracovníků z odboru manažera obchodu odštěpného závodu Střední Čechy, Česká pošta, s. p. Právě díky jejich spolupráci mají oce-

něné práce spolu s dalšími zdařilými výkresy „další život“. Po dobu letních prázdnin byly vystaveny již druhým rokem na poště v ulici Generála Tesaříka v Příbrami I.

Každoročně je vyvrcholením celé akce slavnostní vyhodnocení soutěže v zasedací místnosti územního odboru HZS Příbram za přítomnosti oceněných dětí, jejich učitelů a rodičů. Pro děti je příjemným zážitkem převzít hodnotné ceny z rukou vedoucích pracovníků krajského ředitelství HZS Středočeského kraje a obou vyhlášovatelů za přítomnosti novinářů z regionálního rozhlasu, televize a tisku.

Pro školní rok 2006/2007 jsme zadali téma Víme, kdo jsou hasiči. Soutěž je tentokrát rozdělena do pěti kategorií. V I. kategorii určené pro žáky 1. a 2. tříd prvního stupně ZŠ je podtéma Co dělají hasiči. Ve 2. kategorii žáci 3., 4. a 5. tříd prvního stupně ZŠ mají zadání Hasiči zachraňují lidské životy a majetek. Třetí kategorie pro žáky 2. stupně ZŠ má podtéma Práce hasičů za mimořádných událostí. Čtvrtá kategorie je určena žákům 1. stupně a 5. kategorie žákům 2. stupně základních škol, kteří mají trojrozměrně ztvárnit příslušníka HZS ČR. Daná témata zpracují děti libovolnou výtvarnou technikou a ve 2. a 3. kategorii doprovodí obrázkem sloganem, případně krátkou básničkou.

Jako organizátoři této výtvarné soutěže, která již přesáhla hranice jednoho okresu, se snažíme využít zkušenosti pro další kvalitativní posun její úrovně. Ať již rozšířením kategorií, nebo pečlivým promyšlením vyhlášovaných témat, která by měla být pro děti zajímavá a podnětná. Zpětně nám pak ukáží, jak se budou orientovat v dané problematice, jejich znalosti a vědomosti o HZS ČR, ale i dalších složkách integrovaného záchranného systému.

Chceme působit na dětskou vnímavost a citlivým přístupem ovlivnit jejich chápání práce hasičů – záchranářů. Už teď je ale z většiny výtvarných prací jasné, že hasiči jsou pro ně hrdiny a zároveň je dokáží vnímat jako kamarády. K tomu určitě přispívají i dny otevřených dveří na jednotlivých stanicích územního odboru Příbram. Kromě ukázek techniky si děti z mateřských a základních škol mohou prohlédnout celý areál, hovořit s profesionálními hasiči, ptát se na to, co je zajímavé a navíc jsou pro ně připraveny i zábavné soutěže o sladkou odměnu.

Medaile HZS ČR

udělené při příležitosti státního svátku
Dne vzniku samostatného československého státu

Medaile HZS ČR Za statečnost

Helena Marková

občanka Olomouckého kraje.

Dne 14. března 2006 voláním zjistila, že uvnitř hořícího domu v obci Ptení se někdo ozývá. Přestože byl prostor zaplněn kouřem, podařilo se jí nalézt zraněného muže a vytáhnout ho před dům. Svým rychlým a odvážným jednáním mu zachránila život.

Miroslav Bureš

občan kraje Vysočina.

Dne 5. června 2006 projížděl kolem dopravní nehody v obci Zahradiště, při které spadl do rybníka osobní automobil Škoda Felicie. Miroslav Bureš řidiče ze zcela potopeného vozidla vytáhl, a tak zachránil jeho život.

pprap. Alexandr Matoušek

příslušník HZS Plzeňského kraje.

Na dovolené při sjíždění řeky Ohře dne 1. července 2006 zachránil v Karlových Varech s nasazením vlastního života tři topící se vodáky.

kpt. Ing. Pavel Šamánek

příslušník OÚPO Brno.

pprap. Aleš Bambušek

příslušník HZS Jihomoravského kraje.

Dne 18. července 2006 s nasazením vlastních životů zahájili záchranné práce v zatopeném výkopu v ulici Hlinky v Brně. V neznámé hloubce s velmi chladnou vodou a s maximálním fyzickým nasazením zvýšili šance na přežití zachraňované osobě.

Medaile HZS ČR Za věrnost I. stupně

plk. Ing. Václav Staňko
mjr. Zdeněk Plánský
nprap. Zdeněk Sezemský
mjr. Pavel Kužela
mjr. Jindřich Jiroušek
mjr. Pavel Bártík
npor. Antonín Havelka
npor. Otakar Klement
kpt. František Leopold
nprap. Jiří Šimůnek
plk. Ing. František Hrach
plk. Ing. Zdeněk Dvořák
npor. Miloslav Lamač
mjr. Jaroslav Klíma
kpt. Josef Hosnédl
mjr. Jan Rayser
mjr. František Strolený
pplk. Bc. Zdeňka Janů
mjr. Danuše Šeretková
nprap. Jan Kubale
nprap. Jiří Buriánek
pplk. Jan Janda

ředitel OUPO Frýdek-Místek
velitel stanice č. 11, HZS hl. m. Prahy
inspektor PO stanice č. 3, HZS hl. m. Prahy
velitel družstva stanice č. 9, HZS hl. m. Prahy
velitel stanice č. 2, HZS hl. m. Prahy
komisař PO, HZS hl. m. Prahy
velitel stanice Úhlířské Janovice, HZS Středočeského kraje
velitel družstva stanice Stará Boleslav, HZS Středočeského kraje
velitel stanice Zruč nad Sázavou, HZS Středočeského kraje
inspektor PO ÚO Mladá Boleslav, HZS Středočeského kraje
ředitel ÚO Strakonice, HZS Jihočeského kraje
ředitel ÚO Tábor, HZS Jihočeského kraje
operační důstojník ÚO Jindřichův Hradec, HZS Jihočeského kraje
velitel stanice Tachov, HZS Plzeňského kraje
operační důstojník ÚO Klatovy, HZS Plzeňského kraje
ředitel ÚO Klatovy, HZS Plzeňského kraje
vedoucí oddělení stavební prevence, HZS Karlovarského kraje
vedoucí oddělení prevence ÚO Chomutov, HZS Ústeckého kraje
inspektor PO ÚO Žatec, HZS Ústeckého kraje
hasič stanice Jablonec nad Nisou, HZS Libereckého kraje
hasič-strojník stanice Semily, HZS Libereckého kraje
vedoucí oddělení prevence ÚO Jičín, HZS Královéhradeckého kraje

Medaile HZS ČR Za věrnost I. stupně

kpt. Robert Blažek
prap. Josef Gašparík
mjr. Stanislav Novák
kpt. Vlastislav Buřil
mjr. Václav Kubiska
npor. Jaromír Říha
nprap. Jan Vrzáček
mjr. Bc. Milan Houdek
mjr. Jan Pokorný
kpt. Jaroslav Musil
nprap. Vladimír Vašek
mjr. Antonín Beneš
kpt. Antonín Vybíral
kpt. Pavel Hromek
mjr. Josef Šigut

kpt. Jan Špitalský
ppor. Václav Kožík
ppor. Jan Hájek

nprap. Pavel Novosád
nprap. Miroslav Přikryl
nprap. Stanislav Mišun

operační technik ÚO Trutnov, HZS Královéhradeckého kraje
hasič-strojník stanice Vrchlabí, HZS Královéhradeckého kraje
hasič stanice Vysoké Mýto, HZS Pardubického kraje
velitel čtyř stanic Chrudim, HZS Pardubického kraje
velitel stanice Pelhřimov, HZS kraje Vysočina
velitel družstva stanice Ledec nad Sázavou, HZS kraje Vysočina
hasič-strojník stanice Jihlava, HZS kraje Vysočina
operační důstojník ÚO Břeclav, HZS Jihomoravského kraje
velitel stanice Moravský Krumlov, HZS Jihomoravského kraje
operační důstojník HZS Jihomoravského kraje
hasič-strojník stanice Kunštát, HZS Jihomoravského kraje
operační důstojník ÚO Sever, HZS Olomouckého kraje
velitel čtyř stanic Přerov, HZS Olomouckého kraje
velitel čtyř stanic Prostějov, HZS Olomouckého kraje
komisař PO oddělení IZS a řízení jednotek PO HZS Moravskoslezského kraje
velitel stanice Třinec, HZS Moravskoslezského kraje
inspektor PO ÚO Ostrava, HZS Moravskoslezského kraje
hasič-technik stanice Ostrava-Fifejdy, HZS Moravskoslezského kraje
hasič-strojník stanice Uherský Brod, HZS Zlínského kraje
hasič-strojník stanice Morkovice-Slížany, HZS Zlínského kraje
hasič-strojník stanice Valašské Meziříčí, HZS Zlínského kraje

Zámek Koloděje svědkem ocenění nejlepších

Na zámku české vlády v Kolodějích byly dne 27. října letošního roku u příležitosti státního svátku „Dne vzniku samostatného československého státu“ slavnostně předány medaile HZS ČR Za statečnost a Za věrnost I. stupně, udělené ministrem vnitra a ministrem informatiky MUDr. Mgr. Ivanem Langrem a generálním ředitelem HZS ČR genmjr. Ing. Miroslavem Štěpánem.

Slavnostní atmosféru v sále navodila herečka Tatjana Medvecká, dvojitá držitelka ceny Thálie, svým uměleckým přednesem povídky Roberta Fulguma.

Ministr Ivan Langer v úvodním proslovu poděkoval všem oceněným a svěřil se se svými pocity: „Jsem hrdý a zároveň vděčný za to, že stojím před lidmi, kteří si pomáhají druhým v nouzi vybrali za své povolání, a to se jim stalo posláním. Medaile by však neměla být tečkou za příkladnou činností, ale impulzem k předávání nabytých zkušeností mladším nástupcům. Přál bych si, aby se za záchranu života medaile nepředávaly, protože by takové jednání bylo naprostou samozřejmostí pro každého z nás.“

Genmjr. Ing. Miroslav Štěpán ve svém vystoupení vyzdvihl statečnost těch, kteří ji „nemají v popisu práce“, ale byli zřejmě v pravou chvíli na pravém místě a zachovali se podle svého svědomí. Poděkoval všem oceněným příslušníkům HZS ČR a také jejich rodinám, které jim vytvářely tolik potřebné rodinné zázemí a pohodu.

V krásném barokním sále byly přítomny také tři vyznamenané ženy. Na prvním čestném místě stanula třicetiletá Helena Marková, která letos v březnu v obci Ptení na Prostějovsku vytáhla z hořícího rodinného domu zraněného muže a od sousedů pak zatelefonovala na tísňovou linku, aby ohlásila požár a přivolala zdravotnickou záchrannou službu. K požáru došlo po výbuchu plynu a Helena Marková se k volajícímu muži dostávala silně zakouřeným prostorem domu. Přes vlastní ohrožení se jí podařilo zraněného nalézt a zachránit mu život.

K těm, kteří již více než tři desetiletí vzorně plní povinnosti a úkoly příslušníka HZS ČR patří pplk Bc. Zdeňka Janů z HZS Ústeckého kraje, územního odboru Chomutov. Přes třicet let pracuje v oddělení prevence, z toho deset let jako vedoucí tohoto oddělení. „Hodně se toho za ta léta změnilo, práce byla někdy velmi náročná, ale se spolupracovníky, na které jsem asi měla vždycky štěstí, se všechno nakonec podařilo zvládnout. Hořkou pilulkou byly mimořádné tematické kontroly v součinnosti s Policií ČR, na které mě snad vždycky odvolali z nějakých příjemných akcí, například

rodinných oslav apod. Ze stresových stavů, i o ty nebyla nouze, když se věci řešily v časové tísni nebo nefungovalo vše jak by mělo, mi pomáhala rodina a moje koníčky. Ráda čtu, vyšívám gobelíny, momentálně mě zajímají francouzské předlohy a poslední dobou mě uchvátilo ještě fotoграфování a fotomontáže na počítači,“ směje se paní Janů. Prozradila, že přibližně jeden rok zastupovala kolegu a jezdila také k zásahům vyšetřovat příčiny vzniku požárů. Byla to zajímavá práce, ale není tam k vidění nic, na co by se dobře vzpomínalo.

Druhou „věrnou“ je mjr. Danuše Šeretková také z HZS Ústeckého kraje a rovněž z oddělení prevence, ale tentokrát z územního odboru Žatec. Nastoupila ke sboru po absolvování střední školy, začínala v ekonomickém oddělení, kde se seznámila i s budoucím manželem, zajišťovala výstroj, výzbroj a další služby pro hasiče, starala se o jejich dobré zázemí. Celkem prý měla čtyři „šéfy“ a všichni čtyři byli dobří. Přestože spolupracovala s mnoha mužskými kolegy, nemůže si na žádného stěžovat. Všichni se k ní hezky chovali a se všemi dobře vycházela. Příští rok se chystá do důchodu a už se těší, že bude mít konečně čas se věnovat svým čtyřem vnoučatům.

Generální ředitel HZS ČR genmjr. Ing. Miroslav Štěpán dále udělil 22 medailí Za věrnost II. stupně a 28 medailí Za věrnost III. stupně, které se tradičně předávají v jednotlivých HZS krajů.

Mgr. Zuzana CIKHARTOVÁ, foto Milan VÁVRŮ

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK V • ČÍSLO 12/2006

Tři hvězdičky hotelu Šumava

V okolí Kašperských Hor se snad odpradávná těžilo zlato a proudily sem zástupy prospektorů. Ještě dnes můžete ve zdejším Zlatém potoce najít zlatěnky. Ale také tu můžete najít něco daleko cennějšího, než je lesklý kov – pocit pohody a možnosti sportovního vyžití. Příslušníci a zaměstnanci Ministerstva vnitra zde mají rekreační centrum – hotel Šumava.

K hotelu vás dovede červená turistická značka nebo, pro ty pohodlnější, asfaltová silnice z nedalekého Rejštejna. Hotel je také východiskem pro mnohé zájemce o historii zlatokopectví po naučné stezce Zlatokopectvý okruh.

Pro oddech i sport

Architektonicky moderně řešený komplex rekreačního zařízení zaujme svou polohou už z dálky. I náhodný turista si nemůže nevšimnout jeho zkoseného průčelí, po jehož pravé straně mají svůj prostor dva tenisové kurty. Nechybí zde ani oválný venkovní bazén, který měří na délku šestnáct metrů a na šířku osm. Vedle něj je brouzdaliště pro nejmenší děti.

Bez nadsázky se dá říci, že hotel Šumava je ponořený do bohaté zeleně. Není divu, vždyť stojí na teritoriu Národního parku Šumava. Do nejbližší vesnice je to jen pár minut a cesta do Kašperských Hor je příjemná nedlouhá procházka.

Vedle vzpomínaných kurtů a bazénu areál poskytuje pro odpočinek, relaxaci a sportovní vyžití maximální další možnosti. Velkou tělocvičnu, saunu, posilovnu, stoly na stolní tenis, víceúčelové hřiště s umělým povrchem konypur a také dětský koutek s pískovištěm.

Chcete se projet na kole? Není problém. Zaměstnanci hotelu vám ho rádi půjčí a cyklistických stezek tu je přehršel. Kdo má svoje kolo, ten může využít místní úschovny. V zimě tu cyklisty a pěší turisty střídají lyžaři. Svá místa si tu najdou milovníci sjezdovek i běžeckých tratí.

Půjčit si můžete i jiné sportovní potřeby, ale kdo by zatoužil po naprostém klidu, ten ať využije hotelovou knihovnu.

Perla Amáliná údolí

Hotel Šumava se nachází v údolí, které nese název Amálinu a leží v nadmořské výšce 700 metrů. Rekreační zařízení patří mezi rekreační objekty, které jsou spravovány Zařízením služeb pro Ministerstvo vnitra. Je provozováno celoročně a vedle rekreace je využíváno k jiným aktivitám, jakými jsou různá školení a jiné hromadné akce. Těžko se dá říci, že tady někdy není turistická sezóna. Na podzim si tu na své přijdou houbaři a na jaře je Šumava pro pěší turistiku jedním z nejvyhledávanějších míst v České republice.

Hotel Šumava může své hosty ubytovat v šestačtyřiceti perfektně vybavených dvou, tři a čtyřlůžkových pokojích. Je samozřejmostí, že všechny pokoje mají vlastní sociální zázemí, televizní přijímač, chladničku a telefon. Vše je moderně zařízeno. Objekt letos prošel rekonstrukcí, po které jsou znát podstatné změny k lepšímu.

V hotelové restauraci skvěle vaří. Na každou snídani, oběd a večeři může přijít až stovka strážníků. Ale není tu pouze jídelna. Zařízení disponuje salonky, kolibou a kavárnou s letní terasou u bazénu. V kolibě pro šest desítek osob si na objednávku můžete zajistit i pečení selete.

Pro doplnění občerstvovacích služeb je zajištěna recepce s doplňkovým prodejem.

„Snažíme se, aby naše služby byly co nejlepší, aby se k nám naši návštěvníci rádi vraceli,“ říká ředitel hotelu Jaroslav Slánský a jeho slova potvrzují všichni, kteří tříhvězdičkový hotel navštívili opakovaně.

Že svá slova ředitel míní vážně a chce, aby tři hvězdičky u názvu hotelu svítily co nejzářivěji, má každý návštěvník možnost zhodnotit svou spokojenost a napsat případné připomínky, návrhy a doplnění do dotazníku na recepci.

Josef NITRA, foto archiv

strana 6

strana 8

strana 14

strana 32

POŽÁRNÍ OCHRANA

Kuriózní zásahy hasičů	4
Sanace skladů chemických látek v obcích Libčany a Chvaletice	6
Z výcviku přímo k záchraně života	8
Poškození střech v důsledku zatížení sněhem lze předcházet	10
Fire Engineering 2006	12
Celoživotní vzdělávání v požární ochraně	12

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Zdolávání následků úniku amoniaku	13
Zával osob ve vápencovém lomu	14
Havárie ropovodu Družba	16

OCHRANA OBYVATELSTVA

Výrobci ochranných prostředků - MALINA-Safety, s.r.o	17
Nástroje bioterorismu - Mor	18
Národní cvičení INTEX 2006	19
Civilní ochrana v zemích EU - Švédské království	20
Půl století vědy, vzdělávání a informační činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva	21
Na závěr přehledu přístrojů pro detekci nebezpečných chemických látek	24

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

Bezpečnostní plánování v Rakousku	26
Neúprosná statistika přírodních katastrof	28

INFORMACE

Nová stanice v Broumově	30
Hasičští důstojníci bilancovali	30
Vicemistrem světa v kulturistice se stal profesionální hasič z Havířova	31
V Íránu dvě stříbrné pro Čechy	32

Změna v distribuci časopisu 112

Vážení předplatitelé a čtenáři,

dnes se vám dostává do rukou poslední letošní číslo našeho časopisu.

Potěšilo mne, že si toto odborné periodikum, i přes své specifické zaměření, získává stále širší okruh příznivců z řad odborné i laické veřejnosti. Svědčí o tom nejen nárůst počtu jeho předplatitelů a externích dopisovatelů, ale také značné množství vašich dopisů a telefonátů, ve kterých se obracíte na redakci se žádostí o pomoc při řešení problémů nebo nám zasíláte náměty a podněty pro naši redakční práci. Děkuji vám za přízeň a věřím, že se i v příštím roce stane časopis 112 neodmyslitelným pomocníkem zejména všech, kteří plní náročné úkoly v požární ochraně, ve složkách integrovaného záchranného systému, v ochraně obyvatelstva a v oblasti krizového řízení.

Zároveň bych vás chtěl upozornit, že od 1. ledna 2007 dochází ke změně distributora časopisu 112. Novým distributorem se stává společnost Moraviapress a.s.

Adresa: Moraviapress a.s., U póny 3061, 690 02 Břeclav, tel.: 519 305 177, zelená linka: 800 100 314, fax.: 519 321 417, e-mail: 112@moraviapress.cz.

Všichni předplatitelé proto již byli nebo v nejbližších dnech budou touto společností písemně kontaktováni v souvislosti s výběrem předplatného časopisu 112 na rok 2007.

Objednávky předplatného na rok 2007, které předplatitelé již zaslali nebo případně ještě zašlou dosavadnímu distributorovi a naší redakci, byly nebo budou předány nové distribuční společnosti.

Všechny ostatní předplatitele a nové zájemce o časopis, kteří dosud své objednávky neodeslali, žádáme, aby je zasílali na výše uvedenou adresu.

O změně distributora budou všichni předplatitelé informováni také dopisem.

Na závěr bych chtěl poděkovat také všem našim spolupracovníkům - dopisovatelům, lektorům, členům redakční rady, grafickému studiu a pracovníkům tiskárny.

Za celý kolektiv redakce vám přeji příjemné prožití vánočních svátků a vše nejlepší v roce 2007.

mjr. Dr. Jaroslav Vykoukal, šéfredaktor

Kuriózní zásahy hasičů

Ne vždy musí výjezdu požárního automobilu ze vrat stanice předcházet hlášení o požáru. V některých případech musí hasiči řešit i víceméně kuriózní zásahy, které často končí úsměvem. Z nouze pomáhají nejen lidem, ale i zvířatům. Právě takové příhody s dobrým koncem dokáží zpestřit jejich jindy namáhavou a stresující práci záchranářů.

Chlapec za radiátorem

Dne 17. října 2006 v podvečer dostali profesionální hasiči ve Frýdku-Místku upozornění, že v jednom z bytů v Ostravské ulici uvízl ve výklenku pod oknem za radiátorem a trubkou ústředního topení tříletý chlapec.

Na místo ihned vyjela jednotka HZS Moravskoslezského kraje ze stanice Frýdek-Místek. Po příjezdu na místo hasiči zjistili, že v pokoji pod oknem je skutečně uvízlý chlapec, který srdceryvně brečel, protože se nemohl pohnout doleva ani doprava, a utěšovaly jej uplakaná maminka s babičkou. Mezi zdí a ústředním topením byl zapasovaný téměř hodinu, než obě ženy přišly na to, že by jim mohli pomoci šikovní hasiči.

Bylo jich na něj šest. Rychle se rozhodli, že řezat trubky se nebudou. Čtyři záchranáři prostě vezmou radiátor a jen ho vyhnou. Ani k tomuto řešení svízelné situace ale nakonec nemuselo dojít. Přítomnost statných mužů v zásahových oblecích a přílbách totiž na malého čertíka zřejmě zapůsobila a podařilo se jej ze skuliny vytáhnout bez větších potíží. „Zásah byl rychlý. Během dvou minut byl chlapec venku, s radiátorem ani trubkou jsme nemuseli hnout ani milimetr. Asi jen dráždil maminku a babičku,“ poznamenal velitel zásahu se šťastným koncem. Obě ženy byly nakonec také šťastné a tříleté kvítko jen a jen slibovalo, že už příště za radiátor nepoleze.

Muž na okapu

K neobvyklému případu záchrany člověka vyjžděli profesionální hasiči z Frýdku-Místku dne 1. srpna 2006 do obce Sviadnov. Prvotní informace od Policie České republiky totiž hovořila o muži, visícím na okapu restaurace U Šimla. O nějakém podrobeném hostovi restauračního zařízení ale nemohla být ani řeč, protože objekt je právě v rekonstrukci.

Po příjezdu na místo s jednou cisternovou automobilovou stříkačkou a automobilovým žebříkem s dosahem 37 metrů krátce po půl šesté ráno hasiči zjistili, že hubený, odhadem dvacetiletý mladý muž, se křečovitě drží na okapovém svodu v místě esovitého prohnutí pod vodorovným okapovým žlabem, zhruba ve výšce čtyř až pěti metrů nad zemí, neschopen pohybu ani jedním směrem. Způsobil si to v okamžiku, když si přehodil nohu v rozšířeném místě mezi okapovým svodem a zdí na druhou stranu, a ta se mu zaklínila. Na okapu visel zřejmě delší dobu a byl ztuhlý.

Hasiči mu během necelých několika minut ochotně pomohli dolů po vysunutě plošině a pak jej předali policistům, kteří už měli připravena želízka.

Na přítomnost podivného individua v tričku, kraťasech a botaskách upozornil policii jeden ze zaměstnanců firmy Hutní montáže, která má sídlo jen kousek od restaurace. I když tu visel delší dobu, jeho malá hmotnost a také nové okapy mu pomohly v tom, že se s ním neutrhly a nezřítily se na zem. O pomoc však s největší pravděpodobností nikoho nevolal.

Kočka pod vanou

K záchraně kočky vyjžděli profesionální hasiči ze stanice Pobřežní do Macháčkovy ulice v Plzni-Skvrňanech. Starší manželé se na ně obrátili s tím, že mají obavu, že jim kočička uvízlá někde ve stoupačkách. Hasiči v koupelně odmontovali kryt vany, domácího „miláčka“ našli pod vanou, sáhli pro něho, vytáhli a předali šťastným majitelům.

Nebezpečné povlékání postele

Ke kuriózní technické pomoci vyjžděli hasiči do jednoho z bytů v Dukelské ulici v Přesticích. Majitelka bytu si při povlékání válečky přivřela ruku pod víko úložného prostoru tak nešťastně, že válečku zatížila ještě svým tělem. Hasiči víko válečky přizvedli i s mladou paní, a ta ruku bez problémů vytáhla. Žena nepotřebovala ani akutní zdravotnické ošetření.

Viníkem bylo přehřáté rádio

V neděli 16. července 2006 krátce po třinácté hodině zasahovaly jednotky profesionálních i dobrovolných hasičů z České Lípy u kuriózního požáru. V chatařské osadě v České Lípě

došlo k požáru zahradní chatky o rozměrech 4 x 5 metrů. Protože se majitel nacházel na pozemku u chatky, podařilo se mu požár brzy zpozorovat.

Kuriózní je příčina vzniku požáru. Majitel chatky nechal venku na židli rádio s přehrávačem, na které celý den svítilo slunce. Vlivem přehřátí se rádio vznělo a zapálilo židli a přilehlou stěnu chatky. Požárem byla poškozena dřevěná stěna a částečně i vybavení chatky. Výše škody byla majitelem stanovena na 20 tisíc korun.

Paraglidista na stromě

Dne 7. července 2006 krátce před třináctou hodinou byla na linku tísňového volání 112 nahlášena žádost o technickou pomoc při sundání paraglidisty ze stromu na Ještědském hřebenu poblíž obce Rašovka. Muž zůstal viset za padák na přibližně 15 metrů vysokém smrku. Na místo byla vyslána jednotka ze stanice Liberec s automobilovou plošinou, dále lezecká skupina, zdravotnická záchranná služba a horská služba. Muže se podařilo zachránit po dvou hodinách.

Dej ruku, já dám hračku...

Profesionální hasiči z Olomouce řešili v září letošního roku kuriózní zásah na olomouckém plaveckém bazénu. Školou povinný chlapec se snažil z automatu na hračky získat kuličku s hračkou, aniž by tam vhodil požadovanou částku peněz. Při svém snažení byl natolik neúprosný, až se stalo to, co ani on sám nečekal. V automatu se mu zasekla ruka a jeden z prstů se mu dostal do otočného mechanismu automatu. První, kdo se pokoušel chlapci ruku vytáhnout, byl technik firmy, která automaty vyrábí. Brečícímu klukovi, který sliboval, že už se na automat ani nepodívá, nakonec pomohli až hasiči. Doufáme, že tento příběh se šťastným koncem bude ponaučením pro všechny děti.

Kuriózní zásahy nám zaslali tiskoví mluvčí HZS krajů
por. Mgr. Petr KÚDELA, por. František VAŠKO,
por. Mgr. Iva MICHALÍČKOVÁ
a ppor. Ing. Martina PAVLIČKOVÁ

HASIČSKÉ NOVINY

Noviny, bez kterých se opravdoví hasiči neobejdou.

V novinách naleznete pravidelné rubriky:

- ♦ aktuální informace z politiky týkající se PO
- ♦ z dopisů čtenářů
- ♦ Vaše ohlasy, názory, dotazy
- ♦ nové normy
- ♦ informace o všech nových normách v oboru PO
- ♦ požáry
- ♦ přehled o všech větších požárech
- ♦ novinky ve vybavení jednotek
- ♦ soutěže v požárním sportu
- ♦ kalendář soutěží i reportáže z nich
- ♦ inzerce

List Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Ukázkový výtisk Vám zašleme zdarma.

HASIČSKÉ NOVINY

ul. 28. října 850, 549 01 Nové Město nad Metují
 tel./fax: 491 472 666, 491 474 150
 e-mail: hasici@tiscali.cz

VELKÉ POŽÁRY

vzniklé v období od 14. října do 20. listopadu roku 2006

15. 10. • **Dva kamiony s návěsem** v areálu firmy ZZN v Mělníku. *Příčina* - technická závada topidla. *Škoda* - 4 000 000 Kč.
17. 10. • **Tahač Scania s návěsem** v Dolním Újezdu, okr. Přerov. *Příčina* - technická závada. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
- **Výrobní hala a sklad s polyuretanem** firmy Neochem plus, s.r.o., v obci Šardice, okr. Hodonín. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 100 000 000 Kč. Zraněny 3 osoby.
19. 10. • **Stodola a střecha rodinného domu** v Písku, okr. Frýdek-Místek. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 000 000 Kč. Zraněna 1 osoba.
20. 10. • **Autodílna** v Hradci nad Svitavou, okr. Svitavy. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 7 870 000 Kč.
21. 10. • **Víceúčelový sklad v bývalém statku** v Kostomlatech nad Labem, okr. Nymburk. *Příčina* - zazděný trám v komíně. *Škoda* - 2 000 000 Kč.
23. 10. • **Prodejna potravin** v Havířově, okr. Karviná. *Příčina* - technická závada elektrické instalace. *Škoda* - 3 900 000 Kč.
31. 10. • **Stroj na těžbu dřeva** v lese u Velkých Popovic, okr. Praha-východ. *Příčina* - technická závada. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
1. 11. • **Elektroinstalace v 5. a 6. NP obytného desetipodlažního panelového domu** v Praze 10. *Příčina* - technická závada na elektroinstalaci. *Škoda* - 2 000 000 Kč. Zraněna 1 osoba. Hasiči tři jednotek PO zachránili pomocí evakuačních masek 30 osob a 60 osob evakuovaly.
2. 11. • **Motorová část a kabina kamionu** na silnici R 46 v Brodku u Prostějova, okr. Prostějov. *Příčina* - technická závada na elektroinstalaci. *Škoda* - 1 200 000 Kč.
10. 11. • **Rodinný dům** v Konicích-Nové Dědině, okr. Prostějov. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
11. 11. • **Hospodářské stavení** ve Štípkolasech, okr. Klatovy. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 500 000 Kč.
12. 11. • **Dvojgaráž a zaparkované automobily** v Předoníně, okr. Litoměřice. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 300 000 Kč.
15. 11. • **Nákladní automobil Iveco** v Pardubicích. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 500 000 Kč.
16. 11. • **Rodinný dům** v Boroticích, okr. Příbram. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 2 000 000 Kč. Zraněny 2 osoby.
- **Velkokapacitní seník** v Kněžmostě-Suhrovicích, okr. Mladá Boleslav. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 1 000 000 Kč.
19. 11. • **Osobní automobil BMW** v Kladně. *Příčina* - úmyslné zapálení. *Škoda* - 2 600 000 Kč.
20. 11. • **Lahvovna a exportní sklad kartonů** v Brně-Hlínky. *Příčina* - v šetření. *Škoda* - 3 000 000 Kč.

pplk. Ing. Vladimír VONÁSEK,
 MV-generální ředitelství HZS ČR

Sanace skladů chemických látek v obcích Libčany a Chvaletice

Jakub KANTA, DEKONTA a.s., kpt. Ing. Libuše SEDLÁKOVÁ, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto autor

V dubnu a červnu letošního roku byly v ČR odhaleny dva sklady obsahující vysoce toxické látky a radioaktivní látky. První sklad byl objeven v obci Libčany u Hradce Králové, druhý pak ve Chvaleticích u Přelouče.

Na odstranění nebezpečných látek (odpadů) se aktivně podílely základní složky integrovaného záchranného systému (IZS), orgány státní správy i samosprávy, Státní úřad pro jadernou bezpečnost (SÚJB), Státní ústav pro jadernou, chemickou a biologickou ochranu (SÚJCHBO) a Dekonta, a.s., která byla povolána k řešení dané situace jako ostatní složka IZS.

Látky nalezené ve skladech

V obou areálech bylo v průběhu dosud prováděných prací nalezeno velké množství různých chemických látek se širokým spektrem nebezpečných vlastností, z nichž s ohledem na potenciální havárii jsou významné tyto typy:

- plynné látky v tlakových lahvích, včetně látek toxických, hořlavých a tvořících se vzduchem výbušné směsi (fosgen, arzenovodík, oxid siřičitý),
- látky radioaktivní, jako např. soli uranuly,
- látky vysoce hořlavé, uvolňující hořlavé páry (i reakcí s vodou nebo mezi sebou), látky potenciálně samozápalné při styku se vzduchem nebo vlhkostí (např. kovový sodík a draslík),
- látky výbušné nebo tvořící explozivní směsi (pyrotechnické materiály, kyselina pikrová),
- tekavé látky s toxickými nebo žíravými parami (kyselina fluorovodíková, chlorovodíková, dusičná, vodný roztok amoniaku),
- látky vzájemně prudce reagující nekontrolovatelnými reakcemi (např. směsi kyselin a hydroxidů, kyselin a peroxidů),
- látky vysoce toxické a škodlivé pro životní prostředí, persistentní polutanty (např. DDT, sloučeniny těžkých kovů, PCB),
- látky se silnými oxidačními vlastnostmi (peroxid sodíku, vodíku, dusičnany).

Riziko plynoucí z uskladnění chemikálií

Sklady chemikálií v Libčanech a Chvaleticích v sobě skrývají celou řadu rizik, z nichž jako nejzávažnější byla identifikována tato:

- a) porušení těsnosti obalů (včetně jejich rozbití), únik kapalin a par toxických či kapalin škodlivých pro životní prostředí, intoxikace lidí a kontaminace životního prostředí,
- b) samovolná reakce mezi chemickými látkami doprovázená unikem toxických plynů či par a intoxikací pracovníků či obyvatel,
- c) samovolná reakce mezi chemickými látkami doprovázená explozí plynů či par, výbuch par hořlavých kapalin, popřípadě

exploze neodhalené pyrotechniky či střeliva s rizikem zranění pracovníků,

d) požár skladu následovaný kontaminací životního prostředí.

Vzhledem k nebezpečnosti situace byl po vyhodnocení míry možných rizik stanoven následující čtyřstupeňový bezpečnostní režim:

Základním problémem řešení takových situací je časová a finanční náročnost. Na lokalitách, kde se nacházejí tisíce druhů chemikálií, probíhají veškeré činnosti za přísných bezpečnostních podmínek. Činnosti na lokalitách sestávají zejména z:

a) **identifikace** – odebrání vzorku odborně způsobilou osobou a vypracování dokladů o odběru. Přeprava vzorku do laboratoře k analýze, vydání protokolu o identifikaci autorizovanou osobou, stanovení obsahu chloru a PCB (u kyselin stanovení pH), včetně návrhu na odstranění. V případě nálezu neoznačených chemikálií, jejich zařazení do skupin dle jejich stupně nebezpečnosti pro životní prostředí a člověka, detekce ionizujícího záření;

b) **inventarizace** – označení obalu pořadovým číslem odebraného vzorku, zaevidování do seznamu pro potřeby Policie ČR. V případě nálezu anorganických a organických chemikálií provedení jejich fotodokumentace. V případě nálezu jiných (např. radioaktivních, výbušných, infekčních) látek oznámení těchto skutečností odpovědným orgánům;

c) **manipulace** – zpřístupnění a přemístění obalů s neznámým obsahem pro jejich bezpečnou identifikaci, inventarizace a dočasné uložení v objektu;

d) **přebalení** – nahrazení obalů, nebo umístění poškozených nevyhovujících stávajících obalů do nových (popř. opakova-

Stupeň	Popis	Stanovené osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) a další opatření	Složka
1.	základní stupeň ochrany (manipulace s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky a nebezpečnými odpady, jejich inventarizace, třídění, přebalování, označování)	lehký protichemický oblek typu Tyvec, filtrační dýchací přístroj, protichemické rukavice a holínky	Dekonta
2.	zvýšený stupeň ochrany (manipulace s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky, v minulosti používanými jako BChL, látkami na vzduchu a s vodou prudce až spontánně reagujícími, s neznámými látkami, tlakovými lahvemi, zbytky technologie apod.) při zohlednění stavu jejich obalů.	přetlakový protichemický oděv typu OPCH 90, izolační dýchací přístroj	Dekonta, AČR, SÚJCHBO, HZS ČR
3.	výbušniny, radioaktivní látky (nález munice, výbušnin, radioaktivních materiálů)	opuštění pracoviště, okamžité informování PCR nebo SÚJB	info dle povahy PČR, AČR, SÚJB, HZS ČR
4.	havárie	urychlená evakuace	HZS ČR

ně použitelných - OVERPACK) odpovídajících shromažďovacích prostředků pro bezpečnou přepravu a manipulaci. Přelití kapalných nebezpečných chemických látek a přípravků (odpadů) z nevyhovujících maloobjemových obalů do odpovídajících shromažďovacích prostředků, s důrazem na jejich následnou bezpečnou manipulaci, dopravu a odstranění (rozpouštědla a kyseliny ve skleněných obalech s obsahem menším než 5 l);

e) **transport** – naložení, přeprava a vyložení inventarizovaných, identifikovaných, manipulovaných označených odpadů v souladu se zákonem o odpadech a mezinárodní úmluvou o přepravě nebezpečných látek ADR;

f) **odstranění** – vlastní odstranění těchto nebezpečných chemických látek a přípravků (odpadů) v příslušném zařízení.

Libčany

Dne 22. dubna 2006 byla v brzkých ranních hodinách havarijní služba firmy Dekonta, a.s., vyzvána OPIS HZS Královéhradeckého kraje k provedení identifikace nebezpečných látek, skladovaných v bývalém průmyslovém areálu v obci Libčany a k posouzení jejich potenciálního vlivu na životní prostředí a zdraví lidí. Záahová skupina společnosti Dekonta se na místo dostavila téhož dne v 07.00 hodin. Při krátké operativní poradě za účasti hejtmána Královéhradeckého kraje a zástupců Policie ČR, HZS Královéhradeckého kraje, České inspekce životního prostředí (ČIŽP), oblastního inspektorátu Hradec Králové a obce Libčany byl zvolen postup a hlavní cíle následných prací. Zjištěné výsledky byly dne 24. dubna 2006 předány formou předběžné zprávy a byly prezentovány na jednání bezpečnostní rady kraje, vedené hejtmánem Královéhradeckého kraje.

Na základě předložených podkladů hejtmán kraje rozhodl o neprodleném přijetí opatření nezbytných k odvrácení bezprostředně hrozícího nebezpečí, došlo k vyhlášení stavu nebezpečí. V odpoledních hodinách dne 24. dubna 2006 byly zahájeny práce vedoucí k odstranění bezprostředního rizika ohrožení životů, zdraví a životního prostředí. Tyto práce byly ukončeny dne 4. května 2006. V rámci areálu Libčany byly odstraněny vysoce toxické a toxické látky identifikované v průběhu prací. Nebezpečné chemické látky a přípravky zjevně ohrožující okolí byly přetříděny, přebaleny a inventarizovány. Přesto nešlo vyloučit, že budou nalezeny další vysoce nebezpečné látky umístěné v dosud nepřístupné části objektu.

Do konce srpna bylo celkem odvezeno zhruba 85 t nebezpečných látek. V rámci prvotního posouzení nebezpečných látek skladovaných v bývalém průmyslovém areálu provedla firma Dekonta rovněž orientační průzkum kontaminace zemin a podzemní vody. Byla sledována kvalita vody v okolních studních a v monitorovacích vrtech. Kontaminace zemin byla ověřena na základě vzorků odebraných z kopaných a zarážených sond. U všech vzorků zemin a podzemní vody byl stanoven obsah těžkých kovů, chlorovaných uhlovodíků (CIU) a nepolárních extrahovatelných látek (NEL). Bylo zaznamenáno významné znečištění zemin tetrachlorethenem, chloroformem a ropnými

látkami. Dále vzniklo podezření na kontaminaci podzemních vod v areálu rtuť.

Chvaletice

Dne 16. června 2006 v 16.00 hodin byla společnost DEKONTA informována o objevení nepovoleného skladu nebezpečných chemických látek a přípravků v širším areálu elektrárny Chvaletice a byla požádána o účast na jednání, které se konalo dne 19. června 2006 v 10.00 hodin přímo v lokalitě a na Městském úřadu v Přelouči. K objevení uvedeného skladu chemikálií došlo na základě informace o explozi neznámé látky v dotčeném areálu.

Areál sestávající ze tří skladových budov byl předběžně prohlédnut za účasti jednotky HZS Pardubického kraje - stanice Pardubice, Policie ČR, ČIŽP a specialistů společnosti Dekonta. Ihned během prohlídky byl konstatován výskyt vysoce nebezpečných chemikálií, ať už z pohledu akutní toxicity nebo výbušnosti, případně s dalšími nebezpečnými vlastnostmi.

Také ve Chvaleticích byly nalezeny tisíce různých druhů chemikálií, mezi nimiž byly identifikovány látky vysoce toxické, otravné, výbušné, oxidující a zdroje ionizujícího záření. Největší riziko představoval nález tlakových lahví s toxickými plyny. Celkový objem nalezených chemikálií byl odhadován na desítky tun.

V první fázi sanace areálu proběhlo zabezpečení a likvidace tlakových lahví s obsahem fosgeny a dalších toxických plynů za asistence HZS ČR a SÚJCHBO. Celkem bylo z lokality za přísných bezpečnostních opatření odvezeno více než 90 kusů tlakových lahví. Součástí prací byl také vrtný průzkum zaměřený na identifikaci kontaminace zemin v areálu.

Z hlediska preventivních opatření k ochraně obyvatelstva byla činnost HZS ČR zaměřena především na varování, evakuaci a improvizovanou ochranu. K tomu byla přijata opatření s cílem zajistit:

- konkrétní informování o možném ohrožení, o připravovaných záchranných a likvidačních pracích,
- včasné vyrozumění a informování příslušných orgánů a organizací,
- praktické zabezpečení varování obyvatelstva v případě možného ohrožení (odpovědnost, provedení, technické prostředky),
- improvizované ukrytí,
- provedení případné evakuace a zajištění následné humanitární pomoci,
- průběžné informování starostů.

Kromě úkolů, které byly popsány výše, se zástupci HZS ČR účastnili zasedání pracovních skupin a jednání bezpečnostních rad krajů, v případě řešení situace ve „Chvaleticích“ pracovali rovněž v koordinační skupině pro řízení likvidace skladu. Do prací byl zapojen také Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, který zajišťoval např. měření obsahu kyaniidů v odpadních nádržích a v okolní zemině, proběhly zkoušky na přítomnost těžkých kovů a v případě „Chvaletic“ byl proveden i monitoring radioaktivních látek.

Z výcviku přímo k záchraně života

kpt. Karel HŮLA, HZS Plzeňského kraje, **kpt. Ing. Tomáš HRADIL**, HZS Středočeského kraje, foto kpt. Ing. Tomáš HRADIL, prap. Ondřej KOLEČKO, HZS Plzeňského kraje

Dny 23. a 25. října 2006 si hasiči se specializací pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou (dále jen lezci) HZS Plzeňského kraje územního odboru Plzeň ze stanic Plzeň-Košutka a Přeštice vybrali k provedení 24 hodinové nedělitelné odborné přípravy v terénu. Jako prostor výcviku instruktoři lezeckých skupin zvolili opuštěný lom Mexiko společnosti Lomy Mořina, s.r.o., v okrese Beroun.

Tato lokalita byla vybrána záměrně pro svoji dobrou dostupnost z Plzně. Její charakteristika také splňuje podmín-

ky náročného výcviku, kterými území Plzeňského kraje nedisponuje. V letošním roce bylo do těchto lezeckých skupin zařazeno několik mladších členů, kteří s takto exponovaným terénem nemají téměř žádné zkušenosti.

Průběh výcviku

Cílem výcviku bylo mimo jiné vyzkoušení spolupráce obou lezeckých skupin. V neposlední řadě i zvýšení zájmu o tuto činnost v podmínkách požární ochrany, zvláště u mladších členů lezeckých skupin. Zkušenější lezci vystrojili lanové cesty pro procvičení základních lanových

technik, jako jsou přestup přes uzel, z lana na lano - jak ve výstupu, tak ve slánění. Vše probíhalo podle plánu výcviku až do 15.45 hodin.

Mimořádná událost při výcviku

V té době již několik členů lezecké skupiny vystoupalo z lomu a šlo se projit k sousední lokalitě „Velká Amerika“, vzdálené od místa výcviku přibližně 300 m. Zde potkali skupinku náhodných turistů, kteří hasičům oznámili, že před několika málo okamžiky do lomu spadla osoba. Zdravotnické záchranné službě turisté již mimořádnou událost ohlásili mobilním telefonem.

Od této chvíle se rutinní výcvik změnil v ostrý zásah a boj o život přibližně pětaticetiletého muže. Jeden z hasičů se ihned odebral na místo výcviku pro posily a ostatní zajistili místo události. Zraněný muž se sesunul z přibližně dvacetimetrového srázu a volným osmi metrovým pádem spadl na plošinku v lomu. Přitom se zjevně zranil o vyčnívající kameny.

Jak se postupně hasiči dostávali z prostor, kde probíhal výcvik, spěchali na pomoc svým kolegům. Událost byla ihned ohlášena mobilním telefonem na TCTV 112, kde došlo k rychlému přeměňování hovoru na krajské operační a informační středisko HZS Středočeského kraje (KOPIS). To již bylo o nehodě informováno dispečinkem zdravotnické záchranné služby a upřesnilo, že na místo události vyjíždějí základní složky IZS Středočeského kraje.

■ Průběh zásahu

Lezci vytvořili jednu lanovou cestu, po které se skupina pěti lezců dostala ke zraněnému. Sestup jim znesnadňoval značně nestabilní terén a padající kameny. Zbylí příslušníci na povrchu sestrojili jednoduchý kladkostroj určený pro mužovu záchranu.

Skupinka dole zjišťovala zdravotní stav zraněného muže. Ten s hasiči komunikoval a stěžoval si na bolest nohy, hrudníku a hlavy, ze které krvácel. Nemohl odpovědět na otázku, jak dlouho na místě leží - udával chvilkové bezvědomí. Po celou dobu záchrany jeden hasič zraněného doprovázel, stále s ním komunikoval a sděloval mu nejbližší kroky. V této chvíli se osvědčilo zdravotnické vzdělání zasahujících hasičů. Hasiči zabalili zraněného do termofolie a ošetřili mu zranění na hlavě.

Velitel zásahu (VZ) po celou dobu udržoval spojení pomocí mobilního telefonu přes linku TCTV 112 s KOPIS a informoval o průběhu záchranné akce. Muž byl připraven k transportu pomocí nosítek SKED a s přiloženým krčním límcem.

■ Komplikace při zásahu

V této chvíli musela být záchranná akce na chvíli přerušena. Rozsah zranění, zvláště zlomená noha, si vyžadoval použití vakuových dlah. Ty dodala Zdravotnická záchranná služba Beroun (ZZS), která se na místo dostavila s jednotkou a lezeckou skupinou HZS Středočeského kraje ze stanice Beroun. Do jejich příjezdu zasahující hasiči zajišťovali tepelný komfort a sledovali stav zraněného.

Vyzdvžení a předání zraněného muže ZZS již probíhalo ve spolupráci a pod vedením velitele jednotky HZS Středočeského kraje ze stanice Beroun, který převzal funkci VZ. Lékař ZZS označil zranění za závažná a k transportu do nemocnice povolal vrtulník Letecké záchranné služby Praha.

Závěrem lze konstatovat, že záchranná akce proběhla úspěšně a trvala 75 minut.

Shodou okolností vedení společnosti Lomy Mořina, s.r.o., přistoupilo od října 2006 k vyšším bezpečnostním opatřením vůči cvičicím skupinám a návštěvníkům. Tento krok je určitě správný, což příhoda lezců HZS Plzeňského kraje plně potvrzuje. Stejně tak další lezecký zásah, který provedla lezecká skupina HZS Středočeského kraje ze stanice Beroun v této oblasti o tři dny dříve.

■ Postřehy ze zásahu

■ Negativní vlivy:

- lezecké skupiny HZS Plzeňského kraje neměly při výcviku ve výbavě vakuové dlahy, čímž došlo k menší časové prodávě celé záchrany (při přípravě výcviku nebylo s touto alternativou počítáno).

■ Klady:

- zásah prováděla velká skupina záchrannářů, kteří byli výcviku přítomni. Ke zraněnému na dno lomu mohlo být tedy vysláno až pět záchrannářů (při těžším zranění je vhodné, aby naložení do transportních nosítek prováděl větší počet záchrannářů). V normálním režimu by k zásahu vyjeli dva až čtyři lezci. Proto je vhodné do záchranných prací zapojit i normálně vycvičené hasiče, kteří zvládají práci s minimálním vybavením pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou a jsou podporou lezecké skupiny,

- zařazení hasičů se zdravotnickým vzděláním do lezeckých skupin,
- vyčlenění jednoho hasiče k neustálé komunikaci se zachraňovaným, sledování jeho zdravotního stavu a ochraňování zraněného před padajícími kameny nestabilního terénu po celou dobu zásahu až do předání k odbornému lékařskému ošetření,

- bezchybná spolupráce mezi všemi složkami IZS. Zde pracovaly lezecké skupiny a složky IZS z krajů, které spolu často necvičí, a přesto součinnost proběhla na bezchybné profesionální úrovni,

- fungující spojení VZ s KOPIS HZS Středočeského kraje pomocí mobilního telefonu, na lince TCTV 112 – předávání informací o průběhu zásahu, informační podpora pro zasahující jednotku v neznámém prostředí. V oblasti není kvalitní signál mobilního telefonu, a proto spojení pomocí TCTV 112, bylo pro VZ velkým přínosem.

■ Síly a prostředky na místě události

- 15 členů lezeckých skupin HZS Plzeňského kraje územní odbor Plzeň stanice Plzeň-Košutka a Přeštice,
- 3 členové lezecké skupiny a 3 příslušníci HZS Středočeského kraje ze stanice Beroun s technikou 2x VEA a 1x OA,
- Zdravotnická záchranná služba Beroun,
- Letecká záchranná služba Praha,
- Policie ČR.

PLACENÁ INZERCE

OBLEKY PROTI SÁLAVÉMU TEPLU

Isotemp 2000

Isotemp 2000 F1
(kukla pro přílby Gallet)

**Kvalita
bez kompromisů!**

Isotemp 5 500

Isotemp 5 500 F1
(kukla pro přílby Gallet)

Ceny od 29 900 Kč

bez 19% DPH

IZOLAČNÍ PROTICHEMICKÉ OBLEKY

Vysoká odolnost!

CHEMPION ELITE

CHEMPION ELITE F1
(kukla pro přílby Gallet)

VAUTEX ELITE

VAUTEX ELITE F1
(kukla pro přílby Gallet)

**Ochrana proti
šlehnutí
plamene!**

spitfire
...for you safety

SPITFIRE, spol. s r.o.
Na Ostrově 28, 580 01 Havlíčkův Brod
telefon +420 569 451 400
fax +420 569 451 403
GSM +420 602 225 668
e-mail obchod@fireshop.cz
www.fireshop.cz

Držitel certifikace ČSN EN ISO 9001:2001
Dodavatel výstroje a výstroje pro hasičské záchranné sbory.

Poškození střech v důsledku zatížení sněhem lze předcházet

Ing. Ján PIVOVARNÍK, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto archiv

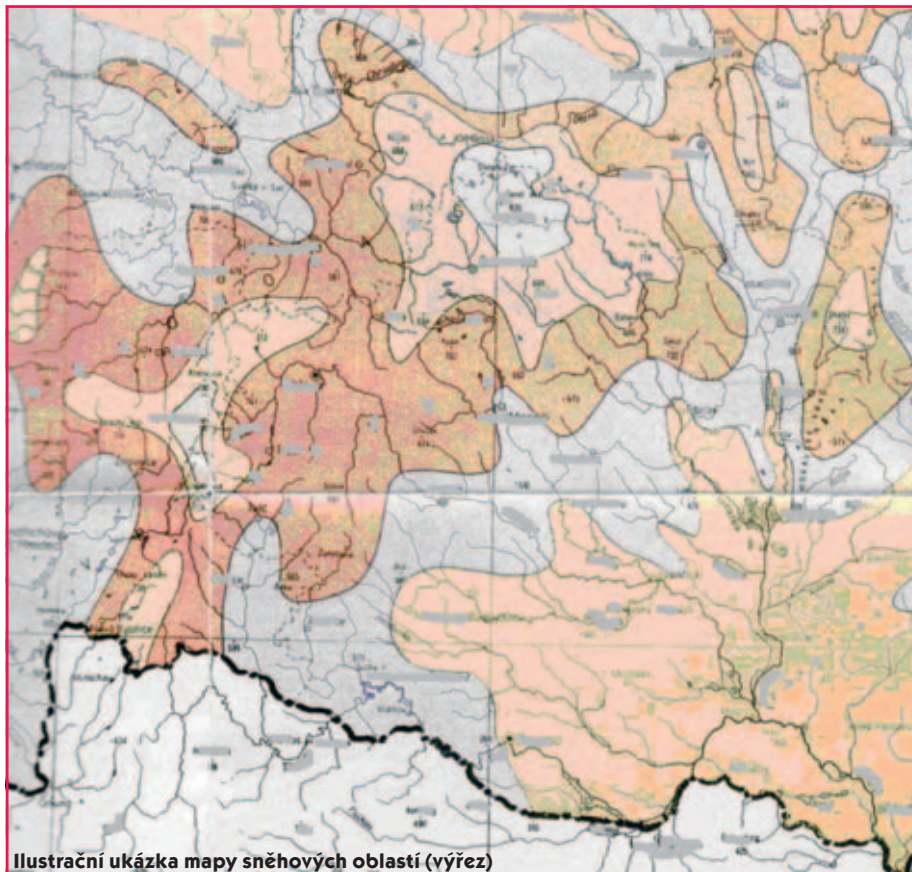
Jak vyplývá z „Přehledu staveb, u kterých došlo ke kolapsu střechy“, zpracovaného na základě hlášení HZS krajů k 3. březnu 2006, došlo v ČR v uplynulém zimním období celkem k 258 případům kolapsu střechy. Z uvedeného přehledu je zřejmé, že ne všechny události, týkající se kolapsů střech byly HZS krajů nahlášený. Majitelé některých soukromých objektů pády střech, nehlásili a HZS kraje nežádali o pomoc. To znamená, že uvedený počet případů není konečný, a že těchto případů bylo ve skutečnosti mnohem více.

Když se podíváme na druhy staveb, u kterých došlo k poškození střechy v důsledku zátěže sněhem, najdeme zde např. sál kulturního domu, muzeum, budovu České pošty, restaurace se společenským sálem, tělocvičnu základní školy, plavecký bazén, zimní stadion, obchodní centrum, dům dětí a mládeže, rodinné domy a celou řadu dalších staveb. Z toho vyplývá, že vlivem kolapsů střechy může dojít nejenom k obrovským ztrátám na majetku, ale vzhledem k charakteru výše uvedených staveb (stavby, kde se může nacházet větší počet osob) velmi často i ke ztrátám na lidských životech.

Účelem tohoto článku je poskytnout užitečné informace pro rozhodnutí zda střecha vydrží nebo nevydrží zatížení sněhovou pokrývkou. Měl by být **pomocníkem při zorientování** se v uvedeném problému, měl by majitele stavby **zbavit strachu** z pádu jeho střechy a měl by mu **ušetřit problémy**, začne-li na základě následujících informací uklízet sníh ze střechy včas.

Zatížení sněhem je hlavní složkou zatížení, na které jsou navrhovány střešní konstrukce (vlastní vahou konstrukce a místními přitíženími se tento článek nezabývá).

Normovým zatížením střechy sněhem se zabývají normy ČSN s třídícím znakem 73 00 35 (ČSN EN 1991-1-3 katalogové číslo 72773, ČSN EN 1991-1-3 katalogové číslo 73559, ČSN P ENV 1991-2-3).

Ilustrační ukázka mapy sněhových oblastí (výřez)

Normové zatížení střechy sněhem je určeno v závislosti na místě výstavby podle mapy sněhových oblastí, která je přílohou ČSN 73 00 35. V závislosti na normovém zatížení sněhem je území ČR rozděleno do pěti sněhových oblastí. Přes 90 % území ČR se nachází v 1. až 4. oblasti, kde je normové zatížení sněhem od 50 do 150 kg sněhu/m² střechy. V 5. oblasti určuje zatížení sněhem příslušná pobočka Českého hydrometeorologického ústavu.

Co je tedy potřebné dělat, máte-li obavy z množství sněhu na střeše stavby? Zjistěte podle mapy sněhových oblastí (viz ČSN), v jaké oblasti zatížení sněhem stavba leží. Podle zařazení do oblasti můžete určit na jaké zatížení sněhem (kg/m²) je střecha vaší stavby navržena. Poté změřte nebo odhadněte **výšku vrstvy sněhu** (cm) tam, kde je na stře-

še sněhu nejvíce a pokuste se určit **typ sněhu** (čerstvý – ulehý – starý – mokrý) a z tabulky normového zatížení dle sněhových oblastí (viz tabulka nebo ČSN) určete výšku vrstvy sněhu odpovídající normovému zatížení pro daný typ sněhu a oblast zatížení sněhem. **Porovnejte** výslednou hodnotu (výšku sněhu odpovídající normovému zatížení) a skutečnou výšku sněhu na střeše. V případě, že vrstva sněhu na střeše bude vyšší než vrstva sněhu odpovídající normovému zatížení ve vaší oblasti, doporučujeme začít sníh ze střechy odhazovat. Dále doporučujeme, abyste **ze sedlových střech odstraňovali sníh symetricky z obou střešních ploch - nejlépe současně!**

Obecně platí, že když vrstva sněhu odpovídá nebo mírně přesahuje vrstvu odpovídající normovému zatížení, není důvod

Normové zatížení budov v jednotlivých sněhových oblastech pro jednotlivé typy sněhu

DRUH SNĚHU	Sněhová oblast (viz mapa sněhových oblastí ČR)	Objemová hmotnost sněhu	I	II	III	IV	V
	Normové zatížení v kN/m ²		0,5	0,7	1,0	1,5	1,6
	Normové zatížení v kg/m ²		50	70	100	150	160
	Čerstvý	100 kg/m ³	50 cm	70 cm	100 cm	150 cm	160 cm
	Ulehý (několik hodin nebo dnů po napadnutí)	200 kg/m ³	25 cm	35 cm	50 cm	75 cm	80 cm
	Starý (několik týdnů nebo měsíců po napadnutí)	300 kg/m ³	17 cm	23 cm	33 cm	50 cm	53 cm
	Mokrý	400 kg/m ³	13 cm	18 cm	25 cm	38 cm	40 cm

k obavám. Výpočtové zatížení (to znamená zatížení, kterému má střecha odolávat) je vzhledem k zahrnutí bezpečnostních koeficientů do výpočtu únosnosti konstrukce přibližně o 40 % vyšší, než zatížení normové.

V případě pochybností doporučujeme **vždy stát na straně bezpečnosti a uvažovat nepříznivější variantu**, např. při určení typu sněhu se při pochybách přikloňte k těžšímu sněhu.

V případě pochybností je dobré kontaktovat dodavatele nebo projektanta stavby a požádat je o informaci, na jaké zatížení byla konstrukce navržena.

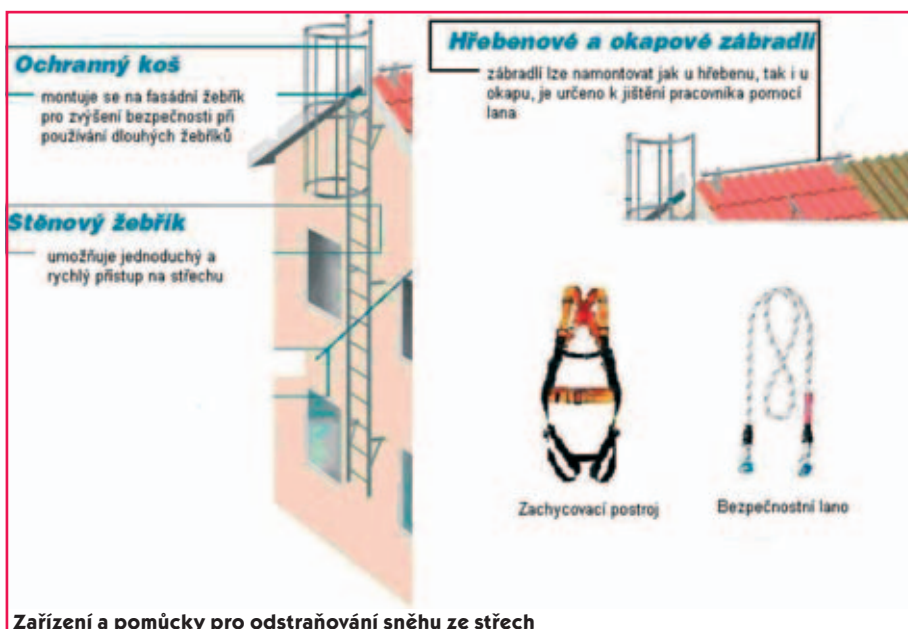
Při kontrole vrstvy sněhu na střeše věnujte pozornost sněhovým kapsám. Jsou to místa, ve kterých může být nafoukaná vyšší vrstva sněhu, než na ploše střechy (např. napojení střechy na vedlejší vyšší budovu, mezistřešní žlaby apod). V takovýchto místech může být vrstva sněhu (a tím i zatížení konstrukce) daleko vyšší, než na zbytku střechy.

Konstrukce střechy by v místě sněhové kapsy ve 2. až 5. oblasti zatížení sněhem měla být zesílená. V 1. oblasti toto zesílení norma nevyžaduje.

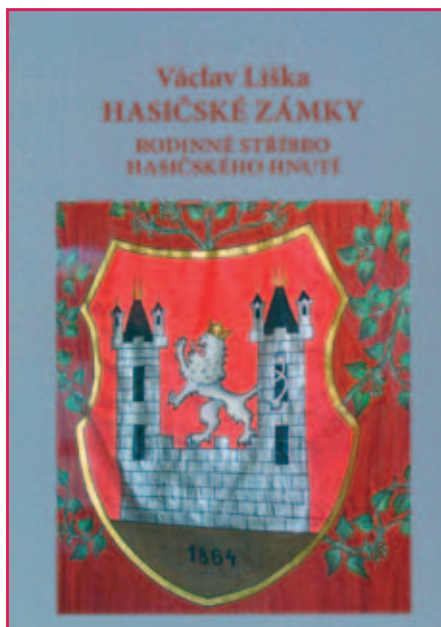
Pro odstraňování sněhu ze střechy stavby je výhodné stavbu vybavit vhodným zařízením a pomůckami (viz obrázky), např. stěnovým (fasádním) žebříkem, u dlouhých žebříků ochranným košem, hřebenovým (okapovým) zábradlím, pomocí kterého lze jistit pracovníka proti pádu ze střechy s využitím bezpečnostního lana a zachycovacího postroje.

Úplná mapa sněhových oblastí je součástí normy ČSN 73 00 35 a autorská práva k této mapě má Český normalizační institut.

Tento článek byl napsán s využitím materiálů, které zpracoval kolektiv pracovníků společnosti LLENTAB, spol. s r. o. – viz www.ocolovehaly.cz. Autor článku jim touto cestou děkuje za jejich vstřícnost a ochotu ke spolupráci. ■

Zařízení a pomůcky pro odstraňování sněhu ze střech

Hasičské zámky

V České republice jsou sice pouze dva zámky spravované hasiči, avšak jejich historie i současné poslání jsou natolik zajímavé, že si zasloužily vydání samostatné publikace. Tohoto úkolu se úspěšně shostil Doc. Ing. Václav Liška, Dr., který ve vydavatelství PROFESSIONAL PUBLISHING vydal na čtyřiasedmdesáti stranách knihu Hasičské zámky – rodinné stříbro hasičského hnutí. Spolu s Prof. Dr. Karlem Martinkem, Mgr. Vitem Karasiewiczem a Vojtěchem Pekárkem vyprávěčskou formou přibližuje snad všechny dostupné důležité informace o zámcích Bílé Poličany a Přibyslav. Odborné texty jsou doplněny bájemi a pověstmi vážícími se k oběma zámkům. Texty pak doplňují fotografické přílohy.

Ústřední hasičská škola v Bílých Poličanech a Centrum hasičského hnutí v Přibyslavi tak získaly pěknou vizitku, která jistě zaujme nejen širokou hasičskou veřejnost. O knize se můžete informovat v knihkupectvích.

Josef NITRA

Fire Engineering 2006

Ing. Petr FLEISSIG, PhD., Městská policie Brno

Ve dnech 3. až 5. října 2006 se v Kongresovém centru hotelu Reduta v Lučenci ve Slovenské republice uskutečnila 2. mezinárodní vědecká konference Fire Engineering 2006, pořádaná pod záštitou Mezinárodního vyšegradského fondu Katedrou protipožární ochrany Dřevařské fakulty Technické univerzity ve Zvoleně.

Konference byla slavnostně zahájena dne 3. října 2006 v Historické dvoraně hotelu Reduta vystoupeními akademických funkcionářů Technické univerzity ve Zvoleně, prezidenta Prezidia Hasičského a záchranného sboru (HaZS), primátora města Lučence a zástupkyně Mezinárodního vyšegradského fondu. Konference byla po odborné stránce věnována celé šíři problematiky požární ochrany, která je věcně příslušná především HaZS. Řada vystoupení však byla orientována i na některé otázky krizového řízení, havarijního plánování, analýzy rizik a informační podpory pro případy vzniku požárů nebo mimořádných událostí a havárií.

V průběhu tří denního jednání bylo v sekcích Požární bezpečnost staveb, Technické prostředky a taktické postupy v oblasti ochrany před požáry, živelními pohromami a jinými mimořádnými událostmi, Hoření, hašení, nebezpečné chemické látky, Fyzická a psychická zdatnost hasiče-záchranaře, Protivýbuchová prevence a bezpečnost technologií, Vzdělávání v oblasti ochrany před požáry a Informační technologie, předneseno 73 hodnotných přednášek předních odborníků jak ze Slovenské republiky, tak i z České republiky, Polska a dalších zemí, věnovaných nejen teoretickým, ale i praktickým otázkám, které souvisejí s problematikou požární

ochrany. Všechny přednášky jsou publikovány ve sborníku přednášek z konference (ISBN 80-89241-03-4). Organizátoři akce pamatovali při tvorbě programu konference i na dostatečný prostor pro diskusi k prezentovaným přednáškám, v rámci níž byly zodpovězeny veškeré otázky zúčastněných delegátů.

Součástí konference byla, kromě bohaté tabulové diskuse, také prezentace široké plejády firem, jejichž předmětem činnosti je výroba nebo prodej ochranných prostředků určených pro příslušníky hasičských záchranných sborů a dalších záchranných složek, jejich výstroje a výstroje, elektronických systémů, software a dalšího materiálu určeného pro využití záchrannými složkami při záchranných pracích v případě vzniku mimořádné události.

Dne 4. října 2006 se v areálu letiště v Lučenec-Bolkovce uskutečnila výstava požární techniky, jako nedílná součást programu konference, v rámci níž byla uskutečněna praktická ukázka efektivního využití letadel Z-137T a vrtulníků při hašení požárů zemědělských kultur a lesních požárů. ■

Celoživotní vzdělávání v požární ochraně

Prof. Ing. František Wald, CSc., ČVUT Praha, foto archiv autora

V rámci projektu strukturálních fondů JPD3 „Celoživotní vzdělávání v požární ochraně“ se ve dnech 20. až 22. února 2007 uskutečnil na ČVUT v Praze tři pilotní semináře. Jejich spoluorganizátory jsou, vedle ČVUT Praha, Profesní komora požární ochrany a MV-generální ředitelství HZS ČR.

Seminář pod názvem **Navrhování konstrukcí při požáru podle evropských norem**, který se uskutečnil dne 20. února 2007 v době od 14.00 do 20.00 hodin, je zaměřen na statické výpočty za požární situace a je určen pro statiky a požární specialisty. Statické výpočty za požární situace se staly nedílnou součástí dokumentace návrhu objektů. Výpočty vyžadují spolupráci požárních specialistů, kteří vypracovávají společenské požadavky na objekty a disponují informacemi o požárních rizicích, a statiků, kteří zajišťují spolehlivost nosné části konstrukce statickým výpočtem a využívají příslušná data. Seminář shrnuje materiály, které jsou k dispozici v evropských požárních návrhových normách pro dřevěné, betonové, zděné, ocelové a ocelobetonové konstrukce v normách ČSN EN 199x-1-2, které byly vydány v roce 2006. Na semináři budou vyloženy řešené příklady a zobrazeny na výukových vývojových diagramech.

Seminář pod názvem **Zajištění požární bezpečnosti staveb**, který se uskutečnil dne 21. února 2007 od 14.00 do 20.00 hodin shrnuje nové poznatky v problematice požární ochrany obecně. Seminář bude zaměřen na obecné problémy požární ochrany podle nových evropských norem, budou shrnuty poznatky z teorie požáru, požárního rizika, chování skla a plastů za zvýšených teplot, hodnocení konstrukcí a základů požárních zásahů. Materiály budou doplněny výkladem článků norem a dostupné literatury v oboru.

Seminář s názvem **Kontroly požárně bezpečnostních zařízení**, který se uskutečnil dne 22. února 2007 od 14.00 do 20.00 hodin, je orientován na praktické provádění požární ochrany a je připraven pro pracovníky v oblasti realizace. Přínos evrop-

Požární zkouška ČVUT v Praze na budově před demolicí uskutečněná 16. 6. 2006

ských norem pro realizaci požární ochrany bude probírán se zaměřením na požadavky na stavby, požadavky na stavební výrobky, pravidla pro kontroly hasičích přístrojů a hydrantových systémů, pravidla pro kontroly provozuschopnosti požárně bezpečnostních prostředků a zařízení (PBPZ) s výjimkou vyhrazených PBPZ.

Pro každý seminář jsou připraveny textové pomůcky v rozsahu 100 stran. Semináře jsou zařazeny do systému celoživotního vzdělávání České komory autorizovaných inženýrů. Absolvování jednoho semináře je navrženo na ocenění bodovou hodnotou 1. Podrobné informace a přihlášku na semináře lze nalézt na internetové adrese www.ocel-drevo.fsv.cvut.cz. ■

Zdolávání následků úniku amoniaku

por. Mgr. Iva MICHALÍČKOVÁ, HZS Libereckého kraje, foto archiv HZS Libereckého kraje

Dne 10. října 2006 proběhlo v areálu podniku Cutisin, s.r.o., Jilemnice taktické cvičení složek IZS Libereckého kraje a krizového štábu obce s rozšířenou působností (ORP) Jilemnice. Tématem cvičení byl nácvik zdolávání následků úniku nebezpečné látky do ovzduší s provedením záchrany zasažených osob, evakuace zaměstnanců podniku a varování obyvatel ohroženého území.

Námět cvičení

Pro účely cvičení byla zvolena modelová situace, kdy v areálu podniku Cutisin, s.r.o., došlo k úniku většího množství chladiva pro potravinářské účely (čpavku) v důsledku destrukce potrubí rozvodu této látky. V důsledku nadýchání uniklé látky byli poraněni dva zaměstnanci podniku (figuranti). Uniklý plynový oblak amoniaku se podle plánu cvičení začal šířit ve směru větru na obec Peřimov, kde bylo nacvičováno varování obyvatel sirénami a slovní vyrozumění pomocí výstražných zařízení na projíždějících vozech Policie ČR (PČR), Městské policie Jilemnice (MP) a jednotek sborů dobrovolných hasičů přilehlých obcí (jednotek SDH).

Cíle cvičení

1. prohloubení schopností velitelů a vedoucích složek IZS při společném řízení sil a prostředků s využitím štábu velitele zásahu a krizového štábu obce s rozšířenou působností (ORP) Jilemnice,
2. procvičení součinnosti členů složek IZS,
3. procvičení komunikace mezi složkami IZS a orgány krizového řízení ORP,

4. procvičení součinnosti operačních středisek a ověření funkčnosti poplachového plánu IZS,
5. nácvik evakuace zaměstnanců podniku Cutisin, s.r.o.,
6. procvičení varování a vyrozumění obyvatelstva v ohrožené oblasti,
7. procvičení činnosti krizového štábu ORP, včetně metodického nácviku evakuace obyvatelstva ze zóny ohrožení do evakuačních středisek,
8. ověření funkčnosti krizového plánu PČR.

Průběh cvičení

V 07.00 hodin zjistila ostraha podniku proražení potrubí rozvodu chladicího média automobilem a okamžitě vzniklou situaci ohlásila na operační a informační středisko HZS Libereckého kraje územního odboru Semily. Následně vyhlásilo vedení podniku částečnou evakuaci zaměstnanců a poplach pro jednotku SDH podniku a měřicí skupinu analytického zabezpečení (MSAZ) podniku Cutisin, s.r.o., k zajištění měření koncentrací uniklé nebezpečné látky.

Po příjezdu prvních jednotek požární ochrany bylo od zaměstnanců podniku zjištěno, že vlivem destrukce potrubí uniká chladicí médium používané v potravinářském průmyslu. Hasiči páskami vymezili nebezpečnou zónu v areálu podniku.

Ve stejném čase probíhá ohlášení mimořádné události operačním a informačním střediskem HZS Libereckého kraje Policií ČR a Městskou policií Jilemnice. Velitel zásahu požaduje svolání štábu velitele zásahu a krizového štábu ORP Jilemnice.

Po provedení prvotního průzkumu se dvojice hasičů v ochranných přetlakových protichemických oblecích dostala až

k místu destrukce potrubí. Na místě hasiči našli dva zaměstnance podniku, kteří byli zasaženi uniklou látkou. Hasiči postupně transportovali oba zraněné z nebezpečné zóny, provedli jejich dekontaminaci omýváním vodou a poté je předali k ošetření zdravotníkům záchranné služby. Zároveň bylo zřízeno dekontaminační stanoviště pro zasahující hasiče vycházející z nebezpečné zóny.

K omezení rozšíření nebezpečné látky z areálu podniku byly nasazeny stabilní vodní clony, jejichž působením se podařilo šíření plynné látky částečně omezit. Následně byla k poškozenému potrubí vyslána další skupina hasičů, která se pokusila utěsnit poškozené potrubí.

Příslušníci Policie ČR se mezitím starali o uzavírky komunikací v okolí zasažených obcí Mříčná, Peřimov a Vichová nad Jizerou. Zorganizováno bylo také varování a vyrozumění obyvatel zasažené obce Peřimov o úniku nebezpečné látky do ovzduší, které probíhalo ve spolupráci Policie ČR a jednotkou SDH obce Peřimov. Některé uzavírky komunikací a evakuace obyvatel zasažených oblastí do evakuačních středisek byly z důvodu cvičení prováděny pouze metodicky. Do zasažené oblasti byla také vyslána měřicí skupina analytického zjišťování podniku Cutisin, s.r.o., aby informovala štáb velitele zásahu o naměřených koncentracích nebezpečné látky v ovzduší.

Celé cvičení bylo ukončeno podle plánu v 10.00 hodin.

Nasazené síly a prostředky

Cvičení se zúčastnilo celkem 142 cvičících, z nich 32 zasahujících příslušníků HZS Libereckého kraje, 75 členů jednotek SDH obcí a podniků, 24 příslušníků PČR, 3 strážníci MP, 2 záchranáři ZZS, 4 členové MSAZ podniku Cutisin, s.r.o., a další členové štábu velitele zásahu a krizového štábu ORP Jilemnice.

Ze stanice Liberec byl na místo cvičení vyslán technický chemický kontejner s mobilním dekontaminačním zařízením. K omezení a usměrnění šíření uniklé látky stabilními vodními clonami a zejména pro dálkovou dopravu vody k účelu dekon-

taminace bylo povoláno 12 cisternových automobilových stříkaček.

Vyhodnocení cvičení

Stanovené cíle cvičení se podařilo splnit. Hlavním přínosem celého cvičení je získání zkušeností s řízením zásahu velkého rozsahu, získání praktických zkušeností se zásahem na únik plynné nebezpečné látky, ověření dojezdových časů mobilní požární techniky, ověření vhodnosti používaného vybavení a používaných technických prostředků a potřeba doplnění vybavení jednotek PO dalšími technickými prostředky.

Cvičení odhalilo i slabá místa především v komunikaci mezi štábem velitele zásahu a krizového štábu ORP Jilemnice. Problémy nastaly i s neukázněností obyvatel zasažené lokality, nerespektováním pokynů složek IZS a s neznalostí povinností starostů některých obcí. Dále bylo zjištěno, že v dané lokalitě chybí moderní elektronické sirény s hlasovou zprávou pro kvalitní vyrozumění a varování obyvatel. Při cvičení se také ukázala nezbytnost postupné modernizace zastaralé nebo neúplné výstroje, vybavení a dýchacích přístrojů jednotek SDH obcí a podniků.

Závěr

Cvičení tohoto rozsahu bylo náročné na přípravu i provedení. Většina zúčastněných se s takovou mimořádnou situací, kterou je nutné řešit řádově v minutách, nesetkala. Cvičení mělo ukázat, zda jsou jednotky PO a složky IZS na simulovanou situaci připraveny, zda mají dostatek sil a prostředků, zda funguje komunikace mezi jednotlivými složkami IZS, štábem velitele zásahu a krizovým štábem ORP. Z vyhodnocení cvičení vyplývá potřeba změny chybných postupů, doplnění nebo obměna vybavení a získání více praktických zkušeností s podobnými událostmi.

Pro zlepšení informovanosti obyvatel plánuje HZS Libereckého kraje do konce letošního roku instalaci dvou nových elektronických sirén s hlasovým modulem do centra Jilemnice a v areálu podniku Cutisin, s.r.o.

Zával osob ve vápencovém lomu

por. František VAŠKO, HZS Plzeňského kraje, foto autor

Ve středu 18. října 2006 došlo přibližně ve 13.45 hodin ve vápencovém lomu firmy HASIT, a.s., v obci Velké Hydčice, v prostoru horního okraje lomové stěny k utržení části nebezpečné stěny s následným sesuvem ve všech třech etážích lomové stěny. V době sesuvu se na horním okraji stěny nacházelo asi 11 osob.

Při sesuvu došlo také ke stržení dopravního automobilu Belaz a jeho převrácení. To bylo námětem taktického cvičení složek IZS na téma „Sesuv lomové stěny s následným závalem – vyhledávání a vyprošťování osob“, které mělo prověřit a prohloubit schopnosti velitelů a vedoucích složek IZS při společném řízení sil a prostředků s využitím štábu velitele zásahu. Jeho důležitou součástí bylo i procvičení komunikace a společné činnosti složek IZS při vyhledání, vyproštění, ošetření a transportu zraněných.

Námět cvičení

Asi ve 13.45 hodin došlo v prostoru horního okraje lomové stěny k utržení části nebezpečné stěny s následným sesu-

vem ve všech třech etážích lomové stěny. Sesuv měl za následek masivní zával na spodní etáži lomové jámy, kde zůstal neupřesněný počet zavalených osob. Situaci komplikovala skutečnost, že se zavalené osoby nacházely ve všech etážích lomové stěny, včetně vertikálních úseků, kde bylo nezbytné nutně nasadit hasiče – lezece s lezeckou technikou. Dvě osoby se navíc ve snaze přivolat pomoc vzdálily z místa zásahu a uvízly v jiné části lomové stěny. Celý zásah ztěžoval velmi nestabilní terén a ztížená přístupnost pro zasahující složky. K vyhledání a záchraně osob, které se vzdálily z místa závalu, bylo nutné povolat vrtulník a vzhledem k neupřesněnému počtu zavalených osob nasadit pátrací psy. Později byl počet pohřešovaných upřesněn na jedenáct.

Průběh cvičení

Dne 18. října 2006 přibližně ve 13.45 hodin došlo k sesuvu skalní stěny. Událost byla nahlášena asi po dvou minutách na operační a informační středisko (OPIS) ÚO Klatovy a okamžitě poté byl vyhlášen poplach pro všechny zúčastněné složky IZS. Jako první na místo události přijeli profesionální hasiči ze sta-

nice Horažďovice. Velitel zásahu ihned provedl průzkum místa, upřesnil situaci na OPIS ÚO Klatovy a hasiči poskytli první pomoc osobám, ke kterým byl umožněn přístup. Ošetřené osoby hasiči transportovali na bezpečné místo. Po příjezdu hasičů se na místo události dostavila zdravotnická záchranná služba (ZZS) Horažďovice, která převzala záchraněné osoby. Přijela i Policie ČR (PČR) Horažďovice, která uzavřela místo události. Asi po 20 minutách na místo události přijeli dobrovolní hasiči z Velkých Hydčic a z obce Hejná, jejichž úkolem bylo zajistit navigaci pro ostatní příjezdějící složky IZS na příjezdové komunikaci do lomu.

Po dojezdu profesionálních hasičů ze stanice Sušice začalo vyprošťování osob z převráceného automobilu BELAZ. Na pomoc jsou povoláni i členové jednotek SDH obcí. Do akce na záchranu dvou osob zpod převráceného vozidla se ihned zapojila také ZZS Sušice. Po příjezdu příslušníků HZS Plzeňského kraje stanice Klatovy jsou příslušníci její lezecké skupiny nasazeni do určených sektorů. Na místo asi po 30 minutách přilétl vrtulník Letecké pátrací a záchranné služby Armády ČR Plzeň-Líně s leteckými záchranáři Armády ČR

i HZS Plzeňského kraje na palubě. Vedoucí lezecké skupiny dohodl s armádními leteckými záchranáři způsob záchranných prací z vertikálních úseků stěny lomu. Po domluvě se zástupci ZZS a PČR byl vytvořen štáb VZ. Po 40 minutách od vyhlášení poplachu přijela také PČR z OO Klatovy. Na místě byl již také člen záchranné brigády kynologů se psem. Když přijel na místo týlový kontejner, rozhodl VZ o jeho využití jako shromaždiště zraněných. Do práce se po dojezdu zapojila také psycholožka HZS Plzeňského kraje, která poskytovala odbornou péči zraněným osobám. Zatímco oba psovodi se svými psy vyhledávali zavalené osoby, vrtulník vyhledával dvě osoby v nepřístupné části stěny, odkud pak byli zranění pomocí vakuových nosítek pod vrtulníkem transportováni k dalšímu ošetření. V té době již byly pomoci psů vyhledány a následně vyproštěny ze závalu zbývající osoby a předány ZZS. Zachráněno bylo celkem deset osob, jedenáctá zranění nepřežila. Jednalo se o osobu pod převráceným vozidlem BELAZ.

Cíle cvičení

Cílem cvičení bylo zejména ověřit:

- úroveň spolupráce zúčastněných složek IZS,
- taktiku zásahu respektive činnosti velitele zásahu,
- činnost štábu velitele zásahu,
- vhodnost vytvoření pracovních sektorů na místě zásahu a vhodnost nasazení sil a prostředků v jednotlivých sektorech,
- úroveň poskytnutí první pomoci zasahujícími hasiči v terénu nepřístupném pro ZZS,
- možnost nasazení vyhledávacího psa a policejního psa při vyhledávání zavalených, případně pohřešovaných osob,
- nasazení týlového kontejneru pro práci štábu, týlového zabezpečení zasahujících jednotek a možnosti použití kontejneru jako pracoviště ZZS,
- možnosti použití pneumatického vyprošťovacího zařízení,

- možnost nasazení psychologa HZS Plzeňského kraje,
- úroveň radiokomunikace,
- dodržování BOZP po celou dobu trvání taktického cvičení.

Zúčastněné složky

- příslušníci HZS Plzeňského kraje ze stanic Klatovy, Sušice, Horažďovice, Plzeň-Slovany a Plzeň-Košutka,
- jednotky sborů dobrovolných hasičů z obcí Hejná a Velké Hydčice,
- ZZS Klatovy – pracoviště Horažďovice a Sušice,
- PČR z obvodních oddělení Klatovy, Sušice a Horažďovice,
- člen záchranné brigády kynologů pan Maxa se psem,
- Letecká pátrací a záchranná služba Armády ČR Plzeň-Líně,

- firma HASIT a.s., pracoviště lom Velké Hydčice,
- Speleologická záchranná služba Plzeň (zajištění části figurantů).

Počet cvičících

- 10 figurantů + 1 figurína,
- 29 profesionálních a dobrovolných hasičů,
- 6 zdravotnických záchranářů,
- 6 příslušníků PČR včetně psovoda,
- 1 člen záchranné brigády kynologů,
- 3 příslušníci Armády ČR s vrtulníkem V3A Sokol.

Vyhodnocení

Po ukončení cvičení bylo provedeno krátké vyhodnocení. Cvičení splnilo svůj účel. Velmi byla oceňována příprava cvičení, zejména autentičnost závalu osob.

Úrazová nemocnice v Brně – Traumacentrum
Klinika traumatologie LF MU v ÚN
Ponávka 6, 662 50 Brno

Úrazová nemocnice v Brně – Traumacentrum – ředitel prof. MUDr. Miloš Janeček, CSc.

a

Informační středisko medicíny katastrof MZ ČR v ÚN – Ing. Vlasta Neklapilová

pořádá národní kongres

„MEDICÍNA KATASTROF BRNO 2007“

Brno, 7. – 8. února 2007
hotel Voroněž I.

www.meka-brno.cz

Havárie ropovodu Družba

kpt. Ing. Václav ŠPĚRA, foto kpt. Mgr. Jaroslav HAID, HZS Jihomoravského kraje

Po vydatných deštích dochází dne 13. října 2006 na hranicích Slovenska a ČR v okolí řeky Moravy k podmáčení terénu, které je dále umocněno zvýšenou hladinou toku. Působením těchto vlivů dochází k pádu stromů, z nichž jeden přímo zasáhne potrubí ropovodu Družba. Dochází k destrukci potrubí, které je v tomto úseku vedeno nad zemí, a úniku více než dvou tisíc litrů ropy do okolí, převážně do řeky Moravy. Trhlina v potrubí dosahuje rozměrů 70 x 35 mm, tlak v potrubí je téměř 4 MPa.

Tento scénář se stal námětem cvičení na řece Moravě Ropa 2006, které zorganizovali příslušníci Hasičského a záchranného sboru SR (HaZZ) z města Holíč, okres Skalica.

Vzhledem k tomu, že v tomto úseku tvoří řeka Morava přírodní hranici mezi Slovenskou a Českou republikou, dostává cvičení mezinárodní ráz. Spolupráci hasičů v této oblasti neomezují hranice a dochází ke vzájemné výpomoci. Cvičení se kromě hasičů z Holíče účastní hasiči z okresu Senica, jednotka Záchranné brigády HaZZ Malacky, havarijní četa firmy Transpetrol, a.s., Báňská záchranná služba Malacky a také příslušníci HZS Jihomoravského kraje (HZS Jmk) územního odboru Hodonín.

Cíle cvičení

Účelem cvičení bylo procvičení organizace záchranných prací při vyhlášení zvláštního stupně poplachu, přijetí opatření za účelem minimalizace škod na majetku a životním prostředí při úniku ropy do okolí.

Z hlediska cílů cvičení se jednalo zejména o prověření připravenosti a vybavenosti zúčastněných jednotek PO, schopnosti vykonávat záchranné práce při ekologické havárii, prověření funkčnosti spojení a předávání informací dle vypracovaných havarijních plánů. Na velitelské úrovni se jednalo o prověření připravenosti příslušníků, jejich organizačních schopností, posouzení jejich hodnocení rizikových faktorů, které vyplývají z ekologické havárie a úniku ropných produktů do okolí (zamoření blízkého vodního toku, možnost poškození zdraví zasahujících osob, nebezpečí vzniku požáru), upevnění jejich pocitu zodpovědnosti (ochrana okolí, financování, spolupráce s dalšími složkami IZS). U operačních a informačních středisek bylo cílem prověření jejich činnosti, zejména postupu při povolávání sil a prostředků z cizího státu, předávání informací mezi dotčenými organizacemi a vyrozumívání dotčených institucí. V neposlední řadě bylo cílem cvičení prověření účinnosti

vzájemné smlouvy o spolupráci příslušníků HaZZ Trnavského kraje a HZS Jihomoravského kraje.

Průběh cvičení

Cvičení bylo pojato především jako ověření činností hasičských záchranných sborů v blízkosti státní hranice. Další dotčené složky IZS se cvičení účastnily převážně jako pozorovatelé. Z důvodu secvičení a přehlednosti byla ze Slovenské strany volena varianta soustředění sil a prostředků do co možná nejmenšího prostoru. Vše podstatné probíhalo na řece Moravě od místa úniku až po přístaviště Hodonín, které leží přibližně 1 km od tohoto místa. Zásah byl rozdělen do čtyř úseků:

Úsek č. 1 - místo úniku ropy z ropovodu. Zde zasahuje HaZZ města Holíč, který má za úkol zabránit dalšímu výtoku ropy z ropovodu, přičemž musí zabezpečit místo pro případ vzniku požáru. Dalším úkolem je zamezení šíření ropy po okolí, k ohrazení úniku využívají převážně přírodní prostředky, ohraničením pomocí zeminy vytvoří provizorní lagunou, která bude následně odčerpána a zemina odebrána.

Úsek č. 2 - místo v prostoru přístavu (přibližně 1 km od místa úniku). Zde se instalují norné stěny a provádí se sběr ropných látek z hladiny za pomoci odlu-

čovače ropných látek REO 100. Převážnou část činnosti provádí HZS Jihomoravského kraje územní odbor Hodonín, který je na rozdíl od kolegů ze Slovenska na likvidaci mimořádných událostí takového druhu vybaven.

Úsek č. 3 - přítoky do řeky Moravy od místa úniku po norné stěny. Zde dochází za pomoci sorbčních hadů k ochraně přítoků před zamořením ropnou látkou a provádí se případný sběr ropy z hladiny. Činnost provádí HaZZ Holíč.

Úsek č. 4 - tento by byl ustaven u Malackek přibližně 50 km od místa úniku, z výše uvedených důvodů byl zřízen v prostoru přístaviště Hodonín bezprostředně za úsekem č. 2 a zde Záchranná brigáda HaZZ Malacky instalovala nornou stěnu a prováděla případný sběr a čerpání ropných látek z hladiny.

Závěr

Cvičení Ropa 2006 navázalo na rozsáhlé mezinárodní cvičení, které se na české straně hraničního úseku ropovodu Družba uskutečnilo v roce 2004. Bylo také součástí série nácviků obdobných zásahů, které hasiči z obou republik v menším rozsahu v rámci odborné přípravy ve spolupráci s provozovateli ropovodu – společnostmi Transpetrol a MERO ČR, a.s., uskutečňují nejméně dvakrát ročně. ■

Výrobci ochranných prostředků

npor. Ing. Vlastimil SÝKORA, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto archiv autora

MALINA-Safety, s.r.o

Společnost **MALINA-Safety, s.r.o.** Jablonec nad Nisou (<http://www.malina-safety.cz>), byla založena v roce 1990 jako distributor samoza-temňovacích svařovacích masek Speedglas. Postupně svůj svářečský program během několika následujících let rozšířila o další svářečské vybavení (např. svařovacích pistolí MIG/MAG WIG, autogenních hořáků atd.) a v současné době je významným českým distributorem značek Binzel, Autogen a Speedglas.

■ Výroba a vývoj

Své více než desetileté zkušenosti s vývojem a výrobou firma využívá k neustálému zdokonalování a technickým inovacím. Vedle inovací v oblasti sváření, se firma pustila i do výroby filtroventilačních jednotek (FVJ), které byly původně určeny pro svářeče jako účinný prostředek k ochraně dýchacích cest. Postupem doby se tato činnost stala pro firmu stěžejním výrobním programem.

Tyto svoje zkušenosti pak postupně využila i při vývoji FVJ pro únikové prostředky sloužící k ochraně civilního obyvatelstva. Výsledkem bylo rozšíření působnosti firmy, která v současné době exportuje svoje produkty do více než třiceti zemí celého světa pod obchodním označením „CLEAN-AIR“ (pod touto značkou lze nalézt ochranné dýchací systémy jak pro svařování, tak i pro broušení, lakování popř. další aplikace) nebo pod obchodními značkami svých partnerů.

Pro kombinaci s FVJ firma nabízí celou řadu ochranných hlavových dílů, počínaje lehkou kuklou přes lakýrnickou a univerzální kuklu (ve své kategorii poskytuje nejvyšší ochranný faktor – 500) až po ochrannou masku CA-6. Dále vyrábí brusné štíty, bezpečnostní přilby a různé druhy svářečských kulek.

Firma vyrábí několik druhů filtroventilačních jednotek. Filtroventilační jednotky „CA Pressure“ zajišťují dodávku konstantního množství vzduchu do hlavové části, přičemž se tyto jednotky používají tam, kde se lze napojit na tlakový vzduch z rozvodu, množství dodávaného vzduchu lze regulovat (novější typ umožňuje též průběžnou kontrolu stavu dýchacího systému).

Filtroventilační jednotky řady „Basic 2000“ slouží k ochraně uživatele před vzduchem znečištěným různými druhy částic (pevné i kapalné) v kombinaci s částicovými filtry, které si firma též sama vyrábí.

Filtroventilační jednotky řady „Chemical“ poskytují ochranu proti plynům a párá, dále proti částicím ve formě pevných a kapalných aerosolů.

Výrobní program v oblasti filtrů je doplněn o některé typy protiplynových a kombinovaných filtrů. Všechny výrobky podléhající schválení jsou testovány v akreditované laboratoři, mají patřičné označení odpovídající příslušným evropským normám a nesou označení CE.

V oblasti ochrany civilního obyvatelstva firma vyvinula řadu únikových prostředků, a to jak pro kojence a batolata (ochranný vak včetně filtroventilační jednotky s vhodným filtrem), tak i pro starší děti (úniková kukla doplněná pevně připojenou pláštěnkou chránící celou horní polovinu těla včetně rukou, vzduch je dodáván opět pomocí filtroventilační jednotky s vhodným typem filtru) a dospělé obyvatelstvo (hlavová úniková kukla + FVJ a příslušný filtr).

Jejím dalším novým produktem jsou certifikované speciální „BIO SETY“, které obsahují osobní ochranné prostředky proti virům, bakteriím a dalším mikroorganismům způsobujícím vysoce nebezpečná onemocnění typu ptačí chřipky, SARS apod.

Ochranné prostředky obsažené v „BIO SETECH“ vycházejí z doporučení Světové zdravotnické organizace (WHO) a Evropského centra pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) vydaných v souvislosti s výskytem ptačí chřipky.

Optimální ochranou je celková ochrana ohrožených osob, tj. primárně ochrana dýchacích cest doplněná ochranou očí a ochranou těla. Ochranné komplety „BIO SET“ nabízejí možné varianty této komplexní ochrany.

■ BIO SET 1 - základní

Představuje základní soubor osobní ochranného vybavení. Poskytovaná účinnost ochrany dýchacích cest u respirátoru kategorie FFP3 je 98%.

■ BIO SET 2 - s filtroventilační jednotkou

Kombinace filtroventilační jednotky s kuklou poskytuje vyšší ochranný faktor, NPF 500. Účinnost ochrany dýchacích cest je minimálně 99,8%. Komplet

se skládá ze dvou samostatných částí - desinfikovatelné a sady pro jednorázové použití.

■ BIO SET 3 - s plynovou maskou

Ochrana obličeje zajišťuje plynová maska, lze použít typy obvyklé ve výbavě např. HZS ČR nebo Armády ČR, se standardizovaným závitem RD40 dle EN148/1. Maska spolu s holinkami je dezinfikovatelnou částí kompletu. Komplet obsahuje sadu pro jednorázové použití.

■ Současný výrobní program

Firma MALINA-Safety, s.r.o., v oblasti ochrany dýchacích cest v současné době vyrábí následující produkty:

- filtroventilační jednotky pro ochranu dýchacích cest pro průmysl, zemědělství, zdravotnictví, civilní ochranu a armádu,
- filtry pro plynové masky (průmyslové i NBC),
- speciální filtry (zakázková výroba). ■

	BIO SET 1	BIO SET 2	BIO SET 3
ochrana dýchacích cest	filtrační polomaska proti částicím	filtroventilační jednotka s kuklou	celoobličejová maska s částicovým filtrem P3
ochrana očí	přiléhající ochranné brýle		
ochrana těla	• ochranný oblek proti biologickým látkám • rukavice • holínky	• ochranný oblek proti biologickým látkám • rukavice • holínky	• ochranný oblek proti biologickým látkám • rukavice • holínky

Mor

MUDr. Jan SMETANA, MUDr. Roman CHLÍBEK, Ph.D., Univerzita obrany, Hradec Králové, foto archiv autorů

Mor je infekční onemocnění, které při několika pandemiích v průběhu historie lidstva způsobilo úmrtí stovek miliónů lidí. Jedná se primárně o onemocnění zvířat, které může být přeneseno na člověka. V současné době se v přirozené podobě vyskytuje v mnoha zemích světa. S morem se často setkáváme v souvislosti s rizikem bioterorismu, kdy jeho původce bývá řazen mezi nejrizikovější B-agens.

Původce choroby

Původcem onemocnění je bakterie *Yersinia pestis*. Za příznivých vnějších podmínek má vysokou životaschopnost. Z vnějších vlivů je citlivá především na sluneční záření a vysušení. V kontaminovaných tkáních zemřelých zvířat nebo lidí, půdě nebo vodě, je schopná přežít několik dnů až měsíců. Tato doba závisí především na vnější teplotě, velikosti kontaminace, vlhkosti a intenzitě slunečního záření. Při vyšších teplotách se doba přežití udává několik dnů, naopak při teplotě 0 až +10 °C až několik měsíců. Při rozptýlu ve formě aerosolu hyne na přímém slunci do několika hodin.

Epidemiologie

Mor je označován jako nákaza s přírodní ohniskovostí, protože jeho výskyt je vázán na přírodní oblasti, kde se vyskytují rezervoárová zvířata a současně přenašeči, kteří umožňují cirkulaci původce mezi nimi. Tato ohniska se nacházejí především v Africe, Americe a Asii. Světová zdravotnická organizace uvádí, že v roce 2003 hlásilo výskyt moru devět zemí s celkovým počtem 2118 případů a 182 úmrtí. Ve srovnání s předchozími lety se jedná o mírný pokles. Asi 80 % postižených osob žije v afrických zemích. V roce 2003 hlásilo výskyt moru v Africe pět zemí (Alžírsko, Demokratická republika Kongo, Madagaskar, Mozambik a Uganda), v Asii tři země (Čína, Kazachstán a Mongolsko) a v Americe byl hlášen jeden případ v USA. Předpokládá se však, že skutečné počty postižených osob jsou vyšší z důvodu nedostatečného hlášení z chudých zaostalých regionů.

Mor vyskytující se v přírodních ohniscích bývá označován jako **lesní nebo stepní forma moru**. Rezervoár představují hlodavci žijící mimo lidská obydlí (různí myšovití hlodavci, potkani, sysli, apod.). Cirkulaci původců onemocnění mezi nimi zajišťují infikované blechy, především blecha morová *Xenopsylla cheopis*. Existence těchto ohnisek představuje stálé riziko zavlčení nákazy mezi hlodavce žijící s lidmi (potkan, krysa a další myšovití hlodavci) a vzniku tzv. **městské formy moru**.

Přenos nákazy na člověka je možný několika způsoby. Nejčastější formou přenosu je kousnutí infikovanou blechou. Zde se nejčastěji uplatňuje blecha morová *Xenopsylla cheopis*, infekci však mohou přenést i blecha obecná *Pulex irritans* nebo jiné typy blech. Další možností šíření nákazy je vzdušná cesta. Při manipulaci s infekčním materiálem, zemřelými zvířaty a lidmi nebo při plicní formě moru (při dýchání, kašli nebo kýchání) vzniká aerosol obsahující původce onemocnění. Při vdechnutí tohoto infekčního aerosolu může dojít k nákaze vnímavého jedince. Tento způsob přenosu však vyžaduje poměrně blízký kontakt s nemocným nejlépe v uzavřených prostorách. Nejrizikovější je vzdálenost do několika metrů od nakaženého. Posledními možnostmi přenosu infekce jsou přímý kontakt s nemocným zvířetem a eventuálně i požití kontaminovaného materiálu.

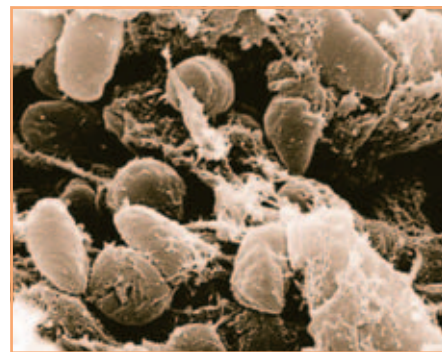
Inkubační doba

Inkubační doba onemocnění neboli doba od infikování postiženého do začátku klinické manifestace onemocnění se udává v rozmezí 1 až 12 dnů, nejčastěji 3 až 7 dnů. V případě plicní formy moru je zkrácená na asi 1 až 3 dny.

Klinický obraz onemocnění

Rozeznáváme několik klinických forem moru – bubonickou, plicní, septickou, kožní a meningeální. Všechny začínají náhle chřipkovitými příznaky, jako jsou horečka 39 až 40 °C, bolesti hlavy, svalů a kloubů, pocit na zvracení a zvracení, malátnost až poruchy vědomí. Nejčastější formou moru je **bubonická forma**. V jejím případě se původce dostává do organismu v místě kousnutí infikovanou blechou, eventuálně v místě průniku infekčního materiálu přes kůži a šíří se lymfatickými cestami do spádových uzlin, kde vyvolává zánět. Jeho projevy jsou zduření uzlin velikosti až slepičího vejce (tzv. bubony), bolestivost a modročervené zbarvení kůže. Asi po 7 až 10 dnech dochází k provalení obsahu uzlin na povrch kůže a vzniká vředová léze. Uvolněná tekutina obsahuje velké množství původců onemocnění. V této fázi může dojít k poklesu teploty, během několika týdnů k vyhojení vředu a uzdravení. Druhou možností je průnik původce do krve a rozvoj sepse, postižení jater, ledvin, plic nebo dalších orgánů a úmrtí. Bubonická forma se nešíří přímo z člověka na člověka do doby provalení uzlin, eventuálně do rozvoje sekundárního plicního postižení.

Nejnakažlivější formou moru s největším rizikem šíření mezi lidmi je **plícní forma**. K šíření mezi lidmi dochází prostřednictvím infekčního aerosolu (viz výše), bez

přítomnosti blech. Vzniká tak primární plicní forma (primární morová pneumonie). Jejím projevy jsou náhlý začátek, prudký průběh, horečka, slabost, vyčerpání, bolesti na hrudníku, dušnost, kašel, vykašlávání hlenů někdy s příměsí krve. Jestliže není léčena, dochází v průběhu čtyř až pěti dnů od počátku klinických projevů k rozvoji selhání dýchání a úmrtí.

Kožní forma moru je podobná jako bubonická forma, ale klinické projevy jsou lokalizovány přímo v místě pokousání blechou.

Septická forma vzniká v případě rychlého průniku původce do krve a šíření krví do celého těla. Známky lokálního zánětu nejsou. Dochází k rozvoji šokového stavu, krvácivých projevů a multiorgánového selhání. Když není léčena, vede během několika dnů ke smrti postiženého.

Meningeální forma je vzácná. Dochází při ní k přechodu infekce na mozkové obaly a rozvoji klinických projevů plynoucích z jejich postižení.

Smrtnost

Smrtnost neléčené bubonické formy moru se udává v rozmezí 30 až 60 %. V případě neléčené plicní nebo septické formy dosahuje až 100 %.

Profylaxe

V rámci prevence je základem dodržování bezpečnostních opatření při pobytu v oblastech výskytu moru. Jedná se především o zabránění postipání blechami, omezení výskytu hlodavců v místě pobytu a předcházení kontaktu s osobami s plicní formou moru. Při vstupu do ohniska nákazy je možné ke snížení rizika onemocnění profylaktické podání antibiotik. Jedná se například o Doxycyklin 100 mg nebo Ciprofloxacin 500 mg dvakrát denně podávané minimálně po dobu sedmi dnů nebo po dobu trvání expozice infekce.

Otázka vakcinace není dosud jednoznačně zodpovězena. Vakcíny existují, žádná však neposkytuje dostatečnou ochranu proti bubonické i plicní formě moru s přijatelnou reaktogenitou. Použití je doporučováno pouze u vysoce rizikových skupin osob. Výzkum v této oblasti nadále pokračuje. V České republice není žádná vakcína registrována.

Léčba

Pro úspěšný léčebný zásah je nezbytná rychlá diagnostika onemocnění a včasné zahájení podávání antibiotik. Neoptimálnější je zahájení jejich aplikace do 24 hodin po vypuknutí klinických projevů nemoci. Mezi antibiotika, která je možné použít, patří Streptomycin, Ciprofloxacín nebo Doxycyklin.

Spolu s léčbou postižených je nutné k likvidaci ohniska nákazy aplikovat

vhodná protiepidemická opatření, mezi která patří likvidace hlodavců, zabránění poštipání blechami, přísná izolace a karanténa v postižených oblastech a lékařský dohled.

Dekontaminace

Původce onemocnění *Yersinia pestis* je citlivý na var i běžné sterilizační postupy. K plošné dezinfekci je možné použít například Incidur 2% nebo Chloramin B 3% aplikované po dobu 30 minut.

Závěr

Díky vlastnostem původce onemocnění je možné jeho zneužití k biologickému napadení. K rozšíření nákazy by mohlo dojít prostřednictvím infikovaných hlodavců nebo vektorů (blech). Nejpravděpodobnější je však šíření formou infekčního aerosolu. V tomto pří-

padě by došlo u postižených k rozvoji plicní formy moru, u které existuje možnost dalšího šíření aerosolem přímo z osoby na osobu a rozvoje morové epidemie. Vzhledem k tomu, že mezi nakažením a rozvojem klinických projevů mohou postižené osoby cestovat, dochází ke zvýšení rizika dalšího rozšíření nákazy. Díky uvedeným skutečnostem je původce moru řazen mezi nejrizikovější B-agens pro případné bioteroristické zneužití.

Literatura

1. Centers for Disease Control and Prevention (www.cdc.gov)
2. Prymula, R.: *Biologický a chemický terorismus. Informace pro každého*. Praha, Grada, 2002, 150 s.
3. World Health Organization (www.who.int)

Národní cvičení INTEX 2006

por. Ing. Pavel ŠPULÁK, MV-generální ředitelství HZS ČR, foto pprap. Jana KEMROVÁ

V souladu s Plánem hlavních úkolů MV-generálního ředitelství HZS ČR a HZS krajů na rok 2006 se ve dnech 7. a 8. listopadu 2006 uskutečnilo národní cvičení INTEX 2006.

Cvičení proběhlo ve dvou etapách:

- 1. etapa (7. listopadu 2006) - проверка spojení a sčítací cvičení,
- 2. etapa (8. listopadu 2006) - vlastní cvičení.

Cílem bylo prohloubit praktické dovednosti ve využívání standardizačního dohody NATO STANAG 2103/ATP-45 pro vyhodnocování radiační a chemické situace, která je nezbytná pro včasné varování obyvatelstva a zasahujících složek IZS v případě ohrožení jadernými, radiologickými a chemickými zbraněmi, prostředky nebo látkami.

Dalším cílem cvičení bylo prověřit schopnost vyhodnocovat radiační a chemickou situaci a na základě tohoto vyhodnocení provést rozhodování o evakuaci postiženého území, ukrytí obyvatelstva, doporučeném způsobu ochrany povrchu těla a dýchacích cest a dalších opatřeních k ochraně obyvatelstva a zasahujících složek IZS.

V neposlední řadě bylo cvičení zaměřeno na prohloubení úrovně praktických dovedností spojených s využíváním jednotného předpisu ATP-45, zejména předávání údajů o použití jaderných a chemických zbraní, předpovídání způsobu šíření kontaminace v závislosti na meteorologických podmínkách a sestavování standardizovaných kódovaných zpráv, a plánování tras pro záchranné jednotky.

Výsledky cvičení budou dále využívány při vytváření budoucího koordinačního a vyhodnocovacího střediska chemické, biologické a radiační situace na národ-

ní úrovni a síť krajských vyhodnocovacích středisek v souladu s usnesením vlády ČR č. 1276/2004 a č. 471/2006.

Pro účely tohoto cvičení bylo ustanoveno Národní koordinační a vyhodnocovací středisko ZHN - řídicí skupina cvičení MV-GR HZS ČR a Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč a krajských vyhodnocovacích středisek ZHN (KVS). Důraz byl kladen na využití elektronické komunikace při přenosu zpráv mezi KVS a národním vyhodnocovacím střediskem. Cvičení se dále zúčastnilo operační a informační středisko MV-GR HZS ČR. Před zahájením cvičení všichni KVS obdržela materiály nezbytné pro provedení cvičení. Jednalo se o CD s námětem cvičení a organizačními pokyny, včetně plánu spojení, výpočet-

ních programů používaných při cvičení spolu s návodem k obsluze, používané formuláře, příručku MV-GR HZS ČR a IOO „Hlášení jaderných výbuchů a chemických útoků a jejich vyhodnocování“, předpis NATO ATP-45 (C) v anglickém jazyce a prezentaci k výuce problematiky ATP-45. Dále též obdržela mapové podklady – dvě čtyřdílné sady map ČR 1 : 250 000.

KVS bylo doporučeno zajistit si pro potřeby cvičení autoatlas obsahující průjezdné profily na pozemních komunikacích pro zapracování opatření na ochranu obyvatelstva, zejména evakuačních tras.

Cvičení se zúčastnili také zástupci firmy T-Soft, kteří testovali svůj program TerEx.

Švédské království

Rok přistoupení do EU:	1995
Rozloha:	449 964 km ²
Počet obyvatel:	8 877 000
Hlavní město:	Stockholm
Forma státu:	konstituční monarchie, unitární stát
Administrativní členění:	21 krajů
Jazyk:	švédština
Průměrná délka života (M • Ž):	77,7 • 82,1
HDP:	65 645 mil. €
HDP (PPS/obyv.):	25 340 €
Členství v mez. org.:	EU, OSN, EAPC, OBSE, Severská rada ad.

Forma vlády

Švédské království je dědičnou konstituční monarchií s parlamentní demokracií. Hlavou státu je král, který nemá politickou moc ani ústavní pravomoci, přesto plní nezastupitelnou společenskou roli a společně s ostatními rodinnými členy je významnou osobností švédské diplomacie. Politickou moc má vláda, která se zodpovídá parlamentu (Riksdagen). Jednokomorový parlament, v němž zasedá 349 poslanců, schvaluje zákony, stanovuje daně a státní výdaje atd. Parlament také kontroluje vládu, vládní orgány a celou státní administrativu. Rozhodnutí vlády jsou prováděna ministerstvy prostřednictvím vládních agentur. Každá vládní agentura je napojena na ministerstvo, ale pracuje nezávisle na implementaci zákonů a rozhoduje v rámci svých kompetencí a rozpočtu. Ministerstva mají možnost kontrolovat a korigovat činnost agentur pomocí rozpočtu, který pro agentury vytvářejí a také prostřednictvím zákonů, nařízení a jiných předpisů, které musejí agentury implementovat. Regionální úroveň je organizována ve 21 krajích. Každý z krajů je řízen guvernérem přímo podřízeným vládě a krajskou radou. Na místní (municipální) úrovni existuje 290 komun (samospráv), z nichž každá je řízena místním výborem, který je jmenován volenou radou komuny. Komuny mohou vybírat daně z příjmu a zajišťovat široké spektrum služeb pro obyvatelstvo.

Struktura civilního nouzového plánování (CNP)

Švédská struktura CNP doznala od roku 2002 velkých změn. Byly posíleny schopnosti pro zvládání krizových situací na úrovni krajů a komun. Nová struktura je založena na holistické perspektivě, jež má za cíl zodolnění společnosti a zlepšení schopnosti zvládat dva typy krizových situací - nouzové stavy v době míru a válečné krize. Tento přístup ke zvládání krizových situací je zaměřen především na omezení rizik a následků mírových nouzových situací zapříčiněných jak přírodou, tak činností člověka. Švédské CNP je na centrální úrovni zaměřeno na zajištění připravenosti a ochrany před velkými krizovými situacemi, přičemž řešení každodenních mimořádných událostí „přenechává“ na krajskou a komunální úroveň. V případě velkých katastrof v době míru se

zajišťuje především ochrana lidských životů, bezpečnost a zdraví. Škody na majetku a životním prostředí musí být zredukovány na co nejmenší míru.

Pro období války a válečných stavů Švédsko používalo koncept totální obrany. Koncept je pro CNP stále důležitý, ale na základě politického vývoje mu byla snížena prioritita. Totální obrana je definována jako oblast aktivit, které jsou potřebné k tomu, aby bylo Švédsko připraveno na válku. V případě pohotovosti zahrnuje totální obrana všechny veřejné služby, které musí fungovat za všech podmínek. Tyto služby zahrnují vojenské operace (vojenskou obranu) a civilní operace (civilní obranu). Koncept totální obrany je postaven na faktu, že moderní válka je totální a má vliv na všechny části společnosti. Proto je nezbytná koordinace civilních a vojenských zdrojů.

Úkoly a cíle CNP:

- snížit na minimum riziko a následky velkých katastrof, posílit schopnosti pro zvládání velkých katastrof.
- Úkoly a cíle totální obrany:
 - bránit Švédsko proti vojenskému útoku a činům, které ohrožují švédskou suverenitu,
 - ochrana civilního obyvatelstva a zabezpečení základních funkcí a infrastruktury během vojenského útoku na Švédsko.

Rozšířený mezinárodní úkol CNP je zvýšit kapacitu, která je zapotřebí k zvládání širokého spektra situací a katastrof v mezinárodním měřítku. CNP musí být schopné zajistit a koordinovat široké spektrum prostředků, které jsou mimo tradiční záchrané služby.

Organizační struktura CNP

Ministerstvo obrany má politickou odpovědnost za švédské CNP, ale další orgány a agentury na centrální úrovni dostávají během velkých nouzových situací úkoly od vlády. Odpovědnost za CNP je rozdělena do třech odlišných úrovní - centrální/národní, krajské a místní. Švédská agentura pro zvládání katastrof (SEMA nebo KBM) má základní koordinační roli v CNP. Nejdůležitějším úkolem SEMA je aktivovat a podporovat aktivity CNP v jiných orgánech a agenturách (Švédská agentura záchranných služeb, Rada národní policie, Rada národní elektrické bezpečnosti) a asistovat při zlepšování krajské (krajské rady) a místní (místní výbory) kapacity zvládání krizí.

Švédské samosprávy mají velký stupeň autonomie a hrají důležitou roli v civilní obraně. Během velkých katastrof nebo války je místní výbor nejvýše postaveným civilním orgánem na území samosprávy, který je zodpovědný za velení při zvládání krizových situací na místní úrovni. Mnoho společenských aktivit je vzájemně propojených. Aby se zajistilo, že se při plánování zdrojů pro řešení mírových krizových situací nezapomíná na „vzájemnou propojenost“, je nouzová připravenost a civilní obrana organizována v šesti koordinačních oblastech:

- technická infrastruktura,
- doprava,
- výskyt nebezpečných látek,
- ekonomická bezpečnost,
- koordinace mezirezortní spolupráce a informovanosti (mezi kraji a sektorovými agenturami),
- ochrana, záchrana a péče.

Civilně-vojenská spolupráce

Hlavním cílem civilně-vojenské spolupráce je dosáhnout kromě těsné spolupráce také vzájemnou výměnu informací tak, aby se co nejlépe zvládaly různé druhy katastrof. Tato spolupráce funguje na všech administrativních úrovních a zahrnuje plánování, mezinárodní aktivity, výcvik a cvičení a také společné informování vlády. Na národní úrovni SEMA a velitelství švédských ozbrojených sil koordinují civilně-vojenské aktivity. Vojenské zdroje mají za úkol podporovat civilní orgány během řady různých civilních katastrof, což vyžaduje potřebu jejich neefektivnějšího využití. Ve Švédsku existuje 23 dobrovolných obranných organizací, které jsou zapojené do civilní a vojenské části CNP. Jsou to nezávislé a neziskové organizace.

V současné době probíhají změny v CNP a civilní obraně, což znamená i změny v civilně - vojenské spolupráci na všech úrovních.

Právní systém

Švédská ústava z roku 1974 deklaruje, že parlament je zástupcem lidu. Avšak v případě války nebo válečného ohrožení je moc delegována parlamentu, resp. speciálně zvoleným členům parlamentu. Během války nebo válečného ohrožení mohou být vládní úkoly, na základě rozhodnutí parlamentu, delegovány na podřízené orgány, jako jsou například krajské rady.

Zákon o totální obraně a zvýšených stupních pohotovosti a nové Nařízení o opatřeních během zvládání mírových krizí a zvýšených stupních pohotovosti stanovují způsoby, jak zvýšit civilní nouzovou připravenost.

Pro zlepšení schopnosti zvládání krizových situací místními výbory a krajskými radami byl v roce 2002 schválen Zákon o mimořádných událostech během míru na krajské a místní úrovni.

pplk. Ing. Jiří CHALUPA,
Stálá delegace ČR při NATO

Půl století vědy, vzdělávání a informační činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva

Ing. Bohumil ŠILHÁNEK, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, foto archiv autora

V letošním roce uplynulo již 50 let od založení vědecko-výzkumné základny v oblasti ochrany obyvatelstva – Výzkumného ústavu civilní obrany. Přestože od té doby prošel řadou reorganizací, několika změnami lokace a zejména změnou názvů, jeho poslání a především hlavní profil činnosti – vědecko-výzkumná práce ve prospěch ochrany obyvatelstva, zůstaly v podstatě beze změny; byly naopak rozšířeny o vzdělávací a informační činnost.

Historie

Organizovaná ochrana obyvatelstva, ať již pod názvem civilní protiletectká ochrana a nebo civilní obrana, byla od svého vzniku plně závislá na výzkumných a vývojových kapacitách jiných rezortů, většinou ministerstva obrany, a to i ve vyloženě specifických otázkách, týkajících se ochrany obyvatelstva a národního hospodářství.

Koncem roku 1955 bylo proto rozhodnuto o zřízení Výzkumného ústavu civilní obrany (dále jen „Ústav“) se sídlem v Praze, který se stal zařízením Správy civilní obrany ministerstva vnitra. V době svého vzniku měl 75 pracovníků, převážně z pracovišť ministerstva národní obrany, kteří již dříve řešili některé výzkumné úkoly pro účely civilní obrany.

Od svého založení začal Ústav řešit řadu závažných výzkumných a vývojových úkolů pro účely civilní obrany ze všech oblastí její působnosti. Jednalo se např. o tlakově odolné dveře a poklopy zvláštních staveb civilní obrany, problematiku plynutěnosti těchto staveb, dále pak o stavební elementy a celý soubor otázek na úseku zatemnění a maskování. V oblasti protichemické ochrany to byl zejména výzkum a vývoj nové ochranné masky, ochranných prostředků pro děti, individuální protichemický balíček, oděvy k ochraně povrchu těla, řada úkolů v oblasti spojení a slaboproudé techniky, jako centralizované dálkové ovládání sirén, mobilní vysílací střediska, radiomajak apod.

Posláním Ústavu v první polovině šedesátých let bylo především zajišťovat, ale ve zcela specifických oborech techniky i řešit, výzkumné a vývojové úkoly civilní obrany, což v té době znamenalo zajišťovat prostředky ochrany proti účinkům zbraní hromadného ničení.

K novému organizačnímu uspořádání řízení a plánování vědecko-výzkumných a vývojových prací v ochraně proti zbraním hromadného ničení došlo v polovině šedesátých let. Celá proble-

matika zahrnující ochranu proti působení jaderných zbraní, bojových otravných látek a bojových biologických prostředků byla rozdělena do dvaceti komplexních úkolů.

Na sklonku šedesátých let, kdy se již rozvinuly práce na většině zmíněných úkolů, se ukázala účelnost nového organizačního uspořádání a řízení této oblasti příprav obrany země. Bylo dosahováno větší komplexnosti v řešení dané problematiky, rozšířila se základna pro výzkum problematiky ochrany, aniž bylo nutné vynakládat neúměrné finanční prostředky, zvyšovala se kvalifikace odborných pracovníků v otázkách ochrany. Na řešení dílčích úkolů vědecko-výzkumné činnosti se podílely také krajské chemické laboratoře, které byly Ústavem metodicky řízeny.

V roce 1976, v souvislosti s převodem civilní obrany z Ministerstva vnitra k Ministerstvu národní obrany, přešel k rezortu obrany také Ústav.

Pro zkvalitnění řízení vědecko-výzkumné činnosti v civilní obraně byl Ústav pověřen funkcí **vedoucího pracoviště rozvoje vědy a techniky v oblasti obrany a bezpečnosti státu pro oblast civilní obrany** s meziodvětvovou působností. Meziodvětvová působnost byla nejvyšším stupněm působnosti obdobných pracovišť.

Hlavní směry vědecké práce speciálního zaměření pro osmdesátá léta spočívaly především v těchto oblastech:

- zdokonalení systému varování a vyrozumění,
- nové prvky individuální ochrany obyvatelstva,
- rozvoj chemického a radiačního průzkumu,

- nové prvky kolektivní ochrany ve stavbách civilní obrany,
- rozvoj speciální očisty v civilní obraně.

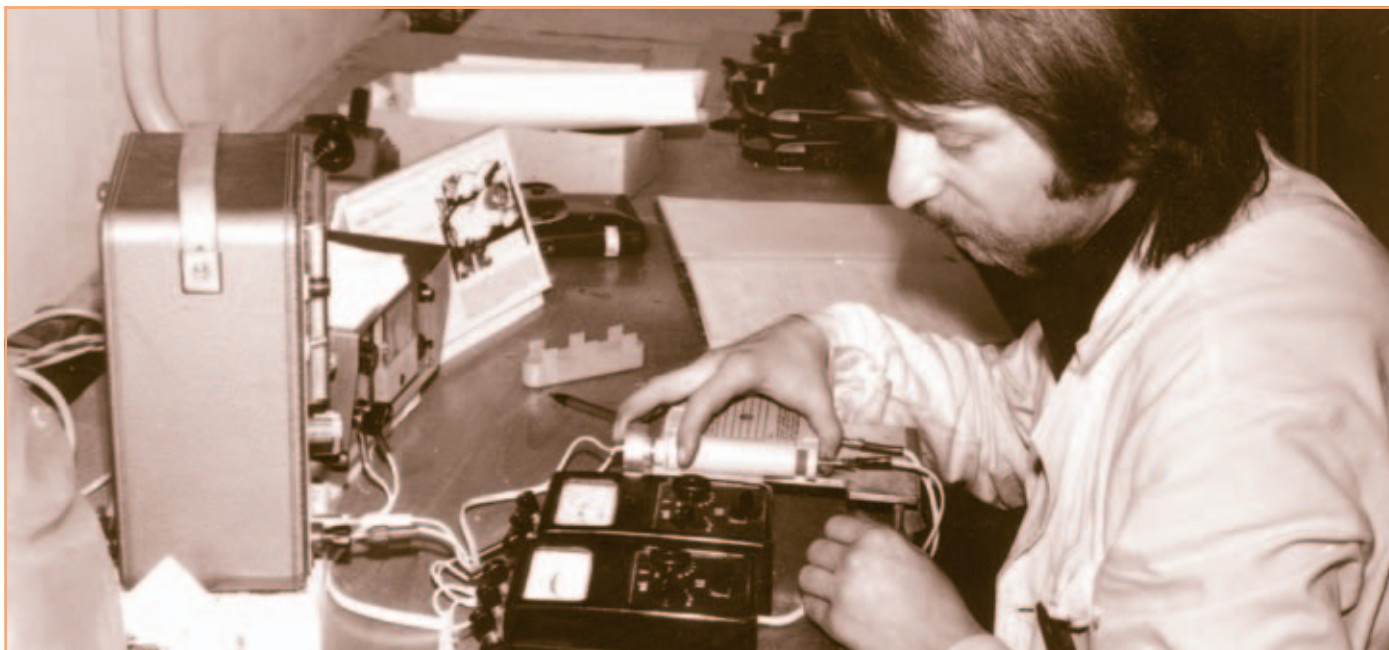
V souvislosti s chystaným rozdělením státu počátkem devadesátých let došlo k transformaci Ústavu a ke dni 31. října 1992 byl zřízen Institut civilní ochrany České republiky (IOO ČR) jako nástupnická organizace Ústavu a jeho činnost se postupně vyprofilovala do tří hlavních oblastí: vědecko-výzkumné, vzdělávací a informační.

Dnem 1. ledna 2001 byl IOO ČR převeden zpět k Ministerstvu vnitra, začleněn jako vzdělávací zařízení MV-generálního ředitelství HZS ČR a v průběhu roku 2001 byl změněn jeho název na Institut ochrany obyvatelstva (dále jen „Institut“).

Vědeckovýzkumná činnost

Výzkum a vývoj se ve vyspělých demokratických státech hodnotí jako rozhodující faktor úrovně dosaženého stavu společnosti a určující faktor jejího dalšího rozvoje.

V únoru 2004 Evropská unie (EU) vytýčila Předběžný program výzkumu v oblasti bezpečnosti na léta 2004 až 2006 zahrnující mimo jiné i problematiku ochrany obyvatelstva proti biologickým, chemickým a dalším nebezpečným látkám, problematiku krizového řízení a varování obyvatelstva. V rámci administrativy EU bylo dne 22. prosince 2003 přijato Usnesení Rady EU 2003/C8/02, o posílení spolupráce Společenství v oblasti výzkumu pro civilní ochranu, zaměřené na snižování zranitelnosti a prevenci, monitorování, varování a komunikaci, zmírňování a zvládání

ní následků chemických, biologických, radiologických a jaderných teroristických hrozeb.

Severoatlantická aliance (NATO) se pak zaměřuje na Program pro bezpečnost prostřednictvím vědy, kdy mezi prioritními oblastmi je detekce výše uvedených hrozeb, ochrana osob před jejich následky, dekontaminace a ochrana kritické infrastruktury.

Vědecká podpora specifických oblastí „bezpečnostního výzkumu“ v kontextu s úkoly Ministerstva vnitra jako ústředního orgánu státní správy pro krizové řízení, civilní nouzové plánování, ochranu obyvatelstva a integrovaný záchranný systém (IZS) bezprostředně reaguje na výše uvedené dokumenty NATO a EU a aktuální politiku vlády. Vědecko-výzkumný program, který je v současnosti realizován Institutem, je tak zaměřen zejména na řešení úkolů v těchto oblastech:

- včasné varování obyvatelstva,
- analýza, detekce a dekontaminace vysoce toxických látek včetně chemických, biologických, nukleárních a radiologických zbraní,
- krizový management, krizová legislativa a kritická infrastruktura,
- individuální a kolektivní ochrana,
- komunikační a informační systémy.

V oblasti včasného varování obyvatelstva je výzkum zaměřen na multidisciplinární přístup řešení úkolů a integraci výsledků práce (výstupů) s dalšími odbornostmi, jako je krizové řízení, ochrana obyvatelstva, informatika a komunikace. Produkty po dalším zpracování budou využívány ve vzdělávacím procesu pro přípravu krizového managementu, uživatelů jednotného systému varování a vyzkoušení (JSVV) a dalších, jakož i při zpracování dalších dílčích úkolů (např. geografického informačního systému GIS), podkladů do koncepčních materiálů, materiálů pro podporu rozhodování vedoucích pracovníků

apod. Vlastní předmět směru výzkumné činnosti je rozčleněn na komplexní informační a komunikační podporu procesu varování a tísňového informování obyvatelstva a na podporu procesu přípravy uživatelů a správců JSVV, odborníků v oblasti varování a tísňového informování obyvatelstva a dalších odborností.

V oblasti analýzy, detekce a dekontaminace vysoce toxických látek je zabezpečován rozvoj chemického průzkumu a laboratorní kontroly ve prospěch HZS ČR. Obsahem této činnosti je rozvoj metodik a prostředků detekce, charakteristika, identifikace a stanovení bojových chemických a jiných toxických látek pro případy jejich nekontrolovaných úniků do životního prostředí v důsledku havárií nebo teroristického zneužití a interpretace naměřených údajů orientovaná na doporučení k minimalizaci nebo odstranění následků úniku pro obyvatelstvo.

V oblasti radiačního průzkumu, dozimetrické a radiologické kontroly a radiační ochrany je vědecko-výzkumný program orientován zejména na podporu informačního systému pro operační a informační střediska a výjezdové skupiny, obsahující informace o možných zdrojích radiačních rizik v České republice a výsledcích monitorování radiační situace stálých a pohotovostních složek jejího radiačního monitorovacího systému. Jsou získávány a tříděny informace o možných zdrojích ohrožení, výsledcích monitorování a začlenění jich vhodným způsobem jako databáze informačního systému HZS ČR. Jsou připravovány výukové pomůcky a materiály z oblasti biologické ochrany obyvatelstva a sil HZS ČR zasahujících v oblastech s možnostmi biologické (bakteriologické) kontaminace.

V oblasti krizového managementu, praktických nástrojů krizového řízení a kritické infrastruktury je nezbytné vytvoření podmínek pro koordinační a řídicí roli krizového řízení prostřednictvím prak-

tických nástrojů krizového manažera v období přípravy krize, v období ještě zvládnutelných mimořádných událostí, v období řešení krizových situací a konečně v etapách likvidace následků a asanačních prací. To předpokládá především další výzkum metodiky analýz rizika pro krizovou připravenost v rámci plánování mimořádných událostí a krizových situací na teritoriu. Předmětem výzkumné činnosti je i problematika hmotné kritické infrastruktury, stanovení přístupů a opatření směřujících ke zvýšení zabezpečení její životaschopnosti a odolnosti jak v národním, tak mezinárodním aspektu a s tím související problematika ochrany obyvatelstva vůči negativním dopadům nefunkčnosti kritické infrastruktury.

V oblasti individuální a kolektivní ochrany bude nutné nadále rozvíjet oblast zkušebnictví prostředků individuální ochrany (PIO). Cílem je na základě získaných výsledků testovaných PIO navrhnout opatření vedoucí k prodloužení jejich „životnosti“, které s sebou ponese úsporu finančních prostředků na případný nákup nových PIO. V návaznosti na zkušebnictví zahájit vývoj nových PIO pro skupiny obyvatelstva, které budou dle výše uvedené koncepce zabezpečovány PIO péčí státu. Pozornost je věnována též problematice improvizovaných úkrytů, které by měly doplnit stávající krytový fond České republiky.

V oblasti komunikačních a informačních systémů je třeba vytvořit adekvátní podmínky pro vývoj a realizaci těchto systémů jako účinné podpory ve vazbě na řídicí procesy, spojené s přípravou na řešení a s vlastním řešením mimořádných událostí a krizových situací. V této souvislosti se jedná o řídicí procesy bezprostředně se dotýkající všech ústředních správních úřadů, jiných správních úřadů, orgánů samosprávy a v konečném důsledku i všech občanů České republiky.

Kromě těchto úkolů Institut v rámci své funkce hlavního vědecko-výzkumného pracoviště HZS ČR formou sledovatelského výzkumu analyzuje stav a vývojové tendence ve vyspělých státech v oblasti civilního nouzového plánování, krizového řízení a ochrany obyvatelstva ve prospěch rozhodovacího procesu MV-GR HZS ČR.

Pro posuzování záměrů vědecko-výzkumných projektů a jejich realizačních výstupů byla ustavena expertní skupina generálního ředitele HZS ČR, složená ze zástupců MV-GR HZS ČR, HZS krajů a širší vědecké komunity, mající vztah k úkolům ochrany obyvatelstva. Institut současně vytváří odborné a personální zázemí odborné pracovní skupiny Výboru pro civilní nouzové plánování pro koordinaci bezpečnostního výzkumu.

Vzdělávací a informační činnost

Úsek vzdělávání nebyl původně součástí Ústavu a počátek jeho činnosti souvisí s transformací Ústavu a se zřízením IOO ČR v roce 1992, do něhož v témže roce integrovalo Učební a výcvikové středisko civilní obrany.

Jedním z důvodů začlenění vzdělávání do nově vzniklého IOO ČR, resp. do Institutu ochrany obyvatelstva bylo především co nejúžší propojení vědecko-výzkumné a vzdělávací činnosti zcela v souladu s nově koncipovaným posláním Institutu, neboť stále rostoucí požadavky na zvyšování ochrany obyvatelstva před nevojenským ohrožením vyžadují nové formy, metody a přístupy vzdělávání.

Vzdělávací činnost v rámci Institutu představuje **vzdělávání doškolovacího typu** a je orientována na získání a prohloubení kvalifikace potřebné k výkonu funkce nebo činnosti v oblasti krizového řízení, IZS a ochrany obyvatelstva, její udržování a pravidelnou aktualizaci včetně získávání a prodloužování odborné způsobilosti, resp. zvláštní odborné způsobilosti, opravňující k výkonu určitých činností. **Cílovými skupinami** jsou příslušníci a občanskí zaměstnanci HZS ČR, pracovníci veřejné správy, státních i nestátních subjektů, právníků a fyzických osob. Vzdělávací činnost je realizována nabídkou různých typů vzdělávacích **kurzů** pro výše uvedené cílové skupiny, sestavovaných na základě současné celospolečenské poptávky.

Jako specializované vzdělávací zařízení HZS ČR Institut organizuje a provádí kurzy odborné způsobilosti, specializační, zdokonalovací a rekvalifikační kurzy včetně odborných seminářů a jazykové přípravy pro jednotlivé cílové skupiny. Metodicky řídí externí přednáškovou a lektorskou činnost a podílí se na jejím provádění, vytváří učební a metodické pomůcky pro potřeby vzdělávání, propagace a přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci. Organizuje a zabezpečuje odborné semináře,

konference a workshopy jak národní, tak i se zahraniční účastí.

V návaznosti na usnesení Bezpečnostní rady státu č. 211/2001 a č. 14/2004 jsou v Institutu organizovány kurzy krizového řízení a ochrany obyvatelstva, na něž přímo navazuje výuka a odborná příprava členů krizových štábů obcí s rozšířenou působností. Institut se podílel i na přípravě starostů obcí s rozšířenou působností.

Další oblast výuky je věnována jednotnému systému varování a vyrozumění - systému selektivního rádiového navěštění (JSVV-SSRN), v rámci něhož jsou realizovány kurzy s různým zaměřením. Každoročně též probíhá periodické přezkoušení obsluh zadávacích terminálů I. a II. úrovně (Centrum) a periodické přezkoušení obsluh zadávacích terminálů III. a IV. úrovně (Alarm). Pro obsluhy zadávacích terminálů se pořádají zdokonalovací a přeškolení konzultace.

V souladu se zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně „ve znění pozdějších předpisů“ se v Institutu organizují kurzy k získání a prodloužení odborné způsobilosti na úseku požární prevence, ochrany obyvatelstva k nimž jsou pořádány také doplňkové kurzy preventivně výchovné činnosti a ochrany obyvatelstva a plánování.

V rámci komplexního přístupu k zabezpečení vzdělávání v ochraně obyvatelstva se dále v Institutu pořádají zdokonalovací a specializační kurzy s tematikou zahrnující prakticky všechny její oblasti včetně krizového managementu.

Pro lepší možnosti využití zahraničních materiálů, zejména ze zemí NATO a EU, pořádá Institut kurzy anglického jazyka pro příslušníky a občanské zaměstnance HZS ČR.

Pro potřeby IZS jsou organizovány kurzy pro jeho další složky, např. pro pracovníky krizového řízení Policie ČR.

V návaznosti na dohody o vzájemné spolupráci mezi Institutem a spolupracujícími vzdělávacími subjekty, především

vysokými školami, jsou pro studenty těchto škol pořádány kurzy na základě jejich požadavků, zaměřené především na krizové řízení, havarijní plánování a ochranu obyvatelstva při řešení chemických a radiačních havárií.

Stalo se již tradicí, že v prostorách Institutu pravidelně probíhají mezinárodní jednání pod záštitou NATO, OSN či EU k otázkám krizového řízení, ochrany obyvatelstva, zákazu chemických zbraní a poskytování humanitární pomoci.

Institut je dlouholetým členem Asociace vzdělávání dospělých České republiky. V lektorském sboru působí špičkoví specialisté na jednotlivé oblasti ochrany obyvatelstva a na vzdělávací činnosti se podílejí externisté z řad předních odborníků z jednotlivých oborů. Neustále se prohlubuje spolupráce s vysokými školami a dalšími vzdělávacími subjekty doma i v zahraničí. Tyto skutečnosti jsou, spolu s moderním pojetím výuky, zárukou vysoké úrovně vzdělávání a zvyšujícího se zájmu o ně.

Institut plní také funkci informačního střediska HZS ČR. V rámci této funkce:

- shromažďuje a vyhodnocuje informace pro potřeby HZS ČR,
- vypracovává adresné informační výstupy pro řídicí a výkonné složky HZS ČR, orgány veřejné správy, právníké a fyzické osoby, jejichž činnost je pro HZS ČR důležitá,
- zpracovává analýzy a studie ochrany obyvatelstva ve světě a trendů jejího vývoje,
- vede speciální báze dat a organizuje jejich využití v HZS ČR,
- vyrábí, kopíruje a distribuuje video filmy z oblasti ochrany obyvatelstva.

Ve prospěch této činnosti slouží pro vlastní potřebu i pro potřeby účastníků kurzů moderně vybavená odborná knihovna a videostudio, v němž se ročně vyrobí 10 až 12 videofilmů různého zaměření a s různou tematikou. ■

Na závěr přehledu přístrojů pro detekci nebezpečných chemických látek

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc., Ing. Ladislava NAVRÁTILOVÁ, Ing. Jana KRYKOROVÁ, CSc., Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč

Na předposlední stránce časopisu 112 se čtenáři po celý rok 2006 setkali s popisem různých druhů a typů detektorů a analyzátorů nebezpečných chemických látek. Skupina jednadvaceti vybraných přístrojů byla z různých hledisek testována v laboratořích Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč. Výsledky jsou využitelné všemi, kteří se zabývají výcvikem, plánováním nebo realizací protichemických opatření při událostech spojených s únikem nebezpečných látek.

■ Cíl a rozsah testování

Záměrem testování bylo navrhnout kritéria hodnocení prostředků chemického průzkumu z hlediska potřeb HZS ČR, vypracovat metodiku testování vhodných přístrojů a objektivně porovnat výrobky dostupné na tuzemském, popřípadě evropském trhu.

Testovány byly jednak parametry, které lze kvantitativně popsat, jako jsou doba přípravy k měření, rychlost odezvy, správnost, přesnost a selektivita měření, hmotnost a rozměry. K tomu byly vzaty v úvahu též některé subjektivní parametry, které nelze sice objektivně postihnout, ale samy o sobě vypovídají o uživatelských vlastnostech detektoru. K nim patřily především složitost ovládání, počet rukou potřebný k obsluze přístroje, ovladatelnost v hermetických ochranných oděvech, použitelnost za snížené viditelnosti či možnost měření v nedostupných místech.

Zkoušky byly provedeny na následujících detektorech a analyzátořech:

- Univerzální detektory hořlavých plynů a par (explozimetry): PD-6, Dräger Pac Ex 2 a Tetra.
- Univerzální fotoionizační detektory: DL-101, Dräger Multi PID 2, MiniRAE 2000 a ppBRAE.
- Selektivní analyzátoři nebezpečných látek (toximetry) a přístroje založené na kombinaci univerzálního detektoru a selektivního analyzátoru: AreaRAE Responder, Dräger X-am 2000, Dräger X-am 7000, GasAlertMicro5 PID, Gasmeter DX-4000, MultiRAE Plus, MX21 Plus, Q-RAE Plus PGM-2000, Tetra 3, Dräger CMS a Miran.
- Selektivní analyzátoři bojových otravných látek: ChemPro100, RAID-1 a RAID-M 100.

■ Doba přípravy k měření a rychlost odezvy

K testování doby přípravy prostředku k měření byl měřen čas od zapnutí přístroje až do dosažení stavu jeho plné připravenosti k měření. Do doby přípravy nebyl započítáván čas potřebný ke vložení akumulátoru či baterií, instalace příslušenství a podobné úkony. Měření ukázala, že doba přípravy je u soudobých prostředků velmi krátká

a v žádném případě nekomplikuje plnění úkolů detekce nebezpečných chemických látek. Naprostá většina testovaných přístrojů byla k měření připravena do jedné minuty.

Rychlost odezvy byla testována z důvodu vzájemného porovnání na hexan o koncentraci 100 ppm u univerzálních fotoionizačních detektorů resp. na hexan o koncentraci 2 % obj. u explozimetrů. U ostatních detektorů byla rychlost odezvy zjišťována při individuálním měření látky, na niž je přístroj určen. Výsledná hodnota rychlosti odezvy byla odečtena jako čas, který byl potřebný k dosažení 90 % konečné hodnoty měřené hodnoty signálu.

U přístrojů, jejichž výstupem není číselná hodnota signálu, ale hlášení na displeji, sloupcový diagram apod., byla rychlost odezvy stanovena jako čas potřebný k dosažení konečného hlášení nebo grafického symbolu.

Také z hlediska rychlosti odezvy bylo při testování vesměs dosahováno podobných výsledků. Nejrychlejší odezvy vykazují fotoionizační detektory vybavené interním čerpadlem, jako např. Dräger Multi PID 2, MiniRAE 2000, ppBRAE a MultiRAE. Ze selektivních analyzátorů takřka bleskovou odezvu poskytoval RAID-M 100.

Obecně se ukázalo, že rychlá odezva je vlastností přístrojů vybavených interním čerpadlem a že tyto přístroje se také ve srovnání s prostředky, u nichž je vstup vzorku zajištěn difúzí, daleko rychleji „nulují“ po oddálení z kontaminované atmosféry. Na druhé straně bývají podle zkušenosti testujícího pracoviště právě poruchy na interním čerpadle nejčastějším důvodem závad těchto typů prostředků.

■ Spolehlivost měření

Spolehlivost měření byla testována stanovením hexanu, toluenu, isobutylenu, oxidu siřičitého, sulfanu a sarinu ve vzduchu. Vzdušné směsi o přesné koncentraci uvedených látek byly připraveny pomocí speciálního plynového kalibrátoru.

Správnost identifikace včetně selektiv-ty má význam hodnotit pouze u selek-

tivních
a n a l y -
zátorů. Při

jejich testování byly příslušné látky správně identifikovány všemi analyzátoři. Pouze ojediněle identifikoval přístroj vedle hlavní složky také nízkou koncentraci některé jiné látky, což je však dáno tím, že selektivita žádného z přístrojů není absolutní.

Někteří výrobci dodávají k přístrojům s elektrochemickými čidly velmi cenné tabulky křížových citlivostí.

Z hlediska **správnosti stanovení** bylo vesměs dosaženo přijatelných výsledků. Při měření koncentrace organických plynů a par (isobutylen, hexan, toluen) relativní rozdíl mezi koncentrací měřenou a předloženou nepřesáhl 15 %, což je třeba obecně považovat za vysoký stupeň správnosti. Také měření koncentrace oxidu siřičitého a sulfanu ukázalo na správné nastavení přístrojů. Nejlepších výsledků z hlediska správnosti stanovení bylo dosaženo detektory a analyzátoři Gasmeter DX-4000, Miran, DL-101, MiniRAE 2000, AreaRAE Responder, Q-RAE Plus, MX21 Plus, Dräger CMS a Dräger X-am 2000.

Také testování **přesnosti (opakovatelnosti) stanovení** ukázalo na vysokou kvalitu soudobých prostředků chemického průzkumu. Celková rozšířená nejistota stanovení, vyjadřující rozsah hodnot, ve kterém leží s 95 % pravděpodobností správný výsledek, nepřesáhla u celého souboru testovaných prostředků 18 %, což je za podmínek terénní analýzy vynikající výsledek. Mimořádně přesně měřily prostředky Gasmeter DX-4000, MiniRAE 2000 a Dräger Multi PID 2.

■ Uživatelské vlastnosti a ukazatelé ergonomie

Řada testovaných detektorů a analyzátorů ukázala, že v současné době disponuje tuzemský trh větším počtem výrobků s podobnými vynikajícími uživatelskými vlastnostmi. Naprostou samozřejmostí soudobých detektorů a analyzátorů je digitální podsvícený displej, který významně zvyšuje komfort měření a odstraňuje problémy měření za snížené viditelnosti. Běžné je rovněž vybavení všech přístrojů akustickým a optickým alarmem, osobní detektory jsou pak doplněny alarmem vibračním. Optický i akustický alarm u většiny prostředků rozlišují dvě nastavené poplachové meze - některé přístroje

mají alarm dvoubarevný (Tetra), jiné se vyznačují mimořádnou razancí akustického alarmu (Tetra, Dräger X-am 2000 a 7000, GasAlertMicro5 PID aj.). Další, dnes již standardní uživatelskou vlastností, je ukládání naměřených dat do paměti a možnost jejich zpětného vyvolání na displeji přístroje nebo na počítači. Tak lze z deníku události zpětně vyhodnotit datum a čas měření, identifikovanou látku a její koncentraci a v některých případech i grafickou závislost koncentrace na čase (Gasmeter DX-4000, MX21 Plus).

Z porovnání testovaných přístrojů jednoznačně vyplývá, že vývoj detektorů a analyzátorů nebezpečných chemických látek směřuje k minimalizaci hmotnosti a rozměrů. Zejména detektory, s jejichž využitím se počítá hlavně jako osobními, se dnes vyrábějí mimořádně lehké a malé, jako např. Dräger Pac Ex 2, GasAlertMicro5 PID nebo Tetra 3, což byl nejllehčí ze všech testovaných prostředků.

Skupinu přístrojů o vysoké hmotnosti a velkých rozměrech tvořily pouze prostředky, které buď koncepčně vznikaly v 80. a 90. letech minulého století (detektor PD-6, DL-101, RAID-1) nebo se nejedná o přístroje vyloženě přenosné, ale o prostředky mobilní (převozné) či stacionární v monitorovací síti (Gasmeter DX-4000, Miran, AreaRAE Responder). Ve složitosti ovládání přístroje je nezbytné spatřovat mimořádně důležitý uživatelský parametr, který jistě bude při případném nákupu na předním místě. Nejedná se jen o skutečnost, že jednotky HZS ČR disponují velkým množstvím různých věcných prostředků, které musejí ovládat, ale i o skutečnost, že nasazení detektorů a analyzátorů nebude na denním pořádku. Proto je třeba preferovat prostředky s jednoduchou obsluhou. Pro posouzení byly bez návodu k použití provedeny operace: spuštění a vypnutí přístroje, kalibrace na čistý vzduch, vlastní měření, programování zadání různých plynů.

Obecně je možno konstatovat, že uživatelsky nejprůběžnější jsou prostředky

ovládané podobně jako mobilní telefon, tj. pomocí multifunkčních tlačítek na základě pokynů na displeji. Mobilní telefony jsou dnes natolik rozšířené, že stejné ovládání je každému velmi blízké. Takový systém používají např. prostředky ChemPro 100, Dräger Multi PID 2, RAID-M 100 aj. Jednoduchým ovládním se vyznačují rovněž přístroje s jediným tlačítkem podle menu na displeji, jako např. detektory Tetra a Tetra 3. Problematika ovladatelnosti prostředku v hermetických oděvech se redukuje převážně na možnost ovládání tlačítek v silných ochranných rukavicích. Z tohoto hlediska je nejvhodnější konstrukce přístroje s velkými tlačítky, která jsou co nejvíce vystouplá nad povrch prostředku. Ideálním příkladem jsou tlačítka detektoru RAID-M 100, nejpřísnější požadavky splňují rovněž přístroje Tetra, Tetra 3, ChemPro 100, Dräger Multi PID 2, GasAlertMicro5 PID. Naopak určité problémy přináší ovládání detektorů se zapuštěnými tlačítky, na které jsou prsty v rukavicích málo citlivé.

Závěr

Testování detektorů a analyzátorů nebezpečných chemických látek ukázalo, že hlavní proud jejich vývoje jednoznačně směřuje ke kombinaci univerzální detekce a selektivní analýzy, v některých případech až ke stavebnicovému systému konstrukce dle přání zákazníka. Dalšími charakteristickými vývojovými rysy jsou minimalizace rozměrů a hmotnosti, maximálně jednoduchý systém ovládání podobný obsluze mobilního telefonu a všestranný komfort měření, podporovaný ukládáním naměřených dat do paměti a jejich následným vyvoláním na přístroji a počítači, akustickým, optickým a vibračním alarmem se dvěma nastavitelnými poplachovými úrovněmi, podsvíceným digitálním displejem a jinými prvky. Pozitivním výsledkem testování je skutečnost, že při vybavování jednotek HZS ČR detektory a analyzátoři je na tuzemském trhu z čeho vybírat.

PLACENÁ INZERCE

**STABILNÍ HASICÍ ZAŘÍZENÍ
AEROSOLOVÉ**

FIRE JACK

PLYNOVÉ

EBH FE 36

PROJEKT • MONTÁŽ • SERVIS

**DĚKUJEME
VŠEM NAŠIM
ZÁKAZNÍKŮM
ZA PŘÍZEŇ,
PŘEJEME
KRÁSNÉ
PROŽITÍ
VÁNOČNÍCH
SVÁTKŮ
A JEN TO
NELEPŠÍ
V NOVÉM
ROCE.**

**BESY CO
SPOL. S R.O.**

BESY CO SPOL. S R.O.

KVAPILOVA 9/958, 150 00 PRAHA 5-KOŠIŘE
TEL./FAX: 257 215 632, MOBIL: 775 225 061
HTTP://WWW.BESYCO.CZ, E-MAIL: BESYCO@BESYCO.CZ

**SPOLEHLIVÉ SYSTÉMY ZABEZPEČENÍ PROSTOR
A ZAŘÍZENÍ PROTI POŽÁRŮM • VHDNÉ DO ARCHIVŮ,
SERVEROVEN A VÝBUŠNÉHO PROSTŘEDÍ • EKOLOGICKÉ
EKONOMICKÉ • EFEKTIVNÍ • JEDNODUŠE JEDNODUŠE**

**hasičský
magazín**

**Když
voláte
150**

**Každé úterý
v 19 hodin**

Region

ČESKÝ ROZHLAS

100,3 FM • 108,3 FM • 100,4 FM • 100,5 FM

Bezpečnostní plánování v Rakousku

Ing. Vilém ADAMEC, Ph.D., MV-generální ředitelství HZS ČR

Rakousko je republikou rozčleněnou do devíti spolkových zemí⁽¹⁾. Rakouský právní řád poměrně přísně vymezuje kompetence na úrovni státu a jednotlivých spolkových zemí, krizové řízení nevyjímaje. Přístup jednotlivých spolkových zemí k řešení dané problematiky může být odlišný. A to jak z hlediska postupů při zpracování, tak i rozsahu zpracovávaných dokumentů.

V zásadě platí, že na centrální úrovni jsou řešeny mimořádné události značného rozsahu, tedy válka, radiační havárie apod. Spolkovým zemím jsou pak svěřeny působnosti ke zdolávání následků ostatních mimořádných událostí, prioritně živelních pohrom. Jedná se např. o důlní neštěstí, biologická ohrožení, požáry katastrofálního rozsahu, chemická ohrožení, zřícení staveb, zemětřesení, sesuvy půdy, povodně, migrace, pády lavin, projevy nepříznivého počasí, dopravní nehody (silniční, železniční, letecké a vodní) apod.

V dalším uvedené informace k otázkám bezpečnostního plánování se vztahuje na spolkovou zemi Horní Rakousko.

■ Plán ochrany při katastrofách⁽²⁾

Plán ochrany při katastrofách (dále jen „POK“) je dokument, který má poskytnout orgánu odpovědnému za koordinaci při zdolání následků mimořádné události velkého rozsahu⁽³⁾ podklady pro přijetí konkrétních rozhodnutí.

Na tvorbě a aktualizaci POK se podílejí všechny složky, které jsou do systému záchranných prací zapojeny, jakož i další dotčené organizace, pracoviště a instituce.

Při zpracování POK jsou respektovány následující zásady a předpoklady:

- jasné stanovení vnitřních organizačních struktur pro zdolávání následků jednotlivých druhů mimořádných událostí,
- jasné vymezení úkolů dotčeným orgánům a složkám,
- nasazení štábů velikostně přiměřených rozsahu mimořádné události,
- plnění úkolů osobami, které tyto plní i za normálních okolností,
- stanovení co možná největších možných požadavků na personální a materiální zabezpečení (regulace v jednotlivých plánech),
- snížení administrativní náročnosti cestou krátkých písemných ustanovení v rámcových plánech,
- periodická kontrola podkladů.

POK se skládá ze všeobecného havarijního plánu a havarijních plánů, které obsahují postupy zdolávání konkrétních očekávaných mimořádných událostí (viz obr. č. 1).

Sestavený POK je pak průběžně ověřován v rámci různých cvičení.

■ Všeobecný havarijní plán

Všeobecný havarijní plán, ale i havarijní plány pro předem definovaná ohrožení⁽⁴⁾, se zpravidla člení na:

- poplachový plán,
- plán nasazení jednotlivých záchranných organizací,
- plán činností úřadů resp. specializovaných organizací.

Údaje uvedené ve všeobecné části se již nepřenášejí do havarijních plánů jednotlivých ohrožení. Rovněž platí, že pro některé druhy mimořádných událostí se může upustit i od členění na plán nasazení a plán činnosti.

Je snahou plánování přenést do standardizovaných informačních systémů. Ty pak obsahují rovněž informace o obyvatelstvu a územní infrastruktuře, obdobně jako naše havarijní plány.

■ Poplachový plán

Poplachový plán je dokument, který popisuje průběh procesu poplachu a vyrozumívání. Zpracovává se často formou poplachové karty⁽⁵⁾ (viz obr. č. 2). Zmíněný dokument má stejný formát pro obce, okresy i spolkovou zemi. Karta je rozdělena tak, aby bylo zřejmé, kdo za který úkol nese odpovědnost. Nutno podotknout, že odpovědnost nese vždy jedna konkrétní osoba. Ta má pro případ nedostupnosti stanoveného zástupce.

Systém poplachu a vyrozumění se spouští zpravidla cestou okresních nebo zemského centra varování. Tato centra mají k realizaci procesů poplachu a varování vypracovány vlastní instrukce.

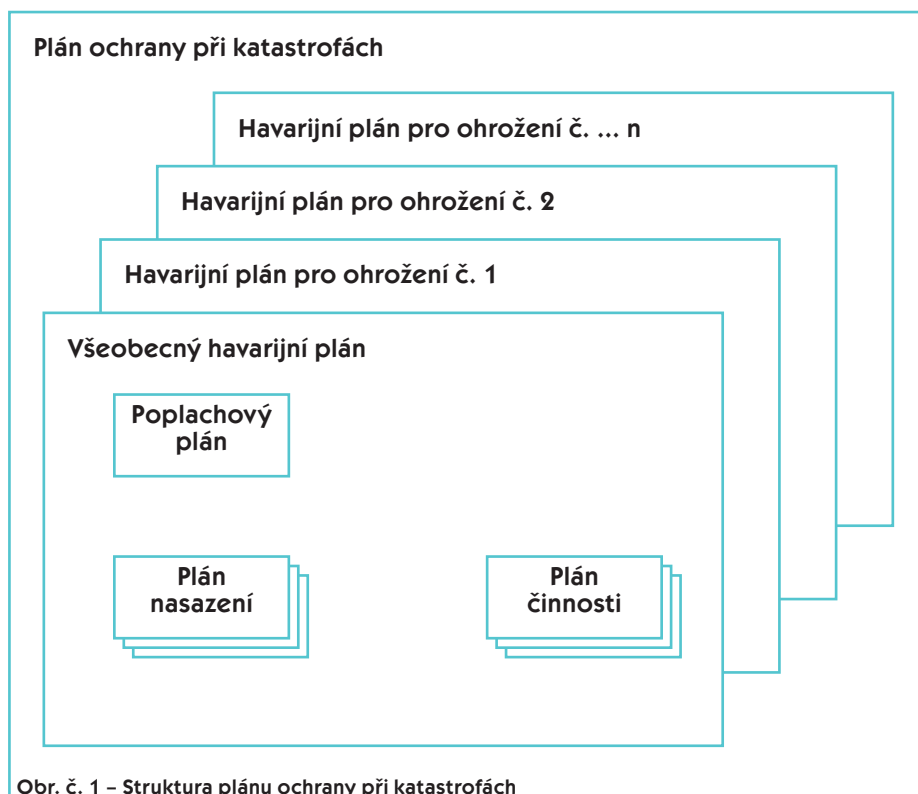
■ Plán nasazení

Plán nasazení je dokumentem, který obsahuje opatření pro zahájení a realizaci organizovaného zásahu, a to v závislosti na druhu a rozsahu modelové mimořádné události. Na jeho zpracování se podílejí jednotlivé složky záchranného systému.

Při zpracování plánu nasazení pro modelový případ „havárie průmyslového zařízení“ např. složky požární ochrany stanoví, resp. vypracují zejména⁽⁶⁾:

- stupeň poplachu,
- výjezdový pořádek,
- dojezdové trasy,
- informace o nebezpečných látkách,
- popis bezpečnostně technicky významných částí zařízení,
- rozsah speciálních úkolů hasičských jednotek,
- charakteristiky očekávaných ohrožení (definování nebezpečných zón),
- plán požární ochrany,
- bloková schémata technologií,
- plán kanalizace,
- plán zásobování energiemi, atd.

Obdobně se postupuje v případě dalších modelových mimořádných událostí – nemocnice, objekty s vysokou koncentrací osob, tunely apod.

Obr. č. 1 – Struktura plánu ochrany při katastrofách

Plán činnosti

Plán činnosti obsahuje opatření a postupy, které je nutné realizovat v případech typových mimořádných událostí na úrovni veřejné správy, resp. dalších organizací a institucí, které neprovádějí záchranné práce.

Plány zpracovávají dotčené organizace a instituce jako příspěvek do plánu činnosti příslušného územněsprávního celku. Plán činnosti vyššího územněsprávního celku je souhrnem plánů činnosti nižších územních správních celků.

Plány činnosti se skládají ze všeobecné části a speciální části, jejíž obsah závisí na typové mimořádné události.

Součástí všeobecné části plánu činnosti bývá např. soubor opatření pro zajištění nouzového ubytování, který obsahuje výčet škol nebo podobných prostor vhodných pro ubytování s uvedením maximální ubytovací kapacity, možnosti zásobování a uvedení kontaktní osoby, apod.

Opatření pro typové mimořádné události jsou zpravidla zpracovávána ve formě karty typové mimořádné události. Vzor karty pro typovou mimořádnou událost „Povodeň“ uvádí příloha.

Shrnutí

Z tohoto stručného popisu problematiky havarijního a krizového plánování v podmínkách Rakouska je zřejmá obdoba některých zásad a postupů v podmínkách ČR. Co je však potřebné vidět jako přínosné pro nás, je snaha o minimalizaci administrativní náročnosti využitím jednotných formulářů a podobných nástrojů.

Použitá literatura

Richtlinien für den Katastrophenschutz in Oberösterreich, Erstausgabe 20.3.2001, 1.Überarbeitung 4.6.2003, Herausgeben vom Oö. Landesfeuerwehrverband Linz, 137 stran

Odkazy

- 1) Viz např. http://www.luko2.com/cestovani/info_rakousko.htm.
- 2) Katastrophenschutzplan.
- 3) V originálu je použit termín „katastrofa“ ve významu mimořádné události takového rozsahu, že zdroje běžně dostupné na postiženém území, určené pro likvidaci následků, jsou nedostatečné a do řešení následků musí vstoupit další zdroje a koordinační působnost příslušného územního orgánu veřejné správy.
- 4) Na základě závěrů analýzy rizik pro dané území se stanoví typové mimořádné události, obdoba našich typových krizových situací.
- 5) Viz např. norma ÖNORM S 5204.
- 6) S přihlédnutím k resortním předpisům - viz Směrnice Rakouského spolkového hasičského svazu ÖBFV - RL B01-B03, které obsahují popisy struktur poplachových plánů, zásahových opatření a opatření pro podporu zásahu. ■

Úkol	Odpovědnost
Posouzení situace	Věcně kompetentní vedoucí
Informování starosty	Věcně kompetentní vedoucí Okresní nebo zemské varovací centrum
Povolání stálých členů krizového štábu obce	Starosta
schválení postupu krizového štábu OBCE	Starosta
Zasedání krizového štábu obce	Starosta
Zasedání štábu velitele zásahu	Velitel zásahu
Zasedání krizových štábů úřadů a institucí	Řídící funkcionáři

Obr. č. 2 - Schéma procesu poplachu a vyrozumívání na obecní úrovni

Příloha - Vzor karty opatření - Povodně, suťové laviny, sesuv půdy

Cíle:
Opatření ke zdolání ohrožení pro:
Osoby: - záchrana osob - péče o zraněné - evakuační opatření - ubytování a stravování evakuovaných osob - opatření k zabránění před vykrádáním opuštěných objektů - zaopatřovací (zásobovací) opatření - informování obyvatelstva Zvířata: - záchrana zvířat - evakuační opatření - zásobovací (zaopatřovací) opatření Hmotné statky: - uvolnění a udržování volných dopravních cest - výstavba hrází - uzavření ohrožených dopravních cest - vyprošťování kulturních a věcných statků Životní prostředí: - stavba hrází
Odpovědné organizace:
Úřady a ostatní veřejná zařízení: Starosta obce, okresní správní úřad, hydrografická služba, správa horských bystřin, správa oblastního vodovodu, centrální úřad pro meteorologii a geodynamiku, správa povodí. Zásah provádějící organizace: Hasiči, červený kříž, spolkové četnictvo, spolková policie, armáda, vodní záchranná služba, horská služba. Zvláštní organizace: Zemský svaz civilní ochrany.
Právní předpisy, krizové plány:
- vodní zákon, - zákon o ochraně při katastrofách, - stavební zákon, - zákon o obcích, - zákon o požární ochraně, - zákon o policejní bezpečnosti, - zákon o pozemních komunikacích, - lesní zákon.

Neúprosná statistika přírodních katastrof

mjr. Ing. Jarmil VALÁŠEK, Ph.D., por. Ing. Ladislava NAVRÁTILOVÁ, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč

Současná společnost je charakterizována dynamickým rozvojem techniky, technologií a početním růstem populace na jedné straně a negativním vlivem na životní prostředí na straně druhé. Rozvoj společnosti tak vytváří nová rizika a možnosti vzniku a eskalace krizových situací. Ve stínu pozornosti teroristických útoků se ukrývají hrozby ještě mocnější. Jsou to přírodní katastrofy. Například exploze sopky v roce 1815 zabila v Asii 90 000 lidí, třicetkrát víc než teroristické útoky na New York 11. září 2001.

Přírodní katastrofu si prožil na vlastní kůži jen málokdo. Jejich děsivost nespočívá jen v obrovských škodách na majetku a životech, ale i v krátkém časovém úseku, v jakém k nim dochází. Přírodní katastrofa je zcela výjimečný fenomén, který se vymyká všemu, na co jsou lidé zvyklí. Během sekund se všechno změní. Po katastrofě už není oblast taková, jaká byla před ní. Lidská společenství budou vždy vystavena přírodním hrozbám, ať již povodním, suchu, bouřím nebo zemětřesením. Dnešní katastrofy jsou někdy způsobené člověkem a lidská činnost nebo nečinnost jejich dopad často zhoršuje. Přírodní zdroje rizik prakticky ovlivňují všechny státy. Nicméně, síla a intenzita se rok od roku a oblast k oblasti významně mění. Katastrofy související se změnami klimatu jsou častější než katastrofy geofyzikální, a to v poměru devět ku jedné. Pravděpodobnost přírodní katastrofy velkého rozsahu je kterýkoliv rok zhruba jednaprocentní. To znamená, že v 21. století musí lidstvo s takovou katastrofou počítat. Hrozbou se pro lidstvo stává oteplování Země. Změny podnebí mohou již za dvacet let vyústit v celosvětovou katastrofu. Výkyvy počasí dopadnou ničivě na chudé země, které nebudou moci uživit svou populaci. Přírodní katastrofy si za rok 2003 vyžádaly více než 70 000 obětí na životech, což je třikrát více než v roce 2002. Do značné míry k tomu přispěly extrémní výkyvy globálního klimatu. Čtvrt miliardy osob těžce postihly záplavy, sucha nebo uragány. Klimatické změny zvýšily v posledních deseti letech počet katastrof souvisejících s klimatem o šedesát procent. Nelze však opominout i zemětřesení, které v prosinci 2003 u iránského města Bamu připravilo o život 31 000 lidí. Škody, které přírodní katastrofy způsobily, se odhadují na 56 miliard dolarů. V prosinci 2004 postihly ničivé vlny tsunami hlavně Indonésii, Indii, Srí Lanku (Cejlón) a Thajsko a způsobily stovky obětí dokonce až v Africe. Konečný počet obětí však zřejmě nebude nikdy přesně znám. Odborníci odhadují, že mohlo zemřít až 300 000 lidí.

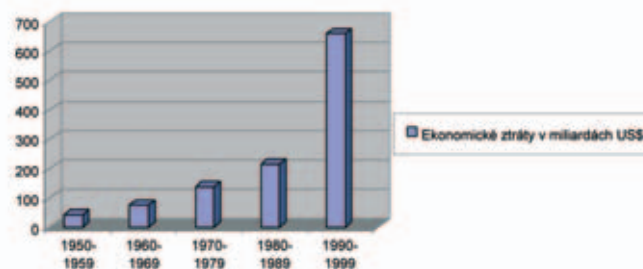
Počet katastrof ve světě (zahrnuta jsou zemětřesení a další katastrofy spojené s počasím, hladomor, zřícení letadel a další neštěstí způsobená technikou, ale nikoli válečné oběti a oběti nemocí) v posledním desetiletí vzrostl. Zatímco v letech 1994 až 1998 jich ročně bylo v průměru 428, v letech 1999 až 2003 to bylo ročně 707 katastrof.

Za posledních sto let se teploty na Zemi v průměru zvýšily o 0,7 °C - v Evropě ale o 0,95 °C. Satelitní snímky ukazují také postup ledu v Arktickém moři, a to o 7,4 % od roku 1978 do roku 2003. Tání mohutných ker zvyšuje hladinu vody, což s sebou přináší zaplavlávání evropského pobřeží osídleného lidmi. Do roku 2050 zmizí podle odhadů rovněž 75 % ledovců ve Švýcarských Alpách. Vystává otázka, zda příroda zaskočí vyspělý svět stejně, jako teroristé 11. září 2001.

Pojišťovací průmysl vykresluje alarmující obrázek situací, vztahujících se k rozsáhlým přírodním katastrofám v mezinárodním měřítku na pozadí statistik, které ukazují zvýšení obojího - počtu katastrof a jejich ekonomických dopadů (viz graf č. 1). Tomuto trendu může napomoci mnoho faktorů. Je možné, že kvalitnější výměna informací vede k zaznamenávání většího množství katastrof. Zvyšující se prosperita může také znamenat, že tyto katastrofy, i když jejich závažnost nebo počet zůstává stejný, vedou k vyšším ekonomickým dopadům.

Závažné přírodní katastrofy

Graf č. 1

Ze statistik vyplývá, že 95 % všech obětí způsobených v důsledku přírodních katastrof se týká rozvojových zemí. Bohaté státy sice mají nižší úmrtnost, ale utrpí 75 % hospodářských ztrát. Jak dokládají údaje (viz tabulka č. 1 a č. 2), I. pololetí roku 2006 a rok 2005 (včetně průměrných hodnot za období 1995-2004) nebyly výjimkou:

Tabulka č. 1 Počet a dopady přírodních katastrof v roce 2005

	2006 I. pololetí	2005	1995 – 2004 (roční průměr)
Počet evidovaných katastrof	174	428	322
Počet postižených zemí	68	127	108
Počet obětí	9 273	89 916	77 320
Počet postižených osob	28 mil.	160 mil.	253 895 912
Ekonomické ztráty v USD	6,2 mld.	159 mld.	65,5 mld.

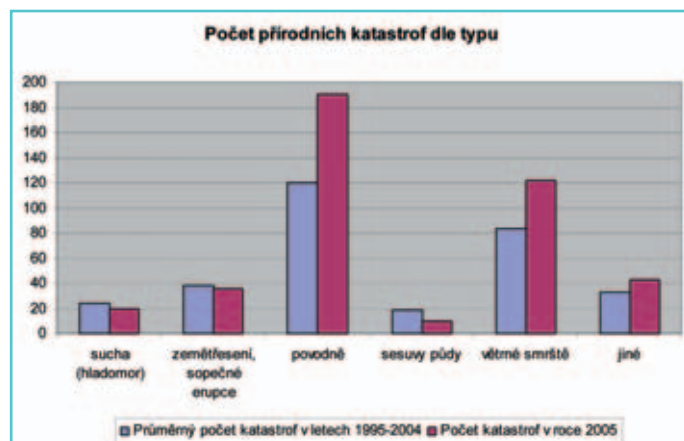
Tabulka č. 2 Přírodní katastrofy v I. pololetí roku 2006 (10 nejvíce postižených zemí)

Oblast	Počet obětí Katastrofa	Počet osob
Indonésie	zemětřesení	5778
Filipíny	sesuvy půdy	1112
Vietnam	větrná smršť	241

Indonésie	povodeň	236
Kolumbie	povodeň	150
Thajsko	povodeň	116
Čína	povodeň	104
Pakistán	vlna horka	84
Indonésie	sesuvy půdy	75
Írán	zemětřesení	63

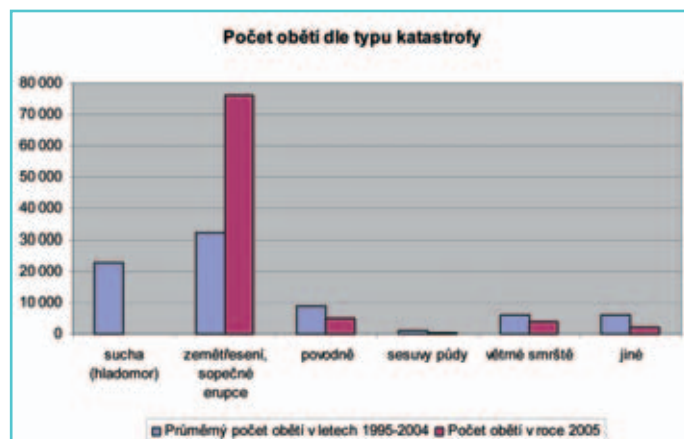
Oblast	Katastrofa	Škoda v mil. US\$
Indonésie	zemětřesení	3100
Čína	povodeň	957
Filipíny	větrná smršť	645
USA	povodeň	259
Austrálie	větrná smršť	200
Guyana	povodeň	165
Čína	povodeň	130
Rusko	povodeň	125
Tchajwan	povodeň	116
Čína	povodeň	100

Pro srovnání lze porovnat výše uvedené statistické údaje v oblasti přírodních katastrof s rokem 2005 a zprůměrovanými hodnotami za období 1995 - 2004. Tato data jsou uvedena v grafech a tabulkách.

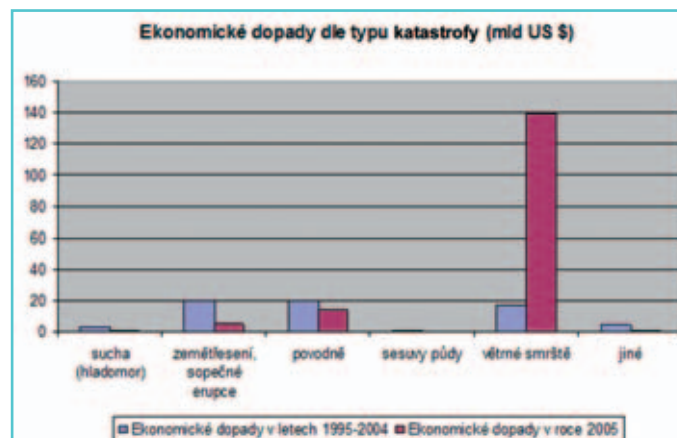
Počet obětí přírodních katastrof v roce 2005
(10 nejvíce postižených zemí)

Počet obětí	Počet obětí na 100 000 obyvatel
Pakistán	74 151
Indie	4 286
Čína	1548
Guatemala	1542
USA	1452
Indonésie	1281
Ukrajina	801
Írán	734
Afganistán	461
Bangladéš	319
Pakistán	45,65
Guatemala	10,52
Samoa	5,08
Guyana	4,44
Burundi	1,88
Salvador	1,79
Ukrajina	1,69
Afganistán	1,54
Grenada	1,12
Írán	1,08

Počet osob postižených přírodními katastrofami v roce 2005
(10 nejvíce postižených zemí)

Počet postižených osob (v mil. osob)	Počet postižených osob na 100 000 obyvatel
Čína	91,2
Indie	28,3
Pakistán	10,4
Malawi	4,5
Nigerie	3,6
Mexiko	3,0
Kuba	2,6
Keňa	2,5
Burundi	2,2
Mozambik	1,4
Comoros	42 309
Malawi	37 376
Guyana	35 905
Burundi	33 827
Djibouti	34 466
Nigerie	30 859
Kuba	22 914
Albánie	11 240
Zambie	10 655
Mali	8151

Ekonomické dopady přírodních katastrof v roce 2005
(10 nejvíce postižených zemí)

Dopady celkem (mld. US\$)	Dopady (% ročního HDP)
USA	132,30
Čína	7,15
Indie	5,82
Pakistán	5,00
Rumunsko	1,73
Kuba	1,40
Švýcarsko	1,10
Guatemala	0,99
Velká Británie a Severní Irsko	0,50
Guyana	0,47
Guyana	59,17 %
Pakistán	5,20 %
Guatemala	3,60 %
Kuba	2,45 %
Tádžikistán	2,41 %
Rumunsko	2,37 %
Salvador	2,25 %
USA	1,13 %
Bulharsko	1,07 %
Indie	0,84 %

Závěr

Lesní požáry, výbuchy sopek a povodně, to jsou přírodní jevy, proti nimž je člověk stále bezmocný. Postihují ekosystém, ničí lidský majetek a nezdírká také lidské životy. Při těchto přírodních katastrofách jde především o přirozenou dynamiku vývoje ve velkém měřítku. Roste zejména počet katastrof způsobených extrémními výkyvy počasí. Na tento trend upozorňují kromě vědců také světové zajišťovny, které musejí kvůli katastrofám vyplácet rok od roku více finančních prostředků. Přírodní katastrofy se nevyhýbají ani střední Evropě. Největším nebezpečím jsou povodně a vichřice. Česká republika svou geografickou polohou nepatří k územím postižovaným dopady přírodních katastrof. V poslední době nejhůře Českou republiku postihly záplavy v roce 1997 a 2002. I když nejsilnější české zemětřesení za posledních 100 let z roku 1985 bylo z hlediska dopadů zcela nevýznamné, další živelní pohromy mohou přijít. Právem se můžeme obávat, že extrémní jevy, které jsou způsobeny změnou klimatu, budou mít v budoucnu stále katastrofálnější následky, a to i na území České republiky.

Literatura:

[1] Databáze OFDA (Office of U.S. Foreign Disaster Assistance)/CRED (Centre de Recherche sur l'Epidémiologie des Désastres, Université Catholique de Louvain, Bruxelles, Belgie).

Nová stanice v Broumově

por. Bc. Martina ŽAHOURKOVÁ, HZS Královéhradeckého kraje, foto autorka

Den 21. listopadu 2006 byl pro broumovské hasiče ve znamení oficiálního převzetí nové stanice v Soukenické ulici, kam se přestěhovali z původních, již nevyhovujících prostor.

Původní objekt stanice v centru Broumova byl v havarijním stavu, stejně tak jako garáže pro výjezdovou techniku. Proto bylo vedením HZS Královéhradeckého kraje rozhodnuto o jejím přestěhování do nových prostor, které vznikly rekonstrukcí a dostavbou původní administrativní budovy Celní správy České republiky. Nová stanice vytváří důstojné zázemí nejen pro profesionální hasiče. V objektu stanice má své prostory také jednotka Sboru dobrovolných hasičů Broumov. Nová stanice disponuje celkem šesti garážovými stáními, která doplňuje nezbytné dílenské zázemí. Pět garážových stání využívají profesionální hasiči a jedno slouží jednotce SDH. Součástí stanice je technologie ovládající vyhlášení poplachu, automatické odsávání zplodin a otvírání výjezdových vrat. Příslušníci jednotky mají k dispozici, vedle sociálního zázemí, také prostory pro

tělesnou přípravu - posilovnu a venkovní hřiště.

Rekonstrukce a dostavba stanice Broumov, která probíhala od listopadu 2005 do října 2006, byla financována částkou 17,5 milionu Kč ze státního rozpočtu. Město Broumov přispělo částkou jedno-

ho milionu korun. Projektovou dokumentaci dostavby stanice HZS Královéhradeckého kraje v Broumově zpracovala společnost CENTRUM Pardubice, projektový ateliér, s.r.o. Generálním dodavatelem stavby byla společnost VCES, a.s., odštěpný závod PREMING.

Hasičští důstojníci bilancovali

Dne 24. listopadu 2006 se do Strážnice na Hodonínsku sjeli členové České asociace hasičských důstojníků, aby na svém jedenáctém sněmu bilancovali svou činnost za uplynulý rok. Výroční jednání zahájil prezident ČAHD plk. Ing. Jiří Horáček a řídil plk. Ing. Zdeněk Nytra.

Činnost asociace byla hodnocena po jednotlivých odborných skupinách. O úspěších hned v úvodu hovořil Ing. Břetislav Janošek, zvláště pak v propagaci krizových telefonních čísel. Připomněl přitom úspěšné vystoupení členů asociace na výstavě Domov a teplo v Lysé nad Labem v září 2006, kde zároveň probíhala akce Čtyři dny se záchranáři. Propagaci práce HZS ČR však patrně nejvíce napomohly dny otevřených dveří na jednotlivých stanicích. Již tradicí se stal mezinárodní den požární ochrany, který letos připadl na pátek 13. října.

V šíření hasičské osvěty jsou členové ČAHD aktivní zejména v přípravě lektorů pro vzdělávání dětí a mládeže. Zajišťují také výrobu různých pomůcek a propagačních materiálů. Letos bylo dokončeno propagační CD „Chtěl bych být hasičem“.

Členové ČAHD úspěšně plnili závěry minulého sněmu, který jim, mimo jiné, uložil co největší zapojení se do všech aktivit. To se příkladně podařilo při zabezpečování a realizaci akcí spojených s vyprošťováním zraněných osob z havarovaných vozidel, ať už to bylo při odborných seminářích nebo při zdárném průběhu III. mistrovství HZS ČR, které se konalo letos v září v Praze. Stejně tak i v dalších soutěžích.

Zabezpečování dalších akcí mohli kladně hodnotit hasiči z Olomouckého kraje, kteří mají na svém kontě III. ročník Rallye Hamry 2006 nebo odbornou přípravu jednotek dobrovolných hasičů v oblasti ochrany obyvatelstva. Podíleli se také na souboru metodických předpisů pro činnost jednotek požární

ochrany. Za tu a další pomoc Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska osobně poděkoval jeho starosta Ing. Karel Richter. Účastníci sněmu byli také informováni o zahraničních aktivitách asociace a seznámili se s účastí v mezinárodních projektech a konferencích.

Podrobnosti o akcích ČAHD mohou zájemci najít na webových stránkách asociace www.cahd.cz a připravují se stránky www.cahd.eu.

O své práci čeští hasičtí důstojníci často informují také na stránkách časopisu 112. Za všechny připomeňme mjr. Ing. Martina Žaitlika, npor. Ing. Vojtěcha Nezvala nebo mjr. Ing. Petra Ošlejška.

Josef NITRA, foto autor

Vicemistrem světa v kulturistice se stal profesionální hasič z Havířova

por. Mgr. Petr KÚDELA, HZS Moravskoslezského kraje, foto archiv Jana Garaye

Ve dnech 26. až 30. října 2006 se konalo v ostravské ČEZ Aréně Mistrovství světa v kulturistice. Vicemistrem světa v kategorii do 170 cm se stal devětadvacetiletý Jan Garay z Havířova, velitel družstva na stanici HZS Moravskoslezského kraje v Havířově. U profesionálních hasičů slouží téměř čtyři roky, kulturistice se věnuje dvakrát déle - v týmu FC Karlo Slavia Havířov.

■ Jak jste se ke kulturistice dostal?

Už od devíti let jsem sportoval – trénoval karate, které má s posilováním hodně společného. Dosáhl jsem v patnácti letech čtvrtého kyu. Pokud si vzpomínám, stal jsem se v žákovské nebo dorostenecké kategorii vicemistrem ČR. Pak jsem měl v sedmnácti letech úraz s ramenem a téměř dva roky jsem měl pauzu. Po návratu ke karate už jsem nezávodil, pouze trénoval. A v jednadvaceti jsem začal intenzivně s kulturistikou, později jsem začal závodit a také soutěžit ve fitness.

■ Dosáhl jste před víkendovým úspěchem na nějaké medaile?

V roce 2004 jsem byl mistrem Moravskoslezského kraje ve fitness, na Mistrovství ČR na mě zbylo čtvrté, a tím mi uteklo jedno místo ke startu na mistrovství Evropy. Jsem mistrem kraje i v kulturistice, na republikovém šampionátu jsem také skončil čtvrtý. Loni jsem se stal v kulturistice mistrem kraje a pak vicemistrem ČR. Na mistrovství Evropy v Rumunsku jsem nestartoval.

■ Jak jste se stal profesionálním hasičem?

Pomohla mi k tomu náhoda. Od příbuzného jsem se dozvěděl o výběrovém řízení Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje. Řekl jsem si, že to zkusím. K úspěchu mezi pětácti uchazeči mi samozřejmě pomohla dobrá fyzická kondice. Pak jsem absolvoval půlroční kurz ve Frýdku-Místku a dál se odborně zdokonaloval.

■ Dá se skloubit práce na čtyřia dvacetihodinové směně s tréninkem vrcholového sportovce?

V mém případě určitě ano. Každý hasič, pokud chce být na úrovni a zvládat fyzicky i psychicky náročné zásahy, musí v rámci fyzické přípravy navštěvovat posilovnu. To během směny dělám obvykle dvakrát denně. Ve dvou dnech volna samozřejmě také pravidelně trénuji, před světovým šampionátem trojfázově. Povedlo se nám dovybavit posilov-

nu v havířovské stanici, kde si kolegové často přicházejí pro radu, jak správně posilovat a účelově se stravovat. Mám velkou podporu jak u velitele stanice, tak u ředitele Územního odboru Karviná HZS MSK ing. Ivo Pietra, kteří mi přípravu umožňují, vycházejí mi všemožně vstříc, včetně volna před světovým šampionátem v Ostravě, za což bych jim chtěl velice poděkovat. A u samotných zásahů je dobrá fyzická kondice i častěji trénovaná odolnost proti stresu velkým plusem. Čím více náročných zásahů i zápolení na sportovních pódiích, tím se mi daří stresové situace lépe zvládat v obou oborech, alespoň doufám.

■ A co kolegové?

Ti mě podporovali v tréninku, drželi mi palce a po úspěchu jsem od nich dostával spoustu esemesek i telefonátů. Čtěl bych ale poděkovat hlavně své přítelkyni, která byla po celou dobu soutěže v hledišti a v přípravě mi neskutečně pomohla svou podporou, která mi dávala sílu bojovat a dát do toho opravdu vše.

Předtím musela vydržet spoustu času beze mě, protože můj všechny čas byl směřován na soustředění české reprezentace, které se konalo mimo domov, ale budu se jí to samozřejmě snažit vše vynahradiť. Sama chodí do posilovny cvičit, ale nechtěl bych, aby dělala kulturistiku, u žen se mi to nelíbí.

■ Jak je to se stravováním na stanici? Jíte běžně dováženou stravu?

Česká kuchyně mi velice chutná, i ta sladká, takže pokud se nepřipravuji na závod, jím v práci normálně s ostatními. Až v přípravě před závodem si dovedu na stanici svoji stravu, kterou si sám připravuji doma. Znamená to samozřejmě kontrolu stravování, spoustu odříkání, žádné chození po nocích a správná životospráva. Člověk si prostě musí zadat svůj cíl a jít tvrdě za ním! Bez toho nemůžeme nikdy a ani ničeho dosáhnout. Na alkohol jsem nikdy moc nebyl, takže to mě netrápí. S dobrým jídlem to je ale horší.

■ Co vy a bobule, tedy doping?

Jsem velkým odpůrcem doping. Čím více se věnuji sportu do hloubky, tím více se mi to přestává líbit, protože doping by se neměl brát v žádném odvětví sportu a není to fér vůči borcům, co nic neberou. O to více chutná vítězství s pocitem, že jste čistý a můžete vyhrávat. Ale nevěřím, že se v brzké době může něco změnit. Sport už tak funguje tři desetiletí a už ani diváci nechtějí, aby se běhala stovka třeba za jedenáct sekund. Tak kdo by to měl už potom chtít víc, než oni?

■ V první polovině letošního roku jste se ale nepřipravoval pouze na mistrovství světa?

Čtěl jsem úspěšně dokončit bakalářské studium na Vysoké škole báňské-Technické univerzitě Ostrava, obor strojírenská technologie, což se mi také povedlo. Teď pokračuji ve dvouletém inženýrském studiu. Jsem vyučený automechanik a strojírenské znalosti mi jsou i v hasičské praxi, kde se používá mnoho automobilů, dost užitečné.

■ A jak dál?

Práce ve sboru se mi líbí a nemíním ji měnit. Chci se dál zdokonalovat. A co se týká kulturistiky - po krátkém odpočinku po mistrovství světa zvážím, zda pokračovat v náročném tréninku. V tuto chvíli se ještě moc a moc těším ze stříbrné medaile a užívám si to. Příští rok nebo za dva roky je další šampionát v Rio de Janeiro v Brazílii, tak uvidím.

V Íránu dvě stříbrné pro Čechy

mjr. Ing. Tomáš LEFNER, HZS Moravskoslezského kraje, foto Antonín MINARSKÝ, sdružení Český Hasič

Dvěma stříbrnými medailemi v kolektivních disciplínách se mohli pochlubit přítomným televizním štábům na Ruzyňském letišti v Praze reprezentanti HZS ČR dne 6. listopadu 2006 při návratu z III. mistrovství světa hasičů a záchranářů v požárním sportu, které se konalo v iránském Teheránu.

Osmnáctičlenná výprava českých hasičů odletěla na 3400 km dlouhou cestu dne 30. října 2006. Po mnohahodinovém letu s mezipřistáním v italském Miláně výprava českých hasičů vystoupila na letišti v Mehrabadu. Po celním odbavení a opuštění letištního prostoru sportovce přivítalo příjemné počasí a přidělený zástupce, který výpravu odvezl do hotelu Grand Azadi.

Den tréninků

Ve středu nás čekaly tréninky všech disciplín a byli jsme zvědaví na stadion, na kterém se mělo závodit. Proti původnímu plánu došlo ke změně a na národním stadionu AZADI s kapacitou sto tisíc diváků se nakonec běžely pouze štafety. Ostatní disciplíny proběhly na menším stadionu PAS s novým tartanovým povrchem, který se těsně před naším příjezdem ještě dokončoval.

Na stadionu vládł chaos, dráha na 100 m byla sice připravena, ale věž se teprve dokončovala, zápch byl o 30 cm níž než určují pravidla a ani materiál pro požární útok nebyl kompletní. Jistotou byl pouze stroj Rosenbauer, saviče DIN a možnost vyzkoušet si výstup na věž s žebříky zapůjčenými od ruských kolegů. Mezitím vedení výpravy řešilo na letišti problém s vyzvednutím našeho sportovního vybavení, které bylo do Teheránu odesláno v předstihu. V odpoledních hodinách na stadionu AZADI probíhal trénink štafet, který se bohužel také neobešel bez problémů. Místní pořadatelé špatně naměřili dráhy. Na mandátní komisi jsme si vylosovali startovní číslo šest.

„Stovka“ a slavnostní zahájení

Ve čtvrtek jsme se probudili do slunečného rána a těšili se na start první disciplíny, běhu na 100 m s překážkami. Dráha na stadionu PAS byla dobře připravena, v cíli byla nainstalována cílová kamera a vše nasvědčovalo bezproblémovému průběhu disciplíny. První pokusy se pro nás vyvíjely docela dobře. Na rozdíl od soupeřů nám bylo započteno šest časů. Ten poslední měl hodnotu 17,89 s. Druhý pokus rozbíhal nováček Láďa Jan-ko, který roli prvního závodníka zvládl v pohodě a čas z prvního pokusu 17,15 s byl nakonec posledním, který se nám počítal.

Závod perfektně vyšel Markovi Jaruškov, který druhým pokusem dosáhl času 16,69 s a posílil naše naděje na čtvrté místo. Tuto pozici ještě umocnil čas Jardy Hrdličky 17,00 s a Martina Kulhavého 16,62 s. Bohužel se začali zlepšovat i domácí závodníci, a tak jsme museli spoléhat na výsledky dvou našich nejkoušnějších borců Pavla Sloupa a Martina Provazníka. Po ohlášení výsledku Pavla Sloupa 18,03 s jsme byli rozčarováni. Naše stopky se totiž zastavily na jiném, mnohem lepším čase. Mezitím, co jsme si ověřovali skutečnou hodnotu Pavlova času, dokončil svůj závod i Martin Provazník časem 16,96 s. Na závěrečném odsouhlasení výsledků jsme se dozvěděli, že jsme jako družstvo skončili na pátém místě za družstvem Íránu. Po našich protestech nakonec bylo z důvodu nedoložení cílové fotografie k ručně změřenému času cílového časoměřiče 16,73 s přesně podle pravidel připočítáno 0,25 s a výsledný čas Pavla Sloupa měl tedy oficiální hodnotu 16,98 s. Tento stačil na čtvrté místo našeho družstva s celkovým časem 101,43 s za družstvy Běloruska, Ukrajiny a Ruska. Do vyřazovacích semifinálových běhů postoupili tři reprezentanti Běloruska, tři Rusové a dva Ukrajinci.

Od 19.00 hodin proběhlo na stadionu slavnostní zahájení, jehož součástí byly i semifinálové a finálový běh nejlepších závodníků ze základní části. Mistrem světa se v dramatickém finále stal Maxim Šaporev z Běloruska s časem 15,84 s, před Rusy Sergejem Jaroslavcem (16,12 s) a Jevgenijem Maňkovem (16,47 s). Z našich reprezentantů se na „stovce“ nejlépe umístil Martin Kulhavý na 19. místě.

Štafeta

Ke druhé disciplíně, štafetě na 4 x 100m s překážkami, jsme se vydali následující

den do sportovního komplexu na národním stadionu AZADI. Na zmíněném stadionu se odpoledne hrálo derby místních fotbalových rivalů a závod štafet, ve kterých měli domácí borci velké ambice, měl být předkrmem pro fanoušky obou mužstev. Již při příchodu na plochu stadionu cítil každý z nás v těle mírné mrazení, protože v ochozech již burácelo 50 000 diváků, kteří dávali jasně najevo, komu budou fandit. První štafeta našeho mužstva ve složení Libor Štátný, Karel Ryl, Martin Provazník a Marek Jarůšek dosáhla dobrého jistícího času 58,20 s. Do těchto chvil se závod vyvíjel podle našich představ a byla naděje, že pokud zlepšíme druhou štafetou, mohli bychom mít šanci na medaili. Tím spíše, že Írán měl obě štafety neuhodnocené, když v prvním pokusu se přemotivovaným domácím borcům nepodařilo uhasit hořící kapalinu a ve druhém pokusu došlo k rozpojení hadic. Družstvo Ruska běželo rozběh před námi a časem 55,38 s se ujalo vedení. Na start nastoupili naši reprezentantní s vědomím, že na druhé místo Ukrajiny stačí čas 56,64 s. Na domečku Jarda Hrdlička, bariéra Martin Kulhavý, hadice Pavel Sloup, hašení Saša Matoušek a celkový čas 56,66 s. Tento čas znamenal třetí místo v soutěži družstev za družstvy Ruska a Ukrajiny. Po dokončení rozběhů jsme ale byli nemile překvapeni, když jsme zahlédli stupně vítězů, za nimiž byly připraveny vlajky Ruska, Íránu a Ukrajiny. Brzy jsme se dozvěděli, že íránská štafeta druhého družstva, startujícího mimo soutěž, zaběhla čas 56,64 s a tudíž se podle pořadatelů umístila na druhé místo. Ihned jsme spolu s Ukrajinci podali protest a asi po 20 minutách se podařilo ceremoniál zrušit a odložit na druhý den. Protože jsme podobnou situaci zažili již s výsledky minulého dne, požádali jsme komisaře soutěže o kontrolu cílových fotografií z dnešního dne.

Výstup na věž

Ráno po příjezdu na stadion PAS nás čekalo milé překvapení. Přijali jsme gratulace od komisaře závodu k druhému místu na včerejší štafetě. Informoval nás, že po přezkoumání cílové fotografie a na základě našeho podnětu byl výsledný čas naší štafety změněn na 56,56 s.

Do závodu na věži jsme tudíž vstoupili s jasným cílem skončit čtvrtí a udržet tak naději na medailové umístění v celkovém pořadí. Ještě před zahájením závodu dostalo každé družstvo možnost šestiminutového tréninku. Vše šlo podle harmonogramu až do příchodu našich reprezentantů. V té chvíli se na rozběhové dráze začali pohybovat domácí rozhodčí, kteří společně s íránskými závodníky dělali vše pro to, aby nám v tréninku bránili.

První pokusy ukázaly sílu tří velmocí a k našemu překvapení také velké zlepšení družstva Kazachstánu. Naším borcům se podařilo zalézt tři „čtrnáctky“, ale na čtvrté místo to zatím nestačilo. S velkým odhodláním nastoupili naši reprezentanti do druhých pokusů. První na startu nováček Libor Šťastný bohužel chyboval a čas z prvního pokusu 15,51 s nakonec nestačil do součtu družstva. To Marek Jarůšek běžel zcela bez respektu a výsledkem byl i nový osobní rekord, jehož hodnota je 14,69 s. Saša Matoušek po nezdařeném prvním pokusu věděl, že družstvu pomůže jen čas kolem rovných patnácti vteřin. Po chybě na zápichu však jeho boj brzy skončil. Zbývající závodníci dostali od trenérů pokyny, že porazit Kazachy je možné jen, budou-li riskovat a zlepšit tak své první pokusy. Bohužel ani Karel Ryl, Radek Vyvial či Martin Kulhavý své pokusy z prvního kola nezlepšili. Družstvo stále ztrácelo pár desetin, ale ve hře jsme měli ještě dva trumfy. Jaroslav Hrdlička s malou chybou dosáhl času 15,00 s. To nám v této chvíli stačilo, ale předposlední Kazach v druhém pokusu zlepšil svůj výkon a jeho družstvo bylo znovu před námi. Rozhodovaly tedy poslední pokusy. Martin Provazník sešlápl desky v čase 14,82 s a zajistil nám tím pro tuto chvíli čtvrté místo. Na startu však byl ještě jeden ze soupeřů, který nesměl dosáhnout času lepšího než 15,17 s. Bohužel časomíra se zastavila na 15,15 s. I přesto, že náš poslední počítající se čas byl 15,00 s a jako

družstvo jsme měli součet šesti časů roven 89,09 s, zůstali jsme na pátém místě za družstvy Ruska, Běloruska, Ukrajiny a Kazachstánu. Do večerních vyřazovacích bojů postoupilo šest reprezentantů Ruska a po jenom Ukrajinci a Bělorusovi. Ve večerních rozběhích se mistrem světa stal časem 13,39 s Sergej Sudakov z Běloruska, před Rusy Alexejem Kalininem 13,61 s a Ruslanem Chubecovem 14,57 s. Z našich se na „věži“ v hodnocení jednotlivců nejlépe umístil na 23. místě Marek Jarůšek.

V dvojboji se mistrem světa stal Sergej Gurčenkovi z Ruska časem 29,48 s, před Bělorusy Dmitrijem Melašunsem 29,58 s a Dimitrijem Lamejkou 29,67 s. Z našich reprezentantů se nejvýše umístil Marek Jarůšek s časem 31,38 s na pěkném 14. místě.

Královská disciplína

Před královskou disciplínou, požárním útokem, bylo tedy všechno ještě otevřené. Počty byly jasné - pokud by se nám podařilo útok vyhrát, mohli jsme pomýšlet na obhajobu celkového bronzu z posledního MS v Minsku.

Jako první startovali domácí a při pohledu na časomíru a výsledný čas jsme užasli. Při výstřiku z proudnic ve 30,00 s se časomíra zastavila na 30,48 s. Domácí závodníci evidentně znali této situace doplnili vodu v terčích na požadovaných 10 litrů a začali oslavovat svůj úspěch. Všichni soutěžící, včetně rozhodčích na dráze, zpochybňovali výsledek. Začaly nekonečné dohady o regulérnosti nástřikových terčů, které bohužel nikam

nevedly a čas Íránu byl potvrzen hlavním rozhodčím.

Opět jsme si uvědomili, kde jsme a že rozhodnutí domácího hlavního rozhodčího je neměnné, i když pravidla a rozhodnutí našeho rozhodčího disciplíny Tomáše Lefnera hovořila o něčem jiném. Stejně štěstí měli naši soupeři z Ukrajiny a ještě několik družstev, když se jim čas zastavil, podobně jako domácím, hned při prvním kontaktu vody s terčem. Věřili jsme, že když běžíme na stejné dráze, budou terče přát i nám. Při naší přípravě základny se začalo v její blízkosti vyskytovat neuvěřitelné množství domácích rozhodčích, kteří se neustále snažili sahat na nachystané nářadí a přeměřovat dostatečnou vzdálenost koncovky jednotlivého nářadí. Po startovním výstřelu šlo všechno podle našich přání. „Zadek“ šel na jistotu a přitom rychle, výborně natažené vedení, výstřik okolo 26,00 s. Terče začaly pracovat tak, jak měly a zastavily se po čtyřech vteřinách od výstřiku, kdy bylo v nádobě opravdu 10 litrů. Čas 30,63 s nás řadil na druhé místo v průběžném pořadí. Ve druhém kole, kdy terče fungovaly, jak měly, se už pořadí na vedoucích místech neměnilo a domácí slavili v této disciplíně titul mistra světa. Druhé místo obsadila naše reprezentace ve složení Pavel Sloup, Martin Provazník, Radek Vyvial, Saša Matoušek, Martin Kulhavý, Marek Jarůšek a Jaroslav Hrdlička před třetí reprezentací Ukrajiny.

Po celodenním maratonu nervů začalo po 20.00 hodině místního času slavnostní zakončení III. mistrovství světa s vyhlášením jednotlivých disciplín a celkových výsledků družstev. Postupně jsme vystoupili v kolektivních disciplínách dvakrát na stříbrný stupínek a potvrdili tak, že stále patříme ke světové špičce.

V neděli jsme se s Íránem rozloučili. Domů jsme se vraceli se smíšenými pocity. Radost z našich vítězství a poznání nové země nám zakalila byrokracie, organizační problémy a pochybnosti o regulérnosti soutěže. Poděkování za podporu a pomoc patří zaměstnancům naší ambasády v Teheránu a českému fotbalistovi místního prominentního klubu Persepolis Robertu Cahovi, kteří naši reprezentaci intenzivně povzbuzovali a pomáhali nám podrobněji poznat mentalitu místních obyvatel a kouzlo „perské říše“.

Pořadí	Země	Běh na 100 m s překážkami		Výstup do 4. podlaží cvičné věže		Štafeta na 4 x 100 m s překážkami		Požární útok		Celkem
		Čas	Místo	Čas	Místo	Čas	Místo	Čas	Místo	
1.	Rusko	99,34	3	81,66	1	55,38	1	32,12	4	9
2.	Ukrajina	97,79	2	85,49	3	56,65	3	31,19	3	11
3.	Bělorusko	96,11	1	82,59	2	57,22	4	34,75	5	12
4.	ČR	101,43	4	89,09	5	56,56	2	30,63	2	13
5.	Írán I.	101,47	5	97,02	8	N	10	30,48	1	24
6.	Kazachstán	104,10	6	89,07	4	59,54	6	54,21	9	25
7.	Uzbekistán	106,61	8	93,77	7	59,29	5	40,61	7	27
8.	Lotyšsko	105,00	7	92,60	6	61,47	8	42,33	8	29
9.	Azerbajdžán	110,03	9	99,10	9	59,98	7	39,20	6	31
10.	Maďarsko	124,70	10	N	10	67,19	9	64,64	10	39
11.	Írán II.	104,37		N		56,64		45,82		

Summary

Quaint interventions of firefighters

Some of firefighters' interventions are actually unusual and sometimes they finish with smiles. However, right these interventions diversify the demand job of rescuers. p. 4

Reinstating of chemical storages

Two chemical storages with high-toxic and radioactive chemicals were found this year in the territory of the Czech Republic. Their decontamination and correction is provided by a specialised company, but despite this some complications have occurred. p. 6

From training to rescue of life

Training of firefighters – climbers in terrain changed in a real intervention when a man had fallen down in a nearby quarry. Firefighters unearthed the heavily injured man and handed him over to the Medical Rescue Service personnel. p. 8

How to avoid snow damages of roofs

Number of roof accidents caused by snow overloading and ended by falling roofs down is increasing of late years. These accidents can be effectively avoided by following certain rules. p. 10

Accident of the Družba Oil Pipeline

The international exercise took place in October 2006 on the Morava River, in the area of the Czech – Slovak border. This co-operating exercise simulated an accident of the Družba Oil Pipeline and leakage of oil into environment. Both Czech and Slovak firefighters were involved. p. 16

Half centurial anniversary of population protection

The Population Protection Institute in Lázně Bohdaneč celebrates its fifty anniversary this year. The institute was formerly established in Kutná Hora, then moved to Prague, and fifteen years ago to the nowadays seat. Its main activities are focused on research and development in the area of population protection, and education and information activities. p. 21

Instruments for detection of HazMat

Total of twenty-one devices for analysing of hazardous chemicals were tested and compared in laboratories of the Population Protection Institute in Lázně Bohdaneč. p. 24

Safety planning in Austria

The Austria Federate Republic is composed from nine federal states. As the federal states are to some extent independent in tasks of emergency management, their solutions might be different. p. 26

Inflexible statistics of natural disasters

Dynamic development of current society creates ever new risks and possibilities of origin and expanse of emergency situations. Terrorist attacks for instance, but natural disasters are much higher threat. p. 28

Sport representatives are silver

The 3rd World Championship of Firefighters and Rescuers in Fire Sport was held in Iran in November 2006. The Czech representatives fought out two silver medals in individual events, and reached four position in total. p. 32

Kuriózne Einsätze der Feuerwehren

Manche Fälle, zu denen die Feuerwehrleute ausrücken, sind recht ungewöhnlich und nehmen ab und zu sogar ein komisches Ende. Gerade solche Einsätze machen die sonst anstrengende Arbeit der Rettungskräfte angenehmer. S. 4

Sanierung der Lager von chemischen Stoffen

Dieses Jahr wurden in der Tschechischen Republik zwei Lager mit höchst toxischen und radioaktiven Stoffen entdeckt. Mit der komplizierten Liquidierung wurde eine spezielle Firma beauftragt. S. 6

Von der Übung zur Lebensrettung

Praktische Ausbildung im Terrain wurde für die Kletterer der Feuerwehr zu einem richtigen Einsatz, als ein Mann in den nahe gelegenen Steinbruch stürzte. Den schwer verletzten Mann haben die Feuerwehrleute geborgen und den Medizinern übergeben. S. 8

Die Dachschädigung durch Schnee vorbeugen

In den letzten Jahren kommt es zunehmend zu Fällen, in denen es infolge der Überlastung der Dächer durch Schneemasse zum Einsturz kommt. Diese Fälle sind allerdings bei der Einhaltung von bestimmten Regeln weitgehend zu vermeiden. S. 10

Havarie der Erdölleitung „Freundschaft“

Auf dem Fluss Morava (Mähren) wurde im Oktober 2006 eine internationale Übung durchgeführt, an der tschechische und slowakische Feuerwehrleute teilnahmen. Das Szenario: Havarie der Erdölleitung „Freundschaft“ und Erdölaustritt in die Umgebung. S. 16

Ein halbes Jahrhundert im Dienste des Bevölkerungsschutzes

Dieses Jahr sind bereits 50 Jahre seit der Gründung des Instituts für Bevölkerungsschutz im Städtchen Lázně Bohdaneč vergangen. Zu seinen Hauptaufgaben zählen wissenschaftliche Forschungsarbeit auf dem Gebiet des Bevölkerungsschutzes, Informations- und Bildungsaktivitäten. S. 21

Geräte für die Detektion von gefährlichen chemischen Stoffen

In den Labors des Instituts für Bevölkerungsschutz in der Stadt Lázně Bohdaneč wurde eine Gruppe von einundzwanzig Geräten zur Analyse von chemischen Gefahrstoffen getestet. S. 24

Sicherheitsplanung in Österreich

Österreich bilden neun Bundesländer. Das Herantreten einzelner Bundesländer an die Problematik des Krisenmanagements kann recht unterschiedlich sein. S. 26

Unerbittliche Statistik der Naturkatastrophen

Dynamische Entwicklung der gegenwärtigen Gesellschaft bringt neue Risiken und Möglichkeiten der Entstehung und Entfaltung von Krisen mit sich. Es handelt sich z.B. um Terroranschläge, aber eine noch größere Bedrohung stellen Naturkatastrophen dar. S. 28

Spitzensportler brachten Silber nach Hause

Im November hat im Iran die III. Weltmeisterschaft im Feuerwehrsport stattgefunden. Tschechische Sportler errangen in einzelnen Disziplinen zwei Silbermedallien, insgesamt besetzten sie den vierten Platz. S. 32

Upozornění: Dnem 1. ledna 2007 dochází ke změně distributora časopisu 112.

Kontaktní adresa: Moraviapress a.s., U póny 3061, 690 02 Břeclav,

tel.: 519 305 177, zelená linka: 800 100 314, fax.: 519 321 417, e-mail: 112@moraviapress.cz.

Podrobnosti najdete na str. 3 tohoto časopisu.

Vydává: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - mjr. Dr. Jaroslav Vykoukal - 974 819 949; redaktoři - Josef Nitra - 974 819 950, Mgr. Zuzana Cikhartová - 974 819 951, pprap. Jana Kemrová - 974 819 947

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 974 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: plk. JUDr. Zoltán Szaszo - předseda, plk. Ing. Lubomír Pešek - místopředseda, plk. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Ing. Petr Berglowiec, kpt. Ing. Tomáš Hradil, pplk. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Ladislav Karda, doc. RNDr. Petr Linhart, CSc., kpt. Ing. Jaromír Lipovec, plk. Mgr. Bohumír Martinek, Ph.D., JUDr. Vladimír Mühlfeit, pplk. Ing. Luděk Prudil, kpt. Ing. Zdeněk Ráž, Jan Žizka

Grafická úprava, litografie a distribuce: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I, **korespondenční adresa:** ASPEKT studio, P.O.BOX 95, 261 81 Příbram I, tel: 318 629 005, fax: 318 632 994, e-mail: predplatne@aspektstudio.cz, www.aspektstudio.cz • **Tisk:** RETIP s.r.o., Stolin 51, 549 41 Červený Kostelec

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • **Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94** • **ISSN: 1213-7057** • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 17. listopadu 2006 • Číslo 12/2006 vychází 15. prosince 2006 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány • Internetová podoba časopisu připravena ve spolupráci s oddělením webové prezentace odboru tisku a public relations MV ČR • **www.mvcr.cz/casopisy/112**

Foto na titulní straně: Milan VÁVRŮ

Mobilní chemické laboratoře

Charakteristika

Rostoucí náročnost a počet odborných úkolů, řešených výjezdovými skupinami předurčených HZS krajů, a potřeba velitelů zásahů jednotek požární ochrany získat rychlé a spolehlivé podklady pro rozhodnutí o odstranění následků mimořádné události, o ochraně zasahující jednotky a obyvatelstva vyvolaly nutnost vybavit výjezdové skupiny HZS ČR mobilními chemickými laboratořemi. Jedná se o soupravy přístrojů, detekčních prostředků, analyzátorů, pomůcek a činidel, vezených na nástavbě vhodného vozidla, které je vybaveno některými potřebnými technologickými rozvody, zejména elektrickými, vzduchotechnickými, plynovými, vodními a odpadními. Od jiných výjezdových vozidel, která jsou dnes vybavována převážně prostředky detekce a analýzy plynů a par v ovzduší jako tzv. protiplynová, se liší právě šíří spektra prováděných analýz, laboratorních operací i zpracovávaných vzorků.

Možnosti mobilních chemických laboratoří jsou tradičně využívány i pro plnění úkolů terénní laboratorní kontroly v Armádě ČR. Již v 60. letech měly chemické jednotky k dispozici Automobilní chemickou laboratoř ACHL-1. V současné době je ve výzbroji zavedena automobilní laboratoř AL-1, která je určena k zabezpečení kvalitativní a kvantitativní analýzy všech typů bojových otravných látek, alkaloidů, některých herbicidů a toxických kationtů těžkých kovů v různých vzorcích životního prostředí.

Měřicí princip

Princip detekce a měření v mobilních chemických laboratořích je plně závislý na přístrojích a technice, která je v laboratoři k dispozici. Obecně je možné konstatovat, že mobilní laboratoře využívají všechny metody moderní analytické chemie, zejména spektrometrické metody pohyblivosti iontů, infračervené, UV/VIS a rentgenové, dále metody potenciometrické, separační aj.

Výhody a nevýhody

K rozhodujícím výhodám patří možnost pracovat přímo v místě mimořádné události – v kontaktu se zasahující jednotkou – a přiblížit často složité podmínky terénní analýzy podmínkám stacionárních laboratoří. Účitou nevýhodou je skutečnost, že podmínky v mobilní laboratoři nebude nikdy možné z hlediska správné laboratorní praxe považovat za plně standardní. Otřesy při jízdě i nestálá teplota mají negativní vliv na spolehlivost řady přístrojů. I přes obrovský pokrok ve vývoji veškeré laboratorní a vyhodnocovací techniky, z nichž většina je dnes dostupná ve verzi napájené vlastní nebo automobilní baterií, ještě musejí být laboratoře vybave-

Obr. 1 Mobilní chemická laboratoř Institutu ochrany obyvatelstva se stanovou předsní

Obr. 2 Pohled do zadní části nástavby mobilní chemické laboratoře HZS Plzeňského kraje

Obr. 3 Pohled do nástavby mobilní chemické laboratoře HZS Jihomoravského kraje

ny zařízeními závislými na zdroji elektrické energie 230 V/AC.

Příklady

V současné době jsou mobilními chemickými laboratořemi vybaveny výjezdové skupiny školicích středisek HZS Plzeňského kraje, Jihomoravského kraje (obě na vozidle typu IVECO) a výjezdová skupina Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč (vozidlo Volkswagen).

Laboratorní nástavba je oddělena od kabiny řidiče a spolujezdců. Je vybavena oknem v dělící stěně, protiskluzovou antistatickou podlahovou krytinou, digestoří a pracovními stoly podél obou bočních stěn. Jeden z pracovních stolů je osazen dřezem, držákem na PE zásobníky na vodu nad dřezem, držákem k uchycení tlakových lahví, pomůckami k uchycení instrumentální techniky a průchodkou na kabely a hadice vně vozidla.

Z hlediska technologických rozvodů je k dispozici rozvod elektro se samostatnou vnější zásuvkou 230 V/AC s přípojným kabelem k napojení na vnější síť 230 V, dále se zásuvkou k připojení elektrocentrály, vnitřním rozvodem z baterie vozidla 12 V/DC, zásuvkami 230 V/AC, 12 V/DC a osvětlením prostoru nástavby a nad pracovními stoly. Vozidla jsou vybavena samostatnou nádrží na pitnou vodu s čerpadlem, PE nádržemi na destilovanou vodu a ethanol uchycenými v držácích nad dřezem, odtahem digestoře a obousměrným větráním nástavby.

Vybavení instrumentální technikou a pomůckami umožňuje splnění všech předpokládaných úkolů výjezdových skupin chemických laboratoří HZS ČR, přičemž některé úkoly jsou řešitelné variantně různými možnostmi. Použité přístroje mají minimální objem a hmotnost a jsou konstruovány ve verzi přenosné nebo mobilní, které umožňují práci ve vozidle.

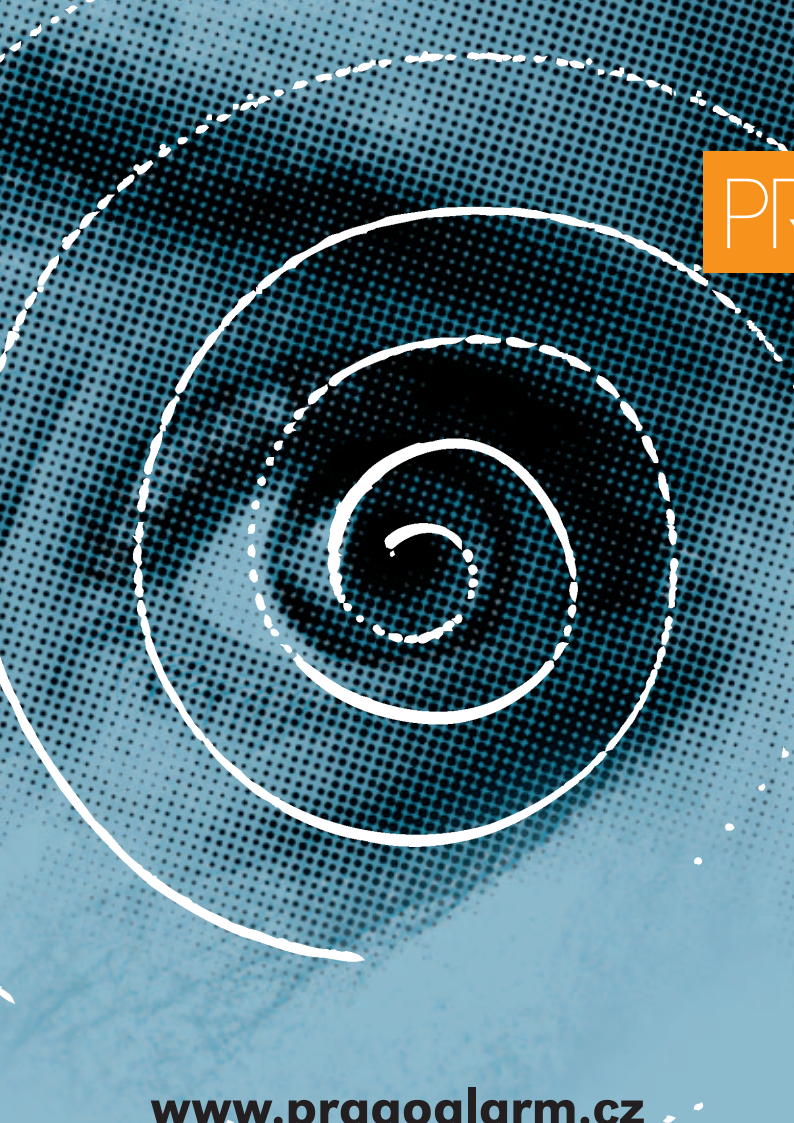
V příštím roce je plánováno vybavení výjezdových skupin chemických laboratoří HZS krajů špičkovými mobilními laboratořemi ze SRN, které bezpochyby významně přispějí ke zvýšení úrovně plnění úkolů chemického průzkumu a laboratorní kontroly v HZS ČR.

Ing. Tomáš ČAPOUN, CSc.,
Institut ochrany obyvatelstva
Lázně Bohdaneč,
foto archiv autora

Obr. 4 Analýza zplodin hoření v mobilní chemické laboratoři s odběrem vzorků mimo vozidlo

Prostředky chemického průzkumu a terénní analýzy

PRAGOALARM

PRAGOSEC

2007

11.–13. DUBNA 2007

VÝSTAVIŠTĚ PRAHA – HOLEŠOVICE

16. ROČNÍK
MEZINÁRODNÍHO VELETRHU
ZABEZPEČOVACÍ TECHNIKY,
SYSTÉMŮ A SLUŽEB,
POŽÁRNÍ OCHRANY
A ZÁCHRANNÝCH ZAŘÍZENÍ

www.pragoalarm.cz

organizátor:
INCHEBA PRAHA spol. s r.o.
Tel.: +420 220 103 307
Fax: +420 233 378 225
e-mail: alarm@incheba.cz
www.incheba.cz

pod záštitou:
• MINISTERSTVO VNITRA ČR
• NÁRODNÍ BEZPEČNOSTNÍ ÚŘAD
• POLICEJNÍ PREZÍDIUM ČR

odborní gestoři:
• Asociace technických bezpečnostních služeb GRÉMIUM ALARM
• Česká asociace pojišťoven
• Český klub soukromých bezpečnostních a detektivních služeb
• Komora podniků komerční bezpečnosti ČR
• Sdružení pracovníků dezinfekce, dezinfekce, deratizace ČR

odborná spolupráce:
• sdružení AMBO
• Výzkumný ústav bezpečnosti práce

112

PRAGOALARM

PRAGOSEC

odpovědní lístek

Máme zájem o ...

- ☐ zvažujeme prezentaci formou výstavní expozice, zašlete nám podmínky
- ☐ máme zájem o inzerci v katalogu, zašlete nám podmínky
- ☐ chceme veletrh pouze navštívit

Kompletně vyplněný odpovědní lístek zašlete poštou na adresu
INCHEBA PRAHA spol. s r.o.,
Věra Voříšková, Areál Výstaviště 67,
170 90 Praha 7 - Holešovice, nebo faxem
na číslo +420 233 378 225

jméno.....

firma.....

adresa.....

.....

.....

PSČ.....

telefon.....

e-mail.....